Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Husvennen

Menigmands Billedblad for Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.
Udgivet af N. C. Rom.

Udkom 1873-1901.

Skønlitterært indhold indekseret på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p108811.htm

---

Udarbejdet af Niels Jensen

Husvennen.

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid,

udgivet af N. C. Rom.

Redigeret af Bertel Elmgaard.

Aargang 1891—92.

KØBENHAVN.
N. C. Roms Forlagsforretning.
1892.

Husvennen

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid,

udgivet af N. C. Rom.

Redigeret af Bertel Elmgaard.

Aargang 1891-1892.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.
1892.

N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri, Kjøbenhavn. K.

Indholdsfortegnelse.

Fortællinger og Skitser.

Et Offer, af Carit Etlar. . 2, 10, 17
Forfulgt, af P. C. B. Bondesen 3, 11, 19, 27, 35, 43, 51
Præsten ved Hagebro, af C. A. Thyregod 6
Knud og Vilhelm, af C. A. Thyregod 14
Lykken bedre end Forstanden, ved A. Th. J. 22
Münchhausen og de tre Krybskytter, af R. Baumbach 26
Mennesket spaar —, af Knud Skytte 30, 38, 46, 54, 62, 70
Venskab i Køkkenet, ved A. Th. J. 39
Et Eventyr i Alexandria, af Carit Etlar 41
To Tiggerdrenge, af C. A. Thyregod 49
Den gamle Graver, af Friis Jensen 50
Verdens Løn, af Rud. Baumbach 57
En dygtig Karl, af C. A. Thyregod 58
Skatten paa Ravnstrup, af M. Henckel 59, 67, 75, 83, 91, 99, 107, 115, 123, 131
Firkløveret, af Rose Bruhn 66
Et Brevs Historie, ved A. Th. J. 74
I Sneen, af C. A. Thyregod 78
Nicotiana, af Rud. Baumbach 81
En Sørøver, af Carit Etlar 86, 94
Juletræet, af C. A. Thyregod 90
To Venner, af R. Schak 102, 110, 118
Per og Maren, af Knud Skytte 106
Heksens Trylleglas, af Rud. Baumbach 114
Under Farsot, af Friis Jensen 126
Halvingskarlen fra Middelfart, at C. A. Thyregod 134, 142, 149
Med Iltoget, af Jules Legoux 137
Tro i det lidet, ved A. Th. J. 138
Taterkonens Dreng, af Carit Etlar 139, 147, 155, 163
Kurre-Murre, af Em. Henningsen 158, 167
To Fluer med et Smæk 159
Offe Bjørn, af C. A. Thyregod 171, 179, 187, 195, 203, 211, 219, 227
Kalifen og Græshopperne, af Fr. Meister 175
Den store Gevinst, af O. Danholm Nielsen 182
Adelskab, af Carit Etlar 190
Møllehekken fra Solskov, af Bertel Elmgaard 198, 206, 222, 238, 270, 278, 286, 302, 310, 326, 334, 358, 366, 390, 414
I det gamle Fattighus, af Friis Jensen 202
Den stumme Kongedatter, af R. Baumbach 207
Jørgen Halvmand, af O. Danholm Nielsen 209
Et Kongerige for en Dumhed 215
Han fik Luft 215
En fynsk Skovbonde, af Mads Hansen. 235, 243, 251, 259, 267, 275
Terningerne, af Rud. Baumbach 246
Søstrene, af C. A. Thyregod 247
Jøderne i Shushan, af Rudyard Kipling 254
Den hvide Spurv 255
„Mester" fortæller, af O. Danholm Nielsen 257
Bryllupsgildet, af Friis Jensen 262
Klar Besked 262
En Udvej, af C. A. Thyregod 274
Kongesønnen og Nattergalen, af Rud. Baumbach 279
En uforskammet Vært 279
Hundens Mærke, af Carit Etlar 283, 291, 299, 307, 315, 323
Et Jagilde, ved R. Schak 290, 298
Fra Opvarterlivet, af O. Funcke 294
Fingrene 298
Genfunden 303
En fornøjelig Whist, af O. Danholm Nielsen 313
Den døde som Anklager, ved A. Th. J. 319
Mandrup Dyres Hævn, af M. Henckel 322, 329, 337
Maria og Kathinka, ved A. Th. J. 327
Billeder fra Skolen, af C. A. Thyregod:
I. Hans Pedersen 334
II. Ole Bæklund 382
III. Jensen i Vandager 391
Den første Nybygger, af Knud Skytte 339, 347, 355, 363, 371
De tre Evangelister, ved Rud. Baumbach 350, 359
Hekken, af C. T. Haubye 374, 383
Eventyr til Søs, ved D. H.:
I. Et Overfald af Sørøvere 379
II. En Hvalfanger fortæller 387
Et Hjem, af Friis Jensen 395, 403, 411
Det kloge Indfald 397
En Hævn 398
Den lille graa Mand 406, 409
Snøjse 407
Indrømmet 407

Digte og Smaavers.

I det fjerne, af Nicolaj Bøgh 2
Paa Grund, af C. A. Thyregod 15
Længsel, af Mads Hansen 19
En Hundedag, af Z. N. 23
Sneboldten 51
Til min Søn, ved A. Th. J. 55
Moderkærlighed 67
Aftenstykke, af Ch. Weiss 79
Det er Søndag i Dag, af C. A. Thyregod 83
Ved Fælden 85
Julehilsen, af Nicolaj Bøgh 91
Paa Aarets sidste Dag, af Nicolaj Bøgh 99
Lovsang af Mathias Claudius 106
Ved Sygesengen 111
Mundharpen, af Rudolf Schmidt 115
Fugleungen 118
Vinterbillede fra Nordpolen 128
Vintervise, af Bertel Elmgaard 129
For Modvind af —e— 139
Mod Sengetid 141
Landsbysmeden, af Bertel Elmgaard 142
Skomager-Monolog, af Nic. B. 157
Den lille Kunstner 161
Elys Kirkeklokker, af H. J. Greensteen 163
En Fisker paa Fangst, af Nic. Bøgh 175
En ny Vise, af —n. 175
Spinderskens Sang, af Bertel Elmgaard 179
Vintergæk, af P. Severinsen 191
Tommelidens farlige Eventyr 192
Spillemandsdrengen, af A. Dobson, ved Alfr. Ipsen 194
Smaavers, af Carit Etlar 203
En Foraarsbebuder, af C. A. Th. 206
Sæt blot Stærekassen op, af Rud. Schmidt 211
Sorte-Per 217
Oles Foraarsvise, af H. J. Greensteen 219
Smaavers, af Carit Etlar 227
Til Foraarsvinden, af B. E. 239
Kvæld, af —a. 248
Sonet, af Nicolaj Bøgh 251
I Urede 257
En Skønhed, af C. A. Thyregod 262
1842 — 26de Maj — 1892, af N. Bøgh 265
Mis er Invalid, af v— 269
Den 26de Maj, af Nicolaj Bøgh 273
To lystige Svende 280
To Venner, af —e— 285
Den første Sommerdag, af —e— 290
Aftenstemning, af Carl Jensen 291
Sangfuglen, af H. J. Greensteen 319
Fisker-Karen, af Bertel Elmgaard 321
Fa'ers Hjemkomst, af v— 333
Der tindrer en Stjerne, af N. Bøgh 339
Ridder Didriks Bejlerfærd 341
En Digters Moder, af J. Blicher 351
Orkestermusik 352
Guldmageren, af Em. Henningsen 355
Den hellige Tøger, af C. A. Thyregod 367
De smaa Soldater 381
Familien i Egemose Krat 384
En Støvlepudsers Udvikling 400
I Morgenstunden, af O. Andersen 407

Levnedsskildringer. — Fra Historien og Samfundslivet.

Biskop H. Stein, af D. H. 1
General Glahn 9
Det røde Kors 15
Joseph Glæser, af N. K. Madsen-Stensgaard 25
Biskop C. V. Schousboe 33
Asken Ygdrasil, af L. Schrøder 34
Fra Tavshedens Verden, ved A. Th. J. 63
Biskop H. V. Sthyr 65
Olaf Rye 73
Biskop Johannes Clausen 89
Juleaften i en jydsk Bondegaard, af C. A. Thyregod 96
C. Neumann, af B. E. 105
N. E. Tuxen 113
En Opfordring 119
Leo Tolstoy, af B. E. 121
Kongen, der frygtede sin ufødte Dattersøn, af L. Schrøder 130
J. L. Heiberg, af B. E. 145, 153
Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt:
I. Min Slægt og Afstamning 161, 170, 177
II. Indtil mit femtende Aar 217, 225, 234, 241, 249
III. Min Boghandlertid 346, 354, 362, 369, 377, 386, 394, 401
Knud den Store i England, af B. E. 165
General Kauffmann 169
H. C. N. Kiftrup, af N. R. S. 185
Klosteret i Klung og Gregor den Syvende, af L. Schrøder 186, 194
Johan Sverdrup 193
Professor Steenberg 201
Et Skriftemaal 230
Biskop C. F. Balslev 233
Kong Christian IX. og Dronning Louise af Danmark 266
Om at drive Dyrebeskyttelsen for vidt, af T. Fr. Broge 266
Biskop Fog 281
Pinse, af C. A. Thyregod 282
Robert Schak, af B. E. 297
En sjælden smuk Samfundsopgave 303
Professor D. Monies, af D. H. 305
Sankt Hans, af B. E. 306
Fra Søkrigens Tid 318
En Belejring for 1000 Aar siden, ved H. D. 331
F. A. Schleppegrell 339
W. E. Gladstone 345
Direktør M. Levy 353
General Ankjær 361
Dronning Louises 75-aarige Fødselsdag 385
De forenede Staters Præsident 393

Kirkelige Smaastykker og Livstræk.

Blikket opad, af C. Leunbach 6
Smaa Fortællinger, af Matthias Claudius 7
En sand Ven 7
I Spotterens Sæde, ved A. Th. J. 15
Hvoraf kommer det? 39
Nu først til Gavns 43
Draaberne 47
Savnet 52
Indtægter og Udgifter 55
Barnespørgsmaal 55
Den beklagelsesværdige Patient 66
Med Toget 71
Ægte Kærlighed 82
Taareklædet 83
Gør Porten vid! 87
Sømmene og deres Huller 87
Indbudet for de ømme Hjerter, af L. Schrøder 95
Smaa Uforsigtigheder, af Tante Grete 98
Signallys 103
Vismændene fra Østerland, ved A. Th. J. 111
Det ottende Bud 115
Ide og Virkelighed, af C. Leunbach 122
De ny Sko 135
Det røde Spøgelse og den falske Sikkerhed 135
Det daglige Brød 143
Forfængelighed hos Forældre 151
Klippen og Græsfrøet 155
Husandagtens Velsignelse, ved A. Th. J. 159
Guds Medlidenhed, af C. Leunbach 174
Er din Fader og din Moder 182
Gaar du med? 183
Til Overvejelse 186
Elsker eders Fjender 187
En virksom Prædiken 195
„Mine Faar høre min Stemme" 199
En Kærlighedsgave 203
Et Husmiddel 207
Rigdommens Lykke 223
En Paaskehilsen, af C. Leunbach 231
Et smukt Svar 231
Apostlen Thomas, af L. Schrøder 239
Det tredie Bud 247
En Rosenknop 263
Han kunde ikke finde den 268
I Lønkammeret, af Max Frommel 274
Hold Ord 283
Punktlighed, ved A. Th. J. 287
1. Mosebog 8, 22 287
Guds Haand 291
Barnetro 293
Gud styrer vore Fjed 294
Gravstenen 303
En Moders Raad 311
Pladsen i Himlen 311
Hver Dag sin Plage 311
De fem Ord 315
Lad ikke din venstre Haand vide, hvad din højre gør 315
Paa Prøve 315
Et Punkt i vor Frelsers Messias-Lidelse, af C. Leunbach 318
Letsindig Sværgen 327
Sæden og Føllet 331
Legemet, Aandens Tempel, af O. Funcke 338
Apotekermedhjælperen 339
Ungdommens Opdragelse og „Tidsaanden" ved A. Th. J. 342
Den romerske Høvedsmand 343
Tusindskøn 343
Sparsomhed i Smaating 351
Takker Herren 351
Gavmildhed gør rig, efter Spurgeon 359
Den afbrudte Rejse 363
Se, nu er den behagelige Tid 367
Himlen 375
Metastasios' Arvelod 375
Ogsaa en Gave 375

Side.
En Gudsfornægter 379
Hvad er Religion? 379
Deroppe er det skønnere 399
En kort Bøn 407

Rejse- og Naturskildringer. — Almennyttigt. — Billedtekster.

Prærienes Post, af Fr. Ring 7
Tajd Mahal, af Fr. Ring 13
Fra Marsken, af G. R. 22
Høsten 23
Fiskeværet Stamsund 27
Grævlingen 31
En Redningsbaad døbes, af Fr. R. 39
Et Billede fra Rom, af Fr. R. 43
Østnæsfjorden 45
Kokuspalmen 47
Kandebæreren 58
Paa Skier, af Fr. R. 63
Lidt om Hvepsens Liv og Redebygning, af L—k. 71
I Højfjeldet 75
Metz 83
Turbinen „Holger Danske" 96
Over Isen 99
Skifærd paa Kirkevejen 103
Et Billede fra Japan, af Fr. R. 127
Hyænehunden 133
En Blækklat 147
Den første Isbaad, af O. Danholm Nielsen 150
Fra Orlogsværftet, af Carrel 181
Sukkerrøret og Sukkeravlen, af E. Toepfer 199
Først betale 207
Gedeavlen og dens Venner, af C. Henrichsen 214
Tigeren og dens Amme 215
Mærkelige Gravsteder 221
Fuglekasser 223
Et ægyptisk Kaffehus 230
En ejendommelig Redningsbaad 231
Regnormen, ved J. J. 231
Vildt i Skoven, ved Fr. R. 237
Droslerne 247
Fodbold, af Carrel 255
Kondoren 255
En ny Jernbane 255
Amsterdam 261
Ørkenens Skib, af Fr. Ring 277
Forskninger paa Havbunden 287
De danske Børns Guldkrans 293
Et sjeldent Almueudskærings-Arbejde 295
Italienske Musikanter 302
Bjørne 311
Fra Tivoli, ... 317
Fra den romerske Kampagne 325
Fra Irland 331
Dovedalen, af —r—n. 343
Dronning Pomara 351
En italiensk Frugthandlerske 359
Ruiner i Indien 365
Fra Urskoven 375
Savoyarddrengen 402
Bæveren 407
En Løvhytte 410
Sæterliv i Alperne 410

Billeder.

Biskop H. Stein 1, Moder og Datter 4, Posthentning fra Prærien 5, Paa Udkig 8, General Glahn 9, Besøget 12, Tajd Mahal 13, En mærkelig Ting 16, Besøg hos Kunstmaleren 17, Et Stævnemøde 20, Høsten og dens Arbejde 21, En Hundedag 23, Efter Middagen 24, Joseph Glæser 25, Bymændenes Stævne 28, Fiskeværet Stamsund 29, Grævlingen 31, Tidlig Selvbevidsthed 32, Biskop C. V. Schousboe 33, Et uheldigt Møde 36, En Redningsbaad døbes 37, Gadeliv i Rom 41, Et Skriftemaal 44, Østnæsfjorden 45, Kokuspalmen 47, Paa anden Klasse 48, Sneboldten 49, En Audiens 52, Hektor og Mortensgaasen 53, Kandebæreren 57, I Haven ved Ravnstrup 60, Paa Skier 61, Skæmt 64, Biskop H. V. Sthyr 65, Paa Markedet 68, Moderkærlighed 69, En Hvepserede 71, General Olaf Rye 73, I Salen paa Bavelse 76, I Højfjældet 77, Opdaget 80, Tyskerporten i Metz 81, Grev Nordensee og Povl Lynge 84, Ved Fælden 85, Biskop Joh. Clausen 89, Reitzenstein hos Politimesteren 92, Juletræet plukkes 93, Over Isen 96, Rasmus Lynge og Politimesteren 100, Skifærd paa Kirkevejen 101, Marinemaler C. Neumann 105, Spaakonen 108, Ved Sygesengen 109, N. E. Tuxen 113, Povl og Edele 116, Fugleungen 117, Et Skilt 120, Leo Tolstoy 121, Grev Nordensee hos Kongen 124, Japanesisk Tempel og Begravelsesplads 125, Ved Nordpolen 128, En skrivende Pige 129, Skatten findes 132, Hyænehunde dræber en Antilope 133, Den opmærksomme Jens 136, For Medvind 137, Mellem Klitterne 140, Mod Sengetid 141, Misforstaaelse 144, J. L. Heiberg 145, Mødet 148, En Blækklat 149, Under Istransport I 151, Under Istransport II 151, J. L. Heiberg i sit Hjem 153, I Baaden 156, Hos Skomageren 157, Den lille Kunstner 161, I Sygeværelset 164, Kong Knud den Store ved Havet 165, Lige Vilkaar 168, General Kauffmann 169, Paa Studefangst 172, En Fisker paa Fangst 173, Prinsessen af Kina 176, Orlogsværftet 177, Offe og Vildkatten 180, Modelkammeret 181, I Skibsbygnings-Værkstedet 181, Ogsaa en Garanti 184, H. C. N. Kistrup 185, Offe og Eskild 188, Hos Bedstefader 189, Tommelidens Eventyr, 4 Billeder, 192, Johan Sverdrup 193, Offe og Høvedsmanden 196, Hvordan Sukkeret bliver til 197, Problematisk 200, Professor Stenberg 201, En ulige Kamp 204, Først betale 205, En slyngende Agurk 208, Stærebilleder 209, Brødrenes Kamp 212, Tigeren og dens Amme 213, Gartner A. P. Larsen 214, En Malkeged 214, En Buk 214, Sorteper 217, Afskeden 220, Mærkelige Gravsteder 221, Ubudne Gæster 225, Sidste Møde 228, Et ægyptisk Kaffehus 229, En ejendommelig Redningsbaad 231, Biskop C. F. Balslev 235, Jespers og Maries Møde 236, Vildt i Skoven 237, Thorvaldsens Statue af Apostlen Thomas 239, En Drossel 241, Præstens Besøg 244, Vaaren 245, Kondoren 249, Mødet med Lægen og Præsten 252, Fodboldkamp paa Nørrefælled 253, I Urede 257, Kærestefolk 260, Heeren Gracht i det ny Amsterdam 261, Kanalgade i det gamle Amsterdam 261, Børn fra Vaisenhuset i Kalverstraat 263, Dronning Louise 265, Kong Christian IX. 265, Frieriet i Møllen 268, Mis er Invalid 269, Det paatænkte National-Mindesmærke 271, Under Bøn 276, Dromedaren 277, To lystige Svende 280, Biskop B. J. Fog 281, Palle og Ellen 284, To Venner 285, Antik Vase 287, Den første Sommerdag 289, Lejrstedet 292, Guldkransen 293, Børnenes Hilsen 293, Adressens Bind 295, O. C. Nielsen 297, Palle og Claus Hund 300, Italienske Musikantere 301, Prof. D. Monies 305, Axel Gyldenstjernes Død 308, Bjørnenes Familieliv 309, Et fiffigt Ho'de 312, I Høet 313, Palle og Ellen 316, Fra Kunstnerplænen i Tivoli 317, Fisker-Karen 321, Ved Gildesbordet 324, Køretøj med Okser i Campagnen 325, Køretøj med Muldyr i Campagnen 325, Glengariff i Irland 329, Grev Eudes naar Brotaarnet 332, Fa'ers Hjemkomst 333, General Schleppegrell 336, Raynards Hole i Dovedalen 340, Dovedalen 341, Huleformation i Dovedalen 343, Ridder Didriks Bejlerfærd, 4 Billeder, 344, W. E. Gladstone 345, Dronning Pomare 348, Markliv i Høst 349, Orkestermusik 352, Direktør M. Levy 353, Guldmageren 356, Italiensk Frugthandlerske 357, General Ankjær 361, Fra en Havebrugsudstilling 364, Ruiner i Indien 365, Under Paraplyen 368, Sjællandsk Bondegaard 369, Et vulkansk Udbrud 372, Fra Urskoven 373, En Ungkarlefrokost 377, Sørøvernes Overfald 380, De smaa Soldater 381, Familien i Egemose Krat 384, Kong Christian IX og Dronning Louise 385, I aaben Baad paa det aabne Hav 388, En Tigger i Kairo 389, Hjertesuk fra Afrika 392, Præsident Benjamin Harrison 393, Børnenes Møde 396, Kæmpeslangen 397, En Støvlepudsers Udvikling 400, En Savoyarddreng med sin Abe 401, Jørgen i Aaen 404, Bæveren 405, En Løvhytte 411, Ankomsten til det nye Hjem 412, Ved en Sæterhytte 413.

Havebrug.

Havekalender 7, 40, 80, 112, 152, 184, 215, 248, 288, 320, 360, 392, Dværgtræer 15, Opbevaring af Kartofler 24, Spørgsmaal og Svar 56, 87, 215, 224, 232, 288, 304, Mindre Meddelelser 64, 128, 144, 160, 168, 200, 256, 264, 272, 312, 328, 351, 360, 368, Frugtavl og Frugtspiser 72, Nerium 87, Ny Kartofler om Vinteren 96, En slyngende Agurk 208, Blomstrende Bund 208, Om nyt og gammelt Frø 224, Prydbuske 232, Etaarige Prydgræsser 280, Hjemmeavl af Frø 304, Laurbærtræet 375.

For Hus og Hjem.

Sundhedsraad.

Fodsved 24, Fregner og Leverpletter 336, Frugt 104, Havre som Næringsmiddel 176, Haarolie 336, Honning 104, Hoste 184, Senges Udluftning 72, Solstik 384.

I Børnestuen.

Billedbøger 192, Barnepisken 200, Udstaaende Øren 392.

Husraad.

Ammoniaks Værd 392, Blækrecept 80, Høresansens Bevarelse 184, Mølpapir 384, Myrer 384.

Tidsfordriv.

Fotografirammer 336, En Læsepult 176, Tegningers Overførelse 80.

I Mejeriet.

At bevare Mælken sød 152, Roesmag i Mælk 24, Gærs Bevaring 176, Nedlægning af Smør 112.

Vadsk og Rensning.

Alabast renses 88, Kit til Kar og Spande 224, Oliefarvelugt 328, Stearinpletter 328, Tandbørster renses 328, Vadskebræt 96, Uldne Klude 408.

I Gaard og Have.

Beskæring af Træer 384, Bifoder 360, Calla, Behandling 400, Calæolaria 343, Cigaraske paa Potteplanter 104, Frugtbuskes Plantning 264, Frugts Nedplukning 328, Frost i Planter 208, Gødningsbænkenes Vinduer 408, Hestekastanier som Svinefoder 24, Hyacinter 224, Humleranker som Bindemiddel 272, Hækken i Urtehaven 368, Hønseavl 120, Hønsegødning 272, Kartoffelsyge 368, Kartofler, søde 64, do. ny, om Vinteren 96, Kartoffeltoppens Nedlægning 328, Mus i Kuler og Drivbænke 64, Pisangen 351, Pærer bevares 264, Pæretræer 272, Regnorme i Urtepotter 48, Rosers Afskæring 376, Roser gødes 408, Slyngende Agurk 208, Stærkasserne 208, Syrener i Blomst om Vinteren 160. Valnødder 408.

I Køkkenet.

Agurker, fyldte 16, do., Skimmel paa 176, do., Bitterhed ved 136, Aspargessalat 16, Asparges, stuvet 176, do., Nedlægning 160, Buddinger 56, Bøf à la mode 56, Frugtvin 376, Geddens Tilberedning 144, Jordbærkoldskaal 112, Kaffens Aroma 136, Kalveleverpostej 16, Kartoflers Kogning 136, Kartofler, fyldte 296, do., tidlige 384, Krabber 16, Kød-Omelet 16, Kød, sejgt 72, do., fersk 376, Kødsuppes Farvning 96, Leverboller 72, Limonade af Rhabarber 104, do. af forsk. Frugt 368, Makrel 8, Nyrers Anvendelse 320, Ostestumper 72, do., skimmel 72, Ribsvin 368, Risengrynskape 176, Rhabarber, henkogte 320, Rhabarberbudding 160, Rødvinssauce til Fisk 152, Rønnebærgelé 24, Suppe uden Kød 328, do. paa Syrer 144, do. paa Kørvel 152, Sommersuppe, svensk 104, do., engelsk 112, Sveskesuppe 56, Æg paa en ny Maade 296, Ærter, at tørre 400.

Fra Boghylden 15, 24, 56, 64, 80.

Alle Vegne fra 48, 120, 136, 152, 240, 256, 264, 272, 296, 328, 392.

Fjerkræ- og Biavl 32, 104, 120, 160.

Skæmt, Hovedbrud og Juridisk Raadgiver i næsten hvert Numer.

Nr. 1. Søndag den 4. Oktober. 1891.

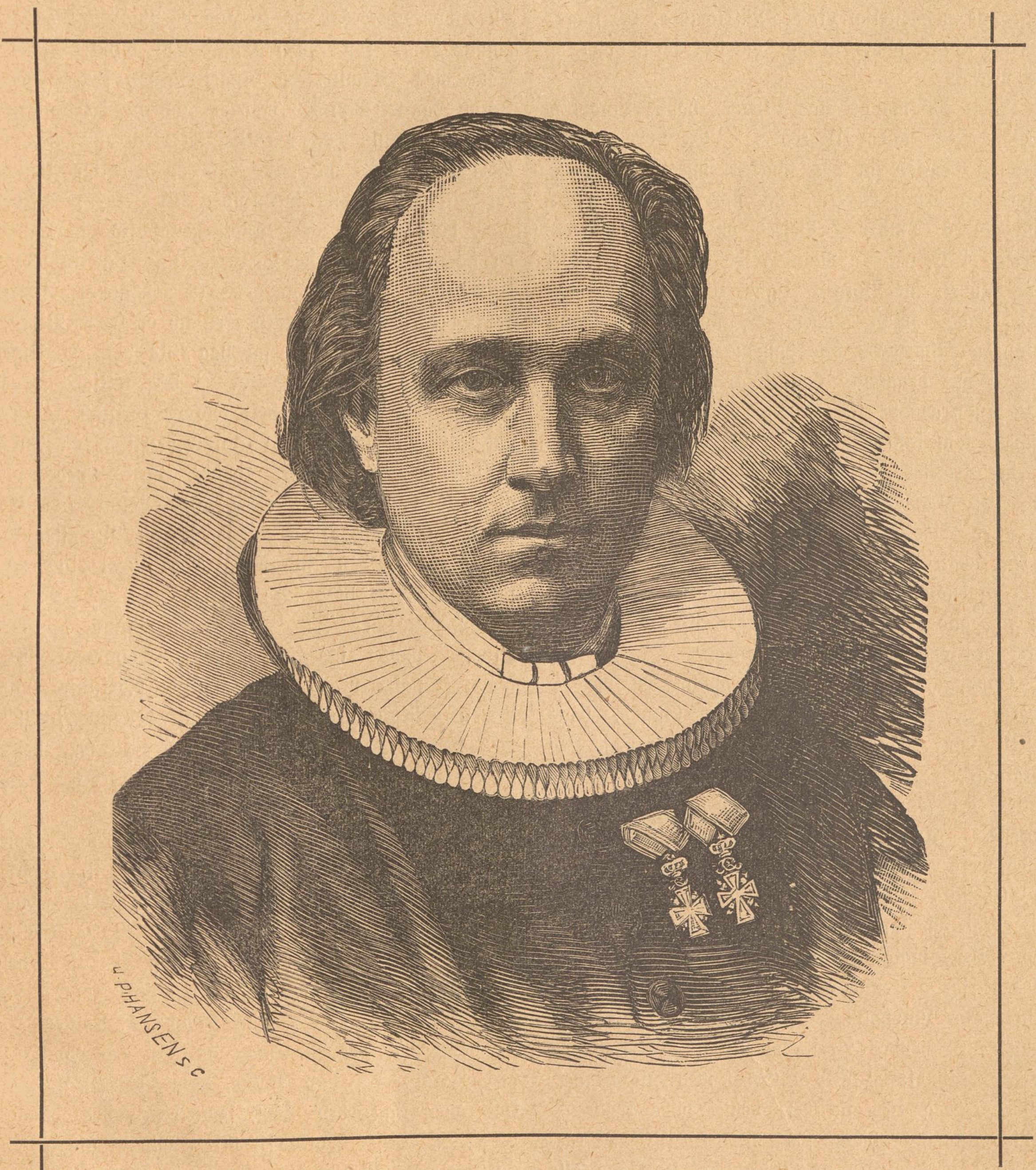

Biskop H. Stein.

Fyns nuværende Biskop, Harald Stein, er utvivlsomt en af de friskeste Begavelser og rigest udviklede Personligheder inden for den danske Folkekirke. Han har i Odense som i København samlet en talrig Menighed om sin Forkyndelse, han har vundet Tillid og Agtelse hos en endnu talrigere Kreds ved sin omfattende, menneskekærlige Virksomhed i Hovedstaden. Skønt han har valgt et rent og klart Standpunkt, tør han dog ikke i snævrere Forstand anses for Partifører, han er skattet af de forskellige folkekirkelige Grupper, som den der indtagende en mæglende Holdning helst peger ud mod de store og fælles Opgaver.

Harald August Edvard Stein er født d. 9. Marts 1840 i „Professorgaarden" i Krystalgade, hvor Faderen, en anset Læge, dengang boede. For øvrigt flyttede denne senere som Overmedikus til Frederiks Hospital, og her voksede Harald Stein op. Fra de tidligste Drengeaar var det hans Lyst at komme til Søs; men i Stedet for blev han sat i Borgerdydskolen paa Kristianshavn, hvor M. Hammerich var Forstander, og hvor Frimodt havde en Lærerpost. Utvivlsomt har disse to begavede Mænd haft en ikke ringe Indflydelse paa Stein. Det fortælles, at da han efter en vel tilendebragt Eksamen fremstillede sig for Frimodt, spurgte denne i sin ejendommelige milde Tone: „Har du takket Jesus?" Stein følte sig skamfuld, thi derpaa havde han slet ikke tænkt.

Endnu før han blev Student, foretog han sammen med sin Fader en længre Udenlandsrejse, der affatte dybe Indtryk paa det unge modtagelige Sind. 1859 blev han Student og begyndte at sysle med sproglige Studier. Det var endnu slet ikke hans Tanke at blive Præst. Men en Dag hændte det, at han kom ind i Holmens Kirke og hørte en Prædiken af nuværende Biskop Fog, der greb ham saa stærkt, at han tog det som en Kaldelse og besluttede at blive Præst. I 1866 tog han theologisk Embedseksamen, og Aaret efter blev han anden Kateket ved Holmens Kirke, hvor

han kom i nær Berøring med Fog. Omtrent samtidig ægtede Stein en Datter af Helgolandshelten, Admiral Suenson.

Snart stod Stein midt i en Virksomhed, der strakte sig langt ud over den egentlige Embedsgerning. Da han i 1872 blev Præst ved Diakonisse-Stiftelsen, valgtes han tillige til Formand for dens Bestyrelse. For „den indre Missions“ Fremme i Hovedstaden arbejdede han ivrigt, og Held og Velsignelse fulgte alle de Foretagender, han efterhaanden fik sat i Gang: Børnegudstjenester, kristelige Ungdomsforeninger, Blomstermissionen, Gaardmissionen o. fl. Steins Formaal var at faa de forskellige Samfundsklasser i Tale, saa Ordet kunde komme til at lyde for alle. Fra 1879 var han i otte Aar Formand for „den indre Mission“ i København. Samtidig virkede han med Iver for Diakonissesagen, og da han i 1880 var bleven Præst ved Matthæuskirken paa Vesterbro, organiserede han en mønsterværdig Menighedspleje, der snart kom til at raade over betydelige Midler og blev et stort Gode for Menighedens fattige. Fra denne Virksomhed til en endnu større kaldtes Stein, da han for et Par Aars Tid siden udnævntes til Biskop over Fyns Stift.

Stein er en ypperlig Taler og tillige en Viljens og Handlingens Mand, der omfatter sit Kald med dyb Alvor og aldrig har langt fra Ord til Daad, naar det gælder Menighedens Tarv.

D. H.

I det fjerne.

Der lyser en Søndagmidaftensol
hen over Vover og Vange,
den klæder Landet i Gyldenkjol
og smykker det trindt med Spange.
Ud over Stranden hvide Maager drage!

Der ligger et Hus ved Kyst under Lind,
dets Ruder i Solen lue;
jeg havde Lyst til at se derind
alt i den hjemlige Stue.
Ud over Stranden hvide Maager drage!

En Jomfru haver saa ren en Hu,
hun haver saa lys en Længsel;
men sidder hun hos sin Moder endnu,
hun sidder tit som i Fængsel.
Ud over Stranden hvide Maager drage!

En Ungersvend med en Sjæl saa varm,
saa ren og klar som en Stjerne,
han føler tit sig saa mod og arm,
naar hun har Hjem i det fjerne.
Ud over Stranden hvide Maager drage!

Nicolaj Bøgh.

Et Offer.

Fortælling af Carit Etlar.

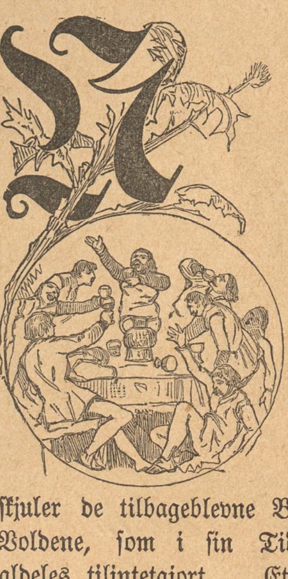

Nogle Mil oppe i Nørrejylland ligger der en gammel sammensunken Ruin paa en temmelig stejl Lyngbakke. Dens Mure er nedrevne, og en Del af Stenene bortførte for at gøre Gavn ved andre Bygninger. Brændenælder og andet Ukrudt skjuler de tilbageblevne Brokker, ethvert Spor af Voldene, som i sin Tid forskansede Slottet, er aldeles tilintetgjort. Et lille Stykke af Taarnet staar endnu, faldefærdigt og revnet paa den søndre Side, om Sommeren huder Uglen der, og Flagermusen piber og farer omkring mellem de nøgne Mure; Hyrdedrengen har rejst sig en lille Hytte op mod den ene Flade af dette Taarn, hans Faar græsser i fredelig Ro ved Foden af Højen, hans Sang eller Tonerne af hans Skalmeje er de eneste Tegn paa menneskeligt Liv og Virksomhed, der spores i denne Egn, hvor alting har et sørgmodigt og øde Præg.

Men for mange Aar tilbage, havde Lindholm Slot et helt andet Udseende. En stor, anselig Bygning hævede sig paa Bakken, mægtige Taarne, opførte af brunt Egetræ, og store, røde Murstén, rejste deres Tinder i Vejret og skuede milevidt omkring i Egnen. Man vilde nu om Stunder have fundet, at Borgen lignede et Fængsel med dens smaa, spidse Ruder, de store jærnbeslagne Døre og tilstængede Glashuller; men det var saaledes Mode dengang, og Alvoren, Mørket, Barskheden indskrænkede ikke det Liv og den muntre Virksomhed, som fandt Sted paa Lindholm. Talrige Hjorder græssede nede paa Engen, en stor Skov, som efter al Sandsynlighed maa have ligget paa den østre Side, gav Hjorten et Skjulested. Det er kun nogle Aar siden, at de nede i en Tørvemose fandt Rodstammen af et mægtigt Egetræ, der tydeligt nok gav til Kende, at Lyngen ikke altid havde været den eneste Hersker af Landet.

Engang boede der paa Lindholm en rig og mægtig Herremand, som hed Povl Gunde, hans Hustru var en Slægtning af Lensmanden paa Børglum, og Frugten af Gundes Ægteskab var en Datter, der som eneste Barn blev forgudet af Forældrene. Det lod sig vel ikke benægte, at de havde mere end almindelig Grund til deres Kærlighed, Christine var en sjælden køn Pige, der gik Ry deraf vidt omkring paa Halvøen. Da hun blev voksen, indfandt der sig, baade for hendes og for den rige Herremands Penges Skyld, en Mængde Bejlere paa Lindholm. Der blev digtet Viser og Ballader til hendes Pris, og skønt det dengang allerede begyndte at lakke ad Enden med Turneringer, blev der dog ikke sjældent hentet dybe Saar og brudte Lemmer hjem fra Riddernes Kamplege. Christine syntes ikke at bryde sig stort om alle disse Hyldninger, hun blev urørt ved Bejlernes Bønner, kold ved deres Elskovssange og Suk. Ingen kunde rose sig af noget Fortrin hos hende. Man fortvivlede til sidst, og det varede ikke længe, før den Lindholmer Frøken var lige saa bekendt for sin Hjerteløshed og Haardhed som for sin Skønhed. Men Rygtet vidste dengang kun halv Besked. Ingen kendte Christine ret, hun var hverken kold eller manglede dybe og friske Følelser. Hendes talende Øjne vidne om et kvindeligt Gemyt, hendes blide Stemme syntes kun skabt til at være et Organ for Kærlighed, men som sagt, ingen kunde rose sig af noget Tegn paa hendes Gunst, og hvorfor ikke? Det skal vi nu faa at vide.

Povl Gunde havde et ungt Menneske paa sin Gaard, som forrettede Skyttetjeneste hos ham. Han var af en anset Slægt, der ved uheldige Omstændigheder kom i Fattigdom, saa at den til sidst maatte tage til Takke med at spise Naadsensbrød i et lille tarveligt Hus, som Gunde af Barmhjertighed overlod Familien. Jakob, saaledes hed Skytten, var et kønt Menneske, med et forekommende Væsen, som adskilte ham fra de øvrige Folk i Gundes Tjeneste. Han var stille og tilbageholden, og indlod sig ikke i Fortrolighed med nogen. Derimod var han en hel Karl i at haandtere Bøsse og blæse paa Valdhorn, hans Skud fejlede sjældent, og Folk behøvede ikke at spørge, hvor Gevinsten blev af, paa de Skydegilder som den Lindholmer Skytte lod sig se ved. Foruden denne Færdighed, besad han endnu et Fortrin, som satte ham i et godt Lys hos Herskabet, det var Jakobs Kærlighed til sine gamle Forældre. Alle de ledige Timer han havde, tilbragte han hos dem; det var ham, som med egne Hænder havde anlagt og beplantet den lille Have uden for de to gamles Vaaning, det var ogsaa ham, som hver Højtidsdag pyntede deres Stue med Blomster og bragte Majløv fra Skoven. Jakob var et Mønster paa en god og kærlig Søn.

Hvad nu den egentlige Aarsag var til, at Christine oversaa alle sine rige og mægtige Bejlere for Jakob, det vidste ingen uden hun selv, men siden han havde vovet at tilstaa hende sin Kærlighed, og siden et straalende Øje, en undselig, rødmende Kind havde fortalt, at den blev gengældt, syntes de begge at være hensatte i en ny og bedre Verden. Forhen dukkede Hjorten sig bag Risbøgen, og Ulven skar Tænder, naar hans Horn i den tidlige Morgen lød igennem Skoven, dets Toner fortalte, at der var Fare for dem i Vente, nu tav Irisken og Finken i Buskene, og Droslen lyttede og prøvede paa at fløjte de bløde, vemodige Toner efter, som den hørte. Christine havde aldrig fundet Blomster saa duftende, Jorden saa skøn eller Livet saa rigt, som siden hun holdt af Jakob.

Der gik en Tid paa denne Maade, de to elskende havde ingen hemmelige Sammenkomster, ingen Spasereture i Maaneskin, Christine holdt ikke af Stævnemøder. Jakob talte engang imellem med hende i Haven, eller han red vild med hende inde i de mørke Skove, i den senere Tid holdt hun meget af at jage, det var alt.

Men to er en for mange til at skjule en Hemmelighed, og Herremanden, Povl Gunde, fik til sidst Nys om det Forhold, der fandt Sted mellem hans Datter og Skytten. Det være sagt til hans Ære, at han forstod at beherske sig, og at han i hele fjorten Dage skjulte den Overbevisning, som gjorde en Streg over hans kæreste Haab og Planer.

Saa var det en Dag, da han red paa Jagt med Jakob, at han kaldte ham hen til sig, og koldt og roligt fortalte ham, hvad han havde opdaget.

„Du indser, Jakob!“ ytrede han i Talens Løb, „at jeg ved Besked om alt, og at det vilde være unyttigt, om du nægtede noget. Hvis det nu var dig muligt, blot et Øjeblik at tænke dig uden for dig selv, hvis du var i mit Sted, vilde du vist gøre som jeg og paa enhver Maade hindre dette

Forhold, mens det var Tid. Jeg siger det ikke, fordi jeg har det ringeste at udsætte paa din Opførsel, du har altid været ærlig og brav, ikke heller behøver jeg at omtale de Grunde, der gør en Forbindelse mellem dig og min Datter umulig — du maa altsaa trække dig tilbage. — Ja, du bliver bleg, jeg blev ogsaa bleg, da jeg kom til Kundskab om eders Forhold, men det maa være, som jeg siger, tvinge dig kan jeg ikke, og vilde ikke, om ogsaa jeg kunde det, men hvis du ikke lystrer mig, saa forlader dine Forældre deres Hus, bliver brødløse og mister min Hjælp. Du selv maa endnu i Morgen tage bort fra Lindholm. Tal, Jakob! hvad har du at svare?"

Jakob var bleven bleg ved de første Ord, Gunde talte, han rystede paa Hesten, det var som om en Afgrund havde aabnet sig foran hans Fødder og tilintetgjort den blomsterklædte Jordbund, han hidtil havde vandret hen ad; men de sidste Ord, Herremanden talte, lod ham dog ikke længe i Tvivl om den Beslutning, han burde tage. Han holdt af Christine, men den Følelse, han nærede for sine gamle Forældre — hvis Lykke og Fremtid laa i hans Hænder — var af en endnu dybere og inderligere Natur. Nok er det, at han efter et Øjebliks Betænkning svarede saaledes:

„Det er sandt, hvad I siger, Herre! jeg er alt for ringe for Christine, I maa blot ikke forlange, jeg skal drage bort fra Lindholm, det er kun et daarligt Middel til at opnaa det, som I forlanger."

„Hvad mener du dermed?" spurgte Herremanden forbavset.

„Det skal jeg sige eder," ytrede han efter et Øjebliks Betænkning, hvori ethvert Træk i hans Ansigt vidnede om en dyb og heftig Sjælekamp. Han bøjede sig over mod Herremanden, som sad og lyttede til med en yderlig forbavset Mine, smilede, lod til at blive bevæget og tilnikkede ham Bifald.

„Der skal kun være et Offer," tilføjede Jakob, da de nærmede sig Slotsporten, „og naar det vi taler om i Dag, næste Gang kommer paa Bane, skal I faa Lejlighed til at sige mig Tak, i Dag har jeg givet jer hele min Fremtids Lykke. Gud være saa mig Stakkel naadig!"

De red nu ind over Slotsbroen, og der blev ikke talt mere om den Sag.

Kort Tid efter foregik der en Forandring med Jakob, han var ikke mere tilbageholden og indesluttet i sig selv som før. Borgestuen genlød af hans Sang, Pigerne syntes dobbelt saa godt om ham, han forsmaaede ikke længer deres Yndigheder, tog Del i ethvert Gilde i Omegnen, drak og kom silde hjem, naar han havde været i Byen for Herskabet, skød den gamle Stork, Christines Yndlingsfugl, bort fra Taget paa Staldbygningen; kortsagt: Jakob var i det hele taget aldeles forandret, maaske han søgte at bedøve de Følelser, han ikke længer turde nære, ved at styrte sig i Adspredelser, men Forandringen var ikke heldig. Man saa nu flere Gange den Lindholmer Skytte rave beskænket om i Gaarden, saa ham slaas og spille med Huskarlene, ja, kort Tid efter, løb det Rygte omkring i Egnen, at han levede i et uanstændigt Forhold med en Bondepige nede i Landsbyen. Ingen kunde begribe Aarsagen til alt dette, og besynderligt nok, lod Gunde, der ellers holdt saa strengt over Orden blandt sit Tyende, som om han aldeles overhørte de jævnlige Klager, der kom ham for Øre.

(Fortsættes.)

Forfulgt.

Fortælling af P. C. B. Bondesen.

I.

Mark og Vejkant dækkedes af et smukt Græstæppe, spættet med de tidligste Foraarsblomster. Under de gamle Abildtræer i Gislev Præstegaardshave var Vaartæppet særdeles rigt og pragtfuldt. Her var en Mangfoldighed af hvide og gule Anemoner, og ind imellem disse Lærkesporer og Vintergække. De bredte sig endog ud over Græsgangene, som om de vilde standse enhver, der maatte komme. De havde jo ogsaa glædeligt nyt at fortælle, alle det samme, at Vinteren var omme. De unge Bøge langs med Vejen rystede ganske vist paa deres kobberrøde Hoveder deraf. Det skulde vare en Stund endnu, før de vilde lægge Vinterdragten og springe i de lysegrønne Vaarklæder. Men langt over Bøgene svang Lærken sig, og hvad Blomsterne fortalte, det sang den ud i dejligst Kvidder og Triller, ud over By og Land lød det — Vinteren var omme.

Paa Gangen langs med Bøgehækken kom to Kvinder gaaende. Det var Maren, salig Hr. Broders, og hendes Datter, den sejstenaarige Birgitte.

„Mit hjerte Barn, jeg har Skam ikke Tid!"

„Jo, kære Mo'r, nu har vi siddet paa Stue saa længe, lad os endelig nytte det dejlige Vejr!"

„Ja, det er godt nok, min Pige; men Rokken venter."

„Uf, den Rok, jeg spinder og spinder, indtil jeg til sidst som Larven spindes ind og — dør!"

„Nej, det har ingen Nød; men hvis det bare kunde hjælpe at trave med dig her, og du igen kunde faa de røde, friske Kinder tilbage, da maatte Rok og Naal gerne for mig faa Lov at hvile en Stund."

„Aa jo," svarede den unge Pige med Varme, „det skal nok hjælpe, og du vil atter igen faa din lille Gitte frisk og sund som før!" Hun standsede, men vedblev derpaa i nedstemt Tone: „Det er som Vinter for mig bestandig at skulle sidde ved Rok og Søm; men" — hun hævede Stemmen og slog begejstret ud med Haanden — „ude i det fri, der tør det dejligt op; Blomster og Fuglekvidder jager Vinteren bort — ogsaa for mig, føler jeg!"

„Ogsaa for dig, siger du? Ja, var det bare saa!" Den gamle sukkede.

„Du sukker Mo'r, hvad bar det Suk vel med sig?"

„Det Ønske, Barn, at Hr. Hans var aldrig kommen her." Hun sukkede igen og vedblev derpaa: „Jeg vidste ikke, hvad jeg nu ved, at du ikke skulde kunne komme til at lide ham. Han var dig stedse god, han leged' med dig, og altid hang du efter ham, I var de bedste Venner. Derfor troede jeg, at det Venskab nok skulde holde. Han var endvidere en hjælpsom Støtte for din salig Fader, og tilmed stod han højt i Yndest hos vort Herskab. Derfor samtykkede jeg med Glæde, da Naadigherren foreslog at ville kalde ham, hvad jeg nu ret fortryder, skønt forsilde!" Præsteenken tog Lommetørklædet op, der var kommen Taarer i Øjnene.

„Aa, alt kan blive godt endnu, hjerte Moder!" sagde Birgitte trøstende. „For Vaaren Vinter flyr, saa lover Blomsterne og Fuglesangen, og intet er umuligt for den kære Gud, saa siger og vor gamle Bibelbog!"

„Vel talt, min lille Gitte! Vist alt kan blive godt endnu, og det lover jeg dyrt og helligt, at du skal ikke have ham, saa længe Sagerne staar saadan, at du ikke kan lide ham. Du er jo ung endnu, lad ham kun vente."

Der hørtes Hovslag. To Ryttere for forbi.

„Hvem var vel det!" Den gamle kigede over Hækken. „Ih se, det var den unge Junker og hans Hovmester, de rider sig en Tur."

Birgitte blev rød. Hendes Moder lagde Mærke dertil og sagde:

„Det lader til, at du alt har faaet Farve i Kinderne, mit Barn, hvorfor blev du med et saa rød?"

„Aa, fordi — fordi du sagde, at han kunde vente; thi da for den Tanke igennem mig, at Ventetiden nok vilde blive temmelig lang."

„Hm," svarede den gamle. Hun vidste ikke tidligere, at Birgittes Hu stod til den slanke Rytter, der for forbi ved den lille Junkers Side; men nu gik det pludselig op for hende. Samtalen var gaaet i Staa. Begge gik i egne Tanker, der tog hver sine Veje. Birgitte hørte efter Lærkens Kvidren, den sang om Vaar og Skærsommer — ogsaa for hende. For den gamle klang det anderledes. Det er haabløst for Gitte, tænkte hun. Kunde blot Monsieur Jens komme bort! Ude af Øje, ude af Sind, — hun vilde da snart glemme ham, og saa var Hr. Hans vel god nok. Tiden kunde ændre meget, og det var heller ingen Skade, om det tog Tid, desto længer kunde hun selv staa for Styret. Hun var kun 66 Aar endnu, det var jo ingen Alder. Det var vel tidligt at skulle trække sig tilbage. Hvordan skulde hun faa Ende paa Tiden, naar hun ikke mere maatte føre an og være paa Færde overalt? Men den lange Hovmester skulde bort! Det maatte hun have talt med Fru Margrete om. Med dette Forsæt gik hun ind. Birgitte fulgte nølende efter. Endnu engang saa den unge Pige ud over Bøgehækken, det var, som om hun atter hørte Hovslag.

„Kom nu Gitte og staa ikke der, Rokken venter," lød det derpaa.

Birgitte Brodersdatter drog et dybt Suk og smuttede ind ad Havedøren.

II.

Til venstre for Gangen i Præstegaarden var Studerekammeret, der tillige var Præstens Soveværelse. Der var ikke mange Møbler, og de samme, der fandtes, var kun tarvelige. Dog efter den Tids Maalestok var det sikkert et rigt udstyret Kammer. Ved Væggen lige overfor Døren var en Himmelseng med Lærredsomhæng og under Vinduerne en Egeskive samt et Par brune Læderstole. Paa Langvæggen overfor, nærmest Kakkelovnen og Døren, hang en Boghylde, under hvilken et rødt Skrin havde sin Plads, og imellem dette og Sengen stod et nyt Egetræsskab, paa hvis Døre der fandtes udskaarne Englefigurer.

Hr. Hans Allesen gik frem og tilbage i sit

Studerekammer. Paa Egeskiven laa opslaaet en Bibel og en Salmebog. Han havde siddet og læst, men skulde nu have lidt Varme i Fødderne, der var komne til at fryse. Med det samme kunde han da tænke over sin Prædiken, som han var i Færd med at udarbejde. Hans Tanker forvildede sig imidlertid og gled snart bort fra Prædikenen. De søgte Birgitte. Han saa hende for sig. Den høje, ranke Vækst, de yppige Former, — hvor var hun ikke dejlig! De sorte, drømmende Øjne gav det blege Ansigt et Udtryk, der rigtig fik hans Hjerte til at banke, fyldt som det var af Kærlighedslængsel. Det stundede mod Foraar, og da følte han særlig Trang til at elske og — blive elsket. Han havde saa ofte forsøgt at ville aabne sit Hjerte for Birgitte, men altid forgæves. Hun var jo ogsaa kun et Barn endnu. Hendes Legeme var tidlig udviklet, men det indre Menneske ikke i Forhold dertil, Hjertet forstod endnu ikke, hvad det var at elske. Men det vilde nok komme. For Resten var det underligt, at hun altid søgte at undgaa ham, saadan var det ikke før, tværtimod. Dog i den Alder, hun var, er Ungmøer ikke til at blive kloge paa. Hun havde tidligere saadan holdt af ham, hun maatte gøre det endnu. Hendes Tilbageholdenhed kom vel af den Overgangstid, hun befandt sig i, fra Venskab for ham til Kærlighed. Dennes Gennembrud lod imidlertid længe vente paa sig. At det vilde komme, tvivlede han ikke om. Det vilde sikkert fremskyndes, om de snart kunde blive Mand og Kone. Derfor var det ikke værd at udsætte Brylluppet længer, han maatte tale med hendes Moder derom. Det var slet ikke for tidligt. Ganske vist var hun ung; men det var dog ikke uhørt, at en Pige paa sejsten Aar blev gift. Desuden havde hun sin Moder hos sig, saa det kunde sagtens gaa. Dels var han nu et godt Stykke oppe i Trediverne og havde haft Embede i to Aar, saa det var nu paa Tide at faa en Hustru. Birgitte vilde rigtig blive en sød lille Præstekone.

Her blev Hr. Hans afbrudt i sine Betragtninger. Døren gik op, og Maren, salig Hr. Broders, kom for at se til hans Kakkelovn.

„Fryser I?" spurgte hun.

„Ja, paa Fødderne. Den Kælder her lige under gør det saa fodkoldt."

„Ja, min salig Mand fortrød ogsaa tit, at vi ikke lod indrette Kælder et andet Sted. Ogsaa han havde, som I ved, ondt ved at hytte Fødderne, naar han sad og studerede."

„Det var ellers ret til Pas, at I kom, Mo'er! — Der er noget, jeg vil bede jer om."

Hun havde netop lagt et Par Stykker Brænde ind i Kakkelovnen og var ved at rejse sig, men blev nu siddende paa Skrinet og saa spørgende paa ham.

„Og det er?" spurgte hun.

Han tøvede med Svaret, det blev siddende i Halsen. Han rømmede sig, og saa kom det stammende frem:

„Jeg vilde bede jer om — snart at gøre vort — Bryllup!" Det kendtes paa Tonen, at hans Haab om at faa Ja hos den gamle ikke var meget stort, og større blev det ikke ved hendes Udbrud:

„Bryllup! — vort Bryllup, siger I, hvis Bryllup!"

Hun rettede sig og sendte ham et skarpt Blik.

„Birgittes og mit Bryllup," svarede han. Stemmen var bleven mere rolig. Lynet, som han ængstedes for skulde knuse ham, var kommet, for Skraldet, der vilde følge efter, frygtede han ikke.

„I driver nok Skæmt," vedblev hun i større Vrede, „eders Alvor kan det da ikke være at ville gifte jer med et Barn, andet er Gitte ikke endnu!"

„Jo, det er Alvor," svarede han, „Gitte er ikke længer et Barn, men i alle Maader en giftefærdig Ungmø, og hvad mig angaar, da synes jeg nok, det kan være paa Tide, at jeg tager mig en Hustru."

„Nej, I faar Skam vente en Stund endnu, Hr. Hans! Hvor kan en Mand som I, i den Alder og med eders Lærdom, dog fange slige Griller!"

Hans gik et Skridt hen imod hende og sagde dæmpet: „Husker I Hr. Broders sidste Ord? Birgitte og jeg stod ved Sengen. Han lagde hendes Haand i min og sagde: „Nu dør jeg roligt, nu jeg ved, det bliver jer to, Gud velsigne eder! Dermed gik han bort. Husker I?"

„Ak ja, jeg husker det, som om det var i Gaar!" sukkede Maren og fik Lommetørklædet frem.

„Nu vel, Hr. Broder gav mig Gittes Haand. Nu er min Bøn til eder: Giv mig hendes Hjerte!"

„Ja, men vær dog rimelig," svarede hun med brudt Stemme. Hr. Hans havde rullet et Billede op for hende, hvilket satte hendes Vrede; hun saa sin salig Mand paa Dødslejet, hun fortsatte derfor roligt: „Hjertet maa I dog begære af hende selv, og det har hun da ogsaa sikkert givet jer for længe siden?"

„Nej, det er netop det, hun ikke har. Det faar jeg først, naar Gitte bliver min Kone. Før gaar det ikke op for hende, at hun elsker mig, det jeg tror. Først naar hun maa ryste Barnet ud af Ærmet og blive Dannekvinde, da kommer det til Gennembrud i hendes Hjerte, da fænger Kærligheden, som hidtil kun var Gløder."

„Giv jer tilfreds! Vær glad ved det store Embede, som I kan takke os for at have faaet. Saa kommer ogsaa den Tid, da I faar Gitte og med hende en rig Brud. Kan I ikke slaa eder til Taals, naar I har det i Vente?"

„Naa, jeg maa høre, at jeg har jer at takke for det store Embede," svarede han ærgerlig, „det har I før sigtet til, det skal jeg nok herefter stedse høre, og naar engang Birgitte bliver min Hustru, faar jeg vel altid ogsaa det i Næsen, at jeg kan takke eder for den rige Kone. Nej, da faar jeg heller se mig om efter en anden!"

„Det kan I ikke," udbrød Maren heftigt, „dertil elsker I Gitte alt for højt. Desuden fik I Embedet kun paa den Betingelse at skulle ægte hende!"

„Ja — men, naar jeg nu ikke maa faa hende!"

„Vist maa I faa hende, hvem siger andet, I skal bare vente!"

„Nej," raabte han og slog i Skiven, „jeg vil ej vente længer, i denne Sommer skal I gøre Bryllup, jeg vil ej være Gæk bestandig!"

Maren for op, nu først for Alvor rigtig vred. Hun stødte i Farten sit Hoved mod Boghylden, hvad der ingenlunde formildede hende, saa nu kom der en Ordstrøm, hvoraf Hr. Hans forstod, at han maatte give sig og trække det korteste Straa.

„Saadan en Stodder, jaget som han var fra Assens, han skal foreskrive mig, naar jeg skal gøre min Datters Bryllup! Det er Takken, vi skal have. Hvorledes tog vi ikke imod ham, forsulten og lurvet som han kom fra Landevejen hertil! Han blev vor Søn, vor salig Faders Eftermand, og det er Lønnen, vi faar derfor. Nej Tak, han

Moder og Datter.

skal Skam ikke komme her og foreskrive mig noget, saadan en Stodder som han er!"

Derpaa for hun ud af Døren, som med et stærkt Brag smækkede i efter hende.

III.

Hans Allesen gik atter op og ned ad Gulvet. Saadan en Stodder, jaget som han er fra Assens! klang det endnu for hans Øren. Gamle Minder dukkede frem, ikke de allerlysteligste. Birgittes Billede var borte. I hendes Sted saa han for sig en bred, kraftig Mandsskikkelse. Det rødmussede Ansigt var omgivet af gule, bukkede Haar,

Han styrede sin Gang imod Gislev Præstegaard, kom igennem Porten, hvor Trofast, den smukke, sorte Pudel, der nu var hans gode Ven, tog meget ublidt imod ham og fulgte ham langs med Stuehuset lige til Døren. I Forstuen kom Birgitte Brodersdatter ham springende i Møde og viste ham ind i Studerekammeret. Det var nu fem Aar siden, vi skrev da 1671. Hun var dengang en lille Pige med friske røde Kinder, altid glad og munter.

Et nyt Billede steg frem for Hans Allesens indre Øje. Det var hans første Møde med Birgittes Fader, Hr. Broder Brodersen Riisbrigh. Han saa det alt saa tydeligt for sig. Der ved Bordet sad Hr. Broder i en stor Armstol. Der

Hundrede Rigsdaler. Hvorledes vilde Enken vel faa disse ind! Hun maatte være saa dygtig, som hun vilde, hun formaaede dog næppe at faa disse Summer tilbage, spredte som de var paa saa mange uvederheftige Hænder. Her var noget at gøre for ham, han vilde tiltvinge sig hendes Agtelse. Han skulde røre op i disse Sager og med klingende Mønt betale tilbage alt, som hun beraabte sig paa at have gjort for ham. Der var nu for Eksempel Fdrpagterenken paa Fjellebro. Hendes salig Mand, Jacob Pedersen, havde to Skyldbreve liggende, hvert paa Hundrede Daler. Med dem kunde der nu gøres en Begyndelse.

Hr. Broder havde siddet i et stort Embede; men det var ikke ham, der havde gjort det stort.

Posthentning fra Prærien.

og over Munden bar han et lille, tyndt, farveløst Skæg. Han var iført sorte Klæder, der i Sømmene var hvidlige, glinsende, — de havde som han kendt bedre Dage. Med Stav i Haand gik han hen ad Landevejen, der førte til Gislev. Det var den afsatte Skolemester fra Assens. Hvori bestod hans Brøde? Han vilde have Orden ind i Skolens Gods, hvilket Borgmestre og Raad skaltede og valtede med efter eget Godtbefindende. Han stod kun paa sin og Skolens Ret; men han var den svageste, og den lille maa altid ligge under. Han fik det bedste Skudsmaal fra Skolegodsets Tjenere, og paa hans Virksomhed i Skolen var der heller intet at klage. Men lige meget hjalp det. Han var engang kommen paa det sorte Bræt, han skulde bort og kom det ogsaa.

var et tungsindigt Udtryk i de brune Øjne. De lange, hvide Haar laa ned over Skulderen. Kinden var furet, Ryggen bøjet. Ti Aar forud var Præstegaarden brændt, en Begivenhed, der havde taget saa stærkt paa ham, saa han var bleven gammel og affældig længe før Tiden. Derfor trængte han til en Medhjælper, og som saadan blev den jagede Skolemester fra Assens antaget.

Saadan en Stodder! lød det igen. Men han skulde nok herefter lukke Munden paa Maren, hun skulde ikke oftere kalde ham Stodder. Hr. Broder havde ganske vist været en rig Mand; men han havde ogsaa været en skikkelig Mand, kun alt for skikkelig. Ingen, som kom for at laane Penge hos ham, gik nogen Sinde forgæves. Han havde meget til gode. Der laa Papirer, der lød paa adskillige

Tværtimod havde han formindsket det meget. Man benyttede sig ogsaa her af hans Skikkelighed, saa den ene Indtægt efter den anden umærkelig var gleden bort fra Embedet. Der var nu saaledes Præstens ubestridelige Ret til at have Svin paa Olden i Lykkesholms Skove. Hvorledes var det gaaet med den! Erik Sehested vilde maaske nok ikke synes om, at han gjorde sit Krav gældende; men forbyde ham det, kunde han ikke. Han vilde dog tale med ham derom i al Venlighed. Vilde han saa ikke med det gode, naa, saa skulde han tvinges dertil.

(Fortsættes.)

Præsten ved Hagebro.

Fortalt af C. A. Thyregod.

I Jyllands Hedeegn er der som oftest langt mellem Kirkerne, da der er Sogne med flere Kvadratmiles Udstrækning. En mærkelig Undtagelse herfra gives nede ved Hagebro mellem Viborg og Holstebro; thi nær herved i Vridsted og Vrou staar to smukke og slanke Kampestenskirker tæt ved hinanden. Ved hver af de to Kirker er der en Præst, og hver af dem har en langt fraliggende Annexkirke.

I næsten lige saa kort Afstand fra Hagebro, men paa den anden Side af Aaen, ses „den blaa Due", hvilket er Almuens Kælenavn for den anselige blytækte Korskirke i Haderup. Denne Kirkes Præst har ingen Annexkirke, men selve Sognet er halvfjerde Kvadratmile stort, noget tyndt befolket undtagen i det Hjørne nærmest inde mod Hagebro.

Præsterne ved de tre saa nær sammenliggende Kirker og saa langt fra den øvrige beboede Verden, har undertiden levet i godt Naboventskab, men har ogsaa stundom søgt anden Omgang. Engang var der en lille tyk Mand, som var Præst ved en af de tre Kirker, jeg husker ikke, hvilken det var, og heller ikke hvad Manden hed; men det er mig fortalt, at han ikke omgikkes ret meget med sine Standsfæller, men opholdt sig den meste Tid i Hagebro Kro, hvor han fordrev Tiden med at spille Kort. Der sku'de Degnen hente ham om Søndagen, naar det var Kirketid, og det var aftalt, at Degnen da skulde optræde som en skrap Husbond, der ikke taalte Nølen eller Skulken.

En Søndag Morgen, da Præsten sad og spillede Trekort med Kromanden og med Mølleren fra Tivad, kom Degnen ind, lige da Kortene var givne til en ny Omgang, medens der var betydelige Beter paa Bordet. Præsten vilde gerne have Spillet til at gaa sin Gang et Øjeblik; thi han havde to store Trumfer og et Es paa Haanden, men Thomas Degn var ubønhørlig. „Præsten kan jo komme igen og spille Beterne af efter Kirketiden!" sagde han. Og da der altsaa ingen anden Udvej var, stak Præsten de tre Kort ind i sit Ærme og fulgte med Degnen og fik ogsaa Prækenen besørget i en Hast. Bagefter sker der Overhøring med Ungdommen, og det skulde ogsaa gaa i en Ruf, men der var det saa uheldigt, at der var en Dreng som stammede og hakkede i sin Læsning, derover blev Præsten ilter, truede med Ørefigen og svingede saa stærkt med Armen, at de tre Kort fløj ud af Ærmet og hen ad Gulvet.

Præsten studsede et Øjeblik og sagde saa til Drengen: „Tag mig dem op! Kender du dem!"

„Ja," svarede Drengen. „Det er Spader Es, og Spader Dame og Ruder Es."

Men saa vendte Præsten sig til Menigheden og holdt en drøj Straffetale; thi det saas jo nu, at Børnene kendte Kortene bedre end Kathekismen. Han havde nok formodet det, sagde han, og i Dag havde han taget de tre Kortblade med for at faa Vished.

Da han saa havde skældt ud, mens han gad, sluttede han Tjenesten og vendte tilbage til Kroen, og var ogsaa heldig nok til at gøre baade Kromanden og Mølleren bet med de tre Kort, han havde haft med i Kirken.

Den samme Præst var ganske godt skaaret for Tungebaand, og han troede selv, at han som Taler var ypperst blandt alle Egnens Præster. Det kan gerne være, han havde Ret deri, men engang kom han til kort med sin Veltalenhed. Det hændtes nemlig engang, at en ung Prins rejste fra Viborg til Holstebro og gjorde Ophold i Hagebro, og det havde Folk faaet at vide forud, og saa stimlede de sammen ved Kroen for at se den Herlighed; thi Prinser færdes ikke til Hverdag ad Vejene deromkring. Præsten kom og til Kroen den Dag og havde beredt sig paa at holde en Tale, hvorved han haabede at indlægge sig Ære baade hos Prinsen og den forsamlede Mængde.

Nu da! Prinsen kom, og da han var stegen af sin Vogn, gik han ud paa de nærmeste Agre, for at se lidt paa det store og sælsomt slyngede Aaløb og agtede vel ogsaa at skifte nogle Ord med den der forsamlede Folkemængde. Men nu traadte den lille tykke Præst imellem ham og Bondeslokken, antog en saare højtidelig Holdning og beredte sig paa at slippe sin Tale løs, idet han bukkede sig næsten til Jorden. Dette var alt for indbydende for den muntre og smidige Prins, der med et Sæt springer ovenover Præsten og vender sig i Springet. Præsten blev jo noget forbavset, men han vender sig saa hastig, som han kan, dog idet han atter bukker som Indledning til sin Tale, flyver den unge Herre over ham igen. Og det blev ikke anderledes. Hver Gang Præsten for at aflevere sin Tale vendte sig mod Prinsen, tog denne Tilløb og sprang over ham, og saaledes maatte Præsten til sidst opgive sit Forsæt og brænde inde med sin Tale, hvilket han siden omtalte som et stort Tab for Menneskeslægten.

Hvorvel han som sagt var ganske veltalende, var det dog ikke altid han anvendte sine gode Talegaver. Han kunde holde ypperlige Ligtaler, naar de blev klækkeligt betalte, og om Betalingen vilde han helst træffe Aftale forud, og han syntes særdeles godt om Forudbetaling; thi — som han sagde — „det kan være godt nok at sætte Beterne i Krøllen; men det er endda bedre at putte Pengene i Lommen."

Engang var han hentet til en syg Aftægtskone, hun mente, hun skulde dø, og saa tænkte hun paa Ligprædiken. Hun vilde gerne have en god, og det lagde hun Præsten indstændigt paa Hjerte.

Ja, saa kom det an paa Vederlaget. Manden, som hun var paa Aftægt hos, skulde bekoste hendes Jordefærd, og han vilde vel slippe saa billigt som muligt, mente Præsten.

Ja, det var hun ogsaa bange for. Men saa vilde hun selv bøde lidt paa den knappe Betaling. Hun havde en fed Ged, der stod oppe paa Marken, den maatte Præsten have som Tilgift; saa snart han hørte, hun var død, kunde han lade den hente.

Det var han tilfreds med, og da han gik bort fra Konen, bøjede han af fra Vejen og tog Geden i Øjesyn. Den var baade stor og fed, og Præsten tænkte: „Konen lever vist ikke Ugen ud, og er hun først død, saa kan Geden blive stjaalen eller forbyttet eller sligt, og det kan jeg ikke være tjent med." Saa gik han hen og løsnede Tøjrepælen og tog Dyret med sig ned til Hagebro, hvor han solgte det til Kromanden. Den Dag havde han særdeles Held til at faa gode Kort, saa baade Salget af Geden og Spillets Udbytte fyldte godt i hans Lomme.

Konen døde ikke dengang, men blev rask igen, og da hun hørte, at Præsten havde taget Geden, blev hun vred og sagde: „Han er værre end Fanden, for ham kan man bede tage baade det ene og det andet og sig selv med, og der bliver endda ikke noget af for det første; men Præsten tager, hvad der bliver ham lovet, inden han har Lov til det. Nu har han taget Betaling for Ligprædikenen, og det er slet ikke vist, han kommer til at holde den."

Det kom han heller ikke til. Han døde snart efter, hvorimod Konen levede i flere Aar og glemte aldrig, hvorledes hun blev pudset for sin dejlige Ged. Hun paastod, at Præsten gik igen, og at hun oftere ved Nattetid havde mødt ham som Genfærd, trækkende med den brægende Ged og brægende omkap med den. Hun mente i sin Enfoldighed, at Præsten efter Døden maatte gaa og bræge som et Faar, fordi han i levende Live havde misbrugt sine gode Talegaver, og da ogsaa fordi han havde skilt hende ved det mest værdifulde Dyr, hun ejede paa sine gamle Dage.

Men der er saamænd Folk endnu, der paastaar, at de ved Nattetid har mødt den brægende Præst paa Vejen ned til Hagebro.

Blikket opad

fra „den nærværende Tids Lidelser."

Af Pastor C. Leunbach.

„Den nærværende Tids Lidelser" — hvilken Hærskare af Sorg og Smerter myldrer ikke frem for vor Tanke, idet vi hører denne alle Jordelivets Sorger og Smerter omfattende Benævnelse! Det er, som saa vi et Hav af Taarer, af hvilket dukker op blege, sorgfulde Ansigter, medens der klinger et Sørgekor derfra af Stønnen, Suk og Skrig. Og det er ikke et fremmed, os uvedkommende Skuespil, selv som saadant vilde det dog være hjertegribende; men nu har vi alle Part deri, har ydet eller vil komme til at yde vort Bidrag dertil; thi hvor er paa Jord det Øje, som aldrig har grædt, det Aasyn, som aldrig har været sorgfuldt, det Bryst, som aldrig har rummet Stønnen og Suk, eller som vil blive fri derfor bestandig i Fremtidsdagene paa Jord! Hvilken tung Overvejelse, hvilken vemodig Bevidsthed: vi staar midt i den nærværende Tids Lidelser, og i den ene eller den anden Skikkelse det er uafvendeligt, at de jo vil ramme ogsaa os. Thi i hvert Fald der er een Smerte, som er os uundgaaelig paa Jord, om det saa var muligt, at vi kunde slippe for enhver anden, det er Smerten over Synden. Og det er ikke nogen ringe Lidelse, hvormeget end letsindige Mennesker kan spotte med Syndesorgen som en alt for øm Samvittigheds ufornødne Selvplageri. Tværtimod, det er i Sandhed den tungeste Lidelse; ingen Taare kan brænde, intet Suk kan smerte som Taaren og Sukket over Synden, vor Synd og andres Synd. Men foruden denne dybeste Smerte er der fuldt op af Smerter, som i det mindste de fleste af os faar rig Andel i, navnligen der er de mange Kærlighedens Smerter over de elskedes Sygdom eller Sorg, Fraværelse eller Død.

Er der da intet Middel til dog at faa Modet holdt oppe. Trøsten bevaret lige overfor Tanken om den nærværende Tids Lidelse eller lige overfor den endnu sværere Virkelighed, at man selv staar midt i Lidelsen? Der er nævnet forskellige saadanne Midler til at glemme Sorgen. Der er saaledes blevet henvist til en Beskuelse af Naturen, som om derved alle Smerter kunde dulmes, og alle Sorger bringes i Glemsel.

En af vore Digtere har sagt:

„Du, som har Sorg i Sinde,
gak ud i Mark og Lund,
og lad de svale Vinde
dig vifte karsk og sund;
gak over Høj og Dale
og lyt ved Søens Glar
til Skovens Alvorstale
og Kildens muntre Svar."

Det skal nu paa ingen Maade nægtes, at en Vandring ud i Naturen med aabent Øje for dens Skønhed kan have sin saare forfriskende og opløftende Betydning; der kan virkelig være en Magt i Vindens Susen og i Søens friske Bølgeslag til ligeom at jage smaalige Bekymringer bort, en Balsam Skovens Ro for det urolige Sind, en mildnende Indflydelse paa Savnet i Fuglesangen og Kildens Rislen. Men alt dette indrømmet er det dog vist, at der ikke i Naturbeskuelsen findes fuld Trøst mod den nærværende Tids Lidelser. Hvor skulde der kunne være fuld Trøst at finde i Naturen, den kender jo selv til Lidelse og trænger jo selv til Trøst. Det er herom et Apostelord lyder: „Vi vide, at al Skabningen tilsammen sukker og er tilsammen i Smerte indtil nu." Hvor blindt maa Menneskeøjet ikke være, om det ikke ser Spor af Forkrænkelighedens Trældom alle Vegne, selv i den sommersmykkede Natur, hvor døvt maa Menneskeøret ikke være, om det ikke opfanger Sukket, som selv i den stille Sommeraften lyder gennem al Naturen, Længselssukket efter at udfries fra Forkrænkelighedens Trældom, men i hvert Fald, Øjet maa da kunne se det, naar al Sommerherligheden falmer mod Vinterens Komme, Øret maa da kunne høre det, hvergang Naturen vaander sig under de løsladte Elementers Rasen. Hvor skulde Naturen kunne tilfulde trøste Menneskehjertet, naar det ret er opfyldt af Kærlighedens Sorg og Savn? Naturen selv maa jo sukke: „Alt visner og forgaar." Og allermindst har Naturen Trøst imod Smerten over Synden, meget mere den forøger Smerten; thi Naturen hvisker til Mennesket: det er for Syndens, Menneskeslægtens Synds Skyld, at jeg er underlagt Forkrænkelighed," eller om Mennesket ikke forstaar Naturens anklagende Hvisken, saa har Gud sagt det i klare Ord til Adam: „forbandet være Jorden for din Skyld," og det Ord er blevet opskrevet i den hellige Skrift, at det skal staa som et Anklageord fra Naturen mod alle Adams Børn.

Nej Naturens Beskuelse kan ikke holde Modet oppe og bevare Trøsten, naar man er stedt i den nærværende Tids Lidelser, Naturen lider med og sukker med. Men Gud være lovet, der er anden Beskuelse, som magter at trøste. Det er den, om hvilken en Herrens Apostel taler, naar han siger: „Jeg holder for, at den nærværende Tids Lidelser er ikke at agte mod den Herlighed, som skal aabenbares for os." I Tro løfter Apostlen Øjet opad og saa ser han en Herlighed saa overvættes stor, at den Lidelse, han staar midt i, gaar ham som af Minde. Hvad ser han da? Han ser en hellig Kærlighedsverden, et saligt Fredsland, ikke mindste Uro, ikke nogen som helst Angest kan trænge sig derind, end ikke et angerfuldt Mindes Uro; thi i det Land kendes kun søde, ikke bitre Minder, og der er ikke nogen som helst Angest for Fremtiden; thi Slangen kan ikke trænge derind, og Hellighedens fuldkomne Vækst er naaet. Og han ser midt imellem de salige Skarer Gud Herren selv, fra hvis Aasyn Livet, Freden, Saligheden udstrømmer til dem alle; der er ikke en i den Verden, som ikke kan se Gud Ansigt til Ansigt, nydende denne Beskuelses unævnelige Herlighed. Og han ser med tilbedende Undren, at i den Verden er ogsaa Naturen udløst af Forkrænkelighedens Trældom, at der gaar intet Suk gennem den Natur, men idel Takkesang, idel Jubelklang, idel Frydetoner som Ekkosvar til de saliges Lovsang.

Ja, det er den Beskuelse i Troens Blik opad, som alene sandeligen kan trøste, naar Taaren brænder mest i Øjet, og Sukket smerter mest i Brystet. Men Tro skal der til den Beskuelse, en Tro, som ikke lader sig forvirre og anfægte af Tvivlens mange Røster, en Tro, som „heler alle Verdens Tvivl", fordi den holder sig til Guds Forjættelsesord i Kristus som det usigelige Sandhedsord.

Maatte vi kun alle og altid mere vinde den Vidundertro i Eje, da er vi trøstede, ja kan synge Gud Lovsange, selv naar Øjet græder, og Hjertet sukker.

Smaa Fortællinger

og hvad man kan lære af dem.

Der var engang en Konge i Persien, han hed Kulichan, og han var en rigtig Jætte imod Mennesker. Han gjorde Indfald i sine Naboers, Mongolernes Land og fratog dem alt, hvad de havde, og slæbte det til Persien.

De røvede Skatte gjorde ham ikke bedre, han for endnu værre frem end før. Da han nu drev det til det yderste, saa glemte nogle af Rigets store deres Pligt, gjorde Oprør og satte ham Kniven paa Struben. Det var nu ikke det bedste, han kunde ønske sig, og han skreg da og bad: „Barmhjertighed, Barmhjertighed!" Oprørerne svarede ham: „Du har aldrig i dit Liv vist Barmhjertighed mod noget Menneske, saa du kan heller ingen faa, din Hund!" Og i det samme for Kniven gennem Struben.

Hvad skal man lære deraf?

Svar: At man skal vise Barmhjertighed, før Kniven bliver sat en paa Struben.

* * *

Der var engang en Polykarp, han var Kristen og tillige Biskop i Smyrna, og derfor forfulgte Hedningerne ham og slæbte ham frem for Dommerne for at faa ham brændt, og Dommerne fremsatte den uforskammede Fordring, at han skulde bespotte Kristus. „Jeg har nu tjent ham i seks og firsindstyve Aar," svarede Polykarp, „og han har aldrig gjort mig noget ondt. Hvordan skulde jeg da bespotte min Herre og Frelser?" Han var for Resten tilfreds med, at han skulde brændes, og det skete da ogsaa.

Hvad skal man lære deraf?

Svar: At det maa være et godt Herskab, som man efter seks og firsindstyve Aars Tjeneste endnu vil gaa i Ilden for med Glæde.

Matthias Claudius.

En sand Ven.

Da Bøhmens Reformator, Johannes Hus var bleven anklaget paa Grund af sine evangeliske Lærdomme, stræbte man fra alle Sider at bevæge ham til at kalde dem tilbage. Selv hans Venner bad ham indtrængende at give efter, for at han derved kunde undgaa den forfærdelige Død paa Baalet. Kun en af dem, Johan von Chlum, sagde: „Jeg er en ulærd Mand og har ikke Forstand til at raade eder. Dog beder jeg eder hjerteligt ufortøvet at tilbagekalde, hvis I er eder nogen Vildfarelse bevidst. Men er I sikker i eders Sag og overbevist om, at I forkynder den rette Lære, da hold fast ved eders Mening og handl ikke mod eders Samvittighed. Var jeg i eders Sted, vilde jeg hellere lide den haardeste Straf end fornægte det, der for mig er den højeste og dybeste Sandhed; thi der staar skrevet (Math. 10, 28): „Frygter ikke for dem, som slaar Legemet ihjel, men kan ikke slaa Sjælen ihjel; men frygter heller for den, som kan fordærve baade Sjæl og Legeme i Helvede." Bliv derfor standhaftig, saafremt I tror at have Ret. Gud vil ikke forlade eder!" Faa Dage efter besteg Hus den 6te Juli 1415 Martyrbaalet i Konstanz.

Præriens Post.

(Med Billede.)

Har du nogen Sinde betænkt, kære Læser, hvilken bekvem Indretning Postvæsenet egentlig er? Hvor megen Ulejlighed og Uvished, hvor mange Ængstelser det sparer dig for? Det har draget et Net over Landet næsten ligesaa tæt som selve Landets Veje og Stier, det virker saa regelmæssigt som intet andet Maskineri. Det bringer dig daglig dine Breve og Aviser, og hver Uge lægger det „Husvennen" paa dit Bord. Eller — hvis du ikke lige faar dine Postsager bragt ind ad Døren, saa koster det dig kun et Bud til nærmeste Nabo eller Landsby.

Helt anderledes gaar det til ovre i det fjerne Vesten, paa Amerikas vidtstrakte Prærier, hvor indtil for faa Aar siden Indianeren og Bøffelen var uindskrænkede Herskere, men hvor Civilisationen nu langsomt skyder sine Forposter ud i Form af spredte Nybygder. Ofte er disse Nybygder fjernede milevidt fra hinanden, og endnu længre borte ligger de store Byer. Mellem Nabo og Nabo kan der være halve eller hele Dagsrejser. Her naar ingen Landpost at komme omkring, ikke engang om han kørte paa Bicycle. Men Præriens Nybyggere forstaar at hjælpe sig, thi deres Blade og Breve maa de have; just i en Afkrog som denne trænger de til at spørge Nyt fra den store Verden og modtage Hilsener fra Hjemmet i det gamle Land. Nær ved Jærnbanelinierne og de store Færdselsveje har de opslaaet en Slags fælles Postkasser, hvori deres Aviser, Blade og Breve kan nedlægges. Paa visse Dage i Ugen kommer saa Nybyggerne ridende, hver fra sin Kant af det flade, vidtstrakte Land, og henter deres Post. Paa vort Billede ser du dem en graaskyet Sommerdag flokkes om Postkassen, der knejser paa sin Pæl. Han, der holder i Forgrunden, maa straks have Brevet løbet igennem. Sagtens indeholder den beskedne Trækasse, der er bleven mør i Sol og Regn, baade Glæde og Sorg, nyt og gammelt, men mest skuffede er dog næsten de, der intet finder af Breve eller Blade og tomhændede maa vende tilbage til det ensomme Hjem.

Maaske har du selv, kære Læser, Venner eller Slægtninge blandt det fjerne Vestens Nybyggere. Skriv dem flittigt til. Betænk, at de flinke Folk derovre gerne anvender en halv Dag for at hente deres Post. Lad dem ikke ride forgæves. For dit Brev kan du være saa temmelig sikker, thi saare sjelden krænkes Præriens Post, og du kan altid være sikker paa, at det er velkomment, ja, at dets Nyheder ofte vandrer fra Mund til Mund derude i de ensomme Egne.

Fr. Ring.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Oktober.

I Køkkenhaven optages efterhaanden Rodurterne undtagen Porre og Silleri, der, som før omtalt, bør blive staaende, indtil Frosten truer med at binde Jorden. Kartoflerne er vel de fleste Steder for længe siden optagne, Toppen blev jo tidlig angreben. Man bør dog altid erindre, at Kartoffelsygen efter Optagningen ved Smitte kan hjemsøge de Knolde, der i Jorden var skaanede; derfor bør Kartoflerne ikke graves op før i det mindste 3 Uger efter, at Toppen er visnet. Hvor Toppen er hugget af og bortført, kan Kartoflerne graves op en Uge efter, at dette er sket.

Hovedkaal optages med Rod i Slutningen af Maaneden, stilles paa Hovedet og dækkes med Jord; siden dækkes yderligere med Tang eller Blade af Hensyn til Frosten. Rosenkaal bliver staaende paa Pladsen, det er først nu, at den rigtig udvikler de

smaa Hoveder, som man benytter. Blomkaal taaler ikke Frost; hvis man har en Del Planter, der er i Færd med at sætte „Hoved“, bør man i Slutningen af Maaneden grave dem op og slaa dem ind tæt sammen, omgive dem med en Bræddebeklædning og sørge for at holde Frosten ude — foreløbig kan dette vel ske ved Dækning om Natten. Senere vil f. Eks. Drivbedvinduer være nødvendige for Dagens Vedkommende. I en nogenlunde lys Kælder kan Blomkaalen ogsaa slaaes ind og give et ret tilfredsstillende Udbytte.

Hvis man har i Sinde at plante Frugttræer og Buske i den nærmeste Tid, bør man belave sig paa at faa det gjort i Efteraaret. Man maa da i Forvejen lave Jorden til, hvis den ikke alt er i god Orden. Er den for let, men Underlaget er sværere, saa blander man lidt af det sidste op i Madjorden. En Kulegravning, hvorved Undergrunden løsnes, er altid heldig. Har man til en for let Jord ikke lerholdige Varer paa Stedet, bør man bringe noget til. En for svær Jord blandes ved Kulegravningen med Aske, Sand, Vejskrab, raadden Tang, Tørvejord og lignende. Gødning anvendes ikke umiddelbart før Plantningen. Man bør selvfølgelig tage Hensyn til Forholdene og vælge sine Træer derefter. Æbler taaler den sværeste Jord, Pærer maa have den dybest muldede, Blommer taaler den sideste og fugtigste Jord, Kirsebær den letteste, tørreste, mest højtliggende. Æblevildlinger sender Rødderne langt ud til Siderne og vil let finde Næring, Pærevildlinger gaar i Dybden og vil ikke trives paa Grus- og Stenunderlag. Kvæden ynder fugtig Jord. Frugttræer paa Vildlinger med deres store Rodparti trives bedre paa lettere Jord end Dværgtræerne, der ikke bør plantes paa højtliggende tørre Steder. Man kan dog hjælpe en Del paa saadanne Forhold med Gødning i Tidens Løb.

Hvad Frugtbuskene angaar, da taaler Solbær fugtig Jord og en Del Skygge, Ribs taaler den tørreste og letteste Jord men giver for Resten særdeles godt Udbytte i noget sid Jord og Halvskygge. Stikkelsbær er ikke nøjeseende, men de store engelske Sorter udvikler sig dog kun godt i muldrig, noget lermerglet Jord, der hvert Aar faar Gødning, samt ligger frit for Solen. Disse Vink vil tjene til Vejledning ved Valg af Træslags af Hensyn til de forskellige Forhold.

Alle Potteplanter, som har staaet ude, maa nu sættes ind. Saadanne Slags, som skal plantes i Potter for at drives i Vinter, tages nu op og plantes ud, de mere haardføre Slags lader man dog foreløbig staa ude for at fæste Rødderne godt i Pottejorden, de træagtige Planter tillige, for at de kan kaste Bladene.

De Blomsterløg, som man drev i Blomst i Stuen i Fjor, vil nu finde den heldigste Anvendelse paa Friland, man lægger dem i Løbet af Maaneden.

Saa snart Toppen paa Georginerne har taget Skade af Frosten, afskæres den, og Knoldene graves op, renses for det væsentligste af Jorden, lufttørres og lægges saa hen i Vinterkvarteret: en tør, frostfri Kælder eller et andet frostfrit Sted. Er dette alt for tørt, vil det være heldigst at gemme Knoldene i Rødsand.

Plænerne maa gaa Vinteren i Møde med kort Græs, man maa derfor ikke forsømme at slaa, hvor det er nødvendigt.

For Hus og Hjem.

Makrel bør ikke koges med andet Krydderi end Salt, hvidt Peber og meget Dild. Fiskens fine Smag gør sig da bedst gældende. Ved Rensningen skæres Hovedet af lige under Øjnene, Fisken skæres op paa Bugsiden, og findes der Rogn, udtages den forsigtigt og anvendes til Kaviar. Fisken skæres i Stykker og sættes med de nævnte Krydderier over Ilden i koldt Vand. Foruden den Suppe, man behøver til at slaa over den kogte Fisk, der helst bør spises kold, bevarer man noget til Saucen. Denne laves af Smør, Mel, Fiskesuppe, Dild, Sukker og Eddike samt et Par i Sauceskaalen piskede Æggeblommer og bør nydes varm til Fisken med kogte Kartofler. Har man saa megen Fisk, at den kan række til to Maaltider, kan man stege den ene Halvdel. Stykkerne kløves da og steges over en svag Ild. Hvem der holder af Fiskesuppe, vil særlig finde Behag i Makrelsuppe. Den kan koges med Rødder eller Løg og den sædvanlige Tilsætning af Smør, Mel, Peber og Muskat samt Æg og Fløde, som man har pisket sammen i Terrinen.

Makrel kan ogsaa spises speget. Den aabnes da ved Rensningen i Ryggen, Benet borttages, og Kødet vadskes og tørres hurtigt. Det strøs derefter med Salt, stødt, hvidt Peber, Sukker og Dild. Fisken foldes sammen og lægges i en Skaal kold Eddike til næste Dag, da den smager ypperligt til Frokost.

Skal **Makrellen røges**, maa den ikke vadskes, men blot tørres og gnides forsigtigt med Salt, efter at den er renset. Den aabnes da fra Hoved til Hale paa Bugsiden, og Rygbenet fjernes forsigtigt, saa Kødet ikke rives itu. Tynde, tilspidsede Træpinde spændes tværs over Fisken paa Kødsiden og holder den udspilet under Røgningen. Den maa ligge rigelig bestrøet med Salt 6—8 Timer før Røgningen.

Kaviar af Makrel. Naar Rognen er tagen af Fisken, maa den ikke komme i Berøring med Vand, men lægges paa en Tallerken og staa der i nogle Timer, strøet med Salt. Derpaa trækkes Hinderne af, og Rognen blandes med fint hakket eller revet Løg, hvidt Peber, et Par Skefulde Kognak, en Knivspids Sukker og, om man ønsker det, en Pris spansk Humle. Kaviaren kan spises straks, men taaler ikke at gemmes længer end et Par Dage.

*

Skæmt.

Paa Udkig:
„Han plejer dog ellers altid at komme forbi paa denne Tid.“

Aandrig Samtale. Løjtnant L.: „Kan De spille paa Klaver, Frøken P?“
Frøken P.: „Nej jeg kan ikke.“
Løjtnant L.: „Har De aldrig forsøgt det?“
Frøken P.: „Nej jeg har ikke.“
Løjtnant L.: „Hvor ved De saa, at De ikke kan?“

Hovedbrud.

Billedgaade.

1 e e E 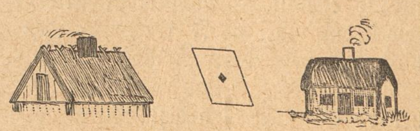

Tal- og Bogstavgaade.

40 R 1 22 41

Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Vogt dig for denne! den narre vil.
3 2
Hvad denne giver,
3 2 1
laver denne til.
7 6 — 2 5 6 4
To Talord jeg her nu skriver.
3 4 5
Sæt „Bu!“ til dette og saa det gaar,
at maaske du det fra det første faar.

A. J.

Juridisk Raadgiver.

Naar jeg har gjort en Handel med en Nordmand, som ikke har fyldt sit 25de Aar og altsaa ikke er myndig efter de danske Love, kan jeg da ved vore Domstole tvinge ham til at opfylde Handelen, i Betragtning af, at han er myndig efter sit eget Lands Love, der kun kræver 21 Aars Alderen til Fuldmyndighed?

A. J.

Ja.

* * *

Er en 17-aarig Dreng, sam har fæstet sig selv til Novbr., pligtig at møde i Tjenesten?

—p.

Nej.

* * *

Jeg har arbejdet for en Mester i København her ude paa Landet og har nogle Penge tilgode. Der var en Formand, med hvem jeg gjorde Akkord, og han har sagt i en Mands Paahør, at han vilde være ansvarlig for, at jeg skulde faa, hvad jeg fortjente. Det er to Maaneder siden, jeg talte med Formanden, og han lovede mig at sende mig Pengene, men der er ingen kommet endnu. Der spørges:

1. Kan jeg faa Mesteren eller Formanden til at betale mig Pengene?
2. Hvorledes skal jeg bære mig ad hermed?
3. Dersom jeg skal sagsøge dem, hvor længe kan jeg da vente hermed?

En Holder i Ringsted-Egnen.

Til 1 og 2. Spørgeren bør først gøre sit Krav gældende mod vedkommende Mester. Dersom han ikke faar Pengene hos denne, kan han holde sig til Formanden. Viser Rettergang sig nødvendig, maa han helst søge en Sagførers Bistand.

Til 3. Spørgeren kan, om han vil, vente i hele 20 Aar.

* * *

Til en Læser fra Himmerland 1891. Naar Deres Fader har skrevet sit Navn under paa en Liste, hvorved Jagten i Sognet blev lejet bort til en Mand, er han pligtig at vedstaa sin Underskrift, naar han ikke har faaet sit Navn strøget, og han kan ikke give Dem Lov til at jage paa Ejendommen, men De kan drages til Ansvar, dersom De udøver saadan Jagt. Det samme gælder med Hensyn til de andre Mænd, der har bortlejet deres Jagtret. Naar den Mand, som har lejet Jagten, ikke vil give sit Samtykke til, at De jager, nytter Aflysning i Avisen ingen Ting. Ingen har Ret til at jage paa anden Mands Grund, selv om der ikke er blevet noget aflyst i Aviserne. — Paa Havet og paa Fjorde og Vige staar det ifølge Jagtloven af 1. April 1871 § 1 alle og enhver frit for at udøve Jagt efter Fugle og andet Vildt; men denne Rettighed maa dog ikke udøves fra saadanne Kyststrækninger, hvor Jagten tilkommer en anden, eller ved Vadning langs med disse. — Naar den af Deres Fader solgte Ko ikke har kælvet til den lovede Tid, bør han erstatte Køberen det Tab, som denne herved har lidt.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„**Husvennen**“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

„Husvennen“ i Amerika.
Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Biskop Stein, af D. H., med Portræt. I det fjerne, Digt af Nicolaj Bøgh. Et Offer, Fortælling af Carit Etlar, (Fortsættes.) Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Fortsættes.) Præsten ved Hagebro, fortalt af C. A. Thyregod. Blikket opad, af Pastor C. Leunbach. Smaa Historier og hvad man kan lære af dem, af Matthias Claudius. En sand Ven. Præriens Post, af Fr. Ring, med Billede. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

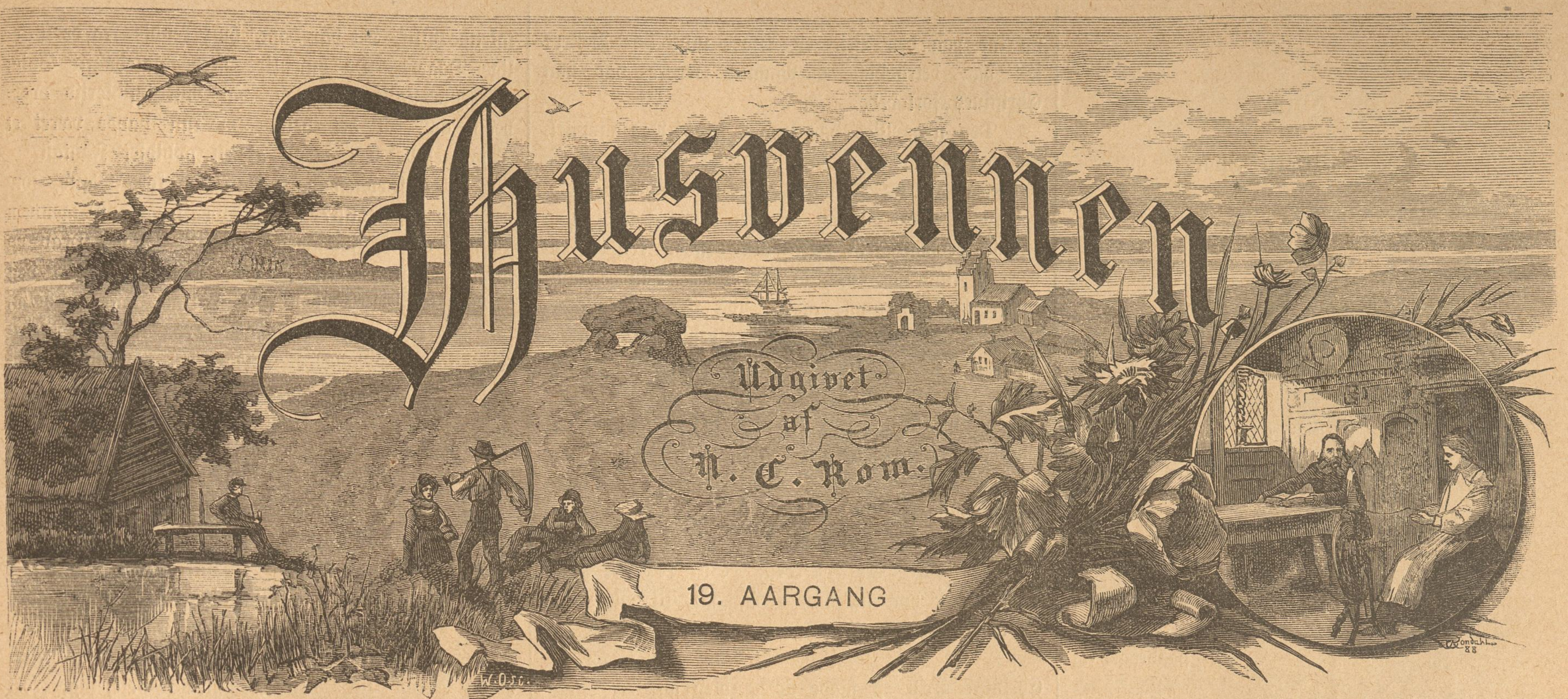

Nr. 2. Søndag den 11. Oktober. 1891.

General Glahn.

Som Formand for „de danske Vaabenbrødre" er General Glahns Navn kendt i vide Kredse. Da han i forrige Maaned fyldte de fire Snese, modtog han trindtom fra Lykønskninger og Gaver i Mængde, og ved et Festmaaltid bragte Vaabenbrødrene ham deres varme og velfortjente Tak.

Poul Egede von Glahn er en af de mange ældre Officerer, der med Tapperhed har kæmpet under Danebrog i de to slesvigske Krige, og for hvem det er en Æressag at hævde Vaabenbrødrenes Hovedformaal, at „holde Krigens Minder i Hævd og at styrke Folkeaanden." Han er født den 16de September 1811, var kun 11 Aar, da han blev Artillerikadet, og 15 Aar, da han som Sekondløjtnant indtraadte i Artilleriets Officerskorps. I de følgende Aar steg han til Premierløjtnant og Kaptajn, og som saadan tog han Del i Felttogene 1849—50. Af større Slag var han med ved Isted, hvor Batteriet Glahn hørte til den Afdeling, som om Morgenen den 24de Juli havde Ordre til først at rykke frem, og som ved hele sin tapre Holdning bidrog sin Part til Sejren efter to Dages haardnakkede Kampe.

Da Krigen udbrød 1864, var Glahn Major. Hans Batteri var i Ilden ved Mysunde og senere ved Dybbøl den 22de Februar og 28de Marts. I sidstnævnte Kamp blev Fjendens Storm paa de Danskes Stilling slaaet tilbage, og hin led ret betydelige Tab. Ved Tilbagetoget fra Als var Glahn Øverstkommanderende for Artilleriet og havde til Opgave at opholde Fjenden, der en Stund truede med at afskære en Del af vor Armé Tilbagevejen. Kort efter Krigen blev Glahn Oberst, og da han i 1876 tog sin Afsked, udnævntes han til General. Selvfølgelig er han benaadet med flere Ordener, og paa sin firsindstyveaarige Fødselsdag modtog han Dannebrogsordenens Storkors.

General Glahn.

Trods sine fire Snese er Glahn endnu en kraftig og rørig Skikkelse. Han er en Mand og en Soldat af den gamle Skole, hvem Standens Ære, Tjenestens Pligt og Fædrelandets Tarv ligger alvorligt paa Sinde. Hæderspoften som Vaabenbrødrenes Formand er derfor hos ham betroet de rette Hænder. Dette Selskab — hvis Historie dog her kun kan berøres i flygtige Omrids — blev stiftet den 10de April 1859 og talte d. 1ste Oktober 1890 16,401 Medlemmer fordelte i lidt over halvanden Hundrede Afdelinger trindt om i Landet. Den københavnske Afdeling er den største og tæller over 2,600 Medlemmer. I en længre Aarrække var Instruktør Vilh. Holst, der har skrevet en livlig Bog om Felttogene 1848—50, Formand for de danske Vaabenbrødre, men afløstes 1881 af General Glahn, der altsaa nu i ti Aar har beklædt Posten. Selskabets Formaal er at holde Krigsminderne i Ære for derved at styrke Folkeaanden og vække enhver dansk Mands Offerberedvillighed, naar det gælder Fædrelandets Tilværelse og Ære. Desuden søger man at forbedre Invalidernes Kaar, idet man har oprettet en Hjælpe-, Syge- og Begravelseskasse. I det hele stræber man at knytte Selskabets Medlemmer sammen i et enigt og forædlende Broderlag med Formaalet: Mindernes Hævd og en byrdefri Alderdom for de gamle Soldater.

Et Offer.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Paa samme Tid blev den unge Frøken pludselig syg, Lægen paastod, at hun havde paadraget sig en stærk Forkølelse, men den gamle Gartner var af en anden Mening. Han fortalte i al Hemmelighed at han en Aftenstund havde set Christine tale i Haven med et Mandfolk, i hvilken han troede at genkende Jakob Skytte. Hvad der blev forhandlet imellem dem, kunde den gamle ikke blive klog paa, men han saa tydelig, at Jakob prøvede paa at omfavne Frøkenen; da hun undveg, vilde han bruge Magt, hvorpaa Christine udstødte et Skrig og flygtede ind i Havestuen; men Jakob ilede ravende ned igennem Gangen til Laagen, der førte ud imod Skoven.

Et Par Bøsseskud Nord for Lindholm boede en rig og mægtig Herremand, ved Navn Byrge. Han var noget til Aars, havde længe siddet alene paa Gaarden, og fordrev Tiden med at fiske, jage, spille Kort, prygle Bønderne og saadanne Bedrifter, som anstod en adelig og velbaaren Herre; adelig var han nemlig, det beviste jo hans Stamtræ, velbaaren havde han været, lige til hans Legeme nu, siden han blev Enkemand, antog et meget generende Omfang; rig var han ogsaa, han sad godt inden Gaarde, derfor havde der lige siden Slotsdamen døde, ikke været gjort noget Selskab i mange Miles Omkreds, uden at Byrge jo stod øverst paa de Indbudnes Liste. Vedkommende Mødre, som var velsignede med afsættelige Døtre, fandt Byrge ung nok til at gifte sig paa ny, og om han ogsaa i Væsen var lidt uopdragen og hidsig, om det end var bekendt, at han behandlede sine Bønder meget strengt og hensynsløst, saa var den Rigdom, han besad, dog stor nok til at gøre ham til en ønskelig Svigersøn. Hans Venner antydede flere Gange, at han burde se sig om efter en Gemalinde, men Manden lo og svarede: „Jæ ve Deulen inte giuftes mer dengang! Kvindfolken' og Kreaturen duer inte i denne Del a Lannet!" — Derved blev det.

I Tidens Længde maa han dog være kommen paa andre Tanker, eller maaske andre havde faaet Tanker for ham, der gik pludselig det Rygte i Egnen, at Byrge skulde holde Bryllup med Frøkenen paa Lindholm, og det besynderligste ved Rygtet var, at det denne Gang var Sandhed. Byrge havde, som man sagde, efter Opmuntring af Gunde, vovet sig ind paa den Vej, en Skare ulykkelige Bejlere før han betraadte, en Maaned senere var han Christines forlovede.

Den unge Pige var næppe sejsten Aar gammel, frisk og blomstrende, hun besad et varmt, rigt og letbevæget Hjerte; Jakob var bleven hende ligegyldig, det syntes i det mindste saa, den eneste Følelse, han endnu formaaede at vække hos hende, lod til at være Forundring over, at hun nogen Sinde havde kunnet bryde sig om ham. Vist var det imidlertid, at Byrge i Begyndelsen ikke heller stod synderlig højt i hendes Gunst, hun gav den rige Herremand et ubetinget Nej, da han friede.

„Bryd dig bare ikke om det," sagde Poul Gunde. „Nu gaar jeg ind og ringer for hende, saa jævner det sig af sig selv, du er jo et overmaade anstændig Parti, lidt tyk og lidt gammel, men hvad siger det, kom herover i Morgen, saa skal den Sag være i Orden. Sikken tosset Tøs, hvad bilder hun sig ind, at sige nej til min Nabo og allerbedste Ven." Saaledes talede Faderen, og næste Dag var, som han lovede, alt i Orden, Christine græd og sagde ja og blev gift en Maaned efter.

Denne Tildragelse medførte en hel anden Levevis paa Byrges Herregaard, end han hidtil var vant til, Byrge selv lod til at være forvandlet, hidtil havde han været Pranger og Tølper, nu blev han Pranger og Elsker, men den første Egenskab klædts ham dog naturligere end den sidste. Christine lod til at føre et lykkeligt Liv. Ethvert af hendes Ønsker blev opfyldt; den hensynsfulde Gemal lod være sig magtpaliggende, at forsyne hende med de kostbareste Dragter, hun havde sin egen Vogn, sine egne Heste, sine egne Tjenere. Herremanden var i de første to Maaneder efter Brylluppet bestandig sammen med hende, fulgte hende, saa tro som en Skygge, kærtegnede hende og kælede for hende. — Hun syntes altsaa at være en lykkelig Hustru, og dog græd hun saa ofte og blev blegere og mere tavs; men Taaren er ikke blot et Udbrud af Smerte. Byrge paastod, hun græd af lutter Glæde.

To Aar forløb. Christines Forældre indsaa endelig, at de ikke havde handlet saa ganske overensstemmende med deres Barns Lykke ved at give hende til Byrge, men de indsaa det for silde. Efterhaanden lærte den stakkels Kone ogsaa bedre at finde sig i sin Skæbne. Hun havde kun kendt Lykken meget kort, det var, medens hun holdt af Jakob, men selv denne Tid ønskede hun ikke tilbage, hun var jo bleven grusomt skuffet af ham; havde drømt om et Ideal — og kun funden et almindeligt Menneske, en Hykler endogsaa, hvis det var sandt, hvad Folk fortalte; og hun kunde ikke nære nogen Tvivl derom. Omtrent to Aar efter Christines Giftermaal døde Jakobs Forældre, den ene kort efter den anden, en Maaned senere opsagde Skytten sin Tjeneste paa Lindholm og drog bort, uden at nogen vidste hvorhen.

Aftenen før han forsvandt fra Egnen, sad Christine i et Lysthus nede i sin Have, hvor hun havde tilbragt Eftermiddagen, beskæftiget med et Haandarbejde. Pludselig for hun i Vejret og udstødte et svagt Skrig, det forekom hende, at Busken lige overfor langsomt og umærkeligt skiltes, og et ligblegt, men smukt Ansigt betragtede hende nogle Øjeblikke med et vemodigt, smertefuldt Udtryk. Derpaa lukkede Busken sig igen, og Billedet var forsvundet. Der var noget i dette Syn, som rystede hendes Indre. Det var Jakobs Træk, hans talende Blik, det var ham, hun kendte fra de lykkelige Dage. Da hun lidt efter samlede sit Sytøj og rejste sig for at gaa, var hun imidlertid overbevist om, at det hele Syn kun havde været et Drømmebillede, et Spil af en ophidset Fantasi.

I de skæbnesvangre Aaringer for Jylland, som begyndte med 1657, kom Svenskerne op igennem Holsten og oversvømmede Landet. Rov, Drab og Plyndring hørte til Dagens Orden. Karl den Tiende tog selv Ophold i flere Uger paa Lindholm, før han i December Maaned drog ned til Fredericia, som to Maaneder i Forvejen var bleven indtagen. Kongen gik over lille Bælt til Fyn. Christine svævede i den frygteligste Angest hele denne Tid, hendes Hjerte var for blødt, hendes Karakterstyrke for ringe til at udholde alle de Optrin, som daglig forefaldt omkring hende, hun følte sig saa ene, saa forladt, der var ingen, til hvem hun kunde støtte sig. Hendes Gemal, Byrge, derimod, fandt sig ret godt i Omstændighederne, holdt gode Miner med Fjenderne, forsynede dem med Levnedsmidler og Fourage, var endog ved enkelte Lejligheder Spion nede ved Fredericias Belejring, kort sagt: medens alle andre tabte, fyldtes Byrges Pengeskuffe. Christine var ikke uvidende herom, hun tav, hun foragtede og afskyede sin Gemal.

Paa flere Steder i Landet prøvede man vel at samle sig og forene sig om at skaffe sig de selvbudne Gæster fra Halsen, men det var forgæves, Følgerne blev alene ny Plager og Udsugelser. Blandt flere saadanne Foreninger var der en, som, skønt lille, og tilsyneladende ubetydelig, dog blev til en Skræk for Svenskerne, det var et Korps, som de kaldte Skytterne, og som bestod af de modigste og mest forvovne Jægere fra Nørrejyllands Herregaarde. Det varede ikke længe, før hele Egnen vidste at fortælle om dem. De gjorde ogsaa Fjenden stor Skade og Afbræk; hvor der var et Forraad samlet, blev det taget bort eller opbrændt, smaa svenske Strejfpartier blev nedsablede, en Nat, under Belejringen af Fredericia, trængte Skytterne pludselig ind i de svenske Forskansninger ved Brædstrup, sprængte tre Krudtvogne i Luften og betegnede deres Vej tilbage med dræbte og døende Fjender. Der blev udsendt betydelige Troppeafdelinger efter dem, men det var forgæves, Folk som de, der kendte ethvert Smuthul, enhver Skov og den udstrakte Lynghede, og som desuden havde alle de underkuede, udpinte Bønder paa deres Side, kunde Svenskerne intet udrette imod, deres Forsøg var frugtesløse. Der blev endelig udsat en Belønning for den, som bragte Skytternes Anfører fangen eller død til Hovedkvarteret.

En sildig Aftenstund, sad Christine i sit Værelse paa Herregaarden, der siden Svenskernes Afmarch havde været fritaget for Indkvartering. Byrge var rejst bort; hun vidste ikke hvorhen, hun brød sig heller ikke om at vide det. Den unge Kone var i en ængstelig forknyt Stemning denne Aften. Hele Eftermiddagen havde det af og til holdt ved med at skyde i Nærheden, hun skælvede for Natten. Lysene brændte dunkelt henne paa Bordet, Ilden gnistrede i Ovnen, hun selv sad ved Vinduet og stirrede ud i den vinterlige Hedeegn. Nede mod Sønden laa en stor Bondegaard, som Svenskerne forrige Nat havde sat Ild paa, den brændte endnu, og undertiden skød en lang, blodrød Lue op af de sammensunkne Mur- og Bjælkestykker. Paa een Gang saa hun nogle mørke Skikkelser hurtig at skride hen over Sneen og nærme sig Gaarden. De bankede rask og uden Betænkning paa Porten; en Pige styrtede aandeløs ind i Værelset og fortalte, at der var tre Mænd ude i Gaarden, som førte en

Saaret mellem sig og forlangte at komme op. Næppe havde Christine, beredt paa alt, givet Befaling til at føre de fremmede ind paa Slottet, før et andet Budskab meldte, at der rundt omkring Gaarden listede sig mørke Skikkelser, uden dog at komme nærmere. Christine fik ikke Tid til Svar, Døren gik i det samme op, et ungt, stærktbygget Menneske, med en Hjullaasbøsse, kastet over den ene Skulder, stod for hende, hilste ærbødigt og bad hende i Fædrelandets Sprog at skaffe noget Linned til Veje, til Forbinding for hans Anfører. Christines Hjerte bankede, Glæden farvede hendes Kinder, hun vidste jo, at hun ikke havde nødig at ængstes for disse Mennesker; det var en af de frygtede Skytter, som stod for hende. Hun befalede, at den saarede skulde bringes ind i hendes eget varme Værelse, og ilede derpaa ud at skaffe det forlangte til Veje. Straks udbredtes Rygtet paa Gaarden om, at Skytterne var komne, Piger og Karle stak nysgerrige Hovedet ind ad Døren, for at se de tre Mænd, der vadskede Blodet af den saaredes Hoved og forbandt det Sabelhug, en svensk Dragon havde givet ham over Panden. Derpaa da dette var sket tog de Plads omkring Bordet og gjorde sig til gode ved det rigelige Maaltid, den unge Husfrue havde ladet Pigerne sætte frem for dem.

Det var som om denne Aften var udset til at bringe Forstyrrelse og Farer over Christines Hus. Just som de fremmede sad i den bedste Ro, og samtalede med hverandre, bankede det endnu engang paa Porten, i samme Øjeblik der blev lukket op, styrtede flere mørke Mænd ind med det Udraab: „Luk til igen. Op med Broen! Svenskerne er her om et Øjeblik.“

Portneren adlød, og de fremmede ilede ind til deres Kammerater.

„Dansen begynder paa ny,“ raabte den ene, en mægtig før Person, hvis brune Ansigt var gennempløjet med Ar af Sabelhug. Efter at have sagt dette, tog han sin Bøsse af Skulderen, slukte Lysene paa et nær, og tømte en Ølkande som stod paa Bordet. „Vi maa være rede til at tage imod dem igen!“ tilføjede han, „en Afdeling af Fersens Dragoner kommer jagende op mod Gaarden.“

Disse Ord, hvis Betydning og Følger enhver af de tilstedeværende fuldkommen fattede, forandrede paa engang alt, Bøsserne blev tagne frem og ladede, Lyset blev sat i Skjul bag en Ovnskærm, saaledes at hele Værelset var mørkt at se til udefra; og rolige, kolde, tilsyneladende næsten ligegyldig, stod Skytterne hver ved sit Vindue.

Den kommende Fjende lod ikke vente paa sig. Et gentagende Skraal forlangte Porten lukket op, da intet Svar eller Tegn til at adlyde blev givet indefra, tordnede en Karabinsalve igennem Vinduerne. Forskrækket styrtede Christine ind i Værelset, hun var uvidende om de trufne Forberedelser, en dødelig Angest greb hende ved Lyden af Skudene og de klirrende Ruder. En Skare Piger fulgte efter hende. En af Skytterne forklarede hende med faa Ord alt, bad hende være rolig og anviste hende en Plads bag en fremspringende Væg, hvor hun sad beskyttet for Kuglerne.

(Sluttes.)

Forfulgt.

Fortælling af V. C. B. Bondesen.

(Fortsat.)

Thi Ret skulde være Ret. Han havde før taget Kampen op for det rette. Dengang maatte ganske vist Retten ligge under; men det var dog ikke at haabe, at det altid skulde gaa saadan.

Embedet skulde bringes op, til hvad det havde været før, og de mange Papirer, som Maren havde liggende i sine Skatolgemmer, skulde gøres om i Sølv. Her var noget at gøre!

Og hvad var det vel saa, naar alt kom til alt.

Alt det denne Verden er af fuld,
det være sig Pending, Sølv eller Guld,
Rigdom og timelig Gods.
En liden Stund det bliver ved
og hjælper ej til Salighed.

Hvad nyttede det at samle jordisk Liggendefæ. Det gjaldt dog om at erhverve sig Skatte for Sjælen. Alene derved vil Hjertet faa den Fred, der overgaar al Forstand, og vinde frem til den Glæde, der ikke kan beskrives.

Han satte sig ved Bordet og gav sig til at blade i Hans Thomissøns gamle Salmebog, der laa foran ham. Han standsede ved den Salme, hvoraf et Vers før var faldet ham ind. Et Par Gange gentog han Linierne:

„Min Sjæl bevar og gør hende rig,
saa haver jeg nok evindelig.“

Derpaa tog han et Papir og nedskrev sin Prædiken.

IV.

Til højre for Gangen i Præstegaarden var Dagligstuen. Den var stor og hyggelig. Fra hver en Krog saa man Velstand og Orden titte frem. Der var — hvad man ikke traf mange Steder dengang — Gardiner; over hvert Vindue en Kappe af hvidt Lærred, kantet med Kniplinger. I begge Vindueskarme duftede Violer og Levkøjer, Nelliker og Gyldenlakker i Urtepotter af Tin og Glas. Foran Slagbænken langs Vinduespillen stod en massiv udtrukken Egeskive og højryggede, smukt udskaarne, brune Læderstole. Ved Langvæggen overfor var øverst i Stuen en Kakkelovn med Kobbertud og neden for denne et gammelt grønt Skab og en rødmalet, udskaaren Himmelseng med stribede Lærredsomhæng. Imellem Gangdøren og Døren ind til Storstuen, fandtes endnu en Egeskive med Læderstole og ved den modsatte Væg en Kistebænk og et brunt Egetræsur, samt paa den anden Side af Døren ind til Birgittes Værelse et gammel ærværdigt „Sejgerværk“. Væggene var prydede med Kobberstik, og paa Kakkelovnen stod en Messingfigur, der forestillede Kristus paa Korset.

Julisolen kastede et flimrende Lys ind over Gulvets hvidskurede Egeplanker. Ved Bordet mellem Dørene til Gang og Storstuen stod Maren, salig Hr. Broders, sysselsat med Linnedtøjet, der nylig var kommen ind fra Haven, hvor det havde hængt til Tørring, og nu maatte efterses, for at det sønderslidte kunde blive syet, før det skulde valkes. Her var en Rift i et Haandklæde, der manglede en Knap. Nu og da bar hun et Stykke hen til Birgitte, der sad med Sømmen for Enden af den store Egeskive, mellem denne og Sejrværket.

„I Dag er Hans Allesen nok atter til Tings,“ sagde Maren.

„Ja, han er jo altid paa Farten,“ svarede Birgitte, „han generer os heldigvis ikke meget ved sin Nærværelse.“

„Heldigvis,“ faldt Moderen ind, „heldigvis siger du. Han er jo dog godmodig og venlig i Omgang, dertil meget erfaren, er inde i alt og ved at fortælle allehaande Historier, snart alvorlige, ind imellem ogsaa pudserlige, han har jo ført et temmelig bevæget Ungdomsliv og oplevet meget.“

„Du kalder ham godmodig, hjerte Moder! Jeg vilde hellere kalde ham stridig og trættesyg, han ypper helst Kiv og har snart lagt sig ud med alle, endog med dem, han staar i Taknemmelighedsgæld til, blot for nogle lumpne Pendinges Skyld eller ogsaa for en Smule Olden til sine Svin.“

„Ja, nu gør du ham Uret, Gitte, vi maa tværtimod være ham taknemmelig for al den Ulejlighed, han er kommen i, han har faaet adskillige gamle Fordringer inddrevet og vil ikke helme, før alle de Penge, din salig Fader i sin Tid har laant ud, er betalte tilbage, og hvad hans Proces med Erik Sehested angaar, som du sigter til, da er han vist ogsaa med Hensyn til den i sin gode Ret, han holder paa sit Embede og forlanger kun at vinde tilbage, hvad gamle Indtægter der i Tidernes Løb er komne fra Præstekaldet.“

Den gamle drog et Suk. Hun vilde saa gerne sin Datters Lykke. Det var ikke Hans Allesen, der stod i Vejen for denne. Det var derimod den lange Skolemester paa Lykkesholm. Men han maatte bort, nu skulde det være Alvor, ved første given Lejlighed vilde hun tale med Fruen derom.

Efter en lang Pavse sænkede Birgitte Sytøjet i Skødet og saa op.

„Hvor der er meget Tøj i Stykker, Mo'er,“ sagde hun led og ked af Arbejdet.

„Ja, saa grumme meget,“ svarede den gamle ivrig beskæftiget, selv det mindste Hul maatte og kunde ikke heller undgaa hendes skarpe Blik.

„Jeg ved det har ikke hængt i Blæst, hvor kan det da være saadan flænget,“ vedblev Birgitte, idet hun traadte Naalen.

„Aa, det er Pigerne, der ikke farer varsomt med det i Vadsken, jeg siger det tit nok til dem, at de ikke maa gnide mig Tøjet saadan i Stykker; men se, om det hjælper!“

„Nej deri skal jeg give jer Ret, jeg øjner ikke Ende paa dette Arbejde,“ sukkede Birgitte.

„Ja, saa galt er det da ej heller, Gitte,“ svarede Moderen, „hvi længes du saadan efter at blive færdig?“ Hun vendte Ryggen mod Birgitte og fortsatte med sit Arbejde. Hun saa derfor ikke den friske Rødme, hvormed hendes Spørgsmaal

farvede Datterens Kinder. Birgitte nølede lidt med Svaret, men fik det saa stammet frem:

„Aa, det er saadant et dejligt Vejr. Jeg vilde saa gerne gaa en Tur — rigtig langt — ud i Mark og Skov."

„Ja, du var tilfreds, du kunde rende altid, Birgitte, hvad skal der komme ud af det! Derved udrettes intet, man lærer ikke at styre Hus og Hjem paa støvet Landevej."

„Ganske vist, hjerte Moder! Men Sundhed gaar dog frem for alt, og sundt er det at røre sig i det fri, jeg har saa godt deraf. Aa, som jeg sidder her i Solvarme og Blomsterduft, da —".

Her blev hun afbrudt af Trofast, der begyndte at gøre Allarm.

„Hvem er det?" spurgte Moderen.

Birgitte rejste sig og kigede ud ad Vinduet. Rødmen steg atter op i hendes Kinder, da hun svarede:

„Det er Fruen, hun kommer gaaende!"

„Ja mænd, hvor her ser ud!" udbrød Maren. „Hun kommer ogsaa altid meget ubelejligt. Tag dit Sytøj og spring ind paa dit Kammer!" Selv tog hun en Støveklud op af Lommen, og idet hun føjede til: „Nu kan du for Resten gerne gaa dig en Tur, nu vi alligevel bliver forstyrrede!" skyndte Birgitte sig ud. I Farten havde hun nær væltet en af Stolene.

Maren for som en besat omkring i Stuen, hun følte Trang til at give hvert Møbel en lille Dask med Kluden, skønt de ikke trængte dertil, da der ikke var et Støvgran at se paa dem; men en saadan Omgang fik de mange Gange om Dagen og skulde da nødig savne den nu, der kom store fremmede. Hun havde saadan Færdighed i dette Løb, saa det stod ikke længe paa, inden hun igen var tilbage ved sit Linnedtøj, der maatte ordnes lidt og ikke ligge ud over hele Stuen.

Med Maren tog hendes Tanker ogsaa Fart. De faa Gange, hun siden Foraaret havde truffet Fruen, havde ikke givet hende Lejlighed til at komme frem med sit Ønske om at faa Monsieur Jens fjernet. Enten havde hun ikke haft fornødent Mod til at sige det, eller ogsaa var der andre til Stede, saa Lejligheden hver Gang gik unyttet hen. I Dag maatte det siges. Hun følte at have Mod dertil, og nu vilde de blive alene, derfor havde hun sendt Birgitte bort, hun vilde da ikke komme og forstyrre hendes Forsæt, som saa ofte tidligere.

Nu tog det i Døren, og Fru Margretes altid straalende Ansigt kom til Syne.

„Guds Fred og Goddag Madame!"

„Tak," sagde Maren og kyssede Naadigfruens fremrakte Haand.

„Ih se, er I alene? Det hørtes, som var her flere. Jeg troede, her var Gæster, og at de netop gik til Bords, saa nær havde jeg vendt om igen."

„Nej, naadige Frue, min Gitte løb netop ud med noget Linnedtøj, og rask som hun altid er paa det, rendte hun til en af Stolene. Det maa have været det, som eders Naade har hørt."

„Ja, det har det været," svarede Fruen, idet hun tog Plads paa en Stol, som Maren satte frem til hende.

V.

Fru Margrete Ramel til Lykkesholm, en Datter af Rigsraad Henrik Ramel paa Bekkeskov, var endnu ung, kun 37 Aar gammel. Hun var iført en lysegraa Atlaskes Kjole, der foroven dækkedes af en lille Silkemantille. De gule fyldige Haarfletninger om den høje hvide Pande, bar en lille rund Hat med Strudsfjer, og i Haanden holdt hun en smagfuld Elfenbensvifte. Hendes Ansigtstræk var regelmæssige, og i de smukke, mørkeblaa Øjne spejlede sig et kærligt og godt Sind, der mer end een Gang havde holdt hendes strenge Husbond tilbage, naar han i Vrede for frem mod sine Bønder og undergivne.

„Hvilket smukt Vejr, vi har," begyndte Fru Margrete og slog Viften ud, „jeg blev ordentlig varm af Spasereturen."

„Vil Naadigfruen ikke lægge Tøjet?" spurgte Maren, idet hun gjorde Miner til at ville hjælpe Fruen af med Mantillen.

„Nej Tak," svarede Fru Margrete afværgende, „men maaske Hatten." Maren tog imod denne og lagde den hen paa Bordet. Fruen ordnede sin Frisure og sagde derpaa:

„Jeg skal straks gaa igen, jeg vil heller ikke forstyrre eder, jeg ser, I har travlt."

„Aa, Naadigfruen forstyrrer mænd ikke, det er mig inderlig kært, at eders Naade vilde se ind til os, og ikke mindst i denne Stund, da jeg netop ønskede eders høje Nærværelse. Noget ligger mig paa Hjerte, som jeg gerne vilde tale med Naadigfruen om."

„Og hvad er det, Madame?"

„Ja, eders Naade maa ikke vredes paa mig, stakkels Enke," svarede Maren noget forlegen uden at se op; „men det gælder min Datters Lykke."

Hun greb efter Lommetørklædet, men fik i Stedet fat paa Støvekluden. Ved denne lille Fejltagelse blev hun end mere forlegen. Hun følte, at Fruens Øjne hvilede paa hende, og hun maatte tænke, at den stive, fornemme Frue nu sad og lo indvendig ad hende ved Synet af den graa Klud, som hun dog hurtig fik ombyttet med det fine broderede Lommeklæde.

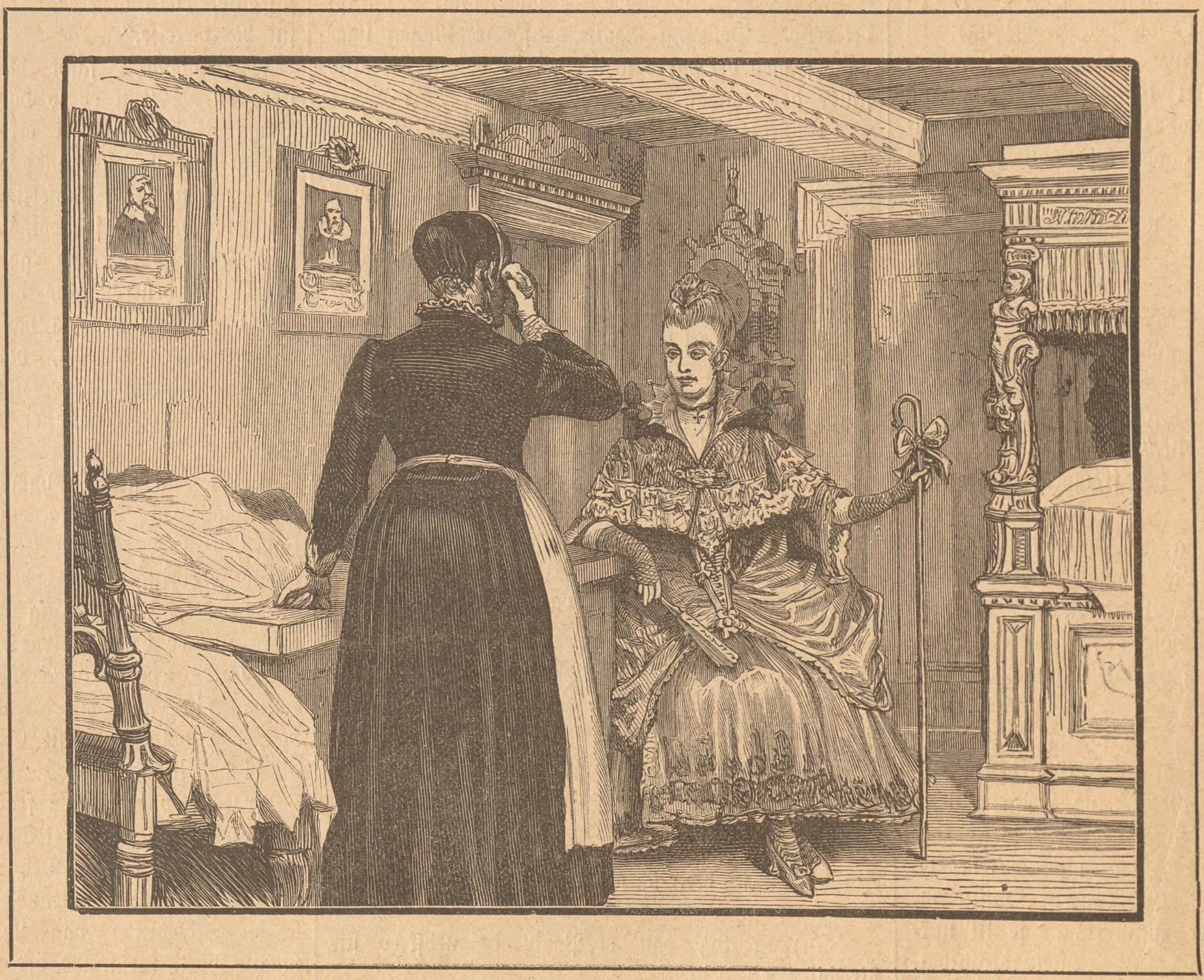

Besøget.

„Eders Datters Lykke, Madame, hvad er der i Vejen med Birgitte?" spurgte Fru Margrete, og det stod at læse i hendes Ansigt, at hun var stærkt interesseret i dette Spørgsmaal.

„Ak ja," sukkede Maren, „der er en, der forstyrrer hendes Hjertefred og vender hendes Elskov bort fra den, som baade vort naadige Herskab, saa og hendes salig Fader udsaa til hendes Husbond."

„Nej se, hvo gør dog det?" faldt Margrete ind.

„Det er Skolemesteren paa Lykkesholm, Monsieur Jens," svarede Maren.

„Ja, hvad er derved at gøre?" spurgte Margrete, „vi kunne vel raade over Birgittes Haand, men ikke over hendes Hjerte!"

„Der er et gammelt Ord, som siger: Ude af Øje, ude af Sind! Eders Naade maa ikke blive vred; men lod det sig ikke gøre, at Monsieur Jens blev skikket bort, det gælder dog et Menneskes Lykke, mit Barns Hjertefred? Ja, tilgiv mit dristige Forlangende; men vort Herskab har altid vist os særdeles Naade, saa —".

„I kan trygt stole paa vor Bevaagenhed nu som altid før, Madame," svarede Fru Margrete, „den Sag skal nok blive ordnet paa bedste Maade."

Hun standsede, men fortsatte derpaa med et skælmsk Smil om Munden:

„I ønsker Mr. Jens bort; men om han nu fik Lov at blive, og Hr. Hans blev skikket bort i Stedet, hvad vilde I saa sige til det?"

„Hvorledes? Jeg fatter ikke Naadigfruens Mening?“

Maren gjorde store Øjne, idet hun saa forundret op.

„Jeg kom netop hid,“ vedblev Fruen, „for at høre, hvorledes det vilde anstaa eder, at lade Hans Allesen fare og faa Jens Rasmussen til Dattermand og Stedets Præst. Nu er det mig, der spørger, Madame?“

„Ja mænd, hvorledes skulde det gaa til! Hr. Hans er ganske vist ikke trolovet med min Datter; men han er jo dog kaldet til Præst for denne Menighed?“

„Jo, ser I, Intet binder ham til Birgitte, og vel er han kaldet til Menighedens Præst, og det af min egen Husbond; men det hænder dog, at en Præst kan sættes fra Kaldet igen, han sidder dog vel ikke mere fast i Sadlen, end han kan vippes af. Den, der har givet Hr. Hans Embedet her, vil gøre alt for at tage det fra ham igen!“

„Jh du Fredsens,“ udbrød Maren, „hvad hører jeg!“

„Ja, I har vel hørt om denne usalige Proces, hvori Hr. Hans har indviklet sin Patron,“ vedblev Fru Margrete; „men det skal komme ham dyrt at staa, par dieu han skal miste sit Embede!“

„Stakkels Mand!“ sukkede Maren.

„Stakkels Mand!“ gentog Fru Margrete strengt, „nej, I skulde ingenlunde ynke ham, det fortjener han virkelig ikke. Efter hvad jeg har hørt, og jeg kan godt fortælle af hvem, nemlig af min Kammerpige, som kom fra Præstegaarden i Maj, saa har Forholdet mellem eder og Hr. Hans dog ikke heller været allerbedst, saa I nødig derfor skulde holde paa Ryggen af ham. Husk til Eksempel den Gang her i Vinter, da der stod en ordentlig Bataille mellem eder inde paa Studerekamret! Han slog i Skiven for eder, og I løb endelig ud og smækkede Døren i for Næsen af ham. Husker I? Karen var netop i Kælderen for at hente Øl, hun hørte det hele!“

„Vel skal jeg ikke nægte, at vi stundom har sagt hinanden Sandheden, og den kan jo ikke altid taales,“ sagde Maren, „men jeg maa tilstaa, at det gør mig ondt for Hr. Hans saaledes at skulle kastes bort, — der er dog meget godt ved ham.“

„Ja noget godt er der vel ved alle, derfor ogsaa hos ham kanske,“ svarede Fruen, „min Mand og jeg troede ogsaa engang, at kunne se noget godt ved ham, ja endog meget godt; men vi har taget skammeligt fejl! Vi kunne nu slet intet godt øjne hos ham, da han mod os kun viser alt det onde frem, og af det har han særdeles meget, det kan I stole paa!“

Hun holdt inde, men fortsatte straks igen:

(Fortsættes.)

Tajd Mahal.

Den gamle indiske Stad Agra, Hovedstaden i Bengalen, ejer mange kostbare Levninger fra Fortiden og mange pragtfulde Bygninger, men den stolteste af dem alle er dog Tajd eller Tajd Mahal.

Saa langt tilbage som i Tiden omkring Kristi Fødsel finder vi Byen Agra omtalt, men dens Glansperiode indtraadte først med den berømte Kejser Akbar, der 1556 gjorde den til Hovedstad og opførte en Borg inden for dens Mure, der i ødsel Pragt søgte sin Lige.

Hundrede Aar efter kom Shah Jehan og opførte en ny Række mægtige og skønne Bygninger, deriblandt Tajd, der overstraalede alt, hvad Indien

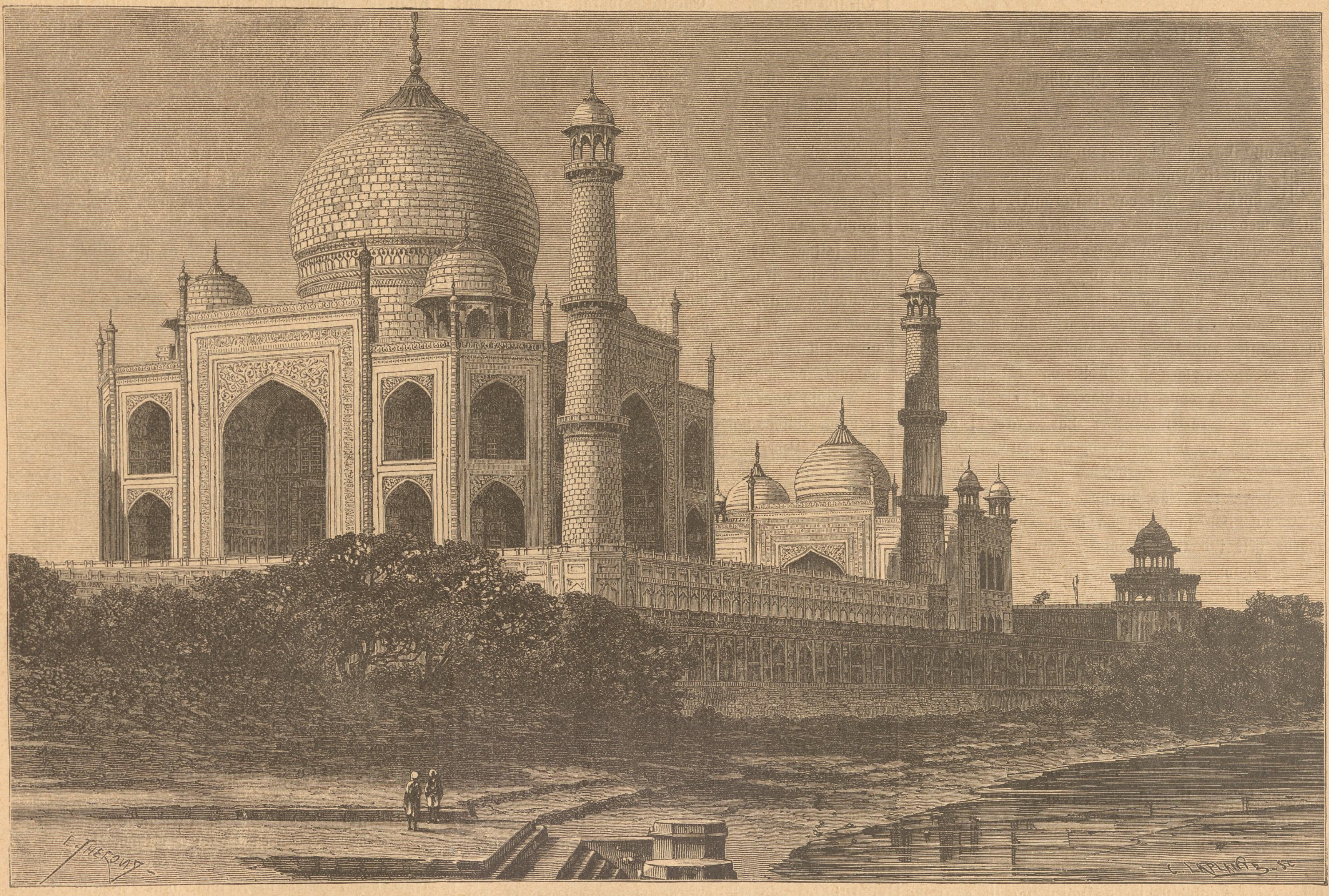

Tajd Mahal.

kunde fremvise af Bygningskunst. Og underligt nok er dette herlige Kunstværk blevet et Gravmæle. Shah Jehan havde nemlig den store Sorg, at hans højtelskede Dronning, den skønne og begavede Moumtaz Mahal eller Tajd Bibi døde tidlig. Han besluttede da at rejse hende et Mindesmærke uden Lige; han lod gaa Bud til Indiens og Arabiens berømteste Bygmestre, han lod sine Skatmestre undersøge Landets Rigdomskilder, og Frugten blev denne Bygning — Tempel eller Moske — der efter den elskede afdøde fik Navnet Tajd Mahal. Opførelsen blev paabegyndt 1630, og i 22 Aar var 20,000 Arbejdere uafbrudt sysselsatte dermed. Til den kostbare Udsmykning sendtes Ædelstene fra alle Provinser. Jaspis fra Pansjab, Turkiser fra Thibet, Granater fra Bundelkund, Lapis lazuli fra Ceylon, Agater fra Jemen, Onyx fra Persien, Koral fra Arabien osv.

Tajd ligger omgivet af Mure og Haver ved Floden Dschamna og løfter sin forgyldte Halvmaane

270 Fod over Vandspejlet. Bygningen, der hviler paa en prægtig 15 Fod høj Marmorterrasse, er fra øverst til nederst af hvidt Marmor, indlagt med Mosaik, som danner Baand og Indskrifter, Arabesker og Prydelser. Derfor har man ogsaa sagt, at Tajd er opført af Titaner og smykket af Juvelerer. De herligste Prydelser findes dog i Bygningens indre Udsmykning. Her er alt dækket af Blomster, Frugter og Fugle i Ædelstensmosaik, der tager sig fortryllende ud i de skiftende Lysstrømme, som med stor Kunst ledes ind i de dunkle Rum. Midt i Salen findes Shah Jehans og hans Dronnings Grave. Den hele Bygning med sine Haveanlæg og Cypres-Alleer, fine Portaler og Hjørnepavilloner, fine Marmor-Minaretter og fine Kupler, fine Halvmaaner og Spir, ligner en hel By af Slotte og det snehvide Marmor og de gyldne, farverige Ædelstensprydelser funklende i Sollyset gør et mægtigt og uforglemmeligt Indtryk paa Beskueren.

Fr. Ring.

Knud og Vilhelm.

Fortalt af C. K. Thyregod.

Knud var en pjaltet tolv Aars Dreng, da han kom til Jens Andersen i Astrup som Faarehyrde. Det var i Foraaret, og Manden fulgte med ham op paa en Bakke, hvorfra Marken kunde overses. Her viste han ham Markskellene og overlod ham saa til sig selv.

Drengen var opfødt i en fattig Hytte ude Vester paa i en Egn, hvor der ikke var større Træer eller Buske end Lyng og Mosegræs. I Astrup var der Haver med Træer i, og det fandt han kønt; men heroppe fra Bakken af saa han noget langt mere storartet. Der var Træer i en vid Udstrækning, en hel Skov, og bag Skoven glimtede røde Tage og hvide Skorstene frem, ja endog et lille Spir. Det var Vorupgaard med dens Have og Skov, han saa, og da hans Husbonds Mark naaede helt ind til Skovdiget, var der intet, som hindrede ham i at drive derhen med Faarene.

Det gjorde han, og saa gik han et Stykke langs med det høje Dige, som ovenpaa havde en tæt Tornhæk; endelig naaede han et Led, der var naglet fast, og inden for det var paa en høj Pæl opslaaet et Bræt, hvor det med store Bogstaver stod at læse, at ingen uvedkommende maatte gaa ind i Haven. Knud kastede et flygtigt Blik op til Brættet, et længre ind i Haven. Derefter saa han tilbage til Faarene, og da der ingen Fare var for, at de skulde gøre Skade, steg han over Ledet ind i Haven.

Hvor der var smukt inde! Da han var kommen forbi nogle Buske udvidede Haven sig til en stor, stor Flade, hvor gruslagte Gange slyngede sig pynteligt mellem Græspletter, Buskſamlinger og Blomstergrupper. Der stod Tulipaner som tændte Lys, der var Hyazinter, Ranunkler, Aurikler og meget andet; et Par Steder var der store Kranse, som han først holdt for Blomster, men som viste sig at være ubegribeligt store, rosenrøde Sneglehuse. Han vidste intet Navn til alt det dejlige, han saa, og troede næsten, at han drømte. Han maatte føle en af de prægtige Blomster mellem Fingrene for at overbevise sig om, at den var virkelig. Han udrakte Haanden.

Hejda du!" raabtes der nu. Han saa sig om, en stor Karl med en Spade i Haanden kom hen til ham; men Knud syntes ikke, han havde gjort noget ondt, saa han behøvede at frygte. Han blev altsaa staaende, til Karlen kom hen til ham.

„Hvad gør du her?" spurgte Karlen.

„Ingenting!"

„Hvem er du?"

„Jeg er Knud."

„Naa, saa du er Knud, og du har ingenting at gøre her! Du vilde nok ellers nappet en Tulipan. Vær saa god at følge med ind til Gartneren, Knud ingenting!" Der hjalp ingen Indvendinger. Drengen maatte følge med hen til Gartnerhuset, der laa tæt inde ved Gaarden. I den Stue, hvor han blev ført ind, stod Gartneren og sorterede Frø. Henne ved et Vindue sad en bleg ti Aars Dreng og læste i en Bog. Havekarlen afleverede sin Fange og afgav sin Beretning.

Gartneren udspurgte Drengen paa en sindig Maade og fik at vide, hvor han var fra, at han nys var kommen til at tjene i Astrup, og at han ikke havde villet tage Tulipaner, men kun føle, om det var en virkelig Blomst, eller om det var bare Øjenforblendelse. Endelig spurgte Gartneren: „Hvor kom du ind i Haven?"

„Jeg krøb over Ledet."

„Saa du ikke det opslagne Bræt, og hvad derpaa staar skrevet?"

„Jeg saa nok Brættet; men jeg læste ikke, hvad der stod — jeg kan ikke læse."

Drengen med Bogen drejede i dette Øjeblik Hovedet og fæstede et Par store milde Øjne paa Knud. Det var et godt, kærligt Blik, der trængte den fattige Dreng ind i Sjælen. Gartnersønnen vendte sig straks til sin Bog igen, og Gartneren paalagde Knud, at han ikke oftere maatte klavre over Ledet og i det hele slet ikke gaa ind i Haven uden Tilladelse. Knud lovede, hvad der blev ham paalagt, og saa fik han Lov til at gaa.

Knud var en god Dreng. Hvad der var ham forbudt, vilde han ikke gøre; men at staa og se ind over Ledet, det havde han Lov til, og det gjorde han derfor ofte; thi han kunde dog der se et Glimt af de mange og pragtfulde Ting i Haven. En Dag, han stod der, kom Drengen med de milde Øjne og det blege, alvorlige Ansigt hen til ham. Knud trak sig lidt tilbage.

„Bi!" sagde den anden. „Det er jo dig, der ikke kan læse, hvad der staar paa Brættet?"

„Ja; men min Moder har ikke kunnet holde mig i Skole, for hun er saa fattig."

„Skal jeg lære dig det?"

„Ak ja, hvis du vil, saa skal du have saa mange Tak!"

Vilhelm — saaledes hed den kloge Dreng — tog en Bog op af Lommen, og medens de stod hver ved en Side af Ledet, tog Undervisningen sin Begyndelse. Det blev aftalt, at de skulde læse en Time sammen hver Dag. Vilhelm var punktlig og alvorlig, Knud temmelig lærenem, det gik godt fremad, saa den fattige Dreng snart kunde fatte, hvad han læste.

En Dag læste han om Paradis, og da afbrød han Læsningen med det Spørgsmaal: „Mon der har været smukkere end i Haven her?"

„Det har der vist," lød Svaret, „og i Guds Paradis, hvor hans Herlighed skinner, og Englene synge, der er mere dejligt end nogen kan tænke."

„Har du været der?" spurgte Knud.

„Nej," smilte Vilhelm; „men jeg kommer der snart! — der kommer man først, naar man dør."

„Og du sagde endda, at du kom der snart!"

„Ja, jeg lever ikke længe."

„Aa, det er noget Snak! Hvor kan du vide det?"

„Tys! Jeg skal sige dig det. Du ved, min Moder er død?"

„Nej, det ved jeg ikke."

„Jo, hun døde i Fjor af en Sygdom, der hedder Tæring, og inden hun døde, sagde hun til mig, at jeg lignede hende saa meget og har vist paa den samme Sygdom og maatte snart følge efter hende. Hun bad mig da om, at jeg skulde benytte Tiden vel og gøre det gode, jeg kunde, mens jeg levede."

„Og du har vist gjort meget godt!"

„Nej, jeg har ikke; jeg er saa lille og svag. Jeg kan ikke andet end være min Fader lydig, og saa — jeg tænkte, det var maaske en god Gerning at lære dig at læse."

Slige Samtaler vendte ofte tilbage og afbrød Undervisningen.

Den blege, sværmeriske Dreng, der havde sat sig saa fast i Hovedet, at han snart skulde dø, talte gerne om Guds Rige og om sin Moder og om al den Herlighed, han ventede snart at komme ind i; men paa den anden Side elskede han sin Fader og de Mennesker, han kendte, Blomsterne og Fuglene i Have og Skov. Han vilde ikke gerne skilles fra det, han havde saa kært; men saa stod saa meget fastere i hans Sind Moderens sidste Formaning, at han skulde være god og kærlig mod alle i sin korte Livstid. Men den svage, sygelige Dreng var forknyt over, at han intet godt kunde udrette, og var saa hjertensglad ved at kunne hjælpe den fattige Dreng med sin Lærdom. Hele Sommeren var de dagligt sammen, idet de enten stod ved Ledet eller mødtes ude paa Heden.

Knud var stor og stærk af sin Alder, kernesund til Legeme og Sjæl og lystig til Maade. Hans Livsglæde smittede efterhaanden Vennen og trængte dennes sygelige Dødstanker en Smule i Baggrunden. Da skete det med Vilhelm, at med Sjælens Sundhed vendte ogsaa Legemets tilbage. Han voksede og blev kraftig, Kinderne blev mere runde og røde, og snart kunde han løbe om Kap med Vennen derude paa den vide Slette. Da Gartneren saa den Indflydelse, Knud øvede, fik ogsaa han den fremmede Dreng kær, lod ham komme i sit Hus og lovede at lære ham Havevæsenet.

Alt som Vilhelm blev ældre, kom han til at se sin Moders Forudsigelse i et noget andet Lys, men betænkte derhos, at et Menneskeliv altid er kort, at man derfor aldrig kan skynde sig for meget med at udrette noget godt, og at man, hvor højt man end elsker sine Venner, sit Hjem og sit Fædreland, gør vel i altid at have Guds Riges Herlighed for Øje. En ung kan dø, og en gammel skal dø, hedder det jo, og naar Smerten og Sorgen trykker, er det godt at vide om et evigt Hjem.

„Hvor evig er Glædens Straaleglans,
hvor Synden og Sorgen er udenlands!"

Det gik heller ikke, som han engang havde tænkt, at han skulde dø som Barn. Han voksede op og blev en Mand, til hvem Gud havde en god Gerning at udføre. Knud voksede op og blev en bygtig Urtegaardsmand, der i Tiden overtog den gamle Gartners Bestilling; men Vilhelm blev Arbejder i en anden Urtegaard, hvor Jordbunden er bløde Barnehjerter, og Sæden er Guds Ord, der skal spire og blomstre og bære Frugt til en herlig Høst for Tid og Evighed. Han blev Skolelærer i sit Fødesogn. Han og Knud, der første Gang mødtes, ibet den ene var et sygeligt og tungsindigt Barn, og den anden stod som en betuttet Fange, der mentes at have grebet efter fremmed Gods, de to blev inderlige Venner alle Tider og øvede en gensidig Indflydelse paa hinanden, der mere og mere gik over til fuld Samstemning.

Det røde Kors.

Det blodige Slag ved Solferino var udkæmpet. De forenede franske og italienske Hære havde overvundet Østerrigerne. Men dyrt var Sejren købt. Henved 40,000 døde og saarede dækkede Valpladsen. Under den første Sejrsrus tænkte ingen paa at forbinde deres Saar eller læske deres brændende Læber med en Slurk frisk Vand. Desuden havde der allerede før Slaget været følelig Vandmangel, fordi Tørken havde udtørret adskillige Kildevæld, medens andre ved uforsigtig Hast var blevne forstyrrede.

Saaledes frembrød Natten efter 24de Juni 1859, hvilken skulde blive den sidste for mange af de ulykkelige Ofre. Og de, der overlevede Natten, maatte med den opgaaende Sol vente forøgede Pinsler. De faa Sygevogne kørte saa langsomt og var saa usselt indrettede, at Hundreder kunde vansmægte og forbløde uden nogen Udsigt til Hjælp. Men de, der begravede de døde, arbejdede med en saa uhyggelig Skyndsomhed, at der ikke blev Tid til at undersøge, om der ikke hist og her var Spor til Liv i de blodige Kroppe, med hvilke Massegravene fyldtes.

Af al denne Jammer fremstod imidlertid Tanken om „det røde Kors", som Udtryk for den opofrende, hjælpende og frelsende Menneskekærlighed, der uden Hensyn til, om det er Ven og Fjende, gør sit til at afhjælpe Nøden, hvor den træffes. En Genfer, Henri Dunant, var ved Kampen bleven hindret i at fortsætte en begyndt Forretningsrejse. Tanken om at kunne hjælpe, drev ham ud paa Valpladsen. Utrættelig ilede han fra en Smertensklynge til en anden, idet han her skaffede en døende et bekvemmere Leje, hist rakte han en vansmægtende en kølende Drik Vand, og der ved medbragt Lærred gav en haardt saaret en foreløbig Forbinding. Snart indgav han en fortvivlet nyt Mod, snart knælede han ved Siden af en, der allerede laa i Dødskamp, og befalede ham i den evige Barmhjertigheds Hænder. Den korte Sommernat bragte vel en Standsning i hans Kærlighedsgerning; men han benyttede denne Fritid til at hverve Medarbejdere. Men kun faa af dem holdt ud, og deres Hjælp var kun som en Draabe i Havet over den usigelige Elendighed, der for hvert Fjed stirrede dem i Møde.

Dunants bløde Hjerte var bristefærdigt af Medfølelse. Han fulgte de saarede til de nærmeste Byer. Hans gløende Veltalenhed vandt Borgerne til virksom Medhjælp. Han dannede en Forening, af hvilken hvert Medlem i Overensstemmelse med sine Anlæg og Evner bidrog sit til Afhjælpning af Nøden. Nogle tog sig af de saaredes Transport og Pleje, andre pillede Charpi, vadskede Forbindssager eller skaffede Klæder, Lægemidler, Cigarer og Vin. Men Sjælen i det hele var den unge Schwejzer, hvem Nødselsdagen ved Solferino med et Slag havde modnet til Mand.

Da han senere vendte tilbage til Fædrelandet, fandt han ikke Fred for den Tanke, at der nødvendigvis maatte gøres noget for at forebygge en Gentagelse af de gyselige Scener ved Solferino. Under Titlen „Minder fra Solferino", udgav han en Bog, i hvilken han jævnt og ligefrem fortalte sine Oplevelser, og til sidst anraabte alle Fyrster og Folkeslag om, at slutte sig sammen til Beskyttelse og Hjælp for de saarede. Paa hans Tilskyndelse samledes i 1863 den første internationale (mellemfolkelige Kongres) i Genf. Til Kendemærke for de Foreninger, der maatte slutte sig til Moderforeningen, valgte man det røde Kors paa hvid Bund.

Dunants gløende Ord faldt i god Jord. I alle europæiske Lande dannedes der lignende Foreninger, og det blev fastslaaet, at alt Hjælpe- og Plejepersonale i Krigen skal betragtes som neutralt, og at en saaret Fjende ikke længer gælder som Fjende. Alle Opfindelser og Fremskridt paa Kirurgiens, Sundhedsvidenskabens og Samfærdselens Omraade blev tagne i „det røde Kors" Tjeneste.

Men fremfor alt høstede de saarede i den tysk-franske Krig 1870—71 Frugten af denne Forenings Virksomhed. Midt under Kamptumlen vandrede Bærerne omkring med det hvide Bind om Armen og bragte de stakkels Ofre til Forbindpladserne, over hvilke det røde Korses Fane svævede som en skærmende Engel. Og samtidig var i Hjemmet Tusinder Hænder i Bevægelse for at skaffe dem, der blødte for Fædrelandet, enhver mulig Lettelse. „Det røde Kors" betyder kristelig Kærligheds Sejr over alle de Skranker, som ellers opstilles af Hensyn til Stand, Formue, Køn og Nationalitet, høje og lave, Mænd og Kvinder arbejder i Enighed under dette Mærke og anser det for en Ære, at kunne tjene deres nødlidende Brødre.

I Spotteres Sæde.

(Ved A. Th. J.)

En engelsk Præst fortæller, hvorledes han i Fjor en Dag gik igennem Liverpools Gader. Da saa han vældige Plakater rundt om paa Husene, og de opfordrede til med fri Adgang at besøge en Forsamling, hvor man vilde bevise, at Bibelen ikke var Guds Ord, og at i hvert Fald Gud, hvis den indeholdt hans Ord, ikke var Kærlighedens Gud, værdig til Dyrkelse. Præsten gik til denne Forsamling. Han fandt den store Sal fyldt af Mænd og Kvinder af Arbejderstanden. Indbyderen besteg Talerstolen og begyndte at behandle den hellige Skrift paa den mest radbrækkende Maade. Han slæbte dens Morallære i Sølen, haanede dens formentlige Modsigelser og rettede Hadets Skyts mod dens historiske Sandheder.

Men Højdepunktet naaede hans forhaanende Talemaader, da han kom til at tale om David.

„Her er Guds udvalgte," udbrød han, „Manden efter Herrens Hjerte, hvem han hentede sig fra Faarehjorden og overøste med sine herligste Gaver!" Og saa begyndte han at tale om Davids Synd med Batseba og om Urius's Mord. Det lod til, at Flertallet af Tilhørerne stod paa Talerens Side, idet en dump Bifaldsmumlen af og til bølgede gennem Salen.

Da rejste en gammel Herre midt i Salen sig og bad, om han maatte faa Lov at tale.

„Ja saa gerne! Her har enhver Frihed til at sige, hvad han vil."

„Tillad mig saa at sige Dem, min Herre," sagde den gamle, „at jeg kom ind i denne Sal som en vantro, og at De har gjort mig troende." Dyb Stilhed herskede i det store Rum, da den gamle Mand vedblev: „Jeg har næret stor Tvivl om den hellige Skrifts guddommelige Oprindelse; men De har berøvet mig denne Tvivl. Da David havde syndet, sagde Guds Profet til ham: „Du har givet Herrens Fjender Lejlighed til at spotte!" Og nu ser jeg dette bogstaveligt opfyldt ved Dem. Deres Bespottelser lyder endnu i mine Øren, og De har fyldt mit Hjerte med Sorg og Forargelse."

Denne Tale, fortæller Præsten, virkede med vidunderlig Kraft paa de tilstedeværende. Største Delen af Forsamlingen forlod Salen under Mishagsytringer mod Fritænkeren, der forgæves anvendte sit groveste Skyts mod den gamle Mand.

Paa Grund.

Jeg hejsede Sejl i den hule Storm,
jeg for paa de høje Bølger.
Kun lidet jeg ændsed Fornuft og Form
og Farerne, Dybet dølger.
Nu sidder jeg fast paa det blinde Skær
med Sejlene bak — men en lystig Færd
det var dog omkap at fare,
med Stormen og Bølgerne snare.

Og kommer der atter en Sø saa høj,
at den kan af Grunden mig løfte,
saa hejser paa ny jeg mit Kludetøj;
lad Vejr og lad Bølger kun snøfte.
Dit Billed, min Pige, skal pryde mit Flag,
og følger du mig til min sidste Dag,
lad Vinden kun tude og pibe;
jeg redder mig nok af min Knibe.

C. K. Th.

Fra Boghylden.

Isen brydes. Skuespil i 4 Akter af **Peder R. Møller.** Pris 1 Kr. 25 Øre. (Andr. Schous Forlag.)

Dette Skuespil, der i Fjor spilledes paa det københavnske Folketeater, vil utvivlsomt gøre mere Lykke i Bogform end paa Scenen. Det er nemlig særdeles lidet dramatisk, saa godt som blottet for Handling. Men det indeholder en Række livligt skrevne og kønt formede Optrin af det daglige Liv, gode Jagttagelser og morsomme Repliker, som vil fængsle ved Læsningen. Som Midtpunkt for de vekslende Billeder af fynsk Landsby- og Herregaardsliv tjener et Kærlighedsforhold mellem en Bondekarl og en Læges Datter, et Forhold, som det altid lykkes Forfatteren at give et varmt og trohjertigt Udtryk efter de skiftende Stemninger. Mindre heldig er han derimod, hvor Standsforskellen drøftes. Her er Tendensen stærk, og Tanken fattig, man føler sig straks i grundet Farvand.

En Valfart til det hellige Land, et religiøst Digt af **Adolf Langsted** med Tegninger af O. A. Hermansen Pris 2 Kr. (Milo).

I kønne velformede, ofte tillige stemningsfulde Strofer besynger Ad. Langsted det hellige Lands Egne, hvor Herren og hans Discipelskare har vandret. Fra Judæa gaar Valfarten over Samaria til Galilæa, og paa hvert Sted dvæler Forfatteren ved enkelte af de store Minder, som for evig har gjort hin Jord navnkundig, og som endnu staar i ublegnet Glans for enhver Kristens Sjæl. Mild Alvor og en inderlig Tro har overalt præget de digteriske Udtryk. Hermansens smukke og fint gengivne Billeder giver Digtet en yderst tiltalende Ramme.

Havebrug.

Spørgsmaal og Svar.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Dværgtræer.

„En Haveelsker" udbeder sig i „Husvennen" „fuldstændig Oplysning og Vejledning til at opelske Dværgtræer for enhver" o. s. v. med alle Enkeltheder fra Vildstammens Tiltrækning til det ædle Træs Død. Dette Spørgsmaal er det ligefrem umuligt at besvare i et Skrift — man lægge Mærke, til at Vejledningen o. s. v. skal være for enhver. Jeg vil tilraade Spørgeren at tage i Lære et Par Aars Tid i en Planteskole.

Hvis Spørgsmaalet iøvrigt skal besvares for saadanne, som i Forvejen har en Del Praksis i Frugttrædyrkning, saa vil Svaret blive saaledes:

Enhver, der selv vil tiltrække Dværgtræer, bør i alt Fald købe Underlaget, altsaa til Æble Doucinstammer og til Pære Kvædestammer, thi at anlægge en Skole for Tiltrækning af disse, vilde dog vist blive for besværlig og langvarig for Privatfolk. Man formerer nemlig Underlagstammerne ved Aflægning, efter at man i flere Aar har haft indplantet Modertræer af disse Slags. Der er naturligvis intet i Vejen for, at man ogsaa paa rette Steder vil kunne faa nogle Kærner, og at man saa kan lægge disse og paa den Maade tiltrække Stammer, men begge Veje er dog for besværlige og tidsspildende, naar Talen kun er om f. Eks. et Hundrede Træer eller to. Stammerne koster nemlig kun nogle faa Kroner pr. Hundrede. Man bør altsaa om Efteraaret købe sig nogle Stammer og straks plante disse ud; næste Sommer, i August Maaned, okuleres de saa. Hvad der slaar fejl ved Okulationen, kan podes næste Foraar. Grebene ved saavel Podning som Okulation kan man ikke skriftlig indlade sig paa at forklare; jeg skal derfor indskrænke mig til at antyde, at Træerne bør barkpodes, ikke spaltes. Den første Sommer efter Forædlingen vokser der altsaa et Skud frem, dette bindes op til en Stok for ikke at brækkes. For de okulerede Træers Vedkommende maa allerede om Foraaret den vilde Stamme være skaaren ned nogle Tommer over det indsatte „Øje", næste Foraar skæres den tiloversværende Stab ned til, hvor det ædle begynder, for at dette kau vokse over. I dette Foraar skærer man det nævnte ædle Skud ned til den Længde, man vil have det paa. Æbletræer lader man ikke beholde nogen høj Stamme, $^1/_2$ Alen eller saa, forudsat at Træerne skal være fritstaaende. Pæretræer derimod bliver i Regelen tiltrukne i Pyramideform, hvorfor man lader Stammen, dersom Skuddet er kraftigt, straks blive noget højere; fra den skal jo siden udgaa Sidegrene til Grundlæggelse af Pyramiden; den skal desuden give Topskud, hvilket Æblerne ikke skal, idet disse skal holdes i aaben Kurveform. Med Hensyn til, hvor mange af de i Løbet af næste Sommer fremskydende Skud man skal beholde, da gælder det om ikke at beholde flere, end der er rigelig Plads til — naar disse Skud er blevne Grene, der atter har forgrenet sig og iøvrigt er forsynede med Frugtgrene, hvad jo Formaalet er. Hvis man ønsker et kraftigt udviklet Træ med Levedygtighed, saa maa man i 2—3 Aar endnu beskære stærkt og med Hensyn til Træets Form; man lader først senere Træet ansætte Frugtgrene. Ønsker man derimod snarest muligt Frugt — paa Bekostning af Træets Vækst og Levedygtighed, ja saa beskærer man meget lidt allerede fra det andet Aar af. Jeg vil dog ikke tilraade dette.

Da man vistnok bør foretrække at omplante Dværgtræer for at faa dem tilstrækkelig dybt i Jorden, kan man ved Udplantning af Vildstammerne til Forædling sætte disse tæt — med $^1/_2$ Alens Afstand. Naar de forædlede Træer er 2 Aar gamle, plantes de hen paa Blivestedet, og de plantes saa dybt, at Forædlingsstedet kommer lidt under Jordfladen. Hvis Jorden paa de paagældende Steder er noget let eller paa Grund af Beliggenheden udsat for at blive tør, bør man belægge Jorden om Træerne med gammel Gødning. Dette bør i hvert Fald gøres det første Aar efter Plantningen.

Om hvad der i alt øvrigt vedrører Pasning og særlig Beskæring af Dværgfrugttræer, faas Oplysning i „Dværgfrugttræernes Behandling" af Hofmann (Bang). Enhver vil ogsaa have megen Nytte af Zeiner-Lassens Bog „Beskæring af Æble og Pæretræer" o. s. v. Fremgangsmaaderne fattes let ved Hjælp af de mange i Bogen værende Afbildninger. Som nylig anført, koster Bogen kun 35 Øre.

Jeg har brugt Udtrykket Vildstamme; hermed mener jeg selvfølgelig Underlaget, altsaa i nærværende Tilfælde Doucin og Kvæde. Med det nævnte Udtryk mener man ellers Stammer, fremkomne efter Kærner af Æbler og Pærer.

For Hus og Hjem.

Fyldte Agurker. Mellemstore, endnu ikke gule Slangeagurker, skrælles og deles ved Længdesnit i Halvdele, af hvilke Kærnehuset varsomt afskrabes med en Sølvske. Derefter giver man dem et Opkog i svagt saltet Vand, i hvilket man har hældt en Spiseskefuld Eddike. En velsmagende Kødfars fyldes derpaa i Agurkerne, som saa bindes sammen og koges i Smør og Bouillon. Saucen jævnes med Mel og Fløde. *

Kalveleverpostej. Den raa Lever hakkes og stødes meget fin tillige med raat Kalvekød. Det røres til en sædvanlig Fars med revne Hveder, 4—5 Æg og sød Fløde og krydres efter Smag med Nelliker, Peber og Muskat. Formen beklædes med Smørdej; Farsen fyldes i og bages $1^1/_2$ Time i en ikke for stærk Ovn. *

Kød-Omelet. Af sædvanlig Pandekagedej bages 3—4 jævnt tykke, saakaldte tynde Pandekager. Mellem hver af disse lægges et godt Lag hakket, kogt Kød (Levninger), som forud er braset op med Smør (eller Stegesauce), Bouillon og Allehaande. *

Krabber kan koges og spises som Hummer, og naar de er stuvede, har de samme Smag som disse. En velsmagende, men ikke let fordøjelig Budding af Krabber laves saaledes: Til hver kogt, renset og fint hakket Krabbe tages en stor stødt Tvebak, et Æg, en Skefuld smeltet Smør og en lille Kop Fløde samt Salt, Peber, lidt Sukker og, om ønskes, Muskat. Buddingen taaler god Ovnvarme en Time og nydes med Smør og Kartofler. *

Aspargessalat. En haardkogt Æggeblomme røres jævn (vil det ikke lykkes, hjælper et Par Draaber Vand); derefter tilsættes forsigtigt efterhaanden Fløde og Eddike, lidt Salt, Sukker og hvidt Peber samt hakket Persille. Denne Sauce hældes over vel kogte, afkølede Aspargesstykker. *

Skæmt.

En mærkelig Ting.

Manden: Det er dog besynderligt, at alle Sørensens Børn er rødhaarede; der er dog ingen af Forældrene, der har den Farve Haar.

Fruen: Ja, der er mange mærkelige Ting i Naturen. Se nu vor lille Carl, hvilken dejlig Haarvækst han har, og du er dog meget skaldet.

Hovedbrud.

Billedgaade.

1 E

Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Fra Arildstid til nu de regnes blandt de „svage";
dog — ogsaa „de" et Ord i Lavet med vil have.
2 3 4
Af dette „de" ej ynder den „stærke" for meget ta'r;
thi ofte det i Hjemmet ubehagelige Følger har.
1 3 2
Efter dette vil Du tidt erfare,
at Du er faldet i en Snare.
7 3 2 6
Dette paa Mark og i Have man ofte ser;
dog ej paa Stuegulv og hvor der findes Ler.
5 3 1   5 3 1
Hvor denne Lyd ej findes, der er saa sælsomt trist.
2 3 4 5
Er denne for haard, man i Læ da søger vist —
hvis ej man da vil udsættes for dens snedige List.
5 3 7 1
Fri Station har mange faaet for Brug af denne;
dog for dem vi ønske at det ej for tidt maa hænde.
1 3 4 5
Thi paa denne det sig viser straks,
at Nationen næppe staar paa Æg og Laks.

Onkel Tonne.

Oplosninger.

Billedgaaden i Nr. 1: En tre Etages Bygning.

Tal- og Bogstavgaaden i Nr. 1: 40 er et Tal før 41.

Bogstavgaaden i Nr. 1: Kokette, Ko, Kok, et — otte, Buket.

Juridisk Raadgiver.

Vi er to Brødre, og jeg har givet Afkald paa Arv efter mine Forældre, saaledes at min Broder altsaa arver det hele. Der spørges: Hvis han, der er ugift, nu dør inden mine Forældre, kan jeg da gøre Fordring paa Arven, eller tilfalder denne mine Onkler og deres Slægt?

K.

Naar Spørgeren har givet Afkald uden noget Forbehold, vil han intet kunne arve, men hans Forældres Efterladenskaber bliver at skifte og dele, som om han og hans eventuelle Afkom slet ikke eksisterede.

* * *

Er en Fyrmester eller Assistent berettiget til at nægte Besøgende Adgang til at gaa op og bese Fyrtaarn og Fyr, med tilhørende Indretninger, og hvis han ikke kan nægte det, kan han da selv bestemme Tiden, naar dette maa ske, og kan han fordre noget for sin Ulejlighed?

En gammel Abonnent.

De paagældende maa være berettigede til at nægte et uvedkommende Publikum Adgang til Fyrtaarn og Fyrindretninger, ligesom de ogsaa, naar de vil tilstede saadan Adgang, maa have Ret til selv at bestemme Tiden. Derimod kan de ikke anses berettigede til at affordre nogen noget for Adgangen.

* * *

Til P. i L. Maaske vil De kunne faa Oplysning om de fynske Skolemestre i Tidsrummet 1650—1750, særlig i Frederik IV's Tid, eller i alt Fald blive ledet paa Sporet til saadan Oplysning ved at henvende Dem til „Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie," København K.

Brevkasse.

K. S. Da Anvisning paa Forsølvning, Fornikling osv. er givet i de senere Udgaver af „Haandgerningsbog for Ungdommen", vil der næppe være Anledning for „Husvennen" til at behandle disse Emner.

S. F. De omspurgte Kvartaler af „Husvennen" faas til sædvanlig Pris (1 Kr. pr. Kvartal) ved Henvendelse til N. C. Roms Forlagsforretning, Jærnbanegade 5. København V.

Bogbinderværktøj faas fra C. Th. Roms Isenkramhandel, Axelhus. København. V.

En ny Abonnent. En Anvisning til Indbinding vilde kræve for stor Plads i „Husvennen", men De vil finde en saadan i „Haandgerningsbog for Ungdommen", samt i „Den lille Paparbejder", begge udkomne i N. C. Roms Forlagsforretning.

Hr. M. pr. Ølstykke m. fl., der i sin Tid har modtaget Knolde af Stachys tuberefera fra Gartner J. Jenssen, Stege, bedes opgive deres fuldstændige Adresse enten til Hr. J. Jenssen eller „Husvennens" Redaktion.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen" i Amerika.
Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: General Glahn, med Portræt. Et Offer, Fortælling af Carit Etlar, (Sluttes.) Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Fortsættes.) Tajd Mahal, af Fr. Ring, med Billede. Knud og Vilhelm, fortalt af C. A. Thyregod. Det røde Kors. I Spotteres Sæde, ved A. Th. J. Paa Grund, Digt af C. A. Th. Fra Boghylden. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Nr. 3. Søndag den 18. Oktober. 1891.

Et Offer.

Fortælling af Carit Etlar.

(Sluttet.)

Det var et malerisk Optrin her frembød sig; først den mørke Kreds af frygtløse Mænd, der, lige saa hurtigt som de ladede, sendte deres dræbende Skud ud til Fjenden. Henne i en Krog paa Stengulvet laa den saarede Anfører paa en Halmpude og indsvøbt i en Vadmels Kappe, i det andet Hjørne krøb de forskrækkede Piger sammen, og imellem dem Christine, som søgte at dæmpe deres Frygt, medens hun selv, med bævende Læber og en usigelig Angest præget i ethvert Træk, for tilbage, naar en Kugle peb igennem Ruderne og borede sig ind i den modsatte Væg. Alt dette blev set ved Hjælp af et svagt viftende Lys, som kastede et uvist Skin paa den blandede Gruppe.

Henved ti Minutter gik bort, uden at denne Scene forandredes. Skytterne stod dækkede bag Værelsets Mur, hvorimod enhver af Svenskernes Skikkelser var kendelig ude paa den hvide Sneflade, og de hule og stønnende Skrig, der af og til hævede sig fra deres Midte, var et Bevis for, at de Danske forstod sig paa at haandtere deres Vaaben. Pludselig udstødte den ene af Skytterne et klagende Suk, Hjullaasbøssen gled ud af hans Hænder, han gjorde en krampagtig Bevægelse og sank derefter omkuld paa Gulvet, — en Kugle var gaaet ham igennem Hovedet. Kammeraterne vendte sig med et sørgmodigt Blik bort fra ham. „Hans Død gælder to Svenskere," hviskede de og traadte dristigt hen til det gennemskudte Vindue, uden at agte paa, at de der var et Maal for de fjendtlige Ryttere udenfor. Anlæg og Skud faldt i samme Nu, og da Bøsserne sank, var den faldne hævnet. Christine havde bange og skælvende været Vidne til alt. Paa engang lod det til, at hun havde glemt sin Frygt, hun hørte Anførerens befalende Stemme, da den dræbte Kammerat faldt, det bøjede Hoved hævede sig, hendes Øjne hvilede paa Skyttens blege og indfaldne Ansigt, fra hvilket Forbindingen var gleden til Side, medens Blodet i enkelte mørkerøde Draaber piblede ud over det hvide Linned. Der var gaaet Aar og Dage bort, siden hun sidst havde set disse Træk og hørt denne Røst, men hun erindrede dog alt, hun havde engang elsket denne blege Skytte, det var Jakob hun genkendte i Anføreren for Skaren.

„Vi mangler Krudt!" udbrød endelig Manden med det arrede Ansigt, idet han viskede sig med sit Trøjeærme. „Jeg har det sidste Skud i Bøssen! hvad tykkes du, om vi gik udenfor en Smule og bed lidt fra os med Klingerne, jeg mener at vi har prøvet den Leg før!"

„Vel!" svarede Jakob, idet han rejste sig op fra sit Leje. „Ud til dem; men uden Støj, gem det sidste Skud, til vi kommer dem ind paa Livet, derefter gaar vi paa og hilser med Sabel og Kolbe, det bedste vi kan."

Besøg hos Kunstmaleren. Tegning af G. Achen.

„Jeg sku' spørge fra Mo'er, om jeg ku' blive taget a'?"

„Det skal ske!“ var det eenstemmige Svar, „men Niels Møller skal føre os, og du bliver her tilbage, mens vi rydder op; du har arbejdet saa vel i Dag, og dit Hoved har godt af Hvile.“

Jakob vægrede sig paa det bestemteste, men han blev overdøvet og maatte give efter. Det var første Gang, at Skytterne havde vist sig deres Anfører ulydig. Sagte og lydløse listede de sig gennem Gangen ned i Gaarden, Skodderne blev trukne fra Porten; et skingrende Raab lød, en almindelig Salve fulgte efter, den gjorde sin Virkning paa 5 Skridts Afstand. — Et rasende Myrderi begyndte nede paa den hvide Sneslade.

Hidtil havde Jakob været for meget beskæftiget ved det stedfundne Optrin, til at paaagte noget, som ikke angik dette. Tjenestepigerne var forsvundne, han stod alene i Værelset og lyttede med et tilfreds og triumferende Smil paa Skytternes Salve og de gennemtrængende Raab, som fulgte efter.

Han saa sig om i Værelset. En kvindelig Skikkelse stod noget borte fra ham, lænet op til Muren; saa stille, saa ubevægelig var ethvert af hendes Træk, at den unge Helt skulde have antaget hende for en Billedstøtte, hvis ikke den dybe Rødme og det nedslagne Blik, hvormed hun gengældte hans forbavsede, overraskede Mine, havde antydet, at Billedet havde Liv. Hun gav ham ikke Tid til at fatte sig, men traadte hen til ham og udbrød med en lav, skælvende Stemme, der dog efterhaanden som hun talede, blev mere tydelig og bestemt.

„Jeg er bleven tilbage, efter at mine Piger er gaaede, for at spørge Dem, hvad De helst ønsker, enten at tilbringe Natten under Beskyttelse af det Sikkerhedsbrev, der er blevet denne Gaards Beboere til Del, eller at vende tilbage til Deres Folk? I det sidste Tilfælde troer jeg at kunne føre Dem ud igennem en skjult Gang, som alene jeg og min Husbond kender.“

Det var et forunderligt gennemtrængende Blik, hvormed han betragtede hende, medens hun talede, saa indholdsrigt, saa forstaaeligt, men Christine fattede det ikke, han takkede hende kold og høflig og forlangte blot at blive forenet med sine Folk. Christine mistede efterhaanden sin hidtil vedligeholdte Fatning. Denne rolige og værdige Mine i Skyttens Ansigt, dette Udtryk af en tilsyneladende Kulde havde hun intet Vaaben imod, han stod i dette Øjeblik ikke for hende som den, der var sig nogen Uret eller Synd bevidst, der laa en Højhed og Overlegenhed i hans Holdning, og Christines Stemme skælvede atter, idet hun mindede ham om sit Saar, og bad ham foretrække et Ophold paa Herregaarden denne Nat. Men Jakob blev sin Beslutning tro, han ønskede at komme bort. Christine tændte en Lygte, og faa Minutter efter skred de ved hinandens Side ned ad en stejl Trappe, der endte i en lang Gang, som i mange Krumninger og Bugter løb under Jorden, og mundede ud i en kratbevokset Kæmpegrav, et Stykke østen for Herregaarden. De gik tavse ved hinandens Side. Christine frygtede for det Øjeblik, Jakob vilde begynde at tale. Da de endelig stod ved Opgangen, vendte Skytten sig om imod hende, og betragtede hende et Øjeblik uden at sige noget.

„Christine!“ udbrød han endelig, med en dyb og bevæget Stemme, idet han greb hendes Haand og trykkede den til sine brændende Læber: „Der er en Sag, som jeg længe, længe har ønsket at tale med Dem om, en Handling, jeg gerne vilde forklare og udtyde for Dem, De begriber ikke, hvor ofte jeg har søgt Lejlighed dertil og nu, da den synes at være kommen, mangler jeg Mod til at komme frem med, hvad jeg har at sige. — Lad det saa vente dermed. — De har i Aften reddet mit Liv, jeg takker Dem derfor og gaar, men vi mødes vist engang igen, Fru Christine! vi er ikke skilte for bestandig, den Stund maa komme, som jeg har længtes efter i lange, glædesløse Aar. Den vil sprede et Lys over en Fortid, der har været Dem mørk og uforklarlig. Levvel, min naadige Frue! Gud velsigne Dem for alt, hvad De har gjort mod mig.“

Da Christine havde forvundet det Indtryk, Skyttens Ord og Adfærd gjorde paa hende, var han forsvunden. Oven over Hulen lød en lang og udholdende Tone af et Valdhorn, det lyttede hun til som et Tegn paa, at han lykkelig havde naaet Udgangen. Saa sank hun tilbage mod den grønlige og kolde Mur og brast i en lidenskabelig Graad. Hun vidste ikke selv, hvorfor hun græd.

Kampen var ophørt, den samme Maane, som nylig havde lyst ned over Drab og Tilintetgørelse, kastede nu sine blege Straaler over en optrampet Sneslade, hvor sønderlemmede Lig af Dragoner og Heste vidnede om det Arbejde, Skytterne havde udført.

To Aar senere havde alting forandret sig for vort arme Fædreland. Svenskerne var slaaet tilbage ved Belejringen af København, en Hær af Brandenborgere og Polakker kom Danmark til Hjælp med at drive Fjenden ud af Landet. Modet var faldet hos Svenskerne i samme Forhold, som det steg hos de Danske. Ingen Sinde før havde Skyttekorpset været paa Færde som nu, hver Dag fødte ny Heltegerninger, deres Antal var blevet forøget, de udgjorde nu en Del i Forbundshæren. Paa Herregaarden, hvor Byrge boede, havde ogsaa meget forandret sig i dette Tidsrum. Morgenen efter den beskrevne Kamp, fandtes Herremanden hængende paa en Stolpe af sin Port, stiv og livløs, paa hans Bryst var hæftet en Seddel, hvorpaa stod skrevet: „Landsforræder.“ Christine flyttede hjem til Lindholm og opslog der sin fremtidige Bolig, Gaarden tilhørte hende, efter at begge hendes Forældre var døde.

Det var om Sommeren, i August Maaned, Solen gik ned bag Havet, dens sidste Straaler lyste ned over en Valplads, hvor der Dagen i Forvejen var bleven kæmpet den sidste afgørende Kamp for Jyllands Befrielse. Svenskerne holdt sig tapre, men det Sværd bider bedst, som strider for Frænde og Fødeland. Eftermiddagen saa Fjenderne flygtende forlade Halvøen og tage over til Fyn, hvor deres Hovedmagt endnu stod, og hvor de endnu havde Byerne inde. Saarede, døende og døde laa i Klynger omkring i Heden. Herreløse Heste vrinskede, døende stønnede, dræbte blev lagt paa Karrer og kørte hen til en stor Kule, hvor de nedkastedes og jordedes. En Valplads er et sørgeligt Syn.

Christine stod paa Lindholm ved Vinduet, en Skare kom ind ad Porten, som nu stod aaben for alle, der var jo intet mere at frygte for, efter at Svenskerne havde sagt Farvel til Landet. De kommende bar Skytternes bekendte Dragt og førte en saaret Mand med sig, som der blev redet et Leje til i et af Værelserne.

En uforklarlig Anelse drev Christine ind til dem. Saarlægen forbandt med betænkelige Miner et Lansestik i den saaredes Bryst, omkring hans Leje stod en Skare Mænd, blodige og sværtede af Krudtrøgen. Den saarede var deres Anfører, det var Jakob. Hans matte Øjne faldt paa Christine, et tilfreds Smil spillede om hans Læber, han hviskede til de omkringstaaende, at de skulde lade ham være ene. Derpaa kaldte han Christine til sig.

„Jeg vidste nok, at vi skulde mødes paa ny igen, Christine!“ udbrød han sagte og langsomt, „og Vorherre har opfyldt mit Ønske. Jeg har ogsaa længtes efter dette Ønske, saa inderligt, saa brændende. — Christine! jeg vilde staa retfærdiggjort i Deres Mening ved at sige Dem, at alt, alt, ethvert Ord, enhver Handling, siden den Jagttur, da Deres Fader forbød Dem at tage med, var Spil og Skin og Usandhed, jeg havde lovet ham det, fordi han gjorde vel mod mine gamle Forældre, jeg lovede at ofre min Lykke, — mere endnu, jeg ofrede Deres Agtelse for mig. Jeg tog Del i Spil og Svir, Gud ved bedst, hvor meget det var min Natur imod, men jeg havde kun Valget mellem at bringe Dem til at afsky mig og mine Forældres Elendighed, jeg valgte det første. Bøj Dem længer ned over mig, jeg mærker, at min Stemme bliver utydelig. Det var en haard Kamp, lille Christine! men jeg bestod den, og bragte Dem et fuldstændigt Offer; eftersom jeg havde lovet Deres Fader, aldrig at lade Dem mærke med noget, saa længe han eller Byrge levede, — begge Dele har jeg opfyldt. Mit Forhold til den Bondepige, der gik saa megen Snak om, var ogsaa blot Digt, — jeg har knap talt med hende, — det var — Christine! tilgiv at jeg taler ondt om en død — det var Deres Mand, hvis Skyld jeg tog paa mig. De tvivler ikke om, hvad jeg her skrifter, De tror mig, jeg ser det, Taarerne i Deres Øjne fortæller det. Herre Gud! Jeg vilde saa nødig dø nu, da Lykken viser lidt Solskin igen for mig, — jeg vilde — —“.

„De maa ikke dø, bliv ved at leve,“ raabte Christine i den dybeste Fortvivlelse, og kastede sig grædende foran Jakobs Leje. „Jesus Kristus! lad ham ikke dø, tag et Aar af mit Liv for hver Dag der lægges til hans, lad ham blot leve.“

„Nej, nej Christine!“ hviskede Jakob, med et blidt og vemodigt Smil. „Vorherre gør ingen Underværker for mig; det Spyd traf mig for sikkert, til ikke at tage Livet med sig. Jeg dør Christine! men græd ikke saa meget, sig blot, at De frikender mig for alt, sig, at De vil bevare et venligt Minde om mig. Sig det, Christine! jeg mærker, at Døden nærmer sig, det mørknes for mine Øjne. Gud ske Lov og Tak! jeg har betalt mit Fædreland min Gæld. — Nu kan jeg ikke mere.“

Christine rejste sig, hun udstødte et gennemtrængende Skrig, hun slyngede sine Arme om Jakobs Hals og bedækkede hans blege Læber med Kys. Den saarede søgte at hæve sig, men sank tilbage, han lagde sin Arm om Christines Hals, hans Læber bevægede sig, — sagte og uforstaaeligt. — Da Skytterne atter kom ind i Værelset, laa han stiv og ubevægelig henstrakt paa Lejet. Christine var besvimet sunken ned ved hans Side.

Jakob døde ikke, det var Blodtab og Overanstrengelse, som havde bragt ham i denne bevidstløse Tilstand, hans Kræfter vendte efterhaanden tilbage, hans Saar lægtes. Og Christine! Ingen Sinde havde en syg en kærligere Plejerinde, en ømmere Haand til at hjælpe, end han. Dag og Nat var hun ved hans Side, hun glemte Søvn, glemte Sundhed, alt, alt, for at være omkring ham, og da han endelig første Gang, langsom og afkræftet, støttende sig til hende, spaserede omkring i Haven, da hun efterhaanden saa Sundhed, Liv og Lys vende tilbage i disse mørke, dyrebare Øjne, da han atter og atter adløb hendes Bønner, og gentog Fortællingen om den Kamp, det havde kostet

ham at holde sit Løfte, — da mente Christine, at Lykken ikke havde mere at byde hende.

Det var en smuk stille Sommeraften, ikke et Vindpust rørte sig, ikke et Blad bevægedes i de mørke Linde, ikke en Sky var at se paa den klare, lyseblaa Himmel, Fuglen sang i Trætoppene og Landmanden sang paa sin Ager, nu gik Ploven atter, og der var Fred og Ro i Jylland. Nede fra Skoven blæste et Horn en livfuld Melodi; nogle Toner, som Jakob kendte, som jog ham Blodet op de blege Kinder, det var hans Skytters March. En Skare raske unge Mænd kom op mod Herregaarden, og Haven genlød af Jubel, da de fandt ham, deres modige, uforsagte Fører, støttende sig til en smuk og smilende Kvinde.

Det var en Festaften i Skyttens Liv.

Længsel.

Ene saa er du min ypperligste Glæde,
ene hos dig har min Kærlighed Rod,
gaar jeg til Arbejd, og gaar jeg til Sæde,
tænker jeg paa dig, min allerkæreste god.
Gid du var mig nær,
som du langt borte er,
det er mit Ønske og al min Begær.

Gaar jeg i Skov og i Mark og i Enge,
Solen fremstiger, og alting fryder sig,
dejlige Frugter paa Kvisten monne hænge,
ikke saa kan det dog nu fornøje mig.
Gid du var mig nær,
som du langt borte er,
det er mit Ønske og al min Begær.

Gaar jeg ved Søen, naar Mørket nedfalder,
Skoven giver Genlyd af frydefuld Sang;
hører jeg Hinden i Rørmosen kalder,
næres kun min Længsel og øges min Trang.
Gid du var mig nær,
som du langt borte er,
det er mit Ønske og al min Begær.

Men der vil møde os lysere Dage,
— to, som rigtig elsker, kan aldrig skilles ad —
Glæden vil komme som Vaaren tilbage,
Hjertet vil fryde sig som Fugl i Foraarsbad.
Naar du er mig nær,
som du nu borte er,
da er forsvunden min Sorrig og Besvær.

Mads Hansen.

Forfulgt.

Fortælling af P. E. B. Bondesen.

(Fortsat.)

Desuden husk paa eders Datters Lykke! Det er ham, der staar i Vejen for den. Naar han kommer bort, da vil I se et lykkeligt Par i Birgitte og Monsieur Jens."

Fruen standsede og saa spørgende paa Maren.

„Ja," svarede denne, „min Datters Lykke gaar fremfor alt." Lommetørklædet maatte atter op for at knuse en Taare, der randt for Datterens Lykke, eller mulig gjaldt den Hr. Hans Allesen, over hvem et truende Uvejr trak op.

„Madame, I giver eder altsaa og vil gøre fælles Sag med os?" spurgte derpaa Fru Margrete med et Smil.

„Ja, i Guds Navn da, som sagt, min Datters Lykke fremfor alt!" var Marens Svar, og en ny Taare blev knust.

„Vi er nu mange paa vor Side!" vedblev Fruen. „Ogsaa eders Datter, hun og Monsieur Jens var snart vundne for Sagen."

„Ih se, saa Birgitte er ogsaa indviet deri?" spurgte Maren forundret.

„Ja, Madame, I maa ikke vredes over, at jeg talte til hende før til eder! Jeg maatte først vide, hvorledes den unge Pige var til Sinds. Længe anede jeg, at hun bar Elskov til vor Skolemester, og saa forgangen Dag, jeg mødte hende, maatte hun ud med Sproget. Altsaa, Mame Riisbrigh, Hr. Hans skal bort, Monsieur Jens blive!"

Fru Margrete Ramel rejste sig og tog sin Hat. Maren lukkede Døren op til Storstuen, hvorfra var Udgang til Haven.

Lad os gaa denne Vej, eders Naade, den er dog altid kortere og desuden mere skyggefuld."

Fru Margrete gik fulgt af Maren. I det samme slog Sejrværket fem. Da det sidste Slag døde hen, begyndte Sangværket i det gamle Ur at spille Koralen: Nu velan, vær frisk til Mode! Tonerne rørte saa forunderlig Maren som ingen Sinde før. Hjertestrenge, som længe ikke havde været anslaaede, kom til at klinge. Ja, hun kunde sagtens være frisk til Mode, Birgitte kunde det ogsaa; men — stakkels Hans Allesen!

VI.

Overfor Lykkesholm, paa den anden Side af Vejen til Ellested, strækker sig et Engdrag, kaldet Kurvemose. Imod Nord grænser det op til Folehave, et skovbevokset Bakkestrøg, mod Syd til Vejløkken. Paa denne Skraaning langs med Engdraget var der tidligere en smal Skovstrimmel, gennem hvilken en Sti førte fra Sognevejen ud til Sandholtskoven mod Vest. Stien er der endnu; men de stolte Bøge, der før udbredte deres smukke Kroner over den, er forlængst faldne for Øksen, kun en enkelt hist og her staar tilbage.

Birgitte Brodersdatter søgte gerne paa sine længere Spaserecture hen til disse Steder. Ud gik hun da over Løkken ad Sognevejen og bøjede fra denne ind paa den skyggefulde Sti, der snoede sig langs med en lille Aa, som løb den modsatte Kant Sønden om Lykkesholm og tabte sig i Mølledammen. Fra Sandholtskoven fortsattes Stien over Gislev Marker til Kirken, saa Birgitte ved at følge den kunde naa tilbage til Præstegaarden. Det var ganske vist en længere Tur; men den gav røde Kinder og et let Hjerte, saa den var langt at foretrække fremfor at gaa igennem Byen ad den kedelige Landevej, hvor hun saa ofte maatte standse for at hilse og tale med hvem som helst, hun traf paa. Det var saa kedeligt hvert Øjeblik at blive revet ud af sine Tanker, saa trættende for Sindet, og der var heller ingen Motion i det. Anderledes derimod ned ad Dals Banke ud over Vejløkken til den skyggefulde Sti langs den rislende Bæk. Did gik det hurtigt. Hendes Tanker gav hende Vinger, den vidunderlige Fred, som herskede der, og som kun nu og da blev afbrudt af dejlig Fuglekvidder, løftede hende og gjorde hende saa let i Hjerte som paa Taa.

Der var vel ogsaa det, som i højere Grad endnu bidrog til at give den unge Pige de friske Kinder og det lette Hjerte. Birgitte var ikke den eneste, som gik Tur. Der var en Ungersvend, som ogsaa droges ud i det fri og helst søgte den smukke Skovsti, hvor hans dristige Drømme var blevne til skønneste Virkelighed. Det var Skolemesteren paa Lykkesholm, Monsieur Jens Rasmussen, en ung smuk Mand, høj og mager, med regelmæssige Ansigtstræk, oplivet af sorte, ildfulde Øjne. Den lille sorte Knebelsbart formaaede ikke at skjule et Træk om Munden, i hvilket laa den dybeste Vemod.

Nu stod han igen og lyttede til den lille Bæks melodiske Sang. Det var flere Dage, siden han sidst havde truffet Jomfru Birgitte der. Det var saa kedelig Gang efter Gang at vente forgæves. Dog i Dag vilde hun sikkert komme. Hun var forberedt paa Fruens Besøg i Præstegaarden og vilde vel da nok finde paa Raad til at slippe ud. Nu og da spejdede han op ad Sognevejen; men der var endnu ingen Birgitte at se. Hvor Ventetiden dog kan være lang! Endelig saa han hendes fagre Skikkelse komme frem henne paa Vejen. Nu tog den Fart, da det begyndte at gaa ned ad Bakke. Hvor hun skyndte sig! Endnu havde hun ikke set ham, der stod skjult bag en Busk. Hun vilde ellers have viftet med sit Lommetørklæde, hvad hun plejede van, naar hun fik Øje paa ham. Han tog sin bredskyggede Hat af, strøg det ravnsorte Haar tilbage og snoede det lille Overskæg, hvis Spidser, han vidste, Birgitte holdt saa meget af. Hans Halslinned maatte ogsaa ordnes, hvorefter han saa hurtig ned af sig. Haandmanchetterne sad nok saa pynteligt, men paa Benklæderne var der kommen noget Dun fra de Løvetandsurter, som han før i sin Utaalmodighed havde afmejet med sin Stok. Et Par raske Strøg med Haanden, og han var færdig med sit Toilette. Det hele stod ikke længe paa. Svingende sin Hat sprang han derpaa frem fra sit Skjul for at ile den elskede i Møde. Nu viftede hun med Lommeklædet oppe fra Vejen og besvarede hans Hilsen.

„Aa, hvor jeg har længtes, min hjerte Gitte!" udbrød han, da de mødtes. Han strakte Armene ud for at favne hende; men hun gjorde en afværgende Bevægelse.

„Ikke her, Jens, Mark har Øjne, ved du, vent, til vi kommer ind under Bøgene!"

Næppe var de slaaede ind paa den lille Skovsti, før han slyngede sin Arm om hendes Liv og gav hende Kys paa Kys.

„Kære Jens, vær ikke saa voldsom! Jeg er bange for, at du opbruger al din Kærlighed nu, og siden da ikke har mere tilbage!"

„Nej, vær ikke bekymret for det, lille Gitte!" svarede den fyrige Elsker, idet han slog sig for sit Bryst, „mit Hjerte er at ligne ved en uudtømmelig Kilde fuld af Kærlighed til dig, Birgitte!"

„Ja, mon den Kilde dog ikke snart vil udtørres?" spurgte den unge Pige og saa skælmsk op til ham.

„Tværtimod, for hver Dag bliver den rigere, saa hvis jeg ikke jævnlig fik Lov til at møde dig og i Ord og Favntag give dig noget af den, saa, ja saa vilde den sikkert sprænge mit Hjerte!" Han knugede hende atter ind til sig og bedækkede hendes Pande med Kys.

„Tak for al din Kærlighed," sagde derpaa Birgitte. Hun løftede sig paa Taaspidserne, strøg hans Overskæg til Side og trykkede et varmt Kys paa hans Mund.

Haand i Haand gik de en Stund tavse. Bækken rislede, Fuglene sang, Engblomsterne fra Ellekrattet duftede saa dejligt.

„Aa, hvor jeg er glad," udbrød derpaa Birgitte, „jeg er saa glad, saa glad, og dog —".

„Og dog?" gentog han.

„Og dog saa bedrøvet," svarede hun.

„Hvad skal det sige?" spurgte han, og det vemodige Træk, der for en Stund var veget fra hans Mund, kom atter frem. „Du siger ellers, at du altid faar røde Kinder og let Hjerte, naar du gaar sammen mig," vedblev han, „er det da ikke saa i Dag, Birgitte, Kinderne blusser jo, er da Hjertet tungt?"

„Ja, kære Jens, forstaa mig ret," var hendes Svar, „jeg kom til at lytte efter Bækken, og det kom mig for, som førte den saadan sørgmodig Tale."

„Aa, mit hjerte Barn, det betyder intet, dens Rislen er altid melankolsk at høre; men lyt hellere efter Fuglenes Sang, og lad os være glade som de!"

„Ja, jeg er ogsaa glad, kære Jens, uendelig glad ved din Kærlighed; men tør jeg ogsaa være glad over den? — Jeg kom til at tænke paa, at vor Elskovslykke maaske kunde strande paa — Moder!"

„Aa, hvor kan du mene det?" spurgte Monsieur Jens og standsede.

„Jo, for du ved, at min salig Fader paa sit Dødsleje lovede mig bort til Hr. Hans, saa Moder vil vist aldrig give sit Minde til, at det bliver os to."

„Saa tror du det! Nej fang nu ikke Griller; din salig Fader vilde sit Barns Lykke, det ved din Moder meget godt, og da du nu ikke kan blive lykkelig med Hr. Hans, men derimod med Hr. Jens, og du alligevel bliver Præstekone i Gislev, saa vilde din salig Fader næppe have noget derimod, og din Moder kan da heller ikke have det! Desuden er det Herskabet meget om at gøre, at faa Hans Allesen paa Porten, hvad jeg for Resten godt kan forstaa, saa der er al Grund til at være glad og ikke hænge med Hovedet!"

Hun tøvede lidt med Svaret, men udbrød derpaa:

„Saa vil jeg da forjage de mørke Tanker og fuldt hengive mig til min Lykke!"

Haand i Haand gik de videre, mens smaa

Et Stævnemøde.

vingede Alfer fra Hjerte til Hjerte bragte Kærligshedsord, der fremtryllede Livet for dem i skønneste Rosenskær.

Og Bækken rislede, Fuglene sang, og Engblomsterne fra Ellekrattet duftede saa dejligt.

VII.

Det var midt paa Dagen. Nyborg Kirkeur slog netop tolv, som to Mænd kom gaaende op ad Adelgade. Den ene var en ung stærktbygget Mand med solbrændt Ansigt, Skæg og Haar var gult med Undtagelse af den lille Knebelsbart, der var uden Farve. Han var i sorte Klæder og bar en stor Halskrave, der laa langt ud paa de brede Skuldre. Den gamle noget foroverbøjede Mand ved hans Side var iført brun Frakke, Knæbenklæder og store Kravestøvler. Under den bredskyggede Hat saas et gulgraat, rynket Ansigt med langt, hvidt Skæg og Haar, hvilket sidste i tynde Lokker faldt ud over Frakkekraven.

Den unge Mand var Hr. Hans Allesen fra Gisløv; den anden en af hans Sognemænd og Omgangsvenner, den gamle Rasmus Kiær paa Randrupgaard.

Er I snart hjemfærdig, Hr. Hans?" spurgte Rasmus Kiær efter en Pavse.

„Ja, for mig kan vi køre, om det saa skal være straks," svarede Præsten, „har I flere Ærinder!"

„Aa, jeg skal bare hen til Karen Vandal at betale nogle Penge; men det skal ikke staa længe paa, og saa kan vi —". Her blev Rasmus Kiær afbrudt af et Hosteanfald. Han blev staaende, harkede og hostede, til han fik Taarer i Øjnene derved.

„Det er en slem Hoste, I lider af, Kiær."

„Ja, hun er haard ved mig, naar hun først faar begyndt," svarede den gamle.

„Er der ingen Raad for den?" vedblev Hr. Hans.

„Nej, jeg slipper ikke af med hende, saa længe jeg lever," svarede Kiær; „men jeg gør det vel heller ikke saa længe. Hr. Broder og jeg var lige gamle, og nu har han allerede hvilet to Aar under Grønsværen, jeg tænker, at jeg snart følger efter."

„Aa hvad, I er jo ikke saa gammel, kun fem og tres, er det Gud den Almægtiges Vilje, kan I leve i mange Aar endnu."

„Ja—a; men det gør jeg næppe."

De var naaede ud for Vinstuen, der laa paa Hjørnet af Adelgade. Værten stod paa Kældertrappen. Han havde længe holdt Øje med de to Mænd og glædet sig ved Tanken om, at deres Gang gjaldt ham. Det kunde ikke være andet i saadan Varme, mente han. Da han derfor saa, at de vilde gaa forbi, tillod han sig at standse dem.

„Hvad, er det ikke Rasmus Kær, min gode gamle Ven?" raabte han.

„Jo vel er det det," svarede den tiltalte.

„Ih se, hvilket Jag det har," vedblev Værten. „Træd dog indenfor, her er Skygge, og her er Raad for den slemme Hoste, I plages af Kiær, jeg har en Livsdrik, hver Draabe lægger Aar til eders Livsalder!"

„Ja Varmen indbyder stærkt dertil, vel mere end eders Skvalder, Vintapper," svarede Rasmus Kiær, „skal vi gaa ned og smage hans Livsdrik, Hr. Hans?"

„Aa ja, lad gaa," sagde Præsten, „det tog paa Kræfterne deroppe i Dag, saa jeg kan ogsaa nok trænge til en Styrkedrik."

De gik ned ad Trappen og tog Plads i Kælderen ved en lille Egeskive. Værten forsvandt i et tilstødende Rum for at hente Livsdrikken. Nogle Minutter efter var han tilbage med en lille Vinkande og tre Tinstobe. Han fyldte disse og tog derpaa et af Bægrene, stødte det mod de andre og sagde:

„Lad os nu drikke paa Helsen og Sundhed!“

„Ja, det var unægtelig en god Drik,“ sagde Hr. Hans, da de atter satte de tomme Stobe fra sig; „men den er sikkert lumsk.“

„Lumsk,“ gentog Værten, „nej den er rigtignok ikke lumsk, det er en ægte Livsdrik, den giver Ungdom og Liv, gør Folk glade, saa de kommer til at synge, ja kan endog faa gamle Ben til at blive smidige, saa de atter faar Lyst og Evne til at træde i Dans.“

Begge Gæsterne maatte trække paa Smilebaandet ad Vintapperen, der saa godt forstod at anbefale sine Varer.

„Ja, han er god nok,“ sagde Hr. Hans, „for saa vidt som eders Vin gør Folk livlige, kan man kalde den en Livsdrik.“

En velnæret Matrone aabnede Døren i det samme og kaldte Værten ud. Denne skænkede dog paa ny i sine Gæsters Bægre, før han forlod Stuen.

„Saa det tog paa Kræfterne i Dag?“ begyndte Rasmus Kiær.

„Ja, det er en bandsat Historie,“ svarede Præsten og nippede til Vinen, „jeg har hidtil taget temmelig ligegyldig paa Sagen, da jeg troede, den kunde forsvare sig selv.“

„Det er indlysende, at I har Ret,“ sagde Kiær; „men selv den bedste Sag maa man ikke tage ligegyldigt paa, allermindst naar den føres med vore Overmænd. Hvad sagde ikke jeg, raadede jeg eder ikke til al mulig Forsigtighed?“

„Jo, vel gjorde I det; men — ja nok, Sagen er forplumret. Det lader til, at Erik Sehested har mange gode Hjælpere — hvem vil ikke give saadan en Herre en Haandsrækning! Derimod, hvem skøtter om at bistaa en sølle Landsbypræst som mig! Nej, I skal nok faa at se, det ender med, at han vinder, og jeg taber, ja maaske jeg endog taber mit Embede!“

„Aa nej!“ udbrød Rasmus Kiær, „saa galt gaar det dog ikke heller! Nu maler I det for sort af, Hr. Hans!“

„Ja hvem kan vide det,“ vedblev Præsten, „der blev dog i Dag slaaet derpaa i Retten.“

„Hm, skulde der virkelig være Fare derfor,“ sagde Kiær, „saa vil jeg give eder et godt Raad, som I bør følge uden Tøven!“

„Og det er?“

„At I ser eder om efter et andet Kald?“

„Hvad skulde det være for et? Der er ingen ledige for Tiden, hvor jeg kan have Udsigt til at komme an, det jeg ved.“

„Jo, der er Longelse paa Langeland!“

„Longelse! Jeg kender ikke en Sjæl i Longelse!“

„Ja, men det gør jeg. Frants Hansen i Have og jeg, vi har i mange Aar tjent sammen i Gaarde. Forleden havde jeg netop en Skrivelse fra ham, og blandt andet fortalte han ogsaa, at deres Sognepræst var gaaet til sine Fædre.“

Rasmus Kiær tav og saa spørgende paa Hr. Hans.

„Ja,“ svarede denne, „mon det dog skulde lykkes „Naadigherren“ at smide mig fra Embedet? Jo mere vi taler derom, desto mindre vil jeg tro det. Sagen er, gode Ven, at jeg vil grumme nødig fra Gislev, et Par sorte Øjne binder mig der til Stedet.“

Her blev Samtalen afbrudt. Værten kom tilbage. Hans Gæster tømte deres Bægre, hvorpaa de gjorde Afregning og bød Farvel.

VIII.

Det var henimod Aften. Studerekammeret blev for trangt og varmt for Hr. Hans Allesen. Han greb sin Hat og gik ud i Haven, hvor han forsvandt i en lukket Hasselgang. Denne førte op til et Lysthus, der laa i Havens nordøstre Hjørne. Her var der Fred. Der kunde man uforstyrret give sig hen i sine Fremtidsdrømme. Aa, han trængte saadan til at rive sig løs fra det sørgelige Nu, hvori han levede, og i Stedet for flyve ud i Fremtiden, der laa lys foran ham og vinkede. Han var langt borte, før han kom til Lysthuset og saa derfor ikke, at dette alt var optaget. Først da han naaede dets Indgang, opdagede han Fligen af en lys Kjole, og i næste Øjeblik stod han overfor hende, der gjorde hans Fremtidsdrømme saa lyse.

(Fortsættes.)

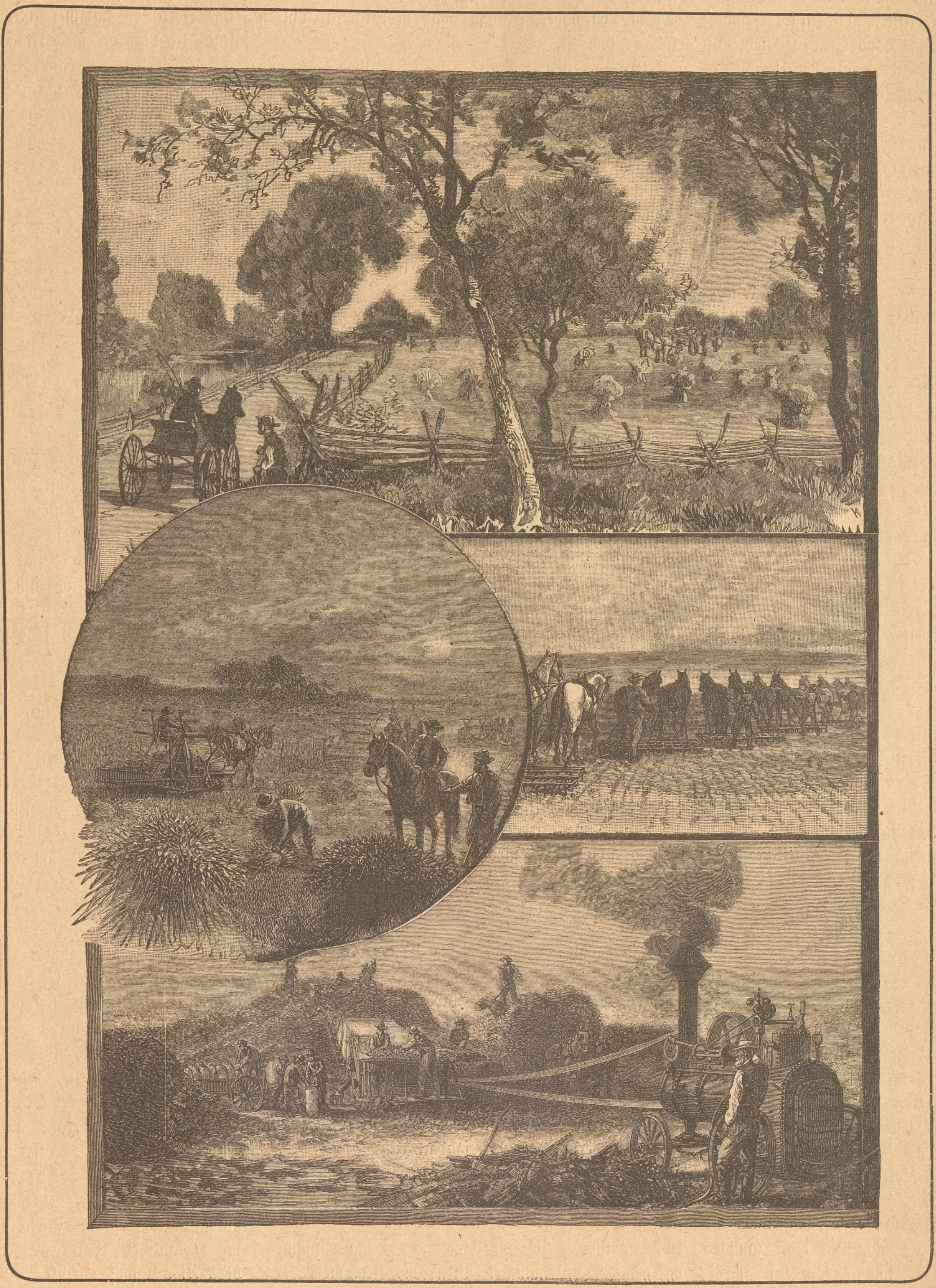

Høsten og dens Arbejde.

Lykken bedre end Forstanden.

En gammel Historie genfortalt af A. Th. J.

Hvis I tilfældigvis skulde komme igennem Landsbyen Holsted, vil I ved den vestlige Udkant af Byen komme forbi et hyggeligt lille Hus. Paa den samme Plet stod til den Tid, da det, som jeg nu vil fortælle, tildrog sig, en usel Hytte, der faldefærdig og med søndrede Ruder vidnede om den dybeste Armod. I Urtegaarden foran Hytten udbredte det samme Pæretræ, som nu skygger over Huset, sine Grene; men den til Hvile indbydende Bænk rundt om den tykke Stamme vilde I forgæves have søgt. Fattigfolk har som oftest, naar der da ikke er usædvanlig Drift i dem, nok at gøre med Slidbet for det daglige Brød til, at de giver sig Tid til at tænke paa at skaffe sig anden Hvile end den, Sengen, selv den tarveligste, yder de trætte Lemmer.

I denne Hytte boede Arbejdsmanden Bertel Mikkelsen med sin Kone og ventede paa bedre Tider; det var netop en fæl Vinter, og Bertel kunde trods alt sit Slid ikke skaffe det daglige Brød, tilmed da der i den strenge Kulde tit ikke var Arbejde hele Uger igennem.

Men saa trak Manden en Morgenstund i Søndagsstadsen, skyndte sig at drikke den tyndbenede Kaffetaar, hans Kone havde lavet for ham, trak Faareskindskoften op over Ørene og benede af hen imod Døren.

„Hvad er der paa Færde?" spurgte Dorte.

„Jeg har drømt noget; jeg vil til Randers!" siger Bertel, allerede halvt ude af Stuen.

Og da Konen gik ham nærmere paa Livet, rykkede han ud med Sproget og fortalte hende, at han havde drømt, at han skulde gaa til Randers og gaa op og ned ad Trangstræde, der skulde Lykken komme til ham. Og dermed sagde han et kort Farvel og gik.

Dorte saa ud ad Vinduet efter ham og tænkte: „Maaske finder han Arbejde undervejs, og det er i disse trange Tider da ogsaa en Lykke."

Trøstig traskede Bertel den lange Vej til Randers gennem Snesjap og Storm. Og ved den Tid, da Folk i Randers takker for Mad og bærer Levningerne i Spisekammeret, holdt han sit Indtog i Staden. Og saa gav han sig til at vandre op og ned ad Trangstræde, som han snart fik opspurgt, og saa ventede han paa Lykken.

Naar en venter, gaar Tiden langsomt; man tæller hvert Kvarter- og Halvtimeslag og synes en Time varer en Evighed, især naar en bidsk Januarstorm suser en om Ørene, saadan som den gjorde det ved Bertel, mens han drev op og ned ad Trangstrædet. Men Bertel var nu vant til frisk Luft, og den, der venter paa Lykken saa trygt, som han gjorde det, maa en halv Dag ikke blive for lang.

Naa, Tiden gik da. Randersfolkene havde drukket deres Eftermiddagskaffe; det var begyndt at blive mørkt; men Bertel vandrede ufortrøden op og ned ad Gaden. Lysene begynder at straale ud fra Vinduerne; Lygtetænderen traver af Sted med sin Stige; Husmødrene begynder at tænke paa Aftensmaden, hugger Pindebrænde og henter Vand til Teen; Taarnvægteren lader Aftenklokken lyde. Og Bertel skrider ufortrøden op og ned og tænker paa Lykken; hans enfoldige Tro er stærkere end Sult og Træthed, og den byder ham at vente i Taalmodighed.

Omsider kommer en Kone med Vandspanden i Haanden ud fra et Hus, som Bertel sikkert snart har passeret de hundrede Gange. Hun spørger ham, hvad han venter paa, og da Bertel er sjæleglad ved at blive talt til, fortæller han hende sin Drøm, og hvorledes han gaar her, for at Lykken kan komme til.

Men Konen ler ad ham og kalder ham en Tosse, fordi han tror paa Drømme.

„Saa fik man først noget at bestille," siger hun, „hvis man vilde løbe efter alt det dumme Tøjeri, man ser i Drømme! Der har jeg nu nylig drømt, at jeg skulde gaa til en Landsby, 5 Timers Gang fra Randers, lige ud ad Viborg Landevej, den femte Landsby til venstre. Paa den anden Side Byen staar en faldefærdig Hytte med et stort Pæretræ til venstre for Gadedøren. Under dette Træ skulde jeg grave og finde en Skat, saa jeg vilde komme rig hjem. Men jeg er ikke saa tosset; jeg har andet at gøre end at løbe efter dumme Drømme. Vær I heller ingen Nar, min gode Mand, men skynd jer at gaa hjem."

Bertel takkede for det gode Raad, ønskede Konen Godnat og skyndte sig ud af Byen ad Holsted til. Og da han først var kommen ud paa Landevejen, tog han til at trave, som om han tænkte paa at ville være hjemme til Aftensmaden. Og skønt Himlen var mørk af Skyer, smilede det klareste Solskin i hans Hjerte. Thi Landsbyen, Hytten og Pæretræet, som Konen i Randers ikke gad opsøge, var netop hans Landsby, hans Hytte, hans Pæretræ.

Det var over Midnat, inden han kom hjem. Han gav sig ikke Tid til at svare sin Kone paa hendes ivrige Spørgsmaal, men skyndte sig hen bag Loftstrappen og fik Hakken og Spaden frem. Saa gik han straks i Lag med at hugge løs paa den haardfrosne Jord under Pæretræet, og efter en halv Times strengt Arbejde fandt han Skatten, en Jydepotte fyldt med gode, gamle Sølvpenge.

Dem fik Bertel byttede mod gode, ny Mønter, og saa tog han fat paa at faa den gamle Rønne revet ned.

I det ny Hus levede nu Ægteparret i Fred, og paa Bænken under Pæretræet smøgede Bertel varme Sommeraftener sin Pibe, for han hørte ikke mere til de fattigste i Sognet. Han skyldte ikke noget paa sin lille Ejendom og havde endda en lille Nødskilling paa Bunden af sin Kiste.

Men der er endnu lidt at fortælle. Bertel slap ikke med den ene Gang; Lykken søgte ham en Gang til. Og dermed gik det saadan til.

I Jydepotten havde der ovenpaa Pengene ligget en Seddel, hvorpaa der med underlige Bogstaver stod skrevet noget, som hverken Bertel eller Dorte kunde udtyde. Papiret havde Dorte lagte sammen og gemt i en gammel Bog, der stammede fra Bedstefaderens Tid.

Saa kom der en Dag ind til dem en fremmed Mand, som gik omkring paa Landet for at opsnuse gamle Møbler, Smykker, Mønter og Bøger og tit, naar der var noget, han syntes om, købte det for dyre Penge.

Dorte viste ham nu den gamle Jydepotte og Bogen, ikke fordi hun vilde sælge dem, men fordi hun gerne vilde vide, om de var noget værd. Ved at blade i Bogen fik Manden fat paa det Papir, der havde ligget ovenpaa Pengene. Han forstod det fremmede Sprog og spurgte, hvad det havde at betyde, at der stod: „Under mig ligger min Broder." Men Dorte svarede med et lidt enfoldigt Smil, at det forstod hun sig ikke paa, og saa lod hun Manden gaa.

Men da Bertel kom hjem om Aftenen, var hun ikke sen til at fortælle ham om det Besøg, hun havde haft, og hvad hun havde faaet at vide.

Bertel blev nok saa fornøjet, trak Trøjen af og hentede Graveredskaberne frem, og en god halv Time efter løftede han „Broderen" op af den fugtige Jord, en gammel Jydepotte, ligesom den første fyldt til Randen med klingende Sølvtøj, men uden nogen Seddel ovenpaa.

Og derefter er saa Lykken vandret videre ud i Verden. Men overalt, hvor der findes snævre Stræder eller brede, gaar siden den Tid enfoldige Folk op og ned og venter paa den.

Fra Marsken.

Den Smule Marsk, vi siden den sidste uheldige Krig endnu har tilbage, indskrænker sig som bekendt væsentlig til en kort, kun et Par Mile lang Strækning omkring den gamle By Ribe. Men til Gengæld er det der ogsaa en af Marskens frodigste og smukkeste Partier, gennemstrømmet af ikke mindre end to betydelige Vandløb, Kongeaaen og den brede, vandrige Nips- eller Ribeaa, hvilken sidste under store Bugtninger, hvorved der bl. fl. mindre dannes en stor Engstrækning — „Holmene" kaldet — gennem en Kanal løber ud i Vesterhavet.

Fra den gamle Kongestad med sin ærværdige Domkirke, som det eneste synlige Minde om sin tidligere Velmagt, er der en Times Spaseretur ud til „Holmene". Det er et Engdrag af første Kvalitet paa ca. 200 Tdr. Land, der paa de tre Sider er omgivet af Vand, paa den fjerde langsomt gaar over i det øvrige Land, oprindelig en Gave til Stadens Borgere af Erik Menved, der særlig begunstigede Ribe med Privilegier.

Hvorledes er nu dette Landskab! Saa fladt som man kan tænke sig overhovedet noget Terræn, fladere end det stille, blaa Hav, af hvis Dynd Marskurterne suger deres Næring. Men hvad der giver Egnen sin særegne Tiltrækningskraft er den vekslende Karakter, den frembyder: I Sommertiden er den en duftende Steppe, et gyngende Hav af Marskens silkegrønne Græsbølger, isprængt med guldgule Smørblomster og rosenrøde Pragtstjerner, med Gulaks og Festgræs, der senere giver Høet sin behagelige Lugt; en Prærie, hvor Storkene spanker om i Masse, og travle Stære søger efter Orme, hvor Engsnarren løber som en Rotte gennem det høje Græs og slaar sin Skralde snart fra det ene Sted og snart fra det andet, mens Vildænderne fredelig sejler af Sted ned ad Strømmen med hele Familien, og de sorte Vandhøns klukker og kagler fra Sivene. Og saa Vintertiden: Sletten er da en skummende Sø, saa snart Syd-Sydvestvinden tager fat og buldrer paa den store Tromme. I mindre end et Par Timer vælter Bølgerne sig ind over Engene og oversvømmer den ganske Marsk, ja indeslutter Ribe saaledes, at ingen kan komme

hverken til eller fra Byen — selv en Konge har Stormfloden forsinket, idet Kong Hans paa sin Rejse til Aalborg i tre Dage blev indespærret i Staden af de vældige Vandmasser. Bliver Floden særlig stor, gaar Vandet op i Gaderne, i Husene, ja endog ind i Domkirken, skønt den ligger paa det højeste Punkt i Byen — et Mærke, ridset i Mandshøjde paa en af Pillerne, viser, hvor højt Vandet naaede. Baade Mennesker og Dyr ere omkomne derved — en gammel Kone fandtes en Gang druknet oppe paa sin Kakkelovn, hvor hun forgæves havde søgt Tilflugt —; Huse, Broer, Møller, Skibe m. m. bortrives af det fraadende Hav, og rundt omkring synes kun Død og Elendighed at stirre en i Møde. Til sidst springer da Vinden om, Stormen lægger sig, og Vandet trækker sig atter tilbage til deres vante Leje, mens Masser af Tang, døde Kroppe og Ferskvandsfisk, i tusindvis dræbte af Saltvandet, ligger tilbage paa den hærgede Valplads som Ofre for den grumme Nabos Vrede.

— —

Men lad os vende tilbage til Marsken, naar Sommersolen en Julidag kaster sit glødende Skær over Havets blanke Flade og gyldner Mark og Vang med Purpurfarver. Borte er nu de blomstermylrende Enge, Græsset er slaaet, og Stak ved Stak ser vi i en Uendelighed Landskabet plettet som et uhyre Pantserskind.

Og hvilket Liv her ude paa Holmene!

I det bagende Solskin gaar Høstfolkene hist henne og „hverver" en Stump Hø, der endnu ikke er sat i Stak, her „tømmes" Høet sammen i store Hobe, mens rundt omkring Karle i hvidtskinnende Lærredskitler eller bare Skjorteærmer kaster den ene Forkfuld efter den anden i Favnen paa Pigen, der staar deroppe paa Læsset med udbredte Arme og Sveden trillende ned ad de røde Kinder. Ude fra Havet kommer Skibene fra Fanø strygende ind for fulde Sejl, sejler gennem Kanalen og lægger bi ved Aabredden, i Række med de øvrige Fartøjer. De hvide Sejl glider ned paa Dækket, Ankeret kastes, og Mandskabet — Skipperen og et Par Fruentimmer — kommer i Land. Arbejdet begynder; thi ogsaa de skal „bjerge" Hø og lade de duftende Stakke forsvinde i Lasten. Saa sparsom er nemlig Afgrøden paa Fanø, at de med megen Besvær og Umage maa sejle over Vandet og i dyre Domme tilkøbe sig den Hø, som deres lille, golde Sandø nægter dem derhjemme.

Men over alt dette Arbejde og Slid, over al den travle Møje hviler der et Liv og en Tilfredshed, som øvede man denne Gerning kun for sin Fornøjelses Skyld — et Billede som skabt til Rammen af den friske Natur og de rene Havbriser . . . . .

Hør kun, hvor Sorgløsheden jubler i den lille Hyrdedreng, der langt borte hugger Tøjrepælen i Jorden med sin Kølle; hvilket fornøjet Smil lejrer sig ikke om Mundvigerne paa den gamle Bondemand, der nok saa tilfreds gaar og „tømmer" paa det bløde Græstæppe. Og tys, lad os høre, hvad Høstpigen synger der henne fra sin Høstak, mens Karlen fastsnurrer Læsset. I den sommerstille Luft skelner vi følgende Vers:

Jeg, en Bondedreng,
havde mig en Ven
i mit Hjerte sat.
Hun nu med en Fart
skal nu giftes snart,
hun har mig forladt.

Det var en Lyst at se
paa min Kæreste;
thi hun var saa sød,
hun var liflig fin
som den klare Vin,
der af Druen fløb.

Husker du den Gang,
da vi sad og sang
i den grønne Lund,
— — — —
— —

— Her bliver hun afbrudt af Karlen, der har Læsset færdigt og er parat til at køre. Langsomt sætter de sig i Bevægelse hen over Engen ned mod Aaen, hvor Færgemanden indskiber baade Læs og Heste og paa sin brede, fladbundede Pram sætter dem over Vandet til den anden Side.

Saa ruller de af Sted ned ad den jævne Markvej til en af de fjerne Landsbyer, vi ser i Horisonten.

Og er saa Dagen svundet, og Solen sunket i et Hav af Guld og Farver, mens blaalige Aftentoner kaste deres spindelfine Skygger over Engen, og Mosekonen begynder at trylle sin koglende Bryg frem hist ude paa de lave Strandfælleder, der, mens Græsset er vaadt og Luften klam, høres Sang og Spil sitre ud i den dæmrende Nat fra det lille „Kanalhus", der ligger højt paa Pynten, hvor Aaen løber i Havet. Lyset skinner ud fra de smaa Vinduer, og titter vi ind gennem Ruden, ser vi Dansen gaa lystig. De unge Fannikepiger lader sig svinge af de raske Bønderkarle til Lyden af en eneste Violin; men Sangen bøder paa Manglen af Instrumenter, og mens de røde og grønne Skørter fejer Gulvet, straaler Ansigtet af Ungdommens hele Liv og Varme. En Dans ovenpaa Arbejdet maa der til; det er jo de lyse Nætter — tidsnok kan man faa Søvn nede i det kvalme Skibsrum.

En Stund efter er alt dæmpet og tyst; Lyset er slukt, og kun enkelte Stjerner blinker. En forunderlig, betagende Fred dvæler ude over i det store Ensomheds Stille. Kun nu og da, ofte med langt Mellemrum, høres et stærkt, ravneagtigt Skrig nede fra Aaen.

Det er Rørdrummen, den sære, sky Fugl, der nu er i Bevægelse for at søge Næring.

G. R.

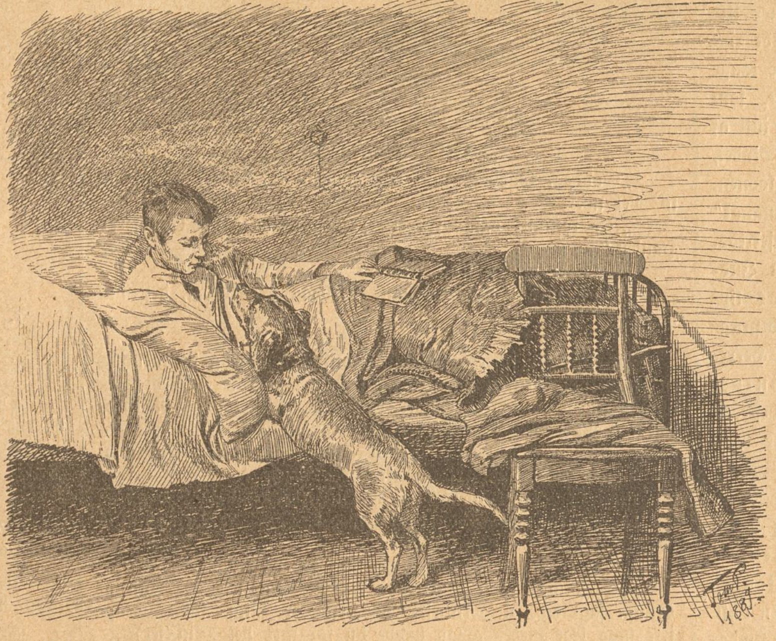

En Hundedag.

Tegning af Tom Pedersen med Tekst af Z. N.

Tænk, kære Snap, min hele Krop
er fuld af fæle røde Hunde,
og Lægen har med stærke Grunde
bestemt forbudt mig at staa op,
og jeg maa bøje mig for Grundene,
for jeg vil nødig gaa i Hundene.

— Ak heller sprang jeg op af Kassen
og fulgte ud med dig paa Pladsen
til lystig Leg og Tidsfordriv;
for ligge her i Døs og dampe
med saadan en Flok røde Tampe
er rent ud sagt et Hundeliv.

Høsten.

(Med Billede.)

Høsten er længst forbi, den sidste Neg, „Gammelmanden", taget af Marken, og man er godt i Gang med Høstgilderne. Hvor de gamle Skikke endnu holdes i Hævd, bliver der baade brygget og baget til Gildet, Stuerne pyntes med Grønt, og ved de dugede Borde, hvis Overdaadighed af Brød og Sul giver en Forestilling om Høstens Rigdom, mættes unge og gamle for senere at svinge sig lystig i Dansen.

Ingen Fest er saa munter som Høstgildet, især efter et godt Kornaar. Man er lunt dækket for den kommende Tid, derfor kan man saa trygt gøre sig en glad Dag og en lystig Aften efter de arbejdsstrenge Dage paa Høstageren.

Men paa vort Billede er det just disse arbejdsstrenge Dage, da enhver maa yde sin Haandsrækning, vi ser afbildede. Her er alt i Fart og Bevægelse, hver Time er kostbar, det modne Korn skal høstes, det vejrede indbjerges og helst tærskes med det samme.

Paa det runde Billede til venstre er Mejningen i fuld Gang ved Hjælp af Mejemaskine. Den trækkes af et Spand Heste og styres af en Karl. Rundt om paa Marken er Folk i Færd med at sanke Negene i Hobe, medens Forvalteren, der holder til Hest, leder det hele. Paa det øverste Billede, der viser os en stor jævn Mark, omkranset af Smaalunde og enkelte høje fritstaaende Træer, er man i Færd med Kornets Hjemkørsel; det er allerede godt begyndt at tynde ud mellem Negehobene. Det nederste Billedfelt fremstiller Tærskningen. Den store Dampmaskine arbejder med fuld Kraft og puster en vældig Røgsky fra sig, Tærskeværket klaprer og stønner, en Mængde Hænder er i Virksomhed for at bringe de tunge Kornneg ind i Maskinens umættelige Svælg og atter rydde den aftærskede Halm til Side samt opmaale Kornet, der straks læsses paa en Vogn. Af alle

Steder gaar det travlest til her. Det store Maskinværk fordrer samme Hurtighed og Akkuratesse af Betjeningen, som det selv viser. Endelig paa det fjerde Billede tager man det med mere sindig Ro. Det er Efteraarsarbejdet, den ny Rug- og Hvedesæd, som her har taget sin Begyndelse.

Og samtidig er det i Regelen, man begynder at tænke paa Høstgilderne. Det kommer vel meget an paa, hvorledes Afgrøden blev bjerget, og hvordan Kornet skæpper i Traven, men er alt gaaet nogenlunde, saa stemmer Spillemanden sin Fiol og Pigerne glæder sig til en Dans.

Fr. R.

Fra Boghylden.

Folkets Almanak for 1892, udgiven af **N. C. Rom** og **C. A. Thyregod.** 4 Størrelser. Pris: 50 Øre, 75 Øre, 1 Kr. og 1 Kr. 25 Øre. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Denne vor smukkeste og mest udbredte Almanak, har nu allerede foreligget en Stund i sin ny Aargang, og fra en Mængde Butiksruder vil de fleste af vore Læsere have set dens indbydende farvetrykte Omslag. Gaar de ind til deres Købmand eller Boghandler og forlanger Bogen, vil de heller ikke blive skuffede. Gamle og unge i Hjemmet vil her finde righoldig, sund og fornøjelig Læsning for adskillige af de lange Efteraarsaftener og en Mængde gode kunstneriske Billeder, som nok er værd at se. Som man ved, er Almanakhistorier just af den Slags, der egner sig til at læses højt og fængsle Sindet, naar Lampen er tændt, og Ilden brummer i Kakkelovnen. Hver eneste Historie, Fortælling og Digt i „Folkets Almanak" hører til denne Slags og tør derfor paaregne en stor Læsekreds. Da vi tidligere har bragt en Fortegnelse over Almanakens Indhold, skal vi her blot nævne S. Tvermose Thyregods livlige Skildring af Nordboernes Opdagelse af Amerika, med prægtige Tegninger af L. M. Moe; „Moder og Søn" en Herregaardshistorie fra Fortiden af M. Henchel; Henr. Pontoppidans humoristiske Købstadshistorie, der viser en beskeden Adjunkts Sejr over en flot Officer; C. A. Thyregods Fortælling om „Røverpigen fra Jelling Hede", der maner raa og halvvilde Tider frem; dernæst en Række flinke Landsbyhistorier fra vore Dage af Anton Nielsen, Edv. Egeberg og Jens Skytte; Folkeeventyr og Sagn af E. T. Kristensen og Jens Kamp og endelig Digte og Billedtekster af Nicolaj Bøgh, J. Blicher, Bertel Elmgaard, Zak. Nielsen o. fl.

Som Prøve paa de talrige smukke Illustrationer, der skyldes Kunstnere som G. Achen, R. Christiansen, Tom Petersen, Knud Gamborg, Alfr. Schmidt o. fl., gengiver „Husvennen" i Dag G. Achens „Besøg hos Kunstmaleren" og Tom Petersens „En Hundedag" med tilhørende Tekst.

Disse Prøver og denne korte Oversigt — der langtfra har medtaget alt — maa være nok til at stemme Læseren vel mod „Folkets Almanak", og naar han saa, nu eller henad Jul, skal gøre sit Almanakindkøb, saa vil han forlange den.

Havebrug.

Opbevaring af Kartofler.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Der klages ofte over Vanskeligheden ved at faa gode, velsmagende Kartofler i Foraaret og Forsommeren — fra Begyndelsen af April Maaned, indtil de ny Knolde blive brugbare. Dette kan, ifølge Gartnertidende, afhjælpes ved følgende meget simple Methode: Man udgraver om Efteraaret en Grube, 2—3 Fod dyb, helst paa et tørt, skyggefuldt Sted i Haven. De til Foraarsbrug bestemte Kartofler — man vælger helst en sildig, holdbar Sort — nedlægges lagvis med en Tomme Jord mellem hvert Lag. Lægger man saa mange Lag, at Frosten kan naa de øverste, maa Knoldene ikke lægge for tæt op til hinanden. Om Foraaret, helst inden Jorden endnu er helt optøet, lægges et mindst ½ Alen tykt Lag Tang eller lignende Materiale over Kulen for at holde Varmen borte fra Jorden saa længe som muligt. Optagningen, efterhaanden som Kartoflerne skal bruges, maa helst ske ved at grave ned til samme Dybde som Gruben ved den ene Ende af denne, og den frembragte Aabning dækkes omhyggeligt til for hver Gang.

Ved denne Methode, kan man ikke alene i den paa gode gode Kartofler saa knappe Aarstid, skaffe sig disse i en udmærket, velsmagende Vare, men ogsaa som Handelsvare vil utvivlsomt paa denne Maade opbevarede Knolde rigeligt kunne betale det forøgede Arbejde ved Nedkuling og Optagning.

Skæmt.

Efter Middagen.

„Goddag, Goddag, min kære Jagtjunker, du ser saa mageløs vel ud."

„Jeg kommer ogsaa fra en excellent Middag hos Grosserer Hansen."

„Naa, er det en flink Mand?"

„Blæse med ham, men hans Middag var krabat, det maa man lade ham."

Farligt Forsøg. En amerikansk Skoledreng fik fornylig en Foldekniv foræret, med hvilken han paa ægte Skoledrengemaner skar og mærkede enhver Ting, der kom i hans Nærhed, lige fra Nøddetræs-Spisebordet til Kattens Hale. Nogle faa Dage efter, at han var bleven Knivens lykkelige Ejermand, blev hans Fader dygtig forskrækket ved at se to Mænd bringe den unge haabefulde hjem i en ynkelig Forfatning. Hans Ansigt var stærkt forslaaet og dækket med Blod. Faderen spurgte beængstet, hvad der var hændet.

„Det er kun et Mulæsel der har sparket mig."

„Et Mulæsel har sparket dig? Har jeg ikke over tusinde Gange sagt dig, at Mulæsler og Krudt er Ting, som Drenge ikke maa lege med. Hvad havde du for med det Mulæsel?"

„Jeg har slet ikke leget med det, Fader. Jeg vilde kun forsøge, om jeg ikke kunde ridse mit Navn ind i Laaret paa det."

For Hus og Hjem.

Fodsved. Denne maa ikke standses, men den ubehagelige Lugt, som følger med den, kan standses ved at indgnide Huden med Salicylpudder (eller Salicylstrøpulver), der tillige virker velgørende paa Huden. Ligeledes anbefales hyppig Badning af Fødderne i lunkent Vand, uldne Strømper, der tit maa skiftes, samt let Fodtøj.

Forhindring af Roesmagen i Mælk. Det er en bekendt Sag, at Mælken i den Tid, Køerne fodres med Roer, har en ubehagelig Bismag. Ifølge Erfaringer af en engelsk Landmand, kan denne Roesmag forhindres ved, at man kan give de malkende Køer den Del af Roen, som har været i Jorden. Den Del, der har været ovenfor Jorden fraskæres og gives til de golde Køer eller til Udsættere. Man bør altsaa med andre Ord af Hensyn til Malkekøer dyrke saadanne Roeslags, som ikke vokser ret meget over Jorden.

Hestekastanier som Svinefoder. Ifølge „Der Landwirth" skal Hestekastanier være ret anvendelig til Svin og for en stor Del kunne erstatte Straafoderet. De knuses og opkoges med Vand og gives saa Svinene som Søbe. Skal de opbevares i længere Tid, anbefales det at tørre helst oventørre Kastanierne.

Gelee af Rønnebær. De røde Rønnebær bliver overmaade sjældent benyttede udover at sætter i Doner, og dog afgiver de en fortrinlig Gelee. Saa snart de ved den røde Farve viser Modenhed — de maa ikke være bleven melede — plukker man dem fra Stilkene, bringer dem i en Keddel, hælder saa meget Vand paa, at dette lige bedækker Bærrene og koger dem i en Time. Derpaa hældes Saften fra, vejes og tilsætter samme Vægtmængde Sukker og koges nu under stadig Affkumning ind til Gelee.

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

1 3 5 2 — 1 5 2 2 3
To Planter her du finder.
3 5 4
Til sidst det hastig rinder.
2 5 1
Det smeltes let i Ilden.
1 5 4
Jeg fyldes kan ved Nilen.
4 3 4
Saadan er godt at være.
1 2 3 4 5
Et herligt Navn at bære.

Ki.

Tændstik-Opgave.

Af 23 Tændstikker dannes nedenstaaende Figurer. Ved at fjerne 8 danner man Navnet paa en Ø i Danmark. Fjerner man 10 danner man Navnet paa en Halvø samme Steds. Fjerner man 13 danner man Navnet paa en By i Østerrig.

J. M.

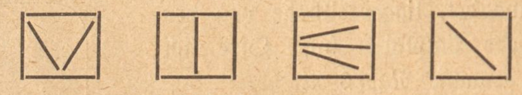

Opløsninger.

Billedgaaden i Nr. 2: En Eskorte.

Bogstavgaaden i Nr. 2: Kvinder — Vin — Kiv — rive — Dik-Dik — Vind — Dirk — Kind.

Juridisk Raadgiver.

Over min Mark har min Nabo en Rørledning, som nu haardt trænger til at repareres. Der spørges i den Anledning:

1. Er jeg, naar intet derom er aftalt eller bestemt, pligtig til at deltage i Omkostningerne?

2. I benægtende Fald, kan jeg da ikke fordre den Skad og Ulæmpe erstattet, som Reparationsarbejdet paafører min Ejendom?

3. Kan Naboen komme og begynde paa Arbejdet, hvilken Dag, han vil, uden i Forvejen at underrette mig derom?

4. Hvorledes har jeg at forholde mig, dersom han ikke vedligeholder sin Ledning paa forsvarlig Maade?

N. J.

Til 1. Nej.

Til 2. Jo. Erstatningens Størrelse bliver i Mangel af mindelig Overenskomst at fastsætte af to Mænd, som dertil udmeldes af Retten.

Til 3. Nej, Spørgeren kan forlange Underretning mindst en Dag forud.

Til 4. Der kan indgives skriftlig Klage til Formanden for Vandingsmændene.

* * *

Jeg gik paa vor Jord med Bøsse forleden Dag, og Skovfogden fra Herregaarden gik inde paa Herregaardens Mark; jeg var vel ca. en 300 Alen fra ham. Nu spørger jeg: Kan han faa Lov til at aflægge Ed paa, at det var mig, naar jeg nægter det? Han havde ingen Vidner.

L—s.

Hvis Skovfogden under Eds Tilbud tør sigte Spørgeren for Overtrædelse af Jagtlovgivningen, kan det efter Omstændighederne muligvis føre til, at Spørgeren maa fralægge sig saadan Sigtelse med sin Ed, i Fald han vil undgaa Ed.

* * *

1. En fuldmyndig Person har i almindeligt Kortspil tabt 4 Kr., som han nu nægter at betale. Kan han ad Rettens Vej tvinges til at betale? Det bemærkes, at han var fuldkommen ædru.

2. Har man Ret til at fordre Penge tilbage, som man har tabt i Spil?

P—n.

Til 1. Nej.

Til 2. Ja, hvis det var Hasardspil. Ellers ikke.

Indhold: Et Besøg hos Kunstmaleren, Tegning af G. Achen. Et Offer, Fortælling af Carit Etlar, (Sluttet.) Længsel, Digt af Mads Hansen. Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Fortsættes.) Lykken bedre end Forstanden, af A. Th. J. Fra Marsken, af G. R. En Hundedag, Tegning af Tom Petersen. Høsten, af Fr. R., med Billede. Fra Boghylden. Havebrug. Skæmt, med Billede. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 4. Søndag den 25. Oktober. 1891.

Joseph Glæser.

August Edvard Frederik Joseph Glæser blev født i Berlin den 25. November 1835. Hans Fader, Professor, kgl. dansk Hof-Kapelmester Franz Glæser, var en Bøhmer, Moderen, som døde et Par Maaneder efter sit Barns Fødsel, var en Wienerinde. Forældrene var Katoliker, og den lille Joseph modtog derfor ogsaa sin første Skoleundervisning i den katolske Skole i Bredgade. Drengen lagde tidlig sine musikalske Anlæg for Dagen, og allerede i sit fjerde Aar modtog han Undervisning i Klaverspil. I sine første Skoleaar deltog han i de daglige Messer i Kirken, enten som Sanger (selvfølgelig Sopran) eller som Ministrant. Her har hans Øre sikkert frydet sig, naar et fuldtonet „Ave Maria" bares ud over Menigheden, medens Røgelsen duftede, og Klokkerne klang, og allerede her begyndte de Strenge at tone, som siden skulde klinge saa forunderlig mildt og blødt. Var hans musikalske Opdragelse saaledes ikke forsømt i de tidligste Barndomsaar, saa stod det daarligere til med hans Oplærelse i de øvrige Skolefag. I den katolske Skole lærte han ikke synderligt, og for at raade Bod herpaa besluttede Faderen at sætte ham i det v. Westenske Institut. Her gjorde han god Fremgang i alle Fag, men Musiken var og blev dog hans kæreste Syssel. Imidlertid vilde den gamle Glæser, at Sønnen skulde studere, og selv følte han ogsaa megen Lyst dertil. Men her var meget at bestille. Hver Morgen, Vinter og Sommer, øvede han sig, dreven af Lysten til Klaveret, fra $5^1/_2$—$7^1/_2$; derpaa gik Vejen til Skolen, i hvilken han tilbragte Tiden fra 8—2 eller 3. Naar da Skoletiden var forbi, gik han til sin Spillelærer, den fortræffelige Organist, Bøhmeren Jos. Jettel, derpaa læstes Lektier — og saa spilledes der igen til Kl. henad 11. Man vil se, at han ikke laa paa den lade Side. Foruden alt dette, tog Faderen sig ogsaa af ham, og under hans Vejledning studerede han Musikens Theori og Kompositionslæren. Anstrengelserne tiltog, efterhaanden som han kom i de højere studerende Klasser, og der levnedes ham ikke megen Tid til at dyrke den ham saa kære Kunst: Musiken. Han begyndte tidligt at komponere, og allerede i sit 14. Aar skrev han sine første Kompositioner: nogle Polkaer etc. Romancer — ved hvilke han jo kan siges at have tjent sine Sporer — skrev han alt som Skolepog til stor Forundring for sine jævnaldrende og for Rektor. 1853 blev han Student med første Karakter, og Aaret efter tog han Filosoficum ligeledes med første Karakter.

Faderen vilde nu, at han skulde være Jurist. „Nej," sagde Joseph, „det har jeg ikke Hjerte til!" En Embedseksamen vilde imidlertid den gamle, at han skulde have, og han valgte da Teologien, som han syntes passede bedst til Musiken.

Han studerede (d. v. s. skrev Smaakompositioner) et Aar paa Universitetet, men da han mere og mere kom til den Erkendelse, at „ingen kan tjene to Herrer", opgav han Studeringerne og kastede sig fra nu af helt over Musiken. Nu fulgte en stor Flok „Romancer og Sange", og mange af disse, der hører til hans skønneste Kompositioner, f. Eks.: „Underlige dybe Strømme," „Naar alle Blomster slumre i kolde Vintergrav," „Nu kommer Somren i glødende Pragt," „Sov sødt, min elskede, sov sødt" o. fl. er blevne Folkets aandelige Ejendom.

Joseph Glæser.

1857 gjorde han en Udenlandsrejse sammen med sin Fader, hvor han besøgte Berlin, Dresden, Prag og Wien. 1859 opførtes i Frue Kirke ved det kgl. Korpersonales Passions-Koncert et af ham komponeret Oratorium for Solo, Kor og Orkester. I denne Periode skrev han ogsaa Musiken til nogle Smaastykker, der opførtes paa Kasino, saaledes den med virkelig Humør skrevne Musik til Erik Bøghs Vaudeville „Alle mulige Roller“. Endvidere har han komponeret Musik til Henriks Ibsens „Gildet paa Solhoug,“ Carit Etlars „En gammel Soldat,“ hvilket sidste Stykke dog aldrig kom til Opførelse. Et Stykke Mellemaktsmusik til Ifflands „Jægerne“ paa Nationalteatret falder ogsaa i denne Periode. 1860 komponerede han den yndefulde Musik til Bournonvilles Ballet „Fjernt fra Danmark“ (nogle enkelte Numre i denne Ballet er dog komponerede af andre Komponister bl. a. af H. C. Lumbye og A. F. Lincke.) Glæser har dernæst skrevet en stor Mængde 4-stemmige Mandssange, og blandt disse vil jeg særlig fremhæve en, som er bleven en virkelig Folkesang: „Droslen slog i Skov sin klare Trille,“ som han skrev i sine Studenterdage.

I Juni 1865 rejste Glæser for det Anckerske Legat til Paris og Wien, hvorfra han vendte tilbage i Februar 1866. I Paris fik han i „Concert Musard“ opført en Komposition, en Koncert-Ouverture for stort Orkester. Den gjorde megen Lykke, blev særdeles rosende omtalt i Musikbladet „France musicale“ og opførtes hyppigt.

I Aaret 1862 giftede Glæser sig med Thomine Hansen, Datter af kgl. Kapelmusikus P. Hansen, og den 2den Januar 1867 flyttede han med sin Hustru til det yndige Frederiksborg, hvor han havde modtaget Ansættelse som Organist ved Slotskirken. Her i denne idylliske Egn — Glæser følte sig fra Barndommen af tiltalt af det landlige — udfoldede han en rig musikalsk Virksomhed, skrev et betydeligt Antal 4-stemmige Sange, Folkesange, Klaverstykker à 2 og 4 m. samt en Del Salmemelodier og 5 Hefter Duetter. Ved sine i god Forstand „folkelige“ Melodier, har han glædet og hjulpet Folkehøjskolerne meget. Hans smukke Melodi til Hostrups Sang „Høje Nord! Friheds Hjem“ er jo saaledes paa alles Læber, og mange af hans Melodier vidner om, at han havde det rette Greb paa at skrive for „Folket“.

Afdøde Kammersanger Chr. Hansen var den, der smukkest tolkede Glæsers baade ældre og yngre Romancer. Jeg mindes saaledes den betagende Maade, hvorpaa han sang den smukke Romance „Mens Lampen spreder sit hvide Skin.“

Tirsdag Morgen, den 29de September, Kl. 9, lukkede Glæser sine Øjne til den sidste Blund.

A. K. Madsen-Stensgaard.

Münchhausen og de tre Krybskytter.

Af Rud. Baumbach.

Træt af at drage paa Eventyr, sad den gamle Friherre von Münchhausen paa sit Jagtslot og tærede paa sine Erindringer, lige som Grævlingen i Vinterhiet paa sit Fedt. Af og til gik han nok med sin Bøsse i Skoven og kunde ogsaa endnu fælde et og andet Stykke Vildt; men den ondskabsfulde Nisse, Podagraen, som en Dag paa Andejagten havde listet sig ned i hans ene Vandstøvle, blandede Galde i hans Jagtglæde og bandt ham som oftest til den læderpolstrede Lænestol, under hvilken han havde anbragt den berømte Honningbjørns Pels.

En Morgen sad Friherren indsvøbt i sin Ulveskindspels ved Frokosten. Han havde sovet godt; Plageaanden i hans venstre Fod forholdt sig rolig, og gennem det aabne Vindue kastede Solen ligesom en skraa Bjælke varmende og straalende Lys.

Da hørtes der højrøstet Tale ude fra Forhallen; Døren aabnedes, og Friherrens Jæger stødte tre bagbundne Landstrygere ind i Salen. Efter dem kom en Karl, der bar et dræbt Raadyr. Han lagde det tavs foran Friherrens Lænestol og gik.

„Naadige Herre,“ sagde Jægeren, „her bringer jeg eder de tre Hallunker: Luz, Rumpold og den puklede Didrik. Jeg har nappet dem paa fersk Gerning, og her er Raageden, som de har fanget og kvalt i en Slynge. Befal, naadige Herre, hvad der skal gøres ved disse Slyngler!“

Friherrens Blik maalte de tre Kumpaner fra Top til Taa og gled fra de lasede Skikkelser til den af Læderremme flettede Hundepisk, der hang ned langs Væggen fra et Hjortegevir.

„Skal jeg?“ spurgte den barske Jæger, der med Forstaaelse havde fulgt sin Herres Blik, og gjorde en forklarende Haandbevægelse.

Men den veloplagte Friherre rystede paa Hovedet og sagde rolig: „De Hundetampe skal faa, hvad Ret er, og jeg vil selv holde Dom over dem. Løs dem og vent, til jeg har fældet Dommen.“

Jægeren gjorde, som ham var befalet, og anbragte saa sin firskaarne Skikkelse foran Døren for at hindre et muligt Flugtforsøg.

Münchhausen tog en Slurk Vin, lænede sig tilbage i sin Stol, slog Benene over Kors og sagde i en velvillig Tone:

„I Slyngler! Jeg kunde lade jer binde paa Hjorte og jage Hjortene gennem Busk og Krat; jeg kunde ogsaa sætte jer fire og tyve Timer paa hver sin Myretue; men alt for stor Strenghed er af det onde. Strenghed har tit bagefter hvilet tungt paa min Samvittighed, Mildhed endnu aldrig. Derfor vil jeg ogsaa denne Gang øve Barmhjertighed og lade jer slippe med tre Ugers Sultekur i Taarnet.“

Da lod den lange Luz Hovedet hænge som en visnet Solsikke, tunge Sveddraaber trillede ned ad den tykke Rumpolds Pande; mens den puklede Didrik sank i Knæ og hylede som en Hundehvalp, der bliver traadt paa Halen.

En Tidlang gottede den strenge Dommer sig over Gavtyvenes Sønderknuselse; endelig sagde han:

„Jeres Anger gaar mig til Hjerte. Mærk nu vel, hvad jeg siger jer! Jeg er, som I og hele Verden ved, en Ven af Eventyr og løjerlige Historier. I ser ud til at have set jer dygtigt om i Verden, og I har sikkert oplevet meget, der er værd at høre. Skulde en af jer være i Stand til at fortælle mig en Livstildragelse, der forekommer mig utrolig, saa vil jeg lade Naade gaa for Ret og slippe jer løs uden Straf. Men finder jeg Eventyret troværdigt, skal I i Hullet. Har I forstaaet mig?“

De tre Fanger trak Vejret lettere. Den lange Luz strøg sig Haaret fra Panden, gik et Par Skridt frem og begyndte:

„Meget forunderligt har jeg oplevet paa mine Farter; men det mærkværdigste er det, jeg nu vil fortælle. Da jeg var en ung Fyr paa femten, sejsten Aar, skulde jeg engang pleje Godsejerens brune Hoppe. Sadlen havde trykket Hul paa det stakkels Dyr, og trods den omhyggeligste Pleje vilde Saaret ikke heles. En Dag laa jeg saa under et Nøddetræ, og ikke langt fra mig havde Hoppen lagt sig til Ro i Græsset. Da kom en Hyrde hen ad Vejen, saa paa den syge Hest og sagde: „Den kan sagtens komme sig. Slaa bare en Nød ned fra Træet, knus den og strø Pulveret af den i Saaret.“ — Jeg takkede for Raadet og fulgte det. Men hvad mener vel eders Herlighed, jeg Dagen efter fik at se paa Hoppen?“

„Hvad kan du have set?“ udbrød Friherren. „Der var vel vokset et Nøddetræ frem af Hestens Ryg. Var det ikke det, du havde at fortælle? Saadan noget er slet ikke usædvanligt, og der er hændet mig noget lignende med en Kirsebær-Kerne. Træd af, Luz! Din Historie er ikke noget værd.“

Den forbløffede Luz gjorde, som ham var befalet, og den anden Vildtyv, Rumpold, begyndte at fortælle:

„For en halv Snes Aar siden tjente jeg som Kusk hos en Adelsmand, der havde forskrevet sig til Djævelen, og da nu dog hans Sjæl var fortabt, plagede han den sorte, naar og hvor han kunde. Engang kom vi ved Nattetid tilbage fra et Gæstebud. Der var ikke en Stjerne at se paa Himlen, og den i Forvejen usle Vej var saa opblødt af Regnskyl, at jeg havde min Nød med Firspændet. Da sagde min Herre: „Tøv lidt, Rumpold; han — dermed mente han den slemme — skal skaffe os en ordentlig Vej at køre paa; det er Smaating for ham.“ Derpaa raabte han noget ud i Mørket, og straks efter rullede Vognen saa blideligt af Sted, og Hestenes Hovslag lød, som om vi kørte hen over en Træbro. I Begyndelsen gik det stadig opad, og Hestene tog det med Ro. Men da jeg mærkede, at vi havde naaet Toppen, svang jeg Pisken for at anspore Hestene til et rappere Løb; men Snoren blev hængende ved et Træ eller saadan noget, og jeg blev nødt til at slippe Pisken. Dagen efter kørte jeg igen for Herren, men denne Gang paa den sædvanlige Landevej. Da vi kom igennem den nærmeste Landsby, faldt mit Blik tilfældigt paa Kirketaarnet, og se . . . .“.

„Der hang din Pisk paa Toppen af Spiret,“ sagde Friherren, „og saa vidste du med det samme, at du den foregaaende Nat havde kørt gennem Luften. Men det er noget, man saa tit har oplevet. Træd af; jeg giver ikke en sur Sild for den Historie, og har den sidste af jer ikke noget bedre at fortælle, gaar det jer galt.“

Den puklede Didrik hinkede frem foran Friherrens Stol og gjorde sit Skrabud.

„I mine unge Dage,“ begyndte han, „havde jeg et lille Stykke Jord ovre ved Hedegaarden. Jeg havde tilsaaet det med Rug og gik hver Søndag Eftermiddag hen og glædede mig ved at se, hvorledes Sæden trivedes. En Dag, da jeg stod ude paa Marken, saa jeg et Aks, der ragede højt op over alle de andre, og jeg kunde se, hvorledes det med hvert Øjeblik skød sig højere og højere op . . . .“.

Her afbrød Hr. von Münchhausen Fortælleren og sagde spottende: „Og saa holdt du fast ved det og kom paa den Maade op i Himlen, ikke sandt?“

„Det gjorde jeg, naadige Herre,“ vedblev Didrik uforsagt. „Men jeg har langt til Enden. Hør blot videre!“

„Saa lad da høre,“ sagde Friherren.

„Da jeg kom op i Himlen, blev der netop afholdt en Musikfest, en Koncert, som man kalder det. Den hellige Cecilie spillede Orglet, Kong David Harpen, og de smaa Engle blæste paa Basuner og spillede Violin. Men rundt om sad de salige Sjæle og hørte til, og jeg saa mange bekendte blandt dem.“

„Saa saa du vel ogsaa min salig Hr. Fader?“ spurgte Hr. v. Münchhausen.

„Ja bevares,“ svarede Didrik. „Naar Musiken holdt Hvil, gik han om med Tallerkenen og samlede ind.“

Da for Friherren op af sin Lænestol.

„Din nederdrægtige Løgnhals!“ tordnede han, og hans hvide Overskæg strittede endnu værre end ellers. „Se til, I pakker jer, og kom mig ikke mere for mine Øjne. March!“

Og de tre Landstrygere lod sig ikke det sige to Gange, men forsvandt skyndsomst.

Fiskeværet Stamsund.

(Med Billede.)

Hver Vinter, naar „Silden kommer“, flokkes de norske Fiskere ved de store Fiskevær, det vil sige de Strøg, hvor Sildestimerne især viser sig, og hvor der er nogenlunde god Havneplads. De største Fiskevær findes oppe omkring Vest-Lofoten, og blandt disse indtager atter Fiskeværet Stamsund en fremskudt Plads. Som vort Billede viser, er det beliggende lige under et stort Fjæld, og Pladsen er derfor saa knap, at man har maattet indvinde Land fra Havet for at skaffe Fodfæste for de talrige Pakhuse („Brygger“) Rorboder, Baadskur o. s. v. I Forbindelse med det nærliggende Vær, Svarholt, har Stamsund omtrent 250 Rorboder og Logishuse, der tilsammen kan rumme noget over 4200 Fiskere. Desuden bor her Aaret rundt en Del Handelsmænd og Haandværkere, ligesom Lofotens største Trankogeri findes i Stamsund. Midt i Været ligger et kønt Bedehus, hvor der flere Gange om Ugen holdes opbyggelige Forsamlinger dels af Præster og dels af Lægfolk.

Et broget Liv er det tilvisse, som udfolder sig her, naar Fiskeriet er i Gang. Langvejs fra stævner Fiskeribefolkningen sammen, Mænd og Kvinder, og enhver indtager sin Plads ved Aaren, ved Garnet, ved Rensningen i Boderne eller i Pakhusene. Travlt og muntert gaar det til, stundom ogsaa grumt og vildt, thi denne Befolkning, der opfostres paa et nordligt Verdenshav, daglig med Døden for Øje, har ogsaa faaet haarde Næver og et voldsomt Sind. Men er Arbejdet til Ende, og Drættet var rigt, og er Trætten jævnet, saa ryddes hist og her den største Bod, Tonerne kalder, og Gutterne svinger de rappe Fiskerjenter i Dansen.

Forfulgt.

Fortælling af P. C. B. Bondesen.

(Fortsat.)

Birgitte Brodersdatter havde ogsaa faaet det for varmt og trangt inde og var derfor tyet ud i Haven, ogsaa hun trængte til at være ene. Der sad hun nu og stirrede ud over Marken til Sognevejen. Ad den havde hun for nogle Timer siden stormet sin Lykke i Møde. Thi, at hun vilde blive lykkelig med Monsieur Jens, det var hun vis paa. Og saa stod Hr. Hans over for hende, og hun følte endnu stærkere end nogen Sinde før, at Monsieur Jens holdt hendes Lykke i sin Haand. Men det gjorde hende ondt for den stakkels Hans Allesen. Han maatte helst saa snart som muligt rives ud af sin sørgelige Vildfarelse og faa at vide, at det ikke kunde nytte ham det mindste at blive ved at tænke paa hende.

„Birgitte, I her! Undskyld jeg kommer og forstyrrer!“ udbrød Hr. Hans, da han saa uventet stod over for den unge Pige.

„Aa, I forstyrrer saa langt fra, at det tværtimod er mig kært, at I kommer,“ svarede Birgitte. „Jeg sad just og tænkte paa eder, Hr. Hans!“

Hun saa op. Rødmen havde farvet hendes Kinder, og i de brune Øjne laa et Udtryk, der gjorde hende aldeles henrivende. Hans Allesen havde nær kastet sig for hendes Fødder og knuget hende op til sig; men, han tvang sig, der var noget, der holdt ham tilbage.

„Tak skal I have, Birgitte,“ sagde han, „saa har da Gud endelig hørt min Bøn og tændt Kærligheden i eders Barm! Aldrig kunde det ske i nogen bedre Stund end nu, ingen Sinde før trængte jeg til saadan Kærlighed som netop i denne Aften —“!

„I misforstaar mig,“ afbrød hun. „Ja, Kærlighed har Gud tændt i mit Hjerte, men desværre for eder —“.

„Desværre for mig, hvorledes?“

„Aa, I misforstaar mig, Hans Allesen! Det gør mig saa ondt at skulle volde eder Sorg; men det maa siges nu — jeg har aldrig været eders og vil aldrig kunne blive det — jeg — tilhører en anden —“.

„Men Birgitte!“

„Ja, Hans Allesen, det nytter ikke længer at skjule det.“

„I var dog min Fæstemø for lange Tider siden, hvortil saa denne Tale, I er syg, Birgitte!“

„Nej, jeg har aldrig været eders. Hvad kunde jeg for, at andre havde bestemt mig for eder. I troede, at jeg var Barn endnu og ikke havde Forstand paa at elske, at det nok vilde komme; men Hans Allesen, med Hjertet elskes der, ikke med Forstanden. Jeg holdt af eder og gør det endnu; men aldrig har jeg elsket eder, vil heller aldrig komme til det, og hvad Lykke kunde der saa blive for os to!“

Her kvalte Graaden hendes Stemme. Store varme Taarer randt ned af hendes Kind.

Hans Allesen stod som lammet, bleg og ubevægelig. Ikke et Ord formaaede han at faa frem. Birgitte fattede sig derimod og vedblev:

„Nu maa I ikke vredes paa mig, Hr. Hans! Jeg vilde gerne beholde eders Venskab; men I kan heller ikke blive vred for dette! Andre har villet raade over mit Hjerte, skønt man ikke engang selv kan raade over det — I ved lige saa godt som jeg, hvem der knytter Hjerte til Hjerte. Mit har han knyttet til Monsieur Jens. Fra første Stund, jeg saa ham, har jeg elsket ham!“ Hun tav. Der blev en Pavse, som Hr. Hans endelig afbrød:

„Der er saa ikke mere, der binder mig til Gislev. Tværtimod gælder det nu om at komme herfra det snareste, ske kan. Om jeg kan finde Lykke et andet Sted, ved jeg ikke; men her finder jeg den i hvert Fald ikke.“

„Aa, tal dog ikke saaledes! Det er saa ondt at høre. I kommer nok over dette og vil engang nok fange Lykke.“

„Det gør jeg næppe, og her vil jeg da nu aldrig finde den. Derfor, jeg maa bort, og der er endnu een Grund til, hvorfor jeg maa herfra. Jeg vil nødig, at I skal drage ud af denne Præstegaard, Birgitte, det var eders Faders Ønske, at I skulle blive Præstekone her, og staar det til mig, skal I blive det — Hr. Hans vil give Plads for Hr. Jens! I ser da saa, at vi er Venner, Birgitte!“

„Tak, Hans Allesen, Tak for eders Venskab; men jeg vil nødig, at I for min Skyld skal søge herfra.“

„Ja, det vil jeg nu, der er ikke andet for! Der, hvor ens Kærlighed er, der er hans Hjem. Her har jeg ikke hjemme længer, om jeg saa ellers nogen Sinde finder Lykke og Hjem.“

„I har et godt Hjerte, Hans Allesen, I vil nok blive lykkelig!“

Derpaa gik de ind.

Fra det fjerne hørtes en enkelt Fugls Aftensang. Ellers var alt uden for de to fredeligt og tyst. I Hjerterne derimod var der Bølgegang. Birgitte var ked over den Smerte, hun havde tilføjet Hans Allesen, og denne gjorde det ondt at skulle give slip paa sin skønne Fremtidsdrøm. Han var som før en jaget Mand — forfulgt.

IX.

Det var hen paa Eftermiddagen, en Søndag i August. Under den store Lind paa Stævnen i Longelse samledes Bymændene. I de alvorlige Ansigter stod at læse, at en vigtig Sag skulde forhandles. Oldermanden var endnu ikke kommen, ellers havde alle givet Møde. De var i Søndagspuds og stod nu i Grupper og passiarede ivrigt.

En gammel hvidhaaret og langskægget Mand førte Ordet i en Kreds af alderstegne, ærværdige Fædre.

„Det gaar ikke saadan til nu som i gamle Dage,“ sagde han, „da kunde Mændene selv vælge deres Præst; men nu er vi under Formynderskab, saa jeg ved i Grunden ikke, hvad dette Møde skal tjene til.“

„Jo, der siges, at Naadigherren vil give os Lov til at udstemme en Præst. Hvis vi kan blive enige og samle os om een, da vilde han ikke have noget imod at kalde ham.

„Enige, ja hvor skal vi blive enige! Nu har her hver Søndag været en ny Præst og prædiket

for os, og nogen holder paa een, andre paa en anden. Men der kommer Frants! Hvem er dog det, han har med? Tager jeg ikke fejl, da er det den Præst, der prædikede her i Dag."

Ja, den gamle Henrik Funch havde Ret. Det var Hr. Hans Allesen fra Gislev, der kom i Følge med Frants Hansen i Have[1]). Han havde om Formiddagen prædiket i Longelse Kirke og var nu fulgt med Oldermanden til Stævnen for nærmere at gøre sig bekendt med Bønderne, da han gerne vilde have Sognekaldet og hørte, at Mændene vilde faa Indflydelse ved Besættelsen deraf.

De nyankomne hilste og gav Haand til de nærmeststaaende.

„Ja, I maa ikke tage det fortrydeligt op, at jeg har ladet eder vente," sagde Frants Hansen. „Vi kommer nemlig fra Stævnen i Fuglsbølle, og der blev vi sinket noget."

Dernæst fortalte han, hvem det var, han havde med sig, hvorefter man gik til Mødet. Mændene tog Plads hver paa sin Sten i Kredsen om den gamle Lind, og ved dennes Stamme stod Oldermanden tilligemed Hr. Hans Allesen. Derpaa tog Frants til Orde:

„Eftersom vitterligt er, at vor kære Sognepræst, hæderlig og vellærde Mand, Hr. Jacob Bredal, salig er hensovet i Herren, har vor gode naadige Herre og Husbond, ærlig og velbyrdige Rudbek von Ditten til Møllegaard skikket mig Bud sigendes, at hans Tjenere havde at foreslaa, hvem vi i Stedet for afgangne Hr. Jacob, nu salig hos Gud, ønskede som vor Sjælehyrde og Lærer. Derfor er vi nu her forsamlede, og herom har vi da at forhandle i al Samdrægtighed."

Frants tav og saa sig omkring nok saa stolt over, at den lange, tillærte Tale ikke gik i Stykker for ham. Han saa deri et godt Tegn for Mødet. Efter at have tørret de store Svedperler af sin Pande begyndte han igen:

„Her staar en Mand, som jeg vil anbefale til eder. Vi har hørt ham prædike i Dag, og jeg tror, vi alle kan være veltilfredse med hans Forkyndelse af Guds Ord. Da han dertil ogsaa uden for Kirken skal være en god Præst og meget omgængelig, hvad jeg har fra paalidelig Kilde, saa tør jeg anbefale ham paa det bedste. De Fuglsbølle Mænd var enige i at vælge ham — hvad vil nu I?"

„Ja, det var en god Prædiken, I gav os i Dag, Hr. Hans," begyndte den gamle Henrik Funch, „den gik mig og flere til Hjerte, hvoraf jeg kan skønne, at det, I sagde, ogsaa kom fra Hjertet. Naar I dertil er en flink Mand i Omgang, hvad Frants i Have jo vil indestaa for, saa har jeg ikke noget imod at stemme paa eder, I andre faar saa gøre, hvad I vil!"

[1]) Den nuværende Havgaard.

Den gamle tav, men sendte sine Standsfæller et meget sigende Blik.

En Mumlen gik igennem hele Kredsen; men der blev atter Stilhed, da Hr. Hans slog ud med Haanden og begyndte at tale til Forsamlingen:

„Maa jeg først takke eder to Dannemænd for eders gode Anbefaling. Hvis jeg bliver Stedets Præst, skal jeg stræbe efter at gøre mig værdig til den, saa at I ikke skal komme til at fortryde eders Valg."

„I har nu hørt," begyndte atter Frants Hansen, „at Hr. Hans Allesen baade i og uden for Kirken er en god Præst i alle Maader. Hertil kommer endnu, at han mere end een Gang har vist, at han altid staar paa Rettens Side og

Bymændenes Stævne.

ikke er bange for at byde selv de store Trods, naar de har Uret."

„Ja, en saadan Mand kan vi trænge til i vore Dage," sagde gamle Henrik Funch. „Ganske vist er vort Herskab ikke af de strenge; men vi ved ikke, hvorledes det kan blive i Fremtiden, paa sine Steder har de stakkels Bønder det ikke for godt. Lad os nu derfor alle være enige om at vælge denne Mand til vor Sognepræst."

Og deri var alle enige. Det blev bestemt, at Frants Hansen og Henrik Funch den næste Dag skulde gaa ned til Møllegaard for at meddele Naadigherren det stedfundne Valg og udbede sig Hans Allesen kaldet.

Hvem der var glad, det var Hr. Hans. Han samtalede endnu en god Stund med adskillige af Mændene, hvorpaa han med Frants Hansen gik tilbage til Have.

Oldermanden og Henrik Funch var den næste Dag paa Møllegaard og blev venlig modtagne af Naadigherren. Ja, han vilde staa ved sit Løfte; men Forsigtighed er en god Ting. Da han kendte Erik Sehested paa Lykkesholm, der var Hans Allesens Patron, vilde han dog skrive til ham og nærmere forhøre, hvorledes Hr. Hans var lidt der i Menigheden. Dette var Frants Hansen ikke saa glad ved, da han havde hørt baade fra sin Ven, Rasmus Kiær, som ogsaa fra Hans Allesen selv, i hvilket Forhold denne stod til Herskabet paa Lykkesholm. Men han trøstede sig med, at Erik Sehested vilde give Hr. Hans det bedste Skudsmaal for at slippe af med ham.

X.

Omgiven af Bakkestrøg og Skove ligger Lykkesholm lunt for alle Vinde. Fra Ladegaarden fører en Bro over Gravene til Hovedbygningen, der for en Del endnu er den samme som i Erik Sehesteds Tid. Den bestaar af tre sammenbyggede Længer, af hvilke Portbygningen, der skal være den ældste Fløj, har et Taarn uden Spir. Paa den anden Side Borggaarden strækker Haven sig ned imod den lille, af Skov omkransede Sø, som kaldes Mølledammen.

Dette smukke Herresæde, havde Erik Sehested faaet i Arv efter sin Fader, den bekendte Rigskansler Christen Thomesen Sehested til Stougaard, og her regerede han nu uindskrænket med stor Strenghed, hvad hans stakkels Bønder daglig maatte føle. Fra sine Vinduer i sit Arbejdsværelse kunde han se ud over Gaardsplads og Have. Der var saa meget at passe, da den mindste Overtrædelse skulde afstraffes.

En Dag i September stod han ved Vinduet og frydede sig ved at se en af sine Bønder ride Træhesten. Et sørgeligt Syn. En gammel Mand sad krum og sammenbøjet paa Ryggen af den skarpe Hest, og saaledes havde han siddet i flere Timer. Tunge Klodser om hans Ben gjorde deres til at forøge Smerten. Man hørte ham ikke klage; men de fordrejede Træk i hans Ansigt og de stive, underløbne Øjne viste kun altfor tydeligt, hvad han led.

Døren gik op til Naadigherrens Værelse. Fru Margrete Ramel traadte ind.

„Tilgiv, om jeg kommer og forstyrrer eder i eders Betragtninger," begyndte Fru Margrete.

„Naa er det eder, min hjerte Hustru," svarede Erik og vendte sig mod Døren, „jeg gætter eders Ærinde, I kommer for at bede godt for Synderen derude, ikke sandt?"

„Ja, netop," svarede Fru Margrete, „jeg har

ondt af den stakkels Mand, aa, hvor maa han ikke lide! Lad ham dog nu faa Lov at sidde af!"

„Nej, det gaar ikke an, Margrete, at se igennem Fingre med den Slags Folk. Fik I Lov at raade, saa skulde vi snart faa at se, hvor det vilde bære hen. Nej, lad den Æsel ride nogle Timer endnu, det skal nok hjælpe paa ham."

„Hvad er hans Brøde vel?"

„Ja, der har vi det! I blander eder altid i Sager, I ikke kender. Jeg maa nok tro, at I ikke ved, hvad Slyngelen derude har gjort sig skyldig i, I vilde ellers ikke bede godt for ham."

Erik var bleven højrøstet og rød i Kammen; men hans Frue vedblev rolig:

„Hvad har han da gjort, stakkels Mand?"

Han har pryglet Ridefogden, og det bør dog af ham at vide, hvorledes alt gik til, han stod og saa det hele."

Og det tror I paa! Kristoffer er et Sidestykke til Isak, de er begge altid parat til Opsætsighed. Eders Hjemmelsmand har i hvert Fald glemt at fortælle eder Slutningen af Historien, at Isak slog igen."

„Ja, jeg kan godt forstaa, om han virkelig ogsaa har givet Ridefogden nogle Slag tilbage, og jeg kan rigtig godt unde ham dem; men I kan nu engang ikke se Fejl paa den Peder Visfing, I tror ham i alt."

Fru Margrete gik. Det var ikke at vente, at hendes Mand vilde laane Øre til hendes Bøn. Vreden kogte i ham. Han gik frem og tilbage paa Gulvet og mumlede en hel Del. Nu og da før alt var godt og vel igen imellem dem. Saadan var det altid. Kom der en Kurre paa Traaden, og det gjorde der ofte, naar Fru Margrete fulgte sit Hjertes Røst og ikke kunde taale at se sin Mands Strenghed mod de stakkels Bønder, gjaldt det altid for ham at faa Kurren løst. Han vilde gerne møde et mildt Ansigt hos sin Frue, og derfor gik hendes Vilje ogsaa for det meste igennem, om end ikke før Vreden havde sat sig hos hendes opfarende Mand.

Han læste endnu engang sin Ungdomsvens Brev, hvorpaa han sprang op og klappede i Hænderne. Ved Haandklap kaldte han altid paa sine Tjenere. I samme Øjeblik for som et Lyn en Tjener ind, gjorde et dybt Buk og spurgte, hvad Naadigherren befalede.

Fiskeværet Stamsund.

vel ikke taales, skulde jeg mene!"

„Det kan dog være, at jeg kender Sagen bedre end eder, min strenge Husbond! Den gamle Isak Andersen fra Kullerup kom lidt for sent i Hovmarken, hvorfor Ridefogden for ind paa ham og gennempryglede ham — og Peder Visfing lægger ikke Fingrene imellem, naar han slaar. Han brugte sin store Knippel, som var det hans Mening, at Manden ikke skulde rejse sig mere. Da Isak saa ikke vilde lade sig prygle længer, men nok vilde frelse sit sølle Liv, vristede han Stokken fra Fogden, — se det er hele hans Brøde, og derfor skal han nu ride Træhesten!"

„Ja, I kender Sagen, kan jeg høre," raabte Erik, „hvem har fortalt eder denne rørende Historie?"

„Jeg traf Kristoffer af Davidsgaard og fik kigede han ud i Gaarden, som vilde han overtyde sig om, at Synderen var der endnu. Der hørtes atter Skridt paa Gangen. Han standsede. „Der har vi hende igen," brummede han. Nej, det var ikke hende. Det var en Tjener med et Brev. Erik satte sig og aabnede Brevet.

Det var fra hans Ven, Rudbek von Ditten til Møllegaard. Hans Øje faldt straks paa Navnet Hans Allesen. „Hvad," udbrød han, og hurtig løb han Skrivelsen igennem.

„Ha, ha, ha!" Ja han maatte rigtignok le. „Nej, min gode Hr. Hans, det skal jeg sætte en Stopper for. Saa let skal du ikke slippe fra mig, du skal ikke blive Sognepræst i Longelse!"

Imidlertid kunde han ikke fuldt ud hengive sig til Glæden over dette. Hans hjerte Hustru var gaaet misfornøjet fra ham, og han havde ikke Ro,

„Nu kan det være nok med den Ridetur! Lad den Hund komme af Hesten og sørg for at faa ham hjem!"

Dermed var Tjeneren atter ude. Erik blev staaende og stirrede hen for sig. Saadan stod han længe og grundede. Da tog det i Døren. Det var atter Fru Margrete.

„Tak, hjerte Erik, at I gav gamle Isak fri," sagde hun og lagde sin Arm om sin Mands Hals. „I har dermed gjort mig en stor Glæde, — aa, jeg kan ikke udholde at se et Menneske lide saadan!"

(Fortsættes.)

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytte.

Jeg er født den 24de Oktober 1748 i Landsbyen Sahl, der ligger paa Sletten oven Bakkerne Sønden for Gudenaa.

Det havde maaske været en Lykke for mig, om jeg var kommen til Bogen — som jeg ønskede — for jeg var lærenem og har altid haft en særdeles stærk Hukommelse.

Jeg kan saaledes bestemt huske, da min Broder Søren blev født, skønt jeg kun var fire Aar den Gang. Aa ja, hvor den Morgen staar tydelig for mig. Det var ikke Dag endnu, da jeg vaagnede henne i Standkisten, som jeg laa i saa længe, til den blev for lille til mig. For at dens tunge jærnbundne Laag ikke skulde falde ned over mig, var det forsynet med en stærk Læderstrop, hvis øverste Ende var hægtet paa en i en Stolpe fastslaaet Jærnkrampe.

Der var fremmede Koner hos os den Morgen, og jeg kendte dem alle paa en nær. Henne paa Bordet stod Bliklysestagen, og oven i den var Profitten sat med en Stump tændt Tællelys i. Min Fader, Fæstegaardmand Matis Josefsen, sad for Bordenden og snakkede med de fremmede Koner, medens de spiste en Bid Brød til en Taar skoldhedt Øl. I Alkovesengen lige over for mig laa Moder og saa bleg ud. Det rene Hørgarnslagen var foldet ned over Dynen, og det ene Hjørne, det med med hendes Navn paa, hang ud over Sengestokken.

Jeg laa ganske stille og undrede mig, og ingen vidste, at jeg var vaagen, før jeg satte mig over Ende paa mit Leje.

„Nu er bitte Josef vaagen," sagde Moder med mat Stemme; „lad ham se Drengen."

Den af Konerne, som jeg ikke kendte, gik hen til Moders Seng, lettede varsomt Dynen og kom med et lille Barn i Svøb og bar det over til mig. Det var en høj, mager Kone med et overmaade mildt Ansigt og et Hovedtøj, som jeg aldrig havde set Mage til. Det var en rød- og hvidstribet Sirtses Tophue, der gik langt frem paa Forhovedet og fortil endte i en Pibestrimmel af samme Slags Tøj som Huen.

„Godmorgen, bitte Josef!" sagde hun med kærlig Røst, idet hun bøjede sig ned og holdt Barnet tæt hen foran mig. „Sikken en velsignet bitte Guds Engel, jeg har til dig."

„Hvem er han, og hvor kommer han fra?" vilde jeg vide.

„Det er din egen bitte Bro'er, og Storken er kommen med ham i Nat," svarede den fremmede Kone.

Jeg vilde straks haft fat paa Drengen, hvilket jeg ikke maatte.

„Ja, men du sagde jo, at det var min!" raabte jeg.

Fader lo og sagde: „Jo, lur Josef! han er en kløgtig Dreng og ikke nem at narre."

„Jeg vil heller ikke narre ham," sagde den fremmede Kone; „det er hans Bro'er, det er rele nok; men hvem der skal løfte og bære ham, det vil hans Mo'er og jeg staa for. Naar Josef bliver større, skal han ogsaa nok faa Lov at løfte ham."

Dermed vilde hun rejse sig og gaa igen med Barnet; men det var jeg ikke fornøjet med. Jeg greb med begge Hænder fat i hendes Pibestrimmel og rykkede til af al min Magt.

Konen skreg, og Fader maatte træde til og udfri hende af mine Kløer.

Jeg fik dog ingen Utak, dertil havde Fader mig alt for kær. Han lo bare og sagde: „Ja, saadan er det med Josef; alt, hvad hans Øjne ser, vil han have fat i med Hænderne."

At „Storken var kommen flyvende" med min lille Broder, havde jeg i flere Dage et svært Hovedbrud med. Storken kunde jeg godt huske fra om Sommeren. Jeg vilde vide, om Drengen havde været godt indpakket, saa han ikke kunde fryse? For det var Vinter og meget koldt. Om Storken havde pikket paa Ruden med sit Næb, da han kom? Om han havde været helt inde i Stuen? Hvor han var bleven af? For da jeg var kommen ud i Gaarden og havde kigget op i Reden, var han der ikke og kom heller ikke, hvor tit jeg end saa efter ham. Mine Forældre gav kun undvigende Svar paa alle mine Spørgsmaal, og jeg var højst utilfreds med, at jeg ikke kunde faa Gaaden løst. Det varede længe, inden jeg hørte op med at gruble derover.

Min lille Broder var jeg inderlig glad ved, og Timer i Træk kunde jeg sidde og rokke Vuggen eller se ham ind i hans store blaa Øjne, naar han var vaagen og ikke græd; men det gjorde han tit, for som Barn var han meget værkelig, og Moder havde ikke mange rolige Timer for ham.

Han var kun ti Uger gammel, da Præsten kom derom og hjemmedøbte ham. Søren Matisen blev han kaldt. Paa Bordet laa der et rent Haandklæde, og ved Siden af dette stod der en Skaal Vand. Præsten stod og læste højt af en Bog, og Moder stod foran ham med den lille grædende Dreng paa sine Arme. „Aa, Herre Gud, han dør!" sukkede hun højt engang imellem.

Men han døde ikke, den lille Søren. Inden han var et halvt Aar gammel, havde han overstaaet sine Børnesygdomme, og fra nu af tog han til at vokse og trives, saa det var en Lyst.

Jeg havde foresat mig at ligge vaagen hver Nat og passe rigtig godt paa for det Tilfælde, at Storken skulde komme med nok en Broder til mig; men det lykkedes mig aldrig at holde Øjnene aabne, og Storken bragte da heller ikke flere Børn, hverken Brødre eller Søstre. Søren og jeg blev hele Flokken.

To Aar senere, en Aften i Halvhelligdagene. Fader og Moder og Søren og jeg sad ude i Nødset og passede paa en Ko, som skulde kælve. Ja, Søren sad ikke og passede heller ikke paa, men laa og sov paa nogle Puder i en tom Kobaas. Koen var gaaet tolv Dage over Tiden, og med Længsel havde vi ventet efter, „at hun skulde gøre sig færdig"; for vi havde ikke en Mælkedraabe i Huset.

Der var en bred halmstrøet Grebning bag ved Køerne, og der sad vi saa i Rad paa Træskamlen, som vi havde taget med os inde fra. Fader havde Plads til højre, Moder til venstre og jeg midt imellem dem. Katten sad paa Moders Skød og spandt. Lygten hang i et Stykke Hovedlavreb ved Bjælken og lyste for os.

Koen stod og spjættede og piskede med Halen, lagde sig engang imellem, rejste sig pludselig igen og var helt urolig.

„Hun er syg, det er jeg vis paa," sagde Moder.

„Ja, hvad kan det hjælpe, naar hun alligevel ingen Kalv vil komme med," svarede Fader lidt utaalmodig. „Nu er det næsten Sengetid, vi har siddet her siden Klokken syv, og endnu er hun lige nær ved det. Jeg tror, hun vil bare holde os for Nar."

„Aa, du snakker," indvendte Moder; „hun skal jo da have Tid at lave sig til, den sølle Bos."

Jeg begyndte at blive søvnig og var vist ogsaa falden i Søvn, hvis ikke Katten havde været. Den satte pludselig ud med et Spring fra Moders Skød over paa en gammel Støtte, der stod mellem de to nærmeste Køer, klavrede lydløst op ad Støtten, helt op til Bjælken, hvor den blev hængende stille og saa ufravendt op mod Høstænget. Jeg var helt forbavset over dens Færdighed i at klatre og fandt det ubegribeligt, at den kunde sidde saa rolig og ubevægelig paa den lodrette Støtte.

„Hvorledes gaar det til, at den ikke falder ned?" spurgte jeg.

„Den holder sig fast med Kløerne, bitte Josef," oplyste Fader.

„Ja, men hvad gør den det for?"

„Jo, der maa være Mus i Høet oven over, bitte Josef, og det kan den mærke, vent bare!"

Der gik vel en ti Minutter, og i al den Tid havde jeg ikke mine Øjne fra Katten. Saa gjorde den pludselig nok et Spring op ad, borede sin ene Forpote op i Høet, dumpede ned paa Ryggen af den nærmeste Ko og sprang derfra ned i Grebningen foran os — —

„Knur'r'r'r!"

Den havde fanget Musen. Aa, hvor det var morsomt! Jeg var helt lysvaagen nu.

Klokken kunde vel være henad ti, da der lød hurtige Træskotrin paa Stenbroen udenfor, og der var en, som bumrede paa Nødsdøren.

Jeg blev bange og greb Moder i Armen.

„Er det Gaardbonis?" hviskede jeg.

„Nej, han træder ikke saa haardt, hvor han færdes," svarede hun.

Fader var imidlertid staaet op og havde aabnet Døren.

Det var ikke Nissen, der nu traadte ind til os, men vor Nabos Datter, Karoline. Hun tjente som Stuepige i Præstegaarden.

„God Aften!" sagde hun venlig.

„Velkommen, Karoline!" sagde Fader og Moder paa engang.

Hun fik Øje paa den sovende Dreng i Kobaasen, knælede ved Siden af ham og kyssede ham. „Aa, den søde, velsignede Unge!" sagde hun og kyssede ham atter, hvorpaa hun kom hen og satte sig hos os.

„Naa, saa du er oppe saa silde Aftens?" begyndte Fader.

„Ja," svarede hun, „vi har haft fremmede i Aften — Birkedommer Møller og hans Kone fra Skibelund — og det er kun en halv Time siden, de kørte. Saa var jeg lige et bitte Vend hjemme at se til mine gamle, og da jeg gik her forbi og saa, at der stod en Lysning ud ad Gluggen, maatte jeg jo ind og se, om det var Nis, eller hvem det kunde være, der lyste op i Nødset."

Jeg kunde godt lide Karoline. Det var en pæn ung Pige med et mildt og kærligt Ansigt, og hun talte altid saa venligt til Folk.

„Du taler om Nis," sagde Moder; „men da vi hørte dig træde paa Stenbroen, troede Josef, det var ham, der kom."

„Gjorde han det! nej, det var mig, bitte Josef, og ikke Nis!" raabte hun leende og gav mig en tre, fire Smækkys. „Det er vel den blakbrogede Ko, I holder Vagt over, kan jeg tænke," vedblev hun derpaa; „jeg troede ellers, hun havde kælvet for flere Dage siden."

(Fortsættes.)

Grævlingen. (Tegning af O. Bache.)

Grævlingen.

Uagtet Grævlingen nu til Dags er vort Lands største Rovdyr og endog er kendt under forskellige Navne — i Jylland hedder den saaledes i Almindelighed Brokken — saa er det dog kun faa, der har set den, færre der er kommet den paa Skud, og endnu færre der til Bunds kender dens Levevis.

Thi Grævlingen er et af vore mest sky Nattedyr og mest magelige Dvaledyr. Dagen lang hviler den ud i sin Grav, og først naar Aftenmørket en god Stund har ruget over Mark og Skov, lister den sig varsomt ud efter Bytte. Om Vinteren ligger den i Dvale, dog i milde Vintre kan Jægeren stundom træffe den paa sin Vej, naar han færdes sent.

Grævlingens Naturhistorie er i Korthed følgende: Den hører til Rovdyrene, blandt hvilke man tidligere regnede Bjørnen og Jerven til dens nærmeste Frænder, medens man nu søger disse i Maarenes Familie. Sagen er, at Grævlingen er noget for sig selv, en Forening af Modsætninger. Skønt Rovdyr, lever den dog fortrinsvis af Planteføde, Agern, Bog, Bær, Urter o. s. v.; skønt den er yderst sky og forsigtig, kan den dog, naar den bliver angreben forsvare sig med ihærdig Kraft. Fra Snude til Halespids maaler Grævlingen $2^1/_2$—3 Fod, hvorimod dens Højde kun er 1 Fod. Paa sine korte Ben og med sit ludende Hoved forstaar den særdeles godt at snige sig ubemærket omkring mellem Krat og Lyng, hvor den altid holder til. Dens glinsende, temmelig lange Haardragt er hvidliggraa paa Ryggen, isprængt med sort; paa Siderne og Halsen gaar denne Farve over i det rødlige. Bugen og Fødderne er sorte eller sortebrune, og hen over Øjnene gaar der et sort Baand, medens Hovedet ellers oven til er hvidt. Hunnen er noget mindre end Hannen og af noget lysere Farve. Yderst sjelden kan man træffe helt hvide Individer og endnu sjeldnere Individer, som har kastaniebrune Pletter paa den hvide Bundfarve. Som det ses af Billedet, er Grævlingen af en undersætsig Legemsbygning, har en tyk Hals og et forholdsvis langt Hoved med smaa dybtliggende Øjne og en tryneformig Snude. Kæberne er særdeles kraftige, Tænderne hvasse og stærke, saa hvor Grævlingen først faar fat, mærkes dens Bid, og halsstarrig som Dyret er af Natur, giver den nødig slip. Stille og ensomt skal der være, hvor en Grævling tager Bolig, og helst tæt og dybt Krat. Med fine stærke og krumme Kløer graver den sig let en magelig Hule paa Solsiden af Bakkerne. Hulens Indre, det egentlige Kammer, fores med Løv og Mos, der kan danne et rigtigt blødt Leje i de kolde Vintermaaneder, og forsynes med 4—8 Udgange, thi som sagt Grævlingen er forsigtig anlagt. Kun to af Udgangene er i Brug til Stadighed, de øvrige anvendes kun i Nødsfald. Medens disse Gange kan være indtil 30 Fod lange, er Hulen kun af ringe Omfang, sjelden større end at Grævlingemoder og hendes Unger lige kan faa Plads. Den yderste Orden og Renlighed hersker overalt i Grævlingens Hjem.

Først naar Solen er gaaet ned, og Dagens Larm forstummet, forlader Grævlingen sin Hule for at søge efter Føde. Veltilfreds, gryntende traver den da afsted mellem Lyng og Buske, sanker forskellige Træfrugter, stjæler Fuglenes Unger og Æg, tager Mus, Staalorme, Hugorme, hvilke sidste efter Sigende ikke kan skade den med deres Gift. Jagten paa Grævlinger maa derfor ogsaa foregaa ved Nattetid, for saa vidt man da ikke vil ryge eller grave Familien ud af Hulen. Det er dog vist nærmest Frygt for Mennesker og maaske Magelighed, der holder Grævlingen inde i den underjordiske Bolig Dagen igennem, thi egentlig lyssky synes den ikke at være. Ret hyppig er den nemlig bleven set legende med sine Unger om Dagen paa en solaaben Bakkeskrænt. Den bekendte Naturforsker Tschudi har saaledes tegnet følgende nydelige Billede af det nytlige og ejendommelige Dyr:

„En Jæger havde det sjeldne Held i længre Tid aldeles uforstyrret at kunne iagttage en Grævling i fri Tilstand. Han besøgte gentagne Gange et Grævlingehi, der laa paa Randen af en Kløft, aldeles aaben for Jagttagelser fra den modsatte Side. Hulen var stærkt benyttet, og den nylig udkastede Jord foran Hovedindgangen laa saa jævn og glat som et Logulv og var saa tiltrampet, at man ikke kunde se, om der var Unger i Hulen. Naar Vinden var gunstig, listede Jægeren sig fra den modsatte Side tæt hen til Hulen, og fik da snart Øje paa en gammel, vranten Grævling, der sad fordybet i sine egne kedsommelige Betragtninger, men forøvrigt tilsyneladende følte sig vel tilpas ved de varme Solstraaler. Dette var ikke en ren Tilfældighed, thi Jægeren saa den ligge og sole sig hver Dag, han iagttog Hulen. Dyret tilbragte ret Tiden paa en gemytlig Maade. Først sad den og saa sig alvorlig om til alle Sider, dernæst betragtede den nogle enkelte Genstande meget nøje og vuggede sig endelig, ligesom Bjørnen, fra den ene Side til den anden paa Forpoterne. Pludselig afbrødes den selvbehagelige Ro imidlertid af nogle blodtørstige Snyltedyr, som den med ualmindelig Hastværk og Iver krævede til Regnskab baade med Kløer og Tænder. Endelig var den færdig med denne Ekskution, og nu gav den sig med inderlig Velbehag til Pris for Solen i den mest magelige Stilling, idet den snart vendte sin brede Ryg, snart sin velnærede Bug imod den. Ret længe varede dog heller ikke denne Tidsfordriv; dens Næse maa have gjort den opmærksom paa et eller andet, thi den rejser sig højt i Vejret og ser sig snusende om til alle Sider, og skønt den aabenbart intet mistænkeligt kan øjne, finder den dog, at Forsigtighed er en Borgermesterdyd, og trækker sig tilbage til sin Hule."

Fjerkræ- og Biavl.

Plantning af Hensyn til Biavl.

I et udenlandsk Tidsskrift tager en Biven Ordet for ved Nyplantningen at vælge saadanne Træer, Buske og Urter, som foruden fuldt ud at tjene til det egentlige Øjemed, forskønnende, Læ givende o. s. v., tillige ved deres Blomster afgiver Honning.

Efterhaanden som Land- Skov- og Havebruget er skredet frem, har dette ført til, at mange vildtvoksende Biplanter er blevne ryddede uden at være blevne erstattede af andre honninggivende Kulturplanter i tilstrækkelig Grad. Man dyrker ganske vist store Arealer af Kløver, Boghvede, Raps o. s. v., men disse Planter dyrkes selvfølgelig i ganske andre Øjemed end dette at yde Bierne Næring. Hvor rigeligt nu end de nævnte Planter forekommer, og i hvor høj Grad de end kommer Bierne til gode, saa udgør de dog ikke det, der maa forstaas ved en god Biplantning, thi ved en saadan forstaas ikke dyrkede, store Arealer med honninggivende Planter, men derimod Arealer med saadanne Planter som blomstrer til forskellig Tid fra det tidlige Foraar af. Der findes ganske vist ikke nogen enkelt Plante, der blomstrer og yder Honning fra det tidlige Foraar til Eftersommer eller Efteraaret, men der gives Planter, der blomstrer i Marts, andre der blomstrer i April og saaledes fremdeles. En Egn med Planter, der blomstrer til alle Tider fra Foraar til Efteraar, findes vel næppe, men en saadan er ikke vanskelig at skaffe frem. For imidlertid at naa et saadant Maal maa alle, ikke alene Biavlerne, arbejde med, thi Biavl er en Del af vor Statsøkonomi, og den kan blive en meget vigtig Del, naar man fra alle Sider vilde stræbe hen til at bære den frem og dette blandt andet ved Udbredelse af Honningplanter.

Honning er et af de naturligste og sundeste Levnedsmidler, det burde ikke mangle i nogen Husholdning, selv ikke i den fattigste; dette vilde kunne naas i Løbet af faa Aartier, naar alle vil tage Haand i med — Regeringen, Amter, Kommuner og private. Det er en Sag der maa angaa alle, ikke overlades til Biavleren alene. Iøvrigt vil enhver kunne blive i Stand til at deltage i Biavlen, thi de, der ikke har den Smule Plads, der hører til, kan slutte sig sammen og leje Jord, hvorpaa de kan opstille enten hver sit Hus eller holde store Bihuse i Fællesskab.

Men ved alle, saavel private som offentlige Anlæg og Plantninger bør der tages Hensyn til Biavlen ved at vælge en Del af saadanne Planter, der er nyttige for Bierne. Dette kan meget godt ske, uden at man behøver at give Afkald paa de oprindeligt tilsigtede Virkninger. Vi skal nævne en Del Planter, der i første Række fortjener Paaagtning.

Af Træer fortjener fremfor alle Lind, Ahorn, Røn og af Buske Liguster, Hassel, Kornel, Ribes og Snebær den videste Udbredelse. Ved Lind kommer det hovedsageligt an paa at plante forskellige Arter, da disse blomstrer til forskellige Tider. Det samme gælder for Ahorn. Disse to Slags Træer er jo uundværlige i ethvert større Anlæg, og de kan paa mangfoldige Egne anvendes til Alleer, ja Ahornen kan ofte erstatte Poplerne ved Vejene. Røn vil ligeledes let kunne finde Anvendelse paa Grund af sine smukke, røde Frugter. Liguster hører ganske vist ikke til Prydtræerne, men den har sin Anvendelse til Hegn; et enkelt staaende Eksemplar hist og her er iøvrigt slet ikke saa ilde.

Kornel danner smukke Buske og Smaatræer, kan ogsaa anvendes til Hæk; den blomstrer i det meget tidlige Foraar. Dette gælder for det egentlige Kornelkirsebær (Cornus-mas); de andre Arter blomstrer om Sommeren. De ligeledes tidligt blomstrende Ribesarter er vel kendte og yndede; de er uundværlige til Plantning i Busketter. Snebær hører til de allerfortrinligste Biplanter, de stiller ikke store Fordringer, blomstrer i meget lang Tid og finder paa Grund af deres hvide Frugter om Vinteren let Anvendelse.

Hvor det gælder om at plante til paa en tør Skrænt, vil Bukketorn være paa sin Plads. Af vedvarende, urteagtige Planter har vi et stort Antal, de er gode Biplanter paa samme Tid, som de tjener til Pryd, benyttede paa fornuftig Maade. Oksetunge, Akeleje, Ærenpris, Katturt, Isop, Tidselkugle, Katost, Stokrose o. fl.

Blandt Sommerplanterne kan nævnes Reseda og forøvrigt en Mangfoldighed af andre, almindeligt yndede Slags. De enkelt blomstrede Georginer med deres rige Flor af glimrende Blomster ses flittig besøgte af Bierne i godt Vejr i September.

Crokus, Vintergæk, Kejserkrone og mange andre Knold- og Løgvækster yder om Foraaret Honning og bør derfor udbredes i rigeligt Maal.

Kunstgartner Wendt anbefaler i „D. d. Bi-Tidende" for 15 Septbr. Hindbær som Biplante. I samme Nummer anbefales Tulipantræ. Dette Træ er alene paa Grund af dets Skønhed i Blomst, Blad og hele Form værd at plante paa ikke alt for udsatte Steder.

Der er for ganske nylig i „Der Obstgarten" anbefalet en Art Balsamin der trives godt paa beskyggede Steder, og hvis mange skinnende Blomster hidlokker Bierne. Man saar lidt Frø i Kanten af en Træplantning eller andre Steder og dermed er man færdig, idet Planten ved Frøspredning siden selv sørger for Formeringen. Den er vistnok den største Art i Slægten, idet den — alt efter Standpladsen — skal kunne danne Buske paa 6—9 Fods Højde. Det var jo nok værd at prøve denne Plante. I. I.

Skæmt.

Tidlig Selvbevidsthed.
„Moder, tænk dig, nu gaar lille Lise ogsaa i Skole og maa hele Dagen ærgre sig med den Frøken."

Kedelig Oplysning. „Mine Herrer, jeg vil ikke lyve, hvad denne Hest angaar," sagde Auktionsholderen, „den er blind paa det ene Øje."

Hesten blev solgt til en Mand, som højlig forundrede sig over en saa sjælden Ærlighed, og som efter at have betalt Pengene sagde: „De var ærlig nok til at fortælle mig, at Hesten er blind paa det ene Øje — har den andre Fejl?"

„Ja, den er ogsaa blind paa det andet Øje."

Til velvillig Bedømmelse. Lunalilo, en tidligere Konge af Sandwichs Øerne, var Poet. Allerede for flere Aar siden skrev han den hawaieske Nationalsang og modtog en Ærespris derfor. Den siges, at være et af de skønneste Produkter blandt Landets Literatur. Det er uden Tvivl ogsaa Tilfældet, i alt Fald staar det enhver frit for, at bedømme efterstaaende Vers. — Melodien: „God save the king."

Imua ou makou
Ke Lii o na Alili,
E aloha mai
E man ke ea e
O ke aupini nei
E ola mau makou
Me ka Moi.

God Forklaring. En Lærer forsøgte at forklare nogle Børn Begrebet Tro saaledes: „Naar jeg fortæller jer bestemt, at jeg en Dag saa et Æsel klatre op ad Frihedsstøtten paa Vesterbro, vil I saa tro det?"

„Ja a—a."

„Ser I, det er Tro. I tror mig, fordi jeg siger det, og I føler for sikkert, at jeg vilde ikke fortælle jer noget som er usandt."

Den næste Dag gjorde han de samme Børn Spørgsmaalet: „Hvad er Tro?"

„Et Æsel som kan klatre op ad Frihedsstøtten," svarede en lille Fyr hurtigt.

Det kommer an paa Forstaaelsen. Sir Edwind Landser var en Aften i Selskab, hvor en ung adelig Dame blev omtalt.

„Hun har en Mund lige som en Elefant," sagde Landser.

„En Elefant! En Elefant! Hvor kan De dog sige det, Sir Edwind? Det er jo næsten raat," udbrød en Dame indigneret.

„Raat, Frue! Jeg paastaar hun har en Mund som en Elefant, fordi den er fuld af Elfenben.

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

2 1 8 4 7
En Flod, og af de korte,
den kaldes og den sorte.
7 6
Jeg elskeds højt af mange.
3 7 1 5
For mig hvert Lam er bange.
1 2 3 4 5 6 7 8
En skøn og ædel Kvinde
i disse vil du finde.

Ki.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad, danner Navn og Tilnavn paa en dansk Konge:

En By i Jylland.
En By i Holsten.
En dansk Ø.
En Flod i Rusland.
En Ø ved Jylland.
En By i Fyn.
Et Bjærg i Asien.
En By i Rusland.

E. I.

Tal- og Bogstavgaade.

Oplosninger.

Bogstavgaaden i Nr. 3: Kaal — Kalla — Aar — Lak — Kar — rar Klara.

Tændstik-Opgave i Nr. 3:

M O R S
M O L S
V I E N

Brevkasse.

L. P. Digtene ubrugelige.

En mangeaarig Holder. Foreløbig ser vi os ikke i Stand til at besvare Deres Spørgsmaal.

C. I. Hr. Pastor C. Leunbachs Adresse er: Tranekær Præstegaard paa Langeland.

H—n i N paa F. De omspurgte Kvartaler af „Husvennen" kan endnu faas til sædvanlig Pris.

Bjørn. Opbevaring i Æsker eller paa enkelte Kartonblade er sikkert tilraadeligt.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Komponist Joseph Glæser, af N. K. Madsen-Stensgaard, med Portræt. Münchhausen og de tre Krybskytter, af Rud. Baumbach. Fiskeværet Stamsund, med Billede. Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Fortsættes.) Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte, (Fortsættes.) Grævlingen, med Billede. Fjerkræ- og Biavl. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Brevkasse.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 5. Søndag den 1. November. 1891.

Biskop C. V. Schousboe.

Det synes, som brød man med gammel Sædvane, da Pastor C. V. Schousboe for et Par Aar siden udnævntes til Biskop over Aalborg Stift. Tidligere gaves Biskop-Embederne — i hvert Fald som oftest — til ældre, veltjente gejstlige, der her kunde hvile ud paa de gamle Dage. Nu var det en Mand i sin bedste Manddomsalder, paa hvem Valget faldt, en Mand, der foreløbig ikke tænkte paa Hvile, men opfyldt af Virkelyst og Nidkærhed gav sig til at røgte sit omfattende Kald.

Carl Vilhelm Schousboe er født den 7. September 1841 i Faaborg, hvor Faderen paa den Tid var Kateket. Senere blev denne Sognepræst ved St. Kathrine Kirke i Ribe og atter senere Præst i Høje-Taastrup paa Sjælland. Medens Familien var bosat i Ribe, sattes Sønnen i den derværende Latinskole og udgik herfra som Student 1858. Han valgte det theologiske Studium. Efter at han i Begyndelsen af Aaret 1864 var bleven Kandidat, var han i nogen Tid theologisk Manuduktør og samtidig Lærer ved Hærens Elevskole. I Aaret 1868 blev Schousboe Kateket og Skoleinspektør i Viborg. Paa samme Tid modtog han Ansættelse som Feltpræst i Lejren ved Hald og virkede i denne Stilling gennem flere Aar. Mange, der har været med i Lejren derovre paa de midtjydske Heder, vil fra hin Tid mindes den unge Præst. Hans smukke, kraftige Ord gjorde altid et godt Indtryk paa Soldaterne, der gerne flokkedes om hans Stol. Net jævnlig hentydede han til den Stand, de tjente, til de Pligter, der var paalagt dem at udføre, til Fædrelandets Tarv, som det var overdraget dem at varetage til Guds og Folkets Ære.

Biskop C. V. Schousboe.

Fra Viborg blev Schousboe den 18. Januar 1875 kaldet til residerende Kapellan — senere til Sognepræst — ved Garnisons Kirke i København. Her samlede han snart, Søndag efter Søndag, en talrig Menighed. Tillige tog han levende Del i Hovedstadens kristelige Liv; han blev Medlem af Bestyrelsen for „den indre Mission i København", og bl. a. valgtes han til Formand for et af denne Forening nedsat Udvalg om Søndagsskolesagen og Ynglingeforeninger. I Begyndelsen af Firserne foretog han en Rejse til Rom og Neapel, og nogle Aar senere besøgte han Trondhjem og Nordkap. 1885 deltog han i de kirkelige Ynglingeforeningers 10de internationale Konference i Berlin. Han var saaledes en Mand, der baade havde set sig om i Livet og paa flere Omraader taget Del i Kirkens Arbejde, da han i 1889 udnævntes til Biskop over Aalborg Stift.

Foruden som Taler og Prædikant har Schousboe ogsaa virket som Forfatter. I Aarenes Løb har han udgivet en stor Del af sine Prædikener: „Syv Prædikener i Lejren ved Hald," „Prædikener til Kirkeaarets første og anden Halvdel" samt et Mindeskrift om Morten Luther.

Asken Ygdrasil, Asernes Tingsted.

Hvad Navnet Ygdrasil betyder, er nok endnu halvt en Gaade; men deler man det som et sammensat Ord: Ygdra-Sill, saa kan man ved Sill tænke paa en Sule, og man vil mindes om Irmin-Sul, der var Navnet paa det store Træ, som Sakserne indtil Karl den Stores Tid havde saa stor Ærbødighed for, at den tyske Hedenskab antoges at have faaet sit Knæk, dengang da de kristne Præster lod det omhugge. Men efter de gamle Krøniker havde Sakserne kaldt dette Træ Irminsul eller „Allmind-Støtten", fordi „de troede, den bar det hele." Sakserne har naturligvis ikke fra først af ment, at Træet Irminsul var aldeles et med Asken Ygdrasil, som var den Sule eller Støtte, der bar det hele; men de har i Irminsul set et Billede paa Kæmpeasken. Det er gaaet dermed som med Stedfæstningen af Folkesagnene. Naar man i gamle Dage sang om Habor og Signe og satte sig rigtig levende ind i den trange Skæbne, der fulgte disse trofast elskende, saa kom man uvilkaarlig til at tænke over, hvorden der vel maa have set ud, hvor de levede og færdedes. Og saa tænkte man i Sydsjælland, at det kunde have været der — i Sigersted — at Signelil havde boet, og ved Kallundborg blev man sikker paa, at det var i Fjorden udenfor, Hærenes Vig, at Habors Broder var kommen sejlende for at hævne sin Faders Død. Men der var adskillige Steder i Sverige og adskillige Steder i Norge, hvor man lige saa levende tilegnede sig den gamle Sang, og baade i Nørrejylland, Sønderjylland og paa Als paastod man siden, at der havde den gamle Begivenhed hjemme. Man vilde endelig hævde sig Signelils Bur, „selv om man maatte tage Habors Galge med i Købet." Paa en lignende Maade er det vel gaaet med Sagnet om Asken Ygdrasil; hvor man tilegnede sig det rigtig levende, kom man uvilkaarlig til at knytte Forestillingen derom til et ærværdigt Træ i sin Nærhed; selve Navnet eller et tilsvarende gik over paa dette haandgribelige Træ; Ærbødigheden for den Ask, der bærer det hele, kunde da ogsaa gaa over paa et Træ som det, der stod i det gamle Saksland. Ved Upsal skal der ogsaa have staaet et gammelt Træ, som man ogsaa nærede stor Ærbødighed for. Men endnu mange andre Steder har man haft Træer, som Øjet kunde fæstes paa, naar Ygdrasils Billede skulde hæve sig for det indre Syn. Naar der i den Tid, da Bønderne drev deres Jord i Fællesskab, skulde træffes Aftale om, hvornaar man kunde begynde at pløje, saa, høste, slaa Kvæget løs, istandsætte Gærder og lignende, da stævnedes alle Bymændene ved Hornets Lyd til et Grandemøde paa „Byens Gade under et Træ, sædvanlig en Ask, som man endnu kan træffe i mange af vore Landsbyer." Dette er Historikeren Allens Ord i hans store Værk om Kristian den Andens Tid. Og den samme Mand oplyser senere, at Bønderne paa deres Grandemøder eller Gadestævner selv langt hen i Tiden kunde komme til at tage Del i Retsplejen. De har da haft Tingsted under Asken i hver By; der var det, de skulde tage Beslutning om Fremtiden, og der har, vel især i ældre Tider, ogsaa været fældet Kendelser. Hertil skal jeg føje, at det er blevet mig fortalt af en højt agtet Gaardmand, at det har været en gammel Mening, at der ikke kunde trives giftigt Kryb under Asketræet, derfor kunde man trøstig lade de smaa Børn lege der. Den samme Mand har ogsaa gjort mig opmærksom paa, at man træffer Asketræer selv paa saadanne Kirkegaarde, som ellers er mest udsatte for den skarpe Blæst og derfor mindst skikkede til Trævækst. Skulde ikke det ene med det andet staa i Sammenhæng med den Ærbødighed, som Fædrene nærede for Asken Ygdrasil, og som uvilkaarlig overførtes paa Asken, der stod midt i Byen, og paa Asketræerne i det hele?

Hvad fortalte da de gamle om Asken Ygdrasil, som kunde gøre, at de nærede saa stor Ærbødighed for den? Lad Svaret blive givet, som det er lagt den fremvise Vølve i Munden, og som Grundtvig har oversat det:

> Asken jeg kender, Ygdrasil kaldt,
> Bandet med Vædsker hvide i Løn,
> Duggen i Dale deraf nedrinder,
> immer den grønnes ved Urdas Væld.
>
> Møer højvise møder man der,
> trende i Tallet træde af Sal,
> Urda og Verdan vandre med Skulda,
> Lovgiverinden ligne de mest,
> riste paa Kævle, raade for Liv,
> tolke og Skæbnen for Tidernes Børn.

Det maa være det betydningsfuldeste, der er at sige om Ygdrasil, saa vist som Vølvens Spaadom er det ypperligste Vidnesbyrd om de gamle Nordboers Tankegang. Det maa være derfor, at Aserne holdt Ting under Asken Ygdrasil, fordi den for dem afbildede hele det aandige Liv som det, der altid paa en løndomsfuld Maade blev fornyet ved at overøses med de hvide Vædsker af Urdas Væld, og som det, der stod under alle de tre Norners beskærmende Haand. Aserne, „de høje", som deres Navne betyder, det er Odin, Tor, Tyr og hele deres Selskab; vi er vant til med Oehlenschlæger at kalde dem „Nordens Guder"; jeg kunde ønske, at man lod dette Gudenavn fare, vi kan jo i alt Fald ikke bruge dem som Guder; og det kan, som Grundtvig engang har sagt, ikke lægges dem til Last, at Mennesker har taget fejl og forgudet dem, saa lidt som det kan lægges en elskværdig Kvinde til Last, om nogen forguder hende. Aserne var et højt og herligt Folk, som de gamle drømte om, „et ideelt Folk"; naar Fædrene vilde udmale sig et Folkeliv i sin Glans, som det ikke var virkeliggjort paa Jorden, men som det de selv ønskede at arbejde sig frem imod, da sang de eller fortalte om Livet i Asgaard. Taget paa denne Maade kan Asamaalet blive frugtbart ogsaa for os. Men at denne Tanke ikke er grebet ud af Luften, det stadfæstes ved Spaadomskvadets Ord om Ygdrasils-Asken og Nornerne. Det var netop, fordi Aserne ikke var alraadende Guder, at de havde et saadant helligt Træ, hvorunder de mødtes, naar de skulde holde Raad, og naar de skulde fælde Domme. De skulde der mindes om, at det aandige Liv danner en Enhed, som Træet med dets Rod, Stamme, Grene og Løv danner en Enhed, og at derfor de store Spørgsmaal, som særlig laa Odin paa Sinde, „om Tidens Ophav, Alder og Ende", ikke kunde besvares hver for sig. De skulde der mindes om, at det aandige Liv maatte visne, naar det ikke altid paa ny blev fornyet ved at overøses af Urdavældet, som er Spaadomskilden. Og de skulde der ogsaa stadfæstes i den Vished, at det er alle de tre Norner, hvis Navne Grundtvig har gengivet ved

> Vorde, Vægrende og Skal,

der har deres Del i, at Livstræet altid grønnes paa ny. Det er ikke blot Spaadomsordet, Folkelivet behøver, for at holde sin Kraft vedlige, saa lidt som det blot er Solens Varme og Regnen fra Himlen, Planterne behøver. Der maa ogsaa Hindringer til, eller rettere: „Hindringerne kan blive forvandlede til Betingelser" for Aandslivets Vækst, naar de tages som dem, der kommer fra en venlig styrende Magt. Kulden i Maj Maaned varsler om den lune Lade; igennem Brydninger og Kampe staalsættes Viljen. Saa kan dog Skulda eller Ubfaldet svare til Spaadommen, hvormed Værket begyndtes:

> Skulda drikker Urdas Skaal,

synger Grundtvig, og han tænker vel paa, hvordan Oldinger, der har talt sammen om de Kampe, som ligger imellem deres Ungdoms Drømmeliv og Klarheden, hvortil de nu er naaet, kan klinke med hinanden og sige: en Skaal for vore Ungdomsdrømme! Vore Forfædre har set, at derom gjaldt det, at naar de skulde holde Ting paa rette Maade, da maatte de stille sig hen under Menneskeslægtens store Stamtræ og især ihukomme det folkelige Fællesliv, hvortil de hørte, for at fatte deres Raad som Fædrenes værdige Sønner, og som dem, der vil lægge alting godt til Rette for de kommende Slægter, og da maatte de komme det altraadende Forsyn i Hu, som ogsaa bruger de strenge Tider for derigennem at føre Folket til Maalet, som dets Seere eller Skjalde altid paa ny vil pege paa for at styrke det Haab, hvormed Livet staar og falder. Og fordi de følte, at derom gjaldt det for dem selv, derfor maatte de tænke sig deres Idealer, Asafolket, holde Ting under et Træ som Ygdrasil.

I et af de andre gamle Kvad hedder det om dette Kæmpetræ:

> Ygdrasils-Asken altid maa døje
> mere Ulempe, end Mennesker ved:
> Kronvildt afnipper Knopperne fine,
> Trøske fortærer Trævedden god,
> Nidhøgen gnaver forneden flink.

Og dette passer godt med, hvad der klinger igennem Vølvens Spaadom, at Asken Ygdrasil trænger til at overøses af Urdavældet, ja trænger til alle de tre Norners beskærmende Haand for altid at grønnes paa ny. Det passer godt dermed, for i disse Linier er der peget paa, at Træet har alle mulige Fjender; Nidhøg og — som der andet Steds tilføjes — mange andre Orme gnaver paa Roden; Trøsken æder sig som Dødkød ind i Stammen, og Grenene med de fine Knopper afbides af Kronvildt, af fire graadige Hjorte, hedder det paa et andet Sted, som gaar omkring i selve Træets Grene, saa de nøjes ikke med at æde, hvad Grønt de kan naa fra Jorden. Ser man paa Ygdrasil som Billede paa Aandslivet, der forplanter sig igennem Slægterne, da ligger det nær ved Nidhøg at tænke paa „den gamle Slange", ved Trøsken at tænke paa Døden, og ved Hjortene at tænke paa de vilde Begærligheder efter Nydelse, efter Rigdom, efter Magt og efter Ære, som har fortæret mangt et ungt Menneske, om hvem man havde Grund til at tro, han vilde kunne være med til at fortsætte det aandelige Levnetsløb. Saaledes kan de enkelte Træk tydes; men Hovedsagen er dog at agte paa, at de gamle havde aabent Øje for

Mangfoldigheden af Livets Fjender, saa det vel gjordes Behov, at der var aarvagne og mægtige Hjælpere. I Tillid til dem kunde man være rolig trods al Fristertale; derfor sidder i Asketræets Top en gammel Ørn i urokkelig Ro, skønt et Egern har travlt med at løbe op og ned mellem den og Ormene, der gnaver paa Roden, for at sætte Splid imellem dem, eller vel snarere for at vække Tvivl hos Ørnen. Dersom Ørnen her som saa tit i Billedsproget betegner „Aanden i sin Kraft og Vælde", saa behøver man kun at spørge sig for om Slægtens Høvdinger, over hvis Isse den Aand har svævet, og det vil da ikke fejle, at man ogsaa kan erfare, at det mangen Gang har lydt for deres Øren, om hvad Fortræd Nidhøggen nu har gjort, om hvordan Trøsken nu har tæret om sig, om hvordan denne og hin Ungersvend har svigtet Forventningerne, man nærede om ham. Sligt bliver forebragt Høvdingerne for at de skal falde i Tvivl. Men er virkelig den Aand over dem, som lagde Fædrene Billedordet paa Læben om Ygdrasilsasken, da rokkes de ikke ud af deres Ro, for de ved, at der er en Modvægt imod alle de vilde og fortærende Kræfter. Nornerne sætter Grænsen for deres Virksomhed.

Der er endnu mere at fortælle om Ygdrasilsasken; men lad det blive ved at nævne det ene Træk til, at der foruden Urdavældet endnu er en Brønd ved dens Rod, Mimersbrønden, hvori det samles, som drypper ned fra den gamle Ask. Spaadomsordet vækker og nærer Livskræfterne, og saa øves Daaden; men af det daadfulde Liv udspringer Erfaringen, og hvor Erfaringerne samles sammen, der er Videns Brønd. Tilvisse maa den ikke undværes, hvor Aserne stævnes til Ting, naar ellers Asernes Raadslagning skal være et Forbillede for vor.

Odin, Kongen i Valhalle
skønt for kær ad Lykkespil
holdt dog Ting med Aser alle
under Asken Ygdrasil,

sang Grundtvig, da han var kommen til at se paa de raadgivende Stænderforsamlingers Indkaldelse af Frederik den Sjette som et Kæmpeskridt til at faa den gamle Skikkelse af det danske Folkeliv virkeliggjort. Jeg har tænkt, om det ikke engang vil ske, at der hos os ligesom i Norge bliver bygget et særligt Hus for vor Rigsdag, og om saa en Kunstner til Folketingets Sal vil prøve at male et Billede af, hvordan der blev holdt Raad under Ygdrasil. Hver i sin Stilling maa vi tilvisse betænke, hvad vi vil svare, naar vi stævnes for Asken. Men særligt maa hint storartede Tingsted, som de smaa Grandestævner under Asken paa Gadehjørnerne mindede om, svæve som Forbillede for nordiske Tingmænd, der samles for at bygge Landet med gode Love, som for at gøre deres bedste til, at det blomstrer frem i Freden og værnes vel i Krigen.

L. Schrøder.

Forfulgt.

Fortælling af P. C. B. Bondesen.

(Fortsat.)

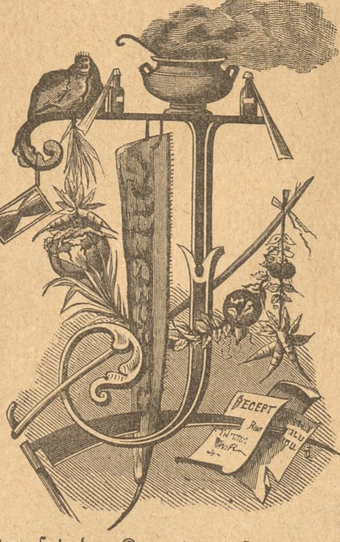

Ja, I har travlt, Margrete; men lad nu det være godt! Her har jeg faaet en Skrivelse, kan du gætte fra hvem?" Han rakte hende Brevet.

„Nej, hvem er vel det fra, jeg mindes ikke at have set de Kragetæer før."

„Det er fra Rudbek paa Møllegaard, nu kan I selv læse det."

Hun satte sig ned og læste, og imedens stod han ved Vinduet og smaanynnede.

„Det var dog højst mærkeligt," udbrød hun, da hun havde stavet sig igennem Brevet. „Hvor gunstig Lejlighed til at slippe af med Hr. Hans. I kan jo dog med rolig Samvittighed svare, at han er en dygtig Præst, og saa for Resten hvordan han har været over for os, det behøver I jo ikke at berøre, det spørges der jo ikke om, og man skal da heller ikke sige alt, hvad man ved."

„Ja, det er nu meget godt," svarede Erik, „men jeg vil nu netop fortælle Rudbek, hvad stridbar Karl han er, han skal ikke være Præst i Longelse, et Pennestrøg fra min Haand skal forbyde det, paa den Maade skal han ikke slippe herfra."

„I er streng, Erik, I vil have ham afsat?"

„Ja, det har I ogsaa villet; men, nu I ser Udvej til at slippe ham paa anden og bekvemmere Maade for Hr. Hans, saa vaagner eders Øllebrødsbarmhjertighed! Jeg har sagt, at I skal faa eders Ønske opfyldt at se Monsieur Jens som Sognepræst i Gislev og Birgitte Brodersdatter som hans Kone; men I maa lade mig raade for, paa hvad Maade det skal ske."

Fru Margrete havde en Indvending paa Læben; men hun tav. Hun havde intet højere Ønske for Øjeblikket, end at Hr. Hans maatte komme fra Gislev, hvor han kun var til stadig Ærgrelse for hendes Mand; men imellem var det ondt for hende at tænke paa, at han skulde afsættes. Hvor glad blev hun derfor ikke, ved at læse Rudbek von Dittens Brev, der stillede Hr. Hanses Befordring fra Gislev i Udsigt. Men det var kun en stakket Glæde, paa den Maade maatte Hans Allesen ikke slippe, hørte hun nu, og hun forstod, at her nyttede det ikke for hende at gøre Forsøg paa at overtale. Her stod Erik urokkelig. I enkelte Ting var hans Mening ikke at forandre, og Margrete Ramel kendte sin Husbond ud og ind, hun vidste, at Striden med Hr. Hans var en af de Sager, han selv vilde raade.

XI.

Det var en Aften midt i December 1676. Sneen laa udbredt som et hvidt Tæppe. Oplyst af Maanen og de funklende Stjerner, var det som oversaaet med Diamanter.

Hr. Hans Allesen havde været ude ved Herredsbæk[1]) at give en syg Sakramentet og var nu paa Vejen hjem. Den bredskyggede Hat sad dybt ned over Panden, og Kappekraven havde han trukket op over Ørene. Saaledes kunde han desto mere uforstyrret hengive sig til sine Betragtninger. Hans Tanker drejede sig om den kedelige Proces, i hvilken han var bleven indviklet; men nu stod hans Dage dog bedre end før, det saa ud til, som om han skulde faa Ret. Naar han saa dermed kunde komme til Ro! Det var saa kedeligt saaledes bestandig at være paa Feltfod. Men der var ingen Udsigt til Fred. Havde Erik Sehested hidtil givet ham noget at tænke paa, saa vilde det sikkert ikke blive mindre herefter, naar han nu tabte Processen og saaledes led et Nederlag. Hvor godt det derfor skulde være at komme bort fra dette Sted! Næste Gang, han havde Udsigt til Befordring, vilde Erik næppe hindre det. Af Hensyn til Birgitte var det heller ikke godt at være i Gislev. Birgitte! Ja, hvorfor skulde nu den sorte Rækel til Skolemester gaa ham i Vejen og forstyrre hans Lykke? Havde han ikke været, hvor vilde alt ikke været anderledes! Hvor vilde det da ikke være dejligt at komme hjem! Nu var det derimod saa trist. Ingen kærlig Stemme bød ham Velkommen. Ingen Kys og intet Favntag ventede ham. Og han trængte dog saa usigelig til Kærlighed. Hvor vilde hans Gerning ogsaa kunne vinde derved! En Præst trængte mere end nogen anden til Kærlighed; men, hvor maatte han ikke savne det! Hans Liv laa saa tomt og glædesløst for ham.

Han standsede. Det var, som om han hørte et Skrig. Nej, alt var roligt. Han fortsatte derfor sin Gang. Kun et Par Skridt, og der lød atter et Skrig, denne Gang endnu mere gennemtrængende end før. Det kom ude fra Krattet, gennem hvilket en Sti gik fra Lamdrup til Gislev. Nu saa han en Kvindeskikkelse i fuld Løb op imod Vejen. Han blev staaende. Hvem kunde det vel være? Hun styrede lige imod ham, og i næste Øjeblik laa en ung Pige i hans Arme.

„Hjælp, Hjælp!" stønnede hun helt aandeløs.

„Hvad, er det dig, Karen!" udbrød han.

Han genkendte hende straks. Det var Karen, der havde tjent som Fadeburspige i Præstegaarden, men ved sidste Flyttedag var kommen til Lykkesholm.

„Min Gud, hvad ser jeg! — Er det eder, Hr. Hans! Tilgiv" — — Hun rev sig ud af hans Arme; men Benene svigtede hende, saa hun sank i Knæ. Han hævede hende op og holdt hende igen i sin Favn.

„Vær ikke vred," stammede hun, „jeg blev saa glad, da jeg hørte Fodtrin heroppe paa Vejen og saa, at der kom nogen, jeg vidste ikke, at det var eder, Hr. Hans!"

„Bryd dig bare ikke om det; men sig mig, hvad er der hændet?"

„Aa, der kom en efter mig. Han rev mig om, stoppede et Tørklæde i Munden paa mig og slæbte mig ind i Buskene — aa, jeg er ulykkelig! — Det hjalp kun lidet, jeg strittede imod, han trak afsted med mig! — Aa, Hr. Hans! Jeg er saa ulykkelig, saa ulykkelig!" Hun græd og jamrede sig.

„Aa nej," trøstede han, „der kunde være sket en Ulykke; men det kom ikke saa vidt, vær du derfor rolig! — Men hvor blev han af, den Slyngel?"

[1]) Det nuværende Herbæk.

„Ja, jeg ved ikke," svarede hun, „han har formodentlig skjult sig i Krattet. Jeg var saa heldig at faa en Haand fri. I en Fart havde jeg Tørklædet ude af Munden, og da jeg gav mig til at skrige om Hjælp, saa løb han!"

Hun begyndte atter at græde og sank tilbage i Præstens Arm, idet hun hviskede: „Jo, jeg er ulykkelig!"

Præsten hørte det ikke. Han stod i sine egne Tanker og stirrede ind i det smukke Pigeansigt. Da for han med et op. En Slæde strøg forbi, og med en skærende Haanlatter hilstes han af den unge Mand, der sad i Slæden.

XII.

Rygtet er at ligne ved en Snebold, der bliver større og større ved at rulle ned ad Taget. Saaledes vokser ogsaa Rygtet ved at løbe fra Mund til Mund.

Skolemesteren fra Lykkesholm havde været i Ørbæk Præstegaard at besøge Hr. Niels. Paa Hjemvejen havde han set Hans Allesen med en ung Pige i sine Arme. Hvem hun var, vidste han ikke; men at det var Hr. Hans, derom kunde der ikke være Tvivl. Det havde han dog ikke troet ham til. Det skulde Birgitte og hendes Moder blot vide! De vilde da ikke længer have Medynk med saadan en løsagtig Person.

Han havde ingen Ro paa sig, før han kom til Præstegaarden og fik fortalt, hvad han den Aften havde set, og fra Dagligstuen trængte Historien ud i Køkkenet. Pigerne burde ogsaa vide det. De kunde da bedre forstaa, hvorfor Birgitte ikke vilde have med saadan en Mand at bestille. Videre og videre gik saa Historien ud i Sognet, og overalt, hvor den kom frem, blev der lagt noget til og trukket noget fra, eftersom det bedst kunde smykke den, og helt ukendelig vendte den derfor senere tilbage. Men hvem Pigen var, vidste ingen, snart blev der nævnt en, snart en anden. Til Hr. Hans kom Historien imidlertid ikke, hos ham kunde man ellers have faaet bedst Besked; men altid gik den uden om ham. Lidt efter lidt tabte Rygtet sig dog og døde hen, Folk fik noget andet at tale om og nogle andre at sladre om.

Der var dog een, der gemte paa Historien. Der kunde maaske blive Brug for den senere. Det var en ung Rytter, der laa i Kvarter i Sandager. Sidst i Maj Maaned 1677 træffer vi ham en Dag paa Gislev Kro, hvor han sad i Skænkestuen med et Krus Øl for sig.

„Halløj Niels," raabte han ad Kromanden, der netop gik igennem Stuen, „du kan saa ingen Makker skaffe, jeg troede ellers, jeg skulde have faaet mig en Lanter."

„Nej, Esben, det faar du have til gode til en anden Gang," svarede Kromanden.

„Ja ja da; men kom saa hid og lad os sladre lidt sammen, du behøver da ikke at have saa travlt."

„Har du noget nyt at fortælle maaske?" spurgte Niels Kromand, idet han satte sig paa Bænken hos Rytteren.

„Ja, det kan dog hænde, at du ikke ved det sidste nyt," svarede denne.

„Nej, det gør jeg vist ikke, lad os blot høre!"

„Kender du Karen, der kom fra Præstegaarden for et Aars Tid siden, og som nu er Fruens Pige paa Lykkesholm, hvor længe det saa varer?" vedblev Rytteren.

„Naa, Kristen Smeds Karen, jo vel, hende kender jeg saa godt! Er det gaaet galt med hende?"

„Ja, spørg blot Præsten, det siges fuldt og fast, at han har Skylden!"

„Præsten!" udbrød Niels Kromand, „hvad for en Præst, da ikke vor vel?"

„Jo netop! Kan du ikke huske, hvad Historier der gik i Vinter, at Hr. Hans var bleven truffen med et Pigebarn ved Herredsbæk, eller hvor det nu var. Dengang vidste man ikke, hvem Fruentimmeret var, men nu ved man det, — der er dog intet, der kan skjules." Han tav og tog sig et Drag af Kruset, hvorpaa han strøg sig om den store tykke Knebelsbart og vedblev: „Jo, det er rigtignok en net Præst, I har!"

„Aa, det kan ikke være sandt, Esben!"

„Ikke være sandt! Du er dog ogsaa et Fæ, Niels! Er det værd at fortælle dig noget!"

„Ja, jeg husker godt det Rygte, der gik i Vinter; men det faldt saa helt hen igen, saa jeg troede, det var Løgn det hele, jeg kan da heller ikke tro Hr. Hans til sligt."

„Hvorfor ikke det! En Præst er jo da kun ogsaa et Menneske!" fortsatte Rytteren. „Ser du, det var ret før Jul, han blev truffet med Fruentimmeret, det kan rigtig godt passe, det."

Niels rystede paa Hovedet. Desto ivrigere vedblev Esben: „Hun har jo, som du ved, tjent i Præstegaarden, derfra skriver det første Bekendtskab sig. Naa, og hvorfor skulde Jomfru Birgitte vel ellers ikke ville have ham! Han har dog et godt Kald, og hun kunde da blive i sin Fødegaard! Men nu er det let at forstaa. Hun har jo længe kendt hans Farter, og det er da saa rimeligt, at hun ikke vil binde sig til en saadan Mand."

Et uheldigt Møde.

„Det er rigtignok en besynderlig Historie den; men — der har vi Præsten," sagde Kromanden, „han kommer her ind!"

„Det var som —, naar vi snakker om Fanden, desto nærmere er han! Saa Præsten gaar ogsaa til Kros, ja, som jeg siger, han er jo kun et Menneske!"

„Guds Fred!" hilste Præsten, idet han traadte ind. „Jeg vil gerne tale et Par Ord med dig, Niels, kan vi gaa her ind?"

Han gik foran ind i det tilstødende Kammer. Kromanden fulgte efter og lukkede Døren.

Rytteren strakte Hals og lyttede. Han kunde ikke opfange hele Samtalen, kun enkelte Ord; men af disse troede han at forstaa, hvad det gjaldt. Han hørte tydelig Præsten tale om at faa en Vogn, og Karns Navn blev ogsaa nævnt. Saa forstod han Sammenhængen. Karen skulde fra Lykkesholm, og Præsten vilde skaffe hende Befordring, dog ikke sin egen, hvad der vel heller ikke gik an.

En Stund efter gik Præsten.

„Naa, maatte du saa skrifte for Præsten, eller han for dig?" begyndte Rytteren.

„Du er ogsaa saa nysgerrig, Esben! men det hjælper ikke, at du vil udfritte mig, du faar alligevel ikke at vide, hvad Hr. Hans og jeg talte om!"

Ja, det behøvedes heller ikke. Rytteren havde hørt tilstrækkeligt. Han tømte sit Krus, gav Kromanden Betaling og tog derpaa sin Hat. „Nu skal jeg om i Præstegaarden," sagde han, „Dorthe Kokkepige og jeg har en lille Tid været gode Venner." Han gik og glemte ikke at tage Historien om Præsten med sig.

(Fortsættes.)

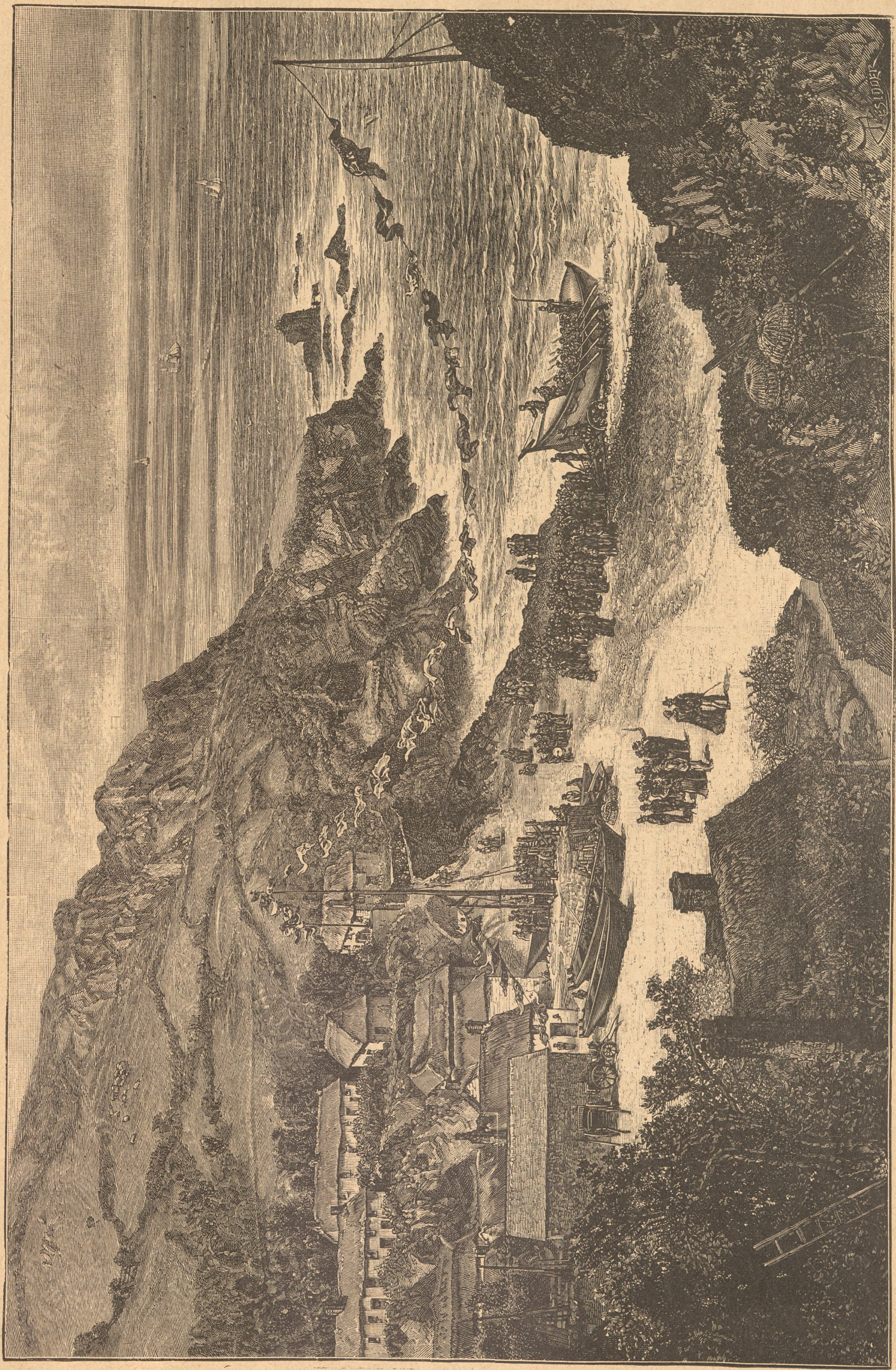

En Redningsbaad døbes ved den engelske Kanal.

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytle.

(Fortsat.)

Nej, hun gør os Tiden lang," sagde Fader. „Her kan vi maaske faa Lov at sidde hele Natten — og hvordan vil det saa gaa med Josef? Han vil være, hvor vi er, og Ole Lukøje begynde allerede at komme efter ham."

„Josef er en rask Dreng, der nok kan vaage!" raabte den muntre Pige leende og kyssede mig atter. „Koen kælver og giver Mælk i Spanden, og Josef skal have Sødgrød og Naamælkskage!"

Og saa sang hun:

„Rid til Mølle
paa to Følle,
kom tilbage
paa to Plage!
De er ranke,
de er blanke,
de er abildgraa —
og dem skal Josef ride paa!"

„Mer!" raabte jeg henrykt.

„Fattigmand red til Mølle,
saa højt han kvad:
vi skal ha'e Grød til vor Nadver i Aften,
saa bli'er vi glad,
med Kli', med Kli'
med Klumper i,
med søden Valle at dumpe den i!"

„Hvad saa mer?" raabte jeg.

„Der løb en rød Gris op ad min Faders Gaard
med saa lang en Hale,
op ad Bakker, ned ad Dale,
det skal bitte Josefs Mund betale.
Fir' og tyve Kys er min Ret,
faar jeg flere, bli'er han træt:
Jen, to,
klap vor So,
tre, fire,
drej paa Lire,
fem—seks—syv—otte — — —
det var uden at lyve,
lige fir' og tyve!"

„Nej, ved du hvad, Karoline!" raabte jeg og tørrede mig om Munden, „naar du saadan vil kysse, saa bryder jeg mig ikke om flere Sangremser."

„Du skal blive fri, bitte Josef, for jeg kan ejheller flere i Aften," lo hun. Og nu blev der et lille Ophold. Derefter begyndte Moder:

„Naa saa I har haft Besøg af Birkedommeren? Er det sandt, at Madammen laver til Barsel?"

„Ja, det er rele nok," svarede Pigen; „hun og Præstemadammen følges godt nok ad."

„Saa er det da ogsaa morsomt, som de to Familier følges ad i alt," udbrød Moder. „De kom hertil i Fjor omtrent ved samme Tid — der var knap fjorten Dage imellem — de var nok ogsaa blevne gifte noget nær lige tidlig, og skal nu begge Madammerne ogsaa blive ens om at slaa deres Hue til Stuedøren — maaske paa en og samme Dag, saa har vi hørt det med!"

„Saamænd, umuligt er det vel ikke, men jeg tvivler dog om, at det slumper sig saadan," indskød Fader.

„Ja, I maa nok kalde det morsomt, Karen Matises," sagde Karoline, henvendt til Moder; „men mere morsomt vilde det være, om de to Børn, som endnu ikke er fødte, kunde komme til at følges ad; for det blev bestemt i Aften."

„Ih, hvad siger du?"

„Aa jo, I kan tro, der blev snakket og skæmtet og let en god Hoben om den Ting ved Bordet. Sært er det for Resten med fine Folk, at de kan være saa frittalende. En skulde næsten tro, at de ikke regner os ufri for Mennesker, eller at de rent glemmer, at vi baade kan høre og stave og lægge sammen. Jeg gik jo for Borde, I ved; men de lod, som jeg aldrig var til Stede, og jeg hørte al deres Snak."

„Hvad snakkede de om, Karoline?"

„De snakkede om, at dersom den ene Madam fik en Dreng og den anden en Pige, saa skulde Drengen engang i Tiden være Præst i Sahl og giftes med Pigebarnet."

„Og det blev de enige om?"

„Ja, de gjorde."

„Og det var deres ramme Alvor?"

„Jeg tror det næsten; for da Birkedommerens var komne til Vogns og rullede fra Døren, raabte Pastor Bøtcher og Madam Bøtcher efter dem: glem nu ikke Aftalen!"

„Ja, det er jo saa en Slags Spaadom," bemærkede Fader; „men der vil løbe meget Vand i Havet, inden den bliver opfyldt, om det sker nogen Sinde. Mennesket spaar — —."

„Og Gud raa'r," fuldendte Moder; „der kan jo ogsaa komme det i Vejen, at det bliver to Drenge eller to Piger."

„Ogsaa det, Karen," sagde Fader; „men er det Guds Vilje, at det skal gaa, som Forældrene har aftalt, saa vilde jeg ønske, at Madam Møllers Barn maatte blive en Søn; for Birkedommeren er et bedre Menneske end vor Fa'er. Fattigfolk roser hverken Præsten eller hans Kone."

„Nej, og det er vel ogsaa derfor, de kalder Præstegaarden for Knapsultenborg," svarede Pigen. „Ak ja, de er meget knebne, baade Præsten og Madammen. Kusken fra Skibelund fik saamænd ikke andet i Aften end et Stykke Fedtebrød med Salt paa. Jeg skammede mig næsten ved at bære det ud til ham, og han spiste det da heller ikke, men tog sulten hjem."

„Er det sandt?"

„Ja, saa sandt, som jeg sidder her. Jeg tror dog ikke, hun er saa slem, hun vilde vist gerne gøre godt, naar bare hun maatte for vor Fa'er; men det maa hun ikke, for han vil raade, og han er den værste, hvad Gerrighed anbelanger. Men hvad skal man sige til det? Han er jo dog vor Sjælesørger og en retskaffen, lærd Mænd og dygtig til at vise igen — — —."

Mere hørte jeg ikke at Samtalen; mine Øjne faldt i, og jeg sov haardt og trygt, til jeg blev vækket af Moder, der ruskede i mig og kaldte med kærlig Røst:

„Vaagn op, bitte Josef! nu har Koen kælvet!"

„Hvor er Kalven? maa jeg se den?" raabte jeg, endnu ikke ganske vaagen.

„Ja, du maa, min egen Dreng! kom du med mig!" svarede Moder.

Hun tog Lygten i den ene Haand og mig ved den anden, og vi fulgtes langs ad Grebningen og ind i Faarestien.

Faarene stod ræbde i en Klynge henne i den fjerneste Krog af Stien, og paa den tomme rummelige Plads inden for den lille Trælaage laa Kalven og sparkede ud med Benene. Fader, med sin strikkede, røde Hue paa og i sine Faareskinds Klæder, stod bøjet over den og gned den tør med en Visk Halm.

„Det er vist en god Kalv?" bemærkede Moder.

„Prægtig stor Tamp?" svarede Fader tilfreds og blev ved at gnide væk.

„Hvad mon det er for en?"

„Det er en Kviekalv, bitte Mo'er."

„Ih Gud ske Lov da, den skal lægges til."

„Ja, det skal den, Gud spare den!"

Endelig var han færdig og rettede sig i Vejret.

„Du har vel Kridtet hos dig?" spurgte Moder.

„Ja, det har jeg i Lommen," svarede han, idet han tog det frem og tegnede dermed et stort hvidt Kors midt i Kalvens graa Pande og to paa Ryggen. „I Guds Faders, Søns og Helligaands Navn!" mumlede han, medens han brugte Kridtet, „Gud give Held og Lykke!"

„Amen i Jesu Navn!" svarede Moder.

Efter at Fader ogsaa havde skrevet et Kors paa begge Sider af Laagen, forlod vi Faarestien og gik ud i Nødsiet igen.

Nu tog han Lygten, og Moder gik op i Baasen og gav sig til at kærtegne Koen, der stod og brølede og vilde hen, hvor den kunde høre Kalvens spæde, kaldende Røst.

„Aa, din sølle Bosseko!" sagde Moder; „hvor du er en god bitte Ko, der vil give os mange Spande Mælk! Gud bevare dig for Kolden og Solskud og onde Øjne! Laan mig Kridtet, Matis!"

Koen fik saa ogsaa sine tre Kors, og efter at Fader derpaa havde givet hende et Havreneg, tog Moder min lille sovende Broder paa sine Arme, og vi fulgtes ad ind og kom i Seng.

„Men det er nok sandt! hvor blev Karoline af?" spurgte jeg, medens jeg sad og tog mit Tøj af.

„Hun er gaaet hjem, min Dreng."

„Og sagde ikke Godnat til mig!"

„Nej, for du sov jo, bitte Josef!"

„Ja, det er da ogsaa sandt, og jeg vil sove mere endnu," sagde jeg, idet jeg glad puttede mig ned under Dynen og var væk med det samme.

Jeg havde nøje mærket mig, hvad Karoline havde fortalt om Aftalen mellem Præstens og Birkedommerens, og jeg for mit Vedkommende var vis nok paa, at „Spaadommen" vilde blive opfyldt, da Præsten havde haft med den at gøre; for ham nærede jeg høje Forestillinger om. Han var, efter mit Begreb, et overmenneskeligt Væsen, som en Halvgud, der noget nær vidste lige saa meget og var næsten lige saa mægtig som Gud selv. Det var en Mand, mente jeg, som Vorherre havde sendt os for at passe paa, at vi levede, som vi burde. Jeg var vis paa, at det lønnede sig at staa sig godt med denne strenge, mægtige Mand, og at det kun kunde opnaas ved, at man levede skikkeligt: aldrig løj, aldrig bandede, aldrig stjal,

aldrig sloges. Han kunde jo sidde hjemme i sit Lønkammer og se os alle sammen, se, hvad vi foretog os, høre, hvad vi sagde, og læse mine hemmeligste Tanker. Traf det sig, at jeg mødte ham paa Gaden, paa Vej eller Sti, saa rev jeg min Hue af, saa snart jeg fik Øje paa ham, og beholdt den i Haanden, indtil han var kommen mig langt forbi. Og for at han ikke skulde gøre mig Fortræd, bad jeg lønlig min Herrens Bøn eller sang i Tankerne nogle Salmevers, medens vi nærmede os hinanden, og jeg tvivlede ikke et Øjeblik om, at han jo godt kunde have sagt mig, hvad jeg tænkte paa, og at mine fromme Tanker behagede ham.

Det var en høj, kraftig Mand med et strengt Ansigt og et Par gennemborende Øjne. Til daglig gik han klædt i en lang, blaafarvet Vadmels Frakke, knappet tæt op i Halsen, blaa Vadmels Knæbukser med blanke Knæ-Sølvspænder, hvide uldne Strømper, Fedtlæders Halvstøvler og en sort Filthat med bred, opkrammet Skygge. Blev han standset paa sin Vej af nogen, som vilde tale med ham, havde han for Vane at støde sin sølvknappede Stok haardt ned i Jorden, trække Overlæben op imod Næsen, lukke Øjnene halvt i og vende det højre Øre om mod den talende, som om han var døv paa det venstre, hvilket dog ikke var Tilfældet. Saa snart vedkommende havde udtalt, rettede vor Fa'er sig i Vejret, vendte sig fuldt om imod ham, aabnede Øjnene og sagde sin Mening, kort og tydeligt. Sagen var afgjort, og med et „Gud befalet!" gik han videre.

Han var yderst streng i at fordre, hvad der tilkom ham af Tiende og Smaaredsel, men altid glad og godt til Pas over for dem, der punktlig bragte, hvad de var pligtige at yde ham. Og det var jo vistnok Guds Vilje, at han skulde tugte de genstridige og glæde sig over de lydige.

En Dag i Paaskeugen sad jeg og legede med nogle Pinde og glatte Stene paa Brinken uden for Præstegaardsporten, da Fæstegaardmand Søren Sejersen af vor By kom gaaende med en Ost, indsvøbt i et Tørklæde, og vilde ind ad Porten. Denne Mand var næsten stokdøv, og gik altid, naar han var ene, og tænkte højt. Idet han nærmede sig, hørte jeg ham sige:

„Vor Fa'er vil rimeligvis skænde, fordi Lammet, jeg sendte ham sidst, var saa lille. Tænker dog, jeg skal snakke ham tilfreds. Jeg maa give godt for, der er ikke andet at se efter. Han er jo en mægtig Mand, og jeg en sølle fattig Stodder — det gaar aldrig an at strides med ham, aak nej!"

Nu fik jeg Øje paa Præsten, der nærmede sig inde fra Gaarden, og jeg var ikke sen med at komme af Vejen og saa mig skjult bag en tæt Hyldebusk, der stod og groede op ad Ladebygningen.

Præsten og den døve Mand mødtes uden for Porten.

Søren Sejersen tog sin Hue af og lagde den paa Jorden, løste Osten af Klædet og rakte Præsten den. Det var en ualmindelig stor Ost, og Præstens Ansigt blev mildt.

„Er det en Paaskeost, Søren?" sagde han.

„Ja, vel saa, vor Fa'er," svarede den døve Mand; „det var en bitte Sildefødning, og vi har haft saadan et Vanheld med vore Lam i Aar. Ræven tog — —"

„Er det en Paaskeost, Søren?" gentog Præsten raabende.

(Fortsættes.)

Hvoraf kommer det?

Ærkehertug Maximilian af Østerrig, der som Kejser af Mexiko led den sørgelige Skæbne, i 1867 under et Oprør at blive fangen og skudt, førte paa sin Rejse til sit Kejserdømme en Dagbog, i hvilken følgende Begivenhed er fortalt.

„I Dag døde en Matros. Da han følte Døden nærme sig, var han opfyldt af Skræk og Bæven og forlangte stønnende, at nogen skulde bede med ham. Lægen henvendte sig til Officererne og Mandskabet; men overalt fik han Afslag; ingen var i Stand til at bede med en Sjæl, der stod i Begreb med at fare over i Evigheden. Da gik jeg selv til den døende; men heller ikke jeg formaaede at bede, jeg bragte det kun til forvirrede, afbrudte Ord, over hvilke jeg skammede mig. Da kom man heldigvis med en Bønnebog, med hvilken jeg knælede ved den døendes Leje; han hviskede Bønnerne efter mig og syntes at føle sig styrket derved. Men da jeg forlod ham, maatte jeg spørge mig selv: hvoraf kommer det dog, at vor Tids Mennesker, der dog ellers er saa kloge paa alt, ikke længer forstaar at bede, saa at Ord, som ellers rastløst lyder fra vore Læber, ligesom hentørres i vort Hjerte og vor Mund, saa snart vi prøver paa at vende dem til Gud?"

„Ja, hvoraf kommer det?" saaledes maa vi vel spørge med den østerrigske Ærkehertug.

Men Svaret turde ikke være særlig vanskeligt. Den, der selv er flittig i Bønnen, ikke blot efter Bønnebøger, men af Hjertets Fylde, han vil heller ikke kunne komme i Forlegenhed, naar han engang skal bede med en døende; og om han end øjeblikkelig kommer i Forlegenhed, vil det dog snart gaa over, og han vil i det mindste kunne lægge den døende, der saa længselsfuldt bedende stuer op til ham, nogle Bedeord og Suk i Munden. Men den, der ikke selv beder eller blot besørger sin Bøn mekanisk eller sædvanemæssigt efter en eller anden Bønnebog, han vil rigtignok ikke være i Stand til at hjælpe en stakkels døende Sjæl af Sted paa Ørnevinger. Der læstes engang om en Soldat, hvem en dødelig saaret Kammerat efter et Slag indtrængende anraabte om at bede med ham. Men Soldaten var for længe siden bleven afvænt med at bede; han gennemrodede sin Hukommelse, men intet vilde rinde ham i Hu. Endelig — jo, der var en lille Bønnestump, han fik trukket frem af Skatkammeret, og han begyndte: „Velsign vort Maaltid, Herre kær, velsign os alle, hver især, og lad i Ve og Vel os finde, at du har lyst din Fred herinde!" Det var jo rigtignok ikke den mest passende Bøn, han havde kunnet finde. Men — blev den hørt, lyste Herren sin Velsignelse over den ene Soldats sidste Stund og over den andens Nærværelse derved, da var heller ikke denne Forlegenhedsbøn forgæves.

Venskab i Køkkenet.

Du skal faa det rigtig godt hos mig, Marie; men jeg vil ikke vide af noget Kæresteri at sige!" sagde kort og bestemt Fru Hofraadinde Grejser, der i Nabolaget var lidt berygtet for sin Paaholdenhed.

„Jeg har ikke nogen Kæreste og agter heller ikke at lægge mig nogen til," forsikrede Marie, som skulde besørge Pladsen som Enepige hos Hofraadinden.

Madmoderen fæstede Lid til Pigens Forsikring, og en Tidlang gik det godt; men lidt efter lidt syntes Hofraadinden at lægge Mærke til, at Brød, Pølse, Mælk og Sukker ikke slog saa godt til, som det plejede. Hun satte sig da for at passe bedre paa Marie. Om Aftenen, da Kæresterne sædvanlig indfinder sig, opdagede Fruen imidlertid ikke noget mistænkeligt, og hun mente derfor, at Pigen hemmelig stak Fødevarer til en fattig Slægtning eller en ubenbys Kæreste.

Et skærpet Eftersyn blev Følgen, men længe uden Resultat. Saa stod Husmoderen en Vintermorgen en Time før op end ellers og skyndte sig i dybeste Negligee straks ud i Køkkenet, hvor hun mødte et højst uvant Syn. Omkring et Fad Mælk sad et Selskab af fem Katte, en gammel og fire Unger. Ikke langt fra dem var en stor, mager Hund ivrig beskæftiget med et Stykke Pølse og andre Levninger fra Bordet. Men i Vindueskarmen hoppede et Kompagni Spurve lystigt frem og tilbage og nippede ivrigt af nogle Smaastykker Brød og et stort Stykke Sukker.

Hofraadinden var nærved at synke til Gulvet af Forfærdelse.

„Du har altsaa dog ført mig bag Lyset, Marie!" udbrød hun vred.

„Nej, Frue," svarede Marie rolig, „det er altsammen kun, hvad jeg har sparet af min egen Mad, for at vore fattige Naboers Katte og Lænkehunden og de stakkels Fugle ikke skal lide Sult. Lidt Pølse, Ost og Brød har jeg rigtignok taget i Spisekammeret, men kun til vor Kostgænger, Fruens Søstersøn, som tit beklager sig over, at han er sulten."

Et Øjeblik tav Hofraadinden skamfuld; derpaa sagde hun venlig: „Kære Marie, har du end ikke den Skat, jeg mistænkte dig for at have, saa har du en Skat i Hjertet, som jeg ikke vil berøve dig. Bliv du kun trøstig ved at sørge for min Søstersøn og de hungrige Dyr."

(Ved A. Th. J.)

En Redningsbaad døbes.

(Med Billede.)

Vorherre hjælpe dem, der maa færdes paa Søen!" Saaledes lyder det ofte med et Suk fra Folk, naar de i de sene Efteraarsaftener sidder i deres lune Ovnkrog, medens Stormen bulder udenfor, piskende Regn og Hagl mod Ruderne, og et nattesort Mørke ruger over Land og Hav.

Og med god Grund trænger dette Suk sig frem, halvt Ønske, halvt Bøn. Thi Efteraaret med dets jagende Storme, dets uigennemtrængelige Mørke er just Sømandens farligste Tid. Paa det oprørte Hav er hans Fartøj da som en Nøddeskal, der slænges og krænges og hvert Øjeblik truer med at hvirvles ned i Dybet. Da maa den søfarende anspænde hver Sene og hver Nerve, og kommer han for nær Kysten, hvad enten denne nu er bræmmet med Sandrevler som den jydske eller med Klippeskær som den norske, vil han og hans Skude dog være Havets sikre Bytte — saafremt der ikke kommer Hjælp.

Men i vore Dage kan Sømanden ofte regne paa Hjælp, ikke mindst paa de mest farlige Steder. Hjælpen, der rækkes ham, er Redningsbaaden, der

vel bemandet med Kystens djærveste Lodser og Fiskere, gaar ud og bjærger den truede Besætning. Derfor bliver en god Redningsbaad ogsaa sin Egns Stolthed, delagtig i Befolkningens Hæder, og man forstaar den smukke Festlighed, der er fremstillet paa omstaaende Billede fra den engelske Kanal. Stationen har faaet en ny Redningsbaad, som nu skal døbes, idet den første Gang glider ud i Bølgerne. Vimpler og Flag vajer overalt, Fiskerlejets og Egnens Befolkning er samlet i tætte Skarer og iagttager spændt den højtidelige Handling. Og som de staar her, vil de mangen Gang senere flokkes, naar Baaden i Storm og Mørke bringer sin dyre Last af Menneskeliv i sikker Havn.

Fr. R.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

November.

I Løbet af Maaneden — før Frosten træder hindrende i Vejen — optages Silleri, afpudses og indslaas — saaledes som det tidligere er anvist. Til Brug i Løbet af Vinteren optages Porre, Pastinak og Schorzonerrødder. Alle tomme Jordstykker graves. Saa snart Frosten tillader at trille paa Jorden, enten dette nu bliver Tilfældet i November eller senere, føres Gødning ud paa Jordbærrene; mellem Rækkerne maa der da være gravet. Det samme gælder for Rabarber.

Man maa erindre efterhaanden at fjerne og brænde alt vissent Løv og lignende fra Frugtbuske og Frugttræer og fra Pladsen under dem; man maa navnlig være omhyggelig i saa Henseende ved Espaliertræer. Som omtalt flere Gange, maa man ikke glemme at grave ved Frugttræerne.

Det er nu Plantningstid. Ligesom man maa være omhyggelig ved Tilberedning af Jord o. s. v., saaledes bør man ogsaa udføre selve Plantningen med Omhu. Idet jeg ellers i det hele henviser til, hvad herom tidligere er sagt, skal jeg her kort fremdrage nogle af de vigtigste Punkter. Førend Træet plantes, renskæres de beskadigede Rødder med et — fra Rodens indvendige Side regnet — lidet nedadvendt Snit. Af Toppen skæres kun overflødige og uheldigt siddende Grene. Uheldigt, det vil sige, naar f. Eks. i en Æblekrone en Gren sidder i Midten og derfra gaar lige til Vejrs. En Stok sættes forinden Plantningen fast i Plantehullet. Man maa passe ikke at plante for dybt, hellere end Smule øverligere end Træet før har staaet. Dette gælder for Træer, der er forædlede paa Vildling. Dværgtræer plantes lidt dybere, end de før har staaet. Et andet vigtigt Punkt ved Plantningen er dette: Man maa ikke udgrave meget store Huller og deri fylde en Jord, der er væsentlig bedre, end den, hvoraf det paagældende Areal bestaar. Træet vil i den gode Jord vokse rask til men sygne, saa snart Rødderne naa ud i den slettere Jord. Undertiden vil — under visse Omstændigheder — Træet slet ikke engang vokse saa godt til i saadanne fyldte Huller, som hvis man planter i Jorden, som den er. Efter Plantningen bindes Træet til Stokken.

For Frugtbuske er Efteraaret i alle Tilfælde den bedste Plantningstid; for Frugttræer er det i Regelen Tilfældet, kun ikke naar Jorden er meget svær og kold, i saa Fald bør man vente til Foraaret.

Hvis man har Træer i sin Have, der i sin Tid er plantet for dybt, saa kan man, naar de ikke er for store, løfte dem. Dette sker ved inden Vinteren at grave om dem, saa at man blotter en Klump om Rødderne; naar denne Klump er gennemfrossen, løftes Træet op, og Jord fyldes under og omkring det. Ved store, gamle Træer kan graves en skaalformet (flad) Fordybning ned til det passende Sted paa Stammen; det blottede Parti af denne oversmøres med Ler og Kønrøg udrørt i Vand. Dette Eksperiment maa imidlertid ikke foretages førend i Marts.

I Prydhaven kan plantes løvfældende Træer og Buske, ligeledes plantes Hække. Kælne Roser dækkes i Løbet af Maaneden med Jord eller Rødsand, senere dækkes yderligere med Blade. De Plæner, som skal lægges om til Foraaret, gødes og graves. Da Jorden til Foraaret ikke atter skal graves, men kun jævnes med Rive, maa man allerede ved Efteraarsgravningen fjerne saadant Ukrudt, som ikke forgaar ved at graves ned, f. Eks. Mælkebøtte, Kvik, Snerle.

Al vissen Top afskæres, Blomsterbede og Rabatter, der er tomme, graves. Blomsterstokke renses og sættes i Hus.

Da Blomstervennerne nu for lang Tid er henviste til at nøjes med den Glæde, Stueplanterne kan yde, maa de til Gengæld ofre deres Omhu og Pleje paa disse.

Om Dyrkning af Blomsterløg, blev der talt udførligt i Fjor; det vil derfor ikke være nødvendigt, at komme ind herpaa allerede igen.

Man ophører med Vanding af Planter, der (skal tabe og) taber Bladene, og stiller dem tilside. Nerier holdes ikke for varmt, og de vandes kun saa meget, som er nødvendigt, for at Barken ikke skal skrumpe ind, eller Bladene hænge som Klude. Kalla vandes efterhaanden rigeligt. Marguerite, Vinteraster og lignende, der nu skal yde baade Blad- og Blomsterfylde, fordrer rigeligt Vand. I Slutningen af Maaneden, kan man sætte Sværdliljer (den tidlige lave) og Julerose til Varme; de behøver ikke meget Lys.

Henimod Vinteren har ofte saadanne Planter, som de bekendte og yndede Dracæna, Gummitræ, Aralia o. s. v. forbrugt den Næring, der er i Jorden i Potten; dette giver sig til Kende ved, at de nedre Blade bliver gule. Man er da ofte tilbøjelig til at ville have Planten pottet om, dette bør man imidlertid ikke paa denne Aarstid. Da Grunden — naar de nævnte Symptomer fremkommer — er Mangel paa Næring, bør man hjælpe ved at vande med fortyndet Gødningevand, Udtræk af Sod eller gøde med Hornspaan. Hvis derimod Sygeligheden begynder i de yngste Blade, er Grunden ofte Overvanding, og hvis denne ikke har skadet videre, vil Ondet hæves ved en gennemført sparsommere Vanding. Hjælper dette ikke, maa man helst lade en kyndig faa Planten til Behandling, den vil da nemlig have raadne Rødder, trænge til Rodbeskæring og Jord og ofte en mindre Potte.

Naar en Aralia bliver for ranglet, faar en for Blade blottet høj Stamme, kan Planten skæres ned; men dette maa først ske hen paa Foraaret. Naar man da i Begyndelsen vander meget sparsomt, kan man faa et meget smukt Eksemplar af en tidligere grim Plante.

Skæmt.

Nøjsomhed. En ung Pige havde faaet et Giftermaalsforslag, som hun gerne vilde modtage og raadførte sig med sin Tante derom. Denne ivrede mod Ægteskab i Almindelighed og anførte St. Pauli Ord: „De som gifte sig gøre vel, men de som ikke gifte sig, gøre bedre."

„Nuvel," svarede den unge Pige beskedent, „jeg holder meget af at gøre vel, lad dem der kan gøre bedre."

Drøje Følger. „Vilde det nu ikke have været meget bedre, at have rakt Haanden til Forlig og indrømmet, at det hele kun var en Misforstaaelse?" spurgte en Prokurator. „Da vilde Løven og Lammet atter have været Venner og den hvidklædte Fredens Engel vilde have viftet Dem med sine Vinger og henrykket Dem med sine anerkendende Smil. Men nej, De kivedes og slog, De sparkede og bed, og her har De Følgerne: Det er 30 Kroner i Salær til mig."

Den kunde han ikke bytte. Povl havde ofte slaget Peter med sine Indfald, nu var Turen til Peter.

„Gæt engang, hvad det sidste var, jeg gjorde i Gaar Aftes," sagde han.

Povl tænkte sig det mest umulige, men opgav til sidst at udfinde det.

„Jeg sov!" svarede Peter med en triumferende Mine.

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

6 5 4 2 6
En Flod er dette Navnet paa.
2 4 1 2 6
Og dette er jo ligesaa.
4 5 6 2
Saalnnde hedder mangen Pige.
2 4 4 2 6
Det samme kan jeg herom sige.
3 5 1 1 2 6
Et Legem hører dette til.
4 5 2
Et Digternavn her lyde vil.
3 5 1 2
Denne By i Danmark findes.
— Det Hele ogsaa er en By,
ej frem til den i Danmark vindes.
Den higer længere mod Syd.

P. E. H.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, dauner Navnene paa en dansk Søhelt og en Statsmand:

En Koloni i Australien.
En By ved Donau.
En By i England.
En Fæstning i Rhinbayern.
En Biflod i Frankrig.
En Flod i Jødeland.
En Planet.
En By i Frankrig.
En anden By sammesteds.

K. U. + S. M.

Opløsninger.

Bogstavgaaden i Nr. 4: Rigen — Ro — Grib — Ingeborg.

Geografisk Gaade i Nr. 4:

Viborg.
Altona.
Laaland.
Dnjepr.
Endelave.
Middelfart.
Araret.
Riga.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 4: En Arbejderforening.

Juridisk Raadgiver.

Naar jeg er fæstet til en Mand fra første November 1891 til første November 1892, har jeg saa ikke Lov til at rejse til første Maj, naar han overdrager Gaarden til sin Søn, skønt han selv bliver paa Gaarden?

A. A. C.

Jo, Spørgeren er ifølge Tyendelovens § 30 ikke pligtig at tjene den ny Ejer, men han kan, naar den gamle Ejer, som han har fæstet sig til, ikke vil beholde ham indtil den vedtagne Tjenestetids Udløb, men afskediger ham den 1ste Maj, fordre Løn indtil November samt Kostpenge for 8 Uger.

* * *

1. Har en Mester Lov til at slaa sin Lærling, som ikke er fyldt 18 Aar?

2. Kan Lærlingen gøre ham noget derfor?

3. Kan min Mester forbyde mig at gaa paa Aftenskole i Vinter? Det bemærkes, at jeg er fyldt 18 Aar.

En Holder i Djursland.

Tii 1. Ja, naar det er en Lærling af Mandkønnet. Det hedder nemlig i Lærlingelovens § 9: „Kvindelige Lærlinge er ikke Hustugt undergivne. Mandlige Lærlinge er Hustugt undergivne indtil det fyldte 18de Aar."

Til 2. Nej, med mindre det er kvindelig Lærling.

Til 3. Lærlingelovens § 10 giver herpaa følgende Svar: „I de Fag, hvor der til Svendeprøven er knyttet en theoretisk Prøve i Tegning, Udregning o. l., skal Læremesteren give Lærlingen den fornødne Tid til i en af de paa Stedet værende Handels- eller tekniske Skoler at erhverve den til Udførelsen af en saadan Prøve fornødne Undervisning samt have Tilsyn med, at Lærlingen benytter denne Undervisning paa en forsvarlig Maade."

* * *

1. Over min Jord fører en Vej, og som den nu er, eet Spor, har den været i Mands Minde. Nu fordre Lodsejer, som Vejen fører til, at den skal holde 6 Alen. Der spørges: Har Lodsejeren Ret dertil? I modsat Tilfælde: Hvor skal jeg saa henvende mig for at drage dem til Ansvar, naar de tager 6 Alen Vej?

2. Har et Sogneraad Ret til at flytte en Sti et andet Sted hen paa min Jord?

K. K.

Til 1. Vedkommende Lodsejer har ingen Ret til at kræve Vejen udvidet. Kører de ud over det gamle Spor, kan Spørgeren henvende sig til Herredsfogden for at faa dem dragne til Ansvar.

Til 2. Ja, naar Sogneraadets Beslutning bifaldes af Amtsraadet, for hvilket den kan indankes, og der i Medfør af Lov af 4de Juli 1850 ydes Spørgeren Erstatning for den Byrde og anden Ulæmpe, som Flytningen medfører for ham.

* * *

I Svaret paa et Spørgsmaal om en Jagtsag i „Husvennen" for 18de Oktober d. A. staar: „. . . at Spørgeren maa fralægge sig saadan Sigtelse med sin Ed, hvis han vil undgaa Ed." Det sidste Ord er en Trykfejl for „Ansvar."

Indhold: Biskop C. V. Schousboe, med Portræt. Asken Ygdrasil, Asernes Tingsted, af L. Schrøder. Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Fortsættes.) Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte, (Fortsættes.) Hvoraf kommer det? Venskab i Køkkenet, ved A. Th. J. En Redningsbaad døbes, af Fr. R., med Billede. Havebrug. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

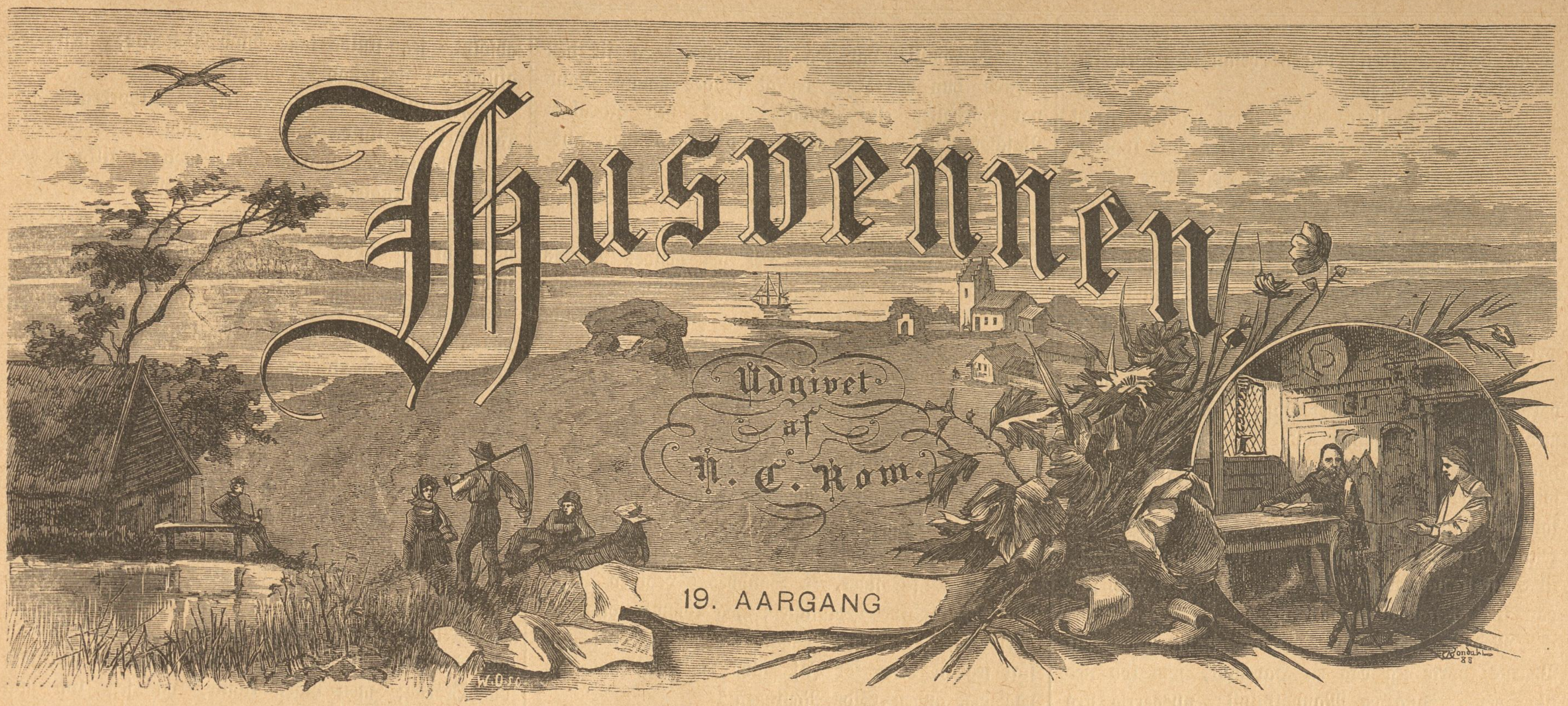

Nr. 6. Søndag den 8. November. 1891.

Et Eventyr i Alexandria.

Fortalt af Carit Etlar.

Styrmand Hermansen fortæller:

„Dagen efter vor Ankomst til Alexandria," fortalte anden Styrmand en Aften paa Hundevagten, „fik vi Lov til Landgang, og jeg lod mig i Selskab med en Kammerat ro ind til Marmordiet, en lang Bro belagt med Jærnskinner, hvorpaa Korn og andre Varer, som udskibes fra Paschaens Pakhuse, bliver transporterede ned til Ladningsprammene.

Saa snart vi kom op til Pakhusene, stimlede der henved en Snes Dunkibois, eller Æseldrivere, omkring os og sammensnørede os saaledes med deres Tøjler, at vi enten havde maattet gjort Hallo og givet os i Bataille med dem, hvortil jeg ærlig talt følte en særegen Lyst, eller benytte et af deres Æsler; vi foretrak det sidste, siden det nu engang er Skik i Alexandria, at fine og fornemme Folk som vi ikke bevæger sig saa langt som fra Hakkebræt til Fokkemast, uden at sidde paa Ryggen af en Dunki.

Hælene ind i Siden paa Dyret, en Snært af Pisken for hvert andet Skridt, — saaledes red vi langs med de store Magasiner, som lige til denne Dag bærer Navn efter den bibelske Joseph, fordi der fortælles den Løgn, at Grundstenene er lagte af ham. Driverne førte os op til Kleopatras Naale, to høje Pyramider. Disse Pyramider er fra Foden til Toppen opfyldte med Hieroglyfer, som ingen vidste at forklare os, hvilket vi da heller ikke brød os stort om. Den ene af dem er falden om, det er ikke mig, der har skubbet til den; og jeg tror heller ikke, det er Vinden, der har blæst den Fyr omkuld.

Gadeliv i Rom.

Vejen gik derfra ud til Pompejus-Støtten, eller, som vore Dunkibois, der bestandig løb bag efter Æslerne, kaldte den: Pompey's-Pellar. Den er sammensat af tre store, polerede Granitstene. Rundt omkring ligger nogle Ruiner, om hvilke en gammel Araber fortalte, at de havde hørt til Antonius' Palads. Ved I, hvem Antonius var? — Nej? — jeg ikke heller, det kan ogsaa være lige meget. Oppe paa Støtten flagrede Stumperne af et engelsk Flag, et Minde om nogle forsorne Matroser, der ved Hjælp af et Tov skulde have besteget Støtten. Vi red derfra forbi de store Cisterner, hvori Araberne, naar Nilen stiger, samler deres Vandforraad for hele Aaret. Vandet bliver malet op af en Vandmølle, hvis Kopper eller Kar ligner Karrene paa vore Muddermaskiner. Der var nu ikke stort at se ved alt dette, og vi red derfor til den gamle Mehemed Alis Palads, som ligger paa Pharus, en Landtunge, der strækker sig ud i Havet, og hvoraf Havnen dannes.

Mage til den Pragt, vi her saa, har jeg aldrig tænkt mig. Gulvene var af Mahogni, indlagte med en Sort hvidt Træ, i alle mulige og umulige Figurer. Vi maatte trække vore Støvler af, førend det blev os tilladt at spasere ind. I hvert Værelse fandtes et stort Marmorbækken med Springvand, Væggene var behængte med blaat og gult Silkedamask, Guld, Sølv og Glasperler glimrede overalt. Tiden gik for os med at bese en Mængde Mærkværdigheder, som jeg nu ikke husker mere, blot det erindrer jeg, at min Kammerat skiltes fra mig, idet han gav sig i Selskab med nogle Engelskmænd, og da jeg blev

ked af denne evindelige Riden, betalte jeg Driveren og steg ned af Æslet.

Jeg havde tidligere baade hørt og læst meget om de smaa fede Tyrkinder med deres sorte lynende Øjne, deres lidenskabelige Væsen og deres Skønhed, saa jeg af Hjertet ønskede, at faa en af dem at se i Virkeligheden. Paa Gaderne kunde man vel somme Tider træffe nogle af dem, men de var bestandig saa indhyllede i Flor og Bomuldstøjer, at det ikke var muligt at opdage andet end de to sorte Øjne.

Det var næsten bleven Aften, som jeg kunde høre paa Præsterne, der kaldte Folket til Bøn, medens de paa samme Tid klaprede med nogle smaa Træstykker, de bar i Haanden. Jeg skyndte mig imidlertid ikke meget med at komme om Bord, thi da jeg steg i Land, saa jeg, at Konsul Dumreich sendte Æsler ned, for at hente vor Kaptajn til Selskab hos sig, og fra saadanne Steder plejede han ikke at komme tidlig tilbage.

Medens jeg drev omkring i Nærheden af Pharus, hørte jeg bag en Havemur, som løb ned til Søen, Sang og Mandolinspil; nysgerrig steg jeg ned i vor Baad og roede om paa den anden Side af Muren, krøb over den, skjulte mig bag en Busk og saa en ung Pige sidde i et Lysthus. Det var da en af disse dejlige Tyrkinder, og det maa jeg sige: aldrig havde jeg troet, at der i den vide Verden kunde findes en saadan Kvinde; lille var hun, spinkel som et Barn, med kulsorte Øjne, langt Haar, der havde en blaalig Glans, hendes smaa, bitte Fødder var ikke større, end at de begge paa engang kunde skjules af min Haand. Rigtignok maatte hun efter ægyptiske Begreber ikke være nogen Skønhed; jeg fik siden en at se, som de holdt for et stort Vidunder, et sandt Uhyre, Halvparten Fedt og Halvparten Silke.

Jeg nærmede mig Lysthuset; hun sang ikke længer, lod heller ikke til at bemærke mig, skønt jeg med Vilje gjorde mig Umage derfor; hun vedblev at se ned paa nogle Magnolieblomster, som hun bandt sammen med Enden af sit Silkeskærf. Jeg tog dog fejl, naar jeg siger, at hun ikke bemærkede mig; medens hun bandt Blomsterne sammen, smilede hun, og da jeg var kommen Lysthuset nærmere, saa hun pludselig op paa mig med disse store, gnistrende Øjne — uh! og med et Udtryk, Folkens, varmt og glødende, som den Ild, vi forleden Nat saa flyve ud fra Toppen af Ætna, derpaa kastede hun mig alle sine Blomster lige i Ansigtet, lo højt og løb op til Huset, der laa for Enden af Haven.

Da jeg havde besindet mig lidt, krøb jeg tilbage over Muren igen og jumpede ned i Baaden.

Næste Aften efter Udskejning, havde jeg ingen Ro paa mig, jeg drømte om den lille Pige om Natten, hun havde været min eneste Tanke om Dagen. Jeg klædte mig pænt paa, tog Hækjollen og roede hen til Haven igen; min Lykke eller rettere Ulykke vilde, at hun atter skulde være der. Denne Gang talte jeg med hende.

„Talte I med hende," udbrød en af Tilhørerne, „det var jo rart; jeg tænkte ikke, at man ogsaa lærte at snakke Tyrkisk ved Styrmandseksamen."

„Hvis du ikke var dummere end et umælende Kreatur," vedblev Styrmanden, „maatte du vide, at Folk i Alexandria taler Nygræsk og Engelsk bedre end vi; desforuden har jeg ligget fire Maaneder under Havari i Fiume og der lært saa temmelig af Sproget. Om jeg end ikke altid kunde udtrykke mig saa nøje med Ord, forstod hun mig dog godt nok, Pigebarnet, Resten gik herligt med Gebærder.

Jeg spurgte hende om, hvad hun hed, hvem hendes Familie var og saa videre, og fik den Besked, hun hed Ilja, og at hendes gamle Mand var Forvalter eller saadant noget, ved Ibrahim Paschas Palads. Iøvrigt var hun langt mere nysgerrig end jeg, og da hun havde faaet at vide, hvad jeg hed, og hvor jeg var født, tilstod hun ganske aabenhjertig, at jeg vovede Livet ved at se hende, og fortalte en hel Del om hendes Mands Skinsyge; det lo jeg ad og sagde, at hun nok var værd at vove Livet for; saa tog hun min Haand, og saa atter paa mig med disse store, sorte, gnistrende Øjne, og det paa en Maade, som gik igennem Marv og Ben. Hun var saa ung og saa smuk, og dog har jeg i al den Tid, jeg kendte hende, hverken fornærmet hende med et Ord eller en Mine. Det kan I allesammen tage Forgift paa."

„Det kommer vel an paa, hvad man antager for en Fornærmelse," ytrede en af Tilhørerne.

„Hvad jeg siger, er Sandhed," vedblev Styrmanden, blodrød i Ansigtet; „og kommer du, min allerkæreste Ven, nok engang med dine hm! hm! skal jeg til Ære for Ilja give dig en Svømmetur paa den anden Side Nælingen."

Efter dette trøsterige Løfte vedblev han sin Fortælling:

„Saaledes gik en fjorten Dage, hvori vi mødtes hver Aften. Skibets Ladning, som bestod af Stenkul, var udlosset, og vi havde næsten faaet os en ny Ladning ind igen af de store, brune Hestebønner. Som sagt, var jeg hver Aften sammen med Ilja. Min Kaptajn fik rigtignok Nys om denne evindelige Landgang og gav mig Stikpiller derfor ved Middagsbordet; men jeg lod ham sige, hvad han vilde, og styrede min egen Kurs.

Hun var kun fjorten Aar, den lille, et Barn af Alder, men i sine Følelser en voksen Kvinde. Hun begreb snart, at jeg holdt meget af hende, ogsaa kunde jeg godt mærke, hun holdt en Smule af mig.

En Aften blev jeg sendt i Land for at hente nogle Kantar Brød, og det blev for sildigt at gaa til Ilja. Næste Aften mødte hun mig med forgrædte Øjne: „Jeg ventede dig i Gaar, lige til den mørke Nat," sagde hun, „jeg stod og lyttede og lyttede, stirrede ud paa Søen efter dig og bad til Allah — saaledes hedder deres Vorherre i disse Lande — men jeg blev dog skuffet."

„Hvis jeg nu var bleven borte for bestandig, Ilja, hvad saa?"

Hun slap min Haand, sprang et Skridt tilbage og rynkede Panden. Det lille Barn trak en spids, tveægget Dolk frem, som var skjult mellem Folderne af hendes Skærf, gjorde en Bevægelse mod sit eget Bryst, og saa paa mig med et forunderlig vildt Udtryk i de mørke Øjne.

„Ak, Ilja! engang maa vi jo dog skilles," sagde jeg sørgmodig; thi jeg holdt mere af hende, end jeg selv vidste. „Vor Ladning kan være endt om to Dage, vi gør os da sejlklar, saa maa vi drage langt bort til et fremmed Land."

„Nej!" hviskede hun og slyngede sine smaa Arme om min Hals; „ikke skilles, altid blive hos dig, hvis du vil, følger jeg med dig til dit Hjem, Ilja bede til Allah for os begge, blive stor og god, ligesom du, Ilja gør alt, hvad du vil, ikke skilles."

„Men jeg er kun en fattig Stakkel, lille Ilja, som maa tjene min Føde med at fare til Søs."

„Jeg rig," sagde hun og holdt en Pung, fyldt med Zechiner, hen for mig.

Jeg er fast overbevist om, der var mere end et helt Aars Hyre deri, og det nyttede ikke, hvad jeg sagde, hun lod sig ikke tale til Rette, og vilde absolut, jeg skulde tage imod Pengene; men jeg afslog det naturligvis bestemt."

„I afslog det," ytrede en af Tilhørerne, „for Fanden! det skulde have været mig."

Styrmanden svarede blot med at tilkaste den anden et foragteligt Blik og vedblev:

„Saa kom den sidste Aften. Vi havde varpet ud forbi de andre Skibe og laa rede til at gaa under Sejl. Lugerne var skalkede, Storbaaden og Rundholterne surrede, og Dækket klart; jeg firede vor Hækjolle ned og roede som sædvanlig derover igen. Ilja græd og kastede sig, da hun hørte, jeg ikke kunde tage hende med hjem, for mine Fødder, rev sig i Haaret, truede og bad, men hvad Fanden skulde jeg gøre? jeg var selv lige saa forknyt, som hun var. Efter at have taget Afsked, jeg tror for tyvende Gang, vilde jeg bort; hun holdt mig endnu bestandig tilbage, jeg maatte endelig med Magt rive mig løs og ilede hurtig ned mod Søen. Just som jeg var kommen op paa Muren, faldt der tre Skud. Jeg mærkede nok, det var mig, de mente, thi Kuglerne peb mig om Ørerne; men ingen ramte, og jeg lod mig glide over Muren ned i Baaden. Her blev jeg nogle Øjeblikke liggende og lyttede; paa engang lød et gennemtrængende Skrig, ledsaget af en frygtelig Larm inde i Haven. Det gled henimod Midnat, Luften var taaget og mørk, jeg kunde intet se, ellers havde jeg maaske entret tilbage igen. Skriget gentoges nok en Gang, og mere og mere kvalt og smerteligt, derpaa blev alt stille, jeg vilde til at ro bort, da jeg saa et Lysskær oppe paa Muren sprede sig ud over Søen. Skriget lød atter, men svagere end før, jeg blev liggende under et Neriumtræ, som stod ved Strandkanten, og hvis tætte Grene baade skjulte mig og Jollen.

Straks efter lød der et Plump i Vandet, som om et menneskeligt Legeme var blevet kastet deri. Lyset forsvandt, og det blev igen stille omkring mig; jeg anede, at der var sket en Ulykke, og jeg ved til dette Øjeblik ikke, hvordan jeg kom om Bord; men det ved jeg, at den næste Morgen, før vi endnu havde lettet Anker, kom Kaptajnen til Skibet om Bord med Lodsen og fortalte, at just som de var gaaede fra Kajen ned i Baaden, havde Folk fisket en Sæk op af Havet, hvori der laa Liget af et ungt Fruentimmer med to dybe Knivstik i Brystet. — Hun var saa ung og saa smuk, sagde Kaptajnen.

„Var det Ilja?"

„Ilja eller en anden stakkels Pige," svarede Styrmanden, idet han stirrede stift hen for sig. „Jeg saa hende jo ikke."

(Skrevet 1849.)

Et Billede fra Rom.

Naar den fremmede tænker paa Byen Rom, er det nærmest store Fortidsbilleder, der drager forbi hans Blik, Oldtidens Kejserstad og Middelalderens Pavestad, hvis Scepter og Kors var uovervindelige, hvis Glans og Vælde vakte Verdens Beundring og Ærefrygt. Hvor man i denne By sætter sin Fod, træder man paa historisk Jord. Her er Rigers Skæbner blevne afgjorte gennem umindelige Tider, over disse Torve og Gader har nogle af Jordens mægtigste vandret. Derfor er Rom ogsaa rig paa Fortidsminder som ingen anden By i Verden. Sjældne Kunstværker, vigtige historiske Dokumenter og Brevskaber gemmes i de offentlige Bygninger, men hvad der er endnu mere og paatrænger sig med langt stærkere Magt, er dette, at for hvert Fjed man vandrer i Byens Gader, støder man paa mægtige Bygningsværker eller Bygningsruiner fra de fjerne Tider.

Derfor tænker den fremmede sig stedse Rom som en Fortidsstad, som en By, hvor Livet bevæger sig højtidsfuldt og dæmpet i Skyggen af de vældige Ruiner. Men det forholder sig helt anderledes. Paa mange Kanter har Rom forvandlet sig til en moderne Verdensstad, der fremviser en broget Færdsel, et rastløst, støjende Nutidsliv. Det er fra denne Side vort lille Gadelivsbillede er taget. Paa en Baggrund af dels gammeldags dels ny Bygninger ser vi her en ret broget Sværm af Mennesker, der helt tilhører Nutiden og, helt optagne af Dagens Behov, visknok kun skænker deres berømmelige Forfædre faa Tanker; Drosker og tæt belæssede Arbejdsvogne ruller frem og tilbage, de smaa flinke Æsler drager afsted med deres Byrder, Kvinderne gaar paa Torvet og slaar en Sladder af, imellem som de tysser paa Børnene, der følger dem paa Armen eller ved Haanden. Gedehyrden har drevet sin Hjord sammen og er nu paa den aabne Plads i Færd med at malke den, medens Dyrene roligt hviler ud. Det er altsammen som i enhver anden By. Ja, end ikke Munkene og de katolske Præster, der altid flittigt blander sig i Gadens Røre, tør — skønt der er Folk som gerne ønsker det — figes at høre Fortiden til. De er saa godt som nogen deres Tids Børn, lempende sig efter Tidens Krav og atter øvende Indflydelse paa dens Gang. Endnu sidder Paven i Rom, og inden for den gamle Bys Mure bølger Livet friskt og rigt — saaledes som det ses paa Billedet med dets Solskinsstemning og muntre Færd.

Fr. R.

Nu først til Gavns!

Da Grev Zinzendorf (1700—60), den hernhuttiske Menigheds Grundlægger, stod i Begreb med at gifte sig, skrev han til sin Brud: Ellers hedder det hos mange: „Jeg har taget mig en Hustru, jeg kan ikke komme!" Men nu vil jeg først komme til Gavns! — Og hans Ægteskab blev ogsaa til stor Velsignelse for Guds Rige. Den kristelige Ægtestand er jo da ogsaa et Kærlighedens Hjem, en Gudfrygtighedens Skole; thi den er et Afbillede af Kristi og hans Menigheds Kærlighed. De mangehaande Anledninger til Selvfornægtelse, den giver, de mangfoldige Ofre, den paalægger, Driften til Bøn, som den i sine ofte dyrekøbte Erfaringer fører med sig, bør og kan ikke være uden Frugt for Guds Rige. Hvor taabelig er ikke derfor den indbudnes Undskyldning i Evangeliet: „Jeg har taget mig en Hustru, derfor kan jeg ikke komme." Og dog, hvor mange Efterfølgere har han ikke haft!

Et russisk Ordsprog siger: „Naar du gaar hjemmefra, saa bed een Gang; naar du gaar til Søs, saa bed to Gange; men naar du gaar til Alteret for at vies, da bed tre Gange."

Forfulgt.

Fortælling af V. C. B. Bondesen.

(Fortsat.)

XIII.

Jo Rytteren vidste godt, hvor han skulde anbringe sin Historie. Den var alt for interessant til, at Dorthe Kokkepige ikke skulde lade den gaa videre.

Dagen efter var Maren, salig Hr. Broders, paa Lykkesholm. Fruen var gaaet ud, men var vist at træffe i Haven. Jo, ganske rigtig, der gik hun frem og tilbage i den store Lindeallee.

„Men, hvad ser jeg, faar vi saadan fremmede," udbrød hun og gik Maren i Møde, „det er saamænd nyt at se eder, Madame!"

„Ja, jeg havde vel heller ikke kommen i Dag, naadige Frue, naar der ikke var noget vigtigt, jeg skulde underrette eders Naade om," svarede Maren.

„Hvad kan det vel være, I gør mig helt nysgerrig; men lad os dog først finde en Plads, hvor vi kan sidde og uforstyrret tale sammen. Vi kan godt gaa hen i Lysthuset her, der kan vi være i Ro."

„I skal nok skifte Kammerpige, naadige Frue?" begyndte Maren Broders, da hun med Fru Margrete havde taget Plads paa en Bænk i Lysthuset.

„Ja desværre, Karen er ikke bedre end saa mange andre! Jeg troede hende dog ikke til sligt, kan hun tjene Halvaaret ud, saa gør hun det ikke længer."

„Ja, saa længe beholder Naadigfruen hende nok ikke, efter hvad jeg har hørt. Vognen, der skal føre hende bort, er allerede bestilt i Kroen."

„Hvad siger I?"

„Jo, det skal være ganske paalideligt; men kan eders Naade gætte, hvem der har bestilt den?"

„Nej!"

„Det har mænd Hans Allesen!"

„Ih bevare os vel, hvad siger I, Madame!"

„Han vil bortføre Karen, hvis Naadigfruen ikke passer paa."

„Skulde Hr. Hans virkelig —!"

„Jo, han er den skyldige, og jeg priser mig lykkelig, at vort naadige Herskab har bestemt, at han skal bort, og at derimod Jens Rasmussen skal blive; thi han vilde kun have ført Ulykke over vort Hus, over min Datter, saa løsagtigt som han er."

„Ja, men kan det være sandt! Det havde jeg dog aldrig troet ham til!"

„Sandt! Ja, desværre er det sandt, det stemmer jo ogsaa godt med de Historier, der gik i Vinter, som Naadigfruen nok vil erindre! Eders Skolemester havde været i Ørbæk, og da han om Aftenen kørte hjem, saa han Hans Allesen, der stod ved Vejen ud for Lambrupstien med en Pige i sin Favn. Dengang tænkte man ikke paa, at det var Karen, nu viser det sig først."

„Jeg hørte ganske vist de Rygter, der gik, men fæstede ikke Lid dertil. Folk siger jo saa meget, og allerhelst vil de ud over Præsterne. Det hører man saa tit om Præsterne, at de holder for meget af vort Køn. Taler en Præst med en Kvinde og i Samtalens Løb lægger Haanden paa hendes Skulder, ja da er der straks Stof til en Historie, endnu bedre, hvis han fordrister sig til at tage hende om Livet, og dog er der mange Præster, der har det for Skik, uden at noget ondt dermed kan sættes i Forbindelse."

„Aa ja, det er noget helt andet; men dette —"

„Ja, men det kan dog ikke være sandt, jeg kan dog ikke tro det, skønt jeg ellers ikke har de bedste Tanker om Hr. Hans."

„Ja, da er det dog Tilfældet," vedblev Maren. „Hun er ogsaa bleven set i Præstegaarden, og jeg har mere end een Gang hørt et Fruentimmer sløbe paa Præstens Kammer. Det har bestemt været hende. Han undgik at sige, hvem det var, naar jeg spurgte, han svarede undvigende, at det var en stakkels Kvinde, der var stedt i Nød og trængte til Trøst, ja, jeg skal love for det — det er ham, der har stedt hende i Nød, og det har sikkert været en god Trøst, han kunde give!"

„Men dette med Vognen kan jeg ikke forstaa, Madame, skulde han virkelig have bestilt Vogn, og hvorfor dog?"

„Aa, ser I, Naadigfruen har maaske sagt noget til hende, hvad der kunde være god Grund til, og det har hun saa ikke kunnet taale, hun, der har saadan en Kæreste, har vel faaet Nykker, og saa gik det ikke an at sige det mindste til hende. Nej, det har hun ikke taalt, og hun har da klaget sin Nød til Fyren, og han har saa ikke villet have, at hun skulde se Overlast, men har besluttet sig til at bortføre hende."

„Naa saaledes, ja, men hvorfor da leje Vogn af Kromanden?"

„Jo, det gik ikke an at køre med en Befordring fra Præstegaarden, forstaar Naadigfruen nok!"

„Ja, men at han saa vælger Kroen! Derfra maatte det dog let kunne rygtes, at Hr. Hans stod bag ved det hele?"

„Nej, nej! Hr. Hans og Niels Kromand er som to røde Køer, Niels skal nok holde tæt, naar det gælder Hans Allesen!"

„Det er dog en mærkelig Historie; men I skal ret have Tak, fordi I bringer mig den! Karen skal dog ikke saadan narre os!"

„Ja, jeg mente, det var min Pligt at fortælle Naadigfruen det, saa I kan passe paa."

„Ja, det skal I have Tak for, hvad vil dog min Husbond sige om den Historie! Han vil blive glad, kan I tro; thi længe har det set ud til, at Hr. Hans skulde vinde sin Sag, og at vi saaledes ikke skulde faa ham affat; men nu kan det ske snarere, end vi tænker, og min Mand behøver ikke at angre paa, at han ikke fulgte mit Raad og nyttede Lejligheden, da den gaves. Nu skal vi nok blive ham kvit!"

„Ja, det er jo til Forargelse at have slig en Sognepræst, og vort naadige Herskab vil ligefrem gøre et stort Gode mod Menigheden ved at skille den af med en saadan Sjælesørger."

„Ja, han er jo umulig, det er vor Pligt at faa ham fra Embedet saa snart som muligt." Dermed stod Fru Margrete op. „Men lad os nu gaa ind," vedblev hun, „jeg længes efter at tale med min Husbond om denne Sag. Ja, han skal affættes og vil blive affat; men det kan jo hverken ske i Dag eller i Morgen, det vil tage nogen Tid,

saa foreløbig maa han suspenderes og en anden bestyre Embedet imens. Det faar Jens Rasmussen da gøre, han skal jo alligevel have det."

XIV.

Og saadan blev det. Jens Rasmussen rykkede ind i Præstegaarden, Hr. Hans derimod ud. Denne maatte vel nok have boet der; men det havde han ingen Lyst til. Naar han ikke maatte forrette Præstegerning, vilde han heller ikke bo i Præstegaarden. Han flyttede da til Ravndrup, hvor Rasmus Kiær aabnede sit hyggelige Hjem for ham.

En sørgelig Tid oprandt derpaa for Hans Allesen. Forhør fulgte paa Forhør. Fra den ene Ret gik det til den anden.

Et Skriftemaal.

Sidst i Juli var der Provsteret, hvorfra Hans Allesen lige var kommen hjem, da gamle Rasmus Kiær traadte ind til ham og spurgte, hvorledes det stod af.

„Ja, Hr. Cort fra Frørup tog mig ivrig i Forsvar. Det var svært, saadan han hug til Erik Sehested," svarede Hans Allesen.

„Se se, ja det kan ligne Hr. Cort, han kan være meget skarp. Hvad sagde Provsten fra Nyslinge for godt?"

„Jo — ja, han var lidt mere forsigtig. Matthias Reutze er ikke saadan at blive klog paa, dog tror jeg nok —; men Hr. Niels Mortensen, ja, det vidste jeg jo i Forvejen, hvor jeg havde ham!"

„Saa den Ørbæk Præst kunde ikke dy sig," udbrød Kiær ærgerligt. „Om han nu ikke vilde forsvare eder, saa kunde han dog have holdt sin Mund i, den ene Ravn hugger ellers ikke Øjet ud paa den anden!"

„Jo, havde han ikke kommen Erik Sehested til Undsætning, saa havde Hr. Cort nu rent gjort Kaal paa „Naadigherren"!"

„Ja den Cort, den Cort, det er en — —". Rasmus Kiær vilde have holdt en Lovtale over Hr. Cort, men blev afbrudt af et Hosteanfald. Da han igen blev Herre over Hosten, spurgte han: „Vil man da aldeles overhøre Fruentimmerets Vidnesbyrd?"

„Det lader det til!" svarede Hans Allesen. „Karen bliver ved sit og holder stadig fast ved, at en Person, som hun ikke kendte, kom til hende paa Lambrupstien og voldtog hende der."

„Ja, vil man da helt overhøre det?"

„Ja, det tror man ikke paa; thi netop den Aften var hun bleven set i Armene paa mig. Og ganske vist, jeg kan ikke fragaa, at jeg den Aften holdt hende i mine Arme. Hun kunde ikke støtte eller staa paa Benene, før hun var kommen lidt til sig selv efter den Medfart, hun havde faaet, stakkels Pige. Naa, videre hedder det, at hun er bleven set flere Gange at være gaaet ind i mit Kammer i Præstegaarden ved Aftenstide, ja, man har endog hørt hende græde og larme derinde, og jeg ved ikke hvad, — for alt det, der dog bliver vidnet! Naa, hun har ganske vist været hos mig adskillige Gange. Det laa jo meget nær, at hun søgte op til mig. Jeg var ufrivillig bleven indviet i den Vanære, der var overgaaet hende, og naturligt, at hun da betroede sig til mig, hun trængte til Trøst, og jeg var dog ogsaa hendes Sjælesørger. At hun saa kom om Aftenen, det er ogsaa sandt; men da kunde hun jo bedst slippe ud. Naa, alt dette blev igen fremført i Dag, I kender det jo for Resten fra tidligere Forhør, saa det er ikke værd for mig at sidde her og kramme ud med det igen. Men det er sandt, det maa jeg dog huske at fortælle, det er da noget nyt — og det er ligefrem komisk. Der blev i Dag vidnet, at jeg skulde have bestilt Vogn i Kroen for at ville bortføre hende, ja det er til at le ad, har I hørt Mage!"

„Hvad for noget! Skulde I have bestilt Vogn for at bortføre Karen! Ha, ha —", og Kiærs Latter kvaltes i et nyt Hosteanfald.

„Jo, jeg skal en Dag have været inde paa Kroen at bestille Vogn af Niels Kromand. Det var blevet hørt i Skænkestuen. Jeg maatte straks studse ved at høre denne Forklaring; men saa kom jeg i Tanke om, at jeg ganske rigtig havde været inde at bestille Vogn til Karen; men det var ikke til Karen Kristensdatter, det var til eders Karen!"

„Til vor Karen?"

„Ja, kan I ikke huske det? En Dag, jeg var oppe hos jer og hørte, at Karen laa for Tur til Svendborg, tilbød jeg at gaa ind til Niels og bestille Vognlejlighed til hende, naar jeg gik hjem. Jeg vidste, at han skulde til Svendborg, og jeg vilde netop selv gerne have et Bud med ham, husker I det nu?"

„Ja vel, jo nu, I siger det, kan jeg godt huske det."

„I Skænkestuen," vedblev Hans Allesen, „sad en Fyr, der saa ud til alle Haande, og jeg var ikke for, at han skulde høre, hvad det var for et Ærinde, jeg vilde have Kromanden til at udrette for mig, det var nemlig nogle Pengesager. Jeg bad derfor om at tale med Niels under fire Øjne, og vi gik ind i Kammeret næst Skænkestuen. Fyren maa da have hørt Tale om en Vogn til Karen og dermed saa haft Historien færdig."

„Ja, sikken dog en Historie! Jeg har slet ikke hørt noget til den, lige saa lidt som til de mange andre, der er gaaede forud. Man har nok ikke villet fortælle mig disse Pesaliker af den gode Grund, at jeg kendte eder for nøje til at ville tro paa dem!"

„Hvordan skal dog alt dette ende!" sagde derpaa Hans Allesen og rejste sig, „jeg er kommen i et rigtigt Uføre og ved snart ikke, hvorledes jeg skal rede mig ud deraf igen, skønt jeg er mig ingen Brøde bevidst."

Stakkels Hans Allesen! Det var, som om alt havde sammensværget sig imod ham, som om alle Fjorde var lukkede, ingen Udvej var at øjne.

Efter at Erik Sehested paa forskellig Maade havde pint og mishandlet Karen Kristensdatter, maatte hun endelig bekende, at Hans Allesen var den skyldige, og Jens Rasmussen kunde da med god Samvittighed indføre i Gislev Kirkebog:

1677 den 21. 8$^{br.}$ blef Karen Christenzd^{s} bahrn begrafuen, huor til vahr udlagt til bahrne fader Hr. Hansz Alleszen i Giisløf.

XV.

Det følgende Aar blev Hans Allesen afsat. Provsten og endnu mindre Hr. Cort formaaede at redde ham. Han gik til København, hvor han var saa heldig at blive antaget som Skibspræst. Det gjaldt jo om at komme bort, langt, langt bort.

I ti Aar førte han derpaa et temmelig bevæget Liv.

En Aften stod han paa Dækket. Det var dejligt, stjerneklart Vejr, og Skibet gled let hen ad den spejlblanke Vandflade.

„Elsker eders Fjender!" klang det for hans

indre Øre, „velsigner dem, som eder forbande, gører dem godt, som eder hade, og beder for dem, som gøre eder Skade og forfølge eder!" Dette Skriftsted stod saa tit for ham, og nu i denne smukke Aftenstund var det der igen. Ja, han havde mange Fjender. Han saa dem alle saa tydeligt for sig. I Forgrunden Erik Sehested, bag ham Jens Rasmussen og de mange andre, der styrtede ham i Ulykke. Og saa klang det igen: „Elsker eders Fjender!" Ny Skikkelser traadte frem. Den mørke „Naadigherre" maatte vige for Kristi lyse Skikkelse, for ham, som alene er Naade. Der stod han for ham med udbredte Arme og sagde til ham: „Elsker eders Fjender!" „Ja, kære Herre," sukkede Hans Allesen, „det gjorde du! Du lærte os at elske dem, der hader og forfølger os!

dagene at kunne bede sit hele Fadervor af ganske Hjerte. Naar han da naaede saa vidt, ja, da vilde han atter hjem; men før vilde det ikke kunne glæde ham at se de kendte Steder.

Her blev han afbrudt. En Haand blev lagt paa Hans Skulder. Han vendte sig om, det var Kaptajnen.

„Er det bleven daarligere med ham?" spurgte Hans Allesen.

„Ja, han gør det næppe længer," var Svaret. „Han bad mig om at hente Præsten, saa han staar nok i Begreb med at tage anden Hyre."

I den trange Køje laa en udtæret Matros, som Døden havde sat sit Stempel paa. Han var kommen om Bord i den Havn, hvorfra Skibet netop kom, og kort efter var han bleven heftig

Østnæsfjorden.

Den vestnorske Kystfjord, hvoraf vi i Dag bringer et Billede, er et af de mærkeligste Fangststeder ved Lofotfiskeriet og staar derfor i nær Forbindelse med Fiskeværet Stamsund, som nylig har været afbildet her i Bladet.

Østnæsfjorden ligger i Vaagens Præstegjeld, Østlofoten, og skærer dybt ind i den store Østvaagø. Det er et stille Fjordvand, de høje Fjælde yder Læ, og Vejen til Fiskepladserne er kort. Fiskene søger gerne herind i Yngletiden, og i særlig gode Fiskeaar, kan en Garnbaad bringe 3—4000 Fisk op pr. Dag. Naar „Fjordfisket" tegner saa godt, er Tilstrømningen af Folk fra andre Fiskevær uhyre stor, og kun de færreste kan da faa Husly i Land; de

Østnæsfjorden.

Men vi er saa tungnemme, giv os derfor din Helligaand, saa vi ogsaa kan naa dertil at elske vore Fjender! Hvor let vilde Sindet ikke blive, om jeg kunde tilgive og glemme, hvad Erik Sehested og hans Hjælpere har forbrudt mod mig stakkels Mand!"

Da han som lille Dreng sprang frejdig og glad omkring paa Skaanes Kyst, da kunde han bede sit Fadervor, derfor var Sindet ogsaa let og lys dengang. Nu havde han i mange, mange Aar ikke formaaet at bede det rigtigt. Han kunde af fuldt Hjerte sige: „Forlad os vor Skyld"! men han kunde ikke føje til „som og vi forlade vore Skyldnere", — i disse Ord var hans Hjerte aldrig med. Han forsøgte det daglig, men forgæves. Dog, det var hans fulde Overbevisning, at han nok skulde faa lært igen som i Barndoms-

syg. Præsten havde daglig siddet ved hans Leje og søgt at forberede ham paa den lange Rejse, der forestod. Nu var der noget, han endelig vilde tale med Præsten om i Kaptajnens Nærværelse. Han rejste sig over Ende i Køjen, samlede sine sidste Kræfter og sagde:

„Hr. Hans, jeg bærer paa en Hemmelighed, som jeg troede skulde sænkes ned med mig derude i den vaade Grav; men nu tvinges jeg alligevel til at aabenbare den, da jeg mærker, at jeg faar ingen Ro, at jeg ikke kan dø, før jeg faar det sagt. En stor Synd tynger paa mig, Hr. Hans! Vi maa gaa langt tilbage i Tiden, en halv Snes Aar. Ja, hvordan skal jeg — —"!

„Fat dig i Korthed," afbrød Kaptajnen ham.

(Sluttes.)

fleste maa tage til Takke med Telte eller overnatte i smaa Baadhuse.

Vort Billede fremstiller en Del af Østnæsfjorden paa en Godvejrsdag under Fiskeriet; den ligger blank og glat som et Spejl.

I Forgrunden har vi to Snørefiskere. Det er et slidsomt Liv disse Folk fører, thi det tager paa Armkræfterne at trække 4—600 store Torsk op i Løbet af nogle faa Timer. Længre inde ved Land ligger de svære Garnbaade — Ottringer og Fembøringer — samt de lidt mindre Linbaade. I Baggrunden til venstre ses Havnen, Sildpoldnæsset, hvor en hel Del Fiskefartøjer ligger til Ankers. Naar Fangsten foregaar i godt Vejr paa den indelukkede Fjord, er Lofotfiskeriet ret ufarligt; men holder Fiskestimerne sig langt fra Land, saa gaar Farten til Havs, og det gælder da en Tørn i Storm og Søgang.

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat.)

Ja, jeg tilstaar det jo selv, vor Fa'er, at det var for bitte; men Ræven tog de fire bedste, og vi havde kun fire igen, og Sildefødningen var dog det fedeste — —"

„Er det en Paaskeost, Søren?"

„Hvad behager?"

„Jeg siger, om det er en Paaskeost," brølede Præsten endnu engang.

„Jeg ved det skam ikke, om det er en Paaskeost eller en Pinseost; men det var Lammet — —"

Nu begyndte der endelig at gaa en Praas op for Præsten, og hans hidtil saa milde Aasyn blev mørkt og strengt, idet han afbrød Manden og sagde:

„Ja, hvordan var det, Søren? Det var nok et daarligt Lam, du bragte mig sidst? magert?"

Dette blev raabt den døve Mand tæt ind i Øret, og han hørte formodentlig hvert Ord.

„Nej, magert var det ikke, vor Fa'er," svarede han; „det var det fedeste, vi havde; men bitte var det rigtignok, det var en bitte Sildefødning — —"

„Naa, ja, ja, for denne Gang vil jeg lade Naade gaa for Ret," raabte Præsten afbrydende og rakte Haanden frem til Kys; „men næste Gang maa du bringe mig et, som er dobbelt saa stort, ellers bliver jeg vred!"

„Ja, hvis jeg kan, vor Fa'er," svarede Manden og kyssede den fremstrakte Haand.

„Bær saa Osten ind i Køkkenet, og dermed Gud befalet!" raabte Præsten sluttelig og gik ud i Byen, medens Søren Sejersen med Osten under Armen stavrede ind igennem Porten.

Jeg var vis paa, at Manden havde begaaet en stor Uret mod Præsten ved at bringe ham saa lidet et Lam, og jeg var glad og taknemmelig mod vor Fa'er, fordi han lod Synderen slippe saa naadig. Jeg betragtede det ogsaa som et Bevis paa mild Overbærenhed fra Præstens Side, at han blev ved at lade, som han ikke huskede „Sildefødningen", indtil Manden endelig nødte ham til at huske derpaa. Ja, saadan tænkte jeg den Gang; men senere, da jeg var bleven ældre og klogere, kom jeg rigtignok til at se Sagen i et helt andet Lys.

Folk holdt ikke meget af vor Fa'er som Præst, saa vidt jeg forstod de Samtaler, der førtes om ham, Mand og Mand imellem. Det var ikke „det rene Guds Ord", han forkyndte, mente de, og han prædikede dem for meget om „Fornuft", „Forsyn" og „Dyd"; det var ikke, som de var vante til.

Derimod hørte jeg ham stadig omtale som en sjælden duelig og driftig Landmand, der indførte mange gavnlige og lønnende Forbedringer i Præstegaardens Landbrug, og der var da ogsaa adskillige, der i saa Henseende tog Eksempel efter ham. Han lod Vandhuller fylde, Stendysser bortrydde, Kæmpehøje sløjfe, sumpige Jorder udgrøfte, skadeligt Vand aflede og Sandbrinker grundforbedre ved at paaføre Ler og Tørvejord. Vandet anvendte han til Overrisling af Enge, hvor saadant lod sig gøre, og de mangfoldige Læs af Sten, som fandtes i Dysser og Kæmpehøje, brugtes til deraf at opføre Hegnsdiger. Han var meget omhyggelig for sin Mødding, der skulde bygges lodret op i en pæn Firkant og „kæmmes" i Siderne med Greben, saa at det saa ud, som den var halmtækket, og gjorde Røgteren ikke sit Mugearbejde nøjagtig, som vor Fa'er vilde have det, saa gjorde han det om efter ham nogle Gange, indtil det blev rigtigt. Ja, det var ej alene Røgteren, der maatte gaa i Lære hos ham; men han vejledede alle sine Karlfolk i, hvorledes de rettelig skulde tage paa Skovl og Greb, Spade og Hakke, Le og Rive, Plejl og Hakkelsekniv, da han selv besad megen Færdighed i at haandtere disse Redskaber. Han var en udmærket Hestekender og kunde nøje bestemme en Studs Værdi og en Kos Malkeevne, og det hændte ikke sjældent, at han i saa Henseende gjorde øvede Prangere til Skamme. Endvidere interesserede han sig meget for Skovbrug og Træplantning og anlagde med egne Hænder en stor og smuk Have og levede da ogsaa længe nok til at nyde Førstegrøden deraf og se Fuglene bygge Rede i Træernes Grene. Havehegnet var et højt, dobbelt Stendige, som Præsten selv byggede af den Masse store Sten, der slæbtes hjem af Marken. En Mand og somme Tider to havde han til Hjælp, medens dette Arbejde stod paa; men han var selv Bygmesteren og stod for, hvor og hvorledes enhver Sten skulde ligge. Jeg har selv saa mangen god Gang været Tilskuer ved dette Arbejde, og jeg undredes tit over, saa stærk Præsten var; for de Sten, hans Medhjælpere lod ligge, dem kunde han tumle med og løfte med stor Lethed. Diget byggedes lodret op paa begge Sider og fra Hjørne til Hjørne saa lige som en Snor. Jeg skal love for, at det bliver staaende. Ogsaa omkring Marken lod „den Guds Mand", som vi stundom kaldte ham, opføre store Digestrækninger, for Stenene skulde jo benyttes, og til Havehegnet kunde han ikke benytte dem alle.

Endelig var vor Fa'er en vældig og lidenskabelig Jæger, og hans Skud saa sikkert, at enhver, som hørte Præstens Bøsse knalde, ogsaa dermed vidste, at han ikke vendte tomhændet hjem fra Jagten. Naadigherren havde nok givet ham Tilladelse til at jage, imod at han bragte ham en Del af Udbyttet. Saadan gik Snakken i det mindste.

Hr. Bøtcher og hans Kone „trak godt i Sele sammen"; han var en dygtig Avlsbruger samt en Mand, der saa nøje paa Skillingen, og hun paa sin Side var en lige saa dygtig og sparsommelig Husmoder, der til enhver Tid lod sig det være magtpaaliggende at passe sine Grise og Fedekalve, Gæs, Ænder og Høns, som og at se sine Piger paa Fingrene og holde dem flittigt til Arbejdet. Alt Styre i Præstegaarden var rettet mod det ene Maal: at samle til Bunken, og ingen var da heller i Tvivl om, at Midlerne i „den Guds Mands Hus" stadig voksede og øgedes, at Præstefolkene var rige Folk.

Men da Jordegods paa den Tid var af ringe Værdi, sattes Pengene ikke i Ejendommen, men lagdes, som man siger, „paa Kistebunden". Kun engang imellem, naar der var Lejlighed til at anbringe Penge fordelagtigt, f. Eks. ved Køb af Tiender, blev der rømmet lidt op i Pengekisten.

Jeg vender nu tilbage til Aftalen mellem Præsten og Birkedommeren, om hvilken Karoline Stuepige havde fortalt.

Det gik saadan, at Madam Møller, Birkedommerens Kone, fik en Søn. Samuel blev han kaldt; thi han skulde være vis som den navnkundige Profet, efter hvem han fik Navn.

Nogle Uger senere nedkom Madam Bøtcher med en Datter, der fik Navnet Abigail; thi hun skulde vorde skøn og et Dydsmønster som den gerrige Nabals Hustru.

Da den lille Samuel var tre Aar gammel, skulde han have en Legekammerat, og dertil blev jeg udset. Drengen valgte mig selv, og det gik til paa følgende Maade.

Det var en Dag i Eftersommerens Tid, da der kom Bud til mine Forældre, om min Broder Søren og jeg maatte komme om i Præstegaarden, vor Fa'er vilde snakke med os.

Skønt jeg ikke var saa bange for ham nu som tidligere, blev jeg dog som lidt hed om Ørene ved dette Budskab; men da jeg var mig bevidst, at jeg hverken havde bandet, stjaalet eller løjet, kunde jeg ikke tro, at Præsten vilde gøre mig noget. Min Broder var ogsaa en grundskikkelig Dreng, saa ham kunde der heller ikke være noget i Vejen med. Han havde for øvrigt den Fordel fremfor mig, at medens jeg var en Kryster, saa var han aldrig Spor af bange, men stadig forvoven og rede til at fare frem uden at se til højre eller venstre.

Moder vadskede og kæmmede os og hjalp os i vort Søndagstøj, og da vi var færdige, fulgtes vi ad om i Præstegaarden.

Jeg havde dog ikke Mod til at gaa ind i Gaarden lige straks. Da vi havde naaet Porten, trak jeg min Broder med mig om bag den store Hyldebusk, hvor vi satte os for et Øjeblik at overveje, hvad vi mulig gik i Møde.

Det var næsten Aften, og straks efter at vi havde skjult os, kom Præstens Hyrdedreng, Johannes, drivende hjem af Marken med Faarene.

Præsten mødte her Flokken i Porten og drev den ud paa Agrene igen.

„Det er for tidligt, du kommer med dem, Johannes!" raabte han; „Solen er jo ikke nede endnu."

„Jeg syntes, det var Aften," indvendte Drengen.

„Du syntes," gentog Præsten; „ja, du render jo altid avet om ligesom de dorske Faar. Hvorledes var det, du gik og bandede derude i Marken!"

„Jeg bandede ikke, vor Fa'er," stammede Drengen.

„Vist gjorde du saa!" paastod Præsten. „Det var Faarene, du var bleven vred paa og bandede. Jeg kan jo se det her i min Bog."

Han trak en Bog op af Lommen og saa i den.

„Naa, bekend fluks! hvordan var det, du sagde?" tordnede Præsten.

„Jeg sagde ikke andet, end at Rakkeren skulde komme efter dem, naar de ikke lod være at gaa til Skade," stammede Drengen med skælvende Røst.

„Ja, det var allerede en stor Synd; men det var langt værre — naa?"

„Jeg sagde ikke andet, end at Dævelen skulde regere dem."

„Nu begynder vi at komme til Meningen," sagde Præsten uden at tage Øjnene fra Bogen; „men det var værre endnu."

„Jeg sagde maaske en enkelt Gang, at Dævelen skulde pine og plage dem," bekendte Drengen grædende, medens Knæene rystede under ham.

„Saadan var det — jeg vidste det jo nok,“ sagde Præsten og stak Bogen i Lommen. „Din Straf skal du faa, inden du sover — men jeg har læst noget andet i min Bog — —“

Han gjorde ligesom et Spring forbi Buskene, og i næste Nu havde han Søren og mig ved Kraven.

„Fader vor, du som er i Himlen — — jeg bander aldrig, Fa'er!“ stammede jeg rædselslagen og stirrede ham bønligt op i Øjnene.

„Og jeg heller ikke,“ raabte Søren nok saa kækt.

„Nej, det har jeg heller aldrig læst i min Bog,“ sagde Præsten venligt; „men det var fejl af jer at skjule jer og ligge og lure bag Busken — hvorfor gjorde I det?“

„Vi var rædde,“ svarede jeg.

„Ja, min Broder var ræd — —“ begyndte Søren.

„Hvad havde I at være rædde for, naar I intet ondt havde bedrevet?“ afbrød Præsten ham. „Jeg har haft Bud efter jer, Smaadrenge, og gaa nu ind i Køkkenet, saa skal I faa at vide, hvad jeg vil jer.“

Derpaa slap han os og lod os gaa, og glade var vi — jeg i det mindste.

Baade Søren og jeg troede det som et Evangelium, at han virkelig havde læst i sin Bog, hvor vi befandt os. Nu, siden jeg er kommen til Skels Aar og Alder, er jeg bleven en Tvivler om dette som om saa meget andet. Han har maaske set et Glimt af os eller hørt en Raslen af Buskens Løv, saa at han har gættet, at nogen laa skjult der. Men man ser af dette lille Træk, at han benyttede enhver Lejlighed til at vedligeholde Folks Tro paa, at „han kunde mere end sit Fadervor“.

Ingen af os havde været inden for Præstegaardsporten før; men ind i Køkkenet fandt vi da, og her mødtes vi med Karoline, der førte os ind i Folkestuen, hvor hun skikkede os til Sæde paa Bænken.

„Jeg skal sige jer, hvad der har været Bud efter jer for,“ sagde hun dæmpet, idet hun bøjede sig frem imod os og saa os ind i Ansigtet med sine klare blaa Øjne. „Birkedommeren og hans Kone er her med deres lille Samuel; han skal have en Legekammerat, og nu skal han selv afgøre, hvilken af jer han synes bedst om. Jeg vilde saa gerne give jer hver en Mellemmad, men tør ikke,“ vedblev hun; „for skulde Præsten komme herind, inden I blev færdige med at spise den, saa fik jeg en slem Rivaf. Men nu ved jeg, hvad jeg tør give jer!“

Med disse Ord, der ledsagedes af et Nik og kærligt Smil, ilede hun over Gulvet og ud af Stuen.

Hvor hun saa godt ud, Karoline, med sine milde Øjne, sin rene, hvide Pande og sine friske, røde Kinder. Rank og slank var hun, og sikken et Flugt, der var under hende! Over Baghovedet havde hun et pænt lille Klæde, knyttet under Hagen. Det klædte hende nydeligt, ligesaa det stramtsiddende Livstykke og det grønne Vadmels Skørt. Jeg sad og undrede mig over, at hun ikke tabte sit Fodtøj, et Par Træklodser, hvis Overlæder ikke naaede mere end halvvejs ind til Vristen. Men de fulgte godt med Fødderne, skønt det gik nok saa rask: klap-klap! klap-klap! hen ad Gulvet, ud og ind.

(Fortsættes.)

Kokuspalmen.

Kokuspalmen er meget udbredt i den varme Zone. Den vokser vildt der, men plantes dog ogsaa. Ved Havet, hvor den fugtige Luft fremmer dens Vækst, naar den en Højde af 60—80 Fod. Naar den engang har begyndt at bære Frugt, frembringer den uafbrudt sine store Nødder; først naar den har baaret Frugt i 60 Aar, har den sat sine bedste Kræfter til. Naar man anlægger en Kokusskov, vælger man et passende Sted dertil ved Havets Bred eller i alt Fald i Nærheden deraf; Kærnerne lægges i Jorden en 12—18 Fod fra hinanden, for at Kronerne kan have Plads til at brede sig, og saa overlades det hele til Forsynet, det eneste, man behøver at tage sig af, er Bortlugningen af Ukrudt.

Naar Nødden lige er plukket af Træet, er Skallen saa blød, at man kan bide Hul paa den med Tænderne, men enhver, der har været med til at save en Kokusnød over, ved, hvor haard den bliver; det er klart, at der vilde behøves en betydelig Kraft til at sprænge den, den svage Spire i Kærnen vilde ikke være i Stand dertil. Derfor findes der ogsaa tre Huller paa den, som kun er bedækkede af et blødt, let gennemtrængeligt Stof; efter nogle Maaneders Forløb smutter en hvid Spire ud af det ene af disse Huller, trænger igennem den løse Muld og vover sig forsigtig frem for Lyset, mens Rødderne skyder frem fra de andre Huller og trænger ned i Jorden.

Et halvt Aar efter at Spiren er kommen op, er den allerede to Fod høj, og efter seks Aars Forløb naar Træet den højeste Mand over Hovedet og begynder at bære Nødder. Disse, som i Begyndelsen er smaa, ıbliver efterhaanden ofte saa store som et Menneskehoved. De hænger i Klaser paa en 20—30 Stykker, og et enkelt Træ bærer ofte flere Hundrede af disse Kæmpenødder. Det er et pragtfuldt Syn, naar det slanke, forholdsvis tynde Træ staar med sine svære Frugtklaser hængende ned imellem de smukke Blade, der ligner Strudsfjer.

Nødderne indeholder den velsmagende Kokusmælk, der indesluttes i Kærnens Indre og er en herlig Læskedrik i de solvarme Egne, hvor Træerne har hjemme. Naar Kokusnødderne naar til os, er de allerede stærkt udtørrede og giver mindre Mælk, ligesom ogsaa det faste, hvide, tommetykke Kød, hvoraf Kærnen bestaar, og som, naar Nødden er frisk, er oıerordentlig velsmagende, da har tabt sig en Del. Nødden afgiver ogsaa en god Olie, der er en vigtig Handelsvare og anvendes til Medicin, Sæbe o. s. v. Ved Presning af Olien udvinder man tillige en talgagtig Masse, der bruges til at støbe Lys af (Stearin.) Af de haarde Skaller laver man alle Slags Genstande, Daaser, Skeer, Knapper o. s. v. Bladskederne afgiver et trævlet Stof, hvoraf der forfærdiges Punge, Sejl, ja endogsaa Klæder; Bladene bruger man til at lave Koste, Kurve og og Maatter af, og af Nøddens trævlede Hylster laves der meget stærke Tove.

Naar man gør Indsnit i det Hylster, der omgiver Blomsterstanden, førend den aabner sig, vælder der en sød Saft ud, af hvilken der tilberedes Palmevin, hvoraf der atter vindes Sukker og Arrak. Af Kokuspalmens yngste, blødeste Blade tilberedes en meget velsmagende Ret (Palmekaal.) Træet kan imidlertid ikke taale at blive berøvet disse Blade, det gaar da ud, og man indskrænker sig derfor til kun at tage dem, naar Træet er bestemt til at fældes. Elefanten holder ogsaa meget af Palmekaalen, og den er aldrig gladere, end naar den kan komme til at afgnave de unge Træer. Da den i Løbet af en eneste Nat kan gøre det af med en hel Plantage, søger man at skræmme den bort ved at tænde Baal.

Nødderne hænger saa fast paa Stænglen, at selv en stærk Vind ikke kan rive dem af, selv om Træet nejer Kronen helt til Jorden for den. Det nytter derfor ikke at ryste Kokuspalmen, men de indfødte klatrer som Katte og plukker derfor uden Vanskelighed Frugterne ned.

Draaberne

og hvad vi kan lære af dem.

En liden Draabe, hvad kan vel den udrette? spørger mangen, og det kan ofte synes at være saa, naar den bliver alene. Men i Forening med de mange andre kan den dog danne Bække og Aaer med en forunderlig, altid udholdende Virksomhed, vældige Vandfald med en umaadelig Styrke; — ja, selve Verdenshavet med den vældige Bølgemagt og ubegrænsede Bæreevne er blot dannet af Draabe føjet til Draabe.

Men den draabevise Virksomhed er heller ikke af saa ganske ringe Betydning. Hvis Regnen ikke faldt draabevis til Jorden, vilde den ingen Nytte gøre, men meget mere Skade, ja anrette fuldstændig Ødelæggelse. — Draabevis maa ogsaa Medicin tages for ej at virke ødelæggende, og uden draabevis Nydelse af de berusende Drikke vil ogsaa de skade; nydes de anderledes, vil de i Regelen bevirke, at Bedrøvelsens og Jammerens Taare-Draaber fugter Kinderne, og Armods-Kampens sureste Sveddraaber bliver udpressede. Og den stadige Udgift til de fordærvelige Rusdrikke vil findes at være lig „Dryppet under Øltønden“.

Saa liden og uanselig, som derfor den enkelte lille Draabe synes at være, saa kan dog de mange ved den jævne, stadige Virksomhed eller ogsaa — og dette især — ved enigt at holde sammen, blive til vældige „Verdenskræfter“, der evner at holde ud, om Vejen er baade lang og knudret, og ret magte noget, naar det for Alvor gælder.

Maske til Maske danner det hele Klædningsstykke, men de udgledne Masker efterlader Hul.

Kvist lagt til Kvist i forenet Knippe udgør den stærke Kvast, der vanskelig kan knækkes, medens en for en af Kvistene er lette at knække. Enighed og trofast Sammenhold giver Styrke og bringer det uanselige og smaa til at øve mangen en Stordaad. Derfor, I Arbejdets Mænd, ingen Splittelse eller Sondring, men lad os samle os — forene os! — ikke saa meget spørge om og tænke paa vort eget Vel, men mere paa Næstens Vel, — Samfundets Vel! Mindes Draaben i Aaen, Floden, Havet — Kvisten i Knippet, — Masken i Klædesstykket, saa skal du heller ikke saa let blive modløs og gaa træt i din ofte lidet paaagtede Gerning; øves den i Troskab og fremfor alt med Kristenkærlighed, saa er den tilvisse et nødvendigt Led i den store, ubegribelige Menneskehedens Livskæde, som Almagtens Haand sammenføjer i sit vise Raad til Folkenes Lykke — eller retfærdige Dom, men alt til Guds Ære og hans Herligheds Aabenbarelse.

Lad os derfor tappert holde ud med urokkelig Tro paa, at vi skal overvinde Vanskelighederne og sejre i Kampen. Paa Sammenhold i Kærlighed og udholdende Troskab i vort Kald beror saa uendelig meget!

„Draaben huler Stenen," og
„Mange Bække smaa gør en stor Aa!"

J. K.

Alle Vegne fra.

Duer som Sneglejægere. Den nøgne graa Snegl er som bekendt en af Havebrugets værste Fjender; ethvert nogenlunde paalideligt Middel til at modarbejde den er en Vinding. I et tysk Blad meddeles, at en Landmand i Kroen paa Duer har fundet indtil 67 Snegle (Heliks ericetorum), der i sidste Tilfælde ganske vist paa et Eksempel nær ikke var udvoksede. Det tør vel deraf sluttes, at Duer ikke blot lejlighedsvis men med Forkærlighed driver Sneglejagt og herved gør stor Nytte, thi man tør vel videre gaa ud fra, at de ikke indskrænke sig til blot at tage den nævnte, i Lyngheder forekommende Art.

×

Et Kuriesum. I et tysk Tidsskrift anbefales det at ødelægge Ukrudtsplanter ved Hjælp af Vitriol paa den Maade at man drypper Vædsken ned i Hjertet paa hver enkelt Ukrudtsplante. Det minder om Konen, der købte „Middel mod Lopper" hos en Markedskræmmer. Da hun havde købt og betalt Midlet, siger hun: „Ja, men jeg skal da vide, hvordan jeg skal bære mig ad." „Det er ganske simpelt min gode Kone; saa snart De har fanget en Loppe, spærrer De Gabet op paa den, drysser lidt af Pulveret ned, saa kreperer Dyret straks."

×

Edderkopper som Vejrprofeter. Blandt de forskellige Arter er den store Korsedderkop den paalideligste Vejrprofet. Den spinder sit Næt i fri Luft over aabne Vinduer og Døre, og i Mængde ses dens Næt udspændt fra den ene Plante til den anden. Nættet er hjulformet. Denne Edderkop forudsiger Vind og Storm: naar den slet ikke spinder, naar den kun spinder Radierne („Egerne" til Hjulet) men ikke Rundkredsene, og naar den pludselig ødelægger en Del af sit Næt og skjuler sig. Den forudsiger Regn: naar den ikke spinder eller gør fine Hovedtraade meget korte, altsaa laver et lille Næt. Foranderligt Vejr: naar den kun arbejder langtsomt og smaat. Vedvarende smukt Vejr: naar den spinder store Næt og navnlig gør dette om Natten, saa at man om Morgenen ser det færdigt, naar den skifter Hud og flittigt lægger Æg.

Hos Husedderkoppen, der spinder trekantede Næt i Hjørner og Kroge, tyder det paa godt Vejr, naar den viser Hovedet frem og strækker Benene vidt ud, medens det tyder paa Regn, naar den vender Bagkroppen til. De Husedderkopper, der overvintrer i Husene, forudsiger Kulde ved at komme frem af deres Skjulesteder og være urolige; længre Tids vedholdende Kulde forudsiger de ved om Natten at lave et eller flere Væv over hverandre.

×

For Hus og Hjem.

Regnorme i Urtepotter. Hvorledes man skal drive Regnorme ud af Urtepotter, er et Spørgsmaal, man stadig faar. Jeg skal her nævne nogle Midler. Et er at væde Jorden med Vand, der holder 40 Grader Reamur, og vedbliver hermed, til Ormene, kede af det varme Bad, viser sig paa Overfladen. Man kan ogsaa vande med et lunkent Afkog af Valnøddeskaller eller Hestekastanieskaller og af Tobak. Ved dette Middel tør man imidlertid ikke overfor enhver Plante garantere for Uskadeligheden, det kan tænkes, at den i Jorden tilbageholdte Syre kan øve en uheldig Virkning.

Et meget godt Middel er følgende: Man fylder en Potte, der er noget større, end den der skal befries for Regnorme, halvt med fugtig Bladjord, stiller den paagældende Blomsterpotte fast heri — efter at man har sørget for med en Pind at rense Afløbshullet og skubbet Skaaret, der ligger herover, til Side. Regnormene vil snart „vejre" den for dem tilberedte Lokkemad og drage nedad, hvor man saa kan tage dem.

Som altid gælder det imidlertid ogsaa her, at et Onde er lettere at forhindre end overvinde. Man bør derfor fra Begyndelsen af, sørge for at hindre Ormene Adgang til Urtepotten, naar disse om Sommeren stilles ud i det fri. Hvor Potterne ligefrem stilles paa Jorden, maa man først belægge Stedet med et tykt Lag skarp Grus- eller Gasslagge. Graver man Potterne ned paa Bede, maa man lave et vidt og noget dybt Hul, saaledes at der er et tomt Rum under Potten. Ormene kan ikke hoppe, saa de skal nok blive fri for at faa Indpas. Paa den Maade opnaar man endnu noget mere, idet man forhindrer, at Planten sender Rødder ned gennem Pottehullet i Jorden, hvorved den vokser unaturlig kraftigt til, men senere efter Optagningen taber sig og kaster en Del Blade.

×

Skæmt.

Paa anden Klasse.

Konduktøren: „Hvad! De har jo Billet til tredje Klasse, og dette er jo anden."

Passageren: „Det er kanske, fordi jeg er en simpel Mand, at jeg inte er god nok — men den gaar inte i disse radikale Tider."

Usmagelig Glemsomhed. En Irlænder kom ind i en Kro og forlangte et Glas Øl. Han drak noget deraf, men da han syntes, det havde en usædvanlig Smag spurgte han Værten, om der ikke var noget i Vejen med Øllet.

Svaret, der lød paa, at det var „første Klasses Øl", beroligede Manden, og han skyllede tryg Resten ned. Da han havde tømt Kruset og satte det fra sig, opdagede han noget paa Bunden og spurgte om, hvad det var.

„Ah! det er rigtigt," sagde Kroværten, „jeg har minsæl glemt at tage Sæben ud af det, da jeg barberede mig i Morges."

Hvad der er passende. I et Selskab træffer en Kunstner en ung Pige; i Løbet af Samtalen beder han hende om at laane sig et af hendes Fotografier, da han gerne vil benytte hendes Ansigt til et større, historisk Maleri, han arbejder paa. Hun har intet derimod, men vil først spørge sin Tante om Tilladelse.

Denne svarer: „Ja, send ham dit Billede men tillige et Billede af din Moder eller en anden ældre Dame; at sende dit Fotografi alene til en ung Kunstners Atelier, vilde være et stort Brud, paa hvad der er passende."

Grov Konfekt. En Grovsmed, som indbildte sig at være syg, overhængte Lægen med sin indbildske Sygdom. For at stille ham tilfreds, raadede Lægen ham til at holde Diæt og undgaa at fortære oppustende og tunge Ting. Smeden gik beroliget bort, men ved nærmere at tænke over, hvad Mad der var oppustende og tung, vendte han om for at spørge Doktoren derom.

„For Pokker," sagde Lægen, „Deres Ambolt er tung og Deres Blæsebælg er oppustende; naar De bare la'er være at spise nogen af de to Ting, saa vil De minsæl ingen Ting fejle."

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første i Haar.
Mit andet i Laar.
Mit tredje i Maar.
Mit fjerde i Aar.
Af mit hele du et Pigenavn faar.
Det ogsaa hændes den smukke Ære
i Krigens Saga bekendt at være;
thi ved en By af dette Navn
sejred Soldaten til Vestens Gavn.
En Slags Kunstnerinder det ogsaa er,
behøver jeg nu at sige mer?

Carl.

Tal- og Bogstavgaade.

Bogstavgaade.

2 3 4
De Fleste grumme gerne nyder.
2 3 1 5
Saa dejligt, yndigt ofte lyder.
7 8 5 — 1 3 4 5 — 7 8 3 4 5 — 6 5 8 5 4 5
Fire Døbenavne ganske nette.
1 3 8 9
En sulten Gane kan nok mætte.
7 9 5 4 1 5
Findes et Sted i Danmarks Land.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
En Indtægtskilde for mangen Mand.

P. C. H.

Opløsninger.

Bogstavgaaden i Nr. 5: Berlin.

Geografisk Gaade i Nr. 5:
Ny Sydvales.
Ingolstadt.
Exeter.
Landau.
Saone.
Jordan.
Uranus.
Etienne.
Le Havre.

Juridisk Raadgiver.

Et Par gamle Folk har haft et lille Hus som deres eget i henved 30 Aar; men nu paastaar den Mand, ved hvis Gaard Huset ligger, at det tilhører ham, da de gamle ikke har Papirer paa det, og Grunden, hvorpaa Huset staar, i sin Tid har hørt til Gaarden. Der spørges:

1. Kan Gaardmanden fordre, at Huset skal være hans, naar de gamle dør, eller har deres Arvinger Ret til Huset?

2. Hvis det sidste er Tilfældet, hvorledes skal da Arvingerne bære sig ad for at faa Papirer paa Huset, saa at de kan udstede lovligt Skøde paa samme?

P. N.

Til 1. Naar de gamle har haft Huset i over 20 Aar som deres eget, har de vundet lovlig Hævd paa det og er rette Ejere af det, skønt de ingen Papirer kan fremvise, og deres Arvinger har Ret til Huset efter dem.

Til 2. Adkomsten paa Huset kan bringes i formel Orden ved en saakaldt Ejendomsdom, hvortil udkræves kongelig Bevilling, der faas hos Amtmanden for 33 Kr. 66 Øre. For at alt kan blive ordnet paa rette Maade, maa vedkommende Arvinger helst henvende sig til en Sagfører eller anden juridisk kyndig Mand paa Egnen.

* * *

Jeg har taget Skolelærereksamen og har Lyst til at studere, men mangler de nødvendige Midler dertil. Jeg spørger derfor, om der ikke gives noget Legat eller lignende Hjælp for ubemidlede Mennesker, der vil studere, og som jeg muligvis kunde erholde Understøttelse fra?

En ny Læser.

Der bevilges hvert Aar af Rigsdagen et Beløb paa adskillige Tusinde Kr. „til Understøttelse for saadanne, der først i en fremrykket Alder har bestemt sig for Studeringen, og som ved en Forberedelses- eller Fageksamen har givet sikkert Haab om god Fremgang." Beløbet fordeles af Kultusministeriet, til hvem Ansøgninger, ledsagede af Vidnesbyrd om Værdighed og Trang, indsendes under Adresse: Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, København K.

* * *

Er det lovligt, at en Enkes Barn døbes med den afdøde Mands Efternavn, naar det er født 11½ Maaned efter Mandens Død?

—r —s.

Nej.

Brevkasse.

A.: Som flere Gange meddelt, tør „Husvennen" ikke indlade sig paa at give lægevidenskabelige Raad.

C. J.: Digtet kan ikke benyttes.

J. J.: De vil i Vinterens Løb faa Deres Ønsker opfyldt.

Indhold: Et Eventyr i Alexandria, af Carit Etlar. Et Billede fra Rom, af Fr. R., med Billede. Nu først til Gavns! Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Sluttes.) Østnæsfjorden, med Billede. Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte, (Fortsættes.) Kokuspalmen, med Billede. Draaberne, af J. K. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Skæmt med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

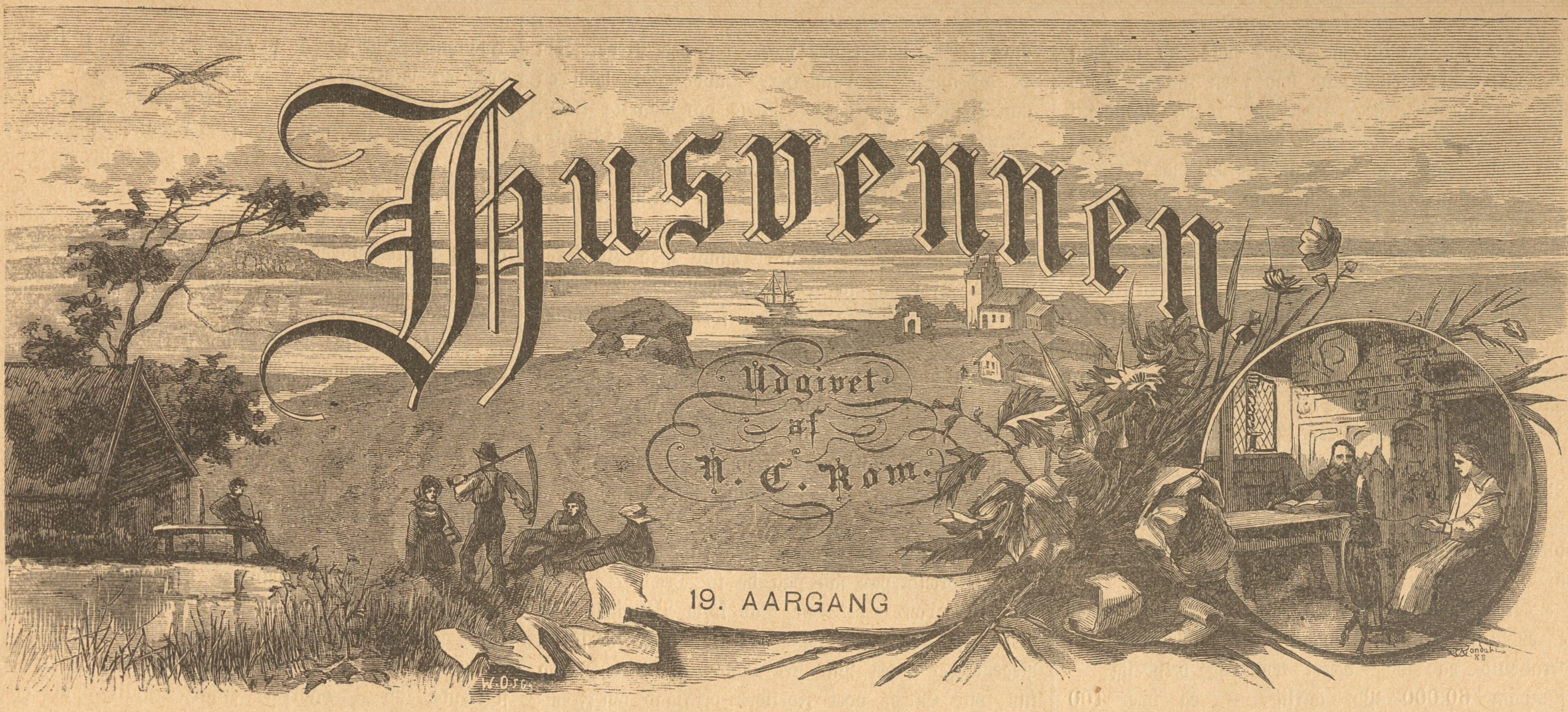

Nr. 7. Søndag den 15. November. 1891.

To Tiggerdrenge.

Fortælling af C. A. Thyregod.

I en Mosedal ved Vester-Vandet stod et ensomt Hus, som beboedes af to fattige Familier. Folkene havde bosat sig der, fordi det var saa nemt at faa Ildebrændsel i den store Mose; forøvrigt skulde de nære sig ved hvilket Arbejde, der var at faa, og der gaves kun liden Arbejdsfortjeneste der i Egnen. Nu er det anderledes. Nu er Egnen opdyrket og frugtbar. Jærnvejen er lagt langs med Moseranden, og hvormeget af Mosens uhyre Brændselsmasse, der end aarlig tilberedes, formaar dog den stærke og hurtige Damphest at slæbe det altsammen til Aarhus, til Randers, til Viborg og endnu fjernere Steder. Nu er der meget at bestille; men til Gengæld er der da ogsaa flere om det.

Dengang fløjtede Hjejlen, men ingen Damppibe ude i Mosen. Egnen var i Forfald; der groede Græs i Viborg Gader og Lyng i Avnsbjergs Borgegaard. Stadens mægtige Taarne, Omegnens tusinde Kæmpehøje, Svend Grathes og Niels Bugges Borgtomter stod som lige saa mange Gravmæler over en fjern og minderig Tid, der aldrig skulde vende tilbage. Der var Fattigdom omtrent i enhver Bondegaard, — end sige da i de smaa Huse.

Mændene i Mosedalen havde saa temmelig stadigt Arbejde ovre paa Skaum; men Fortjenesten var saa lille, at den ikke forslog til at mætte Hjemmets mange Munde. Konerne havde nu og da maattet bide i det sure Æble at sende deres ældste Drenge ud at tigge. Drengene hed Lars og Niels, de var begge henved otte Aars Alderen, og det var to raske Smaadrenge. Paa deres Udflugter fulgtes de gerne ad; det var dem en gensidig Trøst; thi Lars var ræd for haarde Ord, og Niels var ræd for bidske Hunde.

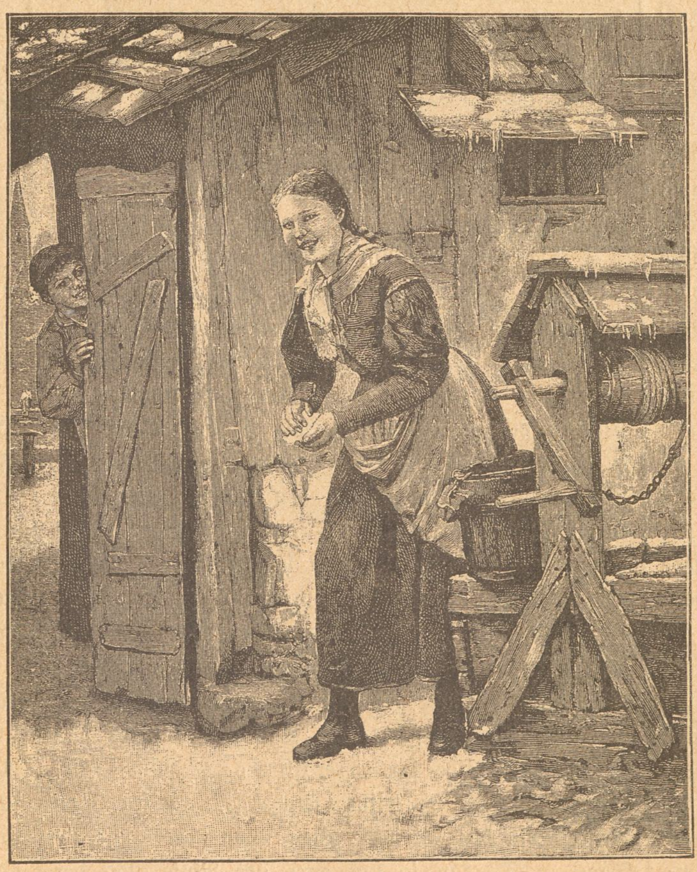

Sneboldten.

En Vinterdag var det bidende Kulde med skarp Østenvind, og da kaldte Mødrene ad deres Sønner, at de skulde ud med Posen. Smaadrengene græd over det haarde Vejrligt; men der var næsten intet Brød i Huset, og de smaa Børn klagede over Sult. Saa sagde Mødrene: „Gaa kun Drenge! Men I behøver vist ikke at gaa vidt omkring. I kan følge Dalstrøget, hvor der er Læ for Blæsten, og saa gaa til Kradsmøllen, til Skabermølle og Pindhus. Disse tre Steder vil I nok faa saa meget, at vi kan stille Sulten i Dag. I Morgen opvækker Vorherre vel et andet Raad."

Drengene gik. Det Vandløb, der fra Mosen strømmede ud til Nørreaa, var gaaet over sine Bredder og laa nu som en bugtet islagt Flade, hvorpaa det var en Lyst at tumle sig. Drengene blev muntre, medens de gled og løb i Læ dernede. De støjede og sang i Førstningen; men da de nærmede sig Kradsmøllen, blev de mere stilfærdige, især Lars, som var hjertelig ked af at tigge og var meget bange for ethvert haardt Ord eller uvenligt Blik, enten der saa fulgte en Almisse med eller ikke. Niels var lige glad; thi paa det Strøg, hvor de i Dag skulde færdes, holdtes ingen løse Hunde, og andet frygtede han ikke paa sine Tiggervandringer.

De naaede Kradsmøllen og kom ind i Stuen. Ved Bordet sad en Mand og skrev; men han vendte Ryggen mod dem. De troede, det var Værkstyreren; men det var

Fabriksherren fra Viborg. Lars holdt sig undselig bag ved Niels, og denne bad i en ynkelig Tone om en Gave. „Jeg giver jer ingen Almisse,“ svarede Manden, idet han vendte sig om og saa paa dem; „men jeg vil skaffe jer Arbejde.“

„Vi kan intet bestille; vi er saa smaa,“ klynkede Niels.

„Aa jo,“ svarede Manden. „Opsprætte Pjalter magter enhver, som kan løfte en Kniv og en Klud.“

Niels trak sig tilbage; men Lars skød sig frem og sagde: „Jeg vil gerne bestille, hvad jeg kan, naar jeg bare kan tjene en lille Smule til min Moder og mine smaa Søskende.“

„Vel talt, min Dreng!“ sagde Fabriksherren og saa mildt paa ham. „Naar du har en god Vilje, saa gaar det nok.“ — Nu skyndte Niels sig ud ad Døren for at vandre videre; men Lars blev. Værkføreren blev tilkaldt og fik det Hverv at ordne Sagen med Drengens Forældre.

Kradsmøllen ved Rindsholm er et lidet Værk i en lille uanselig Bygning. Tilvirkningen af Kradsuld har dog været temmelig betydelig — stundom 60,000 Pd. aarlig — og over 100 Mennesker har samtidigt været sysselsatte dermed. Men det meste af Haandarbejdet er udført i Viborg, tildels af Tugthusfanger og Fattiglemmer. I selve Møllen var der kun en lille Husstand. Men Værkføreren behøvede en Dreng, der kunde løbe Ærinder i Byen, passe hans Ko og sligt, og som saa i Mellemtiden kunde opsprætte Pjalter. Vilde Lars have denne Tjeneste, saa kunde han tiltræde den straks. Lars tog glad mod Tilbudet; han vilde gerne bestille, hvad det skulde være, naar han blot kunde udrette noget nyttigt. Forældrene syntes just ikke meget godt om Sagen og sagde, at det var Tugthusarbejde; men Værkføreren sagde, at det kunde man med samme Ret sige om Spinden og Vævning, og deri var jo intet uærligt. Saa gav Folk til sidst efter.

Lars fik en Løn, der næppe kunde løbe op til to Skilling hver Søgnedag; men saa fik han jo desuden Føden. Tjenesten var somme Tider magelig nok; men i mellem Stunder streng; thi ofte maatte han flere Gange daglig løbe den Milsvej over Heden op til Staden. Han var villig og nøjsom og befandt sig godt ved sine Vilkaar. Imidlertid holdt Niels ved med Tiggeriet. Med Tiden overvandt han endog sin Frygt for Hunde, og han blev saa dygtig til at tigge, at han syntes sig selv en stor Karl i Sammenligning med Lars, der ikke kunde andet end tjene den usle Smule Løn. Niels talte med Haan om „Pjaltemølledrengen“; det samme gjorde hans Moder, og selv Larses Forældre indrømmede, at det vilde været fordelagtigere, om han havde haft lige saa gode Gaver til at tigge som Niels. De var dog i Grunden gladere ved Tingen, som den var, og opmuntrede deres Søn til at være flink og tro i sin Tjeneste.

Der gik Aaringer hen, i hvilke Niels sværmede om og øvede sig mere og mere i et vildt Dagdriverliv. Han var en rask Knøs, var snu og mundrap og vidste Besked om mange Ting, som det ikke er godt at vide. — Lars gik saa stille hen, blev i Tjeneste hos Fabriksherren, der anvendte ham snart i Kradsmøllen og snart i Viborg. Lars var Allemandsdreng, vandt sine foresattes Velvilje og samlede sig en Skat af nyttige Kundskaber og Færdigheder. Begge Drengene blev konfirmerede paa een Dag, og om Eftermiddagen samledes de i det fattige Hjem. Niels havde været doven og ufladig til sin Lærdom og havde faaet sin Plads nederst paa Kirkegulvet, og det huede hans Forældre ilde. Men i Larses Hjem var der Glæde; thi han havde været tro ved Bogen som ved alt andet, og hans Herre havde givet ham en smuk Højtidsdragt, medens Niels var daarlig klædt. Denne gjorde alligevel Nar ad den fordums Staldbroder, fordi han var saa stille og beskeden.

„Du ved ikke, hvad det er at leve og at more sig,“ sagde Niels. „Du gaar som en Teglværkshest: Rundt, rundt og atter rundt med Bind for Øjnene. Jeg har lært at prise Friheden, har jeg.“

„Fattigfolk maa arbejde for Føden,“ sagde Lars.

„Aa ja,“ indrømmede den anden. „Jeg maa jo ogsaa til at tjene nu. Men at være Pjaltemølledreng! — Aa, fy! — Nej, jeg vil tjene i en stor Gaard, hvor der er mange Folk og megen Lystighed. Der skal jeg spille min Mand, kan du tro.“

Lars vilde ikke trættes med ham om det; men de to Forældrepar saa paa de to Drenge, og det kan nok være, det ene Par følte Bekymring og Ængstelse over Sønnens alt for store Raskhed, medens det andet Par ved Tanken om dets Dreng kun følte Glæde over Fortiden og Haab om Fremtiden.

Niels fik ganske rigtig Tjeneste i en stor Gaard og deltog i det lystige Liv, der førtes. Men alene for Lystigheden havde man ikke lovet ham Kost og Løn. Der skulde ogsaa arbejdes strengt, og stadigt Arbejde var ham en Plage. Hans dovne Lemmer og kaade Mund voldte, at han snart blev jaget bort, og lige saadan gik det, hvor han senere fik Plads. For ikke at sulte ihjel, maatte han til sidst gribe til sin gamle Haandtering og gaa omkring at tigge. Men det taales ikke godt af en stor, stærk, næsten voksen Knøs, og derfor blev han domfældt og straffet. Lars havde ikke set ham i en Aarække, da de en Dag mødtes i Tugthuset, hvor Niels bar den styge Fangedragt, medens Lars bare kom der som sin Herres betroede Tjener for at efterse Arbejde, udlevere Raaemner og udbetale Regninger. Han var ikke Forvalter eller Fuldmægtig eller saadan noget, men et simpelt Tyende, hvis Forstand og Troskab hans Husbond havde lært at stole paa. Han rakte sin Barndomsven Haanden, medens en Medynkstaare stod ham i Øjet.

„Du har rigtig haft Lykken med dig,“ sagde Niels.

„Ja, Vorherre har været god imod mig,“ lød Svaret.

„Og du bliver vist ogsaa en stor Mand med Tiden. — Ja, Købstadlivet! Det er noget, der er værd at bryde sig om; men paa Landet er det bare Usselhed, og der kan et fattigt Menneske ikke komme frem. Naar jeg kommer ud herfra, vil jeg ogsaa slaa mig til Handelen eller til Fabrikvæsenet. Det er ypperlige Næringsveje. Man kan blive Agent paa den Maade eller blive svensk eller norsk Konsul og have tre Faner hængende over sin Dør ved højtidelige Lejligheder; det er noget, som jeg kan bruge.“

Lars smilte. „Saa stort et Maal har jeg ikke sat mig, og det er slet ikke min Agt at blive i Staden. Bare jeg kan se Lejlighed til at faa mig en lille Gaard eller et godt Bolsted paa Landet, saa vilde jeg være tilfreds. Mine Forældre begynder at blive skrøbelige, og jeg vilde gerne skaffe dem et godt Hjem paa deres gamle Dage. De kan jo nok gøre lidt Nytte, saa det ikke vilde ødelægge en fattig Mand at yde dem deres Ophold.

Nogle Aar efter var Larses Ønske gaaet i Opfyldelse. Ude paa Landet havde han en lille Bondegaard, hvor han desuden ved sin fordums Husbonds Hjælp og til Dels for hans Regning drev en Landhandel. Handelen, med hvad dertil hørte, passede han selv, medens hans Fader førte Tilsyn med Gaardens Drift og hans Moder med Husholdningen, og de havde i deres brave Søns Hus bedre og anseligere Kaar, end de nogen Tid havde haft i deres eget. Det var en stor Glæde, og en større Glæde var det for dem, at Sønnen for sin Redelighed og Dygtighed var agtet og afholdt baade af høje og lave.

Niels var jo snart kommen ud af Tugthuset, da han ikke havde gjort noget egentlig ondt, men kun gaaet og tigget. Imidlertid blev han hverken Agent eller Konsul, skønt han rigtignok kom til Handelen. Efter at han atter havde drevet om en Tid og prøvet adskilligt, bad han Lars om Hjælp og fik af ham et Vidnesbyrd om, at han var ærlig, hvilket var sandt nok; thi han var kun doven og ustadig. Ved Hjælp af dette Vidnesbyrd fik han Lov til at handle med Pjalter, og saa drog han om og tiltuskede sig Pjalter for Hægter og Synaale og saadant. Saaledes førte han et omflakkende Liv i daarlige Kaar, indtil han blev gammel og aflægs. Da maatte hans Fødesogn ernære ham i Fattighuset; thi han havde aldrig formaaet at drive det saa vidt, at han kunde erhverve sig et Hjem eller nogen anden Ejendom end de usle Klæder, han bar paa Kroppen.

Den gamle Graver.

En Efteraarsdag henved Aftenstid gik jeg ad Stien hen over Kirkegaarden derhjemme.

De gulnede Blade faldt eet for eet raslende ned fra Sørgepil og Hængeask og hoppede uroligt om mellem Gravhøje og Ligstene, søgende et lunt Sted til deres sidste Hvile.

Henne ved Stenten kastedes der en ny Grav. Hvem mon det var, der her skulde lægges ned? Jeg nærmede mig langsomt Stedet, for at faa Besked hos min gamle Ven, Jørgen Graver. Der kom af og til en Skovlfuld Jord til Vejrs, men der var langt mellem hver, og hver Gang dukkede samtidig et hvidlokket Hoved op ved Siden af den opkastede Jordbynge.

Var det ogsaa Jørgen? Sidst jeg saa ham, havde han endnu sin kraftige Haarvækst, om end lidt graasprængt. Men der var jo gaaet adskillige Aar siden den Gang, og nu var det hans Løvfaldstid. Der var tyndet stærkt ud af hans Hovedprydelse, og de faa tilbageblevne Haar var sølvhvide.

Hvad var det? Havde han Hjælp til Arbejdet? Thi han talte højt.

Nej, han var jo ved at gaa i Barndom og talte højt med sig selv — tit saadan underlig Snak, havde Folk fortalt mig.

Jeg skjulte mig bag et stort Gravminde i Nærheden og hørte derfra tydelig hans Enetale.

„Du maa et Spadestik ned endnu, Jørgen; men Jegten slider i Armene, og Skovlen bliver mig for tung. — Ja, ja, det her er jo saa den sidste Tur. — Det skulde saa blive dit Kammer, Mads Østergaard, det sidste jeg skovler op. Sært nok, at jeg ogsaa skulde faa dig at trækkes med. Du var ellers en stor Mand, Mads, og en bred Mand, der vilde ha' Plads og skubbede os andre Smaafolk til Side. Nu faar du nøjes med den Plads, jeg under dig. Ja, jeg har jo ikke glemt det, dengang du snød mig for den Strimmel Havejord. Du havde nok endda — ti Tønder Hartkorn — men mere vilde du ha'. Det var uretfærdigt af dig, og jeg kunde vundet Processen, sagde Folk, men jeg prøvede det aldrig, for det er ikke godt at nappes med de store. Naa, du fik jo saa Jorden — men nu kunde jeg ellers snyde dig, om jeg vilde — gøre dig Kammeret for snævert — ja, det var Jørgen nu Mand for — og sandeligen, jeg kunde nok ha' Lyst, til Tak for Jorden, du tog. Men nej, lad de gamle Sager blive gravede ned og glemte; aldrig i mit Liv har jeg snydt nogen med det sidste Kammer, de har ærlig faaet hver en Tomme, de kunde tilkomme, baade de store og de smaa, for jeg kan nok lide selv at ligge i Fred og være fri for at gaa og grave om igen ved Nattetide. Din Grav er mig den sværeste at faa stor nok, lille Mads, men du skal ikke klage dig, Net og Skel skal der være inden for den hvidkalkede Port, om det saa aldrig gaar saa kroget til udenfor . . . . Ja, saa var det blot de Par Skovlfulde Muld, der skal op endnu . . . . Se, saa har du Maalet, Mads, og nu maa jeg op at rykke i Strikken, inden Solen putter sig; jeg har ramt Tiden hid til Dags, og det maatte ikke vel slaa fejl den sidste Gang; i Morgen tidlig kan Hans Nielsen tage fat — blot han nu kan passe Tiden."

Den gamle kravlede med stort Besvær op af Graven og tog Vejen hen efter Taarndøren til. Jeg vilde standse ham for at tale med ham, men saa betænkte jeg mig og lod ham gaa.

„Ja, lad ham gaa, den ærlige Mand; han hører den gamle pligttro Tid til, og det er Synd, at sinke ham i hans sidste Embedsgerning," tænkte jeg og gik videre.

Kort efter hørte jeg Klokken ringe over Solen, der gik ned bag Bakkerne, over Løvet, der faldt i de dødes Have, over den nylig opkastede Grav og over gamle Jørgen Gravers afsluttede Gerning.

Friis Jensen.

Sneboldten.

(Med Billede.)

„Det var nok Peter, som gav mig den!
Han skal dog faa en værre igen.
Knuget i Haanden og dyppet i Spanden
bli'r den et dejligt Plaster i Panden.

Du, som fyldte med Sne mit Haar,
hvor er det saa, du i Baghold staar?
Luske=Peter, kom frem til Kampen!
saa skal du faa dig en god paa Lampen!"

Forfulgt.

Fortælling af P. C. B. Bondesen.

(Sluttet.)

Ja, det vil jeg da. Jeg er er ene og alene Skyld i, at I — at I mistede eders Sognekald, Hr. Hans! Kan I tilgive mig?"

„Hvorledes, forklar dig nærmere!" udbrød Hans Allesen.

„Jo, det var mig, der tog Karen Kristensdatter med Vold paa Stien mellem Lambrup og Gislev —".

„Hvad siger du! Var det dig —, og du hørte siden, hvorledes alle vendte sig imod mig?"

„Ja, med Glæde hørte jeg Rygtet og hjalp trolig med at faa det omkring. Jeg kunde derved dække mig bag eder, om det gjordes fornødent. Ingen vidste, hvem Pigen var, man havde set i Præstens Arme, og jeg tav klogelig dermed. Men da jeg saa spurgte, at Karen var frugtsommelig, hvad jeg hørte af Dorthe Kokkepige i Præstegaarden, saa satte jeg i Omløb, at det var ved Præsten, ligesom jeg ogsaa senere udspredte, at I vilde bortføre hende. Kort at fortælle, jeg forsømte intet, hvorved hele Skylden kunde blive overført paa eder. Men da det siden gik saa vidt, at I mistede Kald og Embede, saa vaagnede min Samvittighed, og jeg kunde da ikke blive længer paa Fyn. Jeg rømte af Tjenesten. Et usselt og kummerligt Liv maatte jeg i længre Tid friste, indtil jeg fik Hyre med et Skib, der for paa de varme Lande. Dog, min onde Samvittighed fulgte med. Forgæves søgte jeg i Sus og Dus at døve dens Røst. Jeg var snart med eet Skib, snart med et andet, jeg havde ingen Ro paa mig, men maatte stedse have Forandring. Omsider kom jeg her om Bord. Mit Helbred havde længe været nedbrudt; men jeg havde holdt den gaaende paa Pumperne. Da saa jeg eder, Hr. Hans, og dermed var jeg færdig! Da sprang min Skude læk, og nu er den snart synkefærdig! Kan og vil I tilgive mig, før den synker!"

„Ja," sagde Hans Allesen, og Taare paa Taare randt ned ad det vejrbidte Ansigt, „ja, jeg kan, jeg har tilgivet dig!"

„Tusind Tak," udbrød Matrosen glad og kyssede Hr. Hanses Haand. „Jeg drømte," vedblev han derpaa, „at jeg saa Vorherre Jesus, ham, som I saa kærligt har talt til mig om, jeg saa, han stod der, hvor I nu staar, og saa sagde han til mig: „Hvordan gaar det, Esben?" „Det gaar kun daarligt, Herre," svarede jeg, „der er noget, som tynger saa svært paa mig!" „Det er din Brøde, der tynger," sagde han saa, „betro dig til Præsten! Sig ham alt, bekend din Synd, og du skal faa Forladelse for alle dine Synder!" Dermed vaagnede jeg, og straks sendte jeg Bud efter eder. Nu har jeg fortalt alt, kan I virkelig ogsaa tilgive mig?"

„Ja, det kan jeg, Esben! Alt er dig forladt, du kan trygt gaa i Døden."

Hr. Hans hentede derpaa Sakramentet til den døende. Det blev en velsignet Stund for begge. Præsten havde lært at elske sine Fjender. Al Bitterhed, ogsaa imod Erik Sehested, var borte, og da han sluttede med Fadervor, kunde han igen bede dette som i Barndomsaarene, da han frejdig og glad sprang omkring paa Skaanes Kyst, bede det af hele sit Hjerte, ikke alene sige: „Forlad os vor Skyld!" men ogsaa i fuld Sandhed føje til: „som og vi forlade vore Skyldnere."

XVI.

Det var i Oktober 1688. En stærktbygget Mand, indsvøbt i sort Kappe og med den bredskyggede Hat trykket ned over Panden, gik op ad Pustervig i København. Han standsede uden for et nyt anseligt Hus og tog et Papir op af Lommen. Han skulde endnu en Gang se, om det ikke dog var det rigtige. En Stund efter stod han i Bolle Luxdorphs Arbejdsværelse.

Den ny Oversekretær var endnu en ung Mand. Den høje Pande, den krogede Næse og det karakterfaste Træk om Munden fremviste et klogt Ansigt under den vældige Allongeparyk.

„Hvem er I, og hvad vil I?" spurgte han strengt den indtrædende.

„Mit Navn er Hans Allesen. Eders Velbaarenhed vil muligt erindre at have hørt det før?"

„Hans Allesen — ja, det forekommer mig saa bekendt, — ja nu har jeg det! Vi gik paa Herlufsholm sammen?"

„Ja, det gjorde vi."

„Sid ned Hans Allesen og sig mig saa, hvorfra I kommer?"

„Jeg kommer fra Søen, eders Velbaarenhed! I ti Aar har jeg tjent som Skibspræst, men vilde nu gerne —".

„Jeg fatter eders Ærinde, det gælder et Embede; men, hvordan — Hans Allesen — Hans Allesen —! Hvad er det, som knytter sig til dette Navn?"

„Hr. Oversekretæren vil se det af denne Skrivelse," svarede Hans Allesen og trak et Papir op af Lommen.

„Hvad er det?" Bolle Luxdorph løb det hurtigt igennem. „Fra Skibschefen — en døende Matros har bekendt, at han og ikke Hr. Hans Allesen — hm —," han læste Resten af Attesten for sig selv og sagde derpaa: „Det er godt, I skal faa Oprejsning, det glæder mig at kunne give eder den. Kedeligt, at I saaledes har været forfulgt, Hans Allesen; men nu vil vi se til at gøre godt igen, hvad andre har forbrudt imod eder."

„Tak, eders Velbaarenhed!" udbrød Hans Allesen glad. „Jeg skal ikke nægte, at jeg fik godt Haab, da jeg vendte tilbage til Danmark og hørte, at eders Velbaarenhed netop var bleven Oversekretær!"

„Jeg har dobbelt Grund til at benytte min Stilling til Gunst for eder, Hans Allesen," vedblev Luxdorph. „Jeg kommer nemlig i Tanke om et lille Træk fra Barndomstiden. En Skoledreng var kommen i Konflikt med Humlemanden [1]) paa Herlufsholm, jeg husker ikke, hvad der var i Vejen; men en Kammerat paatog sig Skylden og tog nok saa kækt imod Straffen, som var en hel Dag igennem at sidde paa det bare Gulv. Husker I det ikke, Hans Allesen?"

„Jo, eders Velbaarenhed! Nu kan jeg nok erindre det."

„Ja, det var ikke alene mig, I derved friede fra Ulejlighed, men ogsaa min salig Fader, som, hvad I ved, var Forstander paa Skolen. Ja, det

[1]) ↄ: Gartneren.

var dengang! Meget Vand er løbet i Strand siden. Begge har vi paa forskellig Maade ført et bevæget Liv. For den ene gik det opad, for den anden nedad. Dog, det kan alt blive godt endnu, Hans Allesen! I har nu længe nok siddet paa den bare Planke og baaret en andens Skyld, nu skal I til Gengæld have et godt Præstekald, jeg skal da gøre mit dertil! — Hvad mener I for Eksempel om Lunde ved Odense, det er netop ledigt?"

I en sand Glædesrus tumlede Hans Allesen ned ad Pustervig. Hans Tanke var langt forud, den var allerede i Lunde Præstegaard. Han saa den unge Enke for sig. Han kendte hende fra før, fra Kiærs paa Ravndrupgaard, der havde han engang set hende og saa ofte hørt hende omtale. Og hendes Fader, Frants Hansen i Have, ja hvordan mon han havde det! Saa skulde han dog atter til Fyn. Der havde han lidt saa megen Tort, der ventede alligevel Lykken paa ham; thi, det troede han sikkert. Det kan alt blive godt endnu, Hans Allesen! Det havde jo Bolle Luxdorph selv sagt.

En Audients.

XVII.

Bag Præstegaardshaven laa et Taageslør, kantet med Toppen af en Række Piletræer, der langt ude i Markhegnet stod med skidengrønt Løv, sviet og brunet af Stormen. Solen var netop ved at gaa ned bag Pilene. Luerød stod den paa lilla Grund under nogle vandrette gyldne Skyer. Enkelte af Æbletræerne i Haven havde allerede kastet deres Blade, enkelte bar endnu den grønne Sommerklædning; men de fleste var dog iførte den gule Efteraarsdragt.

Den ny Sognepræst i Lunde var netop kommen den Dag og spaserede i Haven. Ved Siden af ham gik hans salig Formands unge Enke, Margrete Frantsdatter.

„Saa eders Fader er død, Madame Achthon!" sagde Hans Allesen. „Jeg mindes ham med Tak, det var ikke hans Skyld, at det glippede med Longelse. Dengang boede I allerede her. Jeg kan godt huske, I engang besøgte dem paa Ravndrupgaard, det var længe, før jeg tænkte paa Longelse."

„Ja, min salig Mand fik Embedet her 1672, og samme Aar blev vi gifte."

„Han og jeg var Studenter fra samme Aar, jeg mindes godt Christen Lauritsen Achthon; men," vedblev Hans Allesen, „hvor fandt I dog over til denne hyggelige Præstegaard?"

„Det skal jeg sige eder, Hr. Hans," svarede Margrete, „jeg var i Magleby hos Provsten, Hr. Dines Rosenstjerne. Der kom Hr. Christen i Besøg, og der blev vi kendte sammen. Et Søskendebarn af ham var nemlig dengang Medtjener hos Provsten i Magleby. Han blev siden Præst der og Provst og hed ogsaa Christen."

„Ja saa." Der blev et Ophold. „Har I hørt noget fra Ravndrupgaard," spurgte derpaa Hr. Hans igen, „hvordan mon det staar til der?"

„Ja, I ved vel, at Rasmus Kiær er død?"

„Nej, er han det!" udbrød Hans Allesen. „Nej, jeg ved ingen Ting, fortæl mig noget derude fra, I maa vide Besked?"

„Jo, han døde her i Midsommer, saa den ældste Søn, Hans, har nu Gaarden."

„Det er saadant dejligt Vejr, lad os sætte os ned her paa Bænken, og saa fortæller I mig, hvad I ved om mine gamle Bekendte. Der var en Tid, jeg ikke taalte at høre alle Navne fra den Kant; men nu kan jeg godt taale det. I København blev det sagt mig, at Erik Sehested for længe siden er gaaet bort, og hans Frue nu fører Styret paa Lykkesholm; men hvordan har det sig i Præstegaarden?"

„Det var kun saa kort, at Birgitte Brodersdatter var gift med Hr. Jens Rasmussen, kun i tre Aar," svarede Madame Achthon. „Det Ærinde, han engang gik for Naadigherren paa Lykkesholm, blev hans Fortræd og undergravede baade hans Lykke og Helbred. De fortalte hos Kiærs, at han kunde sidde lange Stunder med Kirkebogen opslaaet foran sig og stirre uafbrudt paa nogle Linier, han engang havde skrevet deri. Det angrede ham saa bitterligt, hvad han havde skrevet, saa han fik Tæring og døde."

„Ja, han var ikke den eneste, der maatte døje noget for de Liniers Skyld," sagde Hans Allesen alvorligt. „Men, hvordan har Birgitte det, lever hun?"

„Ja, hun lever endnu. Hun blev gift med Eftermanden, Hr. Jens Madsen, — Faber kalder han sig, han er nemlig en Smedesøn."

„Naar døde Maren, salig Hr. Broders?"

„Hun er ikke død, hun er endnu hos Birgitte og skal være rørig og rask, uagtet hendes høje Alder."

Et Par Smaapiger kom løbende.

„Hvad, er I der, Børn!" sagde Margrete, „nu skal I rigtignok ind og i Seng!" Hun rejste sig og fulgte Børnene ind.

Hans Allesen gik endnu en Stund omkring i Haven. Saa mange gamle Minder var vakte. Det var saa underligt at tænke tilbage paa den Tid, da han var i Gislev. Men nu bar han intet Nag mere, Gud den Almægtigste havde føjet alt paa det bedste. Kun en Tid kan Løgnen raade, Sandheden sejrer dog til sidst. Længe havde han maattet lide Uret; men alle Ting tjener dem tilgode, som elsker Gud, det, der laa bag ved, skulde ogsaa blive til Velsignelse for ham. Hans Liv havde hidtil været stormfuldt; men, nu gik det til Lykke! En dejlig Eftersommer vilde sikkert oprinde for ham.

Og Hans Allesen blev ikke skuffet. I Lunde Præstegaard fandt han et hyggeligt Hjem, hvor der var Læ for alle Storme, og Margrete Frantsdatter blev ham en trofast Hustru, der stillede den Kærlighedslængsel, han saa længe havde følt.

Savnet.

For kort Tid siden blev der i den skotske Flod Clyde (Klejhd) fundet Liget af en ukendt ung Mand. I hans Vestelomme fandt man en Seddel med de Ord: „Lad være med at undersøge, hvem jeg er. Mit Liv er forspildt. Jeg dør som Offer for Drikkesygen." Politiet undlod dog selvfølgelig ikke at kundgøre Fundet, og nu skete det forfærdelige, at der indløb ikke færre end 203 Breve fra ulykkelige Forældre, der alle bad om en Beskrivelse af den døde. Hvilken Sum af Jammer og Hjertesorg skinner ikke igennem disse talrige Forespørgsler, og hvor mange Taarer har ikke disse 203 forvildede Sønner kostet deres kære? Mange af disse „savnede" har sikkert i Begyndelsen af deres Liv givet Forhaabninger om en smuk Udvikling, indtil de, maaske forførte af letsindige Kammerater, led Skibbrud og for silde angrede et unyttigt, forspildt Liv.

Hektor og Mortensgaasen.

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat.)

Karoline vendte tilbage med en Kniv og en tyk Kaalstok til hver af os.

„Vær saa god og sid og skrab en Stok, til de kommer," sagde hun.

Vi skrællede Kaalstokkene langs igennem og skrabede med Knivene Marven ud og puttede den i Munden. Den var saftig og smagte ret godt.

Medens vi sad og nød vore Kaalstokke, kom Madam Møller og Madam Bøtcher ind til os med den lille Samuel imellem sig.

Det var en køn Dreng med lyst, krøllet Haar og et Par store spørgende Øjne. Han gik og gnavede paa en Kringle, han havde i Haanden.

Birkedommerens Kone var høj og slank med et noget sørgmodigt Ansigt, hørgult Haar og et Par drømmende Øjne, som hun skiftevis fæstede paa Søren og mig. Hun bevægede sig med en vis Sindighed og sagde ikke ret meget.

Præstekonen var en noget fyldig Skikkelse med sort Haar og et rødmusset, godmodigt Ansigt. Hun missede uophørligt med Øjnene og snappede engang imellem med Underlæben som efter sin Næsetip, hvilket saa komisk ud. Og saa kunde hun ikke et Øjeblik have sine Fødder i Ro, men trippede uophørlig, ogsaa naar hun stod stille. Munden gik paa hende.

„Naa, I er komne, Smaadrenge!" sagde hun; „det var ret! hm, ja! naa! To knøve bitte Drenge, hm, ja! Hvilken synes du saa bedst om, bitte Samuel? hm!"

Drengen stak den sidste Bid Kringle i Munden, gik uden at betænke sig ind imellem mine Knæ og prøvede paa at omslynge mig med sine korte, buttede Arme.

Denne her!" sagde han gumlende, med Munden fuld.

„Hm, naa! ser man det! synes du bedst om ham, lille Samuel?" vedblev Præstekonen; „se nu ogsaa paa den anden."

Drengen skævede om til Søren, men vendte sig straks til mig igen og sagde:

„Jo — nej, jeg synes bedst om denne."

„Hm, ja, naa — aa ja, hm!"

„Hvordan var det saa, du skulde sige til den fremmede Dreng?" sagde Moderen, „vær nu artig!"

„Vil du være min Legebroder?" sagde Samuel til mig.

„Ja, det vil jeg gerne," svarede jeg, „hvis jeg maa for mine Forældre."

Dermed var Sagen for saa vidt afgjort, og vi maatte gaa, jeg med en Hilsen til min Fader, om han straks vilde komme ned i Præstegaarden.

Mellem ham og Birkedommeren blev det samme Aften aftalt, at jeg den næste Dag skulde flytte til Skibelund og tiltræde Pladsen som den lille Samuels Legekammerat.

Det betragtedes som en stor Lykke for mig, at jeg var bleven den udvalgte.

Birkedommerboligen, Gaarden Skibelund, ligger i Sahl Sogn, saa jeg flyttede ikke længere bort, end at jeg nemt kunde smutte hjem i Besøg, naar jeg engang imellem kunde faa Tilladelse dertil.

Sært nok for Resten, at den lille Samuel ikke foretrak min Broder fremfor mig, der var saa meget ældre end han. Søren var dog langt nærmere hans Jævning, hvad Alder angik, men dette være nu, som det vil: min lille Legebroder holdt grumme meget af mig, og det blev han ved med, ogsaa efter at han var bleven voksen.

Da jeg med min Bylt Tøj under Armen holdt mit Indtog paa Skibelund, traf jeg Birkedommeren, Søren Mogensen Møller, der stod uden for „den store Dør" og kærtegnede sin Yndlingshund. Det var en førladen, bredhærdet, middelhøj Mand med et alvorligt Ansigt og et Par dybtliggende, kloge Øjne. Han betragtede mig meget nøje, idet jeg nærmede mig, og da jeg havde sagt, hvem jeg var, viste han mig Døren til Køkkenet og sagde, at der kunde jeg gaa ind og sætte mig indtil videre.

Det var Middag og Spisetid, og Kokkepigen gik og satte Mad paa Bordet til Folkene. Men inden disse blev kaldte ind, kom der Bud efter mig, at jeg skulde komme op i Stuen til Herskabet.

Dette bestod af Birkedommeren og hans Kone samt deres lille Søn; flere Personer var der ikke. Forældrene sad til Bords og havde allerede begyndt at spise. Samuel sad henne ved Væggen og spiste ganske alene ved et lille lavt Bord og havde en Spilbesmække hængt for Brystet. Han stod straks op og kom hen til mig og tog mig ved Haanden.

„Tak, fordi du kom," sagde han. „Jeg har længtes efter dig og er saa glad ved dig, og nu skal du blive hos mig altid. „Mo'er og Fa'er, maa Josef ikke nok ligge hos mig om Natten?"

„Det kan vi altid tales ved om, min Dreng," svarede Moderen. „Sæt dig nu og spis din Mad."

„Skal Josef ikke ogsaa have noget at spise?" vedblev Drengen, uden at slippe min Haand; „han kan jo spise ved mit Bord?"

„Nej, vist ikke, nej!" sagde Birkedommeren; „Josef skal spise i Borgestuen."

Drengen tænkte sig om et Øjeblik.

„Maa jeg saa ogsaa spise i Borgestuen?" sagde han; „jeg vil være, hvor han er."

Det var ikke Forældrene med; men de gav dog efter til sidst. Der blev dækket til mig ved Samuels Bord, og jeg fik af samme Slags Mad som han.

Da det blev Aften og Sengetid, gentog Samuel den anden Del af sit Ønske: at jeg skulde sove hos ham. Det satte Forældrene sig imod paa det bestemteste; men Drengen blev ved at hænge i, der hjalp hverken Løn eller Bøn, og ogsaa i det Punkt gav de efter. Der blev flyttet en Enmandsseng ind i Børnekammeret, i den fik jeg Lov at sove, og saaledes blev det ved at være i alle de Aar, Samuel var hjemme: vi spiste sammen og sov sammen og var i det hele uadskillelige.

Ja, det var en besynderlig Kærlighed, den lille Dreng havde faaet til mig lige fra det Øjeblik af, da han første Gang saa mig. Han var aldrig rigtig glad eller tilfreds, uden naar jeg var i hans Nærhed.

Da han var bleven saa gammel, at han skulde begynde at undervises, paatog Faderen sig selv at være hans Skolemester. Ja, her var det lige saadan. Samuel vilde gerne i Skole og var villig til at lære alt, hvad der forlangtes af ham, men Josef skulde være hos ham i Skolestuen, og Josef skulde hjælpe ham at lære sine Lektier, kort sagt, **med** Josef kunde Samuel alt, men **uden** Josef kunde han ingenting. Det skal nu ikke forstaas saaledes, at jeg virkelig kunde hjælpe ham; nej, det kunde jeg ikke, for jeg havde ingenting lært, undtagen at læse, det havde min Moder lært mig; men han holdt saa inderlig meget af mig, og mit Selskab var ham saa kært, at naar jeg blot var hos ham, saa gik det for ham, og saa kunde han hænge i og gøre Fremgang.

Paa den Maade slumpede ogsaa jeg til at komme i Skole og faa lært baade at regne og skrive, hvad jeg vel ellers ikke havde faaet Lejlighed til at lære. Ja, jeg lærte meget mere end det; thi skønt jeg ikke blev undervist, saa overværede jeg jo dog stadig Undervisningen, og jeg havde Lyst til Lærdommen og hørte godt efter. Det varede da heller ikke længe, inden jeg virkelig kunde hjælpe Samuel med at gennemgaa de foresatte Lektier, og jeg var stadig et godt Hestehoved foran ham, da jeg jo var ældre og havde bedre Fatteevner end han. Jeg tror nok, at jeg paa den Maade var ham til ikke ringe Nytte under hans Skolegang i Hjemmet, saa han gjorde hurtigere Fremskridt, end han uden mig vilde have gjort.

Saaledes gik det ene Aar efter det andet, indtil Samuel kom paa Latinskolen i Randers; saa maatte vi skilles, dog ikke for bestandig; thi jeg blev paa Skibelund, hvor jeg nu, da jeg var bleven voksen, fik Plads som Kusk, og saa ofte Samuel skulde hjem enten i Ferierne eller paa Søndagsbesøg, fik jeg den Fornøjelse baade at hente ham og køre ham ud igen, saa det var ikke saa sjældent endda, vi saas og kunde glæde os ved hinandens Selskab. Han kaldte mig altid med et sært Navn og forklarede mig, at det var Latin og betød „min Broder". Ja, mange andre latinske Ord og Sætninger lærte han mig paa vore Køreture ad de sandede Veje mellem Skibelund og Randers, og jeg kan huske dem alle endnu i min høje Alderdom.

Birkedommeren holdt meget af mig, ja elskede mig næsten som sin Søn, saa jeg skulde ikke blot køre for ham, men ogsaa hjemme satte han Pris paa at have mig om sig. Jeg skulde hjælpe ham at passe Haven, og han vilde stadig have mig med sig, naar han fiskede, hvilket han havde megen Lyst til, navnlig at „tatte" Aal i Gudenaa. Hvor mange hundrede Gange har vi ikke siddet sammen paa Aabrinken med vort Tattetøj, som bestod af en Stang med Snor, i hvis nederste Ende der var befæstet en med Hørgarnstraad sammensyet stor Klump Regnorme, som vi lod hænge ned i Vandet, indtil vi fornam, at en Aal havde fat i Maddingen. Vi skulde da forholde os ganske rolige, indtil vi antog, at Aalen havde sine Tænder godt fast i Sytraadene, saa herop med den, Fangsten i Posen og Maddingen ud igen.

Paa vore Vandringer til og fra Aaen, som ogsaa naar vi syslede i Haven, var Birkedommeren meget snaksom og undsaa sig aldrig ved at underholde sig med mig, saa om et og saa om et andet. Ofte hændte det ogsaa, at vi kom i en ivrig Ordstrid, især naar Samtalen drejede sig om saadanne Ting som Ellepiger, Nisser og Troldtøj og om Præstens Evne til at mane, vise igen og deslige. Thi paa dette Omraade var vi rene Modsætninger og kunde aldrig enes, og Forholdet var det omvendte af det, som Læseren maaske kunde have ventet: Birkedommeren var i højeste Grad overtroisk, medens jeg, hvad Troen paa Varsler og Spøgelser angik, med Aarene var bleven en fuldstændig vantro.

Det var saaledes en almindelig Mening, at Gudenaaen krævede et Menneskeliv hvert Aar, og at den nogen Tid før, Ulykken skulde ske, udraabte Navnet paa den, som var bestemt til at drukne.

Birkedommeren troede dette som et Evangelium, og mangen Gang hændte det paa vore Vandringer til eller fra Aaen, at han pludselig kunde standse og lyttende udbryde: „Tys! hvad var det, den raabte? var det Søren, Peter eller Niels? jeg hørte ikke tydelig Navnet?"

„Jeg ikke heller," kunde jeg saa svare; „men det var kanske Manden i Kællinghøl, her kaldte paa sin Hyrdebreng."

„Nej, det var sikkerlig Aaen," genmælede han hovedrystende, idet vi fortsatte vor Vandring, „og vi vil snart faa sørgeligt Nyt at høre — det maa du tro, min kære Josef, Aaen kalder aldrig forgæves."

Hørte vi saa nogen Tid efter, at et Menneske var druknet i Aaen enten nede ved Randers eller maaske oppe ad Ans til, saa sagde Birkedommeren altid med et højtideligt Udtryk i sit alvorlige Ansigt: „Kan du se, min kære Josef, at jeg fik Ret! Jo, jeg vidste det, jeg vidste det sandelig!"

At Præsten „kunde mere end sit Fadervor", troede han ligeledes fuldt og fast paa. Jeg paastod nej, og at det alt gik naturligt til. Derom disputerede vi ofte og kunde aldrig enes. Det var ogsaa et mærkeligt Held, Pastor Bøtcher stundom havde med at give Folk Beviser i Hænde paa sin „Kunst", saa det var ikke underligt, de troede derpaa.

Saaledes skete det engang i Høstens Tid, at en So, der tilhørte Birkedommer Møller og stod tøjret paa en Grønning uden for Gaarden, blev borte paa en, som det syntes, helt gaadefuld og ubegribelig Maade. Tre Mand beskilte i flere Dage ikke andet end at rende efter den, og da de havde gennemsøgt hele Bymarken, Skovene og Moserne uden at finde Spor af Soen, opgav Birkedommeren omsider alt Haab om at faa den tilbage; men da den bevislig var bleven borte ved højlys Dag, medens der færdedes Folk i og omkring Gaarden og alle Vegne paa Marken, kunde det ikke godt tænkes, at nogen havde dristet sig til at stjæle den. Hvor den var bleven af, var som sagt, en stor Gaade.

Saa en Dag kommer Præsten ud at besøge Birkedommeren, og denne fortæller ham Historien om den forsvundne So.

Vor Fa'er lader sig vise Stedet, hvor Soen havde staaet tøjret. Han siger ingen Ting, men spanker af hen over Marken og ned i Skoven, og efter at have været borte i et Par Timer, kommer han, til alles Forbavselse, trækkende med den savnede So ind i Gaarden.

Dette „Bevis" gik der stort Ry af. Hvem turde nu mere tvivle om vor Fa'ers Evne til at kunne „vise igen"? var det ikke klart som Dagen, at Præsten havde siddet hjemme i sin Stue og set, hvor det savnede Dyr befandt sig? Det troede Birkedommeren, og det troede de fleste. Jeg hørte til de faa, som tvivlede. Min Mening var, at vor Fa'er maatte have fundet Soen ved et rent Slumpetræf, og at han gerne kunde have givet os en naturlig Forklaring paa sit „Kunststykke", naar han havde villet.

(Fortsættes.)

Indtægter og Udgifter.

Af Max Frommel

Vi har daglig Indtægter og Udgifter for vort indre Menneske. Vi trænger til Kærlighed, vi trænger til Troskab i vort Kald, til Vinger for ikke at trættes, saa vi altid tager fat paa Arbejdet med ny Iver; vi trænger til Taalmodighed under Lidelser, megen Taalmodighed.

Dette er vore Udgifter. Hvor kommer da Indtægterne fra?

Paa en af mine Embedsrejser kom en Købmand ind i Kupeen og satte sig hos mig. Idet han pegede paa min Kuffert, sagde han: „De er vel Købmand?"

„Ja," svarede jeg, „jeg handler med Perler."

„Med Perler?" gentog han. „Saa vil der kun være daarlige Udsigter for Dem her paa Egnen."

„Det er jeg ogsaa bange for," vedblev jeg, „og det, skønt jeg sælger mine Perler for slet intet."

Da jeg saaledes havde ladet ham forstaa, hvilken kostelig Perle det her drejede sig om, sagde han lidt bidsk: „Den kristelige Moral har jeg al Respekt for og sætter den højt; men Dogmerne og de teologiske Trossætninger trænger jeg ikke til."

„Lad os dog tale lidt nærmere om den Sag," vedblev jeg. „Da vi nu begge to er Købmænd, ved vi, at der i vore Bøger maa holdes Ligevægt mellem Indtægt og Udgift, hvis det hele ikke skal ramle sammen og ende med en Fallit. Men Moral- eller Sædelæren bringer lutter Udgifter: du skal elske, du skal hjælpe, du skal tjene — det er Udgift hele Dagen, og ethvert Menneske, jeg møder, har det Krav paa mig, at jeg skal elske ham. Sig nu engang, hvor skal Indtægten komme fra?"

„Fra den gode Bevidsthed," lød Svaret.

„Aa ja," sagde jeg, „jeg kender en Selvbevidsthedens Religion, hin Mands Religion, der sagde: „Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som andre Mennesker!" Men naar der nu om Aftenen i Stedet for Selvtilfredsheden indfinder sig Skamfuldhed, fordi mit Forraad af Kærlighed er sluppet for tidlig op, hvad saa? Ja, saa maa jo Indtægten tages andet Steds fra, fra oven, fra ham, der selv er Kærlighed. „Derudi bestaar Kærligheden, ikke at vi har elsket Gud, men at han har elsket os." — „Lader os elske ham" — det er Udgiften — „thi han har elsket os først" — det er Indtægten. Men det er Dogmerne, Troen og Evangeliet om Kristus, den uundgaaelige Indtægtspost; thi han har skænket mig 10,000 Talenter, kan jeg ogsaa give min Broder 100 Penninge og tilgive ham. „I har annammet det for intet, giver det for intet."

Til min Søn, der skal i Skole.

Efter et gammelt Haandskrift, ved A. Th. J.

Naar dig ved Morgengry din kære Mo'er vil vække,
saa maa du ej i Sengen først dig strække.
Saa snart hun vækker dig, saa vær bered
til op at stige i al Ærbarhed!
Lad saa ved første Trin, som du vil gøre,
et fromt „Gud hjælpe!" fra dit Hjerte høre;
ønsk dem, der om dig er, en Morgen god,
og ej om dine Klæder søg og rod!
Naar noget mangler dig, gør ej Allarm;
men søg blot Skylden i din egen Barm,
og husk at lægge bedre alt til rede,
saa sparer du i Skyndsomhed at svede.
Løb ej i Hastighed af Sted til Skole,
husk paa, du ene paa din Flid kan stole!
Tag Bogen fat, og læs din Lektie over:
den bliver en Per Tot, der over Tiden sover.
Og, naar saa Skoletiden kalder, rask af Sted,
ej ved hvert Vindu du maa standse dine Fjed!
Tag, hvad du bruger, med; thi ej det sømmer sig,
din Lærer „Jeg har glemt den!" høre skal af dig!
Sig, før du gaar, Farvel til dine kære,
og skynd dig, at du med til Morgensang kan være!

Barnespørgsmaal.

Under det store Pærelræ uden for sit Hus, nød Murmester Frits Jensen sin Søndag Eftermiddags Hvile, medens hans femaarige Datter løb fra og til. „Fader," spurgte hun pludselig, „ved du, hvem der har skabt Verden?" — Faderen lod Røgen dampe op af sin Pibe og indskrænkede sig til at svare med et Nik. „Jeg ved det ogsaa, lille Fader; Gud har skabt Verden!" vedblev Barnet ivrigt og spærrede derved Øjnene op, som om det havde opdaget noget splinternyt; „men ved du ogsaa, hvorfra jeg ved det?" — Det kunde nu Faderen aabenbart ikke vide; men han havde andre Tanker i Hovedet og agtede ikke paa Barnets Tale. „Jo, Fader, det staar i Peters Lærebog, og jeg har lært det, da han læste paa sin Lektie." Og uden at afvente noget Svar fra sin ordknappe Fader foldede den lille andægtigt Hænderne, og med det troskyldige Ansigt vendt op imod Faderen begyndte hun: „Gud har skabt Verden og alt det, som er i den."

Man skulde nu tro, at Faderen kunde have haft et Ord tilovers for sin lille Pige. Men han regnede aabenbart Tavshed med til Søndagshvile, og det gjorde ikke synderligt Indtryk paa ham, at Datteren var saa lærvillig. Piben blev ved at dampe som en Skorsten, medens dens Ejermand begyndte at se noget søvnig ud. — „Men hvad vil det sige: alt det, som er i den? Er det Menneskene?" — „Ja, Menneskene," lød Svaret, og det var øjensynligt Manden kært, at Barnet allerede havde lagt ham Ordet i Munden. At fuldstændiggøre Svaret faldt ham ikke paa nogen Maade ind.

Det er let forstaaeligt, at det livlige Pigebarn omsider blev ked af frugtesløst at henvende sig til Faderen. Hun løb hen ad Gaden og var snart efter fuldt optagen af Legen med en Hob Gadedrenge. I det Selskab hørte og saa hun adskilligt, der var hende nyt, og fandt der mere Tidsfordriv end før hos Faderen, der havde været for mageligt til at give sig af med sit Barn.

Hvorfor fortæller jeg nu denne Samtale? Mon blot til Tidsfordriv? I Fædre og Mødre, lægger vel Mærke til den! Der er noget vidunderligt ved vore Børns Videbegærlighed og Lærelyst. De er jo ikke alle ens, og de Evner og Færdigheder, Vor-

herre har udrustet dem med, er højst forskelligt uddelte. Men de er dog alle mer eller mindre som en tørstig Mark, der indsuger Regnen, en ung Kraft, der vokser og stræber opad. Hvor skal den rette Næring rækkes dem og deres Higen efter forstaaende Erkendelse blive tilfredsstillet? De spørger Faderen, de spørger Moderen, dem der er dem nærmest. Lad da ikke dine Børns Spørgsmaal være dig til Besvær, og se ikke uden videre i dem enten Pjat eller Vigtigmageri. Giv dem efter dine Kundskabers, din Erfarings Maal, hvad de begærer af dig, ja, gør dig Flid for at plante og opbygge, før — hvem kan vide hvor snart — en anden kommer og lægger Beslag paa Hjertet. Sænk Spiren til det gode i deres spæde Sjæle, at det kan trives der til Guds Ære!

Fra Boghylden.

„Den ny Almanak" for 1892, redigeret af **Anton Nielsen.** Tre Størrelser, Pris henholdsvis 50 Øre, 75 Øre og 1 Kr. (N. C. Roms Forlagsforretning.)

Denne Almanak — af hvis Indhold vi i Dag bringer en Billedprøve i „Sneboldten" — bringes i Erindring, nu da Almanakindkøbet forestaar. Dagene korter stærkt af, Vinteren staar truende mørk paa Himlen — ufejlbarlige Varsler om, at Aaret snart gaar til Hvile. Saa er det Almanakernes Tid, og „Den ny Almanak" vil ikke være nogen ilde Vejleder for det ny Aar. Den underholdende Del indledes med Nicolaj Bøghs smukke Vers og Mindeord om de store afdøde, Johanne Louise Heiberg, Gade, Theophilus Hansen og Fjord. Derpaa følger med Anton Nielsen i Spidsen en Række folkelige Forfattere med kortere og længre Fortællinger, hvis Emner væsentligst er hentede fra Hverdagslivet og smukt støttes af gode Billeder. For mangen ledig Vintertime vil her ydes en morsom og sund Underholdning.

Mange Steder har gode Venner og Naboer den fornuftige Skik, at købe en forskellig Almanak og saa bytte til Laans. Vi har tidligere anbefalet „Folkets Almanak", og ved Siden af denne ældre Fælle vil „den ny" være den rette til at fylde Pladsen.

Havebrug.

Spørgsmaal og Svar.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Kan der skæres Podekviste af et ganske ungt forædlet Æbletræ, men som endnu ikke har baaret Frugt? Hvis ikke, hvilke Regler er der da for at skære Podekviste af Træer?

En Abonnent.

Podekviste skæres af godt modnede Skud, helst i Solsiden paa Træet. Det vil altsaa sige, at man bør vogte sig for at faa alt for gejle, marvede Skud. Der er intet i Vejen for, at skære Kviste af et ganske ungt Træ, naar, som sagt, de er godt modne, og Knopperne ikke sidder for langt fra hverandre, saaledes som det er Tilfældet paa Vanskud. Kvistene affkæres i Vintertiden slaas ned i Jorden paa et beskygget Sted, og de dækkes omtrent helt til med Jord.

* * *

Artiklen „Dværgtræer" i „Husvennen", der fremkom som Svar paa min Forespørgsel, giver mig Anledning til at fremkomme med følgende Spørgsmaal:

Hvad forstaas ved Ordet „Modertræ", hvoraf Aflæggeren skal tages? Er det Dværgstammer, der er forædlede og saaledes Skud, der kommer fra Roden, der bruges som Aflæggere, eller er det Dværgstammer, der ikke er forædlede, der bruges som „Modertræer", og hvor Aflæggeren saaledes tages op ad Stammen?

Bliver Aflæggeren derefter nedsat i Jorden for at slaa Rødder ligesom Ribskviste?

En Abonnent.

Et Modertræ, en Moderplante er det eller den, hvoraf man formerer, tager de til Formering tjenlige Dele. Et Modertræ til Kvæde er altsaa en Kvæde, et Modertræ til Doucin er en Doucin o. s. v., her er ikke Tale om Forædling, men kun om simpel vegetativ Formering. Naar vi forlader Formeringen af Grundstammerne og kommer til Forædlingen, saa taler vi om Modertræer, der afgiver Podekviste og Okulationskviste til at forædle med. Men foreløbig er vi jo ved Formeringen af Underlaget. De forveksler dernæst Begrebet Aflægger med Stikling; De nævner det første, men mener det sidste. En Aflægger forbliver i Forbindelse med Moderplanten, indtil den har slaaet Rødder, først da skæres den fra; en Stikling derimod er et Skud eller en Kvist, der fjernes fra Moderplanten og sættes for paa egen Haand at danne Rod.

Naar De altsaa vil formere en Kvæde ved Aflægning, saa planter De et Eksemplar (eller flere), lader det staa urørt mindst et Aar, skærer det derpaa ned til Grunden. I Løbet af Sommeren vil der nu bryde nogle gode Skud frem, disse kroger De om Efteraaret eller næste Foraar ned i Fordybninger i Jorden; der fyldes Jord til, og Stedet belægges yderligere med gammel Bark eller gammel Gødning. Paa denne Maade vil de nedlagte Kviste eller Grene slaa Rod og kan derefter affkæres og plantes.

Stiklinger, der skæres af Kvæde og Doncin om Vinteren og indeslaas for at stikkes til Foraaret, kan ogsaa lykkes, naar de sættes paa et lunt, noget fugtigt, helst halvskygget Sted. Aflægning er imidlertid den sikreste Formeringsmaade.

For Hus og Hjem.

Bøf à la mode. Et tykt Stykke skært Kød bankes godt paa alle Sider, hvorpaa man gør dybe Indsnit rundt om i Kødet og spækker dette med Flæskestrimler, som man forud har drysset med Salt, Peber og finthakket Løg. Nu bruner man Smør i en Kasserolle, steger Kødet noget deri, idet man flittig vender det, og naar det er halvstegt, hælder man ½ Flaske simpel Rødvin og lidt Vand over Kødet og dækker Kasserollen med et tæt sluttende Laag. Der maa passes paa, at Kødet af og til vendes, saa det ikke brænder paa. Det serveres med Kartofler og Karse.

En Efterret hertil. 2 Potter sød Mælk koges med lidt Vanille, Sukker og en Pris Salt samt jævnes med tre strøgne Skeer Maizenamel, som er udrørt i lidt af den kolde Mælk. Inden man hælder Massen i Porcellænsformen (en glasseret Skaal kan ogsaa bruges), røres den med to Spiseskeer Kognak og det haarde Skum af 2 Æggehvider. Naar den er afkølet, slaas den af Formen og spises med Saftsauce.

Kaalbudding. 2 middelstore Kaalhoveder renses; det tykke af Stokken skæres fra, hvorefter Bladene gives et Opkog, presses haardt, saa intet Vand bliver tilbage, og finhakkes. Imidlertid røres et Stykke Smør saa stort som en Valnød, blandes med 3 Haandfulde revet Brød, 6 Æggeblommer og Skummet af 4 Hvider, samt lidt Salt, Peber og den hakkede Kaal. Denne Masse lægges lagvis i en Blikform med reven Ost imellem og bages en Time i Ovnen. Denne Budding er meget velsmagende til stegt Kød.

Sveskesuppe. Sveskerne skylles og udblødes Dagen før, hvorefter de koges med rigeligt Vand, Sukker, et Stykke Kanel og lidt Appelsinskal, indtil de er aldeles møre, hvorpaa Suppen jævnes med Mannagryn.

Skæmt.

En Omvej. Frederik holder meget af Sukker. Han beder sin Moder om noget mere Sukker paa Kagen. Afslaaet. Han ser ud til at finde sig med Ro i sin Skæbne, men han tilføjer alvorlig: „Jeg ved, Mama, hvad som hændtes forleden henne paa Hjørnet? Der var en lille Dreng, og hans Moder vilde ikke give ham Sukker paa Kagen, og —" — „Og?" „Og Dagen efter faldt han i Vandet."

Der er Forskel. „De siger, at De engang har gjort Tjeneste i Prædikestolen; — er det at forstaa saaledes, at De selv har prædiket?"

„Nej, men jeg holdt Lyset for Manden som prædikede."

„Ah! — Ja, saa har vi misforstaaet Dem. Vi antog, at det var Dem, der holdt Prædikenen."

„Nej, jeg har som sagt kun kastet lidt Lys over den."

Lille John var i Besøg hos en Nabo. Fruen i Huset gav ham et Stykke Smørrebrød, som han tog, dog ikke med nogen synlig Begejstring. Da han ikke sagde Tak, sagde Fruen: „Hvad siger du dertil, min lille Ven?" — „Jeg siger, at det er ikke Kage," var Johns oprigtige Svar.

Spydigt. Et Vidne der skulde fortælle en vis Begivenhed sagde: „Den Person, som jeg saa for Enden af Trappegangen, var en Mand med eet Øje, som hed Kristen Sønderborg."

„Hvad hed hans andet Øje?" spurgte Modparten spydigt.

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
Det er en jydsk Forfatters Navn,
som ofte her i Bladet har skrevet.
1 2 3 4 5 6
Ved denne er mange fældede blevet.
4 3 1 2 6
ogsaa af dem.
6 5 2 3 1
Ofte i Favn
dette bli'er givet i fuld Sympati.
1 3
Dette tit gøres af Liebhaveri,
men ivrigst dog tit for Føden at bjærge;
og jeg vil forsværge
at derved man da ikke
4 3 2
saaledes bliver.
1 2 3
Denne kan man egentlig kalde en Driver.

J. J.

Stavelsegaade.

Et frugtbart Land betegnes ved mit første og mit andet;
mit tredje er en lille Krog ved Land, frembragt af Vandet.
Mit hele er et Pigenavn, som sjældnere er brugt.
Gæt hvilket nu og sig mig saa, om du det finder smukt.

J. J.

Mørk Tale.

Mit første bringes undertiden af mit sidste, som da bliver kaldt mit hele. Iøvrigt er jeg baade i mit sidste og mit hele en Fugl.

J. J.

Tal- og Bogstavgaade.

Opløsninger.

Gaaden i Nr. 6: Alma.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 6: En Tobakspibe.

Bogstavgaaden i Nr. 6: Svinehold.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: To Tiggerdrenge, Fortælling af C. A. Thyregod. Den gamle Graver, af Friis Jensen. Sneboldten, med Billede. Forfulgt, Fortælling af P. C. B. Bondesen, med Billede, (Sluttet.) Savnet. Hektor og Mortensgaasen, 2 Billeder. Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte, (Fortsættes.) Indtægter og Udgifter, af Max Frommel. Til min Søn, der skal i Skole, ved A. Th. J. Barnespørgsmaal. Fra Boghylden. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

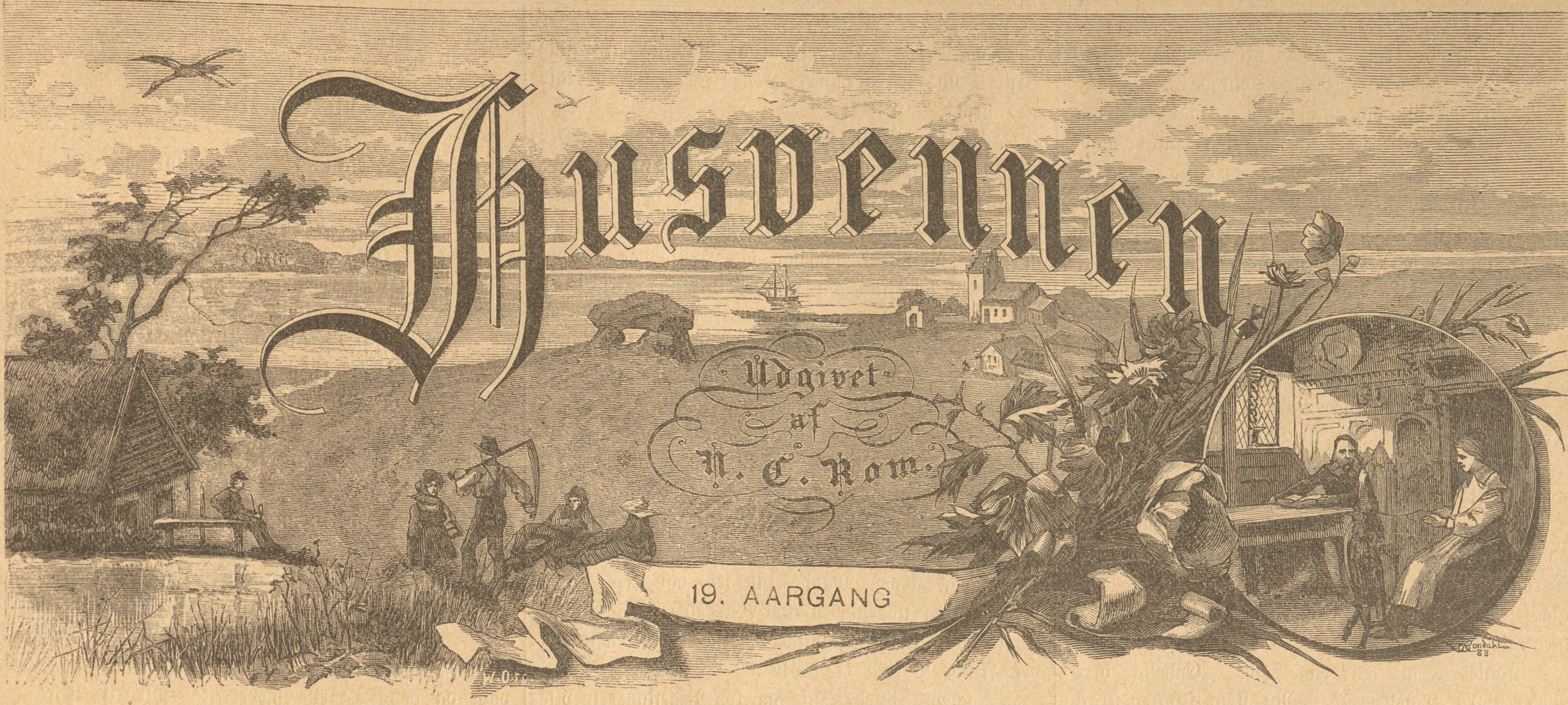

Nr. 8. Søndag den 22. November. 1891.

Verdens Løn.

Eventyr af Rud. Baumbach.

Den sorte Suse vogtede Byens Gæs. Andet, mente Folk, duede hun ikke til. En Væverpige havde sat Barnet i Verden og var derefter, som Præsten sagde, vandret ind i en bedre Verden. Men Pigebarnet voksede op som Slaaenbuskene ved Gærdet, vant til al Slags Vejr.

Suse var velvoksen, og naar hun af og til gad være over at rede det sammenfiltrede Hqar, naaede det hende til Knæene. Men hun havde ved Øjet et Modermærke som en sort Flue, og det var en Grund mere for Naboerne til at sky Pigen. Hun var „mærket“, og for de Folk skal man vogte sig.

En Morgen, da Suse sad ude paa Marken, omgiven af den snadrende Gaaseflok, kom den gamle Barbe hinkende ved sin Krykkestok, standsede foran Pigen og sagde: „Pletten ved dit Øje skæmmer dig. Kom til mig ved næste Fuldmaane, saa skal jeg skaffe dig af med den.“

Mo'er Barbe boede i en lille Hytte, der var halvt gravet ind i en Hedehøj. Hun havde kendt bedre Dage; men Børnene, hvem hun havde overdraget sine Ejendele, havde handlet ilde med hende og var til sidst dragne ud i den vide Verden.

Det var Bønderne en Gaade, hvorledes den forladte gamle fristede Livet, og de brød forgæves Hovedet for at løse den. Nogle var af den Mening, at hun ejede en hemmelig Skat, som hun klogelig havde forholdt de utaknemmelige Børn; andre mente, at en flyvende Drage, den skinbarlige Satans Sendebud, bragte hende Fødevarer gennem Skorstenen, og atter andre kaldte hende ligefrem en Heks.

Slet saa galt var det nu vel ikke med Barbe; men hun kendte mere end een hemmelig Kunst. Hun kunde læse over syge, standse Blod, helbrede golde Køer ved Haandspaalæggelse, og hun skaffede de forfængelige Landsbyskønheder af med de grimme Fregner, der passede saa daarligt til et kønt Ansigt. Ja, hun kunde mere end sit Fadervor.

Kandebæreren.

Da det blev Fuldmaane, indfandt Gaasepigen sig i den gamles Hytte. Barbe gned Mærket ved Øjet med en fed, sort Skovsnegl, som hun derpaa kastede over sin venstre Skulder, idet hun mumlede en Velsignelse. Derefter lagde hun et Plaster over Øjet og bød Pigen komme igen om tre Dage. — Og tre Dage efter var Pletten ganske rigtigt forsvunden.

Med Velbehag beskuede Gaasepigen sig i den lille Spejlstump, Mo'er Barbe holdt hen for hende, og den gamle lod ogsaa til at glæde sig over sit Held. Men da Suse saa i en ustandselig Ordstrøm tolkede sin Taknemmelighed, afbrød Barbe hende barsk og sagde: „Spar dine Ord! Var din Tak blot en Øre værd, behøvede du ikke saadan at bralle op med den!“

Idet hun sagde dette, faldt Væggeuret til Slag, og Kukkeren kom frem fra sit lille Hus, nikkede og kukkede Klokkeslettet.

„Hører du Gøgen?“ spurgte Mo'er Barbe. „Den er den mest utaknemmelige Skabning under Solen. Naar den er kommen til Kræfter, æder den den gamle Spurv, der har opfostret den. Dette Ur er mit kostbareste Bohave, for det minder mig ved Hjælp af Kukkeren hver Time paa Dagen om, at jeg ikke maa gøre Regning paa Menneskenes Taknemmelighed. Utak er Verdens Løn. — Ja, utaknemmelige er de alle, unge og gamle, fattige og rige. Og du, Suse, er ikke et Haar bedre end alle de andre Menneskebørn.“

Den sorte Suse var dybt krænket.

I gør mig Uret, Mo'er Barbe,“ sagde hun, „jeg har et taknemmeligt Sind.“ Med disse Ord for hun sig med Forklædesnippen hen over Øjnene. — „Og naar jeg i Dag eller i Morgen finder den Skat, jeg saa længe har søgt om, vil jeg ærlig dele den med jer. Det lover jeg ved Gud og alle hans Helgener.“

Den gamle rystede det graa Hoved, og et svagt Smil spillede om hendes Mund.

„Saa du vil give mig halvt, naar du har fundet den Skat, du har drømt om? Du er gavmild, Suse! Men maaske er du dog bedre end de andre. Jeg kunde have Lyst til at stille dig paa Prøve. — Hvad mener du, om jeg gjorde dig rig og lykkelig? Hvad vilde du saa give mig?"

„Aa, kunde I blot det!" udbrød sorte Suse med et dybt Suk.

„Maaske kan jeg det."

Pigens Øjne tindrede. „Mo'er Barbe," sagde hun med heftigt bølgende Barm, „kan I ved eders Tryllekunster hjælpe mig til Rigdom og Lykke, vil jeg bære jer paa Hænderne hele Livet og pleje jer som en trofast Datter."

Den gamle svarede ikke. Hun tændte Ild paa Arnestedet og kastede tørrede Urter paa den. Derefter hentede hun en stor Bog, klemte Øjeglassene fast paa Næsen og gav sig ivrigt i Færd med at læse.

Saaledes gik en rum Tid. Endelig brød Mo'er Barbe Tavsheden. „Nu slaar Klokken straks tolv. Kom hid, mit Barn, og se stift paa den lange Viser. Saa snart Gøgen kukker første Gang, skal du lukke Øjnene og vente paa, hvad der vil vise sig. Har du forstaaet mig?"

„Ja."

Den gamle kastede igen et Bundt tørre Urter paa Ilden, medens hun mumlede noget, som den unge Pige ikke opfattede. Saa faldt Væggeuret til Slag, Gøgen kom frem og kukkede; men Suse lukkede Øjnene og blev staaende ubevægelig.

Pludselig lød Fløjte- og Violintoner i melodisk Samklang. Suse troede sig henflyttet til Landsbylinden, om hvilken Ungdommen drejede sig i munter Dans. Hun saa ned ad sig og bemærkede med Glæde, at en smuk Festdragt havde afløst hendes mere end tarvelige Klæder. Et sort Silkeliv med Sølvsnørebaand omsluttede hendes Barm, og et blaat, uldent Skørt hang i bløde Folder ned til Anklerne. Men de blanke Sko var prydede med to røde Uldroser.

De unge Piger stak hviskende Hovederne sammen, da de saa den pyntede Gaasepige, og en beundrende Mumlen lød fra de unge Karles Rækker.

Da traadte en frem; det var Lukas, den rige Skovgaardbondes eneste Søn. Han greb den sorte Suses Haand og kastede en Dobbeltkrone op til Spillemændene. Musiken brusede, og Lukas svang den skønne Pige, saa de sorte Piske fløj i Kreds med hende, og hun var nær ved at tabe Vejret.

Da Lystigheden var til Ende, fulgte Lukas Suse hjem. Uden for Døren kyssede han hende og sagde: „Ret længe skal du ikke blive boende i denne elendige Hytte. God Nat, min yndige Skat! I Morgen ses vi igen!"

Og et Par Dage efter løb det utrolige Rygte gennem Byen: Skovgaardbondens Lukas har friet til sorte Suse, og den gamle Bonde har sagt ja og Amen dertil.

Det var ingen tom Snak. Gaasepigen blev af sin vordende Svigerfader afhentet i en med Skimler forspændt Vogn, og de stolte Landsbyskønheder blev gule og grønne af Misundelse over, at de skulde se noget saa urimeligt. Søndagen efter blev der lyst for Brudeparret i Kirken.

— Bryllupsdagen var kommen. Suse tog sig prægtigt ud med den funklende Krone i det sorte Haar. Og den unge Skovgaardbonde, der nu havde faaet Fædrenegaarden overdraget, betragtede med et stolt Blik sin skønne Brud.

Vielsen var overstaaet, og i Skovgaarden lavede man sig til at sætte sig til det overdaadige Bryllupsmaaltid. Da kom en af Pigerne og kaldte Bruden ud; en fremmed Kone forlangte at tale med hende.

Fortrædelig gik Suse ud i Gaarden. Der stod den gamle Barbe lænet til sin Krykkestok.

„Naa, lille Ven," sagde hun i en venlig Tone, „er du fornøjet med mig? Jeg er kommen for at glæde mig over dig paa din Højtidsdag. Kom nu, hjælp mig ind, du skønne, lykkelige Brud!"

Men Bruden trak Panden i dybe Folder og sagde: „Gaa ind i Køkkenet, Mo'er! Jeg skal sende jer Mad og Drikke derud; I skal ikke komme til at mangle noget."

„Nej," sagde den gamle, „saadan var det ikke ment. Jeg vil sidde ved Bryllupsbordet, og det endda ved den øverste Ende. Det er min Ret."

„Det bliver der intet af," svarede Bruden heftig, medens Blodet for hende til Hovedet. „Ikke paa nogen Maade vil jeg have jer i den Paaklædning siddende blandt Æresgæsterne. Synes I ikke om Pladsen blandt Pigerne i Køkkenet, saa ved I, at Porten er der!"

Saaledes talede Suse og lod Pegefingeren vise den Vej, hun nævnede.

„Tag dig i Agt, din storartede Tøs!" truede den gamle, „og tir mig ikke! Hvad jeg har givet dig, kan jeg igen berøve dig!"

„Hvad understaar du dig i!" snærrede Suse. „Vil du true mig? Hejda, I derhenne, kom og og jag mig den Heks ud af Gaarden!"

Da brast den gamle i en haanlig Latter, løftede sin Stok og gav Bruden et Slag med den.

— Suse for i Vejret.

Hun befandt sig, iført Gaasepigens Klædning, i den gamle Barbes Stue. Væggeuret snøftede endnu, og Kukkeren lod sig netop høre for tolvte Gang; saa tav han, og Uret dikkede roligt videre.

Den gamle Kone tog Brillerne af Næsen, lagde dem paa den opslagne Bog og sagde til den betuttede Pige: „Ja, nu maa du vel af Sted, sorte Suse, og søge efter Skatten. Jeg vil ikke opholde dig længer. God Lykke!"

Kandebæreren.

(Med Billede.)

Denne ejendommelige Plante har hjemme i Asiens varme Egne og paa Madagaskar; den kan altsaa ikke siges at have nogen stor Udbredelse, og dog rækker dens Ry saa vidt som der er vaagen Interesse for Plantelivet og dets mærkelige Former.

Kandebæreren er en Halvbusk med tvebo Blomster ɔ: Han- og Hunblomster vokser paa hver sin Busk. Hanblomsterne har et grønt, firdelt Blomsterdække og 16 forneden sammenvoksede Støvdragere; Hunblomsterne bærer et lignende Blomsterdække omkring en firkantet Frugtknude. Plantens Frugt er en firrummet Kapsel. Det ejendommelige ved Kandebæreren er imidlertid hverken dens Blomster eller Frugt, men derimod dens Blade, ligesom det er dem, der har givet den Navn. De bestaar nemlig forneden af en Stilk, der først er bred, lancetformet, derpaa bliver smal og snoet og atter foroven udvider sig og danner en Slags Kande eller Krukke, paa hvis Rand den egentlige Bladplade er indleddet og danner et Laag. Dette lukker sig om Natten, og Kanden fyldes da med en sød Vædske, der afsondres fra Indrefladen. Ved Morgengry aabner Laaget sig atter, og Vædsken bortdunster.

En dygtig Karl.

Fortalt af C. A. Thyregod.

Omtrent en halv Mil Nordøst fra Silkeborg ligger Landsbyen Gødvad paa temmelig betydelige Højder, der knudrede, sønderrevne og til Dels lynggroede stiger brat op fra Gudenaaens Floddal. Bakke op og Bakke ned og gennemskaaret af en Mængde Hulveje ligger Byen med dens Gaarde og Huse — især mange Huse; men skønt den kaldes Kirkeby, er der i Byen ingen Kirke. Denne staar nogle Hundrede Alen længer Øster paa, og dens Taarne hæver sig stolt til Vejrs fra en lynggroet Skrænt, saa det set Syd og Øst fra tager sig ret anseligt ud. Præstegaarden ligger nu ikke langt fra Kirken, men i gamle Dage havde den sin Plads nær inde ved Byen paa en Højde, som kaldes Blæsbjerg, hvorfor den ogsaa da i Folkemunde hed Blæsbjerg Præstegaard. Det Navn og den Beliggenhed havde den endnu i Pastor Nørlunds Tid.

Samme Pastor Nørlund var en munter Mand, der holdt af Kortspil og Væddemaal, og navnlig drev han adskillige Løjer sammen med Mølleren i Resendals Mølle, Johan Jakobsen. Der gik sjælden nogen Dag, at de to ikke var sammen, og slige Sammenkomster sved ofte føleligt til Præstens Pengepung. Det kunde dog ogsaa hænde, at Mølleren trak det korteste Straa, og Præstens Avlskarl, Niels Lemming, blev Aarsag til, at det engang skete.

Det var en Dag i den travle Høsttid. Præstens Folk mejede Rug, men Præsten var nede i Møllen og blev der det meste af Dagen, og det kunde han saa godt for Arbejdets Skyld; thi Niels skulde nok sørge for, at det blev tilbørlig fremmet. Henimod Aften kom dog Præsten hjem, og han gik straks op i Marken til Høstfolkene.

„Her er gjort en god Dags Arbejde," sagde han til Niels.

„Jeg tænker nok, det kan gaa an," svarede Karlen.

„Møllerens Karle skulde vist ikke gjort det stort bedre," mente Præsten.

„Det tror jeg rigtignok heller ikke."

„Han sagde endda, at han var vis paa, at han havde de to dygtigste Karle baade til at arbejde og til at spise, som fandtes her i Sognet."

„Ja lyve og prale, det er Johan Møller god til," mente Niels Lemming. „Husbond lod ham vel da ikke have Ret i det?"

„Nej, paa det Lav! Jeg svarede, at du, Niels, kunde tage det op med hvilken af dem, det skulde være."

„Jeg tror det samme, Husbond."

„Men saa tog det ene Ord det andet, og jeg kom til at sige, at jeg var vis paa, du kunde spise en hel Kalv ad et Maaltid."

„Hille Katten! det var endda ikke saa lidt," sagde Niels Lemming.

„Jeg var ogsaa lige ved at fortryde det, da det var sagt, men Mølleren tog mig straks paa Ordet og tilbød at vædde et halvt hundrede Rigsdaler, og det kunde jeg ikke godt undslaa mig for. Jeg

tog mod hans Haandslag paa Væddemaalet, og de halv Hundrede staar paa Spil."

„Det var minsæl værre! Var der Vidner paa det?"

„Det var der just ikke, men jeg maa jo ligefuldt staa ved mit Ord. Jeg sætter nu min Lid til dig, Niels, og haaber, at du vil gøre dig Umage for, at jeg ej skal tabe."

„Jeg skal gøre min Flid. Hvor meget var det Væddemaalet gjaldt?"

„Halvtredssindstyve Daler, og vinder jeg dem, saa maa du faa Halvdelen."

„Saa tænker jeg nok, Husbond vinder."

„Ja, du maa for den Sags Skyld godt faa det hele, for saa er jeg dog fri for at punge ud, og jeg har den Fornøjelse at vinde Væddemaalet."

„Ja, saa kan Husbond være sikker paa at vinde, frygt kun ikke for det!"

Saa blev der gjort Forberedelser. Der blev udsøgt en Kalv, som hverken var ualmindelig stor eller usædvanlig lille. Maden skulde tilberedes og fortæres i Præstegaarden og maatte fremsættes i saa mange Slags Retter, som Præstekonen kunde lave af Kalvekød, og Møllerkonen skulde have Lov til at overvære Madlavningen og se paa, at intet blev stukket til Side. Brød og Øl og Brændevin maatte Karlen faa efter Behag, og det hele skulde være et temmelig sent Middagsmaaltid, efter at Niels havde mejet Korn om Formiddagen. Præsten raadede ham at lade rent være med at spise noget om Morgenen; men han sagde, hvordan skal jeg kunne arbejde, naar jeg ingen Davre faar! Han fik da sin Davre som sædvanligt, gik saa i Marken og høstede, og han var dygtig sulten, da han blev kaldt hjem mellem et og to og bænket ved fyldte Tallerkener saavel som ved Brændevin og Øl.

Og han aad. Han tømte den ene Tallerken efter den anden, og for hver han tømte, bragtes der en fyldt i Stedet, det ene Hold lækrere end det andet, og Niels der kun var vant til at nyde Kalvekød i ligefrem kogt Tilstand, kunde ikke kende det, der blev sat for ham; men det smagte godt, og han nød det i god Tro. Omsider hørte man op med at bære mere frem, og saa, da der paa Tallerkenen kun var et Par Smaastykker igen, lagde han Kniv og Gaffel fra sig, lænede sig tilbage paa Stolen og udbrød:

„Jeg er minsæl ræd for, at de giver mig saa mange Lækkerier, at jeg intet kan spise af Kalven, naar den kommer."

Tilskuerne lo, idet de underrettede ham om, at nu var Kalven omtrent fortæret, og Væddemaalet vundet.

Niels Lemming gloede arrigt paa det Par Kødbidder der laa paa Tallerkenen; han saa i høj Grad skuffet ud. Saa skar han sig en dygtig Skive Brød. Brødet og Brændevinen havde han hidtil sparet paa. Spiste Brødet til Kødresterne, drak sig en dygtig Dram til og sagde:

„Nu er jeg færdig ved den Side, og hvis Mølleren nu vil lade en af sine Karle arbejde omkap med mig og vædde andre halv hundrede Daler om den Ting, saa kan Husbond godt modtage Væddemaalet."

Men Mølleren rystede paa Hovedet. Han havde ingen Lyst til at komme paa den Gallej mere.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

I.

Paa Herregaarden.

I Tybjerg Herred, Præstø Amt, ligger det gamle ærværdige Herresæde Ravnstrup, hvis første Oprindelse skal skrive sig fra Kristoffer den Andens Tid — ja muligvis endnu længre tilbage.

I Aaret 1334 nævnes i alt Fald som Gaardens Ejer en vis Otto eller Iver Krumpen, og senere, i Slutningen af Aarhundredet, dennes Søn, Jesse Krumpen, hvis Datterdatter Dorothea ved Giftermaal bragte den til Daaernes paa den Tid velbekendte Slægt. Det var den kække Klavs Olufsøn Daa til Ravnstrup, som paadrog sig Kristian den Andens Unaade, fordi han en Aften i Raahed havde været med til at gøre Optøjer og slaa nogle Ruder ind i det saakaldte „skotske Herberg" i København, saa at Kongen, der jo ikke forsømte nogen Lejlighed til at ramme og tugte Adelen, ikke alene forlangte ham selv straffet, men endogsaa lod det gaa ud over hans Fader, Landsdommer i Skaane, hvis Gods og Ejendomme en Tid lang inddroges under Kronen, indtil de efter adskillige Aars Forløb mod Bøder og Mageskifte atter blev ham tilbagegivne. Og det var Sønnen endelig af denne Klavs Daa, den ærlige og velbyrdige Hr. Oluf Daa til Fraugdegaard i Fyn, som hans Hustru, Fru Dorthe Friis, havde tilført ham, der i Aaret 1590 —95 paa Tomterne af den ældgamle Borg lod Ravnstrups nuværende Hovedbygning opføre, grundmuret, af røde Mursten med hvælvede Kældere, to Etager høj — hvoraf den øverste indtoges af en eneste stor Hal med en Trappe midt i Rummet omgivet af et Rækværk, for at Gæster og Vært ikke skulde falde ned, naar de var drukne — samt med ikke mindre end fire ottekantede Taarne, af hvilke dog nu kun det ene er tilbage.

„Gud give dennem der at byghe og boe, Att de kand faae den evige Roe." Saaledes lyder Indskriften, som Hr. Oluf Daa og Fru Dorthe Friis, efter Datidens fromme Skik, lod sætte over Indgangsdøren til deres ny Bolig, og at det værdige Ægtepar virkelig har haft Held og Lykke til at henleve deres Dage her i Fred og Glæde, og efter en gudfrygtig Vandel er indgaaede til den evige Hvile, det er der ingen Grund til at betvivle; men dog synes der ingen ret Velsignelse at have hvilet over denne Bygning, som de i god Tro havde rejst for sig selv og deres Efterkommere. Godt og vel et halvt hundrede Aar derefter, var den allerede pantsat af deres Sønnesøn, Kristian Daa, hvis Formue var gaaet tabt i Svenskekrigen, og solgtes senere af Panthaverne, for i en Aarrække at gaa fra den ene Ejer til den anden, uden nogen Sinde i et længre Tidsrum at forblive i samme Slægt — en gammel Spaadom, der forøvrigt skal være udsagt i længst forsvundne Dage paa Grund af en der paa Stedet forøvet Misgerning.

Hvad Sagnet har fortalt om Spøgeriet paa Ravnstrup, er da ogsaa bekendt nok; det befolker jo i Regelen alle gamle Herreborge med Aander og Gengangere i rigt Maal. Endnu den Dag i Dag hører man paa Ravnstrup sælsomme Lyde, siges der, Puslen og Skraben, og for en Del Aar tilbage fandtes der et eller to menneskelige Skeletter indmurede i Væggene. Omgivelserne bidrager vel sit til at give Overtroen Næring, og særlig er dette Tilfældet paa Ravnstrup.

Beliggenheden ved Søen, i Nærheden af de store, dunkle Skove med deres Bækkeløb og maleriske Kløfter, de dybe, nu til Dels udtørrede Voldgrave, over hvilke Vinden susende farer hen, for at lejre sig inde mellem Lindetræernes mægtige Stammer og ruske i deres ærværdige Kroner, der luder over mod Bygningens af Tid og Ælde medtagne Mure — alt giver Stedet en vis ejendommelig, tungsindig Skønhed, Præget af, at just her maa slige overnaturlige Forestillinger, som Fortidens Minder maner frem, kunne trives og fæste Rod. Hvem passerer vel i Nattens Stilhed, naar Maanen begynder at titte frem gennem de tætte sorte Skymasser, Borggaarden med dens underlig uhyggelige Hjørner og Kroge, der ligger dybt i Skyggen mellem fremspringende Murtinder og Gavle og Piller, uden at tænke sig dem befolkede af alskens hemmelighedsfulde Væsner, der hvert Øjeblik kan ventes at træde frem af Mørket? Hvem kaster vel uden en vis Gysen Blikket til hine dybe Kælderhvælvinger, fra hvilke der synes at opstige hemmelighedsfulde Lyde, som om nogen sukkede og klagede sig? Hvem forestiller sig ikke de ulykkeliges Kvaler, som kanske her har lidt og bødet, uskyldige med skyldige, for begaaede eller formodede Misgerninger? Og naar saaledes selv vor oplyste Tidsalder, der saa haardnakket vægrer sig ved at tro, hvad den ikke kan tage og føle paa med Hænderne, dog endnu er i Stand til at give slige Tanker og Følelser Rum, hvad skal man saa sige om hin Overtroens og Vankundighedens Tidsalder, med dens Hang til det gaadefulde, da Indbildningskraften stadig sattes i Bevægelse og toges fangen af det overnaturlige?

Paa den Tid, da denne Fortælling foregaar — henimod Midten af forrige Aarhundrede — havde som sagt Daaernes Slægt forlængst ophørt at herske paa Ravnstrup, og i Aaret 1740 stod den gamle Gaard ubeboet og forladt, et levende Vidnesbyrd om Tidernes Omskiftelser og alle Tings Forgængelighed!

Vice-Admiral Wessel, Tordenskjolds Broder, havde en Tid lang haft den i sin Besiddelse, men hans Hustru, Fru Edele Kaas, yndede ikke Stedet, hvor hun „fangede melankolske Griller", og nu havde Arvingerne udbudt den til Salg, uden dog hidtil at have fundet nogen Køber, der vilde give for den, hvad den nogenlunde var værd. Oluf Daas prægtige Bygning knejsede stolt og strunk nok med sine fire statelige Taarne mellem Træernes grønne Toppe, men der var trist og øde i de store tomme Rum, hvorfra alt Liv syntes som bortblæst, naar undtages Rotterne og Musene, der trivedes fortræffeligt og fortærede alt, hvad fortæres kunde, lige fra de gamle tykke Folianter i de Kalveskinds Bind deroppe paa de støvede Hylder, til de engang smukke, men nu falmede Gyldenlæders Tapeter paa Væggene, og de kosteligt udsyede eller vævede Betræk, som flittige, forlængst hensmuldrede Hænder havde forfærdiget. Fingertykt laa Støvet paa Møbler og Gulve, og uforstyrret drog store fede Edderkopper deres Spind i Krogene og langs de

fortsmudsede Lofter med deres udskaarne Bjælker og Forsiringer.

Ogsaa Haven, der var bleven anlagt i Aarhundredets Begyndelse, i sirlig fransk Stil med lange stive Alleer, Taks- og Buksbomhække og Statuer hist og her, hvor der fandtes en aaben Plet, var forsømt og forfalden. Ukrudtet voksede højt i Gangene, Træer og Buske, der aldrig blev holdte under Saksen, groede som de selv vilde, kvalte Blomster og Køkkenurter og udgjorde paa sine Steder et sandt Vildnis, Statuerne stod til Dels sønderbrudte og grønne af Fugtighed, og vaklede paa deres forvitrede Sokler og Fodstykker, stirrende Beskueren melankolsk i Møde, som om de opfordrede ham til at beklage den Tingenes Forkrænkelighed, der havde bragt dem i en saa sørgelig Tilstand.

Trods al denne falmede Pragt, dens Uorden og Præg af Øde og Forladthed, var Haven paa Ravnstrup ikke des mindre et sandt Paradis for de to Børn, som om Sommeren, ja undertiden tidligt paa Foraaret og langt ud paa Efteraaret, naar det gule visnede Løv var føget sammen i store Bunker, plejede at lege med hinanden herude.

Det var en Dreng og en Pige omtrent af samme Alder. Han, temmelig lang og opløben, men kraftig, smidig og bøjelig af Vækst, med et stærkt solbrændt Ansigt og kulsort Haar og Øjne, der gav ham et sydlandsk Præg, hun mager og spinkel, bleg og fin med askeblondt Haar, der krusede sig let over den lave, buede Pande, og store graablaa Øjne med et, for et Barneansigt usædvanligt dybt og drømmende Blik. Edele Kaas var Datter af Enken Fru Anne Kaas, som havde Bolig der af Familiens Naade og Barmhjertighed; en ægte Ætling af en ædel Slægt, med et vist medfødt Præg over sig af fin, fornem Byrd, trods de tarvelige Klæder og det noget sky, tilbageholdne Væsen. Povl var Søn af — ja hvem vidste det? Den tykke velhavende Købmand og Kornhandler inde i Næstved, Hr. Hans Lynge, var hans Plejefader, til hvem han var kommen under ganske særlige Omstændigheder, som nødig omtaltes. Det kunde nu være fem eller seks Aar siden, og Povl var dengang en ganske lille Dreng. Nu gik han imidlertid i den lærde Skole og blev opdraget som en Rigmands eneste Søn, der havde en lykkelig, sorgfri Fremtid for sig og en betydelig Arv i Vente, en kæk, sorgløs, munter tretten Aars Gut, der nok holdt af at prale lidt med fine Kundskaber og sin Plejefaders Rigdom og Anseelse.

Til Ravnstrup fulgte han med Plejefaderen, naar denne besøgte sin Broder, den gamle Forvalter, Rasmus Lynge, og saa blev han der gerne i nogen Tid af sin Skoleferie. Der kunde jo heller ikke tænkes en bedre eller videre Tumleplads for en rask, livlig Dreng end Skoven, Søen, Markerne, hvor han hjalp Folkene med at slaa Hø og rejse det i store, duftende Stakke, og naar Høstens Tid kom, med at meje, binde Neg og køre ind; Hestestalden med Plagene, der skulde rides til Vands, Grusgraven, og endelig Haven langs de dybe Voldgrave med deres tilgroede Skrænter, de hundredaarige Træer og tætte Buske, der afgav saa prægtige Skjulesteder.

Edele Kaas var jo rigtignok kun en Pige, men han tog gerne til Takke med hendes Selskab, og følte sig paa en Maade smigret derved — hun var jo dog „Frøkenen", en Frænke af Admiralens stolte Frue, hvis Moder, trods hendes Fattigdom, der gjorde hende afhængig af Familien, dog var baade agtet og afholdt, ja nød en vis Anseelse der paa Gaarden, i hvis ene Fløj man havde indrømmet hende nogle Værelser til Beboelse. Det stille, indesluttede Liv, hun førte her alene med Moderen, havde tidlig udviklet Edele og gjort hende til et sælsomt tankefuldt og grublende Pigebarn, langt forud for sin Alder. Der var ikke en Plet af den gamle Gaard, hverken ude eller inde, som hun ikke vidste Besked med, og naar hun og Povl var trætte af at strejfe omkring, endte de gerne oppe i den store Riddersal, hvor de hang Side om Side, Billederne af alle disse gamle Krumpener og Daaer, i hvis Historie hun var fuldstændig inde, og som hun fortalte sin undrende Legekammerat. Fortalte om Nonnen, som i sin Tid sagdes at være indmuret et Sted der paa Gaarden, og hvis Historie sattes i Forbindelse med hin ulykkelige og brødefulde Bisp Tyge Krumpen, som endte sit Liv i Fangenskab, om Skatten, der var nedgravet et Sted under et af Taarnene af en af de tidligere Ejere, som endnu spøgte om for at vogte den og ikke kunde finde Ro i Graven, og endnu mange andre mærkværdige Ting, der i Tusmørket fremkaldte en vis velbehagelig Gysen.

Men naar Povl drog bort om Efteraaret, plejede Edele altid at føle en vis Tomhed, og hele den lange Vinter igennem gik hun og glædede sig til hans Komme, der ligesom bragte nyt Liv og Friskhed med sig, og vakte hendes egen barnlige Livlighed og Glæde, skønt mange af hans Spilopper og gale Streger kom til at gaa ud over hende selv.

I Haven ved Ravnstrup.

Augustsolen skinnede ned gennem Løvværket langs Voldgraven og spillede og blinkede hen over Vandspejlet. Paa en Græsbænk under et mægtigt Hyldetræ, hvis Grene ludede helt ud over Vandet, sad Edele Kaas i sin Yndlingsstilling med Albuerne støttede paa sine Knæ og Hovedet hvilende i begge Hænder, da Povl Lynge aandeløs kom springende hen ad Gangen imod hende.

„Edele, Edele! Ved du Nyt?" Hans mørke Øjne straalede, og hans Kinder blussede.

„Nej? Har du kanske igen fundet en stakkels Fuglerede — eller har en af Køerne kælvet — eller —"

„Pyt, nej, intet af den Slags, det er noget langt vigtigere! Du kan ikke gætte —" han snappede efter Vejret — „min Plejefader køber snart Gaarden her, og saa snart jeg bliver gammel nok dertil, skal jeg overtage Styret af det hele! Ja — og mit bliver det altsammen engang — mit — hører du? Jeg bliver Herremand, Edele, hvad siger du dertil?"

Edele skrabede med Fødderne i Gruset, kun saa ikke engang op, men rystede paa Hovedet.

„Jeg tror det ikke, Povl! Ravnstrup har altid tilhørt Adelsmænd og — Hans Lynge er kun en simpel borgerlig Købmand —"

„Simpel borgerlig Købmand!" raabte Povl krænket. „Det skulde du nødig sige — hvad bilder du dig ind? Har min Fader kanske ikke saa mange Penge, at han magelig kunde købe dig og hele din storagtige, forarmede Slægt?"

Edele sprang op, og hendes ellers saa blide graa Øjne lynede af Vrede. „Povl" — raabte hun i en bydende Tone.

„Ja vist, du kan ikke taale at høre Sandheden, men trods alt dit Adelskab er du dog kun en — en stakkels fattig Slægtning, som spiser Naadensbrød her paa Ravnstrup — ikke bedre end en Stodderunge, naar det kommer til Stykket."

Pigebarnets Læber bævede. Men saa rettede den spinkle, barnlige Skikkelse sig pludselig med en Værdighed som en Prinsesse. „Og hvad er du selv andet, Povl Lynge? Taget op fra Gaden,

efter hvad der siges! Fy skam dig ved at haane vor uforskyldte Fattigdom — skam dig og tag dig i Vare, at ikke din Hovmod og din Indbildskhed ender med Forskrækkelse engang."

Og han, som havde glædet sig saa meget til at fortælle hende, just hende, at han rimeligvis skulde være Herremand! — som allerede havde begyndt at føle sig som en Person af en vis Vigtighed og besvare alle de Spørgsmaal, der rettedes til ham snart af den ene, snart af den anden blandt Folkene, mellem hvem det allerede var rygtedes, at Kornhandleren fra Næstved maaske blev deres Husbond, med en vis Nedladenhed.

Paa Skier.

Hun vendte ham Ryggen og skyndte sig op til sin Moder, hvor hun gav Taarerne frit Løb, men Povl, der havde knyttet Hænderne og bidt sig i Læben, stod og saa halvt forbitret, halvt angerfuld efter hende.

Han kendte sig ganske skamfuld, da han luskede tilbage gennem Haven og Borggaarden over mod Ladebygningerne, hvor Faderens Broder, gamle Rasmus Lynge, der, som en Blanding af Hushovmester og Forvalter, havde Opsyn med Folkene og Ejendommen, havde sin Bolig i Gavlen af en af de straatækte Længer.

(Fortsættes.)

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytte.

(Fortsat.)

I kan tro, jeg tænkte tit paa Aftalen, der var gjort af Præstens og Birkedommerens angaaende Samuel og Abigail, før de blev fødte. Forældrene huskede den ogsaa godt nok, er jeg vis paa, det kunde jeg mærke paa saa mange Maader. Hver Gang Samuel havde Ferie og kom hjem, gik det Slag i Slag med Besøg og Genbesøg paa Skibelund og i Præstegaarden, og de gamle skulde nok sørge for, at de unge Mennesker kom til at sidde sammen ved Bordet. Men om de unge selv vidste noget om Aftalen, skal jeg lade være usagt. I saa Fald tror jeg ikke, den huede dem; for de var altid saa kolde og fremmede overfor hinanden, som om de aldrig havde set hinanden før. Var der Høst- eller Julegilde med Dans, lød det stadig fra Madam Bøtcher: „Samuel Møller! Hm, naa, ja! Der sidder min Datter henne, og ingen danser med hende. Gaa hen og byd hende op, min kære Samuel! Det er det, hun sidder og venter paa! Hm, naa ja!“ Eller fra Madam Møller: „Dans ikke saa meget med Bønderpigerne, min kære Søn! men dans med Jomfru Bøtcher — lige Børn leger bedst!“ Slige Opfordringer fulgte han altid, han kunde jo ikke være andet bekendt; men jeg saa aldrig, at han gav hende en eneste Dands eller spaserede med hende uden at være opfordret dertil. Derimod holdt han meget af at danse med Ingeline, en smuk, rask og livlig Bondetøs, der var kommen til Skibelund som Stuepige nogle Aar efter, at han kom paa Latinskolen. Hende interesserede han sig vist meget for, og jeg lagde ofte Mærke til, at hans Øjne hvilede paa hende med et kærligt Udtryk, naar hun gjorde Opvartning ved Bordet.

For øvrigt vilde det neppe have undret nogen, om Samuel havde forelsket sig i Jomfru Bøtcher, naar det ellers havde passet ham; for hun var virkelig en meget smuk Pige, høj, rank og slank og med bløde, runde Former, et kønt, friskt Ansigt og dybe, drømmende Øjne. Af Væsen var hun noget stille og tilbageholdende, maaske som Følge af, at hun voksede op i for megen Ensomhed og sjælden havde Lejlighed til at omgaas og muntre sig i Selskab med andre unge Mennesker af hendes ligestillede. Hun skulde jo opdrages til et Dydsmønster, og med dette Maal for Øje fandt Forældrene, og da især Faderen, det nødvendigt saa meget som muligt at holde hende afspærret fra „Verden“, og det var kun, naar Samuel var hjemme, at der faldt en Smule Fornøjelse af til hende. Jeg tænkte imidlertid, at var der noget forkert ved hendes Opdragelse, saa ytrede det sig vel med Tiden; thi hun var jo endnu saa ung. Og jeg tænkte fremdeles: „Det er ikke godt at vide, hvorledes det kan gaa med Aftalen. Samuel er ogsaa meget ung, ikke stort mere end en Dreng endnu, saa det er egentlig ret tidlig at forlange, at han for Alvor skulde forelske sig enten i den ene eller den anden. Hans Godhed for Ingeline er vel kun et Sværmeri, en Grille, som let kan gaa over med Aarene“ — skønt naar jeg paa den anden Side huskede paa hans aldrig svigtende Godhed for mig, tegnede det ikke til, at han var af dem, der havde let ved at skifte Sind.

Samuel Møller havde nu været i Randers i adskillige Aar, og jeg vidste, at Tiden nærmede sig, da han skulde demitteres fra Latinskolen.

Et Aar blev alle de sorte Katte, der kunde opspørges paa Frijsholt Gods, dræbte, og af Skindene lavet en Pels, som Samuel skulde have, naar han havde taget Artium og skulde til København.

Aaret før dette skulde ske, var der en Søndag i Efteraarstiden stort Høstgilde i Præstegaarden. Samuel var hjemme i den Anledning, og baade han og hans Forældre var med til Festen. Præsten fra Hvorslev, de fra Frijsholt og flere fine Familier fra Omegnen var der. Om Eftermiddagen og Aftenen blev der danset i Overstestuen, og der var jeg med. Det var en stor Glæde for mig; thi jeg var Kæreste med Karoline Stuepige, der endnu tjente i Præstegaarden. Hun var rigtignok adskillige Aar ældre end jeg; men lige ung og frisk og sød og mild var hun, og hun var den eneste, jeg havde kunnet faa Lyst til. Min Broder, Søren, hørte ogsaa til Præstens Tyende. Han havde kun haft denne ene Tjeneste, havde begyndt som Hyrdedreng, men var nu Avlskarl. Man kan altsaa nok vide, hvor fornøjeligt det maatte være for mig at komme til Gildet, da jeg der kunde være sammen med min Kæreste og min kære, eneste Broder hele Aftenen til langt ud paa Natten.

Der var en, som ikke rigtig morede sig, og det var Samuel. Han dansede med Jomfru Bøtcher engang imellem, naar han blev opfordret dertil, tog ellers ikke synderlig Del i Dansen og Morskaben, men gik og saa tavs og tvær ud, som om han kedede sig. Jeg var maaske den eneste, som anede, hvad Aarsagen kunde være til denne hans Misstemning: Ingeline var der ikke, det var hende, han savnede.

Nogle Dage efter Høstgildet gik jeg ned til Præstegaarden, svang mig over Havediget og satte mig paa en Bænk i Skjul af nogle tætte Syrenbuske. Karoline vidste, at jeg vilde være der, og jeg havde da heller ikke ventet ret længe, før hun kom og satte sig paa Bænken hos mig. Det var, som man kan tænke, ikke første Gang, vi mødtes paa denne Plads; thi her kunde vi være sikre, da ellers ingen kom i Haven saa silde Aftens.

Efter at vi en Stund havde siddet og passiaret om vore Planer og Fremtidsudsigter, drejer Samtalen sig hen paa Pastor Bøtcher, og Karoline siger:

„Ja, gerrig og prutten er han, det kan ikke nægtes. I Dag kom der en Kræmmer med sin Tværsæk og bredte sit Kram ud paa Køkkenbordet. Jomfruen vilde saa gerne have købt lidt Stads af ham til at pynte sig med og hentede sin Fader og bad ham om at betale; men han svarede: „Vilde du saa gerne have det, lille Abigail? Nej, mit kære Barn! Du maa være from og tarvelig som den kloge Abigail.“ Han vilde ikke ud med Mønten, men vendte sig og gik. Pigen græd, og Kræmmeren pakkede sine Sager i Posen igen og gik sin Vej. Det gjorde mig rettens saa ondt for hende, den kære Pige, og hvad kunde det heller have skadet ham, den gamle, om han havde spenderet lidt Penge paa sit eneste Barn; han har nok af dem?“

„Nej, det har du Ret i,“ svarede jeg; „men Pengene er jo hans Afgud, og han ruger over dem som Dragen over sine Skatte. Gud skal vide, om de bliver ham til Velsignelse nogen Sinde.“

„Ja, nu maa du heller ikke være alt for haard ved ham,“ sagde hun kærligt. „Husk paa, han er vor Sjælesørger og en retskaffens lærd Mand og dygtig til at vise igen.“

„Aa, kom nu ikke med de Historier,“ indvendte jeg; „dem tror jeg ikke paa.“

„Ja, da skal du rigtignok faa Troen i Hænde!“ sagde hun ivrig. „Hvorledes gik det ikke med Ellen, vor Kokkepige, da vi forleden havde Høstgilde?“

„Ja, jeg har nok hørt en Fugl synge derom, men ved dog ingen Besked,“ sagde jeg; „hvordan gik det hende?“

„Det skal jeg fortælle dig,“ vedblev Karoline. „Madammen havde i Sommer et stort Stykke Lærred paa Blegen. Det blev borte en Nat i Høstens Tid, og hvem kunde falde paa at tro om Ellen, at hun havde taget det — der var ikke et Menneske, der vantænkte hende. Men vor Fa'er gik immer og sagde: „Det kommer min Tro nok igen! det kommer min Tro nok igen!“ og saa havde vi Høstgilde forleden, hvor ogsaa du var med; men du var endnu ikke kommen, da det gik for sig, som jeg nu skal fortælle. En Stunds Tid efter, at Dansen var begyndt, kommer Ellen Kokkepige ind i Storstuen, ventelig for at faa sig en Svingom, og hun staar og sætter Hænderne i Siden, som hun gerne har for Vane at gøre, naar hun ikke har noget at tage Hænderne til. Saa gaar Samuel Møller hen og byder hende op til en Dans. „Tag dig i Agt! hendes Fingre er fedtede!“ siger Præsten. Bliver saa ikke Ellen saa kridenske hvid i Ansigtet som en kalket Væg, og i Stedet for at danse med Samuel gør hun kort omkring og iler ud af Stuen og ned i Pigekammeret og putter sig i Sengen, og der fandt jeg hende en Times Tid efter. Hun laa og tudskraalte og forlangte at faa Præsten i Tale. Jeg kaldte saa paa ham, og for ham og Madammen bekendte hun, at hun havde stjaalet Lærredet, og det fandtes da ogsaa godt nok i hendes Kiste.“

„Mon de saa vil have hende straffet?“ spurgte jeg; „vor Fa'er er jo en haard og streng Mand.“

„Nej, Madammen bad saa mindelig for hende, og saa fik hun Lov at slippe, det var første Gang; men han truede hende svært og sagde, at stjal hun mere, saa skulde hun miste sit ene Øje, det skulde han vende hende Mand for, om hun saa var hundrede Mile fra ham.“

„Stakkels Ellen!“ sagde jeg; „nu hytter hun sig nok for at gøre sine Fingre fedtede en anden Gang; men du kan ellers være vis paa, at det ikke var det, han mente. Hun havde jo lavet Maden og maaske forsømt at to sine Hænder, inden hun gik ind, og Præsten har villet advare Samuel for at faa Fedtpletter paa sit fine Tøj.“

„Tror du?“

„Ja, det kan du forlade dig paa, min kære Pige!“ vedblev jeg; „men Folk er jo saa bange for ham som for den slemme selv og tager alle hans Historier for gode Varer. Hans Hensigt er

kun at skræmme dem, og det kan maaske være godt nok; men han behøvede da heller ikke at drive det saa vidt som at bilde dem ind, at han kan slaa Øjnene ud paa Folk, der er hundrede Mile fra ham; for det kan han naturligvis ikke, og det ved ingen bedre end ham selv."

„Tror du?" gentog hun tvivlende og trykkede min Haand; „men sig mig engang, hvornaar du er bleven saa vantro i det Kapitel?" lagde hun til og saa mig spørgende op i Ansigtet.

„Det skal jeg fortælle dig," svarede jeg og stjal et Kys fra hende, „det skete en Nat for en Del Aar siden. Samuel var nylig kommen til Randers paa Latinskolen, og hans Moder havde sat sig i Hovedet, at han skulde have et Fodtæppe at lægge under sit Bord, for at han kunde holde Fødderne varme, naar han sad hjemme i sit Kammer hos Madam von Hotten i von Hottens Stræde. Det skulde være et Brokskindstæppe, og Skindet foresatte jeg mig at skaffe til Veje, hvis det kunde lykkes mig, formedelst at jeg holdt saa meget af Samuel."

„Ja, det gjorde du og gør endnu, kære Josef! og det kan jeg lide dig for," sagde hun og kyssede mig.

„Ja, vel saa; men hør nu videre. Bøssen turde jeg ikke bruge og havde da heller ingen; men jeg forsynede mig med en kort, skarpsleben Lanse, der saa ud som en tyk Spaserestok, naar Skeden var paa, og med den i Haanden spadserede jeg en Aften ud i Skoven og lagde mig i Skjul i nogle tætte Buske, hvor der var en Mængde Brokgrave, ny og gamle mellem hverandre. Naa, jeg havde ikke ligget der ret længe, inden der kom nok en Jæger; det var vor Fa'er, og han havde Bøssen med sig, for den tør han jo bruge. Præsten lagde sig paa Lur i de samme Buske, hvor jeg laa, men et Stykke fra mig, saa han saa eller mærkede mig ikke, og det er jo da Bevis nok paa, at slet saa alvidende som Vorherre er han dog ikke."

„Ja, det kan gerne være; men du ved dog ikke saa lige . . . ." afbrød Karoline mig.

„Jo, jeg ved, min kære Pige, hør nu bare!" vedblev jeg. „Der laa vi altsaa paa Lur saa stille som Mus — ja, jeg lurede jo ikke paa Brokken mere, men paa at komme bort, og det kunde ikke lade sig gøre, saa længe Præsten var der. Som vi allerbedst ligger, knaser det i Løvet, og Præsten letter paa sig, for han tror jo, det er Brokken; men det er det ikke, det er Mikkel Henrik, der kommer stampende med en Ting under Armen. Han sætter sig ned paa sine Knæ og stopper denne hersens Ting ind i en af de gamle Grave, og saa rejser han sig igen og gaar sin Vej. Præsten og jeg bliver liggende, den ene Time gaar efter den anden; men der vil ingen Brok lade sig se den Aften. Vor Fa'er bliver omsider ked af det og staar op. Han bukker sig ned ved den gamle Grav, rækker Armen ind og hiver denne hersens Ting frem, som Mikkel Henrik havde gemt saa vel, ser og føler og ser paa den og gemmer den saa i Graven igen og gaar hjem. Saa snart han er kommen saa langt bort, at jeg ikke mere kan høre hans knasende Trin i Løvet, kryber ogsaa jeg frem af mit Skjul og bærer mig ad ligesom vor Fa'er: ser og føler paa Tingen, der laa gemt i Brokgraven, putter den derind igen og gaar hjem."

„Hvad var det saa?" spørger Karoline aandeløs.

„Det var et stort sammenrullet Stykke stampet Vadmel."

„Aa, Kristen Gluds Vadmel, som blev borte for nogle Aar tilbage, men blev vist igen af vor Fa'er!" udbrød hun og slog Hænderne sammen.

„Ja, vist igen af vor Fa'er!" sagde jeg leende. „Han gik jo derom Morgenen efter og sagde, hvor det laa gemt, og fik Kristen Glud til at love, at han vilde give ham fire Skilling mere i Offer til hver Højtid fra det Aar af. Saa meget tjente han ved det Kunststykke — et Kunststykke, som jeg kunde have gjort ham efter, om jeg havde villet; men jeg tav, med hvad jeg vidste, og fattede den Beslutning, at Brokjagten skulde jeg ikke have mere af; det fik saa at gaa med Fodtæppet som det vilde. Det gik for Resten saadan, at vor Fa'er fældede en Brok nogle Aftener senere og kom og forærede Madam Møller Skindet, saa Samuel fik alligevel sit Fodtæppe."

„Aa, er det ikke anderledes bevendt med vor Fa'ers Dygtighed i de sorte Kunster!" udbrød hun skuffet; „paa den Maade kan han jo sagtens vise igen."

„Ja, netop! og kan du nu forstaa, at jeg ikke mere er saa stærk i Troen paa hans Alvidenhed, som jeg var, før jeg fik det lille Indkig i Hemmeligheden?"

„Aa ja, det er jo let at forstaa; men hvem skulde have troet det? Jøsses, hvem er det, som gaar der?" tilføjede hun dæmpet, idet hun med den ene Haand greb mig om Armen og med den anden pegede paa en Kvindeskikkelse, der traadte ud af Havestuedøren og kom op ad Gangen i Retning af Bænken, paa hvilken vi sad.

(Sluttes.)

Fra Tavshedens Verden.

(Fra de stummes Lejr.)

Den, der blot en eneste Gang har iagttaget en døvstum, naar han forgæves anstrenger sig for, ved Fagter og Miner eller ved uforstaaelige Lyde, at bibringe andre en Forestilling om, hvad der bevæger sig i ham, maa føle den dybeste Medlidenhed med slige ulykkelige, hvis Øre ikke blot er lukket for alle Toner fra den ham omgivne Verden, men som derved tillige er nægtet Brugen af Menneskets kosteligste Fortrin: Talevnen.

Og dog behøver vi kun at gaa et Par Hundrede Aar tilbage i Tiden, for at gøre den Erfaring, at der slet ingen tænkte paa at lindre de døvstummes sørgelige Stilling og udrive dem af den dyriske Sløvhed, i hvilken de, berøvet alle Dannelsens og Samkvemmets Midler, nødvendigvis maa nedsynke. I det 16de Aarhundrede gjordes vel enkelte, yderst spredte Forsøg i denne Retning; men den første, der indtrængende tog sig af dem og ved sit Eksempel ansporede andre til lignende Kærlighedsgerninger, var den franske Abbed l'Eppée, en af Verdens ædleste Mænd.

Han blev født i Versailles 1712, som Barn af rige Forældre og helligede sig af egen Drift den gejstlige Stand. Men hans evangeliske Anskuelser indviklede ham snart i Strid med hans katolske foresatte, og han opgav sit Embede og trak sig tilbage for kun at hellige sig sine Studier. Et tilfældigt Møde gav hans Liv den afgørende Retning.

Han kom i Paris til at bo i Hus sammen med en Kone, der havde to døvstumme Døtre. Synet af dem skar ham i Hjertet. Tanken om, at disse ulykkelige Børn mulig kunde gaa bort fra denne Verden uden at lære Gud at kende, lod ham ikke have Ro, og han begyndte et Forsøg paa at undervise dem. Han gik derved ud fra den Tanke, at Øjet, skærpet ved Manglen af Hørelsen, maatte kunne blive Meddelelsesmiblet over for Omverdenen. Og han opfandt saaledes et Mine- eller Tegnesprog, hvilket han, byggende paa sine Jagttagelser, stadig udviklede til større Fuldkommenhed.

De gunstige Følger, han opnaaede, drev ham videre frem ad den ny Vej. Han samlede et stedse større Antal døvstumme om sig, for hvilke han bleb en Lærer, Ven og Fader. Med særlig Kærlighed tog han sig af de fattige. „Uden dem," plejede han at sige, „vilde jeg aldrig have taget mig af de døvstummes Undervisning." Hans betydelige Formue satte ham i Stand til i mange Aar selv at udrede alle Omkostningerne ved sin Anstalt. Og saa stor var hans Kærlighed, at han ofte nægtede sig selv det nødvendigste, for ikke at lade sine elskede Pigebørn savne noget. Saaledes lod han sig paa sine gamle Dage kun ved sine Venners indtrængende Forestillinger bevæge til under en streng Vinter at lade sit Værelse opvarme.

Altid arbejdede han utrættelig gennem Tale og Skrift paa at vække Deltagelse for de døvstumme, og gøre deres Ret til menneskelig Dannelse gældende. Men for sig selv forlangte han hverken Løn eller Ære. Da Kejserinde Katarina af Rusland engang havde ladet ham tilbyde en stor Æresbevisning som Anerkendelse af hans Fortjenester, svarede han: „Sig Hendes Majestæt, at alt, hvad jeg udbeder mig, saafremt min Gerning i nogen Maade gør Krav paa hendes Agtelse, er, at hun vil sende mig en døvstum, ved hvis Uddannelse jeg kan blive sat i Stand til i hendes Land, at vække Deltagelse for disse ulykkelige Medmennesker."

Paa lignende Maade afslog han en Naadesbevisning fra den østerrigske Kejser Josef II: „Jeg er gammel. Mener eders Majestæt det godt med mine døvstumme, saa lad eders Velgerninger ikke gælde mig, der allerede staar med det ene Ben i Graven, men selve Gerningen."

Hvert eneste af hans Plejebørn var som vokset fast til hans Hjerte, og hvormeget han end udrettede, skattede han altid sine Fortjenester yderst ringe. Men store Resultater udmærkede denne Gerning, der med utrættelig Troskab fortsattes lige til hans Død i Aaret 1789.

(Ved A. Th. J.)

Paa Skier.

(Med Billede.)

De fleste af vore Læsere vil vide, hvad der forstaas ved Skier, uagtet dette særegne Befordringsmiddel slet ikke egner sig for de danske Sletter. Men vi har læst om Skier i Sagaerne, og vi læser stadig om dem i vore Aviser. Hvor gamle disse simple Træskinner end er, saa er der dog ingen af de mest moderne Befordringsmidler, der har gjort dem overflødige. Skiernes Hjemstavn er den skandinaviske Halvø, og her bruges de i Dag saa godt som for tusinde Aar siden. Da Palnatoke paa Harald Blaatands Befaling skulde udføre en rigtig forvoven Bedrift, løb han paa Skier ned ad Kullen og kom — skønt det nok ikke helt var Skiernes Skyld — godt derfra. Da Frithjof Nansen havde fattet den dristige Plan at gaa tvers over Grønlands Ismarker, spændte han Skien paa sin Fod, og det samme gør de raske norske Jægere, naar de Midvinters agter sig til Fjelds for at skyde Ryper og Rener og andet Vildt, som holder til oppe i Højfjældet.

Det er just saadan et Par Jægere, vi ser fremstillede paa omstaaende Billede. Det er mod Aften, og de er nu paa Hjemfarten ned over de bratte Fjældsider. Bøssen er slængt over Skulderen, Huen trykket fast i Panden. Dagen med sit stille klare Frostvejr har givet ypperligt Udbytte. Hver af de to Jægersmænd bringer et tungt Knippe af alskens Fuglevildt med til Hjemmet. Nygende og fygende gaar Hjemfarten, det gælder om at komme hjem, før Mørket falder paa. Alt skimtes Dalførets Skove, og bag deres Bælter af Birk og Naaletræer vil Hjemmets Lys om en Stund tindre de to Skiløbere i Møde.

Det er især i Norge, at Skifarten staar højt. Den dyrkes baade som Sport og som praktisk Befordringsmiddel. Aarlig afholdes store Kapløb, der samler Tusinder af Tilskuere og følges med den største Spænding. Ogsaa her til Lands har man i de senere Aar forsøgt at indføre Skiløb som Sport, og ude i Dyrehaven ved København har man om Vinteren jævnlig kunnet træffe ivrigere Skiløbere. Stort vil deres Tal dog næppe blive, og noget Mesterskab vil de næppe drive det til under vore Forhold.

Fr. R.

Fra Boghylden.

Trafik, Smaafortællinger fra Jærnbane-, Telegraf- og Postlivet, af **O. Danholm Nielsen.** 119 Sider. (Andr. Schous Forlag.)

Disse Smaafortællinger lyser af et godt Humør og er fortalte med en naturlig Livlighed. Det særegne Omraade — Befordringsvæsenet — hvorfra Stoffet er laant, er ejendommeligt nok til at meddele dette samme Egenskab og dog saa omfangsrigt, at Fortællingerne bliver afvekslende nok. Snart er det en køn, beskeden Kærlighedshistorie, der indledes pr. Telegraf, snart et Landpostbuds Giftermaalsaffærer, snart et Juleaftensophold hos „Jærnbanens Nabo", en brav Gaardmand; men enten vi farer med Toget eller Posten gennem fri Land eller lukkes inde paa et kedsommeligt Kontor, forfriskes vi af Forfatterens elskværdige Lune og hans kvikke Fortællerevne.

Blandt Julens muntre Bøger, vil „Trafik" indtage en smuk Plads. Ikke mindst vil den egne sig til Underholdning for de rejsende i Julen.

* * *

Gamle Dage. Tre Fortællinger af **C. A. Thyregod.** (F. H. Eibes Forlag.)

Fællestitelen for de tre Fortællinger har en dobbelt Betydning: dels maner de Skikkelser og Billeder frem fra de henfarne Tider, dels er de en Mands Værk, der nu selv er oppe de „gamle Dage". Utvivlsomt vil den lille Bog dog ligesom dens mange ældre Søskende finde ud til C. A. Thyregods talrige Læsere rundt om i Landet, og den fortjener det tilfulde. Hver paa sin Vis giver de tre Fortællinger fortræffelige og karakteristiske Livsbilleder fra Fortiden, særlig Jyllands Fortid. „Pestpræsten", der foregaar i forrige Aarhundrede, indeholder ved Siden af den dygtigt skildrede Hovedfigur, en Række vel tegnede Træk af Forholdene under Pesten, af Soldater- og Hververvæsenet o. s. v. „Gule Fanden" er saa broget og spændende som et Kærligheds- og Kæltringe-Eventyr kan være det fra de jydske Heder. Mere stilfærdig i sit Indhold er den sidste Fortælling „Gamle Jens Lindholm", et kønt udført Portræt af en brav, gammeldags Husflidsmand og Hedeopdyrker. Naar Thyregod fremhæver, at han „synger helst om den fattige Mand og ydmygt taalmodige Kvinde," saa er det særligt med Skikkelser for Øje som Gamle Jens Lindholm, dem der har været tro i det lidet.

Havebrug.

Behandling af Kartofler, der er blevne søde. Den Omstændighed, at Kartofler faar en sød Smag, beror ifølge Undersøgelse af Professor Müller i Thurgan ikke paa, at de har faaet Frost, men den har sin Grund i, at Kartoflerne i længre Tid har været udsatte for en Temperatur af mellem 0, 5 og ÷ 2° C. Ved denne Temperatur bliver der omdannet mere Stivelse til Sukker, end der forbrændes ved Aandingsprocessen og kan blive udskilt i Form af Kulsyre og Vand. For nu atter at faa søde Kartofler velsmagende, bør de i nogle Dage udsættes for en højere Temperatur, hvorved Aandingsprocessen i Knoldene atter stiger, og det tidligere i Overflod dannede Stikler forbrænder, eller tabes.

+

Middel mod Mus i Kuler og Drivbede. I et tysk Tidsskrift oplyser Dr. Grambe, at blandt alle Midler mod Mus og Rotter er kulsurt Baryt det virksomste. Han anvendte det i Form af en Dej, lavet af ½ Pd. kulsurt Baryt til 2 Pd. Bygmel. Af denne Dej formes ærte- og bønnestore Kugler, der lægges paa de Steder, hvor Musene forekommer, helst i deres Huller. Ved Nydelsen indtræder der Lamhed i Bagpartiet hvorved Dyrene forhindres fra at løbe ud af deres Huller; der bliver altsaa ingen Fare for, at f. Eks. Katte bliver forgivne ved at æde Mus eller Rotter, saaledes som Tilfældet er, hvor man benytter andre Forgiftningsmidler. Kulsurt Baryt er dertil billigere end Fosfor.

+

Skæmt.

Fruen i Hjemmet.

„Naa, lille Anna, du kører endnu stadig her ved Ekserccerpladsen?"

„Ja, Fruen kan aldrig tro, hvor det morer den lille Ting at se Soldaterne eksercere.

Kvindens Emancipation. Ved et Valg paa et Kongresmedlem i Washington, vilde en Mand afhente en Ven for i Forening med ham at begive sig til Valgstedet.

„Nej, han kan ikke gaa med," sagde Konen bestemt, „i Dag vadsker han, og i Morgen skal han stryge, og selv om han ikke havde haft andet at bestille, havde han alligevel ikke kunnet gaa. Jeg regerer her i Huset, ser De, og naar der skal afgives Stemme til Valget, er det mig som klarer det."

Saaledes kan det gaa. „Da den Prokurator, som forsvarede mig," sagde en Mand, der var dømt til Tugthuset for Falskneri, „holdt sin Tale, var jeg sikker paa, at jeg kunde sætte min gamle Hat paa Hovedet og stolt marchere ud af Salen, men da saa den anden Prokurator begyndte at tale, saa indsaa jeg, at jeg var den største Slyngel paa Jorden."

Værdig en Prisopgave. Hvem finder alle de Paraplyer, som bliver borte? Ethvert Menneske som vi kender, har i det mindste mistet een Paraply i sit Liv, men vi kender ingen, der har fundet nogen. Hvem kan forklare dette Spørgsmaal, inden den første Regn kommer?

Fjerkræ- og Biavl.

Det er en stor Fejltagelse, naar man mener, at Biernes Braad kun er bestemt til at være Vaaben mod Fjender. Bierne bider og rusker hverandre, men de stikker kun i Nødstilfælde. Den Bi, der stikker, maa jo lade sit Liv. Men et Vaaben, der koster den Livet, der fører det, er intet Vaaben, men noget andet. Braadden er først og fremmest det Organ, der optager den i Legemet udviklede Myresyre og leder denne videre. Det er Braadden, Giftlederen, der drypper denne Gift i Honningen i fine Draaber. Men, hvorfor dryppes denne Gift i Honningen? For at denne kan holde sig. Dette er Hovedbestemmelsen med Biernes „Gift" og deres Braad.

×

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
Til Klædedragten med jeg hører.
1 2 3 4 5 6
En Hjord jeg undertiden fører.
2 3 5
Som Minde ofte jeg bortskænkes.
5 3 4
Ved mig paa Mad der særlig tænkes.
4 2 3
Jeg holder fast, hvad jeg faar fat
og bruges baade Dag og Nat.

J. J.

Stavelsesgaade.

Mit første skabes kun i Vandet,
og ej det nogen Sinde stille staar.
Hvad skal jeg sige om mit andet? —
Det er et Bogstav — mer jeg ej formaar.
Mit hele til enhver Beklædning hører;
og hermed jeg paa Sporet vel Dig fører.

J. J.

Rebus.

l l
→ G ← → U ← v 1
l l

J. J.

Tal- og Bogstavgaade.

Opløsninger.

Bogstavgaaden i Nr. 7: Skytte — Skytte — Tyske — Et Kys — sy — tyk — Sky.

Stavelsesgaade i Nr. 7: Hedevig.

Mørk Tale i Nr. 7: Brevdue.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 7: En uforstaaelig Taler.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„**Husvennen**" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Verdens Løn, Eventyr af Rud. Baumbach. Kandebæreren, med Billede. En dygtig Karl, fortalt af C. A. Thyregod. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede (Fortsættes). Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte. (Sluttes). Fra Tavshedens Verden, ved A. Th. J. Paa Skier, af Fr R. med Billede. Fra Boghylden. Havebrug. Skæmt, med Billede. Fjerkræ- og Biavl. Hovedbrud.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 9. Søndag den 29. November. 1891.

Biskop H. V. Sthyr.

Da Biskop Monrad døde i 1887, udnævntes daværende Professor og Landstingsmand H. V. Sthyr til hans Efterfølger paa Lolland-Falsters Bispestol.

Hans Valdemar Sthyr er en Apothekersøn fra Frederikshavn og blev født i denne By den 30te Oktober 1838. Han gik i Aalborg lærde Skole, blev Student 1856 og fem Aar senere theologisk Kandidat. Han forblev i Hovedstaden, og samtidig med at han fortsatte sine Studier, meddelte han Undervisning til theologisk studerende. I Aarene 1863—66 foretog han, i videnskabeligt Øjemed, en Udenlandsrejse og besøgte en Række navnkundige tyske, franske og italienske Byer. Det var særlig kirkehistoriske Studier, han havde drevet paa sin Rejse, og efter sin Hjemkomst skrev han for Licentiatgraden en Afhandling om Reformationens Begyndelse i Frankrig. I nogle Aar, 1867—70, var Sthyr derpaa atter theologisk Manuduktør, desuden Lærer ved dansk Missionsskole, indtil denne blev nedlagt.

Sammen med en Slægtning havde Sthyr 1867 stiftet „den danske Forening for Evangeliets Forkyndelse i fremmede Havne", hvis Opgave er at faa ansat danske Præster og Missionærer i fremmede Havne, for at danske søfarende saa vidt mulig kan finde et Sted, hvor Evangeliet lyder paa Modersmaalet. I denne Forenings Ledelse tog Sthyr levende Del og blev 1886 dens Formand. Efter at han i Aarene 1870—73 havde været Privatdocent ved Universitetet, kaldtes han til Sognepræst for Alslev og Hostrup Menigheder i Ribe Stift. Her blev han dog kun i faa Aar, idet han i 1877 udnævntes til Professor ved Københavns Universitet, og fra 1882 ledede han de homiletiske Øvelser og Undervisningen i Pastoraltheologi. Fra de samme Aar kan nævnes en Rejse til Frankrig, som han foretog med offentlig Understøttelse, og hans Valg til Medlem af Landsthinget. Ved Monrads Død udnævntes han saa, som sagt, til Biskop over Lolland-Falsters Stift, hvilket medførte, at han opgav sin Professorstilling.

Det er en vestjydsk Kreds, Dele af Ribe og Ringkøbing Amter, hvor Sthyr ejer en lille Bondegaard, der har valgt ham ind i Landsthinget. Han hører til Højre, men tager forøvrigt sjeldent Ordet uden for Sager, der vedrører Kirke- og Skolevæsenet. Han er en begavet Taler og flittig Arbejder. At han tillige er en dygtig Theolog, derom vidner, foruden et større Værk om det ny Testamente, tillige en Række Afhandlinger særligt i „Theologisk Tidsskrift," af hvilket Sthyr har været Udgiver.

Skønt altsaa en Mand paa mindre end de tre Snese — og af et forholdsvis ungdommeligt Udseende — er det dog en baade omfattende og alsidig Virksomhed, som Biskop Sthyr kan se tilbage paa. Til sit Embede som Biskop har han medbragt en rig Erfaring, indsamlet paa mange Hold: paa aarelange Rejser i Udlandet, paa Rigsdagen, under privat og offentlig Lærervirksomhed, under præstelig Gerning ovre mellem Vestjyllands spredte Landsbyer og inde mellem Hovedstadens Søfolk. Denne Erfaring forstaar han heldig at gøre gældende, parret som den er med solide Kundskaber og et tiltalende Væsen.

Biskop H. V. Sthyr.

Firkløveret.

Søde Edith, hvor du er grinagtig med din Overtro, du lægger Betydning i alt, selv i de mindste Bagateller, jeg er vis paa, at naar du engang skal have Bryllup, saa undersøger du omhyggelig Alverdens Spaabøger for ikke at faa det paa en uheldig Dag, og jeg er ogsaa vis paa, du udfører alle de Ceremonier, som derudi er foreskrevne, for at du kan være beroliget med Hensyn til en lykkelig Fremtid. Hvor du nu gider gaa og trave inde i det høje vaade Græs for at finde et Firkløver, det begriber jeg ikke! Et Par vaade Fødder opnaar du vel — — naa, hver sin Lyst, jeg sætter mig her paa Skrænten og venter saa længe, gid du snart maa finde Lykken."

„Ja, gør du kun Nar, Ellen, jeg bryder mig ikke det mindste om det, jeg har nu engang sat mig i Hovedet, at jeg vil finde et Firkløver, og finder jeg ikke det, saa ved jeg sikkert, jeg vil komme til at kede mig paa Ballet i Aften," sagde Edith, idet hun gik længere ind i Kløvermarken.

„Det behøver du slet ikke at være bange for, Edith, jeg ved bestemt, at Kandidat Lønberg kommer, jeg talte med ham i Gaar Aftes," raabte Ellen, idet hun i ubevist Heftighed rev alle Bladene af de Grene, hun kunde faa fat i.

Sagen var nemlig den, at disse unge Piger, som fra ganske smaa Børn havde været Veninder, nu havde forelsket sig begge to i den unge, smukke og for Resten elskværdige Kand. Lønberg, der var første Fuldmægtig paa Birkekontoret og første Danser paa Ballerne i den lille Provinsby.

Den lille nydelige Edith Berle havde for Tiden de bedste Chancer, og aabenhjertig som hun var, havde hun fuldt ud betroet sig til Ellen. Hvor ondt denne Tilstaaelse gjorde Ellen, anede hun ikke, thi denne lod sig ikke med en Mine forstaa, at ogsaa hun var indtagen i Lønberg.

Han havde gjort ligelig Kur til begge, „de uadskillelige", som Folk kaldte dem. I Begyndelsen havde han maaske vist Ellen mest Opmærksomhed; men nu var det dog saa afgjort, at han udelukkende var forelsket i Edith, og det var det, som pinte Ellen og gjorde hende ikke saa lidt bitter mod sin Veninde, der dog endnu slet ikke havde begrebet Grunden.

„Ser du, Ellen, her er det, jeg vidste jo nok jeg vilde finde det," sagde Edith triumferende, idet hun nu i Spring med Firkløveret i Munden og begge Hænderne i den opløftede Kjole kom hen til Bænken, hvor hun forpustet satte sig ved Siden af Ellen. — „Aa du, hvor jeg skal danse i Aften, saadan rigtig more mig, — — synes du ikke ogsaa, at han danser fortryllende, Ellen?"

„Hvem mener du? — aa, jeg Dumrian, naturligvis Kand. Lønberg, — jo — du vil sikkert more dig, — han har vel allerede engageret dig til alle Dansene?"

„Nej, slet saa mange ikke, men Cotillon og Borddans har jeg maattet love ham!"

„Og mig har han engageret til anden Dans, jeg blev helt forbavset, da han gjorde det, for ved du hvad, jeg har hørt sige: første Dans, er Pligtdans, men anden Dans er Hjertedans, og den troede jeg, han havde forbeholdt dig."

„Ja, det kunde han for Resten ogsaa, — men da det er min bedste Veninde, han har valgt, saa bryder jeg mig ikke om det — og desuden ved du hvad, jeg engang har læst, ja hør nu, naar en Mand rigtig er forelsket i en Kvinde, saa gør han Kur til hendes bedste Veninde, for ligesom gennem hende at studere sin udvalgtes Karakter. I Begyndelsen af vort Bekendtskab, da talte han jo meget mere med dig end med mig, I spaserede sammen og spillede og sang sammen, aa, jeg var saa jaloux paa dig dengang, for jeg troede jo aldeles sikkert, at det var dig, han syntes bedst om, men saa laante han mig nogle Bøger og iblandt en af dem var det, det stod, og nu synes jeg ogsaa, at han foretrækker mig, og du bryder dig jo ikke om ham, vel?" Disse Ord var let henkastede, saa Edith lagde ikke Mærke til den paafaldende Bleghed, der ledsagede Ellens langtrukne „Ne—j."

De var fra Markvejen drejet hen paa Landevejen og gik tæt forbi Kirkegaarden. Ellen var bleven paafaldende tavs, mens Edith ligesom gik i stille Drømme om Ballet.

Pludselig kom der Liv over Ellens Ansigt, hun trak heftig i Edith, idet hun pegede over det lave Hegn til det nylig inddragne Stykke Jord paa Kirkegaarden.

„Se, der staar et stort dejligt Firkløver, jeg tror, der er mest Lykke ved det, naar man tilfældig ser det, hold min Parasol og Handsker, mens jeg springer over for at tage det."

„Nej, Ellen da, du vil da ikke hente Lykken paa Kirkegaarden?"

„Jo, Edith, nu har du gjort mig overtroisk — og desuden, jeg tager Lykken, hvor den bydes mig. Hun sprang over og kom lidt efter glædestraalende tilbage med Firkløveret.

Samme Aften blev Edith og Kand. Lønberg forlovede . . .

Da Ellen den Aften gik i Seng, kyssede hun Firkløveret, idet hun mumlede: „Herregud, hvor den Lykke dog var fattig, som du gav mig!"

To Maaneder efter modtog den ny Kirkegaard i en blomstersmykket Grav, Liget af en ung Kvinde, det var Edith Berle, hvem en heftig Forkølelse hurtig rev bort. Ellen stod med de andre omkring Graven. Da hun lukkede Salmebogen op, faldt Firkløveret ud og dryssede langsomt ned paa den opkastede Jord. Hun stirrede forfærdet paa de visne Blade, men idet hendes Øjne strejfede Lønbergs, bøjede hun sig ned og tog det, idet hun atter mumlede: „Jeg tager Lykken, hvor den bydes mig."

To Aar efter, stod Ellen en Aften oppe paa sit Værelse, der var en underlig, søgende Uro over hende, idet hun bladede i den gamle Salmebog. Hun fandt Firkløveret og førte det atter til sine Læber og kyssede det. Denne Gang var der Jubel over hende, idet hun sagde: „Saa blev du mig dog til Lykke."

Dagen efter lagde det nygifte Par, Ellen og Kandidat Lønberg, en Krans paa Ediths Grav, men under deres friske Blade og dejlige Blomster var gemt det gulnede Firkløver.

Rose Bruhn.

Den beklagelsesværdige Patient.

I Wien boede engang en berømt Læge og en berømt Skuespiller. Denne hed Reinwald, og naar han om Aftenen spillede i Theatret, var han uudtømmelig paa Pudserligheder og vittige Indfald og fremstillede alt saa naturligt spøgende og dog saa kunstnerisk, at Tilskuerne maatte holde sig paa Maven, medens Taarerne trillede dem ned ad Kinderne; ja, en tyk Herre, der gik hver Aften i Theatret, maatte i Almindelighed midt under Stykket gaa lidt udenfor i den friske Luft for ikke at blive kvalt af Latter. Paa den Maade fuskede Reinwald Doktoren i Haandteringen, idet adskillige tungsindige Personer blev helbredede ved hans oplivende Kunst.

Den berømte Læge var næsten hele Dagen belejret af syge og sorgfulde, og han viste ingen tilbage; thi det var hans Livs Lykke og Fryd at gøre godt. Derfor var han ogsaa elsket af unge og gamle, høje og lave, og denne Kærlighed var hans bedste Løn. Naar en Bondemand er kommen til ham og har sagt: „Højærværdige Hr. Doktor, for otte Dage siden var min Kone saa usel og elendig, at et Vindpust kunde blæse hende om, og nu er hun frisk som en Fisk!" og han saa har klemt Doktorens Haand, saa han var nær ved at springe til Loftet af Pine; eller naar en fin, bleg Dame ikke formaaede at faa et Ord frem, men vædede hans Haand med varme Taksigelses Taarer, da talte Doktoren saadanne Dage blandt de skønneste i sit Liv.

Engang kom en Mand til ham og klagede ham med smertefuld bekymret Mine sin Nød, at han altid følte sig saa usigelig nedtrykt. „Intet i Verden," sagde han, „er i Stand til at opmuntre mig; Menneskene er mig til Plage og jeg selv allermest; jeg føler mig altid saa uendelig tung i Hovedet."

„Det ved jeg, Gud ske Lov, Raad for," sagde Lægen, og den melankolske Patient trak allerede Vejret lettere. „Gaa De blot flittigt i Theatret, naar Reinwald spiller; kan han ikke skaffe Dem et lettere Sind, maa De være af Sten."

Da banede et dybt Suk sig Vej fra den syges Bryst, og hans Blik formørkedes endnu mere, idet han sagde: „Jeg er jo selv Reinwald, Hr. Doktor;

De kan heller ikke hjælpe mig.“ Og dermed var han allerede ude ad Døren.

Dermed kunde den ædle Menneskeven dog ikke slaa sig til Ro; han opsøgte siden den ulykkelige Skuespiller og gjorde alt, hvad hans Kunst og hans Hjerte, der begge var lige store, bød ham, for at yde Hjælp. Men det nyttede kun lidet.

Naar Doktoren senere i sine Bekendtes Kreds fortalte denne Begivenhed, tilføjede han tit med dyb Bevægelse:

„Læg for det første Mærke til dette: Mangt et Menneske synes saa muntert, at man maatte misunde ham, og dog er hans Indre mørkt og sønderrevet.

„Og for det andet: Den, der altid viser eller maa vise andet, end hvad der hviler ham mest paa Hjerte, bliver nemt meget ulykkelig.

„Og for det tredje og vigtigste: Alvorligt Indblik i os selv, Beskuen og Nydelse af den dejlige Natur, Omblik blandt vore Medmennesker og Deltagelse i deres Lidelser og Glæder og from Opskuen til Gud: alt dette bevarer Hjerte og Sind rent!“

Moderkærlighed.

(Med Billede.)

Ingen Kærlighed vi finder
mere skøn og stor,
ingen Magt der mere binder
end en kærlig Mo'r.
Hun, hvis Hjerte aldrig tier,
lever for de smaa
og sin hele Kraft dem vier
— mest naar Nød staar paa.

Saa i Hytten og i Borgen
— her ej Forskel er! —
saa i Glæden saa i Sorgen
— se en Moder der!
Kærlig hun sin lille dækker
vildsom som en Fugl,
og den anden Haanden rækker,
mens hun søger Skjul.

W—k.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Deroppe i et af Værelserne, foran et rødmalet Klapbord, der flød med Papirer, sad de to Brødre og drøftede Gaardhandelen og mærkede ikke engang, at Povl smuttede ind gennem Døren, for med bankende Hjerte og spændt Forventning at overvære Forhandlingerne, der for ham næsten var blevne en Æressag. Skulde Edele Kaas faa Ret i sin Spaadom, og vilde det ikke falde i en borgerligs Lod at blive Ejer af den gamle adelige Rede?

Det var et sælsomt Rum dette Værelse, men dets Beboer var ogsaa fuld af Særheder og levede paa rigtig Pebersvende-Vis. Vinduerne var opfyldte af Fuglebure med tamme Skader og Stære, og paa Væggene var opklistrede Illustrationer af Københavns Belejring, Ildsvaaden 1728, og Brudstykker af Landets første Avis, „den danske Mercurius“, samt forskellige Vers og Rim, blandt andre de saakaldte Leverrim, der anvendtes ved Bordet i Stedet for Drikkeviser, og af hvilke et lød saaledes:

Denne Lever er ikke af en Maar,
Gud give os alle et lykkeligt Nyaar!
Det ønsker jeg eder allesammen
og af Hjertet slutte vil med Amen.

Ikke engang Ligvers og Uddrag af Ligtaler manglede, saa lidt som Bindebreve, der sendtes til Navnedagen; navnlig plejede et, af et uhyre Omfang, med Sirater og Blomster i Hjørnerne, at tildrage sig Edeles og Povls udelte Opmærksomhed:

Kære Rasmus!

Vi dig binder,
og vi vinder.
En Løsning vi begære,
smuk maa den være!
noget godt maa den give —
om vor Ven du skal blive!

Ligesom Værelset var ogsaa dets Beboer ejendommelig at se til, med sine smaa stikkende Øjne, sin krumme Høgenæse og Kridtpiben, der aldrig forlod hans tandløse Mund; han var et Inventarium, gammel i Gaarde, uden anden Interesse end den og dens Tarv, mut og utilgængelig, men tro og redelig til det yderste.

„Du kunde gerne forhjælpe til, at Betingelserne blev noget lettere, Rasmus,“ sagde Købmanden og skød ærgerlig Papirerne til Side. „Købesummen er alt for høj, den Handel kan jeg ikke indlade mig paa.“

„Summen bliver ikke mindre, Hans, jeg handler efter bestemte Ordrer, og Gaarden er det værd — flere af Jorderne er gode —.“

„Men forbandet forfaldent er dog det hele, det vilde koste mig alt for meget, inden jeg fik alting i den rette Stand.“

„Du er forsigtig —.“

„Hm — ja, en er nok nødt til det. Povls Undervisning koster meget, om et Par Aar eller tre, naar han er bleven færdig med sine Eksamina, skal han udenvælts lig andre unge Personer af Stand, og saa skal der ikke knibes. Nej, foreløbig lader vi den Fugl flyve, tænker jeg!“

„Som du vil, vi kan jo sove paa det i Nat.“

Men Morgendagen bragte ingen Forandring hverken i den ene eller den andens Beslutning, og Arvingerne til Ravnstrup maatte igen lade sig et Køb gaa af Hænderne. Købmanden fra Næstved fik ingen Herregaard dengang til sig selv og sin Plejesøn, og skuffet og misfornøjet drog han bort, som han var kommen.

Da Povl skulde sige Farvel til Edele Kaas, hang han ganske flov og spagfærdig med Hovedet.

„Du er vel ikke længer vred paa mig, Edele?“

„Aa nej, jeg havde aldrig tænkt paa at krænke dig, Povl!“ Taarerne dirrede i de lange Øjenhaar, da hun rakte sin gamle Legekammerat Haanden.

Saa skiltes de som gode Venner, men havde dog begge en Fornemmelse af, at deres glade Barndom havde de taget Afsked med, at noget havde de ladt tilbage, som aldrig vilde kunne vindes igen.

II.

Gøglerens Dreng.

Povl Lynge, der nu var fyldt fjorten Aar, havde aldrig været saa flittig eller taget saa ivrig fat paa Studeringerne som nu i denne Vinter.

Der var noget, han maatte se at indhente, at oprette, syntes han — —

Edele Kaas' Ord havde efterladt ligesom en Braad hos ham, der vedblev at stikke; han, som havde villet prale lige overfor hende, slaa om sig med store og tomme Ord!

Taget op fra Gaden! — —

Ja, hun havde rigtignok rørt ved den ømme Streng hos ham. Kaldt til Live igen var Mindet om disse første sørgelige Barndomsaar — saa langt tilbage han kunde huske Sult, Kulde og Nød, Pisk og Mishandlinger! At gaa paa Stylter og siden paa stram Line, springe gennem Tøndebaand og eksercere med en udklædt Abekat eller lade en Bjørn danse paa Bagbenene til Lyden af en skrattende Sækkepibe, det havde været hans Beskæftigelse saa lang Dagen var, under aaben Himmel, i brændende Solskin, Storm og skyllende Regn! Fra By til By, fra Marked til Marked hele Aaret rundt, og ve ham, naar han ikke gjorde fine Sager godt nok, saa pryglede Truppens Anfører, ubarmhjertig løs paa ham, sultede ham, ja spærrede ham undertiden inde i det lille mørke Aflukke, hvor Bjørnen sov, og hvor han saa maatte ligge paa det bare Straa, kun dækket af sine usle Pjalter!

Hvem var hin frygtelige Mand, som havde haft Retten og Myndigheden over ham, saavel som over den hele Bande af disse ulykkelige Gøglere og Landstrygere, af hvilke flere paa deres Vis var gode nok mod den lille hjælpeløse Stakkel? Havde han været knyttet til ham ved Blodets Baand? Han vidste det ikke, vilde sagtens heller aldrig erfare noget nærmere derom; saa tydeligt saa han endnu for sig dette skumle, frækindjagende Ansigt, med dets grusomme, næsten dyriske Udtryk, og gøs ved Tanken om atter nogen Sinde i Virkeligheden at møde det!

Det kunde vel nu omtrent være syv Aar siden, at Truppen var kommen til Næstved ved Markedstider, og som sædvanlig havde de opslaaet deres Telt paa Torvet ud for de andre Boder. Anføreren havde været i et mere end almindelig ondt Lune den Dag over forskellige Uheld, der havde ramt ham, havde drukket tæt, og i Stedet for Frokost havde Povl og hans Kammerat, Beppo, en lang, opløben, forsulten Krabat, noget ældre end han selv, faaet et dygtigt Livfuld Hug, der just ikke skulde forslaa meget i deres slunkne Maver.

Forestillingen var begyndt om Eftermiddagen; Povl skulde gaa paa Linen, men traadte fejl og vilde upaatvivlelig have slaaet sig ihjel i sit Fald, om han ikke var bleven hængende i sit Bælte. Idet han lod sig glide ned for atter at naa Jorden, mødte hans Øje hans Bøddels opbragte Ansigt, og han hørte allerede de vilde Eder og Trusler fra hans Læber; i sin Forskrækkelse slap han Taget, og tørnede mod en Pæl, bevidstløs og blødende styrtede han om for Fødderne af Gøgleren. Da han endelig kom til sig selv, fandt han sig liggende i en blød Seng, med køligt Linned bundet om sin Pande, og en Lædskedrik staaende paa Bordet foran sig; venlige Ansigter bøjede sig over ham, og venlige Stemmer talte til ham — det var som at være kommen i Himmerig syntes han!

Det var i Hans Lynges Hus, han var bleven optagen. Den medlidende Kornhandler, som just havde sit anselige Sted med Kramboden og sine mange store Vare-Lagre og Pakhuse, beliggende lige overfor, havde set Drengens farlige Saltomortale, og hvorledes Gøgleren, trods hans næsten bevidstløse Tilstand, tog fat paa ham — havde hørt et Jammerskrig og et Raab om Naade fra det ulykkelige Barn, og var ilet til, for at frelse ham af Tyrannens Klør. Det var med Nød og næppe, at denne udleverede ham, men da han kunde indse, at hans Offer trængte til Forplejning og Lægehjælp, inden han igen kunde blive ham til Nytte, bestemte han sig dog dertil. Drengens Sygdom trak i Langdrag, og Gøgleren maatte med sin Trup forlade Byen, uden at kunne faa ham med — han vilde vende tilbage og hente ham. Skrækken for at dette skulde ske, forhalede betydelig stakkels Povls Helbredelse; han græd og tiggede og bad sin Velgører om ikke mere at udlevere ham til den skrækkelige Mand, og Følgen blev, at da denne indfandt sig, erklærede Hans Lynge, at Drengen var bleven ham kær, og at han, der var rig, ene og barnløs, ønskede at beholde ham for at lade ham lyse i Kuld og Køn. I Begyndelsen havde Gøgleren gjort Indvendinger, og med en hemmelighedsfuld Mine forsikret, at Drengen, til hvis Fødsel der der knyttede sig en Hemmelighed, som kun han kendte, var ham mere værd end det kosteligste Klenodie; men den Pengesum, der blev ham budt, for at holde ham skadesløs for Tabet af et Medlem, der dog endnu var for lille og spinkel til at gøre Truppen synderlig Gavn, var saa betydelig, at han ikke kunde modstaa, og hans Begærlighed sejrede over alle hans Betænkeligheder. Desuden — han skulde nok vide, at drage Fordel af denne Handel ogsaa i Fremtiden — skulde ikke tabe hverken Købmanden eller Drengen af Syne!

Aaret efter var han ganske rigtig kommen igen, for at presse flere Penge ud af den skikkelige Købmand, uden at bekymre sig om dennes Forsikring, at ingen uden han længer havde den mindste Net eller Adkomst til Barnet. Trusler om Øvrighedens Indblanden havde dog til sidst skræmmet Kæltringen, og han havde senere ikke ladet høre fra sig. Povl var virkelig bleven sin Plageaand kvit og levede fra nu af et lykkeligt Liv som den rige Mands adopterede Søn, havde næppe et Ønske, som ikke blev opfyldt, en Lyst, eller et Lune, som ikke blev tilfredsstillet! Det forbigangne med dets Nødsler, Kulden, Sulten, Piskeslagene og de bitre Taarer han havde grædt, var snart bleven som en ond Drøm.

Plejefaderen havde sat ham i Byens lærde Skole, hvor man næppe havde taalt ham, om man havde vidst Sagens rette Sammenhæng, at han havde tilhørt en foragtet og forskudt Kaste, Samfundets Paria'er! Men hans sande Herkomst var der ingen, som havde spurgt om — han var jo nu Sønnen af en rig og anset Borger med rige og store Handelsforbindelser, det var nok. Forfængelighed var Tidens Skødesynd; for Penge kunde man købe alt, Rang, Titler, Embeder og Herregaarde, som det betegnende staar i en Vise af en af Datidens Poeter:

> Ej, koste hvad det vil —
> gid Pokker Penge staane
> for Rang, om man dem end dertil
> hos andre skulde laane!

Og Penge dem havde Hans Lynge. Det og Povls egne vindende Egenskaber, hans gode Forstand, hurtige Nemme og lette indsmigrende Væsen, havde tilsyneladende udjævnet Forskellen, og faldt der engang imellem blandt Kammeraterne, af hvilke flere var Sønner af højtstaaende Embedsmænd, enkelte saarende Hentydninger til „Kramboden" og „Kornsækkene", som bragte Povls iltre Blod i Kog, saa skulde „Borgersønnen" nok snart vide at bringe Fornærmeren til Tavshed, stærk og smidig som han var.

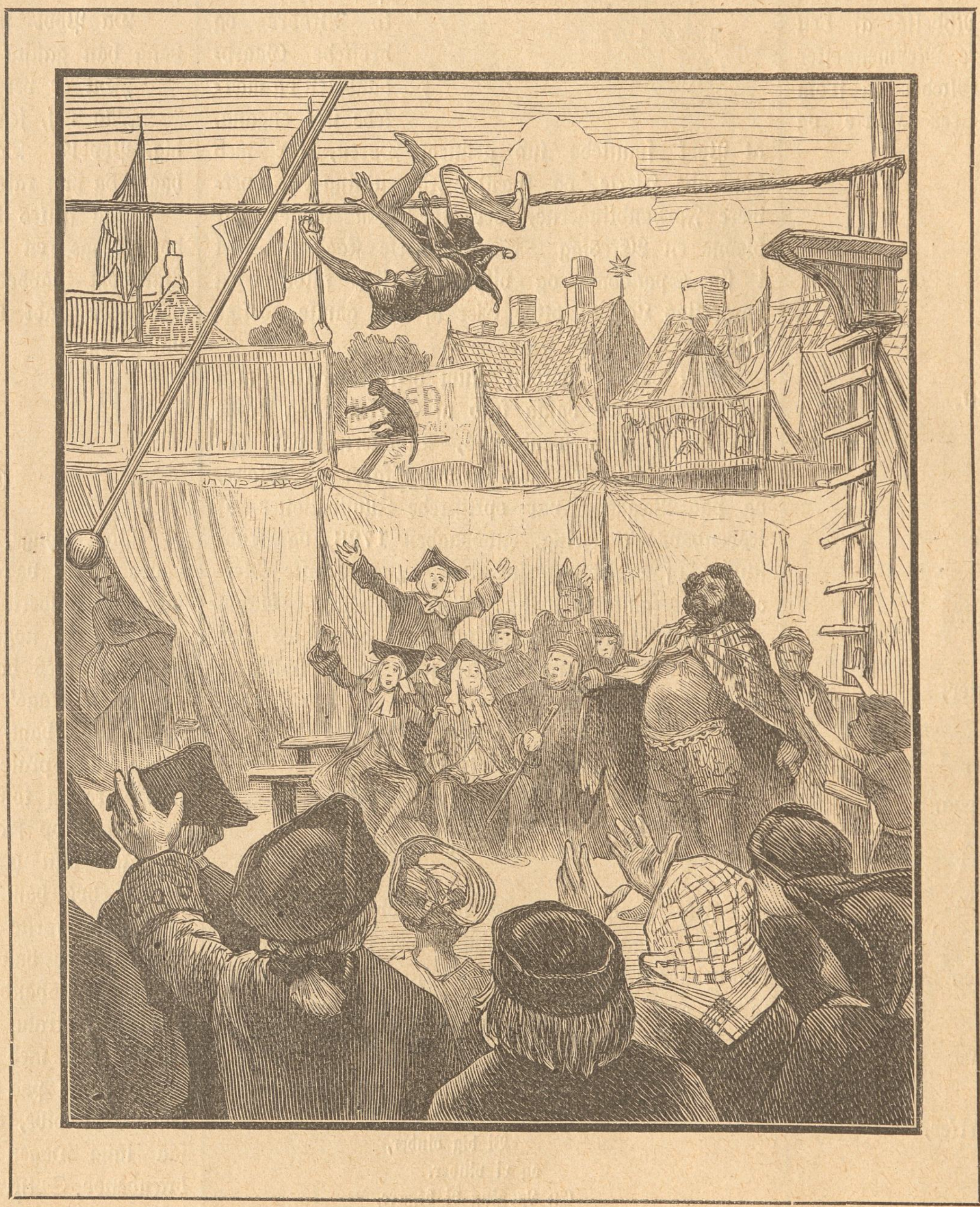

Paa Markedet.

Og nu — ja nu havde Edeles bløde Barnehaand pludselig rørt ved den engang lægte Vunde og ligesom faaet den til at bløde paany! Hun, som var saa god, men som han i sin Hovmod selv havde krænket og æqget — —.

Hele hans Stolthed og Æresfølelse var bleven vakt og saaret paa det dybeste. Gøglerens Dreng — et Redskab i hin grusomme Haand! Var det da en Forbandelse, som altid skulde hvile paa ham? Med Barndommens hele Sorgløshed havde han i alle disse Aar ikke ofret det nogen Tanke, men han var nu snart ikke noget Barn længer. Tanken om Gøglerens forblommede Ytringer angaaende hans Herkomst, fik hans Hjerte til at banke — hvad var det for en Hemmelighed, som skjulte sig derunder? Var han virkelig bleven stjaalen som et lille Barn, og hvor havde hans Vugge staaet? Skulde det aldrig opklares? — —.

Som en Skygge syntes han det havde lagt sig over hans Liv, men han var for sorgløs en Natur til, at det alligevel i Længden skulde tynge ham. Ærgerrig som han var, havde han ikke noget højere Ønske end at komme frem, at indtage en Stilling i Samfundet og komme til at nyde det Liv, som var skænket ham. Laa det kanske ikke for ham i Lys og Solskin, Vejen til Maalet jævn og banet?

Og saa gik Aarene.

Kun sjældent saas han og Edele nu. De var jo ikke længer de sorgløse Børn, som tumlede om i Haven paa Ravnstrup, eller fortalte Historier oppe i Riddersalen. Naar de nu mødtes, var det en halv forlegen Ungersvend og en rødmende Jomfru, som stod lige overfor hinanden og næppe turde se paa hinanden. Den lille Skærmydsel

imellem dem var tilsyneladende forlængst glemt, og dog var det maaske Tanken om Edele Kaas og hendes Ord hin Dag, som var bleven Sporen, der drev Povl Lynge frem.

Han var hovmodig, havde hun sagt — han, den borgerlige, der ikke engang kendte sine egne Forældre, som var bleven samlet op af Snavset — —.

Men just derfor vilde han se at hævde sin Plads, Gøglerens Dreng skulde og maatte blive til noget!

Hans Lynge var stolt af sin Plejesøn, ikke mindre af hans vindende Ydre end af hans Kundskaber, og Povl kunde omtrent faa det med ham, som han vilde; men Broder Rasmus rystede mangen Gang betænkelig paa Hovedet, medens han dampede vældige Røgskyer ud af Piben.

„Du ødelægger tilsidst Knægten, Hans, Herren straffe mig, om du ikke gør. Han gaar jo blot her og faar Junker-Nykker og bilder sig ind, at han skal være en stor Herre — hvad tror du der kommer ud af det? I Stedet for at lade ham studere og fylde sit Hoved med alt det Tøjeri, som i hans Stilling ikke vil komme ham til Nytte, skulde du lade ham tage sig noget ordentligt for og lære noget af det, der engang som Købmand kan komme ham til gode!"

Moderkærlighed.

„Det har du ingen rigtig Forstand paa Rasmus, i vore Dage vil der alt mere til end blot alene at staa bag en Disk — det kan gamle Jokum og jeg besørge, Povl skal have Kendskab baade til det ene og det andet, skal kunne læse og skrive Sprogene, det hjælper til de store Handelsforbindelser ser du, giver Anseelse — —."

„Pyt," Rasmus Lynge spyttede, „den har du s'gu da aldrig manglet, Bro'r. Kan Povl med al sin Lærdom blot engang blive halvt saa dygtig og agtet en Handelsmand som du, der har maattet arbejde dig frem med et Par bare Næver, saa skulde han nødig forlange mere! Men Verden bliver rent splittergal, tror jeg, af lutter Hovmod og Forfængelighed!"

„Hm — ja, ja, Bro'r — dersom du vidste — men lad nu det være godt og lad os ikke blive Uvenner for den Sags Skyld."

„Nej, vist ikke, men jeg siger nu engang: „Skomager, bliv ved din Læst." Ingen skal klyve saa højt, at han jo højt maa falde! Men det bliver din egen Sag, du har Ansvaret for Drengen."

Hans Lynge saa et Øjeblik noget betænkelig ud, men at springe omkring inde i Boden paa ethvert Vink af Kunderne, eller i sin Fritid at gaa ude paa Marken og sprede Møg, som Rasmus helst saa, dertil var Povl nu engang ikke bestemt, og saa fulgte han alligevel sit eget Hoved. Da den unge Mand, noget over sytten Aar gammel havde taget sin Eksamen, fyldte han den nybagte Students Lommer med Penge og skikkede ham efter Tidens Mode udenlands for at se sig om. Naar han engang kom tilbage, skulde han saa til at hjælpe ham i Handelen og sættes ind i Forretningslivet

Men da Povl efter godt et Aars Fraværelse kom hjem, næppe rigere paa Kundskaber end paa tvivlsomme Erfaringer, var det lige tidsnok til at lukke sin kærlige Plejefaders Øjne.

Han stod nu ganske ene i Verden som Ejer af en stor Formue og kunde lade og gøre, som han vilde, uden at skylde et Menneske Regnskab for sine Handlinger!

Hvad nu — Arbejde eller Nydelse?

Og som saa mangen før og efter ham valgte han til at begynde med udelukkende det sidste.

(Fortsættes.)

Mennesket spaar — —.

Fortælling af Knud Skytte.

(Sluttet.)

i stirrede paa den kommende — det var Jomfru Bøtcher. Hun standsede og blev staaende i en lyttende Stilling. Os saa hun ikke.

Det raslede mellem Buskene inden for Havediget, og en Karl sprang ud paa Gangen, slyngede sine Arme om den unge Pige og kyssede hende — det var min Broder Søren! Jeg vilde knap tro mine egne Øjne; men han var ikke til at tage fejl af, som han stod der kun nogle faa Favne fra mig, høj og velvoksen og med Jomfruen i sin Favn. En ualmindelig køn Karl var min Broder Søren, og jeg vidste, at Pigerne kunde godt lide ham; men at selv Jomfru Bøtcher havde fattet Kærlighed til ham, var dog mere, end jeg havde ventet. Jeg havde ikke Spor af Anelse om dette og blev helt sær til Møde.

De tog hinanden ved Haanden og kom langsomt hen imod os.

Da de kom saa nær, at de fik os at se, undslap der Jomfruen et dæmpet Skrig; men min Broder udstødte en lille Latter og sagde muntert:

„Naa, Pladsen er nok besat, ser jeg. Ja ja, vi er da heller ikke saa siddetrængende."

Dermed gik de os forbi og blev ved at gaa dybere ind i Haven, og vi mærkede ikke mere til dem den Aften.

„Har du vidst noget om det Kæresteri?" sagde jeg til Karoline, da de var borte.

„Ja, at de havde et godt Øje til hinanden, har jeg længe mærket," svarede hun; „men at det var kommet saa vidt med dem, har jeg ikke vidst før i Aften."

„Det er rigtignok en fin Kæreste, Søren der har faaet sig," vedblev jeg; „men det Spil skulde han dog ikke have vovet; for han faar hende naturligvis aldrig — Præstens Datter og en Bondekarl! Og desuden er der jo Aftalen mellem Birkedommerens og Præstens, du ved."

„Ja, du kan tro, jeg har ikke glemt den, og at den skal gælde, er sikkert endnu de gamles Mening — tror du ikke?"

„Jo, det er let at mærke," svarede jeg adspredt; thi jeg tænkte med Bekymring paa min Broder, hvor letsindig han havde handlet.

„De unge vil jo stundom ikke som de gamle," vedblev Karoline; „hvad mener du om Samuel?"

Jeg fortalte hende om hans Godhed for Ingeline.

„Ja, saa bliver det vel til et Eventyr med den Aftale," sagde hun, da jeg var færdig.

Den følgende Aften havde jeg Besøg af min Broder, og da var han hverken munter eller overgiven, men talte helt alvorlig om sit Kærlighedsforhold til Jomfru Abigail og sagde mig, at hun havde lovet ham Ægteskab, bare hendes gamle vilde give deres Samtykke til Forbindelsen.

„Det giver de aldrig!" raabte jeg advarende. „Søren, Søren! træk dig ud af dette, mens Tid er, ellers gør du dig selv og kanske hende ulykkelig!"

Men han var døv for mine Bønner og Overtalelser og forsikrede mig, at deres Kærlighed var saa stærk, at ingen Magt i Verden kunde skille dem ad. Om ogsaa de gamles Samtykke nægtedes, vilde eller kunde de dog ikke slippe hinanden; de vilde trodse alle Hindringer og taalmodig vente, til disse faldt af sig selv.

Jeg forstod, at der var ikke andet ved den Ting at gøre, end at lade dem sejle deres egen Sø.

Den følgende Sommer blev min Husbond helt sær og underlig, saa jeg mange Gange frygtede for, at han havde faaet en Skrue løs. Der var kun een Ting, han havde Lyst til og brød sig om, og det var at komme til Aaen og tatte Aal. Hver Dag næsten maatte jeg med ham derned; men saa vidt jeg skønnede, var det ikke Aalefangsten, han tænkte paa; men det var selve Aaen, der drog ham med en sælsom uimodstaaelig Magt.

„Hørte du Aaen kalde, min kære Josef?" spurgte han Gang efter Gang.

„Nej, jeg hørte intet, Hr. Birkedommer," var mit stadige Svar.

„Ja, da hørte jeg det," forsikrede han. „Hør! nu kalder den igen! var det ikke Søren, Søren, Søren! Jo, vist var det Søren, den kaldte paa!"

„Nej, Hr. Birkedommer! Aaen kaldte ikke og kan ikke kalde, og De hørte bestemt fejl!"

„Ja, jeg bliver nu ved min Tro," sagde han med en sørgmodig Hovedrysten — „husk nu paa, hvad jeg har sagt."

En Dag sagde han til mig:

„Hvor længe er det nu til, at Samuel skal op til Eksamen?"

„Akkurat fire Uger," svarede jeg.

„Ja, den Dag oplever jeg aldrig!" sagde han. „Aaen kalder, den kalder bestandig, ogsaa i dette Øjeblik, og stadig paa mig, stadig paa mig!"

Hvad skulde jeg gøre? Manden var aabenbart forrykt, skønt i Selskab med andre teede han sig helt fornuftig. Det var kun, naar han og jeg var ene sammen, at han hørte Aaen kalde og talte derom.

Jeg foresatte mig at tale med Madammen om hendes Mands forstyrrede Sindstilstand. Ja, bare jeg havde gjort det!

En Formiddag savnede jeg ham i Haven, hvor han ikke havde indfundet sig til den sædvanlige Tid. Madammen kom ud til mig og spurgte efter ham. Da hun vaagnede om Morgenen, var hans Seng tom. Han maatte have staaet op og være gaaet sin Vej, medens hun sov, og hun kunde ikke begribe, hvor han var bleven af. Om jeg ikke havde set ham?

Nej, jeg havde ikke set ham den Dag.

Jeg grebes af bange Anelser og tænkte straks paa Aaen.

Saa snart hun var gaaet, fik jeg en af Karlene med mig, og vi styrtede af Sted ned til Gudenaaen.

Paa et af de Steder, hvor Birkedommeren og jeg plejede at sidde og fiske, fandt vi hans Medestang, liggende halvt i Vandet og halvt paa Land. Medens min Ledsager tog den og stod og stagede med den i Vandet, fik jeg Øje paa en bestøvlet Hæl, der stak op mellem Aakanderne. Uden at betænke mig, vadede jeg ud og greb den fat og halede til mig. Min Anelse viste sig desværre at være alt for rigtig: det var Birkedommeren, der var forulykket, og han var baade kold og stiv.

Om han havde undlivet sig selv, eller han var falden i Vandet ved et ulykkeligt Tilfælde, blev aldrig opklaret; men død var han, og død blev han.

Det var et haardt Slag for Enken og hendes Søn, og værre blev det, da det viste sig — hvad ingen havde haft Anelse om — at Dødsboet var saa godt som fallit. Enken blev boende der en kort Tid efter og flyttede saa til Hovedstaden, hvor hun fik Ophold hos en nær Slægtning.

Samuel blev tagen af Skolen, og i Stedet for et stort Lys blev han kun en lille Praas, idet han nogle Aar derefter blev kaldet som Sognedegn for Sjørslev og Almind i Viborg Amt, hvor han giftede sig med Ingeline og førte med hende en tilfreds og lykkelig Tilværelse.

Min Fader var død, kort før Birkedommeren druknede, og jeg tog da hjem og styrede Gaarden for Moder. Nogle Aar efter gav hun med Herskabets Samtykke Fæstet fra sig til Fordel for mig; jeg giftede mig med Karoline, der blev mig en god og trofast Hustru.

Sørgeligere gik det med Jomfru Bøtcher og min Broder. Han blev ved at tjene i Præstegaarden nogle Aar endnu, og hverken Præsten eller hans Kone havde Anelse om Forholdet, han stod i til deres Datter.

„Giv hende op!" raadte jeg ham indstændig; „du kan da nok indse, at det fører aldrig til noget."

„Nej, det hverken kan eller vil jeg!" svarede han heftig — „jeg har givet hende Fæstensgave."

Det var det allerværste ved det hele!

Da hendes Tilstand ikke længer kunde skjules, og den gennem Moderen aabenbaredes for Faderen, saa laa der et Hus. Præsten tog den haarde Beslutning, at Datteren ufortøvet skulde sendes til København paa Fødselsstiftelsen. Hun bad om Naade, men han forblev haard og ubarmhjertig, baade hun og Karlen skulde straks paa Porten.

Jomfru Abigail blev saa kørt bort og kom til København, hvor hun, medtaget og knuet, som hun var, af den tunge Sorg og den hende fra Faderens Side tildelte haarde Medfart, nedkom for tidlig. Barnet døde, og kort Tid efter døde ogsaa den ulykkelige Moder.

Om den stenhaarde Fader, den i Sjælen hovmodige, herskesyge og yderst gerrige Præstemand, nogen Sinde angrede den haarde Behandling, han havde udvist mod sit eneste Barn, kendtes ikke; han mente maaske at have gjort sin Pligt som Fader og Præst.

Saaledes endte den Bestemmelse, der ved Bordet hin Julekvæld blev tagen mellem Præsten og Birkedommeren. „Skæbnen" vilde det anderledes.

Min Broder, Søren, tog til Grevskabet Frijsenborg og var der i nogle Aar. Han blev omsider Skovfoged og boede i Borre Skovhus og var en hædret og agtet Mand der paa Egnen. Men aldrig kunde han glemme den første Genstand for sit Hjertes varme Kærlighed og den haarde Skæbne, hans elskede Abigail for hans Skyld maatte friste.

„Med Toget!"

Ved A. Th. J.

Sidste Sommer stod jeg en Dag midt i en myldrende Menneskemængde for at løse en Billet til Klampenborgbanen. Hvorfor var der vel saadan Trængsel, skønt der endnu var rigelig Tid, saa alle bekvemt kunde komme med? Det var Ængstelsen for ikke at komme med det Tog, man havde sat sig for at ville benytte. Ja, naar man engang ret alvorlig har sat sig noget for, saa iler man af alle Kræfter for ikke at forsømme den belejlige Tid. Naar noget ret ligger os paa Sinde — læg dog blot vel Mærke dertil! — da siger vi aldrig: „Ak, der er god Tid!" Da vil vi paa ingen Maade vide noget af nogen Venten eller Opsættelse. Det vigtigste først! er derfor ubetinget vor Regel i alle saadanne Tilfælde.

Men hvad skulde vel ligge os mere paa Sinde end vor Rejse til det evige Liv? Hvad er vigtigere end vor Udløsning af Syndens og Dødens Magt? Hvad skulde vi vel tragte efter med større Iver end efter Sjælens Salighed? Hvad skulde vi vel frygte mere end dette: at tage Skade paa vor Sjæl, hvilket ikke kan opvejes af al Verdens Herlighed? Se, derfor formaner Apostelen os saa inderligt (Phil. 2, 12): „Derfor, mine elskelige, arbejder paa eders egen Saliggørelse med Frygt og Bæven!" Alt staar jo paa Spil! Har vi ved Tøven og Opsætten forsømt den belejlige Tid — hvad da?

Jeg indrømmer dig, kære Ven, det kan være yderst ærgerligt, naar et Tog løber fra dig, grumme meget kan endog komme til at staa paa Spil. En Forsinkelse har allerede forstyrret mangen jordisk Lykke. Se blot det fortvivlede Ansigt, Manden derhenne stiller op, medens han af al Magt trænger sig frem for at komme med, medens Konduktøren holder ham tilbage og maa holde ham tilbage, fordi Toget allerede er i Gang! Hvem ved, hvormeget der staar paa Spil for Manden, naar han ikke kommer med? Maaske er det det sidste Tog, med hvilket han vil kunne naa det Maal, som i Morgen er uopnaaeligt! Maaske netop dette er det eneste Tog, der staar i Forbindelse med det, der skulde bringe ham til Bestemmelsesstedet! Men hvad nytter det altsammen? Det er **for silde!** Den, der ikke er rede i rette Tid, kommer ikke med. Naar det har pebet, kan ingen komme med, vilde han end betale tidobbelt for Billetten.

Men kan det nu allerede, hvad de jordiske Ting angaar, indjage os Skræk, naar det lyder: „For silde!" — hvorledes vil du saa vel være til Mode, naar du forsømmer det Tog, der fører til Himlen? Maaske, fordi du har buldret en Nyaarsaften hen under Bægerklang eller drømt den hen i Sløvhed uden at spørge: „Skulde jeg ikke endelig lade det blive Alvor med min Bod, min Omvendelse?" Se, derfor maner Guds Ord os saa tit til Skyndsomhed: „Skynd dig, og frels dit Liv!" siger Englene til Lot (1. Mos. 19, 15—17). Derfor siger ogsaa David (S. 119, 60): „Jeg hastede og tøvede ikke med at holde dine Bud!" Derfor afskærer ogsaa Herren hint Menneske, der skulde følge ham, enhver Undskyldning med Hensyn til Opsættelse, fordi opsat som oftest betyder opgivet.

Ja, hvad du vil gøre, gør det snart. Da Herren kaldte sine Disciple, kom de straks (Matth. 4, 22). Paa dette „straks" kender Herren sine Folk. For dem er Kristi Efterfølgelse alvorlig Sandhed.

Lidt om Hvepsenes Liv og Redebygning.

Vi bringer i Dag vore Læsere Billedet af en Hvepserede. De fleste kender sikkert Hvepsene af Udseende eller af sørgelig Erfaring. Under Navnet Hvepse betegnes ganske vist i **daglig** Tale en hel Del forskellige Former, ligesom det ogsaa benyttes som Fællesnavn for den Orden, de aarevingede, hvortil Hvepsene hører, men Talen er her om de egentlige Hvepse eller Gedehamsene, af hvilke vi i Danmark har syv Arter, alle store, smukke Insekter med en sort og gulringet og spraglet Bagkrop og alle slemme til at stikke. Den mest bekendte, er en af de mindste af dem, den almindelige Gedehams (Vespa vulgaris), og det er derfor navnlig den, der i Sommertiden indfinder sig ved ethvert Maaltid i det fri, den er nemlig ligesom de andre en stor Slikmund, der sætter megen Pris paa søde Sager. Dens Stik er smerteligt, og paa ømfindtlige Steder som Ansigtet og Halsen kan Smerten endog undertiden holde sig et Par Dage. Stikket af den største Art (Vespa crabro) er dog meget værre, men denne store Art er heldigvis sjældnere.

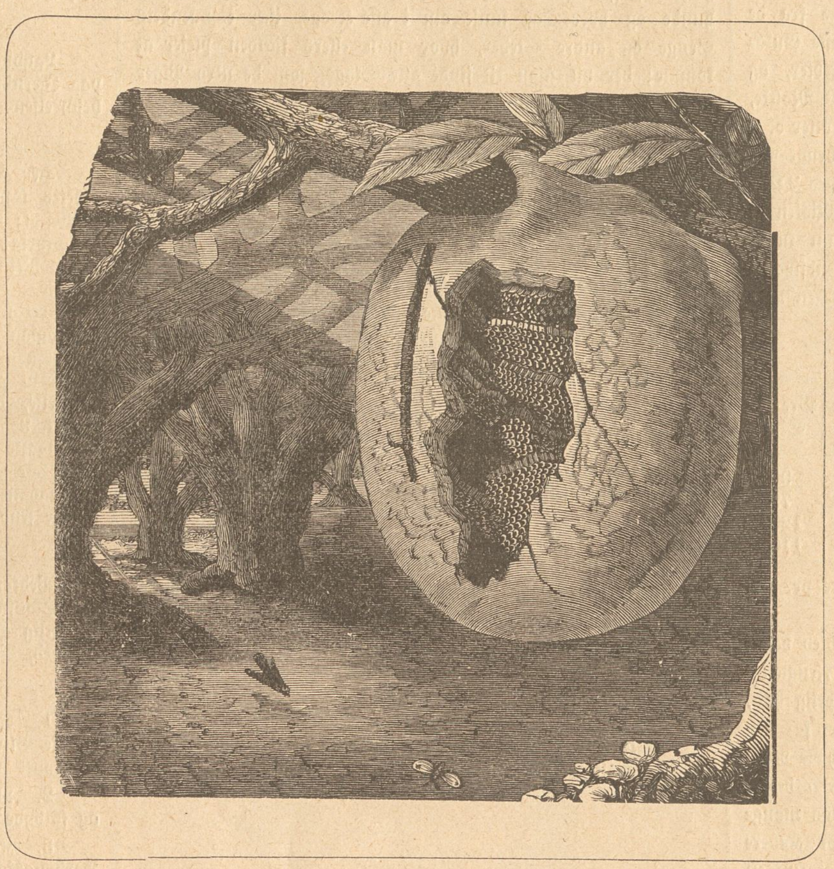

En Hvepserede.

Hvepsene lever ligesom Bierne og mange andre Insekter af de aarevingedes Orden i Samfund. Hvepsesamfundene bygger og bebor Reder, om hvis Udseende Afbildningen giver en Forestilling. Vore Hvepse anlægger i Almindelighed disse Reder paa eller under Jorden, i et hult Træ eller paa en lignende passende Lokalitet. Reden ser udvendig ud, som om den var indhyllet i tykt, graat Papir; fjærner man noget af dette Dække, ser man indeni vandrette Celler i Etager over hinanden, alt forunderligt kunstfærdigt.

Lad os, for bedre at forstaa en saadan Rede og Livet i den, se, hvorledes den bliver til. Ved Vinterens Indtræden dør alle Hvepse paa befrugtede Hunner nær. Disse ligger Vinteren over i Dvale i Skovbunden under Løv og Mos eller paa et lignende Sted. Tidligt om Foraaret vækkes de af Solvarmen og flyver saa ud. De Hvepse, man ser om Foraaret, er saaledes altid Dronninger. Dronningen flyver lavt og langsomt hen over Jorden, idet den er i Færd med at udsøge en passende Plads til Anlægget af en Rede. Naar den nu har fundet et hult Træ eller et Hul i Jorden, som passer den, saa ordner den det, fjærner generende Ujævnheder og gør det i Stand til at bygge Reden i. Nu er dens første Søgen forbi, Stedet er valgt, og den skal nu til at bygge Reden. Materialet dertil, der som før omtalt ser ud som Papir, danner den ved med sine Kindbakker at gnave Træ fint og ælte det sammen med Spyt til en plastisk Masse, af denne Masse fører den nu den ene lille Klump efter den anden til Hulen og danner en lille Søjle, som anbringes hængende ned fra Loftet; paa Enden af af Søjlen bygges tre Celler og i hver af dem lægges et Æg. Den bygger nu flere Celler til og lægger et Æg i hver, og naar det er nødvendigt, forbindes de atter med Loftet ved en Pille, som altid staar om tre Cellers Sammenstødspunkt. Cellerne er regelmæssig sekskantede, og deres Munding vender nedad. Nu begynder Larverne imidlertid at komme ud, og Dronningen har det nu haardt nok og er ligefrem overlæsset med Arbejde, idet den foruden at lægge Æg og stadig bygge videre paa Reden tillige skal fodre de meget graadige Larver med tyggede Insekter, som den altsaa først skal fange. Larverne, der sidder i Cellerne med Hovedet nedad, vokser nu rask; før de forpuppe sig, lukkes Cellen med et Laag af Spind, og efter at have tilbragt en kort Tid som Pupper bryde de ud som unge Hvepse; de er betydeligt mindre end Dronningen, idet de alle er Arbejdere. Disse overtager nu Redebygningen og Fodringen af Larverne, og Dronningen faar bedre Dage, idet den nu intet andet har at gøre end at lægge Æg. Flere og flere Arbejdere kommer stadig frem, og Reden forstørres hurtig. Under den første Cellekage ophænges en ny ved Søjler, under den atter en og saa fremdeles, og det hele omhylles efterhaanden med det omtalte, papiragtige Dække. Etagerne tiltager i Størrelse nedad til Midten af Reden og aftager saa atter, saa at Reden bliver rundagtig af Form, Indgangshullet er forneden. Naar fire eller fem Etager med Arbejderceller er byggede, saa bygges Etager med større Celler, og af de Æg, Dronningen lægger i dem, fremkommer Larver til Hanner og Hunner. Disse forpupper sig og kommer frem mod Slutningen af Sommeren. Undertiden kan det hænde, at nogle af Arbejderne, der som bekendt er hæmmede Hunner, lægger Æg, og disse udvikle sig da uden Befrugtning til Hunner. Naar Hannerne og Hunnerne i Slutningen af Sommeren er udviklede, flyver de ud og parrer sig i Luften, og nu er Hvepsesamfundets Opgave, Forplantningen af Arten, løst. Kort efter, ved Sommerens Ende, opløses Samfundet; Hannerne er døde kort efter Parringen, Arbejderne dør ogsaa, og forinden kaster de de Larver, der endnu maatte være i Cellerne ud, thi Instinktet siger dem, at de ikke længer kan passe Reden. En Del af Hunnerne dør ligeledes, men de af dem, hvem det lykkes at finde et passende Kvarter, hvor de kan tilbringe Vinteren i Dvale, grundlægger til næste Foraar som Dronninger ny Kolonier.

Dette er i korte Træk det Liv og den ejendommelige Virksomhed, der rører sig i en Hvepserede Sommeren igennem. Iøvrigt kan Enkelthederne ændres noget af Forholdene, og adskillige interessante Smaatræk kan iagttages, hvilke vi ikke her skal gaa ind paa.

Afbildningen forestiller ikke nogen af vore danske Arters Rede, men derimod en tropisk Arts Rede, der afviger i nogle tekniske Forhold. Den anbringes hængende paa en Gren og er ikke bygget af fintgravet Træ, men derimod af Dynd, som er størknet. Indgangen er her en lang Spalte og ligger paa Siden, men iøvrigt stemmer den i Hovedtrækkene med vore Arters Reder.

L—k.

Havebrug.

Frugtavl og Frugtpriser.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

I Anledning af en for et Par Aar siden i „Gartner-Tidende" ført Diskussion om Frugtavl o. s. v., hvor det flere Gange fra en af Siderne blev fremført, at Vin- og Konservesfabrikerne næppe vilde kunne betale Frugten til en blot nogenlunde lønnende Pris — der blev nævnet bl. a. 50 Øre pr. Skp. — bringer nu Handelsgartner J. J. Hansen i Faaborg i nævnte Blad nogle Oplysninger med Hensyn til Priserne der. Da Sagen har Interesse langt ud over Gartnernes Kreds, ja, vel særlig endog uden for denne, antager jeg, at ogsaa „Husvennens" Læsere vil have Interesse af at blive gjort bekendt med, hvorledes Betalingen har stillet sig for Frugt, leveret til Vin- og Konservesfabriken i Faaborg, der jo nu har bestaaet i et Par Aar. Fabriken har nemlig opkøbt Frugt baade af Høsten 1889 og 1890 (og nu ogsaa af 1891.)

De Resultater, Fabrikens Regnskaber fremviser, giver jo ganske vist ikke noget afgørende Bidrag til Bedømmelse af Frugtavlens Rentabilitet, men, da det er ret betydelige Mængder, der er købte, kan de give Bidrag til at danne sig et Skøn over Gennemsnitsprisen, da de omfatter alle Kvaliteter, lige fra de fineste Graasteneræbler, de største Alexander og smukkeste Guld-Pearmain ned til de tarveligste nedfaldne, smaa Madæbler, og for Pærernes Vedkommende lige fra godt udvikle A. W. Moltke, Beurré d'Amaulis o. l. ned til ganske smaa Bergamotter o. l. De bedste Frugter er udførte til England, Resten er brugt paa Fabriken. I Fjor blev de tarveligste Æbler betalte med 2 Øre Pundet til Brug ved Eddikefabrikation allerede fra Midten af August Maaned, altsaa paa en Tid, da Frugten kun kunde bruges til Svineføde. Dette Forhold faar naturligvis Indflydelse paa Gennemsnitsprisens Højde, da der blev købt megen nedfalden Frugt.

Regnskabet stiller sig saaledes:

Aar.	Frugtart.	Antal Pund.	Antal Tønder (omtr.)	Indkøbssum.	Øre pr. Pund.	Øre pr. Skp.*)
1889	Æbler.	221,813	1,230	9,013,61	rigeligt 4	90
	Pærer.	11,194	60	403,10	— 3½	79
1890	Æbler.	125,816	700	6,747,19	knapt 5½	120
	Pærer.	104,629	580	5,125,35	— 5	110

I Gennemsnit bliver Prisen omtrent $4^{27}/_{46}$ Øre pr. Pd. og 1 Kr. pr. Skp.

Det maa bemærkes, at Frugten i 1889 snarest blev betalt for lavt, i Fjor derimod for højt, idet Priserne paa Frugten i Udlandet i 1889 tillod, at Frugten betaltes ualmindelig højt, medens de fleste Eksportører vel havde givet for meget for den i Fjor. Men begge Aar vilde Priserne selvfølgelig have været højere, hvis Frugtens Gennemsnits-Kvalitet havde været bedre, og der for Udførselens Vedkommende ikke var budt saa mange Sorter, men derimod nogle faa, som de fremmede Købere kendte. Det skulde synes at være uden for al Tvivl, at kun en Fabrik som den her omtalte kan give den bedste Pris, da den kan udnytte alle Kvaliteter. Skal der for Alvor komme noget ud af Frugtavlen, maa vi ved Siden af Udførselen have Vin- og Konservesfabriker, men først og fremmest have formindsket Antallet af vore Frugtsorter meget betydeligt. Vi vil endda altid faa Smaafrugt nok.

Meddeleren har endvidere oplyst, hvor stor Andel af den i Tabellen anførte Mængde Frugt, der er bleven udført. Da man derved bliver sat i Stand til at se, hvad Fabriken har kunnet give for den Frugt, der anvendes til Tilberedning paa selve Fabriken, vil en Meddelelse herom vel have Interesse.

Udført.

Æbler.	Pund.	Kalkuleret Indkøbspris.	Øre pr. Pund.
		Kroner.	
1889	142,000	6,663.71	4,7
1890	51,614	3,393.71	6,6

Tilberedt paa Fabriken.

Æbler.	Pund.	Indkøbsprisen.	Øre pr. Pund.	Øre pr. Skp.
		Kroner.		
1889	79,813	2,349.90	2,9	65
1890	74,202	3,353.48	4,8	108

*) Skæppen er beregnet til 22½ Pd.

For Hus og Hjem.

Senge. Det er meget nødvendigt af og til uden Varsel at undersøge Tyendets Sengesteder. Vi vil derved ofte opdage adskillige Brøst, som uden vor Mellemkomst ikke vilde blive udbedrede. Men uden Hensyn hertil er det utroligt, hvad man undertiden kan skaffe frem for Dagens Lys fra saadanne Senge. Hos en Pige fandt jeg saaledes tørre Brødskorper, Smørrebrød, skimlede Kødrester, en Pakke afkæmmet Haar og en Salmebog i skøn Forening. En anden havde Oplagssted i Sengen for alt sit smudsige Tøj; ogsaa nogle af mine egne Strømper, som jeg længe forgæves havde søgt, fandt jeg der i Laser og stive af Snavs. I en tredje Piges Seng, som havde tjent mig i to Aar, og til hvem jeg havde haft ubetinget Tillid, fandt jeg en Mængde Smaating, der i Tidens Løb var forsvundne, tilligemed en Bunke Kræmmerhuse med raa Kaffe, som hun Tid til anden havde tilvendt sig. Jeg tror ikke, jeg har været uheldigere end mange andre; men jeg ved af Erfaring, at saadan Paapasselighed lønner sig, idet ogsaa den hjælper til at overvinde Sjuskeri og Upaalidelighed hos Tyendet.

At Tyendets Senge ogsaa i gamle Dage har været benyttede paa lignende Maade, kan man læse i Coleri Oeconomia eller Husbogen (1613.) Der hedder det bl. a. om Pigerne: „En retskaffen Husbonde og Madmoder maa være gode Sporhunde og hver Dag snuse om i alle Kroge, især i Tyendets Senge og andre Steder, hvor man ellers sjælden plejer at komme; der vil man tit finde alle Slags, som de utro Piger hemmeligen have forstukket."

Tante Marie.

Leverboller. Et Kalvehoved koges, alt Kødet skrabes af Benene og hakkes fint tillige med en raa Kalvelever, et Kalvehjerte og noget Flæsk. Heri blandes 5 hele Æg, Salt, Muskat, hvidt Peber og, hvis Dejen er for tynd, lidt revet Brød. Heraf dannes runde Boller, som rulles i Mel og koges ½ Time i Kalvesuppen. Af denne bliver der saa en jævn Sauce, der hældes over Bollerne. Surkaal passer bedst til denne Ret, der dog ogsaa smager godt til hvide Bønner.

*

Ostestumper bevares friske ved at svøbes i en Lærredsklud dyppet i Kognak eller Rom med et Haandklæde udenom, nedlagt i en Stenkrukke.

*

Osteskimmel. Har man et større Stykke Ost, hvoraf man ikke skærer hver Dag, bevares det mod Skimmel ved at smøre de afskaarne Sider med Smør. Et mindre Stykke, som daglig bruges, holdes frisk, ved at indsvøbes i en i Brændevin dyppet Klud.

*

Sejt Kød bliver mørt ved Tilsætning af lidt Eddike. En eller to Spiseskeer Brændevin gør samme Virkning.

*

Hovedbrud.

Bogstavgaade.

1 2 4 3 1 — 5 3 2 1 3 1
Her har De Floder tvende.
5 2 1 3 — 3 4 4 3 1 — 1 2 3 4 5
Her Døbenavne trende.
— Nævn mig nu Gaadeordet.
Det kan Du vist, jeg tror det.

P. C. H.

Rebus.

1
―――
l J d = Vejle dd

J. J.

Opløsninger.

Bogstavgaaden i Nr. 8: Klokke — Klokke — Lok — Kok — Klo.

Stavelsesgaade i Nr. 8: Strømpe.

Rebus i Nr. 8: Rundt paa Gulvet.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 8: En ringe Foræring.

Juridisk Raadgiver.

1. Er en Købmand forpligtet til at lade sig erklære fallit, naar hans Forretning gaar saa daarligt, at der stadig er Underskud?

2. Gælder den samme Forpligtelse andre, som ikke er Købmænd eller næringsdrivende? K. B.

Til 1. Ja, Konkurslovens § 46 foreskriver, at handlende, Fabrikanter eller Skibsredere er forpligtede til at erklære sig fallit, naar den aarlige Opgørelse af deres Status i de sidste 3 Aar har vist en stadig Tilbagegang, og Underbalancen udgør 30 Procent af Aktivmassen.

Til 2. Nej, den omspurgte Forpligtelse gælder kun handlende, Fabrikanter og Skibsredere.

* * *

Taber en Statsobligation sin Gyldighed paa samme Maade som en privat Obligation, naar den er bleven over 20 Aar gammel?

L.

Ja, ved Lov af 28de Januar 1871 er Lovgivningens almindelige Regler om Gældsbreves Forældelse i 20 Aar gjorte anvendelige paa Statsforskrivninger.

* * *

Har et Landpostbud Lov til paa sin Tur at gaa paa Jærnbanelinien, eller kan han ligesom andre Mennesker idømmes Mulkt for dette?

En Holder i Roskilde-Egnen.

Landpostbude har lige saa lidt som andre Lov til at gaa paa Jærnbanelinien, med mindre de dertil har faaet Jærnbanebestyrelsens særlige Tilladelse.

* * *

Her i Byen er en Husmand, som har en Søn, der er aldeles lam i begge Ben; han kan kun krybe eller køre i en Rullestol; han har langt til Skolen, over ⅛ Mil, og kommer der aldrig; han er, saa vidt jeg kan skønne, godt begavet i alle andre Retninger, men har jo intet lært, hverken for Aand eller Legeme. Forældrene er ikke meget fattige, men kan dog ikke koste ret meget paa ham, dog har de søgt flere Læger, og han har ogsaa været indlagt en Tid paa Dronning Louises Asyl i København, dog alt uden at nytte noget. Jeg tillader mig derfor at spørge: Findes der ikke her i Danmark en velgørende Stiftelse, der uden eller for en ringe Betaling modtager en saadan 9 Aar gammel Stakkel og kan oplære ham til en Kristen, og maaske ogsaa han kunde lære et eller andet med sine velskabte Hænder, saa han kunde tjene lidt til Livets Behov? Hvis en saadan Stiftelse findes, til hvem skal Ansøgning om Optagelse sendes, og til hvilken Tid kan Optagelse ske?

O. P. J., Møen.

Vedkommende Stakkel vil uden Tvivl kunne blive støttet af „Samfundet, som antager sig vanføre og lemlæstede Børn." Skriftlig Henvendelse sker til Formanden: Statsraadsekretær Koefoed, R. af D. p. v., Rosenvængets Allee 35, København Ø.

* * *

1. Er det stridende mod Lovgivningen at gaa og forhandle Bliktøj, som jeg, der er Blikkenslager paa Landet, selv har lavet uden fremmed Medhjælp?

2. Maa jeg lade en anden Mand gaa fra Hus til Hus, og falbyde, hvad jeg forarbejder?

3. Kan jeg afsætte, hvad jeg laver, til enhver Købmand, Forbrugsforening og lignende, til Forhandling?

M.

Til 1. Det er efter Lovgivningen kun tilladt Landboere at gaa omkring og forhandle Ting, som de har lavet, naar Sagerne kan henregnes til Husflidsarbejder.

Til 2. Hvad man ikke selv har Lov til at gaa omkring med, maa man heller ikke lade andre gaa om og forhandle.

Til 3. Ja.

Brevkasse.

En Holder i Øst-Himmerland: 16de Aargang af „Husvennen" koster 4 Kr. — er altsaa ikke nedsat i Prisen. „Dansk Husflidstidende" udgaar een Gang om Maaneden og koster 2 Kr. aarlig. Subskriptionen paa „Haandgerningsbog for Ungdommen" er afsluttet.

K.: Tak for det tilsendte. Flere Gaader modtages gerne.

Rettelse: Under Rubriken „Fjerkræ- og Biavl" i sidste Nr. staar i 7de Linie fra oven Nyresyre, hvilket skal være Myresyre.

Indhold: Biskop H. V. Sthyr, med Portræt. Firkløveret, af Rose Bruhn. Den beklagelsesværdige Patient. Moderkærlighed, af W—k., med Billede. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede (Fortsættes). Mennesket spaar — —, Fortælling af Knud Skytte. (Sluttet). „Med Toget"! ved A. Th. J. Lidt om Hvepsenes Liv og Redebygning, af L—k., med Billede. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse. Rettelse.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

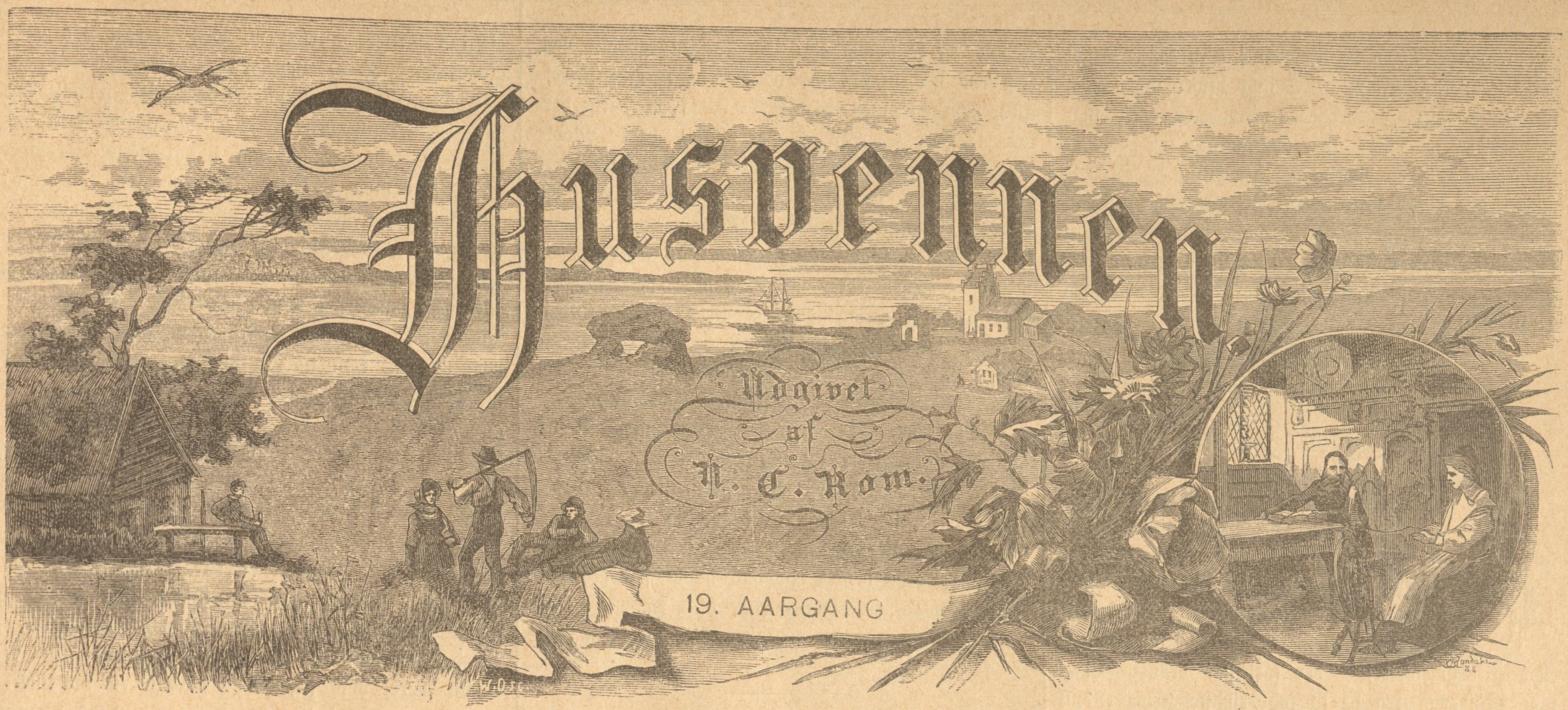

Nr. 10. Søndag den 6. December 1891.

Olaf Rye.

Dette Navn er med uvisnelig Hæder knyttet til en af Danmarks berømmelige Dage, den 6. Juli 1849, da vi i Skærsommer-Morgenens Gry sejrede i blodig Tvekamp med de slesvig-holstenske Oprørere og fordrev dem fra Fredericias Volde, deres stærkeste Stilling i Nørrejylland. Fra hin Dag er General Olaf Rye en af Sejrherrerne, maaske den, der fremfor nogen førte de danske Vaaben til Sejr, i hvert Fald er det utvivlsomt hans Navn, der omflettet af Kampens Minder vil holde sig længst i den danske Folkebevidsthed. Men Helten købte ogsaa Sejren med sit Blod. Just som Sejren vinkede de danske Soldater, i et Øjeblik da alle var optagne af Kampen, segnede han af Hesten, midt i den grønne Vang, dødelig ramt af en Kugle. „Han gik til Ryes Brigade," sagde Soldaterne senere om deres faldne Kammerater. Stoltere Eftermæle har ingen Soldater givet deres Fører.

Naar vi i Dag bringer General Ryes Portræt og dertil knytter et Par Mindeord, er det fordi vi nylig har oplevet Hundredaarsdagen for hans Fødsel. Olaf Rye blev nemlig født den 16de November 1791 (ikke som flere Steder angivet 1792) i Telemarken i Norge. Hans Forældre var meget jævne Folk. 1808 blev han Løjtnant i det telemarkske Infanteriregiment og tjente nu i Hæren til 1814, da Norge blev skilt fra Danmark og forenet med Sverige. Rye nægtede at aflægge Ed til den svenske Konge, hvorpaa han fik sin Afsked. Han gik i prøjsisk Tjeneste og deltog i Slaget ved Ligny, men indtraadte endnu samme Aar i den danske Hær. Han viste sig snart som en fremragende militær Dygtighed, og hans Tjeneste udenlands under betydelige Forhold havde kun tjent til at udvikle hans Evner. Ved Krigens Udbrud 1848 var han forfremmet til Bataillonschef. Han var en af dem, der kom hyppigst i Ilden, var saaledes med i Fægtningen ved Bov, Slesvig, i Sundeved og udmærkede sig overalt.

I det andet Krigsaar, 1849, kommanderede han som Generalmajor en Brigade, der blandt andet deltog i Slaget ved Kolding og her udgjorde Armeens højre Fløj. Derefter fandt Træfningerne ved Gudsø og Vejle Sted, og Fredericia blev indesluttet. Nu fik Rye en vanskelig Opgave, idet han med sin Infanteribrigade og en stor Del af Rytteriet skulde beskæftige den tyske Hovedstyrke, som trængte frem i Nørrejylland, og hindre den i helt at oversvømme Landet. Rye udførte sit Hverv med megen Dygtighed, indtil han modtog Ordre fra Bülow til lønligt at indskibe sig med sin Brigade fra Helgenæs for at gaa til Fredericia og deltage i Udfaldet Natten mellem 5. og 6. Juli. Vi skal ikke her følge Slagets Gang, men blot minde om de Ord, som Rye henvendte til sine Folk, fordi de er et lysende Udtryk for Dagens Stemning. Siddende paa sin mørkerøde Ganger talte han til sine Officerer: „Mine Herrer! De ved, hvad der forestaar, og hvad der er overdraget enhver af os at udføre .... Før Dagen gryr, bryder vi ud af Fredericia, ødelægger Fjendens Skanser, hæver Belejringen og jager ham

General Olaf Rye.

paa Flugt. Ja, mine Herrer, jeg lykønsker Dem! Jeg er overbevist om, at Sejren bliver vor. Sig til Deres Folk, at det er Forræderne, Slesvig-holstenerne, som staar lige overfor os; sig dem, at jeg stoler paa, at enhver gør sin Pligt." Folkene gjorde ikke deres Førers Ord til Skamme. Selv fandt han Heltedøden, men hans varme, fortrøstningsfulde Ord som hans djærve Personlighed staar den Dag i Dag lyslevende for Soldaterne fra 1848—49.

Et Brevs Historie.

Ved A. Th. J.

I.

Krig er altid noget i og for sig rædselsfuldt og sørgeligt. Men Krigshistorier hører Folk gerne, hvad enten det nu er en Soldat eller en Sygeplejerske, der fortæller dem. Ligesom Minderne fra de to sønderjydske Krige endnu spiller en stor Rolle i vort Folkeliv, saaledes er det ogsaa i andre Lande: i Tyskland og Frankrig, i Rusland med den sidste Tyrkerkrig og i Nordamerika med Borgerkrigen, der blev ført 1861—65 og fremkaldte Negerslavernes Befrielse og den store Republiks Enhed. Endnu finder man i amerikanske Blade og Bøger mange Smaatræk fra hin Tid, blandt dem følgende, der nylig har staaet i et amerikansk Ugeblad og efter mit Skøn ogsaa fortjener at blive kendt hos os.

Det var i Aaret 1863. Rundt om blev der pillet Charpi og samlet Penge ind til Hjælp for de tapre Krigsmænd. Og bestandig lød der ny Nødraab fra Krigslejrene og fra Valpladserne. I Boston holdtes den ene Kvindeforsamling efter den anden. Og med en saadan Forsamling begynder vor Historie.

Den lille Jenny Macdonald var kun otte Aar, men vilde endelig følge med Moderen derhen. Og hun fik til sidst sin Vilje. Paa den Maade hørte Jenny ogsaa det Opraab, der blev oplæst. Det skildrede Soldaternes Elendighed og bad især om Sko og Strømper til dem. Jenny var lutter Øre og sad med vidt opspærrede Øjne. Hun havde dog ikke siddet længe saaledes, før hun trak sin Moder i Ærmet og hviskede: „Moder, har jeg ikke Penge nok i min Sparebøsse til, at jeg kan købe et Par Strømper til en af de stakkels Soldater?" Damerne smilede. Men endnu samme Eftermiddag gik Jenny med sin Moder ind i en stor Butik, valgte et Par stærke graa Strømper og betalte dem med sine egne Penge.

Den næste Morgen talte Jenny meget om Soldaterne eller rettere om *sin* Soldat, som hun kaldte den ubekendte, der skulde have hendes Strømper. Pludselig fik hun en Tanke, som hun straks bragte til Udførelse: „Moder skriver til Fader, og jeg vil skrive til min Soldat, for at han kan vide, hvem der sender ham Strømperne." Og efter mange frugtesløse Forsøg fik hun følgende Brev sat sammen.

„Min kære Soldat! Det gør mig saa ondt for dine stakkels ømme Fødder. Det maa jo gøre skrækkelig ondt, naar du træder paa Stenene. Disse Strømper vil nok hjælpe dig. Jeg er otte Aar gammel og hedder Jenny, men Fader kalder mig altid sin kære lille Stump. Fader er ogsaa med i Krigen; maaske træffer du ham engang — han hedder Kaptajn Macdonald; han er stor og stærk. Et Slag er dog noget meget skrækkeligt. I Mandags saa jeg et paa Gaden; den ene fik et sort og et blaat Øje; den anden løb sin Vej. Jeg ved ikke, hvem der vandt Sejr; min Lærerinde, som var med, vilde ikke vente og spørge derom. Hver Morgen og hver Aften beder Moder og jeg Gud velsigne og bevare Fader og alle tapre Soldater og bringe dem lykkelige hjem igen. Manden i Butiken sagde, at Strømperne var gode, og jeg haaber, du kan passe dem. Holder du meget af Krig? Jeg vil være glad ved snart at høre fra dig. Saa langt et Brev har jeg aldrig skrevet; mine Fingre er stive. Med Hilsen og Kys, din lille Veninde
Jenny Macdonald.

Omhyggelig lagde det trætte Barn Brevet sammen og stak det i den ene Strømpe. Moderen havde været saa beskæftiget, at hun slet ikke havde lagt Mærke til, hvad Barnet foretog sig. „Det var jo godt gjort af dig," sagde hun tankeløs, da Jenny betroede hende, at hun havde skrevet Brev til sin Soldat. Dagen efter blev en stor Pakke bragt i Stand, og Jennys graa Strømper kom med.

II.

Jonathan Peters var ingen Ven af Krig, og mere end een Gang havde han sagt til sine Naboer, at han aldrig vilde lade sig hverve; ja, han mente, det var egentlig en Synd, at Menneskene saadan slog hverandre ihjel i Tusindvis; han vilde ikke dømme andre; men det var nu hans Mening, at Mænd, der havde Kone og Børn, skulde sørge for dem og ikke bekymre sig om andre Folks Negre. Det var ikke, fordi han havde noget imod, at Slaverne blev fri; men Krig syntes ham ikke det rette Middel til deres Befrielse.

Saa var han da bleven hjemme hos sin Tante og Onkel og havde saaet Korn og hyppet Kartofler, udleet af mange, haanet af andre, men agtet af de faa, der kendte hans aabne, ærlige Karakter, om de end ikke delte hans Anskuelser.

Men i hine stormfulde Tider var ikke engang den fribaarne Republikaner fuldstændig fri; en Dag traf Lodbet Jonathan Peters, og han blev udskreven til Soldat. „Gør Ed paa, at det strider mod din Tro," raabte nogle. „Tag en Stedfortræder," sagde andre. Men Jonathan erklærede: „Saa simpel er jeg ikke, at jeg skulde betale en Mand for at dø for mig," og saa sagde han sine Venner Farvel og drog med sit Kompagni til Hæren.

En varm Aften to Maaneder efter laa Jonathan paa Jorden uden for sit Telt. Stor og stærk som han var, bar han dog kendelige Spor af lange Marchture og smal Kost. Folderne i hans Kinder og Rynkerne paa hans Pande var blevne dybere, og der var næppe synderlig hos ham at mærke af en Soldats Stolthed og Selvfølelse. Han gjorde sin Pligt; men han fandt ingen Fornøjelse deri. Den Aften var han nu meget træt. Langsomt tog han sin Kniv op af Lommen og skar et Stykke Tobak af en Rulle, han holdt i Haanden. Han havde vænnet sig til at skraa; det havde kvæget ham i mangen mødig Stund og gjorde det ogsaa nu, da han sad og tænkte paa det Slag, der skulde holdes den næste Dag. Det vilde blive afgørende; sagde man, og Meningen deraf var, at i Morgen vilde Tusinder raske Mænd lemlæstede eller døde dække den bølgende Hvedemark hist henne; det betød, at Lazarettet, hvis Tag utydeligt skimtedes gennem Aftentaagen, vilde blive fyldt med saarede og døende Mænd — Herren staa dem bi! —; det betød — men Jonathan havde ikke Lyst til at tænke Tanken ud; han rejste sig, gik ind Teltet og kom ud igen med et Par stærke, ny Støvler og et Par graa Strømper.

„De kommer mig lige tilpas!" smaasnakkede han, „de gamle har udtjent." Og idet han satte sig til Ro, lavede han sig til at skifte Strømper.

„Men hvad er det?" udbrød han overrasket, „der er jo noget i Strømpen. Et Brev!" Og Jonathan glattede omhyggelig Brevet, som vi allerede kender, og lagde det foran sig paa Jorden. Medens han langsomt læste det, møjsommeligt stavende sig igennem det, rystede han af Latter; men da han kom til Slutningen, maatte han tørre sig en Taare af Øjet.

„Ja, hun har Ret i, at Krig er noget skrækkeligt noget. Det maa jo være Kaptajn Macdonalds lille Datter. Det er naturligvis hende, den lille Pige med de kønne gule Lokker, men hvor har det kunnet falde hende ind?" Og atter lo Jonathan, da hans Øje faldt paa Ordene: „Holder du meget af Krig?" „Ikke meget, du smaa, ikke meget, om jeg kender mig selv ret," hviskede Jonathan og rystede paa Hovedet. „Men jeg vilde afsky den endnu mere, hvis jeg havde saadan en sød lille en hjemme. Kaptajnen maa holde meget af Negrene for at kunne vove saa meget for dem! Men er hele Krigen dog ikke en Uret?"

Og atter faldt Jonathan i Tanker over det gamle Tvivlspørgsmaal. Stakkels Fyr! Opgiv det hellere; maaske vil du allerede inden i Morgen Aften have fuld Klarhed over alle jordiske Spørgsmaals evige Ret og Uret. Omsider kastede han sig paa sit haarde Leje og sov ind, medens Jennys Aftenbøn: „Gud velsigne alle tapre Soldater!" genlød i hans Hjerte.

III.

Jeg vil ikke prøve paa at skildre den Kamp, der fandt Sted den følgende Dag. Nordstaterne sejrede; men tolv Hundrede tapre Mænd dækkede Valpladsen. En Klynge Soldater stod uden for et Telt og talte i dæmpede Toner om Dagens Tildragelser.

„Det er sikkert, Jim, at der var Bud efter Kaptajn Macdonald," sagde en af Folkene.

„Ja, hvis ikke den tapre Soldat havde ofret sig for ham, vilde Kaptajnen ikke nu være blandt de levende," sagde Kompagniets lille Trommeslager, som nu paa Spørgsmaalet, om han kendte vedkommende Soldats Navn, ivrig svarede: „Ja, det gør jeg; og nu ligger han for Døden derhenne i Teltet med det store Flag over; Kuglen traf ham lige her," og han viste op paa Panden.

„Men hans Navn?" spurgte den første utaalmodig.

„Naa — hans Navn er Jonathan Peters; han er fra samme By som Kaptajnen."

— Jonathan var gaaet i Kampen med Jennys Brev i Lommen, og det var Grunden til, at han mere end ellers holdt Øje med sin Kaptajn, der sprængte frem og tilbage og gerne var der, hvor Kampen bølgede stærkest. Den velkendte Skimmel stod næppe tyve Skridt fra ham med Tømmen løst hængende over Manken, medens Kaptajnen var fuldt optagen af gennem sin Kikkert at iagttage Kampen om Besiddelsen af en Høj langt borte paa Valpladsen. Men skjult bag et Klippestykke havde en Skarpskytte hævet sin Bøsse; han sigtede efter Kaptajnens Hjerte. I et Nu havde Jonathan set alt, og i næste Øjeblik var han ved Kaptajnens Side, greb skyndsomt den nedhængende Tømme og trak af al Kraft den stejlende Hest tilbage. Kaptajn Macdonald var frelst; men Jonathan Peters faldt dødelig saaret til Jorden.

Lyset brændte mat i Teltet, hvor den døende hvilede. Kaptajn Macdonald sad paa Kanten af den lave Feltseng. Det fredelige Udtryk paa den saaredes Ansigt viste, at han var fri for Smerter. Langsomt og roligt syntes Livslyset at skulle ud- udslukkes.

Men tys! En svag Lyd naaede Kaptajnens øvede Øre. Han bøjede sig over Lejet. Jonathans Øjne aabnede sig langsomt, og han prøvede paa at tale; men det lykkedes ham ikke. Nogle Draaber Brændevin bragte dog for et Øjeblik Livet til at blusse op, og, idet Kaptajnen bøjede sig hen over Lejet, hviskede han: „Jonathan, min Ven, hvorledes skal jeg takke dig, for hvad du har gjort mod mig? Det var heltemodigt, ædelt gjort! Stakkels Jonathan, du ved ikke, hvad jeg vilde give for nu at kunne hjælpe dig!“

Den døende Soldat smilede. „Kaptajn,“ sagde han, idet han maatte støde hvert Ord frem, „det — er — her — i min Lommme — Brevet; sig hende — at — jeg svarede — saa godt — jeg — kunde. Gud — velsigne — alle — tapre — Soldater!“

„Nu taler han vildt,“ tænkte de omstaaende. Men Kaptajnen trak forsigtig Brevet op af den døde Soldats Lomme. „Sagtens fra Moderen eller Kæresten,“ tænkte han; „jeg vil selv besvare Brevet.“ Men hvem kan skildre hans Overraskelse ved Synet af den velkendte Barneskrift og derpaa hans Forbavselse, hans taknemmelige, lovprisende Forbavselse, medens han læste Brevet. For Jennys Skyld var Jonathan altsaa gaaet i Døden for ham. Det havde været hans Svar og hans Tak! Herre, hvor er dog dine Veje vidunderlige!

I Højfjældet.

(Med Billede.)

Det er en norsk Højfjældsegn ved Efteraarstid, som fremstilles paa omstaaende Billede. Ensfarvet og trist ligger Landskabet under en tung, skydækket Himmel. Den lille Fjældsø, der ligger glat som et Spejl, har antaget Skyernes Farve, i Lien visner Græsset langsom bort, og Fuglevildtet, der om Sommeren kan oplive lidt heroppe, har søgt andre og mildere Strøg.

Ensomt er det i Højfjældet, ensomt i den lille Hytte derhenne tæt ved Søen. Til nærmeste Nabo kan der være en lang og ofte besværlig Vej, og endnu længre er der til Landsbygderne nede i Dalen, hvor Kirken og Skolen ligger. Derfor er der stille heroppe fra Høst til Vaar. Anderledes i Sommertiden; da drager Buskapen herop for at komme til Huld paa det fede Fjældgræs. Budejerne, som Pigerne kaldes, der baade skal vogte Hjorden og malke, kærne og lave Ost, farer ud og ind i Sæterhytten, raslende med Spande og Bøtter. Kvæget brøler efter at malkes, Bjælderne klinger i den stille Luft. Snart bliver der yderligere Liv i Højfjældet. De unge Karle nede fra Bygden kommer nu og da for at besøge Pigerne, Slægtninge og Medtjenere ligesaa, og en skøn Dag forvilder en Flok Turister sig til Egnen, raster i Sæterhytterne, spiser Rømmegrød og drikker Mælk, jager paa Fjældmarkerne, hvor en enlig gammel Bams endnu holder til, og fisker i Søen og i Elveløbene, hvor Ørreden springer. Da toner det fra de unges Lag:

„Til Fjelds over Bygden staar min Hu,
naar Gøgen begynder at gale —“.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

III.

Povl Lynge er alligevel bleven Herremand.

I et af Værelserne paa Herregaarden Bavelse nordlig i Tybjerg Herred, som paa den Tid ejedes af Familien Thott, var en solklar Foraarsdag i Maj, et Selskab af nogle Personer samlede efter Middagen.

Damerne, Husets Frue og hendes overmaade smukke Datter, den sejstenaarige Karine, havde taget fat paa deres Brodererammer, men den yngste lænede sig tilbage i Stolen og lyttede smilende til de Galanterier, som hviskedes hende i Øret af en ung lapset Modeherre, iført et temmelig broget Kostume, der ikke gjorde ham ulig en Kaalorm, med en lille hvidbuklet Paryk, ulastelige Silkestrømper over et Par meget tynde Ben, og Sko med vældige Sølvspænder, samt en lille sirlig Pariserkaarde ved Siden. Det var hendes Fætter, Junker Tage Thott fra Gavnø, og den anden unge Kavaller, som strakte sig saa magelig i den forgyldte Armstol og morede sig med at betragte sine fine hvide Hænder, der stak frem af de lange Kniplingsmanschetter, var den tyveaarige Junker Axel, Husets eneste og haabefulde Søn.

„Det er sandt,“ afbrød han Fætterens Ordstrøm, „traf du ikke sammen med den unge Lynge i Fjor paa din Rejse?“

„I Hamborg — jo,“ lød det ligegyldige Svar, „og en kuriøs Mode er det, at slige Borgersønner nu og skal drage af Landet og kro og te sig lig store Herrer — det burde ma foi forbydes dem.“

„Ja, det er sandt,“ istemte Fru Thott og nikkede.

„Hvorfor det?“ udbrød Karine og lo. „Mig synes, at den unge Monsieur Lynge er vakker og beleven trods nogen adelig Junker, og nu, siden han er bleven Herremand, har været ved Hove og —“

„Komment? Hvad er det, I siger, Kusine? Er Kræmmersønnen fra Næstved bleven Herremand?“

„Ih, ja vist — han har jo købt Ravnstrup; da han kom hjem i Fjor, døde Faderen jo og efterlod ham som eneste Arving til alle sine Rigdomme. Han havde længe haft Lyst til Gaarden, og nu lader han den oppudse og istandgøre paa det prægtigste, saa den næsten ikke bliver til at kende. Et lystigt Liv vil der blive ført for Fremtiden, kender jeg ham ret, og det vil sikkerlig blive et angenemt Naboskab for os — af flere Raisons,“ tilføjede hun med et lille Sideblik til Broderen.

„Blandt andre den, at han et Par Gange har forstrakt mig med et lidet Pengelaan, mener du kanske?“ ytrede denne i en ligegyldig Tone. „Ja, du har min Tro Ret derudi, og jeg skal ikke nægte, at Povl Lynge, trods sin borgerlige Geburt, er et vakkert Menneske. Vi blev Studenter tilsammen, og har jeg siden truffet ham baade paa Næsbyholm og nede paa Høffdinggaard, saa jeg haaber, Fru Mama fremdeles vil byde ham Velkommen her paa Bavelse.“

Fruen løftede paa Skuldrene. „Bevares, jeg har virkelig intet mod Monsieur Lynge,“ sagde hun nedladende. „Han er Herremand, rig, paa en Vis næsten vor lige, og det er jo engang vor Pligt at vise Overbærenhed mod Næsten, vi, hvem Forsynet har stillet paa et højere Trin i Samfundet! At den unge Mand tilmed stedse vil vide at holde sig inden visse Grænser,“ her tilkastede hun sin Datter et lille, skarpt Blik, „derom er jeg forvisset.“

Frøkenen rømmede sig, og et stjaalent Smil krusede hendes smukke svulmende Læber. „Jeg gad vidst, hvad Hensigten er med Fru Kaas og Edele,“ sagde hun lidt efter, „monstro Monsieur Lynge nu lader dem blive boende paa Gaarden? Den gamle Kone er nok saa svagelig og syg, at hun næppe kan leve længe — stakkels Edele! Hun er en god Pige.“

„Og køn tillige, skønt lidt vel klejn og bleg om Næbet,“ sagde Axel og gabede. „Povl Lynge skulde gifte sig med hende, saa var Sagen klaret.“

„Det vilde jo være en komplet Mesalliance,“ udbrød Frøken Karine med blussende Kinder.

„For hende eller for ham, kære Søster?“ spurgte Broderen tørt.

„Hvor kan du spørge saa dumt og mal-placé, kære Axel,“ tog Fruen Ordet, „Edele Kaas er jo en adelig Dame.“

„Men fattig som en Kirkerotte, naadigste Fru Mama! Jeg tænker mangen adelig Frøken i dette Tilfælde med Kyshaand vilde slaa til, om det blev hende budt — hvad mener du, Karine?“

„Det ved jeg ikke,“ svarede hun og slog ærgerlig med Nakken, „men for Resten,“ føjede hun i det samme til, efter at have kastet et Blik ud gennem Vinduet, „vil du endelig have at vide, hvad Edele og Monsieur Lynge tænker om denne Sag, saa spørg ham selv — der kommer han just for at aflægge os en Visit.“

„Han spilder ikke Tiden, som det lader til,“ mumlede Junkeren fra Gavnø og saa paa sin Kusine, som var bleven ganske rød.

Axel Thott rejste sig for at gaa Gæsten i Møde og føre ham ind i Stuen. Frøken Karine nejede, som det sømmer sig, til Gengæld for det sirlige Buk, Fruen var saa naadig at række ham tre af sine Fingre, og Junker Tage bøjede med fornem Nedladenhed sit Hoved, men Povl Lynge lod sig ikke skræmme. Han tog Plads i Kredsen med den største Utvungenhed og spurgte galant til Damernes Befindende, lo og talte, altsammen med en Mine, som om han fuldstændig følte sig hjemme.

Han var virkelig et Stykke af en Verdensmand, denne borgerlige! Og han var smuk.

Skønt ikke meget høj, var han kraftig og smidig af Vækst. Det pudrede Haar klædte godt til det mørkladne Ansigt med de regelmæssige Træk og de fyrige sorte Øjne, og saa — det kunde ikke nægtes — var han klædt efter den nyeste Mode! En Kjole af glinsende, indvirket Stof, Knæbenbenklæder af violblaat Silketøj og det fineste Kniplings Kalvekryds — ikke at tale om de kostbare Ringe, der glimrede paa hans Fingre, eller Kæden udenpaa den Brokades Vest, der antydede det uhyre Sejrværk, der gemte sig i Lommen. Ja, saa ivrigt og skarpt han end blev mønstret, var der virkelig intet at udsætte.

Fru Thott tøede op — Smilet blev mindre stramt.

„I har nylig gæstet Hovedstaden, Monsieur

Lynge? Har endog haft den Lykke at se deres høje Majestæter, vor allernaadigste Monark, Kong Kristian den Sjette og Dronning Sofie Magdalena?"

„Ja, naadige Frue! Efter i tre samfulde Timer at have ventet i det kongelige Forgemak paa en Audiensdag, nød jeg virkelig den Gunst, at stedes for Majestæterne til Haandkys!"

„Ah, det maa have været en skøn Dag i eders Liv!"

Povl smilede. „Ja vist — om end noget lang!"

Frøkenen lo. „Og er det saa sandt, at Kongen er saa stiv og alvorlig, og at Dronningen ser saa hoffærdig ud?"

„Karine" — afbrød Moderen strengt — „saaledes omtaler man ikke de høje kongelige Personer."

„Men nu Kronprins Frederik da og hans unge Gemalinde, den engelske Prinsesse Luise — hun skal jo være saa mild og saa dejlig og saa elsket af Folket?"

„Ja, jeg saa dem just alle age ud fra Slottet en Dag i de gyldne Glaskarme, med alle deres Løbere og Hejdukker foran og bag paa, det var et artigt Optog, og Folket bøjede sig da og til Jorden for dem, som kunde det være Guder selv; Majestæterne hilste naadigt og mildt til alle Sider, men ingen smilede dog saa huldsaligt og yndefuldt som Kronprinsesse Luise."

„Aa, Monsieur Lynge, I har vist ført et lystigt Liv derinde i Residentsen! Fortæl os lidt derom."

„Min Tro om jeg har, Frøken Karine, nogen fornøjelig By tykkes København mig ingenlunde længer, endog den er i Færd med atter reise sig efter Branden, og der opføres den ene skønne Bygning efter den anden. Musik høres nu kun sjældent, Komediehuset er lukket, og Maskerader og Assembleer ganske afskaffede, jeg tror, de fleste holder det for en himmelraabende Synd at divertere sig med Dans. Des mere Attraktion øver Kirkerne, af hvilke Vor Frue, naar den engang bliver færdig, visselig vil vorde en Sirat for Staden, Skade, at det skønne Spir, der alt var rejst, skulde gaa hen og falde ned."

„Ja, Kongen holder nu engang af at bygge," sagde Axel Thott, „derom vidner jo da de mange Lystslotte, der har rejst sig i Nærheden af København, ikke at tale om selve Slottet i Hovedstaden, det skal jo være en kongelig Residents, hvis Mage hidtil endnu ikke er set her i Norden, og en urimelig Hoben Penge har det da ogsaa kostet Landet."

„Kongen maa bo kongeligt," sagde Fruen med Salvelse.

„Selv om han derfor skulde nedbryde sine Fædres Borg, naadige Frue? Ih, ja vist. Der siges jo rigtignok, at det altsammen er til Ære for hans pragtlystne Dronning, og det forstaar sig," Povl tilføjede det sidste i en dæmpet Tone med Blikket fæstet paa Frøken Karine, „hvilken Mand vilde vel ikke gøre alt for at tækkes den Kvinde, han elsker?"

Karine rødmede. „Maaske," svarede hun i samme dæmpede Tone, „vi Kvinder har i alt Fald nu engang intet imod slige Ofre, men tager dem som en skyldig Tribut ved I nok!"

„Og Lønnen, naadige Frøken?"

Denne Gang fik han intet Svar; hvad enten den naadige Frøken nu fandt, at han havde taget sig vel stor en Frihed, eller det kun var Koketteri fra hendes Side, saa vendte hun sig pludselig til sin Fætter og gav sig til at le og spøge med ham, og overlod under Resten af Visiten Gæsten til sin Broder. Men da Povl havde rejst sig for at tage Afsked og dristede sig til at minde Damerne om det lovede Besøg paa Ravnstrup, hvor alt nu var fiks og færdigt, klappede hun i Hænderne og erklærede sig beredt til at komme den Dag i Morgen — om Fru Mama da tillod det — Axel og hun kunde jo ride derover. Og Blikket, hun til Afsked gav den unge Herremand, var saa varmt, at denne i sit ungdommelige Overmod ikke kunde bare sig for at tilkaste den lille spinkle Junker Tage et triumferende Smil; han forlod Vavelse den Dag omtrent med samme Følelse som en Sejrherre, naar han trækker sig tilbage fra Valpladsen.

Føjede Lykken ham ikke vidunderligt? Var det ikke, som om alle hans Ønsker skulde opfyldes? Intet Maal tykkes i dette Øjeblik Povl Lynge for højt, hans Penge havde saa at sige aabnet ham alle Døre og Hjerter med!

Ja, herligt var det at leve og at nyde — herligt!

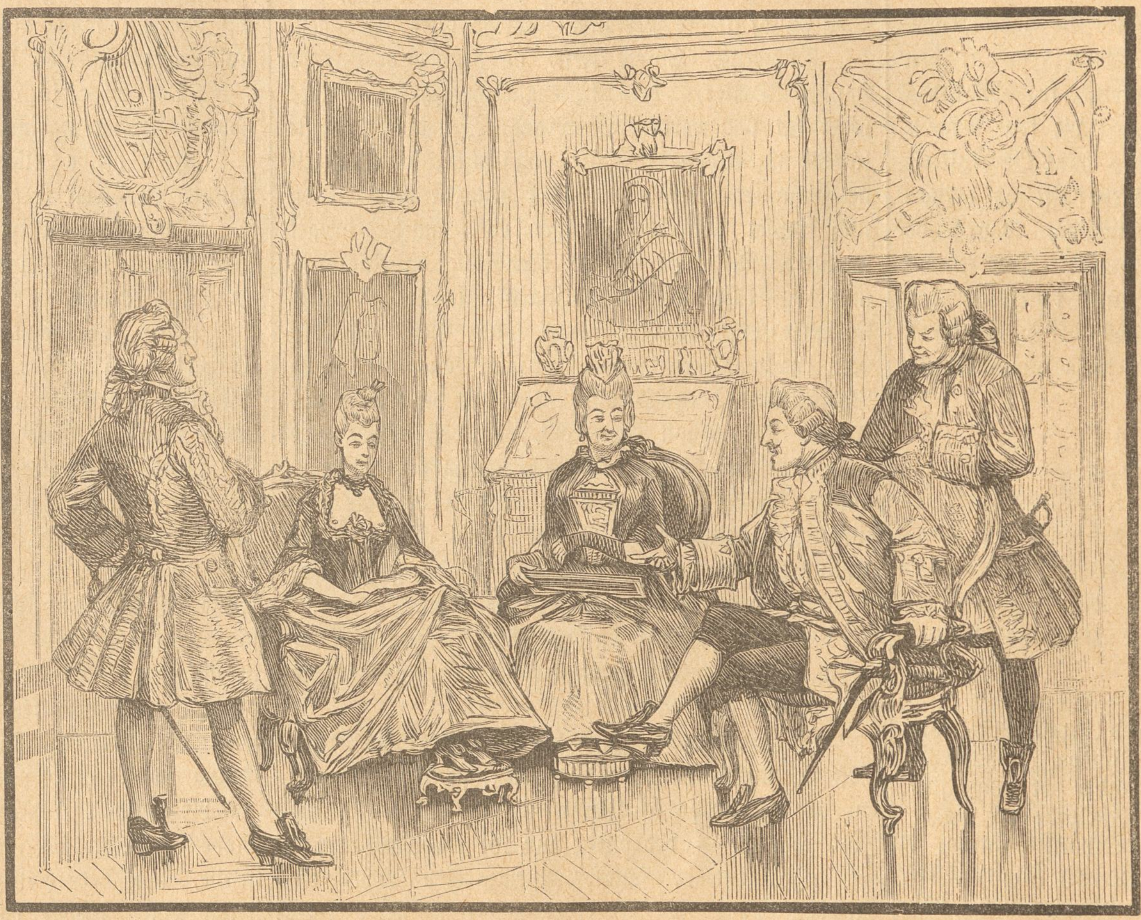

I Salen paa Vavelse.

Og Solen, der brød frem den næste Dag, straalede ikke mere klart end Povls Øjne, da han ved Foden af Trappen modtog sine Gæster og førte dem omkring alle Vegne, baade ude og inde paa det gamle Herresæde, hans Ejendom! Var det næsten ikke som en Drøm?

Hans Rival var rigtignok med, men hvad brød han sig derom? Han løftede selv Karine af Hesten, og hendes lille fine Haand hvilede let paa hans Arm, medens han viste hende rundt i de rigt møblerede Værelser, hvis Udstyrelse i enhver Henseende tilfredsstillede Modens og Smagens Fordringer, Tidens barokke og prunkende Stil, og i Haven med dens Kanaler og smukke, ny anlagte Blomsterpartier, der snart genlød af hendes beundrende Udraab og klare friske Latter. Alt hvad hun saa, behagede og henrykkede hende, og alt skinnede og tindrede virkelig ogsaa som den unge frembrydende Vaar selv — om det kun var paa den løse Overflade, og at det havde kostet mange, mange Penge — hvad gjorde saa det?

At Købesummen for Ravnstrup Hovedgaard og Gods havde været urimeligt høj, og at hans Plejefader sikkert vilde have rystet paa Hovedet over den Handel, ja over de store Summer af hans surt sammensparede Formue, der ligesom smuldrede hen mellem Fingrene paa hans Arving, det havde Povl i det hele taget aldrig tænkt paa. Aldrig saa snart havde den gamle Hans Lynge lukket sine Øjne, før Sønnen gav baade Studeringer og Handel en god Dag; hele den omfattende Forretning solgte han, med stort Tab til den forrige Krambodsvend, som i de sidste Aar havde forestaaet det hele, og saa skyndte han sig at virkeliggøre sin Yndlingsdrøm fra Barndommen og slutte det Køb, som Faderen ikke havde villet indlade sig paa!

Ja, han var virkelig Herremand, han, Gøglerens Dreng, som havde sultet, trællet og lidt Nød! Og ingen gladere, mildere eller mere gavmild Herre kunde hans undergivne have ønsket sig, ikke en usel Vogterdreng eller Røgter var der vist, som ikke allerede priste hans Navn. Selv glad vilde han se alle glade omkring sig, og mindst anede han, som han gik der stolt og forhaabningsfuld ved den skønne og kokette Piges Side, at et Hjerte bankede i hans Nærhed sorgbetynget og alt andet end let.

Ud gennem et af Vinduerne i Stue-Etagen, tittede et lille blegt Pige-Ansigt efter det unge smukke Par. Derinde sad Edele Kaas ved Moderens Leje, lukket inde fra det varme Solskin, fra Verden

og dens Glæder; Fru Kaas havde været skranten og sygelig i det sidste Aar, og Edele veg saa at sige aldrig fra hendes Side. Det havde kostet hendes Stolthed en haard Kamp at blive paa Ravnstrup, efter at Povl Lynge var bleven dens Ejer, mens Moderens Svaghed og Povls indtrængende Opfordringer, idet han erklærede, at han paa ingen Vis vilde kunne undvære deres Hjælp til at styre Husvæsenet, havde gjort Udslaget. Trods Glæden hun virkelig havde følt ved at se sin Barndomsven hædret og anset, forekom det hende undertiden, at han ikke ganske var den Plads voksen, hvorpaa han var stillet, en Mistillid, der ligesom smertede hende selv, fordi hun vel egentlig havde ham kærere, end hun vilde vedgaa.

Og nu i Dag! Det skar hende saa sælsomt i Hjertet at høre de glade Stemmer derude, se ham bøje sig saa fortrolig over mod Karine Thott,

I Højfjældet.

Taarerne steg hende i Øjnene, der i Forvejen var trætte af Graad og Nattevaagen, og der kom en Fornemmelse i hendes Hals, som om hun skulde kvæles.

„Er den smukke blege Pige hist i Vinduet Frøken Kaas?" spurgte Junker Tage og klemte sit Øjeglas fastere i Øjet.

„Ja," svarede Axel og hilste derop, „Ravnstrups gode Genius, i Modsætning til de mange onde Aander, der siges at befolke Stedet. Fornemmer I noget til Spøgeriet, Monsieur Lynge?"

„Hu, ha, er her virkelig Spøgelser?" udbrød Karine og gøs. „Da priser jeg eders Mod, at I har vovet at købe den gamle Gaard."

„Og hvorfor det, naadige Frøken? Hvad Magt skulde de onde eller gode Aander vel kunne have til at gribe ind i min Skæbne?"

Han tav pludselig og for sammen. De gik just i dette Øjeblik forbi den østre, noget forfaldne Taarnbygning, og en rød Mursten, der havde løsnet sig fra en af de øvre Gesimser, faldt lige ned for Fødderne af ham. Havde den truffet ham Hovedet, saa — —

„Der ser I selv," hviskede Karine og blev ganske bleg, „en Hilsen fra eders Aander, en Advarsel kanske!"

„Kanske!"

Povl var bleven alvorlig, men det varede kun et Øjeblik, saa havde han glemt den ubetydelige Hændelse, og Dagen endte, som den var begyndt, lys og straalende og fuld af Haab og Forventning.

Og en lykkelig Tid var det, som nu fulgte efter. Ikke alene paa Bavelse var han en jævnlig Gæst, fra alle hans Naboer fulgte Indbydelse paa Indbydelse, og han gjorde troligt Gengæld, gav Fest paa Fest for alle disse Mennesker, der kom for at spise og drikke hans gode Mad og Vin og vinde hans Penge fra ham i Spil, naar Lejlighed gaves. Alle Omegnens unge adelige Junkere søgte hans Selskab, og der gaves snart ikke nogen Lystighed i mange Miles Omkreds, hvor han ikke var med.

Hele Sommeren og Efteraaret med gik paa denne Maade. Saa begyndte gamle Rasmus Lynge at ryste paa Hovedet, og Jens Ladefoged kløede sig mere og mere eftertænksomt bag Øret. Han kunde ikke faa Folkene til at lystre mere, de dovnede og drev ved deres Arbejde, saa det var en Skam, og Husbond sagde dem jo aldrig et eneste Ord — —.

„Hjerte Povl," sagde saa den gamle, „flere af dine Bønder har ikke svaret Landgilde i Aar, og Høsten var kun daarlig; dine Indtægter har ikke just været saa store, som de burde, tror du ikke, at du kanske i Forhold dertil bruger vel mange Penge?"

Povl spilede Øjnene højt op af Forbavselse. Det var aldrig faldet ham ind. Var Høsten kanske mindre god i Aar blev den forhaabentlig bedre til næste, og hvad Bønderne angik, nu ja, havde de stakkels Djævle ikke kunnet betale, hvad de var ham skyldige, saa maatte han jo give dem Henstand.

„Hm, ja Gud skal vide, jeg vil ikke opmuntre dig til Strenghed mod dine undergivne, vore Bønders Tilstand her i Landet er sandelig fortrykt og elendig nok i Forvejen; men ser du, Povl, man maa have en bestemt Rettesnor at gaa frem efter, og farer du fort paa den Vis, aldrig at bekymre dig om Tingenes Gang paa din Ejendom, men lader det gaa, som det bedst kan, og overlader alt Ansvar til andre, ja saa, om du end havde dobbelt saa meget, som du har, vilde det til sidst gaa med altsammen."

„Kan hænde du har Ret, Farbroder," sagde den unge Herremand, efter at have tænkt sig om et Øjeblik, „jeg har ganske vist forbrugt en artig Hoben Penge, for mig tykkes, at siden jeg kom i min ny Stilling, har jeg faaet saa underlig mange Fornødenheder, uden at jeg egentlig bekymrede mig om, hvor Midlerne kom fra, Tingene gik som af sig selv! Dog nu skal jeg nok følge dit Raad og være lidt forsigtigere, endnu i Dag skal jeg gøre mine Regnskaber op og sætte Folkene i Arbejde."

(Fortsættes.)

I Sneen.

Fortælling af C. A. Thyregod.

I.

Det var rigtignok prægtige Løjer, Jeppe i Storkrog havde fundet paa. Der var faldet et vældigt Lag Sne, og nu bagefter var det en skrap Tø. Overgangen var pludselig, og saa stor var den indtraadte Foraarsmildhed, at den snedækkede Jord dampede. Da var Jeppe, den raske elleve Aars Dreng, gaaet uden for Gaarden og havde rullet Sneen op i store Bæler. Tjenestekarlen var kommen ud til ham et Øjeblik og havde hjulpet ham at sætte de store, løse Snebylter oven paa hinanden; det var en Snemand som en Kæmpe, og den var morsom at se paa.

Men Jeppe kunde finde paa anden Morskab end at se paa Snemanden. Nogle Aar før havde det danske Folk kæmpet en ædel og sejrrig Kamp for dets Ret og Ære. Der havde Jeppe ikke været med, hans Fader ikke heller; men det var saa tit bleven omtalt, og nu vilde Jeppe lege Krig. Han trykkede Snebolde saa store som ottepundige Kanonkugler, dyppede dem i Vand, saa at de blev haarde og tunge og afskød dem saa mod Snemanden. Naar han ramte, sank Kuglen dybt i hans tykke Vom. Gammelkloge Folk vilde sagt, at den Leg var en god Øvelse for Haand og Øje. For Jeppe var Glæden saa stor, at han maatte dele den med sin Søster, en kær og sød lille Pige paa syv Aar. Men han vidste nok, at den lille Tøs ikke fik Lov til at være ret længe ude i Vand og Sne, derfor vilde han berede alt til Fornøjelsen. Han trykkede vel et halvt Hundrede Snebolde og lagde dem i en Dynge henne ved Gaardsledet, saa løb han ind og hentede Ellen, der af sin Moder fik Lov til at være ude „et lille Kvarter“. Nu bombarderede han den ulykkelige Tykkert, saa det havde Skik. Næsten hver Kugle traf, og den løsslagne Sne fløj omkring i store Flager. Ellen lo og klappede uafladeligt i Hænderne med Lufvanterne paa, og det var nu baade af Glæde og for ikke at fryse de smaa, buttede Fingre.

Der kom en fattig Dreng gaaende med en Mælkekrukke, han kom langs hen med Ladelængen, og der gik en Vej, saa der havde han Lov til at gaa. Det var Søren fra Skovhuset; Gaardmandsbørnene kendte ham godt, og han var i Alder omtrent midt imellem dem. Det var et slemt Gangføre; thi Sneen satte sig fast under Træskoene, saa han hvert Øjeblik maatte staa stille og sparke fra. Han skulde igennem Jeppes Skudlinie. Men nu var Jeppe just meget ivrig; thi Snemanden havde faaet saa mange Kugler i Maven, at han snart maatte gaa midt over, og dette glimrende Udfald af Krigen skulde Ellen endelig se, inden Kvarteret var udløbet. Saa raabte han til den fattige Dreng, at han skulde staa stille.

„Det kan jeg ikke,“ svarede han, „for jeg skal skynde mig hjem.“

„Ja, gaa saa uden om Snemanden, ellers faar du en Snebold lige i Planeten.“

Søren beredte sig til at adlyde, men nærmest henne ved Snemanden var al Sneen opbrugt, der var godt at gaa, og det var meget fristende for Drengen med de trætte og forfrosne Fødder. Han gik ind paa det bare og vilde ad den Vej gaa udenom Snemanden; men Jeppe var saa forhippet paa sin Leg, at han intet Øjeblik vilde opsætte den, og — om Søren kom ind i Linien, eller Jeppe sigtede daarligt — med Vilje gjorde han det ikke, men han ramte Mælkekrukken med en Snebold. Krukken gik i Stykker; Mælken spildtes, og Søren satte sig ned i Sneen og græd.

„Jeg tror, du flæber, dit store Kvæg!“ sagde Jeppe. „Er det noget at tude over?“

„Ja, det er: min Moder er syg, og hun har intet andet til mine smaa Brødre end tørt Brød. Jeg har gaaet saa langt for at tigge en Taar Mælk og nu —“. Han kunde ikke sige mere for Graad. Men Jeppe sagde heller ikke noget, han var arrig; det bliver man let, naar man har gjort Uret.

Da gik Ellen hen til Drengen, klappede ham paa Kinden med sin store Lufvante og sagde: „Du maa ikke græde!“

„Jeg kan ikke lade det være,“ svarede han. „Min Moder vil blive saa bedrøvet.“

„Kom med ind,“ sagde hun. „Jeg skal spørge min Moder, om hun ikke har en Draabe Mælk og en Krukke at lade dig faa.“

Hun tog ham i Haanden og trak i ham, han maatte følge med hende ind, saa kærligt og deltagende drog hun ham med sig. Jeppe fulgte bagefter, slukøret, vred og en Smule bange; thi fik hans Moder at vide, hvad han havde gjort, vilde der vanke Ubehageligheder.

„Moder! lille Moder!“ raabte Ellen. „Søren kom galt af Sted med sin Krukke, og der var Mælk i til hans Moder, der er syg, og til de smaa Børn, der er sultne. Har du ikke en lille bitte Draabe at give ham og saa en Krukke?“

„Jeg vilde jo nok laane ham en Krukke,“ sagde hun, „men Mælk har vi saa lidt af. Køerne malker saa daarligt i denne Tid.“

„Men jeg skal faa Fader til at give den graabrogede Ko en hel Bygkærv, saa malker den godt, og saa — ja, jeg skal ikke plage dig for Mælk at drikke i Aften eller i Morgen eller den hele Uge. Maa han saa ikke nok faa en lille Taar?“

„Jeg ved det snart ikke. En skulde næsten tro, du havde slaaet Krukken i Stykker for ham, og det kunde godt ligne dig, du lille Galgrete!“

Den fremmede Dreng aabnede Munden for at svare; men et Blik af Pigebarnet lukkede den igen; hun saa derhos skjaalent hen til Broderen, der med nedslagne Øjne stod lige inden for Døren. Moderen saa deres Minespil og gættede Sandheden. Et strengt Blik fra hendes Øjne traf Sønnen; men hun sagde intet; thi hun havde ikke Hjerte til at rive de to andre Børns Ædelmodighedshandling i Stykker. Hun hentede en Krukke Mælk og gav Søren den med de Ord: „Du maa godt beholde Krukken, og naar din Moder spørger dig om, hvordan den er bleven forbyttet, saa skal du sige hende Sandheden.“

Søren takkede og gik. Jeppe listede sig ud bagefter ham, løb ud ad det modsatte Gaardsled og indhentede ham omme bag Haven.

„Vil du nu slaa mig den Krukke i Stykker ogsaa?“ spurgte Søren og maalte ham med et forbitret Blik.

„Nej, jeg vil ikke,“ svarede Gaardmandssønnen venligt; „men her har jeg en Toskilling og saa min Hyldebøsse, det skal du have, fordi du ikke forklagede mig til min Moder. Tag det kun!“

Søren takkede og modtog Gaven. Begge Drengene saa hinanden trohjertigt ind i Øjnene, saa skiltes de og gik hver til sit. Men enhver Begivenhed har Følger, og denne Dags Hændelse, der gerne kunde have nedlagt et ondt Sædekorn i det fattige Barns Hjerte, fremkaldte et godt Frø, der voksede og bar Frugt paa en senere Snevejrsdag, da de to Drenge atter stod Ansigt til Ansigt som voksne Mænd.

Tiden gik. Gaardmandssønnen voksede op i gode Kaar; den fattige Dreng kom ud at tjene, kom efterhaanden langt bort. De to saas ikke i mangfoldige Aar, og hin Vinterdags ubetydelige Hændelse maatte synes død og borte.

II.

Aaret 1864 var oprunden, og Danmarks Ungdom var kaldt under Vaaben for at forsvare vort Fædrelands Vangeled. Gaardmandssønnen havde tidligere været udskrevet til Soldat; men havde ved Hjælp af sin Faders Penge byttet Nummer med en anden. Nu hjalp det ikke, han maatte bort i denne andens Sted, Husmandssønnen, der havde maattet tage sin Lod, som det faldt, havde været Soldat i længere Tid, var altsaa bedre i Stand til at udholde Feltlivet. Jeppe og Søren hørte til forskellige Afdelinger, men alligevel stod de begge paa højre Fløj. Deres Afdelinger laa i Frederiksstad, hin By med de glimrende Minder, og de stod under den kække General Vilsters Befaling. Undertiden mødtes de to Svende og talte et Par ligegyldige Ord sammen. Da oprandt Februar med dens Sne og Kulde, og det der var værre: Befalingen om Tilbagetoget fra Danevirke. Svendene knugede Værget i Tavshed og tørrede en Taare bort af Øjet, saa brød man op og drog bort i lange tavse Rækker i den stille Vinternat. Det gik fremad i Tavshed, langsomt, men bestandig fremad uden noget vederkvægende Ophold. Kulden bed, Sneen faldt tæt, Sulten begyndte at indfinde sig, men endnu var kun en liden Del af den lange Vej tilbagelagt. Da begyndte en og anden af de mest udmattede at synke om ved Vejkanten; de vilde kun hvile sig et Øjeblik, mente de; men faa Minutters Hvile under disse Omstændigheder kunde bringe Døden, en unyttig og uhæderlig Død. Baade ved det gode og ved det onde søgte Befalingsmændene og de raskeste blandt de menige, at holde Hovedet og Modet oppe paa de udmattede. Men saa forkommen kan man være, at man kun bryder sig om een Ting: Øjeblikkets Hvile. Om Døden følger med, er man ligegyldig ved. Dem, der søger at holde en oppe og i Live, betragter man som Plageaander, hvem man af yderste Formue søger at skuffe. Saaledes gik det med Jeppe. Træt til Døden, hungrig og ligegyldig, sneg han sig uset gennem et Hegn og lagde sig der for Vind og Vejr.

Men han laa der ikke længe. Den Afdeling, Søren hørte til, kom bagefter. En af disse Folk traf til at liste sig gennem den samme Aabning i Hegnet. Søren, der var mindre udmattet, gik bagefter for med opmuntrende Ord at bringe ham tilbage, da saa og kendte han den liggende.

„Staa op og følg med,“ sagde han.

„Jeg kan ikke,“ lød Svaret.

„Jo, du kan, lad mig hjælpe dig, men hurtig, inden en af Korporalerne kommer og giver Grovheder, det er altid ærgerligt at høre paa.“

Han fik ham rejst over Ende, men han var stiv og kunde ikke gaa.

„Gaa din Vej og lad, som du ikke har set mig. Med mig er det dog snart forbi."

„Det er noget Snak!" sagde Søren. „Kom! jeg har en Draabe Brændevin." Og han hældte nogle Draaber ud i Laaget til sin Feltflaske og holdt det til den andens Mund: „Du maa kun faa lidet, men dette lidt vil gøre dig godt. Saa! Tænk nu paa din Moder og prøv saa paa at røre Benene!"

„Ak! Min Moder! jeg skal aldrig se hende mere."

„Jo, du skal! Husk paa, at baade hun og din Søster nu ligger hjemme og i stor Angest beder til Gud for dig. Men naar du ikke vil lade mig hjælpe dig, saa er du selv Skyld i din Død. Det er den tungeste Sorg, du kan gøre dem. Tænk paa din Moder og den lille Ellen! Nu er hun vel ikke saa lille endda — og prøv saa paa at følge med!"

Den udmattede prøvede paa at gøre nogle Skridt, idet han halvt bares af sin Bekendt. Men da sagde denne: „Oppakningen! Geværet! Det maa vi have med, ellers kan du komme i Forlegenhed. Kan du staa nu, mens jeg tager det op?" Den stærke Karl belæssede sig med Kammeratens Sager til sine egne, greb ham om Livet og førte ham ud paa Vejen. Der var endnu nogle Efternølere af Sørens Afdeling jævnsides med dem.

„Slut paa!" lød Kaptajnens Røst, han kom bagefter for selv at holde Øje med de udmattede. „Men hvad er det, Søren, hører du nu ogsaa til Efterslæbet. Saa gaar det nok snart bag af Dansen med hele Kompagniet. Men maaske du er undskyldt. Jeg ser, du har et fortabt Faar paa Slæbetov. Men hvad er det for en Driver? Han hører jo ikke til mine."

„Det er en Ven af mig, Hr. Kaptajn! Han er syg og træt og var kommen fra sin Afdeling, og saa tænkte jeg, at jeg maatte —

„Ja, gu maatte du saa, men han ser daarlig ud, og du kan ikke blive ved halvt at bære ham. Vognene er alt for belæssede, og vi kan ikke lade ham blive tilbage."

„Jeg skal nok bringe ham med."

„Det er godt, men hans Oppakning kan du da ikke holde ud at bære tillige med din egen. Korporal Stenalt! Se at faa denne Tornister paa en Vogn eller smid den Pokker i Vold. Karlen er da mere værd end Oppakningen, om han end ikke ser ud til at kunne hænge sammen ret længe."

„Hr. Kaptajn! Jeg vil hellere bære hans Sager, end de skulde blive borte, og han skulde komme i Forlegenhed."

„Forlegenheden blev vel ikke stor; men siden du vil det — nu da! Ræk saa mig Geværet! Dit eget ogsaa. Dem skal jeg saa sørge for og se nu at komme af Sted. Op med Hovedet, du forfrosne Krøster! og Benene rask om hinanden."

Saa gik det videre. Søren havde Mad, som han broderlig delte med Kammeraten, og denne oplivedes efterhaanden ved den Omhu og Deltagelse, der blev vist ham. Snart vandt de ind paa Sørens Afdeling og naaede den endelig. Der blev holdt Hvil, og nu kunde Jeppe selv sørge for sine Sager. „Jeg kan aldrig takke dig nok, for hvad du har gjort mod mig," sagde han til Vennen. „Jeg tror ikke, nogen anden vilde have taget sig saa meget af mig, og af dig havde jeg dog slet ikke fortjent det, eftersom jeg engang opførte mig imod dig."

„Du tænker paa Mælkekrukken," smilte Søren, „aa ja, det husker jeg ogsaa paa. Jeg blev mangen Gang forhaanet og drillet, fordi jeg var fattig og maatte gaa og tigge. At du slog Krukken i Stykker og spottede mig bagefter, det var kun en Fortræd mere; men din Søsters kærlige Trøst og din Moders milde Væsen var noget uvant for mig. Og saa at du bagefter var saa venlig mod mig! Jeg har af Naturen et tungt Hjerte, og det kunde let blive bittert og hadefuldt ved alt, hvad jeg maatte lide. Men den Begivenhed virkede saa godt paa mig. Naar siden nogen tilføjede mig en Uret, som jeg maatte taale og tie til, saa sagde jeg altid til mig selv: Han mener det maaske ikke saa ilde, og hvis han fik Tid at betænke sig, vilde han nok ligesom Jeppe se at gøre det godt igen. Og ved du hvad? Din Hyldebøsse har jeg endnu. Den ligger hjemme i min Kiste, og hvis de riges Børn vilde høre efter, hvad jeg siger, vilde jeg sige: Skulde I engang komme for Skade og gøre et fattigt Barn Uret, saa trøst ham. Han er saa let at trøste. Men jeg sidder her og væver om gamle Dage, til vi bliver bløde om Hjertet begge to. Det duer ikke. Net nu hører vi maaske Fjendens Kugler synge os om Ørene, og kanske en af dem kan træffe mig lige i Panden. Det skal imidlertid være mig en Fornøjelse at ligge Lig paa den hvide Snemark, naar blot en kraftig Sejrssang kan lyde omkring mig fra danske Tunger. Hurra! Hvis du lever og kommer hjem, da hils din Moder og Søster og sig dem Tak for deres Godhed mod mig den taagede Vinterdag. En saadan venlig og velment Gerning kan have mere at betyde, end nogen tænker. Men nu er der snakket nok om den Ting, især da vi lever i Krigstid."

Nogen Tid efter kom der Brev fra Jeppe til hans Hjem. Deri hed det blandt andet: Jeg har været Døden nær, men blev frelst og hjulpen af en Ven, som jeg ikke vidste, at jeg havde. Det var den lille Søren fra Skovhuset. Som Dreng slog jeg hans Mælkekrukke i Stykker og gav ham knubbede Ord oven i Købet. Men min kære lille Ellen talte godt til ham og tiggede saa dig, min Moder, til at give ham baade Mælk og Krukke bagefter. Det huskede han nu saa grant og vidste ikke, hvor meget godt han vilde gøre mig nu i min Nød og Fare. Næst Gud er det saaledes en god Handling af min Søster, jeg kan takke for, at jeg endnu er i Live og ikke fandt en daadløs Død paa Snemarken.

„Det er sært at tænke sig," sagde Ellen, da hun læste det, „at en Barnehandling kan have saa meget at betyde." — „Det skal du ikke sige," sagde Moderen, „det lille har tit det store at betyde, det kan jo gerne være, at din Broder i sin Taknemmelighed overdriver lidt; men det staar altid fast og gælder baade for Børn og voksne, at hvad der saas i Synd skal høstes i Sorg, men hvad der saas i Kærlighed skal vokse til en velsignet Høst baade for Himlen og Jorden."

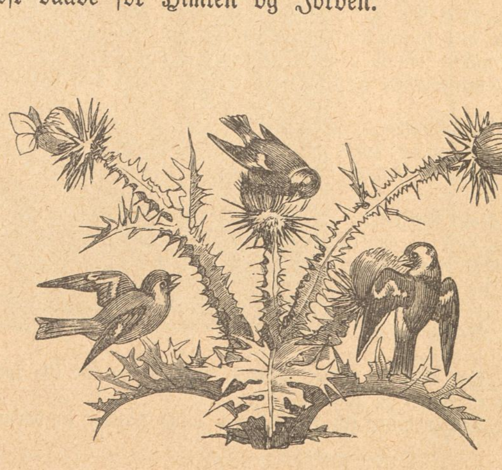

Aftenstykke.

Der er saa tyst; over Byen
hviler nu Aftenens Fred;
gennem en Rift i Skyen
titter Maanen herned.

Gennem Ruden den kaster
sit koglende, blege Skin;
i Lænestolen er Faster
blidelig slumret ind.

Se, hun i Drømme smiler:
Minder fra Ungdoms Aar,
mens hun i Søvnen hviler,
vekslende kommer og gaar.

Uret paa Væggen dikker;
Maanen gaar bort igen;
Moder sidder og strikker
og vugger sin lille Ven.

For Barnet sagte hun beder:
„Gud vær ham altid nær!"
Kakkelovnsilden spreder
ud over Gulvet sit Skær.

Faster vaagner; hun skynder
sig at faa Lampen tændt;
Aftenens Syssel begynder,
Drømmenes Time er endt.

Billedet veksler atter,
udenfor høres Trin;
Døren aabnes, og Fatter
træder i Stuen ind.

Saa titter han til den spæde,
der sover sig sund og stor;
han er dog den bedste Glæde
Forældrene ejer paa Jord.

Ivrig man ham beretter,
hvorledes Dagen den gik;
om alle den lilles Idrætter
fortælles med straalende Blik.

Samtalen standser; nu Rokken
trædes igen med Flid;
Aftenen glider, og Klokken
minder om Sengetid.

Alt bliver tyst; over Byen
breder Natten sit Slør;
han, som bor over Skyen,
vaager ved Fattigmands Dør.

Ch. Weiss.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

December.

Hvis man ikke har faaet udført de for November omtalte Havearbejder, maa man nu se at faa dem fra Haanden, saaledes at man for Havens Vedkommende kan gaa Vinteren i Møde med Bevidstheden om, ikke at have forsømt noget. Plantning, Gravning o. l. foretages, medens Jorden er løs, og Dækning, Spredning af Gødning o. l. i Frostvejr. Hvis man har større Træer, som skal løftes eller flyttes, maa man nu erindre at grave omkring dem, saaledes som det er angivet, for at kunne tage dem i indtrædende Frost.

Hindbærrene gøres i Stand; man fjerner de Skud, der er komne frem i Gangene og mellem Planteblokkene, derpaa afskæres de fjorgamle Skud, som bar i Sommer og endelig udtyndes de unge Skud, saaledes at der bliver 4—8 af de kraftigste tilbage, fordelte, saa at der bliver nogen Plads imellem dem.

Naar man har Tid, og helst naar Vejret er fugtigt, skraber og børster man Mos og gamle Barkrester af sine Frugttræer og oversmører derefter Stammen og Grenene med Kalk eller en Vælling af Ler og Kønrøg udrørt i Vand. Det afskrabede maa man samle sammen og brænde, da det indeholder en hel Del Biller, Larver, Pupper og Æg. Oversmøringen skal bevirke, at de i endnu tilstedeværende Sprækker og Huller værende Insekter bliver kvalte. Disse Arbejder saavel som den tidligere omtalte Gravning bliver ret ofte forsømte; de er imidlertid af største Vigtighed. Hvad kan det nytte, at man kulegraver, gøder, graver, sørger for Læ o. s. v. af Hensyn til sine Frugttræer, naar man lader Fjenderne leve i dem for at tage Frugterne, længe før de udvikles?

Efterhaanden som man har Tid og Lejlighed, efterser man sine gamle Træer med Beskæring, lufter ud i Kronerne, hvor dette tiltrænges, afskærer Vanskud o. s. v. Større Saar overstryges med Tjære. Man kan ligeledes i December beskære Vinstokke.

Hvor man har Drivbede, triller man nu Gødningen ud deraf. Denne Gødning anvendes fortrinsvis til Jordbær, iøvrigt ogsaa til Frugtbuske — til Køkkenhaven, især paa sværere Jord. I Drivbedkulen fyldes derefter Blade eller Tang for at forhindre, at Bunden og Siderne fryser, thi er disse gennemfrosne, naar man lægger an med den ny Gødning, saa vil en stor Del af Varmen heraf spildes til Optørring af Kulen. Hvis man ikke har noget Materiale til at holde Kulen frostfri (Halm kan jo godt bruges), saa bør man i Grunden hellere lade være med at føre den gamle Gødning ud, før man skal lægge an med frisk.

I Løbet af denne Maaned kan man i Stuen have Hyacinter, Tulipaner, Pinseliljer i Blomst, ligesaa Cineraria, Primula, sildige Vinteraster, Alpevioler, Juleroser. Hvis man har lagt flere Hold af Blomsterløg, tager man dem efterhaanden ind til Varmen. I Begyndelsen gives de ikke Lys, de maa først have skudt Bladene godt frem. Rigelig Vanding er da nødvendig. Cineraria og Primula taaler ogsaa meget Vand nu, de staar i fuld Flor i Varmen. De store Bladbegonia beholder ofte i Stuen Bladene Vinteren over, de gives da Vand, naar de er tørre; hvis de derimod taber Bladene faar de aldeles intet Vand. Disse Planter maa imidlertid ikke sendes ud i Kulden, fordi de ved deres eventuelle Mangel paa Blade ikke pynter, de maa staa nogenlunde varmt, men dette er ogsaa den eneste Fordring de stiller, indtil de til Foraaret begynder at skyde igen; saa gives de ny Jord og vandes efterhaanden op. Canna er en billig og taknemmelig Plante; den har store, kønne, grønne eller brunlige Blade og desuden nette Blomster. Den taber Blade og Stængel hen paa Vinteren og holdes da tørt; den er nemlig en Knoldvækst.

Foldbladet Hirse (Panicum sulcatum) er ogsaa en prydende og taknemmelig Stue-Bladplante. Til Anvendelse under saa godt som alle mulige Forhold kan anbefales den ret bekendte Aspidistra med lange frisk grønne (eller hvidstribede) rodstillede Blade, den taaler Sol, og den taaler Skygge, den taaler 2 Graders Varme og 15 Graders Varme, den generes ikke, om man glemmer at vande den af og til, og den pynter, hvor den staar.

Af Blomsterplanter er vel næppe nogen saa udpræget Stueplante som Impatiens-Sultanii, den vokser kraftigt til, former sig nydeligt og bærer en uendelig Mængde røde Blomster næsten hele Aaret om. Og — den klarer sig bedre i Stue end hos Gartneren. Som Navnet angives, er den en Art Balsamin.

De nævnte Planter vil maaske ikke straks af mange Læsere blive antagne paa Grund af de fremmede Navne. Det skal helst lyde hjemligt, selv om Planterne ikke hører hjemme her. Det er imidlertid vist, at ingen af de gamle, bekendte Planter (hvoraf mange har fremmede Navne f. Eks. Pelargonier, Geranier, Fuchsier o. s. v.) klarer sig bedre i Stue end de sidstnævnte.

Der er en køn og taknemmelig Stue-Bladplante, som hedder Grevillea robusta; den formeres ved Frø, men dette er — i alt Fald efter de Erfaringer, jeg har gjort sjældent spiredygtigt eller maaske noget vanskeligt at bringe til Spiring.

Skæmt.

Opdaget!

„Nu maa du, lille Anna, være rigtig sød og rar,
hvis ikke faar du aldrig mere Kys og godt af Fa'r;
lad mig nu se, at du det ej vil glemme!" —
„Aa Mo'r, du siger ogsaa tit, vor Pige er ej rar,
men Stine fik dog ligegodt i Gaar et Kys af Fa'r,
jeg saa det godt; men du var ikke hjemme."

Ret rimeligt. Under den i tidligere Tider utrolig stærke Tilstrømning af Udvandrere til Kalifornien, var Udvandringsskibene ofte i en maadelig Forfatning og alt for overfyldte. En Mand, der har gjort Rejsen med et af dem fortæller, at han henvendte sig til Kaptajnen og bad ham om en Køje.

„Hvorledes? Hvor har De da sovet de to Nætter, efter at vi forlod Havnen?"

„Jeg har sovet ovenpaa en syg Mand, men han begynder nu at komme sig, og vil ikke længer finde sig i det!"

Tre mod Tolv. En Mand i Nevada blev indstævnet for at have stjaalet et Svin. Tre Vidner vilde aflægge Ed paa, at de havde set ham stjæle det.

„Jeg kan alligevel bevise min Uskyldighed paa det aller bestemteste, for jeg har tolv Vidner der vil sværge paa, at de ikke har set mig stjæle Svinet," sagde han. Dommeren støttede sit Hoved et Par Øjeblikke eftertænksomt i Haanden, rejste sig derpaa med megen Værdighed, og idet han strøg Haaret tilbage fra Panden udbrød han: „Naar der er tolv som ikke har set ham stjæle Svinet, og kun tre har set det, maa han frikendes."

En udødelig. Den gamle Dame, som anser ethvert Uheld der møder hende for en Prøve, og ethvert Uheld, som møder hendes Venner for en Straf, er ikke død endnu.

Godt forstaaet. „Man burde hver Dag høre en lille Sang, læse et godt Digt, se et smukt Maleri og om muligt tale nogle faa, indholdsrige Ord," siger Goethe.

Jeg gør altid dette. Jeg synger og læser noget af mit eget, ser mig i Spejlet og bemærker hvor højt jeg staar over mine Medmennesker.

„Gaa bort fra Ilden, Dreng; Vejret er jo slet ikke koldt," sagde en Fader til sin Søn.

„Det er heller ikke Vejret, men mine Hænder jeg varmer."

„Husvennens" Julebog.

Ligesom tidligere udsender „Husvennen" i Aar en **stor, smuk, underholdende Julebog, der leveres alle Bladets Holdere for 1 Kr.**, medens Bogladeprisen er 3 Kr. Bogens Titel lyder:

Fra Lyngens Land.

Tre Fortællinger af

Folkvar Krag.

Ingen vil fortryde at anskaffe sig denne Bog, hvis Fortællinger fra første til sidste Side vil yde en gavnlig, sund og morsom Underholdning for Juledagene, eller naar som helst de tages frem i de lange Vinteraftener. Folkvar Krag — hvis Navn vil være godt kendt for de fleste af „Husvennens" Læsere — fortæller livligt og let, i et smukt, folkeligt Sprog. Og han bygger sine Fortællinger paa nøje Kendskab til „Lyngens Land" og grundig Iagttagelse af sine Medmenneskers Færd. Alle tre Fortællinger foregaar i Nutiden og strejfer mere eller mindre de Rørelser og Brydninger, der er komne til Orde næsten overalt i dansk Folkeliv og derfor maa fængsle enhver. I den første Fortælling „Minders Magt", hvor vi følger 3—4 unge Menneskers Færd fra Barnsben af, bliver vi Vidne til den Indflydelse en livlig, opvakt Lærer og en mere sindig, men yderst brav Indre-Missionær øver i deres Kreds. Saavel naar de optræder ved Bøndernes Gilder som ved et Folke- eller Sogneraadsmøde, har Forfatteren afluret Kredsen en Række karakteristiske Træk, snart yderst komiske, snart alvorligtrørende. Det samme gælder de følgende Fortællinger. I „Landsbylæreren" skildres en fattig Skolelærers Forlovelsesdage og hans Tiltrædelse i det første Embede. Atter her, navnlig hvor han aflægger Sogneraadsmedlemmerne den pligtskyldige Visit, eller hvor en ældre giftesyg Degn holder Stævnemøde med Præstens halvgamle Jomfru i et afsides Bagerhus, møder vi en Række kostelige Træk, hvis Baggrund, den unge Lærers Kærlighedshistorie, dog til sine Tider er alvorlig nok. Endelig i den tredje og største Fortælling „Sognepræst og Sognebørn" skildres de vekslende Brydninger imellem de to i Titlen nævnte Parter, fra den Dag den unge Hr. Pastor Iver tiltræder sit Embede, til han efter Mod- og Medgang — Storm og Solskin — føler sig fastknyttet til sit Kald og til sine Sognebørn og vælger sin Brud blandt Egnens flinke Bønderpiger. Gennem en Mangfoldighed af morsomt skildrede Situationer fremføres her en Række af ægte jydske Landsbyfolk, Mænd og Kvinder, unge og gamle, snurrige og rørende, enfoldige og vittige Personer, der ikke mindre end selve Handlingen vil fængsle Læserne.

Saavel Købere af Julebogen fra tidligere Aar som ny Holdere, anbefaler vi paa det bedste at anskaffe sig „Fra Lyngens Land" til den forestaaende Jul. Den vil skaffe dem en fornøjelig Underholdning, langt mere værd end den Krone, som Bogen koster dem.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot:

„Husvennens" Julebog.

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Indhold: General Olaf Rye, med Portræt. Et Brevs Historie, ved A. Th. J. I Højfjældet, med Billede. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). I Sneen, Fortælling af C. A. Thyregod. Aftenstykke, Digt af Ch. Weiss. Havebrug. Skæmt, med Billede. „Husvennens" Julebog.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 11. | Søndag den 13. December | 1891.

Tyskerporten i Metz.

Nicotiana.

Eventyr af Rudolf Baumbach.

Den trivelige Værtinde i Skovkroen stod, smykket med et snehvidt Forklæde, uden for sin Dør. Den venstre Haand hvilede fast paa Hoften, medens hun med den højre dannede en Skærm over Øjnene for at holde Udkig, om der ikke var Udsigt til Gæster fra Byen. Men ikke en Menneskesjæl var til at opdage paa Vejen, der mellem bølgende Kornmarker slyngede sig op ad Højen. Det var en lummer Sommereftermiddag, og Byens Folk havde sagtens med Mistillid betragtet de blaasorte Skyer, der som mægtige Bjærge laa optaarnede over de skovklædte Høje.

Den mismodige Værtinde var lige i Færd med at vende Naturen Ryggen, da en lille Skikkelse, der styrede løs paa Kroen, kom til Syne mellem Kornmarkerne. Den ensomme Vandrer var en ung Fyr omkring de fjorten Aar. Han havde Huen paa skraa over det krøllede Haar og svang en vældig Knortekæp i sin højre Haand. Værdigt hilsende holdt han sit Indtog, opsøgte sig en skyggefuld Plads i Haven bag ved Huset og bestilte Øl.

Værtinden bragte det forlangte og var smilende Øjenvidne til, hvorledes hendes Gæst med betænksom Omhu skruede de enkelte Dele af en lang Tobakspibe sammen og stoppede den. Piben var smykket med brogede Kvaster, og et Billede af Ølguden Gambrinus prydede Porcellænshovedet. Værtinden satte det skummende Ølkrus paa Bordet, ønskede Velbekomme og lod saa Fyren ene med Pibe og Krus, hvilket netop var ham vel tilpas. Han tog en dygtig Slurk, støttede Albuerne paa Bordet og dampede som en Damppibe. Og medens han saaledes sad der og glædede sig over Tobaksskyerne, der hvirvlede i Vejret og forsvandt i blaalige Striber, følte Knøsen sig stor som en af de gamle Guder paa sin Skytrone.

Efter en Stunds Forløb steg en usædvanlig skøn Røgring op af Pibehovedet. Den fortyndede sig ikke ud i Luften, som ellers plejer at ske, men den fortættede sig til en Taageknude og blev større og større;

derpaa delte Skyen sig som et Gardin, og for den forbavsede Dreng viste sig en indtagende Pigeskikkelse paa en Alfens Højde.

Den lille havde en havannafarvet Kjole, et Navsmykke foran de brune Lokker, paa Skuldrene et Par Vinger af Cigaretpapir og i Haanden en blomstrende Tobaksplante.

Pigen nejede, og Drengen tog høflig Huen af. Derpaa oplod hun sin Mund og sagde:

„Jeg er Tobaksfaften Nicotiana*). Min Herre, Kong Knaster den Gule, sender mig til eder. I har i Dag for første Gang bragt ham et Brændoffer, og eders Munds Røg er trængt op til ham og har været ham velbehagelig. Jeg bringer eder hans Hilsen med Indbydelse til at stedes for hans Trone. Er I villig til at følge mig, vil jeg føre eder til Hoffet."

Drengen manglede ikke Mod, og da dette Eventyr var fuldstændigt efter hans Smag, slog han uden Betænkning til og erklærede sig rejsefærdig. „Frøkenen har maaske en Dragevogn ved Haanden?" spurgte han.

„Nej, det behøves ikke," svarede den lille. „Som I ser, har jeg Vinger, og hvad eder angaar, kan jeg nemt finde Udvej. I kan blot tage det lange Piberør mellem Benene og bruge Kvasterne som Tømme. Ja, saadan, det er rigtigt. Pas nu paa og hold Balance. Sidder I fast?"

„Ja, Frøken Nicotiana."

Alfen svang sin Blomsterstængel og sang:

„Røge kunde Knøsen ikke,
moden var han ej dertil,
heller ej til stærke Drikke;
men han var dog slemt paa Spil:
Fa'rens Pibe rapsed' han
sig i Smug, den lille Mand,
vandrede saa ud i Skoven,
drak og smøged' helt forvoven."

Drengen syntes ikke rigtig godt om dette Vers og havde helst opgivet Eventyret; men den Beslutning kom for sent. Tobakspiben hævede sig fra Jorden, og af Sted gik det gennem Luften med Vindens Hastighed. Nicotiana fløj foran som Vejviser.

I Begyndelsen holdt Rytteren sig tappert; men da han tilfældigt kom til at se ned mod Jorden og saa Skove og Enge, Stæder og Landsbyer valse af Sted under ham, begyndte han at blive svimmel; det løb rundt for ham og krampagtigt klamrede han sig til Pibespidsen. „Aa, du forbistrede Tobakspibe," stønnede han.

Videre gik den stormende Fart, stadig videre, stadig højere. Omsider naaede de ind i et Skylag, og det var nemt at mærke paa Lugten, at det var Tobaksskyer.

„Tab blot ikke Hovedet," sagde Nicotiana, „nu er vi der snart!"

Og af Sted gik det ind i Røgen, saa Knøsen var nær ved at kvæles. Rystende af Angest lukkede han Øjnene.

Da raabte Førersken Holdt, og som en vel afrettet Hest standsede Tobakspiben med sin Rytter.

Stakkelen aabnede Øjnene. Foran ham sad Kong Knaster paa en vældig Tobaksrulle. Hans Ansigt var brunt som et tilrøget Merskumshoved, gul var hans Kappe, paa Hovedet bar han en Krone af Karfunkler, der glødede som Ild, og mellem Tænderne holdt han en vældig Tobakspibe, af hvis Hoved det lyste som af en Smelteovn.

„Vær hilset!" sagde Kongen til sin Gæst, der knap evnede at holde sig paa Benene, saa svimmel og bange var han. „Jeg har i Sinde at vise dig en stor Ære. Jeg udnævner dig herved til min Pibestopper."

Med disse Ord greb Knaster den Gule den skælvende Knøs i Nakkekrøllerne og holdt ham svævende over det dampende Pibehoved. Drengen søgte at skrige; men Røg og Hede stoppede Munden paa ham, og han tænkte for Alvor paa, at hans sidste Time var for Haanden.

Da trængte pludselig en listig Duft som af friskbrændt Kaffe til hans Næse. Ogsaa Kong Knaster lod til at mærke Lugten; thi han lod Haanden, som holdt Pibestopperen, synke og vendte Ansigtet ad den Kant, hvorfra Duften kom.

„Min Fjende, Feen Mokka!" brummede han harmfuld.

En blaalig Sky, der udbredte den styrkende Vellugt, følgede nærmere, og paa Skyen sad en skøn, sortklædt Kvinde med blide Øjne. I Haanden havde hun en stor Kaffekke af Sølv.

„Stop!" raabte den gode Fe. „Stop, Kong Knaster! Dit Offer staar under min Beskyttelse."

Hun berørte Kongens Arm med Sølvskeen; Haanden, som havde Greb i Knøsens Haartop, aabnede sig, og over Hals og Hoved styrtede Fyren ned i det svimlende Dyb, saa han mistede baade Hørelse og Syn.

Det gav et stærkt Bump, da han omsider naaede Jorden, og derved bragtes han atter til Besindelse. Takket være et lykkeligt Tilfælde var han styrtet ned paa det samme Sted, hvorfra Alfen Nicotiana havde ført ham. Da han saa sig om, laa han under Bordet, ved hvilket han for et Kvarter siden havde siddet drikkende og smøgende, og paa Jorden ved Siden af ham laa den knuste Pibe.

Han krøb frem fra sit Skjul under Bordet og rejste sig. Arme og Ben var hele; men den stakkels Fyr var usigelig usselt til Mode. Møjsommelig slæbte han sig hen til det nærmeste Træ og pressede sin af Angestsved badede Pande mod dets Stamme. — — —

Men i Skovkroens Dør viste sig den trivelige Værtinde med en dampende Skaal i Haanden.

„Her, unge Herre," sagde hun medlidende, „har jeg kogt Dem en Kop sort Kaffe. Jeg tænkte mig straks, at det maatte ende saaledes."

Og med et blidt Smil hældte hun den sønderknuste Yngling den vederkvægende sorte Drik ind mellem de blege Læber.

Ægte Kærlighed.

Et nygift Præstepar var budet til Selskab hos Egnens rigeste Godsejer. Blandt de mange smykkede Gæster prangede den unge Kone i sin lette Brudekjole som en Rose, et gyldent Solskær straalede over hende, og da den lykkelige Ægtefælle engang i Aftenens Løb tilhviskede hende, at hun var den skønneste af dem alle og hans Hjertes Stolthed, da bævede hun af Fryd og mente sig den lykkeligste Kvinde i Verden.

Ti Aar efter var det samme Ægtepar atter Gæst i det samme Hus. Vel bar Præstekonen i Aften som for ti Aar siden sin Brudekjole; men den var nu bleven gammeldags og gulnet af Tidens Tand. Slid og Slæb i Husholdningen, Omsorgen for Børnene og smaa Kaars daglige Tryk havde hurtigt bragt Roserne paa hendes Kind til at visne, og den tidligere saa smidige Skikkelse gjorde Indtryk af at være træt og slappet. Hun sad lidt fjernet fra det muntre Selskab i en Krog, som om hun ønskede at skjule sit alvorlige Ansigt for Gæsterne. Hendes Hænder, der var ru og røde af strengt Arbejde, var uden Handsker; thi Præsteembedet gav kun ringe Indtægt, og Børneskaren var stor.

Hendes Ægtefælle stod ogsaa lidt afsides og saa tilfældigvis over paa sin Kone. Nu først lagde han Mærke til hendes falmede Klædning og trætte Holdning, og en pludselig Erkendelse af al hendes taalmodige, trofaste Kærlighed dukkede op i hans Sind. Hun saa op; hans alvorlige Blik hvilede paa hende, og hun saa, at hans Øje fyldtes med Taarer. Hun rejste sig og gik hen til ham; hendes spørgende Blik krævede med stum Magt en Forklaring. Da greb han kærlig hendes Haand og førte hende ind i et Sideværelse og sagde hende, hvorledes han var kommen til at tænke paa hendes Udseende for ti Aar siden, da hun havde staaet her for ham i Glans og Fryd, men hvor langt, langt mere dyrebar hun nu var ham, og hvor langt skønnere han fandt hende, trods den slidte, gammeldags Kjole og de grove Hænder, og hvor højt han skattede det Offer, hun daglig bragte ham og deres Børn.

Da fyldte Lyksalighed hendes Hjerte, og en Glædestraale klarede op i hendes Ansigt, saa det viste sig skønnere og yndigere end i Ungdommens Flor, og i hele det glimrende Selskab fandtes ikke et lykkeligere Par end disse to, i hvis Hjerter og paa hvis Ansigter der flammede den varme Glød af en Kærlighed, der tror alt, haaber alt, fordrager alt, og som ogsaa kaster et forklaret Skær over et trangt Jordeliv med dets Møje og Forsagelser.

Taareklædet.

I en af Tyrols smaa Dale hersker endnu en gammel Skik, der gennemføres med stor Samvittighedsfuldhed. Naar en Brud forlader Fædrehjemmet for at drage til Vielsen i Kirken, giver Moderen hende et ganske nyt Lærredslommetørklæde. Under den højtidelige Handling holder Bruden det i Haanden og aftørrer dermed de Taarer, som det betydningsfulde Vendepunkt i hendes Liv i Almindelighed fremkalder.

Efter Bryllupsdagen lægger den unge Kone Lommetørklædet, som det er, ind i sit Linnedskab. Hvad enten nu dette i Aarenes Løb fyldes eller tømmes, bliver Tørklædet urørt. Døtre og Døtterdøtre gaar samme Vej og faar ligeledes hver især et nyt Lommetørklæde, og hvert af dem bliver paa sit Sted, indtil omsider den gamle Kone lukker sine Øjne til den sidste Søvn. Da dækker kærlige Hænder det samme Tørklæde, som engang aftørrede den lykkelige Bruds Glædestaarer, over det stille, blege Ansigt, og det følger hende i Graven.

*) Nicotin kaldes det giftige, flydende Stof, der afsætter sig i Piberøret.

Det er Søndag i Dag.

Skyerne flyver paa Vindens Vinger
hen over Byen, hvor Klokken ringer.
Pyntede Skarer paa Kirkesti
iler med Hilsen hinanden forbi.
— Det er Søndag i Dag.

Øverst paa Bakken fager at skue
Kirken staar skinnende hvid som en Due,
der den forsamlede Menighed
søger i Gudsordet Trøst og Fred.
— Det er Søndag i Dag.

Siden naar Solen nedad træder,
mødes med Jubel paa Veje og Stræder
den kraftige Svend, den smilende Glut;
ærbar Skæmt er jo ikke forbudt.
— Det er Søndag i Dag.

Fra Marken høres Hyrdens Skalmeje,
Solen maa sig end dybere neje.
Blodrød den synker bag Skov og Vang,
ringes til Sengs af Klokkeklang.
— Det er Søndag i Dag.

Hestene rides tilvands i Dammen,
Karlene fløjter og snakker sammen,
lader saa — ridende hver sin Vej —
Gangeren danse, det plejer de ej.
— Det er Søndag i Dag.

Hjemme Moderen pusler den lille;
snart bliver alt i Byen stille.
Tidligt til Hvile om Søndagskvæld,
det giver Ugens Gerning Held.
— Det er Søndag i Dag.

C. A. Thyregod.

Metz.

(Med Billede.)

"Havde jeg en Gylden, vilde jeg give den ud i Metz." Saaledes lød en almindelig brugt Talemaade i gamle Dage. Thi Metz var en Stad, der var i Ny for sine rige og ypperlige Handelsvarer, for sin Munterhed og Livslyst. Her holdtes i Middelalderen store Markeder og Fester, her opførtes religiøse Skuespil, her flød Vinen i Strømme, kort sagt, her kunde Folk faa Vederlag for deres Gylden.

Endnu er Metz en stor og anset Stad. Den ligger i Landskabet Lothringen, som Tyskland i 1870 fratog Frankrig. De ældre vil endnu huske, at en af Krigens voldsomste Kampe drejede sig om Fæstningen Metz. I Aarhundreder har hine Egne været et Tvistens Æble mellem de to store Nabofolk, og Knuden løses ingenlunde saa let, som da Metz under Middelalderens Kampe udviklede sig til en fri og mægtig Rigsstad, der hverken brød sig om den franske Konge eller den tyske Kejser. Nu maa Borgerne tjene den sidste; men de er franske i Sprog som i Sind og stærke i deres Haab om at vende tilbage til Moderlandet. Metz er fransk i et og alt, og kun et enkelt Stednavn — som „Tyskerporten", hvoraf vi bringer omstaaende Billede — minder om de nuværende Magthavere.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Og i nogle Uger saa det virkelig ogsaa ud, som om Povl Lynge „tog fat". Han holdt sig borte fra Vennerne, stod tidlig op om Morgenen, færdedes nede i Stalden og i Laderne, holdt Raadslagninger med Ladefogden og saa efter, om Folkene passede deres Dont, og om alle Hovbønderne havde givet Møde. Om Aftenen sad han og bladede i store Hovedbøger og regnede efter og talte sammen — jo, han skulde nok vide, at faa Kram paa det hele, blive en Herremand just af den rette Slags!

Engang imellem, naar Tiden faldt ham lang, eller han følte sig træt efter endt Dagværk, gik han over i Taarnfløjen til Fru Kaas og Edele. Hos disse to Kvinder, der saa samvittighedsfuldt opfyldte deres Pligter og holdt hans Hus i den bedste Orden — Moderen ved at udtænke, hvad der skulde gøres, Datteren ved at udføre det — herskede der en egen Fred og Hygge. Værelserne, udstyrede med deres gammeldags Bohave, Familieportrætterne paa Væggene, Duften af de tørrede Roser og Lavendler i de blaa Stenkrukker paa Dragkisten og Kommoden, Ilden, der knitrede i Vindovnen, i hvis ene Rum undertiden var lagt Æbler til Stegning, alt fyldte ham med en vis Følelse af Hjemlighed og gjorde, at han ofte i Timevis kunde sidde i Armstolen ved Siden af den store Topseng med de blomstrede Taftes Gardiner, hvor Fru Kaas som oftest laa og hvilede sig.

Og Edele selv — —

Ja, med hende kunde Talen ikke rigtig komme i Gang. Povl havde en Følelse lige overfor hende, som han ikke rigtig kunde gøre sig selv Rede for — en Slags Undseelse maaske, en Mangel paa Forstaaelse. De var blevne fremmede for hinanden; Livet her paa den gamle Gaard, der udgjorde hendes Verden, var ham for kedsomt og trættende — hans Liv, med dets Sædvaner og Fornøjelser kendte hun ikke, forstod hun ikke. Havde han talt til hende, haft Fortrolighed til hende som i gamle Dage, hvor lykkelig vilde hun ikke have følt sig! Men hun var for stolt til at søge, hvad han ikke frivillig gav, og saa udvidedes Kløften bestandig imellem dem. En andens Billede stod vel ogsaa imellem. Det var til Karine Thott, at Povls Tanker bestandig vendte tilbage, hende han længtes efter, higede imod med Ungdommens hele opbrusende Lidenskab og Begær.

Da Vinteren kom, syntes Povl Lynge, at han nu havde gjort sin Skyldighed for lang Tid, og at han gerne for en Stund kunde more sig igen. Bavelse og de andre Herregaarde stod tomme, Herskaberne var dragne til Hovedstaden — hvorfor skulde han ikke gøre ligesaa?

Fjorten Dage efter rejste han til København. Edele Kaas stod med Panden lænet mod Ruden og saa efter ham, og den ene Taare efter den anden trillede ned ad hendes Kinder.

IV.

Diplomaten.

Sneen laa højt i de snævre mørke Gader, der næsten spærredes af de fremspringende Trapper og Bislag, thi vel var Husejerne, ifølge den ny Bygningslov, der var udstedt efter Ildsvaaden i 1728, pligtige til at rykke Husrækkerne et Stykke tilbage, saa at man „med en Karosse eller andet Køretøj i Gaderne med Lethed kunde fremkomme," men dette vilde, efter vor Tids Begreb, dog ikke sige meget, og i den Del af Byen, som Luerne havde skaanet, havde Gader og Huse endnu bevaret hele deres gammeldags skumle, men unægtelig ejendommelige og maleriske Præg.

Der var dog Kvarterer af Byen, hvor rige, saavel adelige som borgerlige, havde opført høje og prægtige Bygninger, deriblandt Danneskjoldernes store og prægtige Palæ — det nuværende Moltkeske — der indtog en lang Strækning i Bredgade, hvis ene Side dengang endnu ikke var bebygget, men laa aaben, hegnet af et Plankeværk eller Stakit ud mod Amaliegade.

Fra dette Palæ — som dengang havde en langt større Udstrækning og en pynteligere Façade end nu — straalede paa denne mørke og raakolde Vinteraften for omtrent halvandet Hundrede Aar siden et blendende Lysskær ud over Gaden, hvor Klynger af Mennesker havde samlet sig, for at se paa Karosserne med de pudrede og gallonerede Lakajer, som kom rullende for at aflæsse deres Indhold: Damer i Skørter af et saadant Omfang, at de kun med Møje kunde komme ud af Vognen, og Kavallerer med vældige Allongeparykker og Stjerner paa Brystet af deres guldbroderede Fløjelskjoler.

Hans Excellense, Flaadens Admiral, Grev Frederik Danneskjold-Laurvigen, gav en Fest for Hoffets Herrer og Damer, og en saadan Begivenhed var paa hin Tid nok i Stand til at hidlokke en Flok nysgerrige: adstadige Borgermænd i langskødede Frakker, der lod sig lyse hjem af deres Dreng med en Lygte, unge Spradebasser, der listede til et eller andet ømt Møde, Studenter i luvslidte sorte Klæder og Sviregaster, der havde fordrevet Tiden paa Vinkælderne, Kvinder, der havde gjort Laften til deres Haandværk og paa denne Tid af Døgnet, hvor ærbare Matroner og Jomfruer ikke gerne færdedes ude, dukkede frem af de skumle Stræder og Gyder, Matroser og Soldater — kort sagt en broget Skare, der puffede og trængte hinanden og strakte Hals for at komme til at se et Glimt af Herligheden.

Og dog var og blev det en lukket Bog for dem, Livet deroppe i de rige Sale med deres straalende Forgyldning og Pragt! Det var kun til for de indviede, dem hvis Fødsel og Rang gav dem Retten til at være der, og kun en enkelt Gang aabnede det sig for den borgerlige fødte.

En saadan Lykkens udkaarne var Povl Lynge.

At købe sig Grund og opføre „skønne og bekvemme Huse, der kunde geraade Staden til Sirat og Ære," ansaas i dette Tidsrum, hvor Byen næsten skulde opføres fra ny af paa ødelagte Tomter og Grushobe, for en virkelig fortjenstlig Gerning og betragtedes af den pragtsyge Kristian den Sjette, som længtes efter at se sin Hovedstad rejse sig i forny et Glans, med saare gunstige Øjne. Og en saadan Fortjeneste havde Herremanden til Ravnstrup just indlagt sig. I Skindergade, lige ved Købmagergade, havde han ladet opføre et stateligt Hus paa tre Stokværk, hvor han nu i Vinter modtog sine Venner og gav prægtige Gæstebud; Dørhammeren stod aldrig stille, Bærestole og

Karosser standsede tidlig og silde uden for Indgangsdøren, og pudrede Lakajer drev dovent omkring i Forstuen for at indlade de fornemme Gæster.

Ligesom ude paa Landet, var Monsieur Lynge vel set overalt, af de unge Junkere, der lænsede ham godt for hans Penge, af de skønne Damer, som beundrede hans Færdighed i at danse den sirlige Menuet og Polskdans, og af de ældre, der syntes godt om hans vel besatte Bord. I det Thottske Hus var han en jævnlig Gæst, og hans gode Ven, Axel, havde indført ham hos hele Slægten, efter at Majestæten dog først havde udnævnt ham til Hofjunker.

„Hofjunker v. Lynge" — det lille von, vilde man jo saa gerne i denne Tyskhedens Periode føje til sit Navn — „Herre til Ravnstrup". Det lød meget antageligt, man lukkede helst Øjnene for den lille Kendsgerning, at han ikke var „født", denne prægtige unge Kavaller, som gav saa flotte Dinérs og Soupérs, tillavede af en fransk Kok, og kom Talen derpaa, kneb man gerne Øjnene til, snerpede Munden sammen — hvad han ikke var, kunde han jo blive ved Majestætens Naade — nemlig optaget i Adelsstanden! Paa Fortjenester og Dygtighed kom det jo i hine Tider just ikke an for denne Stand, hvis Hovmod og Anmasselse havde givet dem et næsten latterligt Præg; det var blot den ydre Optræden og Glans det gjaldt, og her lod som sagt den unge Lynge, for hvem Glæden og Livsnydelsen var Løsenet, intet tilbage at ønske.

Grev Nordensee og Povl Lynge.

Det var ogsaa med et glad og straalende Ansigt, at han denne Aften bevægede sig i Palæet Danneskjolds oplyste Sale, modtagende naadige og huldsalige Hilsener snart fra den ene og snart fra den anden Side; at disse Hilsener ofte var prægede af en vis Nedladenhed, og mangen Gang syntes at sige: „Aa, er det dig, min unge Ven, som jeg har været saa elskværdig at tage under min Beskyttelse, se, se, jeg synes jo virkelig at faa Ære af dig, din Fremtræden er upaaklagelig," — det lagde han i sin ungdommelige Tillidsfuldhed ikke Mærke til.

Og dog laa der i Aften en lille Sky over hans Pande — var der et lille Udtryk af Skuffelse at læse i hans klare, frejdige Blik. Karine Thott havde i den sidste Tid ikke været ganske den samme som før, og skønt hendes Blik var lige varmt, hendes Haandtryk lige ømt, naar deres Hænder tilfældigvis mødtes, var det dog snarere, som om hun undgik end søgte ham. Junker Tage kredsede desuden bestandig omkring hende og syntes at have tiltaget sig Retten til at være hendes Vogter, hvor hun viste sig. Alle mente, at Forbindelsen mellem dem allerede var fastslaaet, men at man kun ventede paa den Begivenhed, der forestod, den unge Mands Udnævnelse til Greve eller Baron, efter at Godserne var blevne til et Stamhus, for at deklarere den.

Kun Povl troede ikke derpaa, især naar han mødte Karines straalende Øjne, der ligesom lysende Stjerner tændte Haabet i hans Hjerte. Der manglede blot, at han fik talt med hende, men hver Gang han nærmede sig hende, vilde hans onde Skæbne, at hun enten blev tiltalt af en anden, eller at hun fjernede sig med en af sine Veninder — hun var bestandig omringet af en Skare baade mandlige og kvindelige Beundrere.

Mismodig var Povl omsider gaaet ind i et Sideværelse, hvor nogle af de ældre Kavallerer spillede Kort, Ecarté, Piqué og L'hombre, som just paa denne Tid var begyndt at komme i Mode. Han lænede sig til Ryggen af en Stol og stod halvt i Tanker og saa ned paa de fire spillende ved et af Bordene, der lige var i Færd med at ende deres Parti.

„Pardieu, min gode Greve, det blev eder, som tabte," udbrød en svær Herre, idet de rejste sig. Guldnøglen bagpaa betegnede ham som Kammerherre, men det fede, rødladne og oppustede Ansigt samt den umaadelige Paryk, der bølgede som en Manke over Hals og Skulder, gav ham et vist pudsigt Udseende, der i høj Grad forringede hans Værdighed. Han puffede i det samme næsten umærkeligt til sin Sidemand, en Officer, hvis ordinære og opblæste Ydre, ikke mindre end hans eget, stod i en vis Modsætning til Omgivelserne, i hvilke de befandt sig.

„Tabt," gentog den tiltalte, en høj mager Skikkelse med et mørkladent Ansigt og skarpe, fine Træk, „naa, det er just ikke noget nyt. Jeg er vant dertil og takker Dem, Messieurs, for det angeneme Kompagniskab — au revoir!" Med en vis fornem og skødesløs Elegance havde han hilst, og drejede sig nu om paa Hælen, hvorved han kom til at staa Ansigt til Ansigt med Lynge. Ved Synet af den unge Mand studsede han; hans Øjne formelig borede sig ind i Povls, saa tog han sig til Panden med et pludseligt, halvkvalt Udraab og blev staaende som naglet til Pletten for at stirre efter ham, idet han fjernede sig.

„Hm — opblæst som sædvanlig!" sagde Kammerherren. „Hvad bilder han sig egentlig ind denne Grev Nordensee, han som ej længer er vel set, men i det højeste kun taalt ved Hove —".

„Tys," hviskede den anden føre Herre, „han er saa nær, at han bestemt kan høre os, kære Kammerherre, og I ved selv, hvor stridbar han er, de siger, at han har duelleret femten Gange i sit Liv."

Kammerherren gjorde en lille Bevægelse, som om han allerede følte det kolde Staal trænge ind mellem sine Ribben, og Herrerne trak sig lidt tilbage.

„Sig mig engang," hviskede han, som havde været Fjerdemand ved Partiet, en lille koparret Mand med en vigtig Mine, en af Hovedstadens rigeste Pengemænd, som havde laant Kongen Midler til hans Bygningsforetagender og nylig havde tilkøbt sig en Baron-Titel, „sig mig, hvad var egentlig Aarsagen til, at Grev Nordensee, som tidligere har spillet en saa stor Rolle under højsalig Kong Frederik den Fjerde, i hvis Tid han jo blev ansat her som østerrigsk Gesant, at han saa pludselig faldt i Unaade?"

„Ved I det ikke, Baron? Mon dieu, det var jo fordi vor allernaadigste nuværende Konge opdagede, at han og hans Familie vedligeholdt Forbindelse med Enkedronning Anne Sofie ovre paa Klavsholm, med hvem Greven her stod i Brevveksling, og med hele det Reventlovske Slæng, hvad der jo i høj Grad maatte fortørne vor ophøjede Monark. Denne har, som I ved, jo nu engang tiltaget sig den Ret at aabne og læse sine Undersaatters Breve, naar det behager ham, og da han havde fattet Mistanke til Grev Nordensee, lod han sin nidkære Politimester tilbageholde og udlevere ham vedkommendes Brevskaber. I allerhøjeste Grad misfornøjet har Majestæten siden den Tid unddraget Gesanten Straalerne af sin Naades Sol og derfor —"

(Fortsættes.)

Ved Fælden.

Ak, stakkels Mus, der kom I net til Gilde,
dengang I rørte Fældens Lokkemad,
snart hang I der som Fanger tre i Rad,
og nu vil Katten jer ved Livet skille.

Thi Mads og Mons bereder sig til Gilde,
saa sikkert som de alt ved Festen sad
og gotted sig ved Jagtens bedste Brad,
men I betale maa — se, det er ilde!

En Sørøver.

Af Carit Etlar.

Det er Styrmand Hermansen, som fortæller: For en Del Aar tilbage — skal vi sige i 1830, da den Historie passerede, som jeg her vil fortælle — var det langtfra behageligt, at have Ærinde med ind- eller udgaaende Fragt i de græske Farvande. Folket havde vistnok faaet Navn og lidt af dets gamle Hæder tilbage, efter Frihedskampen med Tyrken, fra Missolongi og Navarino gik der Bud igennem Europa om, at Nationen levede, deres Fjender frygtede dem, men indbyrdes Kiv og Spektakel vedblev dog længe efter at herske i det lille, befriede Land. Det ene Parti kæmpede mod det andet, de rige vilde styre, de fattige vilde ikke lystre, intet Samfundsliv, ingen Lyst til Arbejde, fordi Arbejdet ikke blev betalt. Valgte Folket sig en Konge udefra, blev det snart efter ked af ham, gjorde Staahej og Halløj, til han nedlagde Regeringen, sagde høflig Farvel og rejste hjem igen. Loven agtede ingen paa, Sabelen afgjorde Ret og Uret, Fordelen, lige meget hvordan den blev erhvervet, var alt, og det er derom, jeg vil fortælle.

Det ved I jo, som helbefarne Folk, at naar I passerer forbi Kandia og Morna, Nord efter, saa kommer I ind i Ægæerhavet med dets Brimmel af Holme og Smaaøer, som hver har sin Havn og en anstændig Mængde Smaafartøjer, der svalper frem og tilbage mellem Øerne. „Vi sejler paa Fragtfart," siger de, men det er Djævelen ingen Fragtfart, kald det Røvertog, saa er vi Sandheden nærmere. Derfor ser ogsaa den jævne og rolige Koffardimand det blaa Flag og hvide Kors med en vis Uro, og Manuaren lader ikke gerne Flaget passere, uden først at undersøge Fartøjet, hvilket dog sjældent bringer disse Gavtyve i Ulykke. Sædvanlig er deres Papirer i bedste Orden, de har en eller anden ubetydelig Ladning inde, og det er kun paa Vejen til deres Bestemmelsessted, de øver Røveri. Den Kandia var især bekendt som deres Samlingsplads.

Købmændene, der er Rhedere for disse Fartøjer, ved at indrette alt saa snildt, at Regeringen ikke mærker noget; selv om det endog blev Tilfældet, tror jeg ikke, den vilde holde synderlig streng Rettergang, især naar der kunde betales for at slippe fri.

Efter hvad der fortælles, opholder der sig paa denne Ø en Koloni af Grækere, som endnu aldrig har været undertvungne af Tyrkerne, og som under Opstanden søgte Tilflugt og Frelse paa de højeste Bjærgtoppe. Da Øerne endelig fik Fred, drog de ned mod Søkysterne, byggede Baade og Hytter ved smaa fra Landsiden utilgængelige Bugter og levede siden af Fiskeri.

Ikke sjældent hændtes det, at disse rare Fyre, naar Lejlighed gaves, aflagde Besøg paa de fremmede Skibe, som kom til Kysten, og medtog alt, hvad der fandtes om Bord, eller hvad de ellers kunde have Brug for.

En af de nordvestligste Pynter af Candia er Forbjærget Cap Spado, tyve engelske Mile østligere er Cap Malaka, imellem disse to Forbjærge danner Havet en dyb Bugt, i hvis Ende Byen Canea ligger, tæt ved Strandbredden. Fra Canea gaar der en levende Skibsfart, og det er sjældent, at noget Skib, i den Tid jeg fortæller om, forlader Havnen med mere end højst nødvendigt Mandskab. Ogsaa herpaa ved de snedige Caneanere at raade Bod. Et Par Dage før et Skib bliver sejlklar, gaar der et hemmeligt Bud, med Besked om hvor mange Folk man behøver, disse bliver da ved Nattetid bragte over paa Øen St. Theodore, næste Aften ligger Skipperen uden for Havnen, hans Papirer er klare, Mandtalslisten er efterset, og Skibet visiteret; om Natten sendes Baaden i Land paa St. Theodore, hvor de hvervede Folk venter, Skibsføreren tager dem om Bord, og ingen undrer sig over, at det Skib, som endnu om Aftenen laa paa Rheden, allerede er ude af Sigte næste Morgen, det hedder da, at man har benyttet Landvinden, som om Natten med jævn Brise blæser ud fra Landet.

Jeg vil endnu i Korthed forklare Jer Maaden, hvorpaa Røverne bliver af med det Gods, de har plyndret. Luk Ørerne op og hør efter!

Enhver Rheder til et sligt Fartøj har sædvanlig en Faktor i en af de mange Udhavne paa Øen, og det altid paa Steder, der er saa vidt fjernede fra Politi og Øvrighed, at de ikke har noget at frygte. Her lægger Røverfartøjet an, landsætter de hvervede Folk efter at have givet dem deres Del af Byttet, losser sine Varer og fortsætter derefter Rejsen til dets Bestemmelsessted.

Det var sidst i Oktober Maaned, da Briggen St. Salvador for en frisk, nordvestlig Brise forlod Havnen ved Barcellona. Den førte spansk Flag og var bestemt til Odessa med Olie og Vin, let ladet og bekendt for en god Sejler. Foruden Kaptajnen, hvis Navn var Omez, udgjorde Besætningen med Palot eller Styrmand iberegnet, kun otte Mand, som i Forhold til Skibets Størrelse maatte anses for en svag Besætning. Agter Hakkebrædtet var den armeret med to smaa Kanoner, desuden havde Kaptajnen to Kuglebøsser nede i Kahytten.

Farten gik heldig, Dagen efter at Skibet havde forladt Barcellona, fik de Pejling af Cap Spartivento, det sydlige Forbjærg af Sardinien, og satte da Kurs Nord om Sherri og Keits Rev lige paa Øen Maretimo.

Et Par Dage efter befandt Briggen sig paa Længden af Cap Luka, og Vinden, som hidtil bestandig havde holdt sig fra Nordvest med frisk Kuling, begyndte nu at flove af. En graa og tæt Taage kom frem fra Nordøst og udbredte sig med flyvende Fart over hele Horisonten. Der faldt en fin Regn, og Vinden friskede fra samme Kant. Inden Platfodvagten blev sat, gik Briggen med et Reb i sine Mersejl.

Da Taagen forsvandt, varskoede en Matros, der var oppe for at give Bramraaen til Døks, en Sejler agterud i Læ. Det lod til at være en Skonnert, og man kunde tydeligt øjne, at den halede ind paa Briggen; allerede ved sjette Glas af Eftermiddagsvagten blev dens lange, sorte Skrog synlig fra Briggens Dæk.

„Det er en rask Karl til at prange med Sejl," ytrede Kaptajnen, „han gaar endnu med enkelrebet Topsejl og fuld Fok, jeg tænker, at han snart bliver nødt til at mindske; se, hvor hun krænger, Lønningen er nær ved at tage Vand."

Stormen tiltog; før Hundevagten var forbi, laa baade Skonnerten og Briggen underdrejede for Stormsejlene.

Saa længe Stormen varede, holdt Skonnerten sig omtrent paa Skudvidde af Briggen, men næste Morgen i Daggry, da det begyndte at flove lidt, nærmede den sig paa Prajedistance, tonede tyrkisk Flag, idet Kaptajnen lod sig se paa Halvdækket med Raaber i Haanden og spurgte Briggen, hvorfra den kom, hvorhen den gik, og hvoraf Ladningen bestod. Efter at disse Spørgsmaal var besvarede, vedblev den fremmede sine Hyl: om Omez ikke havde noget Proviant tilovers for ham, hvorpaa han fik et benægtende Svar. Tyrken lod sig imidlertid ikke afvise, han vedblev i en mere bestemt og bydende Tone, at Omez, saa snart Søen lagde sig, skulde sende sin Baad om Bord til ham med noget Proviant, hvilket vi dog bestemt afslog.

Den hele Samtale blev ført paa Engelsk.

Søen lagde sig efterhaanden, og kort efter saas en Matros entre op ad Rebstigen, der hang langs med Agterkanten af Skonnertens Mast. Skibene som hører hjemme i Middelhavet, bruger nemlig ingen Bævlinger paa deres Vanter, ikke heller har de, som vore Skibe, Mers- og Bramstænger, idet deres Master kun bliver dannede af et eneste Stykke Træ.

Da den omtalte Mand havde naaet Toppen, klamrede han sig fast og raabte ned til dem, som stod paa Dækket.

Omez forstod ikke Ordene, men begreb dog, at Matrosen var sendt op for at se, om der fandtes Sejlere i Nærheden. Straks efter tonede Skonnerten sort Flag.

Paa Briggen havde man imidlertid ikke været ledig, endnu før det sorte Flag sad under Gaflen, var enhver Dug tilsat, Skibet for forbi Skonnerten og var snart ude af Skudvidde.

Mandskabet, som hidtil havde forholdt sig rolig og lyttet til Samtalerne mellem Kaptajnerne, brød ud i et brølende Hurra.

„Stille Manne!" raabte Omez. „Ser I ikke, at Skonnertens Sejl bliver større, han vil snart være os paa Siden. Hvordan det end gaar, skal han ikke finde os uforberedte. Jony! lang mig begge Bøsser herop, og I, Styrmand! lad vore Kanoner, læg en lille Kardus for med Sømstumper og Hagl eller hvad andet Pilleri, der er nærmest ved Haanden."

Hurtig var Befalingen udført, og enhver af Mandskabet udsøgte sig dernæst et Værge blandt Baadshager, Haandspager o. s. v.

Det var nu tydeligt, at Skonnerten nærmede sig, og endelig var de to Skibe hinanden saa nær, at de atter kunde praje.

I samme Nu lød en barsk Stemme fra Skonnerten, som gav Briggen Ordre til at brase bak, hvis ikke, truede han med at løbe dens Agterspejl ind. Styrmanden paa Briggen svarede blot med at affyre de smaa Kanoner. „I giver dem det for tidligt," raabte Omez, „Skuddene er spildte uden at have gjort Nytte."

I samme Øjeblik løb Skonnerten langs Siden af Briggen, jagende sin Klyverbom ind i Storvantet, tørnende med Bougen imod dens Laaring, og Røverne var om Bord.

Kampen var kort, men heftig; Spanierne blev, efter at have kæmpet med fortvivlet Mod, overmandede og bundne af de bedre væbnede Røvere. Da Søen nu var rolig, og Kulingen havde lagt sig, blev Skonnerten halet langs Siden af Briggen, og nu gik det lystigt med at føre alt muligt brug-

bart over paa Røverskibet. Efter Provianten var de især begærlige, selv Ladningen blev ikke skaanet. Tænderskærende laa Omez bunden ved Rattet og saa paa, hvad der foregik.

Først med det indtrædende Mørke begyndte Røverne at drage sig tilbage, efter at have ødelagt og sønderskaaret alt, hvad de kunde overkomme. En Dreng af Briggens Besætning blev nu gjort løs fra sine Baand; med Haan og Spot, i en halvberuset Tilstand, gik Røverne om Bord igen paa deres eget Fartøj og benyttede den gunstige Vind til at sejle bort.

Natten var forbi, før Mandskabet paa Briggen atter havde bragt Rigningen i nogenlunde sejlbar Stand. Først om Morgenen fik Styrmanden Lejlighed til at efterse, hvormegen Proviant Røverne havde ladet blive tilbage, og med Skræk hørte Kaptajnen, at der kun fandtes fuld Ration for to Dage.

Omez gav Ordre til, at indrette Portionerne saaledes, at de kunde naa til fire eller fem Dage, inden hvilken Tid han haabede at naa Land, da Briggen ikke befandt sig mere end omtrent tredive Mile fra Den Candia.

Den tredie Morgen, efter at Røverne havde forladt Briggen, skimtede Omez igennem Taagen Candias høje Kyster. Alle Sejl blev tilsatte og hen paa Eftermiddagen løb Briggen forbi St. Theodore og ankrede inde paa Rheden. Endnu samme Aften gik Omez op til den engelske Konsul, da der ingen Konsul af hans egen Nation befandt sig paa Den. Han blev modtagen med megen Velvilje, og Konsulen, Mr. Johnson, lovede ham al mulig Bistand.

Næste Morgen blev Omez og hans Mandskab tagne i Forhør og opgav, hvorledes Røveren og dennes Fartøj saa ud, samt alt hvad der ved Overfaldet kunde lede til nogen Oplysning. Briggen blev imidlertid halet ind til Værftet, fordi den var bleven beskadiget, da Skonnerten tørnede mod dens Laaring.

Fjorten Dage gik, Omez havde provianteret paa ny og var næsten sejlklar, uden at være kommen paa noget som helst Spor efter Røveren, da han en Morgen blev vækket af Dagvagten, som fortalte, at der for et Øjeblik siden var gaaet en Skonnert til Ankers en halv Kabellængde fra dem. Omez gik op paa Dækket, og I kan begribe hans Forbavselse, da han, uagtet Skonnerten nu var bleven skildret med Kanonporte, ved første Blik genkendte Røveren, der havde plyndret hans Skib.

Øjeblikkelig lod han sig sætte i Land, meldte sig først hos Havnemesteren, gjorde ham bekendt med alt og bad ham drage Omsorg for, at Skonnerten ikke sejlede sin Vej, derefter gik han til Konsulen, som skaffede ham Politi og inden en Time var forløben, havde han tre Retsbetjente med sig i Sjaluppen og roede over mod Skonnerten.

Ved Ankomsten fandt de imidlertid Røveren forberedt paa alt. At denne, saa snart Dagen gryede, havde set og kendt Briggen, derom kunde der næppe være Tvivl, men han turde ikke vove atter at forlade Havnen, efter først at være kommen ind. Han lod derfor staa til og stolede paa sin List og Snuhed, som saa ofte havde hjulpet i lignende Tilfælde.

(Sluttes.)

Gør Porten vid!

Et Adventsord for vore Gudshuse.

Om Valerius Herberger, den fromme Prædiker ved „Kristi Krybbe" i Fraustadt i Polen, fortælles i hans Livs Historie, at da Tiden kom, at han som en lille Dreng skulde begynde sin Skolegang, tog Faderen, en agtbar Bundtmagermester i Staden, ham ved Haanden og bragte ham til Skolen ad en Omvej, der førte forbi Kirken. Derinde bad han, at Gud Herren i denne lille Skoledreng vilde berede sig et Barmhjertighedens Kar (Rom. 9, 22—23) og et Redskab for sin Naade. Derefter førte han ham til Skolen.

Havde den fromme Martin Herberger levet i vore Dage, vilde ingen Kirkedør have staaet ham aaben i vore Byer og Landsbyer, om han en Søgnedags Morgen paa det hellige Sted vilde have givet sit Barn i Guds Haand. Katolske Kirker finder man alle Vegne oplådte, og kommer man forbi en saadan, ser man stadig, at en og anden tager sig nogle Minutters Tid til at bøje Knæ og være stille for Gud. Skulde der vel kunne findes en uomstødelig Grund til, at det ikke kan være ligesaa med vore evangelisk-lutherske Kirker? Det er jo dog evangelisk Lære, at man altid bør bede og ikke blive træt, at man til Bøn skal søge hen i Stilhed for at vende Sind og Tanker til det ene, der er fornødent. Det er fra en evangelisk Mund, det skønne Ord har lydt:

I dit Hus, Herre, jeg med sagte Fjed
med Tak indtræder, dig til Pris og Ære.
Jeg for dit Aasyn ydmygt knæler ned:
tal, Herre, du, og lad mig stille være!

Og det er sikkert ogsaa i Overensstemmelse med evangelisk Anskuelse, at Kirken ikke skal betragtes som Præstens Hus, hvilket aabnes, naar han kommer, og lukkes, naar han gaar. Kirken er Menighedens Hus, og hvert Lem af denne har Ret til at opbygge sig derinde. Hvorfor er da Kirkedørene hos os lukkede og laasede den hele Dag?

Man ved, hvor det skorter vor Tid paa Stilhed og Ro. Det daglige Liv med Slid og Slæb, Higen og Jagen hid og did giver knap de fleste Folk Tid til at trække Vejret, endsige til Bøn. Medens Vorherre, naar han taler om at bede, siger: „Luk din Dør, og bed til din Fader, som er i Løndom!" saa har jo de fleste knap et Kammer, som de kan lukke af for alle andre.

Men se, tæt op ad det offentlige Livs Tumlepladser ligger Menighedens Lønkammer, Herrens Hus. Derinde, under de prægtigt hvælvede Buer, i Nærheden af Prædikestol, Døbefond og Alter — der er det stille, ganske stille. Der kan et sønderknust Hjerte, et bekymret Sind finde en Krog, hvor der i Ro kan knæles og bedes.

Grunden til de laasede Døre kan dog ikke være Frygten for, at et eller andet skulde blive ødelagt eller stjaalet, om alt stod aabent! Der er til visse megen Sløvhed i Tiden, frække Hænder, som ikke viger tilbage selv for det helligste. Men der er ingen Grund til at frygte dem. Der maatte naturligvis holdes noget Tilsyn, og Omkostningerne ved dette vilde sikkert kunne bestrides ved en i Kirken anbragt Bøsse til frivillige Bidrag. Desuden vil der ogsaa i vore Dage findes en hellig Sky for at besmitte Menighedens Bedested.

Vilde man nu gøre et Forsøg i de større Byer ved i det mindste at lukke op for en af Kirkerne, vilde sikkert mange følge en saadan venlig Indbydelse. Vi havde da den Beroligelse, at enhver Kristensjæl, der ønskede Stilhed til Overvejelse og Bøn, kunde finde et passende Sted dertil. Vi havde da taget en skøn Skik, der ikke altid har været fremmed for den lutherske Kirke, op efter vore katolske Medkristne, og vi vilde i een Henseende være nærmere ved Opfyldelsen af Adventsraabet (Sal. 24, 7—10): „I Porte, opløfter eders Hoveder, ja opløfter eder, I Døre, at Ærens Konge kan drage ind!"

Sømmene og deres Huller.

Et ungt Menneske voldte sin Fader megen Hjertesorg ved sine Udskejelser. Hver Gang han havde begaaet en større Forsyndelse, slog Faderen et Søm ind i Døren. Omsider omvendte Ynglingen sig og blev et andet Menneske. Da trak Faderen Sømmene ud af Døren, førte Sønnen hen til den og sagde: „Gud være lovet, min Søn, Sømmene er atter ude!" Men Sønnen brast i Graad og sagde: „Ja, Fader, Sømmene er ude, men Hullerne bliver tilbage!" — Ja, det er Sagen: Hullerne bliver tilbage, d. v. s. de sørgelige Minder, ja ofte et sygt Legeme, svækket Aandskraft, de bliver bevarede Livet igennem. Saa søg da snart din Gud, at du kan blive bevaret for Synden!

Havebrug.

Spørgsmaal og Svar.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

1. Hvad Forskel er der paa Dværgstammerne „Doucin" og „Paradisstammer".

2. Er det heldigt at opelske Dværgstammer ved Siden af Kærnestammer.

En Abonnent.

Til 1. Paradisstammer er meget svagere i Vækst end Doucin.

Til 2. Det kan De godt.

* * *

Nerium. Plantens Hjem er vistnok Spanien, Portugal og det nordvestlige Afrika. I det marianske, menneskestomme Bjærgsystem, der begynder nordlig i Provinsen Murcia og ender i Portugals Sydvestspids, optræder Nerium langs Bredden af Bække og Floder i uhyre Mængder som høje Buske eller Smaatræer med indtil 4 Tommer tykke Stammer. Naar man staar paa ophøjede Punkter, hvorfra man kan se langt ud over Dalen, saa kan man i Juli Maaned følge Løbet af de da for det meste udtørrede Floder og Bække milevidt ved Hjælp af de brede, purpurrøde Striber, som dannes af de i fuld Flor staaende Neriumbuske. I selve Dalen er Luften opfyldt af den helt bedøvende, søde Duft af Planternes smukke Blomster, der iøvrigt ogsaa forekommer hvide. Fra disse Dale er Nerien forplantet Syd paa gennem Andalusien og flere Steder til Havkysten, alle Vegne voksende ved Flodbredder og paa andre sumpige, fugtige Pladser. (Man afleder Navnet af det græske Ord neros, fugtig.) I Andalusien anvender man de slanke Skud til Tøndebaand.

Frugten paa et Træ, som af den tyske Professor Aicherson blev medtaget fra Algerien, var 4 1/2 Tomme lang.

Planten er ikke ny i Grækenland, den omtales bl. a. af Dioscorides, der ligesom Plinius siger om den, at dens Blomster og Blade virker skadeligt paa alle Pattedyr. For Mennesker

tjente Blomsterne, lagte i Vin, som Middel mod Slangebid. Svagere Dyr, som Geder og Faar, døde allerede, naar de drak Vand, hvori der havde ligget Neriumblade.

Vist er det, at Busken indeholder en giftig Saft af gennemtrængende bitter Smag. Ved Nydelsen af Kager, i hvilke der til Pryd var stukket Blomster af Nerium, skal der være opstaaet farlige Tilfælde. Ifølge Professor Landerer i Athen foraarsager i Grækenland Opholdet under Neriumbuske, især i Middagsstunden, Svimmelhed, Mathed og Opkastning.

De gamle Grækere brugte at fordrive eller dræbe Markmus ved at stoppe disses Huller til med Blade af Nerium. Bønderne i Egnen omkring Nizza anvendte den pulveriserede Bark mod Rotter og Mus.

Kullet af Træet benyttes i Grækenland til Krudtfabrikation.

For Hus og Hjem.

Alabastgenstande renses for Fedtpletter med Terpentinolie, hvorefter man lægger dem i Vand, for at det Smuds, der er paa dem, kan løsne sig. Er dette sket, tager man Genstanden op, behandler den med en tør, blød Pensel, indtil den er fuldstændig tør, og gnider den til sidst af med lidt pulveriseret Gibs.

En god Blækrecept. For 20 Øre pulveriseret, violet Anilin kommes i en Vinflaske. Lidt rent Regnvand hældes paa, og Pulveret udrøres ved Hjælp af en Træpind; derpaa fylder man Flasken og ryster den godt, og Blækket er færdigt. Det dermed skrevne maa ikke blive vaadt, da det saa udviskes; men ellers opfylder dette Blæk alle Fordringer: stor Billighed, hurtig Tørring, let Flyden af Pennen, som aldrig ruster. Blækket bliver ikke tykt, fordærves ikke og sætter ikke Skimmel.

Overføring af Tegninger ved Hjælp af Benzin. Naar man vil overføre hvilke som helst Tegninger paa hvidt Bomuldsstof, Lærred eller andre lystfarvede Stoffer for senere at oversy dem, kan man undgaa den ubekvemme Brug af Kalkérpapir ved Benyttelsen af Benzin. Det Stof, man vil have Tegninger overført paa, fæstes oven paa Mønstret og fugtes med en Tot i Benzin dyppet Vat, hvorved det bliver fuldstændig gennemsigtigt, saa man med en Blyant kan aftegne Mønstret paa Stoffet. Man maa helst kun fugte et lille Stykke ad Gangen og saa tegne rask, fordi Benzinen fordamper meget hurtigt. Vædsken efterlader intet Spor, hverken Pletter eller Rande. Men for at gøre Tegningen holdbar kan det anbefales, af og til at dyppe Blyanten i lidt Eddike.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8

Jeg er et saare simpelt Gemme,
gemmer dog mange vigtige Sager.

6 5 4

Den maa vi lyde ude og hjemme.

3 7 6

Gælder intet og meget — efter Pladsen, det tager.

7 6 1

Her er en Fisk, den er ikke ret stor.

3 2 1

Denne i Rejsningen findes om Bord.

1 5 6 2 3

Her er et Tegn, som i Skrift man benytter.

8 2 6 4

Her er et Tal, just ikke saa stort.

7 6 4

Her er et Dyr, som Fortræd tit har gjort.

8 5 6 1

En Oversætter du sluttelig ser,
thi nu kan jeg ikke finde paa mer.

J. J.

Mørk Tale.

Mit første Led betegner ikke noget bedækket eller belagt o. s. v., og det gør mit andet Led heller ikke. Deraf kunde man slutte, at mit andet Led er som mit første Led, og det er det ogsaa, de er ganske ens. Ved mit hele tænker man i Almindelighed paa en raa, grov, uciviliceret Krabat. Vender man mig om, saa betegner jeg en af vore Fugles bekendte „Stemme".

J. J.

Stavelsesgaade.

Mit første ikke just minder
om noget saa særlig blidt;
man Mærker paa dig vist finder,
hvis du har faaet det tit.
Jeg om mit andet vil sige —
for at faa paa Sporet dig ført —
blot dette: det er til en Pige
et Navn, du vel ofte har hørt.
Og naar du saa mine Dele
(der er nu i Grunden tre Led)
slaar sammen, saa danner mit hele,
en dansk By. — Nu er du paa Gled.

J. J.

Rebus.

2 r e/1 10 d.

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 9: Nilen — Seinen — Sine — Ellen — Niels.

Rebus i Nr. 9: En paalidelig Vejleder.

Skæmt.

Uskyldig Anklaget. Konen (til den fra Værtshuset hjemvendende Ægtemand): „Det er dog ogsaa et stort Kors, jeg har at slæbe paa med dig, at du saadan altid skal være den sidste til at gaa hjem fra Værtshuset."

Manden: „Men Herregud, hvor vil du have, at jeg skal kunde gøre for det. Kan jeg gøre for, at de allesammen gaar hjem førend jeg?"

Et ondskabsfuldt Svar. En noget dum Herre priste i en Samtale med en aandrig Mand en alt andet end smuk Dames Skønhed i de mest overdrevne Udtryk.

Den anden spurgte ham:

„Men hvorfor gør De da ikke Fordring paa denne vidunderlige Skønhed?"

„Med hvilken Ret skulde jeg det?" udbrød den tiltalte forbavset.

„Ganske simpelt efter Folkeretten, som den første Opdager af den."

Kærlighed og Agtelse. Man spurgte en ungarsk Adelsmand, hvad han elskede højest: „Kvinderne eller Hestene."

Han betænkte sig lidt og svarede saa:

„Jeg tror nok, jeg elsker Kvinderne højest, men jeg agter Hestene mere."

Snildt Spioneri. En rig Bonde blev i et alvorligt Anliggende kaldet til sin Præst og modtoges af denne med en meget højtidelig Mine.

„Det er en styg Sag vi to skulde tale om," sagde Præsten.

„Hvorledes det, Hr. Pastor?"

„Ved I da ikke, at I er beskyldt for at have stjaalet Lysene fra Alterstagerne sidste Søndag?"

Bonden lo.

„Jeg, Hr. Pastor? det er umuligt, den, der har sagt det, har faret med løs Snak."

„Hvorfor er I saa vis paa det?"

„Det er let at sige, jeg har ikke haft mine Ben i Kirken de tre sidste Aar."

Præsten gik hen til ham og slog ham paa Skulderen.

„Naa saa det har I ikke, ja Tak, det var kun det, jeg vilde vide og høre af Eders egen Mund. Er I nu saa god at sige mig, hvorfor I ikke har været i Kirke i tre Aar."

Bonden glemte ikke saa let den nu paafølgende Straffeprædiken og ærgrede sig ikke saa lidt over, at han havde ladet sig saaledes overraske.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er fæstet til at passe Køer og at malke en Ko eller to. Kan min Husbond da tvinge mig til at malke de halve Køer og bestille alt Slags Arbejde, uden at lægge lidt til min Løn?

En gammel Holder.

Hvis Spørgeren udtrykkelig kun er fæstet til et bestemt Arbejde, kan Husbonden ikke fordre andet Arbejde, med mindre han efter Overenskomst betaler noget derfor. Men hvis der ikke bevisligt er truffet udtrykkelig Aftale om, at Tyendet kun skal være pligtigt til at udføre en vis Art Arbejde, gælder Tyendelovens § 22, der er saalydende: „Om et Tyende endog har ladet sig fæste til en vis Art af Tjeneste, skal det dog være pligtigt at deltage i anden til dets Stilling og Evner passende Gerning, som Omstændighederne kunne fordre, navnlig naar de, der skulde have udført samme, ved Sygdom eller andet Forfald ere for en Tid forhindrede deri."

* * *

Jeg har en Søn som blev konfirmeret sidste Mikkelsdag, og som kom i Tjeneste hos en Bondemand her i det nærmeste Nabolag nu første November. Han blev syg, og vi lod ham den 12te November om Morgenen blive hjemme hos os, fordi han var saa syg, at han ikke kunde gaa i sin Kondition. Vi har maattet søge Lægehjælp til ham, og Lægen frygter for, at han ikke kan gaa det igennem. (Han lider af Gigtfeber). Hans Husbond lod sin Søn, der er 16 Aar gammel, køre efter Læge, men forbød ham at vente paa Lægen, saa at han fik ham ikke. Havde han ventet i $1^1/_2$ Time, havde han faaet Lægen med sig, som jeg selv havde betalt alt, hvad det havde kostet, men nu spørger jeg, da Drengen jo ikke har noget at betale med:

1. Hvem skal betale Læge og Mixtur?

2. Har jeg Ret til at beholde ham hjemme i saadant Tilfælde, da det har været meldt til hans Husbond, at han var syg og saa meget medtaget, at han ikke kunde gaa ud igen?

3. Kan hans Husbond trække noget fra af hans Løn for den Tid, som Sygdommen vedvarer?

A. J.

Til 1. Husbonden er ikke pligtig til at betale Læge og Medicin, men Drengen skal selv gøre det, og hvis han ikke er i Stand dertil, er det Spørgerens Pligt at betale.

Til 2. Ja.

Til 3. Nej.

* * *

Hvorledes stiller Næringsloven sig til Oprettelsen af Produktforretninger?

2. Har man Lov til at oprette en Handel med Klude, Ben, Jærn etc. paa Landet, og da i hvilken Afstand fra Købstaden?

3. Skal man svare nogen Afgift af en saadan Handel?

4. Hvilke Artikler omfatter Benævnelsen „Produkthandel"?

5. Kan man uden forøget Afgift drive en mindre Handel ved Siden af, saadan 50 Øres Basar, Melhandel eller lignende?

N. C. i O.

Til 1. Hvad mener Spørgeren med „Produktforretning"? En saadan Betegnelse forekommer ikke i Næringsloven.

Til 2. Amtmanden kan uden Hensyn til Afstanden fra Købstad meddele Bevilling til at drive Handel med Klude, Ben, Glas- og Porcelænsskaar, gamle Tovværksstumper, gammelt Læderaffald og andre lignende Genstande, der er kasserede som ubrugelige.

Til 3. Den nævnte Bevilling koster 4 Kr., som tilfalder Sognekassen.

Til 4. Se Svaret under Nr. 1.

Til 5. Da der ikke i Næringsloven er noget, som hedder „Produkthandel" eller „Produktforretning", kan der selvfølgelig ikke drives nogen Handel eller Forretning ved Siden deraf.

„Husvennens" Julebog.

Til Julen udsender „Husvennen" i Aar den smukke og underholdende Julebog:

Fra Lyngens Land.

Tre Fortællinger af

Folkvar Krag.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot:

„Husvennens" Julebog.

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Nicotiana, Eventyr af Rudolf Baumbach. Ægte Kærlighed. Taareklædet. Det er Søndag i Dag, Digt af C. A. Thyregod. Metz, med Billede. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). Ved Fælden, med Billede. En Sørøver, af Carit Etlar, (Sluttes). Gør Porten vid! Sømmene og deres Huller. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Skæmt. Juridisk Raadgiver. „Husvennens" Julebog.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 12. Søndag den 20. December 1891.

Biskop Johannes Clausen.

Det er en gammel Skik, at paa de store kirkelige Højtidsdage prædiker de øverste gejstlige til Højmesse. Naar denne Skik nu følges Juledag i Aarhus Domkirke, vil Biskop Dr. Johannes Clausen betræde Prædikestolen og ved sin Forkyndelse af det glade Julebudskab samle en saa stor Menighedsskare, som den ærværdige gamle Domkirke kan rumme.

Johannes Clausen, der alt i en Aarrække har beklædt Bispeembedet i Jyllands Hovedstad, nedstammer fra en gammel, anset præstelig Slægt. Bedstefaderen, Henrik Georg Clausen, Stiftsprovst i Sjælland, var en overordentlig veltalende Mand, der i Frue Kirke samlede en talrig Menighed om sig; han var en af de dygtigste og ædleste Repræsentanter for Rationalismen, der raadede i den danske Kirke for hundrede Aar siden. Faderen var den endnu mere bekendte Henrik Nicolaj Clausen, der i over halvtredsindstyve Aar var Professor i Theologi ved Københavns Universitet og en af Forkæmperne for den fri Forfatning og for Danskhedens Sag i Sønderjylland. Ogsaa han var — særlig i sine yngre Aar — udpræget Nationalist. Bekendt er hans Fejde med N. F. S. Grundtvig, da denne i 1825 udsendte sit voldsomme Stridsskrift: „Kirkens Genmæle."

Det tredje Led i Slægten, Johannes Clausen, blev opdraget til at vedligeholde de gejstlige Traditioner. Han er født i Taarbæk den 7de Juni 1830 og modtog i det velhavende Hjem, der fyldtes af mangeartede Interesser, en yderst omhyggelig Opdragelse. Han blev sat i en af Hovedstadens lærde Skoler og dimitteredes derfra til Universitetet i det bevægede Aar 1848. De politiske Bølger, som da gik højt baade ude og hjemme, rev dog ikke ham bort fra den fastsatte Bane. Han valgte Theologien til sit Studium og blev efter faa Aars Forløb Kandidat med bedste Karakter. I nogle Aar var Clausen nu Lærer ved Jonstrups Seminarium, og i dette Tidsrum udarbejdede han bl. a. sin lærde og dygtige Afhandling „Laurentius Valla," der i 1861 skaffede ham Doktorgraden.

Biskop Johannes Clausen.

Den 10de September 1863 blev Clausen kaldet til Sognepræst for Fredericia og Vejlby Menigheder. Han kom her i Berøring med baade By og Land. Kort efter udbrød Krigen, hvilket bevirkede, at en stor Del af Byens Indvaanere drog bort. Til Trods herfor lykkedes det dog snart den unge Præst at samle en meget stor Tilhørerkreds; endog langvejs fra kom Folk for at høre ham. I April 1872 blev Clausen kaldet til Sognepræst i Horsens. Ikke mindre her end i den gamle Virkekreds samlede han en talrig og taknemmelig Menighed.

Da Biskop Fog i Foraaret 1884 forflyttedes fra Aarhus til Sjællands Bispestol, blev Johannes Clausen hans Efterfølger i det førstnævnte Kald. Han vandt hurtig Autoritet, og den Kærlighed og Agtelse, hvormed Menigheden hidtil havde set op til ham, fulgte ham usvækket under hans ny Virksomhed. Han er alvorlig i sit Livssyn, elskværdig af Væsen, betydelig baade som praktisk gejstlig og som videnskabelig Forfatter.

Juletræet.

Fortælling af C. A. Thyregod.

Klarasholm er en rar lille Herregaard, smuktbygget, med fri og dejlig Udsigt til alle Sider. Der boede Kammerraad Larsen og hans Frue, lykkelige og velhavende Folk, hvis største Rigdom dog var to vakre Smaadrenge, den ene ti, den anden otte Aar gammel. Men naar man har fuldt op af Guds Gaver i alle Maader, kan det undertiden hænde, at man glemmer Giveren over Gaverne. Der skal stærke Ben til at bære gode Dage, og Mennesket kan ikke altid taale at have det godt. Kammerraaden og hans Kone var nu rigtignok retsindige og veltænkende Folk; men der vàr Tider, de glemte, at den rige ikke skal bruge sin Ejendom til sig selv alene.

En Aften kom den mindste Søn ind og klagede over Smerter i Hoved og Hals, var derhos mat og nedtrykt. Ud ad Natten blev det værre med Barnet, og saa gik der Bud efter Lægen. Han erklærede, at Barnet led af Skarlagensfeber, men søgte at trøste Forældrene med, at Sygdommen vist ikke var saa meget ondartet. I den følgende Tid kom han dog hver Dag, hvilket var saa meget mere nødvendigt, som den ældste Dreng ogsaa blev angreben af Sygdommen. Det varede dog ikke længe, inden Lægens Besøg blev overflødige. De to Smaadrenge døde, og Dagen før Juleaften blev de begravede. De gode Forældre havde længe i Forvejen tænkt paa at berede dem en rigtig fornøjelig Højtid. Nu behøvedes det ikke; thi Gud havde selv beredt dem en glædelig Julefest i sit Rige.

Fruen sad og græd sammen med sine Veninder; men Kammerraaden kunde ikke være inde i det ensomme Sørgehus, hvor alt mindede ham om dem, han savnede. Han gik ud og vandrede uroligt omkring Gaarden, og det syntes ham, at Gud havde været ubarmhjertig og haard imod ham, og ved disse Tanker blev han da selv haard og bitter.

Omtrent to Bøsseskud fra Gaarden ligger nede ved en Bæk et lidet Hus, hvori der boede en fattig Enke. Hun havde engang levet i lykkelige Kaar; men nu var det gaaet saa meget tilbage for hende, at hun ikke ejede andet end to smaa Sønner, der omtrent var i Alder med Kammerraadens, den ældste hed Julius, og den anden Karl. Enken havde i sine bedre Dage hedt Madam Lund; men siden hun var bleven saa fattig, havde man slaaet en Streg over „Madammen“ og kaldte hende ret og slet „Mo'er Lund“ eller „Enken ved Bækken“. De fire Drenge havde kendt hinanden og stundom leget sammen; dog det var ikke ofte, de havde faaet Lov til det; thi Enkens Børn var saa fattigt klædte, og Herremandens saa pyntelige og fornemme.

Medens Kammerraaden gik uden for sin Gaard, kom de løbende op ad Bakken og ilede ham forbi i nogen Afstand. Det var nu snart Aften, den dejlige velsignede Juleaften, og selv i deres fattige Hjem skulde den bringe Glæde. Derfor lo og legede de paa Vejen og tænkte ikke paa at gaa stilfærdigt forbi den dybt bedrøvede Mand. Da harmedes han paa de smaa Drenge og paa deres fattige Moder, hvem han ikke var fri for at misunde, at hun havde en glædeligere Juleaften end han. Han vendte sig bort og gik ud i Marken.

Da han blev Ejer af Gaarden, var der yderst paa dens Mark en stor Plet kratsprængt Hede, der laa i Skel med andre Mænds lignende Lodder. Men Kammerraaden havde ladet sit Kratskifte indhegne og beplante med unge Graner, der endnu var smaa, men frodige og smukke. Da han nu efter sin Vandring ud i Marken vendte tilbage, saa han de to Drenge vende hjem fra den Kant, hvor hans Plantning laa, og at Julius bar et lidet grønt Træ paa Skulderen. Da faldt det ham ind, at man i den fattige Stue vilde pynte sig et Juletræ, og at man havde taget Træet fra ham, eftersom ingen anden i Egnen havde unge Graner. Men han var nidkær over sin smukke Plantning, og da han tilmed for Øjeblikket var i en pirrelig Stemning, lovede han for, at de skyldige skulde ikke dø i Synden. Han stilede sin Gang mod Moder Lunds Hus, som han just naaede, da Kirkeklokkerne i det fjerne begyndte at kime til glædelig Fest. Drengene var allerede hjemme, og da Manden stod ved Hyttedøren, hørte han Sang derinde. Det var Børnenes Julehilsen til Englene, og just nu lød det:

„Vor Hytte er liden, ogsaa vor Dør,
kun Armod bor derinde;
men gæstet I har en Hytte før,
det drages vi til Minde.
Er Kruset af Ler, og Kagen tør,
deri sig Engle finde.“ *)

Kammerraaden traadte ind. Ved Bordet i den fattige Stue stod Enken og sang for, idet hun var i Færd med at berede Sagerne til Juletræet. Paa Bordet laa fem Svedsker, fire Æbler, nogle Nødder og et Par Stykker Sukker; desuden var der en hel Mængde stegte Kartofler. Moderen klippede Net ud af gamle Aviser o. lign. til at ophænge Sagerne i, der stod Taarer i hendes Øjne, og det var ikke just fordi Juletræet blev saa fattigt udstyret, men fordi den sørgelige Sandhed var, at hun ikke havde noget bedre Julemaaltid til sine smaa Børn end de stegte Kartofler, som nu skulde forherliges en Smule ved i Papirsnet at ophænges enkeltvis paa Juletræet. Børnene saa dog paa Tilberedelserne i stor og glædelig Forventning. Da Døren aabnedes, vendte deres straalende Øjne sig did, og de standsede i Sangen; thi det var, som om de ventede, intet mindre end en Engels Indtrædelse. I det Sted kom Kammerraaden, og han saa saa vred ud, at Lysten til Sang og Latter forgik dem.

„Hør, Moder Lund!“ sagde han, „Deres Drenge har nok været ude at stjæle et Træ i min Plantage.“

Konen tabte Saks og Papir af Haanden og udbrød: „Stjæle er et haardt Ord, Hr. Kammerraad.“

„Sandheden er aldrig for haard,“ svarede han.

„Men Gud forlade Dem det! Det er ikke Sandhed,“ svarede hun. „Jeg har Lov til at tage lidt Brændsel i Mads Knudsens Krat, og han gav mig ogsaa Lov til at tage en Busk til et Juletræ. Jeg sendte Drengene ud efter den, og naar De siger, at den er taget paa Deres Ejendom, saa tør jeg ikke sige Dem imod; thi det er muligt, at Drengene ikke kendte Markskellet; men et Tyveri er det alligevel ikke. Det er i det højeste en Fejltagelse.“

„Snak har vi nok af!“ raabte Herren forbitret. „Hid med Træet!“

„Børn!“ sagde hun grædende. „Giv Herren Træet! I faar at undvære ogsaa denne Glæde.“

Drengene adlød. Træet var hensat i Stuens mørkeste Krog, for at Børnene kunde lade uvidende om dets Tilværelse og anstille sig tilbørligt overraskede, naar det bragtes frem, og i den glimrende Belysning af tre smaa Tællepraase fremviste de stegte Kartoflers Mangfoldighed. De adlød, som sagt, og bragte den fornemme Mand et smuktvokset — Enebærtræ.

Kammerraaden traadte da forbavset et Skridt tilbage, gik frem igen og sagde: „Madam Lund! Nu er det mig, som maa bede om Forladelse. Jeg har gjort Dem svarlig Uret.“

„Jeg forstaar Dem ikke,“ sagde hun.

„Men jeg saa Drengene med et grønt Træ og troede, det var en Gran, og saa kunde det kun være fra min Ejendom. Et Enebærtræ kan lige saa godt være fra Mads Knudsens Lod.“

„Ja, men det er jo muligt, Træet er Deres. Tag det derfor! Nu kunde jeg dog ikke glæde mig ved det, da det er Skyld i, at mine forsvarsløse Børn er beskyldte for Tyveri.“

„Pokker i Vold med den skabede Busk, paa hvis Ejendom den end er groet! — Dog nej — det vilde jeg ikke sige. Men jeg beder: Behold den! Benyt den som Juletræ! Og tillad mig ogsaa at bringe en Gave til den! — Maa jeg?“

„Sig ja!“ hviskede Julius halvhøjt. „Kanske vi saa faar Pebernødder.“

„Ja, i Guds Navn! Tak for Gaven!“ sagde hun.

Kammerraaden gik. En Times Tid efter var han tilbage og hængte to smaa Bundter paa det nu pyntede Træ. „Det er ikke Pebernødder,“ sagde han og skyndte sig bort; men da Moderen aabnede Bundterne, saas de at indeholde de to afdøde Børns Søndagsklæder. Det var en god og velkommen Gave, og lidt efter bragte en Pige fra Gaarden alt det fornødne til et godt Festmaaltid samt en Indbydelse fra Herren og Fruen til at tilbringe den næste Aften paa Herregaarden.

Juledag hentede Kammerraaden egenhændigt et af sine smukkeste Grantræer, og Fruen pyntede det til Juletræ og udstyrede det rigeligt. Det fik Plads i hendes Sønners Kammer, og derind førte hun om Aftenen de to fattige Drenge, der nu var iførte hendes afdøde Børns Klæder. Hun kunde ikke lade være at græde, da hun saa dem, og de var helt forlegne derover og ved de mange smukke Ting, de fik Lov til at plukke af Træet.

Siden blev der dog fuldt op af Leg og Latter. Første Gang i mange Uger lød Barneglæde der i Huset, og de sørgende Forældre maatte smile derved, hvor bitre Minder det end vakte. Den fattige Familie tilbragte en lykkelig Aften, og da Mo'er Lund ved Afskeden vilde takke derfor, sagde Kammerraaden: „Ingen Tak! Jeg forsøger kun paa at gøre en stor Uret god igen.“

*) Grundtvig.

Julehilsen.

Klokkeklang
over Hverdagsfærden!
Julesang
gennem hele Verden!
De dejligste Dage, trods Jordlivets Vaande,
med Fred over Jorden og Stilhed i Striden,
med Englenes Hilsen og Kærligheds Aande
som Evigheds dulmende Strøm gennem Tiden!

Kuldegys
jages fra det Indre!
Julelys
gennem Mørket tindre!
de straaler saa vide som Bethlehems Stjærne,
de funkler fra Børnenes undrende Øjne,
og alle vil glæde hverandre saa gerne
og skabe til hellige Dage de søgne.

Juletræ
fra Vorherres Have!
I dets Læ
gode Hjerters Gave!
Og Pakker og Brevskaber, hjerteligt stemmende,
har travlt med mangfoldige Frænder at gæste;
og Juleroserne blomstrer i Hjemmene,
men Børnenes — det er de allerbedste.

København
i Butik og „Messer“
har sin Favn
fuld af smaa Finesser;
de damper afsted med Skib og ad Skinner
til Hjemmene, som sig bag Skovene dølger,
og Venner giver dem der til Veninder,
og det kan saamænd have vigtige Følger.

Sogn ved Sogn
gæstfrit nogen venter,
Vogn paa Vogn
bringer hjem Studenter;
og mangen en Moder med aabnede Arme
fra Gangdøren hilser sin Søn, naar han kommer;
hvor smelter saa ikke den hellige Varme
fra Hjemmenes frugtbare Kærligheds Sommer!

Vidt om Land
Juleleg og Løjer!
Allemand
sig saa godt fornøjer!
Der danses paa Borg og i Bøndernes Gaarde
og baade paa store og smaabitte Fødder,
kun Gæssenes Vilkaar er blevne lidt haarde,
og ve vore Klejner og Pebernødder!

Den, der vil
nyde Jul ublandet,
drage til
Frænderne paa Landet!
Derude det er saa gemytligt at være
og festligst i Juleaftenens Time,
naar Klokkerne Bud over Byerne bære,
mens klingert fra Kirkernes Taarne de kime.

Julebud,
det er Aarets bedste!
Himlens Gud
vil os deri gæste!
„En glædelig Jul, som i Hjerterne kendes,
med Sang, som sin Fred over Tankerne gyder!“
det Ønske jeg sender, naar Træerne tændes,
til alle, som føler, hvad Julen betyder.

Nicolaj Bøgh.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Ja, derfor havde den betænksomme Vært i denne Aften sørget for, at den banlyste Diplomat var kommen til at spille L'hombre med tre saa boscure og ubetydelige Personer som vel muligt — kunde man have tilføjet som passende Slutning paa Kammerherrens Tirade!

Nordensee havde hastigt forladt Værelset og var gaaet ind i de tilstødende Gemakker. Hans urolige sorte Øjne for med et spejdende Blik hid og did, medens han vandrede gennem Gæsternes Rækker, uden at ænse de halvt spottende, halvt medlidende Miner, der mødte ham fra Lykkens og den kongelige Naades begunstigede Yndlinge, eller de huldsalige Smil af falmede Skønheder med blottede Barme og taarnhøje Frisurer, som ikke vilde haft det mindste imod at kokettere lidt med den faldne Storhed, denne blege, mørke Greve, hvis Skæbne, ikke mindre end hans skønne Søsters, hun som i sin Tid havde fundet Naade for Kong Frederik den Fjerdes Øjne, havde gjort ham saa interessant.

Pludselig standsede han, trak Vejret hastig og tungt og mumlede hen for sig: „Min Gud, hvilken Lighed!“ Saa vendte han sig til Overhofmarschallen, Grev v. Reitzenstejn, som just stod i hans Nærhed og med en vigtig Mine mønstrede Selskabet.

„Tilgiv mig eders Eksellense — men skulde I ikke kunne sige mig, hvem den unge Mand er, som i dette Øjeblik læner sig til Dørkarmen hist ovre og taler til en ung Dame — Frøken Thott fra Bavelse, om jeg ikke fejler?“

Overhofmarschallen vendte sit Øjeglas i den angivne Retning. „Nej,“ snøvlede han, „det forekommer mig rigtignok, at disse Træk — men nej — jeg kender par dieu ikke den unge Person.“

„Tillader eders Eksellense — det gør jeg!“ Og Tage Thotts lille spinkle Skikkelse skød sig frem imod de to ældre Herrer. „Det er en ung borgerlig, Hofjunker Lynge til Ravnstrup, et Menneske, som unægtelig har en vis Hardiesse til at trænge sig ind i højere Kredse, men ellers uden al Fortjeneste — en Købmandssøn —“ og Junkeren slog en foragtelig Krølle paa sin spidse Næse.

„Ah,“ sagde Overhofmarschallen og tog sig en Pris, „ja vist, han er præsenteret for Majestæterne, nu erindrer jeg det.“

„Lynge — Lynge —“ gentog Grev Nordensee, hvis Øjne endnu bestandig hvilede paa den intet anende Povl. „Og han er Søn af en Købmand, siger I?“

„Ja, dog kun en Plejesøn, tror jeg. Rygtet vil vide, at han var et fattigt Barn, dog derom taler man jo ikke gerne, eftersom han nu engang er indført i det gode Selskab, selv min kære Tante paa Bavelse synes jo nu ganske indtaget i denne obscure Personnage —“

„Hm — og eders charmante Kusine nok ikke mindre,“ afbrød Grev Reitzenstejn og lo. „Se kun, hvor venligt hun smiler til Monsieur — Monsieur Lynge! En ikke ufarlig Rival, min kære . . .! Men hvad gik der af Nordensee?“ afbrød han pludselig sig selv, „hvor blev han af?“

„Han staar hist ovre, ganske tæt ved Lynge, Eksellense, og — ved Gud, det er højst paafaldende —“

„Hvilket?“

„Den Lighed mellem Greven og Povl Lynge! Vidste man det ikke bedre, man skulde paa Ære sige, at det var Fader og Søn!“

Grev Reitzenstejn tumlede et Skridt tilbage. „Fader og Søn,“ mumlede han, „eller — men nej, det er umuligt — hvorledes skulde det være gaaet til? Bah, en flygtig Lighed, et rent Tilfælde naturligvis; men jeg vil dog erkyndige mig lidt nærmere om denne unge Hofjunker!“

Ubevægelig som en Statue var Grev Nordensee imidlertid bleven staaende i Nærheden af Povl Lynge og Karine Thott. Diplomaten anstrengte sig for at høre efter den halvt dæmpede Samtale, der blev ført mellem de to unge Mennesker, ikke Ordene, de gled ham uænsede forbi, men Klangen i denne Stemme var det, som fængslede ham. Ogsaa Stemmen — du gode Gud, ogsaa Stemmen var den samme!

Han følte en sælsom Trang til at nærme sig og tale til Povl Lynge, som var alt for optaget af sin smukke Dame til at bemærke, at han i slig en Grad havde vakt den tyske Greves Interesse. Han havde talt indtrængende og ligesom i en bebrejdende Tone til den skønne Karine, og hun havde svaret ham afvisende, koldt og næsten spottende. „I driver Gæk med mig, Frøken Thott,“ udbrød han til sidst, idet det varme Blod skød op i hans Kinder. „I ønsker kanske at blive mig kvit, og visselig skal jeg da heller ikke længer paanøde eder mit Selskab.“ Han gjorde en dyb Bøjning og fjernede sig hastigt.

Nordensee fulgte efter og saa, hvorledes han i sin ophidsede Stemning, med funklende Øjne og blussende Kinder, tog Plads inde ved Bordet, hvor der spilledes Hazard af en Del yngre Kavallerer. Med rystende Hænder greb Povl ned i Lommen paa sin guldbroderede Vest, drog sin Pung frem og kastede de klirrende Guldstykker hen ad Bordet. Han vovede en Indsats, tabte, spillede igen, tabte atter, og saaledes blev det ved.

Da han rejste sig fra Bordet, havde han tabt hele Summen, han havde hos sig og mere, langt mere til! Han lo højt, hæst og tvungent, og faa Minutter efter havde han forladt Selskabet og det oplyste Palæ.

Ogsaa Grev Nordensee trak sig tilbage. Da han var kommen hjem til sin Bolig, gik han hen til sit Chatol og fremtog en Guldmedaillon, som var indlagt med Emaille og prydet med en Rand af ganske smaa Perler. Den indeholdt Billedet af en ung og overordentlig skøn Kvinde med store mørke Øjne og et forunderlig varmt og hjertevindende Smil.

„Renata,“ hviskede han vemodig, efter længe at have betragtet det, „Renata, du kære, uforglemmelige! Dette er alt for sælsomt; bedrager min Sans, mine Øjne mig? Er det hele kun et Blendværk eller kanske et Tilfælde? Nej, nej! Men Vished maa jeg have i denne Sag, Vished — hjælp mig dertil, almægtige Gud!“

Han lukkede atter Medaillonen ind i dens Gemme og gik omsider til Ro, ikke for at sove, men for at ligge vaagen og gruble over Fortiden med alle dens sørgelige Minder.

V.

Hos Politimesteren.

Københavns daværende Politimester, Erik Torm, tidligere Kammertjener hos Kong Frederik den Fjerde, og den samme, som engang ved en Kanonstøbning havde reddet sin Herres Liv, sad ved sit Arbejdsbord i sin private Bolig i Snaregade. Det var endnu tidligt paa Dagen, og op fra Gaden trængte sig en forvirret Larm af Vognrumlen, Klapren af Træsko mod Stenbroen og af Østerskærlingernes og Visedrengenes hæse Raab. Monsieur Torm havde da ogsaa allerede et Par Gange gjort en utaalmodig Bevægelse, som om han blev forstyrret i sit Arbejde, da hans Tjener aabnede Døren for at melde Grev von Nordensee.

Diplomaten saa om muligt endnu blegere, mørk og medtaget ud nu i det fulde, klare Daglys og efter en gennemvaaget Nat, end den foregaaende Aften.

Monsieur Torms Ansigt antog et temmelig misfornøjet Udtryk, da han hørte Grevens Navn; men han rejste sig hastig fra Stolen, gik ham med en ærbødig Hilsen i Møde og spurgte, om der var noget, hvormed han var i Stand til at tjene ham.

„Jeg formoder det næsten, Monsieur," svarede Grev Nordensee med sit tungsindige Smil, efter at have nedladt sig paa den Stol, som Politimesteren bød ham. „Mit Ærinde gælder nogle Oplysninger, som jeg venter og haaber at kunne erholde hos eder, endog jeg, efter hvad der er foregaaet, efter eders hele Optræden og Holdning lige overfor mig, næppe tør regne eder til mine Venner."

„Hm, I mener sagtens paa Grund af de ulykkelige Brevskaber, der veksledes mellem eder og afdøde Dronning Anna Sofie, Hr. Greve? I skal dog huske, at det mindre var mig end Postdirektør Schulin, der havde med Sagen at gøre, saasom det oprindeligt var ham, der med Kongens Vilje tilbageholdt alle Brevene til Klavsholm."

„Meget muligt, Monsieur Torm, jeg agter ikke at gaa nærmere ind paa Sagen og er hverken kommen til eder for at anklage eller dømme. Imidlertid — eftersom Tilfældet eller Kongens Vilje — nu engang har gjort eder bekendt med Indholdet af disse Breve, vil I have set, at det for en stor Del drejede sig om min — kort sagt om en mig meget kær Person, som — som desværre havde forbrudt sig lige overfor Dronning Anna Sofie. Der var endvidere Tale om et Barn . . . ."

Greven holdt inde, som om det kostede ham en vis Anstrengelse at vedblive. Politimesteren rømmede sig.

„Et Barn, ja, jeg erindrer det, Hr. Greve?"

„Nuvel, i min Sorg, Skam, blinde Harmfølelse, I kan kalde det, hvad I vil, tillod jeg mig et Øjeblik at tro, at Dronningen, hvis Mildhed og gode Hjerte jeg dog burde have kendt bedre, havde tilladt sig en smaalig Hævn, var, om ikke Ophavsmand til, saa dog Medvider i dette Barns senere Forsvinden?"

„Ah, saa Barnet forsvandt?"

„Ja, I skulde virkelig ikke vide det? Hør nu kun efter, Monsieur Torm! Naar I ret vil huske eder om, mindes I dog vist, at paa den Tid jeg med min Familie kom her til Byen, fik vi i vor Tjeneste en ung Pige, Datter af ansete Borgerfolk, hvem min Moder fik meget kær og gjorde til sin Kammerjomfru — det var eders Søster. Denne Søster blev senere, efter min Moders Død, gift, og da — da Ulykken indtraf, blev en Dag et lille spædt Barn betroet til hendes Pleje. Hengiven som hun var mig og os alle for min Moders Skyld, røgtede hun sit Hverv med Troskab og bevarede Hemmeligheden, derom er jeg overbevist. Men, da jeg efter en næsten toaarig Fraværelse og Ophold i Østrig, atter vendte tilbage hertil, fandt jeg hende ikke mere; hun var død, hendes Ægtefælle havde forladt Byen, og ingen kunde eller vilde give mig Oplysninger om Barnet, det var og blev sporløst forsvunden. At det var blevet bortfjernet med Vilje tænkte jeg mig af flere Grunde straks, og I ved jo, paa hvem min Mistanke faldt, den Mistanke, der tilvisse var saare ugrundet, og for hvilken jeg ogsaa har gjort den stakkels, saa ofte miskendte Dronning Afbigt. Fred være med hendes Minde! At henvende mig til eder dengang, faldt mig ikke ind. Senere, da I kom til at beklæde eders nuværende Stilling, forbød en falsk Æresfølelse mig at rippe op i Ting, hvorover Tidens Glemsel havde draget sit Slør, og det skulde vel være forblevet saaledes, om ikke en Hændelse atter havde bragt mig det hele saa levende i Minde, et Møde i Aftes, der har vakt højst pinlige Tanker og Følelser hos mig."

„Derfor er I nu kommen til mig for at erfare alt, hvad jeg selv antages at maatte vide om denne Sag!"

Grev Nordensee nikkede med den højeste Grad af Spænding udtrykt i sit Ansigt, medens hans sorte Øjne syntes ligesom at ville trænge til Bunden af Erik Torms inderste Sjæl for at tvinge Sandheden ud af ham.

„Og dog, Grev Nordensee, ved jeg kun saare lidet, mindre tilvisse, end I tror, om denne besynderlige Historie. Min Søster havde, som I selv bemærkede, bevaret eders Familiehemmelighed godt; ingen, selv hendes nærmeste, betroede hun dette Barns Herkomst, og dog maa flere Personer, og deriblandt dem, som havde deres Interesse af at fjerne Drengen — thi det var jo en Dreng, ikke sandt?"

Atter nikkede Grev Nordensee.

„Nuvel, altsaa maa disse Personer, der dog ikke siges at have navngivet sig, have vidst Besked om Hemmeligheden, thi under eders Fraværelse, da min Søster lige havde lukket sine Øjne, indfandt der sig en fornem Herre, som under Paaskud af, at han var Barnets Værge og fuldt berettiget til at handle, som han gjorde, førte Barnet med sig, idet han endog til yderligere Sikkerhed udbetalte min Søsters Ægtefælle en betydelig Pengesum, som Vederlag for Pleje og Ulejlighed, eller som Tak snarere for Ansvaret han og hans Hustru havde haft. Uden Mistanke overgav min Søstermand da ogsaa Barnet til den fremmede, idet han sagtens troede at handle i Familien Nordensees Interesse, og kort efter forlod han, der var Handelsmand, København, for at drage til Holland, hvor han siden er død. Se, dette er alt, hvad jeg ved, derpaa giver jeg eder mit Æresord!"

„En fornem Herre, siger I? Og han navngav sig ikke?"

„Nej, Greve, det vilde vel ogsaa have været for stor en Uforsigtighed, eftersom det jo var tydeligt, at her forelaa en Gerning, som søgte at skjule sig i Mørket. Alt, hvad min Søstermand erfarede, var, at vedkommende hørte til Hofkredsen, var en af de tykke Adelsmænd, af hvilke saa mangfoldige kaldtes herind i Landet ved Kong Kristian den Sjettes Tronbestigelse."

„Forunderligt, mere og mere gaadefuld synes

Reitzenstejn hos Politimesteren.

denne Sag mig," udbrød Greven og slog sig for Panden, „hvorledes finder jeg Lys i dette Mørke?"

Politimesteren trak med en ikke udeltagende Mine paa Skuldrene. „Her foreligger rimeligvis en af hine hemmelighedsfulde Gerninger, hvortil Motivet maa søges i Hævnfølelse, utilfredsstillet Lidenskab, eller, hvem ved, hvilke Følelser. Muligvis har man villet rydde Barnet af Vejen."

„Muligvis, men jeg har dog al Grund til at tro, at dette ikke er sket, og at Barnet lever endnu. At skaffe mig Vished i mine Formodninger og søge at opspore Gerningsmændene til Anslaget og den paatænkte Udaad, derpaa skal herefter alle mine Bestræbelser gaa ud, og hertil haaber jeg, at I, Monsieur Torm, vil være mig behjælpelig med alle de Midler, der staar til eders Raadighed."

„Tilvisse, Hr. Greve, kan I gøre sikker Regning paa mig, dog tør jeg næppe love meget, om ikke Tilfældet vil komme os til Hjælp."

„Men det gør det undertiden, ved I nok. Tilfældet, eller snarere Forsynet, der lykkeligvis vaager over os. Til en Begyndelse vil jeg nu allerførst bede eder skaffe mig alle de Oplysninger, I formaar, angaaende den unge Herremand til Navnstrup, Lynge er hans Navn, eller i alt Fald det, under hvilket han optræder; hans Fødested, Slægt, Alder, kort sagt alt, hvad der vedrører ham, er mig af Vigtighed at erfare."

„Lynge, aah, en af de nybagte Hofjunkere, en borgerlig, som mod Sædvane bliver taalt i de højere Kredse — saa længe det varer! Nu ja, det synes just ikke noget vanskeligt Hverv, det muntre Liv, han fører her i Residentsstaden, ligger temmelig aabent for alles Øjne; man skulde ikke formode, at der var meget at skjule."

Politimesteren skrev nogle Linier paa et Stykke Papir, og Grev Nordensee rejste sig. „Jeg har nu sagt eder, hvad der laa mig paa Sinde, Monsieur Torm, og lægger Resten i eders kløgtige Haand, idet jeg paa Forhaand takker eder, hvem jeg for Fremtiden visselig ikke længer regner som min Fjende, men som min Ven!" Med en forbindtlig for ikke at sige hjertelig Mine rakte han sin Haand frem.

Juletræet plukkes.

„Stol paa mig, naadige Herre, I skal snart høre fra mig, men I ved jo vel, Forsigtighed maa der til, Forsigtighed og Aarvaagenhed, det hører Politiet til."

Kort efter forlod Greven atter Politimesterens Bolig, overladende denne til sine egne Betragtninger og den ventende Middagsmad.

Men det stod ikke skreven i Skæbnens Bog, at Erik Torm skulde faa Lov til at nyde dette Maaltid i Fred paa denne Dag, thi næppe havde han forvundet Indtrykket af Grev Nordensees ejendommelige Ærinde, før der meldtes ham et nyt og endnu mere fornemt Besøg.

Det var hans Ekscellense, Overhofmarschal von Reitzenstejn i egen Person, som denne Gang traadte ind i hans Stue, og gengældte hans dybe og ærbødige Reverents med en saare naadig Bøjning af sit pudrede Hoved og en nedladende Vinken med tre af sin venstre Haands udspilede Fingre.

Efter med nogen Møje at være kommen til Sæde i Armstolen, der rulledes frem til ham, og ladet sit Blik fare hen over den borgerlige Stue og den forhenværende Kammertjener, der af Ærbødighed for den fornemme Gæst var bleven staaende, rømmede Ekscellensen sig flere Gange eftertrykkeligt og sagde i sin langsomme snøvlende Tone:

„Monsieur Torm, det var — hm — saa at sige ved et Tilfælde, at jeg i Dag kom eders Hus forbi, I ved, jeg gaar undertiden til Fods for at tage mig en liden Motion forinden Taflet. Nu da jeg altsaa kom ad denne Kant, faldt det mig ind, at I kunde skaffe mig nogle Oplysninger, som jeg ønsker."

Oplysninger, ogsaa han! Politimesteren aabnede sine Øjne og Øren paa vid Gab.

„Ja, ser I, det drejer sig om en Person, som uden at høre til Selskabet, til den snevrere, udvalgte Kreds, forstaar I vel, hvortil der nu engang skal særegne Betingelser, dog har vakt en vis Interesse hos mig, af Grunde, som jeg ikke behøver at forklare. Muligvis er det kun en Ligheds, som har skuffet mig, men det er mig i al Fald saare magtpaaliggende at erfare alt hvad angaar denne Person, hans Alder, Fødselssted, Stand og Opdragelse, og dertil behøver jeg eders Hjælp." (Fortsættes.)

En Sørøver.

Af Carit Etlar.

(Sluttet.)

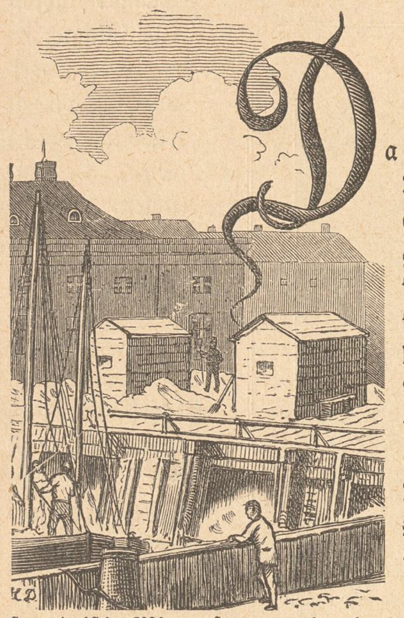

Da Omez kom om Bord og spurgte efter Kaptajnen, gik Stuarten ned for at melde ham, straks efter blev han og de tre Politimænd førte ind i Kahytten.

Omez genkendte Røveren ved første Øjekast, men denne modtog ham saa fri og med en saa dristig Mine, som om de havde været de bedste Venner af Verden. Han bød de fire Mænd at sidde ned, lod bringe Vin og syntes i det hele taget at være langt mindre forbløffet end Omez, som næsten ikke vidste, hvad han skulde sige til denne Modtagelse. Imidlertid gik han til Sagen uden Omsvøb, tiltalte Røveren i det engelske Sprog og beskyldte ham for at have overfaldet og plyndret ham paa Søen. Kaptajnen lod Politimændene forklare sig Omez' Tale paa Græsk, idet han beklagede, ikke at forstaa det engelske Sprog. Hans Forundring ved de Beskyldninger, som fremførtes, var saa naturlig, som man kunde tænke sig, fra Forundring gik han over til Vrede, han nægtede naturligvis alt og paastod, at Omez skulde følge med ham op til den græske Konsul, for hvem han da vilde fremlægge sin Logbog. Omez derimod fordrede, at Politiet skulde føre Kaptajnen i Arrest; men han havde glemt at forsyne sig med en skriftlig Arrestbefaling, uden hvilken man ikke kunde tvinge Røveren til at forlade sit Skib, Resultatet blev derfor, at de begge i Selskab med Politiet gik op til den græske Konsul. Denne eftersaa de medbragte Papirer samt Logbogen og henvendte sig derpaa til Omez med de Ord:

„Jeg er næsten bange for, at I har handlet noget overilet her, Kaptajnens Papirer er i den strengeste Orden, og alt hvad der staar tilbage for eder, er at optage Forhør over Mandskabet paa begge Skibe, hvilket Kaptajnen for Resten allerede har forlangt. Det vil da vise sig, hvorvidt eders Folk genkender Skonnertens Mandskab. Men dette bliver en Sag, som angaar Politiet og ikke mig."

Dermed henvendte Konsulen sig til den fremmede, som han paa det øjensynligste under hele Forhandlingen havde begunstiget.

Omez gik igen til den engelske Konsul og berettede ham alt, derfra blev han sendt til Øvrigheden, og saaledes videre fra den ene til den anden den hele Dag, uden at faa andet Resultat end Løftet om, at der skulde blive optaget Forhør over begge Skibes Mandskab.

Natten efter denne fortrædelige Dag bemærkede Omez, lidt efter at han var gaaet til Ro, en sagte Puslen i Kahytten omkring sig. Han slog Øjnene op, et Lysskær blendede ham, han vilde rejse sig, men i samme Nu greb en kraftig Haand ham i Struben, kastede ham tilbage i Køjen og hviskede:

„Hvis du mukker et Ord, lille Ven, skal du faa min Dolk at føle."

Med disse Ord slæbte man ham ud af Sengen, kneblede og bandt ham.

„Se saa, Thuma!" hviskede en Stemme, „lad os nu faa Fyren pakket ind, saa han ikke skal fryse, naar vi begiver os paa Rejsen."

Ved Natlampens Skin saa Omez en lille, bredskuldret Person med et arret Ansigt, tæt afraget Haar og rødt Skæg, som kom den anden til Hjælp. Han blev indsvøbt i Tæppet af sin egen Seng og derpaa sammensnøret med et Stykke Platting saa trofast, at han var nær ved at kvæles.

Da dette var udført, steg den ene af Voldsmændene ud af Kahytsvinduet ned i en Baad, som laa og ventede der. Saa snart han var ude af Syne, gik hans Kammerat hen til Vinbænken, og stak to fyldte Flasker ind imellem Folderne paa Tæppet, som omviklede Omez. „Inte drikke af Vinen!" hviskede han grinende, „hvis du gør det, skal du ske en Ulykke."

Dermed hævede han Omez i sine Arme, løftede ham ud af Kahytsvinduet og krøb selv bag efter.

Da Omez var kommen ned i Baaden, blev han stuvet ind mellem Tofterne, i en Stilling, som om det kunde være en syg, man paa denne Maade transporterede. Ved Molen, hvor Nattevagten laa, blev Baaden anraabt, men Matrosen svarede, at de førte en syg over til Hospitalet paa St. Theodore. Dermed lod Vagten dem uhindret passere.

Saa snart de var St. Theodore foroven, satte Baaden Sejl, og det gik i strygende Fart henimod Cap Bufo. Morgenen begyndte at gry, Solen kom frem, nok saa blankpoleret, og da Tyveknægtene nu var over to Mile fra Kysten, raadslog de i Baaden om, hvad de skulde foretage med deres Fange.

Det var et skrækkeligt Øjeblik for den stakkels Kaptajn, som tydelig kunde høre, hvad de forhandlede. Den ene mente, det var klogest, uden videre at verfe ham over Bord, men den anden, Manden med det røde Skæg, holdt det for Synd at kaste et kristent Menneske i Havet. „Havde det været en Tyrk," tilføjede han, „saa skulde jeg ikke gøre nogen Indvending, men som det nu staar, synes jeg det langt klogere, at vi tager ham med os og bruger lidt af hans indvendige Dele til Fiskefangst i Morgen."

Disse Ord ledsagede han med et selvtilfreds Grin, idet han saa ned paa Omez og sparkede til ham med Foden. Resultatet af deres Forhandlinger blev til sidst, at de tog Omez med hjem til en af de nærliggende Fiskerkolonier, hvor deres Bassa eller Overhoved drak et Glas Vin med Omez og derpaa slog Glasset itu, til Tegn paa, at han tog den stakkels Kaptajn under sin Beskyttelse.

Morgenen efter at dette Optrin var foregaaet, indfandt Kaptajnen paa Skonnerten sig til det fastsatte Forhør. Man ventede naturligvis forgæves paa Omez. Endelig kom Styrmanden med Folkene og meldte, at hans Kaptajn paa en ubegribelig Maade var forsvunden, uden at nogen kunde fatte, hvorledes det var gaaet til. Dermed var Sagen saa godt som afgjort, saa meget mere, som Briggens Matroser, de fem Mand, Skonnertens Fører fremstillede, ikke genkendte nogen af Røverne; medens Kaptajnens Mønsterrulle udviste, at han kun havde forhyret disse fem Matroser til Skibet. Styrmandens Udsagn, at han troede at genkende Skibsføreren selv, gjaldt heller ikke synderligt, fordi han, da det kom til Stykket, nægtede at beedige sin Forklaring. Det foreløbige Beslag, der var lagt paa Skonnerten, blev derfor hævet, og Røverne frikendte.

„Der er ikke mere ved den Sag at gøre," erklærede Retten.

„Vi faar at finde os deri," svarede Styrmanden, som førte Ordet og handlede i Kaptajnens Navn. Han gjorde en ærbødig Hilsen og vilde gaa, men Dommeren standsede ham.

„Aa, bliv lidt! det er bedst vi afgør vor Regning, før vi skilles."

„Hvad er det for en Regning?" ytrede den anden forbavset.

„Der er nu først al den Ulejlighed, I har voldet mig: Stævning og Rettergang, optaget Forhør og Dom i Sagen, det bliver lige Hundrede Pjastre."

Styrmanden gjorde store Øjne. „Hundrede Pjastre?" gentog han.

Ja, der er lidt mere til Skriveren for at føre Protokollen, men I synes at være fattige Folk, som er komne ulykkeligt af Sted. Skriveren slaar vi en Streg over."

Styrmanden gjorde da Tegn til at betale, men Dommeren standsede ham og vedblev: „Saa er der ogsaa en lille Regning, fordi I har sat Politiet i Bevægelse gentagne Gange, faaet os til at anstille Undersøgelse og saa videre, det kan ikke være billigere end halvtredsindstyve Pjastre, dermed slipper I endda godt."

„Der bliver vel ogsaa lidt til os," mente den fremmede Kaptajn med et spottende Grin, „de har stoppet mig og mine Folk i vort Arbejde og hindret os i at losse vor Ladning, det sætter jeg til Hundrede Pjastre, billigere kan det ikke være."

Hundrede Pjastre er billigt," forsikrede Dommeren.

„Saa bliver der Havnepenge, fordi vi har ligget og gabet en hel Dag til ingen Verdens Nytte, det gør fem og tyve Pjastre, tilsammen Hundrede og fem og tyve."

„Det er rigtigt," forsikrede Dommeren, „Hundrede og fem og tyve! Meget nøjagtig udregnet. Betal saa og gaa eders Vej."

Hvad var derved at gøre? Styrmanden vendte og vred sig, men det hjalp ikke, han maatte betale, og saa lo de andre oven i Købet ad ham, da han og hans Folk forlod Retssalen.

Samme Dag gik Skonnerten under Sejl, og en Uge senere fortsatte ogsaa Briggen sin Rejse til Odessa under Pilotens Kommando. Deres Kaptajn var og blev borte.

Det kunde vel være en tre Maaneder efter, da en dansk Skibsfører kom fra Alexandria, bestemt til Falmouth for Ordre med en Ladning Bønner. En Søndag Morgen laa vi paa Højden af Candia, temmelig tæt under Land. Det var Havblik, og Kaptajnen havde sendt en af Baadene ud paa Skildpaddefangst. Den vendte tilbage med en fremmed, det var den stakkels Omez. Han fortalte sine Hændelser og gjorde Rejsen med til Cap Gall, hvor han gik om Bord i en Luggert for at sejle til sit Hjem.

Saa er den Historie ude.

(Skrevet 1849.)

Julebudet for de ømme Hjerter.

Af L. Schrøder.

I den forløbne Sommer saa jeg i en Kirke i Midtjylland en ejendommelig Altertavle, der er malet af en betydelig Kunstner, og som flere Gange skal være kopieret. Den fremstillede en Kvinde med en Lampe i Haanden, hvis stærke røde Blus dannede en stærk Modsætning til det sorte Midnatsmulm. Uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa, om der ikke var en strid Strøm for hendes Fod, som nogen skulde svømme over i den mørke Nat, og at hun holdt Blusset op for den svømmende — i ængstelig Spænding for, at han ikke skulde kunne komme over. Der er et gammelt Eventyr om en saadan Svømmetur over et af de Stræder, der skiller vor Verdensdel fra Asien, og om hvordan en Kvinde stod med Blusset og ventede, at hendes Hjertensven skulde komme til hende efter at have kæmpet sig igennem de vrede Bølger. Men dette Eventyr havde jo intet at gøre i Kirken. Paa mit Spørgsmaal fik jeg at vide, at Billedet forestillede en af de fem kloge Brudejomfruer. Jeg havde aldrig tænkt mig en af disse afbildet alene, og jeg har endnu den Formening, at de fleste Kunstnere, som fik Lignelsen om de fem kloge og de fem ukloge Jomfruer til Æmne for et Maleri, vilde enten tage dem alle ti med eller dog fem, der hørte sammen, enten det saa blev dem med Brudeblussene, eller det blev dem, der løb forvildede om for at søge Olie og siden forgæves bankede paa, hvor det Bryllupsgilde fejredes, som er Billedet paa Himmeriges Glæde. Men jeg fandt mig alligevel til Rette med Altertavlen, hvor kun den ene af de fem kloge Brudepiger var malet. Netop fordi hun stod der saa ene, kunde den stærke Modsætning bedre komme frem imellem det, der lyste i hendes Haand, og det ængstelige Mørke uden omkring, og tillige kunde det blive udtrykt i hendes Aasyn og i hele hendes Skikkelse, hvor hjertelig bevæget hun var ved at skulle røgte sin Gerning i den store Time. Der er en Sang om Lysets Sejr over Mørket i Vintersolhvervet, hvor Omkvædet lyder: „Derfor bære Blus vi med Glæde." Dette syntes mig ikke at passe i den Kvindes Mund, som Maleren havde fremstillet. Det forekom mig snarere, at der var noget af den Stemning udtrykt i hendes Aasyn, som Apostelen har betegnet med Udtrykket: „Frygt og Bæven"; det er den, som maa gaa igennem Støvmennesket, naar det føler, at den almægtige og hellige Gud er det nær. Og saa var der noget af Spændingen, som følger med, at man bærer Ansvaret for en stor Gerning, som er en betroet. Det kan være, at jeg ved at se Billedet oftere og i anden Belysning, vilde kunne faa en noget anden Opfattelse. Skal jeg beskrive Indtrykket, jeg har bevaret fra den Søndag Eftermiddag, da jeg saa det første Gang, saa maa jeg bruge de to Udtryk: „Frygt og Bæven" og Spænding under Ansvarsfølelsen; disse kan efter mit Skøn godt forenes med Glæde, men vidner fremfor alt om et stærkt bevæget Hjerte. Det forekommer mig da ogsaa, at det først og fremmest maa kendes paa en af de Kvinder, der skal bære Blussene ved den store Kongesøns Bryllup, at hun er hjerteligt dybt bevæget ved at have dette Ærinde.

Det er vist træffende, naar der til Oplysning om, hvad Olien har at betyde, som de fem kloge Jomfruer havde, og som de andre fattedes, er bleven sungen:

Troen er Lampen fin af Guld,
Vægen i Haabet sig tænder,
Kærligheds Olie underfuld
er det, som blussende brænder.

Havde jeg al Troen, saa jeg kunde flytte Bjærge, men havde ikke Kærlighed, da var jeg intet, skriver Apostelen Pavlus, og han føjer til, at Kærligheden haaber alt og udholder alt. Er det end saa, at Kærligheden er Maalet for det Kristusliv, som begynder i Troen og vokser i Haabet, saa er den ogsaa til Stede baade i Troen og i Haabet; fra den laaner Livsspiren sin Friskhed, Livsvækſten sin Kraft; uden den visner det spirende Trosliv, sygner det frejdige Haab. Thi fra Hjertet udgaar Livet.

Lignelsen om de forstandige og uforstandige Brudepiger hører til de Evangeliestykker, der i den anden Tekstrække er henlagte til Adventstiden, og som jo har den Bestemmelse, at berede Kirkegængerne til at tage imod Jule-Evangeliet. Dertil forekommer det mig, at den ogsaa godt kunde hjælpe, naar Billedet kunde komme ret frem af den hjertelig stærkt bevægede Kvinde med Blusset, der lyser ud i den bælgmørke Nat.

Det var en dyb Fornedrelse, der var kommen over de gamle, fordum livskraftige Folk i Middelhavslandene, da de maatte bøje Nakken under Romeraaget; men denne Fornedrelse var selvforskyldt. Verdenstronen, som Augustus havde tømret, og som han gav i Arv til den grænseløs ulykkelige, mistænkelige Tyran Tiberius, til den vanvittige Kaligula og til den grusomme Nero, frembyder et saa forfærdeligt Skue, at man maa sande:

Ej nogen Nat var skumlere
for Aanden paa vor Klode,
end Kejserdagen glimrende,
for Helved kun den gode.

Men hvad der lyste i denne gruelige Nat, kan godt lignes med Blusset i den hjertelig stærkt bevægede Brudepiges Lampe.

Grundtvig har skreven et herligt Digt om Hyrderne paa Bethlehems-Markerne, der Julenat sad om Ilden og talte om de gamle Ting, og hvordan alt dog gaar sært omkring!

Talen faldt paa Kong Davids By
og paa hans Vovestykke;
stort det gamle og smaat det ny,
i Sang, i Daad og Lykke,
det fandt de unge: det saa man grant,
det var en Sorg, men det var dog sandt.

„Davids Søn," sagde en af dem,
„vi ventet har saa længe;
nys jeg mødte i Bethlehem,
omringet af Byens Drenge,
en Davids-Søn med sin Vennevív,
af Rejsen træt og af Kulde stiv.

Hedning-Herren i Rom det bød:
Til Mandtal hver sig melde!
Davids-Sønnen som Træl adlød,
i hvad det end tør gælde:
to Liv kanske, før det gryr ad Dag,
thi bleg var Kvinden og saare svag.

Husvild stod han paa Davids Grund,
saa op til Himlens Bue,
klart paa faldende Fode hun,
det var en Ynk at skue;
jeg kvalte i mig da knap det Raab:
Forældet Storhed, forlorent Haab!

Engle-Syner og Seers-Røst,
de læses op af Bogen,
Raad til Frelse og Ord til Trøst,
de peges paa bag Taagen;
men Vinter-Natten er kold og mørk,
og Livet øde som Ethams Ørk."

Graa og gammel var Jonatan,
han hørte Ungdoms-Talen,
fast i Troen paa Gravens Rand,
han blussed i Midnats-Svalen.
„Saa bruser," han sagde, „den unge Vin,
den sprængte mangen en Kande fin.

Hvor var du eller jeg den Gang,
da Lys blev født i Mørke!
Kan vi Stjernernes Morgensang,
og har mod Gud vi Styrke?
Kan Daarskabs Ord, som en Taagesky,
fordunkle Ordet: bliv Lys paa ny!

Juda-Bjærget genlød i Fjor
af Sang om Engle-Syner,
stumme Læber fik stærke Ord,
saa lysner det og lyner,
bebudes højt med en Torden-Røst:
nu Syvdags-Lyset opgaar i Øst.

Bethlehem er der peget paa
i Skriften med Guds Finger,
hvad i Dvale som Fugl der laa,
skal fare op paa Vinger;
den Davids Søn med sin Vennevív,
kanske det gælder al Verdens Liv."

Naar der er en skærende Modsætning mellem det gamle, der var stort, og det ny, der er smaat, saa vil alle føle det trange deri. I en saadan Tid høres der sjælden en frejdig Udtalelse af, hvad man er forvisset om, staar urokkelig fast, eller en sejrstryg Forkyndelse af, hvad man ved, vist vil komme. Ungdommen fristes da til bitre Ord ikke blot om Tidens Skrøbelighed, men ogsaa om de skuffede Forventninger, hvori Fædrene vuggede sig. Den fristes til at sætte sig fast i den Tanke, at man helst maa se den nøgne Virkelighed, som den er, og finde sig til rette med, at vel er det galt, men kan nu engang ikke blive bedre. Denne Fristelse, som vi kan finde, ogsaa har suget Modet fra mange unge Mennesker i vore Dage, har Digteren hentydet til ved Skildringen af den unge Hyrde, som havde mødt Josef og Maria i Bethlehem. Men saa har han i Jonatan malet Billedet af en Olding, hvis Hjerte ikke kan slippe den Forjættelse, som har trøstet Fædrene fra Slægt til Slægt. Han kan ikke andet end spejde efter Tegnene til, at den gamle Spaadom skal opfyldes. Men han ved det godt, at hans Folk ikke ved egen Kraft kan rejse sig. Skal der komme Hjælp, saa maa den komme fra Gud. Han, som i Tidernes Morgen har ladet Lyset skinne ud af Mørket, kun han kan fuldbringe det samme Storværk igen.

Vuggen er et Krybberum,
nu bort med Hovmods Syge!
Jule-Evangelium
er kun for de ydmyge.

Jonatan havde det ydmyge Hjerte, der kunde tage imod Englebudet om den Fred paa Jorden, hvorfor Æren ene tilkommer Gud i det høje. Og denne Gubbe, for hvis Portrætlighed med Hyrderne ved Bethlehem vi vel kun har en Digters Ord, men som dog nok i det væsentligste har lignet dem, har netop ved sin dybe Kærlighed skinnet som et Lys i sin Tid. Men det har ogsaa Zakarias og Elisabet, Simeon og Anna, Bygmesteren Josef og hvem vi ellers kan regne til „de stille i Landet." Det har fremfor alt den fromme Davids Datter, der med Frygt og Bæven hørte Engelen Gabriels Tiltale, og som med den alvorlige Følelse af Ansvaret, der var lagt paa hende, værnede om Jesusbarnet og i sit Hjerte bevarede alle de Ord, som blev talt om ham. Ja, Maria og de andre, om hvem især Lukas har fortalt, da han skrev om Guds Søns Fødsel i Tidens Fylde som et Menneskebarn, havde Kærlighedens Olie i deres Lamper; derfor holdt de ud i Taalmodighed og Haab. I deres Lignelse vil den Slægt være dannet, som venter Herrens Genkomst til sidst. Og — hvert Menneske

som har Olie i sit Kar,
brænder end Lampen ej lys og klar,

han kan møde Julebudet med Fryd.

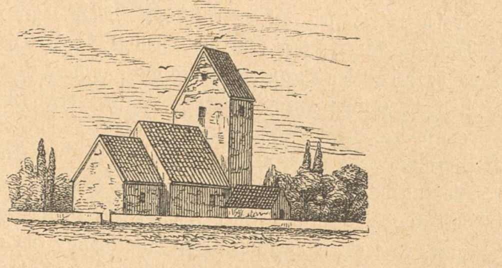

Turbinen „Holger Danske“.

Denne genialt konstruerede Vandkraftsmotor omtalte vi i „Husvennen“ Nr. 11 og har erfaret, at den blandt Vandmøllere har vakt megen Opmærksomhed paa Grund af dens ualmindelige Udnyttningsevne af Vandets Kraft. Siden vi henledede Opmærksomheden paa denne lille Vandkæmpe er der anstillet flere Forsøg. Paa Fuglevad Mølle ved Lyngby er der saaledes i dette Efteraar anskaffet en Holger Danske-Turbine hvormed der blev foretaget Kraftprøve den 4de November af to anerkendt dygtige Ingeniører, den ene valgt af Konstruktøren og den anden af Køberen. Der blev foretaget en Række meget omhyggelige Dynamometer-Prøver, der viste at Turbinen ydede betydelig mere end de betingede 75 pCt. Nyttevirkning, idet den ved en Prøve, med fuld Paaslag, viste den uhørt store Nyttevirkning af omtrent 90 pCt af Vandkraften og da de overraskede Ingeniører ved gentaget Forsøg, foretaget med om mulig endnu større Omhu og Nøjagtighed end det første, fik en beregnet Nyttevirkning paa $88,^{77}$ pCt. Nyttevirkning, kan man se, at „Holger Danske“ er en Kraftkarl der kan staa sin Prøve og gør sin Opfinder, Fabrikant H. Holst, megen Ære, saa at den vil kunne blive mange Vandmøller og Fabrikanlæg til megen Nytte.

Havebrug.

Ny Kartofler om Vinteren.

Naar man om Sommeren gør Urtekælderen ren, er det ret almindeligt, at man bortkaster en Del levnede, runkne Kartofler med lange Spirer, idet man mener, at disse ikke er til noget — højest i alt Fald til Svineføde. Det er imidlertid ifølge et svensk Blad netop saadanne Kartofler, som bedst egner sig som Læggekartofler af Hensyn til Høst om Vinteren. Man gaar da frem paa følgende Maade: Paa en Plads i Kælderen, der er udset og afspærret til Lægningen, spreder man et Lag tørt Sand, derover et lille Lag Jord og herpaa lægges Kartoflerne med deres Spirer, som man maa passe ikke at brække. Kartoflerne dækkes med et Lag Jord af 3 Tommers Tykkelse; der trykkes forsigtigt til. Naar Kartoflerne er lagte saaledes i Forsommeren, vil man ved Juletid kunne høste ny, faste Kartofler af Størrelse som Valnødder.

Det er endnu bedre at lægge Kartoflerne paa Træflader, da man kan stille flere saadanne ovenover hverandre og saaledes paa ligestort Fladerum faa et større Udbytte. Ved at høste en Fladefuld ad Gangen, kan man have ny Kartofler til i April Maaned. De Kartofler, man saaledes avler, er meget fastere end de tidligt drevne Kartofler, skønt de ikke opnaar samme Størrelse.

En anden Maade at høste ny Kartofler paa om Vinteren er, at lægge Knolde paa Frisand i August og siden dække med Blade og Granris. Ved Nyaarstid kan man saa begynde at høste. De paa denne Maade erholdte Kartofler er dog ikke af saa god og fast Kvalitet som de, der høstes paa førnævnte Maade. Meddeleren kan af egen Erfaring garantere for Godheden af Kartofler, dyrkede til Vinteren i Kælderen.

J. J.

For Hus og Hjem.

Brugen af Vadskebræt i Spanien. De saa meget brugte Vadskebrætter med Zinkbelægning har den Skrøbelighed, at de hurtig gennemvadskes og da er ubrugelige, ligesom de ogsaa ved ufornuftig Brug slider for stærkt paa Tøjet. En Dame, som nu er bosat i Spanien, fortæller i et tysk Blad for Hjemmet, at man der bruger Træbrætter, der er langt at foretrække for dem af Metal. Bliver de glatvadskede, lader de sig nemt udsuge igen. Et Vadskebræt findes der i hvert eneste Hus, og Vadskekonerne forstaar udmærket at benytte det. Medens der hos os gøres unødvendig Støj, der ogsaa gaar ud over Tøjet, gaar alt der saa roligt, saa det er en Lyst. Man tager f. Eks. fire Lommetørklæder, sæber dem ind enkeltvis, lægger Hjørnerne udad og griber saa Tørklæderne med begge Hænder, saa de kommer til at ligge under Haandballerne, hvorpaa man ruller dem op og ned paa Brættet og stadig faar noget Vand med op. Vadsken bliver ved denne Behandling meget ren og det i langt kortere Tid end ved den blotte Gniden mellem Hænderne, medens den intet lider ved denne Behandling. For en lille Husholdning egner et saadant Vadskebræt sig meget bedre end en Maskine. Der hører ganske vist Øvelse til at kunne gøre de spanske Vadskekoner det efter; vedkommende Dame maatte øve sig adskillige Gange, inden det lykkedes hende at arbejde saa lydløst og behandle Tøjet saa skaansomt som de, der var vante til Turen.

*

Til Farvning af Kødsuppe anbefales at rense fem ikke for smaa Løg og skære dem i ikke for tynde Skiver. Paa en Pande rister man saa disse Skiver, til de bliver mørkebrune paa begge Sider, og kommer dem paa Suppen, der ikke blot faar en smuk brun Farve, men ogsaa en behagelig, kraftig Smag. Suppen maa sies, før den øses op.

*

Skæmt.

Enighed. Bonden: Nej — enige, det tror jeg nu nok, at jeg og min Kone har været en eneste Gang i vort Liv. Ser De, ellers havde vi altid hver sin Smag, og naar den ene vilde det, saa vilde altid den anden det modsatte. Men saa i Vinter, da vort Hus brændte, saa blev vi enige, for vi fik begge to een Tanke, og det var at komme først ud af Døren!

Falsk Opfattelse. En Bonde vil til at køre over Skinnerne, idet Bommen allerede er ved at sænke sig.

Banevogteren (styrter til): Tilbage — ser De ikke, at Toget kommer, her kan De ikke komme frem nu.

Bonden: Men jeg maa over, jeg har Hastværk. Jeg vil køre over, om jeg saa skal køre den Karl hele hans Lokomotiv sønder og sammen.

Børnetanker. Lille Klara: Hør Mama, hvor kan det være, at alle de bedste Ord, der gives, siges dobbelt? Hør engang: Mama, Papa, Bonbon.

Et amerikansk Avertissement. I et amerikansk Blad stod følgende Avertissement:

„En ung Mand søger en Plads som Svigersøn i et stille, roligt Hus.“

Fra Skolen. Professoren: „Cæsar blev myrdet 44 Aar før Kristi Fødsel — besynderligt at ingen af eder ved det.“

Eleven: „Det har vi endnu ikke lært, Hr. Professor.“

Professoren: „Jamen dette Tal er dog saa let at huske.“

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

11 12 13 1 2

Dagene glider, Aarene gaar,
men, trodsende Aarene, denne formaar
klart at kalde i Mindet frem
Tiden, da i vort Barndomshjem
vi i vor glade og sorgløse Færden
kendte saa lidt den urolige Verden.
Og Læser, vist du
efter den længes stadig endnu —

3 4 5 6 7

efter at den dig dette skal give.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Gid den for dig da dette maa blive.

J. J.

Gaade.

Forfra læst er jeg et Dyr, man har
fælt fundet for godt at hade.
Bagfra læst med „Penge =“, min Fa'er!
Ja, da gør jeg mange glade.

J. J.

Mørk Tale.

Jeg er en Fisk; tager du mit første Bogstav bort, bliver jeg til en Egenskab, der ikke er heldig for mig som Helhed; samme Egenskab er dernæst noget, som ikke alle kan siges at være paa samme Tid, som de er det, jeg bliver, naar ogsaa mit andet Bogstav tages bort.

J. J.

Rebus.

ſ rr pp l ag.

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 11: Konvolut — Lov — Nul — Ulk — Nok — Kolon — tolv — Ulv — Tolk.

Mørk Tale i Nr. 11: Barbar (Rabrab).

Stavelsesgaade i Nr. 11: Slagelse.

Rebus i Nr. 11: To Talere paa een Tid.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er Medlem af en Sygekasse, som yder fri Læge og Medicin i 26 Uger, men jeg har nu været syg et helt Aar. Nu har jeg faaet en Regning paa 38 Kr. fra Lægen, som jeg ikke selv kan betale. Kan jeg ikke efter den ny Fattiglov faa Kommunen til at betale den, uden at det henregnes som Fattighjælp?

J. N. i G.

Nej, den ny Fattiglov træder først i Kraft den 1ste Januar 1892 og kan allerede af den Grund ikke komme til Anvendelse i det omspurgte Tilfælde.

* * *

Kan jeg, der har et Barn sammen med en Pige, hvem jeg har tilbudt Giftermaal, som hun nægter, ikke blive fri for at betale til Barnet?

C. H—n.

Nej.

* * *

1. Er et Tyende pligtigt til selv at vaagne og staa op til bestemt Tid hver Morgen, eller er det ikke Husbondens Pligt at vække Folkene?

2. Naar man er fæstet fra November og til Maj, kan man saa faa Lov at rejse til Udlandet, inden den Tid er omme, og hvor lang Tid forud skal man meddele Husbonden det, og kan man saa faa udbetalt hele den til den Tid fortjente Løn, og hvis han ikke vil betale den, kan man da ad Rettens Vej tvinge ham til det?

En nysgerrig Tjenestekarl fra en af Øerne.

Til 1. Det er Husbondens Sag at lade kalde paa Folkene.

Til 2. Et Tyende har ikke, fordi det vil rejse til Udlandet, Ret til at forlade Tjenesten, førend hele den vedtagne Tjenestetid er omme. Rejser det uden Husbondens Tilladelse, inden Tiden er omme, forbryder det ikke blot den fortjente Løn, men gør sig endvidere skyldigt til Straf og Erstatning.

* * *

Hvilke Anbefalinger og Papirer skal jeg have for at blive Gendarm? Jeg har Anbefaling fra et Sogneraad og en Sognepræst, men ikke fra mit Fødested; kan jeg bruge dem, eller skal jeg skaffe nogle fra mit Fødested, og hvem skal jeg henvende mig til for at blive ansat?

En stadig Holder.

Ansøgning om at blive Gendarm indgives „Til Chefen for det militære Gendarmerikorps, København V.“ De Personer, der antages, skal have gennemgaaet den første samlede Uddannelse ved et af Hærens Vaaben, være ugift, af en sund og kraftig Legemsbeskaffenhed, paalidelige, ædruelige og af en ulastelig Vandel samt ikke over 35 Aar gammel. Naar de Vidnesbyrd og Anbefalinger, der ledsager Ansøgningen, blot er paalidelige, kommer det ikke i Betragtning, om de er fra det ene eller andet Sted i Landet. Iøvrigt tilføjes, at det er os ubekendt, hvorvidt der for Tiden antages ny Gendarmer.

„Husvennens“ Julebog.

Til Julen udsender „Husvennen“ i Aar den smukke og underholdende Julebog:

Fra Lyngens Land.

Tre Fortællinger af

Folkvar Krag.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens“ Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot:

„Husvennens“ Julebog.

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Indhold: Biskop Johannes Clausen, med Portræt. Juletræet, Fortælling af C. A. Thyregod. Julehilsen, Digt af Nicolaj Bøgh. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). Juletræet plukkes, med Billede. En Sørøver, af Carit Etlar, (Sluttet.) Julebudet for de ømme Hjerter, af L. Schrøder. Turbinen „Holger Danske“. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. „Husvennens“ Julebog.

Nr. 13. Søndag den 27. December. 1891.

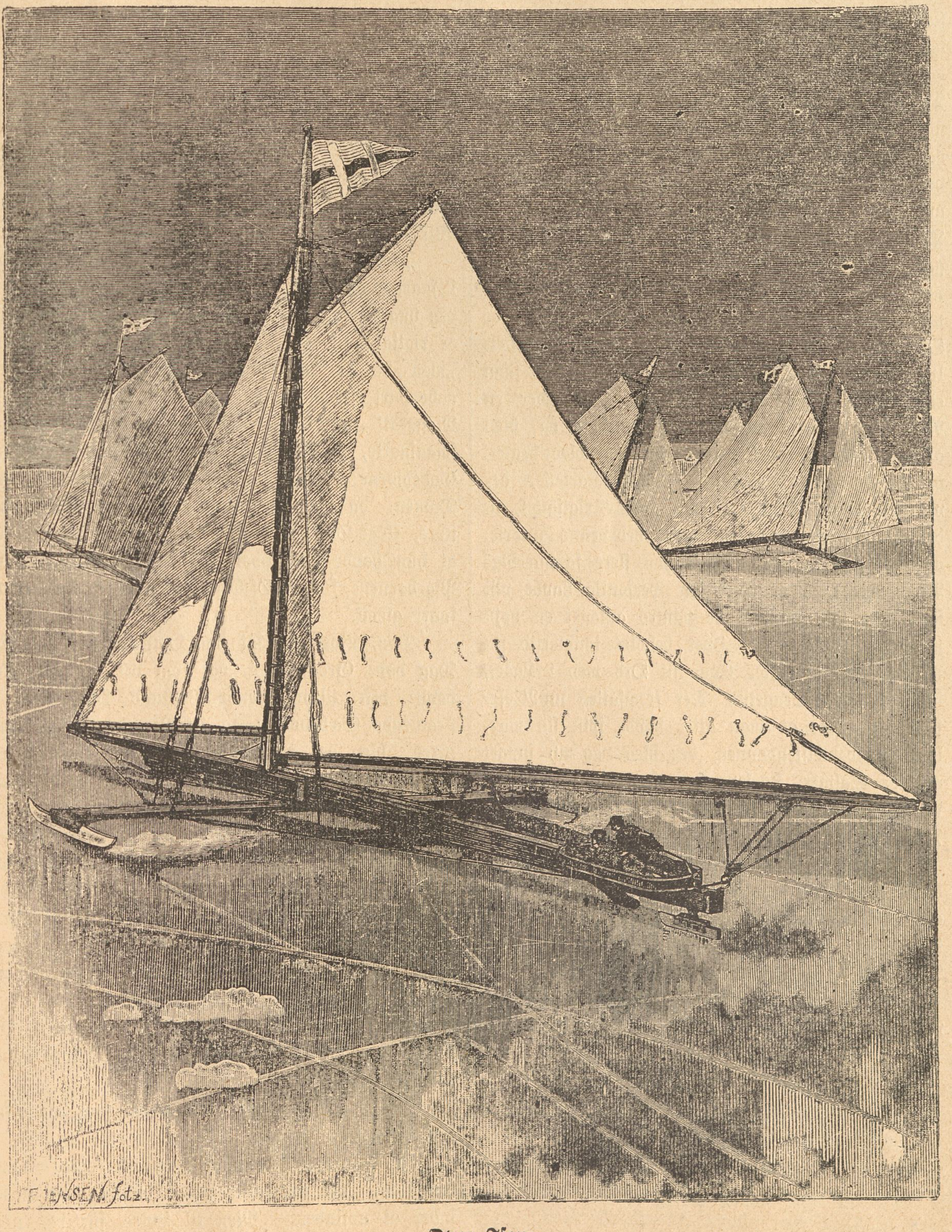

Over Isen.

Juleaften

i en jydsk Bondegaard.

Læseren kender sagtens Talemaaden om Juleaften, der kom bag paa Kærlingen, hvilket jo vil sige, at den kom, før hun var bleven færdig til at tage imod den. Det har ogsaa hændt for Folk, at de er blevne vel tidligt færdig til at holde Jul, og baade om denne og hin ensomme Gaard ved man at fortælle, at Beboerne var gaaet vild i Tidsregningen, saa de holdt Jul en eller to Dage tidligere end andre Folk. Her skal imidlertid ikke fremstilles en saadan Fejltagelse, men kun skildres, hvorledes man for henved 40 Aar siden festligholdt Juleaften i en ensomt liggende Bondegaard paa Heden.

En overordentlig travl Tid var der gaaet i Forvejen for Husmoderen og hendes to Tjenestepiger; thi alt i Huset skulde tvættes og rengøres, lige fra Sølvskeer og Bægere til Husets Loft og Gulv. Saa skulde der bages Grovbrød og Finbrød og forskelligt Juleknas; der skulde brygges Godtøl og brændes Brændevin, hvilket sidste rigtignok var ulovligt, men lige fuldt blev besørget. I lige Maade maatte man have saa megen Uld spundet, at man kunde have nok at strikke af i 14 Dage; thi fra Juleaften til Helligtrekongersdag maatte intet Værktøj løbe rundt i Huset, altsaa maatte der heller ikke spindes. Mandfolkene havde ganske vist ogsaa nok at bestille, men ikke meget, som den kommende Højtid efter Folketroen gjorde nødvendigt, og noget af det væsentligste: den omhyggelige Rengøring i og omkring Gaarden, blev de dette Aar fri for en Del af, idet der indtraf haard Frost med betydeligt Snefald.

Vinteren indtraf det Aar tidligt og tegnede til at blive streng. Der var allerede Nød paa Færde blandt Markens Vildt, saa Harerne dristigt nærmede sig Kaalgaarden, medens Ræve sneg sig tæt ind til Udhusene. Flere Dage i Rad havde et Ørnepar staaet paa en nærliggende Hedebrink og holdt Øje med Faarene, naar de var ude til Vands. Ja, havde Hyrden og Gaardhunden ikke været, var

vist det sidst fødte Gimmerlam, som altid sjokkede bagefter Flokken, blevet Ørnenes og Rævenes Bytte. Det er rimeligt, at Tiden ogsaa var streng for Fattigfolk; men de saa dog almindeligt Julen trøstigt i Møde, thi de vidste, at Velgørenheden da vilde være virksom for at forskaffe dem en glædelig Fest. Dagen til Juleaften havde da ogsaa Husmoderen i den omtalte Gaard holdt Hyrdedrengen godt i Aande; thi lige fra Morgenstunden af var han paa Farten med Gaver til Egnens fattige Huse, og hans Byrder var saa store, at det vist blev kendt i Konens Forraadskammer. Dog, det var noget, der ikke skulde snakkes om; det var en stille, bramfri Gavmildhed, der var almindelig i Egnen.

Gaardens Beboere tog ikke noget Hensyn til Ørne og Ræve, som de agtede for personlige Fjender; men ellers blev de umælende ikke forglemte; thi de skulde ogsaa have en glad Juleaften. Derfor bares en vægtig Havrekærv bort fra Gaarden og spredtes paa Sneen som en Gave til Harerne, og en anden Kærv stilledes hen paa Møddingen, for at Spurve og andre Smaafugle der kunde holde et rigeligt Maaltid; Hornkvæget, som ellers plejede at faa en Dynge Rughalm at gumle paa i de lange Nætter, fik den Aften et rigeligt Maaltid af det bedste Hø, der fandtes i Laden. Da Dørene var lukkede til Udhusene, tog en af Karlene et Stykke Kridt og gjorde Kors paa alle Døre og Luger. Det skulde værne mod Troldtøj. Men det maatte Husbonden ikke vide; thi han var ikke overtroisk, sagde han. Maaske var han dog ikke helt uvidende om Sagen og var ikke saa rent fri for Overtro, som han gav sig Mine af. Imidlertid blev der draget Omsorg for at afvaske Kridtkorsene den næste Morgen, før han stod op.

Det var en smuk solklar Vinterdag; men da det led mod Aften, fik Husets tvende Børn mærkelig travlt; thi nu skulde „Julen“ komme, og de havde faaet den Mening, at den vilde komme Syd fra og vilde overskride Hedebankerne der ovre, lige idet Klokken i det fjerne Kirketaarn begyndte at kime. Der laa bag Gaarden en Kæmpehøj, fra hvis Top man baade kunde se Kirken og Hedebankerne, og der løb Drengen og Pigen til og fra og stirrede og lyttede. Det var dem ikke rigtig klart, om Julen vilde komme i Skikkelse af en Engel med Vinger eller som en gammel hvidhaaret Mand med Pose og Kæp, eller om den maaske slet ikke vilde blive synlig. De vidste dog helt vel, hvad de selv i alle Tilfælde havde at gøre.

Solen dalede i Vesten og kastede sine sidste Straaler vandret hen over den tindrende hvide Flade. Drengen og Pigen stod forventningsfulde paa Højen, og nu løb Kirkeklokkens festlige Toner gennem Luften. Børnene syntes bestemt, de saa noget komme Syd fra; men de fik ikke Tid til at se efter, hvad Skikkelse dette noget havde; thi de styrtede hjemad i fuldt Løb, aabnede Døren ind til Stuen paa vid Gab, stillede sig paa Gulvet med foldede Hænder og sagde:

„Du kære Jul, kom ind, kom ind
med Bud fra Gud til Sjæl og Sind!“

Da Klokken begyndte at lyde, stod Manden ude i Gaarden. Han løftede sin Hue og sagde: „I Jesu Navn!“ Mandfolkene samledes om ham; thi Dagsgerningen var i det hele endt. Et og andet var der endnu at efterse; men derom taltes der hviskende, og intet lydeligt Ord lød, før Kirkeklokken havde ophørt at kime. Siden gik man ind i Stuen, hvor Julelysene allerede brændte paa det blankskurede Egebord. Et enkelt Lys stod og brændte i Vinduet ud til Gaardspladsen, og det blev ved at brænde hele Aftenen, som om det var, for at Smaafuglene skulde have Belysning til at holde sig lystige med deres Havrekærv; men om Lyset egentlig stod der af den Grund, skal jeg ikke kunne sige.

Husbonden satte sig for Bordenden, og Folkene tog Plads paa den Maade, at Hyrdedrengen, der ellers plejede at sidde nederst, fik Plads nærmest Manden, og det øvrige Tyende satte sig fremdeles i omvendt Rangfølge.

Maaltidet bestod af Boghvedegrød, Kødsuppe og Ribbensteg, selvfølgelig med Brændevin til og imellem Retterne. Før og efter Maaltidet foldede Manden Hænderne om sin Hue og læste Bordbønnen, og da der var taget af Bordet, oplæste han Juleevangeliet og sang et Par Salmer, hvorved de Husfæller, der havde Sangstemme, stemte i med. Derefter stoppede Manden sin Pibe og fremsatte Tobakskassen til det mandlige Tyendes Afbenyttelse. Der dampedes dygtigt. Husmoderen uddelte Pebernødder, og der kom Spillekort paa Bordet; men Kortspillet blev ikke til noget, thi imellem de ældre Husfæller var der allerede kommen en Samtale i Gang om tidligere Julefester og hvad mærkeligt, hver enkelt da havde oplevet. Da den egne Erfaringskreds var ved at udtømmes, kom Naben til Sagn og Eventyr, for saa vidt de stod i nogen Forbindelse med Juleaften. Nu var den yngre Del af Husstanden lutter Øre, medens de ældre udkrammede alle de Juleeventyr, de vidste. Det var en Opfriskelse af, hvad enhver i den Netning havde hørt og kunde huske. Det overjordiske og underjordiske spillede stærkt med deri. Forvanskede og tillæmpede, om end let kendelige, Afgudssagn og Helgensagn, Eventyr om Nisser og Trolde, om Jerusalems Skomager samt om Spøgelser og Varsler fremkom i broget Blanding og med særegent Farveskær, eftersom Fortælleren var mer eller mindre troende. Husbonden vilde have Ord for ikke at være overtroisk, og hans Fortællinger var krydrede med spottende Tillæg; han sang endogsaa en Vise om en ulykkelig Kalv, der en Nat var kommen ind paa Kirkegaarden og blev antagen for et Spøgelse, indtil Præsten blev hentet, og Sandheden opdagedes. En af Karlene, der var en rigtig Noland i Troen, mente rigtignok, at der kunde gerne være et „men“ ved denne Historie, og til Bevis derpaa fortalte han flere sandfærdige Begivenheder, hvor Djævelen personlig havde vist sig, men lige overfor de vantro antaget en højst usklyldig Skikkelse. — Hver beholdt imidlertid sin Mening og gav efter Evne sit Ord med i Laget, indtil det blev Sengetid. Der fremsattes nu Æbleskiver, og efter at man atter havde spist sig mæt, læste Manden Aftenbønnen, der blev paa ny sunget et Par Salmer, Karlene saa efter, om Kvæget var roligt, Pigerne malkede til Kvælds, og alle Husets Folk søgte til Hvile.

Manden, „der ikke var overtroisk“, lagde imidlertid Salt paa et Knivsblad og Brødbidder paa et andet og stak begge Knivene fast i en Sprække i Bjælken, for deraf at spaa om det kommende Aars Vejrlig og Afgrøde; thi det — sagde han — var ikke Overtro, og han var desuden slet ikke vis paa, at Spaadommen vilde holde Stik.

E. A. Thyregod.

Smaa Uforsigtigheder.

Man bør være forsigtig, med hvad man siger; det er en gammel Regel, og man paastaar, at vi gamle Tanter især kan have godt af at skrive os den bag Øret. Men det er nu min Mening, at unge Piger ogsaa kan have Gavn af at give Agt paa, hvad de siger, for ikke at tale om, at Mandfolk ogsaa til Tider kan være lovlig aabenmundede. Hvor nødvendigt det er at passe paa sin Mund, og at Undladelsen heraf skaffer os mange smaa Fortrædeligheder, har sikkert de fleste erfaret, og jeg vil i det følgende give Læsere og Læserinder en lille Huskeseddel i saa Henseende, hvoraf man blandt andet kan lære paa ny at indprente sig Sandheden af den gamle Visdoms Ord: At tale er Sølv, at tie er Guld.

I en mig bekendt Grosserersamilie i København var der to Døtre, rare, kønne Piger, men lidt forkælede og overmodige, som det gerne er Tilfældet, med hvem der opvokser i et velhavende Hjem. De boede paa Vesterbro og tog et Par Gange om Ugen Sangtimer hos en Operasanger, der boede paa Østerbro, hvorhen de saa kørte i Sporvogn. Paa disse Ture talte de med hinanden i den noget selvsikre, hensynsløse Tone, der er ejendommelig for Lykkens Skødebørn. En Dag vakte to medkørende Personer deres Opmærksomhed; den ene var en rejseklædt Dame, der med et overanstrengt Udseende og tillukkede Øjne lænede sig mod et Hjørne i Vognen, som for at faa nogle Minutters Hvile, den anden var en ved Siden af hende siddende Dreng, som med livligt spørgende Blik saa sig om til alle Sider.

„Det er mærkeligt, at et Menneske kan sove i saadan en Støj,“ sagde den ældre Søster til den yngre. „Jeg gad vide, hvem hun er. Drengen er rigtig net.“ — „Aa ja,“ svarede den yngre, „men de er saa underlig klædte paa. Det er aabenbart Provinsfolk. Har du nogen Sinde set Mage til Hat?“ — Og saadan blev de ved at smaasnakke, indtil de to fremmede stod ud ved et Gadehjørne. Det noget spydige Blik, hvormed Damen, da hun, idet hun rejste sig, aabnede sine store, kloge Øjne, maalte de to Sladdertasker, røbede, at hun havde hørt hvert Ord. Naturligvis blev Pigebørnene for et Øjeblik lidt flove; men det var snart glemt.

Dog, Livet er rigt paa Omskiftelser. En skøn Dag døde Grossereren, og, som det saa ofte sker, havde den tilsyneladende Velstand kun været en straalende Sæbeboble; da Kreditorerne havde faaet deres, blev der ingen Ting tilovers, og Døtrene maatte ud i Verden for selv at tjene deres Brød. Ved nogle Bekendtes Mellemkomst blev den yngste af dem antagen som Lærerinde for Børnene hos en Oberst, der boede i en af vore større Købstæder. Hun rejste derhen, blev paa Banegaarden modtagen af en Tjener, og med bankende Hjerte traadte hun ind i Stuen, hvor hun skulde forestilles for sine tilkommende Elevers Moder, hvem hun ikke kendte. Men hvilket Møde!

„Ah, er det Dem, Frøken!“ udbrød Oberstinden. „Men hvordan vil De kunne trives blandt os Provinsfolk?“

Det var den Dame, med hvem hun havde kørt i Sporvogn.

Ja, hvordan den unge Pige nu søgte at undskylde sig, det overlader jeg til mine unge Læserinder at udfinde. Men til Lykke for den uforsigtige Pige var det en virkelig dannet og god

Dame, hun her havde truffet, en Husmoder, som forstod snart at faa afsløret det Guld, der laa skjult paa Hjertebunden af den ubetænksomme unge Pige. Men det gaar ikke altid saa heldigt.

Tante Grete.

Paa Aarets sidste Dag.

Nu bjærger Aaret sin Sol bag Sky,
som Aandedrag ud det rinder
og søger i Nattens Skygger Ly
med mange brogede Minder.

Det har vel Grund til at gemme sig godt;
thi skjult i Favnen det ejer
saa meget skummelt og haardt og raat,
som aldrig kan vinde Sejr.

Saa megen Synd og saa megen Nød
dets Ukrudts Frugter har været;
saa meget, der sig mod Gud forbrød,
dets onde Magter har æret.

For kristne Folk i Guds Ledebaand
det aander dog Liv og Varme,
det staar som den gamle Simeon
med Barnet i sine Arme.

Og ind i det nye Aar vi gaa
og frygter ej Angest og Vaade;
vi beder, at Barnet vokse maa
i Alder, Visdom og Naade.

Vi synger højt: „Lad Tidernes Fjed
„forsvinde med Sot og Helse;
„vi lader dem fare bort med Fred;
„thi vi have set din Frelse!"

Nicolaj Bøgh.

Over Isen.

(Med Billede.)

Sejladsen er ikke alene indskrænket til de aabne Vande, ogsaa naar Isen med sine stærke Baand binder Søens Vover, flyver Fartøjer med svulmende Sejl fra Kyst til Kyst. Det er især paa de store amerikanske Indsøer, at disse saakaldte Isbaade benyttes. Omstaaende Billede giver en tydelig Forestilling saavel om Fartøjets Bygning som om Sejladsen. Forsynet med Ror, Mast og mægtige brede Sejl glider Baaden frem paa en Art Skøjtejærn, der tillader den hurtigste Fart. Betingelsen er kun en nogenlunde gunstig Vind, og har man fuld Medvind, saa meget des bedre. Da jager Fartøjet af Sted med en næsten utrolig Hurtighed, selv om der ogsaa er dygtig Fragt om Bord.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

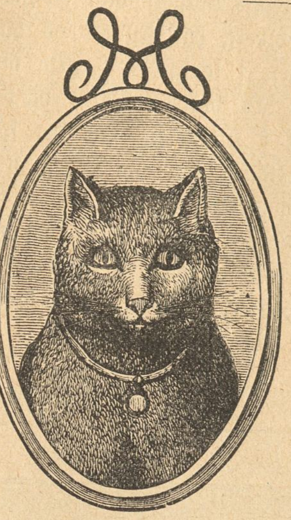

aa jeg spørge om denne Persons Navn, Ekscellense?"

„Monsieur Lynge, Hofjunker Lynge til Ravnstrup."

Denne Gang gav det et Sæt i Politimesteren. To Efterspørgsler i Løbet af en Time efter den samme Person, var dette ikke mere end et Tilfælde? En rød Traad kanske, der kunde lede til en Opdagelse.

Der gik pludselig et Lys op for ham, medens han stod der foran den stolte hovmodige Hofmand, som, kroende sig lig en Paafugl i sin Værdighed, mente at have Retten til kun at fordre, saa skulde man ubetinget lyde. Hvor trivedes vel Rænker og Kabaler saa godt som i Hoffets lumre, slibrige Atmosfære, med al dens forlorne Herlighed og Flitter, og hvem havde vel egentlig Tillid til den listige Grev Reitzenstejn, som gik Kongen saavel som Dronningen under Øjne. Hvad om nu Nøglen til den Sag, i hvilken han nylig var bleven indviet, og som var begyndt at interessere ham selv, laa i denne Mands Haand?

Grev v. Reitzenstejn tog sig en Pris Tobak af sin kostbare med Ædelstene prydede Gulddaase og holdt den sirlig mellem Tommel- og Pegefinger, inden han førte den op til Næsen. „Nu, min gode Monsieur Torm, hvad siger han hertil?"

Naar Overhofmarschallen var majestætisk eller blev utaalmodig brugte han Benævnelsen han, selv lige overfor Stadens Politimester.

Erik Torm, der virkelig var bleven staaende i Tanker, skyndte sig at gøre sin Fejl god igen. „Jeg siger, Ekscellense, at jeg intet kender til denne unge Mand, men at jeg selvfølgelig skal gøre alt for at tjene eder, saa meget mere som jeg forstaar, at det er en Sag af Vigtighed, hvorom det drejer sig."

„Af yderste Vigtighed! Ikke alene for mig men — for andre, som —" her afbrød Ekscellensen sig selv ved at nyse flere Gange paa det voldsomste — „som sikkerlig vil vide at lønne eders Tjenester."

„Ekscellense, jeg gør kun min Skyldighed i Embeds Medfør."

„Godt, godt, Monsieur Torm! Han — I kan være forvisset om min Erkendtlighed, eders Nidkærhed skal — hm — blive omtalt paa højere Steder! Men fremfor alt Tavshed, min gode Mand, det hele er en gehejme Affære — I forstaar jo vel?"

Erik Torm kunde næppe undertrykke et Smil. „Fuldkomment, Ekscellense, fuldkomment!"

Da Grev v. Reitzenstejn atter havde trukket sig tilbage fra de borgerlige Enemærker og humpede henad Gaden fulgt af en Lakaj, stod Politimesteren endnu i dybe Tanker og stirrede frem for sig.

„En sælsom Historie, mere indviklet end jeg havde tænkt. Jeg kendte en Del af min kære, højsalige Herres Hemmeligheder og galante Eventyr, her synes dog at skjule sig noget, som jeg ikke har vidst," mumlede han. „Komtesse Renata v. Nordensee var i sin Tid en stor Skønhed, hendes Broder her en smuk Mand, det mindes jeg godt; og Dronning Anne Sofie — — hun, hvis Hjertes Krav, trods alt hendes Letsind dog aldrig ganske tilfredsstilledes, som midt i den dyrkøbte Storhed dog ofte sukkede i Savn og Længsel, fældede Taarer i Smug, dem kanske ingen saa uden Gud og jeg, der saa ofte maatte være Overbringer af ubehagelige Budskaber fra Kongen, naar han havde været vred og i sin Heftighed bebrejdet hende, at hun gjorde for meget for sin Familie, og at det var Reventlowerne som regerede Danmark og ikke ham. Var det hende, som fejlede, som i et Øjebliks opblussende Lidenskab havde glemt sig selv, eller var det ham? Men Gaaden vil kanske blive løst, den skal løses, staar der end højere, mægtige Personer bag ved, og hvem kender ikke Stifsønnens Sindelag mod Stifmoderen, Kong Kristian og Sofie Magdalenas Had til den forviste og forskudte Anne Sofie Reventlow, som saa længe havde fordunklet den lille tyske Prinsesse og med Nød og næppe taaltes ved Kong Frederiks Side? Ja, det gælder kanske mere her, end jeg først vidste af, og det gælder tillige at holde Øjnene aabne; Grev Nordensee skal i mig finde en lige saa trofast som udholdende Medhjælper og Bundsforvant?"

VI.

Lykken begynder at blive Povl ugunstig.

Uden at have nogen Anelse om at blive iagttaget i sin Færd eller at have vakt en saa sælsom Interesse hos to saa fornemme Mænd som Greverne Reitzenstejn og Nordensee, havde Povl Lynge i et Par Maaneder, efter de sidst fortalte Begivenheder, fortsat sit vante Liv i Residentsstaden.

Og dog var der foregaaet ligesom en Forandring med ham siden hin Festaften i det Danneskjoldske Palæ.

Det var, som om Karine Thotts hovmodige Adfærd, hendes afvisende Kulde just i det Øjeblik, da han havde besluttet sig at vove det afgørende Skridt og udtale sine Følelser for hende, havde begyndt at aabne Øjnene paa ham for den Kendsgerning, at han egentlig kun var taalt i de fornemme Kredse, der havde aabnet sig for ham, og ingenlunde maatte betragte sig som deres Lige. Saa længe han holdt sig beskedent indenfor visse Grænser, lod sig beskytte og tage under Armene som den, der havde opnaaet en stor Gunst og ufortjent Lykke ved at færdes i det adelige Samfund, saa længe gik Tingene af sig selv, men næppe begyndte han at lade sin dristige Hensigt skimte frem, vovede at optræde som erklæret Bejler til en af Adelens Døtre, saa lod man ham med Haan og Kulde forstaa, at en slig Dumdristighed aldrig vilde blive taalt, og at han gjorde bedst i at holde sig i en passende Afstand.

At den smukke Karine, som ved alle Lejligheder havde opmuntret ham og søgt at drage ham til sig, havde spillet et farligt Spil med ham, begyndte han at ane, skønt endnu kunde han dog ikke ganske opgive Tanken om, at hun i sit Hjerte var ham god og alligevel foretrak ham for den dumme, indbildske Fætter.

Men nu, i den sidste Tid var de Thottske Familiegodser blevne forenede og ophøjede til et

Baroni, og Arvingen til Gaunø, Baron Tage Thott var ikke længer et Parti, som kunde afvises. Overalt taltes der om det paatænkte Giftermaal mellem ham og hans smukke Kusine, og naar Povl spurgte Axel, trak denne med et Smil paa Skuldrene, han vilde ikke rigtig ud med Sproget. Men ud af Karines Øjne læste han endelig det afgørende Svar: i hendes Blik stod nu kun Ligegyldighed og Kulde at læse, tydeligere end Ord gav det ham at forstaa, at nu var den Drøm forbi, Legen hun havde leget med ham, den borgerlige, var til Ende for stedse. Og saa havde Povl trukket sig tilbage. Maaske var det mere hans Forfængelighed end hans Hjerte, der var bleven krænket, men, selv om den havde været mest Indbildning, saa havde dog hans Følelse for Karine Thott været hans første Kærlighed, og bitter, selv om den ikke efterlader dybe Spor, er altid en Skuffelse i de unge Aar.

Paa Povl Lynge havde den da ogsaa gjort sin Virkning. For at bedøve Smerten over det lidte Nederlag, Ydmygelsen og Krænkelsen, havde han kastet sig ind i en Hvirvel af hine lavere Adspredelser og Nydelser, der i Længden virker lige ødelæggende paa Sjæl og Legeme. Det var især Spillesygens Dæmon, der havde grebet ham. Hazardspil, der senere under Struensees Periode skulde gribe saa meget om sig i alle Stænder, at der til sidst ved alvorlige Foranstaltninger maatte skrides ind for at hindre dette Uvæsen, der bragte Ulykke over mangen Familiefader, Harm og Skændsel over mangt et Hoved, var paa den Tid just begyndt at komme i Mode, særlig i de højere Klasser, hvor man sjældent kom sammen uden at drive det efter en højere Maalestok og kappes om, hvem der turde vove de fleste og dristigste Indsatser.

Det Uheld, hvori Povl havde siddet hin Aften, lod til at skulle følge ham.

Han tabte næsten bestandig, den ene Sum efter den anden gled ud af hans Lommer, og saa var det bestandig, som om just det æggede ham til at blive ved. Han kunde i Timevis, til langt ud paa Natten, med feberagtig Ophidselse følge Spillets Gang, Spændingen bragte Glemsel, og det var jo den, han søgte. Forvaaget og forsviret kom han hjem henad Morgenstunden, ærgerlig paa Alverden og paa sig selv. Den store Verden vendte ham Ryggen; Rygtet om hans Dristighed, at hæve sine Øjne til Karine Thott, var blevet almindelig bekendt, det havde man for at optage slig en borgerlig i sin Midte, en Slange udklækket i ens Barm!

Rasmus Lynge og Politimesteren.

Kun de unge Junkere, Svirebrødrene og Deltagerne i hans Udskejelser forblev ham tro og søgte endnu hans Selskab, saa længe han endnu havde nogle Penge. Naar Fuglen først var grundig plukket, kunde man jo altid lade den flyve!

Saaledes stod Sagerne, da den gamle Rasmus Lynge en Aftenstund i Slutningen af Vinteren bankede paa Døren i hans statelige Hus i Skindergade. En ægte gammeldags Borgermand, en Jeronimus, saaledes som Holberg har skildret os ham i sine udødelige Komedier, i langskødet Frakke med Hatten trykket ned over den buklede Paryk og den lange sølvknappede Stok i Haanden, var det som paa denne raakolde Martsdag den ene Gang efter den anden satte Dørhammeren i Bevægelse, uden at nogen tog ringeste Notits deraf eller kom for at lukke ham op, og med Jeronimus kunde han have raabt: Hej, I Slyngler, I Kanajler, I dovne Fyldehunde, skammer I eder ikke over at ligge og snue paa denne Tid af Døgnet og lade en gammel Mand gaa her udenfor og være eders Nar; lukker mig blot ind, saa skal min Kæp min Tro danse Runddans paa eders Rygstykker! Thi Sagen var den, at hans Broders haabefulde Arving til langt ud paa Natten havde haft Sviregilde og endnu ikke havde sovet Rusen ud, og en søvndrukken Tjener, der havde kigget ud af Vinduet, havde erklæret, at det ikke var værd at ulejlige sig ned for at lukke den gamle Gripomenus op, da det sagtens var en Rykker, som kom for at kræve sine Penge.

Men alt det vidste nu Forvalteren fra Ravnstrup intet af, og han tænkte ikke paa et Ukvemsord, medens han stod der med Hjertet fuldt af Sorg over sin Brodersøn, hvis Levned han nok forstod, ikke var ganske, som det burde være. Det var mange Aar siden, han havde været i København, og det havde kostet ham en svær Overvindelse at rive sig løs derhjemme fra, men Povls Breve i den sidste Tid, der bestandig indeholdt Begæringer om Penge, som han til sidst ikke vidste, hvorledes han skulde skaffe, havde gjort denne Rejse til en Nødvendighed. Han maatte tale med Povl og forestille ham, at det ikke kunde vedblive at gaa paa den Maade; Gaarden var ingen Guldgrube, og Indkomsterne af den forslog ikke halvvejs til Udgifterne, naar han fremdeles vilde bruge saa mange Penge og ikke agte paa dem for mere end det Snavs, han traadte paa. Bønderne, som i Begyndelsen havde været saa glade ved det milde Regimente, sukkede allerede under de høje Afgifter og Skatter, han havde maattet paalægge dem, og knurrede saavel over ham som over Herremanden, der vel til sidst endte med at anskaffe Træhesten og andre Straffemidler for at tvinge og tugte dem og gøre dem til de samme elendige og forkuede Skabninger som rundt omkring paa de andre Herregaarde i Landet, Trælbyr i de tyranniske Herrers Hænder, der saa skammeligt misbrugte deres Ret og Myndighed.

Den vedvarende Banken af Dørhammeren, der genlød i den stille Gade, havde begyndt at lokke Folk til Vinduerne, hvorfra det ene Hoved blev stukket frem efter det andet, for at spørge om, hvad der var paa Færde, om der var Ild i Huset, siden der gjordes saadan Allarm, og et Par Stemmer kaldte ad Vægteren, der ogsaa et Øjeblik efter kom til Syne med sin Morgenstjerne i Haanden og det vældige Nøgleknippe ved Bæltet, just som en Spøgefugl, der var kommen til, havde givet sig til at dundre løs paa Døren af alle Kræfter.

„Halløj, hvad er her paafærde? Hvo forstyrrer paa denne Tid af Dagen, der nærmer sig sin Ende, Stadens og Borgernes Ro ved slig utidig Larm? Kan han endelig ikke komme ind i Huset hos Monsieur, hvorfor forføjer han sig da ikke roligt bort og kommer igen i Morgen, saa har de sagtens udsovet deroppe, endog det nok er vilde Fugle, der har for Skik at gøre Nat til Dag.“

Rasmus Lynge forklarede, at han var en Slægtning af Husets Ejer og var kommen hid fra Landet for at besøge ham i et vigtigt Ærinde, men da han ikke agtede at foranstalte Opløb i Gaden, indsaa han det fornuftige i Raadet og vilde se at faa Logis for Natten i en Gæstgivergaard der i Nærheden.

Ja, det var godt nok, mente Vægteren, men han var pligtig at anholde alle løsgaaende Personer, saasom der af disse krævedes Mulkt for Gadeuorden og utilbørlig Spektakel, og det er ikke godt at vide, for hvor let Køb den skikkelige Landmand vilde være sluppen, dersom ikke i det samme

en af de tilstedeværende, hvem Larmen havde hidlokket, havde raabt: „Død og Plage, der har vi Politimesteren i egen Person, nu faar vi at se Løjer!"

Og virkelig var Stadens vise Øvrighed, Monsieur Erik Torm i egen Person, fulgt af tvende af „Byens Folk", som Politibetjentene dengang endnu benævnedes, og af hvilke den ene bar en Lygte, — en Forsigtighed, som Gadernes saare tvivlsomme Belysning nok kunde gøre nødvendig — i dette Øjeblik fra Hjørnet af Købmagergade drejet ind i Gaden. Der blev øjeblikkelig Stilhed, medens Øvrighedspersonen selvfølgelig standsede, for at erfare Grunden til den usædvanlige Støjen i en ellers saa fredelig Gade paa denne Tid af Døgnet, men næppe var Skæret af Lygten faldet paa den gamle Forvalters Ansigt og havde oplyst hans spørge ham ud om Povl, hvortil den forønskede Lejlighed jo nu saa uventet frembød sig.

Den forhenværende Kammertjener hos Kong Frederik den Fjerde, der — hyldende det gamle Ord: „For Magt skal en bøje sig, sad den end i Hunds Bagdel" — hele Livet igennem havde listet sig frem med Lempe, gik efter Sædvane forsigtig nok til Værks, og uden at røbe andet eller mere end han selv vilde, fik han dog alt ud af sit Bysbarn, hvad denne selv vidste om Povls Herkomst. Det var rigtignok ikke meget; en omvandrende tysk Gøgler havde for omtrent femten Aar siden solgt den fem- eller seksaarige Dreng til hans Broder, som havde fattet Medlidenhed med Barnets ulykkelige Skæbne, paa Markedet i Næstved; senere havde denne Gøgler igen indfundet sig og ladet sig forlyde med, at om han blev godt betalt, vilde han af Godtfolk og med al sin Letsindighed vilde ende i Pølen, hvoraf han var bleven trukken op!

Anderledes med Politimesteren. Veltilfreds gned han sig i Hænderne, nu havde han altsaa Visshed for, at den unge Lynge var et Plejebarn og ingen virkelig Søn af den rige Købmand, og med den fulgte Overbevisningen om, at han ikke kunde være nogen anden end det af Grev Nordensee efterspurgte Barn, og pludselig slog en Tanke ned i ham. Blandt dem, der havde faaet Bevilling paa Værtshushold i Staden, var ogsaa en Tysker, som i sine yngre Dage havde tjent i det Reitzensteinske Hus. Gennem Hofmarschallen havde han opnaaet store Privilegier, lod i sin Have forevise dresserede Bjørne og Hunde, og var flere Gange bleven tiltalt for Uorden af forskellig Slags, da alskens Gøglere og omstrejfende Vagabonder havde

Skifærd paa Kirkevejen.

Træk, førend det i en forbavset Tone lød: „Rasmus — Rasmus Lynge!"

„Erik Torm!" lød det tilbage, og de tvende Mænd havde grebet hinandens Hænder, som de rystede paa det hjerteligste, trods den tilsyneladende Forskel i Stand og ydre Kaar. Begge barnefødte i Køge var de jo gamle Bysbørn og Kammerater, forinden hver drog sine Veje i Livet, og nu skulde de mødes her efter saa mange Aars Forløb. Rasmus Lynge havde snart i Korthed forklaret Grunden til Støjen og Opløbet, og paa Politimesterens Bud havde snart Vægteren og de nysgerrige forføjet sig rolig hver til sit, men selv drog han sin gamle Ven med sig for i al Ro og Fortrolighed at faa en Samtale med ham, noget angaaende den Sag, der laa ham paa Sinde, og kunne aabenbare sære Ting om denne Drengs Herkomst, der ikke var hans egen, men i sin Tid var bleven overgivet til ham af en Landsmand, der tjente i Hovedstaden hos en fornem Herre og havde faaet det Hverv af denne, at lade Barnet forsvinde saa sporløst som muligt. Om Landstrygeren virkelig havde talt Sandhed og aabenbaret, hvad han vidste for Kornhandleren, det kunde Rasmus Lynge ikke sige, den Hemmelighed havde hans Broder taget med sig i Graven, og han selv havde aldrig senere ofret det en Tanke, men formodede snarest, at det hele havde været et plumpt Bedrageri og en Pengeudpresning. Æblet falder vel ikke langt fra Stammen, og saa ædel og smuk af Udseende Povl end var, saa god af Hjerte, frygtede han dog for, at han næppe var kommen Tilhold hos ham, ligesom ogsaa hans Kone var kommen ind i Landet med en Komediantspiller-Trup; var her ikke just den røde Traad, som maatte følges og vilde kunne lede til, at der spredtes Lys, over hvad der hidtil havde skjult sig i Mørket?

(Fortsættes.)

To Venner.

Skildring af det virkelige Liv, af Robert Schak.

Morten Brink og Povl Just hed de to Venner. Træskomageriet var begges Haandværk, som de drev i Forening i et lille Hus nede under Skoven. Dette Hus, der kaldtes Troldkærhuset, og hvortil der hørte saa megen Jord, at der kunde holdes en Ko og et Par Faar, ejedes af Morten Brink. Han havde som eneste Barn arvet det efter sine Forældre; men han havde lejet det ud til Povl Just, da denne var bleven gift, og boede nu som Kostgænger hos sine Lejere.

Povl følte sig bestandig staaende i en ubetalelig Taknemmelighedsgæld til Morten, og hermed hang det saaledes sammen.

Lige oven for Skoven laa to Udflyttergaarde, kaldet Krogsgaardene. Disses Ejere var paa den Tid Jesper Foged og Bitte-Jørgen i Krogen. De var begge dygtige Mænd og ansaas for at være temmelig velstaaende, især Jesper Foged, der drev Hestehandel. Hos disse to Mænd tjente Morten Brink og Povl Just som Hyrdebrenge det første Par Aar førend deres Konfirmation. De var lige gamle. Povl, der tjente hos Bitte-Jørgen, hvor han havde en streng Tjeneste, havde aldrig kendt hverken Fader eller Moder. Han var et uægte Barn, hvis Moder døde, da han var et Par Aar gammel. Da han kom til Bitte-Jørgen i Krogen, ansaas han allerede for et saa grundfordærvet Barn, at de fleste var enige om, at af ham kunde der da aldrig komme andet end ondt og Søllehed. Og derfor kom han netop til Bitte-Jørgen, der var en streng Husbond.

Men de gode Spirer i Barnets Natur havde heller aldrig modtaget Næring eller Lys fra Kærligheden hos medfølende Menneskehjerter. Det var hos den jævnaldrende Morten Brink, at Kærligheden først kom ham i Møde og det paa en saadan Maade, at han straks blev greben og opvarmet deraf. Begge Drenge skulde passe Kreaturer i Skoven og kom saaledes til at gaa sammen hver Dag hele Sommeren igennem. Den stille, godmodige Morten Brink hjalp Povl med Lektierne baade til Skolen og til Præsten, underviste ham, saa godt han kunde, baade i Regning og Skrivning. Og da Povl langtfra var ubegavet, gjorde han snart saa stor Fremgang, at hverken Præst eller Lærer kunde undgaa at lægge Mærke dertil. Præsten havde først tænkt paa, da Povl kom til at gaa til næste Aar; men da han erfarede, hvem det var, der tog sig saa venligt af den fattige Dreng, saa nænnede han ikke at skille de to Venner ad, men konfirmerede dem sammen.

Saaledes naaede de over Konfirmationsalderen, efter hvilken Tid Forholdene ofte skilte dem ad i længre Tid; men Venskabet vedligeholdtes.

Da Morten Brink var henved en Snes Aar, døde hans Fader, og da Moderen var ked af at bo alene nede i Troldkærhuset, gav Sønnen sig i Træskomagerlære, og efter endt Læretid drog han hjem til hende, hvor han saa i mange Aar stod og drev dette sit Haandværk og samlede sig en ret køn lille Formue efter smaa Omstændigheder.

Povl Just havde i denne Tid tjent mange Steder baade nær og fjern, stedse afholdt baade af unge og gamle. Han var en paalidelig, dygtig og flittig Arbejder og en særdeles munter og fornøjelig Medtjener, en udmærket Sanger og Danser, der sjælden manglede ved nogen Lystighed.

Men dette Liv førte til, at han efterhaanden blev for løs paa Traaden. Da de unges Dans paa den Tid begyndte at holdes paa Kroen i Stedet for som tidligere skiftevis i Gaardene, saa hændtes det ikke sjældent, at Povl ved slige Lejligheder først kom hjem op paa næste Dag og da som oftest i en mer eller mindre beruset Tilstand. Jo ældre han blev, des daarligere kunde han faa Lønnen til at forslaa. „Nej, det duer ikke med de faste Tjenester," sagde han til sig selv, „det giver for lidt, en har jo næppe nok Penge til Klæderne siden mere. Nej, til Maj tager jeg Akkordarbejde ved den ny Landevej, det giver Penge, og — saa er man sin egen Mand, der kan gaa og komme efter eget Ønske."

Det var en Uges Tid før Jul, han tog denne vigtige Beslutning, og allerede samme Aften gik han ned til Troldkærhuset for at gøre sin Ven Morten bekendt med den.

„Aa, ja!" sagde Morten, „den Plan kan jo være ret god for saa mange; men — for dig duer den nu ikke!"

„Hvorfor ikke det?" svarede Povl ilter.

„Forbi du er for løs af Karakter, Povl!"

„Jeg! siger du, jeg er løs af Karakter? Har du da ikke saa tit mærket og selv sagt saa mange Gange, at det jeg vil, det vil jeg?"

„Jo, ganske vist; men det har desværre gerne været paa urette Steder, du har vist din Karakterstyrke!"

„Ja, jeg forstaar nok, hvad du sigter til!" vrissede Povl; „men du tager dig det ogsaa altid saa forbandet nær, om en ogsaa gaar hen og faar sig en „bitte Hund i Rebet" engang imellem!"

„Og du tager dig det desværre alt for let!" afbrød Morten ham alvorligt, „jeg har sagt det saa tit, at du er kommen ind paa en fejl Vej, bitte Povl."

Povl var meget fornærmet paa sin gamle Ven, da han den Aften forlod Troldkærhuset; men det var ikke første Gang, det skete, og han var ellers ikke af dem, der plejer at „lade Solen gaa ned over deres Vrede."

Juledag, da Morten havde været i Kirke, blev han oppe i Byen for at aflægge Besøg hos et Par Venner. Da han om Aftenen gik hjem og kom forbi Køreporten ved Kroen, hørte han et Par Karle staa og tale sammen derinde.

„Hør!" siger den ene, idet Povl kom tæt til dem, „følg med ind Kroen! du kan tro, der bliver Sjov i Aften. Det ender naturligvis med, at Povl Just faar Prygl, for han er bleven for overkørt, og det er et Par slemme Slagsbrødre, han er kommen i med."

„Aa! det holder jeg alligevel ikke af," svarede den anden, „at Povl skal ha' Kløj; han gør ellers ingen Fortræd. Skal vi ikke se, om vi kan faa ham fra dem?"

„Blæse med det," gensvarede den første. „Hvad vilde han i med dem for, da han kendte dem i Forvejen."

Dermed løb de begge ind i Kroen.

„Ja, enten det gaar op eller ned, saa vil jeg dog ikke staa stille og lade dem prygle den stakkels Povl til Skamme," sagde Morten ved sig selv, idet han listede sig hen og keg ind ad Vinduet for om muligt at faa lidt Klarhed over Stillingen derinde i Skænkestuen. Derinde sad Povl næsten døddrukken. Foran ham stod bandende og skældende et Par kendte Sviregaster fra en Naboby. Den ene af dem havde grebet Povl i Frakkekraven og stod og rystede ham dygtigt, medens den anden holdt ham de knyttede Næver truende op for Næsen. En Del mere eller mindre berusede Personer stod rundt omkring dem og saa til.

Uden lang Betænkning for Morten op ad Trappen for at ile Vennen til Hjælp; men han var ikke naaet længre end i Gangen, da han hørte en stærk Larm som af et tungt Fald mod Gulvet ledsaget af et Brag og et langt, klagende „Aa!"

Da Morten kom ind, laa Povl paa Gulvet tværs over en splintret Stol aldeles ubevægelig, medens begge Slagsbrødrene laa ovenpaa ham og bearbejdede ham dygtigt med Næverne.

I et Par Spring var Morten hos dem, og med et Par kraftige Tag smed han dem hver til sin Side, saa den ene rullede ind under Bordet og den anden hen mod Kakkelovnen.

„Kom hid, du der, og hjælp mig," sagde Morten til en lang, opløben Lømmel, der stod og maabede tæt ved og saa til med opspilede Øjne og aaben Mund.

Han adlød straks; og efter et Øjeblik havde Morten Povl paa Ryggen og var ude af Døren med ham.

Den kølige Natteluft bragte snart Povl til Bevidsthed; men han klagede over saa heftige Smerter i den ene Side, at det var ham umuligt at gaa alene, saa Morten maatte mere bære end følge ham ud til Troldkærhuset.

Povl kom straks i Seng; men Smerterne stilnede ikke af, og da Lægen næste Dag blev hentet, erklærede han, at to Ribben var brækkede, og at det var uvist, om Povl kunde genvinde sin Førlighed. Det var tunge Udsigter for Povl, der nu i de lange Vinteruger maatte holde Sengen ude i Troldkærhuset.

Da der var saa langt til Byen, kom Mortens Moder sjælden til Kirke om Vinteren. Hun plejede da at læse en Prædiken højt af Luthers Huspostil, og var Sønnen hjemme, saa sang han gerne tillige et Par Salmer. Denne jævne, enfoldige Husandagt gjorde et dybt Indtryk paa Povls letbevægelige Sind; sligt havde hidtil været ham saa godt som fremmed. Jo længre Tiden skred hen, desbedre befandt han sig i det hele taget ved det stille, fredelige Liv, der førtes her i den lille Familie.

„Herregud," begyndte han med bevæget Stemme en Dag, da han og Morten var alene i Stuen, „hvilket sølle elendigt Menneske jeg dog hidtil har været; og saa som jeg arme Stakkel nu til allersidst har stilet det for mig selv! Hvad skal der dog blive af mig? og hvormed skal jeg nogen Sinde kunne gengælde den Godhed, du lige siden vi var Børn bestandig har vist imod mig?"

„Ja, det sidste skal du nu slet ikke ligge og bryde dit Hoved med," faldt Morten ind paa sin jævne, rolige Maade, „for kan du bare blive rask og arbejdsdygtig igen, og saa stile dine Sager lidt bedre i Fremtiden, saa vil min Glæde være mere end Løn nok."

„Tak," sagde Povl med Taarer i Øjnene. „Men det, der piner mest, er ogsaa det elendige Liv, jeg hidtil har ført."

„Det er jo godt, Povl, men naar du nu ligesom Tolderen kommer til at se dig selv som en Synder, saa er du jo paa rette Vej og lærer at søge Hjælpen, hvor den er at finde."

Det blev langt hen paa Foraaret, inden Povl atter blev fuldkommen rask; men nu var han og-

saa bleven det baade paa Legeme og Sjæl; thi han var under sit lange Sygeleje bleven et helt nyt Menneske i aandelig Forstand. Hin skæbnesvangre Juleaften i Kroen var sidste Gang i hans Liv, han fik „en Hund i Rebet“. Han smagte aldrig siden Brændevin. Allerede tidligere havde han ytret Lyst til at lære Træskomageriet; nu gav han sig i Lære hos Morten og blev snart en dygtig Svend til sin Gerning.

Et Aars Tid efter døde Mortens Moder. Nu manglede de en Husholderske. Da Povl imidlertid var bleven forlovet med en Væverpige oppe i Byen, saa fik de snart den Ting ordnet. Povl giftede sig, forpagtede Troldkærhuset af Morten, og saaledes gik det til, at denne — som tidligere bemærket — kom til at være Kostgænger i sit eget Hus. Povls Hustru var en god og huslig Kvinde. Hun vedblev at drive sit vante Haandværk; og den lille Familie førte et tilfreds og lykkeligt Samliv hernede i den idylliske Skovensomhed.

Mændene i de to omtalte Krogsgaarde, var som før sagt, Jesper Foged og Bitte-Jørgen. Jesper, den mest velstaaende af dem, drev ved Siden af sit Gaardbrug ikke saa lidt Hestehandel, hvorved Folk mente, at han tjente mange Penge. At han saaledes var en temmelig velstaaende Mand, følte han selv; men var heller ikke bange for ved given Lejlighed ogsaa at lade andre føle det.

„Ordet er talt, her er Manden!“ var et af hans særlig yndede Udtryk. Hjemme herskede han med uindskrænket Enevoldsmagt. Hans Hustru, den godmodige og forkuede Ka' Fogeds, var den, der allermindst turde forsøge Modsigelse.

De havde kun to Børn, en Søn og en Datter. Sønnen, den lille Jesper Foged, var en tre—fire Aar yngre end Datteren. Denne — Inger Fogeds blev hun mest kaldt af fremmede — var en rigtig tækkelig og net Pige, der tilmed var saa god, som hun var stor, hvilken Egenskab hun ikke havde arvet efter Faderen. Det var derfor ikke saa underligt, at mange af Byens unge Karle, naar Lejlighed gaves, gjorde sig smaa Svinkærinder op til Krogsgaarden, som de vel ikke havde gjort, hvis Inger Fogeds ikke havde været.

Imidlertid blev hun hen over Snesen, uden at det kunde siges, at det var lykkedes nogen Ungkarl at gøre sig særlig yndet af hende. Til Gengæld havde Faderen, Jesper Foged, forelsket sig paa hendes Vegne, og den udkaarede Genstand var ikke langt borte, han boede i nærmeste Nabogaard, hed Thomas i Krogen og var Bitte-Jørgens eneste Søn.

Vel var samme Thomas ikke fri for at være en opblæst Fløs, der gerne vilde overse og gøre Nar ad de fleste andre unge Folk i Byen, som han derfor heller ikke var vel set iblandt, ligesom han heller ikke saa sjælden tog Del baade i Svir og Spil. Men trods alt dette vedblev han dog at staa lige højt anskreven i Jesper Fogeds Kridthus; thi ved Siden heraf var han i Besiddelse af en hel Del Fortrin saa store og mægtige, at de fuldtud kunde dække over alle de nævnte Skyggesider — det vil da sige i Jesper Fogeds Øjne.

For det første havde han „en ren bandsatisk Mund paa en Markedsplads“, sagde Jesper om ham med et ret tilfreds Grin, saa der fandtes ikke den Pranger, der kunde „dokre“ ham i det Stykke. Og fremfor alt havde han „en knusende god Hesteforstand“, for Thomas var ogsaa Hestepranger og havde i flere Aar drevet en ikke ubetydelig Forretning. Han var nu en ældre Karl paa over tredive Aar.

Men hvad der gjorde ham endnu større i Jesper Fogeds Øjne, var den Hovedegenskab, at han var saa godt som Ejer af sin Fødegaard, der var „en gæv bitte Gaard“, ret „et Smørhul“, sagde Jesper.

Bitte-Jørgen havde nemlig lagt sig til at dø et Par Aar i Forvejen, og hans Enke, der var gammel og svag, var færdig til hellere i Dag end i Morgen at „give Papirerne fra sig“ til Sønnen, saa snart denne kunde faa sig et „ordentlig Kvindfolk ind,“ saa hun kunde blive „løst af“.

Jo, jo, der var ellers ikke saa faa Herligheder forbundne med dette Giftermaalsparti, „bare den Tøs endda kunde blive ved Sind.“

Vel syntes Jesper undertiden, at Thomas af og til var „vel løs paa Traaden til at slaa Penge ihjel,“ naar disse „Skejeture“ kom over ham; ligesom han ogsaa syntes, at han nok kunde have sparet en Del mellem Aar og Dag, baade hvad Køretøj og Klædebragt angik. „Men — trøstede han sig selv — Ungdom og Visdom følges jo sjælden ad. Og to, om han nu ogsaa af og til slaar lidt Penge ihjel, saa har han jo da endelig Raad til det, og han fortjener dem da ogsaa selv. For dygtig er s'gu Knægten, det kan man ikke fragaa ham. Han forstaar at tjene Penge, bare han forstod lige saa godt at passe paa dem. Men, bi lidt, bitte Thomas, til vi faar Tøsen ved Sind, saa hun bliver Kone i Gaarden, og Jesper Foged saa ved samme Lejlighed ogsaa faar lidt Fodfæste der, saa — —.“

Saa snart Jespers Tankegang naaede dette Stadium, standsede den pludselig, idet han lige med et fik en Fornemmelse, som om en Prop steg ham op i Halsen og truede med at kvæle ham. Gik han og røg af sin Pibe, saa gik den i dette Øjeblik pludselig ud, og det viste sig altid, at den da trængte til at blive stoppet om. Det samme var Tilfældet, hvis han havde en Skraa i Munden, den var da altid ved dette Tidspunkt saa fuldstændig bearbejdet, at den haardt trængte til en Afløsning. Men dette Tilfælde, eller hvad man skal kalde det, var nu slet ikke nogen ubehagelig Fornemmelse. Tværtimod! det var næsten, som om Jesper i et saadant Øjeblik følte en saa overvættes Fylde af Lykke og Velvære, at hele hans ellers saa faste og solide Person næsten ikke var i Stand til at kunne rumme det.

„Og faar jeg først Fodfæste i Gaarden,“ fortsatte han med et veltilfreds Nik, saa snart han atter nogenlunde kunde trække Vejret, „saa skulde det da ogsaa være rent „kulleriſt“, om jeg ikke nok kunde komme ad ved at „summe“ lidt ved baade ham og hele hans „Sivensak“. Jesper Foged er jo da ellers ikke af dem, der er saa meget nem at „næbbes med“!“

„Ordet er talt, her er Manden,“ sluttede han saa gerne halvhøjt disse behagelige Fremtidsbetragtninger ved Tanken om, hvorledes han som en lille Enevoldskonge over to Smaariger, skulde komme til at gaa som den egentlige øverstkommanderende i begge Krogsgaardene, der ejedes af begge hans Børn (Sønnen skulde nemlig have hans egen Gaard), hans Børn! Jesper Fogeds! hvilken berusende Tanke! Bare den Tøs da kunde blive ved Sind. Hvad kunde der da ogsaa være i Vejen med hende?“

(Fortsættes.)

Signallys.

Den lille Marie var Datter af en Skibsfører, som af og til tog hende med paa kortere Rejser. En Dag sad hun saaledes paa Dækket oven paa en Tovrulle og saa til, medens den gamle Matros Jack pudsede Lygter.

„Hvad er det, du gør?“ spurgte hun.

„Jeg pudser Signallygterne, lille Frøken,“ sagde Matrosen.

„Hvad bruges de til?“

„Dem hænger vi op, for at andre Skibe ikke skal komme til at løbe paa os; hvis vi ikke gjorde det, kunde vi blive borede i Sænk.“

Barnet saa endnu en Stund opmærksomt til og løb saa bort og syntes at have glemt Lygterne.

Dagen efter sad Marie igen paa Tovrullen og var Tilskuer ved Lygternes Pudsning. Da slængte et pludseligt Vindstød Matrosens Pudseklude langt hen ad Dækket, og han udstødte en forfærdelig Ed. Marie løb ned i Kahytten, men kom snart tilbage og lagde et sammenfoldet Papir i Jacks Haand. Den gamle aabnede det og læste de med store Bogstaver trykte Ord: „Du skal ikke tage Herren, din Guds Navn forfængeligt; thi Herren vil ikke lade den blive ustraffet, som tager hans Navn forfængeligt!“

Jack saa forundret paa Barnet og spurgte: „Hvad mener lille Marie med det?“

„Aa, det er blot et Signallys, forstaar du! Jeg saa, at et slemt Skib kom farende lige imod dig, fordi du ingen Lygte havde hængt op, og jeg tænkte, du havde glemt det,“ svarede Barnet.

Den gamle bøjede Hovedet, og hans Øjne blev fugtige. Endelig sagde han: „Du har Ret, lille Marie. Jeg havde ogsaa glemt det. Min Moder lærte mig det samme Bud, da jeg ikke var større end du. Men nu vil jeg altid hænge min Signallygte ud, saa at det slemme Skib, som du kaldte de onde Eder, ikke skal bore mig i Sænk.“

Den gamle Jack ejer nu en stor Bibel, som Marie har givet ham, og paa dens Bind har han med vældige Bogstaver malet Ordene: „Signallys for Sjæle, der vil til Himlen!“

Skifærd paa Kirkevejen.

(Med Billede.)

For nogle Uger siden bragte „Husvennen“ Billede og Skildring af en Skifærd i Norge. I Dag bringer vi et Sidestykke dertil. Men det er denne Gang ikke to raske, forvovne Skytter, der vender hjem fra Jagten og i rygende Fart sætter af Sted ned over de bratte Fjældskraaninger, det er ikke Sportsmænd, der øver deres Idræt som Kunst, tvært imod, det er jævne Hverdagsfolk, Mænd og Kvinder af Bondestanden, der vender hjem fra deres Kirkefærd og har spændt Skien under Foden for at komme lige saa hurtig afsted som Slædekørerne.

Det er et Søndagsbillede, der passer godt ind i Juledagenes Stemning. Det klare Frostvejr, det friske snehvide Vinterlandskab har lokket Folk ud. Fra nær og fjærn har Kirkeklokkerne Kalden samlet en talrig Skare. Evangeliet er blevet forkyndt, og Menighedssangen har tonet ud i den stille Vinterluft. Nu er Gudstjenesten til Ende, og Folk spredes atter til alle Sider. Hurtigst kommer Skiløberne af Sted, og smukt og ejendommeligt tager deres Færd sig ud. De raske Bevægelser i den rene Frostluft

giver Rødme i Kinderne og Glans i Øjnene. Karle og Piger veksler nu og da en Spøg, idet de farer forbi hinanden, og naar en drejer fra, følger en hjertelig Søndagshilsen ham til det ensomme Hjem under Fjældene.

Fjerkræ- og Biavl.

Biavl i Indien. Ved en østerrigsk Biavlerforenings Møde i Linz, gav en Missionær P. Heliodorus følgende interessante Meddelelse: I Indien kendes ingen kunstig eller rationel Biavl; Bierne bygger og bo i Skovene, hvor den fattige Befolkning saa tager Udbyttet. Bierne der er større end vore, og de er meget frygtede paa Grund af deres Stik; derfor er det, at kun de fattige befatter sig med „Biavlen".

Biernes Bolig o. s. v. bestaar af kun en eneste Tavle i Form af en Lyre af 4—5 Fods Længde og 3 Fods Bredde med Celler paa begge Sider. Den hænger frit ned fra en stærk Gren, hvortil dens øverste Kant er fastgjort. For at faa fat i denne Tavle stiger om Natten en Mand nøgen op i Træet ved Hjælp af Stigjærn, svinger en Harpiksfakkel rundt, for ved Lyset og Røgen at fordrive Bierne; han skærer derpaa Tavlen fra Grenen og skynder sig ned fra Træet med den. Tavlen bliver nu enten solgt, som den er, eller man lader Honningen flyde af. Udsmeltning eller Udslyngning kendes ikke.

Da Bierne uden Ophold arbejder hele Aaret, er her ingen Mangel paa Honning. Dennes Farve veksler med Aarstiden efter Blomsterfloren og varierer fra vandklar — der er mest søgt — til mørkegul. Prisen er omtrent 16 Øre pr. Pd. Vokset anvendes til Kerter, hvilke saavel Hinduerne som andre Sekter tænder i deres Templer til Ære for deres Guder; navnlig er Voksforbruget meget stort paa en Dag, der svarer til Allehelgensdag. Paa denne Dag give de rige Kerter til de fattige, der tænde dem til Minde om deres Døde. Prisen paa Voks er 50 Øre Pundet; det er efterhaanden blevet en betydelig Udførselsartikel til Europa.

×

For Hus og Hjem.

Frugt er den bedste Medicin. Vindruer, især de blaa Sorter, er nærende og blodrensende. Derefter følger i medicinsk Værdi Ferskener; disse, der imidlertid ikke bør være overmodne, er sundest, naar de nydes om Morgenen straks. Ved daglig straks om Morgenen at spise en Appelsin, skal slet Fordøjelse grundig kunne kureres. Kogte Æbler er et ypperligt Mavemiddel for yngre Børn. Saften af Tomater er et fortrinligt Middel mod Lever- og Tarmsygdomme. Saften af en Citron i en Kop varm Kaffe bortjager Hovedsmerter. Brombærsaft er ypperlig mod Hoste. Kold Slaaenthe skal være af stor Virkning mod Kirtler.

×

Cigaraske paa Potteplanter. Det er en meget udbredt Skik, at stryge Asken af Cigarer af paa Stueplanterne. Asken er ganske vist i og for sig gødende, men Resultatet bliver alligevel her et ganske andet end at nære Planten. Det øvre Jordlag kommer til at se ud, som om det altid er tørt, Planten faar for meget Vand og taber sig da paa Grund af Jordens Surhed. Mange vil vist — naar de tænker efter — have gjort denne Erfaring.

×

Honnings Næringskraft. Nydelsen af Honning har uimodsigelig en gunstig Virkning med Hensyn til Barnets Udvikling. Denne Kendsgerning bør enhver Moder stille sig klart for Øje, saa hun sørger for altid at have god Honning blandt de nødvendige Fødemidler. For Børn, der vokser hurtigt og ser blege og trætte ud, er intet gavnligere end Honning. Børn foretrækker i Reglen Honning til Brødet fremfor hvilket som helst Sul, saa det er ikke vanskeligt at faa dem til at nyde den. Særlig er det meget sundt til Frokost at spise godt, hjemmebagt Brød med Mælk, sødet med Honning. Godt Brød, smurt med Honning, gavner Barnet mere end alle Ekstrakter og andre kunstige Næringsmidler. Ogsaa for ældre Personer er Honningen paa Grund af sin kraftige, varmende Virkning meget anbefalelsesværdig, og det Fagtidsskrift, hvoraf denne Notits er taget, har sikkert Ret i at sige: „Vil du blive gammel, saa nyd daglig Forfædrenes Føde: Mælk og Honning."

*

Limonade paa Rabarber. Stilkene skrælles og skæres i Stykker. To store Kopper fulde deraf koges med $1/2$ Pd. Sukker, paa hvilket man har revet Skallen af $1/2$ Citron eller Appelsin, samt to Potter Vand i $1/2$ Time. Saften frasis, afkøles og serveres med stødt Is i Glas.

*

Svensk Sommersuppe laves efter følgende Forhold. En Pot Vand, Smør af et Ægs Størrelse, nogle Suppeurter (ikke Selleri, der er for kraftig), 2—3 Purløg, 3—4 Artiskokker, en Pot Spinat, en Dusk Persille (de to sidste hakkes), Salt og Peber. Jævnes med en Spiseske Hvedemel og en Kop Fløde-mælk. Somme bruger ogsaa lidt Muskat.

*

Skæmt.

I Instruktionstimen: Obersten (til en Soldat, der har ladet alle hans Spørgsmaal ubesvarede): Naa, min Søn, du maa dog vide noget om Geværet, du er da længe nok bleven instrueret om det. Du skal ikke være bange, fordi jeg hører paa dig; tænk dig nu, at det var en af dine Kammerater, der talte med dig, og sagde: „Hør, Hansen, af hvilke Dele bestaar egentlig dit Gevær?" hvad vilde du saa svare?

Soldaten (efter en kort Betænkning): Jeg vilde svare: „Hold Mund, Karl, hvad kommer mit Gevær dig ved?"

En god Besked. Tjenestepigen (er bleven lukket ude og har ingen Gadedørsnøgle): Madam, Madam, vær saa god at lukke mig ind.

Madammen i Vinduet: Hold dog op med den upassende Skrigen, vil du tale med mig, kan du komme ind i Værelset til mig.

I Blomsterbutiken. Damen: Jeg vilde gerne købe en smuk Blomst til Present for et Par nygifte; men der skulde være Tanke i Gaven; det skulde være noget symbolsk og sindrigt.

Blomsterhandleren: Hvad mener Frøknen saa om denne Storkesnabel?

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8
Jeg her for dig en mindre Bolig staver,
1 2 3 4
som yder denne Ly og efter den har Navn.
Men til den dog man undertiden laver
en Plads, hvorved
2 4 6 7 8
et saadant saa gør Gavn.
6 2 4
Man det hver Skabnings Ydre ej kan kalde.
1 7 3
Om Mandfolk siges ingen Sinde saa.
8 7 3 4 5
Jeg vilde ønske, vi var dette alle.
8 3 2 4 5
Paa denne mange Dyr tit stole maa.
4 7 8
Har du med nogen stundom drukket dette?
Nu har for denne Gang du nok at gætte.

J. J.

Rebus.

J ng

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 12: Julen. — Glæde. — En glædelig Jul.

Gaade i Nr. 12: Mus — Sum.

Mørk Tale i Nr. 12: Stør — tør — ør.

Rebus i Nr. 11: Et stort Oplag.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Juleaften i en jydsk Bondegaard, af C. A. Thyregod. Smaa Uforsigtigheder. Paa Aarets sidste Dag, Digt af Nicolaj Bøgh. Over Isen, med Billede. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). To Venner, af Robert Schak, (Fortsættes.) Signallys. Skifærd paa Kirkevejen, med Billede. Fjerkræ- og Biavl. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. „Husvennens" Julebog.

„Husvennens" Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen" udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **„Fra Lyngens Land"**, tre Fortællinger af **Folkvar Krag**, der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens" Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens" Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 14. Søndag den 3. Januar. 1892.

C. Neumann.

Hos et Øfolk som det danske er det saare naturligt, at Digtere og Malere søger til Havet og herfra henter Emner til deres Sang og Kunst. Saaledes har det da ogsaa altid været. Ligesom flere af vore ypperste Digtere har sunget til det „sortladne Havs“ Pris, saaledes har ogsaa adskillige af vore dygtigste Kunstmalere — og ikke mindst blandt dem, hvis Ry er naaet videst — idelig slaaet sig ned paa eller ved Havet og opfanget det i dets bestandig skiftende Stemninger, i dets Mildhed og Vælde, paa deres Lærred. Det maa være nok at nævne Navne som Anton Melbye og Fred. Sørensen, og hertil sluttede sig nøje den nys afdøde Johan Carl Neumann.

Denne var født i København den 14de August 1833. I Konfirmationsalderen blev han Elev paa Kunstakademiet, men begyndte samtidig at arbejde hos en almindelig Haandværksmester, hos hvem han aflagde Svendeprøve. Efter at han i 1850 — altsaa kun 17 Aar gammel — havde udstillet et Par smaa Marinebilleder fra danske Farvande, vandt han to Aar efter paa Akademiet den mindre Sølvmedaille. Nu kastede han sig med Iver over Sømaleriet, idet han dog i en Aarrække bestandig holdt sig til de danske Kyster og Have. Først fra 1857 søgte han en videre Tumleplads ved de engelske Kyster, og Udbyttet blev en Række Billeder særlig fra Newcastle-Egnen og Kanalen, der for Alvor tiltrak sig hans Opmærksomhed, og hvoraf et, der hed „Dansk Linieskib til Ankers ved den engelske Kyst“, indbragte Kunstneren den Neuhausenske Præmie. Fra denne Stund var Neumanns Ry i uafbrudt Stigen; han havde vundet Navn som dansk Marinemaler. 1862 foretog han sin første Rejse til Syden, der varede i to Aar og særlig gjaldt Frankrig og Italien. Ved disse Landes Kyster studerede han flittig og fremfor alt er en Række Billeder fra Venedig beundringsværdige.

Neumann deltog i Krigen 1864. Blandt hans Arbejder i de følgende Aar, der fremviste en broget Veksling af danske og sydlandske Emner, snart fra Skagen og snart fra Italien, kan navnlig fremhæves et Maleri fra Søtræfningen ved Helgoland. Hans Rejselyst var imidlertid langt fra tilfredsstillet, det Element, han havde valgt til Genstand for sin Pensel, maatte jo bestandig drage ham mod fjernere Egne, og i 1867 tiltraadte han en ny Studierejse, denne Gang til Frankrig, Spanien og Nordafrika. Efter sin Hjemkomst vandt Neumann atter den Neuhausenske Præmie ved Maleriet „Skibe under Land efter en Byge,“ der blev købt til den kgl. Malerisamling og vakte betydelig Opsigt. Billedet fortjener sit Ry som et af Mesterens ypperste Værker. Det er overlegent komponeret og udmærker sig ved en fortrinlig Lysvirkning. Et senere Hovedværk, der ligeledes, i alt Fald gennem Afbildninger, vil være mange bekendt, hedder „Ved Europafyret paa Gibraltar.“ Ligeledes kan fremhæves „Paa Skagens Nordstrand“. I 1869 blev Neumann Medlem af Akademiet. Da han i 1873 fik det Anckerske Legat, foretog han en Rejse til Tyrkiet, Ægypten, Lilleasien, hvor-

Marinemaler C. Neumann.

fra han hjembragte en Række Billeder bl. a. fra Konstantinopel, Kairo og Jerusalem, af hvilke dog hans Landjordsbilleder staar en Del tilbage for de friske Søbilleder. Kunstneren havde vel nu naaet sit Højdepunkt, men var fremdeles meget produktiv, og hvad der udgik fra hans Haand, var altid Mønstre paa god Kunst. Til Nationalmuseet paa Frederiksborg har han efter Bestilling udført to større Malerier, et, der viser den hollandske Undsættelsesflaades Komme til København, og et andet der forestiller Kommandør Bredals Forsøg paa at ise sig ud af den tilfrosne Nyborg Havn. Navnlig er det første et ypperligt Kunstværk, der altid vil gøre et storslaaet Indtryk. Endelig kan det her være paa sin Plads at minde om, at Neumann havde tegnet en hel Række af de Tordenskjolds-Billeder, som „Husvennen" bragte i Fjor.

Neumanns Kunst er fattelig for alle, den er sund og klar, aaben og frejdig som selve Havet. Det er en naturfødt Kunst, simpel og stor som den Natur, i hvilken Kunstneren helst færdedes fra de tidlige Ungdomsaar. Og det er en national Kunst, ikke blot ved sit jævne Præg, men hvor vidt Neumann end drog ud, saa vendte han dog stadig tilbage til Hjemlandets Kyster for at studere og søge Emner. Ingensteds var han som her fortrolig med Havet og hele dets Rigdom af skiftende Stemninger. Ingensteds kendte han Skyernes Drift, Luftens og Bølgernes Farveleg som i de nordiske Farvande.

Sine sidste Aar tilbragte Neumann stille og tilbagetrukkent paa sin Villa ved Strandvejen, og her døde han af et Hjerteslag den 17de December. Hans aabne bramfri Personlighed havde gjort ham afholdt i en stor Vennekreds, hans ligesaa aabne, frejdige og sunde Kunst havde vundet ham en endnu større.

B. E.

Lovsang.

Menneskets Liv bestaar
ak, kun en ringe Tid;
og hele Verden forgaar
med al dens Lyst og Strid.
Kun En er evig, Tid og alt hans Magt omspænder,
vor Sag er i hans Hænder.
Og han er alvidende.
Første Kor: Halleluja!
Og han er hellig.
Andet Kor: Halleluja!
Og han er almægtig.
Tredje Kor: Halleluja!
Og han er barmhjertig.
Alle Kor:
Han er barmhjertig — Halleluja! Amen!
Lover hans Navn, alle Slægter tilsammen!
Han er barmhjertig — Halleluja! Amen!

Matthias Claudius.

Per og Maren.

Skitse af Knud Skytte.

De tjente i Gaarde sammen og havde i flere Aar været Kærestefolk.

„Tykkes du nu ikke snart, vi skulde til Hobe?" sagde Maren engang imellem til Kæresten; „nu tykkes jeg, vi har ventet længe nok."

Men Per rystede paa Hovedet.

„Nej," svarede han alvorlig; „vi maa vente lidt endnu og samle os nogle flere Skillinger. Der skal mange Penge til, naar vi skal hen at købe Ejendom; hvor langt tænker du vel, vi kunde komme med det, vi end har lagt til Side? Jord koster Penge!"

Et Hus med Jord til en Ko og et Par Faar kunde vi da nok købe uden at sætte os i Gæld," mente Maren.

„Ja, men vi skulde gerne have Jord til to Køer," svarede Per.

„Naa, ja, ja, det kan vi let blive enige om," indrømmede hun; „for jeg vil, som du vil."

„Det skal du have Tak for, Maren," sagde Per og beseglede sine Ord med et tydeligt Smækkys.

Denne Samtale gentoges oftere med lange Mellemrum; men Resultatet blev stadig det samme: Per syntes fremdeles, at „Midlerne" var lovlig smaa endnu.

Der gik et Par Aar paa den Maade, der gik flere Aar.

Omsider begyndte Maren at tabe Taalmodigheden. Hun syntes næsten, det tegnede til, at det aldrig „blev til noget".

En Søndag Eftermiddag sad Per ude i Huggehuset og var ved at lave en ny Malkestol til Maren. Hun kom ud til ham og satte sig paa Huggeblokken og saa til.

„Den bliver fin, maa du tro," begyndte han.

„Ja, det kan jeg se; men . . ."

„Nu har jeg ogsaa spildt tre Søndag Eftermiddage paa den; for saadan en Kærestestol er ikke lavet i en Haandevending, bitte Maren."

„Aa nej, det kan jeg jo nok forstaa; men . . ."

„Jeg synes, du er saa vankelmodig i Dag; er der noget gaaet dig imod?"

„Nej," svarede hun med et dybt Suk, „det er ikke andet end det, du ved nok: jeg synes, vi skulde til Hobe, og det kan du jo aldrig blive færdig til."

„Jo, det naar sig nok, bitte Maren. Bi nu, til vi faar samlet os en fem Hundrede Daler til, saa skal der gøres Alvor af Tingen."

„Fem — Hundrede — Daler — til!" udbrød hun og slog Hænderne sammen. „Ih, saa kan vi jo faa Lov at vente, til vi bliver gamle og graa."

„Ja, jeg kan ikke anderledes, bitte Maren. Der er ingenting, jeg er saa ræd for som Armod og Uselsdom. For Resten er det jo ikke over Tiden med os," lagde han til. „Du er seks og tyve Aar, og jeg ni og tyve, og vi har det godt, som vi har det."

Det svarede hun ikke paa, og der blev et lille Ophold i Samtalen. Omsider tog hun atter ved:

„Der er ellers en Ting, jeg gerne vilde høre din Mening om, bitte Per; men du maa tro, jeg er grov ked af at komme frem med det."

„Hvad er det, bitte Maren?"

„Det er angaaende Søren Munk her ude paa Marken; du ved, han blev Enkemand i Fjor."

„Naa, ham, Gaardmanden — hvad han?"

„Han har været her."

„Og hvad vilde han?" spurgte Per ivrig og satte Malkestolen fra sig.

„Ja, det er jeg næsten ked af at sige dig; men jeg maa vel til det. Han var her for at bejle til mig."

„Og hvad svarede du?"

„Jeg har ingenting svaret — endnu."

Per foldede Armene over Brystet, stirrede grublende ned i Spaanerne, men sagde ikke noget.

„Du ved, kære Per, at der er ingen paa Jorden, jeg holder saa meget af som dig," tog hun atter fat; „men det er surt nok at blive ved at tjene alle sine Levedage, og da det jo lader til, at du aldrig kan gøre dig færdig . . ."

Ja, jeg kan ikke forandre min Bestemmelse," sagde han, idet han løftede Hovedet og saa paa hende, „og har du faaet Lyst til Søren Munk og er ked af at vente paa mig . . ."

„Lyst til Søren Munk!" afbrød hun ham og tørrede sine Øjne med Forklædet. „Nej, det vil jeg just ikke sige, at jeg har Lyst til ham; men det er et Stykke Brød, som ikke bliver en budt hver Dag, og da det maaske aldrig bliver til noget med os to, saa . . . saa vilde jeg gerne raadføre mig med dig om Tingen."

„Du faar at give mig Betænkningstid," svarede Per. „Om en Dags Tid eller to skal jeg nok sige dig min Mening."

Saa blev Samtalen ikke længere den Dag.

I de følgende Dage var Per usædvanlig tavs og alvorlig; han pønsede og grublede uophørlig, men sled i Arbejdet med sin vante Iver.

Spørgsmaalet var: Skulde han give slip paa Maren og beholde sine kære Sparepenge, eller skulde han købe et lille Hus og gifte sig med Maren?

Han valgte at beholde Pengene.

„Jeg kan ikke anderledes, Maren! og du faar i Guds Navn at gifte dig med Munken."

Saaledes lød det „venlige Raad", han gav sin mangeaarige Kæreste.

Og Maren fulgte Raadet og blev Gaardkone.

Hun var gift i fem Aar. Saa lagde Søren Munk sig til at dø, og saa snart Sørgeaaret var forbi, meldte Per sig som Frier til Enken. Hun svarede ja, og de gamle Kærestefolk fik saa alligevel hinanden til sidst.

Men idet Per saaledes slumpede til at blive Gaardmand, blev han tillige Stiffader til flere Børn. Søren Munk havde tre med sin første Kone, og Maren havde født ham to. Det var en hel Flok, og de skulde have Arv. Pers Sparepenge maatte springe hver Skilling og kunde endda ikke nær forslaa, og inden han blev færdig med at punge ud, sad han, som han selv udtrykte sig, „i Gæld til langt op over begge Ørene".

At være i Gæld havde Per aldrig prøvet før, og han huede det grumme ringe.

„Ak, jeg sølle forarmede Stakkel!" klagede han til sin Kone; „hvorledes skal dog dette ende? Nej, saa længe jeg havde Penge paa Rente, da var jeg

glad og tilfreds; men hvad er jeg nu? Ja, jeg er rent ud sagt ulykkelig!"

„Aa, den Gæld skal du saamænd ikke gaa og sørge over," trøstede Maren nok saa frejdig, „vi har ikke mere Gæld paa Gaarden, end den magelig kan bære, og vi kan vel ogsaa betale lidt af paa den engang imellem, Vorherre spar' alting."

Men Per vilde ikke lade sig trøste. Gælden trykkede ham, og han blev ved at føle sig ulykkelig.

„Lad os hellere sælge Gaarden," foreslog han Gang efter Gang; „saa kan vi nok faa saa meget fra, at vi kan købe os et mindre Sted — og maaske endda knibe nogle Hundrede Daler fra og sætte i Sparekassen. Det er saa rart at have Penge paa Rente."

Nej, det vilde Maren paa ingen Maade give sit Minde til, og hun tænkte vel ogsaa, at han med Tiden skulde faa Bugt med sine Bekymringer og komme til at se Fremtiden i et bedre Lys.

Men det skete ikke. Per blev mere og mere modfalden og talte næsten ikke om andet end at sælge Gaarden. Men Maren holdt igen og lod ham vel ogsaa stundom vide, at „Gaarden var hendes, før den blev hans." Den skulde ikke sælges!

Saa var det en Aften i Mørkningen. Mand og Kone var fulgtes ad ud i Nødset for at se til en Ko, der skulde kælve. Lygten hang i en Krog over Grebningen. Maren stod oppe ved Koen og følte paa dens „Sener", Per havde aabnet Døren til Foderhuset, og der stod han, lige inden for den aabne Dør, og snakkede uophørlig om sit Gaardsalg og blev ved saa længe, til han fik Maren gjort vred, saa hun til sidst ikke vilde svare ham. Per tav da ogsaa omsider.

Saa tog hun Lygten i Haanden, vendte sig til Manden og spurgte:

„Skal vi saa gaa ind? Hun kælver ikke i Aften."

Men i det samme opdagede hun, at han stod stærkt forover bøjet i en halvt knælende Stilling, og at et tyndt Reb var strammet fra hans Nakke og op til den nederste Taglægte.

Per havde hængt sig!

Maren blev saa forbavset, at hun nær havde daanet. Men heldigvis lod hun det være, og hun havde da ogsaa Aandsnærværelse nok til at tage Foldekniven op af Pers Bukselomme og skære Strikken over, saa han dumpede ned i den bløde Halm. I en Fart fik hun det snærende Halsbaand taget af ham, og kort efter kom Per til Live igen.

„Men Herre Gud, sødeste Mand, hvordan kunde du gøre det? hvordan *kunde* du?" hulkede Maren og kyssede ham Gang efter Gang.

„Jo, for ser du, Maren; jeg var saa ulykkelig. Det er denne Gæld, ser du. Men dersom vi solgte Gaarden . . ."

„Aak ja! sælg den, kæreste Mand! sælg den i Guds og Jesu Navn, hvis du saa kan blive tilfreds," afbrød Maren ham ivrig; „men saa maa du oprigtig love mig, at du aldrig mere vil prøve paa at gøre mig *den* Sorg."

„Nej, naar jeg maa sælge Gaarden, saa skal jeg aldrig gøre det mere," lovede Per.

Og solgt blev Gaarden, og Gælden blev betalt. Per fik en anselig Sum tilovers. For en Del af disse Penge købte han sig et pænt og godt Hus „med Jord til to Køer og fire Faar". Resten satte han i Sparekassen.

Dermed havde han naaet sine Ønskers Maal, og fra nu af levede han og hans Maren i Enighed og god Forstaaelse til deres Død.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Uden at give sit Bysbarn nærmere Forklaring, lod Erik Torm det bero ved foreløbig at raade ham til at tage sig af det unge Menneske, der syntes at være kommen paa gale Veje, og gøre alt, hvad der stod i hans Magt for at bringe ham tilbage til Pligt og Fornuft. Rasmus Lynge lovede at gøre sit bedste, men lagde ikke Skjul paa, at han tvivlede, om det vilde lykkes.

Efter en urolig Nat i Gæstgivergaarden i Pustervig, var den gamle Forvalter tidlig paa Færde den næste Morgen, og næppe var Bøndernes Pindevogne begyndt at rulle ind gennem Nørreport ad Frederiksborggade og Kultorvet, og Folk at færdes i de tilstødende Gader, før han igen stod uden for Huset i Skindergade og bearbejdede Dørhammeren, denne Gang med større Held. Tjeneren, som lukkede ham ind, gloede rigtignok paa ham med en Blanding af Mistænksomhed og næsvis Forundring, men var dog saa nedladende at føre ham op paa „Salen" til sin Herre, der kom til Syne i Slobrok og Tøfler og modtog ham med hele sin gamle Hjertelighed og Godmodighed, ja, virkelig syntes glad ved at se ham.

Den gamle vilde dog intet nyde, hverken Te, Chokolade eller Kaffe med det fine Bagværk til, som han ganske ærgerlig skød til Side, før han havde givet sit Hjerte Luft i den Tordentale, som han havde ligget og udtænkt om Natten. Det blev en lang Straffeprædiken, Forestilling fulgte paa Forestilling, Advarsel paa Advarsel, og Povl hørte til hans Forundring paa det altsammen, saa taalmodig og rolig som et Barn, der tager mod sine velfortjente Skænd.

„Du har Ret, Farbroder," udbrød han til sidst og skjulte Ansigtet i sine Hænder, „jeg har handlet som en Daare, en Affinding, har rodet mig ind i Gæld og Forlegenheder og ved ikke, hvorledes dette skal ende! Aa, jeg Pjalt, jeg usle, elendige, forblindede Taabe, hvad skal der blive af mig."

Den gamle Pebersvend, hvis Hjerte i mange Aar havde syntes indtørret og død for blidere Følelser, begyndte at blive rørt. Han forsikrede Povl, at det ikke var for silde endnu at vende om, naar hans Anger blot var oprigtig, men han maatte nu først se at mande sig op og ikke give efter for nogen utidig Svaghed eller Modløshed. De fik fat i Papirerne, som laa og flød paa Bordet, Regninger fra Skræddere, Skomagere, Guldsmede, Galanterikræmmere og Vinhandlere, forfaldne Veksler og Forskrivninger, og det viste sig snart, at Sagerne var i et saadant Vildrede, og Fordringerne saa store alle Vegne fra, at Povl med Nød og næppe vilde kunne klare sig, selv om han solgte alt, baade Rub og Stub.

Og solgt blev det, det smukke anselige Hus, det overdaadige Indbo og alle hans kostbare Klæder og Smykker! Tjenerne blev afskedigede, og saa var den kortvarige Herlighed forbi, og den nys saa fejrede, glade og af mange misundte Povl Lynge drog nedslaaet og forarmet bort fra Skuepladsen for sine Ungdomsbedrifter tilbage til Ravnstrup, for at begrave sig og sine tabte Forhaabninger i Stilheden og Ensomheden, for, som Rasmus Lynge sagde, nu først ret at vise, hvad han duede til.

Jærnkæderne, der omgav den stolte Kongeborg paa Slotsholmen og holdt Omverdenen borte, stængede ikke Folket mere ude fra Kongemagten, end Borgersønnen for Eftertiden var lukket ude fra de fornemme Kredse, hvor han var bleven vejet og funden for let.

VII.

Hvad der hændte paa Markedet.

Paa Ravnstrup gik Tingene saa nogenledes igen i den gamle Gænge.

Der var Travlhed paa Markerne med at pløje og tilsaa, sprede Gødning, at fælde Træer og indhegne, og Hovbønderne kørte deres Ægtkørsler og sled i deres Ansigters Sved, men uden deres vante glade Smil og tilfredse Miner; thi nu hvilede ogsaa først Hoveriet paa dem som en tung Byrde, og den Hilsen, de nu sendte deres unge Herremand, naar han færdedes imellem dem, var langtfra at ligne ved den Frejdighed og Beredvillighed, hvormed de uldne Huer tidligere var blevne revne af, saa snart de fik Øje paa ham.

Thi Povl Lynge var ikke mere den samme som før.

Mørk og tungsindig var hans Mine, det før saa aabne livsglade Blik var mat og tilsløret. Pirrelig og til sine Tider næsten ikke til at komme nær, var han bleven opfarende ved den mindste Anledning; selv en ringe Forseelse af Folkene blev nu straffet, og aldrig kunde han faa nok gjort. Det var, som om der var kommen en feberagtig Uro og Angest over ham, for ikke at kunne faa nok bragt ud af alting. At han stod paa Grænsen af sin Ruin og rimeligvis til sidst ogsaa maatte sælge Gaarden, for at faa Resterne af sin Gæld betalt, det begyndte man jo nok at forstaa var Meningen, og der var mange, som havde Medfølelse for den unge Mand, der i Medgangens Dage havde været saa godhjertet og rundhaandet, aldrig havde nægtet nogen fattig en Almisse, nogen trængende sin Bistand.

Men ingen gik hans Skæbne mere til Hjerte end Edele Kaas.

Nu var hun ikke mere saa bange for at nærme sig ham, hun følte, at han trængte til Deltagelse, og hvor hun kunde, viste hun ham al den Opmærksomhed, hun var i Stand til. Altid rede til at opofre sig, delte hun nu sin Tid mellem ham og Moderen; hendes stilfærdige Sysslen omkring i Huset gjorde ham godt, hendes blide Smil var den første Hilsen, han søgte, forinden han gik til sit Arbejde, den sidste han tog med sig, forinden han om Aftenen lagde sig til Hvile.

Begyndte han at forstaa, hvad hun kunde have været for ham, vilde være bleven, om han selv havde villet?

Det var en Dag noget ud paa Foraaret.

Povl Lynge var redet til Næstved for at afslutte en Handel om en Hest, da han nylig havde mistet en, og Besætningen i Forvejen var temmelig mangelfuld. Der var Marked, og Gaderne med

de smaa underligt udseende Bindingsværkshuse, med deres udskaarne Dørstolper og Bjælker, og Gavle med Dragehoveder og Forsiringer, saaledes som man ser enkelte endnu den Dag i Dag, vrimlede af Mennesker i alle Aldere og af alle Stænder. Agtbare Borgermænd og Matroner i deres Flasketrøjer og taarnhøje Sæt paa Hovedet, Bønder i deres lange hvidgraa Vadmelskofter med de store Sølvknapper, og med Kridtpiben i Munden, Bønderpiger med deres rødtærnede Vul og lange vide Særkeærmer, Korsklæde og brogede flagrende Silkebaand, Karle og købstadklædte Tjenestepiger, bevægede sig omkring mellem hverandre i en broget Mangfoldighed uden for Boder og Telte med deres mere eller mindre fristende Indhold, købslog, tingede og vragede alt imellem hverandre, raabte og skreg, larmede og lo, det var en Trængsel og en Puffen og en Støden midt i Solheden og Støvet, og en Summen og en Brusen som af et oprørt Hav.

I Herberget i Helligtrefoldighedsgade, ikke langt fra Kødtorvet og St. Peders Kirke, hvor Herremanden fra Ravnstrup plejede at tage ind, havde han mødt — ikke Prangeren, som han skulde træffe — men de unge Junkere fra Bavelse og Næsbyholm, der sad i Skænkestuen og drak fransk Vin og spillede Lanter. Axel Thott, som var i en ualmindelig Grad fri for sin Stands Fordomme og virkelig havde haft en Del tilovers for sin Ven og Kammerat fra de første Ungdomsaar, sprang op og hilste ham paa det hjerteligste; det var saa længe siden, de havde set hinanden, og nu gav han ikke saaledes slip paa ham, erklærede han, de skulde dog nyde en Kande i Forening og forslaa Resten af Dagen i hinandens Selskab. De andre var enige med Axel, og Povl maatte halvt mod sin Vilje tage Plads imellem dem. I Begyndelsen var han ordknap og tilbageholdende, følte sig underlig bitter i Sindet og trykket af deres Nærværelse, men efterhaanden tøede han op, og den gamle Fornemmelse af Velvære og Livsglæde listede sig over ham igen, han følte sig som hævet paa ny i sine egne Øjne! Endnu havde han dog altsaa ikke ganske tabt sin Anseelse, Livet kunde kanske endnu engang have noget at byde ham, og for nogle Øjeblikke glemte han virkelig sine Forlegenheder og Bekymringer i det lystige Selskab.

Da de unge Mennesker brød op og forlod Skænkestuen, traf de uden for Døren en pjaltet Tiggerkvinde med et Barn paa Armen, som, idet hun fæstede sine kulsorte Øjne paa dem, i en bønlig Tone bad om Forlov til at sige de unge statelige Herrer deres Skæbne. Nogle lo deraf og vilde gaa videre, men Axel Thott var godmodig nok til at standse og række Haanden frem, og saa fulgte de andre Eksemplet — Povl Lynge ikke uden en vis Modvilje, da Turen kom til ham. Kvinden fulgte med sin brune snavsede Pegefinger Linierne inden i Haandfladen og sagde, idet hun saa op paa ham: „Han har en stor Skat i sit Eje, bitte Søn, se kuns til, at den ikke igen slipper ham af Hænderne!“

De unge Junkere lo og ønskede hinanden gensidig til Lykke med de gode Gaver, der vilde blive dem til Del, og i en munter Stemning drev de ned gennem Gaderne for at se Markedsgæsterne, og have lidt Løjer med de kønne Borgerdøtre og Bønderpiger, alt som det kunde træffe sig.

Povl var igen bleven tankefuld. Det som i Grunden jo ikke var værd at agte paa, løb ham ligesom rundt i Hovedet alligevel: en Skat skulde han have i sit Eje havde Kvinden sagt, var det ikke de samme Ord omtrent, som nu for anden Gang lød i hans Øre? Sandsigeren derovre i Paris, som han og nogle andre en Aften, efter et lystigt Lag, havde besøgt deroppe under Taget i den store skumle Bygning, havde han ikke sagt, at en stor Skat vilde det falde i hans Lod at kalde sin, og kun ved den vilde han lære Lykken at kende — —

En Skat, ja en Skat skulde Ravnstrup jo gemme, saaledes fortalte det gamle Sagn, saaledes havde det jo lydt til ham i hans Barndom allerede. Var det kanske herom, han skulde mindes? Gennem denne Forudsigelse, at hans Skæbne skulde fuldkommes? Han tog sig til Panden, blev med et saa sælsom til Mode, medens et Mylder af Tanker vællede sig ind over ham og næsten fik ham til at glemme, hvor og mellem hvem han befandt sig.

Spaakonen.

Et skingrende Trompetstød vakte ham først rigtig til Besindelse.

De stod just paa en større, noget aaben Plads foran et stort Telt, hvor en spraglet klædt Gøgler, en Slags Bajads, med Bjælder paa Huen, red frem og tilbage og af og til holdt stille for at blæse i Trompeten og dernæst med høj skrattende Røst at forkynde: at ret nu vilde en mindre Forestilling fange an herude paa Pladsen, medens senere paa Dagen derinde i Teltet vilde blive ageret en større „Haupt Aktion“ af Komediantspillerne, saalunde benævnet: „Der unschuldige Brudermord oder das blutige Rom unter der Regierung des røhmischen Kajsers Antonini Bassiani Casarallæ“ samt et mindre Nachspiel af lystelig Indhold, hvilke Nydelser end yderligere forkyndtes Publikum af de store, med brogede Afbildninger forsynede Plakater, som prangede paa hver Side af Teltets Indgang.

Folk havde allerede begyndt at stille sig op til Forestillingen, og der kom flere og flere til. Ogsaa de unge Kavallerer, med hvilke Povl var i Følge, blev staaende, det kunde jo være evige Løjer at se nogle Øjeblikke paa de Hundekunster, mente de. Ham løb det koldt ned ad Ryggen, medens Barndomsminderne et for et styrtede ind paa ham, han saa sig selv gaa paa Linen derhenne, hørte Bjørnens Brummen, idet den rejste sig paa Bagbenene, det var ligesom han fornam Piskeslagene ogsaa.

En lille Klokke inde i Teltet havde ringet, og Forhænget var blevet draget til Side. Paa det lasede Tæppe, der var bredt ud, havde en Mand og nogle Drenge begyndt at gøre deres Kunster til Tonerne af en Fiol og Sækkepibe, der trakteredes af en gammel Mand og et blegt udtæret Fruentimmer, medens en Hans Wurst sprang frem og tilbage og til Publikums usigelige Moro gjorde nogle plumpe Løjer, idet han svang Briksen over sit Hoved. Povls Blik hang som rodfæstet ved denne Skikkelse, hans Øre opfangede hver en Lyd af denne hæse, skrattende Stemme, han kunde have kendt den blandt Tusinder. Var det maaske kun en Indbildning, eller var det ikke visselig saa, at Mandens smaa stikkende Øjne, der uophørligt for rundt hid og did, bestandig vendte tilbage i den Retning, hvor han stod, og til sidst vedblev at hvile paa ham med et ondt og lurende Genkendelsens Blik, idet Ansigtet fortrak sig til et hæsligt Grin?

Uvilkaarligt drog Povl sig tilbage og skjulte sig i Mængden. Helt at slippe bort var han ikke i Stand til, thi Folk stod nu sammenpakkede i flere Rækker, men han haabede allerede at kunne forblive ubemærket i Skyggen, hvor han var bleven

trængt tilbage, indtil Gøgleren, som nu var begyndt at gaa omkring med en Tallerken for at samle Penge ind, var kommen forbi. Men pludselig for han sammen, denne hæse, kvækkende Røst lød lige ved hans Øre, og da han saa op, stak dette hæslige skumle Ansigt med de dybe Kopar, som Malingen ikke engang formaaede at skjule, op lige foran ham.

Det hjalp ikke, at han trak sig et Par Skridt tilbage længre ind i Skyggen af Muren, hans Barndoms Plageaand og Bøddel fulgte efter og stod spottende foran ham i Halvmørket.

„Povl, Povl, du mein Herzensjunge! Saa du troede ikke, jeg skulde kunne kende dig igen? Ak, han drog sin Børs frem, „I skal faa alle de Penge, jeg har hos mig, om I kun vil gaa, forinden man bemærker os."

„Ej, ej, Povl, saa du er bleven storagtig, vil ikke kendes ved dine gamle Venner? Det er ikke smukt! Og vi er her dog allesammen, den gamle Andreas, Jeanette og Beppo — din gamle Kammerat — det er ham, som ligger derhenne og lader Drengene træde sig paa Maven. Ja, han har ikke drevet det saa vidt just, som du her i Verden; mens du svælger i Rigdom og Herlighed og Overflod og Glæde, kan stadse dig op i Fløjl og Guld og age i Karm og æde dig mæt i fine Retter, maa vi andre fremdeles slide og slæbe for

„Saa sagte, lille Povl, saa sagte, min Dreng! Og vilde du nu ogsaa fly, naar jeg var rede til at hviske dig et Ord i Øret, som du kanske gerne vilde høre, en Hemmelighed, som gamle Hans Lynge, hvorvel han betalte for den, sikkert aldrig røbede for dig."

Povl stirrede ind i det afskrækkende Ansigt foran sig, hans Vejr stod næsten stille.

„Hvad ved du?" hviskede han, „hvo borger mig for, at det er Sandhed, du taler? Og dog, om du kunde sige mig, det jeg vilde give mit Hjerteblod for at vide —"

I det samme hørte han Axel Thott kalde paa sig, og de unge Mennesker begyndte at se sig

Ved Sygesengen.

Gud jo, saa fin og statelig en Junker du end er bleven, mit Hjerte følte dog straks, at det var dig og du — du har sagtens haft den samme Fornemmelse?"

Her blottede han med et Grin sine store Hugtænder, der ligefrem gav det i Forvejen lidet tiltalende Fjæs et glubsk og frygteligt Udtryk, det Udtryk for hvilket Povl som en lille Dreng saa mangen Gang i Rædsel var gyst tilbage.

Ogsaa nu stod han der som naglet til Pletten, fortryllet som Fuglen af Slangens Blik.

„For Guds Skyld," stammede han og saa sig om i Angest, for at Vennerne eller nogen skulde høre ham, „hvad vil I mig? Hvad begærer I?"

Føden, og nu, naar vi endelig mødes, har du ikke engang et venligt Ord for den, som dog er din Lykkes Skaber! Kalder du det Taknemmelighed mod din Barndoms Velgører?"

„Ti, elendige, ti," afbrød Povl nu i en truende Tone og greb Skurken i Armen, „jeg har intet mere med dig at skaffe, vil intet høre. Jeg er ikke mere rig, som du tror, men her er alt, hvad jeg i Øjeblikket kan undvære, alt saa at sige hvad jeg ejer i rede Penge, der tag det, og gaa saa for aldrig mere at krydse min Vej."

Han havde stukket Gøgleren Pengene i Haanden og vendte sig om for at komme bort, men hans Plageaand holdt fast i ham.

om efter ham. Povl stod som paa Gløder, Jorden brændte næsten under hans Fødder.

„Tal," udbrød han med en Røst, der skælvede af Iver og Bevægelse, „er du ikke blot en Djævel i menneskelig Skikkelse, sendt for at pine og plage mig til Døde, saa sig mig nu, hvad der i Aaringer forblev skjult for mig; og var jeg end Rakkerens Søn, saa vist som der er en Gud over os i Himlen, heller Vished end at gaa i denne Pine, Vished maa jeg have, om jeg for stedse skal opgive mig selv eller —"

(Fortsættes.)

To Venner.

Skildring af det virkelige Liv, af Robert Schaß.

(Forts.)

Hør, Morten," begyndte Povl pludselig en Dag hen sidst paa Sommeren, da de stod sammen ved deres Arbejde, „hvad er der egentlig i Vejen med dig? Du har i længere Tid gaaet, som om du var umælende, ikke at tale om at man har kunnet drive et Smil af dig med en Vognkæp. I Gaard borede du en Træsko baade sønder og sammen, som om du havde været en ren Fusker, og nu staar du der og hugger et godt Stykke Træ til ren Plukfisk, saa der ikke engang kan blive en Barnetræsko deraf. Hvad skal det blive til i Længden, hvis denne Svaghed skal tage til?"

„Hm, ja, jeg ved ikke rigtig, hvad der gaar af mig," svarede Morten overrasket, idet han lagde Øksen fra sig og holdt Haanden for Panden, „jeg er næsten helt tummelumsk i Hovedet."

„Ved du, hvad jeg tænker, Morten?" sagde Povl i en alvorlig Tone, medens der dog spillede ham et lunt Smil om Munden.

„Nej!"

„Jeg tænker, du er forgjort!"

„Aa, sikken Sludder!"

„Ja, ja, bitte du! Hvem ved, om ikke en Heks kan have set paa dig!"

„Er du da ikke klogere, Povl, end at tro saadan noget, hvem skulde det vel være?"

„Ja," svarede Povl hemmelighedsfuldt, „det er jo slet ikke saa nemt at sige; for det er jo voveligt at beskylde nogen for sligt, naar man ikke er rigtig sikker i sin Sag, men, der er nu rigtignok en, jeg ingen god Tro har til i det Stykke!"

„Og hvem er saa det?"

„Ja, hvem er det?" gentog Povl og saa sig forsigtig om, „det er jo af den Slags, man ikke maa tale højt om." Og med det samme gik han hen og satte Munden tæt til Mortens Øre og hviskede. „Jeg er vis paa, det er — den bitte Inger Fogeds!"

Morten for i Vejret som stukken af en Bræmse og blev saa rød i Hovedet som en Tulipan, mens Povl lo, saa det klukkede i ham.

„Ja ser du, bitte Morten," fortsatte han derpaa i en godmodig drillende Tone, „der har du nu gaaet saa længe med denne Hemmelighed, og saa hører du jo, at jeg ved hel god Besked. Nu kan du saamænd lige saa godt hoppe i det som krybe i det og fortælle mig hele Re'ligheden. Jeg ved, det er der jo da heller ingen Ulykker i, at en Ungkarl gaar hen og forelsker sig i en „knøv" ung Pige, som Inger Fogeds jo i Virkeligheden er."

„Ja, det er hun!" afbrød Morten ham ivrig, „og jeg har ogsaa holdt grumme meget af hende, lige siden hun var et Barn; det ved du jo nok fra vor Drengetid af. Og med Aarene har det bestandig taget til, især det sidste Aars Tid, i hvor meget jeg end har kæmpet med mig selv for at slaa hende af Tankerne. Og det bliver jo dog nok nødvendig til sidst," føjede han helt bedrøvet til, „da hun alligevel næppe kan blive min Kone."

„Og hvorfor kan hun ikke blive din Kone?" afbrød Povl ham hurtig, „hvad skulde der være i Vejen?"

„Uh! tænk dig dog," udbrød Morten, „hvad den store Jesper Fogeds vilde sige, hvis hans Datter virkelig skulde giftes med Morten Brink fra Troldkærhuset, en sølle fattig Træskokarl."

„Sølle og fattig! Hvad regner du saa din Sparekassebog for? Hvor mange Karle i din Alder og Stilling har vel selv fortjent saa meget? Desuden er du jo Mand for at kunne forsørge en Familie, naar bare Gud vil give dig Helsen og Sundhed."

„Hjælper altsammen intet, bitte Povl! det siger for lidt mod en af Krogsgaardens Karle."

„Naa, du tænker paa Thomas i Krogen, som Jesper i saa mange Aar har gaaet og parret hende sammen med. Og saa skulde du være bange for at tage Kampen op med den Vindspiller, som jo aldeles ingen kan udstaa."

„Ja, men Gaarden, bitte Povl! Gaarden! du glemmer rent Gaarden!"

„Pyt med den Gaard! hvad bryder Inger sig vel om den?"

„Men saa hendes Fader, du kan tro, han bryder sig saa desmere om den."

„Lad ham bare det, naar Inger blot bryder sig om dig, og det gør hun vel da?"

„Jo, det er da i sin gode Orden," svarede Morten lavmælet.

Men da han fra Barndommen af kendte Jesper Fogeds Haardhed og Stivsind, saa kunde han dog ikke andet end blive noget forknyt ved Tanken om, hvad Inger og han vilde faa at kæmpe med, inden de naaede deres Lykkes Maal. Især da Jesper i den senere Tid havde ladet hende flere Gange mærke, at han ingenlunde vilde frafalde sin overvejede Giftermaalsplan.

Morten og Inger vedblev dog endnu en Stund nogenlunde uforstyrret at nyde deres Kærligheds Lykke, indtil saa Uvejret pludselig brød løs over deres Hoveder som et Lyn fra skyfri Himmel.

Det var hen imod Paasken. Morten stod et lille Stykke oppe i Skoven og huggede Grenene af en fældet Bøg. Han havde sat sig paa Stammen for at hvile sig lidt og mærkede ikke, at Inger var kommen listende bagfra for at gøre ham forskrækket. Idet han vilde til at tage sig en frisk Skraa, snappede Inger en lille Tot Mos, som hun meget behændigt puttede ham i Munden, førend han naaede saa vidt med Skraaen.

„Pøj, pøj, fy for en Ulykke!" for han i Vejret og spyttede, men fik i det samme Øje paa Inger, der stod og lo over det vellykkede Puds.

„Ja, det var nu ellers ikke for at stoppe dig denne Tot Mos i Munden, jeg er kommen herned, begyndte hun i en alvorlig Tone, saa snart hun havde faaet Bugt med Latteren. Men da min Fader er draget til Marked, vilde jeg benytte Lejligheden til at aflægge dig et lille Besøg, da jeg har en hel Del at fortælle dig. Desuden har jeg jo slet ikke set dig i mange Dage."

„Nej," svarede Morten, „det er ogsaa længe siden, vi saa hinanden, men vi er jo nødt til at være forsigtige."

„Nej, nu behøves der ingen Forsigtighed mere," svarede Inger.

„Hvorfor da."

„Jo, i Gaar stod det store Hovedslag."

„Hvad, hvad siger du!" raabte Morten og sprang op, „fortæl, fortæl da, kæreste Inger, hvordan det gik til."

„Aa," svarede hun alvorligt, „det gik jo nok lidt haardt til undertiden, men endda næppe nok saa haardt, som jeg havde ventet."

„Ja, men tror du saa, det er helt overstaaet?"

„Ja," svarede hun, „jeg kan ikke godt tænke mig andet."

Og nu gav hun Morten en fuldstændig Beskrivelse af det hele. Jesper havde en Dag kaldt hende ind i Sovekammeret og kort og godt uden Omsvøb givet hende til Kende, at hun havde at bøje sig for hans Vilje, og dermed Punktum.

„Men hvad gjorde du saa?" spurgte Morten aandeløs.

„Jeg sagde jo, som sandt var, at jeg hverken vilde eje eller have Thomas, og det Svar havde jeg givet ham mere end en Gang, og andet Svar skulde han ikke faa af mig."

„Men saa skulde du have set, hvor vred han blev. Til sidst svor han paa, at han vilde jage mig ud af Gaarden og gøre mig arveløs."

„Da han nu begyndte at gaa frem og tilbage paa Gulvet uden at sige mere, troede jeg, at Uvejret var forbi, og vilde liste mig ud i Køkkenet. Men her forregnede jeg mig. Han standsede mig i Døren og sagde i en yderst streng Tone: „Ja, nu kan den Snak være lang nok. I Morgen giver du Thomas det, som han ønsker, nu ved du min Vilje! Ordet er talt, her er Manden."

„Men saa er her Pigen," svarede jeg lige saa bestemt, idet mit Sind ogsaa var kommet i Oprør, „og uden mig kan du og Thomas da vel ikke holde Bryllup, ved jeg. Og skal jeg ogsaa tvinges til at gaa op til Alteret mod min Vilje, saa skal ingen Verdens Magt tvinge mig til at svare andet end **nej** og atter nej til alle Præstens Spørgsmaal og det saa højt, at alle Folk i Kirken kan høre det."

„Det var stort sagt, Inger," udbrød Morten, idet han saa beundrende og taknemmelig paa hende.

„Ja, bagefter gruede jeg næsten ogsaa over mine egne Ord, men det var, ligesom de var fløjne ud af Munden, uden at jeg selv kunde standse dem. Men til min store Forbavselse bruste min Fader slet ikke op. Efter nogle Øjeblikkes Forløb spurgte han mig temmelig rolig, om det virkelig var mit sidste Ord. Og saa saa han mig helt bedrøvet ind i Ansigtet."

„Ja, det er, Fa'er, svarede jeg stille," idet jeg ved at se paa ham ligesom begyndte at blive lidt blød om Hjertet.

Nu begyndte han at tale paa en hel anden Maade. Han foreholdt mig i en bebrejdende Tone, hvor ufornuftig jeg var, at jeg saadan kunde staa i mit eget Lys. Og jeg søgte at gøre ham begribeligt, hvor ulykkelig jeg vilde blive, ved at leve sammen med en Mand, som jeg hverken kunde elske eller agte. Og saa tog jeg Mod til mig og fortalte ham rent ud, at jeg i lang Tid havde været forlovet med dig. Mærkelig nok svarede han ikke et Ord hertil, men gik stiltiende ud i Gaarden. Siden har han ikke talt et Ord til mig om den Sag, saa jeg kan ikke godt tænke mig andet, end at Uvejret nu maa være forbi. Imidlertid vil vi nu haabe det," sluttede hun, „og saa forøvrigt sætte alt i Vorherres Haand."

„Ja, lad os det, lille Inger," sagde Morten bevæget og takkede hende for hendes Trofasthed.

De skiltes ad med et frejdigere Mod og et lysere Fremtidshaab, end de hidtil havde haft.

Det var ved Solnedgang, da Inger gik hjem. Hun gik og nynnede den gamle Folkevise om Stævnemødet: „Det haver saa nyligen regnet, og de Træer, de dryppe endnu, o. s. v." Alt som Fuglesangen rundt om hende tiltog, sang ogsaa hun uwilkaarlig højere og højere. Det var længe siden, hun havde følt sig saa glad og lykkelig som i Dag. Da hun sang Slutningen:

Se, det lysner i Sky,
hør, det ringer fra By.
Du er min, som for evig jeg er din.

lød tilfældigvis i det samme Byens Kirkeklokker, idet der blev ringet Sol ned. Hun tog det som et godt Varsel for Fremtiden, idet hun syntes, at det nu ogsaa begyndte at „lysne i Sky" for hende og Morten. Og mens Klokketonerne ringede i den stille Aften, kunde hun ikke lade være at tænke paa, at hendes Kærlighedspagt maaske om ikke ret længe skulde blive beseglet der i Guds Hus, saa at hun endnu i fuldere Maal kunde synge:

„Du er min, som for evig jeg er din." Tanken herom forøgede hendes Lykke og Glæde. Men der blev snart lagt en mægtig Dæmper herpaa; thi idet hun kom ud gennem Skovhegnet, stod hun saa at sige Ansigt til Ansigt med — Thomas i Krogen. Han kom fra sin Eng neden for Skoven; og de fulgtes nu ad, saa længe de skulde samme Vej. Men Inger var saa lykkelig den Aften, at det var hende umuligt at give Thomas et eneste uvenligt Ord, skønt det dog var ham, der var Skyld i hendes største Sorg. Og han gik hele Tiden og talte saa rolig, som om der aldrig havde været dem noget imellem. Det var hun ham taknemmelig for. Og hun kunde heller ikke andet end tage det som et Vidnesbyrd om, at den Sag vel nu maatte være til Ende.

Men desværre, hendes Glæde varede kun kort. Det var saa langt fra, at Jesper og Thomas havde opgivet Kampen. De havde kun sluttet en kort Stilstand for at drøfte en ny Slagplan. Nu skulde det prøves, om Musen ikke kunde udrette, hvad der havde vist sig umulig for Løven.

Nogle Dage efter blev hun atter kaldt ind i Sovekammeret til Forhør. Jesper Foged saa helt sørgmodig ud og talte i en lav, spagfærdig Tone. Han fortalte hende nu en lang Historie om, hvorledes han engang for flere Aar tilbage havde begaaet noget Falskneri med nogle Pengesager for at hjælpe sig ud af en øjeblikkelig Forlegenhed. Det havde aldrig været hans Mening at ville bedrage nogen dermed, og han havde ogsaa en Tid efter berigtiget det hele. Men det var jo alligevel en Handling, som var strafbar. Den eneste, der vidste noget om det, var Thomas, og nu fordrede han Inger til Hustru som Løn for sin Tavshed; fik han ikke sin Vilje, truede han med at melde Sagen for Øvrigheden.

„Ser du, lille Inger," sluttede han stille, „jeg vil slet ikke mere forsøge paa at tvinge dig; men du ser jo nu, at det beroer paa dig, om din Fader skal komme til at lide en vanærende Straf eller ikke."

Denne lidt usandsynlige Historie gjorde den forønskede Virkning. Efter nogle Øjeblikkes stille Kamp med sig selv sagde Inger med fast Stemme: „Ja, Fader! over for dette har jeg intet Valg! det kan du sige Thomas; og saa maa du ogsaa gerne sige ham, at jeg nu foragter ham dybere end nogen Sinde før."

Hermed forlod hun Kammeret og skyndte sig ud i Køkkenet for rigtig at komme til at græde ud ved sin Moders Bryst over det tunge Offer, hun havde bragt.

„Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal sige til den Historie," sagde Morten Dagen efter, da Inger havde fortalt ham det hele, og han efter den første overvældende Overraskelse atter kunde begynde at tænke roligt. „At din Fader er en haard Mand, har jeg jo vidst i mange Aar; men at han har taget Del i ligefrem Uærlighed og Falskhed, det har jeg ondt ved at tænke mig. Dog er det hele Løgn og Opspind af Thomas for at besnære dig, saa kan det slet ikke ligne din Fader at være med til at gaa frem paa den Maade."

„Men," sluttede han, „jeg vil nu raadføre mig med Povl; for han har nu noget for til vor Fordel, i hvad det saa siden er. Han har været saa hemmelighedsfuld i den sidste Tid, og hver Gang vi har talt om Sagen, har han altid sagt, at jeg bare skulde være rolig, han vilde indestaa for, at baade din Fader og Thomas nok skulde give sig."

„Ja, Gud give, det var saa vel," sukkede Inger, „men nu kan jeg rigtignok ikke godt tænke mig nogen Hjælp mere."

Alligevel var det ikke — begrundet paa Povls Ord — uden et lille Glimt af Haab, at de denne Aften tog Afsked med hinanden.

„Ha, ha, ha," lo Povl, da Morten kom hjem og meddelte ham det hele, „sikke dog en Røverhistorie, lutter Løgn og Opspind fra Ende til anden. Men i hvilket som, Historien kommer mig ret tilpas. Og nu kan jeg forstaa, det er paa Tiden at spille Trumf ud til dem. Maaske jeg nu kan give dig en lille Haandsrækning, Morten, for alt det gode du har gjort mig. Sov du nu bare rolig i Nat. I Morgen skal jeg gaa op og give Jesper Foged et Pulver ind, der skal gøre en hel Forandring paa Sagerne, det kan du stole paa."

Men det blev alligevel langt over Midnat, inden Morten denne Aften faldt i Søvn. Og da det saa endelig skete, saa plagedes han af de mest forskrækkelige Drømme.

(Sluttes.)

Ved Sygesengen.

(Med Billede.)

Ved Sygesengen er der Fest,
Søndagsluft og Leg og Løjer,
det forstyrrer ej, de støjer,
tvært imod det kun fornøjer,
det er Juletræets Rest:
Peter flinkt sin Guitar rører,
Martha an i Koret fører,
og mens Lise Dukken ammer,
Betty med de store stammer,
det gaar næppe allerbedst.
Men hvem bringer ind ad Døren
Vin og Frugt til Broder Søren?
— maaske dog den bedste Gæst.

—e—.

Vismændene fra Østerland.

Ved A. Th. J.

Det er ikke Hensigten her at genfortælle, hvad der i Matthæus Evangelium er berettet saa vidunderlig skønt om de østerlandske Vismænds Besøg hos Jesusbarnet, men kun at meddele adskilligt sindrigt og smukt, hvormed senere kristelige Sagn har smykket den bibelske Fortælling.

Det er Middelalderens Legender, der fortæller, at det har været tre Østerlændere, og at det ikke blot var Vismænd, men tillige Konger. Om disse to Dele siger det ny Testamente intet. Endnu i det fjerde Hundredaar efter Kristus taler Kirkefaderen Krysostomus om „tolv" vise fra Østerland, og først Pave Leo I. fastslog i det femte Hundredaar af Hensyn til de tre forskellige Gaver, at ogsaa Giverne maa have været tre. I det ottende Hundredaar nævner Englænderen Beda dem ved Navn og skildrer deres Udseende: Melchior, en Olding med langt, sølvhvidt Skæg, Baltasar, en brun, skægget Mand, og Kaspar, en Yngling med sort Ansigtsfarve. I den Skikkelse er de tre Mænd ogsaa siden blevne afbildede af Kunstnere, og man vil paa Fremstillinger af Tilbedelsen let kunne genkende Melchior, Baltasar og Kaspar. Den første bærer ogsaa altid Guldet, den anden Myrrhaen, og Kaspar den duftende Virak.

Skønt er det, naar Sagnet fremdeles fortæller, at tolv Oldinge i det hedenske Østerland, hvorhen Sagnet om Bileams „Stjerne af Jakob (4. Mos. 24, 17)" var trængt frem, altid holdt Vagt paa et højt Bjærg for straks at kunne opdage Stjernen, saa snart den maatte vise sig. Døde en af de tolv Oldinge, blev han straks erstattet med en anden. Mange, mange døde i Tidernes Løb, men de døde alle i trøstigt Haab om, at Stjernen nok skulde vise sig. Disse tolv Oldinge, som Dag og Nat holder Vagt paa det høje Bjærg og staar paa Udkig efter Jakobs Stjerne, er et gribende Sindbillede paa Hedningeverdenens længselsfulde Venten paa Israels Trøst.

Og da saa omsider Stjernen tindrede op i Øst, saa alle andre Stjerner maatte blegne for den, da den steg højere og højere op med en Sols Klarhed sendte brede, gyldne Straaler ned over Jorden, saa klare, at Stjernen endog ved højlys Dag funklede paa Himlen som en ny Sol, da lød en uendelig Jubel over det hele Land.

Og saa begav tre Konger af Østerland sig paa Vej med stort Følge og med fyrstelig Glans for at opsøge den nyfødte Konge. Ingen af dem vidste noget om de to andres Hensigt; thi deres Riger laa langt fra hverandre; men to Mil uden for Jerusalem traf de sammen, følte sig straks som Aandsfæller, hilste hverandre paa det kærligste og følte salig Glæde.

Hvor skønt er ikke dette Træk! Hvor klart lægger det dog ikke den Sandhed for Dagen, at Gud Fader ad de forskelligste Veje bringer de søgende Mennesker til Sønnen, og at Guds Børn, hvor fremmede de end i det ydre er hinanden, dog træffer sammen hos Jesus og i ham erkender sig som et lyksaligt „de Helliges Samfund" og ukendte og dog kendte drager videre, hver sin Vej.

Saa kom de til Bethlehem. Stjernen lyste over Huset med saadan Klarhed, at de stod i dens Glans „som i en gloende Ovn", og nu steg Kongerne af deres Dromedarer, knælede foran Krybben og kyssede ydmygt Barnets Hænder. Blandt de Gaver af Guld, som Melchior rakte det, var ogsaa et gyldent Æble. Det havde engang tilhørt Kong Alexander den Store af Makedonien, der havde ladet det smelte af Guldmønter fra alle Verdens Riger for at antyde, at han havde overvundet dem alle og holdt dem i sin Haand som dette gyldne Æble.

Men da Melchior rakte Jesusbarnet Æblet, og Barnet tog det i Haanden, faldt det pludselig hen i Støv. Ogsaa her finder vi i Sagnets fri Digtning en fin Sandhed. Guldæblet er ifølge sin Oprindelse Sindbillede paa det Rige, der stiftedes af den herligste og største Erobrer, den gamle Verden nogen Sinde har set, og naar det ved Jesusbarnets Berøring smuldrer til Støv, hvad betyder det da

andet, end at alle denne Verdens Rigers Herlighed maa synke i Støvet for Bethlehemsbarnets Riges Herlighed, at alene Jesu Rige er evigt og vil staa sejrrigt paa Ruiner af alle Verdensriger!

Sagnet fortæller ogsaa om de tre østerlandske Kongers Hjemkomst. Paa det Bjærg, hvorfra man havde spejdet efter Stjernen, byggede de et Kapel og lovede at samles her een Gang hvert Aar. Og da de saa havde mødt hverandre i tredive Aar og derover, da modtog de et Budskab, der fortalte dem om Barnet af Bethlehems Liv, Lidelse og Død. Det var Apostelen Thomas, der bragte dem dette Budskab — atter et smukt Træk i Sagnet, der lader denne Herrens Discipel, som var den sidste til at tro paa Herrens Opstandelse, bringe Budskab til det fjerne Land. Nu lod de tre Konger sig døbe af Thomas og modtog snart efter den hellige Nadver. Og dermed havde de naaet Maalet for deres Valfart; de døde kort efter alle tre paa samme Dag og Time en salig Død, for nu at skue Barnet, de havde tilbedet i Krybben, som Konge paa Himmeltronen og lovprisende bøje Knæ for ham.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Januar.

Vejret har jo i Efteraaret og Forvinteren været saa godt, at man har kunnet arbejde støt væk i Haven. Der kan saaledes næppe være meget, som staar for Tur eller paa Restancelisten, af hvad der er omtalt for de sidste to Maaneder.

Man kan saa smaat begynde at lufte ud i sine ældre Frugttræer, sørge for, at hver Hovedgren faar tilstrækkeligt Lys og Luft. Rodbeskæring foretages ligeledes ved Lejlighed paa saadanne Træer, som vokser frodigt, men ikke vil blomstre.

Træerne efterses, som tidligere paamindet, for Mos og gamle Barkrester, der afskrabes og brændes, hvorefter den tidligere omtalte Oversmøring med Kalk eller Vælling af Ler og Komøg *) finder Sted.

Hvor man har gamle Træer, der er af gode Sorter, men som begynder at tabe sig med Hensyn til Frugtens Værdi — fordi de mangler Næring, der maa man gøre, hvad man kan for at bringe saadanne Træer til at yde gode Frugter igen. En Vej hertil er Anvendelse af flydende Gødning: om Foraaret straks efter Frugtansætningen og i September, med andre Ord: til alle Tider i Vækstperioden. En anden Vej er nu at udgrave en bred Rende omkring Træet, saaledes at man graver nogle Rødder over i en passende Afstand fra Stammen; i denne Rende fyldes frisk og god Kompostjord, der gerne maa være blandet med gammel Staldgødning. Heri vil da finde en livlig Rodudvikling Sted, hvorved Træets Evne til at gøre sig til gode med de tilførte Næringsstoffer forøges. Resultatet vil i lønnende Grad vise sig paa Frugternes Størrelse og Kvalitet.

*) Ikke „Kønrøg“, som der staar i Oversigten for Decbr. Der staar ligeledes Optørring af Drivbedkulerne; det skal — hvad iøvrigt let fremgaar af det foregaaende — være Optøening.

Man maa ligeledes huske at beskære sine Frugtbuske. Ældre og svagelige Grene fjernes for at give Plads for de yngre livs- og bæredygtige. At give Lys og Luft Adgang til saavel hver enkelt Busk som de enkelte Grene deri, maa endvidere være Opgaven. Hvis man til Foraaret vil have knappere Tid paa gammel Gødning, eller man er udsat for lettere at glemme Havens Krav i saa Henseende, saa maa man helst snart føre Gødning ud omkring Frugtbuskene; den kan ved Lejlighed graves ned.

I Køkkenhaven vil der næppe være noget at foretage, da det tør forudsættes, at Jorden er gravet, Gødning ført ud, hvor den tiltrænges o. s. v.

Derimod kan det godt være, at der mange Steder er en Del at gøre i Blomsterhaven. Prydplanterne giver ikke som Frugtplanterne og Køkkenurterne klingende Mønt eller dog Resultater, som man kan „tage og føle paa“ med Hensyn til Fordelen. Derfor forsømmes disse Planter meget ofte i høj Grad. Man maa imidlertid erindre, at de lige saa godt som alle andre Planter trænger til Næring, til Plads, til Lys og Luft og Pleje. De betaler da rigeligt ved den Tilfredshed, de skaber i Sindet hos dem, der sysler med Planterne.

Vi gaar jo ikke altid og roder i Køkkenet eller i Værkstedet, vi samles jo da af og til i de „pæne“ Stuer, og føler os tilfredse ved den Pyntelighed og Hygge der er. Saaledes ogsaa i Haven: Afdelingen for Prydplanter er den pæne Stue om Sommeren. Det kommer ikke an paa, om der findes kostbare Planter, det kommer an paa, at det, der findes, er repræsenteret i tiltalende Eksemplarer, og det kommer an paa, at det hele er ordnet paa den efter Forholdene mest passende Maade.

Selv om en Have er lille, kan man godt der danne en lille Afdeling med Buske, Roser og Sommerplanter, eller man kan forene de forskellige Slags til et hele, naar det blot gøres med Skønsomhed. Man maa i alt Fald ikke paa smaa Pletter gøre Tilløb til Parkanlæg i engelsk Stil og saa oven i Købet efter Anlæget mene, at nu passer „Stadshaven“ sig selv. Der vil mange Steder være Anledning til at rasere en Smule og føre lidt nyt og bedre ind. Her skal senere blive omtalt Buske og Urter, der kan anbefales i særlig Grad, og som er billige.

Roserne maa nu dækkes, hvis det ikke allerede er gjort. Lave Roser dækkes ved at kaste Jord op om dem saa højt, at over Halvdelen af Grenene er dækkede. Højstammede Roser klarer sig bedst, naar de bliver lagt hen ad Jorden og dækkede paa samme Maade som de lave. Er Stammerne imidlertid for tykke, maa man nøjes med at binde Granris, Bastmaatter eller lign. om dem. Til de kælne Teroser og lignende Slags, vil Rødsand maaske være et nok saa beskyttende Dækningsmiddel. En Rosendyrker i Vestjylland, bad mig for nogen Tid siden om at opgive ham et andet Middel end Rødsand, da han nødig vilde føre et Hundrede Tønder heraf ud paa Jorden, der i Forvejen var saa godt som det bare Sand i Grunden. Midlet er i slige Tilfælde at dække med den forhaandenværende Jord. I haard Frost kan man yderligere dække med Blade. Iøvrigt lyder der fra udenlandske Rosendyrkere i den sidste Tid stærke Røster for at dække Roserne, førend Frosten indtræder det vil altsaa sige, at man, for at være sikker, allerede skal dække Roser i November. Man vil da i mange Tilfælde være nødt til at skære Bladene af og fjerne dem tillige med andet forhaandenværende Løv, for at dette ikke skal mugne og smitte Grenene. Da Maanedsroser, Noisetroser og flere Remontantroser blomstrer endnu, da dette skrives, gaar man i saadanne Efteraar nødig til at pakke ind og derved afskære sig Fornøjelsen af en Del Blomster. Det er nu iøvrigt ogsaa særligt for højstammede Roser, at den nævnte Fremgangsmaade anbefales.

For Hus og Hjem.

Jordbærkoldskaal. Rensede Jordbær skylles og strøs godt med Sukker. Naar der er kommet nogen Saft, hældes lidt hvid Vin (ogsaa hjemmelavet Frugtvin) over Bærrene, som staar deri en Time. Derefter paahældes mere Vin, blandet med Vand. Halvdelen af Bærrene lader man være hele i Terrinen, Resten trykkes gennem en grov Haarsigte, og Mosen røres ud i Terrinen.

Meget forfriskende er en Koldskaal tilberedt af Jordbær, Ribs, udtagne Kirsebær og Hindbær. Man ryster alle Bærrene sammen i en Krukke, strør dem godt med Sukker, og sætter Krukken til at koge ½ Time i en med Vand fyldt Kasserolle. Derefter tilsættes der et Glas let Vin, Koldskaalen afkøles og serveres med Makaroni.

Til Mælkekoldskaal koger man Mælken med Sukker, Salt og Krydderi — Vanille, Citron, Kanel eller Mandler — og jævner den kogende Mælk med et Par Æggeblommer. Efter Afkølningen krydres Mælken med et Par Skefulde god Rom og spises saa med Boller eller nysyltede Bær eller Frugter.

*

At nedlægge Smør. I den Tid, da Smørret er rigeligst og ligeledes bedst i Smagen, er det fordelagtigt at lægge det ned til fremtidig Brug. Man ælter Smørret i Vand saa længe, til Vandet ikke længer modtager nogen Farve, og salter det saa rigeligt med fint stødt Salt. Æltningen maa fortsættes, til Saltet fuldstændigt er blandet med Smørret. En Stenkrukke, som er skyllet med koghedt Vand, strøs paa Bunden med fint Salt, hvorefter Smørret trykkes ned med en ren Træske saa fint og jævnt som muligt. Foroven maa der være et tre Fingre bredt Rum. Med en vel skuret og tørret Pind borer man nu 5—6 Huller gennem Smørret til Bunden, strør atter fint Salt paa og hælder saa meget koldt Vand over, at der kan danne sig et rigeligt Lag Saltlage. Tilbundet saa tæt som muligt med Pergamentpapir og stillet i Kælderen, holder dette Smør sig i Maaneder, og man vil ved Brugen forbavses over dets friske Smag. Skulde det være noget for salt, kan dette let ændres ved Udvadskning.

*

Engelsk Sommersuppe. Den bør koges i emailleret Gryde. En Pot Vand, 3 Purløg, en hvid Slangeagurk (et Kvarter lang, Kærnerne udtages), et Knippe smaa Gulerødder, 2 Pastinakker, 20 Kvt. godt Smør, en Dusk Persille, 2 Salathoveder, 2 haandfulde Spinat (de 3 sidste Dele hakkes) samt ½ Pot Sukkerærter og passende Salt. Jævnes med 2 Æggeblommer. Hviderne stivnes paa Panden, skæres i Terninger og kommes paa Suppen.

*

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Marinemaler C. Neumann, med Portræt. Lovsang, Digt af Matthias Claudius. Per og Maren, af Knud Skytte. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). To Venner, af Robert Schak, (Sluttes.) Ved Sygelejet, af —e—, med Billede. Vismændene fra Østerland, ved A. Th. J. Havebrug. For Hus og Hjem. „Husvennens“ Julebog.

„Husvennens“ Julebog.

Til Julen i Aar har „Husvennen“ udsendt den overordentlig smukke og underholdende Julebog **„Fra Lyngens Land“**, tre Fortællinger af **Folkvar Krag**, der anbefales som ypperlig sund og morende Læsning, som en Bog, der i fortrinlig Grad vil være paa sin Plads paa Hjemmets Boghylde.

Enhver Holder, som ønsker „Husvennens“ Julebog, bedes indsende 1 Kr. 4 Øre til N. C. Roms Forlagsforretning, København V., saa skal Bogen snarest blive vedkommende tilstillet.

Paa Bagsiden af Postanvisningen skriver man blot: **„Husvennens“ Julebog.**

Postanvisninger købes for 1 Øre Stykket hos ethvert Postbud samt paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 15. Søndag den 10. Januar. 1892.

N. E. Tuxen.

Et ligesaa arbejdsrigt som bramfrit Liv opsluttedes, da forhenværende Direktør for Orlogsværftet N. E. Tuxen afgik ved Døden den 10. December f. A. Han var sat paa en betydningsfuld Post og udfyldte den saaledes gennem de skiftende Tider — der tilmed var særlig vanskelige Tider — at hvert nyt Arbejde fra hans Haand kan betegnes som et Fremskridt, der trods Modstand og Fordomme fra adskillige Hold dog stadig forøgede hans Autoritet.

Nicolaj Elias Tuxen tilhørte en Sømandsslægt og var opdragen med Søen og Sømandslivet for Øje. Han var født i Fladstrand den 21. November 1810, kom senere til København, hvor han tolv Aar gammel blev Søkadet, derefter Secondløjtnant og i 1839 Premierløjtnant. Han kom dog ikke synderligt til Søs, da han tidlig følte sig tiltrukken af videnskabelige Studier og derfor søgte teknisk Virksomhed. For sine Studiers Skyld foretog han længre Udenlandsrejser til England, Holland, Frankrig og Amerika. Efter sin Hjemkomst udnævntes han til Bestyrer af Marinens Maskinvæsen, der heller ikke kunde komme i bedre Hænder. Store Forandringer forestod i den danske Marine. Overgangen fra Sejlskibe til Dampskibe og senere Træskibenes Afløsning af Jærnskibe. Disse to betydningsfulde Reformer er knyttede til Tuxens Navn. Han var Sjælen i Værket, og det skyldes frem for alt hans store tekniske Dygtighed, hans praktiske Sans og hans seje Energi, at disse Reformer — Omvæltninger fristes man til at kalde dem — foretoges med en mønsterværdig Sikkerhed og med forholdsvis smaa Tab bragte Flaaden op til dens nuværende Standpunkt.

N. E. Tuxen.

Førend Tuxen overtog sin Post, havde vi købt vore Dampmaskiner i England, men han indsaa snart, hvor nødvendigt det var for Flaadens Skyld, at vi selv lagde os efter at bygge vore Maskiner, ligesom han ogsaa var opmærksom paa Betydningen af, at Orlogsværftet støttede den nationale Værkflid. Maskinerne til Linieskibet „Skjold" (1859) blev byggede herhjemme, og Udfaldet lykkedes over Forventning. Tuxens næste store Fremskridt var Indførelsen af Høj- og Lavtryksmaskinen, der afløste Lavtryksmaskinen, og hvis betydelige Fordele han førend nogen anden havde faaet Øje for. Paa dette Punkt maatte han dog udholde mere end een drøj Dyst, og først en Række sammenlignende Prøver mellem de to Slags Maskiner afvæbnede hans Modstandere. Fra 1864 blev Tuxen tillige Chef for Skibsbyggeriet. Atter her saa han klarere end de fleste, at vi stod foran et Overgangsstadium, at vore smukke Træskibe maatte vige Pladsen for Jærnskibe. Og da ingen kendte til disses Bygning, sendte han ufortøvet Folk til Udlandet for at gaa i Lære. Et Skibsbygningsværksted fuldførtes 1867, og Værftets Tømmermænd ombyttede Træet med Jærnet. Det første større Jærnskib, som byggedes under Tuxens Ledelse, var Panserbatteriet „Lindormen" og derefter fulgte Panserbatteriet „Gorm", Panserskibene

„Odin", „Helgoland" og „Tordenskjold" foruden Kanonbaade og mindre Fartøjer. Ogsaa hvad Jærnskibene angaar, maatte Turen døje betydelig Modstand, og mere end en Gang stod hans Embedsstilling paa Spil. Tiden gik imidlertid sin Gang og den gav ham Ret.

Turen havde taget sin Afsked fra Orlogsværftet i 1883. Gennem en Række Aar havde han Sæde i Rigsdagen.

Heksens Trylleglas.

Af Rud. Baumbach.

Alverden ved, at den vilde Jæger ogsaa styrer sin Lyst Søn- og Helligdage uden at lade sig skræmme af Kirkeklokkeklangen. Men Fredningstiden har han al mulig Agtelse for, og det er et Fortrin, der stiller den ilde omtalte Fyr i et noget gunstigere Lys.

Den Tid, i hvilken Jagtspydet er stillet i Krogen, fordriver den rastløse Jægersmand enten mellem Vinfadene i Klosterkældrene eller med alle Haande Spilopper. Snart skræmmer han de stakkels Mosekoner, snart forstyrrer han Elverpigernes Dans, snart traver han til forsinkede Vandringsmænds Forfærdelse paa en trebenet Skimmel hen over den maanebelyste Skoveng.

Men sin bedste Spas driver han St. Hansnat, naar Heksene paa Kosteskafter og Høtyve rider af Sted til Bloksbjærg. Saa spærrer han Kløfterne, gennem hvilke det ryggesløse Pak tager Farten, med grovmaskede Fuglenæt og lægger sig paa Lur. Heksene kender for øvrigt deres snedige Fjendes Kunstgreb og flyver derfor saa højt som muligt. Men af og til bliver dog en eller anden ubehændig Heks hængende fast i Nættet, og hun faar da en drøj Tur at gennemgaa med den vilde Jæger og hans tøjlesløse Svende.

Engang traf det sig, at den frygtede Skovmand, netop som han havde udspændt sine Næt, mødte Skovens Gudinde. De to hilste hinanden som gode Naboer, passiarede om dit og dat, og til sidst indbød Skovens Herskerinde sin Fælle paa en Bolle Majpuns. Saadan en Smavs siger den vilde Jæger aldrig nej til. Han fulgte den gæstfri Frue ind i Bjærgslottet, og Drikken, som de opvartende Dværge havde brygget, var krydret og stærk.

Man lod Skoven leve højt, talte om gode, gamle Tider, og den ene Time randt efter den anden, uden at den vilde Jæger tænkte paa det Bytte, der mulig ventede ham i Garnene. Omsider lavede han sig til at bryde op; men da sendte Morgensolen allerede en skraa Lysstraale ind gennem en Klipperævne, og ved Solskin lader et anstændigt Spøgelse sig aldrig se. Gudinden viste saa sin Gæst ind i et køligt Gemak, og den trætte Svirebroder strakte sig paa en Hjortehud for at tilbringe Dagen der.

Den samme Morgen kom en ung, blomstrende Kvinde gaaende gennem den lysgrønne Bøgeskov. Paa Armen bar hun en Kurv fyldt med Foraarsblomster, med hvilke hun for første Gang i det ny Aar vilde smykke sit Hjem, et lille, midt i Skoven liggende Hus, som hun beboede sammen med sin Mand, Skovløberen.

Pludselig sagtnede den unge Kone sine Skridt, da hun fik Øje paa et Garn, der var spændt tværs over Vejen, og i dets Masker flagrede en stor Fugl uden at kunne komme løs. Hun traadte nærmere og betragtede Fangen. Den havde uglegraa Fjer, et stærkt kløftet Næb og et Par vældige, glubende Øjne. Den unge Kone blev bange for Dyret. Ja, det var den uhyggelige Fugl, der om Natten tømmer Køernes og Gedernes Yvere, Gedemalkeren, den berygtede og fordømte Fugl, der skyr Dagens Lys. Men den flagrede saa ængstelig i Maskerne, at den gode Kone ikke kunde bringe det over sit Hjerte at lade den sidde der, men lavede sig til at skaffe den fri.

Da skete der noget højst forunderligt. I samme Øjeblik den unge Kvindes Haand berørte Garnet, sank dette til Jorden som en graa Spindelvæv, og Fuglen forvandledes til en gammel Kvinde, der stod i Græsset ved Vejkanten og rystede som et Espeløv.

„Jesus, Maria og Josef!" skreg den forfærdede unge Kone og slog Hænderne sammen over Hovedet.

„Stille, mit Barn, stille!" formanede den gamle, medens hun trak Vejret dybt. „Hvad nytter det at skrige! Paa en Dag som i Dag hænder der mange forunderlige Ting. Et fornuftigt Menneskebarn holder Øjnene aabne og benytter klogelig det rette Øjeblik. Vent nu lidt; du skal da have Løn for din Velgerning. Jeg har hverken Guld eller Sølv; men den Gave, jeg har tiltænkt dig, er heller ikke at foragte."

Med disse Ord greb Heksen ned i sin Sæk og tog noget glinsende op af den. Den unge Kone vinkede afværgende med begge Hænder. „Behold eders Gave, og Lykke paa Rejsen! Jeg maa skynde mig hjem til min Mand og mit Barn."

„Saa du har allerede en Mand? Saa vil du sikkert ikke forsmaa min Gave, naar du faar at vide, hvorledes den kan bruges. Ser du denne Krystal?" vedblev hun og holdt en glimrende Sten op mellem to skindmagre Fingre. „Det er en Tryllesten, som der ikke er Mage til. Hør nu blot, mit Barn! Vil du vide, hvorledes det staar til i din Mands eller i hvilken som helst anden Mands Hjerte, saa se paa ham gennem dette Glas, og straks vil hans Hjerte ligge for dig som en aaben Bog. Har du forstaaet mig? Det er en kostelig Skat. Tag du den nu, og gør fornuftig Brug af den."

Saaledes talede den gamle Kvinde, og før den anden vidste, hvorledes det var sket, havde hun Stenen i Haanden, medens Heksen var forsvunden.

Skulde hun beholde den hemmelighedsfulde Tingest eller kaste den fra sig? Medens hun søgte at blive enig med sig selv herom, saa hun en Mandsskikkelse komme hende i Møde. Og da hun kom ham nærmere, saa hun, at det var Kapellanen fra Kirkebyen hensides Skoven.

„Ham vil jeg fortælle mit Eventyr," sagde Konen ved sig selv, „og lade ham afgøre, hvad der skal ske med det, Heksen har prakket mig paa. — Men først kunde jeg jo dog engang prøve, om Heksen har talt Sandhed. I den ærværdige Herres Hjerte ser det sikkert ud som i en Kirke."

Med en beskeden Hilsen gik hun forbi Præsten, og derpaa vendte hun den gennemsigtige Sten mod Mandens sorte Frakke.

Men i Kapellanens Hjerte saa det ikke ud som i en Kirke, snarere som i et Køkken. Ja sandelig, det var Præstegaardens Køkken. Der var en Brasen og en Kogen paa Ildstedet, blaalig Damp hvirvlede op fra Potter og Pander, og foran Ildstedet stod med blendende hvidt Forklæde den blonde Kokkepige og svang den store Grydeske.

„Aha, Hr. Kapellan! Hvem skulde have troet det?" tænkte den unge Kone smilende og besluttede foreløbig at beholde den forunderlige Sten.

Hun var ikke kommen langt, før hun hørte en Hest vrinske, og en Rytter kom til Syne mellem Træerne. Det var Greven, der boede hist ovre paa det gamle Skovslot. Han havde tjent nogle Aar ved Hoffet og fra Kongestaden medbragt en vidunderlig skøn Hustru. Nu styrede han Fædrenegodset og maatte derfor færdes meget ude. Den unge Kone skjulte sig bag en tyk Egestamme, holdt Stenen for Øjet og saa efter Rytteren.

Men ak, hvor saa det ud i Grevens Hjerte! Der var et Virvar af skønne Kvinder med lange Silkeslæb og andre i meget korte Kjoler, ogsaa en Rytterske tumlede sig i det fyldige Rum, og i en af Krogene stod en sortøjet Landsbyskønhed med Riven paa Skulderen. Det var den brune Mariane, Egnens smukkeste Pige. Alle disse Kvindfolk havde fundet Plads i Grevens Hjerte; men der var ikke Spor at se af Fru Grevinden.

Den unge Kone lod Hovedet hænge og gik videre. Da lød en munter Sang i hendes Øre, og ved en Krumning af Vejen kom en slank, vejrbidt Knøs med dristigt snoet Mundskæg og kulsorte, lynende Øjne til Syne. Det var Grevens Jæger. Da han saa Konen, holdt han op at synge og nikkede nedladende til hende, hvorpaa han, idet han gik videre, endte den afbrudte Sang:

„Sin Mund til Kys hun mig byder,
om min Nakke hun slynger sin Arm;
blot hendes Røst for mig lyder,
jeg bliver saa hjertevarm!
Men anede nogen den huldes Navn,
hende aldrig mer jeg krysted' i Favn!"

Saadan sang han, og Skovløberkonen tittede igennem Glasset for at se, hvem den unge Jæger bar i Hjertet. Men i næste Øjeblik lod hun forskrækket Haanden synke; thi i Jægerens Hjerte stod ingen anden end den naadige Frue paa Slottet.

„Store Gud!" sukkede den unge Kvinde, „hvor Verden dog er syndig!" og med tungt Hjerte vandrede hun videre hjemad. Hvorledes vilde vel hendes Mand staa sig under Beskuelsen? Vilde hun finde sit eget Billede eller en andens? Han havde i tre Aar været Soldat, havde ogsaa været i Fjendeland, og Folk fortalte meget, men kun lidet godt om, hvordan det der gik til. Dertil var han rank som en Gran, stærk som en Bjørn og troskyldig som et Lam. Hvilke Opdagelser vilde den stakkels Kone komme til at gøre?

Skoven tyndedes. Foran hende laa en afskovet Skrænt, neden for den en lysgrøn Engstrækning, og i Skovranden hinsides den hendes Hjem, et lille hvidt Hus med mosgroet Spaantag. Paa Stenbænken foran Huset sad hendes Mand, og Barnet legede i Græsset ved hans Fødder. Kraftigt stak dets røde Kjole af mod Foraarets grønne Farve. Nu løftede Faderen den lille op, og Barnet gemte Ansigtet i Faderens brunrøde Skæg og spjattede fornøjet med Benene.

Da svulmede den unge Moders Hjerte af Fryd. Med Afsky kastede hun Heksens Gave fra sig, og Jorden lukkede sig over Stenen, som om den var sunken i Vandet. Men den unge Kvinde sendte de to en jublende Hilsen og ilede saa med lette Fjed ned ad Skrænten mod den stille Fred og Lykke, hun ikke vilde miste Troen paa, men gøre alt, hvad hun evnede, for at bevare.

Det ottende Bud.

Fra min Barnetid mindes jeg en skarp Tilrettevisning, der blev mig til Del fra en from Mands Mund. Dengang følte jeg barnlig Harme over den fortjente Irettesættelse; men senere har jeg været ham taknemmelig for dette Ord i rette Tid. Thi jeg har erfaret, hvor megen Skade tankeløs Snak kan drage efter sig, og hvor ofte snaksomme Mennesker kan komme til at gøre Krumbugter ud fra Sandhedens slagne Vej.

Jeg talte dengang med stor Tungefærdighed om en kvindelig Slægtning, der ikke stod meget højt i min Agtelse, og jeg vilde lige til at give en udførlig Beskrivelse af alle hendes Skrøbeligheder, da min svulmende Talestrøm pludselig standsedes af et alvorligt, misbilligende Blik. Jeg rødmede og ærgrede og skammede mig paa een Gang.

I en alvorlig Tone spurgte Manden mig: „Ved du da slet ikke noget godt at fortælle om hende?" — Jeg tav. Men med endnu større Alvor lød Spørgsmaalet paa ny: „Tænk dig dog om; kan du slet ikke sige noget godt om hende?"

„Aa jo, det kunde jo nok være, at der ogsaa er meget godt ved det søre Menneske; men . . ."

„Vilde det saa ikke have været bedre at fortælle os noget godt om hende end alt det, du brallede op med, og som ikke kunde andet end lade os faa ringe Tanker om hende? Naar man kan sige noget godt om en, vilde det saa ikke være smukkere at tie om det onde? Kærligheden, ved du, forbitres ikke, bruger ikke Fremfusenhed, bærer ikke Nag, men fordrager alt, taaler alt!"

Mundharpen.

Fiskerdrengen sidder ved Stranden
overskrævs paa den hvidgraa Sten;
Bølgerækker jage hinanden,
sprøjte Skum paa hans nøgne Ben.
Tungt mod Sandet bryder sig Voven,
og Stormen kommer med Gny fra Skoven;
men stirrende stot mod Aftenrøden
paa Mundharpe spiller han ufortrøden.

Lyden blander sig, skær og klinger,
med Naturens dønnende Brag;
døvet af Luften, som ned den tvinger,
toner den mod den synkende Dag.
Stærkere Røst fik Vinden og Bølgen —
Spil dog, Dreng, uden Skjul og Dølgen!
Spil dit Hjertes Flammen og Gløden —
Flammende svarer dig Aftenrøden!

Karrebæksminde, 9de Juli 1891.

Rudolf Schmidt.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Ho, ho, ser man det, nu fik Piben en anden Lyd, min smukke Junker, nu jages jeg ikke bort længer som en Hund! Ja, tale skal jeg, men jeg vil have Betaling derfor, hører du, Betaling! du er ikke rig, siger du, og hvorfor ikke? Er det ikke din egen Skyld? Skjulte Rigdomme er nedgravede paa din Ejendom, og du hævede ikke Skatten, krævede ikke tilbage af Jordens Skød, hvad der tilkommer dig, og ene dig, med Rette? Jeg læste det i Stjernerne, i Kortene, som jeg lagde op for dig, at du stod din skjulte Lykke nær, men at din Fod letsindig havde traadt paa den, skønt Skæbnen havde givet dig en Advarsel, den du ikke agtede paa. Dog endnu er det ikke for sent! Søg, gransk og forsk og bring saa frem for Dagens Lys Guldet, det røde Guld, hører du," hans Øjne funklede som et Rovdyrs i Mørket foran Povl, medens han hvislede Ordet ud mellem fine sammenbidte Tænder, „og del saa med mig, det er Prisen, jeg forlanger for at tale og sige dig, hvo du er, og for at tie stille med, at vi to har kendt hinanden før."

„Skurk, affindig er du, affindig."

„Vis eller Daare, saa har jeg dog lært at tyde i Skæbnens store Bog, hvad du og dine ikke forstaar, der har jeg læst din Fremtid, du, som kalder dig Povl Lynge, og ikke rokkes, hvad der er forudbestemt en Fødsbred, det siger jeg dig. Rigdom og Lykke er dig vis, om du følger mine Ord, din egen Skade er det, om du ikke gør det. Du ved nu, hvad jeg begærer, Lønnen jeg fordrer, indtil da er min Mund lukket."

Han gjorde i det samme en dyb Reverens og gav sig selv et Smæk med Briksen paa den bageste fremspringende Del af sit Legeme, der bragte de omstaaende til at bryde ud i en Skoggerlatter, men inden Povl, fortumlet og forvirret som han var, ret kunde besinde sig, havde hans Venner igen omringet ham og drog ham videre med sig, og han havde snart tabt Hans Wurst af Syne.

Men Mødet blev afgørende for ham og hans Skæbne. Endnu en Gang forsøgte han at faa Gøgleren i Tale. Sent ud paa Aftenen, da alt var roligt og tyst, Lysene slukkede i Boderne, og Gaderne tomme, listede han sig hen til Komediantернes Telt. Han kiggede ind gennem en Sprække og saa sin gamle Lidelsesfælle Beppo ligge sammenrullet paa det lasede Tæppe i en dyb Søvn, men de andre Medlemmer af Banden var ikke til at opdage, og han turde ikke gøre Støj af Frygt for at blive opdaget, da alle syntes at sove; saa listede han sig bort igen med uforrettet Sag og med Hjerte og Sind opfyldt af de mest modstridende Følelser.

Først henad Morgenstunden naaede han Ravnstrup.

VIII.

Povl begynder at søge efter Skatten.

Edele Kaas gik ude i Haven i det lyse, varme Solskin, kiggede efter om Kaalen og Køkkenurterne tegnede godt, pillede Orm og Larver bort og rykkede hist og her lidt Ukrudt op, beskar Roserne derhenne i det store Bed og bandt dem op med smalle Bastbaand, alt imens hun lyttede til de glade Stemmer derude fra Engen, hvor Høhøsten nu var i fuld Gang, og Karle og Piger havde travlt med at rive sammen og rejse det i Stakke. Mellemmaden var lige bragt ud til dem, og nu holdt de Hvil langs Stengærdet derovre i Skyggen af de store Hasselbuske inde fra Haven, medens den grønmalede Lejle med det tynde Øl gik fra Haand til Haand, og de Rundtenommer knasedes mellem de kraftige hvide Tandrækker. Karlene tørrede deres svedbryppende Pander med de uldne stribede Skjorteærmer, og Pigerne fnisede og hviskede med hinanden bag deres stortærnede Hvergarnsforklæder.

Edele syntes næsten, at hun kunde misunde dem deres glade, fri og ubundne Liv, hun som selv gik og følte sig saa trykket og saa tung. Af og til kastede hun et Blik op til Vinduet, inden for hvilket Povls Ansigt kom til Syne med dets mørke, grublende Udtryk, hun forstod ikke, hvad der gik af ham paa den sidste Tid, saa sært og forstyrret var hans Væsen bleven. Siden han hin Markedsdag var kommen tilbage fra Byen, havde han ikke været ude eller taget imod noget Besøg, men sad som oftest lukket inde i den runde Taarnstue deroppe i et af de øvre Stokværk, hvor Herrerne til Ravnstrup altid havde haft deres Lønkammer, og hvor gamle støvede Dokumenter og Bøger endnu laa opstablede paa Hylderne og paa det store Egetræsbord henne foran Vinduet, hvor ogsaa en stor Globus, der havde tilhørt Admiral Daa, havde sin Plads. Ofte sad Povl der til langt ud paa Natten og søgte i Papirerne eller læste og granskede i en af de store haandskrevne Folianter, og mangen en Gang, naar hele Huspersonalet laa hensunken i den dybeste Søvn, puslede han omkring paa Trapper og Gange og færdedes lig en Genganger omkring, mest i den østlige Taarnfløj, hvorfra Lyset ofte til henad Morgenstunden skinnede ud gennem de smaa blytækte Vinduer.

„Hvad kan han dog have for?" sagde Edele, som mangen en Nat laa vaagen, for at lytte efter hans Trin og gruble over hans gaadefulde Adfærd, til gamle Rasmus Lynge. Og denne rystede paa Hovedet. Han frygtede næsten for, at det ikke stod rigtig til med Povls Forstand i den sidste Tid; han var nu igen efterladende ved Landbruget, og naar man gjorde ham opmærksom derpaa, smilede han kun med et hemmelighedsfuldt Smil og mente, at det havde intet at sige, han blev kanske snart saa rig, at hverken han, eller hvem der hørte ham til, behøvede at bekymre sig om nogen Ting.

Men aldrig havde Spøgeriet efter Folkenes Sigende været saaledes paa Færde paa Ravnstrup som nu; om det saa var den gamle døve Røgter, vilde han have hørt de forunderligste Lyde, og næsten ingen turde, efter at det var bleven mørkt, vove sig over Borggaarden eller færdes i Nærheden af det østre Taarn.

Edele havde bundet den sidste Rose op og gik langsomt op gennem Gangen mod Huset, da hun saa Povl komme sig i Møde. Han saa bleg og forvaaget ud, men det var ligesom det lyste op til et Smil i hans Ansigt, da han fik Øje paa hende.

Hun spurgte, om han ikke skulde ud paa Engen og se til Folkene, Jens Ladefoged havde været der og spurgt efter ham. Nej, svarede han, ikke just nu, han vilde blot hen til Borgestuelængen og se, om Murerne ikke var komne endnu, som han havde haft Bud efter.

Edele saa paa ham. „Skal her bygges noget Steds nu?“ spurgte hun.

„Det just ikke,“ lød det halvt forlegne Svar, „snarere kanske det modsatte. Det vil sige, Sagen er den, at der er flere Steder som trænger til at udbedres, og jeg vil have nogle af Kælderhvælvingerne undersøgte samt det østre Taarn, det er noget brøstfældigt fra Grunden af, tror jeg.“

Han stod og legede ligesom i Tanker med Knapperne i sin Kjole, og Edele Kaas iagttog ham.

„Povl Lynge,“ sagde hun bekymret, „der er noget i Vejen med eder, frygter jeg, noget I grubler over og som tager eders Sundhed og Munterhed, I er ikke den samme som før.“

„Nej, Edele, men vilde det heller være godt? Det var paa Tide, tænker jeg, at jeg vaagnede af den Sløvhed og Letsindigheds Døs, hvori jeg var nedsunken, og begyndte at se paa Livet, som det virkelig er, med al dets Alvor og Kamp. Og Kamp gælder det,“ hans Øjne brændte med en næsten uhyggelig Ild, „Kamp mod alt det, der vil trodse og hindre en i at naa sit Maal, mod alt det, der ud og indvortes fra vil staa imod. At give tabt, give op sig selv, vilde være fejgt.“

„Ja vist, men saa gælder det kun at kæmpe paa den rette Maade, med de rette Vaaben,“ sagde Edele blidt. „Forsynet, ikke vi selv raader for vor Skæbne!“

„Forsynet, ak ja!“ Povl tog sig til Panden. „Og dog tykkes Forsynets Veje os stundom helt sælsomme. En har jo dog selv en Vilje, kan ikke selv saa blindt give sig hen; og Viljen er en Magt, ser I, den driver en frem.“

„Maaske.“

Povl stod et Øjeblik grundende og rev Bladene af en Kvist, saa hilste han pludselig og gik videre, men Edele saa efter ham og rystede med et Suk paa Hovedet.

„Gud føre det til det bedste for ham og for os alle,“ hviskede hun.

Murerfolkene begyndte virkelig at tage fat under Herremandens eget Tilsyn. Hvad der egentlig skulde gøres, forstod de selv lige saa lidt som nogen anden, for ligesom et Hul eller en Aabning var udbedret og muret til den ene Dag, kunde det hænde den næste, at de maatte bryde ned et andet Sted, som Herremanden selv udpegede for dem, og medens han stod og saa til med saadant underligt Ansigt. Det fortalte de i Borgerstuen, naar de spiste Middag eller Nadver sammen med Folkene.

Men blandt disse udbredte der sig efterhaanden det Rygte, at det maatte være den skjulte Skat, den unge Herremand søgte efter, og at det var derfor, Spøgeriet var saa galt paa Gaarden, hvor det nok tilsidst vilde tage en Ende med Forfærdelse, et Rygte, der vandt mere og mere Tiltro og tilsidst endog naaede til Frøkenen, som nu virkelig saa sin Frygt og sin værste Anelse angaaende Barndomsvennen bekræftet.

Troede han virkelig paa hint Sagn, som hun selv i deres glade Lege havde bibragt ham saa levende en Forestilling om, og som begges Fantasi saa ofte havde været sysselsat med? Ja, Sagn og Virkelighed var smeltet sammen for dem begge, gjorde det vel endnu, men var det ikke formasteligt at ville løfte Forhænget for det skjulte, hemmelighedsfulde, at ville tro sig kaldet til at gribe, hvad der syntes bestemt til at forblive gemt og forvaret? Fortaltes der ikke, at hin Kristian Daa, den sidste af Slægten, hvem det senere var gaaet saa ilde, havde forsøgt at grave efter de skjulte Rigdomme, men var bleven saa forfærdet over de Syner og Aabenbarelser, han havde haft, at han nær havde mistet Forstanden, og fuldstændig maatte opgive sit Forsæt? Og hvad om det nu gik Povl ligedan — — at der kunde komme noget godt ud af disse vilde forvovne Tanker, kunde hun aldrig tro.

Paa den Vis var der allerede gaaet et Par Maaneder. Saa var der en rakold, blæsende Aften lige først i September, at Edele Kaas var alene i den lille Taarnstue i Stueetagen, som udgjorde Moder og Datters Dagligstue. Hun havde været inde og læst sin Moder i Søvn, og sad nu ved Vinduet med Haanden under Kinden og lyttede til Stormen, der rev og ruskede i de mægtige Træer derudenfor, saa de næsten bøjede sig til Jorden, og piskede Vandet i Voldgravene, saa det næsten gik med smaa, skummende Bølger. Paa Himlen sejlede tunge, sorte Skyer, mellem hvilke Maanen af og til tittede frem og kastede en lang Stribe henover Gulvet. Det var, som om det sukkede og hviskede rundt omkring i Krogene, Edele følte sig saa forunderlig urolig og beklemt, det var uhyggeligt at sidde der saa ene i Stuen, syntes hun og rejste sig for at gaa til Ro. Det maatte omtrent være Midnat nu, men endnu brændte Lyset derovre i det østre Taarn, hun kunde se det vifte frem og tilbage, saa forsvandt det. Edele havde trykket Panden mod Ruden og stirrede endnu derover mod det mørke Taarn, da for hun pludselig sammen, der lød som en fjern Buldren og saa lige efter en Bragen og et stærkt tordenlignende Skrald, derimellem syntes hun tydeligt, at hun hørte et Skrig, et Raab, som af en menneskelig Stemme, saa blev alt stille, saa grufuldt stille igen.

Hvad var der sket?

Et Øjeblik, men ogsaa kun et Øjeblik, stod Edele som naglet til Pletten af Skræk, saa styrtede hun ud af Stuen. Povl, hvor var Povl? Endnu for et Øjeblik siden havde Lyset skinnet derovre i Taarnet, han kunde ikke være kommen ud derfra, og nu —

For at komme over til Taarnet, maatte hun først over Borggaarden om til den anden Side, hvor den lille lave Indgangsdør befandt sig, men den havde i mange Aar ikke været brugt, og hun var ikke sikker paa, at den ikke var spærret indvendig fra. Fra den store Hal i Midterfløjen førte der dog ogsaa en Dør til den snevre Vindeltrappe, som gik op gennem Taarnet, ad den Vej maatte hun kunne komme derind; og hun betænkte sig ikke, men styrtede af Sted gennem Stuer og Gange, opad Trappen til den store Hal, der laa dunkel og skummel for hende, kun sparsomt oplyst af Maanens sitrende Straaler. Hun havde Møje med at aabne Døren ud til Vindeltrappen, men da hun kom derud, saa hun, at Døren ind til Taarnstuen, Lønkammeret, som det kaldtes, stod paa Klem, ad den maatte han nylig være gaaet, var maaske derinde endnu. Hun stødte Døren op og raabte hans Navn; hun fik intet Svar, men ved Maanens Lys, der just brød klart ind i Rummet, saa hun, at en Del af Gulvet maatte være styrtet sammen, thi der aabnede sig som en Afgrund for hendes Fødder og dernede skimtede hun mellem de fremspringende Bjælker og sønderbrudte Brædder noget, der lignede en menneskelig Skikkelse, hørte som en halvkvalt Stønnen.

Laa han kanske dernede, halvdød og knust?

Povl og Edele.

Hvorledes Edele kom Vejen tilbage for at hidkalde Hjælp, vidste hun ikke selv. Hun mere fløj end gik, uden at bekymre sig om Nattens Uhygge og Mørke eller Stormen, der tudede og peb hende om Ørene, rev og ruskede i hendes Klæder og det lange opløste Haar, der havde løsnet sig og nu flagrede vildt i Vinden. Længe varede det heller ikke, før gamle Rasmus Lynge, Jens Ladefoged og en Del Karle med Lygter var ilede til, for efter hendes Anvisning at søge efter den forulykkede, og dernede mellem de sammenstyrtede Lægter og Planker, Grus og Mursten, fandt de deres unge Herremand, forslaaet og blodig og uden Bevidsthed men ved et Guds Under levende endnu.

Varsomt løftede de ham op og bar ham ind i hans Sovekammer, hvor de lagde ham paa hans Seng og ydede ham den første nødvendige Pleje. Rasmus Lynge og Edele veg ikke fra hans Leje den hele Nat, men sad der blege og med angstfulde Miner, indtil Doktoren var indtruffen og havde givet Haab om, at der ingen Fare var for Livet, saa brast den unge Pige først ud i en heftig Graad, der lettede hendes forpinte Sind.

Rundt om paa Gaarden og hele Egnen herskede der stor Bestyrtelse over det skete. Katastrofen maatte rimeligvis være indtraadt, ligesom Povl stod i Begreb med at forlade Taarnstuen, hvis Gulv og Mure længe havde været i en brøstfældig Tilstand og nu ydermere i den stærke Storm var blevne ligesom rystede i deres Grundvold. Men længe varede det, inden han selv kunde give nogen sammenhængende Forklaring herover, thi i Uger, ja i Maaneder, laa han fængslet til sit Smertens Leje og kun langsom vendte Bevidstheden og med den Erindringen tilbage.

I al den Tid var Edele Kaas hans trofaste Plejerske, hun som i Angest og Bæven svævede mellem Haab og Frygt for hans Liv. Hendes Skikkelse var ogsaa den første, hans Øjne faldt paa, da han en solklar Morgen vaagnede op af sin lange bevidstløse Tilstand, og han strakte Haanden ud imod hende.

„Det var en Guds Straf, Edele," hviskede han, „jeg Taabe søgte efter Skatten, vilde tiltvinge mig den, men nu vilde Forsynet vise mig, hvor langt et Menneskes Vilje rækker. Hvem jeg er, den Hemmelighed, jeg havde sat alt ind paa at erfare, vil jeg nu aldrig faa at vide, men ogsaa her faar jeg sige, Guds Vilje ske! Har han forundt mig at beholde Livet, er det vel for, at jeg skal nytte det bedre herefter!"

Edele nikkede med Taarer i Øjnene. „Vær blot ved godt Mod, Povl, da vil ogsaa alt endnu blive godt, og Gud vil lede det til det bedste."

„Ja, vist, og i Stedet for at forske efter de skjulte Ting, gælder det vel først og fremmest at bruge de Gaver, der engang blev givet en. Men hvad jeg troede at høre og se i Taarnet hin forfærdelige Nat, da jeg mente just at have fundet hvad jeg søgte, skal intet Menneske erfare, saa lidt som det i min Tid mere skal betrædes af nogen Menneskes Fod, thi en Forbandelse hviler visselig over det Sted, hvor fordømtes Aander maa have deres Spil —"

Men nu afbrød Edele ham ved at lægge Haanden paa hans Mund. Han maatte ikke mere tale og anstrenge sig, men skulde have Ro og fuldkommen Hvile, det var det, som skulde bringe ham den endelige og fuldstændige Helbredelse, for Alvor give ham tilbage til Livet igen.

Og bedre sig gjorde han herefter for hver Dag der gik, saa at han snart kom saa vidt, at han igen kunde gaa omkring støttet til Edeles Arm, eller sidde i sin Stol derhenne ved Vinduet, medens den gyldne Efteraarssol skinnede saa varmt og straalende ind til ham og farvede det rødbrune Løv derude i Haven med de skønneste Farvetoner.

(Fortsættes.)

Fugleungen.

To Venner.

Skildring af det virkelige Liv, af Robert Schak.

(Sluttet.)

Da Povl næste Dag søgte Jesper Foged i Krogsgaarden, tog han sig til Ærinde, at han vilde købe en Bøg af ham. Jesper bød ham venlig indenfor paa en Kop Kaffe, og derefter begav de sig paa Vej op efter Skoven. Povl begyndte snart saa smaat at slaa paa, hvad der var hans egentlige Ærinde; men han var ikke kommen ret langt hermed, førend Jesper bruste i Vejret og lod ham vide, at hvis han ikke vilde andet end tale Mortens Sag, saa kunde han lige saa godt holde op straks. „Ordet er talt, her — —"

„Ja, ja, smaa Slag, Jesper Foged," faldt Povl ind, uden i mindste Maade at lade sig forbløffe af Jespers store Ord, „lad os nu snakke rolig med hinanden; for jeg er overbevist om, at naar du bare vil høre, hvad jeg har at sige dig, saa vil du være ved et andet Sind, inden jeg bliver færdig."

„Ja, da tvivler jeg stærkt paa det," svarede Jesper, „men i hvilket som, føjede han til, idet han satte sig paa Skovdiget, „lad os saa bare høre."

„Ser du, Jesper," begyndte Povl, „jeg har nu altid holdt meget af Inger, lige siden hun var et Barn. Hun har bestandig været god og venlig imod mig, som jeg da kan tro, at hun er mod enhver. Hun har stjaalet sig til at give mig mange Mellemmader i den Tid, da jeg som Dreng blev hundset og sultet hos Bitte-Jørgen i Krogen. Ser du, Jesper, sligt glemmes ikke saa let. Og derfor gør det mig ondt, at hun imod sin Vilje skal giftes med Thomas; for med ham bliver hun aldrig lykkelig."

„Hvoraf ved du det?" snærrede Jesper.

„For det første," svarede Povl, „fordi jeg kender ham fra hans Barndom af, og har faaet mangen Dragt Prygl for hans Skyld. Den Gang var der ikke mere godt i ham, end der er Honning i en Skruptudse, og siden er han næppe bleven bedre. For det andet, saa har Inger og Morten jo i lang Tid hemmelig været Kærestefolk; og du kan tro, Jesper, der er ingen Velsignelse ved at rive de to fra hinanden og tvinge hende til en Mand som Thomas."

„Mig derom," afbrød Jesper hvast.

„Og saa er det et Spørgsmaal," fortsatte Povl, „hvor hun kommer ind til den største Velstand."

„Hvad mener du med det?"

„Jeg mener, at i Pengesager er Thomas ikke den Karl, han giver sig Mine af at være."

„Kan du bevise det?" snærrede Jesper.

„Jeg kan skaffe sort paa hvidt for, at Thomas har ti Tusinde Rigsdalers Gæld paa sin Gaard, og den er vel ikke synderlig uden femten værd. Det forstaar sig, de fem Tusind er hans Søsters Arv; men han skal jo da forrente dem."

„Hans Søsters Arv," afbrød Jesper, „jeg ved, den udbetalte jo Jørgen, da hun blev gift."

„Godt nok," svarede Povl, „men der er rigtignok den Hage ved, at Pengene blev laante i Købstadsparekassen, og der staar de endnu. Det har jeg fra selve Bestyrelsen. Og de to Prangere, du jo kender, Jens Bæk og Povl Agtrup fra Snærrild, presser nok stærkt paa for at faa de to Tusind, som de maatte punge ud med til ham, det sidste han var i Hamborg. Og Jens Bæk sagde selv til mig for nogle Dage siden, at hvis det ikke var Udsigten til Ingers Medgift, de havde haft at holde sig til, saa havde de ikke laant ham Pengene. Men, sagde han, Jesper Foged er os jo mere end god nok for de Skillinger."

„Disse to Prakkere, der ikke er fire Skilling værd," udbrød Jesper forbitret, „hvorfor mon Thomas maatte laane Penge af dem, han tjente jo netop store Penge paa sine Heste den Gang."

„Ja, men han tabte dem nok i Kortspil til nogle tyske Prangere. Og da de tilmed blev grebne af Politiet, maatte de nok tillige betale en stor Mulkt for ulovligt Hazardspil. Ser du nu, Jesper," sluttede Povl, „naar vi nu lægger alt det sammen, saa kan du nok skønne, at det er ikke meget, Thomas ejer af sin Gaard."

„Nej, det skal du have Ret i," sagde Jesper helt modfaldende. „Og forholder det sig saadan, saa skal han heller aldrig faa Hold i hverken Inger eller hendes Medgift, den Rævepels."

Povl havde nu Slaget saa godt som halvt vundet.

„Ja, kan du se, Jesper," sagde han smilende, „at det gik, som jeg sagde dig i Forvejen, at du dog tilsidst vilde komme til at foretrække Morten til Svigersøn."

„Nej, nej, ved du hvad, Povl," afbrød Jesper hurtigt, „det Facit kom du ellers lovlig nemt til. Det har jeg jo slet ikke snakket et Ord om. Desuden kunde hun vel ogsaa nok faa en bedre Mand end Morten."

„Aa, ja," sagde Povl, „hvad Formue angaar; skønt Morten er nu ellers mere velstaaende, end du maaske aner; men som Menneske betragtet, vil det blive dig vanskeligt at finde nogen bedre. Altid er han rede til at ofre sig for andre og forsvare dem, som lider Uret."

Da han i Gaar havde talt med Inger, og hun havde sagt ham, hvorfor hun havde samtykket i at gifte sig med Thomas, var Morten den, der sagde: At Jesper Foged skulde være en Kæltring, skal ingen faa mig til at tro!"

I det samme fik Jesper travlt med at vende sig om for at kradse sin Pibe ud og stoppe den. Derpaa sagde han med særegen Bevægelse i Stemmen:

„Du kan sige Morten, at hvis han har hørt noget om mig i den Retning, saa er det ogsaa Opspind af Thomas; men den Sag skal jeg nok bringe i Orden."

„Falder din Vej ikke ned igennem Skoven en af de første Dage?" spurgte Povl, der ingen Bøg fik købt den Dag.

„Jo, akkurat," svarede Jesper, „jeg skal netop ned at se til mit Ungkvæg i Morgen, saadan hen paa Eftermiddagen."

„Ja, for Morten vilde nok købe et Par Bøge af dig. Og jeg tænker nok, I skal komme til Rette," føjede han leende til, idet han gav Jesper Haanden og bød Farvel.

„Ja, det gør vi nok," svarede denne.

Dermed skiltes de.

Det havde været nogle lange Timer for Morten, at vente paa Povls Tilbagekomst. Han gik ham straks i Møde, saa snart han øjnede ham oppe i Skovsiden. Povl, der ikke nænnede at spænde sin Ven paa Pinebænken, raabte glad, inden han endnu naaede ham: „Naa, Morten, nu er Pagten omtrent klappet og klar!"

„Det er da vel ikke saa vel," ytrede Morten tvivlende.

„Jo, saa omtrent, Jesper kommer nok i Morgen ned for at se til sine Kreaturer, saa kan du godt gaa hen og „slaa det ud for ham", saa skal du se, der bliver ikke den mindste Smule i Vejen." Og saa maatte Povl jo ud med det hele.

Hen paa næste Dags Eftermiddag, kom Jesper Foged ganske rigtig ned for at se til sine Kreaturer. Saa snart Morten saa ham gaa og rokke omkring mellem Birke- og Vidjebuskene, tændte han sin Pibe og gik hen til ham.

I over en Time saa man dem sidde og snakke sammen paa Grøftevolden under en Birk. Saa fulgtes de ad rundt omkring i Kær og Eng for at se paa Kreaturer og Græs, og endelig styrede de Kursen hen imod Troldkærhuset og kom saa nær, at Povl kunde se Mortens straalende Ansigt.

Han gik nu ud og bød Jesper Foged indenfor. Konen opvartede med en god Kop Kaffe, som Jesper satte stor Pris paa. Jo længere han sad, des livligere blev han; thi hvor som helst han vendte Øjet hen, mødte det kun Hygge og Orden, og baade inde og ude bar alt Vidnesbyrd om, at der ingen Armod var tilstede, noget der særlig tiltalte Jesper.

„Du skal nu alligevel have Tak, Povl," sagde han engang, da de to var ene i Stuen, „fordi du aabnede mine Øjne, inden det blev for sent, skønt du vel næppe gjorde det for min Skyld," føjede han leende til. „Det passede for Resten godt nok, hvad du sagde. Thomas maatte selv vedgaa det meste deraf i Formiddags. Da gjorde vi vore Sager op med hinanden."

Paa Jespers Opfordring fulgte Morten med ham hjem.

„Ja, Povl, nu har du gengældt mig dobbelt, hvad jeg har gjort imod dig," sagde Morten bevæget, da de to Venner næste Dag som sædvanlig stod ved deres Arbejde, og Morten havde fortalt om Besøget hos Jesper, og hvorledes alt nu var blevet godt.

Et halvt Aars Tid efter holdt Morten og Inger Bryllup, og da Thomas Krogs Gaard samtidig blev solgt, købte de den. Paa den Maade saa Jesper Foged dog sin Yndlingstanke virkeliggjort: at begge hans Børn kom til at bo i Krogsgaardene.

Povl købte Troldkærhuset og dyrkede sin lille Jordlod og sit Træskomageri.

Fugleungen.

(Med Billede.)

I Klynge stimler de Smaafolk glade,
alle vil Fugleungen made
og fostre den op i en Rede lun,
der skal fores saa blødt med Mos og Dun.

Men „Hittebarnet" flagrer og spræller,
som aner den dunkelt, at nu det gælder:
et gyldent Fængsel i Stue og Bur
eller Friluftsliv i den fri Natur.

Opfordring.

I en Række af Aar har saa godt som alle inden- og udenlandske Dyrebeskyttelsesforeninger søgt at henlede Opmærksomheden paa et Masse-Dyrplageri, som desværre endnu finder Sted ogsaa i de nordiske Lande.

Vi sigter herved til de store og unødvendige Lidelser, som daglig paaføres Tusinder af Slagtedyr.

I Almindelighed bedøves kun Storkvæget (ved Økseslag, hvilket undertiden ikke lykkes førend efter adskillige Slag); mindre Slagtedyr derimod — saasom Kalve, Faar, Lam og Svin — dræbes i Reglen ved Aftapning af Blodet uden forudgaaende Bedøvelse.

Derhos overdrages det kun alt for ofte **unge Lærlinger**, paa Landet hyppig aldeles ukyndige, eller ikke tilstrækkelig kraftige Personer at foretage Aflivninger **gaa egen Haand.**

For disse Slagtedyr **er de med Dødskampen forbundne Lidelser saaledes langt haardere og langvarigere end fornødent.**

Bedøvelse ved Ødelæggelse af Storhjernen før Aflivningen er nødvendigt, saafremt Slagtemethoden skal kunne kaldes human, og da flere billige Apparater til at fremkalde en slig Ødelæggelse nu er konstruerede, findes ingen som helst Undskyldning for ikke at anvende denne Fremgangsmaade.

Alle er sikkert enige med os i, **at det er en uafviselig Pligt at give de Dyr, hvis Kød vi benytter til Føde, den hurtigst mulige og mindst smertefulde Død.** Det modbydelige i at nyde Kød af pinte og langsomt dræbte Dyr burde yderligere være for os en Spore til at efterkomme denne Pligt.

Vi tillader os derfor i Retfærdighedens og Barmhjertighedens Navn at rette en indtrængende Opfordring

til de Herrer Slagtere i de nordiske Lande,

at de herefter vil lade **alle** Dyr, som aflives i deres Slagterier, bedøve ved Hjælp af Slagtemaske, Skydemaske eller andre hensigtsmæssige Slagte (Bedøvelses)-Apparater, og derhos ikke tillade unge Lærlinge eller ukyndige Personer at bedøve eller aflive Dyrene paa egen Haand;

til de Herrer Præster og Skolelærere,

at de, enhver i sin Embedskreds, vil søge at formaa deres Sognebeboere til at anvende humane Slagtemethoder;

og til alle Husmødre,

at de fortrinsvis vil gøre deres Indkøb hos de Slagtere, som har indført eller som lader sig formaa til at indføre ovennævnte Reformer i Slagtemethoden.

Endelig beder vi alle Pressens Organer i de nordiske Lande om velvilligst at give vore Bestræbelser deres kraftigste Støtte.

For Danmark:

Bagge,
Professor, Veterinærfysikus.
E. Brandes,
Dr. phil., Folketingsmand.
L. Dinesen,
Statsrevisor, Folketingsmand.
Johs. Hage,
Godsejer, Folketingsmand.
C. O. Jensen,
Lektor ved d. kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
C. Liebe,
Højesteretsadvokat, Landstingets Formand.
E. V. Martensen,
Toldforvalter, Landstingsmand.
N. Bruun-Pedersen,
Docent ved d. kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
G. A. C. Sand,
Lektor ved d. kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
Soph. Skeel,
Kammerherre, Stamhusbesidder, Landstingsmand.
C. Thomsen,
Generalløjtnant, Folketingsmand, Direktør for den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

Kl. Bertsen,
Højskoleforstander, Folketingsmand.
N. B. Breinholt,
Proprietær, Landstingsmand.
F. N. Dresing,
Cand. jur., Statsrevisor, Landstingsmand.
E. Holst,
Dr. med., Stiftsfysikus.
C. S. Klein,
Højesteretsassessor, Folketingsmand.
Villars Lunn,
Ingeniør, Landstingsmand.
H. Matzen,
Professor, Dr. juris., Landstingsmand.
Jul. Petersen,
Professor, Dr. med.
O. Scavenius,
Kammerherre, Godsejer, Folketingsmand.
Steinmann,
Generalløjtnant.
F. Tutein,
Godsejer, Folketingsmand.

Bjerre,
Provst, Landstingsmand.
Brockenhuus-Schack,
Greve, Amtmand, Folketingsmand.
Chr. Eckardt,
Etatsraad, Godsejer.
Sofus Høgsbro,
Statsrevisor, Formand for Folketinget.
N. J. Larsen,
Cand. jur., Folketingsmand.
Lüttichau,
Kammerherre, Stamhusbesidder, Folketingsmand.
J. Mortensen,
Gaardejer, Landstingsmand.
C. Ravn,
Gaardejer, Folketingsmand.
F. C. R. Scheel,
Greve, Kammerherre, Folketingsmand.
H. V. Sthyr,
Biskop, Landstingsmand.
Westenholz,
Godsejer.

F. Bojsen,
Cand. theol., Folketingsmand.
Jonas Collin,
Zoolog.
C. W. Frost,
Oberst.
V. Hørup,
Statsrevisor, Folketingsmand.
J. Chr. Lembcke,
Justitsraad.
N. P. Madsen-Mygdal,
Lærer, Landstingsmand.
Th. Nielsen,
Skolebestyrer, Landstingsmand.
Howden-Rønnenkamp.
Hofjægermester, Godsejer.
Ch. Shaw,
Højesteretssagfører.
Studsgaard,
Professor, Dr. med., Overkirurg.
Herluf Winge,
Cand. mag., Assistent ved Universitetets zoologiske Museum.

For Norge:

Wilh. Andersen,
Assessor, Kristiania.
Camilla Collett,
Frue, Kristiania.
Esmark,
Professorinde, Kristiania.
Gerh. Gade,
Konsul, Kristiania.
W. Haffner,
Oberst, Chef for Norges geografiske Opmaaling, Kristiania.
Henrik Ibsen,
Dr. phil., Kristiania.
A. Kyhring,
Generalagent, Kristiania.
H. Nielsen-Sæther,
Veterinær, Kristiania.
Kirsten Ottesen,
Højesteretsassessorinde, Kristiania.
J. E. Sars,
Prof. i Historie, Kristiania.
Georg Sverdrup,
Hofstaldmester hos H. M. Kongen, Kristiania.

Soph. Torup,
Prof. i Fysiologi, Kristiania.

M. Anker,
Kammerherreinde, Frederikstad.
Rob. Collett,
Professor zool., Kristiania.
Essendrop,
Biskop, Kristiania.
C. J. Gamborg,
Overlæge, Kristiania.
Hesselberg,
Politimester, Kristiania.

Julie Ihlen,
Admiralinde, Kristiania.
Albert Maurer,
Ritmester, Kristiania.
J. Nielsen,
Kommunedyrlæge, Bergen.
Sigv. Petersen,
kgl. Fuldmægtig, Kristiania.
A. Sommerfelt,
Kammerh. hos H. K. H. Kronprinsen, Kristiania.
O. Sæthern,
Overretssagfører, Kristiania.

F. W. Treschow,
Første Hofjægermester, Laurvig.

Soph. Arctander,
Borgermester, Bergen.
D. G. Danielsen.
Dr. med. & phil., Overlæge, Bergen.
J. Fasting,
Dr. phil., Skolebestyrer, Bergen.
E. Gamborg,
Politimester, Drammen.
F. W. Hvoslef,
Biskop, Bergen.

J. Kjelland,
Provst, Haugesund.
W. Michelet,
Foged, Stavanger.
Th. Magelsen,
Politimester, Bergen.
Axel Rieck,
Kaptejn, Kristiania.
Jeannette Sommerschield,
Frue, Kristiania.
Fr. Thaulow,
Sanitetsgeneral, Kristiania.

Th. Wilse,
Læge, Kristiania.

M. J. Bugge,
Overlærer, Aalesund.
L. Dietrichson,
Prof. i Kunsthistorie, Kristiania.
Fred. Faye,
Kammerherre, Dal.
E. C. W. Gröndahl,
Kasserer, Kristiania.
Jacob Jacobsen,
Farvehandler, Kristiania.

Eilert Kolderup,
Politi- og Stadsdyrlæge, Kristiania.
Fridtjof Nansen,
Dr. phil., Kristiania.
A. Opsahl,
Slagtermester, Kristiania.
G. O. Sars,
Prof. zool., Kristiania.
Fr. Stabell,
Læge, Kristiania.
O. Thesen,
Docent i Veterinærfag ved Aars højere Landbrugsskole.
H. Wedel Jarlsberg,
Godsejer, Bogstad pr. Kristiania.

For Sverige:

Ch. Aspelin,
Bruksegare.
A. M. Boltenstern,
Løjtn. vid Skånske Husarregiment.
P. von Ehrenheim,
f. d. Statsråd, kgl. Landtbruks Akademiens Direktør.
C. G. Gripenstedt,
Häradshöfding.
P. Hedenius,
Prof., Rektor vid Upsala Universitet.
Leuhusen,
Friherre, f. d. Justitieråd.
A. de Maré,
Bruksegare, Ankarsrum.

L. von Platen,
Friherre.

W. Rudin,
e. o. Professor.
C. Snoilsky,
Grefve.
Gust. Tamm,
Friherre, Øfverståthållare.

A. Bennich,
f. d. General-Tulldirektør.
Oscar Carlstedt,
Øfversteløitnant.
J. E. Elliot,
Justitiekansler.

V. L. Groll,
Statsråd.
Harald Holm,
Kapten vid Svea Artilleri-Reg : te.
C. G. Lindmark,
f. d. Kommandør i kgl. Flotten.
Ernst Morell,
Professor vid Veterinärinstitutet.

Georg von Rosen,
Grefve, Kammarherre, Professor vid Fria Konsternes Akademi.
Viktor Rydberg,
Professor.
Adolf Stackelberg,
Grefve, Løjtn. vid Kronprinsens Husarer.
Gotth. Wachtmeister,
Grefve, Landshöfding i Malmöhus län.
G. Wennerberg,
f. d. Statsråd.

O. Bjørnstjerna,
Generalmajor, Direkt. f. Veterinärinstitutet.
C. G. N. Djurklou,
Løjtn. vid Kronprinsens Husarregimente.
C. M. Enhörning,
Bruksegare.

Hugo Hamilton,
Friherre, Godsegare.
von Knorring,
f. d. Kansliråd.
C. E. Ljungberg,
f. d. Advokatfiskal.
A. L. Nordwall,
fil. d:r Expeditionssekreterare.

Axel Rudenschöld,
Grefve, Øverste, f. d. Chef för Bohusläns Regimente.
K. H. G. von Scheele,
Biskop i Visby Stift.
F. Strömfeldt,
Grefve.
N. Varenius,
f. d. Generalkrigskommissarie.
Sigfrid Wieselgren,
Generaldirektør.

G. Fr. Boy,
Øfverste, Hofstallmästare.
C. Drake,
Kammarherre.
F. von Essen,
Friherre, Statsråd.

Joseph Hermelin,
Friherre, Godsegare.
Adam Lewenhaupt,
Grefve, Øfverkammarherre.
Chr. Lovén,
Prof., Sekreterare i kgl. Landtbruks Akademien.
C. G. Platen,
Ordonansofficer hos H. K. H. Hertugen af Nerike.
Carl Rudenschöld,
Grefve.

Ernst Schaug,
Länsveterinär.
H. Sätherberg,
med d:r Professor.
John Vennerholm,
Professor vid Veterinärinstitutet.

Alle Vegne fra.

Nyttige Dyr. Det ligger i enhver Land-, Have- og Skovbrugers Interesse at skaane alle de Dyr, der er udelukkende eller i allervæsentligste Grad nyttige. Ubekendtskab til saadanne Dyrs Egenskaber og Levevis gør imidlertid, at mange af dem ofte anses for skadelige endog farlige, andre skattes ikke som saa nyttige, som de i Virkeligheden er. Vi skal her anføre en Del af de forskellige nyttige Dyr, idet vi mener, at det ikke vil være uden Interesse.

Blandt Fuglene udmærker sig som Insektjægere i Særdeleshed alle Klatrefugle, endvidere Rødstjerten, Svalen. Som Fjender af Snegle, Orme og Larver udmærker sig Stæren. Gøgen er dygtig til at jage Skovlarver. Den værste Fjende af Oldenborrelarver og andre i Jorden levende Insekter er Kornkragen eller Raagen, der altsaa er en meget nyttig Fugl. Den bliver ofte forvekslet med den langt mindre nyttige (relativt skadelige) almindelige Krage, fra hvilken den imidlertid adskiller sig ved et længre, spidsere Næb, ved hvis Rod der i Stedet for Fjer eller Børster er en skaldet Ring, der vist fremkommer af at bore i Jorden. Denne Krage følger gerne Ploven for at saa fat i de blottede Larver.

Af Padderne er fremfor alle Skruptudsen nyttig. Den er ikke, som saa mange endnu tror, giftig; den æder en Mængde Insekter og Snegle; navnlig ekspederer den en stor Del Bænkebidere. Lignende Fortjeneste bør tilkendes de forskellige Frøer og Salamandre, der i al deres Uskadelighed ligeledes af mange anses for at være giftige. De nyttige Firben og Staalorme hades ogsaa af mange, endskønt de ikke gør det mindste Fortræd; tværtimod, den første lever hovedsagelig af Myrer, Biller og Fluer, den sidste af Orme og Snegle.

For de Pattedyrs Vedkommende, der her kan være Tale om at nævne, gøres den største Nytte af Flagermusen, Muldvarpen, Spidsmusen, Pindsvinet og Væselen. Flagermusen søger i Tusmørket Natsværmere, Oldenborrer o. l. Da den er overordentlig graadig, forsvinder der Aften efter Aften, hvor disse Dyr færdes, betydelige Mængder af Insekter. Muldvarpen jager de i Jorden værende skadelige Dyr, den omsætter nok en Del Regnorme, men tillige Masser af Oldenborrelarver, Snegle o. s. v. Et Muldvarpepar behøver aarlig et Par Tusinde af f. Eks. Oldenborrelarver. Naar det undertiden antages og siges, at Muldvarpen gnaver paa Planterødderne, saa er dette fejlagtigt, thi den kan slet ikke fordøje Plantefødе. Derimod kan det have sine Ulæmper, at den gennemroder og oproder Jorden. Ubetinget Nytte gør de kønne smaa, sorte Spidsmus, der ved deres tryneagtige Snude og smaa Øjne og iøvrigt ogsaa ved Farven er lette at kende fra andre Mus. De lever udelukkende af Insekter og Snegle. De har altsaa kun tildels Navn tilfælles med Mus, men hører ellers til en hel anden Orden i Dyreriget, nemlig til Insektæderne, medens Musene hører til Gnaverne. Pindsvinet fanger i Krat, Skovkanter og ogsaa paa Marken en utrolig Mængde Mus og, naar det ikke kan faa nok af dem, andre skadelige Dyr. Af ikke mindre Nytte er Væselen. Pindsvinet og Væselen fanger langt flere Mus end de bedste Katte. Ganske vist hæver Væselen sin Tribut i ungt Jagtvildt eller Æg, som den holder meget af. Denne Skade er dog ringe i Forhold til den Nytte, Væselen udøver.

Selv blandt Insekterne har vi adskillige Hjælpere mod Skadedyrene. Vi skal blot her nævne Mariehønsene, der ødelægger mange Bladlus.

J. J.

Fjerkræ- og Biavl.

Hønseavl. Til Held med Opdrætning kræves der først og fremmest et humant og dyrevenligt Sindelag. Man maa være sig en underlig Glæde bevidst, ved at se de unge Dyr trives og ægge deres Livslyst for Dagen, og føle Deltagelse for dem, naar de farer ilde eller vantrives. Ret beset er der noget forædlende, ved at sysle med Tillæg af Smaadyr, og dette er en ikke ringe Anbefaling for Fjerkræsagen. Forældre, som ønsker at fremelske milde Sæder og venlig Omtanke hos deres Børn, vil finde dette Ønske fremmet ved at opmuntre dem til at røgte Smaakreaturer med Omhu.

Æg til Udrugning bør vælges af de bedste Høns, man har, og være saa friske som muligt. Hvis de maa gemmes i nogle Dage, ikke gerne over 10 Dage, stilles de med den buttede Ende nedad i et Æggebræt eller i en Kasse med Sand eller lignende; hvis de ligger ned, maa de daglig vendes. De opbevares i en lav Temperatur, helst 4—8 Grader R. i frisk Luft uden Træk og skærmes mod stærk Rystelse. Man bør ikke give en Rugehøne eller Kalkun flere Æg, end den godt kan dække.

Skæmt.

Et Skilt.

Eddikebrygger Sørensen fik paa sin Gadedør anbragt følgende smukke Skilt, affattet efter en ny Retskrivning:

En dyr Kop Te. Ved en af de mange Velgørenhedsbasarer, der ofte finder Sted i London, hændte følgende Episode, der maatte kunne tjene de Damer, der ved en saadan Anledning altfor ofte mener, at Hensigten helliger Midlet, til Skræk og Advarsel.

En formen Dame havde i Festens Øjemed paataget sig en Teforhandlerskes ydmyge Stilling, som hun for Resten udfyldte med megen Gratie.

En temmelig alvorlig udseende Herre nærmede sig hendes Butik og bad om en Kop Te, efter dog først at have forhørt sig om Prisen.

„En Shilling," svarede Damen.

Herren betalte.

Men førend Damen rakte ham Koppen, førte hun den til sine røde Læber, smilede forførerisk til Herren og sagde:

„Nu koster den en Souvereign!"

Herren maalte med Værdighed Damen fra Top til Taa, tog roligt det forlangte Pennestykke op og lagde det paa Disken med de Ord:

„Her er Pengene, er de nu saa god at give mig en ren Kop."

En gemytlig Rekrut. Underofficeren: Hvorpaa kender De en Officer?

Rekrutten: Paa Epauletterne.

Underofficeren: Hvorledes se Epauletterne da ud?

Rekrutten: Aa, jeg synes ret nette.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
Noget enestaaende Nyt! og jeg tror:
noget meget nyttigt for dem, der har Jord
og Køer og Heste og Svin.
Den som iøvrigt
13 14 10 11 12
en saadan kaldes,
stræber efter at blive alles.
Skal den ogsaa være din?
13 14 1 2 3 4 5 6 7 8
Jeg mener, hvis du kan siges at være,
hvad her er skrevet, eller dog er i Lære.
13 7 1 2 3 4 9 5 6 7 8
Men er du det ikke, saa ved jeg med Rette,
at jeg i alt Fald har Lov at kalde dig dette.
Jeg hele Tiden maa forudsætte
13 3 5 6 7 8
at det er en saadan, der her vil gætte.
9 3 11 12
Her er en Fyr, som foruden Ben
kommer afsted, og den er dog ej sen.
4 6 7 9
Sent kommer du ejheller afsted
naar til denne Idræt du rigtig er med.

J. J.

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 13: Hundehus — Hund — Udhus — Hud — hun — sunde — Snude — Dus.

Rebus i Nr. 13: Storting. (stort J ng.)

Juridisk Raadgiver.

1. Naar en Karl, som har et uægte Barn at betale til, har afsonet et Aars Alimentationsbidrag paa Vand og Brød, skal han da i Tilfælde af Giftermaal tilbagebetale den Sum, der er betalt af hans Forsørgelseskommune? Det bemærkes, at da han blev afkrævet Bidraget, saa han sig ikke i Stand til at betale det.

2. Kan Moderen til en fuldmyndig Pige (30 Aar) forbyde hende at gifte sig med hvem hun vil? Der kan ikke lægges hendes Forlovede andet til Last, end at han har et Barn at betale til.

En Holder paa en Herregaard.

Til 1. Nej, Kommunen har ved at begære Bidraget afsonet, afskaaret sig fra at betragte det som en Barnefaderen ydet Fattighjælp (jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 18de August 1890), og Spørgeren har derfor Ret til at indgaa Ægteskab uden at tilbagebetale det nævnte Beløb.

Til 2. Nej, Pigen har Lov til at gifte sig uden Moderens Samtykke.

* * *

1. Jeg er Ølbrygger paa Landet, men brygger kun almindeligt Hvidtøl og Husholdningsøl, ikke skattepligtigt Øl. Der spørges: Skal jeg have Næringsbevis og føre autoriserede Handelsbøger?

2. Jeg ønsker at købe en Livrente, men ved ikke, hvor jeg skal henvende mig, da jeg ikke kender Adressen til nogen Forening. Hvor skal jeg henvende mig?

En mangeaarig Holder.

Til 1. Efter den ny Ollov af 1ste April 1891, § 1, er enhver, der brygger Øl til Salg, forpligtet til at erhverve Næringsadkomst og føre autoriserede Handelsbøger.

Til 2. Spørgeren kan skriftlig henvende sig til „Livsforsikrings- og Forsørgelsesanstalten af 1871", Havnegade 23, København K.

* * *

Da min Kone for syv Aar siden forlod mig paa Grund af Utroskab fra hendes Side, og jeg i den Tid ikke har hørt noget fra hende eller ved, hvor hun er, saa spørges der:

1. Har jeg Lov til at gifte mig igen, naar jeg vil?

2. Skal jeg have Tilladelse dertil, og hvem skal jeg henvende mig til?

2. Skal jeg løse Kongebrev, og hvormeget koster det?

En Abonnent.

Til 1. Nej, Spørgeren maa ikke gifte sig igen, førend han faar sit Ægteskab ophævet enten ved Dom eller kongelig Bevilling.

Til 2. For at faa Sagen ordnet paa lovformelig Maade tilraades det Spørgeren, at han henvender sig til en Sagfører eller anden juridisk kyndig Mand paa Stedet.

Til 3. Et Kongebrev koster 33 Kr. 66 Øre og løses hos Amtmanden, men i det foreliggende Tilfælde nytter det ikke Spørgeren noget at løse Kongebrev.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: N. E. Tuxen, med Portræt. Heksens Trylleglas, af Rud. Baumbach. Det ottende Bud. Mundharpen, Digt af Rudolf Schmidt. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Fortsættes). To Venner, af Robert Schak, (Sluttet.) Fugleungen, med Billede. En Opfordring. Alle Vegne fra. Fjerkræ- og Biavl. Skæmt med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 16. Søndag den 17. Januar. 1892.

Leo Tolstoy.

Den forfærdelige Hungersnød, som i Vinter hjemsøger Rusland, har paa ny bragt den store russiske Digters Navn i Folkemunde. Saa tit Bladene eller Telegrafen har noget at fortælle om de store Indsamlinger af Føde- og Pengemidler, der er satte i Gang, om den gavmilde Velgørenhed, der møder de nødlidende, maa de næsten altid i Forbindelse dermed nævne Grev Leo Tolstoys Navn. Det er en Hungersnød, som vor Verdensdel ikke har kendt i lange Tider, og som hverken kejserlige Lovbud eller europæisk Hjælpsomhed har formaaet at afværge. Paa milevide Strækninger har Sult og Nød drevet den fattige Bondebefolkning fra Hus og Hjem. Hele Landsbyer staar øde, den sidste Haandfuld Korn, det sidste Stykke Kvæg er fortæret, saa der intet er at begynde med, naar Foraaret kommer. I modløs Rugen sidder Folk om den kolde Ovn og døer Hungerens langsomme Død, eller de bryder op med Kvinder og Børn for at søge mere gjæstmilde Egne. I store Flokke drager de fattige Bønder da af Sted fra Landsby til Landsby, fra Distrikt til Distrikt, som pjaltede, forkomne Tiggerskarer, der piskes frem af Sulten, af den fygende Sne og den sviende Vinterstorm. Kvinder, Børn og gamle segner døende om undervejs; Graad og dump Fortvivlelse breder sig i de udmattede Skarer; der lyder kun een Bøn, eet Skrig fra alle Munde: Bønnen om det daglige Brød.

Under denne kummerfulde Tilstand er Leo Tolstoy fra at være Patriark for sit Hjem og sit Gods blevet en Fader for det halve Folk. Den fejrede Digter og Jorddrot har forladt Pen og Plov og drager omkring fra Egn til Egn for at sætte Indsamlinger i Gang og yde de nødlidende Hjælp. Støttet af sin Hustru og sine to Døtre opkøber han Korn, opretter billige Spisehuse og udsteder Opraab om Hjælp, der spredes over hele Europa; ogsaa til Danmark er de naaet og har gennem Pressen fremkaldt betydelige Pengeindsamlinger, der er blevne tilstillede den Tolstoyske Familie. For Tusinder af fattige, nødlidende Bønder er Tolstoy bleven den store Velgører. Han ikke blot skaffer dem Brød, men organiserer tillige Hjælpen med saa stor Omsigt, at der bliver Føde nok baade til i Dag og den nærmeste Fremtid og Sædekorn til Foraaret. Som ingen anden kender han, den store Skildrer af det russiske Folks Liv, Almuen, han ved, hvorledes den bedst kan hjælpes, og hvorledes den helst modtager Hjælpen.

Leo Tolstoy.

Daglig i Vinter har Tolstoy foretaget Udflugter til de omliggende Landsbyer. Hvem, der mødte ham, skulde ikke tro, at det var en rig Greve og en berømt Digler. Hans Dragt bestaar af en slidt gul Dyffelshalvpels, Kappe med Hætte, en graa Filthat, Filtstøvler og Vanter. Med en Krykkestok i Haanden vandrer han fra Landsby til Landsby, hyppigt ledsaget af sine Døtre. Ofte gaar Vandringen i streng Frost, over store, nøgne Marker, hvor sammenføgne Snedriver skjuler Veje og Stier. Ligefrem farlige bliver disse Udflugter, naar Natten falder paa, før man naar til Vejende, og en hvirvlende Storm vælter

tætte Snemasser ned over den øde Slette. En saadan Nat for Tolstoy og hans Datter vild, men fandt efter lang Omflakken lykkeligvis ind til en Landsby, hvor de overnattede. Naar de viser sig i Landsbyerne, flokkes Bønderne med deres Kvinder og Børn om dem, betroende dem deres Kummer og Nød. Tolstoys hele Skikkelse med den hjertensgode Enfold i det varme, gennemtrængende Blik, den dybe Inderlighed, der klinger i hans Tale, den trofaste Alvor, der giver sig til Kende i enhver Sindsbevægelse, indgyder de brede Folkeklasser en næsten ufattelig Ærbødighed.

Nu er der nylig saavel i St. Petersborg som Moskva blevet oprettet Komiteer for at afhjælpe Nøden; men i lang Tid var Tolstoy og hans Familie, hvortil ogsaa hører to Sønner, de eneste der ydede planmæssig Hjælp. Tolstoy valgte straks de Egne, hvor Nøden var størst. Hans Fremgangsmaade var at oprette Spisehuse rundt om i Landsbyerne og sikre dem Midler til næste Høst. Tillige blev de forsynede med Medicin, Brændsel og Klædningsstykker. Selv gik Tolstoy og hans Døtre omkring i de fattige Bønderhjem, indbød unge og gamle til at indfinde sig i Spisehusene, og hvor de traf Folk, der var for pjaltede til at gaa ud, blev de forsynede med Klæder. Den hele Ide stemmede fuldstændig overens med den russiske Folkekarakter, dens praktiske Udførelse ikke mindre, og Spisehusene er da ogsaa blevne fulgte af et usædvanligt Held.

Der bliver formodentlig senere Lejlighed til at vende tilbage til Leo Tolstoys Liv og storslaaede Digtning. Her hvor det kun har været Hensigten at tegne en Ramme, om et forøvrigt ældre, Billede af ham, skal blot mindes om enkelte Livstræk og Arbejder. Han er født den 28de August 1828 paa et Gods i Guvernementet Tula, studerede Jura og Sprog, gik derpaa i Krigstjeneste i Kaukasus-Egnene og deltog som Officer i Krimkrigen. Efter at han ved Fredsslutningen havde taget sin Afsked, og foretaget Rejser i Udlandet, slog han sig ned paa sit Gods, hvor han traadte i nær Samkvem med Bønderne og stræbte paa flere Maader at forbedre det jævne Folks Kaar. Allerede som Officer havde han begyndt at skrive Noveller og Skitser; denne Virksomhed optog han nu for Alvor, da han var kommen til Ro i Hjemmet. Hans første Skrifter var ganske smaa Fortællinger fra hans Barndom og Ungdom, fortalte med stor Virkeligshedstroskab og megen dulgt Følelse. Derefter fulgte de gribende Krigsskildringer fra Sevastapol, byggede paa Selvoplevelser og Selviagttagelser fra Krimkrigen. Tolstoy fortalte paa en ny Maade om Krigen. Ved Siden af Soldaternes Trofasthed, malede han Slagets Rædsel og dets Virkning paa menneskelig Sindstilstande. Grundet paa Selviagttagelse var ligeledes den større Fortælling „Kosakkerne", der i mesterlige Billeder fremstiller det vilde, fri Naturliv i Kaukasusbjergene, hvortil Tolstoy følte sig mægtig draget. Hans to mægtigste Værker er imidlertid „Krig og Fred" (1865—68) og „Anna Karenin" (1878.) I den første Roman opruller han et storslaaet Tidsbillede, omfattende Napoleons Felttog mod Rusland og Russernes sejrrige Kamp, og omfattende Typer fra alle Samfundsklasser, fra det franske og russiske Hof til Almuesmanden, skildrede med den største Virkelighedssans og sammenholdte i et dybt digterisk Syn.

B. E.

Ide og Virkelighed.

Meget ofte hører man Ordene Ide og Virkelighed udtalte i nærmeste Forbindelse med hinanden; den efterfølgende lille Afhandling vil forsøge at klare Forholdet mellem disse Begreber.

Ordet „Ide" er et af de mange fremmede Ord, som saa længe har haft Bo i vort Sprog, at det omsider ligesom har vundet en Slags Indfødsret. Det er oprindeligt et græsk Ord, som betyder „Skikkelse", „Billede", men dernæst er brugt i overført Betydning „Begreb", „Tankebegreb". Grækerne var et filosofisk udviklet Folk, og navnlig staar den berømte Sokrates' Discipel Plato øverst i de gamle Filosofers Række. Hans Filosofi var navnlig en Idelære. Fra Tingenes udvortes, synlige Skikkelse søgte han at trænge ind til deres skjulte Tilgrundliggende, det Tankebegreb, saa at sige, som i dem havde vundet Virkelighed. Saaledes talte han om „Hestens Ide", om „Bordets Ide" og saa frembeles; Hestene er forskellige i Udseende, men til Grund for dem alle ligger dog en fælles Tanke, og det er „Hestens Ide". Til Ideerne havde Gudbommen set hen ved Verdens Skabelse, de havde saa at sige svævet for Gudbommens Øje, da han formede det altsammen.

Saaledes er da for Plato Ideerne det første og det største, det uforgængelige, der ligger til Grund for Virkelighedens skiftende Skikkelser. Og Plato og Grækerne kendte andre Ideer end de Arts- og Slægts-Begreber, som angaar de udvortes Ting, de talte om de store Aands-Ideer, navnlig Retfærdighedens, Visdommens og Skønhedens Ide. Og det er særligen i den Forstand, at vi den Dag i Dag taler om „Ideer". Det er de Aandsmagter, hvis Berettigelse til at være normerende for Livet er anerkendte. Som de tre største plejer vi at nævne det godes, det sandes og det skønnes Ide. Ud af disse høje Ideer former sig alle ægte Idealer, de skønne Tankebilleder, som i den ene eller anden Retning betegner Maalet for vor Stræben. Det er sagt, at det navnligen er de unge Hjerter, som har deres Idealer og mener det Umagen værd at kæmpe for at se dem virkeliggjorte. Med Aarene skulde man indse, at Idealerne kun er skuffende Drømmebilleder, pragtfulde Fata Morgana, som opløser sig i Taager, naar man vil gribe dem, og kun gør Virkeligheden øde og tom. Det betaler sig ikke at fastholde de ideale Fordringer, det volder kun Smerte at bevare det ideale Blik paa Livet; thi Ide og Virkelighed er uforenelige. Saa slaar man sine Ungdomsidealer ihjel, det ene efter det andet, i Begyndelsen maaske med nogen Bevægelse, med et Suk over den jernhaarde Virkelighed, som nøder dertil, men efterhaanden bliver man mindre følsom, kan lettere gøre det af med de varme Ungdomsdrømme, indtil man som en kold og tør Filister finder ideforladt i den ideforladte Virkelighed. Saa er det gode, sande og skønne i Tilværelsen kun tomme Talemaader, løse Forestillinger, Regnepenge uden Værd. Man er saa langt fra at være en Idealist, at man tværtimod er bleven en Materialist, som for Mad og Drikke, Gods og Guld giver Ideernes Verden en god Dag.

Men dersom vi nu ikke kan tilfredsstilles med dette Madstrævsstade, saa er Spørgsmaalet, hvad har vi da at gøre, at for os et andet Forhold kan indtræde mellem Ide og Virkelighed? Her træder Poesi, Kunst og Videnskab os i Møde, tilbydende deres Tjeneste til at idealisere Livet for os. Og ganske vist, stor er deres idealiserende Magt. Se Digteren, naar han har Besøg af sin Digtergenius, hvor løfter sig hans Sjæl, og Virkeligheden bliver stor for ham, om han saa sidder paa det fattigste Tagkammer. Tænk paa Tonekunstneren, naar han komponerer sine Melodier, Alverden bliver Musik for hans Øren i den Stund. Se Maleren ved sit Staffeli, hvor Øjnene tindre; thi Farvernes Lysglans breder sig for ham over Tilværelsen. Og hvad ikke Videnskabsmanden i Studerekammeret, naar han arbejder paa Løsningen af en Videnskabens Opgave? Byd ham Guld for at opgive sin Granskning, han vil med Ringeagt skyde Guldet tilbage, fordi Sandheden er ham højere og mer magtpaaliggende end Guld.

Derfor er Poesi, Kunst og Videnskab gyldne Skatte i denne Verden, og vel det Folk, som holder de Skatte i Ære, som dukker ned deri, saa Tankerne faar Flugt, og det lysner over Tilværelsen, det er et Ideernes Folk, som lever for mere end Mad og Drikke og Penge.

Men alligevel hermed er endnu ingenlunde et fyldestgørende Forhold bragt i Stand mellem Ide og Virkelighed; thi for det første: stort bliver deres Tal, som ikke kan komme i Forhold til Poesi, Kunst og Videnskab, fordi de mangler de fornødne Forkundskaber eller Midler eller Tid og Lejlighed til at kunne endog blot engang imellem dvæle besskuende og nydende i et af disse tre Riger, og skulde maaske for dem af den Grund Virkeligheden ikke kunne være andet end ideforladt? Men dernæst selv for dem, som tit og ofte kan gæste denne Ideverden, som i Poesiens, Kunstens og Videnskabens Skikkelse staar her midt i Virkeligheden, selv for dem bliver ikke derved den ideale Længsel fuldt tilfredsstillet. Thi naar Digtet er læst til Ende, naar Tonestykket er hørt ud, naar man har vendt Maleriet Ryggen, og naar Bogen med den videnskabelige Afhandling er lukket i, ja saa staar man i en anden Virkelighed, synes det ofte, end den, man nys levede i, og kun alt for ofte er det da, som om man fra et forjættet Land træder ud i en Ørk. Men hvad Hjertet begærer, det er netop at se Ideerne virkeliggjorte i mere end korte Øjeblikke, at smage Ideernes Fylde i det daglige Liv. Hvad Raad er her?

„Guds Rige er kommet til eder." „Om nogen tørster, han kommer til mig og drikker, hvo, som tror paa mig, af hans Liv skal, som Skriften siger, flyde levende Vandstrømme!" Det er Løfteord fra Jesus af Nazareth, Guds menneskeblevne Søn. Han er selv fuldt og helt det store Ideal, i hvilket alt er virkeliggjort, hvad Grækernes ypperste Tænkere drømte om, og alt, hvad det begejstrede unge Hjerte gløder for, naar det med længselsfuld Higen efter Maalet ser ud mod det sandes, det skønnes, det godes Ide. I ham er Riget oprettet midt i denne Verden, fuldere end det er muligt i Videnskabens, Kunstens og Poesiens Rige, Ide og Virkelighed forsones med hinanden, og Navnet paa det Rige er, som han selv har sagt „Guds Rige". Det er Sandhedens, Fredens, Kærlighedens aandelige Rige.

Tror man fuldt ud dette, at i Jesus Kristus Guds Rige er oprettet i denne Verden som det ideale Rige, hvor Ide og Virkelighed gennemtrænger hinanden, og oplader man ret sin Sjæl, sit Hjerte, sine Tanker, sin Færd for denne Tro, da bliver

man i Sandhed i højeste Forstand et idefyldt Menneske. Da slaar man ikke af paa de ideale Fordringer; man ser og fornemmer ganske vist en ond, Ideen modsat Virkelighed om sig og inde i sig, men man ved, at man skal bearbejde og bekæmpe den Virkelighed som den uægte, usande Virkelighed, der er fremkommet ved et Syndefald, men engang skal udslettes af Tilværelsen, saa der ej skal blive Spor deraf tilbage. Og man opgiver ikke sit ideale Blik paa Livet, fordi man derved faar mangen haard Smerte, naar saa ofte Jordelivet fremviser Mørkets i Stedet for Lysets Malerier; nej, man vil end ikke slippe den Smerte; thi den er Kærlighedens ideale Smerte, som adler og løfter, lutrer og styrker til Kærlighedsidræt. Det er ret egentlig om den kristelige Kærlighed, som den paa Jord alene kan findes i Guds Rige, at det gælder, hvad en tysk Digter har udsagt om Elskovs Fryd og Smerte i et bekendt Versord, som paa Dansk omtrent kan gengives saaledes:

Himmelhøjt jublende,
til Døden bedrøvet,
salig kun Sjælen i Kærlighed øvet."

Naar man ret oplader sit Hjerte for denne Kristentroens Kærlighed med dens ideale Fryd og Smerte, da bliver man først i Ordets sandeste Betydning en Idealist, ikke en Fantast, som hengiver sig til tomme Fantasier, men en daadkraftig Sjæl, som trøstig arbejder paa at idealisere Livet paa ethvert Omraade, hvorhen man kan naa, begyndende inderst inde fra sit eget Hjerte, fuldt forvisset om, at Sejren hører Idealerne til, de skønne, de himmelske Idealer, naar man kan vente i Troens Haab paa Guds Time, vente ikke med Hænderne i Skødet, men med Hænderne paa Ploven. Og saadan Idealist kan ogsaa hver den blive, hvem det ikke skænkes at nyde Videnskabens, Kunstens og Poesiens ideale Herlighed. Den fattigste Arbejdsmand, hvis hele Tid er beslaglagt med at skaffe Brødet til sig og Familie, han føres ved Kristentroen ind i Ideens store Rige, og ogsaa hans Liv bliver i Virkeligheden idefyldt i Stedet for ideforladt, ogsaa hans Blik oplades for det sande, det skønne, det gode i Tilværelsen; Guds Kærligheds Aand er til Huse hos ham.

En af vore afdøde Filosofer har engang sagt, at vor Tid ikke mangler ideal Tørst, men der fattes noget til at stille Tørsten med; om en ny Moses vilde komme (han mente, han maatte komme i en Filosofkappe) og slaa med sin Stav paa Ideens Klippe, saa Kildevandet derfra udvældede, saa vilde Slægten strømme til for at drikke.

Sandelig, det behøves ikke, vil jeg svare, at der skal komme en saadan ny Moses; er vor Slægt tørstig, da drikker den, thi Klippen har aabnet sig for bestandig, alt for de mange Aarhundreder siden, og Vandet er udvældet og vil til Dagenes Ende bestandig udvælde derfra; thi Klippen er han, som stod ved Jakobs Brønd med den samaritanske Kvinde og bød hende en Drik af Livets Vand; han siger det alle Dage til hver den, som vil høre: „Om nogen tørster, han komme til mig og drikke."

C. Leunbach.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Fortsat.)

Da, men heller ikke før, lagde gamle Rasmus Lynge en Dag en forseglet Pakke i hans Haand.

„Den er sendt dig inde fra — fra en god Ven i Residentsstaden, Povl, med Ønsket om, at den maatte blive læst af dig, naar du var rask nok til at kunne taale det. Det er vigtige, men gode Tidender," tilføjede han, da Povl stirrede paa ham ganske bleg og forvirret, „og uventede tillige! Det er dit lønligste Haab, det hvorpaa din Digten og Tragten saa længe gik ud, der nu endelig vil blive opfyldt, er du stærk nok til at kunne bære det, Povl, min Dreng?"

Povl svarede kun ved med rystende Hænder at bryde Omslaget paa Pakken. Den indeholdt et Hefte beskrevne Papirer og øverst laa et Brev, han kastede Blikket deri, men Bogstaverne dansede i Begyndelsen for hans Øjne, han maatte flere Gange holde inde, før han ret formaaede at fatte dets Indhold — — „kære, ukendte unge Frænde, naar du har læst disse Blade, vil du have erfaret, hvem det er, du skylder Livet! Med Møje og kun ved Forsynets Hjælp og Naade er det lykkedes mig at komme paa det rette Spor og faa opklaret, hvad der hidtil skjulte sig i Mørket; en Historie er det om Skam og Brøde, men ogsaa om Anger og Kærlighed, døm selv, men fordøm ikke den Moder, som faldt, fordi hun ikke kunde andet. Hvilke Beslutninger, du vil tage, naar din sande Byrd er dig aabenbaret, hvilke Rettigheder du vil søge at gøre gældende, beror paa dig selv."

Her faldt Brevet ud af Povls Hænder, med hvilke han for en Stund bedækkede sit Ansigt, Sindsbevægelsen havde et Øjeblik overvældet ham.

Men det varede ikke længe, saa greb han Papirerne og begyndte at læse.

XI.

Grev Nordenfees Bekendelser.

Det var i Aaret 1720, at jeg som Gesant kom herop til Danmark.

Urolige Aar for Landet havde det været, der gik forud for mit Komme. I elleve samfulde Aar havde Krigen varet med Sverige og var bleven ført afvekslende i Nordtyskland og oppe under Norge, Tvistens Æble, som Kong Karl den Tolvte havde besluttet at erobre, det koste hvad det vilde, hvad der maaske ogsaa vilde være lykkedes ham, om ikke først Tordenskjold havde lagt ham Hindringer i Vejen og stadig krydset hans Planer, og saa hans egen pludselige Død ved Frederikshald havde gjort en brat Ende paa alle Erobringer. To Aar efter hans Død var saa Freden endelig bleven sluttet i Frederiksborg, efter at saagar en russisk Flaade en Tid havde truet med Angreb i de danske Farvande, og Slesvig, som den Gottorpske Hertug havde villet spille i Hænderne paa Fjenden, var atter bleven indlemmet i det danske Rige, saa at Forholdene atter saa ret fredelige og gunstige ud, og Drot og Folk for Alvor kunde begynde at tænke paa Fredens Sysler igen.

Kong Frederik den Fjerde var paa den Tid, da jeg første Gang forestilledes ved Hoffet, en ret anselig Mand med et vindende Udtryk i det livlige, markerede Ansigt, og et jævnt, nedladende og elskværdigt Væsen. For Kvinder synes han stedse at have været farlig, og at han desværre benyttede sig heraf i en alt for høj Grad er bekendt nok, det har kastet en sørgerlig Skygge over hans mange gode og virkelig kongelige Egenskaber.

Ved mit Komme til København levede Dronning Luise endnu, men kun et sørgeligt Liv. Sygelig og tungsindig af Naturen, havde hendes Gemals Forhold til Storkantsler Reventlows Datter givet hende sit sidste Knæk, og hun var nu hensunken i en dyb Melankoli, der til sine Tider næsten grænsede til Affind, havde Perioder, i hvilke hun ingen vilde se, næppe nok sin eneste Søn, Kronprins Kristian, vor nuværende Monark, eller tage Næring til sig, og hun viste sig selvfølgelig aldrig i Hofkredsene, hvor det efter Kongens Ønske gik muntert til. Hendes Død, der indtraf i Foraaret 1721, kom som en Befrielse for hende selv, men til stor Sorg for Folket, af hvem hun var meget elsket for sin Fromhed og sine Dyder. Man kan derfor tænke sig Forargelsen, det vakte, da Kongen allerede faa Dage efter Bisættelsen lod sig vie til den skønne Anna Sofie Reventlow. Han havde faaet visse Skrupler over Forholdet, erklærede han, for at undskylde sig hos sin Søn og sine Omgivelser; Kronprinsen tav til Krænkelsen, men han bed Mærke deri og gemte paa Hadet til den Kvinde, som havde forstyrret hans Moders Fred, og Kongens Søskende, Prinsesse Hedvig Sofie samt Prins Karl trak sig fra det Øjeblik ganske tilbage fra Staden og Hoffet og tog Bolig paa Vemmetofte.

Vielsen var foregaaet i al Stilhed en Morgenstund paa Københavns Slot, og Anna Sofie Reventlow skal have grædt meget den Morgen, rimeligvis i Følelsen af alle de Kampe, der nu forestod. At blive kronet til Landets Dronning har hun visselig aldrig tænkt sig, men Kongen havde ingen Ro, før han havde sat Kronen paa hendes Hoved, et Hoved, der i Sandhed ogsaa forstod og syntes skabt til at bære den. Aldrig saa jeg et skønnere Syn, end da hun knælede ned i den Hermelins-bræmmede Purpurkaabe, der bølgede om den stolte, yppige Skikkelse, medens Kong Frederik trykkede den gyldne Ring om den herligt formede Pande, der hvælvede sig over de klare, straalende Øjne. Ja, skøn var hun og god af Hjerte, blød og kærlig af Sind, trods det Letsind, der voldte hendes Ulykke, men det hører nu ikke herhen.

Det var paa Frederiksberg Slot, at Kroningen fandt Sted, og var Vielsen foregaaet i Stilhed, saa fejredes der ved denne Lejlighed saa meget des prægtigere en Fest i Overværelse af alle Ministrene og Hoffets Herrer og Damer; men Kronprinsen havde undskyldt sig, han var nede hos sin Brud, Prinsesse Sofie Magdalena af Kulmbach Bairuth, hvem han hjemførte til Hovedstaden nogle Maaneder efter som sin Gemalinde.

Jeg kan ikke sige det med Bestemthed, men jeg tror, at det allerede var ved denne Lejlighed, Kongen begyndte at lægge Mærke til min Søster Renata, som tillige med min Moder just i dette Aar var kommen til Danmark for at tage Bolig hos mig, der var ugift og nødig vilde savne et Hjems Hygge.

Naar jeg undtager Dronning Anna Sofie

Reventlow, tror jeg aldrig jeg har set en skønnere Kvinde end denne min Søster med sin fuldendte Figur, sit lille fine Hoved med de ravnsorte Haar og de usigelig dejlige Øjne med deres bløde, drømmende Glans. At hun vakte Opmærksomhed, hos hvem der saa hende, var naturligt, men hidtil havde vi levet meget stille uden at tage nogen Del i Selskabeligheden i de højere Kredse, og det var først det følgende Aar, at hun, efter Dronningens Ønske (som det hed sig), blev rigtig indført ved Hoffet, hvor man fra nu af jævnlig søgte hende til Dronningens personlige Opvartning.

Kong Frederik var i dette og de paafølgende Aar noget svagelig, og han holdt mere og mere af at opholde sig i Timevis i sin Gemalindes Gemakker, hvor da Renata ofte var til Stede, tilsagt for enten at læse for, eller passiare med Majestæterne. Synet af hende og hendes friske Skønhed virkede altid oplivende paa Kongen, og jeg tror, at han opbød al sin Elskværdighed for at tække hende, hun, som var alt for ung og uerfaren til at forstaa den egentlige Hensigt med hans Opmærksomhed. Skønt det nu ikke manglede paa Hentydninger, og der taltes meget ved Hoffet om den Lykke, Komtesse Renata von Nordensee gjorde, faldt det dog heller aldrig mig eller min Moder ind, at lægge nogen videre Betydning heri, vi stolede begge blindt paa vor kære Renata, saa meget mere, som jeg selv paa den Tid var opfyldt af min egen lige saa taabelige som haabløse Lidenskab for — hende jeg ikke behøver at nævne.

Men Kong Frederik var en snild Forfører, Gud tilgive ham i hans Grav. For at aflede enhver Mistanke ophørte han efterhaanden at beskæftige sig mere med min Søster end med enhver anden indtagende Dame ved Hoffet, og efter at han og Dronningen var vendte tilbage fra en Badereise til Aachen, saas han og Renata en lang Tid kun ved større Fester og i manges Paasyn. Naar og hvorledes Forholdet imellem dem er opstaaet, og han har faaet den uskyldige Pige saaledes i sine Garn, at hun maatte falde, ved jeg ikke. Om Sommeren, naar Hoffet opholdt sig paa Frederiksberg Slot, beboede min Familie et Landsted derude i Nærheden, som jeg havde lejet til dem, og her synes min ulykkelige Søster at have modtaget de første hemmelige Besøg af sin kongelige, dengang aldrende Elsker.

Hvorledes min Moder og jeg blev til Mode, da vi under hendes Suk og Taarer erfarede vor og hendes egen Skændsel, kan jeg ikke beskrive, jeg ved kun, at det lagde den stolte Grevinde von Nordensee i Graven, og tilsøjede mig et Saar, som aldrig lægtes. Nogle Maaneder efter, i Slutningen af Aaret 1726, fødte Renata i den dybeste Hemmelighed langt ude paa Landet ved sin gamle Ammes Hjælp et Drengebarn, som hun kun nogle faa Gange fik Lov at trykke til sit Bryst, saa blev det overgivet til en Købmands Hustru, som havde tjent min Moder og Søster som Kammerjomfru, og af disse Mennesker i nogle Aar opfødt som deres eget.

Hemmeligheden blev godt bevaret. Vor Families Ære og Stolthed krævede, at Komtesse von Nordensee fremdeles viste sig, som om intet var hændet, et Offer, som hun ogsaa fuldbragte, Stakkel, med et vist Heltemod, men med Tabet af sit Helbred og ikke længe efter med sit Liv. Til Hustruen, som var bleven krænket, skrev Renata paa sit Dødsleje et Brev fuldt af Anger og Bøn om Tilgivelse, men til ham, som var Skyld i hendes Ulykke, og for hvem hun jo kun havde været en af de mange i Rækken af Ofrene for hans

Grev Nordensee hos Kongen.

Sandselighed, maatte jeg selv gaa med Dødsbudskabet, maatte gaa med Hjertet fuldt af Harme og Bitterhed, som jeg siden hin Dag aldrig har forvundet. Men Kongens Person var jo ukrænkelig, og jeg kunde jo intet gøre for at hævne min Søsters tabte Ære.

Der var en Mand, i hvis Blik jeg læste, at han havde opdaget Sandheden, anede vor Skam. Det var Grev Rejtzenstein, Hofchef hos Prinsesse Sofie Magdalena, med hvem han var fulgt herind i Landet. Han havde elsket og bejlet til min stakkels Renata, men var bleven afvist, og havde senere forfulgt baade hende og mig med sit Had, thi han var en smaalig, intrigant og uelskværdig Person. At han skulde gaa endnu et Skridt videre og søge at hævne sig paa Moderen i Barnet, anede jeg dengang rigtignok ikke — og dog skete det saaledes.

Ked af min Stilling ved det danske Hof, paa Grund af disse pinlige Forhold, søgte jeg en anden Gesantpost, som jeg dog ikke erholdt, men jeg var i alt Fald flere Aar borte fra Danmark og vendte først tilbage, samme Aar Kong Frederik d. Fjerde var død. Ved min Tilbagekomst tænkte jeg naturligvis først og fremmest paa at erkyndige mig om min Søsters Barn, men hvem kan beskrive min Forbavselse, da jeg kom ud til Plejeforældrene og erfarede, at Konen var død, Manden bortrejst, og — Renatas Søn selv forsvunden! Forgæves var alle mine Efterforskninger, Aar gik efter Aar, og jeg troede aldrig mere at skulle høre noget om dette Barn. Paa min Families og min Fjende, den forhadte Reitzenstejn, faldt min Mistanke mærkværdig nok ikke, og dog var det, som det senere viste sig, ham, der med Kong Kristian den Sjettes Vidende havde ladet Frederik den Fjerdes og Renatas Søn forsvinde, han af uværdig Hævnfølelse, Kongen, fordi han maaske frygtede, at hans Faders naturlige Søn engang kunde komme til at staa ham i Vejen. Derimod skrev jeg til den forviste Enkedronning paa Klavsholm i den Tro, at jeg kunde faa Oplysninger hos hende, Grunden til, at jeg faldt i Unaade og nogle Aar senere søgte og fik min Afsked; men hvad jeg halvt havde haabet, halvt frygtet, viste sig at være uden Grund, og hun, som nu ikke er mere, skulde vedblive at staa for mig i det ophøjede Skær, hvori jeg stedse havde set hende, for mild til at dømme eller hade havde hun længst tilgivet og glemt!

Jeg ved ikke, hvad det var, som efter den Tid egentlig holdt mig tilbage her i Danmark, hvor jeg havde mistet saa meget, nu tror jeg, ja ved, at det var det altstyrende Forsyns Vilje! En Aften — da jeg forlængst havde opgivet at finde, hvad jeg søgte — i et stort og glimrende Selskab, saa jeg pludselig et ungt Menneske for mig, i hvem jeg troede at genfinde min ulykkelige Renata lyslevende, Ligheden var saa slaaende, at jeg erkyndigede mig om, hvem han var; Plejesønnen af en rig borgerlig Købmand hed det. Jeg lod det ikke blive herved, men lod nu anstille de omhyggeligste Efterforskninger og — det viste sig, at mine Øjne, min Følelse ikke havde bedraget mig — jeg havde fundet min Søsters Barn!

Grev Reitzenstejn var det, som havde formaaet hine Folk til at udlevere Drengen til ham under Paaskud af, at han handlede i mit Navn; hans Tjener, lige saa slyngelagtig som Herren, blev taget paa Raad med, og efter en i Fællesskab udruget Plan, overgav de det uskyldige Barn til en Landsmand, en Kammerat af Tjeneren, som havde

været Komediant og nu strejfede Landet rundt med en Gøglertrup.

Men Gud vilde ikke, at Kong Frederik den Fjerdes og Reneta von Nordensees Søn skulde ende saaledes og henslæbe sit Liv som Gøgler og Linedanser i en ussel Fjælebod! Han frelste dig, Povl Lynge, for at berede dig en bedre, værdigere Skæbne; ikke altid hjemsøger han Fædrenes Misgerninger paa Børnene, og en Moders Bønner foran hans Trone har maaske ogsaa fundet Naade for hans Øre. Hvad din ædle Plejefader har gjort for dig, min Søsters Barn, er mere, end hvad jeg nogen Sinde kan gøre, han beredte dig en lykkelig Lod og gav dig en Opdragelse, saa at du ikke behøver at staa tilbage for nogen af din Stand, med Rette kan du i Fremtiden indtage den Stilling, der tilkommer dig som Nordenseernes Arving. Med mig uddør den sidste Ætling i lige Linie paa Mandssiden, og Godserne gaar over til Renatas Søn; lyste Kirken end ikke sin Velsignelse over den Forening, hvoraf du blev Frugten, saa synes Gud dog ikke at have villet unddrage dig Velsignelsen, du det sidste Skud af en gammel og ædel Slægt, og skønt det var et Fejltrin, du skylder Livet, saa vil du dog aldrig gøre denne Slægt Skam, saa vist som det er kongeligt Blod, der rinder i dine Aarer.

Du ser nu, hvorledes det ved en Række af Omstændigheder er blevet mig muligt at gennemtrænge det Væv af Rænker, hvormed man har søgt at omspænde os og hindre dig fra at komme til din Ret. At jeg har draget Reitzenstejn til Ansvar og forlangt Oprejsning af ham, i min Søsters saavel som mit eget Navn, er en Selvfølge. Skønt han nu er en gammel Mand, der gaar paa Gravens Bred, er det dog nødvendigt at udkæmpe denne Æressag. For det Tilfælde at jeg skulde falde, har jeg vedlagt et Brev fra din kongelige Fader, hvori han, idet han vedkender sig den af Komtesse Renata v. Nordensee fødte Søn, tilbyder i enhver Retning at sørge for hans fremtidige Opdragelse og Forsørgelse, som det sig hør og bør; et Tilbud, der selvfølgelig med Stolthed blev tilbagevist saavel af Renata selv som af mig, thi vel blev hun i et ulyksaligt Øjeblik hans Elskerinde, tvungen af en Magt, en Vilje, stærkere end hendes egen, men til at blive lønnet Maitresse, saaledes som Grevinderne Schindal og Viereck — ja som adskillige andre, hvis Navne visselig ikke alle nævnes — dertil vilde hun aldrig have nedladt sig, selv om hun havde elsket nok saa højt, og med Løfter og Guld for sit Barn lod en Komtesse af Nordensee sig ikke betale.

Her følger ogsaa hendes Billede, malet i hendes Ungdoms fejrede Vaar — —

Du vil heraf se, hvor skøn din Moder var, men hvad du aldrig vil lære at kende, det er hendes skønne Sjæl, der straalede ud af hendes rene Blik, hendes Hjertens Godhed og milde kærlige Sind, der gjorde hende saa dyrebar for os alle. Gid du maa have hendes Dyder i Forening med det Retsind og den ærlige Vilje, der gjorde din kongelige Fader saa elsket af sit Folk, jeg har ikke mere at sige her, kun det ene, at om jeg lever, da forventer og haaber jeg med Hjertens Glæde snart at kunne slutte dig, min kære unge Frænde i mine Arme, og endnu forinden min Død se dig indsat i de Rettigheder som tilkommer dig.

Adolph Ferdinand, Greve,
Friherre af Nordensee.

Til min kære Søstersøn
Grev Frederik v. Nordensee.

(Sluttes.)

Japanesisk Tempel og Begravelsesplads.

Under Farsot.

Skitse af Friis Jensen.

Der var udbrudt en ondartet smitsom Sygdom paa Egnen, og næsten hver Dag ringede Kirkeklokkerne over Lig. Folk standsede da gerne med deres Arbejde et Øjeblik, lyttede til den alvorsfulde Klang, undersøgte i Tanken deres egen Sundhedstilstand, og var denne tilfredsstillende, undslap der dem et Befrielsens Suk, thi Kærlighed til Livet var den Følelse, der i Øjeblikket havde første Plads i deres Barm.

Bonden med sine Folk, samt Arbejdsmanden med sin stræbsomme Viv passede deres Dont; der blev af dem arbejdet skrappere end før, talt mindre, men tænkt mere og dybere. For disse Folk var Arbejdet det bedste Middel mod Frygten.

Fattighuskonerne kom hver Dag hjem med fyldte Malkespande og Overflod af Fødevarer i Tiggerposen. Folk var paa en Gang blevne saa gavmilde; thi de vidste jo ikke, om de muligvis snart skulde skilles fra deres Forraadskamre, saa det var ikke værd at sætte dem alt for højt . . . og . . . desuden . . . det kunde i saa Tilfælde ingen Skade være til at have nogle gode Gerninger i Baghaanden, tænkte en og anden. I Fattighuset levede man derfor hver Dag i Sus og Dus og fordrev Tiden med Sladder og interessante Historier om Sygdom og Dødsfald, Barsler og Begravelsesgilder.

I de fornemme Huse gik Folk ængstelige og nervøse fra en Stue til en anden om Dagen, vovede næppe at indaande lidt frisk Luft i Haven ved Aftenstid og foruroligedes hyppig af onde Drømme om Natten. Noget maatte og vilde de gøre for at holde den frygtede Gæst borte; altsaa afspærrede de sig saa vidt muligt fra Omverdenen og desinficerede Stuerne efter alle Kunstens Regler.

Ingen Steder var man mere forsigtig end hos Etatsraad Winkels paa Lyngbygaard; men en Morgenstund blev Lægen hentet af Herskabskusken, og en halv Time efter vidste hele Gaardens Besætning, at Etatsraaden havde faaet „den gale Syge". Som om Fjenden havde besat Gaarden, flygtede nu Frøkenen, Jomfruen, Stuepigen, Kusken og Tjeneren, kort sagt hele det finere Tjenerskab, i største Hast bort fra det smittede Hus. Alle havde de tilsyneladende gode Grunde til at flytte, men ingen af dem angav den virkelige Grund: Frygten for Sygdommen. Inden Aften var den unge Frue ene om at passe Etatsraaden.

Den gamle Præst gik frejdig og alvorlig med sit Trøstens Ord fra det ene Sorgens Hus til det andet, og han gjorde ingen Forskel paa rig og fattig. Paa Herregaarden havde han faaet det vanskelige Hverv at skaffe en Sygeplejerske til Etatsraaden.

Præsten gik straks lige ned til Stine Vævers. Denne fattige Enke sled tappert i Væven, da Præsten traadte ind. Hendes Tanker syslede dog ogsaa med Døden, og hun nynnede et Vers, som Arbejdet og de mange Dødsfald bragte hende i Tanker: „Ustadig som en Hyrdes Hytte paa Jorden er vort Opholdssted, og hastig som en Væverskytte heniler Tidens lette Fjed . . . . ."

Hun holdt inde med Sangen og Arbejdet, da Præsten kom ind.

„Det gør godt at høre, Stine, at du sysler med Guds Ord," sagde Præsten med mild Stemme.

„Man kan knap blive fri for at tænke ved det, for der dør saa grusselig mange, Hr. Pastor," svarede Stine.

„Ja, nu er Etatsraaden da ogsaa bleven syg," bemærkede Præsten.

„Herregud, er han det! Ja, den Sygdom gør jo ingen Forskel paa Folk."

„Det er strengt for dem deroppe paa Herregaarden, maa du tro."

„Ja, Sygdom er jo Hvermands Herre, men det er endda værre, naar det træffer inden for Fattigfolks Døre."

„De har ingen til at passe ham, Stine, og Folk er ikke til at faa for Penge til den Bestilling."

„Da har de ellers Tjenerskab nok til daglig Brug og Huskonen oven i Handelen, naar der er Gæsteringer, har jeg hørt."

„De er rejste deres Vej, hver en, for de var bange for Smitten."

„Ussel Tjener eller skidt Herre, naar det gaar saadan til," bemærkede Stine.

„Vi skal ingen dømme, Stine."

„Nej, aah nej, Hr. Pastor, og det kommer jo heller ikke mig ved."

„Kunde du ikke tage dig paa at passe ham, Stine? Du faar 5 Kroner om Dagen og Fødevarer med hjem til Børnene. Det gi'r mere end Væven."

„Det gi'r alligevel for lidt til Børnene, om jeg skulde falde fra."

„Saadan noget staar i Guds Haand, Stine, og husk paa, her er en kristelig Kærlighedsgerning at gøre."

„Saa er der vel andre, der staar for Tur før mig. Her er jo fine Dameforsamlinger, eller hvad det hedder, der holder Møder, gør lange Taler og faar Navnene i Avisen."

„Tys, tys! Det er ikke let at ransage i, Stine, hvem der har Forpligtelsen; men jeg tror nu, det vil blive vanskeligt at faa nogen,"

„Han skal ikke ligge og omkomme, Hr. Pastor. Jeg husker nok, da min Anders laa i fire Maaneder, da blev Folk ved at komme til det sidste, men Anders, ja det ved Præsten nok, ham gjorde Folk ud af, og det havde han fortjent. — Ja, ja, jeg skal saa nok komme — endnu i Aften."

„Tak skal du have, Stine — ja, jeg vidste jo nok, at jeg gik til den rette," sagde Præsten, iden han rakte hende Haanden til Afsked.

I fire Dage og Nætter sad Stine ved Etatsraadens Seng og fik i denne Tid kun enkelte korte Blund; det var svært nok for hende at holde ud, men da hun ikke havde nogen til Afløsning, fandt hun sig deri uden at klage. Fjerde Dags Aften gik hun ind til Fruen.

„Er det ligedan, Stine?" spurgte denne.

„Nej, der er Forandring — jeg tror ikke, han gør det Natten over."

„Men Gud, det er dog forfærdeligt!"

„Det maa vi finde os i, Frue, og De bliver vel oppe hos ham den sidste Nat?"

„Ja, jeg gør, det vil sige, jeg vilde gerne, Stine . . . men nej, jeg kan ikke . . . jeg kan sandelig ikke, Stine, mine Nerver er aldeles ødelagte i denne Tid . . . men jeg bliver her i Kabinettet ved Siden af og lukker ikke et Øje den hele Nat, nej, hvem kan tænke paa det . . . det er frygteligt for ham, den Stakkel, De maa endelig holde ud med ham til det sidste, gode Stine, jeg skal nok betænke Dem for det, gaa endelig derind igen, han kan umulig være ene."

„Hun tog ham nok for Gaardens Skyld, siger Folk, men lige meget, der skal et sært Sind til at lade ham dø mellem fremmede, naar hun selv sidder i Stuen ved Siden af, men hvem forstaar dem, de fine Folk," mumlede Stine for sig selv, da hun atter gik ind og tog Plads ved Sygesengen.

Det blev en lang og streng Nat i begge Stuerne. Fruen lyttede ængstelig efter enhver Lyd fra Sygeværelset. Hele Tiden hørte hun den syges anspændte Aandedræt. Af og til sprang hun urolig op, badede Tindingerne i Eau de Cologne og styrkede sig med et Glas Vin. Henad Morgenstunden hørte hun et dybt Suk derinde fra, og lidt efter viste Stine sig i Døren til Fruens Kabinet.

Fruen sprang op og stirrede forfærdet paa den indtrædende.

„Hvad saa? Er der sket noget?" spurgte hun med dirrende Stemme.

„Det er overstaaet, Frue, og han slap lettere end de fleste," svarede Stine aldeles rolig.

„Død! Min Mand er død! Og det siger De saa rolig!" udbrød Fruen bestyrtet.

„Den Vej skal vi alle, og Fruen behøver da ikke at tænke paa Udkommet; nej, da saa det værre ud for mig, da Anders døde," bemærkede Stine.

„Aa, Gud, hvem kan tænke paa Udkommet i et saadant Øjeblik! Min Mand er død, og jeg er Enke, ene og forladt, i saa ung en Alder!"

Hun hulkede og græd af Medynk over sig selv.

„De bliver da, Stine!" udbrød hun pludselig. „De maa endelig blive til Begravelsen er overstaaet, jeg tør ikke være ene, jeg kan ikke undvære Dem."

„Det er slemt nok for Børnene, men jeg faar vel blive de faa Dage endnu."

Næste Dag fik Fruen travlt med at affende Breve til Slægt og Venner og melde den sørgelige Tildragelse.

Samme Dag kom Syjomfruen fra den nærmeste Købstad og skulde have Fruens Sørgedragt i Orden. Det var en ældre Pige, som kun havde lidt at bestille, og for rigelig Betaling, samt Udsigt til en fremtidig Kunde i den rige Frue, vovede hun at betræde det smittede Hus. Det blev en meget vanskelig Sag for den unge Enke, men heldigvis var hendes Nerver nu meget stærkere end før. Hun stod nu halve Timer ad Gangen for Spejlet, vendte og drejede sig, rettede og viste an, ja, der var sandelig mange Ting at tage vare ved en saadan Lejlighed.

Etatsraadens sidste Paaklædning maatte Stine paatage sig.

Et Par Dage før Begravelsen kom Stine ind til Fruen.

„Nu kommer jeg til at gaa, og nu kan De jo ogsaa nok undvære mig," sagde hun.

„Nej, De maa endelig blive, til Begravelsen er overstaaet!" bad Fruen.

„Det kan jeg ikke; Lars Skomager har nu faaet „Sygen", der er smaa Børn, og Konen kan ikke være ene, saa jeg kommer til at se ned til hende."

„Ja, ja, det faar saa være, men vent lidt, det er bedst, De faar Deres Betaling med det samme. De har været her — lad mig se — otte Dage, fem Kr. daglig, her har De 50 Kr., jeg vil ikke være saa knap, saa er De vel fornøjet?"

„Det er mange Penge, jeg ved snart ikke, om det kan gaa an," svarede Stine betænkeligt.

„Tag De dem kun, det er en god Indtægt for Dem," sagde Fruen.

Stine betænkte sig lidt, men tog omsider Pengene.

„Saa siger jeg Farvel og Tak, Frue!" sagde Stine.

„Farvel, Stine!"

„Lars Skomager sidder haardt i det, der kan Pengene gøre godt, og den anden kan undvære dem," tænkte Stine.

„Det er ellers en god Forretning for Husmandskonen, bedre end at ligge i Roerne!" udbrød Fruen harmfuld for sig selv, da Stine var gaaet. „Hvor saadanne simple Folk dog er utaalelige, benytte sig af ens Forlegenhed og trække Folk op, ja, det er godt, man har Raad til at betale."

Stine gik ind i Stuen ved Siden af og samlede sit Tøj sammen. Hvad var det for en Lap Papir, der laa ved Siden af hendes Briller? Aa, en Recept. En pludselig Indskydelse bragte hende til at tage den i Haanden. „Hvad om jeg tog den og fik Draaber til Lars Skomager? Han har akkurat den samme Syge, og vi kunde spare Doktorregningen," tænkte hun. „Ingen har Brug for den her, og ingen savner den."

Hun tog uden Betænkning Recepten og gik den halve Mil til Apotheket med den.

Medhjælperen havde allerede givet hende Medicinen, da Apothekeren kom farende i det samme og saa paa Recepten.

„Men, hvad er det!" udbrød han. „Etatsraaden er død for længe siden og trænger ikke til flere Draaber. Hvad vil De med den Medicin?"

„Bliv ikke vred, Hr. Apotheker, det er til Lars Skomager, han har samme Syge som Etatsraaden, og saa vilde jeg spare de fattige Folk for Doktoren."

Stine tog i det samme Medicinen og skyndte sig uden videre af Sted med den.

Apothekeren kunde ikke straks komme sig af sin Overraskelse; først da Stine var ude af Døren, udbrød han:

„De Bondebæster! Er de taabelige! Give den ene som den anden! Behandle Folk som Kreaturer! De er jo gale, ikke mindst Kællingen! Tror hun, en Skoflikker skal ha' det som en Etatsraad! Nej, der er dog Forskel paa Levemaaden og Medicinen med! Og saa saa fræk, at forlange noget her efter død Mands Recept, oven i Købet Hr. Etatsraadens, det er oprørende, ækelt! Jeg maa til Etatsraadinden!"

Apothekeren benyttede gerne en saadan Lejlighed til at aflægge en Visit paa Herregaarden.

„Jeg giver Dem fuldstændig Ret, Hr. Apotheker, det er ligefrem ækelt gjort af Stine, men saadan er nu den Slags Folk!" svarede Etatsraadinden, da hun havde modtaget Efterretningen.

„Synes Fruen ikke, det var rettest at melde hende for Tyveri?"

„Aa, nej, Hr. Vogt, jeg har saa meget andet at døje med, lad hende være den hun er, en rigtig slet Kone er hun, det er Stine! Tak for al Deres Ulejlighed, Hr. Vogt!"

„Aa, jeg be'r, Frue, jo, jeg skal nok besørge Desinfektionen, som De skrev til mig om!"

Lars Skomager kom sig ikke efter den af Stine Vævers hentede Medicin, og heller ikke hjalp det, at hun hentede Doktoren til ham. Saa sled og stred de med ham en Uges Tid, da var det forbi, og Dorte var Enke. Det var ikke saa underligt, at hun græd og klagede sig, thi der var Fattigdom og mange Børn.

„Det kan ikke nytte, du ta'r det saa heftigt, Dorte, du maa tvinge Sorgen i dig, det gjorde jeg, da Anders gik væk, ellers sætter du Helbreden til og kan ikke slide for Børnene," sagde Stine.

„Hvordan skal jeg komme igennem, Stine?"

„Det gaar nok, naar du hænger i. Jeg tjente en god Skilling paa Herregaarden — halvtreds Kroner — de ti købte jeg et Stykke Tøj for til mine Piger, og naar du nu faar de fyrre, kan du betale Doktoren og faa Lars i Jorden uden at komme i Gæld, ja, og saa er vi to lige stillede og kan vel slide Føden op, om vi ellers maa beholde Helsen."

„Nej, Stine, jeg kan ikke, det er mange Penge, og du kan selv trænge til dem."

„Jeg vil blot spørge dig om een Ting, Dorte: Hvor skal Pengene komme fra til Doktoren og til Begravelsen?"

„Jeg bliver vel nødt til at gaa til Sognet," indrømmede Dorte.

„Ja, gør du det, Dorte, i Stedet for at tage imod min Hjælp, saa skal jeg ikke æstimere dig stort, og saa er det forbi mellem os to. Ja, nu kan du selv om det."

„Lad det blive ved det gamle, og saa faar du da Tak for alt godt!" svarede Dorte og rakte Stine sin haarde, knoklede Haand, som denne knugede fast og inderlig.

Næste Dag stod begge Kvinderne uden for Huset og sled skrapt med Tøjet, som de havde i Vaskebaljen, thi meget var blevet forsømt i den sidste Tid, og Renlighed var noget af det første, som atter skulde oprettes.

Etatsraadinden var ude at spadsere og kom netop forbi de arbejdende Kvinder. Skulde hun tale til Stine om Recepten? tænkte hun. Nej, det var en ubehagelig Historie, og hun vilde derfor lade som ingenting.

„Hvordan gaar det med Deres Mand, Dorte?" spurgte Etatsraadinden.

„Han er sluppen, Frue; han døde i Gaar," svarede Dorte, idet hun tog fat paa det næste Stykke Tøj.

„Og De er allerede i Dag i Vaskebaljen?"

„Aa, ja, vi kan jo ikke lade alting forsømmes."

„Det maa være tungt for Dem, ja, jeg kender det jo selv, saadan at være ene og forladt."

„Det er ikke bedst, men jeg maa love for, at jeg har — —"

Hun vilde have nævnt Stines Navn; men denne gav hende et saadant Puf, at hun ikke fik Sætningen fuldført.

„Naa, ja, De mener, De har Børnene," tilføjede Fruen, „og det maa ogsaa rigtig være en Velsignelse for dem; men det kan vel blive strengt nok for Dem at faa Børnene opdraget. Se, her har De 4 Kr., det er altid en lille Hjælp, tag dem kun, det behøver De ikke at skamme Dem ved."

Dorte tog modstræbende imod Pengene og takkede, saa godt hun kunde.

„Hvor er saadanne Folk dog ligegyldige og hjerteløse," tænkte Fruen ved sig selv, da hun gik hjemad. „Ikke Spor af Sorg, hverken at høre eller se. Mon nu Stine piner hende af med de fire Kroner, fordi hun har hjulpet hende lidt i de sidste Dage? Ja, hun sparer det ikke, for den Stine, hun er rigtignok den værste af dem alle."

Et Billede fra Japan.

I Modsætning til Kina bliver Japan ofte betegnet som Fremtidens Land. Medens alt hist er præget af Stilstand, Ælde, Fordomme og fjendtligt Sindelag mod fremmed Kultur, viser her sig den største Beredvillighed til at gaa i Lære hos de europæiske Folkeslag og en ofte smidig Evne til at nemme og tilegne sig, hvad der kommer fra Vestens Kulturlande. I den sidste Snes Aar har saavel det offentlige som det private Liv i Japan undergaaet betydelige Forandringer. Det har anlagt europæisk Dragt. Ældgamle Sæder og Skikke, tilhørende hint fjerne Østens Øer, optræder i funklende ny Former, indforskrevne lige fra London eller Paris. Gammelt og nyt har blandet sig paa en højest interessant, jævnlig tillige paa en yderst snurrig Maade. Som de fleste vil vide, bestaar en af de seneste moderne Reformer i Indførelsen af en Rigsdag, fuldstændig efter europæisk Mønster. Endnu staar Folket vel ligesom overvældet af alt det ny, der i Lovgivning, Administration, Befordringsvæsen, Militærvæsen o. s. v. vælter ind over Landet; men dets Lærvillighed og Tilegnelseslyst, dets elskværdige Sindelag, der hæver den japanesiske Befolkning højt over Kineserne, i Forening med Landets frugtbare, yndefulde Dnatur varsler om en rig og lykkelig Fremtid.

Det er dog ikke paa Fremtiden, vort Billede henleder Tanken, snarere paa Fortiden, paa det gamle og nedarvede i Japan, det der efterhaanden vil forsvinde. Det er et japanesisk Gudehus — Tempel eller Pagode — omgivet af Begravelsesplads og herlige Lunde. Et japanesisk Tempel vil egentlig sige en større Samling Bygninger, rejste dels til Gudernes dels til hellige Mænds Ære. De er opførte med en vis ydre Pragt og indvendig udstyret med Gude- og Dyrebilleder, ofte af det allerhæsligste Udseende. I religiøs Henseende staar Folket ikke synderlig højt. Den egentlige Statsreligion benævnes Sintoismen. Dens Oprindelse taber sig langt tilbage i Tidernes Mørke, og i sine Hovedtræk tyder den hen paa et raat Hedenskab, der kun er vedligeholdt gennem Folkets Uvidenhed og Overtro. Solen er den øverste Gudinde, og fra hende nedstammer en Mængde Guder, hvoraf en enkelt forplanter sig gennem jordisk Slægt, nemlig Mikadoen, Landets verdslige og gejstlige Hersker, der hidtil har levet aldeles afsondret fra Folket, kun omgivet af sine tolv Hustruer og sine Hoffolk. Langt flere Tilhængere end Sintoismen har imidlertid Buddhismen, der trængte ind i Landet i det 6. Aarhundrede efter Kristus. Denne Religion har dog langtfra bevaret sin oprindelige indiske Skikkelse. I den løbende Tid har den paa mange Punkter forenet sig med Sintoismen, idet de to Religioner gensidig har paavirket hinanden. Medens Sintoismen lover et Liv efter Døden med Løn for de gode og Straf for de slette, opstiller Buddhismen sin bekendte Lære om Sjælevandringen, men for den store Befolkning og maaske ofte tillige for den uvidende Præstestand, glider de to Systemer over i hinanden. Derfor søger de to Partier uden Forskel hinandens Templer og dyrker hinandens Guder og Dyr.

Paa vort Billede ses Begravelsesstedet i Forgrunden. Japaneserne viser deres døde al Ære. Ved Bisættelsen anvendes to Fremgangsmaader. Enten brændes Liget, og Asken gemmes da i en Urne, eller det anbringes i siddende Stilling i et Lerkar og begraves i Jorden. En flad Sten dækker Gravstedet, en anden sættes oprejst foran, og her indristes den afdødes Navn og Livsstilling. Paa hver Side anbringes et Glas, som de efterlevende Slægtninge og Venner flittig forsyner med Blomster.

Som sagt, det er fra et af de stille Steder i Japan, vi har hentet vort Billede. Ikke blot har Døden til Huse her, men omkring hine Templer, der løfter deres Tage over Gravstederne, vil sikkert engang de sidste døende Rester af det gamle Japan samle sig.

Først da staar „Fremtidens Land" for Alvor op.

Fr. R.

Vinterbillede fra Nordpolen.

Langt oppe mod Nord ved Polens Strand
helt sælsomme Ting man skue kan.
Bjærge af Is, som mod Skibene tørne,
Alker og Sæler og gamle Bjørne,
tusinde Rævepelse man ser
og rimeligvis en hel Del mer.

Her — som en rejsende os fortæller —
samler man ikke i Lade og Kælder,
man hjælper sig med det daglige Brød,
d. v. s. man spiser sin Næstes Kød.
Ens hele Formaal er derfor sat i
at finde noget, man kan faa fat i.
Nu var det en Vinter med Frost og Is,
de gamle Bjørne naturligvis
var dygtig sultne — (det er de nu altid,
men fryser engang det rigtig gevaltig,
saa bliver de mere sultne endnu) —,
og Maverne skreg, saa det var en Gru.

Saa var der en Bjørn, en gammel Patron,
for Resten en meget agtværdig Person,
som fik en Tanke: det var hans Mening
at danne en Skøjteløberforening.
Han tænkte, at man ved saadan en Sport,
det mindste fik jaget Kulden bort,
saa var jo dog altid een Ting vunden,
og det var jo meget rigtigt i Grunden.

Ideen slog an; i en formelig Snup
der fremstod en skøjteløbende Klub;
en pelsklædt Skare sig tumled i Solen —
naar ellers den var der — der oppe ved Polen,
og Fama fortalte saa vidt omkring
om alle de sirlige smukke Sving,
at Alker og Sæler sig flokked om Pladsen
for at nyde lidt godt af Stadsen.
Da grinte i Skægget den gamle Bjørn:
„Se saa, nu har vi dem, bitte Børn!
Nu rigtig galant, i sirlige Ringe
og Kruseduller, vi om dem svinge,
og naar vi er komne dem rigtig nær,
saa snapper vi alle, enhver især,
dem, som vi vil ha'e for os og vor Yngel!" —
Den Bjørn var en rigtig gammel Slyngel.

Som sagt, saa gjort! Hvilken Jammer der blev,
da Bjørnene vildt dem til sig rev!
En Sælhund stønned: „O, Fama . . . Fama!" . . .
Dog . . . lad os ej dvæle ved dette Drama!
Nok sagt, den Vinter Klubben florerte,
og mangen uskyldig rent spolerte.

Moral.

Ak, Læser, end løber formummet omkring
saa mangen en Bjørn i Snirkler og Sving,
maaske han sit Formaal ene har sat i
at daare dit Hjerte — og faar han saa fat i
det, som han vil have, saa tak du blot Gud,
hvis ikke han vender det laadne ud.

Havebrug.

Blegsot hos Planter. Botanikeren Sachs har ved interessante Undersøgelser og Jagttagelser bevist, at Blegsot hos Planter opstaar af nøjagtig de samme Aarsager som Blegsot hos Mennesker: af Mangel paa Jærn — eller, hvor der er Jærn til Stede i den Planten omgivende Jord, af en Sygelighed i Roden, der besværliggør eller forhindrer Optagelsen af Jærn. Ved en alt for hurtig Vækst, begunstiges Udviklingen af Blegsot, hvilket som bekendt ligeledes er Tilfældet hos Mennesket. Det drejer sig ikke her om en lærd Hypothese, men om Kendsgerninger, der er fastslaaede ved Forsøg. Naar man nemlig væder blegsotige Planter med en fortyndet Opløsning af Jærnvitriol, saa viser der sig efter kort Tids Forløb en kraftig Udvikling af Bladgrønt. Planter, der er blegsotige, paa Grund af Sygdom i Roden, helbredes enten ved omkring dem at grave en Rende, der fyldes med jærnholdig Vand eller ved at bore ind i Stammen og indpode en Jærnopløsning. I begge Tilfælde skal Planter hurtigt have optaget Jærnet og have faaet en kraftig grøn Farve.

×

Flydende Gødning til Potte- og Frikuftsplanter. Af saadanne flydende Gødningsslags, som af Landboere let kan fremstilles, og som virker hurtigt, kan nævnes følgende: Kogødning. Til 5—6 Pd. Kokasser bruges 100 Potter Vand; det hele sies igennem grovt Sækkelærred. Denne Gødning har navnlig vist sig fortrinlig til Amaryllis, Nerium og Fuchsier og iøvrigt ellers til de fleste Planter. Faaregødning, 3—4 Pd. Gødning til 100 Potter Vand er meget virksomt. Duegødning. 1 Pd. til 100 Potter Vand afgiver fortrinlige Resultater hos de fleste Planter. En meget virksom flydende Gødning er ogsaa Blod, ½ Pd. til 100 Potter Vand.

Alle disse Slags kan man benytte straks efter Blandingen, men kun til Planter, der staar frodig i Vækst. De understøtter i vægtig Grad Potteplantekulturen, men er ogsaa af ypperlig Virkning overfor Planter paa Friland i mager og gødningsfattig Jord.

×

Mod Myrer i Drivbede og lignende Steder, er baade Petroleum og Kultjære gode Midler. Tjæren er mest holdbar; man dypper nogle Træstykker deri og anbringer dem ved Myretuerne. Klude, dyppede i Karbolsyre, skal gøre samme Virkning.

×

Mod sorte Bladlus, der især hærge Agurker og Meloner, skal et Afkog af Regnfan være virksom.

×

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
Du tænker paa Musik og Sang, naar ham du mindes.
1 2 3 4
I hver en By der sikkerlig en saadan findes.
3 2 1
Saa længe Jorden staar, vil den ej borte blive.
1 2 3
Et Navn fra Bibelen jeg her for dig vil skrive.
1 4 3
Endnu ved disse tre der til et Dyr kan staves,
men saa ej heller mer af Tallene kan laves.

J. J.

Udgravningsarbejde.

Hvis du har Lyst til at fiske, saa gaa paa Fiskeri i efterfølgende og fang de der tilstedeværende 6 Fiske.

Vi sad en Aften om Bordet. Medens Ilden brændte lystigt i Ovnen, fortaltes lette og morende Historier. Da sagde vor Vært: „Skal Legen blive længe ved, saa anbefaler jeg mig. Fortælling er godt, det er vist, men dette er ogsaa vist: en Bid er nødvendig, naar man er sulten." En større Del af Forsamlingen sluttede sig hertil, og til sidst gik vi alle, det betalte sig jo ikke at skulke.

J. J.

Rebus.

1 2 3
2 4 i 5 1 1 1
6 7 8

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 15: Landmandsbogen — en Bog — en Landmand — en Landsmand — en Mand — Snog — Dans.

Brevkasse.

H. P. J. i H: Det lille Digt er ikke tilfredsstillende og burde helst ledsages af et Billede.

E. K. i St: Som oftere meddelt, giver „Husvennen" ikke Lægeraad. Heller ikke besvares unavngivne Forespørgsler.

F. R: Den lille Juleskitse bliver ikke benyttet.

K. J. M: Digtene kan ikke benyttes.

B—n. De maa helst søge en dygtig Musiker; af ham vil De da faa de fornødne Hjælpemidler opgivne.

S. De indsendte Smaavers egner sig ikke for „Husvennen"

Flere Yndere af „Husvennen." Angaaende nærmere Oplysninger om Turbinen „Holger Danske" bedes De henvende Dem til Hr. H. Holst, Frederiksberg Allee 51 a, København V. Hr. Holst er nemlig Turbinens Konstruktør og Patenthaver.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Leo Tolstoy, af B. E., med Portræt. Ide og Virkelighed, af Pastor C. Leunbach. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Sluttes.) Under Farsoten, Skitse af Friis Jensen. Et Billede fra Japan, af Fr. R., med Billede. Et Vinterbillede fra Nordpolen, med Billede. Havebrug. Hovedbrud. Brevkasse.

Nr. 17. Søndag den 24. Januar. 1892.

En skrivende Pige.

Vintervise.

Nu fyger der Sne over Mark og Hegn,
og Vindfælde rasler i Skove;
i Graalys ligger den hele Egn,
og Haven er uden Foraarstegn,
og bunden den blanke Vove.
Jeg synes, mit Liv, som Dagen gaar,
ødes lig Vangen derude i Aar,
at Haabets Smaaymper alle
som Skovens Træer nedfalde.

I Stalden staar Folen abildgraa,
den tænker paa Engen derude.
For Loen hopper de Fugle smaa,
en fattig Vise de nynner paa
og tigger ved frosne Rude.
Jeg ligner mig ved de stakkels Kræ,
finder for Savnet ej Lise, ej Læ.
Kom Glæden, jeg ønsker i Eje,
glad gik jeg ad Tiggerveje.

Dog Sneen, der skjuler Mark og Sti,
de kvidrende Fugle paa Kviste,
den Blæst, der suser min Rude forbi,
de nynner sammen en Melodi,
hvis sælsomme Magt jeg ej vidste.
Jeg mærker paa Kind en Taare varm:
thi stiger bag Sneskyens sorte Karm
et Syn nu ved Solfaldstide,
der lysner af Sommerdagsblide.

Bertel Elmgaard.

Om Kongen, der frygtede sin ufødte Datterson.

Af L. Schrøder.

Det er to gamle Historier, jeg vil opfriske, fordi de ligner hinanden saare meget, og fordi man netop af denne Lighed kan slutte, at det rimeligvis er den selvsamme Historie, der kun er fortalt paa to forskellige Maader.

Den ene af Historierne findes i Herodots første Bog, der nys er udkommen i en ny dansk Oversættelse af F. Falkenstjerne med gode oplysende Anmærkninger. Astyages var Konge i Medien, og han fik en Datter, som han gav Navnet Mandane. Om hende drømte han en Gang, at der af hendes Liv udgik en Flod, der fyldte hans Hovedstad, ja endogsaa oversvømmede hele Asien. Denne Drøm meddelte Kongen til Magerne, som ventelig har været den Stamme imellem Mederne, hos hvem Præsteskabet gik i Arv ligesom blandt Jøderne hos Leviterne, og af hvilke nogle gav sig af med at tyde Drømme. Deres Udtydning af Drømmen gjorde ham bange for sin ufødte Dattersøn, og dette var Anledningen til, at han ikke vilde give hende til Mand nogen af de Medere, der var ham jævnbyrdige, men i det Sted til hendes Ægtefælle valgte en Perser ved Navn Kambyses, der vel var af god Slægt, men, fordi han hørte til et overvundet Folk, ansaas for langt ringere end en Meder af Middelklassen. En Tid efter Bryllupet havde Astyages en ny Drøm. Nu var det en Vinstok, som han saa vokse frem af Mandanes Skød, og denne Vinstok bredte sine Grene over hele Asien. Da han atter denne Gang havde raadført sig med Drømmetyderne, lod han Mandane hente fra Persien, og efter at hun var kommen, lod han hende bevogte, da han havde i Sinde at dræbe det Barn, hun skulde føde, saa snart det saa Lyset. Det blev en Dreng, som hun fødte, og for at han ikke, som Magerne havde forudsagt, skulde blive Konge i Stedet for ham, sendte Astyages Bud efter sin Frænde Harpagos, til hvem han havde ubetinget Tillid, og bød ham tage Mandanes Barn med sig hjem og dræbe det, hvorefter han kunde begrave det, som han fandt for godt. Harpagos lovede omhyggeligt at sørge for, at Kongens Vilje blev opfyldt, men kunde ikke lade være at græde, da han gik hjem med det prægtigt klædte Barn, som nu skulde friste en ynkelig Død. Han fortalte sin Hustru, hvad Astyages havde budt ham. Men da hun saa sagde: „Hvad har du nu i Sinde at gøre?" svarede han: „Ikke hvad Astyages har paalagt mig at gøre. Ja, om han saa bliver helt ude af sig selv og raser endnu værre, end han nu gør, vil jeg i hvert Tilfælde ikke bøje mig for hans Vilje og række Haand til saadan et Mord. Der er mange Grunde, der byder mig ikke at dræbe Drengen: for det første er han min egen Slægtning, og dernæst er Astyages gammel og uden mandligt Afkom; men hvis da Herredømmet efter hans Død gaar over til hans Datter, hvis Søn han nu vil have mig til at dræbe, mon da ikke fra det Øjeblik af den allerstørste Fare truer mig? Nej, vel er det nødvendigt for min Sikkerheds Skyld, at dette Barn dør; men det skal rigtignok være en af Astyages' egne Folk, og ikke en af mine, der dræber det." Harpagos sendte Bud efter en af Kongens Kvæghyrder, der hed Mitradates, og hvis Hustru hed Spaka, som betyder en Tævehund. Til ham sagde da Harpagos: „Astyages byder dig at tage dette lille Barn og udsætte det paa det mest øde Sted i Bjærgene, for at det snarest muligt kan omkomme, og han paalagde mig at sige til dig, at hvis du ikke dræber Barnet, men paa en eller anden Maade redder dets Liv, vil han lade dig lide den værste Død. Jeg har faaet det Hverv med egne Øjne at forvisse mig om, at det er sat ud." Mitradates tog da Barnet og gik hjem til sin Hustru. Men nu traf det sig ved en guddommelig Styrelse saa, at Hyrdens egen Hustru, der med hver Dag kunde vente sin Nedkomst, netop fødte, medens han var i Byen. Begge var i Angest for hinanden, Manden for, hvordan det vilde gaa hans Kone med Fødselen, og hun for, hvad Harpagos vel havde at afgøre med hendes Mand. Saa snart hun da saa ham, spurgte hun straks, hvorfor Harpagos havde haft saa travlt med at faa ham hentet. „Ak, Kone!" sagde Hyrden, „hvad jeg saa og hørte, da jeg kom til Byen, vilde jeg ønske, at jeg aldrig havde set, og at det aldrig var sket hos vort Herskab. Hele Harpagos' Hus genlød af Graad og Klage, og jeg var helt forfærdet, da jeg gik derind. Men saa snart jeg kom indenfor, fik jeg Øje paa et lille Barn, der var lagt frem; det sprællede og skreg og var pyntet med Guld og brogede Klæder. Da nu Harpagos saa mig, bød han mig at tage Barnet op og saa hurtigt som muligt gaa ud i Bjærgene med det og udsætte det, hvor der er flest vilde Dyr; og han sagde, at det var Astyages, der havde paalagt mig dette, og truede mig haardt, hvis jeg ikke gjorde, hvad han sagde. Jeg tog da Barnet op og gav mig paa Vej med det i den Tanke, at det tilhørte et af Husets Folk; thi jeg vilde aldrig være faldet paa, hvorfra det i Virkeligheden stammede, om jeg end undrede mig, da jeg saa, hvorledes det var pyntet med Guld og fine Klæder, og desuden over den paafaldende Sorg i Harpagos' Hus. Imidlertid fik jeg straks efter, mens jeg var paa Vejen, hele Sammenhængen at vide af en Tjener, som fulgte mig ud af Byen og der overgav mig den lille; han fortalte nemlig, at Barnet er en Søn af Astyages' Datter Mandane og Kyros' Søn Kambyses, og ham er det, Astyages paalægger mig at dræbe. Se, her er han!" Med disse Ord tog Hyrden Klædet af Barnet og viste sin Kone det. Men da hun saa, hvor stort og smukt Barnet var, kom Taarerne hende i Øjnene, og hun omslyngede sin Mands Knæ og tryglede ham om dog endelig ikke under nogen Betingelse at sætte det ud. Han svarede imidlertid, at han med sin bedste Vilje ikke kunde lade det være, da der fra Harpagos' Hus vilde komme Spejdere, der skulde paase, at det skete, og han vilde komme til at lide den grueligste Død, hvis han ikke gjorde, hvad han skulde. Men saa tog Konen paa ny Ordet: „Da jeg altsaa ikke kan faa dig til at opgive Udsættelsen, saa skal du gøre, hvad jeg nu vil foreslaa, siden det er aldeles nødvendigt, at de faar at se, at et Barn er sat ud. Se, jeg har ogsaa født et Barn, men det var dødfødt; tag du det og sæt det ud; men lad os opfostre Astyages' Datters Barn, som om det var vort eget. Paa den Maade, vil du undgaa at blive greben i Ulydighed mod dit Herskab, og vi vil ikke have handlet daarligt imod det selv; thi det døde Barn vil faa en kongelig Begravelse, og det levende faar Lov til at beholde Livet." Efter dette Ord handlede Mitradates; det Barn, hans Hustru havde født, medens han var i Byen, men som var dødfødt, blev iført de kongelige Klæder og lagt i Kurven, hvori Mandanes Barn havde ligget, og saaledes blev det sat ud paa de øde Bjærge. Tredje Dagen efter gik Hyrden til Harpagos og sagde, at nu var han rede til at vise det lille Barns Lig. Harpagos sendte da de paalideligste Mænd af sin Livvagt med ham, og de synede paa hans Vegne Hyrdens Barn og begravede det. Mandanes Søn voksede op, som om han var Spakas Søn. Da han var ti Aar gammel, blev han tilligemed sin Fosterfader kaldet til Kongen. En fornem Meder, Artembares, havde anklaget ham for, at han havde mishandlet hans Søn i en Leg. Astyages sagde da til ham: „Har du, der har saadan en Mand som denne til Fader, virkelig turdet vove at handle saa skammeligt mod en Dreng, hvis Fader er den første Mand her hos mig?" Drengen svarede: „Herre! hvad jeg har gjort imod ham, har jeg gjort med Rette; thi Landsbyens Drenge, imellem hvilke han ogsaa var, havde i Legen taget mig til deres Konge, da de syntes, at jeg egnede mig bedst dertil. De andre Drenge gjorde nu, hvad der blev paalagt dem; men han her vilde ikke høre og brød sig ikke om, hvad jeg befalede, saa at han til sidst fik sin Straf. Hvis jeg imidlertid virkelig fortjener at straffes herfor, saa har du mig her." Medens Drengen sagde dette, begyndte Astyages at genkende ham; dels syntes han nemlig, at Ansigtstrækkene lignede hans egne, og at Svaret lød alt for fribaarent, og dels forekom det ham, at den Tid, da Udsættelsen fandt Sted, kunde passe med Drengens Alder. I nogen Tid stod han maalløs, sendte saa Artembares og hans Søn bort, lod den saakaldte Hyrdesøn føre ind i et andet Værelse og tvang ved Trusler om Pinebænken Mitradates til at fortælle, hvordan alt var gaaet til. Paa Harpagos hævnede han sig saa ved, at lade ham spise Kødet af sin egen Søn. Men sin Dattersøn lod han komme hjem til Forældrene, da Drømmetyderen havde beroliget ham med, at Drømmen var opfyldt ved, at Drengen havde været Konge i Legen. Men da Kambyses og Mandane af deres Søn hørte, hvorledes han var bleven underlig frelst fra Døden og opfødt hos Mitradates og Spaka, saa gred de dette Navn, og, for at Perserne skulde tro, at deres Søn var bleven frelst paa en særlig vidunderlig Maade, satte de det Sagn i Omløb, at det var en Hund, der havde opammet ham, efter at han var sat ud. — Men efter Tilskyndelse af Harpagos gjorde Mandanes Søn siden Opstand imod hendes Fader og indtog hans Hovedstad. Dette er Fortællingen om, hvordan Kyros kom frem for at grunde et Rige, der skulde omfatte hele Asien.

Nu kommer den anden Historie. Der var i den græske Stad Argos to Tvillingbrødre, Akrisios og Prøtos. Den første af disse havde en Datter, som hed Danae. Men det var spaaet Akrisios, at hans Barnebarn skulde dræbe ham og herske over hans Land, og derfor indelukkede han Danae i et Kobbertaarn, hvorved man maa tænke sig et med Kobberplader bedækket Kammer af samme Slags som det saakaldte „Atreus Skatkammer", der i den nyeste Tid er bleven udgravet i Mykene, en Stad i Argos. Guden Sevs (eller Zeus) opdagede imidlertid Danae i hendes Fængsel, forelskede sig i hende og forvandlede sig til en Guldregn, der gled gennem en Aabning i Taget ned i hendes Skød. Derefter fødte hun Sønnen Persevs. Men da Akrisios saa, at hans Forsigtighed ved at indelukke hende ikke havde hjulpet, tog han baade Moder og Barn og satte dem i en usel Kasse, som han derpaa lod drive for Vind og Bølge ud paa det ægæiske Hav. En græsk Digter, Simonides, har funget saaledes om Danaes Færd i det skrøbelige Fartøj:

I den kunstige Ark bange hun sad, mens Stormen for
paa det vildtbrusende Havdyb;
greben af Rædsel og Angest, mens paa Kind Taarerne strømmed,
talte hun: „O, du mit Barn, hvor min Nød er stor;
men i trygt Blund du paa Smaabørns Vis ligger søvntung i
det skumle,
malmspigerfæstede Skibsrum;
midt i kulsort Nat og i gnistrende Mulm henstrakt
lidet du agter Bølgen, der ruller tæt foroven
om dit Haars tyktsvulmende, krusede Lok,
eller paa Stormens Raab —
o, men sov sødt, dejlige Barn, paa mit Purpurskrud hviler du!

Var den Dødsgru ogsaa for dig en Gru,
visselig da til mit Ord laante du villig Øre.
O, men sov, Barn, beder jeg, sov! lad Havet sove!
lad den sove, den bitre Nød!
Men du, Fader Sevs, et Frelsens Lysglimt send du os!
Før mig, og hvis jeg har talet et dristigt Ord,
for mit Barns Skyld — det er jo dit — tilgiv du mig!"

Havfruer førte det skrøbelige Skib til den lille Ø Serifos, hvor Polydektes var Konge. Han tog sig af Persevs' Opdragelse. Men da han ønskede at have Danae til Hustru og saa en Hindring derfor i Persevs, paalagde han ham at hente det forfærdelige Uhyre Medusas Hoved, som ingen kan se uden at blive til Sten. Ved Hjælp af et Skjold, Athene gav ham, og som kunde opfange Billedet af Hovedet, der bar Slanger i Stedet for Haar, og en Krumkniv, som Hermes overlod ham, fik han Uhyret dræbt. Han befriede ogsaa den dejlige Andromeda fra et Havuhyre, der vilde opsluge hende, og kom i rette Tid hjem til at redde sin Moder Danae fra Polydektes' Efterstræbelser. Da han derefter hørte, at Akrisios var bleven afsat af sin Broder Prøtos, ilede han, uden at tænke paa, hvad Akrisios havde forbrudt sig imod ham, Morfaderen til Hjælp og genindsatte ham i Regeringen. Akrisios omfavnede Dattersønnen som Ven og Velgører, men da Persevs vilde vise ham, hvor dygtig han var i at kaste til Maals, kom han til at ramme ham med den skarpe Kasteskive (Diskos), og det blev Akrisios' Død.

Sammenligner man de to Fortællinger, da har vi ikke blot to Konger, Astyages og Akrisios, der begge frygter deres ufødte Dattersøn; men de søger ogsaa begge paa to Maader at hindre den Fare, som truer. Astyages gifter først Mandane med en simplere Mand og søger derpaa at faa hendes Barn dræbt paa de øde Bjærge. Akrisios indespærrer først sin Datter i Taarnet og søger derpaa at faa hendes Barn dræbt paa de golde Bølger. Herodot fortæller, at det var ved en særegen guddommelig Styrelse, at Spaka havde født sit dødfødte Barn, medens hendes Mand var hos Harpagos for at hente Mandanes Søn, og Simonides har sunget om Danaes Hengivelse i den guddommelige Varetægt, da hun var ene med sit Barn paa den skrøbelige Baad. Endelig blev Udfaldet paa begge Fortællinger det samme. Morfædrene bliver beroligede og ser med Glæde paa de fra Døden frelste Dattersønner, og saa sker det, som de har frygtet.

Der er god Grund til at tro, at Fortællingen om Kyros' Opkomst ikke er en virkelig Historie. Oven i Købet har Fortællingen sikkert fra først af drejet sig om en Hund som hans Fostermoder, der opdrog ham. Perserrigets Stifter antages at have hedt Agradates, og den helt eller halvt mystiske Fortælling om Kyros, hvis Navn skal være det samme som Kyrios, Herren, Heroen, er knyttet til ham, for at han kunde straale i desto større Glans. Og skulde det være rigtigt, som man har ment, at Persevs betyder Perseren, at altsaa Fortællingen om ham var kommen til Grækenland fra Perserfolket, da blev det endnu rimeligere, at samme Folkesagn ligger bag ved begge Fortællinger.

Skatten paa Ravnstrup.

Tidsbillede fra Midten af det forrige Aarhundrede.

Af A. Henckel.

(Sluttet.)

X.

Povl finder alligevel Skatten. Slutning.

Saa var Gaaden da endelig løst!

At skildre hvorledes Povl, eller rettere sagt Frederik von Nordensee, følte sig til Mode efter Gennemlæsningen af disse Papirer, der saa uventet aabenbarede ham hans Herkomst, vilde være umuligt. Den dybeste Bevægelse greb ham ved Synet af den lille Portrætmedaillon, der indeholdt hans unge skønne Moders Billede, som saa varmt og ungdomsfrisk smilede ham i Møde. For evigt var de nu blegnede disse friske Kinder med deres fine Rosenskær, for evigt lukkede disse dybe sorte Øjne med deres milde Glans, aldrig skulde han høre hendes Stemme, lære hendes rige Kærlighed at kende. Det var, som om han nu først følte Savnet af en Moder. Og hvad havde hun ikke lidt for hans Skyld, lidt inden hun skænkede ham Livet og senere, da hun maatte skilles fra sin spæde Glut og vise Verden et glad og smilende Ansigt.

Der var Bitterhed i hans Tanke, da den vendte sig til Faderen og dog tillige en anden, helt forskellig Følelse, thi, det er dog en sælsom Ting at være af Kongeblod, især naar man engang har troet sig at tilhøre Samfundets værste Udskud! Men var der end i denne Bevidsthed en vis Tilfredsstillelse, en Fornemmelse, som i en betænkelig Grad var beslægtet med Stolthed og Forfængelighed, saa jog han den hurtig bort igen. Læren, han havde faaet hin Nat, da hans Liv stod paa Spil og kun som ved et Under var blevet frelst, havde været streng, men gavnlig; Guldet, som nu skulde staa sin Prøve, var ifærd med at gaa lutret og renset ud af Smeltedigelen.

Men nu den ukendte Morbroder, den ædle Grev Nordensee, skulde han have vundet denne Slægtning blot for atter at miste ham igen? Var han kanske allerede faldet i Duellen for sin Fjendes Haand, og havde de holdt det skjult for ham for ikke at ængste og bedrøve ham, som i Forvejen havde været Genstand for saa mange og store Sindsbevægelser?

Det var med den største Uro og Bekymring, at han imødesaa Efterretningerne fra København; men han havde været rask nok dertil, var han ilet derind til Onkelens Side. Men saa modtog han det uventede Budskab fra denne, at en højere havde dømt mellem hans Dødsfjende og ham; Hofmarschallen, den hos Kongen og Dronningen alt formaaende Grev v. Reitzenstejn, var bleven ramt af et apoplektisk Tilfælde og kom næppe mere i bette Liv i Besiddelse af sine Lemmers Førlighed, saa at han vilde blive i Stand til at udkæmpe nogen Æresstrid.

Og nu kunde Grev Ferdinand von Nordensee hver Dag ventes til Ravnstrup.

Det var, som om Povl nu ret kunde drage Vejret frit og let, og hans Vandringer begyndte at blive længre og længre, ja udstrakte sig nu ogsaa i det smukke milde Efteraarsvejr til Haven, der aldrig før var forekommen ham saa smuk. Men det var kun i Begyndelsen, han havde Edeles Arm at støtte sig til. Jo raskere han blev, jo bedre kunde han undvære hende, og saa trak hun sig efterhaanden mere og mere tilbage, blev atter den bly, indesluttede Kvinde, som i lange Tider ikke havde dristet sig til at krydse hans Vej.

Det kunde ikke vedblive at gaa saaledes — nu maatte han tale.

„Edele," sagde han en Dag, da han traf hende staaende ved Vinduet og seende ud over Haven, hvor den nedgaaende Sols sidste Straaler spillede saa smukt paa det rigtfarvede Løv og blinkede som Guldstriber paa Vandfladen i Voldgraven, „Edele Kaas, I har saa sjælden Stunder nu paa den sidste Tid at være i min Nærhed; vi tales næppe ved nu den ganske Dag — har I for travlt dertil eller — er I træt og ked af at holde mig ved Selskab længer, mener I, jeg lagde for megen Beslag paa eders Tid?"

Edele vendte sig om og smilede til ham med sit blide vemodige Smil. „Aa, nej, det ved I jo godt, Povl — Grev Nordensee," afbrød hun pludselig sig selv. „Men, mig synes I nu atter er ganske karsk og har faaet saa meget andet at tænke paa, at min Underholdning kun kan være eder til Besvær! I trænger visselig ikke til mig længer —".

„Mener I ikke? Aa, jo, jeg trænger just til en fortrolig, trænger til at meddele mig, mere kanske end nogen Tid før. Hvad om jeg nu havde en Hemmelighed at fortro eder, kun eder, I som stedse tog Del i, hvad der angik mig og mit Vel! Ved i vel, Edele, at nu — nu tror jeg alligevel at have fundet Skatten — den dulgte Skat her paa Ravnstrup, ved i alt Fald, hvor den er at finde, det gælder saa kun at fange Magten til at løse den."

Forskrækket stirrede Edele paa ham.

„Ak, Gud, tænker I derpaa endnu? Det som nær havde kostet eder Livet, og som I dog lovede eder selv og mig, at slaa ganske af eders Hoved, saasom det kun vilde volde Sorg og Fordærvelse. I er jo rig nu, trænger ej til at hæve nogen forborgen Skat."

„Er I saa sikker derpaa?" han greb pludselig hendes Haand, og nu maatte Edele slaa sine Øjne ned, hun begyndte at forstaa. „Jo, Edele Kaas, jeg trænger just nu til Skatten paa Ravnstrup, trænger til det, som er mere, langt mere værd end Alverdens Guld og Rigdomme! Nu først har jeg lært at forstaa hine Spaadoms-Ord, har lært, at jeg havde Lykken, den skjulte Skat, ved min Side, hvad jeg i min Blindhed ikke gav Agt paa — Daare som jeg var! Ikke det tomme, hule Metal, Guld og Sølv, det som Verden forstaar ved Gods og Mammon, eder var det, eders Kærligheds den forborgne, rige Skat var det, jeg skulde søge og gribe efter. Og se, Edele Kaas, det er det, jeg vover nu. Vover at haabe, at den Følelse, du visselig alt vakte hos den vilde, flygtige Dreng i hans Barndom, skønt en kortvarig Rus i Ungdomsaarene en Tid lang fjernede ham fra dig, for at gribe efter en broget Sommerfugl, der havde blendet ham, en glimrende Sæbeboble, der brast, at den Følelse maa have været og er gengældt hos dig. Vover at haabe, at du har tilgivet og glemt og ikke mere vil slaa Haanden

af ham, som uden dig aldrig vilde være bleven det, han for Fremtiden haaber at vise, at han virkelig er!"

Edele Kaas smilede gennem sine Taarer, denne Gang var det et lykkeligt Smil, der brød igennem som en Solstraale gennem Skyer.

„Jeg er fattig," hviskede hun, „vi spiste Naadsensbrød, min Moder og jeg, husker du —"

„Tys, Edele, Edele! Vil du sanke gloende Kul paa mit Hoved?"

„Nej, nej, jeg kendte dig jo bedre, Povl, kendte dig bedre kanske end du selv og vidste, hvad der boede i dig — i Gøglerens Dreng!"

„Og nu er jeg først tilfulde rig!" jublede Povl og sluttede hende med Heftighed i sine Arme. „Var jeg nu end virkelig kun født i de ringe, fattige Kaar, født til Arbejde — det visselig intet Menneske, hvo han end er, hvor højt han end stilledes, har Lov til at se ned paa eller foragte, naar det kun paa ærlig Maade gav ham det daglige Brød — jeg skulde vide, at tage fat med Liv og Lyst og slide som det bør sig en Mand, hvem Gud gav Kræfter og et Par sunde Hænder, for tilfulde at vise mig dig værdig, du, som trods alle mine Fejl og al min Daarlighed dog ikke slap mig, men holdt fast ved din Barndomsven, du, mit Hjertes Dronning, min vundne Skat."

Og Solen brød, inden den gik til Hvile, ind i Stuen i hele sin varme, gyldne Pragt, og gød sig ud over det unge, lykkelige Par, der holdt hinanden fast omslyngede, som skulde de aldrig slippe hinanden, og sluttede den Pagt der i Sandhed bandt dem sammen, ikke for en flygtig Stund, men for hele Livet.

Lidt efter fulgtes de ad ind i den stille Stue, hvor Edeles Moder med rørt Hjerte gav sine Børn sin Velsignelse og opsendte en inderlig Bøn for deres Lykke.

Skatten findes.

Men nede i Borgestuen fik Folkene den Aften friskbagt Hvedekage og varmt, krydret Øl, og drak alle, om det saa var den gamle døve Røgter og den lasede, halvfjollede Vogterdreng, som aldrig vidste Tallet paa Gæssene, under lydelige Glædesraab paa deres unge Herskabs Velgaaende, og da Herremanden og Frøkenen selv med smilende Ansigter viste sig i Døren for at takke, kendte Jubelen ingen Grænser, medens gamle Rasmus Lynge ganske veltilfreds og fornøjet, og uden efter Sædvane at brumme, stod og saa til i en Krog, og af og til puffede til Jens Ladefoged, der i sin overstrømmende Glæde havde taget sig en Taar over Tørsten.

Da den gamle Forvalter siden var bleven ene oppe paa sit løjerlige Kammer, med de tamme Skader og Stære og Leverrimene og Viserne paa Væggene, gned han sig med Opslaget paa Ærmet af sin graa Vadmelskofte over Øjnene.

„Ja, ja," mumlede han, medens han slog Ild og fik tændt sin uundgaaelige Kridtpibe, „Broder Hans kan dog glæde sig i sin Grav over den Gerning, han gjorde! Af den forviltrede Dreng, han samlede op fra Gaden, havde han jo rigtignok nær ved sin Svaghed skabt en ung Abekat, som ikke havde andet i Hovedet end at spille Junker og slaa til Skaglerne som en ung Fole, saa at han nær var gaaet i Hundene, som man siger for et gammelt Ord. Men Grund var der dog i Knægten, og det er jo ikke saa underligt, naar man betænker, hvem han er, at han vilde en Smule til Vejrs! Skjoldungeblodet fornægter sig vel ikke, og selv om der var braadne Skud paa Oldenborgernes gamle Kongestamme, saa skød der dog ogsaa mangen frisk Spire frem, som trods alle Hindringer vil trives og vokse sin Vækst. Men Ravnstrup vil blive tomt og øde herefter for mig gamle Svend, Livet og Lyset synes mig vil drage bort med Edele Kaas, naar hun om føje Tid vil følge sin Husbond herfra, og det vil sikkerlig ske saaledes; thi undre skulde det mig, om ikke den gamle Rede herhjemme snart vorder den unge Kongesøn for trang, og han folder sine Vinger ud for at flyve herfra."

Og som han forudsaa, saa skete det virkelig ogsaa.

Nogle Dage senere indtraf Friherre v. Nordensee, og Mødet mellem de to Slægtninge var fra begge Sider saa varmt og hjerteligt, som man kan tænke sig det. Meget havde de at drøfte og afhandle, at ordne og aftale, baade Fortid, Nutid og Fremtid skulde jo gennemgaas, gamle Minder drages frem, forskellige Oplevelser meddeles og Planer lægges. Til sidst blev det afgjort, at saa snart den unge Greves og Edele Kaas' Bryllup havde fundet Sted, skulde alle følges ad ned til Tyskland, hvor Povl, eller rettere sagt Frederik v. Nordensee, skulde overtage Besiddelsen af Godserne efter sin Onkels indstændige Begæring.

Saa lavedes der da til Bryllup paa Ravnstrup, men det skete i al Stilhed, thi nogle Uger forinden, sov Fru Anne Kaas stille hen med sine Børns Hænder i sine og et lykkeligt Smil paa Læberne; hun havde jo naaet, hvad hun saa inderligt ønskede, at se Edeles Fremtid sikret ved den Mands Side, hun saa længe havde elsket i Løn, og som hun nu saa sikkert haabede og vidste var hende værd! Og om end Edeles Sorg over den elskede Moder var dyb og inderlig, saa var den dog mildnet ved Tanken om, endelig at vide hende udfriet fra sine mange Lidelser.

Paa Bryllupsdagen blev der sendt det unge Par en rød Safians Æske, ingen vidste fra hvem, og da de aabnede den, indeholdt den en kostbar Seglring, en i Guld indfattet funklende Karneol, med Frederik den Fjerdes Navnetræk og Ziffer, indridset i Stenen. Et Minde om Faderen til Sønnen. Til Bruden fulgte der et Halssmykke, indlagt med Ædelstene og Perler, der i Slyngning dannede et S. M. med en Krone over. At Gaven kom fra Fyrsteparret tvivlede ingen om, og Sønnen satte med en sælsom Bevægelse sin kongelige Faders Ring paa sin Finger, hvor den ogsaa forblev til hans Dødsdag. Den opbevares endnu blandt hans Descendenter i Østrig, som et Minde om deres Stamfaders Herkomst og forunderlige Skæbne.

Ogsaa fra Karine Thott, Baronessen fra Gavnø, modtog Edele en Lykønskning, Brevet var hjerteligt nok, men gennem Linierne læste man tydelig en vis Vemod og undertrykt Bitterhed. Hendes korte Ægteskab havde allerede bragt hende Skuffelser, hendes glade Overmod var allerede knust, og Livslykken, der blev hende til Del, var kun stakket. Axel Thott derimod var med til Brylluppet, og da Vognen med de nygifte Dagen efter svingede ud gennem Borgporten og over Vindebroen, for at føre dem til deres Hjem i det fremmede Land, stod han ved Siden af den gamle Rasmus Lynge, i Spidsen for alle Folkene, der var opstillede i Borggaarden for at bringe deres bortdragende Herskab det sidste Farvel, og svingede med Hatten, medens han af fuld Hals istemte det rungende Hurra, der gav Genlyd trindt omkring til Ære for de lykkelige to — Herremanden med sin vundne Skat.

Og saa stod da Ravnstrup igen ensom og forladt, indtil det i Aaret 1747—48 købtes af Kancelli-Assessor Niels de Hoffmann, som udvidede

og forbedrede de forskellige Bygninger og Længer betydeligt, og anlagde en til Dels ny og smuk Have. Til ham skal der en Dag være kommen en elendig, pjaltet og forsulten Landstryger, som paastod, at han kunde paavise Stedet, hvor en stor og betydelig Skat laa nedgravet, han havde læst det i Stjernerne; først naar denne Skat var hævet, vilde den ulykkelige Aand, som var fordømt til at vogte den, faa Fred i sin Grav, og Spøgeriet der paa Gaarden ophøre.

Om Assessor Hoffmann virkelig har fæstet nogen Tiltro til den Snak, skal ikke kunne siges, men vist er det, at nogen Tid efter begyndte han Nedrivningen, først af et, saa af et andet og tredje af Taarnene, og endelig, da han ikke havde fundet, hvad han søgte, det fjerde og sidste. Men her maatte han holde inde, da Spøgeriet efter Sigende skal have taget en saadan Overhaand, at man hverken havde Ro Nat eller Dag, og Folk i Omegnen til sidst ligefrem skyede Gaarden. Syg og medtaget paa Sjæl og Legeme flyttede Hoffmann bort fra Stedet, og skal have udbetalt 500 Rdlr. til Sognets fattige, for at stille de usynlige Magter, der vaagede over det, tilfreds.

Om de har ladet sig nøje hermed er ikke godt at vide, men Pengene kom da i alt Fald de trængende til gode, og Taarnet paa Ravnstrup fik Lov til at blive staaende indtil den Dag i Dag, en ærværdig om end noget brøstfældig Levning fra Fortiden, og et Minde om Kong Frederik den Fjerdes naturlige Søn, som i sin Søgen efter den skjulte Skat, hvis Besiddelse skulde aabenbare ham hans Herkomst, nær havde sat Livet til.

Hyænehunden.

Det er et Dyrebillede fra Sydafrika, som her føres frem for Læserne, det er den mærkelige Hyænehund, ogsaa kaldet Steppehund eller Jagthyænen. Hele dens Udseende minder om begge disse Dyr, og herfra skriver dens Navn sig. Paa Hovedet har den ganske Lighed med Hyænen, medens de øvrige Dele af dens Legeme derimod minder om Hunden. Dens Størrelse og Legemsform er omtrent som Slagterhundens. Man finder ikke noget Pattedyr, der er saa broget som Hyænehunden, og der hersker i denne Retning en saa stor Forskellighed hos disse Hunde, at det næppe er muligt at træffe to Individer af dem, som har en og samme Tegning og Farve. De mest fremherskende Farver er hvidt,

Hyænehunde dræber en Antilope.

sort og okkergult, men snart optræder den ene af disse Farver som Grundfarve, og snart den anden. Pletterne har baade en uregelmæssig Form og er spredte paa de mest forskellige Maader over hele Legemet.

Hyænehunden har hjemme i Sydafrika, især i Kaplandet, men den findes ogsaa i enkelte Egne af Mellemafrika. Den lever i Flokke paa 30—40 Individer og færdes baade om Dagen og om Natten. En saadan Flok jager altid i Fællesskab eller lægger sig paa Lur i Nærheden af Vandstederne paa Stepperne, som Antiloperne og andre Pattedyr søger hen til for at slukke deres Tørst. Saa snart et eller andet Bytte nærmer sig Flokken, begynder straks den vilde Jagt, og Hyænehundene er saa flinke til Bens, at selv den stærkeste og hurtigste Antilope ikke er i Stand til at kunne undfly dem. Antiloperne tager straks Flugten, naar de opdager Hyænehundene, og Dødsangsten driver dem af Sted med Vindens Hurtighed. Hundene følger i en langstrakt Galop tæt bag efter dem, gøende af fuld Hals og med Øjnene gnistrende af Rovlyst. Naar de forreste Hunde bliver trætte, afløses de af de bageste, der har skaanet deres Kræfter ved at undgaa alle Krumninger under Forfølgelsen. Denne Afløsning gentages flere Gange, og saaledes gaar den vilde Jagt videre, indtil de stakkels Antiloper omsider bliver saa udmattede, at de enten styrter og hengiver sig i deres Skæbne eller beslutter sig til at byde Hundene Hornet. Det er dog en haabløs Kamp; thi Hundene frygter ikke for Antilopernes Horn, om det end kan lykkes Antiloperne at saare et Par af Hundene, da de andre af disse straks styrter sig over dem, bider sig fast i dem og river dem til Jorden, hvorpaa de straks begynder at æde dem. Det er Slutningen af en saadan Jagt, som er fremstillet paa medfølgende Billede, hvor Læserne ser Fortravet af en Flok Hyænehunde i Færd med at sønderrive en styrtet Antilope, medens en anden er nær ved at blive ramt af samme Skæbne. Naar Hyænehundene overrasker en Flok Antiloper eller Springbukke, dræber de saa mange som muligt af dem og æder sig mætte i deres Indvolde, men lader Kødet blive tilbage.

Uagtet Hyænehundene er meget stærke og vilde Dyr, er de dog ikke farlige for Mennesket, men flygter altid for dette. Landmændene i Kaplandet frygter dog meget for disse Dyr paa Grund af den Skade, som de ofte gør paa deres Faarehjorder. Man har haft flere Eksempler paa, at de har overfaldet og dræbt 60—100 Faar, naar Hyrderne ikke i Tide har opdaget dem og jaget dem bort. Hyænehundene er derfor Genstand for en stærk Efterstræbelse fra Landmændenes og Jægernes Side, og som Følge heraf er de i den senere Tid blevne langt sjældnere i Sydafrika.

Halvingskarlen fra Middelfart.

Af C. A. Thyregod.

Fra Voldtomten af det længst forsvundne Kongeslot Gamborg paa Fyns Vestkyst stod en Dag to Piger og saa ud over det nære Bælt med dets Bugter og Øer og skønne Omgivelser. Fra deres høje Standpunkt saa de Svineøen lige for deres Fødder og længre ude den smukke Halvø Fønskov og hinsides denne de blaa Vande og Sønderjyllands dejlige skovrige Kyst, hvorover Skamlingsbanken ragede mægtig frem i Vinterdagens Morgenbelysning. De to Piger var Halvsøstre; thi deres Fader, Lukas Kurvemager i Kasfemose, havde først været gift med Lises Moder, og efter hendes Død havde han ægtet en Datter af Jørgen Elling i Middelfart; hun var bleven Moder til Nikke, men var kort efter afgaaet ved Døden. Enkemanden var da ikke godt stillet med Spædbarnet, og den næsten ti Aar ældre Lise var nok slet ikke god imod hende. Men saa blev den lille hentet ned til Middelfart, hvor hendes Morfader var Bødker og boede i et lille Hus i Mørkegyde. Der blev hun saa opdragen, og da hendes Mormoder døde, var Nikke saa vidt fremme, at hun kunde styre den Smule Husvæsen for Morfaderen.

Han var en temmelig streng Mand, der holdt Datterdatteren stramt i Ørene, hun fik ikke Lov til at komme med til Leg og Løjer blandt sine jævnaldrende. Det var med Nød og næppe, at hun fik Lov til engang imellem at gaa op til Kasfemose, at se til sin Fader og sin Søster. Det blev hende dog tilladt en Dag imellem Jul og Nyaar 1847. Det blev endog sagt hende, at hun maatte blive i sin Faders Hus om Natten, men saa skulde hun den næste Dag gaa over til Gamborg Præstegaard i et Ærinde om noget Bødkerarbejde. Søster Lise tilbød at følge med derover, og efter at Ærindet var forrettet, gik de ud til Voldtomten — Højborg, som den kaldes — der stod de nu og saa ud over Havet.

„Det lader ikke til, du har Lykken med dig til dit vigtigste Ærinde," sagde Lise.

„Hvad mener du med mit vigtigste Ærinde?" spurgte Nikke. „Jeg skulde tale med Forpagteren i Præstegaarden for min Morfader, og det havde jeg godt nok Held til."

„Ja, og saa vilde du vel ogsaa se Svinedriverne? Det var vel derfor du trak mig herud til Stranden?"

„Du mener vel Marsvinsjægerne! Svinedrivere maa man ikke kalde dem."

„Nej, jeg ved det nok, det kan man komme til at bøde en Specie for. Man maa vel heller ikke kalde dem Svinepiskere."

„For mig kan du kalde dem, hvad du vil," svarede Nikke.

„Jeg agter heller ikke at spørge dig om Forlov, min Tøs, navnlig naar vi er ene to. Du kan da ogsaa tage dig det let, for din gode Ven, Henrik Agge, er jo kun Halvingskarl endnu, og han bliver kanske aldrig andet."

„Det kunde han vel nok blive, om han vilde, men det kommer jo ikke mig ved."

„Kommer det ikke dig ved? Det skulde jeg da mene! Vil du nu værsgod at tilstaa, at han er din Kæreste."

„Nej, det vil jeg ikke tilstaa; thi det er slet ikke — slet ikke — sandt."

„En kan endda se paa vore Træsko, at du lyver."

„Hvordan det?"

„Jo! — Han har lavet Træsko til os begge, og dine er nette og lette og slikkede, men mine er klodsede og tunge som et Par almindelige jydske Kalvepander, man kan købe i enhver Høkerbod."

„Ja, jeg sagde ham nok, at han skulde lave dine lige saa pæne som mine — men se, hvad er der i Vejen med den Baad derude?"

„Der er vist ingen Ting i Vejen, det er bare en af Vagtbaadene, der viser Tegn til, at der er Svin i Farvandet. Kender du ikke det?"

„Nej, jeg har aldrig set Folk paa Marsvinejagt før."

Nu fik hun altsaa Lejlighed til at være Øjenvidne dertil, hvilket hun længe havde ønsket. Lise havde derimod tit set sligt; thi hun løb og søjtede, hvor hun vilde, og var dygtig nysgerrig. Derfor havde hendes Fader omsider givet hende Afsked som Husholderske og havde giftet sig paa ny. Det var Lise vred over, og nu rendte hun i Byen endog værre end før.

Nikke kendte ikke de forskellige Signaler, der vistes fra Vagtbaaden og fra de tililende Fangebaade. Dem kendte derimod Lise tildels, og hun kunde fortælle, at det var en stor Stime, over 50 Svin, som dreves ind i Gamborg Fjord og over mod Svineøen. I Førstningen syntes de kaade Dyr at opfatte det som en Leg, idet de tumlede sig over og imellem hverandre og sprang op af Vandet og stødte Kulbøtte, men eftersom de trængtes mere af de forfølgende Baade, mærkede de, det var Alvor, og jog af Sted i frygtelig Fart og tætsluttet Flok; men en af de lettește Baade med kraftige Rorkarle skød dem forbi og satte et Fangenæt i en Halvkreds foran Flokken, Folkene i de andre Baade slog i Vandet med lange Stænger for at drive Dyrene sammen, derefter kom en anden Baad med Baadgarnet, og mellem de tvende Garn slæbtes hele Stimen op imod Land og op paa Svineøen.

Der ovre var nogle af de rasteste Marsvinsjægere allerede stegne i Land og blandt dem var Henrik Agge, han sendte de to Piger en hurtig Hilsen, idet han nærmede sig Fangestedet, derpaa drog han sin Marsvinskniv op af sit højre Støvleskaft og jog behændig det lange Knivsblad ind under det nærmeste Svins venstre Forfinne. Han og nogle andre Svende stak det ene Dyr efter det andet. Man afventede ikke Slutningen af det enes Dødskamp, inden man stak det næste. Slagterne oversprøjtedes med Dyrenes varme Blod, og dette samt Karlenes af Jagtlidenskab opildnede Træk bragte Nikke til at gyse, saa hun vendte sig bort fra det vilde Myrderi. Søsteren spottede hendes Blødagtighed; hun selv lo og spøgte med de blodige Jægere, men Nikke trak sig tilbage med synlig Afsky.

Da Slagteriet endelig var ophørt, og Jagtbyttet skulde bringes ud i Baadene, forlod Henrik sine Kammerater og, blodig som han var, nærmede han sig de to Piger. Den ældste lo, men den yngste gyste. „Aa, din Gaas," sagde Søsteren, „er det noget at bryde sig om. Klap hende, Henrik! Kys hende, hun maa jo da vænne sig til at se dig ved din Haandtering! Og Henrik, overmodig og ung som han var, lod som han ikke ænsede hendes Skræk, men nærmede sig og blev ved at nærme sig, medens hun trak sig tilbage. Endelig stak hun i Rend og løb sin Vej.

„Hun gaar virkelig!" udbrød Henrik misfornøjet.

„Aa, pyt, lad hende gaa! Hun bliver nok findet til at vende om igen."

„Jeg vilde dog nødig fornærme hende," sagde han.

„Det gaar snart over igen, naar man lader, som man ikke bryder sig om hendes Særsindethed," svarede Lise.

Men nu var Dagværket omtrent endt, der var kun tilbage at bringe Flæsket i Baadene og føre det hjem til Trankogeriet, og det var der Folk nok til.

Efter at have vekslet et Par Ord med en Kammerat, gik Henrik hen og tvættede Blodet af sig, slog en Stortrøje om sig og fulgtes saa med Lise op over Hindsgavlshøjderne til Middelfart; der kom de, da det næsten var mørkt. De tvende gik igennem Mørkegyde, tøvede lidt uden for Bødkerens og ventede, at Nikke skulde komme til Stede, men da hun ikke kom, gik Lise ind og spurgte efter hende. Karlen ventede udenfor og gik frem og tilbage i den snævre og korte Gyde.

„Hun kom syg hjem og gik straks i Seng," sagde den gamle Mand. „Jeg ved ikke, hvad I har gjort ved hende."

„Jeg ved ikke, at nogen har gjort hende noget. Jeg kan vel gaa ind til hende, hun er jo da min Søster," sagde Lise.

„Ja, gaa du kun," snærrede Bødkeren.

Hun blev ikke længe derinde, men fik dog Tid til at indblæse Søsteren ukærlige Tanker om Henrik. Nikke angrede sin Adfærd, som hun selv fandt barnagtig, og hun vilde nu gerne gaa ud og bede ham ikke være vred; men for det første var hun virkelig syg, og for det andet var hun bange for, at Morfaderen vilde vide Besked, hvis hun nu sprang op af Sengen og løb ud paa Gaden, og han maatte ikke vide noget af hendes Kærlighed. Lise sagde, at hun bare skulde blive i Sengen og overlade alt til hende. Saa gik hun. Ude i Stuen sagde hun til den gamle Mand, at Nikke vel var bedre, men dog ikke helt rask. Hun selv vilde se ind engang endnu, inden hun forlod Byen.

Henrik ventede endnu stadig, og da Lise kom ud til ham, udbrød hun: „Den tossede Unge er ikke bleven klog endnu, og det skal man da heller ikke vente." Derpaa fulgte hun med Karlen op ad Gaden, og i den Samtale, hvori hun gav sin Tunge frit Løb, var det ikke den velvilligste Maade, hvorpaa hun omtalte sin unge eneste Søster. Og dog var hun overbevist om, at der mellem Henrik og Nikke bestod et Kærlighedsforhold. Men den syvogtyve-aarige Lise var skinsyg paa sin syttenaarige Søster. Hun fandt selv Behag i den smukke og raske Marsvinsjæger og prøvede paa at gaa imellem Bark og Træ, og nu fattede hun Haab om, at det skulde lykkes for hende. Hun forklarede ham paa en ukærlig Maade, at Nikke var af saadan en sær og tvær Natur, at det ikke vilde lykkes at faa hende gjort god igen, uden at han skulde ydmyge sig saare dybt. Det bedste Middel var at overlade til hende selv at gøre det første Skridt til Forsoning.

Det besluttede han sig saa til at afvente, men saa den selvsamme Aften, da Lise kom ind til sin Søster, forestillede hun hende, at Henrik var saadan en løs Fyr, at han ikke i nogenting var at stole paa. I det hele anvendte hun alle tænkelige Midler for at udvide Kløften mellem Henrik og Nikke.

Lise var den af Søstrene, der havde kendt Henrik længst; thi allerede som Barn havde hun været vant til at løbe nede i Middelfart, saa snart der var noget nyt paa Færde. Henrik Agge, der var kun et Par Aar yngre end hun, havde ogsaa levet der fra sin Barndom; thi da var han kommen i Huset hos sin Morbroder, Peder Sivertsen, der levede af at lave Træsko og Træføler og desuden var Marsvinsjæger i de tre Vintermaaneder, denne Idræt øvedes. Han oplærte Henrik i alle sine Haandteringer, og da han selv var gammel og kuldskær, sendte han ham i saa ung Alder som muligt paa Marsvinsjagt i sit Sted. Og Henrik blev tidlig stor og stærk og smuk, var i det hele en flink Knøs, om han end var noget flygtig. Han blev afholdt af Farbroderen og de fleste andre.

Træskomager Sivertsen var altsaa Marsvinsjæger. Af saadanne var der ordentligvis 30 i Middelfart, der dannede et sluttet Lav, som drev Jagten med 10 Baade i Tiden fra Mortensdag til Kyndelmisse. I Virkeligheden var der dog flere end 30 Mand; thi naar en Lavsbroder formedelst Svaghed, Alderdom eller andre gyldige Grunde saa sig ude af Stand til personlig at deltage i Jagten, saa var han berettiget til at stille en i sit Sted. En saadan kaldtes en Halvingskarl og oppebar halvt Udbytte mod en almindelig Lavsbroder, medens den Lavsbroder, der havde stillet ham, nød den anden halve Lod, imod at føre tilsyne Stillingsmanden med de nødvendige Redskaber. Henrik Agge blev Halvingskarl hos sin Morbroder, medens han endnu var en ganske ung Knøs, men han var forstandig og behændig, smidig og lærenem, og saa var han den smukkeste Gut nogen vilde se, saa der var nok ikke saa faa af Middelfart-Egnens Piger, der sendte ham venlige Blikke, før han endnu var fuldvoksen. Dette var Tilfældet med Kurve-Lise fra Kassemose, og der kunde nævnes flere, men derimod vides han ikke at have været alvorlig forelsket i nogen, eller maaske rettere, han var forelsket i en i Dag og en anden i Morgen. Det fik dog Ende, da han kom bort fra Byen og blev Dragon i Odense, hvorfra han kom tilbage efter tre eller halvfjerde Aars Forløb som en endnu mere anselig Karl, end han var, da han drog bort.

Nikke Lukasdatter var kun et Barn, da Henrik drog til Odense, og han kendte hende næppe; men da han saa hende efter sin Tilbagekomst, blev han sælsom betagen af hendes blege Skønhed og klædelige Beskedenhed. De mødtes undertiden, og han hilste paa hende og fik et stille elskværdigt Smil som Genhilsen. Saa kom hun engang til hans Hjem for at bestille et Par Træsko, og da gamle Sivertsen var fraværende, var det Henrik som maatte tage Maal af hendes lille nydelige Fod. Han sagde et Par Ord, som hensatte hende i den mest yndefulde Forvirring, saa hun næppe vidste, hvad han eller hvad hun selv sagde, før hun favnet af hans Arm og trykket til hans Bryst havde givet og modtaget Løftet om ubrydelig Kærlighed.

Det blev en Hemmelighed for gamle Jørgen Elling og andre, og selv Søsteren, hvor snildt hun end forstod at bore sig ind i Nikkes Fortrolighed, kunde ikke saa hende til at tilstaa. Men hun gættede sig frem, især da hun saa de pyntelige Træsko, han havde lavet til den unge Pige, og sammenlignede dem med sine egne. Det var det, hun slog paa den Dag, da de to Søstre var ude at se paa Marsvinsjægerne, og Nikke gik ene og bedrøvet hjem.

Nikke var virkelig syg, og det havde jo ogsaa været koldt at staa deroppe paa Højborgen en blæsende Vinterdag og se paa Marsvinsjagten, og dertil kom den stærke Sindsbevægelse. Denne blev ikke mindre, da Søsteren om Aftenen forestillede hende, at hun gjorde uklogt i at tænke videre paa, hvad der var talt mellem Henrik og hende; thi han havde bare gjort Nar ad hende.

„Det gjorde han ikke; jeg tror det ikke," forsikrede hun.

„Nej, du tror det ikke, fordi du er saadan en lille godtroende Ting — saadan ret hvad Henrik kalder en Gaas — men saadan er Karlene, og værre bliver de, naar de har været Dragoner i Odense, for den Dragonskole, det er ret en Fandens Skole i den Retning. Der lærer den ene af den anden, hvorledes de bedst skal drive Gæk med enfoldige Pigebørn."

„Jeg forstaar det ikke," sagde Nikke; „men du har mere Erfaring og maa jo vide det bedre."

„Jeg ved det naturligvis bedre, og du skal nok komme til at sande det med Tiden. Du skal dog ikke tage dig det alt for nær, for det fortjener saadanne Fyre ikke. Det kan jo ogsaa være, jeg tager fejl, og at han i Øjeblikket har ment de kønne Ord, han har sagt dig; men saa er han nu bleven anderledes til Sinds, et kunde jeg tydelig mærke i Dag. Du mærkede det vel ogsaa?"

„Ja," sukkede hun.

„Ser du det. Men det er som sagt ikke værd at sørge. Nu bliver jeg her til Sengetid, og i Morgen kommer jeg herind igen, saa trøster vi hverandre, saa godt vi kan."

„Er du da ogsaa bedrøvet?"

„Ja, du kan nok begribe, at jeg maa sørge over, at min Fader nu har faaet Galskab i Hovedet og har giftet sig tredje Gang, og det med saadan en ung Tøs, der sad nederst paa Skolebænken, da jeg blev konfirmeret. Er du ikke ogsaa bedrøvet over det?"

Hun tilstod, at hun ikke havde tænkt ret meget over det. Hun havde været saa optaget af sin egen unge Kærlighed og af Omsorgen for sin gamle Morfader, at hun ikke havde haft Sans for ret meget andet.

Siden laa hun med lukkede Øjne, som om hun sov, hvad hun dog ikke gjorde, men hun laa og overvejede sin Ungdomssorg, der syntes hende uovervindelig og alt for tung at bære. Derfor glemte hun, at Søster Lise aldrig havde været ærlig og god imod hende. Hun troede hendes Ord og var taknemmelig for hendes Deltagelse.

(Fortsættes)

De ny Sko.

Jeg levede som en Taabe, uden Besindelse, uden nogen alvorlig Tanke. Drik havde røvet mig Forstandens rette Brug. Jeg blev fattig og elendig og havde fortjent det. Men samtidig blev min Kone og mit Barn fattige og elendige, og de havde ikke fortjent det. Ja, jeg var Skyld i, at de led mere end jeg. Saa sad jeg igen en Lørdag Aften i Værtshuset og drak min Ugeløn op. Værtens lille Datter var inde i Stuen; hun kom hen til mig, løftede sin lille Fod i Vejret, for at jeg skulde se og beundre hendes smukke, ny Sko, og spurgte saa barnligt: „Køber du ogsaa ny Sko til din lille Pige?"

Ved dette Spørgsmaal følte jeg mig til Mode, som om jeg havde faaet et vældigt Slag i Ansigtet; pludselig hvilede det tungt paa mig, at min Kone og min lille Datter sandsynligvis vntede uden for Døren, indtil jeg kom ud og gav dem, hvad jeg havde tilovers af mine Penge. Det blev mig paa en Gang klart, hvor skændigt jeg handlede; jeg indsaa, hvor taabeligt det var, at jeg hjalp Værtshusholderen til at kunne købe sit Barn smukke Sko, medens jeg lod mit eget Barn sulte og fryse. Jeg skyndte mig ud af Huset, tog mit Barn paa Armen og trykkede det kærligt ind til mig. Da mærkede jeg, hvor kolde og stive hendes Fødder var.

I kære Mænd, I Fædre! De ny Sko havde givet mig et drøjt Slag, disse af Kulde stivnede Fødder ramte mig endnu stærkere. Mit Hjerte skælvede af Skam og Anger. Endnu havde jeg, Gud være lovet, nogle Penge; for dem købte jeg Kød og Brød samt et Par ny Sko som dem, Værtshusholderens Datter havde vist mig. Dagen efter spiste jeg kun lidt, men bad saa meget mere. Om Mandagen gik jeg til Arbejdet med ukendt Iver. Nu har mit Barn Klæder, og min Kones Kinder er atter sunde og friske. Siden den Aften har jeg aldrig været i Værtshuset; men i mit Hjem har Fred og Lykke taget Bo.

Det røde Spøgelse og den falske Sikkerhed.

Hvis du engang skulde komme til London, vil man sikkert vise dig den vældige Søjle, der er rejst paa det Sted, hvor i 1666 en uhyre Ildebrand begyndte, der lagde 1340 Huse, 87 Kirker og 26 Hospitaler i Aske. I det Hus, hvor Ilden udbrød, fik, som man let kan tænke sig, alle Fødder at løbe paa ved det første Brandraab, som der bliver en Myldren i en Myretue, naar en Agerhøne skraber op i den for sine Unger. I en Fjerdingvejs og en halv Mils Afstand hørte man ogsaa Stormklokkernes Jamren og Ildhornenes Angestraab, men man lod sig ikke forurolige mere deraf end Fisken i Vandet, naar det brænder i Møllen.

Den rige Vekselerer, som netop havde travlt med sine Penge, sagde ved sig selv: „Ilden er langt borte!" og prøvede Jærnskrabens, der holdt hans Pengeskab fast i den ildfaste Hvælving. Grosssereren, der havde bygget sig et nyt Hus, sagde til Tapetsereren: „Bliv kun ved; Ilden er langt borte!" og gav ham Fløjels- og Guldtapeter til Stadsstuen. Kogekonen gav sig i Færd med at tage Gryderne af Ilden; men Husmoderen, der skulde berede sin Datters Bryllupsmaaltid, sagde: „Lad dem kun staa; Ilden har lang Vej til os."

Men Vestenvinden pustede til Ilden, og denne løb fra Tag til Tag, fra Hjørne til Hjørne; den knitrede op ad Kirketaarnene og flagrede ned fra dem igen, og inden endnu 24 Timer var forløbne, laa Vekselerens Pengekasse dybt begravet under Ruinerne af hans Hus, medens Flammerne havde fortæret Grosserens Guldtapeter og ikke ladet de indbudne Bryllupsgæster og selve Brudefolkene det tilbage, hvortil de kunne lægge deres Hoved.

I hine 1340 Huse, 87 Kirker og 26 Hospitaler, der dengang gik op i Luer i London, var der meget Tønder og Brændstof, mange Møbler, mange Redskaber, mange Tønder Spiritus og Olie, vel ogsaa hist og her en Tønde Krudt.

Men det Tønder og let antændelige Stof, som Nød og Ophidselse nu til Dags opholder, fylder uendeligt mere og er endnu langt mere fængeligt. Men skønt der er saa meget deraf, som der er giftige Gasarter i Kulgruberne og Svovl under Ætna og Vesuv, skønt det hist og her ulmer i Grunden, og skønt man hist og her allerede har trukket i Stormklokken og stødt i Brandhornet, sidder de dog næsten alle Steder paa den falske Sikkerheds bløde Puder og siger: „Det har ingen Nød endnu!"

Saaledes skrev den fortræffelige Støber for 45 Aar siden i sine Krøniker fra Bayerlandet. Mon han vilde skrive lige saadan nu? Mon vi endnu sidder i falsk Ro paa Skuffelsens bløde Hynder?

A. Th. J.

For Hus og Hjem.

Bitterheden hos Agurker. I „Hushållsträdgården" siger Oscar Tamm, at Agurker næsten altid er bitre ved Stilken, hvorfor det fraraades at begynde at skære til Salat ved denne for ikke med Kniven at bringe Bitterheden ind i hele Massen.

×

Bevaring af Kaffens Aroma. I „Die Hausfrau" læses: Den brændte Kaffe taber let sin Duft og pikante Smag, naar den henstaar en Tid. For at undgaa dette bør man straks efter Brændingen tilsætte hvert Pund Kaffe en Skefuld stødt Sukker, dette optager Duften o. s. v. i sig, og man har paa den Maade altid en fortræffelig og kraftig Kaffe.

×

Med Kogning af Kartofler bør man ikke være alt for ligegyldig. Hos de til Menneskeføde bestemte Kartofler bør Øjnene fjernes. Unge Kartofler bør ikke koges med Skrællen paa, da denne er særlig rig paa det giftige Stof „Solanin". Farligst er spirede Kartofler, saadanne bør aldrig koges uskrællede, da der altid forefindes meget Solanin i Spirene. Naar man koger Kartofler til Husdyr (Svin), bør man ikke koge flere Portioner i samme Hold Vand, thi dette opsamler Solaninen og meddeler denne til den senere Portion.

×

Alle Vegne fra.

Knapper af Kartofler. I Følge „Bresl. Gewerbeblatt" bliver der i den senere Tid fabrikeret store Mængde Knapper af Kartofler. Naar Kartoffelmelet behandles med visse Syrer og derefter presses, bliver det en næsten stenhaard Masse, der kan anvendes i Stedet for Horn, Elfenben og Ben, og som derfor særlig egner sig for Knappefrabrikationen. „Kartoffelknapperne" skal kun kunne kendes at være saadanne af sagkyndige ved nøje Undersøgelse. Da Massen er billigere end andet hidtil til Knapper anvendt Stof, menes det, at Sagen har en Fremtid for sig.

×

En mærkelig Formeringsmaade finder Sted hos en Plante, der hedder Bertholletiaexelsa, og hvis trekantede, haardskallede Frø vi kender under Navn af „brasilianske Nødder". Frugten, der ligner en stor Kokosnød, indeholder mange saadanne „Nødder", men kun den, der ligger nærmest ved Stilken spirer, fordi der her ved Stilkheftningsstedet er et Hul i Frugten. Ud igennem dette Hul sender Frøet sin Topspire, medens Rodspiren udvikler sig i Frugtens øvrige Parti og ernæres nu af de henraadnende Frø („Nødderne"), indtil der ogsaa danner sig Rødder paa den unge Plante uden for Frugten.

Englænderne formerer denne Plante stærkt i Australien. Frøene benyttes i mange Øjemed, bl. a. til en Olie, der anvendes paa forskellige Maader.

×

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Her er en Drik, som er meget paa Tale;
mon nu den vil særlig blive brugt til at svale
og slukke den Tørst, den svarlige Kvide,
hvoraf den danske Nation monne lide.
11 12 1 2 3 4
I saa Fald vil denne ret meget ej skaffe.
(Maaske kan en Del dog vindes ved Kaffe).
2 3 4 5 6
Hvis Læser du undertiden har staaet
og leget med dem, har vistnok du faaet
8 9 7 10
En saadan, som passende da kan benævnes
2 3 4 5 6 8 9 7 10
Saaledes.
1 2 3 10
For den undertiden maa stævnes.

J. J.

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 16: Gade — Gade — Dag — Gad — Ged.

Udgravningsarbejde Nr. 16: Sild — Slette — Skalle — Stenbider — Stør — Ulk.

Rebus i Nr. 16: To Italienere.

Skæmt.

Den opmærksomme Jens.

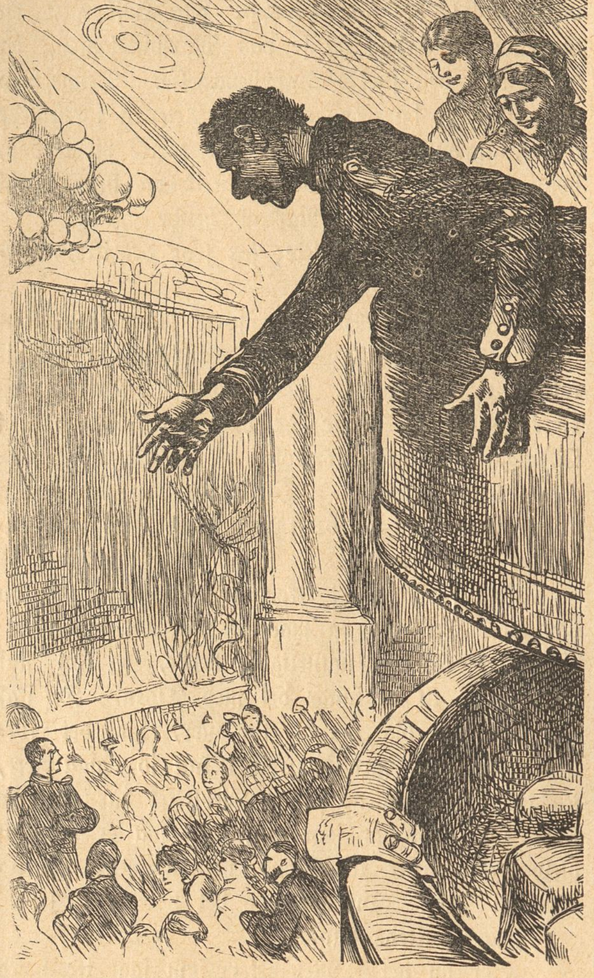

„I Aften skal du have Lov til at følge mig i Theatret," sagde en Kaptajn til sin Oppasser. „Se, her har du en Billet til Galleriet."

„Mange Tak, Hr. Kaptajn."

„Men naar Forestillingen er forbi, maa du se at finde mig. Jeg har nemlig et lille Ærinde til dig."

„Ja, Hr. Kaptajn."

Da Kaptajnen om Aftenen staar nede i Parkettet og i Mellemakten vender sig om for at se, om han kan faa Øje paa en og anden Bekendt, hører han pludselig en tordnende Røst oppe fra Galleriet:

„Her er jeg, Hr. Kaptajn!"

En Fejltagelse. En Dame med et langt Slæb kom en Dag, ledsaget af en Herre, ind i et Modemagasin.

Medens han stod bøjet over de fremlagde Varer, følte hun et ødelæggende Trin af en Herrestøvle paa sit Slæb.

Rasende drejede hun sig om, og gennem de sammenknebne Perletænder tonede et lydeligt:

„Æsel!"

I det samme opdagede den vrede skønne, at hun stod Ansigt til Ansigt med en fuldstændig fremmed Herre, og hun sagde i en fuldstændigt forandret Tone:

„Aa, undskyld, min Herre, jeg troede, at det var min Mand."

Juridisk Raadgiver.

Januar 1892 vælger N. N. Sogneraad ny Formand; hvem skal nu aflægge Regnskabet for 1891, den afgaaende eller den tiltrædende Formand, og ifølge hvilken Lovparagraf eller Ministerskrivelse?

J.

Den, der er Formand ved Aarets Udgang, antages pligtig til at aflægge Regnskabet, selv om han fratræder med det ny Aars Begyndelse. Dette er udtalt i en Skrivelse af 12te April 1881 fra Indenrigsministeriet til Svendborg Amt, jfr. Krarups „Haandbog for Sogneraadsmedlemmer", 2den Udg. S. 52.

* * *

Er en pensioneret Skolelærer pligtig til, at svare Kommuneskat af sin Pension?

En mangeaarig Holder.

Ja.

* * *

Jeg er udskreven til Soldat (Ingeniør), og nu ønsker jeg at rejse til Amerika. Jeg spørger:

1. Kan jeg være sikker paa at faa en saadan Rejsetilladelse, indtil jeg bliver 25 Aar, dersom jeg søger om det? Jeg er kun 19 Aar.

Hvor og til hvem skal jeg søge for at faa Tilladelsen?

Ansøgning om Rejsetilladelse skal Spørgeren, naar han er udskreven ved Sessionen og derefter tildelt en Afdeling, indgive til Krigsbestyrelsen. Justitsministeriet meddeler Rejsetilladelsen, naar den udskrevne værnepligtige endnu ikke er tildelt nogen Afdeling. Spørgeren kan formentlig gøre Regning paa at faa den omspurgte Tilladelse, naar han søger derom.

* * *

Hvor skal man henvende sig, naar man ønsker Ansættelse ved Banen? Har Stationsforvalteren Lov til at besætte Pladsen? Fordres der Præliminæreksamen? I saa Fald spørges, hvor mange Points der fordres.

En 9-aarig Holder.

Ønsker man Plads ved en af de private Baner, henvender man sig til vedkommende Banes Bestyrelse. Er det Statsbanerne, som De ønsker Ansættelse ved, indgives Ansøgning under Adresse: Til Generaldirektoratet for Statsbanedriften, Helgolandsgade 12, København V. Præliminæreksamen er ingen nødvendig Betingelse for Ansættelse ved Jernbanen, men ifølge Praksis har eksaminerede Personer dog fortrinsvis Adgang til flere af Stillingerne ved samme.

* * *

Har jeg Lov til, for et tysk Firma, at overtage et Agentur i Markfrø? Agenturet bestaar deri, at jeg for Beboerne i den nærmeste Omegn indsender Bestillinger paa Frøet og modtager samme til Uddeling, hvorfor Firmaet betaler mig min Provision.

Eller i Tilfælde af, at samme støder an imod Næringsloven, hvorledes skal jeg da forholde mig for at faa Tilladelse til at drive et saadant Agentur? Hvormeget koster Tilladelsen aarlig, og maa jeg efter at have erhvervet en saadan handle med andet end Markfrø?

B. K.

Spørgeren har Lov til at drive et Agentur som det omspurgte, naar han udelukkende omsætter de paagældende Varer for fremmed Regning og ikke forhandler noget som helst for egen Regning.

* * *

Jeg spiller i Klasselotteriet tillige med 2 Kolleger, hvoraf den ene er indskreven for Sedlen, men jeg er Ihændehaveren af den. Jeg maa som Følge deraf forny Sedlen til hver Trækning, men Kontingentet af mine Medspillere døjer jeg ondt ved at faa, ja undertiden er der gaaet Aar, og saa har jeg oven i Købet maattet døje Ubehageligheder af dem. Naar jeg har opfordret dem til at holde op, naar de ikke vilde betale deres Del, har de ikke villet høre det. Nu spørger jeg: Naar jeg nu skriftlig underretter dem om, at hvis de ikke til en bestemt Frist indfinder dem med Betalingen, tager jeg andre Medspillere, kan de saa gøre Krav paa mig i nogen Henseende, eftersom jeg ikke er indskreven for Sedlen? Dersom jeg kan faa Kollektøren til at skrive mit Navn for Sedlen, kan der saa være Fare for, at mine gamle Medspillere i det Tilfælde, at Numret kommer ud med Gevinst, kan gøre Fordring paa nogen Andel?

P. C. S.

Spørgeren bør, saa snart den Trækning, for hvilken der er betalt, har fundet Sted, sige sig løs fra Kompagniskabet og levere Sedlen tilbage til den Medspiller, der er indtegnet for samme. Naar den da ikke fornyes af ham, vil Spørgeren ved Henvendelse til vedkommende Kollektør kunne blive indtegnet for Sedlen og komme til at spille alene paa den.

Brevkasse.

J. P. B. i O.: „Husvennen", Oktober Kvartal, 1891, kan endnu faas til sædvanlig Pris — altsaa 1 Kr. — ved Henvendelse til N. C. Roms Forlagsforretning, Jærnbanegade 5, København V.

Sammesteds faas Julebogen for 1 Kr.

N. P. C. B.: Tak! Vil efterhaanden blive benyttet.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: En skrivende Pige, Billede. Vintervise, af Bertel Elmgaard. Om Kongen, der frygtede sin ufødte Dattersøn, af L. Schrøder. Skatten paa Ravnstrup, Fortælling af M. Henckel, med Billede, (Sluttet.) Hyænehunden, med Billede. Halvingskarlen fra Middelfart, af C. A. Thyregod, (Fortsættes.) De ny Sko. Det røde Spøgelse og den falske Sikkerhed, ved A. Th. J. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Hovedbrud. Skæmt, med Billede. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 18. Søndag den 31. Januar. 1892.

Med Iltoget.

Af Jules Legoux.

I.

I sidste Øjeblik før Togets Afgang naaede jeg den lille franske Banegaard.

Jeg steg ind, eller rettere sagt, Konduktøren kastede mig ind i den første, den bedste Kupé, hvis Dør hurtigt blev slaaet i efter mig, medens Afgangssignalet lød.

Toget sattes i Gang.

Det Rum, i hvilket jeg befandt mig, var mærkeligt nok ikke fuldt besat, hvorfor jeg slap for den Ubehagelighed med det onde eller gode at skaffe mig Plads blandt Folk, der altid er misfornøjede med en ny rejsendes Ankomst og blot nødtvungen erkender hans Ret til en Plads.

Jeg blev den femte Person i Kupeen. I det ene Hjørne sad en Officer, lige over for ham en anden Herre. Over for mig havde jeg en, vel omtrent 30-aarig, tarvelig klædt Dame; hun saa ud til at være en Smaaborgers Hustru og havde ved Siden af sig nærmest ved Vinduet en lille Pige.

Denne lille Pige havde et ualmindelig yndigt Ansigt. Hendes blonde, krøllede Haar bølgede frem under en stor Straahat, og hendes Mund var saa lille, at man knap lagde Mærke til den. Ørene var smaa, og Næsen som skabt til at opfange Rosernes Duft. Hendes Kjole var marineblaa, Støvlerne var lidt medtagne, og Hænderne var gemte i sorte Vanter. I det hele taget var ogsaa hun tarvelig klædt, men gjorde et yderst tiltalende Indtryk paa mig.

Hun saa uafladeligt ud gennem Vinduet, hen imod Lokomotivet. Hendes Ansigt fik tit et alvorligt Udtryk; hun var da ikke længer det smilende Barn, men lignede snarere en Kvinde, som elsker og lider — hvilke Begreber ofte falder sammen.

Toget kørte imidlertid med stor Fart. Det var blevet et Kvarter forsinket, og man kunde forstaa, at Lokomotivføreren søgte at indvinde den Tid, der var spildt.

For Medvind.

II.

Vi ilede af Sted med Lynets Fart.

Da Hastigheden var paa sit Højdepunkt, syntes min lille Genbo opfyldt af en Glæde og Stolthed, som forbavsede mig. Man skulde kunnet tro, at det var hende, der hjalp os saa skyndsomt frem over de vide Strækninger.

Imidlertid nærmede vi os en Station; Toget mindskede Fart og standsede.

„Fem Minutters Ophold!" raabte Konduktøren.

Den lille Pige skyndte sig hen til Vinduet og saa ud paa Perronen.

„Jeg kan ikke se ham . . . . han er der ikke!" sagde hun til Damen ved Siden af.

Pludselig klarede det op i hendes Ansigt; Øjnene straalede af usigelig Glæde, og hun bøjede sig for at kysse to Hænder, som ude fra raktes op mod Vinduet.

„Fader! Der er Fader!" udbrød hun med en saa naiv og uforbeholden Glæde, som kun et seksaarigt Barn kan lægge for Dagen.

Med sit paa een Gang kærlige og dybe Blik betragtede hun med uskrømtet Beundring Ejermanden til de to store, vejrbidte Hænder, der raktes op imod hende.

Manden, der øjensynlig frydede sig over den umiddelbare Kærlighed, det elskelige Barn gav til Kende, var Togets Lokomotivfører, der under Opholdet ved Stationen kom for at hilse paa sin Kone og sit Barn. Det var en høj, anselig Skikkelse; hans Ansigt og Klæder var sværtede af Stenkulsrøg, ligesom Soldatens

Uniform under Kampen sværtes af Krudtrøgen. Han havde et godmodigt, men tillige bestemt Udtryk i Ansigtet og betragtede med dyb Bevægelse, der syntes parret med en Slags Ærbødighed, den lille Pige, der lo til ham.

„Vi kører meget hurtigt,“ sagde hans Kone.

„Ja, vi maa indvinde den Tid, vi har spildt,“ lød Svaret. „Er du bange, Jeanne?“

„Nej,“ svarede Barnet, „ikke, naar du kører.“

Saa gik han tilbage til Lokomotivet, idet han sagde: „Vi ses snart igen.“

„Ja, snart, Fader!“ gentog Barnet og sendte et Slængkys efter Faderen.

III.

Lidt efter lidt begyndte Toget igen sin voldsomme Fart.

Jeg anvendte Tiden til at iagttage Barnet, der sad lige over for mig, til at læse i den Bog, der laa aaben foran mig; i den Alder kan Børn ikke forstille sig saa meget, at man ikke hos dem kan skelne mellem det paatagne og det sande. Den lille Jeanne var et elskeligt Barn, muntert og glad, kærligt mod Moderen, glad ved alt, opmærksomt for alt, hvad der foregik omkring hende, streng mod sin Dukke, venlig mod alle og med en aldrig svigtende Veltalenhed over for de mest forskellige Emner.

Pludselig udbrød en af de Herrer, der sad henne ved det andet Vindue: „Vi kører dog sikkert for hurtigt! Det er umuligt andet, end at vi glider af Sporet eller paa anden Maade kommer galt af Sted.“

Den anden Herre svarede: „De har Ret, det er en vanvittig Fart! Deres Mand maa jo være gal,“ vedblev han, vendende sig til Lokomotivførerens Kone, „eller ogsaa maa han være beruset.“

„Nej,“ svarede hun, „min Mand er altid ædru. De har jo nylig set ham. Men sandt er det, at Toget kører med en forfærdelig Fart; jeg forstaar det ikke.“

„De behøver ikke at være bange,“ sagde den lille Pige, der nu blev alvorlig. „Det er aldrig farligt, naar Fader fører Toget.“

Officeren, som hidtil havde læst i en Bog, lukkede den et Øjeblik efter og lagde Benene over paa det modsatte Sæde.

„Jeg vil raade Dem alle til at gøre ligesaa,“ sagde han, efter at han først med koldblodig Ro havde bedt om Tilladelse til at tænde en Cigaret. „Hvis De bliver siddende, udsætter De Dem for at faa Benene knuste. Husk blot paa, hvordan det gik ved Sammenstødet i Versailles!“ Det var indlysende, at vi kørte med uforsvarlig Hastighed; hvad tænkte dog Lokomotivføreren paa?

„Jeg er meget ængstelig,“ stønnede den anden Herre, dødbleg af Forskrækkelse.

Officeren skubbede sig nærmere hen til mig, bøjede sig fremad og hviskede til mig:

„Her er mit Navn og min Adresse. Lov mig, at De, hvis jeg skulde blive dræbt eller saaret, og De skulde slippe helskindet fra den Katastrofe, der utvivlsomt vil indtræde, ufortøvet vil overgive disse Papirer til den General, hvis Navn De vil se, naar De har taget den yderste Konvolut af.“

Jeg lovede ham det.

„Saa er jeg beroliget,“ svarede han. „Selv om vi end mod Forventning slipper [illegible] det med hele Lemmer, takker jeg Dem for Deres Beredvillighed.“

Lokomotivførerens Kone havde taget Barnet paa Skødet, overdængede det med Kys og Kærtegn og indesluttede det i sine Arme, som om hun med sit eget Legeme vilde skærme det mod den truende Fare; men Barnet var stadig roligt og sagde tillidsfuldt:

„Jeg er ikke bange; det er jo Fader, der fører Toget.“

I denne Kupé, ja maaske i hele Toget var hun den eneste, som bevarede koldblodig Ro. Fra de andre Vogne hørtes Angestraab og fortvivlede Ytringer. Den lille Pige hældede sig trods Moderens Bønner langt ud over Vinduesrammen og raabte, saa højt hun kunde:

„De skal slet ikke være bange; det er Fader, der fører!“

Det kære, modige Barn! Under den almindelige Forvirring bevarede ene hun Styrke og Ro, fordi hun var opfyldt af Tro, af Barnets urokkelige Tro paa Faderen.

IV.

Toget havde imidlertid sagnet Farten, og lidt efter lidt gik denne med sædvanlig Hurtighed. Kort efter nærmede vi os en Station, hvor vi skulde standse.

Lokomotivføreren kom atter hen til Vinduet og sagde:

„Vi har kørt usædvanlig hurtigt; men det var nødvendigt, da det er af yderste Vigtighed for os at være i Reims, før Tyskerne naar saa vidt. Saa faar det gælde Livet, om saa skal være.“

Medens han sagde dette, betragtede han Barnet med taarefyldte Øjne.

„Da jeg i Morges steg op paa Lokomotivet,“ tilføjede han, „sagde Forstanderen, at vi havde vigtige Meddelelser med i Toget, og at vi derfor maatte skynde os.“

„Giv mig Deres Haand, De er en modig Mand!“ udbrød Officeren, idet han rejste sig. „Det er mig, hvem Depescherne er betroede.“

„Ja, saa maa vi jo straks af Sted igen,“ sagde Manden, trykkede sin Kones Haand og tog en saa varm Afsked med sin lille Pige, som om han skulde sige hende Farvel for evig.

Men Jeanne var ikke bange.

Det var nu for Resten ingen mere i vor Kupé. Vi vidste alle, at vi vovede Livet for Fædrelandet — og det var os nok.

Toget for paa ny af Sted, og snart gik det med vanvittig Hast ud i Rummet . . . .

Barnet fik Ret. Uskadte naaede vi vort Maal og naaede ogsaa at komme før Tyskerne. Det var i September 1870.

Tro i det lidet.

Mange af de Børn, som sidst har bekræftet deres Daabspagt, er enten allerede indtraadte i forskellige Tjenesteforhold eller skal snart til det. Dem fremfor alle skulde efterfølgende lille Fortælling tjene til Opmuntring og Eftertanke. Men selv om man ikke netop nylig er bleven konfirmeret og traadt ud i Livet, men maaske allerede længe har staaet midt i dette, og selv om man ikke i Ordets bogstavelige Betydning „tjener“, men har et eller andet Kald eller bereder sig til et saadant, er det alligevel en herlig Sag med denne Troskab i det lidet. Og hvorledes Gud Herren velsigner saadan Troskab, fremgaar af følgende sandfærdige Billede af Livet.

I Købmand Verners Butiksvindue havde man i længere Tid set en Seddel hænge med Paaskrift: „En Bydreng søges.“ Af og til forsvandt Sedlen for en Dags Tid eller to; men den kom atter regelmæssig til Syne, og Folk rystede paa Hovedet og sagde: „Det er en løjerlig Fyr, den Verner! Den Dreng er nok ikke skabt, der kan gøre ham til Pas.“

Men Sagen med Sedlens midlertidige Forsvinden og stadige Tilbagekomst forholdt sig saaledes. En af de første Drenge, der meldte sig, blev straks antagen og sat i Arbejde. Alt gik fortræffeligt, indtil han om Eftermiddagen hen imod Kl. 3 blev sendt op paa Loftet, hvor Musene havde frit Spil og Edderkopperne ligesaa.

„Der staar en stor Kasse deroppe midt paa Loftet; vil du rømme op i den og ordne, hvad der er i den,“ sagde Hr. Verner.

Drengen gik op paa Loftet. „Rigtig,“ tænkte han, „der staar Kassen. Hvad mon der er i den? Aa, ikke andet end krogede, rustne Søm og Skruer, som det ikke er Umagen værd at røre ved. Desuden — det vrimler med Mus her oppe, og Mus kan jeg ikke døje. Hvad mon egentlig Manden bilder sig ind med at sætte mig til saadant Arbejde? Det er ikke noget for mig.“

En Times Tid efter saa Hr. Verner ham kige ud ad Butiksvinduet.

„Naa, Frits, fik du saa Sagerne ordnet?“ spurgte han.

„Nej, det var ikke andet end gammelt Skrammel, rustne Søm og saadant noget, som ikke var noget værd.“

„Ja, det var netop det, jeg vilde have ordnet; prøvede du ikke paa det?“ spurgte Hr. Verner i en mere rolig Tone.

„Nej, det var saa mørkt der oppe.“

„Godt, min Dreng. Ja, saa er det et Par Ærinder.“

Frits satte sig hurtigt i Bevægelse og kom snart igen. Præcis blev han kaldt hen til Kontorvinduet og fik den for en Dags Tjeneste akkorderede Løn; men samtidig blev det ham betydet, at man ikke mere havde Brug for ham. Han satte et noget forbløffet Ansigt op, kastede et vredt Blik op til Tagvinduet og tribsede af.

Dagen efter var Sedlen tidlig om Morgenen paa det sædvanlige Sted. Denne Gang var det Bagerens Karl, der meldte sig og blev antagen. Hr. Verner havde taget ham skarpt i Øjesyn og følt sig tilfreds med Resultatet. Drengen var ordentlig klædt paa, og Fodtøjet var i god Stand. Der var saa meget at løbe om, som en Dreng kunde ønske sig. Han blev holdt i Aande til en Times Tid, før Butikken skulde lukkes. Og saa blev han sendt op for at bringe Indholdet af den store Kasse i Orden. Han var ikke bange for Mus; men han brummede adskilligt over det Roderi, der blev budt ham. Han gav sig dog i Færd med Arbejdet og fik rodet et Par Haandfulde op, af hvilke han udpillede et Par lige Søm og en tilsyneladende brugbar Nøgle.

„Her er alt, hvad der er noget værd af alt det Roderi!“ svarede han, idet han rakte Hr. Verner Sagerne. „Alt det andet er rustent og i Stykker.“

„Godt,“ sagde Hr. Verner, hvorpaa han sendte ham af Sted med Breve og bad ham komme igen den næste Dag. Men da den Dags Aften kom, fik ogsaa han sin Løn udbetalt, og Sedlen prydede atter Vinduet.

Paa lignende Maade gik det nu i flere Uger, og omsider kom Turen til Smedens Vilhelm. Dagen efter, at han var bleven tagen i Tjeneste, blev han, da der ikke var andet at besørge, sendt op paa Loftet.

Formiddagen gik; det blev Spisetid; men man hverken hørte eller saa noget til Vilhelm. Omsider løb det op ad Trappen: „Er du færdig?" — „Aa nej, der er langt tilbage." — „Godt," sagde Hr. Verner, „kom nu ned og spis. Saa kan du siden gaa op igen."

Efter at have spist til Middag gik han uopfordret op igen. Netop som Hr. Verner om Aftenen vilde kalde ham ned, efter at man hele Eftermiddagen ikke havde set noget til ham, kom han ned ad Trappen.

„Paa Bunden af Kassen har jeg fundet den," sagde han og gav Hr. Verner en gammel Specie.

„Hvordan mon den er kommen der?" spurgte Købmanden tørt. „Naa, i Morgen tidlig kan du tage fat igen."

Da Vilhelm havde sagt Godnat, tændte Verner sin Haandlygte og gik op paa Loftet. Der stod den gamle Kasse, i hvilken mange Aars Skrammel var bleven samlet. Drengen havde taget grundig fat paa Arbejdet. En Hylde havde han med Brædderstumper delt i flere Rum og oven over hvert Rum hæftet en Seddel med forskellig Indskrift: „Gode Skruer", „Stærke Søm", „Nøgler", „Hager", „Hele Søm", „Krogede Søm", „Ubrugeligt" o. s. v.

„Ypperligt!" udbrød Hr. Verner, uagtet der just ikke var meget, der var saa stærkt et Udtryk værd. Men til Musene sagde han i en fornøjet Tone: „Tager jeg ikke fejl, har jeg i Dag fundet den rigtige Dreng, og han skal ikke have gjort det for intet."

Ganske rigtigt! Sedlen forsvandt fra Vinduet for en hel Aarrække. Ovenpaa, tæt ved Loftskammeret, havde Vilhelm sit lyse, hyggelige Kammer, som han havde faaet Lov til at ordne, som han selv vilde. Men over hans Seng hang der en Ramme med en i sirlige Bogstaver prentet Indskrift, som Hr. Verner havde anbragt der, efter at Vilhelm havde tjent ham et Aar, og Indskriften lød saaledes: „Den, der er tro i det lidet, er ogsaa tro i det store!"

For Tiden er Vilhelm i Udlandet for at uddanne sig til en dygtig Købmand. Men Verner venter med Længsel hans Tilbagekomst for at lægge sin Forretning over paa yngre Skuldre.

A. Th. J.

For Medvind.

(Med Billede.)

Paa Livets Sejlads Mo'er Lisbeth
for Modvind styrede tit,
hun lærte saa smaat at krydse
og nøjes med stakkede Skridt.

Vel holdt hun tappert Humøret,
blev passelig trind og fed;
men savnede stedse lidt Medvind
og mest, som Aarene skred.

I Dag gaar Farten for Medvind
og Regnen mod Vagen slaar,
Paraplyen krænges af Blæsten,
der lystig i Skørterne slaar.

Men ak, Mo'er Lisbeth maa sande:
skønt Modbør aldrig var god,
saa kom hun dog først i Vinden
dengang den ej var imod.

—e—.

Taterkonens Dreng.

Fortælling af Carit Etlar.

Det var en Aften i Begyndelsen af Oktober Maaned; Solen var i Begreb med at gaa ned, dens svage Straaler spillede med et rødligt Skær hen over Vesterhavet. Dybt inde i Alheden lød Landsbyklokken med en sørgmodig Klang, som iøvrigt harmonerede ret godt med den højtidelige Stilhed, der laa udbredt over den store uoverskuelige Ørken, og som kun blev afbrudt ved Søens dæmpede Brusen. Der var noget graat oppe i Luften, som tydede paa Uvejr mod Natten, skønt Solen stod ren og klar ovre i Vesten. Hist og her nede ved Strandkanten laa en optrukken Baad, Fiskerne havde endt deres Dagværk, Nættene stod oppælede mellem Klitterne for at tørres, inden de næste Morgen atter skulde sættes ud i Havet.

Et Stykke inde mellem Sandbankerne laa et ungt Menneske udstrakt mellem Marehalmen. Nogle Pjalter af grovt, hjemmegjort Lærred, hvis oprindelige Farve ikke mere var kendelig, og som i sin Tid havde hørt til en Sømands-Dragt, bedækkede hans Legeme. Hals, Bryst og Fødder var blottede og viste en fin, skønt noget brunligt Teint, som Kystfolkene sjældent er i Besiddelse af, desuden var der i det hele taget noget hos dette Menneske, naar man betragtede ham nøjere, lagde Mærke til hans høje, hvælvede Pande, hans store, mørkeblaa Øjne, den smukke, fintdannede Mund, som antydede, at han havde levet under lykkeligere Forhold end dem, han for Øjeblikket syntes at befinde sig i.

Han blev liggende en lang Tid saaledes, tilsyneladende talende med sig selv; hans Læber bevægedes, han mumlede nogle Ord med en dæmpet Stemme, og det vekslende Udtryk i hans Ansigt tilkendegav et bevæget, stormende Indre.

Pludselig lød en hæs Røst i Nærheden; det unge Menneske vendte ligegyldig sit Hoved henimod Stedet, hvorfra Stemmen kom; en gammel Kvindeskikkelse skred ned fra en Stendysse, som hidtil havde skjult hende, støttende sig til en lang Stav. Hun udbrød i en hæs Latter, da hun kom nærmere og saa det sørgmodige eller bitre Udtryk i den unges Træk, saa satte hun sig ned i Lyngen ved hans Side og ytrede nogle Ord til ham i det Sprog, som Taterne taler med hinanden indbyrdes.

„Lad mig ligge!" svarede han kort og vendte sig bort fra hende.

„Vist ikke, Sønneke!" vedblev den gamle. „Se i Vest, hvor kønt Solen gaar til Sengs i Havet; Stjernerne og den gule Maane kommer frem, det er Tegnet, Lykken venter dig!"

„Lykke!" gentog han, „kalder I det Lykke, det Liv jeg fører? I lader mig ikke engang Fred til at drømme, og det er dog den eneste Glæde, jeg kender til."

„Dumme Dreng!" genmælede Konen, idet hun tog en Tværpose ned fra Ryggen og lagde den ved Siden af sig, „ved jeg ikke bedre end du, hvad der forestaar, og hvad der vil ske? Se i Vejret, kast dit Øje rundt omkring paa denne Hede; saa langt du ser og længre endnu, har jeg vandret i næsten to Menneskealdere; spørg dem du møder, om Tusse nogen Sinde tog fejl, naar hun læste i et Menneskes Haand eller saa ham ind i Øjet. Jeg har spaaet dig din Fremtid, og det vil slaa til, hvad jeg har sagt. Rejs dig, Rudel! Tiden og Timen nærmer sig, du maa være rede til at gaa den i Møde."

Medens hun sagde dette, tog hun et Stykke Brød og nogle vindtørrede Sild op af Posen og rakte dem hen til ham. Hendes Ord og de Gebærder med hvilke hun ledsagede dem, virkede; han rejste sig fra sit Leje og spiste tavs de Fødemidler, hun rakte ham.

„Se saa!" raabte hun, efter længe stiltiende at have betragtet ham med en Blanding af Tilfredshed og Velvilje, „nu er du mæt! Mange af vore Folk sukker efter en Aftensmad, Mage til den du har spist; følg med mig ned til Søen, ro mig lidt ud i en af Baadene, det gør saa godt at gynge paa Vandet, naar det er stille derude, og Vinden lufter en ind i Ansigtet — rejs dig, hører du!"

„Vist ikke nej, Mo'er!" svarede Rudel, „lad den Gyngen være i Aften. Hvor har I jeres Øjne, mens I ikke kan læse i Skyerne deroppe, at de tænker paa en Storm?"

Men den gamle gentog sin Bøn, og efter megen Snakken frem og tilbage, gik begge ned til Stranden og steg op i en af Fiskernes Baade, medens Rudel tog Aaren og stagede den ud i Dybet.

En lang Tid gik hen, uden at der blev talt et Ord; den gamle Kone syntes hensunken i en sløv Følesløshed, der gav hendes rynkede Ansigt og matte Øjne noget skummelt og uhyggeligt. Rudel sad paa Toften og lod Baaden drive langs med Land, medens hans Blikke vedblev at være hæftede paa en stor, grundmuret Bygning, som laa et Stykke inde paa Land, og hvis røde Tegltag oplystes af det blege Maaneskin, som af og til glimtede ned fra den skyfulde Himmel.

„Hvem der boede i saadant et stort Hus," hviskede han halvhøjt, „hvem der var en Søn af Herremanden deroppe!"

„Sagde du noget?" spurgte den gamle, idet hun vaagnede ved Lyden af hans Stemme, „jeg syntes, du talte."

„Ja, jeg tænkte paa, at det dog nok maatte være Løgn, hvad Tolle Glam saa tit har fortalt om Vorherre; at han var saa god og venlig sindet mod alle Mennesker; dersom det var sandt, hvorfor lader han mig da tilskikkes et saa usselt Liv, som det jeg fører? Jeg har aldrig syndet eller gjort noget ondt, det jeg ved af at sige."

Taterkællingen betragtede ham et Øjeblik og brast i Latter, men svarede ham ikke.

„Hold op med jeres forrykte Latter," udbrød Rudel harmfuld, „jeg har ingenting sagt, som I behøver at grine ad; jeg ved alligevel godt, hvad I dølger for mig, — jeg er mere end en Skøjer; jeg er ikke født herude paa Heden, som I vil indbilde mig, min Vugge gik i et saadant kønt Hus som det hist oppe."

„Hvad ved du, Dreng?" raabte den gamle heftig, „hvem har bildt dig disse Krøniker ind?

Er det noget, som du har hørt af Tolle, saa Gud naade ham!"

„Jeg har ikke hørt noget af Tolle, svarede Nudel bestemt, „skønt han er bedre end alle I andre; men jeg er alligevel vis paa, at jeg engang havde Søster og Broder og Forældre, som holdt af mig, jeg ved det, fordi jeg altid drømmer derom, naar jeg ligger for mig selv og tænker."

„Ha! ha! du har drømt det! drøm kun! drøm! jeg har ogsaa drømt engang, da jeg var ung som du; men fortæl blot ikke til nogen, hvad du drømmer."

„I ved dog bedre Besked," ytrede Nudel lidt efter med en bløds og bævende Stemme, idet han bøjede sig over mod Taterkonen og greb hendes Haand. „Kære, gode Moder! fortæl mig lidt, sig blot, at jeg ingen Natmand er, jeg forlanger ikke andet; saa skal I se, hvor føjelig jeg skal være mod jer, jeg vil arbejde for jer som en Hest, tigge for jer, løbe Ærinder for jer, saa længe mine Ben vil bære mig, I skal faa det saa godt, saa godt, sig blot at jeg ingen Tater er."

„Du er nok tosset, Dreng!" hviskede den gamle, idet hun uvillig trak sin Haand tilbage og hyllede sin stribede Kyse tættere om Hovedet, „hvad kunde det vel gavne, om jeg sagde dig andet, end hvad du alt ved? Du er min Søn!" tilføjede hun højere, og i den ligegyldige Tone hun sædvanlig talte. Jeg har baaret dig paa min Ryg omkring i Heden, fra den Tid du ikke var større end Nopinden her; jeg har tigget for dig, spaaet for dig, sultet og lidt Nød for din Skyld, det gør man kun for sine egne. Du er min Søn, min egen Søn!"

„Herre Jesus!" skreg Nudel lidenskabeligt, „vil du da bilde mig ind, at min smukke Moder, hende, som jeg saa tit ser for mig om Natten, havde et Ansigt som dit? Ligner du og jeg da hinanden?"

Med disse Ord stirrede han Taterkvinden ind i det gulbrune Ansigt, hvis dybe Folder og sammenskrumpede Hud Maanen kastede et halvdunkelt Lys paa.

„Du glemmer Alderen, min Dreng!" svarede Tusse, „jeg har døjet ondt, meget ondt i mine Dage. Tugthuset er et slemt Sted til at blege ens Haar, de salte Taarer, som Pisk og Sult fik mig til at græde, har slukket Glansen i mine Øjne, men det er jo ikke værd at tale om. Ro til, Dreng! ro til! styr hen imod den lille Holm, som dukker op over Vandfladen, bring mig over paa den, der vil jeg søge om Rav og smukke Stene, mens du sejler bort."

Nudel gjorde stiltiende, som hun sagde, og et Par Tag bragte Baaden ind paa Sandet af Holmen; den gamle sprang ud og satte sig paa en stor Sten, men den unge blev liggende tavs og ubevægelig henstrakt over Aarerne.

„Træk din Trøje af, Nudel!" udbrød hun lidt efter og saa op mod Skyerne, der trak sig sortere og tættere sammen. „Hvil dig, til dit Øje møder et mørkt Punkt i Linie med min Kæp, dernede hvor nu kun Skum og Fraade glinser, træk saa paa Aaren, Tiden og Stedet er kommet."

Forundret betragtede Nudel den gamle, uden at forstaa Betydningen af hendes Ord. Der laa noget uhyggeligt i dette Optrin. Stormen peb igennem Luften, Skummet piskede op paa Holmen, medens Bølgernes hule Brummen ude i det sorte Dyb tiltog. Den gamle havde rejst sig op paa Stenen, hendes brune, stribede Kaabe flagrede omkring hende; de indfaldne Træk havde sjældent udtalt saa megen Livlighed som i dette Øjeblik. Alt dette gjorde Indtryk paa den unge Tater, medens han stirrede frem for sig, nede i den gyngende Baad.

„Det tager paa med en Storm," udbrød han endelig og saa op til Tusse, der blev staaende paa samme Plet, ubevægelig og rolig. „Vi gjorde klogere i at ro tilbage igen. Hør, hvor det bruser og tuder ude i Brændingen mellem Revet."

„Ser du intet?" spurgte den gamle, uden at give Agt paa, hvad han sagde.

„Jeg ser kun Skum og Sø," svarede han, „det bliver en slem Nat!"

„Slem!" gentog hun spodsk, „jeg har oplevet en, der var værre; bøj dig ned, se vel forud, jeg synes, jeg hører en Stemme, som skriger."

Mellem Klitterne.

„Tys," raabte Drengen et Øjeblik efter, „derude — hvad er det? jeg ser noget mørkt dukke op over Vandfladen."

„Saa ro! ro til!" raabte Tusse, „brug dig, det gælder et Menneskeliv, det gælder kanske din Lykke, hvem kan vide det?" Baaden skød forbi Holmen, lidt efter svævede den som en dunkel Skygge mellem det sydende Skum, og oppe paa Stenen stod Taterkonen, med Haanden over Øjnene, stirrende ud efter den.

Natten var mørk og kold, Maanelyset gemt bag de jagende Skyer og inde mellem Landet og det sidste af Aarerne drejede Vandmassen sig i boblende Kredse, medens Nudels Baad for forbi i Retning af det mørke Punkt, han saa foran sig.

Det var en stor Baad, hvis Køl vendte i Vejret. Han saa sig om til alle Sider, Ulykken maatte være sket for et Øjeblik siden, han lyttede og lyttede, men hørte kun Stormen, som peb ind over Havet. Lidt efter lød en svag Stønnen i Nærheden, noget mørkt hævede sig op mellem Søerne, et Skrig lød.

„Hjælp! hjælp!" skreg en Stemme i den vildeste Fortvivlelses Tone, „hjælp mig, jeg synker!"

„Hvor er I?" raabte Pateren og bøjede sig ud over Baadens Ræling.

„Drej til højre! længre til højre! Et Tag endnu, jeg synker!" — —'—

Alt blev stille, kun Stormen peb, og Bølgeskummet plaskede ind over Baaden, Natten var mørk, og Maanelyset forsvunden. Endnu engang kom en mørk Genstand til Syne — Baaden for hen imod den; Taterens Haand griber i et Menneskes Haar, en svag Stønnen lyder, den ulykkelige klamrer sig fast til Baaden, det lille Fartøj krænger til den ene Side, det fyldes med Vand, men Nudel er stærk og behændig, han kæmper, han vinder, den fremmede naar ind i Baaden, han er frelst.

Nudels Hænder var stivnede af Kulde, han mægtede næppe at trække Aarerne, da Baaden vendte tilbage mod Land. Den reddede kom til sig selv igen; over fra Holmen lød i de enkelte Mellemrum, da Stormen tav, Mo'er Tusses gennemtrængende Raab og Kalden.

(Fortsættes.)

Mod Sengetid.

Du Moders egen velsignede Glut,
nu er for i Dag det med Legen slut,
med Dukke og Hest i Tømme.

Men naar du ligger i sorgløs Blund,
og Engle kysser din Kind og Mund,
gaar Legen videre i Drømme.

Landsbysmeden.

Saa staar jeg igen under Smedjens Tag,
sig frejdig løfter min Bringe;
jeg prøver med Hamren de vante Slag
og gaar saa med Værket rask i Lag,
mens Gnisterne springer i funklende Jag,
og Staalet begynder at klinge.
Slaa Hammer, slaa snildt,
at Tid ej gaar spildt,
Sko skal der lægges, Plovjærn hvæsses,
Leer skal svejses, Vognringe presses
under min Esses
lutrende Ild.

Her trænges til Arbejd mod trange Kaar,
til Styrke mod Tidens Møde;
thi Landsfjenden var her i Fjor og i Aar,
han røved vort Kvæg og brændte vor Gaard,
saa Byen nu som en Brandtomt staar,
og Toft og Vænge er øde.
Vi stred for vor Jord,
vore Børn og vor Mo'er.
Men Smaafolk sjælden tør Sejren love,
tyed saa ud i Huler og Skove,
mens Hestehove
vor Sæd slog ned.

Jeg staar nu igen paa min vante Post
— de andre følger vel efter;
jeg bli'er her i Solskin, i Tø og Frost
og nøjes med Fattigmands jævne Kost
og drikker Vand for den dyre Most,
det giver saa herlige Kræfter.
Fra Hanernes Gal
til Kvældstunden sval
jeg passer min Ambolt, min Bælg og Hammer
og vogter paa Essens dæmpede Flammer,
et Maal de stammer
om Arnefred.

Lad Fæller søge til Herbergets Bord
og prise den fyldte Kande,
jeg viger ikke det valgte Spor,
mit Hammerslag som et Alvorsord
skal klinge mod deres lystige Kor
over Ødemarker og Sande.
Slaa Hammer, slaa til,
med Staal og med Ild
vi hjælper fra Essens fødede Bure
at rejse Byens de sunkne Mure,
den signede Fure
at drage i Vang.

Thi følger der siden en majgrøn Vaar
paa Tiden saa trang og øde,
og Livet sig rører i Bol og Gaard,
og Folket paa Arbejd ventende staar,
da skal mit Værk fra de svundne Aar
det villig rækkes i Møde.
Slaa Hammer, slaa snildt,
at Tid ej blev spildt,
vor Dont ej forgæves, skal ses tilfulde
den Dag, da Hjemmet staar rejst af Mulde,
og Sæden trods Kulde
gulnes mod Høst.

Bertel Elmgaard.

Halvingskarlen fra Middelfart.

Af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Og dog var Kurve-Lise en rigtig Hunræv i sin Adfærd mod sin unge Søster. Allerede førend Henrik drog til Odense som Dragon, havde hun tilvendt ham sine kærlige Tanker, fordi han var en smuk og rask Knøs, og da han kom tilbage, lagde hun an i samme Retning. Selv efter at hun havde gættet hans og Nikkes Forhold, søgte hun at møde ham saa snart der var Lejlighed, og saa brugte hun sine fristende Øjne og sine raske Talegaver, der i hendes og flere andres Tanker tog sig helt glimrende ud ved Siden af Søsterens beskedne, næsten frygtsomme Tavshed, og hvad Skønhed angik, saa var hun baade frodig og fyldig, medens Søsteren var slank og smækker og meget ungdommelig, næsten et Barn at se til. Skulde der vælges mellem de to, maatte Valget utvivlsomt falde ud til hendes Fordel, mente hun.

Nu troede hun at have gjort et godt Skridt fremad til sit Maal, og at hun sikkert vilde naa det, navnlig da Søsteren var syg, og hun frit kunde snakke imellem hende og hendes Ven og lyve saa meget, som hun fandt tilraadeligt; thi lyve vilde hun. Hun havde oftere skadet sig selv ved sin Løgnagtighed, hvilket hun bagefter havde erfaret; alligevel var hun ikke bleven mere sandhedskærlig, og nu mente hun kanske, at hvor hun havde faaet sin Skade, kunde hun finde sin Oprejsning. Hun havde da heller ikke tøvet med at udnytte Søsterens Upasselighed paa bedste Maade efter sin Hensigt.

Og Nikkes Upasselighed var ikke Skaberi eller Kælenskab, som Lise først vilde bragt Henrik til at tro, men en virkelig Sygdom, der blev haard og langvarig; thi i det kolde Blæsevejr havde hun hentet sig en Lungebetændelse oppe paa Højborgen og den fængslede hende til Sengen i mange Uger; det var derfor et Held, at Søsteren kunde undværes hjemme, hvor hun da heller ikke havde Lyst til at staa under den unge Stifmoders Befaling. Hun tog nu stadigt Ophold i Bødkerhuset, og Nikke opdagede, da hun fik sit Helbred igen, at hun havde mistet al Indflydelse i sit hidtil værende Hjem.

„Din Søster var ked af at være hjemme, hvad jeg ikke kan fortænke hende i," sagde den gamle Bødker, „saa lod jeg hende komme her ned, mens du var syg, og nu skal hun blive her, og du skal have det mageligt og godt, til du bliver fuldkommen rask igen."

Se, det var jo meget kærligt og kønt af den gamle, men Nikke var dog ikke saa glad ved det, som hun kunde være; thi Lise behandlede hende som et uforstandigt Barn, og det syntes, som den gamle Bødker lod sig smitte af denne Adfærd. Henrik Agge, som hun ofte tænkte paa, fik hun aldrig at se. Hun kom heller aldrig ud af Huset; thi Lise, der selv søjtede i Byen meget af Tiden, tillod det ikke. Nikke kunde ikke taale Vinterluften, hed det, hun maatte bie, til det blev Sommer. Gamle Jørgen Bødker, der selv var meget kuldskær, var enig deri, og han havde i det hele lært at danse efter Lises Pibe.

Tidlig i Foraaret 1848 blev Henrik indkaldt til sit Regiment; thi den første slesvigske Krig var i Færd med at bryde ud. Lise talte med ham, inden han rejste, og hun bragte Nikke hans Afskedshilsen.

Nikke takkede.

„Og saa kan jeg fortælle dig en Nyhed," fortsatte Lise. „Henrik og jeg er blevne forlovede!"

„Søster! Søster!" udbrød Nikke. „Hvordan kunde du gøre det?"

„Gøre hvad for noget?" spurgte hun med tilsyneladende Forundring.

Hun svarede ikke ligefrem derpaa, men sukkede: „Den fattiges eneste Lam!"

„Det er vel ikke Henrik, du kalder et Lam, for han kunde snarere lignes ved en stor Bede."

„Du forstaar mig ikke, lader det til."

„Nej, det er begribeligt!" knurrede Lise, „du er en alt for klog Høne i dine egne Tanker til, at nogen skulde forstaa dig. Du er saa klog, at du ikke kan indse, hvor dum du er, ellers maatte du for længe siden kunnet skønne, at Henrik Agge ikke var skabt for saadan en Jomfru Blegnæb. Du har jo ogsaa sagt, at Henrik Agge var slet ikke din Kæreste. Du har sagt det mere end en Gang."

„Men det var han alligevel," sukkede hun.

„Ja, det kan jeg ikke gøre for," svarede Søsteren. „Du har altsaa løjet! Du skulde altid følge Sandheden, det staar man sig bedst ved."

I Foraarsugerne, medens den danske Armee kæmpede i Sønderjylland, førtes der ublodige Kampe i Jørgen Ellings Dagligstue, saa snart han var fraværende enten i Værkstedet eller andet Steds. Det var dog næsten altid den ældre Søster, der var den angribende, men medens hun med saarende Ord overøste Søsteren, værgede denne sig kun svagt. Hun vovede engang at paakalde Morfaderens Bistand, og han krævede Lise til Regnskab, men hun forsvarede sig djærvt, og Nikke kunde ikke svare hende et Ord til hundrede. Og da Lise paa sin Vis forklarede hvad Tvisten drejede sig om, gav den gamle hende Medhold. Nikke var i hans Øjne et rent Barn, som det vilde passe sig bedre for at have en Dukke end en Kæreste, og det var navnlig ikke tænkeligt, at en saa anselig Svend som Henrik Agge skulde for Alvor have sat sit Sind til en saadan raa Unge. Han istemte stundom Lises Drillerier, og Nikke græd sine modige Taarer derover. Saa kunde det komme over Lise, at hun skulde yde Søsteren Trøst.

„Morfader er vist ikke saa god mod dig, som han før har været," sagde hun en Dag.

Nikke kunde godt have fortalt hende, hvis Skyld det var, men indskrænkede sig til at sige: „Det synes jeg heller ikke!"

„Du kunde vist faa det bedre et andet Sted, og du skulde se at komme ud at tjene. Skal jeg prøve at skaffe dig Tilladelse dertil; jeg tror nok, jeg kan."

„Hun vil have mig af Vejen," tænkte Nikke, „men lad gaa. For den, der som jeg har ejet og mistet alt, kan det være ligegyldigt." Og hun tilføjede højt: „Det var rart, om du vilde!"

Ja, det vilde hun, og samme Dag ved Middagsbordet greb hun Lejligheden til at meddele, at der

til Maj vilde blive Plads for en Tjenestepige hos Madam Gjeding i Vestergade, rigtig en magelig og behagelig Plads, hvor der var to Køer at malke og ingen smaa Børn, medens Konen gik selv med i Husholdningen. Og Lise udfoldede al sin rige Veltalenhed for at bevise, at Pladsen netop egnede sig for Søster Nikke.

Det var dog mere, end Jørgen Bødker kunde være med paa; thi han standsede den ivrige Snakkerske med et Slag i Bordet og det Udbrud: „Stop der og lad mig ogsaa faa et Ord indført: du vil da Fanden heller vel ikke have, at jeg skal jage min egen Datters Barn ud af Huset og saa beholde dig.“

Lise paastod højt og bestemt, at det var Nikkes eget Ønske.

„Ja, Morfader,“ mælede Nikke. „Jeg tror, jeg kunde have det bedre, og jeg kan undværes her.“

„Snak! du er jo syg.“

„Jeg er næsten rask og kan vist blive det helt, naar jeg kommer herfra.“

Den gamle Mand havde undertiden haft en Mistanke om, at Lise følte sig trykket af Søsterens kæbestærke Tapperhed. Han havde ogsaa selv lidt en Del deraf, og naar det blev ham for meget, plejede han at flygte ud i Værkstedet. Den Ømhed og Omhu, som Lise i hans Nærværelse plejede at udvise mod sin syge Søster, havde han i lang Tid troet paa Oprigtigheden af og havde fundet sig i alt andet. Men nu havde han begyndt at se Tingene fra en anden Side, og som Svar paa hendes fornyede Ros over Tjenestepigepladsen hos Madam Gjeding, bemærkede han paa sin tørre Maade: „Naar det er saadan en god Plads, saa synes jeg, du selv skulde tage den, for nu tænker jeg, du kan snart undværes her.“

Imidlertid var April Maaned oprunden og lakkede mod Enden. Der var kæmpet ved Bov, og der blev kæmpet ved Slesvig. Det store Tyskland, der kunde haft nok at gøre med sine egne Sager, blandede sig i Striden mellem Kongen af Danmark og hans Undersaatter og sendte sine Krigerskarer mod Nord. Befolkningen i Middelfart, der havde Sønner og Brødre med i Kampen og havde Hjerte for Fædrelandets Nød og Fare, ventede altid med Længsel paa Budskab og Breve fra Krigsskuepladsen, og Brevene der kom, var til en vis Grad fælles. Undsaa man sig ved at lade fremmede læse sine Breve, var der dog altid noget i dem, som man mundtlig kunde meddele Venner og Veninder, og enhver lille Efterretning var fælles Ejendom. Henrik skrev til Lise; thi det var Løgn, hvad hun fortalte Nikke om sit Kæresteri med ham, men hun havde forklaret ham, at det gik ikke an, at han skrev til Nikke for hendes Morfaders Skyld. Han fulgte da hendes Raad og skrev til hende selv. I sine Breve sendte han gode og kærlige Ord til sin lille Veninde; men disse Ord fik hun ingen af; hun saa aldrig hans Breve, der blev aflagte hos Katrine Skræppens nede ved Stranden, hvor Lise saa modtog dem og fortalte eller fortav deres Indhold, eftersom hun fandt det mest passende efter det Forhold, hun ønskede tilvejebragt med Henrik. Nikke havde stundom en Formodning om, at Søsterens Meddelelser ikke var paalidelige i alle Maader; men hun vilde gerne høre dem alligevel. Hun selv fik ikke Breve fra nogen, og var bleven saa snævert indkredset, at hun ingen Venner havde undtagen den gamle ordknappe Morfader, som Søsteren dog ogsaa og ikke ganske uden Held søgte at bortdrage fra hende.

Begivenhederne fulgte nu Slag i Slag, og da Fjendehæren rykkede ind i Nørrejylland, trak den danske Armee sig til Fyen, og den 1ste Maj blev store Mængder af Kavalleriet overført fra Snoghøj til Middelfart. Blandt de saaledes tilbagevendende var ogsaa de Odense Dragoner, hvortil Henrik hørte; Regimentet havde under Felttoget ikke lidt noget Tab, som var værd at tale om. Han var da ogsaa med tilbage, og Lise, der nu aabenlyst vilde gaa for hans Forlovede, var kommet ned til Færgebroen for at modtage ham. Nikke var ogsaa gaaet med sin Morfader ud for at se Rytteriets Ankomst, men da hun kom et Stykke frem i Adelgaden, saa hun Henrik komme hen ad Gaden med sine Kammerater og Lise gaa paa Fortoget ved Siden af og sende ham saadanne Øjekast, at Nikke — fik et Anfald af Næseblod, det sagde hun i det mindste til sin Morfader, idet hun med et Tørklæde for Ansigtet skyndte sig hjem.

Lise fulgte med Dragonerne ud af Byen, og da hun saa vendte tilbage, drejede hun gennem en Smøge ned til Stranden, hvor hun gik ind i en gammel faldefærdig Hytte. Der boede Katrine Skræppens, som Kurve-Lise havde megen Fortrolighed til.

„Hvad godt vil du i Dag?“ spurgte den gamle.

„Bare bringe eder denne, som jeg sidst blev eder skyldig,“ dermed rakte hun den gamle en Sølvotteskilling, og Synet deraf opklarede Kvindens Ansigt betydeligt.

„Saa skulde du have fire Skilling igen, dem har jeg vist ikke,“ sagde Kællingen.

„Det gør heller ikke noget,“ sagde Pigen, „vi kan jo se lidt i Visdommens Bog i Stedet for.“

Den gamle tog et Spil Kort op af Skuffen under et lille gammelt Bord, blandede dem, lod Lise tage af, og lagde saa Kortene op, og alt det under megen Højtidelighed og forskellige sære Fagter. Derefter satte hun sig til at gruble over Kortene.

„Du har set ham for nylig,“ sagde Konen.

Pigen nikkede.

„Og han er dig tro, vær ikke bange for det, og den anden, hende tænker han aldrig paa, saa hun vil ikke staa dig i Vejen ad den Kant.“

„Men saa ad en anden Kant?“

„Ja, der er det noget forviklet, der gælder det om, at du er klog og forsigtig, saa vil du nok vinde Sejr, for hun er ingen af Delene. — Skal vi slaa op igen?“

Og hun lagde Kortene op igen og igen, thi alle gode Gange er tre. Efter Konens Udsagn fremkom den samme Forudsigelse hver Gang uden væsentlige Afvigelser, og det kunde den sagtens; thi hun vidste godt, hvad Kurvemagerdatterens Attraa og Stræben var, saa hun kunde føje sine Ord, som de lød bedst i Tøsens Øren.

Da Lise gik op til Mørkegyde var hun otte Skilling fattigere, men hendes Haab var hundrede Mark rigere, end da hun gik ind i Spaakvindens Rønne.

Katrine Skræppens, som den snedige gamle Spaakælling kaldtes, vidste godt hvad Lises Næse kløede efter, og at hun ønskede at fravende Søsteren og at tilvende sig selv baade Jørgen Ellings og Henrik Agges Yndest. Lise havde faaet opsnuset, hvad ellers ikke ret mange vidste, at den gamle Bødker havde en sammensparet Pengesum staaende i Sparekassen i Odense. Disse Penge vilde hun have eller i det mindste en Del af dem, og Henrik vilde hun have hel og holden. Lise vidste ikke, at den gamle Heks ved Stranden havde gennemskuet hende og indrettede sine Forudsigelser ganske, som de kunde være behagelige for hendes Kunde og fordelagtige for hende selv. Hun havde nemt ved at udfinde af Kortene, at Krigen snart vilde være endt, og saa vilde Lise snart blive gift og bosat i en lille Købstad. Baade Manden og Hjemmet beskrev hun saa nøjagtigt, at Pigen ikke havde svært ved at genkende baade Henrik Agge og Jørgen Bødkers Hus, saa det var sikkert, at hun vilde komme i Besiddelse af begge Dele.

(Sluttes.)

Det daglige Brød.

I en usel Hytte, som hældede ind imod en stejl Skrænt, sad to Børn rystende af Kulde tæt op til hinanden ved det næsten kolde Ildsted.

Udenfor styrtede Regnen ned, medens Stormen susede, saa baade Mennesker og Dyr havde ondt ved at holde sig paa Benene.

En stakkels gammel Gnier, som, skønt han derhjemme havde en tung Pose Penge skjult paa et sikkert Sted, var endnu elendigere end de to af Sult og Kulde skælvende Børn, svøbte sin pjaltede Kappe om sig og søgte Ly under den skrøbelige Hyttedør. Han vilde ikke gaa indenfor, da han saa mulig vilde komme af med et Par Skilling til Børnene, og han kunde ikke kæmpe sig videre frem mod Uvejret.

„Jeg er saa sulten, Grete!“

„Det er jeg ogsaa, Jakob, jeg har søgt og søgt for at finde lidt Kartoffelskrællinger; men der er ingen.“

„Og saa hvor det stormer!“

„Ja, det gamle Træ udenfor er væltet om. Jeg tror, Gud har passet paa, at det ikke skulde falde paa vort Tag og slaa os ihjel.“

„Kan han gøre det, saa kunde han vel ogsaa give os Brød.“

„Det kan han godt. Lad os bede Fadervor, og naar vi er komne saa langt, holder vi op, til Brødet kommer.“

De bad. Gnieren udenfor lyttede og hørte de hellige Ord. Da Børnene saa holdt op og i deres enfoldige Tro ventede paa et Under, gik en menneskelig Rørelse gennem det haarde Hjerte.

Han havde jo købt et Brød i Landsbyen og haabet, at det skulde strække til for mange Dage; men de to smaa Børns Tavshed talte lydeligere til ham end Stormen og den styrtende Regn. Sagte aabnede han Døren, kastede Brødet ind og hørte Børnenes Jubelskrig.

„Det kom lige ned fra Himlen, ikke sandt?“ sagde det yngste Barn.

„Jo. Og nu vil vi rigtig holde af Gud, fordi han gav os Brødet straks, da vi bad om det.“

„Nu vil vi hver Dag bede ham om det, ikke sandt? Jeg har aldrig troet, at Gud var saa god. Har du?“

„Jeg har altid troet det; men jeg vidste det ikke aldeles bestemt.“

„Lad os ogsaa bede Gud give Fader Arbejde baade Vinter og Sommer, saa behøver vi ikke at sulte. Det vil han vist ogsaa gøre.“

Faa Uger efter døde den gamle efter i Forvejen at have skænket den fattige Daglejer den lille Hytte, som tilhørte ham. Men Børnene følte sig altid saa underligt bevægede, naar de i Fadervor kom til den fjerde Bøn, og Barnetroen holdt sig gennem et langt Liv og hjalp til at bære over alle Sorger og Bekymringer.

Havebrug.

Frugt som Nærings- og Lægemiddel. Naar man lægger Mærke til den store Mængde Frugt af alle Slags, der om Eftersommeren og Efteraaret daglig føres til Torvs fra Banegaard, Havneplads og Landevej, saa forundres man over, at saa megen Frugt kan blive solgt og forbrugt. Men dersom man saa vilde regne ud, hvormegen Frugt, der kommer paa hver enkelt Person, ja, saa kommer man til det Resultat, at der skulde tilføres mange, dobbelt saa mange Æbler, Pærer, Blommer o. s. v., hvis Frugten skulde blive lige saa almindelig i Husholdningen som Kartofler. Forholdet skriver „Harn. Obstav.", burde være, at man brugte meget mere Frugt end Kartofler.

Enhver Husmoder ved meget godt, at en saftig Frugt eller en lille Frugtkompot er en meget velsmagende Efterret; men kun faa Husmødre ved, at Frugt er et fremragende Nærings- og Lægemiddel; thi dersom de vidste det, vilde de sikkert i Frugttiden, saa vidt muligt, skaffe sig et tilstrækkeligt Forraad af Æbler, Pærer, Blommer o. s. v. til daglig Brug, og samtidig sylte eller tørre Frugt til Brug i den øvrige Tid af Aaret. Navnlig vilde de i gode Frugtaar, naar Frugten er billig, aldrig lade den mangle paa Bordet.

Hvor mangen Moder er der ikke, som klager over, at hendes Børn er blege, at de altid lider af Blodmangel. Man har allerede raadspurgt Lægerne, disse har ordineret de sædvanlige Medikamenter for de smaa, men — det har ikke hjulpet. Et af de Midler, som sikkert afhjælper Blodmangelen, naar det bruges i længre Tid, findes imidlertid i hendes egen Have, Kælder eller Spisekammer — nemlig Frugten.

Den gamle og erfarne Doktor Dock, Ejer af en Kuranstalt ved St. Gallen, bruger aarligt til sine Kurgæster Frugt for nogle Tusind Kroner, og han raader altid Mødre, at give deres Børn Frugt, saa at de kan faa Blod. Doktor Dock kurerer med Vegetabilier (Planteføde), og han lader Patienterne fortrinsvis nyde Frugt sammen med Mælk. Hans heldige Kure er Bevis imod den gamle Paastand, at Mælk og Frugt ikke kan forenes i Maven.

Altsaa, Husmødre, spar ikke paa Frugt, naar I sætter jeres Spiseseddel op! Sæt om muligt hver Dag nogen Frugt eller en Ret af Frugt paa Bordet, og lad jeres Børn spise saa megen Frugt, de vil. Blommer bidrager især til Bloddannelse, medens Æbler paa Grund af deres Indhold af Fosfor, især virker fordelagtig paa Hjærnen. Kogt Frugt kan fortæres i større Mængde end raa. I en eller anden Form bør Frugt altid findes paa Bordet, selv om det skal opnaas ved at spare paa anden Maade. Sukkeret er iøvrigt nu billigt.

I en Bog af Doktor Chr. Døderlein: „Om vore Skolebørns Hygiejne", er ligeledes Frugt varmt anbefalet som et udmærket Næringsmiddel, navnlig for Børn, hvis Trang til Frugt bør søges tilfredsstillet. Umoden, raadden eller paa anden Maade beskadiget Frugt er skadelig, og man bør advare Børn mod at spise sligt.

J. J.

For Hus og Hjem.

Gedde vækker Mishag hos mange paa Grund af den ubehagelige Lugt, den har, naar den anrettes kogt. Denne Lugt kan imidlertid fuldstændig undgaas, naar man, saa snart Fisken er afskællet og renset, hurtigt overgyder den med varmt Vand, som hældes langs Fiskens Ryg. Med en Kniv afskraber man under Overgydningen den tykke, sorte Slim paa Fiskens Ryg. Det maa gøres hurtigt, for at Fisken ikke skal blive blød af det hede Vand, der ikke *maa koge*, da Slimen i saa Fald hæftes fast og ikke nemt skrabes af. Paa den Maade befries Fisken ogsaa for den stramme Smag, der ellers ofte findes, især ved store Gedder.

*

Syresuppe. Syrerne ribbes, skylles og hakkes. I Kasserolle brases de lidt i Smør, hvorefter der hældes Vand paa og tilsættes lidt Salt. Suppen jævnes efterhaanden med Mel, udrørt i Vand, og anrettes over 2 Æggeblommer, som piskes i Terrinen med en Kop sur Fløde. Efter Smag kan Suppen krydres med Muskat.

*

Skæmt.

Misforstaaelse ved Tavleombæringen i Kirken.

Drengen: Moder, hvormeget tog du, for jeg tog 10 Øre.

Enfoldighedens Triumf. En Bondepige fra en Egn, hvor der endnu ikke fandtes Jærnvej, gik en Dag til en anden By. Da hun saa Jærnbanelinien, der strakte sig i lige Retning mod hendes Maal, besluttede hun at skyde Genvej, og gik lige ud mellem Skinnerne. I det samme kom Jærnbanetoget brusende i lang Frastand, og Pigen, der aldrig havde set det Syn før, blev staaende og saa henimod det i maalløs Forbavselse.

Heldigvis opdagede Lokomotivføreren hende og gav Stoppesignal.

Toget gik langsommere og langsommere og standsede nær ved Pigen.

Nu fik hun pludselig en Ide om, at det var for hendes Skyld, at Toget standsede.

Med en undselig Mine raabte hun til Lokomotivføreren: „Aa, det er en Skam, at gøre Dem saa megen Ulejlighed for min Skyld. De kunde godt have kørt videre, jeg skal ikke køre med."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5

Et Dyr, der endnu ej gør Nytte, men bliver
sikkert nok nødt til at gøre det siden.

5 4 3 2 1

Dette man baade tager og giver
i Alvor — i Tankeløshed undertiden.

J. J.

Tændstik-Opgave.

Ved Hjælp af 36 Tændstikker danner man nedenstaaende Figurer. Ved at tage 14 af dem bort, danner man Navnet paa en By i Danmark. Hvilken By?

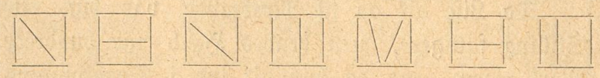

Udgravningsarbejde.

Denne Gang skal du paa Fuglefangst. Her er 6 Fugle, kan du fange dem?

Min Ven Falk mødte en stærk Mand, der truede ham. Han brød sig dog ikke om hans Trudsel, men mente, at den Mand, der truer, duer ikke til at slaa, og tænkte desuden, at han paa en fredelig Maade kunde nok rage sig klar af ham.

J. J.

Rebus.

1 Hans e n d d g

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 17: Skattefrit Øl — Ølskat — Katte — Rift — Katterift — Skat.

Juridisk Raadgiver.

1. Her i Sognet bor en Mand, der flyttede hertil i 1890 paa en saadan Tid, at han kom til at svare Skat for den sidste Halvdel af Aaret. Ved Sogneraadsvalget i Decbr. 1891 nægtede Sogneraadet ham at stemme, da det mente, at han for at være stemmeberettiget, skulde have svaret Skat for *hele* Aaret 1890. Manden paastod, at da Valget gjaldt for 1892, og han havde svaret Skat for hele det foregaaende Aar 1891, maatte han være stemmeberettiget. Hvem havde Ret? Sogneraadet eller Manden?

2. I Kommunalloven hedder det: „Beslægtede i op- og nedgaaende Linie, maa ikke paa samme Tid sidde i Sogneraadet." Hvad menes der med Udtrykket: „i op- og nedgaaende Linie."

Dumrianus.

Til 1. Det er Aaret 1890 og ikke 91, der kommer i Betragtning, men desuagtet har Manden Ret, og Sogneraadet absolut Uret. Kommunalloven fordrer nemlig ikke, at vedkommende for at være stemmeberettiget skal have svaret Skat for hele det paagældende Aar, men det er tilstrækkeligt, at der er udredet Bidrag for en Del af samme. Indenrigsministeriet har i Skrivelse af 23de Januar 1877 udtrykkelig stadfæstet denne Opfattelse af Loven.

Til 2. Derved forstaas Slægtninge, af hvilke den ene nedstammer fra den anden, altsaa Forældre, Børn, Børnebørn o. s. v.

* * *

Er en Mejerielev forpligtet til at betale Kommunalskat, selv om han faar lidt Løn? Hvormeget kan Kommunen med Ret forlange af ham i bekræftende Fald?

En Mejerielev.

Da efter Loven „enhver", som har fast Ophold i Kommunen, kan inddrages under Skatteligningen, kan en Mejerielev ogsaa medtages, naar han blot er i Besiddelse af nogen, om end kun ringe Skatteevne. Hvor meget han vil kunne komme til at yde, afhænger af Kommunens Fornødenheder og samlede Skatteevne.

* * *

I „Husvennen" for 20de December 1891 staar anført, at det er Husbondens Sag, at lade kalde paa Folkene om Morgenen. Det kunde interessere mig at vide, hvad der hjemler en saadan Udtalelse, da jeg og flere bestemt ikke antager, at det forholder sig saaledes.

C. H.

At det er Husbondens Sag at lade kalde paa sine Folk, følger ligefrem deraf, at Loven ikke indeholder noget, som berettiger til at tilregne Tyendet det som en Ulydighed mod Husbonden, at det ikke ser sig i Stand til selv at vaagne til den Tid, han ønsker. Sagen er naturligvis en anden, hvis Tyendet, dengang det fæstede sig, har paataget sig en bestemt Forpligtelse i den Retning; men naar dette ikke er Tilfældet, maa Husbonden selv træffe de fornødne Foranstaltninger til at faa Tyendet saa tidlig paa Benene, som han vil have det.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen" indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Indhold: Med Iltoget, af Jules Legoux. Tro i det lidet, ved A. Th. J. For Medvind, Vers med Billede. Taterens Dreng, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes.) Mod Sengetid, med Billede. Landsbysmeden, Digt af Bertel Elmgaard. Halvingskarlen fra Middelfart, af C. A. Thyregod, (Sluttes.) Det daglige Brød. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 19. Søndag den 7. Februar. 1892.

J. L. Heiberg.

I.

Da Hundredaarsdagen for J. L. Heibergs Fødsel indtraf sidst i forrige Aar var det med Rette særlig Hovedstaden og dens Theatre, der fejrede Dagen. Det var hertil den store Digters og Kritikers Virksomhed var knyttet, det var her — i fornemme og borgelige Kredse — at han først og fremmest øvede sin mægtige Indflydelse paa Dannelsen. Men den naaede langt videre, forgrenede sig til Byerne og spredtes gennem Præstegaarde og andre Embedshjem til fjerne Afkroge. Thi J. L. Heiberg var ikke blot en betydelig dansk Digter, men det faldt i hans Lod at skabe noget særegent og nyt paa Digtningens Felt, der straks vandt Folkets Hjerte, og som Smagsdommer at grundlægge en Kritik, der ikke blot havde Bud til hans Kaldsfæller, men tillige stræbte at faa alle dannede i Tale og indvirkede stærkt paa hele Folkets Aandsretning. Er Heibergs Mindedag end ikke blevet festligholdt ude i Landet, paa Højskoler og i Foredragssale, som enten Blichers eller Ingemanns, saa fortjener hans Billede dog, frigjort for Rust og Støv, at blive stillet frem, hvor mange samles, og hans skønne Digtning saa vel som hans klare Tanker har Krav paa at tolkes langt uden for Hovedstadens snævre Theaterkredse.

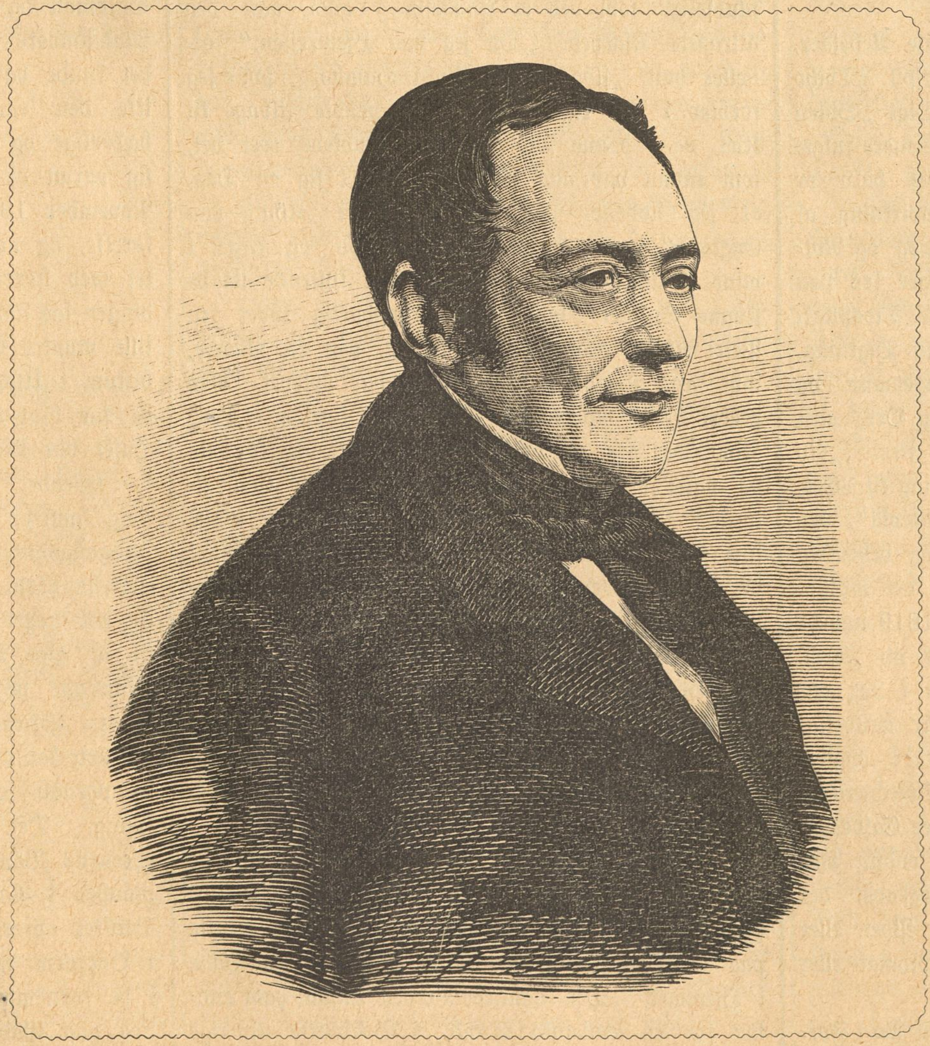

J. L. Heiberg.

Johan Ludvig Heiberg fødtes i København den 14. December 1791 som eneste Barn af Forfatteren P. A. Heiberg og hans unge Hustru Thomasine Christine Buntzen. Det var begavede Forældre at tage Arv efter. Faderen indtog som Digter og politisk Skribent en fremragende Plads i Datidens Frihedsbevægelse, og Moderen vandt mange Aar senere et anset Navn som Forf. til „En Hverdagshistorie". Barndomshjemmet var livligt, et yndet Samlingssted for frisindede Politikere og Digtere, men opløstes, da P. A. Heiberg i Aaret 1800 blev landsforvist for Overtrædelse af Presselovgivningen og derpaa drog til Paris. Hans Hustru fulgte ham ikke, men søgte Skilsmisse og indgik nyt Ægteskab med den svenske Baron Ehrensvärd, der havde deltaget i Sammensværgelsen mod Kong Gustav den Tredje og nu levede her i Landet under Navnet Gyllembourg. Efter Faderens Ønske, var den unge Heiberg bleven optagen i Rahbeks Hjem paa „Bakkehuset", men tilbragte her kun et Par Aar, kom derpaa til at bo hos en Slægtning og vendte endelig tolv—tretten Aar gammel tilbage til sin Moders Hus, der atter ved hendes andet Ægteskab var blevet Samlingsstedet for en Række af Tidens aandfulde Mænd, deriblandt Baggesen, Weyse, Oehlenschläger, Medlemmer af Gyllembourgs fornemme Slægt o. fl. Alt i alt var Heibergs Barndom derfor lykkelig. Hvad han havde tabt i sin Fader, søgte Moderen og Stiffaderen med klog og kærlig Omhu at erstatte, og Hjemmets udvalgte Omgangskreds øvede en aandsvækkende og modnende Indflydelse paa ham, som kun falder i de fæes Lod, og som for hans senere Liv maatte faa stor Betydning. „Hvad der upaatvivlelig har haft en afgørende Indflydelse paa min

hele Retning" — siger Heiberg som ældre — „er den for unge Mennesker usædvanlige Lejlighed, jeg fra min tidligste Barndom har haft til næsten udelukkende at bevæge mig i det mest dannede og ikke mindre i det fornemme Selskab og mellem Udlændinge." Efter at han omhyggelig forberedt var bleven Student 1809, og Aaret efter havde taget anden Eksamen, foretog han sin første Udenlandsrejse, der førte til et længere Ophold i Stockholm. Hjemkommen lagde han sig efter Lægevidenskaben, men syslede tillige med Naturkyndighed, Mathematik, Astronomi, Sprog og Poesi; med sin livlige Aand kunde han vanskelig give noget enkelt Fag Fortrinsret. Han følte sig stærkt greben af Oehlenschlägers Ungdomsdigtning, af spansk og italiensk Romantik, som han flittig dyrkede, og med de beundrede Mønstre for Øje nedskrev han selv flere digteriske Forsøg, som hans udviklede Selvkritik dog i flere Aar holdt tilbage. Først ved Juletid 1813 udgav han under Fællestitelen „Marionettheater", de to Dramaer „Don Juan" og „Pottemager Walter", der ved deres gækkende Komik og lyse Romantik indeholder Spiren til hans senere Digtning. Selv siger Heiberg, at den „barnlige Aand gaar mer eller mindre synlig gennem disse tvende Digtninge," og Oehlenschläger fremhævede endmere dette Fortrin, da han i følgende Strofer lykønskede sin unge Digterfælle:

„Den er til Kunstner og til Digter baaren,
som følger tro Naturen og dens Røst,
som tidlig sfænker Haabets Grønt i Vaaren,
i Somren Blomster, saftig Frugt i Høst.
Den unge Vismand og den gamle Sværmer
sig aldrig Helligdommens Tempel nærmer.

Med Barnligheden sig vort Liv indvier,
Kunst kender ej Uskyldighedens Tab.
Begynder han med lette Fantasier
og svinger sig til kraftig Lidenskab —
selv maa dog Digteren bestandig være
ej Barn, men holde Barnlighed i Ære."

Omtrent samtidig med de nævnte Arbejder, havde Heiberg skrevet det idylliske Skuespil „Tycho Brahes Spaadom", hvori det skønne Digt „Solen sank bag grønne Lund," forekommer. Senere fulgte det romantiske Skuespil „Dristig vovet halv er vundet", bleven til under stærk Paavirkning af spanske Forbilleder, og Komedien „Julespøg og Nytaarsløjer", som med Vid og Lune hugger løs paa Romantikens Udvækster, der paa dette Tidspunkt kom ret frodig til Syne i Ingemanns Digtning. Grundtvig traadte i Skranken for Ingemann og værgede sin Ven med hvasse og syndige Ord, men Heiberg blev ikke Svar skyldig og skrev „Ny A—B—C—Bog i en Times Undervisning til Ære, Nytte og Fornøjelse for den unge Grundtvig", ved hvilken han viste sig som en vittig og behændig Polemiker. Kort efter udgav Heiberg det mythologiske Skuespil „Psyche", og i Januar 1819 naaede „Tycho Brahes Spaadom", i en delvis ny Form, frem paa Scenen. Let og halvt som i Leg var disse Digtninge blevne til mellem andre aandelige Sysler. Thi Heiberg havde ingenlunde opgivet sine lærde Studier. Han havde taget Doktorgraden for en Afhandling om den spanske Digter Calderon, havde oversat latinske Digte, men var endnu med Hensyn til sit egentlige Livskald en søgende, der „ikke selv vidste, om han vilde være Poet eller Æstetiker, Læge eller Naturforsker, Diplomat eller Landmaaler."

Med kongelig Understøttelse drog han saa i Foraaret 1819 til Paris, hvor han tog Ophold i tre Aar. Hans landsforviste Fader, som boede her, tog sig med Varme af ham og indførte ham i politiske og literære Kredse. Men ogsaa her droges Heiberg til flere Sider: „Snart studerede jeg Naturhistorie, som om denne skulde blive mit Fag, snart Theatret, som om jeg forudsaa, at jeg vilde blive Theaterdigter, snart endelig Musik, som om det var min Bestemmelse at fortjene mit Brød ved denne Kunst." En Tid gav han endog Undervisning i Guitarspil og fik saa mange Elever, at han havde sit Udkomme derved. Skuespillet „Nina" er Heibergs eneste digteriske Arbejde fra Opholdet i Paris, og hermed er egentlig hans Ungdomsdigtning afsluttet. Den havde indbragt ham Anerkendelse fra Baggesen og Oehlenschläger og nok saa lystig drevet Gæk med andre af Tidens Modefattere. Det var en munter og spillende Digtning, beherfket i Formen og rig paa Vid, Ynde og Naturlighed, men ved Siden deraf lidt for flygtig og spredt og besad ikke nok af dramatisk Handling og Karakterdybde til at fastholde Publikum.

Endelig i Aaret 1822 maatte Heiberg sige Paris Farvel, idet han udnævntes til Lektor i dansk Sprog og Literatur ved Universitetet i Kiel. Hans Moder, som imidlertid var bleven Enke, fulgte med ham og styrede hans Hus i de tre Aar, han blev her. Fra første Færd var han utilfreds med sin Stilling blandt tyske Professorer og holstenske Studenter, men den medførte det gode, at han samlede sine Evner om enkelte Fag. Han skrev paa Tysk et Par videnskabelige Arbejder om dansk Sprog og nordisk Mythologi, nærmest til Brug for de studerende. Størst Betydning fik Kieler-Opholdet dog ved at føre Heiberg ind paa et ordnet filosofisk Studium, navnlig af den store tyske Filosof Hegels Lære, der paa dette Tidspunkt vakte Opsigt rundt om i Europa. Han studerede Hegels Skrifter, drog til Berlin for at høre Mesterens Forelæsninger, fordybede sig med sin smidige Aand atter og atter i Systemet, uden dog at finde det Stade, hvorfra han kunde overskue den hele Tankebygning. Det var en Tid fuld af Grublen og Gæring. Da pludselig, som ved et Aandesyn, vandt han den attraaede Klarhed. „Da jeg paa Hjemrejsen," fortæller han, „slog mig til Ro i Hamborg, hvor jeg forblev i seks Uger, inden jeg vendte tilbage til Kiel, og i denne Tid bestandig grublede over det, som endnu var mig dunkelt, traf det sig en Dag, at jeg siddende paa mit Værelse i „König von England", med Hegel paa mit Bord og Hegel i mine Tanker, og paa samme Tid lyttende til de skønne Salmer, som næsten uophørlig lyder fra Petri Kirkes Sangværk, pludselig, paa en Maade, som jeg aldrig før eller siden har oplevet, blev grebet af et momentant indre Syn, ligesom et Lynglimt, der med et oplyste den hele Region for mig og vakte i mig den mig hidindtil skjulte Centraltanke." Fra dette Øjeblik stod Systemet i alle sine Omrids klart for Heiberg, han havde fattet det i dets inderste Kærne og ansaa dette Gennembrud for noget nær det vigtigste, der var timedes ham i Livet, thi det gav ham en Ro, en Sikkerhed, en Selvbevidsthed, han aldrig før havde kendt. Kort efter udgav han et Skrift „Om den menneskelige Frihed" og indførte dermed den hegelske Filosofi i dansk Aandsliv, hvor den senere fik betydelig Magt.

Efter næsten seks Aars Fraværelse aflagde Heiberg i Forsommeren 1825 et Feriebesøg i København; han var ked af Opholdet i Kiel, og tænkte paa ved Forfattervirksomhed at bryde sig en Bane i Hjemmet. Den dannede Verden ansaa ham endnu for en øvnefuld Mand, i Besiddelse af rige Kundskaber, fint Sans, et stort Formtalent; men hans Ungdomsdigtning var halvvejs glemt, og mindst anede det Folk, at Heiberg skulde vende sig til Theatret og snart som ingen anden dansk Digter faa Folket i Tale. Det stod i hine Aar sørgeligt til med den danske Hovedscene. Siden Holbergs Dage var der kun skrevet et Par enkelte Komedier herhjemme, som duede noget, Traditionen fra den store Mesters Tid var glemt, og Theatret levede udelukkende af fremmed Kost, mest vamle tyske Stykker, uden Værd og uden Berøring med dansk Aandsliv. Vore to store dramatiske Digtere, Holberg og Oehlenschläger, spilledes saa godt som ikke. Smagen var i Forfald, og ved den idelige Fremstilling af tyske, spanske og franske Skuespil, var der hos Publikum fremvokset en formelig Foragt for al hjemlig Komediedigtning. Ingen saa klarere, hvor ynkeligt det stod til end Heiberg, men heldigvis var heller ingen bedre udrustet til at bringe Orden i det „barbariske Kaos". Den Plan, der modnedes hos ham under Besøget i Hjemmet, gjaldt intet mindre end Genfødelsen af den nationale Komedie. Dog en Komedie i den Holbergske Stil vilde næppe slaa an, saa fordærvet som Folkets Smag var bleven, og for saa vidt mulig at komme denne i Møde, valgte Heiberg som Overgangsform Vaudevillen, en Kunstart, han havde haft rig Lejlighed til at studere i dens Hjemstavn, Frankrig. Ved Vaudeville forstaas et Lystspil, bygget over daglige Forhold, med let antydede Karakterer, muntre Situationer, et livligt og vittigt Replikskifte, hvis Tale hyppig glider over i Sang efter velvalgte Melodier, saa hele Lystspillet bliver som Heiberg udtrykte det „en tæt Forening af Ord og Toner." Men sligt var aldrig set eller hørt paa Theatret herhjemme, og saa snart det rygtedes, at Heiberg tænkte paa at skrive en Vaudeville, rejste Theatrets og Smagens Vogtere en sand Storm imod ham, nedrakkede hans Talent, fremsatte Opdigtelser om hans private Liv og Vandel, og selv den gamle skikkelige Rahbek, Heibergs Plejefader, kaldte Vaudevillen for Gøglespil. Ved Efteraarstide havde Heiberg sin første Vaudeville „Kong Salomon og Jørgen Hattemager" færdig. Hans Modstandere var imidlertid heller ikke ledige, og det kunde haft lange Udsigter med Opførelsen, hvis ikke den ene af Theatrets fire Direktører, den hæderlige og fordomsfri Jonas Collin, havde taget sig varmt af Heiberg og hans Sag. Den 28de November 1825 kom Vaudevillen endelig til Opførelse, og næppe er nogen Forestilling bleven imødeset med større Forventning. „I Huset var Spændingen saa stor" — fortæller Overskou — „at det lille muntre Stykke, der gik foran, kun satte Publikum i Utaalmodighed, og at de spillende maatte ile for blot at faa Ende paa det; og uden for Huset var Begærligheden efter at erfare Udfaldet saa levende, at der henimod Forestillingens Slutning samlede sig en betydelig Menneskemasse ved Indgangsdørene." Opførelsen bragte Heiberg den stolteste Sejr. I Forstningen forholdt Publikum sig vel noget tavs, ingen turde ret være den første til at give Anerkendelsen et højlydt Udtryk, men glimrende udført som Vaudevillen blev, slog dets muntre Skæmt og Satire snart an, dets skælmske Viseord fandt Sangbund til alle Sider, og Latter, Bravoraab og Klappen brød frem Gang efter Gang. Det nyttede ikke, at Kritiken talte om Scenens Vanhelligelse ved slige Fjællebodsløjer, om Raaheden i Vaudevillens Optrin, usømmelig Satire, Stykket opførtes atter og atter for fuldt Hus, fandt i Bogform rivende Afsætning, dets Viser modtoges i de fornemme Selskabssale og lød ved Børnenes Leg paa Gaden — den danske Komedie var genfunden.

„Jeg havde den Fornøjelse at se" — siger Heiberg i et berømt Forsvarsskrift „Om Vaudevillen",

som han senere udgav — „at mine Forsøg vandt almindeligt Bifald, og at de, hvad her var Hovedsagen, fik en Popularitet, som maaske siden Holbergs Tid endnu ej var blevet noget Skuespil til Del. Min første Vaudeville, som var og burde være den mest populære, behagede ikke blot Hoffet og de højere Cirkler, men den blev sungen paa Gadehjørnerne og i Kælderne og skaffede Theaterkassen en Indtægt, selv fra den Klasse, som aldrig eller sjældent besøger Komedien, medens tillige en stor Mængde dannede Mennesker, som i mange Aar havde trukket sig tilbage fra Theatret og dets Interesser, forførtes ved dette Stykke til at komme tilbage, og da de havde set det een Gang, vilde de se det tiere; dette gav dem Lyst til at se de følgende Vaudeviller, og herved ledtes de til ogsaa at se Forestillinger af andre Stykker, saa at et stort Publikum (og vist ikke det sletteste), som allerede forlængst havde forladt Theatret, nu blev vundet tilbage for dette, til Fordel ikke blot for dets Kasse, men ogsaa for dets Ære. Det er ikke Praleri, men ligefrem et Faktum, at jeg, da min første Vaudeville endnu var ny, blev paa Gaden og andre offentlige Steder anholdt af Folk, jeg aldrig havde set, men som takkede mig, fordi jeg endelig havde givet dem Anledning til at more sig i Theatret, og at jeg af Folk af de lavere handlende Klasser modtog Taksigelser, fordi min Vaudeville ogsaa til deres Profit lokkede fremmede fra Provinserne til Hovedstaden." Den store Lykke, hans Stykker gjorde blandt Folket, tilskrev Heiberg først og fremmest den heldige Tanke at indføre et dansk Skuespil, hvis Handling foregaar paa hjemlig Jord og fremstiller jævne danske Borgere. Han slaar fast, at „Publikum har faaet en ny Interesse for det lokalkomiske, og derved er Vejen til en ny Nationalkomedie bleven banet; og hvis vi derfor skulde faa et eller andet godt lokalt Lystspil, og samme skulde blive optaget med Bifald, saa tilskriver jeg mig en ikke ringe Del af Æren herfor og finder, at jeg har gjort Smagen en Tjeneste, som alle vore Smags-Prædikanters Hanegal ej er i Stand til at opveje."

B. E.

En Blækklat.

(Med Billede.)

Stiv har gamle Mo'er Birte aldrig været i Brugen af Pen og Blæk. Giv hende en Gulvskruppe eller en Støvekluд i Haanden og se hende saa vimse omkring i Stue, Køkken og Kammers, der er hun i sit Es og forstaar Tingen. Men Pen og Blæk! Ak, det er længe siden, Mo'er Birte gik i Skole, og desuden lærte man i hine fjerne Tider nok ikke synderlig at omgaas sligt. Med Alderen er det blevet rent galt. Pennen ryster i de gamle Hænder og tager de snurrigste Farter, og saa kniber det med at holde Tankerne samlede. Derfor opsætter Mo'er Birte Skriveriet saa længe som muligt; men i Dag gaves der ikke Frist længer. Mo'er Birte satte sig godt til Rette i Armstolen, Gaasepennen blev dyppet, og findigt og langsomt skred det frem med Brevet. Pennen slog mange Bugter, og Tankerne løb nu og da surr, men ligegodt syntes Mo'er Birte, der kom Mening deri, og en stille Stolthed lyste allerede bag Brillerne. Da, just som hun skal vende Brevet, kommer hun til at vælte Blækhuset, og en vældig Blækklat strømmer ud over de beskrevne Sider. Nu er Mo'er Birte i Vinden, en lille Klat skal jo gøre Brevet mere velkomment, men det kan ogsaa blive for meget af det gode, og med et tyngende Suk maa den uheldige Morlille til at begynde Brevet forfra.

Taterkonens Dreng.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat.)

Betragt engang det unge Menneske med den smukke Figur og det straalende Blik, læg Mærke til den levende, ufordulgte Tilfredshed, som staar præget i hans Aasyn, hans lette, svævende Gang, ingen aner, at denne ungdommelige Skikkelse er Rudolf — Taterkonens Søn.

Det var Falk, den rige, fremmede Godsejer, der nylig havde bosat sig i Egnen, hvis Liv han hin Aften havde reddet, det var denne, som tog ham til sig, lod ham bo i sit Hus, behandlede ham med Venlighed, en faderlig Kærlighed, som intet Maal, ingen Grænser kendte. Han underviste Rudolf, han læste med ham, arbejdede paa hans Dannelse med ufortrøden Iver, og Rudolf gjorde Kæmpeskridt i alt, fordi Naturen havde lagt Frøkornet i hans Sjæl til alle de ædle Egenskaber, Falk opelskede. Han hang ved sin Lærer med en mageløs Inderlighed, læste ethvert Ønske af hans Øjne og gjorde alt, hvad en dyb Taknemmelighed er i Stand til, for at gengælde den Velvilje, der blev ham vist.

Falk var for nogle Aar siden kommen fra Udlandet, han havde købt den store Gaard, han beboede, af en gældbunden Herremand, og bosat sig der. Alt paa Gaarden og omkring den havde efter hans Komme antaget en ny Skikkelse. Bønderne velsignede ham, han benyttede sin Rigdom til at gøre vel med, forbedrede Fæsternes Ejendomme, enhver trængende fandt i ham en deltagende og hjælpende Ven.

Han havde tilbragt en Række af Aar i Udlandet og kunde vel nu være henved halvtredstyve Aar gammel, hans Haar begyndte at graane, men det Liv, der straalede ud igennem hans tænkende, dybsindige Blik, modsagde ethvert Tegn paa den fremrykkende Alders Svaghed. Han havde i Begyndelsen af sit Ophold paa Herregaarden ikke ret kunnet finde sig i Stilheden og Ensomheden, som herskede der, han var vant til at færdes blandt Menneskene, vant til Virksomhed og Adspredelse. Efter at han havde truffet Rudolf og ved den daglige Omgang lært at kende de elskværdige Sider i det unge Menneskes Karakter, sluttede han sig nærmere til ham; desuden havde Skæbnen bestemt ham et andet Væsen, til hvilket han endnu skulde knytte sig inderligere.

En Mil sønden for Mastrup, saaledes hed Falks Gaard, laa en stor, vidtløftig Ejendom, som tilhørte en Oberst Taaning, en aldrende Mand, der efter at have taget sin Afsked fik i Sinde at begrave sig og sine Laurbær ude paa Alheden. Denne Taaning befandt sig i særdeles mislige Omstændigheder, da Falk kom til Egnen, hans Gaard var forgældet, Jorderne udparcellerede eller pantsatte, Kreditorerne aflagde hyppige Besøg hos Obersten, og lod ham paa den høfligste Maade vide, at de om kort Tid saa sig nødsagede til at gøre Indførsel og Eksekution i Ejendommen, hvis han ikke betalte, hvad han var dem skyldig.

Falk fik dette at vide; han vidste, at Taaning til Dels selv var Aarsag i de uheldige Forhold, han befandt sig i, men han besluttede desuagtet at tilbyde ham sin Hjælp og tog over til Obersten. Hans Tilbud modtoges med Glæde. Taanings Kreditorer blev betalte, og Falk velsignedes af sin taknemmelige Skyldner.

Oberstens Hustru var for nylig død, han førte nu, i Selskab med sin Datter Clara, et trist og kedsomt Liv og ønskede intet heller end at fortsætte det stiftede Bekendtskab med sin Velgører. Clara var et smukt, uskyldigt Barn, en fin og smægtende Natur, der laa noget uimodstaaeligt fængslende i hendes store og mørke Øjne, i det Smil, som legede omkring hendes Læber. Hun var en sjælden Blomst paa den jydske Hede.

Clara var kun sejsten Aar gammel, da Falk lærte Familien at kende. Han havde besøgt de glimrende Saloner i Paris, set Damer i Besiddelse af alt, hvad Skønhed og Kunst formaar at skænke sine Yndlinge; han havde besøgt Italien, det Feland, hvis Blod er Ild, hvis Hjerters Pulsslag er Kærlighed, han var bleven rolig og kold lige overfor alle disse Tryllerinder, nu saa han Clara, den stille, fordringsløse Pige, som ingen Kunst, intet Koketteri laante nogen Ynde, han elskede hende.

Han elskede hende, og hans Følelse var ikke nogen vild lidenskabelig Opbrusen, der som et Stjerneskud tændes og slukkes igen; en levende, dyb Erkendelse af hendes Værd befæstede hans Tilbøjelighed, en Kærlighed, hvis Grundlag var Agtelse og den Beundring, som den unge Pige indgød enhver, der kom i hendes Nærhed.

Falk besøgte nu meget ofte Taaning, han blev til sidst næsten en daglig Gæst i Huset. Obersten saa det med Glæde, han fattede Grunden til disse hyppige Besøg og fandt, at Naboen kunde være et særdeles passende Parti for hans Datter, Falk var jo rig, meget rig, det var i Faderens Øjne tilstrækkeligt; hvorvidt Claras Fremtid vilde blive lykkelig som den rige Mands Ægtefælle, var en Tanke, han ikke besværede sig med.

Falk friede, og Clara gav ham villig og uden Betænkning sit Ja, han var jo hendes Faders Velgører, hun havde allerede længe været et upaaagtet Vidne til hans Handlinger, hun hørte hans Bønder velsigne ham, det unge, uerfarne Hjerte slog af Henrykkelse ved den Tanke, at være elsket af denne ædle, forgudede Mand. Hun saa den Glæde, med hvilken hendes Fader velsignede denne Pagt, der var ingen, hun agtede højere end Falk, hvorfor skulde hun da ikke give ham sit Ja? Hvorfor skulde hun vægre sig ved at knytte sin Skæbne til hans?

Der var gaaet to Aar bort, siden Rudolf frelste Falk. Det var en smuk, stille Sommeraften i Slutningen af Juni Maaned. Rudolf var gaaet ud i Heden, efter at have tilbragt Dagen ved sine Studier; han var denne Aften i en usædvanlig nedtrykt Stemning, den dybe Stilhed og Fred, som hvilede omkring ham, fandt ingen Genklang i hans Bryst, han savnede noget, han var utilfreds med sig selv og længtes, uden at kende eller forstaa denne Længsels Maal.

Rudolf var gaaet ned igennem Landsbyen, han saa Tilfredshed og Munterhed udbredt blandt Bønderne, der, hvor før den blege Armod havde siddet

til Gæst i Hytterne, han velsignede Ophavsmanden til deres Lykke. Falk var hans Ideal, han stræbte i Handlinger og Tænkemaade at blive ham lig. Han gik ud af Landsbyen og fulgte Vejen, som drejer om til Thorsted Kirke. En sælsom Skikkelse kom ham i Møde og tiltalte ham med et „Guds Fred!" Rudolf standsede, han saa i Vejret, det var den gamle Tusse, hans Moder, som stod for ham.

Hun udstødte en spodsk Latter og slyngede sine nøgne Arme omkring hans Hals: „Kan du nu se, at jeg spaaede dig rigtigt og godt, den Aften vi sejlede over til Holmen, Lykken venter dig, og langt mere end du endnu har prøvet. Gør mig nu ogsaa en glad Aften; du har Penge, giv mig tre Mark, giv mig en Daler, saa gaar jeg ned i Nistoft Kro og drikker paa dit Vel, til en ny Kyse kunde jeg ogsaa trænge, Søn! se, denne er gammel og hullet som et Kornsold. — Jeg er dog din Moder!"

„Tys, ti stille!" sagde Rudolf hurtig og vendte sig bort fra hende, fordi han saa nogen komme hen imod dem. Det var Falk og Clara. De havde truffet hinanden ude paa Kirkegaarden, hun knælede paa sin Moders Grav, bad om hendes Velsignelse, den næste Dag skulde hendes Bryllup staa. Rudolf vidste, at hans Velgører elskede Taanings Datter, hele Egnen vidste det jo, han glædede sig ved at være Tilskuer af den Lykke, som Falks hele Væsen i den senere Tid røbede, men han havde hidtil kun flygtig set Clara. I Aften forestillede Falk ham for hende. En svag Rødme overfor hendes Ansigt, da det unge Menneske hilste; ogsaa paa ham øvede Synet af hende en Virkning, som ikke undgik Falks Opmærksomhed.

„Nu ved jeg det!" udbrød Rudolf, da han atter var alene og knugede Hænderne op mod sit Bryst, „et eneste Øjeblik har opklaret alle mine Drømme. Det var hende, som stod for mig overalt, hende saa jeg i mine Drømme, naar jeg om Natten laa ude i Heden, det samme Udtryk, det samme venlige Smil; jeg har kendt hende længe, hun tilhører nu Falk, min Velgører, min Fader! jeg skal leve i hendes Nærhed."

„Tal sagte, min Dreng!" hviskede en Stemme ham i Øret, en Haand laa paa hans Skulder; da han vendte Hovedet til Siden, saa han Taterkonens rynkede Ansigt stirre sig i Møde.

Der var i dette Øjeblik noget uhyggeligt i hendes hele Skikkelse. Det spottende Udtryk i det gulbrune Ansigt, de smudsige Pjalter, som flagrede omkring hende — Rudolfs Træk viste tydelig den Følelse, hun indgød ham. Hun syntes ikke at agte derpaa. „Hvorfor saa nedslaaet?" udbrød hun med en dæmpet Stemme og saa til Siden for at iagttage, om nogen lagde Mærke til dem. „Hvad nytter det at klage? Du holder af det fine Pigebarn, vel muligt, du har set hende i dine Drømme, som du siger, kanske ogsaa lysvaagen; hun er nu den rige Mands Brud, i Morgen skal jeg danse paa hendes Bryllupsfest, hvad gør saa det? Hold kun af hende og læg mærke til mine Ord: Du er ung og køn, har et glat Ansigt, den anden er gammel og vissen — hvem tænker du, hun lider bedst af jer to?"

„Ti stille!" raabte Rudolf. „Du er en Djævel, dine Ord er Galde og Gift for mig. Der har du Penge! der! En Kyse skal du faa en anden Gang, gaa nu — gaa din Vej, jeg vil være alene."

„Godt, min Fugleunge!" sagde Tusse, idet hun tog Pengene, han gav hende, „jeg gaar ned til Kroen og drikker paa din og Pigebarnets Lykke, I to er dog skabte for hinanden. Jeg siger ikke mere."

Mødet.

Den gamle forlod ham og gik hen over Heden, Rudolf vendte drømmende og tankefuld hjem.

Saa kom den næste Dag, Falks Bryllup blev holdt. Thorsted Kirke var pyntet med Kranse og Hvedeblomster, og flere Timer før Vielsen var den fyldt med Omegnens Beboere, der iførte deres bedste Dragter strømmede sammen. Brud og Brudgom knælede for Præsten, de vekslede Ringe, Ceremonien var endt, og Baandet, som gjorde Clara til Falks Hustru, var knyttet. Lykønskninger og Velsignelser lød dem i Møde fra alle Sider, medens de, fulgte af Mængden, forlod Kirken og steg til Vogns. Men inde i en af Sidegangene stod Rudolf, hans Blik dvælede ved Clara, saa længe hun var tilstede; da hun gik bort, og han blev alene, svandt hans fremkunstlede Ro, hans Kinder brændte; han foldede sine Hænder og bad om Lykke og Velsignelse for Falk og hende.

Om Aftenen gik det muntert til paa Mastrup. I Gaarden var Omegnens Bønder forsamlede, de drak, dansede og sang, og oppe paa Slottet sad Falk med et glædestraalende Aasyn ved Claras Side. Hun var smuk, saa henrivende ud denne Aften, med det brudelige smægtende Ansigt, og den fine, slanke Figur; hendes henrykte Ægtemand lyttede til den Ros og Beundring, Gæsterne ydede hende. Ogsaa Rudolf var tilsyneladende munter og tilfreds; ingen af de tilstedeværende anede det Oprør, som bevægede hans Indre. Oberst Taaning, Claras Fader, udbragte saa mange Skaaler og Ønsker for det nygifte Pars lykkelige Fremtid, at Jord og Himmel blev til et for hans svømmende Blik.

Claras tidligere Liv var gaaet bort i Ro og Fred. Hendes Ønsker og Tanker havde hidtil bevæget sig i en munter Drømmeverden, ren og uskyldig, hun kendte kun Sorgen som en flygtig, forbiilende Sky paa Glædens Himmel. Hjertets Kampe, Lidenskabernes Storme var hende aldeles fremmede, hun mente, at det vilde vedblive saaledes. Hun havde ikke forstaaet Forholdet til Falk anderledes, end at hun skulde agte ham og være ham hengiven med en ubetinget Troskab. Det var hun ogsaa. Falk besad hendes højeste Agtelse, men den unge Kvinde lader sig ikke tilfredsstille med blot at kunne agte den Mand, hendes Fremtid er knyttet til. Hjertet har ogsaa sin Stemme, sine Rettigheder, og Clara elskede ikke Falk. Hun var ung, deres Begreber og Fordringer var ikke de samme, der laa noget længselsfuldt, noget sværmerisk i hendes søgende Øjne, som tydede paa, at hun allerede begyndte at fatte, hvad hun savnede, og der kom noget stift og fremmed i hendes Forhold til Falk, som vidnede om, at de ikke passede for hinanden.

Rudolf var et varmt, letvakt Gemyt. Allerede fra den første Aften, han saa Clara gaa bort fra Kirkegaarden, ledsaget af Falk, havde en uforklarlig Følelse draget ham til hende, hvor meget mere maatte da den daglige Omgang virke? Han nærede en Lidenskab for hende, hvis Styrke han undertiden selv studsede over; men han skjulte den med Omhyggelighed og troede den ubemærket af alle, og dog forstod Falk ret godt at forklare det talende, beundrende Blik, der i upaagtede Øjeblikke dvælede ved Clara. Hun var den eneste Kvinde, han hidtil var kommen i Berørelse med, den første, den eneste, der havde vækket alle de slumrende Følelser, hans Hjerte gemte.

(Fortsættes.)

Halvingskarlen fra Middelfart.

Af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Fjenderne lod sig nu snart til Syne ved Bæltets Kyster. Allerede Dagen efter Dragonernes Overgang besatte de Fredericia Fæstning, den var opgivet af de Danske, og den 3dje Maj blev Snoghøj besat med en større fjendtlig Styrke, der opførte Kanoner paa Bankerne og beskød tre Kanonbaade, der laa i Bæltet, og som besvarede Kanonaden. Der fyredes flere hundrede Skud i Løbet af en Time. Vinduerne i Middelfart klirrede, og Jorden rystede, men nogen væsentlig Skade gjorde den heftige Skydning ikke, og efter en Times Tid holdt Fjenden pludselig op og kørte sine Kanoner ad Kolding til. Paa dansk Side var der hverken døde eller saarede, og for Middelfart havde denne Begivenhed intet videre at betyde, end at den nære Skydning indgød Folkene Skræk, da Kuglerne jo godt kunde række over Bæltet.

Baade den jydske og den fynske Kyst af lille Bælt var nu ogsaa fremdeles Skuepladsen for betydelig krigersk Uro; værst blev det dog den 8de Maj, da Kaptajn Sten Bille harmfuld over at se det tyske Flag vaje fra Kastellet i Fredericia, løb ind i Bæltet med Damskibet Hekla og 6 Kanonbaade, hvormed han lagde sig i Møllebugten og skød Kastellets Bygninger i Brand. Derefter trak han sig tilbage. For at hævne sig skød Tyskerne paa Strib og afbrændte der nogle Huse. Derefter opførtes Kanonerne paa Bakkerne ved Snoghøj, og Middelfart By overøstes med Brandgranater og andre Projektiler.

En Blækklat.

Flere Huse kom i Brand. Skræk og Forvirring greb Befolkningen. Kvinderne ilede skrigende igennem Byen med Smaabørn paa Armene. Gaderne opreves og pløjedes i alle Retninger af Projektilerne, der borede dybe Huller i Stenbroen; faldefærdige Mure omstyrtedes. Vogne belæssedes med Bohave og med saarede Mennesker, og alt førtes ud paa Marken, og Folkene flygtede, de som flygte kunde. Jørgen Bødker sagde til Lise, at hun skulde se at skaffe en Vogn, det lovede hun, men saa snart hun kom ud paa Gaden, tænkte hun kun paa at frelse sit eget Skind og halede af Sted ud af Byen, det bedste hun kunde. Den gamle Bødker gik ogsaa ud for at faa Hjælp til Flytningen, men det var ingen let Sag, da Forvirringen og Travlheden var saa stor.

Imidlertid gik Nikke alene i Huset, hvor hun sammenpakkede Seng- og Gangklæder og andre Værdisager, for at det lige kunde være tjenlig til Flytning, naar Vognen kom for Døren. Skytsets Torden, de springende Granater og Tummelen ude paa Gaden indgød hende Rædsel, men hun vedblev sin Syssel, til det pludselig blev sort for hendes Øjne, og hun styrtede omkuld, ramt af en Granatstump i det venstre Knæ. Hun blev liggende uden Bevidsthed, til hendes Morfader kom hjem. Han sørgede nu for at faa hende bragt op til Okserade Skov, hvor der overnattede mange af Stadens Beboere, da de frygtede for en Gentagelse af Bombardementet. Siden bragtes Nikke op til Kassemosehuse, hvor hun blev modtagen med Kærlighed af sin Fader og sin unge Stifmoder, og hvor hun blev liggende under deres Pleje.

Den unge fromme Pige bar sine Lidelser med stor Taalmodighed, men hun, der havde arbejdet sig ind i den Tro, at hun var en unyttig og forskudt Skabning, som ingen brød sig om, og at hun helst maatte dø, fik nu Visshed om det modsatte, thi da man var kommen noget i Ro efter Bombardementet, var der mange ædle Kvinder baade af højere og lavere Stand, der sendte den harmløse Bødkerpige kærlige Hilsener og medlidende Tanker. Og hendes unge Stifmoder var slet ikke en saadan Hundjævel, som Lise havde søgt at skildre hende, men en venlig Kvinde, der gerne vilde gøre den saarede Pige alt muligt godt og skaffe hende al den Vederkvægelse, der kunde opdrives. Kurvemageren Lukas, der var glad ved at hans unge Kone dog syntes at kunne elske en af hans Døtre, var ogsaa villig til at bringe alle de Ofre, han formaaede for den syges Velbefindende, og gamle Jørgen Bødker tog villig Del med ham deri, og nu blev det vitterligt, at medens Lukas var en fattig Mand, var Jørgen det egentlig ikke, skønt han havde Ord for det. Han havde ment, at hans lille opsparede Formue skulde engang tilhøre hans Barnebarn, men nu lod han Tid efter anden smaa Summer komme fra Odense, for at hun kunde gøres til gode, medens han selv dvælede

hos hende for det meste. Lise kom der ikke; hun havde selv tiltraadt den Tjeneste hos Madam Gjeding, som hun havde tiltænkt sin Søster; men mere flittig end nogen Sinde besøgte hun Katrine Skræppens for at blive spaaet, og Kællingen kunde nu i Kortene paavise en Brudeseng til Lise og en Grav til hendes Medbejlerske, og begge Dele i den nærmeste Fremtid.

Henrik Agge kom ogsaa til Nikkes Sygeseng og bad om Tilgivelse for de Sorger, han havde voldt hende uden at ville det. Hun tilgav ham gerne, og da hun fik at vide, at alt i deres Forhold ikke var, som det var fremstillet for hende, men at Lise havde baaret usande Meddelelser fra den ene til den anden, saa syntes hun, der var ikke noget at tilgive, og i hvert Fald var det den barnagtige Sky, hun havde ytret for ham i hans blodige Skikkelse som Marsvinsjæger, der havde givet Stødet til deres Misforstaaelse.

„Men det er dog ogsaa godt for noget,“ sagde hun, „for derved har jeg vænnet mig til Tanken om at leve og dø i Enlighed, saa nu kan jeg bedre finde mig i Nødvendigheden.“

„Men der er jo ingen Nødvendighed. Med Guds Hjælp bliver du rask igen.“

„Nej, jeg bliver en Krøbling alle mine Dage, saa du kan ikke være tjent med mig; men jeg er glad ved, at vi alligevel kan være Venner, og at jeg af ganske Hjerte kan ønske, at du maa leve lykkelig med Lise, eller hvem der ellers bliver din Hustru.“

„Det bliver Lise aldrig, det bliver der heller ingen anden, naar det ikke bliver dig. Krøbling eller ikke Krøbling, skal du altid være mit Hjerte nærmest, saafremt du selv vil.“

„Ja, jeg vilde jo gerne,“ sagde hun; „men det gaar vist ikke saadan, for jeg kan aldrig blive, som jeg før har været, og jeg holder alt for meget af dig til, at jeg vil unde dig en halt Kone at slæbe gennem Verden med.“

Mod Slutningen af Maj drog Fjenderne ud af Jylland uden at give sig Tid til at faa de to Millioner Specier med, som de havde forlangt, og nu skulde de danske Tropper igen over til Halvøen. Henrik indfandt sig i Kassemose og tog det Løfte af Nikke, at hun nu vilde jævnlig skrive ham til og have fuld Tillid til ham. Et nyt Ægteskabsløfte vilde hun hverken give eller modtage, det skulde bero paa, i hvilken Grad hun kunde blive helbredet. Han drog jo da ogsaa i Krigen og i daglig Fare. Han var fremdeles med i adskillige mindre Sammenstød, og da Vaabenstilstanden indtraadte, vendte han tilbage til Fyn og fik kort efter Lov til at drage hjem til Middelfart for at lave Træsko og jage Marsvin.

Nikkes Tilstand blev snarere værre end bedre, og baade hun og hendes nærmeste begyndte at tro, at det dog blev Døden, kun for Henrik søgte hun at dølge sin Forventning. Da Tiden nærmede sig til Marsvinsjagten, spurgte han hende, om hun helst vilde, at han trak sig tilbage fra den. „Du gyste for mig eller væmmedes ved mig den Dag, du saa mig ved den blodige Haandtering; men jeg kan godt frasige mig min Tjeneste som Halvingskarl, hvis du helst vil det, jeg kan let tjene mit Brød paa anden Maade.“

„Ak nej, saa barnagtig er jeg ikke længer. Vær Halvingskarl, mens du maa være det, og bliv siden Lavsbroder, men du kan vel lige godt komme herop engang imellem.“

„Ja, det forstaar sig. Hver Lørdag er Fridag, og da skal jeg komme.“

Og saa talte hun Dagene og til sidst Timerne fraden ene Lørdag, til den anden, og han kom regelmæssigt og bragte hende Blomster og Frugter, og Morfaderen bragte hende lækre Sager i Overflødighed fra venlige og deltagende Husmødre i Middelfart, og alle var gode imod hende, og saa den sidste Lørdag før Jul bad hun om, at man vilde lade hende alene med Henrik. Da alle var gaaede ud, sagde hun: „Nu ses vi sikkert ikke tiere!“

„Jo vist saa! Tro dog aldrig sligt.“

„Jeg er vis i min Sag; men der er noget jeg vil forlange af dig: Jeg har baaret saa stor en Kærlighed til dig, at jeg har tænkt mere paa dig end paa Vorherre. Det er vist Synd, men jeg kan ikke fortryde det, men vil du ikke bede ret mindelig om Tilgivelse og Naade for mig, og saa ogsaa for dig selv — ja, bed for os begge, at vi maa samles i Himlen, vi som saa gerne vil være sammen. Og tænk saa ikke uvenligt paa min Søster! Jeg undrer slet ikke paa, at hun holder af dig, lige saa lidt som jeg undres paa, at jeg skal dø fra dig, for jeg er alt for dum og barnagtig. Derfor skulde jeg falde for Fjendernes Skud, der dog slet ikke var tiltænkt mig. Hun mente jo det samme om mig, og derfor tilføjede hun mig et andet Saar. Det ramte mig i Hjertet; men jeg har tilgivet hende. Tilgiv du hende ogsaa!“

„Naar du mener en saadan Tilgivelse, at jeg ikke længer er vred over hendes Løgn og Lumskhed, saa kan jeg nok love dig det, da mit Sind ikke er til at gemme Nag og Vrede; men hvis du mener, at hun skulde træde i dit Sted — —“

„Ja, det mener jeg, hun vilde saa gerne, og deri fortænker jeg hende ikke.“

„I det Stykke kan jeg dog ikke opfylde din Bøn, jeg haaber da ogsaa, du maa komme dig igen.“

„Det sker ikke, og Lise er i saa mange Maader fremmeligere end jeg baade i Dygtighed og Klogskab og Skønhed.“

„Jeg sætter ingen Pris paa hendes Fortrin, og hverken hun eller nogen kan erstatte mig min lille smukke og fromme Veninde. Hun endda allermindst, og derfor maa du ikke forlange det af mig.“

Hun laa tavs en Stund hen; da han spurgte, om hun var fortørnet, svarede hun Nej. „Naar det er dig saa meget imod, vil jeg ikke aftrygle dig noget Løfte, for den døde skal ikke lægge nogen Byrde paa de levende.“

Det gik, som hun havde forudsagt, at hun var død, før det blev Lørdag igen. Henrik røgtede fremdeles sin Gerning, men han var altid sørgmodig og stille. Da Krigen henad Sommeren brød ud, kom han selvfølgelig med, og han blev saaret i Slaget ved Isted, blev derefter ført over til Fyn, hvor han døde paa Lazarethet i Assens og blev efter sit eget Ønske jordet ved sin forudgangne Venindes Side.

Søster Lises Lumskerier blev bekendte i Middelfart, og hun kunde i Længden ikke holde sig der, saa hun maatte søge til en anden Egn, hvor hun dog ogsaa snart skaffede sig et slet Rygte, men til sidst skal hun dog være slaaet ind paa en bedre Vej og i sin hjemlige Egn, som hun atter søgte tilbage til, skal hun være død i en fremrykket Alder som et bedre Menneske, end hun i sine yngre Dage tegnede til at blive.

Den første Isbaad.

Af O. Danholm Nielsen.

Om vi nu skulde faa Istransport over Storebælt i Aar, ja, hvorfor ikke? Frosten tager jo godt fat, og selv om den engang imellem slipper Taget, saa køles Vandet af i hver Kuldeperiode, og lidt længere hen, naar „Dagene længes, og Vinteren strenges“, da skal der ikke meget til, før Isen tiltager med en forbavsende Fart og vokser lige saa meget i een Time, som den i Efteraaret under samme Kuldegrad vilde vokse i et helt Døgn. De gamle Sømænd og Fiskere vil gerne fortælle, at det er den fjorgamle Is, der kommer op igen fra Bunden, men det skal man ikke tro.

Det hænder jo næsten hver Vinter, at der paa Smaavandene erklæres Isblokade, mellem Sjælland og Møen, mellem Fyn, Thorseng og Langeland; men vi forstaar dog aldrig ret, at det for Alvor er „Isvinter“, før vi i Bladene læser, at Istransport er etableret mellem Korsør og Nyborg, det vigtige Led i den danske Trafiks Hovedrute. Naar det kommer dertil, da ved vi, at det er Vinter paa en Hals, og medens vi med stille Gru tænker paa disse Ture over det isfyldte Bælt, ønsker vi dog saa smaat, at vi engang kunde komme med paa en saadan eventyrlig Rejse — og komme godt over den.

Skulde det hænde, at der i Aar blev Istransport over Storebælt, da er alting allerede den Dag i Dag rede til Farten. Baadene er i Orden, og Mandskabet mønstret, og i samme Time som den regelmæssige Dampskibsfart indstilles, og Isbaadstransporten — det er dog vist det rette Navn — erklæres etableret, vil Baadene og deres Mandskab være paa Pletten.

Det var for nogle Aar tilbage, at vi paa et Hotel i Nyborg modtog Efterretning om „Isbrydernes“ Indstilling af Farten. Det var dengang „Absalon“ og „Fyn“, der forrettede Tjeneste som Brydere, og de gjorde det efter bedste Evne, til Tider næsten over Evne.

De to Dampere laa indefrosne paa hver sin Side af Bæltet, og Isbaadene maatte ud.

Postbudet bragte os denne Efterretning, og han kunde tillige fortælle, at der fra Fyns-Siden ikke vilde afgaa Post, før den fra Sjælland udsendte Isbaad var naaet over til Knudshoved. Isbaaden, medførende Hovedstadsposten, men uden Passagerer, var afgaaet fra Korsør om Eftermiddagen Kl. 2. Vejret var dengang klart, dog med Taageskyer i Horisonten, og Baaden kunde ventes til Knudshoved ved 8—9 Tiden.

I den sene Aftentime vandrede vi ud til Knudshoved for at se Baaden komme ind. Hvordan den skulde komme ind, var ikke godt at fatte, thi langs Kysten laa Isen sammenskruet og ophobet, saa der ikke var en Aabning eller glat Flade at øjne, og ude i Bæltet saa vi kun den blendende hvide, snedækte Is, gennemstreget af mørkeblaa Striber, der vel maatte være aabne Render.

Paa Telegrafstationen derude ved Knudshoved spurgte vi, hvor længe det vel kunde vare, inden Isbaaden fra Korsør kom ind.

Telegrafisten svarede hovedrystende: „Det kan jeg ikke sige, for jeg aner det ikke. Baaden afgik jo fra Korsør i Eftermiddag, og de siger derovre, at den gik rask udefter. Endnu fra Halskov kunde de se den, først kørende hen over Isen og derefter følgende en Rende, syd for Sprogø, men saa faldt det ind med Snetykning, og Baaden kunde ikke øjnes længer. Fra Sprogø havde man slet ikke set den, endnu ikke i denne Time, og det var lidt foruroligende, for Baaden skulde søge ind til Sprogø, dersom Luften blev usigtbar."

Vi ventede derude et Par Timer, men da der hverken hørtes eller saas noget til Baaden, tog vi tilbage til Nyborg.

Næste Morgen, saa snart det lysnede, var vi — det samme lille Selskab — atter paa Vejen til Knudshoved, og alle spejdede vi undervejs efter den ventede Baad. Var den allerede inde under Land, eller skulde den kunne øjnes?

Ingen Baad var indgaaet, og heller ikke var den til at se, skønt Snefoget var standset, og Luften saa klar, at man kunde se langt ud over Bæltet. Fra Sprogø var der indgaaet Melding om, at Baaden slet ikke havde været at se. I Nattens Løb var der af og til affyret Signalskud og ringet med den store Klokke. Nu i Morgenstunden havde Fyrmesteren været oppe i Taarnet, men Baaden øjnedes ikke.

Det begyndte at se foruroligende ud; en halv Dag og en hel Nat paa Rejse over og gennem Is i tolv Graders Frost — det var ikke Legeværk. Og Isen derude i Bæltet tørnede sammen, skruedes op og brød ind over den faste Land-Is med høje Brag.

Vi blev paa Knudshoved den hele Dag, havde slet ikke Lyst til at tage ind til Byen, for vi skulde og maatte dog høre, hvorledes det var gaaet med den Isbaad, med fem af Korsørs bedste Sømænd og Hovedposten om Bord.

Dagen gik, og der kom ingen Baad. Ængstelsen tiltog, thi saa længe kunde Turen aldrig vare, naar ikke særlige Uheld indtraf — og saa det, at Baaden ikke var set fra Sprogø. Det skulde nok vise sig, at en Ulykke var hændt.

Mørket faldt paa, den korte Skumring gik over til Nat, et Stykke Vej kunde der ses over Isdækket, men saa lagde Frosttaagen et tæt Slør over Bæltet. Der blev skudt, og der blev ringet, og Damperen, der laa indefrossen som Reserveskib, satte Damp op og peb af alle Kræfter for dog at gøre nogen Nytte, men der kom ingen Baad.

Ved Ottetiden — medens vi sad og spiste til Aften oppe i Restaurationen — kom en Mand farende og raabte: „Baad i Sigte!"

I flyvende Fart gik det ned til Stranden — derfra op til Højen ved Fyrtaarnet.

„Hvor? Hvor?" lød det fra os alle — der var jo intet at se.

Jo, derude, lige foran Taagetæppet, der kom noget bevægeligt mørkt til Syne. Nærmere og nærmere kom det, og snart kunde man skelne en Baad, der førtes frem over Isen. Inde fra Land var flere Søfolk ilet Baaden i Møde, og et Kvarters Tid efter at vi havde set den ude ved Taageranden, laa den inde ved Kysten.

Under Istransport: Passagererne stiger af Baaden.

Baadføreren gik i Land og modtoges af Chefen for Istransporten paa Fyns-Siden.

„Alt vel, Hr. Kaptajn," meldte han, „haard Tur, Snetykning, kom i Betryk mellem Skrue-Is og holdt ned efter Langeland, laa der og rodede i Nat, og saa fra det lysnede, har vi kørt og slaget

Under Istransport: Baaden hales over Isen.

os frem, til vi langede Knudshoved. Hun har været haard, Hr. Kaptajn, Nød-Rangsjongen har vi spist, men Postsækken er der."

Baaden blev halet op, og vi samlede os om Mandskabet. En velvillig Herre inviterede Besætningen paa en Hjertestyrkning oppe i Restaurationen, men Baadføreren lettede paa Huen og svarede:

„Ellers Tak, men vi er inte færdige endnu." Postekspedienten var tilstede, og det var med ham, Baadføreren først skulde ordne Sagerne.

Sømanden knappede Uldtrøjen op og fremdrog fra en Inderlomme „Stykfedlen", som han overgav til Postmanden.

„Vil De nu se, Hr. Postekspedient, om Tallet paa Sækkene stemmer, og om Baandene og Seglene er hele og uskadte."

Føreren saa med et Feltherreblik til de fire Kammerater, og de nikkede alle forstaaende til ham.

„Alt passer!" svarede Postmanden og kvitterede paa Stykfedlen, som Føreren atter gemte i Inderlommen.

„Ja saa, Kammerater," henvendte han sig til de andre, „saa kan vi lade Hvilen falde paa os og faa noget i Skrutten."

Sindigt og sløt fulgtes de op til Restaurationen, hvor der var dækket et pænt Bord til dem. Da de havde spist Suppen og Bøfftegen, kom Værten og meddelte, at Sengene stod rede til dem, for efter de 30 Timers Ophold paa Isen, maatte de være sengetidige.

„Aa, ja," sagde Føreren, „men dog alligevel — skulde De ikke kunne lave os en Kande Romtoddy og laane os et Spil Kort, for lidt Fornøjelse skal man da ha' ovenpaa Arbejdet, ikke sandt, Kammerater?"

„Forstaar sig, forstaar sig!" lød det i Kor.

Saa sad de raske Gutter og spillede Trekort og nippede til Toddyen en stiv Klokketime — og saa gik de til Køjs.

Det var fem Mand af den gode, gamle danske Race — gid den aldrig maa uddø!

Forfængelighed hos Forældre.

Naar man hører Mødre — og af og til ogsaa forstandige Fædre — tale om deres Børn, kunde man fristes til at tro, at hele den opvoksende Slægt bestod af lutter Genier og fremragende Dygtigheder og aandelige Lys. Med indtagende Beskedenhed og uden paa nogen Maade at ville prale med det, anfører de unge Mødre det hele som en uomtvistelig Kendsgerning og indvier de taalmodige Tilhørere i alle Beviserne for Guttens eller Gluttens Klogskab og Anlæg. Den treaarige Grisebasse, der tilklatter hver Stump Papir, han kan faa fat paa, bliver en stor Kunstner, den utrættelige Mester Næsvis bliver Forsker og Videnskabsmand, og den lille Per Brøvler bliver mindst Rigsdagsmand.

Det er en Kendsgerning, at der paa disse Børnenes første Livsytringer bygges Planer for hele Fremtiden. Folk, som ellers ikke mangler Klogskab, gør sig de forunderligste Forhaabninger og holder med utrolig Sejhed fast ved dem.

Men spørg Lærerne, da faar vi at høre, hvor sjældent det er, at et Barns Begavelse overskrider det sædvanlige Maal. I Almindelighed har hver Dreng og Pige gennem Skoletiden nok med at tilegne sig det Stof, der udkræves til nødtørftig Dannelse, og som da heller ikke er saa ubetydeligt. Ofte dukker den ydmygende Erkendelse op hos Barnet, at Begavelsen dog ikke kan være saa overvældende, som Fader og Moder indbilder sig, medens de dog vedblivende bygger Luftslotte paa dets usædvanlige Evner. Mener det stakkels Barn det nu ærligt med sin Kundskabssøgen, føler det som en moralsk Pligt at stræbe efter at naa den Højde, det dog instinktmæssig aner aldrig at kunne naa. En skjult Misundelse stiger frem mod lykkeligere stillede Kammerater, hvis Forældre er tilfredse, naar Børnene kommer hjem med pæne Vidnesbyrd, fordi de ved, hvor tykskallede deres Arvingers Hoveder er skabte. Hvordan skal det dog gaa!

Ja, ofte gaar det saaledes, at de unge Kræfter, naar der endelig aabner sig en svag Udsigt til, at Forhaabningerne efter umaadeligt Slid og Slæb skal begynde at indfries, svigter, og Jorden, som skjuler saa meget andet, maa ogsaa dække over et nyt Offer for — Forældres Forfængelighed.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jensen, Stege.)

Februar.

Det vedholdende milde Vintervejr har tilladt stadigt Arbejde i Haven; vi maa derfor have Ret til at gaa ud fra, at alt Efteraars- og Forvinterarbejde er besørget. Selv Udførselen af Gødning og Kompost har kunnet finde Sted i de rene Frostdage, vi har haft. Der kan nu være Tale om at foretage Ekstraarbejder. Blandt saadanne er et af de vigtigste Kulegravning eller Reoling. Ved denne bringes, som bekendt, lidt af Undergrunden op for at blive frugtbargjort ved Hjælp af Paavirkning af Lys og Luft samt ved Hjælp af Gødning. Derved forøges Muldjorden, men samtidig tilføres denne i mange Tilfælde ny nødvendige Stoffer, f. Eks., hvor Undergrunden er kalkblandet Ler. Man maa imidlertid passe, ikke at faa ret tykt Lag op af en leret — eller sandet — Undergrund, navnlig naar Jorden skal anvendes til mindre Planter som almindelige Køkkenurter, thi da vil Resultatet blive det modsatte af, hvad man tilsigter, hvis man ikke flere Aar i Træk kan tilføre den ny Overflade en god Del gammel Gødning, Kompost o. s. v.

En mere radikal Kulegravning tør i Regelen kun tilraades til Plantning af Frugttræer, Læ- og Hegnsplanter.

Jeg nævnte, at man, hvis man faar ret meget op af en „død" Undergrund, da maa være Herre over at kunne forbedre det opgravede Lag i tilstrækkelig Grad. Er man dette, saa kan en saadan mere gennemgribende Kulegravning være heldig. Jeg har saaledes bl. a. kulegravet til Rhabarber og Buske; der blev ført et forholdsvis ret betydeligt Kvantum Ler op, da Muldlaget de paagældende Steder var tyndt. Planterne vokser meget kraftigt til og yder stor Afgrøde, men Jorden har rigtignok ogsaa faaet tilført Masser af gammel Gødning, Vejskrab, Jord fra Ukrudtsbunkerne, Fejeskarn o. l. hvert Aar. Til et-aarige Kulturer vilde Jorden i de første Aar efter Kulegravningen ikke have været god at have med at gøre. Jeg har kulegravet og bragt en Del Ler op uden at tilføre noget som helst til Hvidtornhæk, plantet et-aarige Planter, heller ikke senere gødet, men Planterne voksede overordentlig frodigt og dannede paa faa Aar en høj Hæk. Jorden var Markjord i god Gødningskraft.

Hvor man nu imidlertid ser sig nødsaget til at tage fat paa Jorden af Hensyn til et-aarige Kulturer, der kan det tilraades at begynde med at afgrave et Spademaal, som tilligemed det derefter opskovlede lægges til Side. Derpaa lægger man Gødning ned i Grøften, graver det nederste Lag, hvorved Jord og Gødning blandes. Hvis Underlaget er Ler, tilfører man forinden Omgravningen Fejeskarn med Aske, Vejskrab, raadden Tang, Tørvejord, gammel Bark — alt foruden Gødningen. En saadan behandlet Jord vil i adskillige Aar give gode Afgrøder. Naar der saa engang bliver Trang til Forbedring, kan man uden Fare foretage egentlig Kulegravning.

I Februar er det Tid at begynde paa Anlæg af Drivbede, hvis man ønsker saadanne til tidlige Meloner, Agurker, Radiser, Gulerødder o. s. v. Man maa benytte saa meget frisk Hestegødning, saa at denne trods eventuel streng Kulde kan holde Jorden i Drivbedet varm. Saa snart den til Kulen førte Gødningsbunke har taget Varme, sættes den om og jævnes, Karmene sættes paa, Jorden kommes i, og Vinduerne lægges paa. Jorden maa i de første otte Dage daglig stikkes om, at den ikke skal brænde og derved blive ubrugelig. Derefter saaes de forskellige Slags, og man passer ikke at saa for tykt.

Saa snart Planterne viser sig, maa man ved Lys og fornuftig Luftgivning passe paa, at de ikke bliver forløbne, navnlig fordrer i saa Henseende Radiser — som alle korsblomstrede Planter — megen Paapassenhed d. v. s.: rigeligt Lys og rigelig frisk Luft.

Medens man saaledes ved Anlæg af Drivbede forbereder en lille Plet Foraar derude, maa man i langt højere Grad have det vaaragtigt eller sommerligt i sine Stuer. Enhver kan let nu have i Blomst: Hyacinther, Tulipaner, Crocus, Narcisser, Scilla.

Endvidere Primula, Cineraria, Margueriter.

Naar Hyacintherne, Tulipanerne og de andre Løgvækster har afblomstret, maa de ikke smides hen for Lud og koldt Vand, de bør vandes om end gradvis aftagende, indtil Bladene er visne, da kan de stilles af Vejen og passe sig selv, indtil man til Sommer tager dem frem for at plante dem i Haven siden hen. Roserne tages frem af deres Vinterkvarter, efterses, om Skaaret ligger rigtigt over Pottehullet, den øverste Jord afskrabes og erstattes med ny nærende, smaa uduelige Kviste fjernes, de kraftige studses, og Planten sættes til Lyset og vandes i Begyndelsen med Forsigtighed, siden, naar Blade er udviklede, rigeligere.

Reseda til Foraarsflor inde saas nu.

Fuchsier, Pelargonier og andre lignende Planter, der muligvis i Vinter har haft en tarvelig, men hidtil tilstrækkelig god Plads, tages nu frem, beskæres lidt og sættes til Lyset.

For Hus og Hjem.

Kørvelsuppe. En tynd Kød- eller Bensuppe jævnes med Smør og Mel, og Suppen hældes over en Kop meget fint hakket Kørvel, der ikke maa koges med. Naar der ikke bydes haardkogte, gennemskaarne Æg til Suppen, udrøres et Par Æggeblommer i Kørvelen og bagte Brødterninger bydes om paa et Fad.

*

I stærk **Varme** bevares Mælken sød, naar Krukken med Mælk eller Fløde anbringes i en Kasserolle kogende Vand og sættes over Ilden saa længe, til Mælken ser tyk ud paa Overfladen. Saa tages den straks op af Kasserollen og sættes paa et køligt Sted. Paa den Maade kan Mælk og Fløde holde sig over 24 Timer. Tilsætter man lidt Sukker, holder den sig i 48 Timer; men den maa paa ingen Maade ophedes til Kogepunktet, da den saa mister sin friske Smag.

*

Rødvinssauce til Fisk. Noget Fiskesuppe og et godt Stykke Smør jævnes med Mel, hvorefter man tilsætter et Glas Rødvin (eller sur Frugtvin), nogle hakkede Ansjoser og, om man vil, lidt Kapers.

*

Alle Vegne fra.

Mennesket og Ukrudtet. De nordamerikanske Indianere kalder den i Europa bekendte Glat Vejbred („Kæmper") „De hvide Mænds Fodspor". Og dette er virkelig en meget sindrig og paa skarpsindige Iagttagelser grundet Betegnelse. Hvor som helst der nemlig i det amerikanske Vildnis staar eller har staaet et Hus, beboet af Europæere, der finder man ogsaa sikkert den nævnte Plante, der ellers ikke forekommer noget Sted i Amerika. Ved denne Kendsgerning bliver paa ny den Erfaring bekræftet, at med Kulturplanternes Udbredelse følger Ukrudtet paa samme Maade, som Marodørerne følger Kulturfolket. Endnu den Dag i Dag betegner visse Ukrudtsplanter nøje de Steder, hvor de i Middelalderen til Europa indvandrede Folk slog sig ned eller lejrede sig i længre Tid. Senere er paa den anden Side Europæernes Hjem i den ny Verden mærket ved Burre og Brændenælder. I Sydamerika er de indvandrede Europæere efterfulgte af Hjulkrone, Storkenæb, Ager-, Stifmoderblomst og Gaaseurt. Lignende er Tilfældet i Ny-Zeeland og Australien. Paa samme Maade skal Pigæblet have fulgt Zigøjnerne fra Asien til Europa og herfra til Nordamerika. Zigøjnerne tilberedte nemlig af den nævnte Plantes Frø en berusende, ret giftig Drik og førte derfor stadig Frugten med sig.

×

Skæmt.

En Formodning. Naar man i Asien ønsker en Mand til Lykke paa hans Fødselsdag i 18 Graders Kulde, og ønsker ham tusinde Dage som denne, maa Fødselsdagsbarnet efter al Formodning være en Kulhandler.

Aandsnærværelse. Efter et vundet Slag red Frederik d. Store en Gang langs Fronten af sin Hær, da en ung Soldat, der havde udmærket sig i Slaget, traadte frem foran ham.

Frederik den Store, der ikke var nogen Ynder af fremtrædende Folk og lange Taler, rynkede Panden.

„Hvad vil han?" brummede han.

„Kun sige et Ord, Deres Majestæt," svarede den unge Soldat.

„Lad gaa, sig saa et Ord, men siger han to, saa lader jeg ham hænge."

Soldaten blev ikke forskrækket.

Han vilde bede Kongen om Forfremmelse og havde sin Ansøgning om Løjtnantspatent hos sig.

Han rakte Kongen Papiret.

„Underskriv," sagde han.

Kongen blev overrasket over denne Aandsnærværelse, og sagde til en General, der ledsagede ham:

„Den Mand vil ogsaa vide at hjælpe sig i Faren."

Og han underskrev Ansøgningen med det samme.

En slem Triumf. Patienten: „Jeg tror desværre, at jeg ikke er den eneste af Deres Patienter, der beklager sig over at De forsømmer dem, Hr. Doktor."

Doktoren: „De fejler jo næsten ikke noget, kære Mand, saa kan jeg ikke spilde min Tid med at løbe til Dem bestandig."

Patienten (vigtig): „Da er der dog de Doktorer, hvis Patienter aldrig beklager sig over dem."

Doktoren: „Ja, det ved jeg."

Patienten (der har talt, uden at sigte til nogen bestemt, kun for at drille sin egen Læge, spørger nysgerrig): „De ved det, hvem mener da De?"

Doktoren: „Dyrlægerne naturligvis, deres Patienter beklager sig aldrig over deres Doktor, ønsker De Adressen paa en af disse."

Patienten svarede ikke et Ord.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
Et „Klædningsstykke", ej af de moderne —
med det man bliver ikke just behændig;
men det er ofte ligegodt nødvendig.
Jeg det i alt Fald ej undværer gerne.
4 6 5
Det denne rart mod Fugtighed beskytter,
1 2 3 5
men ej mod dette just det øver Gavn.
5 6 2 1
Hvis disse alt for flittigt du benytter,
saa vil du sikkert ofte føle Savn.

J. J.

Rebus.

N Ø 1 L E E

M. J.

Opløsninger.

Bogstavgaade i Nr. 18: Et Føl — Løfte

Tændstik-Opgaven i Nr. 18: NESTVED

Udgravningsarbejde i Nr. 18: Alk — Stær — Struds — And — Due — Krage.

Rebus i Nr. 18: En Navneforandring.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Indhold: J. L. Heiberg I., af B. E., med Portræt. En Blækklat, med Billede. Taterens Dreng, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes.) Halvingskarlen fra Middelfart, af C. A. Thyregod, (Sluttet.) Den første Isbaad, af O. Danholm Nielsen, med 2 Billeder. Forfængelighed hos Forældre. Havebrug. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud.

Espeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 20. Søndag den 14. Februar. 1892.

J. L. Heiberg i sit Hjem, hvor Fru Gyllembourg oplæser en Novelle.

J. L. Heiberg.

II.

Uden lang Betænkning opgav Heiberg sin Stilling ved Universitetet i Kiel. Den søgende og gærende Ungdomstid var til Ende, han kendte sine Evners Styrke og Omfang og havde fundet sin rette Plads. Den første Vaudeville efterfulgtes i kort Tid af en forbavsende rig og ægte Produktion, der for bestandig gav den ny Digtart Hævd paa Scenen og stemplede Heiberg som en af Tidsalderens betydeligste Digtere. Det var i Efteraaret 1825, han havde maattet kæmpe for at faa sin første Vaudeville „Kong Salomon og Jørgen Hattemager" frem, og allerede faa Uger efter blev han opfordret til at skrive en ny Vaudeville i Anledning af Kong Frederik den Sjettes Fødselsdag, der skulde fejres paa Theatret. Han skrev da „Den otte og tyvende Januar," et noget svagt Arbejde, der bar Lejlighedsdigtningens Præg. Men endnu samme Vinter tog Digteren Oprejsning med „Aprilsnarrene eller Intrigen i Skolen", der vittigt revser Datidens kvindelige Skoleundervisning og med spillende Lune fremstiller det ungdommelige Elskerpar Hans Mortensen og Trine Rar. Skønt Kritiken atter optraadte mod Heiberg saa bidsk som nogen Sinde før, beskyldende ham for personlig Spot, gjorde Stykket dog umaadelig Lykke hos Publikum. Det samme var Tilfældet med den fjerde Vaudeville, „Recensenten og Dyret", der opførtes i Oktober 1826. I en ægte folkelig-dansk Ramme, der dannes af Dyrehavsbakkens Løjer og den lyse Bøgeskov, fremføres atter her en Samling, med rigt og overlegent Lune skildrede Typer, fra den københavnske Borgerstand, pudsige, elskværdige, naive og kantede Skikkelser, som kun ond Vilje kunde underlægge personlig Had og Satire. Rahbek skrev i sin Censur: „Da jeg finder dette Stykke under al Kritik, haaber jeg mig fritaget for at sige videre derom." Man forargedes over, at Heiberg gengav et folkeligt Forlystelsessted som Dyrehaven paa Theatret, og i Recensenten Trop var man sikker paa at gen-

kende en bekendt københavnsk Kritiker, Proft, en for øvrigt lidet agtværdig Person, der i sine betydningsløse Skriverier jævnlig angreb Heiberg. Men denne afviste syndigt Beskyldningen. „Jeg skal ikke nægte," siger han i Forsvarsskriftet „Om Vaudevillen", „at Taalmodigheden forgik mig, da man paaduttede mig, at have skildret under Navn af Trop en berygtet Smører, som jeg næppe vilde lade komme ind i min Stue, endsige fremstille for et stort og anstændigt Publikum og paa et kongeligt Theater . . . Thi jeg maa vel spørge enhver: hvad Lighed findes der mellem min Trop og hin berygtede Smører? De er begge naragtige Recensenter, men tror man da, at vi kun har een naragtig Recensent, eller skal Karakteren nødvendig hentydes paa ham, fordi han er den naragtigste? Thi paa dette Træk nær er de vel saa forskellige som Dag og Nat. Min Trop er en godmodig gammel Karl, som alle Vegne søger at stille til Rette, han er det bedste Menneske i hele Stykket . . . Han er med al sin Naragtighed en ærlig Sjæl, hvorfor Elskeren, som en honnet Student, ikke skammer sig ved at sidde hos ham og drikke et Glas med ham. Men hvor i Alverden kan man finde Lighed mellem ham og den berygtede? Jeg har aldrig i nogen Vaudeville skrevet nogen Rolle med større Forkærlighed end Trops, thi denne Karakter forekom mig selv at indeholde en original Blanding af Naragtighed og Elskværdighed." Paa Grund af de forud fælbede, nedsættende Domme, gjorde „Recensenten og Dyret" ingen Lykke ved den første Opførelse. Heiberg, der førte Kampen som en klog Feltherre, fandt da Tiden moden til et Hovedslag. Han standsede for nogle Maaneder Opførelsen af sine Stykker og skrev imens sit oftere nævnte Forsvarsskrift „Om Vaudevillen". Med lysende Klarhed og Vid imødegaar han her alle fremkomne Beskyldninger, paaviser den ny Digtforms nære Slægtskab med Holbergs Komedier og bestemmer dens Plads i Digtarternes Kreds. Skriftet vandt Publikums Forstaaelse. Det halvvejs vragede Stykke „Recensenten og Dyret" blev i en lidt ændret Form opført paa ny og hilstes nu med stormende Bifald. Heibergs Modstandere i Bladene brugte vel fremdeles mange vrede Ord, men uden Virkning. Vaudevillens Sejr paa den danske Scene var nu fuldstændig, og just „Recensenten og Dyret" blev i Tidernes Løb et af de Stykker, Publikum helst saa spillet, og endnu i de allersidste Aar har det — ligesom de bedste andre Vaudeviller — vist at besidde sin gamle Tiltrækningskraft.

Aar efter Aar bragte nu ny Vaudeviller fra Heibergs Haand: „Et Eventyr i Rosenborg Have", „De uadskillelige", „Køge Huskors", „De Danske i Paris" og „Nej" — det sidste fra 1836. Af disse indtager „De uadskillelige" en fremragende Plads i den hele Vaudevilledigtning, idet Satiren spænder videre end ellers, uden at tynge de mange komiske Optrin eller hæmme de ypperlige Karakterer. „Køge Huskors" er en frisk og nydelig Idyl, der lyser af et smittende Humør og glade Melodier. Det samme gælder om „Nej", der er lige saa kløgtigt udtænkt som aandfuldt og smidigt udført, og hvis Klokker Link den Dag i Dag hører til Scenens bedst kendte Figurer. I Flugt med Vaudevillerne maa endnu nævnes en Række Monologer (Enetaler), bestemte for Theatret: „Ja", Emilies Hjertebanken", „Grethe i Sorgenfri" o. fl. Heiberg havde ført sin Sag til Sejr. Den danske Skueplads var bleven renset for tyst Vammelhed og Svulst, den hjemlige Komediedigtning kom atter til Ære og stød snart ny og friske Skud, idet en Række unge Digtere H. Hertz, Th. Overskou, C. Hostrup o. fl. fulgte den af Heiberg angivne Vej og skænkede Scenen en Mængde ypperlige Sang- og Lystspil.

Imidlertid havde Heiberg begyndt en omfattende kritisk Virksomhed, hvortil hans Kundskabsfylde, hans Vid og smidige Pen gjorde ham vel skikket. Den Modstand, der havde rejst sig mod hans Vaudeviller, viste tilstrækkeligt, at der ogsaa paa det kritiske Felt var Trang til en Fornyelse, og atter her var Heiberg den rette Mand. Med Nyaar 1827 begyndte han sit berømte Tidsskrift „Københavns flyvende Post," der dels indeholdt poetiske Bidrag af forskellige Forfattere, dels Samfundsbetragtninger, men hvis Hovedformaal dog var den æsthetiske Kritik, hvormed Heiberg fulgte Theatrets og Literaturens Frembringelser. I de faa Aar, der udgjorde „den flyvende Posts" Levetid, opnaaede han en enestaaende Myndighed som Kritiker og Smagsdommer. Medens man hidtil havde kritiseret ud fra et personligt Skøn, satte Heiberg sig som Opgave at grundlægge en systematisk ordnet Kritik, der vel gav det personlige Skøn et vist Spillerum, men navnlig i alt vedrørende Digtningens Form dømte efter bestemte æsthetiske Love. Hans filosofiske Dannelse og klare Tænkning kom ham her ypperligt til Hjælp. I en livlig og klar Form, der blev forstaaet af alle, fremsatte han sine Anskuelser, og ingen stod saa højt, at de gik Ram forbi, naar Heiberg fandt Smagens Love krænkede. Den mest betydningsfulde Dyst fremkaldtes ved en kritisk Værdsættelse af Oehlenschlägers Digtning. Med stor Finhed paaviste Heiberg saavel Fortrin som Mangler ved hin Digtning, gjorde en Mængde ny Synspunkter gældende og trak Linierne for Digterens Begavelse. I alt væsentlig har Eftertiden underskrevet Heibergs Dom, naar han gjorde gældende, at det ikke var i Tragedien, men i den lyrisk-episke Digtning, at Oehlenschläger stod som den uopnaaede Mester; men denne Begrænsning tiltalte ikke Oehlenschläger selv, han troede sig netop størst som dramatisk Digter, og snart udspandt der sig en Fejde mellem ham og hans Venner, Hauch, P. Hjort og Wilster, paa den ene Side og Heiberg, delvis støttet af Hertz, paa den anden. Overfor Oehlenschläger selv, der slet ikke var anlagt for Polemik, havde den smidige Heiberg let Spil, nok saa hvast førtes Fejden med Hjort og Wilster, men Heiberg hævdede dog overlegent sin Plads som Sejrherre, og holdt tillige sit Sind saa frit for Nag og Bitterhed, at han til enhver Tid kunde sænke Kaarden for det virkeligt store hos Oehlenschläger, ja ved sin klare Kritik bygge et Værn derfor, som har holdt og endnu vil udholde mange Stormløb. „Københavns flyvende Post", der var standset med Udgangen af 1830, blev fortsat med „Interimsblade", 1834—37, hvorefter fulgte et nyt Tidsskrift „Perseus", der særlig skulde tolke den Hegelske Filosofi. Gennem disse Tidsskrifter øvede Heiberg ved sin Kritik og sine Betragtninger over literære, politiske og sociale Fremtoninger en mægtig Indflydelse paa Folkets hele Smag og Aandsretning. Han var uimodsigelig Tidens første Smagsdommer, og selv om han nu og da lagde for stærk Vægt paa Formen og den logiske Tankebygning, saa t. Eks. St. St. Blicher ikke uden Grund betegnede den Heibergske Kreds som „Formskærerlavet", saa satte hans Kritik just en Mængde ny Tanker i Bevægelse og dels fremkaldte, dels banede Vej for en Række af vore mest livsfriske og hjertevarme Digterværker. I Forbindelse med de nævnte Tidsskrifter maa fremhæves et Par rent videnskabelige Arbejder: „Udsigt over den danske Literatur" og „Ledetraad ved Forelæsninger over Filosofiens Filosofi eller den spekulative Logik," 1831—32, begge fremgaaede af hans Docentvirksomhed ved den militære Højskole. Han var paa samme Tid bleven udnævnt til Professor og noget tidligere til kgl. Theaterdigter. I 1831 havde han ægtet den unge Skuespillerinde Johanne Louise Pætges, der lige fra hun som ganske ung var optraadt i „Aprilsnarrene" — efter Heibergs egne Ord var dette Stykke hans første Kærlighedserklæring til hende — fik en stor og gavnlig Betydning for Samtidens sceniske Digtning. Deres Hjem, der i et og alt var præget af Kunst og Aand, blev Midtpunktet for den Kreds af Digtere og Skønaander, der i Heiberg saa deres aandelige Bannerfører. Her oplæste Fru Gyllembourg, der var flyttet sammen med Børnene, sine berømte Noveller, der fra først af offentliggjordes i „Den flyvende Post," her samledes Mænd som Hertz, Carl Bernhard, Martensen o. fl.

Heiberg havde dog ingenlunde lagt Digtergerningen paa Hylden, tvært imod, den gik smukt Haand i Haand med hans kritiske Virksomhed, optog ny Emner og affatte nogle af sine mest livsnærende Frugter. I 1828 indledede han med „Elverhøj" en romantisk Skuespildigtning, der maaske i endnu højere Grad end Vaudevillerne har vundet Folkets Hjerte. I „Elverhøj" dannes Baggrunden af Sagnets og Folkevisens Toner og stemmer hele den romantiske Handling til et blødt, festligt og ridderligt Digt om Livet i de fremfarne Tider. Langt mindre Værdi har „Prinsesse Isabelle", et romantisk Lystspil, der er stærkt paavirket af spanske Forbilleder og ej heller opnaaede synderligt Bifald. Derpaa fulgte i Løbet af Tretierne: „Alferne" og „Fata Morgana" og i 1840 „Syvsoverdag," der ikke uden Grund er bleven betegnet som den danske „Skærsommernatsdrøm". Særlig i det første og det sidste af de nævnte Skuespil viser Heiberg sit sceneske Mesterskab. Under Fantasiens dristigste Farter mærker man den fine lovbindende Magt; Handlingen, der stiger og daler som den muntreste Sommerleg, udfolder sig dog simpelt og naturligt af den bærende Tanke. Ægte romantisk er et Skuespil som „Syvsoverdag" ved sin Fremstilling af to Verdener, den sagn-fantastiske Middelalder og Nutidens gemytlige Spidsborgerliv, og beundringsværdig er den sindrige Maade, hvorpaa de er slyngede ind i hinanden og derved lader Poesiens Skær træde frem. I 1841 udsendte Heiberg en Samling „Ny Digte," der, skønt de viser hans Talent saa friskt og udviklingsdygtigt som nogen Sinde, dog mærkelig nok indeholder hans sidste betydelige Værker. Særlig berømte fra denne Bog er „De nygifte", en Romance-Række, der udmærker sig ved Indholdets Dybde og Varme, og den apokalyptiske Komedie „En Sjæl efter Døden". Denne Komedie hører til det vittigste, der er skrevet paa Dansk. En spillende Satire, en hvas Spot er her rettet mod Tidens Spidsborgerlighed og Selvgodhed i Politik, Literatur, kort sagt, i hele Samfundslivet og samler sig til en overlegen og aandsklar Dom over hele Tiden og dens moderne Bevægelser. Det var i den gærende politiske Frihebs Dage, og til denne stillede Heiberg og hans nærmeste Kreds sig paa mange Maader i Opposition — en Opposition, der med Fynd, men uden synderlig Overdrivelse kom til Orde saavel i Heibergs senere Digtning — hvortil ogsaa hører Satyrspillet „Nøddeknækkerne" fra 1845 og det smukke, anonymt opførte Skuespil „Valgerda" — som i hans Tidsskrifter „Perseus" og „Intelligensblade", der udgik i Begyndelsen af Fyrrerne. Heiberg stod i hine Aar som den unge Frihedsbevægelses dygtigste Modstander, og Kristian den Ottende ønskede endog at tage hans Pen i sin og Enevoldsmagtens

Tjeneste, et Hverv, som Heiberg dog afslog, da han fandt det uforeneligt med sit fribaarne Sind og sine selvstændige Anskuelser. Vel gjaldt Heiberg fremdeles for Tidens første Autoritet paa en Mængde af Aandslivets Omraader, og fra 1848 stod han i en Række Aar i Spidsen for den danske Nationalscene; men stedse hyppigere rejste der sig vægtige Stemmer snart mod hans æsthetiske Domme og mindre digteriske Arbejder, snart mod hans Ledelse af Theatret. Nu og da forskansede han sig vel bag den engang vundne Myndighed og var ej heller altid saa lydhør overfor Tidens berettigede Krav og overfor de unge opdukkende Talenter, som han havde været i sine unge Dage. Navnlig fandt han i P. L. Møller og — om end mindre — i M. Goldschmidt et Par Modstandere, der turde prøve Kræfter med ham. Saa trak han sig da mere og mere tilbage fra offentlig Virksomhed — til sidst ogsaa fra Chefstillingen ved Theatret, som han ombyttede med Censorposten — og søgte hen til Videnskabens stille Egne, hvor han i Ro kunde sysle med Opgaver, der allerede fra Ungdommen af havde ejet hans Kærlighed, saaledes paa Astronomiens Omraade, hvor hans Syslen affatte den astronomiske Aarbog „Urania“. Kun nu og da saas mindre Digte fra hans Haand, deriblandt de nationale „Gadeviser“ fra Krigsaaret 1848. Hans lyriske Digte udmærker sig alle ved en smagfuld Form og et ædelt, gennemsigtigt Sprog, men kun enkelte naar i digterisk Rang de bedste i vor Literatur. — Heiberg døde den 25de August 1860.

J. L. Heiberg hører ikke til de største Aander, han var større ved Smag end ved Geni, men ved sin næsten fuldkomne Udvikling af de Evner, han engang besad, blev han dog Skaber af en ny og særegen Kunstvirkning, en Tænker der bragte Klarhed og Orden, hvor der før havde raadet Dunkelhed og Forvirring. „Hans Indflydelse,“ siger P. L. Møller, „var overordentlig paa den dannede Samtid, paa hele den Minoritet, der udgør det egentlig Grundlag for et Folks Civilisation og aandelige Udvikling. I denne snævre Kreds var han som et Fyrtaarn, der spredte Lys og Klarhed til alle Sider, og gennem den vil han, medens den stadig mere og mere udvider sig, endnu vedblive at indvirke paa de følgende Generationer, naar de saakaldte populære Forfatteres Virksomhed forlængst er glemt og forsvunden. Thi Aandens Liv og Bevægelse stiger ikke som Jordens Vækster fra neden af opad, men glider som en himmelsk Dug fra oven ned over Menneskehedens Pyramide.“

Og lige saa varmt lyder det Eftermæle, som Chr. Winther satte Heiberg i et Digt, skrevet kort efter hans Død:

„Han var besindig, fin og kæk;
se Mundens Smil og læs i Øjet!
Var man forknyt, i disse Træk
man kunde se sig selv fornøjet.

Fra disse Læber aanded Sang
saa sød, at Taaren maatte stige;
naar deres kække Latter klang,
saa krøb i Skjul de taabelige.“

B. E.

Klippen og Græsfrøet.

Hvor sørgelig er dog min Skæbne,“ sukkede en mægtig Klippeblok. „Intet Græs eller Træ pryder mig, ingen Fugl kommer for at hvile sig paa mig, allerhøjest benyttes jeg af en eller anden grisk Rovfugl som Skjulested, mens den lurer paa sit Bytte. Min Skæbne er sørgelig!“

„Du har Ret, gamle Klippe,“ sagde en Fugl, der netop svævede hen over den; „men jeg kan ikke hjælpe dig. Du er aldeles bar, ikke engang et forvildet Græsstraa vokser paa dig. Hvor ejer du vel et Ly, hvor jeg kunde bygge Rede og udruge mine Unger? Uden Træer kunde man jo nok hjælpe sig; men en Busk maa der dog være!“

„Og jeg og mine Lige kan ikke trives paa dig,“ sagde et gammelt Træ, hvis Top ragede op mod Klippen. „Vore Rødder trænger til frugtbar Jord, og det har du ikke noget af. Jeg har Medynk med dig, gamle Klippe, men du faar vist Lov til at bære din sørgelige Skæbne i al Evighed.“

„Stakkels Klippe, jeg vilde saa gerne trøste dig; men jeg er saa ringe, kun som et Støvgran,“ sagde et lille Græsfrø. „Og dog,“ tænkte det videre ved sig selv, „her er saa mange af min Art, at jeg aldrig vilde blive savnet, og jeg vilde saa gerne vise den gamle Klippe, at der er een, som føler med den. Der er dog nok hist oppe en lille Revne, der er stor nok for mig; der kunde jeg ligge ganske stille og bede Regnen om at afsætte den Smule Jord, der er nødvendig for mine smaa Rødder; saa vilde der til næste Sommer i det mindste være eet Græsstraa paa den stakkels gamle Klippe.“

Og da der snart efter rejste sig en Storm, lod Frøet sig virkelig bære op paa Klippen. Det fandt den forventede Revne, der endda var fyldt med Støv; Regnen kom og gav det Fasthed og Frugtbarhed, og da Foraaret kom, voksede en prægtig, grøn Græsplante op over Revnen. Klippen frydede sig; men den havde ikke mindste Anelse om, hvad der fremdeles skulde ske, og Græsstraaet anede det heller ikke. Det bar Frø, og det faldt til Jorden, og da nu Planten ogsaa snart visnede, lagde den sig ned over Frøene, og Aaret efter var der allerede saa megen Jord, at Frøene kunde brede sig med mange ny Planter. Disse formerede sig Aar for Aar, og det varede ikke længe, før et smukt Grønsvær prydede Klippen. Dette saa en Busk paa en nærliggende Højde, og den sagde: „Her er ikke mere ordentlig Plads for flere af vore; jeg vil dog engang sende et Frø over med min Ven, Vinden. Maaske finder det Jordbund nok for sine Rødder.“

Og Frøet fandt Jord nok, og om Efteraaret kastede en lille Busk sine Blade, og fra Aar til Aar blev det frugtbare Jordlag tykkere. Græsset trivedes bedre og bedre, Buskene begyndte at højne sig, snart byggede en lille Fugl Rede mellem Kvistene, og til sidst bredte det grønne sig over hele Klippen. Nu fik ogsaa det gamle Træ Øjnene op og sendte Frø derop. De trivedes, og hundrede Aar efter var den før saa øde Klippe forvandlet til en dejlig Skov.

Nu sagde den: „Hvor priser jeg mig ikke lykkelig for al den Velsignelse, der er udgydt over mig! Og det saa meget mere, som jeg selv ingen anden Del har deri, end at jeg tog venlig imod det lille Græsfrø, der med et skyldfrit, uegennyttigt Hjerte vilde glæde og gavne!“

Taterkonens Dreng.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat.)

To Aars Samliv med Falk havde dannet Rudolf, uden tillige at berøve ham noget af hans naturlige Ejendommelighed. Han var hjertelig, aaben og ligefrem, der laa noget tiltrækkende i den naive Djærvhed, med hvilken han gjorde sine Anskuelser gældende; hvis nogen Sinde et menneskeligt Aasyn har tolket et læseligt Præg, saa var det hans.

Clara underholdt sig gerne med ham, han læste for hende, hun lærte ham at synge, som hun engang ytrede i Spøg, for ogsaa at have sin Andel i hans Udvikling. Han spadserede med hende, var næsten uafbrudt omkring hende, hans Nærværelse blev til sidst en nødvendig Betingelse for hende, uden at hun gjorde sig Regnskab for de Følelser, dette Samliv efterhaanden maatte vække; da hun endelig vaagnede, øvede Virkeligheden vel en lykkelig, men tillige en smerteblandet Virkning paa hende, hun erkendte med det samme sit Savn, hun vidste, at hun elskede varmt og inderligt, hun var ikke længer tilfreds med sin Skæbne.

Fra dette Øjeblik begyndte et nyt Liv for hende, hun lærte Kærlighed at kende som Lidenskab. Hvor var nu den Ro, den Tryghed, stille Fred, som hidtil havde gjort hende tilfreds med alt omkring sig? Den glade Tillidsfuldhed, med hvilken hun forhen kom alle i Møde, var borte for stedse. Baaden gled ikke længer sikker og langsom frem paa det rolige Hav, den drev om som et Rov for Stormen. Den samme Stund, som lod hende kaste et Blik i sit Hjerte, gav hende tillige Vished for, at hun var elsket af Rudolf. Det vakte Glæde, men der fulgte tillige Frygt og en pinlig Kval med denne Vished, fordi hendes Lidenskab endnu var for ung, for lidt rodfæstet, til at lade hende glemme de Pligter, hun var sig selv og Falk skyldig. Hun følte, at hun ikke kunde handle anderledes, end hun gjorde, hendes Synd laa blot i Tanken og de lykkelige Drømme, som beskæftigede hende, hendes fromme, frygtsomme Sjæl troede at krænke Gud ved at nære dem. Hun bad om den Kraft og Styrke, hun manglede, det var umuligt at finde varmere og inderligere Ord; men i selve Bønnen stod det forførende Billede for hende og lod hende føle, at alt var forgæves, hendes farligste Fjende var den Talsmand, Rudolf ejede i hendes eget Hjerte. Hun fattede tusinde Ideer til at besejre sin Lidenskab; hun besluttede at aabenbare Falk alt, hun vilde bede ham om at sende det unge Menneske bort, og naar saa Natten svandt, som fødte disse Planer, naar Morgensolen skinnede ind i hendes Værelse, og Rudolfs Stemme nede i Gaarden eller i Haven mindede om hans Nærhed, følte hun sig atter svag og viljeløs, uden at have Styrke eller Mod til at udføre sine Beslutninger.

Med Bevidstheden om denne Kærlighed var hun ikke længer saa aaben, saa umistænksom mod ham som før, hun drog sig tilbage, blev tilsyneladende mere kold, mere forsigtig og beregnende i sin Opførsel. Rudolf led derved, han kunde ikke forklare sig Aarsagen, det var endnu ikke tydeligt for ham, at hun delte hans Kærlighed, at han blev elsket med den samme Inderlighed, som den han nærede for hende.

„Hvad har jeg gjort Dem?“ udbrød han en Aften, da de spadserede sammen, efter at hun længe havde gaaet tavs og tankefuld ved Siden af ham. „Hvorfor er De vred paa mig?“ gentog han, og hans glødende Blikke heftede sig saa fast og gennemtrængende paa hende, som om han vilde læse hendes Sjæls lønligste Tanke. Clara kunde ikke udholde dette Blik, hun følte, at hun rødmede, og det forøgede hendes Forvirring, hun søgte at gendrive hans Ord, Stemmen skælvede, og det var hende ikke muligt i Øjeblikket at genvinde den forrige Fatning.

I Baaden.

Rudolf havde ikke før set hende saaledes, en glad Formodning gennemtrængte ham, hans Hjerte bankede, han læste den stumme, undertrykte Følelse i hendes indre, som beherskede hende.

Nogle Minutter gik han tavs ved hendes Side, han vilde tale, og han vilde have erholdt Vished i sin Formodning, dersom ikke Falk i dette Øjeblik var kommen til dem og begyndt paa en ligegyldig Samtale.

Falk var som sagt ikke uvidende om Rudolfs Følelse for Clara, men syntes ikke at agte derpaa; ingen Mine, intet Ord lod ane, hvad han vidste, han ansaa det blot for en flygtig, forbigaaende Beundring, en Rus, som igen vilde forsvinde, og fandt det klogest aldeles ikke at bidrage hertil. Havde han kendt Styrken af den unges Lidenskab, vilde han have grebet Forholdsregler og fjernet ham fra hende, medens det endnu var Tid. Han forblev rolig, og denne Ro var Aarsagen til hans Ulykke.

Halvandet Aar gik bort saaledes. Smerte og Fryd, inderlig Lykke og en forgæves Kamp mod den voksende Lidenskab havde i den Tid behersket Clara. Hun elskede Rudolf, han var bleven Genstand for alle hendes Tanker, hendes Sjæl, hendes Gud, hendes alt, men det var endnu vedbleven at være hendes egen, stille Hemmelighed, aldrig havde noget Ord forraadt det for ham, ingen Tilstaaelse var kommen over hendes Læber; det gjordes heller ikke nødig.

Rudolf behøvede allerede længe ingen Tilstaaelse om hendes Følelse. Han vidste, at han var elsket; men saa ogsaa, at denne uafbrudte Kamp for at skjule og dølge tærede paa den unge Kones Helbred. Stormen i hendes Indre blegede hendes Kinder, hendes Kærlighed udgjorde hendes eneste Lykke, fra den udsprang hendes Fryd, men tillige Kilden til alle hendes Sorger. Solen kalder Planten til Liv, nærer og kvæger den, men bleger og hentørrer den ogsaa; Clara blev syg, Lægen rystede paa Hovedet, ingen vidste, hvad hun fattedes. Da var det, at han pludselig samlede sine Kræfter og besluttede at handle. Han gik til Falk og bad om Tilladelse til at rejse. Allerede før havde denne tilbudt ham Understøttelse dertil. Nede i Holsten boede en beslægtet af ham, derhen tog Rudolf; han mente, at Afstand og Adskillelse vilde, om end ikke tilintetgøre hans Følelse, saa dog dæmpe den og fremfor alt skænke hende den Fred, hun behøvede.

Han var borte i elleve Maaneder. Han havde søgt Adspredelser, deltaget i enhver Forlystelse, som tilbød sig, men det frugtede ikke. Adskilt fra hende, var Livet som en mørk Nat, han savnede alt. Han tog tilbage igen til Mastrup og studsede ved den Forandring, som imidlertid var foregaaet med Clara. Ogsaa paa hende havde Adskillelsen virket, hun var bleven blegere, hun saa saa svag, saa lidende ud, men i hendes mørkeblaa Øjne lyste endnu den samme mægtige Flamme, den var uforandret og skulde først slukkes, da Hjertet stod stille.

Der er bristet mangt et Hjerte, uden at nogen kendte eller begreb Aarsagen. Lidenskabernes Orm tærer hurtigt og dræbende paa sit Offer, den er en Sygdom, for hvilken Videnskaben endnu ikke har fundet noget Lægemiddel.

Det gik Clara saaledes. Den blege Blomst bøjede sit Hoved mod Jorden, som om den længtes efter Hvile, og hos hende var det ikke blot Lidenskaben, som virkede saa mægtigt, men tillige den lønlige Kamp for at skjule den. Det var en Anstrengelse, som overgik hendes Kræfter, derfor maatte hun bukke under i Kampen.

Ovre paa Holmsland ligger Søgaard, som i denne Histories Tid tilhørte en af Falks Bekendte, med hvilken han stod i nøje Forbindelse. Det var i Midsommeren, da Ejeren af Gaarden gjorde et stort Selskab og indbød Beboerne af Mastrup til at komme derover. Clara havde i den senere Tid aldeles tabt Interessen for at deltage i Selskaber, men da hun vidste, at Indbydelsen glædede Falk, fulgte hun stiltiende med. Selskabet var talrigt og bestod af Omegnens Familier. Der blev aftalt en stor Urfuglejagt næste Dag, og Falk besluttede derfor at overnatte paa Søgaard. Han overlod til Rudolf at følge Clara hjem, fordi hun om Eftermiddagen befandt sig ilde og længtes efter at komme tilbage til Mastrup.

Silde om Aftenen tog de Afsked med Selskabet og steg i Baaden, der skulde bringe dem over Stadil Fjord, som de maatte passere for at naa til Hjemmet. Det var en stille Aften, alt var saa tyst, saa tavst omkring dem, de smaa Bølger skvulpede saa lette og venlige op imod den lille Baad, som om de aldrig havde kendt til Stormens eller Orkaners Rasen. Hurtigt og taktfast stagede Rudolf Fartøjet fremad, han befandt sig i en nedtrykt og sørgmodig Stemning denne Aften; han dvælede i Fortiden, betragtede, overvejede og fandt til sidst, at Livet havde været tomt og farveløst for ham, en forfejlet Stræben efter et Maal, der ikke lod sig naa; han gik saa vidt i sine Betragtninger, at han mente, det vilde have været lykkeligere, hvis han var forbleven ude paa Heden i Taternes og Tusses Selskab.

Det var første Gang, Rudolf i Claras Nærværelse saa aldeles glemte hende. Maaske ogsaa hun anede, hvad der i dette Øjeblik bevægede sig i hans Bryst, Livet havde jo heller ikke opfyldt de glimrende Forventninger, hun tidligere nærede, hun vilde have været usigelig lykkelig, hvis intet Baand knyttede hende til Falk, og nu — hun ønskede paa samme Tid at hun aldrig havde kendt Rudolf, det var ham, som havde lært hende, at Baandet trykkede. Da han endelig vaagnede af sine Drømmerier, og saa hen paa hende, sad hun lænet tilbage i Baaden, indhyllet i sin Kaabe, medens hun med den ene Haand hængende ud over Rælingen, skilte de krusede Bølger, som vædede hendes Fingre.

(Sluttes.)

Skomager-Monolog.

At være Lappeskomager — nej,
det er ingen Leg,
det er en daarlig Næringsvej!
Arbejdet faar man simpelt betalt,
man skal sidde **der** som en rigtig Per Tot,
og saa skal man stadig gøre godt,
hvad de „store Mestre" har gjort galt.
Se, nu kommer hun her, den lille Person,
med et Par Støvler til Reparation,
og man vil jo gerne hjælpe hende,
da hun er Datter af ens Værtinde.
Men — tænk nu engang, hvor alting bli'er
vendt paa Ho'det paa denne Klode:
hun køber Støvler paa nyeste Mode,
„billige og særdeles gode",
men saa er de efter fransk Metode
ikke af Læder, men af **Papir**.
Det er nok noget, der skal kunne holde,
og noget, der skal kunne repareres!
Det er „viel Geschrei, aber wenig Wolle"!
Nej, saadan en Skomager skulde noteres,
for Smaafolks Punge ved ham spoleres.
Hvad kan det nytte, det er galant,
naar straks det brister, og Pigen saa græder!
Nej, det vil jeg sige, og det er sandt:
„**Støvler, de skal laves af Læder!**"

Nic. B.

Kurre-Murre.

Fortalt af Emanuel Henningsen.

Det er nu en hel Del Aar siden, det skete; men derfor kan det ligefuldt være sandt. Foraaret var kommet, Skoven havde iført sig sin lysegrønne Dragt, Engen prangede med tusinde Blomster og lignede et grønt Fløjelstæppe med mangefarvede Broderier, og dernede spankede Storken tankefuld frem og tilbage, medens Stæren fløjtede oppe paa Taget, og Graaspurvene, de smaa Husmænd, havde travlt med at udbedre deres Boliger. Ude i Skoven sad Gøgen i Bøgetræet og gav de unge Piger Svar, naar de spurgte den om, hvor længe de skulde leve, eller om, hvor længe det skulde vare, før den kom, „hvis Dug de skulde brede, hvis Seng de skulde rede, hvis Viv de skulde være i Tugt og Ære." — „Kuk-kuk . . . kuk-kuk . . .," sagde Gøgen, og saa spaaede den dem, at de skulde leve i hundrede Aar, og at de skulde vente paa den omspurgte i firsindstyve, og de unge Piger lo og gækkede hinanden.

„Naar den første Høstak rejses i Enge, da dvæler Kukkeren ikke længe, da skifter den Hu, da skifter den Ham, da bliver den til en Høg saa gram," sagde Jep Røgter oppe paa Herregaarden. Hvorledes det gik til, at den gamle Folketro om Gøgen ogsaa denne Gang tilsyneladende var slaaet til, behøver vi vel næppe at forklare, nok er det, at den efter Sædvane ikke mere lod sig høre, da Høstakkene begyndte at rejse sig, medens den griske Høg derimod sad i Egens Top og spejdede ud over Egnen med sine skarpe Øjne for at udsøge sig et Offer, paa hvilket den kunde mætte sin Blodtørst. Spurvene oppe paa Herregaarden talte vidt og bredt derom med hverandre nede i Hyldetræet ved Voldgraven, der omsluttede Gaarden; alle havde noget at fortælle om den slemme Røver, og den ene raabte højere end den anden og for omkring og baskede med Vingerne for at skaffe sig Ørenlyd, indtil Høgen pludselig var midt iblandt dem — hvissst! det var en Forskrækkelse; det susede og brusede i Luften af de mange Vingeslag, saa stod Hylden tom og ensom ved Bredden af Graven og spejlede sig i det rolige Vand, der næsten dækkedes af Aakander og Andemad. En eneste lille Spurv var af bare Angest falden ned mellem Sivet; der sad den nu med bankende Hjerte og tittede op efter Fjenden, der med kraftige Vingeslag kredsede om Herregaarden og derefter drog hjem til sin Skov med et langt Næb, eller, som vi siger, med en lang Næse.

Oppe paa Herregaarden boede Herremanden og hans unge smukke Frue. For fem Aar siden havde Storken, der byggede oppe paa Ladebygningen, en smuk Foraarsdag været nede i Madam Moser, og da han kom tilbage, havde han i sit Næb haft en lille, yndig Pige, som han havde foræret Herremanden og hans Frue. Nu var den lille Pige, der havde faaet Navnet Elisabeth, altsaa fem Aar gammel og var begge Forældrenes Lyst og Glæde. Det havde været hendes Fødselsdag for et Par Maaneder siden, og ved den Lejlighed havde hendes Moders Broder, Onkel Hans, der var Læge og boede en Mils Vej borte fra Herregaarden, foræret hende et Par smukke Duer af den Slags, man kalder Tumlere, fordi de undertiden morer sig med at støde Kuldbøtter oppe i Luften, saa at det ser ud, som de skulde styrte ned og brække Halsen. Disse Duer havde Onkel Hans selv opfødt, og de var saa tamme, at de kom flyvende og satte sig paa hans Skulder, saa snart de fik Øje paa ham. Den lille Elisabeth blev meget glad ved at faa en saadan Foræring, og Duerne lærte snart at kende hende og Moderen lige saa godt som Onkel Hans. De fik dem et smukt lille Hus nede i Gaarden; det stod paa en høj Stolpe og havde et lille Flag paa Gavlen, og lige under Huset boede Hektor og holdt Kattene borte. Den stumpede Kat forsøgte rigtignok engang at krybe op ad Stolpen for at aflægge dem Visit; men Hektor vidste godt, at det var en lumsk Rad, der kun vilde gøre dem Fortræd, hvorfor han ogsaa sprang op og bed et Stykke af dens Hale, saa at den skrigende for bort. Da Herremanden kort efter kom ned i Gaarden, laa Hektor uden for sit Hus med Stumpen i Munden ligesom en Cigar, og siden den Tid hed Katten „den stumpede."

Hver Morgen, naar Moderen aabnede Vinduet til Sovekammeret for at lade den friske Luft strømme ind, kom begge Duerne, hvem Elisabeth havde døbt Kurre og Murre, flyvende og satte sig i Vindueskarmen for at blive fodrede og kærtegnede, derpaa fløj de i Regelen hen over Skoven for at aflægge deres forrige Husbond, Onkel Hans, en Visit; men altid vendte de tilbage til deres lille Hus og bragte af og til et lille Brev, som var bundet om Halsen, med tilbage.

Den Dag, da Spurvene holdt Forsamling nede i Hyldetræet, og Høgen kom efter dem, sad Kurre og Murre sammen paa Pindene uden for deres Dør og slikkede Solskin. Da kom der pludselig en lille forvildet Spurv farende forbi dem ind gennem Døren og ind i Huset, hvor den ængsteligt trykkede sig op i en Krog.

„Hvad er der i Vejen?" spurgte Kurre og kigede ind til ham. „Hvorfor er du saa forskrækket?"

„Pip . . . pip . . . Høgen," stammede Spurven.

„Høgen," gentog Kurre, „ja, hvem er saa Høgen?"

„Det er Røveren ovre fra Skoven," sagde Spurven og begyndte at aande friere, da den ikke længer saa sin Fjende, „den jager os og sønderriver os med sit Næb og sine skarpe Kløer."

Dermed fløj den igen af Sted op paa Taget, hvor dens Kammerater allerede var i fuld Passiar om den overstandne Fare.

„Er der Røvere i Skoven," sagde Murre betænkelig, „saa tør vi vel ikke mere besøge Onkel Hans."

„Rokedegoo," svarede Kurre og satte Brystet frem. Det skulde vel sige, at den blæste Høgen et Stykke; thi med det samme bredte den sine Vinger ud og for som en Pil lodret op i Luften, hvor den til sidst saa ud som en lille sort Prik under Skyerne.

„Jeg følger dig," sagde Murre, „skal Røveren dræbe dig, saa vil jeg heller ikke leve."

Dermed skød den ogsaa op ad og var snart ved Siden af Kurre, derpaa gik Rejsen hen over Skoven til Doktorens Bolig. Onkel Hans spadserede ude i sin Have, da begge Duerne dalede ned gennem Luften og satte sig paa hans Skuldre.

„Naa, er I der, mine smaa Kæledægger," sagde han og lod kærtegnende sin Haand glide hen over deres blanke Fjer. „Er I ikke bange for Høgen, som nu er kommen til Egnen? Vogt jer for ham; thi han er en slem Krabat."

„Rokedegoo," sagde Kurre og satte Brystet frem.

„Ja, du er nu altid saa stor paa det," vedblev Doktoren, „men pas alligevel paa, at den slemme Røver ikke faar fat paa jer."

Derpaa bandt han en lille Rosenknop om Halsen paa Kurre og klappede i Hænderne. Dette Tegn kendte Duerne godt, og de fløj igen af Sted tilbage til Herregaarden hen over Marker og Enge, hen over den dejlige grønne Skov. Da lød der paa engang et skarpt Skrig bag ved dem efterfulgt af hvinende Vingeslag.

„Høgen! Høgen!" skreg Murre og saa sig forfærdet om.

„Af Sted! Af Sted!" raabte Kurre og kredsede omkring sin ængstede Mage i hurtig Flugt. „Hjem til Herregaarden! Mig skal han ikke faa! Rokedegoo!"

Da fløj Murre frem i vanvittig Angest uden at se til højre eller venstre, men Kurre steg opad i kredsende Flugt og drog Høgen efter sig. Langt, langt oppe under Himlen gik den vilde Jagt, medens Murre fuld af Skræk kastede sig ned paa Pinden uden for Dueslaget og spejdede op efter Kurre i pinlig Angest. Den saa, hvorledes Høgen vandt ind paa den, da dens Flugt blev hindret en Del af Rosenknoppen, som den bar om Halsen, og det syntes et Øjeblik at være ude med den; da stødte den pludselig en Kuldbøtte og faldt med Lynets Hurtighed ned gennem Luften fra den svimlende Højde; først ved Husmønningen brugte den igen sine Vinger og fløj nu hurtigt og sikkert hen paa Pinden ved Siden af sin Mage, medens Høgen i et Anfald af Forbavselse holdt sig svævende højt over Herregaarden uden rigtig at forstaa, hvorledes det var gaaet til.

„Pip . . . pip . . . pip," raabte en Spurv spottende, som fra Hylden havde været Vidne til Jagten, „fik du ham . . . fik du ham!"

Stakkels Fyr, han havde hellere maattet lade være med at spotte; thi næppe fik Høgen Øje paa ham, før den i sit blodtørstige Raseri slog ned paa ham, greb ham i sine skarpe Kløer og for bort med ham for Duernes Øjne uden at agte paa hans ynkelige Skrig.

„O, saa du det . . . saa du det!" jamrede Murre.

„Rokedegoo . . . rokedegoo," sagde Kurre og satte Brystet frem; men dens Hjerte bankede dog haardt og ængsteligt.

Siden den Dag laa Høgen stadig paa Lur efter Duerne, naar de var uden for Herregaarden; men da de altid lagde Vejen rundt om Skoven i Stedet for hen over den, naar de besøgte Onkel Hans, lykkedes det dem bestandig at undslippe, skønt den mere end een Gang forfulgte dem ind i Gaarden.

Jep Røgter havde ogsaa lagt Mærke til, at Høgen forfulgte dem, hvorfor han ogsaa en Dag gik ind og ladede en Bøsse, som han for mange Aar siden havde arvet efter en Morbroder, der havde boet i Ladegaarden i Olsebymagle. Denne Bøsse var et farligt Skydevaaben og maatte omgaas med Forsigtighed, da den kunde ramme alle mulige Ting, kun ikke det man sigtede paa. Jep havde dog bragt det saa vidt ved jævnlige livsfarlige Øvelser, at han vidste, han kunde ramme Skorstenen over Forvalterens Vinduer, naar han

blot sigtede paa Ladeporten med Bøssen, og han svor ved sig selv, at Høgen skulde lade sit Liv, hvis den nogen Sinde satte sig paa denne Skorsten; thi satte den sig andet Steds, vidste han nok, det vilde være forgæves at skyde efter den. —

En Morgen, da Solen allerede længe havde sendt sine Straaler ned fra Himlen, stod Herremandens Frue inde i Sovekammeret og bøjede sig med et bekymret Ansigt over sin lille Piges Seng. Den lille Elisabeth syntes slet ikke at ville vaagne den Dag, hun laa saa stille og tungt sovende i sin Seng, at Moderen var ganske urolig og bange for, at hun ikke var rask, især da hendes Ansigt var blussende rødt, og hendes Kinder brændende hede.

Endelig kaldte hun Herremanden ind i Kammeret og sagde ham sin Bekymring. Han følte paa hendes Puls og mærkede, at den slog haardt og hurtigt, derpaa vendte han sig til sin Kone og sagde:

„Vi maa have Bud efter Onkel Hans; Barnet maa være syg. Vi gør bedst i at vække hende, maaske kan hun sige os, hvad der fejler hende. Elisabeth, lille Lisbeth! Vaagn op, min søde Pige!"

Elisabeth slog Øjnene op og saa paa sine Forældre med et omtaaget Blik.

„Hvorledes har du det, min egen Pige?" spurgte Moderen ængstelig og lagde hendes Hoved til sit Bryst. „Er du syg? Gør det ondt paa dig nogen Steder?"

„Hals . . . Hals . . . ondt," stammede den lille, som om det kostede hende Besvær at tale.

„Kan du aabne din Mund lidt, min Ven," sagde Faderen bekymret, „saadan . . . lidt mere . . . saa, lad mig nu se."

„O, ja, det er Halssyge," jamrede Moderen, da den lille Pige mat sank tilbage, „den ondartede Halssyge er her jo paa Egnen i denne Tid. O, Adolf, send dog i Hast Bud efter Broder Hans! Min Gud . . . vi mister vort lille Barn!"

„Nej, nej, tab nu blot ikke straks Modet," sagde Herremanden. „Nu skal der øjeblikkelig gaa Bud efter din Broder."

Han forlod hurtig Værelset, og den bekymrede Moder blev ene tilbage hos sit syge Barn, der igen syntes at være overvældet af Søvnen. Hun kendte godt den farlige Sygdom, der saa lumsk kan angribe et Barn og dræbe det inden fire og tyve Timer, hvis Hjælpen ikke kommer forinden. Hun vidste, at hvert Øjeblik, der gik, var uendelig kostbart, og hun vred sine Hænder i Smerte ved Tanken om, at hendes Broder, hos hvem der muligvis var Frelse at vente, boede en hel Mil borte, og at der mindst vilde hengaa en Time, før han kunde komme til Herregaarden. I den Tid kunde den lille Pige maaske være død eller i alt Fald uden Redning.

Pludselig sprang Moderen op og ilede ind i Dagligstuen til sit Skrivebord. Hun greb et Stykke Papir og en Pen og skrev med skælvende Fingre følgende Linier:

„Kære Broder! Vor lille Pige er dødssyg af ondartet Halssyge. Send øjeblikkelig nogle Draaber og kom selv, ellers dør mit Barn."

(Sluttes.)

To Fluer med eet Smæk.

En amerikansk Historie.

Undskyld, Hr. Forster! Tør jeg bede Dem om et Øjebliks Samtale under fire Øjne?"

„Træd nærmere!"

Og straks efter befandt de to sig i Handelshuset Forsters Privatkontor.

„Hvad ønsker De?" spurgte Chefen. „Jeg antog, Hr. John, at vort Mellemværende var bragt i Orden."

„Det er det, Hr. Forster, det er det, og, som De selv behagede at ytre, til Deres fuldstændige Tilfredshed."

„Men hvad ønsker De da nu?"

„Jeg vil anmode Dem om Deres Datters Haand."

„Hvad behager? Min Datters Haand! Har jeg forstaaet Dem rigtigt? Er det virkelig Deres Mening, unge Mand? — — — Godt! Jeg kan ikke nægte, der er noget storslaaet i Deres Anmodning. Chikago-Huset Behrends' yngste Kontorist kommer til London i en hemmelig Sendelse, udfører — det maa jeg indrømme — sin Opgave med en ikke almindelig Dygtighed, hvorfor jeg ogsaa uforbeholdent tolker ham min Tilfredshed, indfører ham, hvad jeg ellers aldrig indlader mig paa, i min Familie; han spiser hos mig, musicerer med min Datter, kører paa Landet med os om Eftermiddagen, tager Afsked for bestandigt og — staar Dagen efter for mig og anmoder om min Datters Haand. Ved De nu vel i Grunden, at min Datter er tre Millioner Dollars værd, medens De næppe ejer andet end Deres Kækhed og friske Ansigt? Naa, jeg tilgiver Dem Deres Spøg. Hils Hr. Behrends! Lykkelig Rejse!"

„Vil De, før vi skilles, tillade mig et Par Ord endnu? Vilde De have givet mig det samme Svar, hvis jeg ikke havde været en ubemidlet Kontorist? Vilde De vel, spørger jeg endnu en Gang, have givet mig det samme Svar, hvis jeg havde haft den Ære at staa her som Parthaver i Huset Behrends, der er 15 Millioner Dollars værd?"

„Hm, ja — naa, i saa Fald kunde der jo tales om Sagen. Det vilde jo for Resten være rimeligt, om min Datter ogsaa kunde ønske at faa sagt et lille Ord i den Anledning. Men De er jo ikke Parthaver i Huset og . . ."

„Nej, endnu ikke, men jeg kan blive det. Vil De give mig det skriftligt, at jeg er sikker paa Deres Frøken Datters Haand, saa snart jeg er optagen som Medlem af Firmaet Behrends? Den unge Dames Samtykke — det maa jeg ikke glemme at meddele Dem — har jeg allerede sikret mig. Jeg tillader mig endnu blot at henlede Deres Opmærksomhed paa, hvilken uhyre Fordel det vil være, om de to Huse stadig arbejder i fælles Interesse. Men det er jo for Resten noget, De forstaar bedre end jeg."

„Godt, De skal faa det skriftligt! Er De det ene, skal De ogsaa blive det andet."

* * *

„Undskyld, Hr. Behrends! Endnu et Øjeblik under fire Øjne! Jeg har udført det, der var mig paalagt; De har godkendt mit Arbejde, og jeg har endnu blot en Anmodning at stille til Dem."

„Og den er? Aa, jeg forstaar — det er formodentlig et Lønningstillæg; det er allerede tiltænkt Dem."

„Nej, nej — jeg ønsker at blive Parthaver i Deres Forretning."

„Hvad behager? Jeg forstaar Dem vist ikke rigtigt! Eller skulde det ramle lidt for Dem, stakkels Fyr? — Ha, ha, ha! Den yngste Kontorist i min Forretning, som kun ejer et glat Ansigt, en god Forstand og, som jeg nu ser, en dristig Fantasi, vil være Parthaver i Forretningen! Jeg har aldrig hørt Mage, paa Ære ikke!"

„Tillad mig blot endnu et Spørgsmaal, Hr. Behrends, før jeg gaar. Vilde De have givet det samme Svar hvis den, der vovede at gøre Dem et saadant Forslag, ikke var en af Deres Kontorister, som ikke har andet at stole paa end Forvisningen om, at hans Forretningsdygtighed vil være tilstrækkelig til at kunne holde ham oven Vande — vilde De vel, spørger jeg endnu en Gang, have givet det samme Svar, hvis den Mand, der stod for Dem, var Svigersøn til Hr. Forster i London?"

„Er De det?"

„Det skulde jeg mene! Kan i hvert Fald blive det! Tør jeg bede Dem læse dette?"

„Ha, ha, ha! Ypperligt! Fiffigt! Meget snildt! Hvis blot . . . naa, det lader sig høre! Det vil i hvert Fald være meget fordelagtigt for vor Forretning."

„De gaar altsaa ind paa min Anmodning, Hr. Behrends? Jeg har handlet under Forstaaelsen af, at De ønskede at træde i nøjere Forbindelse med Huset Forster, og jeg har stræbt ogsaa derved at tjene mine personlige Interesser, idet jeg er den unge Dame oprigtig hengiven. Min Sagfører, som venter ude i Forværelset, er rede til, om det behager Dem, straks at bringe Sagen i Orden."

„Godt, unge Mand, lad gaa! Men paa een Betingelse: lidt mindre Dristighed i Fremtiden — lidt mere Maadehold!"

* * *

Aaret efter var der eet lykkeligt Ægtepar mere i Verden: Hr. John, Parthaver i Firmaet Behrends & Co., Chikago, med Frue var paa Rejsen til Hjemmet i den ny Verden.

Husandagtens Velsignelse.

Ved A. Th. J.

Naar der i Familier holdes fælles Andagt i Jesu Navn Morgen og Aften, udjævnes derved megen Uenighed, megen Kiv og Strid, og det er slet ikke muligt, at uvenlige Følelser udarter til Bitterhed og Hadefuldhed. Følgende to Begivenheder har bidt mig gøre denne Erfaring og vil tjene som Bevis for min Paastand.

1. Som Gæst i en Familie blev jeg et tavst Vidne til, at to unge Fætre ved Skakspillet kom i en Ordstrid, der udartede i den Grad, at de kastede Brikkerne over Ende og hele Resten af Aftenen saa bistert til hinanden uden at tale et Ord sammen. Men da saa Husfaderen tog Bibelen og slog op i den for at læse højt af den, rejste den ene af Fætrene sig og gik hurtig hen imod den anden, der kom ham i Møde paa Halvvejen; de trykkede hinandens Hænder og lyttede med øjensynlig Andagt til Bibelordet. Det var Bønnens Tugt, Havblikket før og under Bønnen.

2. Et ungt Ægtepar var efter flereaarigt lykkeligt Samliv paa Grund af et Pengetab, hvortil Mandens Sorgløshed væsentlig havde Skyld, blevet uenigt, og Spliden imellem de to Ægtefæller tog til Dag for Dag. Den sædvanlige Husandagt havde de opgivet, da de følte, at de ikke burde træde for Guds Trone med den nagende Brod i Hjertet. Saa traf det sig, at Konens Moder, der ikke havde nogen Anelse om Spliden, kom der i Besøg. Om Aftenen tog hun, som hun plejede, naar hun opholdt sig hos dem, den gamle Familiebibel frem af Skabet. Med undrende Miner, men uden at sige noget, tørrede hun det Støv af, der havde lagt sig paa Bogen, slog saa op i den og aabnede Munden for at begynde. Da styrtede hendes Datter med Taarer i Øjnene hen imod Manden, der stod med bøjet Hoved, kastede sig til hans Bryst og udbrød: „Først Fred! Først maa vi udsone os med hinanden, tilgive hinanden. Vil du, Otto?" Men han havde allerede slynget Armene om den kære Hustru, og Pagten var paa ny sluttet. Forsonede nærmede de sig Haand i Haand Bedstemoderen, der havde været et stille Vidne til den rørende Scene og nu med et mildt Smil betragtede sine Børn og gav dem sin Velsignelse i de herlige Ord hos Salmisten (Salme 103): Min Sjæl, lov Herren, og alt det, som i mig er, love hans hellige Navn! Min Sjæl,

lov Herren, og glem ikke alle hans Velgerninger, ham, som forlader dig alle dine Misgerninger; ham, som læger alle dine Sygdomme. Han skal ikke bestandig gaa i Rette, ej heller beholde Vrede evindelig."

Havebrug.

Syrener i Blomst om Vinteren. Vi nævnede forrige Aar forskellige almindelige Prydbuske, der let lader sig drive i Blomst om Vinteren, og vi omtalte Tiden og Maaden for Indplantningen o. s. v. Blandt saadanne Buske er Syrenen en af de letteste at have at gøre med; de store Blomsterklaser er desuden meget velkomne i den blomsterfattige Vintertid. Da sikkert mange af „Husvennens" Læsere har baade Lyst og Lejlighed til at forsøge Drivningen, skal jeg omtale denne lidt nærmere. Man har jo ikke saaledes som i de store Blomstergartnerier, hvor der aarlig drives Tusinder af Syrenbuske, Jordhuse med Varmtvandskanaler, men man har i mange Tilfælde en lun, mørk Kælder, og en saadan er meget heldig for Drivningen.

Man gaar da ud i Haven og graver Planter op hist og her, hvor det kan lade sig gøre uden at gribe forstyrrende ind i Buskettet. De paagældende Planter maa have gode, tykke d. e. blomsterdygtige Knopper i Enden af Kvistene. Man sætter dem saa i Kasser og fylder Jord eller Sand om Rodklumpen. Jorden holdes jævnt fugtig, men maa ikke blive egentlig vaad. Hvis Træ og Knopper synes at opfordre dertil ved at udvise Tørhed, vil en Overbrusning være vel anvendt.

Hvis Kælderen er jævnt lun, vil det ikke vare mange Uger, før man vil have Syrenblomster, der jo selvfølgeligt er noget blege og ikke ledsagede af Blade.

Har man ingen undværlige Buske i Haven, saa kan man af Rodskuddene af de forhaandenværende skaffe sig Planter til Drivning ved at plante disse Skud ud paa en fri, solrig Plads i Haven; her vil Planterne vokse og udvikle gode Blomsterknopper.

Man kan ogsaa godt plante Syrenerne i Potter og drive dem i Blomst i et svagt opvarmet Værelse. Pladsen maa imidlertid være temmelig mørk. Bag i et opvarmet Væksthus er selvfølgelig ogsaa en fortrinlig Plads.

Med Hensyn til Tiden for Opgravning og Indplantning da bør denne ikke foretages før i November, hellere i December eller senere, hvis det lader sig gøre. J. J.

NB. Under Rubriken „Havebrug" besvares alle Spørgsmaal, vedrørende Havevæsen.

For Hus og Hjem.

Rabarberbudding. 1/4 Pd. Smør røres til Skum og tilsættes efterhaanden med 3 Æggeblommer, 1/4 Pd. revet Hvedebrød, 1/8 Pd. Sukker, en Knivspids Kanel, 10 Kvint Korender, Skummet af Hviderne og 1 Pot velkogt Rabarberkompot. Massen hældes i Formen og koges 1 Time.

*

Nedlægning af Asparges. Store, smukke Asparges skrabes og skylles godt, hvorefter de afskæres, saa intet træet følger med. Derefter nedsættes de straks med Hovedet opad i Konservdaaser. Af dem gives der mange Slags; men de med Skruelaag er sikkert de bedste. Naar Aspargesen er anbragt i Daasen, fylder man denne med Vand, saa det staar over Hovederne, og skruer Laaget paa. Daaserne sættes saa ned i en Kasserolle med Vand og koger en Time. Under Kogningen maa Vandet i Kasserollen staa mindst en Tomme over Daaserne, og skulde der vise sig nogle Luftblærer, maa Laagene skrues bedre fast. Smaa Asparges kan man skære i passende Stykker og bevare paa samme Maade til Pandekager og Suppe. Asparges, behandlet paa denne Maade, kan holde sig frisk i to Aar; men her gælder det som ved alle Grøntsager, man vil bevare, at man bør udsøge sig Varer af bedste Sort.

Asparges kan ogsaa ligefrem saltes. Man skræller dem, skærer dem i fingerlange Stykker og lægger dem i halvt saa meget Salt, som de selv vejer. Man lader dem staa en Dag, rører ofte om i dem og fylder dem saa tillige med den salte Vædske paa vidhalsede Flasker, som proppes og forsegles og derefter hensættes paa et køligt Sted. Naar man vil bruge dem, lægges de 1/2 Time i kogende Vand, der stadig maa skiftes, koges derpaa i usaltet Vand og anvendes saa som frisk Asparges. *

Fjerkræ- og Biavl.

Bien i Lægekunstens Tjeneste. Det er næppe almindeligt bekendt, at Bien har spillet en vigtig Rolle i Lægekunsten, og at den i vore Dage maaske atter er paa Veje til at vinde Ry i saa Henseende. Der er her ikke Tale om Biens Produkter: Honning og Voks, men om Bien selv. Dens Stik synes nemlig ved den i Blodet indgydte Gift — Myresyre — at øve en velgørende Virkning paa Personer, der lider af Rheumatisme og lignende Sygdomme.

Ifølge „Prag. medic. Wochenschrift" har en Læge ved Navn Terc gjort den af den bøhmiske Almue almindelig anvendte „Bikur" til Genstand for videnskabelig Undersøgelse og prøvet den i ca. 100 Sygdomstilfælde. Og Resultatet blev følgende: Bigiften, som gennem Brodden indføres i Menneskets Blod, kan anvendes ved alle rheumatiske Lidelser. I lettere, akute Tilfælde virker den efter nogle Stik; ved sværere, især kroniske Lidelser kræves indtil 100 Stik. I første Tilfælde kan Giften ikke konkurrere med Salicyl og Antipyrin, men ved alvorlige, kroniske Tilfælde, hvor disse Midler viser sig magtesløse, anvendes den med den største Fordel. Jo mere indgroet Rheumatismen var, jo bedre fandt Doktor Terc, at Kuren virkede, selv hvor selve Musklerne var angrebne af Sygeligheden, og ingen andre Midler hjalp.

Især har Bikuren vist sig virksom i rheumatiske Hjertesygdomme. Kuren kræver i saa Fald megen Udholdenhed og Taalmodighed; men den medfører, allerede før de rheumatiske Smerter aldeles forsvinder, en saadan Følelse af Velvære, at Frygten for Stikken aldeles forsvinder, skønt de anvendte paa denne Del af Legemet er meget ubehagelige.

I en ungarsk Avis fortæller Forstanderen for Ungarns største Bigaard, Hr. v. Gergelyk, om en Mand, der led af Ansigtsrosen i høj Grad, saa han ofte maatte ligge flere Dage. Selv Biavler fandt han paa at forsøge en Bikur. Han lod nogle Bier stikke ham i Ansigtet og — Svulsten lagde sig; 24 Timer efter var han fuldstændig fri for Sygdommen.

Selv led jeg af Ledderheumatisme, siger Hr. v. Gergelyk, og hvad var da naturligere end at ty til mine Bier. Jeg lod mig give nogle Stik paa de lidende Steder; faa Timer efter var Smerterne fuldstændigt forsvundne. *

Skæmt.

Svar paa Tiltale. En Student, der havde drukket lidt mere end sædvanligt, mødte paa Hjemvejen fra et lystigt Lag sin Professor.

Denne saa nok, at det unge Menneske var i en noget omtaaget Tilstand, men gik ham forbi, ladende som han ikke saa ham.

Lidt efter faldt imidlertid Studenten og slog sin Pande paa en Sten.

Næste Dag saa Professoren Hullet paa Panden og sagde spydigt:

„Hvorfra den Sky paa Deres Pande?"

Studenten fattede sig og svarede hurtigt:

„Den kommer af Taagen, Hr. Professor."

De to Forfattere. A. Hør engang, kære Kollega, Deres Landsbyhistorier er ikke noget sjældent.

B. Det ved jeg nok, kære Kollega, man ser dem jo i ethvert Hus.

En god Grund. Præsten til en Bonde: Hør, hvorfor stod du med Hatten paa, da jeg læste Velsignelsen?

Bonden: Jeg hører ikke til dette Sogn, Hr. Pastor.

Paa Dril. Holm: „Men hør, Møller, hvor kan det dog være, at du her i Værtshuset kalder Gaasesteg for din Livret, medens du hjemme paastaar, at du ikke kan udstaa den, og at du er saa led og ked af den, at du ikke kan holde ud at se den?"

Møller: „Det har sine Grunde."

Holm: „Det er jeg nysgerrig efter at høre."

Møller: „Jo, ser du, jeg siger hjemme, at jeg ikke kan lide Gaasesteg, for saa er jeg vis paa, at min Kone laver det i det mindste fire Gange om Ugen for at drille mig.

Af en Skolestil om Vandets Nytte: „Vandet er ogsaa meget nyttigt derved, at man ikke uden at have det kunde komme ud til Øerne."

Blind Iver. Kokkepigen: Et Par fattige Handsker er ikke nogen Julegave til en, der har lært at koge i Hotel d'Angleterre. Et Par Handsker kan De give Deres Lærerinde, om De vil; men til mig passer det ikke, det vil jeg sige Fruen.

Fruen: Men, kære Augusta, har De da ikke set efter inden i Handskerne? Der ligger en 50 Kroneseddel i dem.

Kokkepigen: Hvad siger Fruen? Og jeg, der blev saa vred, at jeg med det samme smed Handskerne i Ilden!

Juridisk Raadgiver.

Kan Sogneraadet vælge mig til Vidne ved Brandsyn af Skorstene o. s. v., da jeg bestyrer Gaarden for min Moder? Det bemærkes, at jeg er gift.

En Holder.

Spørgeren kan ikke fordre sig fritagen for at være Brandsynsvidne, naar han vælges dertil.

* * *

1. Jeg har en Slægtning, der har været gift med en Haandværker, som af sine Forældre har været tilskødet en Jordlod, hvorpaa han har opført Bygningerne, som de bebor, og hvor han driver sin Næring. Nu er Manden død; de har haft et Barn, som blev døbt, og som kun levede i 3 Dage. Har bemeldte Haandværkers Familie, hvoraf Moderen og Søskende lever, nogen Ret til Arv efter den afdøde, og da hvor stor en Del deraf?

2. Kan den Formue eller Medgift, Konen har medbragt, ikke undtages ved Skifte eller Deling?

3. Udfordres der nogen Bevilling til at være Ejendomskommissionær? I bekræftende Tilfælde, hvad koster en saadan Bevilling, og hvor skal man henvende sig?

Nepper.

Til 1. Naar Ægteskabet er barnløst, kan den afdøde Mands Slægtninge fordre en Tredjedel af Boet i Arv, medens den efterladte Hustru beholder de andre to Tredjedele.

Til 2. Nej.

Til 3. Der udfordres ingen Bevilling.

* * *

Jeg er født i Aaret 1870, altsaa i indeværende Aar pligtig at fremstille mig paa Sessionen. Der spørges:

1. Kan jeg blive fri for at aftjene min Værnepligt paa Grund af, at jeg lider af Vandladning i Sengen?

2. I bekræftende Fald, hvor skal jeg henvende mig, og hvad Beviser fordres der? Det bemærkes, at jeg har lidt af den nævnte Svaghed alle mine Dage. Jeg har søgt en Læge, men uden Resultat.

L. K. L.

Spørgeren vil i Medfør af Regulativ af 16de Juni 1882 blive funden udygtig til al Krigstjeneste, naar han ved paalidelige Vidnesbyrd (saasom Lægeattester, Skolelærer- og Præsteattester i Forening, eller Tingsvidner) godtgør, at han vitterlig lider af den angivne Svaghed.

* * *

Jeg har laant en Karl 60 Kroner, som han lovede at betale til 1ste November, men som han endnu ikke har betalt. Jeg ved ikke hans Adresse, men han opholder sig paa Fyn. Jeg har Beviser paa Laanet og en Mands Underskrift. Der spørges: Kan jeg ad Rettens Vej tvinge ham til at betale? Og hvorledes har jeg i det hele at forholde mig?

En Ven af „Husvennen", i G.

Naar Karlen var fuldmyndig, da han laante Pengene, vil Spørgeren ad Rettens Vej kunne tvinge ham til at tilbagebetale dem, saa snart han faar opspurgt hans Opholdssted. Han skal først indkaldes til Forlig og derefter, hvis Forlig ikke opnaas, indstævnes for Retten. Spørgeren maa helst overgive Sagen til en Sagfører paa Egnen.

* * *

Jeg har en Husmølle staaende paa Laden med 11 Alens Vingefang. Der spørges:

1. Har jeg Ret til at male min Nabos Korn? Kan Mølleren, som bor i Byen, gøre mig noget derfor?

2. Kan jeg komme til at svare Næringsskat eller Bygningsskat?

A. J.

Spørgeren har Ret til at male for sin Nabo og tage Betaling derfor, uden at han behøver at løse Næringsbevis, naar han kun ikke benytter fremmed Medhjælp til Malingen. Derimod kan der paalægges ham Bygningsafgift, naar Møllen ikke udelukkende benyttes til Ejendommens eget Brug.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25 2. Sal, København K.

Indhold:

J. L. Heiberg II., af B. E., med Billede. Klippen og Græsfrøet. Taterens Dreng, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Sluttes.) Skomager-Monolog, af Nic. B., med Billede. Kurre-Murre, af Emanuel Henningsen, (Sluttes.) To Fluer med eet Smæk. Husandagtens Velsignelse, ved A. Th. J. Havebrug. For Hus og Hjem. Fjerkræ- og Biavl. Skæmt. Juridisk Raadgiver.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 21. Søndag den 21. Februar. 1892.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

I. Min Slægt og Afstamning.

Jeg er født paa Fødselsstiftelsen i København den 25de Juli 1836 og blev Dagen efter af Stiftelsens Præst, J. Buschmann, døbt med Navnene Peter Karl Rudolf. Kort efter min Fødsel flyttede mine Forældre fra en Stuelejlighed paa Hjørnet af Springgade og Møntergade ind i Kælderen i Klareboderne Nr. 1, det nuværende Nr. 16, men rykkede inden lang Tids Forløb op paa anden Sal i samme Hus. I denne Lejlighed blev i Aaret 1840 min ældre Broders og i 1851 min egen Konfirmation fejret, og jeg fraflyttede den først som gift Mand i April 1878. De første 42 Aar af mit Liv henlevede jeg saaledes, paa korte Fraværelser nær, i de tre gammeldags tarvelige Værelser, hvoraf den bestod. Det sværtede Loft hang saa lavt og nedtrykkende over dem, at det for en voksen Mand var let at sætte et Aftryk af sin Haand deri, hvad i senere Aar Husets Venner ofte for Spøg fandt paa. Allerede som Barn grebes jeg, uden at have set ret meget andet, undertiden af en besynderlig Klemsel ved Synet af dette stygge, skjoldede Loft. Og jeg kan med Sandhed sige, at indtil det Øjeblik, da jeg (i Novbr. 1891) begynder Nedskrivningen af disse Erindringer, har det uafladelig hængt lavt og nedtrykkende over mit Liv.

Jeg er paa fædrene Side af tysk og paa den mødrene Side af fransk Afstamning.

Min Bedstefader var en Mecklenborger og hed Karl Schmidt. Der er imidlertid et og andet, som tyder paa, at Efternavnet er et, han ved sin Ankomst til Danmark har antaget. Han døde om Sommeren 1813 i en Alder af otte og seksti Aar og havde vistnok over Halvdelen af sin Levetid opholdt sig her i Landet. Hvorvidt hans Hustru, hvis Pigenavn var Gielitz, er fulgt med ham ind fra Tyskland, har jeg, medens det endnu var Tid, forsømt at skaffe mig Kundskab om.

Det var i min tidlige Barndom min kæreste Underholdning at faa min Fader til at fortælle om Bedstefader; men om hans tidligere Liv vidste Fader selv kun lidet eller intet. Efter Faders Mening havde han i sin Ungdom studeret. Afgjort er det, at han med Lethed talte flere europæiske Sprog, hvad der i hans Stilling som et Slags Arbejderformand ved det østersøiske Kompagnis Oplagspladser kom ham ypperlig til Nytte. Han var en underlig bisar Natur, og over hans Ansigt hvilede der altid den dødeligste Alvor. Den eneste Lejlighed, ved hvilken min Fader mindedes at have set ham le, var, da han saa Fader som seksaarig Dreng komme ridende paa et Svin, som han havde opnaaet at faa lagt et selvlavet Seletøj paa og sporede frem med et Par Syle, han som Sporer havde fæstet i sine Sko. Naar hans Landsmænd blev slagne af Napoleon, spillede der altid over den sære Mands Træk en vild Haan, og hans brændende Had til alt, hvad der var tysk, gik i Arv til hans yngste Søn, min Fader. Som det synes, var han bleven stærkt greben af den franske Revolutions Ideer. Da man efter Københavns Bombardement 1807 tilbød ham Dannebrogskorset paa Grund af det uforfærdede Mod, hvormed han havde slukket Bomber, som ramte Kompagniets Pakhuse og Vareberhold-

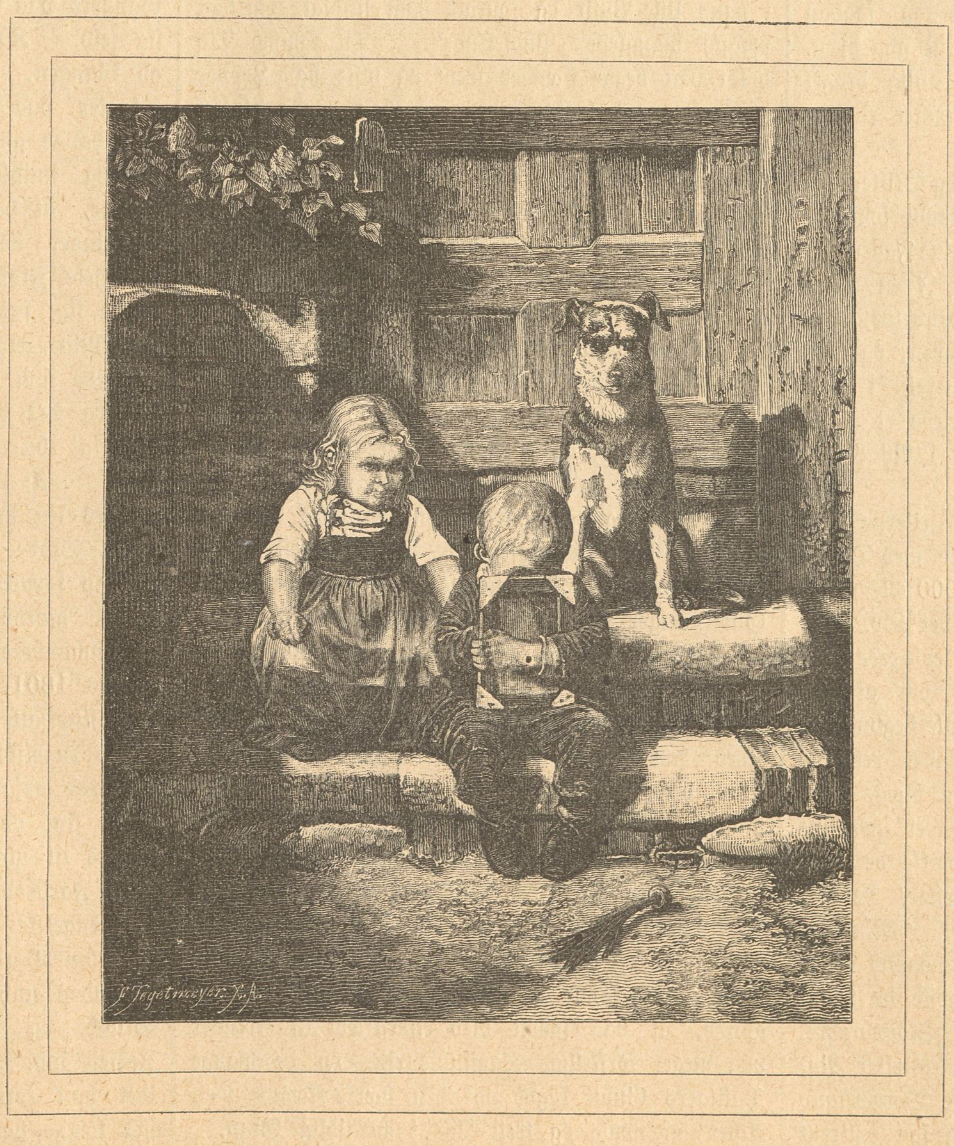

Den lille Kunstner.

Med Kunsten, begyndt under Hjemmets Tag,
til højere Maal engang han vinder,
men næppe et Publikum han finder
saa tro og taknemmeligt som det i Dag.

ninger, afslog han at modtage det — en vistnok dengang ganske enestaaende Adfærd. Med blodig Spot omtalte han ved enhver Lejlighed de ordenssmykkede Præster, der bar deres Kors paa Brystet i Stedet for, som Frelseren, at bære det paa Ryggen. Som øvrig Discipel af Rousseau stræbte han fremfor alt at gøre sine Sønner haardføre og paa alle Maader udvikle deres fysiske Kræfter. Skønt han paa det strengeste forbød dem at gøre Kunster med Krudt, gav han dem dog den omhyggeligste Underretning om, hvorledes Krudt skulde behandles, hvad der kom dem godt til Nytte, da Kunststykker med dette farlige Stof, trods det givne Forbud, hørte til deres bedste hemmelige Fornøjelser. Juleaften gjorde han altid for sin Husstand en Mængde forbløffende Taskenspiller-Kunster og overraskede navnlig Børnene ikke lidet ved, naar der laa Sne udenfor, at lade dem hente en Snebold og bringe den til at brænde.

Min Bedstefader havde sit gode Udkomme, men begik den Daarskab i sine sidste Leveaar at gifte sig for anden Gang. Hans ny Hustru spillede med sanseløs Lidenskab i Tallotteriet, og det kom inden ret lang Tids Forløb saa vidt, at hun ved Sedlernes ugenlige Fornyelse maatte gøre de mest fortvivlelige Udveje for at skaffe Penge. I Husets store Linnedkister var der snart lutter Hø, kun oventil dækket af et enkelt Lagen. Resten havde hun under min Bedstefaders daglige Fraværelse fra den tidlige Morgen til sent paa Eftermiddagen solgt, og paa samme Vis gik det med alt det Bohave, der nogenlunde ubemærket kunde bringes ud af Huset. Herved blev min Bedstefader en forarmet Mand og døde temmelig pludselig, vistnok af Græmmelse. Min Fader har ofte fortalt, at en Fornemmelse af, at han maatte være gaaet bort, med et i Skolen paakom ham med en saadan Styrke, at han bad om Tilladelse til at gaa hjem. Og i Virkeligheden havde Bedstefader nylig draget sit sidste Suk, da han aandeløs og forpustet ringede paa Dørklokken.

Saa vidt jeg har forstaaet, varetog Skifteretten dengang ikke sit Hverv med samme Omhu som nu. I ethvert Fald tilfaldt der ikke min Fader en Hvid, da Boet var gjort i Penge. I en Alder af $12^1/_2$ Aar stod han forladt og venneløs, kun ejende de Klæder, han havde paa Kroppen, og kom, endnu inden han var bleven konfirmeret, i Lære hos en Skomager P. Hellesen, der ejede et af de to smaa, endnu ikke nedrevne Steder i Ny-Vestergade ved Siden af det gule Palæ.

Da min Fader engang midt i Firtierne hos en Garver tilfældigvis kom til at tale med Doktor Hahn, sagde denne til ham: „Af 20,000 Mennesker vilde ikke et have holdt ud at leve det Liv, som De har levet" — et Udsagn, han ledsagede med et alvorligt Paalæg til min Fader om at gaa Morgenture, hvorved i Virkeligheden alle begyndende Tegn paa Svækkelse og Sygelighed inden ret lang Tids Forløb for mange Aar var som blæste bort. Den hærdende Opdragelse, min Bedstefader gav sine Sønner, havde mægtig tjent til at udvikle de sunde Legemer og næsten utrolige Kæmpekræfter, de som Arvelod efter ham var udstyrede med. Mine tre Onkler hørte da ogsaa længe til Københavns meget omtalte stærke Mænd, og i det mindste to af dem stod i Ny som uovervindelige Slagsbrødre. Dette bør dog billigvis ikke bedømmes efter Nutidens Maalestok. Det i den lavere Borgerstand raadende Tænkesæt gjorde det dengang saa omtrent til Pligt for enhver, der var bekendt for at være stærk, ved alle Lejligheder at give Prøver derpaa. Mænd, paa hvis borgerlige Agtværdighed der ikke var det mindste at sige, opsøgte endnu langt ind i Tyverne paa Værtshuse hinanden, blot for i blodige Slagsmaal at prøve Kræfter, og mange satte ved denne Forlystelse for Livstid Helsen og Førlighed til. Efter min Faders Udsagn var det først Bræstrup, der, ved at behandle de bolde Kæmper som Drenge og lade dem tugte med Ris, gjorde Ende paa denne sene Eftervirkning af en svunden Vikingetid.

Mine stærke Farbrødres Bedrifter hørte, ligesom Beretningerne om Bedstefader, til de Æmner, jeg i min tidlige Barndom idelig plagede min Fader om at fortælle forfra, og ved det Præg af Eventyrlighed, de havde, modtog min Fantasi ved dem sine første egentlig virksomme Indtryk. Forestillingen om engang med lignende Klem at bruge Kræfterne, blev ved alle disse sælsomme Historier uvilkaarlig indplantet mig. Det er imidlertid kun ganske faa af dem, som med fuld Sikkerhed havde fæstnet sig i min Hukommelse.

Min Farbroder, Henrik,* var en vild, ubændig Natur, hvem et stilfærdigt, borgerligt Liv var for trangt, og som aldrig naaede at komme paa sin rette Hylde. Med utrolig Fingernemhed lærte han den ene Haandtering efter den anden og opnaaede meget snart den fornødne Færdighed, uden at hans ustadige Sind dog tillod ham at blive i nogen af dem. En kort Tid arbejdede han hos min Fader som „Forbundter", men trak Rispen til med saadan Kraft, at Fedtet formelig piblede ud af Læderet. Hans bedste Morskab var i Vinteraftenerne at anstille sig som fuld og lade sig anholde af Vægterne; naar saa tre, fire Stykker var samlede for at faa ham lagt paa Stigen, kastede han dem pludselig med vældige Næveslag i Stenene og var langt borte, inden de var i Stand til at begynde en Forfølgelse. En Aften kom han ned til min Fader i hans lille Butik og spurgte ham sindigt, om han maaske manglede „Pudseklude". Til samme Tid holdt han begge Hænder frem og viste ham Lapper af groft mørkeblaat Klæde, som han havde plukket ud af et Par Vægteres med Politiskilt forsynede langskødede Frakker, inden han anbragte de brave Mænd hver i sin Rendesten. I nogle Aar tjente han som hvervet Soldat eller maaske som Stillingsmand i Hestgarden, og Frederik den Sjette stod, naar han gik forbi ham paa hans Post, mangen Gang stille for med Velbehag at tage den mandige Kæmpeskikkelse i Øjesyn. Paa Grund af sin sjældne Førlighed i Sabelens Brug, var han Officerernes erklærede Yndling og en sand Skræk for de Underofficerer, der ved Øvelserne skulde maale sig med ham. Engang var han for en Forseelse dømt til at ligge krum i Rosenborg Slots Arrest, men smøgede ved Aftentid Jærnene af sig, bøjede et Par Gitterstænger tilbage fra Vinduet og gik til Dans. Da Sergeanten tidlig om Morgenen indfandt sig for at lukke op for ham, kom han vel tilpas gaaende over Gaarden og fortalte med koldblodig Haan, hvorledes han havde faaet Tiden til at gaa. Det Kunststykke, han havde gjort, vakte en saadan Beundring hos Gardens Chef, at han ganske gik fri for Straf. Men hvormeget han end blev kælet for, tog han sin Afsked fra Garden, saa snart hans Kapitulation var udløben. Saa vidt jeg husker, havde han efter den Tid ikke noget bestemt Erhverv. Hans vidtberømte Styrke og mandige Udseende gjorde, at han stærkt blev efterstræbt af Kvinder paa meget forskellige Samfundstrin, og de mange Dalilaers Gunst lagde nok den stærke Kæmpe i en Alder af nogle og treti Aar i en tidlig Grav.

Min Farbroder, Frederik, var Slagter og døde i Aaret 1854. Endnu i hans høje Alder var hans herkuliske Skikkelse ubøjet af Aarene, og i hans snoede sortbrune Proptrækkerkrøller var der kun ganske enkelte sølvhvide Stænk. Utallige var de Kampe, han i sine Velmagtsdage havde bestaaet; men det var kun, fordi Tiden saa førte det med sig. Hans naturlige Godmodighed var saa stærk, at han aldrig gjorde Brug af sine umaadelige Kræfter, med mindre han ligefrem blev tvungen dertil. Da engang en Hattemager Storch som ægtebaaren Søn af sin Tid, i sort Kjole, stram og pudset, paa et offentligt Sted opsøgte ham, udelukkende i den Hensigt at faa et Slagsmaal i Gang, greb han ham sindig og langmodig i Brystet og bevægede ham frem og tilbage med saadant Eftertryk, at Sømmene i Ryggen og Ærmegabene løb op, saa Mennesket bogstavelig blev rystet ud af sin egen Kjole. I en Batalje, han engang paa Østerbro havde med ikke mindre end femten Skræddere paa engang, slog han derimod fra sig af Hjertenslyst, og uagtet der dengang ingen Aviser gaves, bevarede Rygtet om denne Heltegerning sig dog længe i Folkemunde. De bolde Riddere af Alenen var til Hest og skulde i sluttet Følge ad Skoven til. Deres store Mandtal gjorde dem kry. Da min Onkel med sit Trug paa Nakken kom gaaende tværs over Gaden, raabte en af dem krøsigt: „Af Vejen Lammerakker!" og efter Tidens herskende Sæd udviklede der sig meget snart en Situation, hvor det gjaldt at klare for sig med mere end Ord. De overmodige Skræddere begyndte at stige af Hestene. En rig, bomstærk Vognmand stod i sin Port og raabte med ægte Ridderstind til Farbroder: „Skal jeg laane dig en Næve?" I Betragtning af, at det var Skrædere, afslog han dog med Tak dette gode Tilbud og bad ham bare passe paa Truget, mens den lille Holmgang stod paa. Det følger af sig selv, at Skræddere ikke paa engang kunde komme af Sadelen, ligesom ogsaa de vælige Gangere paa ingen Maade helt kunde overlades til sig selv. Kun i smaa Afdelinger, tre—fire Stkr. ad Gangen, trængte de ind paa den forvovne Slagter, paa hvem deres store Mandtal intet Indtryk havde gjort. Enhver, der kom ham nær, modtog imidlertid saa forfærdelige Puf og Næsestyvere, at han blev ukampdygtig med det samme, og under den tilstimlede Mængdes Hujen maatte den hele Flok, til Hest og til Fods, som det kunde træffe sig, snart i største Hastighed fortrække.

Min ældste Farbroder, Karl, var Sømand. Allerede som tretten-aarig Dreng var han i Stand til fra det østersøiske Kompagnis Gaard paa sin Ryg at bære en Tønde Rug op paa det øverste Loft. Af hans senere Stærkemands-Bedrifter mindes jeg ingen, og det er meget muligt, at han ingen Sinde har øvet en Folkehelt i Stil med sine to fornævnte Brødre. Af sine uhyre Legemskræfter gjorde han en værdigere Brug. Han var udkommanderet med Briggen „Lougen" hin 3die Marts 1801, da Jessen i de vestindiske Farvande med sine atten Kanoner mandig optog Kampen med be to engelske Fregatter, hvis Kanoner tilsammen udgjorde nøjagtig det trebobbelte Antal, og tilredte begge sine overlegne Modstandere saa ilde, at de nødtes til uhindret at lade ham fortsætte sin Kurs. Min Farbroder stod ved Falderebet, da den fra den engelske Øverstkommanderende affendte Officer, kom om Bord med høflig Anmodning til Jessen om uden unyttigt Tab af Menneskeliv at overgive Skibet, og han saa med egne Øjne, hvorledes Jessen som Svar klappede en af sine Dækskanoner, idet han tørt og koldt betydede Englænderen, at saa længe han var i Stand til at bruge dem, var der ikke Tale om Overgivelse. I Tidsrummet mellem 1807 og 14 fik han af Regeringen et Kaperbrev, der gav ham Ret til at føre Krig mod Englænderne for egen Regning, og ikke faa

var de Priser, han indbragte til København. Som livsvarigt Minde om en forvoven Entring, havde han i Nakken et dybt, ved et Øksehug bevirket Ar, som gjorde, at hans Hoved sad lidt skævt. Paa et af sine Togter bestod han, efter at have gjort et stort Koffardiskib til Bytte, en morderisk Kamp med et engelsk Kanonfartøj og bragte det til at stryge sit Flag, men blev umiddelbart derefter med begge sine Erobringer tagen af en engelsk Korvet. Ved denne Lejlighed gik en af min Bedstefader efterladt Bog med nøjagtige Optegnelser om hans Slægt og Afstamning tabt for bestandig. Med sine Fæller blev Farbroder bragt til en lille engelsk Kystby og havde, da Englænderne nok ikke regnede Kapere for krigsførende Sømænd, al Udsigt til at blive hængt. Slutterens Datter forsynede imidlertid Fangerne med Pistoler samt Kugler og Krudt; de overmandede Vagten og bemægtede sig en Dæksbaad, med hvilken de lykkelig og vel over Nordsøen undkom til Holland. I sine senere Leveaar havde Farbroder Karl en god Indtægt ved paa Rundetaarn at lære Søkadetter „at tage Solemærker". Han døde, da jeg var fire—fem Aar gammel, og efterlod sig en Søn, som blev Lods paa Læsø og muligvis lever endnu.

(Fortsættes.)

Elys Kirkeklokker.

Elys Kirkeklokker ringe over Land,
der glider en Snække paa Ouses Vand.
Det er Knud den Rige med Venner i Følge,
det er Dronning Emma paa den lyse Bølge:
under guldvirket Tjæld
de se paa den dejlige Midsommers Kvæld.

„Ror, mine Karle, ror, alle Mand!
rører eders Aarer saa nær under Land,
mens Dagen gaar til Ro,
at vi kan høre Sangen i Munkenes Bo.

Det tykkes mig livsaligt, min Dronning og Viv,
efter Kampe og Kiv
at gemme mit Skjold og guldhjaltede Sværd
og at sidde som her:
kryste Violer og en sommergrøn Vaand
og lytte til din Stemme og kysse din Haand."

Kongen kom til Landet med Hævnerens Ris:
nu synge alle Præster den Herres Pris.
Det er Tid at glemme de blodige Dage,
da han drog i Leding paa sin stærke Drage
under flyvende Ravn
og med hundrede Skjolde i Løfting og Stavn.

„Hviler eders Aarer, stryger vort Sejl!
Skyggerne bli'r lange i Vandenes Spejl,
og Dagen gaar til Ro,
og gladelig der synges i Munkenes Bo!"

Kong Knud og Dronning Emma blandt hærdede Mænd
med Slagsværd ved Lænd,
de sidde under Teltet og drømme deres Drøm
paa den blinkende Strøm
om Elskov og Glæde i Engellands Vaar
og om en større Glæde, end Verden forstaar.
Salmesangen lyder dæmpet og mild, —
Kong Knud har renset Landet med Jærn og Ild.
Der kan atter leges paa vaargrønne Sletter,
der kan atter soves i lange Nætter,
og den ærbare Mø
tør vandre i Kvælden ved den sølvblanke Sø!

„Ror, mine Karle, hejser vort Sejl!
Maanebroen gynger i Vandenes Spejl,
og Dagen gik til Ro,
og Salmesangen tier i Munkenes Bo."

Kongen tager Harpen: „Mine Venner, stem i,
mens vi ro her forbi.
Jeg kvæder en Vise, jeg føjer mine Ord —
om den signede Jord,
om Søndagens Hvile, medens Klokkerne gaa,
og om min Hjertenskære med Guldkrone paa."

H. J. Greensteen.

Ovenstaaende Digt er optrykt med Forfatterens Tilladelse.

Taterkonens Dreng.

Fortælling af Carit Etlar.

(Sluttet.)

Der laa noget lidende i alle hendes Træk, maaske var det Maanelyset, som blegede disse fine Kinder og gav hendes Øjne denne feberagtige Glans. Hun saa ned for sig, men følte, at Rudolfs Blik dvælede paa hende. Hun bøjede sit Hoved til Siden og svøbte sig tættere ind i Kaaben.

„Clara!" udbrød han langsomt og med en sørgmodig Betoning, idet han trak Aaren ind og lod Baaden drive for Strømmen. „De græder jo. Hvad fattes Dem? For hvis Skyld fælder De disse Taarer? Sig det, kære gode Frue."

Hun svarede ikke, det var umuligt i dette Øjeblik at se op til ham; hun lænede Hovedet til Haanden og skjulte sine Øjne.

Svar mig!" vedblev Rudolf, „hvorfor er De bedrøvet? Ikke sandt, jeg ved det, det er mig, som har røvet Dem Lykken, mig som har gjort Deres Liv til et Helvede og stjaalet alle Deres Glæder!"

„For Guds Skyld, tal ikke saaledes!" svarede hun sagte og klangløst, „De ved nok selv, at det ikke er Tilfældet, men — jeg er alligevel ikke lykkelig," tilføjede hun med en bristende Stemme, „jeg vilde ønske, jeg var død! tro mig, min Ven! det vilde være godt for os begge!"

„Nej, vist ikke!" svarede han med den øjensynlige Kamp for at skjule sin Bevægelse, „hvad vilde der saa blive af mig? Jeg har kun kendt faa Glæder og ganske lidt af Lykke, naar De var borte, havde jeg jo intet, slet intet mere tilbage at leve for. Hvorfor skulde De ogsaa dø? Vi holder af hinanden, det er sandt, De er Falks Kone, og Falk er min Velgører, min Fader! Føler De i disse Ord Forbandelsen, som hviler over mig? Men vor Kærlighed gemmer dog ingen Brøde, vi har ingen Sinde overskredet det Skillerum, Samfundet satte imellem os. Bliv glad igen, lad ingen se Deres Taarer, ikke engang den mørke Nat, som hører vore Ord; for os to er kun tilbage, at bære Tilskikkelsen med Taalmod og at staa fast uden at glide. Vil De have det, hvis det blot kunde skabe Dem een lykkelig Time, saa rejste jeg min Vej i Morgen. Adskillelse vilde maaske øve sin Virkning paa os begge."

„Nej, nej, Rudolf!" ytrede hun bønligt, og greb hans Haand, „rejs ikke oftere! Deres Nærværelse er nødvendig for mig. Det er for silde at rejse."

Rudolf var forberedt paa dette Svar. Clara havde aldrig før talt saa uforbeholdent med ham, Blikke og Handlinger havde vel forlængst røbet hendes Kærlighed, men det smigrede ham dog at høre denne Tilstaaelse. Der er Forfængelighed og Egenkærlighed forenet med vore helligste Følelser.

Lidt efter laa Baaden ved Landingsstedet. Da de naaede Herregaarden trykkede Rudolf Clara til sit Bryst, han kyssede hende. Hun tillod det, lænede sit Hoved til hans Skulder og hviskede sagte og rødmende: „Vi vil aldrig glemme denne Aften, min Ven! og heller ikke glemme, hvad vi skylder Falk." Dermed skiltes de.

Clara var meget syg, Lidenskaberne havde endelig besejret deres Offer. Lægen rystede bestandig paa Hovedet, opramsede Kunstordene paa en Mængde forskellige Sygdomme, og til alle hans Forklaringer lyttede Clara rolig og stille, af og til spillede et mat Smil omkring hendes Læber. Hun vidste selv bedst, hvad der manglede hende, og saa den kommende blege Ven uden Frygt og Ængstelse i Møde.

Falk sad ved Hovedgærdet af hendes Seng, sammensunken og hørte taalmodig, paa alt hvad Doktoren fortalte. Clara var Vidne til hans umiskendelige Sorg, hun havde ikke troet at være elsket saa meget.

Saaledes hengik flere Uger. Hun blev stedse svagere. Falk vidste, at hun ikke stod til at redde. En Aften i Skumringen sad han inde i Sovekammeret hos hende, han holdt hendes Haand i sin, hans Blik dvælede spejdende paa enhver Forandring, som foregik i hendes Træk.

„Clara!" udbrød han efter en lang Tids Tavshed, „se op paa mig, stakkels ulykkelige Barn! smil lidt til mig, sig, at du ikke bebrejder mig noget. Jeg føler, hvor megen Skyld jeg har, i det du lider. Uden mig vilde du endnu længe have været glad og lykkelig, vort Samliv har ikke bragt dig nogen Glæde, men megen Sorg, dit Liv har været fuldt af skjulte Kampe og Lidelser. Stol paa, at jeg har voldt dig Kummer uden at ville det, jeg anede jo intet, før det var for silde, jeg har ikke kunnet handle anderledes, end jeg gjorde."

Clara rystede lidt med Hovedet, der laa noget i den dybe, rørende Alvor, hvormed Falk talede, som bevægede hende; hun begyndte nu at forstaa meget, som hidtil havde været mørkt og dunkelt, hun greb hans Haand og trykkede den med en heftig Graad op til sine Læber. „Du er saa god og kærlig mod mig!" sagde hun svagt, „hvad skulde der vel være i vort Forhold, som jeg kunde bebrejde dig, jeg trænger jo selv saa højlig til din Tilgivelse."

„Vist ikke," svarede han, „der kan ikke være Tale derom."

„Jo, jo," afbrød hun ham, og en livlig Rødme farvede for et Øjeblik hendes blege Kinder. „Jeg skulde have været mere ærlig mod dig, skriftet alt, hvad jeg tænkte og følte, det er min Synd, det som piner mig, men jeg vidste det jo ikke selv — han — Rudolf —"

„Vær blot rolig!" ytrede Falk med et vemodigt Smil, „græd ikke, jeg ved det altsammen. Du elsker Rudolf, og han elsker dig!"

„Du ved det!" gentog hun med bævende Læber.

„Jeg vidste det, længe før du selv vidste det, jeg burde have forudset, at det vilde gaa saaledes."

„Og kan du — vil du tilgive?" spurgte hun og hævede sine Øjne med et ubeskriveligt bønligt Udtryk op til ham. „Jeg har blot holdt af ham som — som af en Broder, du maa tro mig Falk, vor Kærlighed var altid brødefri."

Falk tav, han bøjede sig ned mod Puden for at skjule sine vaade Øjne. Der var noget rystende i dette Skriftemaal; men ingen saa eller hørte dem, Værelset gav kun Genlyd af Mandens krampagtige Graad.

„Falk!" hviskede hun lidt efter, „opfyld mig endnu en Bøn, vil du? Tør jeg se Rudolf? Lad ham komme ind til mig."

„Nej," svarede Falk bestemt, „det maa han ikke."

„Lad mig se ham engang endnu," bad hun, med en saa sagte Stemme, at den næsten døde paa hendes Læber, „blot een eneste Gang. Jeg dør jo snart," tilføjede hun med et straalende Blik. „Jeg har kun ganske kort Tid tilbage; hvorfor vil du være saa streng imod mig nu?"

„Han kan ikke komme, det er umuligt!"

Hun tav en Tid lang, pillede paa Frynserne omkring Hovedpuden, medens den ene Taare efter den anden trillede ned over hendes farveløse Kinder. Hendes Bryst bevægede sig under den snehvide Natdragt; hun sukkede, og Rudolfs Navn undslap hende, medens hun med et usigelig bønligt Blik saa op til Falk.

„Godt, Clara!" udbrød han pludselig, idet han for med Haanden over Ansigtet, „du skal faa ham at se, jeg vil opfylde dit Ønske."

Han gik med disse Ord hurtig ud af Værelset, og den syges Ansigt opklaredes; det matte, bristende Hjerte bankede af Glæde, hendes Kinder rødmede endnu engang, hun havde ikke set Rudolf den hele Dag, han plejede dog altid at spørge til hende, hun kunde ikke begribe Aarsagen, hvorfor han blev borte.

Et Øjeblik senere sprang Døren op. Falk traadte ind, han støttede Rudolf i sine Arme. Et hvidt Klæde var viklet om hans Hoved, mørke Blodbraaber piblede ud gennem det, ogsaa Armen var forbunden, hans Ansigt var blegere end hendes. „Jeg vilde have sparet dig dette Syn," udbrød Falk klangløst, „han var redet ned til Ringkøbing i Formiddag efter Lægemidler. Hesten styrtede undervejs med ham, han faldt, og saaledes bragte Bønderne ham hertil i Eftermiddag; men vær kun rolig, hans Saar er slet ikke betydelige."

Der laa et Udtryk, et saa talende og rigt Sprog i det Blik, med hvilket hun betragtede ham, som for hendes Skyld sad saaret og bleg foran hende, at Falk et Øjeblik følte en heftig Misundelse, men det højhjertede i hans Natur havde snart tilbagevundet sit vante Herredømme.

„Tal kun frit til hinanden," sagde han og gjorde sig Umage for at undertrykke sin Bevægelse, „du, min Søn, tilhører hende dog mere end jeg."

Rudolf betragtede ham forundret, han forstod ikke Betydningen af disse Ord, han havde aldrig vidst, at Falk anede hans Kærlighed til hende. Men Claras Øjne straalede, et lyst Smil spillede om hendes Læber. „Han har tilgivet os," hviskede hun. Hun tog Falks Haand og kyssede den, derpaa lagde hun den sammen med Rudolfs. — — Samme Aften døde hun.

Da Lægen lidt efter traadte ind, fandt han Falk lænet over mod Liget, sanseløs og fortvivlet, som om han troede, at hans Kærtegn kunde kalde det flygtede Liv tilbage. Men Rudolf sad bleg og sammensunken paa Sengekanten. Forbindingen var gledet tilbage fra Saaret. Hans Øjne var lukkede, Claras Haand hvilede endnu i hans.

I Sygeværelset.

Rudolf var som sagt redet til Ringkøbing efter den foreskrevne Medicin, han tilbagelagde de to Mil imellem Mastrup og Byen i kort Tid; det gjaldt jo Clara. Paa Hjemvejen kom han over en Hedestrækning, og midt paa denne sad Tusse nede i Vejgrøften, som det lod, ivrigt beskæftiget med at sammenlægge Bladene af et Spil smudsige Kort, hun havde i Skødet.

„Ej, ej!" raabte hun med en hæs Stemme, da hun fik Øje paa ham, „det var godt, du kom, min Dreng! jeg har noget at fortælle dig; stig ned af Hesten, kom blot, kom! det er gode Nyheder, Tusse denne Gang bringer." Der laa noget i hendes Stemme, i de vilde Øjne, i det hele opsvulmede Ansigt, som indjog ham en uvilkaarlig Gysen, og uden at forklare sig Aarsagen, ledte han Hesten henimod Grøften, hvor hun sad.

„Ser du, Rudel!" skreg Taterkonen og pegede paa Kortene, „jeg er nu beredt paa den sidste Rejse og lægger mine Kort op for at se, hvor jeg kommer hen, naar jeg er krepere, i Himmerig hos alle Guds kære, smaa Engle, eller ned i Varmen til ham med Hornene i Panden. Du forstaar mig vel? Der er vist ingen af Stederne, hvor jeg er synderlig velkommen, de skøtter ikke om mig, kan jeg tænke, siden de saa længe har ladet mig sidde herude paa Heden i Slud og Kulde; men de bliver alligevel nødt til at give mig Plads, enten paa det ene eller andet Sted, det gør de! Nu vil jeg fortælle dig noget, som angaar dig, hør derfor nøje efter: Mindes du den Aften, vi sad i Baaden og roede over til Holmen?"

„Ja," svarede Rudolf, idet en dunkel Anelse gennemfor ham.

„Godt," vedblev den gamle, „du spurgte mig dengang om din Familie og troede ikke, jeg var din Moder, fordi jeg var gammel og rynket; ikke sandt, det gjorde du?"

„Videre! videre!" raabte han, „jeg har ingen Tid at spilde."

„Naa! naa! giv Stunder, min Unge! Min Fortælling er nok værd at spilde Tid paa. Du troede som sagt ikke, jeg var din Moder, og du havde Ret i denne Tro, hvis Tolle Glam har fortalt dig noget derom, har han sagt sandt. Oberst Taaning havde kun en Søn, et smukt, lille Barn. Dengang var jeg ung, og Tolle sagde tit til mig, at jeg var køn at se til. Jeg tjente mit Brød ved at sælge Kniplinger og saadan noget, som vi stjal nede i Slesvig. Jeg havde et Barn, som frøs ihjel herude en Vinternat; saa traf det sig, at jeg en Aftenstund kom ned til Gaarden, hvor den forrige Herremand boede, der var Selskab, og Fruen viste mig ud i Haven, hvor jeg skulde vente, til hun fik Stunder at bese mine Varer. Dernede legede Taanings Barn i Græsset. Pigen var gaaet fra det, det var alene. Jeg syntes godt om denne

lille Unge og tog den til mig, men ingen kan sige, at jeg stjal den, for jeg gav dem alle de Baand og Kniplinger, jeg havde i min Kurv til Vederlag, det var blot en Tusk, vi gjorde. Siden den Tid saa Drengen aldrig sine Forældre mere. Fruen døde kort efter, og Folk sagde, det var af Sorg, men jeg tror, det er Løgn, man dør ikke af den Grund. Drengen fulgte med mig overalt; jeg bar ham paa min Ryg gennem Hede og Lyng i mange Aar og døjede ondt og Usselhed for hans Skyld. Gætter du nu, hvem Barnet er? — Det er dig, min Dreng! Du er Taanings Søn. Herremandens Kone oppe paa Mastrup og du er i Slægtskab med hinanden. Ikke sandt, Rudel? den Historie er værd at høre? Ræk mig nu min Flaske, den er falden ned i Grøften, jeg kan ikke selv finde den, mine Ben er blevne saa tunge; saa vil jeg drikke, saa længe der er en Taar tilbage, og naar det bliver Aften, naar den blege Maane kommer frem paa Himmelen med sine Horn til venstre, saa kreperer Tusse."

„Der! der!" skreg Rudolf, næsten sanseløs over den den gamles Ord, „tag Flasken og drik saa længe, til du farer derhen, hvor du hører hjemme."

Han svang sig op paa Hesten og jog af Sted. Efter ham lød Tusses hæse og spottende Latter. Hesten snublede, den styrtede under ham, han blev baaret blodig ind paa Herregaarden af nogle forbikørende Bønderfolk, som fandt ham liggende paa Vejen.

Aar gik hen. Claras Grav sank sammen, Blomsterne visnede paa den. Rudolf blev Mand, og i Mandens Hjerte var Lidenskaberne tilbagetrængte af en kold Rolighed, han sluttede sig mere inderligt til Falk, overtog Bestyrelsen af hans Ejendom, men glemte aldrig Mindet om den, der havde lært ham Livets højeste Glæder, dets dybeste Smerte at kende. Verden anede ikke, hvad der bevægede sig i hans Indre, det blev hans egen skjulte Hemmelighed, og den, som saa ham ved Hverdagslivets Sysler, troede ikke, at hans Indre engang havde været en Kampplads for dybe og heftige Lidenskaber.

(Skrevet 1840.)

Knud den Store i England.

Da Svend Tveskæg ved Kyndelmisse 1014, midt under sit sejrrige Erobringstog i England, pludselig blev syg og mærkede Dødens Komme, kaldte han Sønnen Knud til sit Leje og overgav ham sit Spir og sin Kongemagt med Paalæg om at fremme Kirkens Sag. De danske Høvdinge bifaldt deres Konges sidste Vilje, og Vejen til Englands Trone syntes da at ligge Knud aaben. I mindre end to Aar havde Svend Tveskæg indtaget Landet, selv Hovedstaden var falden til Føje, Borgerne havde sendt Gidsler og betalt Skat, og den uduelige engelske Konge, Æthelred, var flygtet over til Normandiet. Men da nu det spurgtes, at Dankongen, den mægtige Erobrer, var død, fattede Englænderne paa ny Mod. Den Krønike udspredtes, at det var selve Landets Skytshelgen, Sankt Edmund, der havde fældet Kong Svend, de sendte Bud efter Æthelred, der i langt større Hast, end man havde tiltroet ham, viste sig i Spidsen for en Hær og rejste det underkuede Folk mod Danskernes Herredømme. Den unge Kong Knud indsaa, at hans Styrke var for ringe, og i Stedet for at indlade sig paa en ørkesløs Kamp, gik han ved Paasketid om Bord paa sine Skibe og styrede hjem til Danmark. Saaledes, klog og forsigtig, om end ikke lysteligt, begyndte han sin Regeringsfærd. Men for dog at minde Englænderne om, at han var sin Faders Søn, og at de kunde vente hans Hævn, lod han de modtagne Gidsler sætte i Land ved Sandwich med afskaarne Næser og Øren og afhuggede Hænder.

Med tresindstyve Skibe kom Knud til Danmark, hvor hans Broder Harald nu førte Styret. Efter de gamle Krønikers Udsagn var det nok ikke med idel Glæde, at Folk hørte om Knuds Hjemfærd. Hidtil havde de danske Vikinger kun bragt Sejre og Guld hjem fra Vesterleden, og dette lignede jo næsten en Flugt. Harald tog dog venligt mod sin Broder, og da de havde mindedes deres Fader og efter hans Ønske stedt ham til Hvile i Hjemlandets Jord, tog Knud Ordet og sagde: Ikke er jeg ræd for Krigen, for jeg skal nok drage tilbage igen, som min Ære det byder; men først, Broder, naar jeg ved dine Raad og din Hjælp kan være sikker paa Sejren. Det første, jeg da venter af dig, er, at du deler Danmark, som jo ogsaa er min Arvelod, med mig, men kan vi saa med forenede Kræfter underkaste os England, saa vælg du, hvilket Rige du lyster, og styr det med Lykke, mens jeg tager det andet. Nu bliver jeg hos dig i Vinter, at vi kan faa Skibene og Folkene udrustede. Hertil svarede Harald: Din Tale huer mig ikke ganske. Nødig deler jeg Danmarks Rige, og af vor fælles Arvelod fik du Broderparten, da vor Fader gav dig England. At du har mistet den, gør mig ondt, men derfor dele mit Rige kan jeg ikke. Derimod lovede Harald at staa sin Broder bi ved Udrustning af Skibe og Mandskab.

Kong Knud den Store ved Havet.

Der gik nu Opbud over Landene, og ikke blot fra Danmark, men fra Norge og Sverige strømmede vaabenføre Folk til Knuds Flaade. En dansk Viking ved Navn Thorkild den Høje, der havde hærget i England paa egen Haand, snart tjent den danske Konge, snart den engelske og sidst staaet i dennes Sold, vendte nu hjem med sine Skibe,

lovede Knud Troskab og opmuntrede ham iøvrigt til Englandstogtet. Ved Sommertid 1015 brød Knud op med en prægtig Flaade paa to Hundrede Skibe, der bar taarnhøje Stævne og kobberforhudede Snabler og var prydede med allehaande Dyreskikkelser i Guld og Sølv, medens Ravne og Drager tegnede sig i Masternes Fløje. Mandskabet bestod af Folk i deres kraftigste Alder, under Anførsel af de bedste Høvdinge, alle til Hobe raske Karle, der var vel øvede i Vaabenbrug, og hvis Hu stod til Krig og Eventyr. Det var en Flaade saa stolt som den, hvormed Svend Tveskæg faa Aar tilforn var draget over Havet.

Dristig landede Knud ved Englands Kyst. En fuldt rustet Hær stod vel rede til at give ham Velkomst, men i de første Slag fulgte Sejren de danske Vaaben, og gammel Tvedragt mellem Kongesønnen Edmund Jærnside og den mægtige, men rænkefulde Høvding Edric Streon bidrog ydermere til at svække Englændernes Modstandskraft. Næste Foraar var Knud Herre over hele Landet med Undtagelse af Hovedstaden og de omliggende Egne. Paa samme Tid døde Kong Æthelred, og Londons Borgere udraabte hans Søn Edmund Jærnside til Konge. Denne Edmund var af en helt anden Støbning end Faderen; han var tapper og raadsnild, dertil yndet af Folket og opfyldt af en brændende Nidkærhed efter at rense Landet for de fremmede Gæster. Tætte Skarer fylkedes under hans Banner, og Knud fik snart at føle, han havde en Mand for sig. Ved Midsommertid kæmpede de to Hære ved Pen og ved Sherstone, uden at nogen af dem kunde tilskrive sig Sejren. I to senere Slag, ved Brentford og Otford, slog Edmund de Danske, og kort efter tvang han Knud til at ophæve Londons Belejring. Krigen dreves saaledes med Kraft, blodige Slag og plyndrede Egne viste dens Gang. Mod Edmunds sejrrige Tapperhed satte Knud sin Klogskab. Da Edmund engang udfordrede ham til Tvekamp, svarede han, at han nok vilde slaas, men ogsaa bie paa Sejr, saa Edmund, der var saa gridsk paa at fægte om Vinteren, skulde se til, han kunde staa sig, naar den rette Tid kom.

Et Par Vintermaaneder forholdt Edmund sig stille i London, men saa snart det begyndte at vaares, rustede han Hæren paa ny og bragte den op til en frygtelig Magt. Ved Paasketid 1016 anfaldt han de Danske med stor Voldsomhed og tænkte fuldstændig at tilintetgøre dem. Men Knud og hans Folk havde faaet Nys om, hvad der var i Gære, og rykkede kampdygtige Fjenden i Møde. Over Hæren vajede et mærkeligt Banner af snehvidt Silke. Til dagligdags kunde ingen skelne noget Bannermærke, men naar det gik til Slag saas en Valravn i Dugen, med flagrende Vinger spaaede den Sejr, men stod den mat og stille, betød det ondt Varsel. Nu pegede Thorkild paa Banneret og raabte: Se, til Ravnen, Karle, hvor den flagrer i Dag! Med os har det ingen Nød, lad os kæmpe som Mænd! Saa mødtes de to Hære da ved Assandun. I Førstningen lod det til, at Sejren skulde krone Edmunds heftige Angreb; men da begik den svigefulde Edric Streon et nyt Forræderi, idet han sænkede det engelske Banner og raabte til sine Folk, at Slaget var tabt, kun ved Flugt kunde de undslippe af de grumme Daners Vold. Med disse Ord lokkede han virkelig en Del af Hæren til at flygte. Vel, udbrød Edmund, saa er vi fri for de Krystere. Nu gælder det at slaas for Frihed og Fædreland, enten maa vi stride eller lade os træde paa Nakken! Saa stormede han atter ind paa Danskerne, fulgt af sine bedste Folk. Hele Dagen blev der kæmpet, og langt ud paa Natten; men da maatte Englænderne fly, efter at et frygteligt Blodbad havde udtyndet deres Rækker, og deres fornemste Høvdinge laa fældede paa Valen. „Der vandt Knud Englands Rige," siger Krøniken, „der traadtes Angelsaksernes Herlighed i Støvet, der falmede Blomsten af Landets Magt og Herlighed."

Nu overgav London sig, og Edmund Jærnside indledede Fredsunderhandlinger. I Virkeligheden var alle Parter trætte af den sønderslidende Strid, der Aar efter Aar lagde det frugtbare Land øde og tærede Folkets Marv. De to Konger mødtes paa Øen Olney i Severnfloden og enedes her, efter Samraad med deres Mænd, om at dele Riget, saaledes at Edmund fik Syd-England, og Knud de nordlige Landsdele, hvor Danskerne alt fra tidligere Tid følte sig bedst hjemme og havde opslaaet Bo i det saakaldte Danelagen. Men Edmunds Regering varede kun et halv Aars Tid, idet Døden pludselig bortrev ham i Efteraaret 1016. Gamle Krønikeskrivere fortæller, at det atter var den falske Edric Streon, der var paa Spil og lod sin Konge myrde, for derved at vinde Kong Knuds Gunst. Ingen dristede sig nu til at strides med Knud om Herredømmet over England. Han holdt vel Ting med Rigets Stormænd og spurgte, om nogen kunde huske, at Edmund havde forbeholdt sin Slægt Arveret, men det hele var nærmest en tom Formsag, thi ingen Mand vovede at løfte sin Stemme mod Knuds Ønske. Saa hyldedes han da som Landets Enekonge og tog straks fat med stor Kraft og Kløgt paa en Række Regeringshandlinger, for at sikre Freden og ophjælpe det mishandlede Land. Dette blev delt i fire Jarledømmer, af hvilke han selv valgte det mægtige Wesseks til Sæde, medens han overdrog Northumberland til sin tapre Svoger Erik Jarl fra Norge, Mercia til Edric Streon og Østangel til Thorkel den Høje. Edmund Jærnsides Sønner joges i Landflygtighed, og mange af de engelske Stormænd, der ikke viste sig fuldt paalidelige, maatte bøde med Livet. Ikke bedre gik det flere af Knuds udkaarne Mænd. Da Edric Streon en Dag fordrede højere Løn, udbrød Kongen: „Du Drottens Sviger, hvor kan du være mig tro! Men din Løn skal du faa, som du har fortjent" — og dermed bød han en af sine Folk hugge Edric ned. Ejheller Thorkel den Høje fandt Knud at kunne lide paa, han blev gjort fredløs i England, og da han senere landede i Danmark, blev han dræbt af Landets Høvidsmænd. Kong Knud var saaledes en myndig Herre, hvis Haand faldt haardt og tungt, hvor det gjaldt hans egen Sikkerhed eller Landets Fred og Frelse. Han vilde værne og bygge sit Land, og det naaede han, samtidig med at han øgede sin Magt. Fra Aaret 1018, da hans Broder Harald døde, blev han Konge i Danmark, og snart underlagde han sig Norge, flere af Østersøens Kystlande og en stor Del af Skotland, saa han blev den mægtigste Drot, der hidtil var set i Norden, og bar med Rette Tilnavnet den Store eller den Rige.

For Kong Knud synes England at have været Hovedriget. Her fæstede han Bo, og her valgte han sin Viv. Saa snart han havde skaffet Fred og Orden i Landet, bejlede han til Æthelreds Enke, den skønne og kloge Dronning Emma, der gav Knud sit Ja paa den Betingelse, at kun den Søn, hun fødte ham, maatte arve Englands Krone. Dronning Emma, der stod højt i Folkeyndest og udmærkede sig baade ved et klogt Sind og et varmt Hjerte, øvede en mildnende Indflydelse paa sin Ægteherre, særlig i hans Forhold til den engelske Befolkning. Han overholdt med sjælden Takt deres nedarvede Sæder og Skikke, genindførte de gamle angelsaksiske Love, og de i Landet bosatte Danske søgte han gennem Ægteskaber at forlige og forene med Englænderne. Præstestanden vandt han ved at genopbygge de nedbrændte Kirker og Klostre og yde rige Gaver til Hospitaler og milde Stiftelser. I stort og smaat sluttede han sig til det engelske Folk, jo mere han lærte at skatte den rige engelske Kultur, Fredens stille Sysler i Videnskab og Kunst, der her stod paa et langt højere Trin end hjemme i Norden.

Medens danske Krønikeskrivere kun ved lidt om Knud den Stores daglige Færd, har de gamle angelsaksiske Klosterkrøniker adskillige Træk at berette, der viser hans Begavelse og høje, vennesæle Sind. En Aftenstund, fortælles der, kom Kong Knud sejlende med sin Dronning Emma og sit Følge af Rigets ypperste Mænd over Søen til Klosteret St. Ely for at fejre Mariæ Renselsesfest. Da lød i Sommerkvældens Stilhed Munkenes Korsang ud over Søen. Kongen blev greben af den højtidsfulde Stund, kaldte sit Følge sammen om sig og gav sin bevægede Stemning Luft i en Vise, som han digtede og sang ved Dronning Emmas Side, medens hans Mænd istemte Omkvædet*). Visen der er bleven navnkundig, fordi man her første Gang sporer Middelalderens Folkevise, begynder saaledes:

Gladelig synge de Munke i Ely,
mens Kongen Knud ror der forbi:
„Ror, mine Karle, nær til Land,
at vi kan høre de Munkes Sang."

Paa den Tid da Knuds Magt var paa sit højeste, da mægtige Høvdinge samledes ved hans Hof og ypperlige Skjalde priste hans Bedrifter, lod han en Dag sin Tronstol rejse i Havstokken og tog Plads paa den. Ebben var just udløben, og Flodtiden begyndte. Da talte Kongen til Havet: Jeg sidder paa min Grund, og du tilhører mig; ustraffet har ingen sat sig op mod min Vilje, saa byder jeg dig nu, at du ikke rører mit Land og ikke væder din Herres Klædebon. Men Havet steg, som det plejede, og Bølgerne slog op over Kongens Fod. Da rejste han sig og sagde, vendt mod sine Mænd: At Kongernes Magt er idel Skrøbelighed, det skulde hver Mand paa Jorden vide, saa ingen er Kongenavn værdig, uden han, som styrer Hav, Jord og Himmel ved sit Vink og sin Lov! Efter disse Ord tog Knud sin Guldkrone af Hovedet og satte den paa Krucifikset i Winchester Kathedralkirke; selv bar han den aldrig siden.

Paa sin Kongsgaard underholdt Knud flere Tusinde Hirdmænd og Huskarle, det saakaldte Tinglid eller Tingmannalid, der fik deres egen Lov i den berømte Vederlagsret, som Kong Knud lod skrive paa Dansk. Denne Lov paabød streng Hustugt, men gav ogsaa store Forrettigheder. En Mand af Tingmannalid kunde ikke som andre Folk dømmes paa Tinge, men kun af sine Fæller, naar de samledes til Huskarlestævne. Alle skulde være som Brødre, men den, som forbrød sig haardt mod Loven, blev udstødt af Laget. Kongen blev selv den første, der krænkede Retten, idet han i Hidsighed eller Fuldskab dræbte en Hirdmand. Ydmygt steg han i sine Mænds Paasyn ned af Højsædet, tog Plads paa Gulvet og bad dem dømme. Ingen vovede her at bringe Dødsstraffen i Anvendelse, som Loven bød, og rørte bad Hirdmændene Kongen om selv at fastsætte Straffen. Han valgte da at betale nidobbelt Mandebod. Nu og da kunde det voldsomme i Knuds Sind bryde

*) Det er dette romantiske Optrin, der er behandlet i omstaaende Digt „Elys Kirkeklokker".

frem, Vikingeblodet randt endnu friskt i hans Aarer, men stedse var han rede til ydmyg at bøje Knæ, angre og bøde for sin Synd.

Da han døde i Aaret 1036, endnu i sin fejre Manddom, tog han den Lov med sig i Graven, at bedre Konge havde her ikke været i England. Men fra den Stund var det forbi med Danmarks Herredømme i Vesterleden.

B. E.

Kurre-Murre.

Fortalt af Emanuel Henningsen.

(Sluttet.)

Hurtig lagde hun Papiret sammen i en Konvolut, bandt en Traad om den og gik derpaa hen og aabnede Vinduet.

„Kurre . . . Kurre!" kaldte hun.

Da kom Kurre flyvende og satte sig i Vindueskarmen. Moderen bandt Brevet fast om dens Hals, og alt imens sagde hun med sin blide, skælvende Røst, som om hun vidste, at Duen forstod hende:

„Flyv . . . flyv, lille Kurre! Mit Barn ligger for Døden. Du kan maaske frelse hende, men skynd dig . . . skynd dig!"

Og Kurre forstod hende. Som en afskudt Pil for den op i Luften og svang sig med Vindens Hurtighed hen over Skoven uden at bryde sig om Høgen, der lurede bag ved Træernes Toppe. Murre kom ogsaa hen i Vinduet, ligesom for at spørge, om den ikke ogsaa skulde bringe Bud; men Moderen tog den med sig ind i Stuen og lukkede Vinduet.

„Du skal af Sted, hvis Kurre ikke er kommen tilbage inden ti Minutter," sagde hun. Derpaa skrev hun paa ny de samme Ord paa en Seddel og bandt den om Duens Hals. Da dette var gjort, ilede hun tilbage til sit syge Barn og fulgte med sit Øje Urviseren, medens den langsomt gled hen over Skiven paa Uret.

Imidlertid fløj Kurre med Vindens Hast den lige Vej hen over Skoven mod Doktorens Bolig. Kragen sad i Egetræets Top og skreg, og Glenten sejlede med sin kløftede Hale i store Ringe oppe i Luften, Flagspætten løb op ad Træstammerne og hakkede i Barken med sit haarde Næb, saa at det lød, som om den slog paa Grenene med en lille Hammer, Droslen og Solsorten sad dybt inde i Krattet og fløjtede; men Høgen lod sig ikke til Syne, og snart naaede Kurre hen til Doktorens Hus, hvor den fløj saa haardt mod Vinduet, at en af Ruderne sprang.

„Hvad nu . . . hvad nu!" raabte Onkel Hans og løftede Duen, fra hvis Fødder Blodet randt, op fra Gulvet. „Hvorfor kommer du i en saadan Fart, lille Nar? Et Brev . . . naa, lad mig se, hvad det indeholder."

Han læste de faa Ord, Moderens skælvende Haand havde skrevet; derpaa sprang han hurtig hen til Skabet, der stod i Hjørnet af Stuen, og tog et ganske lille Glas, ikke større end et Fingerbøl, fyldte det med nogle Draaber af en anden Flaske, satte en Prop i og skrev paa Seddelen, der var limet fast paa Glasset: „Hun skal have tre Draaber i en Teskefuld Vand. Jeg kommer straks."

Et Øjeblik efter var Flasken bunden om Duens Hals, og Onkel Hans aabnede Vinduet, idet han sagde:

„Flyv, min lille Due; det gælder maaske vor lille Piges Liv!"

Og atter skød Kurre pilsnart igennem Luften, hen over Marker og Enge, hen over den grønne Skov. Dens Hjerte bankede pinligt i dens Bryst, Blodet dryppede fra dens af den ituslagne Rude saarede Fødder; dog den følte ikke Smerten, den tænkte kun paa, at den skulde bringe Liv og Frelse til sin lille, kærlige Herskerinde, hvem den elskede saa højt. Da lød der pludseligt et skarpt Skrig tæt bag ved den; kraftige Vingeslag, der kløvede Luften med en pibende Lyd, overtydede den om, at dens Dødsfjende forfulgte den, og den følte en saadan Angest, at dens Kraft ligesom blev lammet. Den følte ikke Angest for sin egen Skyld, den vilde med Glæde have ofret sit eget Liv, hvis det kunde have gavnet den lille Pige, der laa syg og døende paa Lejet. Men ak, den kunde kun gavne hende ved at bevare sit Liv, og Tanken om, at dens Liv saaledes havde dobbelt Værd, gjorde den ængstelig og fortumlet. Og alt som Skovens Kroner for bort under den, hørte den de pibende Vingeslag tættere og tættere bag ved sig, følte den mere og mere sit Haab og sin Kraft at svinde bort. Da samlede den endnu engang al sin Styrke og for opad i lige Retning, op under Skyen, der hang tung og truende over Herregaarden, Høgens Vingeslag blev paa engang klaprende, Duen følte Lufttrykket af dem slaa imod sit Bryst, saa lukkede den Øjnene, slog Hovedet tilbage og kastede sig i tumlende Flugt ned gennem Luften, ned i Herregaarden, medens Høgen udstødte et hvinende Skrig. Den baskede endnu et Par Gange med Vingerne, saa faldt den tungt til Jorden og blev liggende stille og blødende ved Siden af Hektors Hus. Høgen strejfede i sin blodtørstige Rovbegærlighed tæt forbi den; men Hektor sprang frem med en glubsk Gøen, og den skuffede Røver flagrede langsomt hen og satte sig paa Skorstenen over Forvalterens Vinduer uden at lægge Mærke til eller bryde sig om, at Jep Røgter stod nede i Gaarden og sigtede paa Ladeporten med sin Bøsse. Men næppe havde den sat sig, før det lød: „Paf . . . pif . . . Knald!" Ved „Paf" brændte Knaldhætten af, ved „Pif" futtede Fængkrudtet, ved „Knald" drønede Skudet, og med det samme tumlede Høgen døende og sprællende ned ad Taget.

Den stakkels Moder havde imidlertid holdt Øje med Urets Viser, og alt som den drejede sig, og Duen ikke kom tilbage, steg hendes Angest. Da fem Minutter var henrundne, rullede Vognen, som skulde hente Doktoren, i fuldt Firspring ud af Gaarden; men endnu lod ingen Due sig se. Viseren gik sin langsomme Bane, og alt som den skred frem, syntes det hende, at den lille Piges Aandedræt blev kortere og kortere, og hun sprang op og traadte hen til Vinduet. Da for i det samme Duen ned gennem Luften og faldt paa Jorden uden for Hundehuset, medens en Høg strøg forbi den med et vredt Skrig. Mere saa den ængstede Moder ikke; thi hun løb, saa hurtig hun kunde, ned i Gaarden og tog den gispende Due op og bar den ind.

Et Øjeblik efter havde den lille Pige faaet den første Portion af Draaberne, som Duen saa trofast havde bragt med sig, og Moderen redte nu et lille Leje til Kurre inde i Vindueskarmen, hvor den snart kom til sig selv igen, saa at den kunde fortælle den ængstelige Murre, i hvilken Fare den havde været.

Tyve Minutter senere sprængte Onkel Hans ind i Gaarden paa sin sveddryppende Hest og for fra den og op i Sovekammeret.

„Er Duen kommen?" spurgte han, idet han ilede hen til den syges lille Seng.

„Ja, Gud være lovet," svarede Moderen. „O, Hans . . . Hans, sig mig, er der Haab om, at vi beholder vor lille Pige."

Onkel Hans havde imidlertid omhyggelig undersøgt Elisabeths Hals og følt paa hendes Puls. Han rejste sig nu og sagde fornøjet:

„Jo, med Guds Hjælp! Jeg tror ikke, der er nogen Fare nu."

Da faldt den unge Frue Herremanden om Halsen og græd af Glæde.

Ja, hvad er der saa egentlig mere at fortælle?

Elisabeth blev snart fuldkommen rask igen, og det kunde hun takke den lille Due for næst Gud; thi Onkel Hans fortalte om Aftenen, da al Fare var overstaaet, at hun rimeligvis vilde have været redningsløst fortabt, hvis den ikke havde bragt saa hurtig Hjælp. Da den kom flagrende ind gennem Vinduet til ham, stod han netop færdig til at køre hen til en syg Mand, som boede tre Mil fra Herregaarden, og havde den ikke bragt ham Bud, kunde han altsaa først have sendt de hurtigt virkende Draaber flere Timer senere, og da havde det sandsynligvis været for silde.

At den lille, modige Due blev plejet paa det bedste, behøver vi vel næppe at fortælle. Den vandt snart sin Kraft tilbage, og den og dens Mage behøvede ikke mere at frygte for deres glubske Fjende; thi ham havde Jep naglet paa Ladeporten til Skræk og Advarsel for alle ligesindede. Jep var forøvrigt bleven saa opræmt ved sit heldige Skud, at han svor enhver Fugl Døden — Duerne undtagne — hvis de vovede at sætte sig paa Skorstenen over Forvalterens Vinduer, og efter at han havde dræbt adskillige uskyldige Spurve, der havde gjort sig skyldige i denne Forbrydelse, blev Skorstenen til sidst saa berygtet, at ingen Fugl nogen Sinde turde nærme sig den. Jep maatte derfor i senere Tider, naar han vilde bevise sin mærkelige Bøsses Skudsikkerhed for vantroende Bekendte, møjsommelig kravle op paa Taget og anbringe en Tørv paa Skorstenen, hvorefter han ved at sigte paa en bestemt Knast i Ladeporten skød den ned med stor Sikkerhed til stor Forbavselse for alle. Men da han engang havde sat en Mursten derop i Stedet for en Tørv, faldt den ned gennem Skorstenen og slog Forvalteren, der var i Færd med at lave Punsch til sig selv og nogle Venner, en stor Bule i Panden. Siden den Tid blev disse Skydeøvelser strengelig forbudt, og den farlige Bøsse ophængt paa Loftsbjælken i Jeps Kammer.

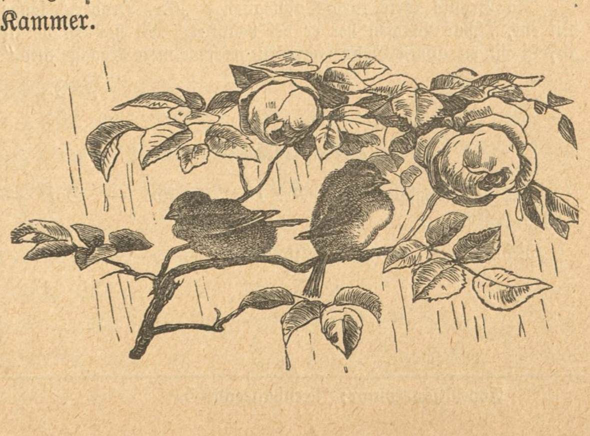

Havebrug.

Stueplanterne om Vinteren. Hvad der for Stueplanternes Vedkommende om Vinteren gælder om, er, at de ikke faar for meget Vand ved Roden og ikke for tør Luft om og for meget Støv paa Toppen. Hvad nu Vandingen angaar, da maa denne selvfølgelig rette sig efter de forhaandenværende Omstændigheder. Planter, der staar i Dagligstuen, hvor der er ret varmt, fordrer jo oftere Vand, end de, der staar i koldere Stuer; det er navnlig saadanne, man maa vande sparsomt og forsigtigt. Planter, der staar i Knop eller begyndende Flor kræver mere Vand, end saadanne, der kun skal holdes med grøn Top Vinteren over, eller som først senere skal give Blomst. Alle Løgvækster bør, saa snart Blomsten skal bringes frem mellem de tildels udviklede Blade, have rigeligt Vand. For dem gælder det: hellere for meget end for lidt; for andre Planters Vedkommende gælder det modsatte, Jorden maa være ret tør, før man vander, selv om man synes at „det er længe siden, de fik Vand.“ Man bør altid anvende lunkent Vand.

Hvad dernæst Luften angaar, da hjælper man paa Tørheden ved af og til at overbruse Planternes Top ved Hjælp af en Vedugger; en saadan kan købes for 25 Øre. En Del af de fine og bløde Bregner, som nu saa ofte anvendes navnlig i Sammenplantninger, taaler dog ikke megen Fugtighed paa Bladene, de ynder derimod rigelig Fugtighed ved Roden.

Overbrusningen forfrisker Planten, men den befrier dem ikke for Støv, tværtimod. Dette maa man endelig ogsaa have sin Opmærksomhed henvendt paa. Af og til tørrer man da Planternes Blade over med en blød, fugtig Svamp. Naar det er stivbladede Planter, kræve dette Arbejdes Udførelse ingen Forsigtighed, hvilket derimod er Tilfældet overfor mere blødbladede Slags; ja, meget bløde, laadne Blade bør man slet ikke indlade sig paa at vadske, disse Blades Uldhaar er desuden i og for sig Beskyttelse.

J. J.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

5 6 7 8 9 10
Glad vist denne ikke er,
4 3 8 9 10 8
hvis dette ej er godt.
1 2 3 4
Findes udi Dynd og Ler.
6 2 3 4 10
Skal du det, saa gaar det smaat.
9 7 2
Farlig er den, naar den drilles.
4 3
Findes over hele Verden.
2 10 8
Ved en slig din Sult kan stilles.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Øver altid helst sin Færden
udi Mørke, og han iler
saa af Sted, mens andre hviler.

N. T. C. L.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste nedad, danner Navnene paa to Byer i Danmark:

En Flod i Rusland.
En By i Tyrkiet.
En By i Tyskland.
En By i Tyrkiet.
Et Landskab i Østerrig.
En Stat i Tyskland.
En By i Danmark.

M. J.

Udgravningsarbejde.

Find her Navnene paa 5 Floder.

To Brødre kørte med Postvognen. „Se, Broder,“ sagde den ene, „hvor Pladsen her er vel benyttet. Vi har Plads til alt, vi vil en anden Gang endog kunne have mere Bagage med.“

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 19: Træsko — Sok — Træk — Kort.

Rebus i Nr. 19: En Efternøler.

Skæmt.

Lige Vilkaar.

Per kommer træt, sulten og drivvaad hjem fra sit Arbejde i Marken.

„Det nytter ikke, du slaar dig til Ro,“ siger hans kærlige Ægtemage. „Vil du ha'e Middagsmad, maa du først ud at hente Vand.“

„Men jeg er saa vaad og forkommen, lille Nille,“ svarede Manden. „Kunde du ikke selv hente den Spand Vand?“

„Nej, gu' vil jeg ej,“ siger Konen. „Nu er jeg saa dejlig varm og tør.“

„Er der ikke andet i Vejen,“ svarede Manden, gaar ud og henter en Spand Vand, som han dænger over Konen, i det han bemærker: „Saa, lille Mutter, nu er Vilkaarene lige, og du kan lige saa gerne som jeg hente Vand!“

For højt. Han: „Men hvordan er det dog, du synger?“

Hun: „Aa, den Tone der er saa høj, at jeg ikke kan tage den.“

Han ser nøjere efter i Noderne: „Det der? Det er ingen Node, det er en Flueplet.“

Fra Barnemund. Edvard har faaet sig en lille Broder, som stadig giver til Kende, at han er i Besiddelse af ypperlige Lunger. „Hør engang, Moder,“ spørger Edvard en Dag, „har Gud ikke givet os lille Broder?“

„Jo, min Ven,“ svarede Moderen.

Edvard betænker sig lidt og siger saa: „Moder!“

„Hvad vil du?“

„Jeg vil blot sige, at jeg godt kan forstaa, at Gud ikke brød sig om at beholde den Dreng.“

Juridisk Raadgiver.

Jeg har i 26 Aar lejet en Strimmel Engjord, som grænser op til min Ejendom, og er fraskaaret Overdrevet med en Vej. Der har ikke været noget skriftligt imellem os. Ejeren har nu sagt det op, og nu spørges der:

Er det lovligt, at han opsiger det, naar det har hørt til Stedet saa længe, og hvis ikke, hvor skal jeg saa henvende mig for at faa det opklaret?

N. S.

Opsigelsen er lovlig, naar Spørgeren ikke kan gøre gældende, at han har lejet Jordstykket for et længre Aaremaal.

* * *

Jeg er Smed paa Landet og har købt et Hus; jeg spørger:

1. Maa jeg indrette Smedje i den ene Ende af Huset, naar der er Loft over Smedjen? Det bemærkes, at der er Straatag.

2. Dersom ikke det kan tillades, hvor mange Alen skal Smedjen da bygges fra Huset?

3. Kan det bevilges at bygge Smedje i Huset ved at svare højere Brandskat, og hvor meget mere?

En fleraarig Holder.

Til 1 og 2. Om Smedier paa Landet indeholder Brandpolitilovens § 15 følgende Forskrifter: „Enhver Bygning, hvori indrettes Smedje, skal i Byer og ellers indenfor en Afstand af 50 Alen fra anden Mands Bygning være belagt med Sten; i andre Tilfælde er det tilstrækkeligt, at Taget er belagt med Sten, Tagfilt (Tagpap) eller Spaan i en Udstrækning af 10 Alen paa begge Sider af Skorstenen. Ingen Smedjeskorsten maa komme nogen som helst Bygning, der er tækket med Rør, Straa eller lige saa let antændeligt Materiale, nærmere end 10 Alen, og ikke anden Mands nærmere end 20 Alen.“

Til 3. Nej, højere Brandkontingent gør her hverken fra eller til.

* * *

Naar man ved Sygdom har været forhindret fra at fremstille sig paa den i Efteraaret afholdte Session, er der da noget til Hinder for, at man kan fremstille sig paa Ekstra-Session nu eller til Foraaret? Afholdes der Session andre Steder end i København? Hvis ikke, skal man vel have sine Papirer flyttet dertil? Skal man ansøge om Tilladelse til at fremstille sig og hvor?

En Abonnent.

For Ekstra-Sessionen, der afholdes i København i Marts Maaned, maa ingen fremstille sig, uden at han dertil har Justitsministeriets Tilladelse. Ansøgning herom, der skrives paa stemplet Papir til Takst 65 Øre, skal være indgivet til vedkommende Udskrivningskreds inden det foregaaende Aars Udgang. Naar Spørgeren ikke inden Udløbet af December 1891 har indgivet saadan Ansøgning, er det nu umuligt for ham at faa Adgang til Ekstra-Sessionen.

* * *

1. Er det muligt at erholde Høkerbevilling paa Landet, naar der fra den nærmeste Købstad til min Bolig mangler ca. 50 Alen i en Mil?

2. Hvilke er de Ting, som en Høker paa Landet maa handle med?

3. Kan man løse Borgerskab som Købmand i en Købstad, men bo og drive Handel paa Landet?

4. Skal man i det Tilfælde svare Skat baade til Købstadkommunen og Landkommunen?

H. i H.

Til 1. Nej.

Til 2. Alle Naturalprodukter af Landbrug, Kreaturhold-Havedyrkning og Fiskeri, samt alle Slags Skoveffekter og Tørv, selv om Produkterne har modtaget nogen Bearbejdelse, naar denne dog ikke ligger udenfor Grænserne af Landbo- og Husflid, saasom Smør, Ost, Gær, Hør, Hamp, saltet og røget Kød, Flæsk eller Fisk, endvidere Kalk, Tag- og Mursten, almindelig, Pottemagerarbejde, formalede Kornvarer og Brød, — alle de nævnte Ting kun for saa vidt de er frembragte paa Landet her i Riget. Dernæst maa Høkere paa Landet handle med følgende Artikler uden Hensyn til, hvor de er producerede: Øl, Salte Margarine, Brændolie, Tran, Lys, Tændstikker, Træsko, Tjære, Sæbe, Soda, Kaffe, Kaffesurrogater, Sukker, Sirup, Te og Tobak.

Til 3. Nej, Borgerskabet hjemler kun Ret til at drive Handel paa Købstadens Grund.

Til 4. Naar en Mand i Følge lovlig Næringsadkomst driver Forretning i en Kommune, men selv bor i en anden, skal han i Medfør af den gældende Lovgivning kun svare Skat til den Kommune, i hvilken han har sin Bopæl.

* * *

En Dreng, 16 Aar gammel, har fæstet sig selv til en Mand for et Aar, navnlig fra 1ste November 1891 til 1ste November 1892, men vilde nu gerne rejse førstkommende 1ste Maj, men Manden har nægtet ham det; han vil ingen Løn betale ham for det halve Aar, han har tjent ham. Hans Moder har sagt ham op (hans Fader er død). Der spørges:

Har Manden Ret til at nægte Drengen at rejse, og har han Ret til at tilbageholde ham hans Løn, eller hvorledes har han i det hele taget at forholde sig?

En gammel Husvenholder J. A.

Naar Drengen har fæstet sig paa egen Haand, kan Manden ikke forbyde ham at rejse, naar han vil; men hvis han rejser inden den vedtagne Tjenestetids Udløb, vil han ingen Løn kunne fordre, da Manden jo med Føje kan gøre gældende, at Lønnen kun er lovet ham under den Forudsætning, at han tjener Tiden ud.

* * *

1. Kan en Vej, der i cirka 40 Aar har ligget for Enden af nogle Huslodder, men paa Kortet staar tegnet paa en tilstødende Gaardejers Mark, flyttes derind? Vejen er ikke optaget paa Regulativet og bliver derfor ikke istandsat eller om Vinteren gjort fremkommelig for Sne, undtagen hvad Beboerne, der benytter Vejen, selv ser sig nødsaget til at gøre.

2. I Tilfælde af, at Vejen kan faas flyttet, hvor skal man da henvende sig for at faa det ordnet og Vejen optaget paa Regulativet? Den omtalte Vejlængde er cirka 400 Alen og støder til en offentlig Vej.

En Holder.

Til 1. Uden vedkommende Gaardejers Samtykke kan Vejen ikke flyttes ind paa hans Mark.

Til 2. Om Vejen kan faas optaget paa Regulativet, afhænger af Sogneraadet, til hvilket de paagældende Beboere altsaa maa henvende sig.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, I. (Fortsættes.) Den lille Kunstner, med Billede. Elys Kirkeklokker, Digt af H. J. Greensteen. Taterens Dreng, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Sluttet.) Knud den Store i England, af B. E., med Billede. Kurre-Murre, af Emanuel Henningsen, (Sluttet.) Havebrug. Hovedbrud. Skæmt med Billede. Juridisk Raadgiver.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

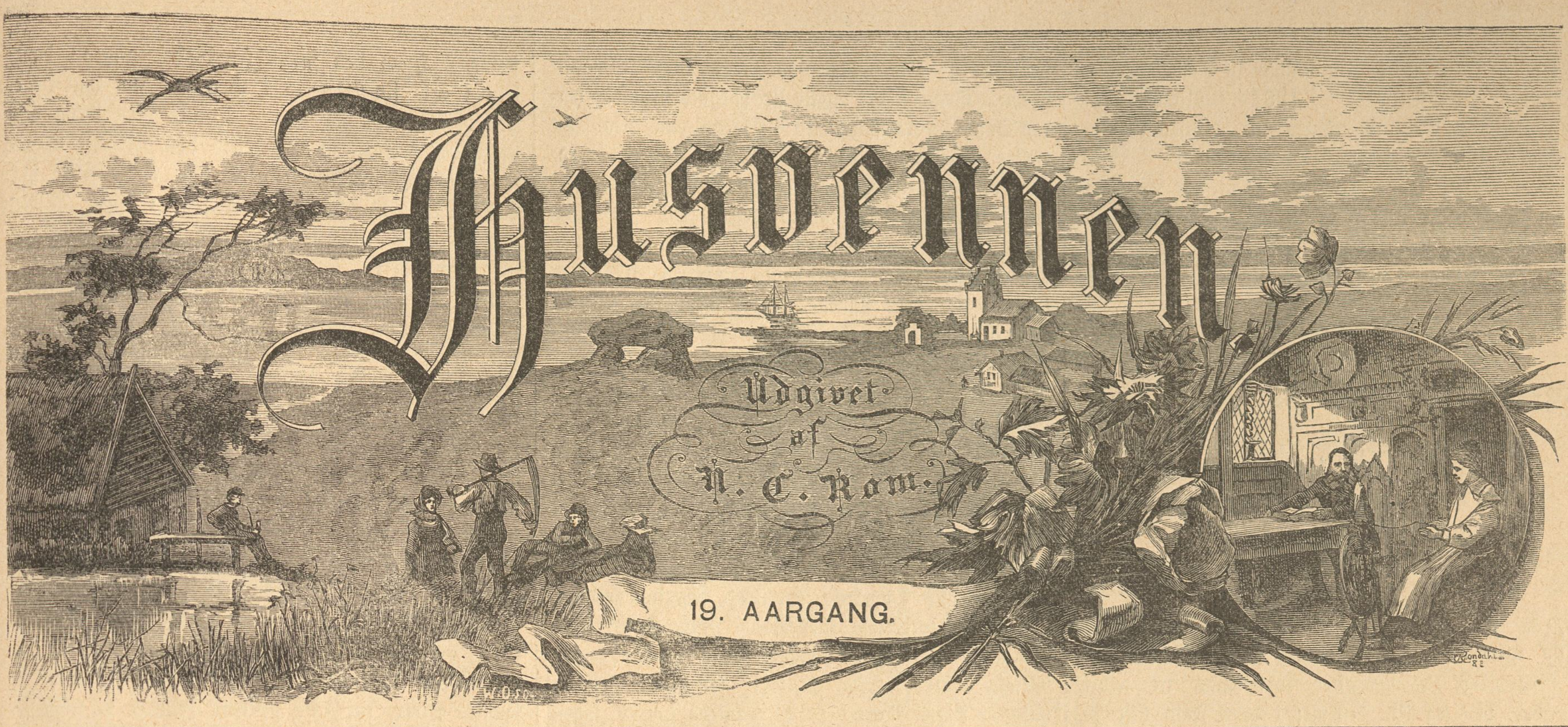

Nr. 22. Søndag den 28. Februar. 1892.

General Kauffmann.

Wilhelm Frederik Ludvig Kauffmann nedstammer fra en gammel adelig Soldaterslægt, der i henved et Par Hundrede Aar har tjent i den danske Hær. Han blev født i Rendsborg den 26de Marts 1821. Tidlig bestemt for Militærvejen kom han 1831 paa Højskolen og udnævntes 4 Aar efter til Premierløjtnant i Artilleriet. Da Krigen udbrød 1848, var han ansat som Lærer og Skoleofficer ved Landkadet-Akademiet. Skønt født Holstener sluttede han sig dog til den danske Sag, og det var næppe stemmende med hans Ønske, at han ikke kom med i det første Aars Felttog. Næste Aar deltog han i Kampen ved Kolding, fulgte senere med Ryes Brigade fra Helgenæs til Fredericia og var med sit Batteri i Ilden den 6te Juli. Aaret efter deltog han som Kommandør for et Granat-Halvbatteri i Istedslaget. Nu var Kauffmann i en Række Aar Lærer ved den militære Højskole og forenede hermed en Mængde Hverv af militær Art: gjorde Tjeneste i Artilleristaben, var Medlem af forskellige Kommissioner, foretog Tjenesterejser til flere af Europas Hovedlande og tog ivrig Del i Diskussionen om Forsvarets Ordning. Allerede dengang krævede han Hovedstadens Befæstning.

Under Krigen i 1864 deltog Kauffmann med stor Dygtighed i Dybbølstillingens Forsvar; han var Chef for Batterierne ved Alssund og næstkommanderende Artilleriofficer paa Dybbøl. Senere blev han højestkommanderende paa Als og overdroges endnu i Aarets Løb forskellige Hverv, bl. a. var han som militær Raadgiver med de danske Afsendinge i London. Efter Krigen blev Kauffmann Medlem af en Række ny Kommissioner, der medførte vidtstrakte Rejser i Udlandet. Hans store praktiske og tekniske Sagkundskab gjorde ham til en selvskreven Mand, naar og hvor der skulde forhandles om Landets Forsvar. Han udnævntes til Oberst, og fra 1868 var han i 11 Aar Kommandør for Københavns Søbefæstning. Skønt Kauffmann ikke optraadte som Politiker og næppe nød fuld Tillid hos noget af de politiske Partier, udnævntes han dog i 1879 til Krigsminister og opnaaede med Rigsdagens Samtykke betydelige Resul-

tater: 6 Stkr. svært Kanonskyts til Søforsvaret og Tillæget til Hærloven. 1881 fratraadte han Ministerposten og udnævntes til kommanderende General i første Generalkommandodistrikt. Som saadan virkede han i 10 Aar. Han var en varm Ven af et udviklet Forsvar, og en dygtig Talsmand for den Hær, han tjente i femti Aar. Han døde den 7de Januar 1892, hædret af Konge og Folk.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

I. Min Slægt og Afstamning.

(Fortsat.)

Om min Fader, hvis Fornavne var Simon Peter, har været udstyret med de samme betydelige Legemskræfter som hans tre ældre Brødre, ved jeg ikke bestemt; i hvert Fald blev de tidlig hæmmede ved det stillesiddende Liv, han i ganske ung Alder gik ind til. Den Sundhed og bugnende Livskraft, der udmærkede den hele Slægt, besad han imidlertid i rigeligt Maal. Ellers vilde han næppe uknækket være gaaet sine syv forfærdelige Læreaar igennem.

Selv maalt med Datidens Maalestok, var Hellesen en ualmindelig haard og tyrannisk Læremester. Min Fader havde paa det østersøiske Kompagnis Pladser levet et ubundet Friluftsliv, rigt paa Afveksling og Løjer. Han havde som Kirkeskoledreng næsten daglig ledsaget Garnisonskirkens Præst, Brodersen, paa dennes Besøg i Fængsler og Sygehuse, og som et lille Tidsbillede kan det maaske anføres, at han havde erhvervet sig hans særlige Yndest ved den Hurtighed og Behændighed, hvormed han opdagede og i Smug fjernede visse graa Insekter, Pastorens sorte Præstekjole ved saadanne Lejligheder ikke sjældent blev prydet med. Udrustet med en ypperlig Sangstemme, havde han hørt blandt de Drenge, der ved Begravelser og andre Lejligheder var blevne udtagne for i Pulpituret at synge sammen med det kongelige Theaters kvindelige Korister. Efter at være kommen i Lære, forundtes det ham inden ret lang Tids Forløb som Regel kun at sætte sin Fod paa Gaden Søndag Eftermiddag hver fjortende Dag. Han gjorde nemlig saa hurtige Fremskridt i Professionen, at Hellesen snart fandt sin Regning ved at lade hans ældre, enfoldige Lærekammerat besørge alle Byærinder, hvortil der ikke netop krævedes Adrætthed og Hoved, og beholde Fader hjemme paa Værkstedet.

Fra Klokken fem om Morgenen sad han da, Sommer og Vinter, paa den trebenede Stol. Han sov tilligemed sin Lærekammerat i et Loftsrum lige over Mesterens Sovekammer. Klokken tre Kvarter paa fem bankede Hellesen med en Støvleknægt i Loftet og stod straks derpaa selv op. Var Drengene ikke nede, til han var paaklædt, kom han op og pryglede dem med en Tamp. Loftskammeret var saa utæt, at der strømmede Væde ind, hver Gang det regnede. Om Vinteren vaagnede min Fader som oftest om Morgenen med Nimfrost i Haaret; i den varme Aarstid mærkede han ikke sjeldent om Natten, at han var pjaskvaad af den indstrømmende Regn, og maatte, for at blive tør, vende sig om paa den anden Side. Men hverken hans Helbred eller hans kække livlige Sind blev nedbrudt derved. Døtrene af den i Stuen boende Familie fandt en Tid lang paa tilligemed nogle Veninder at lege paa et Loft, der laa over det, hvor de to Læredrenge sov deres knapt tilmaalte Søvn. Gennem det utætte Bræddegulv dryssede herved Sand og Kalksmul ned i Øjnene paa dem. De livlige Pigebørn brød sig imidlertid ikke om deres Bønner og Besværinger, men fortsatte Aften efter Aften med Kaadhed deres Leg. Da stod min Fader engang ved Midnat op, trykkede en afreven Hatteskygge, som længe havde ligget og flydt paa Gulvet, ned over Øjnene, svøbte sig i Sengelagnet og viste sig med et stum og højtidelig for den lattermilde Sværm. Med hvinende Skrig styrtede de unge Piger ned ad Trappen, ringede paa hos Hellesen og fortalte med dyre Forsikringer, at de havde set et Spøgelse. Hellesen havde sin egen Mening om, hvem Spøgelset var, og gik op paa Loftskammeret. Der skete nu det mærkelige, at min Fader, som altid med Lethed vaagnede, naar han bankede i Loftet, svarede paa hans Kalden med den lydeligste Snorken, hvorimod Lærekammeraten, der var et forhærdet Sovehjerte, hvem Fader hver Morgen med Besvær maatte ruske vaagen, øjeblikkelig svarede: „Ja, Mester!" saa snart Hellesen nævnede hans Navn. Der vankede iøvrigt ingen Prygl for den Historie. Fader gik i Huset siden altid under Navn af „Spøgelset"; men Pigebørnene gentog ingen Sinde deres natlige Tagfat.

Et andet af de Paafund, hvorved Fader med sprudlende ungdommeligt Lune bragte Liv og Afveksling ind i en hundsk Tilværelse, havde Gadens Vægter til Genstand. Denne værdige Mand havde for Skik at sidde og sove paa den lave Stentrappe til Hellesens Hus. Naar der om Middagen vankede Kaal eller Ærter, gemte Fader altid de kogte Kartofler, som ufravigelig fandtes i Søbemaden, og bragte dem i Smug op paa Loftskammeret. I den mørke Nat klatrede han saa med Fare for sit Liv ud ad Vindueslugen og kastede, bøjet over Tagrenden, Kartoflerne ned, en for en, indtil han paa den dumpe Lyd kunde høre, at han havde ramt Gadens sovende Vogter oven i hans blanke Kabuds.

Haandværkerne tjente dengang stolte Penge, og Hellesen var en Mand, der ikke nægtede sig noget, men flittig besøgte Værtshuse, hvor Borgermænd om Aftenen kom sammen. Naar han i Mørkningen fyldte Snus i sin Daase og i Chatollet tog en Bunke hvide Rigsdalersedler, vidste saavel Mesterinden som Drengene Besked. Uagtet han altid havde Gadedørsnøgle med, ansaas det efter Tidernes Sæd for ret og billigt, at en af Læredrengene sad ventende i Mørke og Kulde paa Trappen, til han ud paa Natten kom hjem. En Nat, da han var mer end almindelig svirende, huggede han i dyrisk Raahed min Fader med Kammen af Nøglen flere dybe Saar i Hovedet og paa den ene Haand. Da Fader kom op paa Loftskammeret og vadskede Blodet af sig, lovede han sig selv med en dyr Ed, at naar han engang fik Lærlinge, skulde han behandle dem menneskeligt, og dette Løfte overholdt han med største Samvittighedsfuldhed hele sit Liv. Om Hellesen kan det endnu meldes, at han paa en højst besynderlig Maade kom af Dage. Uagtet han sad i gode Omstændigheder, havde den fry, overmodige Mand vænnet sig til det Mundheld: „Man kommer til sidst til at sulte ihjel." Da han en Nat varm og ophedet kom hjem, satte han, inden han gik til Sengs, tre Flasker koldt Øl til Livs. Herved paadrog han sig en stærk Underlivs-Betændelse, hvorved Mavemunden lukkede sig, saa det var ham umuligt at faa nogen Føde ned. Og han kom i Virkeligheden til at sulte ihjel.

Da min Fader i November 1820 blev Svend, gjorde han med Skamfulhed den Opdagelse, at han saa godt som ganske havde glemt at læse og skrive. Hvad den første Færdighed angaar, havde han i hele sin Skoletid i Grunden kun haft Balles Lærebog at øve sig paa. Denne blev idelig gennemgaaet forfra, og han lærte den til sidst udenad fra Ende til anden, hvorfor han i det sidste Par Aar heller ikke behøvede at læse i den. Med utrolig Flid oplærte han nu i sine Fritimer sig selv forfra baade i Skrivning og Læsning. Inden ret lang Tids Forløb drev han det til at skrive en smuk, tydelig Haandskrift; men den rigtige Brug af store og smaa Bogstaver forsømte han at indøve og afviste i en senere Alder med en besynderlig Utaalmodighed de faa simple Regler, jeg undertiden søgte at faa ham til at indprente sig. Hvad Læsning angaar, saa erhvervede han sig ved stadig fortsat Studium i Aarenes Løb et Kendskab til æsthetisk, historisk og populær-medicinsk Literatur, som højlig forbavsede alle dannede Mennesker, der kom i Berøring med ham, især da hans Samtale til samme Tid gav de mærkeligste Vidnesbyrd om en original og selvstændig Dømmekraft. Ogsaa paa hans jævnlige forfejlede hans bidende og pudsige Svar, der ofte hentede Billeder og Lignelser fra Regioner, som var dem ganske ubekendte, ikke deres Virkning. Da engang en skikkelig Madamme kom hjem og meldte, at en Bekendt af Huset havde forlovet sig med en ualmindelig grim Bogbinderdatter, og som et Slags Retfærdiggørelse tilføjede, at det var en dannet Pige — „man skulde blot høre hende tale!" svarede Fader straks: „Saa er det kedeligt, at hun ikke er som de gamle Orakler, der talte, uden at man saa dem," hvad der højlig forbløffede den gode Kone. Men saadanne Svar udstrøede han mellem Aar og Dag i Hundredvis.

Allerede i Aaret 1817 lærte min Fader i sin Læremesters Hus sin tilkommende Hustru at kende.

Min Moder blev født i Slagelse den 15de Maj 1797 og var en Datter af Eskadron-Sadelmager Jørgen Corel og Ane Katharine Jespersdatter, som tidligere havde været gift med en Sadelmager Boye. Hun fik i Daaben Navnene Ane Dorothea. Den eneste Erindring om Slægtens franske Afstamning, som i min Moders Barndom havde holdt sig, var en Beretning om en Oldemoder, der engang i tre Dage og Nætter havde siddet skjult i et Pæretræ og levet af dets Frugter. Efter al Rimelighed har denne Slægtens Stammemoder tilhørt en Huguenot-Familie, som ved det Nantiske Edikts Ophævelse er bleven forjaget fra Frankrig.

Med stor Beskuelighed vidste Moder om Livet i sin Fødeby at fortælle mange mærkelige Enkeltheder, der, saafremt de i Tide var blevne optegnede, i vore Dage vilde haft et ikke ringe kulturhistorisk Værd. Hun var som lille Tiaarspige tilstede, da det i Slagelse liggende halve Regiment Spanioler i den tidlige Morgen i Paasyn af Byens hele Befolkning blev afvæbnet paa „Papegøjen" af danske Tropper, der under General Castenskjolds Kommando om Natten var komne fra Ringsted. Med megen Nøjagtighed beskrev hun, hvorledes Artilleristerne stod ved deres Kanoner med brændende Lunter, medens Infanteriet i lange Linier var opstillet bagved, og Kavalleri med dragne Sabler holdt rede til Indhug, og det gøs i min Barndom i mig, naar hun fortalte om det vilde, skingrende Skrig, der lød fra disse Rækker af fortbrune Karle i hvide Uniformskjoler, da Frederik den Sjettes Budskab blev meddelt dem, samt hvorledes Officererne i afmægtig Forbitrelse brækkede deres Klinger og kastede Stumperne højt op i Luften. Afvæbningen løb ikke desto mindre saare fredelig af. Bagefter blev de menige Soldater indespærrede i Sankt Mikkels Kirke, fra hvis Buevinduer de

med sorte sørgmodige Øjne betragtede de Flokke af Børn, som med stor Ufortrødenhed hele den udslagne Dag indfandt sig for at titte op til dem. Pludselig fandt de paa med Miner og Fagter at tilkendegive, at Agurker vilde være dem kærkomne, og saa længe Indespærringen varede, blev Byens Haver trolig plyndrede af Børnene, der kappedes om at kaste Agurker ind til de fremmede hvidklædte Mænd, for saa med maabende Munde at se paa, hvorlunde de fortærede dem raa.

I min Moders Barndom blev Folkeviser endnu sungne af hendes Fødebys lavere Borgerstand, og hun kunde indtil sin Død adskillige af dem udenad. Efter Svend Grundtvigs Begæring nedskrev jeg engang den om „de tre bolde Jomfruer“, og den blev indlemmet i hans Samlinger. En Bog, der voldte Moder Glæde som ingen anden, var Ingemanns i Aaret 1860 udgivne Levnetsskildring. Alle de Personer, han i Beretningen om sit Skoleliv fortæller om — Ringer-Lisbeth med Mandfolkehatten, Konrektor Høffding med den adstadige Gang og den mærkelige Paryk, samt adskillige andre, huskede hun ganske nøje og vidste at fuldstændiggøre Ingemanns Skildring med mange fornøjelige Træk.

Lige fra sin Konfirmation, til hun i en Alder af otte og tyve Aar blev gift, maatte min Moder tjene for sit Brød. I Begyndelsen af Tyverne tjente hun hos Baron Bretton, i hvis Hus Oehlenschläger, hvem Moder altid betegnede „som en lille før Mand“, flere Gange om Ugen aflagde Besøg, næsten altid medbringende sande Uhyrer af Buketter til Husets Damer. En anden af min Moders Konditioner var hos en bekendt Særling og Rigmand, Agent Wäver i Løngangsstræde, til hvem jeg tydelig mindes, at jeg i en Alder af tre—fire Aar, under et Besøg, Moder aflagde hos Husholdersken, engang blev ført ind. Skaldet som et Æg, sad han med hvidgult, ligagtigt Ansigt i et stort halvmørkt Værelse, iført en graa Kavaj, og spillede Patience med sig selv. Jeg gøs, da hans runde, udslukte Øjne fæstede sig paa mig, og skal paa en yderst ligefrem Maade have tilkendegivet min Lyst til at komme bort snarest muligt. Agenten var Kvindehader i en vidtdreven Grad. Hans Plejesøn, den som Poet og senere som Oberst i Borgervæbningen bekendte Garbrecht, var Fuldmægtig hos ham og havde mod hans Vidende og Vilje giftet sig, uden at det for Agentens Tyende var nogen Hemmelighed, hvilket næsten daglig gav Anledning til de besynderligste Forviklinger. Moders sidste Kondition var hos Justitsraad Rasmus Langeland i Falkoner-Alleen. Naar Vejret var godt, maatte hun hver Formiddag gaa en Vandring med Justitsraadens Børn i Frederiksberg-Have og traf her saa godt som altid Frederik den Sjette, der gik Spadsereture der med Prinsesse Karoline. En Dag standsede Kongen og spurgte hende meget venligt, hvem de Børn tilhørte, og Moder var saa betaget, at hun kun med Nød og næppe kunde stamme Svaret frem. Jøvrigt kan jeg rose mig af, at Frederik den Sjette har talt til hele min nærmeste Slægt. Da min Fader med min ældre Broder ved Haanden engang i Begyndelsen af Trediverne ved en Revy ufrivillig var kommen for nær hen til det Sted, hvor Majestæten, i skarlagenrød Generals-Uniform med høj blaa Krave, omgiven af sin Stab fulgte Troppernes Forbimarch, oplod han sin kongelige Mund og sagde til dem: „Skrub jer!“

(Sluttes.)

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

Grev Peder af Eberstein boede paa Tange. Han var Enkemand, og skønt han ikke var nogen gammel Mand, var hans Haar graasprængt, og han havde Rynker paa Kind og Pande. Men dette hidrørte mindre fra Aarenes Antal end fra de voldsomme Lidenskaber, der havde tumlet sig i hans Sind, og som han aldrig havde haft Kraft, sjældent ogsaa Vilje til at tæmme. Endnu var der dog Ild i hans Øje, Rødme paa hans Kind og Læbe, som vidnede om, at Lidenskabernes Flamme ikke var nær udbrændt. Af Udseende var han mørkladen og svær, en barsk Kriger og anselig Høvding. Han for vide om Land paa Hærtog, saa han kun sjældent var hjemme; men sine to Sønners Opdragelse overlod han til en Husfoged og en Husholderske.

Det var i Kristoffer den Andens og Grev Gerts Dage, medens Landet ødelagdes af indre og ydre Uroligheder og fast var for en eneste stor Valplads at regne. Da maatte den bukke under, som mindst formaaede, kun den stærkeres Ret gjaldt, og de store Herrer i Landet laa i idelig Fejde med Kongen, med de holstenske Grever og med sig selv indbyrdes. Peder Eberstein var en af de mest hensynsløse Smaaherrer, hans Id gik alene ud paa at fiske i rørte Vande og berige sig under den almindelige Forvirring, hvad enten det kunde ske med Ret eller Uret, med List eller Magt. Var han i Fare, styrkede han sig ved Forbund med en eller anden; men naar han kunde se sin Fordel ved det, brød han troløst Forbundet og kunde uden Varsel gaa over til det modsatte Parti. Han var næppe elsket af nogen af sine Standsfæller, men var i høj Grad frygtet af sine Omgivelser. Med alt dette ansaa han sig dog selv for en ærlig Kæmpe, hvilken Vildfarelse formodentlig hidrørte fra, at han havde mange ligesindede samtidige.

Paa et af sine Tog gæstede Greven tilfældigt en Herreborg ude i Gjerlev Herred, og der saa han en Jomfru, hvis Dejlighed og høviske Væsen optændte hans Hjerte til Elskov, saa at han begærede hende til Hustru. Men Jomfru Cecilie havde alt lovet sin Tro til en ung Mand, der snart med fælles Frænders Samtykke agtede at føre hende hjem som Brud, og hun afslog derfor Grevens Frieri paa en sømmelig Maade. Dog den mægtige Bejler var ikke vant til at opgive sine Hensigter saa let, og da Cecilies Fæstemand ikke alene var af lavere Adel, men ogsaa mindre rig og berømt, prøvede han paa hos Jomfruens Slægt at gøre sine Hoser grønne og fortrænge den lykkelige Medbejler. Men det lykkedes ikke, og Cecilie og hendes Ven, der erfor disse Bestræbelser, lo ad dem og sang Nidviser om den rynkede Bejler.

I Skoven, ved en klar Kildes Udspring af en Bakke, hvor dejlige Lindetræer hvælvede sig og, med denne Træarts ejendommelige Stræben efter at danne en ligeartet Underskov under de mægtige Kroner, havde skabt en naturlig Løvhytte, sad Parret en Sommerdag, lyttende til hinandens kærlige og klare Røst og til Kildens sagte Sang mellem Løvet. Men Greven havde listet sig efter dem, skjulte sig i Tykningen, lyttede til deres Elskovsord og skar Tænder. Parrets Tale faldt da ogsaa paa Jomfruens ny Frier, hvis paatrængende Opmærksomhed ikke var fri for at ængste hende. „Jeg er bange for ham,“ hviskede hun.

„Det skal du ikke være, lille Cecilie! Hvad kan han gøre dig?“

„Ak, jeg ved det ikke; men man siger, han er mægtig og voldsom.“

„Bah!“ raabte Ungersvenden og slog paa sit Sværd. „I Tapperhed tør jeg fuldtvel maale mig med ham! Lad ham kun træde frem og udæske mig til Kamp! Naar du var Kampens Pris, Cecilie, saa tvivler du da vel ikke paa, at jeg maatte sejre.“

„Tys! Jeg gruer for denne Kamp, Tanken derom aabner mig en blodig Udsigt uden Trøst og Husvalelse. Gid han var vel borte herfra, den mørke Greve! Men han følger mig alle Vegne, er nær hos mig, naar jeg mindst venter det; maaske er han os nær i dette Øjeblik.“

„Nu, om saa var, Cecilie! Hvad kunde det skade? Behøver vi at dølge vor lovlige Kærlighed, der jo er billiget af alle vedkommende. Er Greven saa nær, at han kan høre os, saa lad ham høre Visen, som Smeden har lagt om hans Frieri.“ Og han begyndte at synge:

„Greven tuder i sin Lur,
ved Strømmen vil han sejle:
han er baade sort og sur,
og dog vil han ud at bejle.

Alder har hans Haar besneet,
dog maa han kælent hvæse:
Jomfru ak! jeg har det hedt;
I maa paa mit Hjerte blæse!

Ja, saamænd, det vil jeg saa,
kan det jer volde Lykke:
Elskov under Lokker graa
blæser jeg helst et Stykke.“

„Ti! ti! for Guds Skyld,“ hviskede hun ængstelig og holdt sin Haand for hans Mund, „det var mig, som jeg saa ham ind i de fæle sorte Øjne. Kæreste Ven! Lad os aldrig nævne ham mere.“ Og hun rejste sig, greb den elskedes Haand med sin venstre, og drog med den højre op af Barmen et Guldkors med Frelserens Billede. Bærende dette i Haanden og bevægende Læberne, som om hun bad, drog hun Svenden med sig ud af Lindeteltet, henimod Hjemmet.

Men ad samme Vej, mod det samme Hjem gik en Stund efter Grev Peder. Han var hvid af Vrede, og hans Haand var knyttet krampagtigt om Sværdet. Paa Herregaarden ventede ham et Budskab, der kaldte ham andet Steds hen for længere Tid; med fagre Ord paa Læben, men med Hadets Lyn i sit Øje sagde han Farvel og saas aldrig mere der paa Gaarden. Men Svenden hjemførte sin Jomfru til sin Gaard, der laa i en dejlig Skov nede ved Randers Fjord, og der glemte de Greven og levede lykkelige Dage. Et Aar randt hen, og Cecilie trykkede med ubeskrivelig Glæde en lille Datter i sin Favn. Det var som Freden og Lykken, der i de Dage var husvild i Danmark, havde her fundet et Tilflugtssted i de prægtige Bøges Skygge.

Men en Sommermorgen steg Solen op over Kattegattet og søgte forgæves Borgtinden, som dens Straaler ellers aldrig undlod at give deres Morgenkys. Først da den kom højere paa Himlen og kunde titte ned til Skovgrunden, beskinnede den, ikke Borgen, men en rygende Tomt, om hvilke Svende og Piger stod blege og forfærdede og ragede med Stænger efter de ukendelige Levninger af deres Herskab og Medtyende. Hvorledes Ulykken var sket, havde ingen nogen Anelse om, og snart, da der intet var for dem at gøre, spredte de sig til alle Sider, udbredende den sørgelige Efterretning, hvorom der saa blev talt der i Egnen, indtil andre Nyheder trængte sig frem og bragte hin Ulykke i Forglemmelse.

Medens Hr. Peder boede paa Tange laa et Par Mil derfra Herresædet Rejstrup, som paa den Tid beboedes af Hr. Anders Bjørn. Borggaarden bestod alene af et Stentaarn, opført af raa Bestanddele, som Ahl og Myremalm samt tilhugne Kampesten. Det var tre Lofter højt, men ikke synderlig rummeligt. En eneste Dør dannede Indgangen, ovenover den var en Svale, der var ligesom indvævet mellem høje Elmetræer, og hist og her i de svære Mure var der smalle Aabninger, som kunde gøre Tjeneste som Vinduer og som Skydehuller. Det var i det hele en tarvelig Bygning; men den tog sig godt ud, opført som den var paa en Høj midt inde i Bøgeskoven, over hvis lavere og tætteste Del der fra det øverste Stokværk havdes en vid Udsigt over Hulbæk Sø og de vidtløftige den omgivende Kær og Moser, over Nørreaaen, som dengang ligesom Gudenaaen var sejlbar endog for søgaaende Skibe, og endelige til Skerngaards vældige Taarne og Ringmure og til de frugtbare Egne i Sønderlyng Herred.

Den nære Aa var sagtens bleven befaret af mere end en af Rejstrups Ejere, der gik paa Vikingetog i Udlandet — for en Fejls Skyld stundom til Indlandet med. Men Anders Bjørns Skib var raadnet i den mer end halvt tilgroede Indskæring, der fra Aaen strakte sig ind mod Borgen og den lille Bæk, som der fløb forbi. Han var en rolig Mand, der holdt sig hjemme og gerne lod Indland og Udland være i Fred, naar han kun selv kunde være i Fred med de Rigdomme, han ved Driftighed og Sparsomhed sammenhobede; men dette var mangen Gang vanskelig nok, og navnlig var den bolde Greve paa Tange en saare urolig Mand at have til Nabo. Anders Bjørn holdt en utrolig Mænge Svin, hvortil der var fortrinlig Oldengang i Skoven, en talrig Flok Stude græssede i de vidtstrakte Kjær, Gæs og Faar havde han i Mængde, og en betydelig Handel drev han med Kreaturer, saa Ordet gik, han samlede Gryn. Men Grev Peder og hans Folk tog tit Fejl af Anders Bjørns Kvæg og deres eget. Mangen Svineskinke og Studekrop blev nedsaltet i Forraadskammeret paa Tange, uden at Dyret var enten købt eller betalt, og uagtet Anders paa Rejstrup allerede havde bestemt, hvormeget han vilde have for det. Men sidstnævnte var en klog og fredelig Mand og taalte derfor heller det første Overgreb end det sidste. Uagtet han sukkede i Løndom, gjorde han gode Miner til slet Spil, og han og Greven var gode Venner, naar de mødtes. Ymtede den forurettede et høfligt Ord om det skete, lod Peder, som han blev højligen forbitret paa sine Svende, der naturligvis havde begaaet Røveriet paa egen Haand, og undsagde dem saa grueligt, at Anders blev halv bange; saa skiltes de ad med venlige Ord, medens Voldsmanden lønligt grinte ad Krysteren, og denne forbandede hin i sit Hjerte.

Men Anders Bjørn tænkte ved sig selv: „Hvad skal jeg dog gøre ved Kæltringen for at holde hans lange Fingre borte fra min Fægang? Yppe Klammeri med ham er ikke at tænke paa, og det bliver jo længer jo værre, saa jeg inden kort Tid er en ødelagt Mand!“ Imidlertid kom Skæbnen ham til Hjælp, da han mindst ventede det.

Hr. Anders var en gammel Ungkarl, men havde en Broder, der i en anden Egn var gift og bosat. Denne Broder døde og efterlod sig en Søn og en Datter, der hed Offe og Inger, den første sejsten, den anden femten Aar gammel. De fik nu Ophold paa Rejstrup; thi da de selv havde Formue, var Anders villig til at modtage dem, idet han overdrog Inger at have Tilsyn med Husvæsenet og gjorde Offe til et Slags Overhyrde over Studene. En Tilvækst til Husets Befolkning, der paa engang tjente Føden og betalte den, var aabenbart fordelagtigt. Men Offe brød sig kun lidt om Hornkvæget, han gik heller paa Jagt eller underviste Hyrderne i Vaabenbrug, hvori han, uagtet sin unge Alder, var veløvet, ligesom han i det hele havde nydt en god Opdragelse efter Tidens Vis. Men uagtet al Farbroderens Undervisning og Formaning syntes han dog ikke at tilegne sig nogen betydelig Kundskab til Fædrift.

„Nu, Offe!“ sagde den gamle til ham engang. „Hvad tror du den graa, kringelhornede Stud kan koste?“

Offe havde ikke den Ære at kende den graa kringelhornede Stud og tilstod med dyb Sønderknuselse, at han ikke havde noget Begreb om dens Værdi.

„Det er en Ynk med dig,“ klagede Hr. Anders. „Du duer ikke til andet end til at blive Munk. Du gør ingen Verdens Nytte hele den udslagne Dag.“

Paa Studefangst.

„Om Forladelse, Farbroder! Det er jeg ikke ganske enig i.“

„Virkelig? Hvad Gavn gør du da?“

„I Gaar skød jeg et Daadyr, og i Dag har jeg skudt en Røver.“

„En Røver?“

„Ja, eller en Tyv, hvilket man nu vil kalde det, og frelste med det samme en stor Stud for eder. Som jeg nemlig gik ude i Kæret med Hyrden og søgte efter Andereder — Ællingerne vil nok snart blive fløge — kom der to lange Slyngler og gik og søgte imellem Hjorden, snart tager den ene et Reb frem, giver den anden Enden deraf, hvorefter de, holdende Snoren stram, skiltes ad i dens fulde Længde og fangede med det udspændte Reb en af de største Stude. Nu lagde den ene ganske rolig Strikken om Dyrets Horn og trak af med det; jeg spurgte Hyrden, hvad det havde at betyde, og han sagde, at det var Grevens Folk, der hentede sig et Stykke Kød til Suppegryden paa Tange.

„Saa skal da ogsaa en Ulykke komme efter dem,“ sagde jeg, og derpaa raabte jeg til Æslerne, at de skulde lade Studen være; men de standsede og lo mig lige op i Ansigtet, derpaa trak de af igen. Nu sendte jeg en af dem en Pil i Nakken, saa han slog Næsen imod Græsset og kastede Hælene højt op i Luften, det var næsten en Kolbøtte, der var helt morsomt at se paa. Hans Staldbroder trak sit Sværd og saa ud, som han vilde æde mig; men jeg lagde en anden Pil paa Buen og sagde, at han havde Valget imellem enten at slippe Studen løs og skruppe af eller at faa sig et Leje redt ved Siden af sin Medfølger. Saa løste han Studen; Staldbroderen, der nok ikke var

saa meget død, tog han paa Nakken, og saa traskede han af, idet han brummede noget om Hævn, som jeg selvfølgelig ikke brød mig om. Men nu kan I da vist ikke sige, at jeg ikke gør Gavn."

„Gavn!" raabte Anders. „Nej, Ulykker, gør „Brøvl! Som om det ikke mangen Gang var et og det samme. Nu sender han nok en hel Flok Svende til at plyndre og gøre Ulykker. Aa, Død og Plage! Hvad skal jeg dog gøre?"

„Skaffe eder nogle dygtige Huskarle, holde Udvej. — Havde du ikke Lyst til at tjene Greven?"

„Jeg havde mere Lyst at tjene en kæk og ærlig Ridder, men en Røver —"

„Tys! Det mente jeg ikke, det kan du nok

En Fisker paa Fangst.

du. Hvad i al Verden skal jeg nu gribe til, naar du har skaffet mig Ufred med Greven?"

„Nej, det var ikke Greven! Han er en Ridder, og dette var et Par Røvere."

skarpt Udkig og betale raat for ukogt, hvis nogen melder sig fra den Kant."

„Hold din Mund, Dreng! Det forstaar du ikke. Men — men — ja der er dog maaske en vide. Men paa et Sted, hvor der er saa mange Stridsmænd, kan det ikke altid gaa saa snorret, som det skulde. Hans Svende har — imod hans Vilje naturligvis — taget mangt et godt Stykke

Kvæg fra mig. Naar du var i hans Brød, var hans fornemste Svend, thi han har for Tiden ingen Mænd af ædel Byrd, saa kunde du hjælpe til at beskytte din gamle Farbroders Smule Fattigdom!"

„Det kunde jeg sagtens."

„Godt! Jeg skal tale med ham endnu i Dag eller sende ham Bud. Det vil være en Lykke for dig at komme i en saa kæk og mægtig Høvdings Tjeneste."

(Fortsættes.)

Guds Medlidenhed.

Medlidenhed er Kærlighedens Skikkelse overfor andres Nød, Elendighed og Smerte; man glemmer i Kærlighedens Deltagelse den Lykke, som man maaske selv nyder, for at lide sammen med de ulykkelige. Medlidenheden er saaledes en af Kærlighedens skjønneste Aabenbarelser, gennem den ses Kærlighedens Uegennyttighed og Offervillighed. Som der fra al sand Kærlighed udgaar noget fredgivende, husvalende og vederkvægende, saaledes ogsaa særligen fra Medlidenheden. Derfor gør det godt i Ulykkens og Nødens Stund at vide sig Genstand for Medlidenhed. Der gives jo rigtignok stolte Sjæle, som siger, at de ikke bekymrer sig om at være Genstand for Medlidenhed, ja, at de frabeder sig al Medlidenhed, men det kommer vel i Regelen deraf, at de ikke anser Medmenneskers Medlidenhed for sand og ægte, men kun for skrømtet. Troede de, at det var den sande Kærligheds rene og umiddelbare Medlidenhed, som traadte dem i Møde, saa vilde de vel ikke vise den fra sig, eller, om de gjorde det, da vilde de derved give sig selv det Vidnesbyrd, at de var blottede for al Kærlighed, siden de var saa ganske uimodtagelige for andres Kærlighed; thi Kærlighed forstaar Kærlighed. Altsaa i det Stykke er det naturligste tillige det sandeste og retteste, at man nemlig gerne vil være Genstand for Medlidenhed, naar man er stedt i Nød og Smerte. Men det er ikke alles Medlidenhed, som man lige meget ønsker sig. Jo dybere Kærlighed man tør tro at være boende i et Menneskes Hjerte, desto mere kan man føle Trøst ved en saadan Medlidenhed. Thi i Ulykkens Stund er det trofast Kærlighed, som man ønsker at helde sit trætte Hoved til. Men dernæst, jo mere man mener et Menneske at have Evne som Vilje til at hjælpe ud af Nøden og Smerten, desto mere ønsker man om muligt, at blive Genstand for en saadan Medynk. Kan det lykkes, saa er man jo mere end halvt hjulpen. Men det er netop dette, som saa meget ofte synes ikke at kunne lykkes. Det er ikke altid saa let for den fattige paa Nødens haarde Dag at finde det medlidende Menneske, som ikke blot har et stort Hjerte til at rumme hans Nød, men ogsaa en rig og rund Haand til at ende hans Nød med. Saa ofte maa den fattige nøjes med Medlidenhedens beklagende Ord; der er hos den medlidende ikke Evne til at afhjælpe fuldt hans Fattigdoms Nød. Men tilmed er der mangen en Nød, som et andet Menneske slet ikke kan hjælpe ud af, om han end er aldrig saa rig og har Hjertet fuldt af Lyst til at hjælpe. Der er Sygdommens Nød, hvor ofte staar ikke Menneskers Medlidenhed ganske afmægtig overfor den. Ja, man kan skaffe en syg Lægehjælp, Medicin og Pleje, og det er ganske vist for den syge store Ting, men det kan dog være, at det alt er for smaa Ting til at beseire Nøden, og den syge maa nøjes med Medlidenhedens beklagende Ord. Og der er Hjertesorgens Nød, naar man har mistet en elsket, er fuld af det tunge Dødssavn, fuld af den dybe Længsel, som føder Suk og Taarer, hvad formaar overfor den Nød et Menneskes Medlidenhed? Man kan græde med den grædende, men man kan ikke skaffe Genforening med den saa længselsfuldt savnede. Endelig, der er Sjælenøden, og den er, naar alt kommer til alt, ikke den mindste, nej, tværtimod den største Nød. Man tynges af Syndegælden, ak, om man dog kunde betale, kunde gøre al sin Uret god, gøre hvert Fejltrin om, det skete usket. Eller man bærer paa Tvivlen, om man kunde tro, men Hjertet føler sig uden Kraft til at tro, Modet ligger dødssygt, Haabet er en udhungret, ligbleg Stakkel; Himlen med dens salige Fred ligger som Millioner af Mile borte. Hvad formaar Menneskers Medlidenhed overfor saadan Sjælenød? Selv at hjælpe, formaar man i det mindste sikkert ikke, man kan kun hjælpe ved at vise hen til en andens, en mægtigeres Medlidenhed. Thi der er en anden, større end noget Menneske, hvis Medlidenhed formaar mere end alle Menneskers, ja, kan gøre Undere i alle Ting, en almægtig er han, Herre er hans Navn, Gud i Himmelen, ja, hans Medlidenhed maa være kostelig at opnaa! Der er Kærlighed at helde sit Hoved til, varmere, ømmere, end den findes i noget Menneskebryst; der er Rigdomsmagt til at hjælpe; kan der nævnes Nød, som den almægtige ikke formaar at ende, om han vil? O, om man paa Nødens Dag kunde faa Adgang til Gud selv, faa ham i Tale, den almægtige, og være vis paa at blive Genstand for hans Medlidenhed!

Dersom Gud var den skjulte, den ukendte Gud, som aldrig havde aabenbaret sig, den tavse Gud, som aldrig havde ladet høre fra sig, saa vilde der være Millioner af trøstesløse Suk i denne Verden flere, end der for Vantroens og Vankundighedens Skyld ogsaa nu er. Den arme Menneskeverden, den trænger saa saare til mere end sin egen gensidige Medlidenhed, trænger saa saare til at vide sig Genstand for en guddomsstor Medlidenhed, men om nu Gud enten slet ikke var til eller dog kun var den ukendte, den tavse Gud, som de mange mener, hvor forfærdelig trøsteløs vilde det være!

„Mig ynkes inderligen over Folket," det var ikke et blot Menneskes Røst, der lød saaledes, da Jesus af Nazareth engang i en af Kanaans Ørkner tog de Ord paa sine Læber. Ja, det syntes vel for mange dengang kun et Menneskes Røst. Et Menneske var han at se til, saa ganske et Menneske. Et afmægtigt Menneskebarn havde han syntes at være, dengang han laa i Bethlehems Krybbe, et afmægtigt Menneske syntes han siden at være, da han hudflettet og tornekronet førtes frem af Pilatus med Medynks- eller Ringeagts-Ordet: „Se, hvilket Menneske!" Og kun et afmægtigt Menneske syntes han i højeste Grad at være, da han hang døende paa Golgathas Kors. Tror vi ham ikke at have været andet, da er det ikke til mindste Trøst at dvæle ved hans Medlidenheds-Udbraab: „Mig ynkes inderligen over Folket." Men han sagde sig at være noget andet end et blot Menneske, sagde sig at være selve den aabenbarede Gud, Guds enbaarne Søn, et med Faderen, kommen til Verden, at Verden skulde lære Faderen at kende gennem ham, som havde været i Faderens Skød fra Evighed af, men i Tidens Fylde var kommen at aabenbare og udføre det guddommelige Kærligshedsraad til Verdens Frelse. Dersom vi tror dette, dersom vi tror hin Jesus af Nazareth at være den Guds Søn, han sagde sig at være, (og tror vi det ikke, stempler vi ham som en Løgner,) ja, saa faar det Betydning, vidunderlig trøsterig Betydning det Medynksord, som ikke blot ved hin Lejlighed, men saa ofte i hans Jordelivsdage lød fra hans Læber.

Se saa har Guds Medlidenhed med Menneskers Nød udtalt sig tydeligt og klart: Gud ynkes inderligt over Mennesker, som trænger til hans Medynk. Den salige Gud glemmer sin egen Salighed for at nedstige til ulykkelige, give deres Smerte Rum i sin Kærlighed. Saa er det da et opnaaeligt Ønske paa Nødens Dag at faa Adgang til Gud selv, faa ham i Tale, den almægtige Kærligheds-Gud, at være vis paa at blive Genstand for hans Medlidenhed. Man holde fast ved Troen paa Jesus, saa er Gud ikke den skjulte, ukendte, tavse Gud, men den aabenbarede Kærligheds-Gud, som udtaler sit guddommelige Medlidenhedsord: „Mig ynkes inderligen." Det gælder al vor Nød, udvortes eller indvortes. Er det Nød for dagligt Brød? Det var ogsaa i saadan Nød Jesu Ord lød: „Mig ynkes inderligen over Folket," og han bespiste underfuldt de mange Tusinder med det libet Forraad, saa de blev mætte. Mon Guds Medlidenhed har tabt sin Magt? Kan han ikke endnu bespise de mange med det libet, naar han ynkes over de hungrige? Sandelig han kan gøre underfulde Ting ogsaa i den Henseende end den Dag i Dag, naar han vil, og han vil det end saa ofte, blot vi vil tro det. Og vil han stundom ikke gøre sligt Under, men lader endog Hungersnød til Hungersdød forblive uafhjulpne, saa kan vi være visse paa, at det har en Medlidenheds-Aarsag, en kærlig Opdrager-Hensigt: den Opdragelse, hvis Maal er den evige Saligheds Fylde; hans Søns Hunger i Ørken og Død paa Korset os til Frelse er os det usigelige Pant derpaa. I den Tro kan man hungre uden at fortvivle og dø salig, ja, ogsaa i Hungersdød, da er der dog i Hjertet noget af Evighedslivets Fylde. Er det Sygdomsnød? Hvor tit ynkedes Jesus over de syge, og han gjorde dem raske. Skulde Guds Medlidenhed ikke kunne gøre det end den Dag i Dag? Jo han virker endnu mangen en Helbredelse, som er et Under selv for en Læges Øjne. Og gør han ikke altid den syge rask, som han ynkes over, saa har det netop en Medlidenheds-Aarsag, som vi ikke altid kender, men engang skal erfare. Det var den syge nok at vide, hvad man i Kristentroen ved: „Himlens Gud ynkes inderligen over mig, saa maa der komme Lægedom, saa snart det i Sandhed sandeligt er mig tjenligt; det er umuligt andet, Guds Medlidenhed er mig Borgen derfor."

Er det Sorg over en elskets Død? Jesus ynkedes over Jairus, der sørgede over sin Datter, over Enken fra Nain, der græd over sin Søn, over Martha og Maria, som veklagede over den tabte Broder, og han gav de sørgende deres elskede tilbage fra selve Døden. Skulde Guds Medlidenhed ikke kunne gøre det den Dag i Dag? Det var ham den letteste Sag, at give os vore døde tilbage i denne Stund, om det er Timer eller Aar, vi har maattet savne dem. Naar han ikke gør det, saa har det en Kærligheds-Aarsag. Han vil gøre noget andet langt herligere, som kun Opvækkelse kan være et Forbillede paa. Han vil ikke give os vore døde tilbage her i Dødens Land, at vi om en flygtig Stund atter skulde skilles fra hinanden med ny Smerte, men han vil give vore hjemkaldte, som vi vel nævner døde, men som er lyslevende derhjemme, os tilbage i Livets Land, at vi skal være evindeligen tilsammen i Salighedens Verden. Gud vil det, thi han ynkes inderligen over dem, som savner hinanden med Kærlighedens Savn.

Er det Sjælenød, Syndeskyldens Nød, An-

fægtelsens Nød, de haarde Tvivlskampes Nød? Jesus ynkedes inderligen over de angerfulde Syndere, over de anfægtede, tvivlfristede Disciple; han bød Naade, og han gav Fred. Er Guds Medlidenhed udtømt overfor vor Tids Sjælenød? I ingen Henseende ynkes han inderligere over Folket, over Menneskeslægten; thi han ved, at det saa langt er den største Nød af al Nød; saa byder han Naade, saa giver han Fred end den Dag i Dag til alle Sjæle, som tror paa Jesu Kristi Evangelium og holder sig dertil. Og er man stedt i saa haard en Tvivl, at man ej mener at kunne tro, nu vel, ogsaa da blot man i Sandhed vil længes efter Udløsning af Tvivlen, blot man af sit ganske Hjerte vil sukke om Forbarmelse og blive udholdende i det Suk; det skal ikke være forgæves, man skal blive udfriet fra Tvivl til Tro, fra Angest til Fred.

Ja, gid vi blot i al Nød vil gaa trøstigen med Barneforvisningen om Hjælp ind i Bønnens Kammer, der sidder en derinde rede til at ynkes, en, hvis Medlidenhed kan hjælpe, Gud Fader, den Almægtige selv; hvisk i Jesu Navn: „Fader, forbarm dig!“ og hør Guddomsordet: „Mig ynkes inderligen;“ saa er Trøsten funden i Forvisningen, at Guds Medlidenhed ikke vil hvile, før han faar ført os ind til den evige Glæde.

C. Leunbach.

En Fisker paa Fangst.

(Med Billede.)

Han hedder Johan, og vist er det, at
han er saa brun som en rigtig Mulat;
det blev han af Luften paa Kattegat,
hvorover han ofte sin Kurs har sat;
for Resten kaldes han „Aalekvabben“,
hvilket Navn er ham selv forhadt;
han burde og heller hedt Goliath,
thi kraftigt tager paa alt han fat,
naar han færdes mandigt i Rær og Rat. —
Nu staar han derude paa Trappen
og kigger ind til sin Hjertensskat,
saa sød som en lillebitte Missekat.
Det synes, som det er Krabben,
der skulde se at faa hende fat;
men egentlig tror jeg dog næsten,
at det er ham med „Sydvesten“,
der selv er paa kæk og dristig Fangst,
og Pigen synes for Resten
ikke at være videre angest,
det vil da sige: for Krabben;
men bag ved denne der staar jo han,
der er saa frisk som det salte Vand,
dygtig af Vilje, lys af Forstand
og med et Hjerte, som staar i Brand
inden for Sømandskappen.
Jeg tror, at, hvis han spørger paa Stand:
„Inger, vil du ha'e mig til Mand?“
saa svarer hun trøstigt: „Ja, Johan!“

Da kommer han ind fra Trappen;
da glemmer de begge Krabben
for bare Kyssen og Klappen.

Nicolaj Bøgh.

Kalifen og Græshopperne.

Af Friedr. Meister.

Der var engang en Kalif, der ikke vidste noget bedre end at høre paa Historier, hvilken Lidenskab han som bekendt ikke har været ene om. Den ofrede han al sin Tid og kunde dog aldrig blive rigtig tilfredsstillet. Hoffolkene gjorde sig forgæves al optænkelig Umage i den Retning; jo mere han hørte, jo mere vilde han høre. Endelig lod han kundgøre over hele Landet, at den Mand, der evnede at fortælle ham en uendelig Historie, skulde faa Prinsessen, hans eneste Datter, til Kone og hele Riget til Arvegods efter ham. Men understod nogen sig i at komme med en Historie, der slap op, vilde han uden Naade og Barmhjertighed blive et Hoved kortere.

Et stort Kalifrige og en skøn Prinsesse er en Præmie, der ikke er at foragte. Der meldte sig derfor ogsaa mange Ansøgere, der til Dels havde forfærdelig lange Historier at fortælle. Nogle af dem varede en Uge, andre en Maaned, enkelte endog seks Maaneder. Man kan let tænke sig, at de arme Djævle spandt deres Fortællinger saa langt som paa nogen Maade muligt, trak og sled i dem paa alle Ender og Kanter; men alle Anstrengelser var forgæves; tidligere eller senere kom de dog til Enden, og paa den Maade hjemfaldt den ene efter den anden til Bødlens Økse.

Endelig meldte der sig en Mand, som paastod at kunne fortælle Kalifen en Historie, som aldrig vilde faa Ende, om Hans Majestæt blot vilde være saa naadig at lade ham gøre Forsøget.

Man forestillede ham, hvor farligt hans Forehavende var; man sagde ham, hvorledes mange brave Mænd allerede havde vovet Forsøget, men uden Undtagelse havde maattet betale det med deres Hoveder. Den fremmede lod sig dog ikke i mindste Maade forbløffe, men forlangte at blive stedet for Kalifen. Han lod til at være i Besiddelse af en usædvanlig rolig, koldblodig Karakter med et afmaalt Væsen, og efter at man havde aftalt og fastsat alt nødvendigt — angaaende de Maaltider, han skulde have, Hviletidernes Udstrækning, Sovetiden, og hvad der ellers hører til Livets Nødtørft — begyndte han sin Historie som følger.

„Ophøjede Behersker af de troende! Maatte dine Dage blive utallige som Sandet ved Havets Bred!

Der levede engang en Konge, hvis Tyranni og Havesyge ikke fandt deres lige. Hans Rigdom var umaadelig; men for at forøge den endnu mere, lod han fem Sjettedele af alt det Korn, som avledes i hans Rige, føre til et Pakhus, der var saa højt og omfangsrigt som et Bjærg, og som han udelukkende i dette Øjemed havde ladet opføre af sine Haandværksfolk.

I mange Aar fortsatte han denne Plyndring af sine stakkels Undersaatter, og omsider var Pakhuset fyldt lige op til Tagryggen. Derpaa lod han Vinduer og Døre tilmure, saaledes at Pakhuset overalt var tæt og sikkert lukket.

Men ved Guds Vilje og af Skødesløshed havde Haandværkerne helt foroven under Taget efterladt et ubetydeligt, næsten usynligt Hul. Og saa skete det, at en Sværm Græshopper kom flyvende; de fik Færten af Kornet i Pakhuset og havde gerne gjort sig til gode dermed; men Aabningen under Taget var saa lille, at kun en eneste Græshop kunde slippe ind ad Gangen. Følgelig krøb een Græshop ind gennem Hullet og slæbte et Korn ud; derefter kom en anden Græshop og slæbte et Korn til bort; derefter kom igen en Græshop og slæbte endnu et Korn bort; derefter en anden Græshop og slæbte et andet Korn bort; derefter en ny Græshop og slæbte et andet Korn bort; derefter kom igen en anden Græshop og slæbte et Korn bort; derefter kom den første Græshop tilbage og slæbte et nyt Korn bort; derefter kom en anden Græshop . . . .

Paa den Maade fortalte han en hel Maaned fra Morgen til Aften, Maaltiderne og de fastsatte Hviletider undtagne. Men saa blev Kalifen, der i Grunden var en overmaade godmodig Kalif, omsider ked af de mange Græshopper. Han afbrød Fortælleren og sagde:

„Hør engang, min Ven, nu har vi egentlig faaet nok af det med disse Græshopper; lad os antage, at de har hentet sig saa mange Korn, som de trængte til, og saa kan du begynde at fortælle os, hvad der skete videre.“

Paa dette svarede Fortælleren med et dybt Buk: „Ophøjede Hersker over de troende! Gid dit Skæg maa blive længere end denne min sandfærdige Historie! Det er mig umuligt at fortælle dig, hvad der skete videre, før jeg har fortalt, hvad der skete først.“

Og dermed vedblev han: „Derefter kom igen en Græshop og slæbte et Korn bort; derefter kom en anden Græshop og slæbte et Korn bort; derefter den anden Græshop og slæbte et nyt Korn bort . . . .“

Med utrættelig Taalmodighed — tænk dig, kære Læser, hvilken Udholdenhed! — lyttede Kalifen i hele seks Maaneder til den opbyggelige Fortælling; men saa afbrød han paa ny Manden.

„O, Ven!“ raabte han, „nu er jeg sandelig træt af dine Græshopper. Naar tror du egentlig, at de bliver færdige med Kornet?“

Manden svarede: „O, du Verdens Lys, hvem kan vide det? Ved det Tidspunkt, jeg har naaet i min Fortælling, har de evnet at tømme et lille Rum paa et Par Kubikfods Omfang; men uden for og oven over Pakhuset er Solen formørket af disse Utyskers Mængde. Maatte min Herre endnu kunne bevare Taalmodigheden — i Tidens Løb vil vi uden Tvivl faa Has paa hele Klatten.“

Ved disse Ord blev Kalifen i den Grad opmuntret, at han endnu et Aar med Opmærksomhed fulgte Fortællerens Beretning: „Derefter kom igen en Græshop og slæbte et Korn bort; derefter kom den femtende Græshop tilbage og slæbte et nyt Korn bort . . . .“

Men omsider kunde den stakkels Mand ikke døje mere.

„O, Mand!“ udbrød han. „Hold op! Sig ikke mere! Tag min Datter, tag hele Riget, tag alt, alt, alt, alt! Men lad mig bare ikke høre mere om dine Græshopper, dem Gud fordømme!“

Og saa giftede den samvittighedsfulde Historiefortæller sig med den skønne Prinsesse og blev af hele Folket kaaret til Tronfølger; men der var ikke en Sjæl, som ytrede Trang til at faa høre Fortsættelsen af Historien, for Sejrvinderen holdt fast ved, at han ikke vilde være i Stand til at gaa videre, før han var bleven færdig med Græshopperne.

Paa den Maade lykkedes det en vis Mands snilde Plan at overvinde de troendes Beherskers taabelige Indfald.

En ny Vise

om

hvordan den klumpfodede Prinsesse af Kina

fik sig en Mand.

Kan synges til sin egen behagelige Fastelavns-Melodi med Akkompagnement af alle Slags Instrumenter.

Et Kejser udi Kinas Land
havde en eneste Datter,
og at skaffe det Pigebarn en Mand
stræbte ærligt Mutter og Fatter.

Naar oventil man den Kejsermø saa,
var hun ligesom alle andre,
men rædsomme Fødder det var, hvorpaa
hun maatte paa Jorden vandre.

For disse stakkels klumpede to
havde hun meget døjet,
havde aldrig ejet Støvler og Sko,
næsten aldrig været fornøjet.

Lige til hendes tyvende Aar
holdtes hun indespærret,
og kloge Koner og Læger faar
hendes Onde bestandig forværret.

Nu kan det desværre ej dølges mer
at Prinsessens Fødder er gale,
og nu er der heller inte fler,
hvis Dumheder man kan betale.

De Friere kommer fra Øst og Vest
— man kan jo faa Penge med Konen —,
men de sadler lige straks deres Hest,
naar de har set hende oppe paa Tronen.

Og nu er der heller slet ikke fler
rigtige Prinser af Blodet;
aldrig ser man, at Kejseren ler,
Kejserinden har rent tabt Modet.

Saa kommer der saadan en fejende Fyr
— det var længe før vore Dage —
fra Rejser og alskens Eventyr
hoven og indbildsk tilbage.

Han træder op under Navn af Prins,
spørger nyt hist fra Kejserborgen,
og bliver saadan højmodig til Sinds:
han skal nok slukke Landesorgen.

Hvad bryder han sig om hendes Ben,
naar hun blot har nok af Penge,
og da der om Buddet kun er en,
er han Svigersøn inden ret længe.

Paa sin allerhøjstfornemme Bryllupsdag
han til et Par Mandariner
har nok betroet en vigtig Sag,
at dømme af deres Miner.

Den Eventyrprins sine Ting forstod,
han de høje Herrer betroede,
at netop hans Kones aparte Fod
i hans Land var højeste Mode.

Snart Klumpfoden indført som Mode var
i hele det himmelske Rige;
og Kejsermutter og Kejserfa'r
var nu glade og lykkelige.

—n.

For Hus og Hjem.

Risengrynskage. 1/2 Pd. gode Risengryn koges i Vand til en tyk Grød, der saltes svagt. Derpaa smelter man 10 Kvint Smør og 1/4 Pd. Sukker, helder deri 3 Skefulde kogende Vand og Saften af en Citron, i hvilket Grøden paa ny gives et godt Opkog med 2 Spiseskeer Rom. Et rundt Fad stryges med lidt Smør, Halvdelen af Grøden lægges i det, et Lag Syltetøj eller Frugtkompot bredes over den og derpaa Rester af Grøden, rundet til en Budding. Overfladen dækkes med Æggeskum, som er pisket med meget Sukker og lidt Vanille og bestrøs med hakkede, søde Mandler, hvorefter Kagen sættes i Ovnen for at faa Farve.

*

Stuvet Asparges. Skrællede, mellemtykke Asparges skæres i tommelange Stykker, hvorved Hovederne lægges for sig. Først naar Stilkene er halvt kogte.

*

Gær kan bevare sin Kraft i 3—4 Uger, naar den gemmes i en god Kælder og lægges i Vand med Is. Kan man bringe den til at fryse, er det saa meget bedre.

*

Skimmel i syltede Agurker forhindres ved at lægge en Pose med brun Sennep (4—6 Kvint til en større Stenkrukke) ned mellem dem.

×

Havre er et af de fortrinligste Næringsmidler. Bestanddelene i Havre er blandede paa en for det menneskelige Legeme saa heldig Maade, som tænkes kan. Man nærer allerede de spæde Børn med Havresuppe og de bedste Slags Børnemel, der bliver priste som Erstatning for Modermælken, bestaar kun af præpareret Havremel.

Havren indeholder 50 Procent Stivelse (Mel), 6,7 Procent Fedt, altsaa meget mere end Hvede (1,9 %), Rug (2,75 %) Byg (2,76 %). Dette er af Vigtighed i koldere Klimaer. Dernæst har Havre et stort Indhold af nærende, let fordøjelige Forbindelser, hvilket er vigtigt af Hensyn til Bloddannelse, endvidere en stærk Aroma, der fremmer Fordøjelsen.

Alle svage bør daglig nyde Havregrød eller Suppe; magre og svage Mennesker vil ved dette Middel paa temmelig kort Tid vinde i Vægt. Blegsotige unge Piger o. fl., der ved Bøf, Vin og Jærnpræparater bliver synligt elendigere, blomstrer formelig op, naar de fødes med Havregrød. Til svagelige Børn er Havre uden Sammenligning det bedste Styrkningsmiddel.

×

Fritidssyssel.

En Læsepult. Saavel til Brug for flittige Damer, der ikke holder af at sidde med ledige Hænder, og som derfor nødig naar de om Aftenen glæder sig ved en eller anden underholdende Bog, giver slip paa Strikkestrømpen, som til Brug for syge, der har Besvær med at holde paa Bogen i Sengen, beskrives her en simpel, men praktisk Læsepult, der kan stilles op med et Tag og lige saa let lægges fladt sammen.

To store Papstykker forbindes med hinanden ved Lærredsstrimler og stilles op, som naar man bygger et Korthus. De staar paa et tredje Stykke Pap, til hvilket de ligeledes befæstes ved en Lærredsstrimmel, og hvorpaa der er klæbet 5—6 smalle Papstrimler for derved at kunne give den forreste Papflade, der skal bære Bogen, forskellig Heldning. Bogen selv anbringes paa en, 3 Ctm. bred, tyk Papstrimmel, hvorpaa der sættes en lille Kant, for at Bladene ikke skal slaa om af sig selv. Denne Strimmel paaklæbes med stærk Lim et Stykke oppe, for at Bogen i sunde Dage kan bringes nærmere til Øjet, og for ved Benyttelse i Sengen at forhindre, at Skriften dækkes af Dynen. Man gør vel i at gøre Pulten stor, for at ogsaa Tidsskrifter og Aviser kan faa Plads paa den. Udstyrelsen kan være tarvelig; til Beklædningspapir kan man anvende sort eller mørkegrønt Læderpapir.

*

Skæmt.

Et Regnestykke. Læreren: „Naar du trækker 3 fra 10, hvad har du saa tilbage?"

Karl tier.

„Hvor mange Fingre har du paa begge Hænder?"

„Ti."

„Rigtigt. Men naar du saa tager tre Fingre bort, hvad bliver saa Resultatet?"

„Saa slipper jeg for at spille Klaver."

Et Fortrin. Achmet Effendi, tyrkisk Gesant i Berlin, blev af Nysgerrighed ofte beæret med Damebesøg.

Ved et saadant Besøg uddelte han Konfekt og gav den ene af Damerne det dobbelte, ja det tredobbelte, af hvad de andre fik.

Den saaledes foretrukne følte sig naturligvis meget smigret og bad ved Tolken spørge om Aarsagen til en saadan Udmærkelse.

Svaret lød:

„Fordi hendes Mund er tre Gange saa stor som de andres."

En klog Dommer. Ungarnske Blade fortæller følgende:

En Jøde købte ved et Marked en Ko af en Bonde, der hørte hjemme i samme By, som han, men da han havde ondt ved at faa Dyret hjem, bad han Bonden om at drive det hjem for ham, saa at han kunde afhente det i Bondens Stald, naar han kom hjem.

Dette var Bonden villig til, naar Jøden først vilde betale ham Købesummen, 65 Kroner.

Jøden betalte, og Bonden drev Koen hjem.

Om Aftenen vilde Køberen hente sin Ko, men nu forlangte Bonden først Pengene.

Jøden sagde naturligvis, at han havde betalt, men han kunde ikke bevise det og tabte Processen, som blev anlagt i den Anledning.

Da Jøden havde fjernet sig, sagde Dommeren til Bonden:

„Men er I nu tilfreds over, at Jøden har faaet sin Straf?"

„Jo, det er jeg."

„Mener I da ikke, at jeg burde have en Godtgørelse for min Ulejlighed?"

„Jo, en Tikroneseddel skal jeg gerne give Dem, hvis det ikke er for lidt."

Dermed tog han Sedlen op af sin Tegnebog og rakte Dommeren den.

Denne saa et Øjeblik paa Sedlen og raabte saa forbavset:

„Men hvor i Alverden har I faaet den Seddel fra? Den er jo falsk! Det kan I mindst faa 2 Aars Fængselsstraf for. Har I flere af de Sedler?"

Bonden for rasende op.

„Om jeg har? Ja, det var jo den ene af de seks Sedler, det Asen af en Jøde gav mig for Koen — jeg fik jo kun de fem Kroner i Sølv!"

Dommeren rejste sig rolig og lod Bonden arrestere.

Koen blev overgivet til Køberen.

Hovedbrud.

Korsopgave.

1. En By i Belgien.
2. Et Dyr af Hjorteslægten.
3. En Glæde for Børnene.
4. Et Landskab i Frankrig.
5. En Benævnelse paa en rig.
6. En By i Spanien.
7. Et Tidsrum.
8. Et Pigenavn.
9. En Benævnelse paa et Tankebilled.

N. P. C. L.

Tal- og Bogstavgaade.

2 3 1 2 hedder mangen 4 5.
En By er mit hele, dog ej blandt dem,
som ligger i Danmarks Rige.
Hvem kan nu Navnet mig sige?

P. E. H.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaagen i Nr. 21: Skytte — Byttet — Kryb — Krybe — Tyr — By — Ret — Krybskytte.

Geografisk Gaade i Nr. 21:
Neva.
Adrianopel.
Kiel.
Saloniki.
Kärnten.
Oldenburg.
Varde.
Nakskov — Allinge.

Udgravningsarbejde i Nr. 21: Ob — Po — Ebro — Elben — Lena.

Indhold: General Kauffmann, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, I. (Sluttes.) Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod med Billede, (Fortsættes.) Guds Medlidenhed, af C. Leunbach. En Fisker paa Fangst, af Nicolaj Bøgh, med Billede. Kalifen og Græshopperne, af Friedr. Meister. En ny Vise, med Billede. For Hus og Hjem. Fritidssyssel. Skæmt. Hovedbrud.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 23. Søndag den 6. Marts. 1892.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

I. Min Slægt og Afstamning.

(Sluttet.)

Ifølge min Faders Udsagn, var det min Moder imod at tjene synderlig længe paa det samme Sted. Hendes Skudsmaalsbog, som jeg endnu har liggende, fremviser derfor en ret anselig Række Vidnesbyrd. Men alle som et lyder de paa, at man i en ualmindelig Grad har paaskønnet hendes Paalidelighed og sjældne Pligtiver. Og jeg tør sige, at disse Egenskaber udmærkede hende som næsten ingen. Men en fin Natur var min stakkels Moder ikke, i hvert Fald havde en tarvelig Opdragelse tidlig lagt en ru Skal om hendes Sjæl. Den første smertelige Fornemmelse af Uskønhed og Splid, jeg nogen Sinde modtog, mit Livs tidligste digteriske Indtryk, om man vil, skyldes denne Mangel hos hende. I en meget ung Alder havde jeg en Morgen i Køkkenet knebet Puddersukker og vilde, da hun kom ud og duttede mig Overtrædelsen paa, med mangelfuld Sandhedskærlighed ikke gaa til Bekendelse. Saa sagde hun med et: „Kom hen og kys mig!“ og da jeg umistænksom efterkom det givne Paalæg, kunde hun naturligvis paa mine Læber straks smage Sukkeret, hvorved al fortsat Nægten blev umulig. Efter at have faaet mine Skænd, satte jeg mig ud paa Trappen og græd bitterlig — ingenlunde af Anger, men af Sorg og Beskæmmelse over, at Moder havde kysset mig, blot for i et saa ubetydeligt Anliggende at faa Sandheden for en Dag.

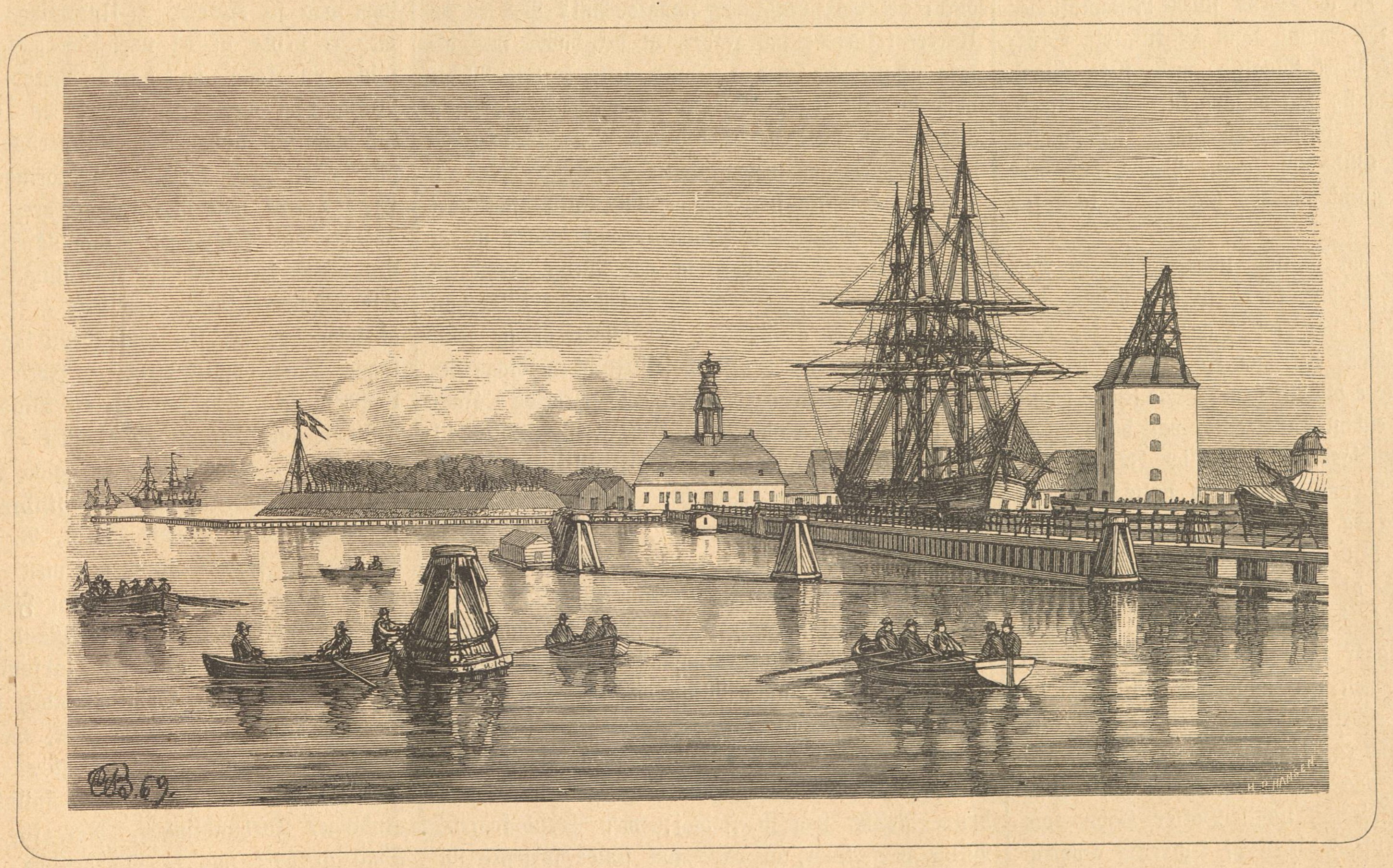

Orlogsværftet, set fra Toldboden.

Om end enhver Mindelse om Moders franske Afstamning fuldstændig var forsvunden, gjorde der sig maaske dog i een Henseende en Eftervirkning deraf gældende. Den sjældne Pligtiver, for hvilken hendes samtlige Herskaber gav hende saa rosende Vidnesbyrd, var Udtryk for en altid opskræmt, utæmmelig Energi, som udsprang af en rent ud forbavsende Livskraft, og den tog naturligvis paa ingen Maade af, da hun fik sit eget Hus at styre. Var hun bleven sat til at virke i store Forhold, hvor der daglig havde været en Mangfoldighed af Ting at tage vare, vilde den ganske sikkert have været bedre paa sin Plads end i den lille, trange Tilværelse, hvori hun levede. Her virkede hendes utrolige Nøjagtighed og Agtpaagivenhed unægtelig meget ofte baade trættende og hidsende paa hendes Omgivelser. Hun var som en Damper, der med altfor megen Damp oppe bevæger sig i et trangt Farvand, hvor Kraften ikke kan komme til Anvendelse. End og de ligegyldigste Smaating i det daglige Liv, udførte hun med en ustyrlig Iver, som stod i det underligste Misforhold til deres Betydenhed. Naar jeg under et længre Ophold i Paris i Aaret 1880 ved Indgangen til Theâtre Français hver evige Aften af en hel Række Sælgere fik Programmet tilbudt med et Overmaal af Armbevægelser, som drejede det sig om Liv og Død, sagde jeg ofte til mig selv, at nu var jeg i min Moders Stamland. Indtil sin høje Alder stod hun, Vinter og Sommer, ufravigelig op

Klokken fire om Morgenen, for at passe sit Hus, og kunde med de strenge Fordringer hun stillede til sig selv, endda knapt nok faa Tiden til at slaa til. Med den fuldeste Sandhed kan jeg sige, at det Tilfælde ingen Sinde er forekommet, at hun skulde have gjort sig skyldig endog i den ubetydeligste Glemsomhed eller Forsømmelse. Om jeg maatte have nogen Begavelse, er den saa afgjort en Arvelod efter min Fader; men under mit Livs mangehaande Kampe og Vanskeligheder, har jeg tit og ofte med Tak skønnet paa, at jeg ogsaa i ikke ringe Grad har faaet i Arv min Moders ubetvingelige, altid rastløse Sind og bestandig ovenpaa enhver Modgang fra min Sjæls Inderste ligesom har hørt Allarmtrommen kalde til Angreb paa ny.

Ogsaa min Fader var paa sin Vis en kraftig, energisk Karakter; men denne Karakterstyrke var af en mere passiv Art — en Kraft til at bære og taale. Den ytrede sig fornemmelig i den utrættelige Arbejdsomhed, hvormed han indenfor de givne trange Kaar i langt over en Menneskealder med Uforsagthed vedblev ufortrødent at holde ud. Hans uhyre Læselyst hindrede ham ikke i med anstrengt Flid som Skomagersvend ved sine Hænders Arbejde at samle et tarveligt Indbo, der blev anskaffet Stykke for Stykke, altsom Pengene var der, og endnu ikke var fuldstændigt, da han i April 1825 ægtede min Moder. Ti Maaneder efter, at de havde giftet sig, blev min ældre Broder, Adolf Theodor, født den 3dje Februar 1826, og i November samme Aar gjorde Fader Mesterstykke og blev københavnsk Borger. For at opnaa denne Værdighed maatte han imidlertid til en Madam Stæhr pantsætte hver Stump af sit nyerhvervede Bohave — jeg har den kvitterede Panteforskrivning liggende endnu —; thi kun paa denne Maade formaaede han at rejse de Hundrede Rigsdaler, der krævedes til Dækning af Omkostningerne. Efter Tidens herskende Skik maatte han paa en af Byens fineste Restavrationer beværte Lavets Oldermand samt de tilkaldte Skuemestre med et kostbart Maaltid med flere Slags Vine. Det hørte sig saa engang til. Man tænke sig den Stemning, hvormed en saadan nødtvungen Vært, der holdt Gilde for laante Penge, har bedt de ham ganske uvedkommende Gæster at tage for sig af Retterne!

Min Fader var i sine unge Dage en saa hurtig Arbejder, at han kunde sy ikke mindre end tre Par Mandssko paa een Dag; men saa blev Arbejdstiden rigtignok beregnet fra Klokken fem om Morgenen til elleve om Aftenen. Saa længe Fader som gift Mand endnu var Svend, var hans eneste Tanke at fuldstændiggøre sit tarvelige Indbo. Da han var bleven Mester, drev hans stolte Sind ham til at stride Dag og Nat, for at frigøre det pantsatte Bohave for den derpaa hvilende Gæld. Foreløbig vedblev han at arbejde for en anden Mester. Min Moder bragte det færdige Skotøj i Byen, og i et helt Fjerdingaar satte han bogstavelig ikke sin Fod paa Gaden, men sled uafladelig bøjet over sin Læst. Da han endelig atter betraadte Stenbroen, var det, efter hans eget Udsagn, som om han „gik i Luften". Men paa denne Maade fortsatte han uden væsentlig Afvigelse, indtil Doktor Hahn, som ovenfor meldt, i Begyndelsen af Fyrrerne alvorlig foreholdt ham, at han, hvorledes Vejret end var, skulde gaa sig en Tur hver Morgen, Sommer og Vinter — uden Forskel — en Forskrift, han iøvrigt meget vel kendte fra sine Lægebøger, men som han, stolende paa sit Legemes Kæmpekraft, bestandig med Sorgløshed havde opsat at bringe i Anvendelse paa sig selv.

I denne trældyragtige Tilværelse holdt min Fader ved fortsat Læsning i en næsten ufattelig Grad sit Sinds Friskhed vedlige. Men idet de aandelige Instinkter i ham fandt Næring, faldt det ham aldrig ind at se sig om efter en Udvej til at gøre sig Livet lettere og tryggere, uagtet der ingen Tvivl er om, at adskillige saadanne har frembudt sig for ham. Stolthed og Undseelse afholdt ham bestandig fra at ty til sine formaaende Kunder, af hvilke han havde adskillige. Der var Elementer i ham af en Digter og af en Videnskabsmand; men al Evne og Oplagthed til at gøre et kækt Greb ind i det virkelige Liv, al praktisk Sans og Omtanke var i hans barbariske Læreaar blevne kvalte hos ham. En rig Skomager ved Navn Vollqvartz, der havde fattet Godhed for ham, fordi Fader efter hans Anmodning frygtløst havde indfundet sig, medens han var sengeliggende af Tyfus, og derved selv havde paadraget sig denne frygtelige Sygdom, tilbød ham for en ganske ringe Afstaaelsessum at overtage hans betydelige Skomageri, og i Tillid til hans Retskaffenhed og Duelighed kappedes Garvere og Kræmmere om at tilbyde ham en udstrakt Kredit. Uagtet han absolut intet havde at tabe, og en hel ny Tilværelse at vinde, vovede han ikke at tage Ansvaret paa sig, men vedblev taalmodig at hutle sig igennem, henvist til hvad han, hjulpen af et Par Læredrenge, ved eget Slid kunde erhverve. Udover en hæderlig Fattigdom naaede han aldrig.

Af min Faders Kunder vil jeg her nævne et Par.

En Dag midt i Trediverne, da han boede i Stuen paa Hjørnet af Springgade og Møntergade, kom en Herre i blaa Kjole og med et fint intelligent Ansigt ind til ham og sagde, at han havde hørt ham omtale som en duelig Mand, hvorfor det var hans Agt herefter at tage sit Fodtøj hos ham. Det var Weyse, den berømte Komponist. Et Spørgsmaal maatte han imidlertid paa Forhaand gøre: det var, om Fader stangede Aal? Med en vis Undren erklærede min Fader, at det havde han aldrig befattet sig med. Synlig lettet fortalte Weyse ham nu, at hans tidligere Skomager, en fattig Mand, som altid havde bedt om Penge forud, med korte Mellemrum havde faaet Betalingen for et Par nye Ankelsko flere Gange, men altid, saa snart han havde Mønt paa Lommen, var gaaet ud at stange Aal. Forudsbetaling var Weyse fremdeles villig til at yde; men af det Aalestangeri vilde han ikke vide noget at sige. Det følger af sig selv, at min Fader meget bestemt afslog at modtage Betaling, inden han havde leveret sit Arbejde. Indtil hans Død vedblev han nu at sy Fodtøj til Weyse. Denne havde for Skik at skifte sine Ankelsko hver Morgen. Da han paa den ene Fod havde et Par Knyster, hvortil der i Overlæderet var gjort Plads, fremkom der, naar han bar Ankelskoen paa den urette Fod, adskillige Poser og Folder, som ikke tog sig godt ud. Forgæves anvendte Fader al sin Overtalelseskunst for at faa ham til at fravige denne Vane; Weyse var paa dette Punkt ubøjelig. Som sidste Udvej fandt Fader saa paa at anføre, at man maatte faa ringe Tanker om ham, naar man saa Professoren gaa med saadanne Rynker paa sit Fodtøj; men hertil svarede Weyse med Alvor, at han „nok skulde forsvare sin Skomager". I Virkeligheden ansaa han min Fader for en uopnaaelig Mester i sit Fag, og uagtet Fader var langt yngre end han, bad han ham med naiv Egenkærlighed tit og ofte endelig ogsaa lade min Broder blive Skomager, for at der dog kunde være en, der forstod at sy til ham, naar Fader engang faldt fra. Min Fader havde dengang en sort Puddel, som altid med Stridbarhed for op, saa snart den udenfor hørte en anden Hund gø. Naar der paa Trappegangen lød en Gøen, der bragte Puddelen til imod dens Vane med Venlighed at bevæge Halen, vidste alle paa Værkstedet, at det var Weyse, der kom. For et menneskeligt Øre var hans Gøen ikke at skælne fra en Hunds. Hele Timer i Rad slog han sig saa til Ro i det lave, beklumrede Rum, og J. L. Heibergs Ord i Mindedigtet om ham:

> „De Ord: det er Weyse! anelsesfuldt
> bebuded' en munter Glæde,
> og Glæden bragte han med sig huldt,
> naar i Stuen han tog sit Sæde —"

fandt ogsaa deres Stadfæstelse i dette Tilfælde, hvor „Sædet" var en trebenet Skomagerstol. Med pudsig Alvor fortalte han engang, at Frederik den Sjette havde sagt til ham, at han ikke kunde forstaa, hvor han „som en enlig Herre" kunde bruge alle de Penge, han tog ind om Aaret. „Jeg var," vedblev han, nær ved at svare ham: „da kan jeg heller ikke begribe, hvor du som en enlig Konge kan bruge alle de Penge, du tager ind!" Weyse ansaa sig for ringe aflagt med de 2200 Rigsdaler, han havde i aarlig Indtægt, og misundte min Fader, der „tog Penge ind hver Dag". At de hver Dag modtagne Summer i Aarets tolv Maaneder paa langt nær ikke naaede de 2200 Rdlr., faldt ham intet Øjeblik ind. En Formiddag indfandt han sig og lod ogsaa min Moder kalde ind fra Køkkenet for at forevise en Gulddaase, han havde faaet, fordi han en Aften havde spillet ved Hoffet. „Men De maa ikke tro, at de forstod dem paa det!" tilføjede han med sit ejendommelige Smil. Som gammel Kordreng havde min Fader et udviklet musikalsk Gehør, og Weyse mærkede det snart. Naar Fader havde Ærinde til ham, bød han ham altid sidde ned og fantaserede timevis for ham paa sit Klaver. Undertiden kunde han saa med et bryde af og uden Overgang give sig til at spille en kaad og barok Melodi paa Redekam. Weyse kom ogsaa til Fader, da han var flyttet ind paa hin anden Sal i Klareboderne, til hvilken alle mit Livs tidligste Erindringer er knyttede. Engang traf han mig i Gadedøren, spurgte venligt, om jeg var Skomager Schmidts Søn, og gav mig ved denne Lejlighed en Firskilling. Naar jeg i min Musiker-Historie har søgt at give en Skildring af ham, er det sket paa Grundlag af tidlig modtagne Barndoms-Indtryk. Først da Bogen var kommen ud, blev jeg ved en Bladanmeldelse, der beskyldte mig for at have villet efterligne „Landsbybørnene", mindet om, at ogsaa Ingemann i sin i 1852 udgivne Roman har skildret Weyse.

Ogsaa den berømte Jurist, A. W. Scheel, var en af min Faders Kunder; men han lod altid Fader kalde og satte aldrig sin Fod i vort Hjem. Derimod indlod den tørre, stive Mand sig med stor Venlighed med Fader, naar han indfandt sig hos ham, og hørte altid med Opmærksomhed efter, naar han udviklede sine Anskuelser for ham, om hvad han i det givne Tilfælde ansaa for rigtigt og hensigtsvarende. Ikke sjældent forlængede han ved snildt opfundne Indvendinger Forhandlingen, blot for med et stille Smil at høre paa de Modgrunde, der i en klar, velordnet Fremstilling blev forebragte ham, og altid endte han med at bøje sig for deres overbevisende Magt. I et af Scheels sidste Leveaar skrev jeg ham til og bad ham, i en Anledning, jeg har glemt, at give Fader en Anbefaling. Den kom den følgende Dag — lang, omhyggelig affattet, forsynet med udførlige Præmisser, fremhævende den Omstændighed, at Fader til hans fulde Tilfredshed

havde syet Fodtøj til ham i 33 Aar, men med den forsigtige Tillægsbemærkning, at „saa vidt ham bekendt", var der intet paa hans fuldkomne Hæderlighed at sige. Et Par Aar inden min Faders Død lod jeg denne Anbefaling følge med som Bilag til en i hans Navn indsendt Ansøgning til Magistraten, og den bevirkede, at han faa Dage efter modtog Underretning om, at „det Feilbergske Legat for gamle ærekære Mænd" var blevet ham tildelt.

Spinderskens Sang.

Saa fik da Vinteren omsider sin Men,
mod Ruden suser de Foraarsvinde.
Nu maa jeg nok standse med Væv og med Ten;
mig falder saa mangt paa Sinde.

Det er ikke Vinteren med Frost eller Slud,
som Tanke og Hu betvinger.
Men Sommeren kommer med mange Slags Bud
— Gud ved, hvad os alle den bringer?

Der er ej paa Jorden saa ringe et Frø,
det har jo sin Tid, da Svøbet brister;
men det ene sætter Blomst, det andet maa dø,
det tredje sine Hjerteblade mister.

Vil Fuglene komme og bo i min Lind
og kvidre som fordum saa glade?
Eller Træet staar goldt som den Ensommes Sind
og gulnes og mister sine Blade.

Jeg plantede Roser i Havens Bed,
vil de skyde i Blomster og Ranker
eller bøjes for Blæsten mod Jorden ned
og stækkes som Menneskenes Tanker?

Jeg fandt under Sne en Ympe fin
med Blommer saa bly og saa røde,
tør jeg smykke med dem mit Hovedlin,
naar jeg gaar til mit lifligste Møde?

Thi Høsten lægger saa mange Slags Spind
og knytter og bryder vore Traade,
den hvirvler vor Skæbne for Vejr og Vind
— Gud skærme os alle i sin Naade!

Bertel Elmgaard.

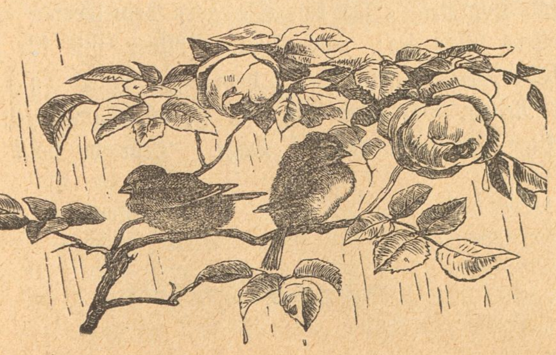

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Drengen, der var inderlig ked af at gaa og dovne i Rejstrup Kær, mente det samme. At Farbroderen næsten i samme Aandedræt havde omtalt Greven som den værste Voldsmand og som en ønskelig Vaabenherre for Brodersønnen var en Besynderlighed, som Offe dog ikke lagde videre Vægt paa. At tumle sig med Vaaben i Haand under en ædel Herre, indtil han blev en drabelig Ridder, der havde Svende og Tjenere samt Borg og Fæste, det havde altid været hans stolteste Drøm, men som i den senere Tid ikke havde set ud til at skulle opfyldes. Han faldt Farbroderen om Halsen til Tak, og, medens han allerede havde troet at høre det klirre om sine Støvlehæle som Forvarsel for de gyldne Sporer, løb han til sin Søster for at meddele hende sin Lykke.

„Søster, Søster! børst dit Haar!
Den bedste Ridder skal du faa!"

tilraabte han hende med Kæmpevisens Ord, omfavnede hende og fortalte hende alt. Inger græd over, at hun skulde skilles fra sin kære Broder; men han fortalte hende saa livligt om den Fremtid, han agtede at opleve, at hun snart gik ind i hans Tankegang. Det var, som hun saa for sine Øjne hans tilkommende Heltebedrifter, dem han skildrede saa veltalende, og da han omtalte, at hans egen søde Inger skulde bo paa den prægtige Borg, han var til Sinds at erhverve sig, indtil en ung Ridder førte hende hjem som Brud til sin egen lige saa herlige Borg, da rødmede den femtenaarige Pige og holdt sin Haand for hans Mund. Men han kyssede den lille hvide Haand, tog den bort og begyndte at tale om, hvor lykkelige dog de to forældreløse Børn var, at de havde en saa god Farbroder, der gjorde dem alt det gode, han vidste og kunde. Deri var hun ganske enig med ham, og de to Søskende græd af Glæde og Taknemmelighed i hinandens Arme, indtil Farbroderen kom og skældte dem ud, fordi de stod der og græd, i Stedet for at bestille noget. De havde intet at slæbe for, forsikrede han dem — ikke det mindste.

Han havde Ret paa en vis Maade. Der var ingen synderlig Grund til at græde af Taknemmelighed; thi han havde aldrig haft til Hensigt at gøre dem noget godt, naar han ikke selv kunde vente sin Fordel af det, naar han ikke havde vidst, at Bestyrelsen af deres Ejendomme vilde indbringe ham mindst det dobbelte af det, deres Underholdning kunde koste. Men somme Tider tænker unge Folk ikke paa sligt, de finder undertiden, at det ser ud som Godgørenhed. Dette faar at undskylde, at de til andre Tider ser Tingene i omvendt Orden.

Anders Bjørn fik sin Hensigt iværksat, og ved den Sammenkomst, han havde med Peder Eberstien, bad han ydmygelig om Undskyldning for den „Misforstaaelse", der havde fremkaldt hint Pileskud, og som sandsynligvis var gensidig. Greven sagde, at Knægten, der havde villet røve Studen, kun havde faaet Løn som forskyldt, og da han hørte, at Bjørns Brodersøn ønskede at komme i hans Tjeneste, blev han oprigtig tilfreds; thi hidtil havde han som oftest kun haft Svende af den laveste Herkomst og Opdragelse, hvilket ganske vist stemmede med hans Ønsker i Almindelighed. Men en enkelt ædelbaaren Svend var i mange Tilfælde værd at have. En saadan kunde paalægges et Ansvar og i Nødstilfælde være en antagelig Syndebuk. I hvert Fald gav det mere Anseelse, at foruden hans egne Sønner endnu en Adelsmand fulgte hans Banner, og da Svenden besad Formue, vilde det give hans Følgeskab nogen Glans. Han modtog altsaa Tilbudet.

„Men," sagde Anders, „jeg er nu gammel og kan ikke mere føre Vaaben, kan ikke forsvare mit Hus og min lille Ejendom i disse urolige Tider. Naar jeg nu sender Drengen bort for hans egen Hæders Skyld, saa mister jeg en kæk Knøs, der snart kunde vokse op til Mand og til en Beskytter for sin gamle Farbroder, jeg bliver da nødt til at se mig om efter en anden Beskærmelse, og da I er den mægtigste Mand i Omegnen, er det en Selvfølge, at jeg herved tænker paa eder."

Det smagte Grev Peder paa. Anders Bjørn vilde altsaa betro sit Gods til hans Ære og for ydermere Sikkerheds Skyld stikke ham en Spejder i Huset. Mangen anden Mand havde tidligere af Frygt givet sig under Grevens Værn, og om han end lod dem betale for Beskyttelsen, var det dog tvivlsomt, om det svarede Regning, eftersom han derved aflaasede deres Gods for sig selv. Imidlertid gik han efter nogen Betænkning ind paa Sagen, bestemte hvilken aarlig Skytspenge han vilde have i dette Tilfælde og tillod Ynglingen at komme, naar han vilde. Anders talte nu med Brodersønnen og paalagde ham at opføre sig vel og fremfor alt at pleje Venskab med Grevens Sønner, for gennem dem at virke hen til, at Rejstrups Stude og Svin kunde være i Fred for Fremtiden. Offe fandt nu atter, at den gamle omtalte Greven og hans Færd paa en Maade, der gjorde ham til en mindre ønskelig Herre for en retsindig Svend, men lod sig ikke mærke med noget. Faa Dage efter holdt Offe Bjørn sit Indtog paa Tange.

Han havde aldrig set en rigtig fast Borg; thi hans Faders Gaard var en aaben Ejendom, og Farbroderens Herresæde var alt andet end velbefæstet. Der groede saa fortrinligt Hø i Gravene, sagde Anders, at det var Synd at rense dem, og hvad Vindebro angik, saa var det et alt for kostbart Spilleværk til, at han ikke skulde nøjes med en Dæmning i Stedet. Paa Tange var alt anderledes. Gravene var brede, dybe og fulde af Vand, som en Bæk, der kom oppe fra Skovkanten, stadigt fornyede. Vindebroen var om Natten altid optrukken, og selv om Dagen var der Vagtposter udsatte paa enhver Kant. Borgen selv, der ligesom Rejstrup var en taarnlignende Bygning, men sværere og større, var omgiven med en Vægtergang. I og omkring Borgen færdedes talrige altid bevæbnede Svende, blandt hvilke der herskede paa engang en vis streng Orden og stor Raahed og Tøjlesløshed. Den ny Svend fik sin Plads og sin Gerning anvist og behandledes af Greven og hans Sønner med stor Udmærkelse. Han blev dog gaaende ørkesløs hjemme for det første; thi man havde intet større Hærtog for, og Peder Eberstien, der af sin

første Samtale med Ynglingen havde erfaret, at han var en retfindig og samvittighedsfuld Knøs, vilde ikke sætte hans Lydighed paa Prøve ved at udsende ham paa de smaa Røverier, som han havde vilde og villige Svende nok til at forrette. Offe Bjørn forblev i en lykkelig Uvidenhed om disse ikke alt for sjældne Tog og deres Natur, medens han fulgte de unge Grever paa Jagt, og forøvrigt gjorde sig bekendt med Befæstningsmaaden af en Borg, øvede sig i at styre et Skib paa Aaen og stundom aflagde et Besøg paa Rejstrup, ikke sjældent ledsaget af hans Herres to Sønner, der syntes at finde særlig Behag i den gamle Anders og maaske endnu mere i hans Broderdatter.

En af de første Dage af sit Ophold paa Tange vandrede Offe Bjørn i sine egne Tanker omkring Borgen, han betragtede Bygningernes Fasthed, maalte med Øjnene Gravenes Bredde og med Tanken deres Dybde, derefter kastede han Øjnene videre om, op mod de vældige skovklædte Bakker mod Vest og Syd, ud over Moserne ved Gudenaa, hvor just en enkelt Bekkasin uafladeligt udsendte sin skingrende Klagetone. Forøvrigt var alt stille; thi de fleste Svende var ude; men Stilheden afbrødes pludselig, idet en Barnestemme, liflig og velklingende, men vild og regelløs, sang i hans umiddelbare Nærhed:

„Det da meldte den mindste Trold,
han var ikke større end en Myre:
Her er kommen en kristen Mand,
ham maa jeg visseligen styre.
De vilde Dyr og Dyrene udi
Skoven."

Han saa sig omkring efter Stemmens Ejer, og endelig opdagede han den. Paa Skrænten af Voldgraven og hældende sig ud over denne stod en stor og gammel Eg, der sendte en kroget Gren næsten helt ned til Vandfladen, og nederst paa Grenen sad et omtrent tiaarigt Pigebarn; hende var det, der havde sunget. Han tilraabte hende en Hilsen og hun nikkede skælmsk.

„Hvem er du?" spurgte han.

„Nissen," svarede hun leende.

„Hvad?"

„Eller Vildkatten."

„Ja saa!"

„Eller Troldungen! Saa! Nu ved du alle mine mest brugte Hædersnavne og kan kalde mig, med hvilket du lyster, naar du vil mig noget."

„Kært Barn har mange Navne," sagde han. „Men hvad gør du i Træet?"

„Jeg havde Ærinde oppe i Toppen, og da jeg fik Ærindet forrettet, fik jeg Lyst til at gynge mig lidt hernede ved Vandet for at afkøle mig."

„Hvad bestilte du da oppe i Toppen?" spurgte han videre, idet han saa op i det svimlende høje Træ.

„Jeg hængte fire Skadeunger."

„Hvad for noget? Dræbte du dem?"

„Ja, jeg ved ikke bedre; jeg snørede mine Skobaand fast om Halsen paa dem og hængte dem op hver paa sin Side af Reden. Nu kan deres Moder have det saa godt."

„Fy! Det var stygt gjort og sagt."

„Hvad? Maa man ikke dræbe Skadeunger?"

„Nej, en saadan lille Pige maa ikke gøre noget stakkels Kræ Fortræd. Har du ikke lært saa meget?"

„Nej jeg har ikke; jeg har næsten ingenting lært."

„Hvad er det, du har gjort, Vildkat?" spurgte en Stemme ved Siden af Offe, og hos ham stod Eskild, Grevens ældste og fortroligste Svend.

„Intet ondt," forsikrede hun, „for jeg ved da,

Offe og Vildkatten.

at naar en Røver ødelægger en smuk og god Moders Rede og tager hendes Børn, saa er der ingen Straf for haard til Røveren."

Eskild vaklede, som han havde faaet et Slag, blegnede og udstødte en ubestemt Lyd, derpaa styrtede han bort.

Pigen saa forundret efter ham et Øjeblik, derpaa, hurtigt og behændigt som det Dyr, man havde opkaldt hende efter, klatrede hun op i Træet, en Haandevending efter hørte Offe et let Spring, og Pigen stod hos ham i en oprindelig smuk, men nu smudsig og forreven Dragt og med et usigeligt snavset Ansigt, hvori dog Smudset ikke var i Stand til at skjule den fine barnlige Skønhed.

„Naar Eskild ikke siger jeg havde Ret," sagde hun, „saa ved jeg, at jeg ikke havde det, og du maa gerne slaa mig, fordi jeg dræbte Skadeungerne."

„Nej, mit Barn," sagde han, „jeg har ingen Myndighed til at slaa dig, og selv om jeg havde den, vilde jeg næppe gøre det. Men sig mig, hvorfor dræbte du dem! Jeg forstod dig ikke."

„Ser du! Jeg havde fundet en Bekkasinrede nede i Mosen, som jeg besøgte hver Dag, og Fuglen kom til at kende mig og var næsten slet ikke bange for mig. Det var saadan en sød Rede med smukke brunplettede Æg, først var der to i den, saa tre og til sidst fire, der laa saa dejligt i en Firkant med alle Spidserne vendt sammen i Midten. Jeg glædede mig til, at der snart skulde blive Unger af dem; jeg kender godt Bekkasinunger med de lange sorte Næb. Men, tænk dig saa! I Morges kommer jeg derud, og da løber Fuglen rundt omkring Reden og klager saa underligt, at jeg er nærved at komme til at græde ved det. Jeg gaar da hen til Reden, og der flyver en Skade op, den har spist de tre Æg og hugget Hul paa det fjerde. Den fløj ikke ret langt bort, og jeg, jeg fulgte efter den, det Asen, og saa, den søg'e Reden her i Træet. Jeg vilde straffe den ved at slaa dens Æg i Stykker, men den havde Unger, og saa dræbte jeg dem, som jeg sagde."

„Men det er alligevel ikke smukt gjort. Fuglen søgte noget til Føden og tænkte vel ikke paa, at den voldte en Medskabning Sorg, men det vidste du, at du gjorde, da du ødelagde dens Rede. Synden og Ondskaben er paa din Side."

„Den havde fortjent det," paastod hun trodsigt.

„Men dens Unger var uskyldige. Jeg har selv en sød lille Søster, og hun vilde blive vred paa dig, hvis hun kendte dig og vidste, hvad du havde gjort."

„Vilde hun? Ak! Jeg har ingen, der holder af mig undtagen maaske Eskild, og han er somme Tider saa underlig, at jeg bliver bange for ham. Men hvis din Søster ligner dig, saa er hun vist god, og du maa ikke fortælle hende, hvad jeg har gjort, saa skal jeg aldrig gøre sligt mere, og saa vil jeg —"

Hun begyndte at klatre op i Træet igen.

„Hvad vil du saa?" spurgte han.

„Tage Ungerne ned og lægge dem i Reden," lød Svaret. „Jeg kan ikke gøre dem levende igen, ellers vilde jeg; men Fuglen bliver vist ikke saa bedrøvet, naar den ser dem ligge roligt og døde i Reden, som naar den kan se, at en ondskabsfuld Pige har taget dem af Dage. Tror du vel?"

(Fortsættes.)

Fra Orlogsværftet.

Fra gammel Tid var de Danske et søvant Folk. Paa Søen slog vi vore Fjender og værnede Landets Kyster, i Søkrigshistorien straaler vore Heltes Navne omkap med de største, og vor Flaade — „Havets Svaner" — har med det vajende Danebrog besiddet et Verdensry. Skibsbyggeriet er derfor ogsaa gammel i Danmark og blevet drevet med stor Kunst. Vi havde en dansk Flaade længe før vi fik en dansk Hær. I Krig som i Fred, i lyse som i trange Dage satte Nationen sin Kraft ind paa at hævde Flaadens Magt, og den betød altid en god Del af Nationens Kærne.

Modelkammeret.

Vort første Orlogsværft blev anlagt af Frederik den Anden. Det laa paa Gammelholm i København, og dets sidste Smedjer og Reberbaner flyttedes først i 1866. Men allerede for to Hundrede Aar siden, under Kristian den Femte, var der bleven anlagt et nyt Værft ude paa Den Nyholm. Det første Linieskib, som byggedes her, var „Danebrog", hvormed Iver Hvidtfelt sprang i Luften i Køgebugt. Det ny Værft, Nyholm som det hed, voksede, optog omsider det gamle og ligger nu med sine Værksteder og Samlinger, omflydt af Vand, som en Borg for sig selv. Alt er under streng Opsigt. Kun ved Henvendelse til Chefen faar fremmede Adgang til Værftet, med Undtagelse af de store Festdage, da en ny Orlogsmand løber af Stabelen. Thi da lukker Værftet gæstfrit sine Porte op for de Tusinder af unge og gamle, som flokkes derude.

En saadan Festdag vil vi vælge til vort Besøg. Det er en lun og klar Aprildag. Lys og skinnende ligger Værftet, set inde fra Toldboden, hvor Folk gaar om Bord i Baadene. En let Brise staar ind fra Sundet, og Himlen bliver lysere og lysere. Fra alle Skibe og Fartøjer, fra Bygningerne omkring Havnen vajer Flag — Hundreder af Flag, spejlende sig i det stille Vand. Maagerne jager travlt af Sted, pilsnart glider Baadene frem og tilbage, men Skibene ligger stille, som i Forventning om at se den ny Kammerat stikke ud.

Paa Værftet sortner det af Mennesker, der tager Plads paa Værftspladsen, paa et Panserbatteri, paa Skibenes Dæk, paa Taarnbygninger o. s. v. Og midt blandt Tilskuerne, højt løftet over Omgivelserne ligger Dagens Helt paa sin Bedding, med de i Rødt straalende Sider og de hvide Skruer, der vender ud mod Vandet, higende efter at dykke ned. Endnu er Skibet en Kolos, der enten ikke har faaet rigtigt Liv eller ligger underlig hjælpeløs hen paa Landjorden. Men Tusinder af Øjne er vendte imod det, og Tusinders Sind og Tanke — og hvad er ikke blevet levende under et Folks Blik.

Endelig lyder Musiken, og Luften rystes af de første Kanonskud. Skud følger paa Skud. Vinden bærer paa og svøber den første Krudtrøg om det ny Skib. Et lille Baade-Fartøj glider frem med Kongeflag i Forstavnen. Nydelig ser dette Fartøj ud. Snehvidt er det, og svanelet flyder det gennem Vandet medens de røde Aarer taktfast løftes og sænkes som store Vinger.

Kongefamilien stiger i Land og indtager sin Plads. En Præst taler og lyser Velsignelse over Skibet. Og saa tager de travle Arbejdshænder fat: Bolte og Bjælker hugges op, de tykke Tove løsnes og fjernes, altsammen under den dybeste Stilhed. Den sidste Hindring er borte. Skibet glider ned ad sit Skraaplan, glider maaske lidt for hurtigt, Kølen kløver Vandskorpen, gaar dybere og dybere, Skruerne bevæger sig, Vandet skummer og skvulper om Skibets Sider. Under Folkets Fryd og Jubel vugger Skibet sig endelig paa Søen, fra nu af dets Hjem og Tumleplads og nu faar det paa engang Bevidsthed, Liv. Hilsende ser det sig om blandt de andre „Havets Svaner". Saa lyder atter Kanonskud. Lyden runger vidt i den stille Luft. Grebet, alvorligt dvæler Folkets Blik endnu ved Skibet. Hvad gaar det ud til? Hvorledes vil det engang komme hjem fra Togt?

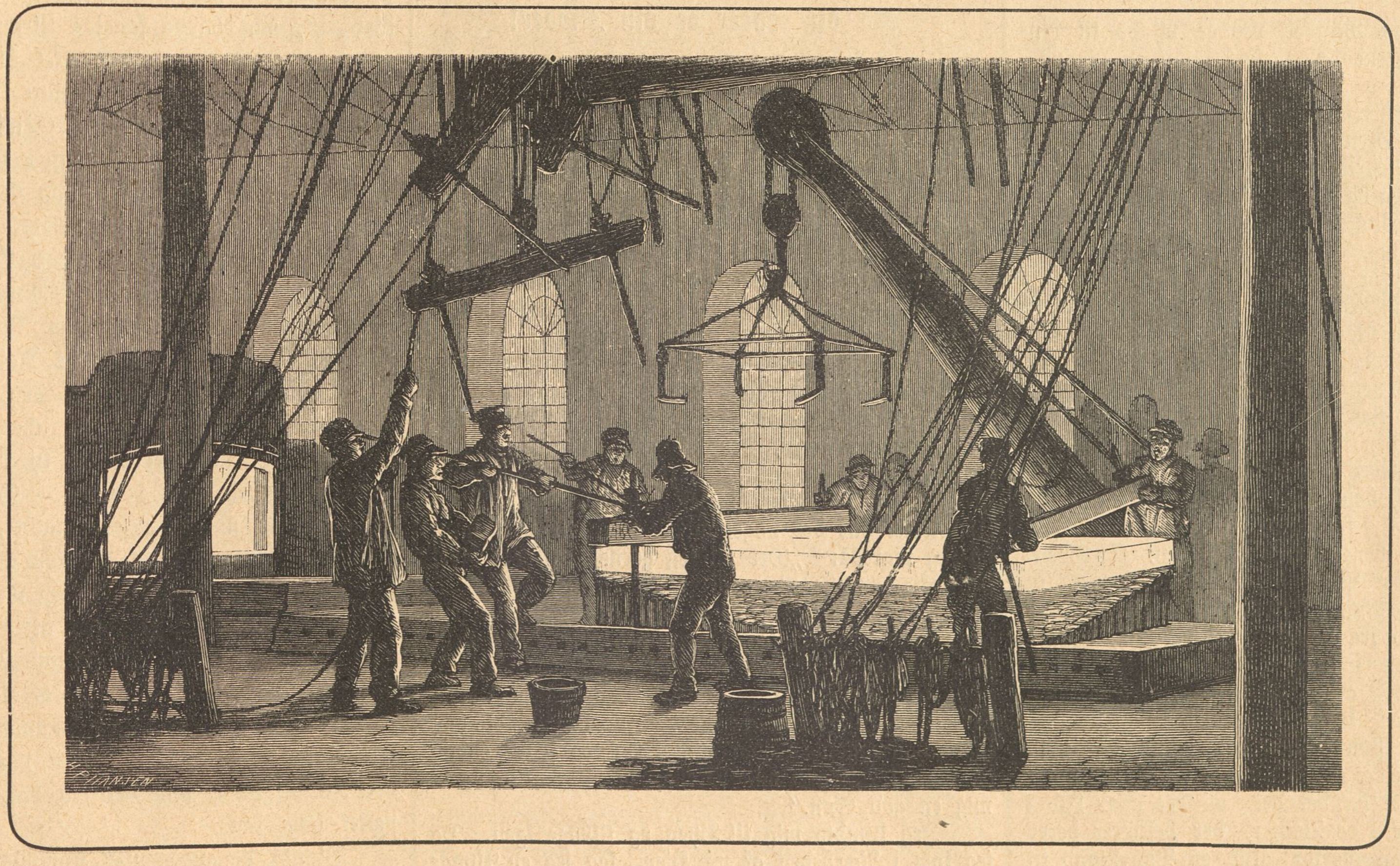

I Skibsbygnings-Værkstedet.

Paa Værftet er der fuldstændig Fridag. Men Værkstederne, Modelkammeret, Arsenalet, alt staar aabent, og medens Værftets sidste Barn nu ligger derude i sit Bølgeleje, spreder Tilskuerne sig i brede

Skarer mellem Værftsbygningerne. Tankerne er nu engang rettede mod Søens Bedrifter og fæstner sig ved Vaaben og Orlog.

Vi besøger først Modelkammeret. Lige for Indgangen ser vi — som Billedet viser — en Træfigur i naturlig Størrelse af Kristian den Fjerde og paa begge Sider Brystbilleder af vort nuværende Kongepar. Til begge Sider har vi gamle og ny Skibsmodeller og aflæser her som i en Billedbog Skibsbygningskunstens Historie gennem de sidste Aarhundreder. Ældst er Modellen af „Christianus Qvintus", Niels Juels Flagskib i Slaget paa Køgebugt 1677. Den staar fuldt taklet med Sejl og Flag i Toppen, et smukt og ærværdigt Minde om en af Danmarks stolteste Sejrsdage og en af dets gæveste Helte. Hver Genstand herinde vækker Minder. Ved Siden af Niels Juel og Hvidtfeldt lyser Tordenskjold og senere Heltenavne os i Møde. Her er Modellen af „Prins Christian" — til højre i Forgrunden paa Billedet — hvorpaa Willemoes kæmpede og fandt Heltedøden imod Engelskmanden, og her ses „Najaden", der ligeledes maatte bukke under for samme Fjende. Det var i Juli 1812 og ved Lyngør i Norge, at „Najaden" var kommen i Kamp med det engelske Linieskib „Dictator", der var hin langt overlegen. I halvanden Time holdt de danske Gutter Stand, men da var ogsaa alle tre Master paa „Najaden" bortskudte, Dækket styrtet sammen, og Skroget i Brand. Saa kom nogle danske Kanonbaade og drev Engelskmanden paa Flugt. Blandt alle ældre Modeller gælder Linieskibet „Dronning Juliane Maria" fra 1766 for at være det smukkeste. Tre Mænd, der var Mestre i deres Fag, har efter Sigende arbejdet derpaa i seks Aar, og et Mesterværk er det blevet. Forgæves har fremmede Magter budt Danmark betydelige Summer for dette Arbejde fra vor Sømagts stolteste Dage. Af nyere Modeller, som ligeledes udmærker sig ved stor Kunstfærdighed, kan nævnes Fregatterne „Tordenskjold" og „Niels Juel", der paa Udstillinger i London og Paris er blevne roste og belønnede.

Efter Modelkammeret falder det naturligst at kaste et Blik ind i Arsenalet, en ret anselig Bygning fra Frederik den Femtes Tid. Her opbevares Flaadens forskellige Vaaben fra de ældste til de nyeste lige ned til Kanonkuglerne, alt sammen ordnet i smukke regelmæssige Grupper. Atter her oprulles vor Søkrigshistorie i en Slags Billedstil, der mægtig drager Fantasien.

Fra Fortidens Minder vender vi os til Nutidens Dagværk herude, og vælger dertil en almindelig Arbejdsdag; fra de stille Rum træder vi ind i de larmende Værksteder, hvis Rastløshed alt længe har fyldt vore Øren med klingende Hammerslag. Skraas overfor Modelkammeret ligger Skibsbygningsværkstedet. Kulrøg og Kulstøv fylder Luften, Hjulene snurrer rundt, Maskinerne stønner, og Hamrene buldrer Slag i Slag. Ad Skinnespor farer mægtige Jærnplader forbi for at høvles eller bores. Men i Stedet for en lang Opramsning af Arbejder, holder vi os til den enkelte Scene, der er gengivet paa Billedet. En hvidglødende Pantserplade er lige kommen ud af Ovnen for at bøjes. Dampkranen griber den med sine fire Fangarme, svinger den rundt og lægger den ned paa et Underlag af tykke Jærnhoveder, saaledes tilpassede, at Pladen ved at trykkes imod dem, bøjes efter det rette Maal. Nu faar Folkene travlt, thi den 6 à 8 Tommer tykke Plade skal bøjes, mens Jærnet er varmt. To Tværstænger lægges over Pladens Ender og skrues til, hvorved den første Bøjning fremkommer. Ny Tværstænger hejses ned fra Loftet og skrues paa, bestandig presses Pladen saaledes fastere mod sit Underlag og antager den attraaede Form. Men denne skal for hver Plade beregnes med stor Varsomhed, da de forskellige Pantserpladers Krumning er højst ulige. Under Arbejdet er Folkene udsatte for en voldsom Hede, og ofte hænder det, at der gaar Ild i deres Klæder eller i de Vanter, der beskytter deres Hænder. De har derfor altid en Pøs Vand til rede. Blandt Maskinerne herinde fæster Opmærksomheden sig især ved Høvlemaskinen og Boremaskinen. Den første tilhøvler de svære Pantserplader, lige saa let og sirligt som Snedkeren høvler sine Brædder, hvorimod det er Boremaskinens Opgave at udbore Huller til Boltene. Skønt alt synes at bero paa Maskinerne, kræves der dog overalt betydelig Øvelse og Agtpaagivenhed af Arbejderne.

Efter Skibsbygnings-Værkstedet ligger det nær for at tage Smedjen i Øjesyn. Denne er fortræffelig beskreven saaledes af en sagkyndig: Ild og Røg, Hammerslag og sorte Mennesker er fælles for alle Smedjer, og Orlogsværftet er heller ikke deri forskellig fra lignende Anstalter. Ilden blusser lystigt fra Esserne; men hvor er de gammeldags Blæsebælge? — Under Jorden gaar Ledningerne til hver Esse fra den Centrifugalpumpe, som drives af Dampmaskinen; man lukker op for Trækken, som man lukker op for en Gasflamme, og snart gløder en lystig Ild om det Jærn, som skal varmes. Der er omtrent 30 Esser i Smedjen, foruden Flammeovne, Valseværker og tre Damphamre, hvoraf de to er mindre. Den store Damphammer vejer 10,000 Pd. Dens Slag kan reguleres ved saa stor Nøjagtighed, at den i et Øjeblik f. Eks. kan knække en Valnød uden at beskadige Kærnen, og i næste Øjeblik med et Slag, der ryster hele Rummet, styrte sig ned over det Jærn, der skal smeddes. Her forfærdiges alle de sværere Genstande til Skibsbygningen, saasom Køle, Stævne o. s. v. Ligeledes opsamles her det gamle ubrugelige Jærn, bringes i Flammeovnen, tages ud og smeddes derefter i flade, firkantede Stykker, der gaar under Benævnelsen „Emmingsjærn". Endnu vil vi kaste et Blik paa Valserne, der udvalser Jærnstænger fra $2^1/_2$ Tommes til 6 Liniers Tykkelse. Det er ganske morsomt at se en gloende Jærnstang hales ud af „Valseovnen" og lidt efter lidt passere de forskellige Indsnit i Valserne. Allerede efter den første Gennemgang bliver den synlig forlænget, og det, der ved den ene Ende af Valsen begyndte som en temmelig anselig Jærnstøtte, ender omsider som en lang og spinkel Jærnstang.

Vi har nu dvælet ved baade det gamle og det ny herude, ved de talrige Minder fra gamle Dage og ved det rastløse Arbejde for at vedligeholde og styrke vort Søværn. Vi staar paa et Sted med en berømmelige Fortid og en rastløs, travl Nutid. Derhenne i Flaadens Leje ligger nu vore Orlogsmænd, omlullet af Smaabølgernes Kluk og spejlende deres Stævne i den foraarsklare Sø. Her er det deres Historie begynder — en Del af Folkets egen Saga.

Carrel.

Ær din Fader og din Moder!

En meget varm Sommerdag, da jeg som Barn var hjemme i Ferien, fortæller en gammel Læge, mødte jeg min Fader paa Vejen til Byen.

„Jeg vilde være glad ved, min Dreng," sagde han, „om du vilde bringe denne Pakke til Byen for mig."

Jeg var dengang en tolv Aars Dreng og kom lige hjem fra Marken, hvor jeg havde været beskæftiget med Høhøsten fra tidlig Morgen. Jeg var træt, støvet og sulten og længtes efter Aftensmaden, hvorefter jeg skulde vadske mig og klæde mig paa for at gaa til en Sangøvelse.

Der var noget, der drev mig til at sige nej; jeg blev vred over, at Fader, som vidste, at jeg havde arbejdet hele Dagen, vilde forlange det af mig. Imidlertid var der noget andet i mig, der holdt igen, og jeg svarede: „Det vil jeg gerne, Fader!" idet jeg rakte min Le til en af Folkene.

„Tak, Jakob," sagde Fader. „Jeg vilde selv gaa; men jeg er saa sært tilpas; jeg maa helst gaa hjem."

Jeg fik Pakken, og han fulgte mig et lille Stykke ud til Hovedlandevejen. Før han vendte om, lagde han Haanden paa min Arm og sagde endnu en Gang: „Tak, min Dreng, du har altid været mig en god Søn."

Jeg skyndte mig til Byen og tilbage igen. Da jeg kom i Nærheden af mit Hjem, saa jeg en Klynge Arbejdere staa uden for Døren. En af dem kom hen imod mig. Taarerne løb ham ned ad Kinderne. „Din Fader," sagde han, „sank død til Jorden, idet han vilde gaa ind ad Døren. De sidste Ord i dette Liv sagde han til dig."

Den store Gevinst.

Af O. Danholm Nielsen.

Steffen Brøndgraver hed Landpostbudet, der gik fra Købstaden ud gennem den Del af Nørre-Herred, der kaldes Sletten. Steffen havde før arbejdet som Brøndgraver, og Navnet efter denne Bestilling tillagdes ham for Livstid, skønt det allerede var en Del Aar siden det Uheld skete for ham, at han ved et Sammenskred af en paabegyndt Gravning fik et „Tryk for Brystet", der tvang ham til at opgive det strenge Arbejde som Brøndgraver. Held i Uheld var det dog, at han kom til Skade paa Vedbygaards Jorder, thi Godsejeren var en god Ven af Kammerherren, Postmesteren inde i Købstaden. Efter en stor Middag paa Gaarden havde Herremanden benyttet sig af den gamle Vittighed om Fætterskabet mellem en Postmester og en Brøndsætter, og Kammerherren havde lovet, at den første Landpostbestilling, der blev ledig, skulde tilfalde Steffen.

Saaledes var han kommen til sit Embede, der jo langtfra var af de fede. Det „Tryk for Brystet", han havde faaet i Brønden, bøjede ham noget, og endnu mere duknakket blev han, som han i Aarenes Løb sled for Føden til sig og sine. Ligesom den før saa frejdige Skikkelse var hæmmet i Holdning, saaledes var ogsaa hans Væsen kuet, og maatte han slide stærkt paa Støvlesaalerne, saa sparede han sin Mund desmere. Det Mismod, der fyldte den stakkels Steffens Sind, havde især tegnet sine Mærker om hans Mund, og de smalle, sammentrukne Læber dannede en skarp, nedefter bøjet Streg i hans altid bekymrede Aasyn.

Steffens største Sorg var den, at han, der før havde boet saa kønt og frit ude paa Landet, nu havde set sig nødsaget til at ty til en lille Fattigmands-Lejlighed inde i Byen. Det var blot to smaa Stuer ud mod en snavset, brolagt Gaard. Tungt og trangt faldt det for Steffen, der alle sine Dage havde drømt om den Tid, da han kunde faa sin egen lille Plet Jord at dyrke. Han misundte ingen, ønskede hver Mand Lykke til sit, men dog skar det ham i Hjertet, at se de mange veldrevne Husmandslodder og smaa Gartnerhaver, der laa langs hans Vej. Især var det Gartneriet, der tiltalte ham, som det fra hans Barndom havde været ham kært.

Blandt de „udenoms" Kommissioner, der gaves Steffen Brøndgraver, var Fornyelsen af Lotterisedler en af de vigtigste og den, der hjalp mest paa den yderst tarvelige Løn. Saa ordknap Steffen end var bleven, havde han dog vænnet sig til et staaende Udtryk, naar han modtog Sedler til Fornyelse. Han forbandt vel nok et stille Ønske med sine Ord, men gjorde sig ikke selv Rede for det

i de mangfoldige Tilfælde, hvor han lod disse Ord falde.

„Ja, saa faar jeg jo en Tyvendedel af Gevinsten, dersom De vinder den store Gevinst."

Saadan faldt Steffens Ord med højtidelig Alvor hver eneste Gang han modtog en Lotteriseddel, og det var kendt paa hele hans Rute, at disse Ord hørte til, naar Lodsedlen overleveredes til Landpostbudet. Og den lille, fattige Mand nød en næsten ubegrænset Tillid i sit Distrikt. Hvad der lagdes i hans Hænder, var saa sikkert som hos Banken, og ingen betænkte sig paa at medgive ham Pengesummer, der langt overskred, hvad Postetaten paa hans Vegne garanterede for.

Det var forlængst blevet en Vane hos Steffen, at aflevere Sætningen om „en Tyvendedel af Gevinsten, dersom De vinder den store Gevinst," og havde han maaske engang knyttet et Haab til denne Formular, saa havde det daarlige Resultat efterhaanden sønderknust den svageste Tanke om Lykke fra den Kant. Selv vilde han saa gerne „besætte" et Nummer i Lotteriet, men dertil var han for fattig.

Nej, han skulde trælle og trave paa den haarde Landevej og aldrig se sit højeste Ønske opfyldt, aldrig se den smukke Drøm om en landlig Bolig med et Stykke Havejord blive til Virkelighed. Spare sammen for at naa dette skønne Maal, kunde det ikke nytte at tænke paa. Det var allerede meget, at han kunde ernære sin Familie og holde sig gældfri.

Saa var det en Dag, at Hestehandler Jens Bagge i Sørby bad ham vente lidt og tage en Bid Brød, inden han gik videre. Det var en smuk Foraarsdag i Marts Maaned, tørt og fast Vejføre, saa Steffen Brøndgraver nok turde gøre et lille Ophold.

Jens Bagge satte sig til Bords sammen med Landpostbudet, bød ham af Maden og skænkede Snaps for ham. Steffen sagde Tak og tog til sig, men som altid sparede han svært paa Ordene.

„Der er noget, jeg vil fortælle dig, Steffen," — Hestehandleren saa Landpostbudet lige i Øjnene.

„Er der det?" lød Svaret tørt og tankeløst.

„Ja, der er, Steffen Brøndgraver. Jeg har vundet den store Gevinst i Lotteriet."

„Har du det, Bagge, saa maa jeg gratulere."

„Ja, jeg spiller jo kun paa en Kvart, men det bliver dog nysselige 30,000 Kroner."

„Det er mange Penge, Bagge, mange Penge er det."

„Og du har vel ikke glemt den gamle Akkord om Tyvendedelen af Gevinsten."

„Akkord?"

„Akkord, ja. Har du nu ikke, i Gud ved hvor lang Tid, sagt de selvsamme Ord om den Tyvendedel, naar den store Gevinst kom?"

„Aa, det Mundsvejr! Der er jo ikke noget i det og heller ikke noget skriftligt imellem os."

Jens Bagge sendte Landposten et fornærmet Øjekast.

„Noget skriftligt — behøver Jens Bagge i Sørby at give dig sit Ord skriftligt?"

„Nej, saadan var det ikke ment, men jeg har vist ladet den Snak om Tyvendedelen falde alle Vegne, og jeg har ikke tænkt noget ved det."

„Men jeg har altid givet dig min Haand, kan du huske det?"

Steffen saa i dyb Eftertanke paa Hestehandleren og svarede:

„Ja, du har givet mig Haanden hver Gang. Du er den eneste, der har gjort det, derfor kan jeg nu huske det."

„Det skulde jeg ellers nok huske for dig. Men ser du vel, Steffen Brøndgraver, min Haand har saa mange Gange været god for tusinde Kroner, og holdt jeg den ikke god selv, saa slap Heldet vist fra den. Om jeg slutter en Handel rigtig drevent eller bare af Handlelyst, saa er den bibelfast, naar jeg har givet min Haand. Den Moral maa en reel Handelsmand holde paa, hvis han ikke vil blive en Skidtkarl. Nu har jeg paa min Kvartseddel vundet 30,000 Kr., og Tyvendedelen deraf er 1500 Kr., som du skal have hos mig."

Det svimlede for Steffen. Han troede næsten, at Hestehandleren vilde drive Løjer med ham. Ganske lavmælt kom det frem:

„Det er jo Penge, du slet ikke behøver at afse."

„Jo, det behøver jeg," svarede Bagge heftigt, „jeg er ikke overtroisk, men jeg tror, at den Hestehandler, der ikke staar ved sit Haandslag, han faar siden kun Ulykkesbæster at handle med. For Resten maa du vel vide, at jeg er Mand for at staa ved, hvad jeg har sagt, selv om ikke Lotteriet bringer mig en stor Gevinst."

Ja, det maatte Steffen indrømme, Jens Bagges Navn var godt for mange Penge og havde været det al den Tid, han kunde huske.

„Hvad vil du nu gøre med din lille Kapital?" spurgte Bagge.

„Min Kapital?" — den stakkels Steffen saa skrækkelig forfjamsket ud.

„Ja, disse 1500 Kr., der ligger her paa Bordet," Bagge talte en Række Sedler op, „har du ikke tænkt dig noget, hvis du engang kom til Skillinger?"

„Jeg har tænkt paa et lille Hus med lidt Gartneri, som jeg med min Kones Hjælp kunde drive; Børnene kunde ogsaa hjælpe lidt til."

„Det var fornuftigt tænkt af dig; jeg kunde ikke have fundet paa noget bedre. Forstaar du dig lidt paa Havevæsen?"

„Ja, jeg har før syslet en Del med det."

„Godt, Steffen, nu skal jeg være dig behjælpelig med at finde en Kende Hus med passende Jord til inde i Nærheden af Byen, og saa skal Bedriften snart komme i Gang."

Jens Bagge var ikke den Mand, der tøvede længe, naar han først havde sat sig noget for. Endnu samme Foraar blev Steffen Ejer af et lille Hus med et Par Tønder Land god Jord, og det laa kun et Kvarters Gang fra Byens Gader. Hvad Landpostbudet manglede i Købesummen, fik han som Prioritet, gode, faste „Klosterpenge" til billig Forrentning. En Del af Jorden blev straks taget under Havekultur, og efterhaanden arbejdede Steffen sit Gartneri op.

Efter nogle Aars Forløb kunde han opgive Postgangen, der blev ham for streng, naar Haven skulde passes, men nu var Bedriften ogsaa i Stand til at føde sin Mand. Steffen havde med Konens og Børnenes Hjælp drevet sit Havebrug saa vidt frem, at det kunde staa som Mønster for „det lille Gartneri".

Nu var Steffen Brøndgraver en lykkelig Mand, thi nu havde han set sin skønneste Drøm gaa i Opfyldelse. Nu kunde han saa og plante, hæge om smaat og stort, se, hvordan det spirede, voksede og modnedes omkring ham. Atter rejste hans bøjede Skikkelse sig, og det frejdige Udtryk kom tilbage og forjog Bekymringens og Bitterhedens skarpe Furer fra hans gode, ærlige Ansigt.

Hestehandler Jens Bagge kom nu og da i Besøg hos Gartneren, og som han en Sommerdag vandrede sammen med ham gennem Haven, udbrød han:

„Var det nu ikke et Himmelheld, at du, saa knarvorn og mut, som du var bleven, ikke havde glemt disse Ord om Tyvendedelen?"

„Aa, hvad havde det nyttet mig, Bagge, dersom jeg ikke havde haft at gøre med en Mand, der søgte en Lejlighed til at hjælpe mig."

„Søgte Lejlighed, naa, det ved jeg nu ikke, men hvad jeg ved, det er, at jeg i de Aar, der er gaaede, siden du fik din Part af den store Gevinst, har handlet med Held og været svært fri for Ulykkesbæster."

„Tror du nu ogsaa, Bagge, at det just er, fordi du huskede min Tyvendedel?"

„Nej, Steffen Brøndgraver, jeg tror det ikke, men jeg ved det. Munden kan man bruge, saa meget det skal være, men det man gi'er Haand paa, det skal staa fast. Saadan er nu mit Princip."

„Ja, der har været Velsignelse i Pengene," sagde Steffen, pegende ud over den smukke Have.

„Det har der, det er vist. Den Tyvendedel er falden i Bonitetsjord, Steffen Brøndgraver."

Gaar du med?

Klokkerne ringede, og deres klare Toner trængte ind i vor lille hyggelige Dagligstue, hvor jeg lige havde sat mig til Ro ved Vinduet for at løbe Aviserne igennem. Jeg havde ikke haft Tid til det i de sidste Dage; det var kun en Uge, siden vi havde haft Bryllup, og i de forløbne Dage havde der været meget at pusle med og bringe i Orden. I Dag var det Søndag, og jeg glædede mig til, at vi skulde have det hyggeligt sammen et Par Timer.

Da lukkede min Kone Døren op og kigede ind med Hatten paa Hovedet.

„Jeg kunde have Lyst til at gaa i Kirke; kom og gaa med, Hans," sagde hun, og da jeg ikke syntes, jeg vilde sige nej den første Søndag, gik jeg med hende i Kirke.

Men den næste Søndag lød det igen: „I Dag prædiker Provsten, ham vilde jeg gerne høre. Du gaar vel med, Hans?" Og saadan blev det ved at lyde, og jeg fandt aldrig nogen gyldig Grund til at svare nej paa min kære Maries venlige: „Kom med!"

Til sidst blev det mig selv en kær Sædvane, og naar nu Klokkerne begynder at kalde til Kirke, gaar jeg af egen Drift hen til Klædeskabet og tager min Søndagsfrakke frem; men jeg bliver altid rolig i min Stue for endnu en Gang at høre det venlige: Gaar du saa med?

Jeg ved, at det er det, der har lokket mig til Guds Hus, netop ligesom et andet Ord hidtil havde holdt mig fjernet derfra. Hjemme hos mine Forældre havde det nemlig om Søndagen lydt: „Vil I ikke i Kirke, Børn?" eller „I Dag maa I dog virkelig i Kirke!" men det var altid fulgt med den Tilføjning: „Jeg har ingen Tid, jeg skal skrive Breve, og Moder har vist ogsaa nok at gøre."

Følgen var, at vi Børn mindst tre Gange af fire havde passende Undskyldninger og lod dette: „Gaa dog!" svippe ind ad det ene og ud ad det andet Øre. Men dette: Kom, gaar du med?" trængte til Hjertet.

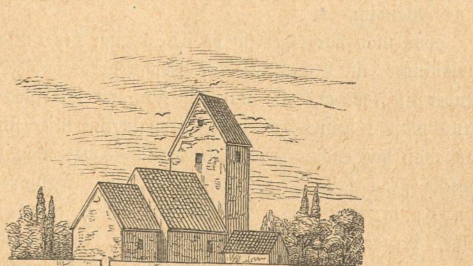

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Marts.

Det vil selvfølgelig bero paa Vejret og Jordens Beskaffenhed, om man kan begynde at arbejde i Køkkenhaven. Hvis Jorden er nogenlunde tilpas, saaledes at den kan behandles med Riven, saa bør man sidst i Maaneden saa Rødløg. Det er tidligere flere Gange omtalt, at man ikke skal foraarsgrave Jorden til Løg. Man gør vist ogsaa rettest i at saa Kruspersille saa tidligt som muligt i ugravet Jord.

Hvis Jorden er saa tilpas, saa den kan behandles med Spade, Rive, Rillejærn o. s. v. uden at hænge ved i ubehagelig Grad, saa er der al Anledning til at saa tidligere Sager som lave Ærter (Buksbomært eller Marrowfaetsærten „William Hurst“ eller „American Wonder“), Salat, tidlige Karotter, tidlige Kaalslags. Det maa dog i særlig Grad fremhæves, at man hellere maa vente otte, ja, fjorten Dage, end at saa de sidstnævnte Slags i ubekvem Jord eller løbe den Risiko, at man faar et koldt Eftersmæk.

Naar man selv vil tiltrække Kaalplanter, maa man dog tage Tiden i Agt, vælge et lunt, mod Syd beliggende Sted og der saa Frøet; bliver det saa siden vel koldt, maa man dække Planterne med Granris. Kaalplanter taaler ikke megen kold Vind. Salat er i saa Henseende mere haardfør, hvilket er mærkeligt nok, da den vist nok hører hjemme i Lilleasien. Ærteplanter taaler ogsaa en Del Kulde. Skalotter er, som bekendt, heller ikke kælne.

Har man anlagt Drivbede og gjort dem i Stand med Jord og Vindue, maa man nu saa, hvis dette ikke er gjort sidst i Februar. Agurker og Meloner maa have det ret varmt; der maa kun gives Luft af Hensyn til Damp; siden, naar Planterne vokser til, gives Luft i Solskin. Gulerødder vil sent trænge til synderlig Luftgivning. Derimod maa man være paapasselig med Hensyn til Radiser og Kaalplanter; hvis disse Slags ikke faar rigelig Luft, vil de blive opløbne og uduelige. Det samme gælder for Levkøjplanter. Porre- og Silleriplanter behøver ikke synderlig Luft, førend de skal skifte Blade.

Tomater saas ligeledes lettest i et Drivbedvindue, hvor man har et saadant, siden prikles Planterne ud i en Ramme uden Undervarme, men foreløbig beskyttet foroven, helst ved Vindue. De, der sætter Pris paa de meget store, milde Løg der kaldes Madeiraløg, kan saa Frø i Marts i Drivbed; Planterne sættes i Løbet af Maj paa Friland, saa øverligt, at kun Rødderne — ikke Løget — kommer i Jorden. De fordrer ligesom røde og gule hollandske Løg en noget svær Jord.

Man kan ligeledes saa noget Frø af nyselandsk Spinat og saa hen i Maj sætte Planterne ud i Haven. Nogle faa Planter er tilstrækkelig til at forsyne en hel Familie med Spinat fra Juli, indtil Frosten kommer. Af den almindelige og egentlige Spinat er det i den varme og tørre Sommertid næsten umuligt at faa ordentligt Udbytte, den gaar i Frø, førend den har givet synderligt af brugbare Blade.

Selvfølgelig benytter man ogsaa en lille Plads i Drivbedet til Blomsterplanter til Udplantning i Haven: Levkøjer, Aster, Phlox, Petunia o. m. a.

I Frugthaven vil nu alle ældre Træer være beskaarne og rensede. Marts Maaned er Tiden for Beskæring af de unge Træer og Espaliertræerne. Træer, som er plantede i Efteraaret eller nu, røres ikke; de, der er plantede for et Aar siden, skæres stærkt tilbage. Iøvrigt blev der i Fjor givet nogle Anvisninger til Beskæring af saa vel fritstaaende som espalierede Træer, hvortil jeg endnu i Aar vil henvise.

Frugtbuske kan endnu plantes. Det samme gælder for Prydbuske og Hegnsplanter.

Hvor man enten af Hensyn til Jorden eller af anden Grund har opsat Plantningen af Frugttræer, maa denne nu foretages, saa snart Jorden er passende at arbejde i. Hvad der plantes om Foraaret, gives siden hen, hvis det behøves, en god Vanding.

Hvor man har taget sig de flere Gange her i Bladet givne Anvisninger til Bekæmpelse af Frugttræers og Frugtbuskes Fjender til Indtægt, vil man til Foraaret nok spore Nytten. Mens man i denne Tid beskærer og iøvrigt tilser sine Træer, maa man dog endnu være opmærksom. Hvor man træffer de bekendte graa faste Ringe: Ringspinderens Ægklynger, fjerner man og brænder dem. Det træffer ogsaa, at man opdager Kviste, der er besatte med en sort Masse, ligesom fint Krudt, hvor de enkelte Korn kan adskilles; det er Bladlusenes Æg. Findes der kun hist og her en befængt Kvist, har man lettest ved at fjerne saadanne; er derimod mange Kviste medtagne, maa man foretage Afvadskning.

I Stuerne kan man nu saa Frø af saadanne Planter, som man siden vil plante ud i Haven, f. Eks. Levkøjer, Aster, Phlox, Stifmoderblomster o. s. v. Jorden i Frøpotterne holdes jævnt fugtig, og Planterne maa, saa snart de kommer frem, have saa meget Lys som muligt. Senere prikles Planterne og vænnes efterhaanden til frisk Luft. Der er jo ogsaa adskillige Planter til Blomstring i Stue, som her kan tiltrækkes af Frø. Blandt de mest yndede skal nævnes Cineraria og Primula. Der er mange Plantevenner, der ikke uden Held selv tiltrækker disse Slags. Frøet bør saas nu, naar man vil have Planterne i Blomst til Efteraaret. Cinerariafrøet spirer let, Primulafrøet er mere drilagtigt; det maa kun dækkes med lidt, fin Jord, der holdes jævnt fugtig, og Potten maa helst dækkes med et Stykke Glas, derved vil Fordampningen reduceres til det mindst mulige. Naar Kimbladene er udviklede, fjernes Glasset. Disse to Slags maa ligeledes prikles, førend hver enkelt Plante siden sættes i hver sin Potte.

Efterhaanden som Stueplanterne nu skyder frem, passes de med Opbinding, Formen bliver smukkere, medens Undladelse af Binding ofte har grimme Vanskabninger til Følge.

Skæmt.

Ogsaa en Garanti.

„Kan jeg faa denne Hat gjort i Stand?“
„Ja!“
„Hvorlænge vil det vare?“
„Otte Dage.“
„Godt! Vil De saa ikke bevise mig den Villighed, at laane mig en ny saa længe? De har jo min gamle i Pant.“

Et tredobbelt Hjerte. Prinds Eugen, Sejrherren ved Hochstädt, plejede at skrive sit Navn paa tre Sprog, nemlig „Eugenia von Savoye“.

Kejser Carl den Sjette spurgte ham engang om Aarsagen til denne mærkværdige Vane.

Eugen svarede:

„Jeg takker Italien for mit Liv, Frankrig for min Berømmelse og Tyskland for min Lykke.“

En Dame, der spurgte om det samme, fik derimod et andet Svar.

„Det er fordi jeg vil vise, at jeg har et tredobbelt Hjerte. En Italieners Hjerte for min Fjende, en Franskmands Hjerte for min Konge og en Tyskers Hjerte for min Ven.“

For Hus og Hjem.

Bevarelse af Høresansen. Et Menneske, der har Skade paa denne Sans, er i mange Retninger værre faren end en blind. Tabet af Hørelsen virker paa Hjernen; et tunghørt Menneske bliver let vranten og mistænksom. Til Bevarelse af Høresansen maa man undgaa alt, hvad der kan beskadige Ørets fine Dele. Især maa man vogte sig for at komme med spidse Ting ind i Øret, da Trommehinden derved let beskadiges.

Enhver stærk Lyd er ligeledes skadeligt for Øret, især hos smaa Børn, og man maa derfor ikke tillade dem at tude hinanden i Ørene.

Stærk Kulde er ogsaa skadeligt for Hørelsen, og i saa Tilfælde er det tilraadeligt at stikke lidt Vat i Ørene. — Har der samlet sig meget Ørevoks i Øregangen, maa det ikke straks tages ud med en haard Genstand, men først blødgøres med lidt lunkent Vand. Er der kommet et Insekt ind i Øret, drypper man en Draabe Olie derind. Endelig maa man undgaa stærk Afveksling paa Kulde og Varme, og navnlig ikke straks lade Børn gaa fra den varme Stue ud i Kulden, men først lade dem vente lidt i et andet Værelse eller i Forstuen.

*

Hoste. Forkølelsernes Tid er for Haanden. Vi undgaar helst medicinske Midler og hilser derfor med Glæde ethvert simpelt Husmiddel. Et saadant finder vi i Honning. Hver eller hveranden Time en Teskefuld god, udslynget Honning og saa Honning paa Brødet i Stedet for Smør hjælper udmærket paa Børnenes Hoste, især naar man samtidig anvender et uldent Mavebælte og saa lader Vadskningen og Paaklædningen gaa lidt rapt. Ogsaa Kamillesaft er ypperlig. Man laver en rigelig Portion Kamillete og indkoger den med Sukkerkandis til det halve Omfang. Den indvundne Saft gives Teskefuldvis, men kan uden Skade gives i større Portioner, især medens den endnu er varm. — At varmt Sukkervand er meget virksomt mod pirrende Hoste, ved vel enhver Moder; men mindre bekendt er det maaske, at Snue, efter en erfaren Læges Raad, hurtig dæmpes og forvindes, naar man lader Patienten faa rigeligt Drikke: Saftvand, tynd Te af enhver Art, Vand, Sukkervand, ublandet eller tilsat med lidt Rødvin o. s. v.

*

Hovedbrud.

2 3
Er det dette, saa forvist
1 3 5 6
bli'er det dette nok tilsidst.
5 6
Dette hver en Bonde kender.
1 3
Her for mange Livet ender.
1 2 3 4 5 6
Duer ikke uden Mage.
1 3 5 4
Saml kun dette alle Dage,
saa kan du dog stole paa,
1 2 3 4
at du dette blive maa.

N. P. C. L.

Rebus.

Ø 1 Vand Ø.

M. J.

Opløsninger.

Korsopgave i Nr. 22:

S P A
R E N
S N E
B O U R G O G N E
P E N G E M A N D
S A L A M A N C A
A A R
A N E
I D E

Tal- og Bogstavgaagen i Nr. 22:
Alma — Mø — Malmø.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Abonnenter kan endnu faa Oktober Kvartal. Bestillinger modtages saavel paa Postkontoret og i Bogladen som i N. C. Roms Forlagsforretning, København V.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, I. (Sluttet.) Spinderskens Sang, Digt af Bertel Elmgaard. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod med Billede, (Fortsættes.) Fra Orlogsværftet, af Carrel, med 3 Billeder. Ær din Fader og din Moder! Den store Gevinst, af O. Danholm Nielsen. Gaar du med? Havebrug. Skæmt med Billede. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Expeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 24. | Søndag den 13. Marts. | 1892.

H. C. N. Kistrup.

Naar man ad Søvejen fra Faaborg til Assens kommer blot et lille Stykke Vej uden for Faaborg Havn, har man et smukt og frugtbart Landskab lige for sig. Vi passerer dette Landskab, hvor dejlige skovklædte Kyster afveksler med bratte Klinter og lave veldyrkede Marker med levende Hegn. Snart smiler venlige Bøndergaarde midt i de frodige Læplantninger og snart tækkelige Fiskerhuse os i Møde. Det var den dejlige „danske Natur" — hvor „Oldtids Kæmpegrave staar mellem Æblegaard og Humlehave." Det er Horneland — en Halvø, der udgør det henved 800 Tdr. Hartkorn store Horne Sogn med den anselige Kirkebygning, det prægtige Herresæde Hvedholm og de tre store Byer: Horne, Bjerne og Bøjden.

Horneboerne er gæstfri, oplyste og for Størstedelen velhavende, mange af de ældre endogsaa ligefrem rige. Der er kun en halv Mils Vej fra Faaborg til Herresædet Hvedholm, og derfra atter kun et lille Stykke Vej til Horne Kirke, midt i den store smukke Landsby. Selv ved et flygtigt Besøg vil Interessen snart føle sig fængslet af mange Forhold, ikke Bylivets Jagen efter Nydelser og nyt, ejheller afsides Øers og Egnes ubøjelige Vedhængen ved det gamle, men den rette Stilstand og den rette Fremgang.

Der er Hygge og Velvære saavel hos Husmanden og Haandværkeren som hos Gaardmanden, og man sporer snart Oplysning, Dannelse og venlig Imødekommenhed. Er det en Søndag Eftermiddag, vil du snart finde den unge paa Vejen til Sang-, Musik- eller Skytteforening, den ældre til andre Foreningers Øjemed, og unge og gamle til Foredrag og Missionsmøder o. s. v.

Du vil sikkert nu allerede have hørt et Navn nævne som Leder af eller knyttet til disse Foreninger, der har sund folkelig Udvikling, Velvære og Virksomhed til Formaal. Det er den Mands Navn, hvis Billede i Dag pryder vort Blad — den 70-aarige — lige til sin Død kraftige og ungdomsfriske Kistrup, Lærer og Organist i Horne.

Hans Christopher Nicolai Kistrup er født i Assens den 22de Juni 1821, hvor hans Fader var Organist og Lærer. Sønnen følte snart Lyst og Anlæg til Faderens Kald, hvorfor han blev optaget paa Skaarup Seminarium, fra hvilket

H. C. N. Kistrup

han demitteredes 1842 med højeste Karakter. Den 3dje Oktober 1843 blev han kaldet til Lærer og Organist i Horne. Foruden sin Gerning i Skole og Kirke udfoldede han snart en gavnlig og velsignelsesrig Virksomhed i Horne Sogn. Saaledes modtog han straks Ledelsen af to dengang værende Foreninger: Læseforeningen (Horne Sognebibliothek) og Horne Kirkeballe Kreaturforsikring.

Den første af disse Foreninger, Læseforeningen, oprettet 1838 af daværende Sognepræst, Konsistorialraad Bang, blev straks ved Kistrups Ankomst til Horne overdraget hans Ledelse, og han førte den frem til en for et Landbibliothek ualmindelig Samling (4—5000 Bind) af underholdende, belærende og opbyggende Læsning. Søndag efter Søndag, straks efter Gudstjenesten, i næsten 50 Aar, har Kistrup som Bibliothekar utrættelig forestaaet Udlaanet. Den anden Forening fik han fra en mindre Sammenslutning bragt i et saadant Spor, at den nu strækker sig over hele Sognet.

Som ivrig Dyrker af Sang og Musik fik han snart stiftet Foreninger i dette Øjemed. Horne Sangforening, dannet 1845, vandt snart under hans dygtige og ihærdige Ledelse et anset Navn. Man havde dengang ikke et saadan Overtal af Sangbøger som nu, derfor søgte han at afhjælpe dette Savn ved at samle og udgive en lille Sangbog „Sange, især til Brug for Horne Sangforening," hvori er optaget alle vore bedste folkelige Fædrelandssange. Senere udgav han en større Sangbog. I Forbindelse med Sangforeningen fik han 1863 stiftet en Syge- og Hjælpekasse, ligesom han alt tidligere havde en velordnet Aftenskole i god Gænge. Organist Kistrup havde en kraftig og velklingende Stemme, hvad enten den lød igennem Sangens Toner eller i Foredragets malmfulde Røst.

Det vil føre os for vidt, at skildre denne Mands mangeartede Virksomhed i Udviklingens, Oplysningens og Foreningslivets Tjeneste. Vi skal derfor indskrænke os til at omtale et Par af de Foreninger, hvortil hans Navn har været knyttet igennem en saare lang Række af Aar.

Krigens uheldige Udfald i 1864 og Tabet af det nærliggende Als greb ham dybt. Han rakte derfor en villig Haand til Skyttebevægelsen. Som Formand for Horne Skyttekreds og Formand for en af Amtets Hovedkredse udfoldede Kistrup i mange Aar en ihærdig Virksomhed for denne Sags Fremme, trods den Modstand den ofte kunde møde.

Omtrent samtidig med Skyttesagen fremkom

igennem Bladene en Række Artikler fra daværende Lærer N. C. Rom i Føvling, om en bedre Anvendelse af Fritiden. Tanken slog straks an, og i Forening med Gaardmand Jørgen Krog i Bjerne — en ivrig Husflidsmand — og 10 andre Mænd i Horne Sogn, udstedtes i Aaret 1866 en Opfordring til Dannelsen af en Forening til Husflidens Fremme. Den forventede Tilslutning udeblev ikke, og ved det konstituerede Møde valgtes Kistrup som Formand og Jørgen Krog som Formand for Bedømmelsen ved Udstillinger og Præmieuddeling. Den første Udstilling fandt Sted i Organistskolen den 13de Oktober 1867, og siden har der i Foreningen hvert Aar været Udstilling. Horne Husflidsforening er saaledes den første af den Art her i Landet, men den blev snart efterfulgt af flere. Som et Eksempel paa dens Fremgang skal nævnes, at ved Udstillingen i Svendborg 1878, var 43 Udstillere med 150 Genstande, bragtes 10 Medaljer og 7 andre Anerkendelser hjem.

Som Anerkendelse for 25 Aars uafbrudt Virksomhed i Husflidens Tjeneste, modtog Kistrup ved Udstillingen den 5te Juli 1891, en meget anerkendende smukt kaligraferet Skrivelse, ledsaget af Selskabets Sølvmedaille fra Bestyrelsen af „Dansk Husflidsselskab", hvori der bragtes Jubilaren en hjertelig Lykønskning og Tak med Dansk Husflidsselskabs bedste Fremtidsønsker.

Ved Opførelsen af et Missionshus i Horne for nogle Aar siden var Kistrup meget virksom baade med Raad og Daad. Faa har som han kunnet lede en saa alsidig Virksomhed med et saa lykkeligt Udfald. Netop derfor udeblev Anerkendelsen ikke. Foruden Dansk Husflidsselskab, skal vi nævne en værdifuld Sølvgave fra Beboerne i Horne, i Anledning af hans 25-Aars Virksomhed som Lærer i Horne 1868. 1882 blev han af Hans Maj. Kongen hædret med Danebrogsordenens Sølvkors. Paa hans 70-aarige Fødselsdag, den 22de Juni 1891, visiterede Biskop Stein i Horne, og afgav samme Dag i Skoleprotokollen en for den gamle Lærer meget smigrende Erklæring om Skolens Tilstand.

Efter et virksomt og daadrigt Liv hensov Kistrup blidt og roligt den 23de Januar 1892 efter faa Dages Sygeleje, efterladende sig en agtværdig Hustru og en eneste Søn, Preben Kistrup, der er Skoleinspektør ved de forenede Kirkeskoler paa Vesterbro i København.

N. R. S.

Til Overvejelse.

Mangen af os har maaske endnu slet ikke tænkt paa, hvor mange Søndage det har været ham forundt at leve. Der kommer jo en Søndag paa hver syv Dage, saa vi efter syv Aars Forløb har haft et helt Aar Søndage. Det udgør for en 21-aarig allerede tre og for en 35-aarig fem Aar Søndage. En 70-aarig har da haft ti Aar, siger og skriver ti samfulde Aar af lutter Søndage! Hvorledes har vi anvendt denne særlige Naadetid? Hvor mange af disse Søndage vil vel lade deres Stemme høre paa hin store Dag og anklage os, fordi vi ikke har benyttet Syvendeparten af vort Liv, disse Aar af Søndage, mere trofast og ivrigt til vor egen og vor Næstes Sjælevel, ja, vel endog misbrugt, vanhelliget dem!

Klostret i Kluny og Gregor den Syvende.

Af L. Schrøder.

Der er i det østlige Frankrig en lille Flod, som hedder Grosne, der fra Vest falder i Saone, Rhones mægtige Biflod. Den danner under sit Løb et Vandfald, og ved dette ligger en By med 4000 Indbyggere, der ernærer sig ved Tilvirkning af Papir og Læder, og vel ogsaa ved at tage unge Mennesker paa Kost, som benytter Haandværkerskolen, der er indrettet i de store Bygninger, som staar tilbage fra det ophævede Kloster. Kirken, der hørte til dette Kloster, er ikke mere til; men den har været en af de anseligste i Kristenheden. Affet fra den store Forhal, havde den en Længde af 410 Fod, en Bredde af 110 Fod og — i Midterskibet — en næsten lige saa stor Højde. For 100 Aar siden, da den store Revolution gik over Frankrig, blev Klostret ophævet, og Kirken falbudt. Byen købte den og brød den ned. Da Kejser Napoleon siden engang kom til Egnen, og man indbød ham til at gæste den lille By, svarede han dens Udsendinge: „Pak jer, I er Vandaler!" Er det i det hele Vandalisme at ødelægge, hvad Fædrene har bygget med Omhu, saa er det dobbelt uhyggeligt, naar de, der jævner med Jorden, hvad stort den engang har baaret, staar i Taknemmelighedsgæld dertil, og naar der ogsaa for en videre Kreds er knyttet mærkelige Minder dertil. Den lille By ved Grosnes Vandfald vilde rimeligvis aldrig have været til, om ikke Klosteret først var bleven rejst paa dette Sted. Næst efter Kasino-Klosteret ved Neapel, hvor Benedikt af Nursia samlede sine Munke under den Regel, der senere blev taget til Rettesnor af næsten alle det vestlige Europas Klostre, er Kluny vel den mærkeligste Munkebo, Historien ved at nævne, og det var Klunys Kirke, de smaasindede Borgere i Revolutionstiden ødelagde.

Før Klosteret blev bygget, var der ved Grosnes Vandfald „en Station for Jagthunde". Omegnen har været vel skikket til Jagt, og den franske Hertug, som ejede Stedet, havde der bygget et Hus til nogle af sine Jagthunde, at de kunde være til rede, naar han kom. Men den samme høje Herre fattede det Forsæt „for sin egen, sin Hustrus og sine Frænders Sjælefreds Skyld" at rejse et Kloster, og Abbeden, han raadførte sig med, udpegede Pladsen ved Vandfaldet som særlig skikket til et saadant. Hertugen indvendte, at Stedet nu engang havde faaet en anden Bestemmelse, men fik det Svar: „Send Hundene bort og tag Munkene ind! Du ved nok, hvad Løn Gud vil give dig derfor." Saa blev Ejendommen med alle dens Rettigheder og Herligheder i Aaret 910 — „af Kærlighed til Gud og Frelseren" — overgivet til Apostlene Peter og Pavlus.

Peter og Pavlus havde fundet deres Grave i Rom, og en Apostelgrav var mere, langt mere, end en almindelig Martyrgrav. Hvor Peter var bleven korsfæstet, og Pavlus halshugget, og hvor deres Ben var blevne gemte i Jordens Skød af Venner, som delte deres Tro, havde der rejst sig en Bispestol, som i Aarenes Løb vandt overordentlig Anseelse. At det var i Verdens gamle Hovedstad, Romerbispen havde sit Sæde, har bidraget sit til at give ham en fremtrædende Stilling i Kirken; at modige Mænd som Leo den Store, Atle Hunekonges samtidige, og aandelig fremragende Mænd som Gregor den Store, der sendte Benediktinermunke som Missionærer til England, havde været Bisper i Rom, har været en Støtte for deres Eftermænd; Kejserkroningerne fra Karl den Stores Tid af kastede Glans over Paven, som fuldbragte dem. Men i den almindelige Bevidsthed var det dog Hovedsagen, at Peter og Pavlus var begravne i Rom. At Klostret Kluny blev overgivet til Rom, betød, at det blev overgivet til ham, som vogtede Apostelgravene.

Derom mindes vi ved Bestemmelsen om, hvordan Kluny skulde vise sit Afhængighedsforhold af Peter og Pavlus. Hvert femte Aar skulde Klosteret sende „10 Solidi" til Rom, der skulde bruges til at holde Lysene brændende over Apostelgraven. Solidus er Navnet paa en Guldmønt, der fra først af er sat i Omløb af Konstantin den Store. Derfra stammer Ordet „solid", som vi bruger for at betegne, hvad man kan stole paa. Det tyder paa, at disse Guldmønter i sin Tid er blevne skattede meget højt. Men af Ordet solid kommer ogsaa det italienske „soldo" og det franske „sou", der betegner Skillemønter. Dette viser, at man ikke blev ved at bruge det ædle Metal til at udmønte „Solidi". Vilde man lave et Ordspil, da kunde man sige, at der kom adskilligt fra Kluny til Rom, der tog sig overmaade „solidt" ud; men i Tidens Længde gik Forgyldningen af det, og Kærnen svarede ikke til det gyldne Skin. Men derom mere siden! Lad os først se paa Kluny i sin mere stille Udvikling.

Det blev tidlig Maalet for Klunys Abbeder at gennemføre en Kloster-Reformation. Benedikts Regel skulde ikke blot tages op i sin hele Strenghed; men den skulde skærpes. Munkene skulde tale saa lidt som muligt, og i Sovesalen, Spisesalen og Køkkenet maatte de slet ikke tale; hvad de, for Eksempel paa det sidste Sted, nødvendig skulde meddele hinanden, maatte de udtrykke ved Tegn; der blev snart udviklet et helt Fingersprog i Kluny. Maadehold i Spise og Drikke skulde strengt iagttages; Æg, Ost og Bønner var daglig Kost, Fisk spistes ved særegne Lejligheder; men Kød af firføddede Dyr kom aldrig paa Klosterets Bord. Gavmildhed indskærpedes. Hvad der levnedes fra et Maaltid, blev givet til Fattigfolk; Velgørere af Klostret kunde sikre sig Plads ved dets Bord, og den Del af Maden, som tilkom dem, blev, naar de ikke kom til Stede, uddelt til de fattige. Som et Vidnesbyrd om den Gæstfrihed, der udfoldedes i Kluny, anføres et Eksempel fra 1245, som dog endnu mere vidner om, hvilken Rigdom Klosteret da maa have haft; i dette Aar husede det nemlig paa engang: Paven med 12 Kardinaler og deres Følge, — 2 Patriarker, 3 Ærkebisper og 11 Biskopper med deres Følge, — den franske Konge, hans Dronning, Moder, Broder og Søster med deres Følge, — Kejseren af Konstantinopel, Kronprinserne af Arragonien og Kastilien, samt adskillige Hertuger, Grever, Riddere, Præster og Ordensfolk. Og endda var der ikke gjort Indskrænkning i den Plads, som til daglig Brug var indrømmet Klosterets faste Beboere. Klunys Munke skulde beflitte sig paa Renlighed; dertil regnedes vel ogsaa, hvad vi kommer til at smile ved at læse, at deres Skæg

14 — kun fjorten — Gange om Aaret skulde rages, hvad der saa flete under Salmesang. En Munk i Kluny skulde altid gaa med bøjet Hoved, og for Brud paa Ordensregelen maatte han underkaste sig strænge Straffe. „Ikke Fejltrin," hed det, „men kun ustraffede Fejltrin vanærer en Munk." Der krævedes adskilligt af den, som vilde være Munk i Kluny. En Olding blev ikke optaget, heller ikke den, der led af Sygdom, heller ikke den, der var født udenfor Ægteskab, heller ikke den, der manglede Dannelse og Kundskaber.

Der har været Videnskabsmænd iblandt Klunys Munke. Men endnu mere end for Videnskaben har dette Kloster haft at betyde for Kunsten. Gudstjenesten skulde være højtidelig og storslaaet. Vældige Klokkers Klang indvarslede Bedetimerne. Kirkesangen lød saa smukt, saa Klunys Fjender fandt den „blødagtig". Kirkens Kar, Alterklæderne, Lysekronerne og det øvrige Boskab var rigt udstyret; selve Kirken blev fra 1109 til 1130 opbygget af kostbare Emner og i en storslaaet Skikkelse.

(Sluttes.)

Elsker eders Fjender!

To Mænd i Sydafrika levede i fjendtligt Forhold til hinanden. En Dag traf en af dem en lille Pige ude i Skoven; det var hans Fjendes Barn, der havde vovet sig for langt bort fra Hjemmet. Vild Hævnfølelse fyldte Mandens Hjerte; han greb det stakkels Barn og huggede to Fingre af dets højre Haand. Med djævelsk Ondskab raabte han derpaa efter det af Smerte jamrende Barn: „Nu har jeg hævnet mig, nu har jeg hævnet mig!"

Aarene svandt. Af den lille Pige blev en voksen Jomfru. Hendes Forældre var døde, og hun var i Huset hos andre. Da kom en Dag en gammel, elendig Stakkel til Døren og bad om lidt at spise. Hun genkendte straks den grusomme Mand, der havde berøvet hende de to Fingre. Men hun skyndte sig ind, bragte ham Brød og Mælk og satte sig ved Siden af ham, medens han nød det kvægende Maaltid. Da han var færdig, tog hun Armen med den lemlæstede Haand, som hun hidtil havde holdt skjult under sit Tørklæde, frem, viste ham den og sagde: „Nu har jeg hævnet mig!"

Manden blev maalløs af Forbavselse. Den Maade at tage Tingene paa forstod han ikke. Thi han vidste ikke, at den unge Pige i Mellemtiden var bleven Kristen og i sin Sjæls Inderste havde optaget og forstaaet Betydningen af Frelserens Ord: „Dersom din Fjende hungrer, da giv ham Mad; tørster han, da giv ham Drikke; thi naar du gør det, samler du gloende Kul paa hans Hoved. Lad det Onde ikke overvinde dig, men overvind det Onde med det Gode!"

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

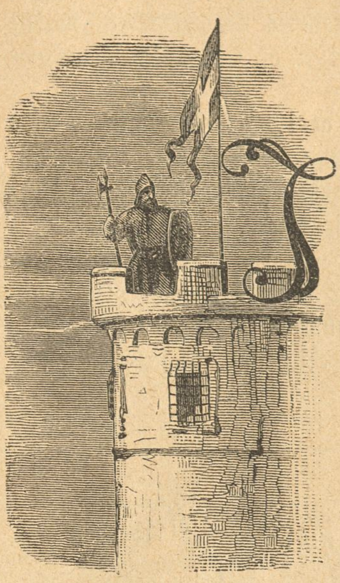

Inden han ret vidste, hvad han dertil skulde svare, snoede hun sig som et Egern op i Træet og forsvandt mellem Løvet. Et Øjeblik efter var hun nede igen hos ham og saa ham tillidsfuldt ind i Ansigtet.

„Du er et underligt Barn," sagde han. „Hvor stammer du fra?"

„Jeg ved det ikke; jeg tænker ikke, jeg stammer nogetsteds fra."

„Du maa dog have haft Forældre!"

„Maa jeg? Da siger Eskild, jeg har hverken Fader eller Moder, og saa tænker jeg, jeg er bleven til af mig selv, ligesom Skræpper og Snegle og andet Snavs."

„Sligt er ikke engang kommen af sig selv, men af andre Skræpper og Snegle, hver Ting af sin Art, lige fra den Tid, da Vorherre skabte Verden. Maaske mener Eskild, at dine Forældre er døde; det er mine ogsaa. Men baade du og jeg har dog en Fader i Himlen, der vil os vel, og Himmeldronningen, den gode, hellige Jomfru, vil velsigne dig og være dig en huld Beskytterinde, naar du kun selv er god."

„Men det er jeg nok ikke."

„Saa maa du stræbe efter at blive det, min lille Pige! og den hellige Jomfru og alle Helgene vil hjælpe dig, naar du kønt beder derom."

„Saa? Eskild siger rigtignok, der er en Herre i Himlen, som har alt at raade; men jeg er bange for ham og holder ikke af at tænke paa ham."

„Paa Eskild!"

„Nej, paa Vorherre; thi han vil gøre mig saa meget, meget ondt, siger Eskild, naar jeg selv er ond, og det er jeg for det meste."

At den omtalte Eskild mente Barnet det godt og rimeligvis var dets eneste Støtte, i hvilket end det Forhold var, hvori han stod til det, var klart for Offe Bjørn, der imidlertid havde nydt en anderledes god Opdragelse end hin raa Kriger. Offe havde haft en from Moder, der, som kun en Moder kan det, havde indpodet Kristendommens Aand i hans Hjerte, medens han endnu var et Barn. Papistisk Kristendom var det rigtignok, men ligefuldt Frelserens Lære om Kærligheden, der skal skjule Syndernes Mangfoldighed, om Troen og Haabet paa det evige Liv for Jesu Kristi Skyld og i hans Rige. Menneskedigtning var blandet deri, men paa hin billedrige, tiltrækkende Maade, der hos Middelalderens reneste og dybeste Sjæle dannede en smuk Indfatning om den ægte Perle. Og Pigebarnet, der aldrig før havde hørt Budskabet om den grænseløse Barmhjertighed, lyttede med Enfold til Svendens barnligt troende Ord, dog selv herved kunde hun ikke te sig paa almindelig Maade, men efter at have lyttet til hans Ord et Øjeblik gjorde hun et Hop og omfattede derved med sin oprakte Haand en Gren af Træet, svang sig som en Fugl op derpaa og sad andægtig med foldede Hænder. Da han tav, sprang hun ned, greb en af hans Hænder og kyssede den, hvorpaa hun forsvandt om Hjørnet af Borgen.

Fra den Dag af beskæftigede Tanken om den halvvilde Pige ham meget, og han saa, at hun midt i Borgens vilde Tummel førte et forunderlig holdningsløst Liv. Greven skyede Synet af hende, men var paa den anden Side saa ængstelig omhyggelig for hendes Sikkerhed, at hun næppe kunde gaa ud af Borgen; thi da kunde den gamle spørge om hende, fordre hende øjeblikkelig tilvejebragt og jage alle Svendene ud at søge. Fandt man hende da i Ladegaarden, i Skov eller Mose, ved en eller anden uskyldig Leg, jog man hende hjem med Slag og onde Ord, fordi hun havde voldt en saadan Uro. Men selv om hun blev inde i de skumle Værelser, havde hun det ikke godt; thi Borgens kvindelige Tyende var ikke af den bedste Slags, og det drillede hende paa alle mulige Maader. Det samme gjorde Svendene, og Grevens Sønner, Anders og Albert, især den sidste, mishandlede hende, naar deres Fader ikke saa det.

Eskild alene var hendes Ven og Beskytter, og Greven, der saa det, var rolig for Barnet, naar det var i hans Selskab. Den gamle, hærdede Kriger var blød lige overfor hende, talte venligt med hende, underviste hende efter sin ringe Forstand; men ogsaa han havde en ejendommelig Sky for hende, og et Ord af Barnet, et hensigtsløst og let henkastet, kunde stundom virke paa ham, som det uventede Syn af en Slange. Alt dette, der efterhaanden blev Offe klart, gjorde ham nysgerrig efter at kende Barnets Forhold og Herkomst; men lige overfor dibhørende Spørgsmaal var Eskild stum, kun hendes rette Navn var ingen Hemmelighed, skønt det sjældent udtaltes og aldrig turde nævnes i Grevens Paahør. Hun hed Eline.

„Hvor længe har hun været her? og ved hvilken Lejlighed er hun kommen?" spurgte Offe Bjørn med Heftighed.

„Ved ikke," svarede Eskild, idet han drejede sig halvt til Siden og bredte sin store Mund saa besynderligt til Siderne, som om han skulde le eller græde, uden at det dog kunde ses, hvilken af Delene det var. — „Ved ikke! Hun har været her længe før nogen af de Svende, som nu er her, kom til Tange."

„Det ved du nok, er usandt. Du har jo selv sagt, at du har været her i mere end tyve Aar."

„Nu, saa ved jeg en anden Ting, som er sandt, og det er: Lad være at spørge! Noget Svar, der er værd at lytte til, kan ikke faas, og Spørgsmaal kan kun gøre Skade."

Offe Bjørn tav, og efterhaanden som Pigen nærmede sig ham, trak Eskild sig noget, men ikke helt tilbage. Det var let at se, at han vedblev at være hende en Ven og Beskytter, men at han ansaa sig for en mindre værdig Omgangsfælle for Barnet end den ny, hun havde vundet. Han bragte stundom hende og Offe sammen, og i Regelen var da Pigen vadsket, hvilket før aldrig havde været Tilfældet. Saa kunde han staa og lytte til deres Samtale en Tid lang, men listede sig snart ubemærket bort, med et Tilfredshedens Skær over det brune, arrede Ansigt. Og den unge Riddersvend talte til hende om sin Moder, sin Søster og om andre ædle Mennesker, der havde levet i Verden, fortalte hende Eventyr og Legender, og Pigen stirrede paa ham, som vilde hun med Øjnene indsuge Ordene fra hans Læber. Stundom fulgte hun med ham i Mark og Skov, og Greven var snart

lige saa rolig, naar Barnet vidstes i hans Nærhed, som naar det fulgte med Eskild.

Men en Formiddag drønede Peder Eberstens vældige Røst gennem Borgen med Udraabet: „Hvor er Vildkatten?“ Ingen vidste det, og Offe var tilstede, men Eskild borte. Man søgte, men saa snart Svenden og Barnet under Elletræerne, der kransede Bækken et Stykke fra, hvor denne faldt i Voldgraven. Man beroligede Greven; men Offe gik bort, sneg sig hen under Ellebuskene, thi han havde til Hensigt at lure og høre, hvad det besynderligt ulige Par talte om, naar det var ene. Han kom ogsaa ubemærket i deres Nærhed og saa da et Syn, der næsten rørte ham til Taarer.

Barnet tvættede Ansigt og Hænder og spejlede sig derpaa i Bækken, siden vendte hun sig mod den gamle Krigsmand og spurgte; om hun nu var ren, han nikkede og fremtog derefter en Kam, som han selv havde lavet af Træ, og bad hende dermed at rede hendes lange rødbrune Haar, der ellers fløj hende vildt og forpustet om Ørene. Hun gjorde, som han vilde have det, men spurgte derhos:

Offe og Eskild.

„Hvorfor har du aldrig før sagt, at jeg skulde pynte mig?“

„Det er ikke faldet mig ind før,“ sagde han, „og det var heller ikke nogen Nytte til.“

„Jeg synes alligevel godt om det og undrer mig kun over, at det ikke før er faldet mig ind; men er det nu til nogen Nytte?“

„Ja.“

„Hvilken?“

„Du har nu vundet en Ven og Beskytter, som det er værd at holde fast ved, og tror du ikke, at han, der er en ædelbaaren Yngling og har en saa smuk og høvisk Søster, maatte væmmes ved et snavset Barn, som du var.“

„Maaske; men jeg er ikke ædelbaaren.“

„Jo, du er.“

„Hvad? Og jeg ved ikke engang, hvad det vil sige. Det er en god Snak!“

„Nu, saa taler vi ikke mere om det. Nu sidder dit Haar taalelig vel. Men nu har du igen revet dine Klæder itu.“

„Det kan jeg ikke gøre ved; det sker, naar jeg klavrer i Træerne.“

„Saa skulde du lade være at klavre, min lille Vildkat. Men nu skal du gøre Klæderne i Stand igen.“ Og han fremtog en Naal og noget Traad og begyndte at sy paa Barnets sønderrevne Ærme, viste hende, hvorledes det gik til og lod hende saa selv prøve derpaa. Aldrig har en mere kejtet lille Syerske haft en taalmodigere Læremester! Naar han var i Begreb med at blive utaalmodig, opslog hun en skingrende Latter, men forøvrigt var hun lærvillig og lærenem. Offe glædede sig ved det, han saa, han fattede en usigelig Godhed saavel for Barnet som for den vilde Kriger, og da han nu havde set, hvad de havde for, sneg han sig bort uset, som han var kommen. Imidlertid bemærkede han, at Barnet stadig blev ordentligere i Klædedragt og i Væsen, skønt hun stedse vedblev at være den ustyrlige Vildkat; thi da der ingen velopdragne Kvinder fandtes paa Gaarden, maatte hun undvære Indflydelsen af Eksemplets dannende Magt.

Det er vitterligt, at i de sidste Aaringer Grev Geert og hans rovgerrige Skarer huserede i Landet, sloge mangehaande andre Ulykker sig til. Allehaande ubetimeligt Vejr rasede, og det syntes til sidst, som om Naturlovene var helt ophævede, saa der hverken var Vinter eller Sommer, Vaar eller Høst. Den friske, flyvende Vestenvind var som lænkebunden, medens evindeligt vaade Skyer var lejrede over Landet, og man i lange Maaneder aldrig fik Solen at se. Markens Afgrøde raadnede, og den usunde og knappe Føde avlede Sygdomme hos Mennesker og Dyr. Kvægets Ben blev skøre, saa en tilsyneladende kraftig Hest kunde, som den gik ledig paa den jævne Mark, styrte pludselig om med knuste Lemmer. Der var Hungersnød i hele den bekendte Verden, og det af store og smaa Voldsmænd skrækkeligt udsugede Danmark blev endnu mere lovløst og forvirret.

„Nu faar man kun Brød ved at stjæle og røve,“ lader Digteren Kulsvierkvinden sige i hine Dage; thi Voldet var almindeligt, saa almindeligt, at Peder Ebersten nu ikke længer tog i Betænkning, at lade Offe Bjørn følge med paa saadanne Tog, hvor Kampens Pris ikke var Sejren over en vældig Ridder med hans drabelige Kæmper, men en fredelig Bondes Lade, Stalde og Forraadskamre. Disse Tog blev temmelig hyppige, og Offe, om han end stundom beskyttede de værgeløse, aldrig besmittede sit Sværd med deres Blod, længtes dog efter at forlade Grevens Hus og var kun uvis med Hensyn til, hvorledes han skulde gøre det uden at skade sin Morbroder og Søster, hvis Ejendom havde været i Fred i de fire Aar, han da havde tjent Greven.

Dertil medvirkede en særegen Grund. De unge Grever havde fundet særdeles Behag i den smukke Inger Bjørn, der igen paa sin Side gerne saa den raske Anders Ebersten, som virkelig var i mange Maader en brav Svend, og om hvem det kunde haabes, at han under heldig Paavirkning vilde blive en djærv og dygtig Riddersmand. Haardheden, Hævngerrigheden og Rovlysten, som var Slægten ejendommelig, syntes han at have faaet den mindste Del af, ja havde næppe mere deraf end Flertallet af hans samtidige. Ganske som han var, saa Inger ham sagtens heller ikke; thi hvilken Pige ser vel den elskede med de rette Øjne; Anders Bjørn fandt, at Svenden burde opmuntres, og opmuntrede ham af alle Kræfter; Offe blandede sig kun lidet deri; men hvad der især ængstede ham, var, at ogsaa den mørke Grev Albert syntes at elske Inger og med skinsyg Opmærksomhed vogtede paa hende og Broderen. Hvad Enden skulde blive var ikke godt at gætte, og Offe grublede meget derover saavelsom over sin egen Stilling, der hverken syntes ham behagelig eller hæderlig, og en Aften, da han med sine Staldbrødre vendte hjem fra et vellykket Røvertog, var han mere alvorlig og nedslaaet end sædvanlig. Hans Hest syntes ogsaa at falde i Tanker, og uden at han mærkede det, sakkede han agterud, og Flokken var kommen ham af Syne. Da jog en Rytter ind fra en Sidevej i Skoven, man just færdedes igennem, holdt Hesten an og opbiede Offes Komme. Denne formodede en Fjende og greb til Sværdet, men genkendte i det samme Eskild og vilde ride ham stiltiende forbi.

„Du er bekymret,“ sagde Svenden. „Du er nok ked af den Slags Krige.“

„Maaske!“ svarede han kort. „Men det bliver min egen Sag.“

„Aa ja; men ogsaa jeg er ked deraf, og Gud skal vide, jeg har anderledes Aarsag dertil end du. Jeg har været ked deraf i mange Aar.“

„Hvorfor bliver du saa ved at tjene Greven?“

Eskild bøjede sig over mod ham, som de red jævnsides ad Skovvejen og hviskede: „For Elines Skyld.“

„Vel; men jeg forstaar ikke dit Forhold til Barnet.“

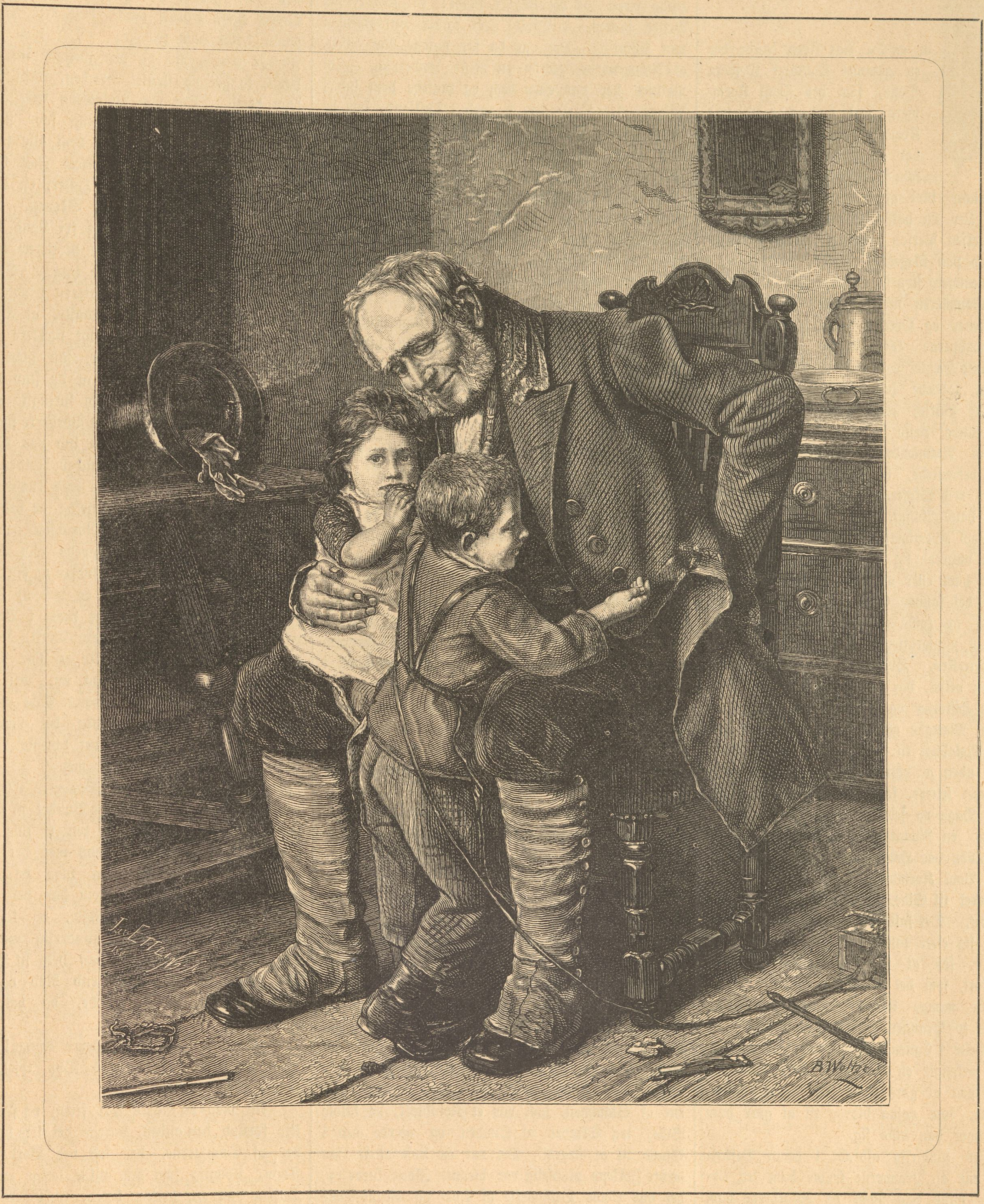

Hos Bedstefader.

„Jeg vil sige dig noget derom, men ikke alt! Jeg er en stor Synder, Offe Bjørn!"

Ungersvenden studsede en Smule; thi Eskild var aabenbart den bedste, den mest menneskelige af Grevens Huskarle.

„Hvad jeg har bedrevet, hører ikke herhen; men jeg ved, der er et Helvede til, og at min Plads der var beredt, det har jeg troet i mange Aar."

Offe gjorde uvilkaarligt Korsets Tegn for sig og saa forfærdet paa Rejsefællen.

„Du vil maaske sige," vedblev den gamle, „at jeg skulde skrifte og gøre Bod? — Ja, jeg har selv sagt mig det samme, og for længe siden har jeg villet vandre barfodet ned til ham i Rom, der jo siges at have faaet Magt til at løse og binde evindelig; men hvem skulde saa beskytte den lille Dueunge i Tudsereden? Tror du ikke ogsaa, jeg gjorde bedst i at blive hos hende, lære hende det bedste, jeg ved — det er endda grumme lidt — og til enhver Tid være hende nær, i Stedet for at forlade hende som et Lam iblandt en Flok Ulve, der har mindre Agtelse for et Barns Hjælpeløshed end for gamle Eskilds Sværd? Tror du ikke?"

Offe kunde ikke nægte det.

„Naar hun blev stor, vilde jeg tage hende ved Haanden og lønligt drage bort med hende til Rom. Men det er en besværlig Rejse for et ungt Barn, og der er Fare ved det. Greven vilde lade os efterspore ad alle Veje, og indhentedes vi, vilde han lade mig slaa ihjel og hende føre forsvarsløs tilbage."

„Det bør næppe ske," sagde Offe.

„Nej, og at Vorherre har ikke ganske fordømt mig, at der endnu er Naade for mig at vinde, har jeg faaet et haandgribeligt Tegn paa; thi min lille Vildkat har fundet en Ven og Beskytter, der er yngre, bedre og kraftigere end jeg; jeg kan altsaa godt undværes."

(Fortsættes.)

Adelskab.

Fortælling af Carit Etlar.

For en Del Aar siden levede der en gammel Mand i Dejberg Sogn, som hed Povl Kvembjerg, fordi han boede ude paa Kvembjerg Hede. Hans Hytte var en af disse smaa Rønner, som i Frastand ligner en Tørvestak, de bestaar blot af et Værelse, og Muren, klinet op af Ler og hakket Straa, er ikke højere, end at en voksen Person magelig kan lægge begge sine Arme op paa Taget.

Povl Kvembjerg slog sig igennem, som han kunde bedst, om Sommeren sad han nede ved Skjernaa og fiskede Geder og Ørreder, eller han drev omkring i Landsbyerne, købte Klude og Pjalter og betalte dem med Hægter og Knappenaale og Bændler. Om Vinteren loddede han Messingkedler, gjorde Musefælder og Bliktøj eller satte Glasruder ind, ligesom det kunde træffe sig. Folk mente, at han stammede fra Natmændene, hvilket ogsaa hans Næringsveje bekræftede, hans Ydre havde derimod intet tilfælles med Skøjernes, der laa noget aabent og ærligt i hans Ansigt, som indgød Tiltro og Velvilje. Povl Kvembjerg var ogsaa velset af Bønderne, ingen vægrede sig ved at gaa en Vejlængde sammen med ham eller at spise af det samme Fad og drikke af det samme Glas, ikke heller tog man i Betænkning at spille et Slag Kort med ham, naar han om Vinteraftenen kom ind til Kristen Emsag i Sorte-Kro. Hvad der især bidrog til at gøre Manden velset, var den Færdighed, han besad i at fortælle Historier og Eventyr, han kunde ogsaa synge en Mængde gamle Kæmpeviser, som han selv lavede Melodien til. Der var ikke et Sagn om Egnen, uden at han kendte det, hvilket faldt ham saa meget lettere, fordi han havde rejst meget i fine unge Dage og set sig om i Verden.

Det var en Nyaarsaften, lidt silde, og et strengt Vejr ude paa Heden med Snefog, Slud og Storm, da Povl Kvembjerg lagde Hammeren og satte den Kedel til Side, hvorpaa han hele Dagen havde arbejdet. Det faldt ham saa ensomt i Hytten, han pyntede sig efter fattig Lejlighed og gik ned til Sorte-Kro, for at slaa en Passiar af eller spille lidt Kort, som det nu kunde falde.

Der var mange Gæster samlede i Kroen, blandt andre to Prangere fra Koldingkanten, som havde købt Heste i Egnen. Povl satte sig ned ved Bordenden, forlangte en Snaps og noget Mad og begyndte derpaa at gøre smaa Taskenspillerkunster, en Færdighed, som ogsaa bidrog til at gøre ham interessant, hvor han viste sig.

Han blev pludselig afbrudt i denne Beskæftigelse, den ene af Prangerne kendte ham fra tidligere Dage, hilste paa Povl og opfordrede ham til at fortælle en Historie. Forsamlingen gentog hans Bøn, og Povl kunde ikke undslaa sig, saa meget mindre, som der straks blev bestilt en Kaffepunsch til ham og lovet en til, naar Fortællingen blot blev morsom og ikke for kort.

„Det skal ikke være om Spøgelser eller saadant noget Sludder," ytrede Prangeren, „lad os faa en, som du selv har oplevet; jeg skulde mene, der er begaaet dig meget i dine Levedage."

„Det kan nok være," svarede Povl med et Hovednik, „jeg skal fortælle jer en, som er gaaet for sig under mine Øjne." Han saa sig om efter Kaffepunschen, drak lidt af den, nikkede over til Prangeren og begyndte saaledes:

„Folk vil mene, at jeg skal være en Skøjer, og mange har vraget mig af den Grund; det kan gerne være, at det er sandt, hvad de siger, det kan ogsaa være, at det ikke er sandt; nu skal I faa Besked derom, Godtfolk! det falder altsammen i min Historie. Det var da for mange Aar siden, at Natmændene gjorde en Rejse sønderpaa, fordi Politiet her var efter dem og puttede dem ind i Viborghus. Først kom de ned i Tyskland, som de kaldte Knager-Matini, og det maa siges Folkene til Ros, at de der er gode at komme til Rette med; saa snart man blot siger til dem paa deres Tysk: „Gibsen miks en Bissen Brodt, oder Flæsk haben", nægtede det en det aldrig. Derefter kom de til Polaklandet, som de kalder Lennik-Matini, og det maa jeg sige Polakken paa, han er en striks og fæl Mand mod fattige Folk. Naar de beder om lidt i Guds og Motter Maries Navn — for der tror de paa Motter Marie — siger han altid paa sin Polsk: „Fandensky! gaa til Helvedesky, niksky!" Skøjerne led da svær Nød i Polaklandet, som I nok kan slutte jer til, for det var ved Vintertid, og ikke saa lige en Sag at faa fat i et lille Dyr eller en Høne som ellers. Der var mange af vore Folk, eller hvad jeg vilde sige af Natmændene, som kreperede af Kulde, for Sneen er ikke den varmeste Dyne at sove paa. En Eftermiddag havde de lejret sig i en stor Skov, hvor de vilde blive Natten over; der var kun tre af Stammen samlet dengang, eftersom de var blevne enige om at drage hver sin Vej i Landet, for des nemmere at bjærge Føden. De tre Skøjere gav sig henimod Aften i Lav med at danne et Leje af Løv og Gran, saa godt det lod sig gøre, pludselig fornam den ene af dem noget, der lignede et Hundeglam i Nærheden.

„Digel hække vornos Butteri til Leinig!" skreg han, grinende hen til de andre; men I kan nok ikke forstaa, hvad han mente, det var Rotvelsk. Det betød saa meget som, „der har vi noget at spise til vor Aftensmad."

Da han havde sagt dette, løste han et Stykke Line, som han havde over Skulderen, slog en Rendeløkke paa det og listede sig ind i Skoven. De to, som blev tilbage, vidste ikke, hvad han havde for, eller hvad han mente med sin Tale; men det varede ikke længe, før de dybere inde i Skoven hørte saadan et klagende Hyl, som om det kunde være en Hund, der vaandede sig, og lidt efter kom Natmanden slæbende med en stor Hund paa Nakken. Han havde fanget den i Rendeløkken af Rebet, og skaaret Halsen over paa den med det samme. Nu blev der da en Glæde paa Færde; for sandt at melde, de havde ikke smagt en Krumme Mad den hele Dag. Der blev gjort Ild paa, medens den ene af Stammen, som var et Kvindfolk, de kaldte Sille, tog Skindet af Hunden og gjorde den i Stand til at steges. Det var en Lyst at se, saa vævre Folkene pludselig var blevne, Ilden luede op, der var Guds Velsignelse af Fyr- og Granbrænde alle Vegne, den ene Part af Hunden blev stukken paa en Kæp, og Skøjerne skiftedes til at dreje den over Baalet, til den blev mør.

„Hvem der nu havde sig en god Drik Blankes til," sagde Sille, medens hun sad ved Spedet, „saa var vi ovenpaa."

Galt gik det, og de stakkels Folk fik hverken Steg eller Blankes dengang. Just som de havde faaet Kniven frem for at spise, lød der Hestetrampen inde i Skoven, og tre Ryttere kom sættende over Stok og Sten lige hen imod dem. Hundens Skind laa endnu paa samme Sted, det var taget af og svøbt om Resterne af Dyrets Krop. Rytternes Øjne faldt straks derpaa, og de blev som rasende. Den ene, der lod til at have mere at sige end de andre, tog en Pistol frem og fyrede den af mod den nærmeste af Natmændene; da han ikke traf, greb han til Sabelen og vilde lige paa Stedet have myrdet ham, hvis ikke Kammeraterne havde holdt ham tilbage. Der blev nu taget et Forhør over dem, og den skyldige tilstod, at han havde fanget og slagtet Hunden, fordi Nøden drev ham dertil. Det var Polakkens kæreste Dyr, det Bæst, og han dominerede og svor sig forbandet paa, at han vilde undlive dem alle tre til Gengæld derfor, hvorpaa de stakkels Folk blev bundne med Hænderne til Hestenes Haler, og af Sted gik det med hele Flokken ud af Skoven.

Et Stykke nede paa det fri Land laa en stor Herregaard, og dertil ledede Rytterne deres Heste. Da Sille saa Gaarden, gav hun et Skrig fra sig og slog en Skogger op, Rytteren vendte sig tilbage efter hende, han tænkte maaske, at Hesten havde slaaet hende, og piskede blot stærkere paa; Natmændene maatte følge efter, saa godt de kunde. Det var et Guds Mirakel, at de slap levende fra det, Rytterne red paa nogle springske Heste, som flere Gange slog bagud, men Vorherre sparede alligevel deres Liv. Da de kom ind paa Slottet blev de hver for sig førte ned under Jorden i et fælt Hul, hvor ikke det mindste Lys kunde komme til dem; der sad de rare Mennesker et helt Døgn og fik ikke noget at spise. Moradsigt og vaadt var alt dernede. Vandet dryppede alle Steder gennem Loftshvælvingen, Skruptudser og Firben hoppede omkring dem og kvækkede og peb af Glæde over de ny Kammerater, de havde faaet i Besøg. Det værste var endda den stærke Tørst, som plagede dem; for man kan nok sulte et Par Dage, uden at det bider synderligt paa en, men Drikke er sværere at undvære saa længe. Den af Skøjerne, som undlivede Hunden, havde det værst af dem alle, han var kommen i det dybeste Hul og fik Bøjle og Lænke paa; han mente, at han snart skulde dø, og laa og bad Vorherre ikke lade ham pines for længe, han slikkede Vandet af Kalkvæggen, saa nøje efter, om der ikke var et lille Hul til at slippe ud af, og var utilfreds med det hele.

Den anden Dags Aften blev de førte frem for Dommeren, og Garre, som han hed, der havde dræbt Hunden, var den sidste, de tog for sig. Hans Kammerat var ikke synderlig modig af sig, han vilde nødig dø, skønt han hele sit Liv igennem ikke havde prøvet andet end Nød og Usselhed. Han gav sig til at græde, da han stod for Dommeren.

„Spar mit usle Liv, Herre Konge!" bad han, „jeg har ikke slaaet Deres Dyr ihjel, det ved Garre derhenne."

Nu blev da Garre ført frem, og skønt den ene ikke forstod den anden, varede det ikke længe, inden den af Dommerne, der sad ved Bordet, gav et Tegn, livagtig som han vilde lægge en Løkke om Halsen paa en, hvilket betød, at Garre nu skulde ud at hænges. Den stakkels Karl stod stille uden at tale et Ord, han vidste, at der var ingen Pardon, og hviskede blot til Sille, som kunde lidt af Dommernes Polsk, at hun skulde bede dem om at give ham lidt at drikke og spise, inden de undlivede ham. Sille stod og grinte og nikkede med Hovedet.

„Det har ingen Nød, min Dreng!" sagde hun, „det kommer ikke saa vidt med dig, og du skal faa baade at spise og drikke. Den Hund, som gjalder

højst, bider mindst; jeg skal nok snakke mig til Rette med de Folk."

Hun gik da hen og stod for Dommeren og bad om at faa et Ord indført. „Sig mig engang," sagde hun og blev ved at grine, „er her ikke en gammel Greve i dette Hus. Jeg tykkes at have set ham, dengang vi sidst kom her igennem, for mange Aar siden."

„Han er død!" svarede Dommeren.

„Er her da ikke en Grevinde i dette Hus?" vedblev hun fripostig og lagde begge Arme op paa Bordet, „det tykkes jeg at have set samme Gang. Hvis hun lever endnu, saa lad mig tale et Par Ord med Madammen, det kunde hændes, at jeg havde en Nyhed til hende, som hun ikke vilde undvære for al Verdens Guldskillinger."

Der faldt nu nogen Tale mellem hende og Dommeren, som endte med, at han befalede Slutteren at tage Garre med sig og gaa ud og hænge ham, derefter ilede han ind til Grevinden, hans Moder, og førte hende ud til Sille, som blev staaende i Dommersalen ved Vinduet, hvor hun saa paa de Anstalter, de gjorde til at hænge stakkels Garre. Lidt efter kom Grevinden ind i Salen. Det var et rigtig pænt og nysseligt Fruentimmer, ikke ganske ung længer, men fint klædt, og lignede en Dronning i Ansigt og Positur. Hun satte sig ned i en Lænestol, som Sønnen trak frem, og spurgte saa Sille med en stolt Mine, hvad hun havde at fortælle hende. Den gamle blev staaende ved Vinduet og betragtede den fornemme Dame nogle Minutter uden at svare.

„Sig mig engang," tog hun endelig til Orde, „har den naadige Frue aldrig haft flere Børn end ham, som staar og huger der bag eders Stol? Det kommer mig for, som om jeg engang hørte Snak om, at I havde en Søn, der blev borte en Aftenstund, da han legede ude paa Ridebanen. Der var ogsaa somme, der fortalte, at I lod hans Amme kaste ned fra Taarnet, fordi hun ikke havde passet bedre paa den klejne Dreng. Er denne Historie sand?"

„Kvinde!" udbrød Grevinden ligbleg og rystende, „hvad er det, hun taler om, ved hun noget at fortælle om min tabte Søn?"

„Saamænd ved jeg saa," svarede Sille med en Skoggerlatter, „jeres Folk er just nu i Lav med at hænge ham nede i Gaarden; kom her hen, saa kan I se, hvordan det tager sig ud."

Grevinden udstødte et hvinende Skrig, hendes Søn sprang af Sted, for at faa dem til at holde op med Arbejdet dernede, lidt efter førte de Garre tilbage til Salen. Der var noget i hans Ansigt, som Moderen straks maatte have kendt, hun havde knapt kastet et Øje paa ham, før hun gik hen til ham, omfavnede ham og sank næsten daanende i hans Arme, uden at Garre begreb noget, af alt hvad her foregik. Sille maatte saa til at fortælle de nærmere Omstændigheder ved denne Begivenhed, og hun sagde, at en af Natmændskonerne, som var i Lav med at dø, betroede hende, at hun havde stjaalet Barnet nede hos en Polak, og betegnede hende Stedet, hvor det var sket. Alle de Klæder han, Puslingen, havde paa dengang, gravede de ned under det første Træ ved Indgangen til Skoven, hvorpaa de flygtede bort.

„Jeg kan nok se paa Dem, naadige Frue," tilføjede hun, „at De tror, det er mig, som stjal Drengen, men hvorfor skulde jeg have gjort det? Jeg havde selv tre tykke Børn at slæbe paa, den anden Kone havde slet ingen."

Det Sille der fortalte, var ikke sandt, hun havde aldrig baaret Barn i sin Kurv, som hun kunde kalde sit eget, hun tilstod ogsaa siden efter imellem Skøjerne, at hun havde snappet Grevindens lille Søn en Aften, mens han legede paa Ridebanen.

Der blev nu en stor Fryd og Glæde over det hele Slot, Garre lod de pynte op med ny Klæder, og han fik saa megen dejlig Mad og Drikke, som han vilde forlange. Grevinden vidste aldrig, hvad godt hun vilde gøre ham, hun var bestandig omkring ham, kælede for ham, man skulde have holdt hende for hans Tjenestepige, en saa fin og fornem Dame, som hun var. Sille og den anden Natmand blev heller ikke glemte, skønt Polakkerne næppe havde den bedste Tro til den gamle, saa ærlig hun end anstillede sig. Næste Morgen forlod Skøjerne Slottet, rigeligt begavede, med alt hvad de trængte til. Garre blev tilbage. Det følgende Foraar drog Folkene nordpaa og havde en Aften lejret sig ude i en stor Hede, hvor de fordrev Tiden med Dans og Lystighed. Paa engang opstod der Larm. En fremmed Mand var kommen til dem, han trængte frygtløs ind i deres Kreds, og da de nøjere skulde se til, var det ingen anden end Garre. Han var fin og kostbar klædt, saa frisk og fornem ud.

Der blev nu en almindelig Spørgen om, hvad Grunden kunde være til, at han kom tilbage, og han fortalte da, at han var løben bort fra sit ny Hjem, fordi han ikke kunde finde sig i den Levemaade, de førte.

„Jeg har nu i fire og tyve Aar støjet om mellem Lyng og Revling," sagde han, „det er bedst jeg bliver ved dermed, til de engang graver mig ned i en Kule herude. De vilde ikke høre det de fornemme Polakker og fortalte mig, at jeg var af høj Stand, at jeg skulde blive til en rig og mægtig Person, faa Penge og god Føde og komme til at befale over mange Folk, men hvordan skikker sig Spurv i Tranedans? Hjejlen vil bygge mellem Lyngrisene, og Vorherre har skabt Hederne, for at Skøjerne skal bo paa dem."

Næste Dag tog Garre sine gamle Klæder paa igen, drev omkring med de andre og blev en Skøjer, som han havde været før, men da hans Flok nogle Aar efter igen drog ned mod Syd, sagde han nej og blev tilbage, han vilde ikke med, fordi han frygtede, at de skulde faa fat paa ham igen, de fornemme Folk, og tvinge ham til at blive hos dem."

Her tav Fortælleren og rejste sig for at vende tilbage til sin Hytte; det var imidlertid bleven silde, og han havde et godt Stykke Vej at gaa, før han naaede Hjemmet.

Historien interesserede Tilhørerne, almindelig Tavshed herskede, længe efter at han havde holdt op at tale.

„Det var en rar Historie den," ytrede endelig en af Prangerne, „kendte du Manden, du fortalte om?"

„Ja, aa ja," svarede Povl Kvembjerg, idet han tømte Koppen, hvori Resten af hans Kaffepunsch stod. „Det var jo mig, som hed Garre."

Med disse Ord forlod han Kroftebet.

(Skrevet 1840.)

Vintergæk.

Jeg vælger en Vintergæk til Symbol;
den springer saa tidlig af Mulde
og blomstrer i Vinterens fattige Sol
og ænser ej Sne eller Kulde.

Den haaber saa trofast og tror det saa vist
trods Vinterens bidende Harme —
den spaar det: Der kommer en Sommer til sidst
med Liv og med Lys og med Varme.

Og Stormen han giver sig slet ingen Ro,
han farer paa fnysende Ganger:
„Du er ret en Gæk med din Sommertro,
en taabelig Paradis-Sanger!"

Og Stormen han træder med Sneen i Dans
af Sted over Vange og Vover; —
og Frosten breder til Festens Glans
sin isnende Aande derover.

Og Vintergækken, den Sommer-Nar,
maa bøje sit Hoved stille:
„Der kommer dog Sommer lys og klar,
selv om den kommer lidt silde."

Jeg vælger en Vintergæk til Symbol;
den springer saa tidlig af Mulde
og blomstrer i Vinterens fattige Sol
og ænser ej Sne eller Kulde.

Jeg haaber saa fast, jeg tror det saa vist
— lad Tiden end gnistre af Harme! —
der kommer en Saligheds-Sommer til sidst
med Liv og med Lys og med Varme.

Der kommer en Sommer for Rigets Børn
i Jorderigs lave Egne,
naar Golgatha-Helten — som Kongeørn —
oprejser, hvad her maatte segne.

Den vandtes ved Frelserens varme Blod,
dengang han pintes til døde.
Da varmedes Livstræets frosne Rod,
og det kom atter i Grøde.

Vor Tid den er ret en kold Februar
med Frost og med fejende Vinde:
Du Paradis-Drømmer! du Sommer-Nar!
du gaar jo og tosser i blinde!

Og er det da ikke saa soleklart,
at alt hvad du synger og søger,
er skimlede Tanker, som glemmes snart,
og Stank fra skimlede Bøger?

Ja, kald mig kun Sommer-Nar, om I vil,
i disse sludfulde Dage,
thi selv om Graven dækker mig til:
Der er dog en Sommer tilbage!

Ja, lad mig kun staa som en Vintergæk,
et Bud om det store, som kommer,
naar Isen og Sneen er smeltet væk
i Evighedens Skærsommer.

P. Severinsen.

Tommelidens farlige Eventyr.

Tommeliden, den raske Fyr,
voved sig ud paa Eventyr,
og da han fandt en Bræmsebo,
slog han ved Honningen sig til Ro.
Men som han sad i Mag dernede,
Bræmsen kom flyvende til sin Rede;
næsten han mente, han var forlor'n,
sejred dog med en Rosentorn.

Dog af Skrækken han snart sig kom,
da han fandt Honningkrukken tom;
op i Ho'det ham Vreden steg,
saa begyndte en artig Leg:
Musen fanged han i en Strikke,
alt hvad den stritted, hjalp den ikke;
skønt den gjorde en hel Del Blæst,
tøjlede han den som en Hest.

Da han nu efter Kampen haard
vilde ta'e sig en Honningtaar,
for i gyselig Angest forsand
sammen den lille tapre Mand.
Haaret rejste sig under hans Hue,
han et skrækkeligt Dyr mon skue;
intet Under, han blev konfus —
Dyret var en forsulten Mus.

Tænk hvor godt, at han fik den fat,
thi nu kom der en ækel Kat;
glubsk den efter dem begge sprang,
fik dog en Næse nok saa lang.
Gerne med Møje man Livet køber,
Musen sprang som en Væddeløber,
frelste sig selv og den lille Fyr
fra det farlige Eventyr.

For Hus og Hjem.

Billige Billedbøger. Det er enhver god Husmoders Grundsætning at iagttage og drage Nytte af alt, selv de mindste Ubetydeligheder, og tidlig vænner hun sine Børn til det samme. Blandt disse Smaating er Billeder, af hvilke saa mange upaaagtede slænges til Side. Der er smukke Lykønskningskort, illustrerede Bogfortegnelser, Priscuranter, Chokoladebilleder o. m. a., som uden at have kunstnerisk Værd tilfredsstiller Børnenes lidet kritiske Sans. Alle saadanne Smaabilleder, ogsaa Levningerne af beskadigede Billedbøger og Blade, bør i Aarets Løb opsamles i en Mappe eller Skuffe, og naar de lange Vinteraftener kommer, vil det være en Glæde for store og smaa at klippe dem ud og med Klister, Gummi, tyndt Lim eller Dekstrin at opklæbe dem i en Bog. En saadan kan man selv sy af stærkt blaat eller graat Pakpapir, paa hvilket Billederne tager sig godt ud. Saadanne Bøger skaffer megen Glæde; faar man dem engang imellem frem, vækker de mangen kær Erindring om Familiebegivenheder, om kære Mennesker og om venlige Overraskelser. Ogsaa som Gaver lader de sig ypperlig anvende, og mangt et stakkels fattigt Barn vil blive sjæleglad ved en saadan Billedsamling. *

Juridisk Raadgiver.

Jeg har et ungt Menneske, som første November havde tjent hos mig et Aar og blev fæstet paa ny for et Aar, fra første November 91 til første November 92, men den sidste Januar sagde han op og vil rejse til første Maj. Vedkommende unge Menneske er kun 17 Aar, men har begge Gange spurgt sin Moder, som er Enke og bor lige ved Siden af min Gaard, om han maatte fæste sig, og hvad Løn han skulde have, hvilket hun begge Gange har bestemt og altsaa ogsaa bejaet, at han fæstede sig, og tillige har hun givet ham sin Skudsmaalsbog, at jeg kunde skrive i den, hvilke jeg ogsaa har gjort. Der spørges:

Har han Lov til at rejse til Maj, eller kan jeg fordre, at han bliver?

A. B. S.

Det unge Menneske har ikke Lov til at forlade Pladsen til Maj. Rejser han af Tjenesten uden Spørgerens Tilladelse, forbryder han ikke blot den fortjente Vinterløn, som Spørgeren altsaa ikke er pligtig at betale ham, men han vil endvidere kunne dømmes til at yde Spørgeren et halvt Aars Løn i Erstatning foruden en klækkelig Bøde til Politikassen.

* * *

Min Kommune, som i 4 Aar har givet mig Husleje, fordrer mig nu pludselig hjem, endskønt jeg til Formanden her i Byen, hvor jeg bor, har givet Afkald paa Hjælpen.

Kan de tvinge mig til at tage paa Fattiggaarden for bestandig, naar jeg i et og alt kan klare mig selv, eller hvor længe skal jeg opholde mig i min Kommune, og har jeg saa Lov til at tage Ophold, hvor jeg vil, da jeg ikke i nogen som helst Maade tjener mit Ophold paa nogen uordenlig Maade?

En gammel Holder og Enke.

Spørgerinden kan ikke efter Loven fordres hjemsendt og kan under de foreliggende Omstændigheder heller ikke tvinges til at tage paa Fattiggaarden, men har Lov til at tage Ophold, hvor hun vil.

* * *

Gives der her i Landet nogen Institution eller lign., der uddeler Præmie for lang og tro Tjeneste til mandligt Tyende paa Landet (Sjælland), og i bekræftende Fald hvilken?

s—r—n.

Foruden „Belønnings- og Forsørgelsesforeningen for Tyender i København og Frederiksberg" findes der paa Sjælland „Præmieforeningen af 4de November 1865 for Sorø Amts Tjenestepiger og Tjenestekarle for lang og tro Tjeneste", hvilken sidstnævnte Forening aarlig d. 3dje Juni uddeler Præmier til værdige Tjenestetyende i Sorø Amt, der har tjent mindst 5 Aar paa samme Sted. I 1891 uddeltes 94 Præmier a 10 Kr., ialt 940 Kr. Siden 1874 har Foreningen uddelt 1572 Præmier til Beløb 15,720 Kr. Dens Formand er: Justitsraad Staun til Englerup pr. Ringsted.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
Igennem mig man grumme meget skænker
og fylder — ikke altid just til Gavn.
2 3 4
Jeg er en Landsdel, naar paa mig du tænker,
saa føler du vel nok endnu et Savn.

J. J.

Gaade.

Hele er klodset, doven og magelig,
lever paa Træernes Grene,
stedse man hører det pibende klage sig,
saa man i Fare det mener;
er du det første, det gaar dig ej godt,
Arbejdet for dig da lider kun smaat,
sidste du kender vist temmelig nøje,
nogle dig skade, dig andre fornøje.

N. P. C. L.

Rebus.

1 n e ~ ggggggggg

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaagen i Nr. 23: Tø — Søle — Lo — Støvle — Sølv — Støv — Støvle.

Rebus i Nr. 23: Et Vand mellem to Øer.

Indhold: H. C. N. Kistrup, af N. R. S., med Portræt. Til Overvejelse. Klosteret i Kluny og Gregor den Syvende, af L. Schrøder, (Sluttes.) Elsker eders Fjender! Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Hos Bedstefader, Billede. Adelsskab, Fortælling af Carit Etlar. Vintergæk, Digt af P. Severinsen. Tommelidens farlige Eventyr, med 4 Billeder. For Hus og Hjem. Juridisk Raadgiver. Hovedbrud.

Expeditionskontor: Jarnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

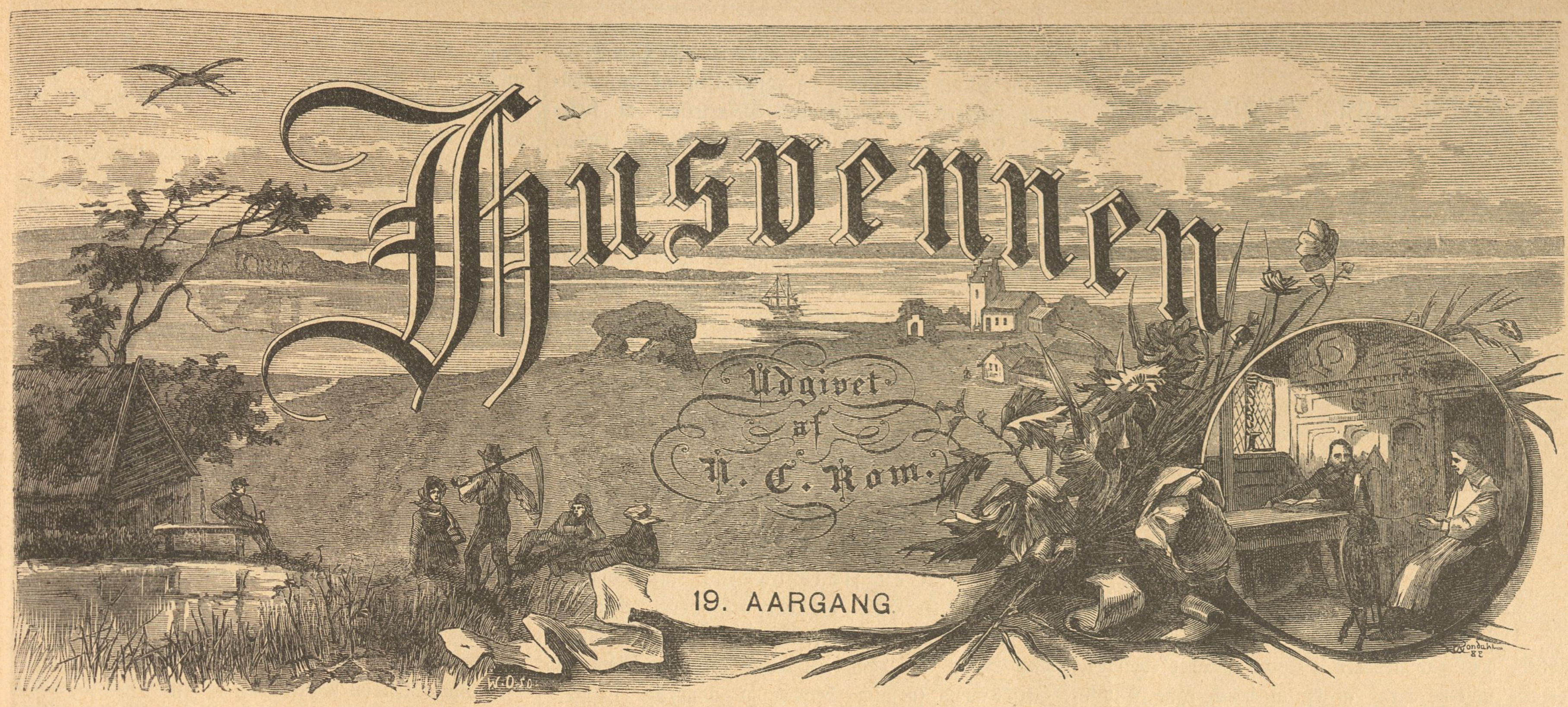

Nr. 25. Søndag den 20. Marts. 1892.

Johan Sverdrup.

Der var blevet stille omkring Sverdrups Navn, da Døden kom. Det Ry, der i over en Menneskealder havde omgivet hans Personlighed og Politik, var blegnet, den Førerpost, han havde beklædt, var gaaet tabt, de Folk, han havde ført til Sejr, havde forladt ham, og yngre Kamphaner havde nu stillet sig forrest i Rækkerne, hvorfra de ganske overdøvede hans Stemme.

Johan Sverdrup var født paa Gaarden Jarlsberg den 30. Juli 1816. Faderen var Overlærer, Moderen, der var dansk af Fødsel, døde tidlig, og det var særlig en Faster, en hjertevarm og viljestærk Kvinde, der kom til at øve en væsentlig Indflydelse paa den unge Sverdrup og tidlig indpodede ham Kærlighed til Folkets Frihed og Selvstyre. Da den vel begavede Dreng, 17 Aar gammel, var bleven Student, gav han sig til at studere Retsvidenskab, Historie og Filosofi. 1841 tog han juridisk Embedseksamen og nedsatte sig et Par Aar efter som Sagfører i Laurvig. Her valgtes han i 1850 af Haandværkere og Smaahandlende til Stortingsmand, og fra den Stund er hans Navn knyttet til ethvert Blad i Norges politiske Historie. Han samlede Bønderne til et politisk Oppositionsparti og førte dem læmpeligt og snildt. Han var et fremragende Førertalent, kundskabsrig og veltalende, jævn i sin Færd, klog og snarraadig i sin Optræden. Han arbejdede for aarlige Storting, udvidet Valgret og Ministrenes Adgang til Stortinget. Den første Sag, at Stortinget skulde samles hvert Aar i Stedet for hvert tredje, gennemførtes tidlig; men til Gengæld blev Striden baade lang og heftig om Ministrenes Adgang til og Deltagelse i Stortingets Forhandlinger. Vi skal ikke her dvæle ved Stridens enkelte Trin. Forslaget vedtoges tre Gange som Grundlovsbestemmelse, og da det daværende Højre-Ministerium nægtede at sanktionere det, paaberaabende sig Kongens Veto, erklærede Stortinget det for Grundlov i Riget og fik ved Rigsretsanklage Ministrene dømt til Embedsfortabelse. Den yderst tilspidsede Strid, der snart tegnede til Statskup, snart til Revolution, endte med, at Kong Oscar i 1884 overdrog Sverdrup at danne et nyt Ministerium, der blev Norges første parlamentariske Regering. Det skyldtes sikkert ogsaa denne Mands kloge Førerskab og maadeholdne Politik, at Venstre saa let vandt Sejr.

Det lykkedes Sverdrup og hans Ministerium at gennemføre flere betydelige Reformer, som længe havde staaet paa Demokratiets Program. Men det viste sig nu ogsaa, at han, der ofte var bleven betegnet som yderst radikal, var en maadeholden og fornuftig Politiker. Han stod paa national og kirkelig Grund, en radikal Opposition rejste sig snart imod ham og tvang ham efter bitre Kampe til at forlade Ministerposten. Endnu efter Valgene i Fjor var han Stortingsmand, men det var kun en faatallig Skare, der fulgte hans Førerskab.

Han døde den 17de Februar 1892.

Johan Sverdrup.

Klostret i Kluny og Gregor den Syvende.

Af L. Schrøder.

(Sluttet.)

Alt dette havde ikke været værd at fremhæve, dersom ikke Virkningerne af Reformationen af Klosterreg-lerne havde vist sig langt uden-for Klunys egne Mure. Men allerede i den første Abbeds Tid havde 6 andre Klostre sluttet sig til Kluny, og 100 Aar efter var dette Tilfældet med 136 Klostre. De fleste af dem havde ingen Abbed, men gav Abbeden i Kluny „Fader"-Navnet, idet de nøjedes med, at en af deres egne Munke var „Prior" eller Formand i Broderskabet. I Tidernes Løb fik „Ærkeabbeden" i Kluny endnu langt flere Klostre under sig. 1077 indordnede det tyske Kloster Hirschau sig under Kluny. Tidligere havde „Klunyasenser-Kongregationen", som dette Klosterforbund kaldtes, fornemmelig bestaaet af franske og italienske Klostre; nu kom der ogsaa mange tyske Klostre til. I England var der Klunyasenserklostre, ligesaa i Byerne Slesvig, Lund og Trondhjem; de nørrejydske Klostre Veng og Kalø skulle have hørt til samme Klosterforening.

Men det, at Klunys Abbed kom i Spidsen for saa mange Klostre i den vestlige Kristenhed, gjorde, at det fik en ganske egen Betydning, at hans Stiftelse var skænket til Peter og Pavlus, og at han derfor ikke havde nogen over sig uden Paven i Rom. De, som sluttede sig til Kluny, lod sig optage i en stor Munkehær, der paa en særegen Maade stod til Pavens Tjeneste. Klunyasenserne er derfor ikke uden Føje bleven stillede sammen med den nyere Tids mægtige Jesuiterorden. Sammenligningen gælder ogsaa i det Stykke, at en talrig Munkeorden, som sætter sig det til Maal at tjene Paven, let kommer til at herske over ham. Fra Jesuiterne er Pavemagten flere Gange i den nyere Tid bleven stærkt paavirket. I Middelalderen beherskede „Klunys Tanker" i en lang Aarække den romerske Stol.

Haandværkersønnen Hildebrand havde faaet sin Udvikling paa et romersk Kloster, der var knyttet til Kluny, og han havde tilbragt et Aarstid i Kluny, inden han i 1049 traadte ind i Kardinalkollegiet. „Dette lille Menneske med det uanselige Ydre" beherskede en Række Paver, og fra 1073 bar han selv som Gregor VII. Pavekronen til sin Død 1085. Urban II. (1088—99) er med Rette betegnet som hans „aandelige Søn". Paa den Rejse, han gjorde til Frankrig for ved Kirkemødet i Klermont at virkeliggøre Hildebrands Korstogstanker, gæstede han Kluny og indviede tre Altre i Kirken, som da var under Opførelse. Fra 1049 til 1099 — det er halvhundrede Aar. Og hvad der førtes frem af Paverne i denne Tid, fik en afgørende Betydning for Udviklingen i de to næste Aarhundreder. Men det var Klunys Tanker. Forsaavidt man kan tale om en middelalderlig Reformation, er Kluny dens Moderskød. Det var ikke blot Klostrene, men hele Samfundslivet i Kristenheden, Kluny vilde reformere.

Naar man skal nævne de Ting, som Kluny kæmpede for, da bliver det fornemmelig Præsternes ugifte Stand (Coelibat), og Afskaffelsen af de verdslige Herrers Indflydelse paa Besættelsen af kirkelige Embeder. Kardinalkollegiet skulde frit vælge, hvem det vilde, til Pave; Domkapitlet skulde frit vælge, hvem det vilde, til Biskop; det var ikke blot Handelen med gejstlige Embeder, der bekæmpedes som „Simoni" med Hentydning til Simon Troldmand, der i Samaria bød Peter Penge for, at hvem han lagde Haanden paa, maatte faa den Helligaand; men man vilde i det hele ikke vide af, at verdslige Herrer skulde blande sig ind i, hvem der skulde have de kirkelige Stillinger, hvor stor verdslig Magt der end var knyttet til dem. Det var da ikke blot en Munkehær, der skulde skabes af alle de Klosterfolk, som sluttede sig til Klunyasenserkongregationen. Men det hele Præsteskab og over Landene skulde saa vidt muligt organiseres som en staaende Hær med dygtige Høvdinger, en Hær, der var vel opøvet til straks og fuldstændig at lyde Feltherren, Paven i Rom. Ved Hjælp af denne staaende Hær af Aandens Stridsmænd (gejstlige betyder jo „aandelige") skulde Pavens Venner bekæmpe Usædelighed, Vantro og Vranglære indenfor Kristenheden. Ved Hjælp af den skulde hans Venner skabe den „Guds Fred" indenfor Kristenheden, som man efter de mange Krigsaar længtes efter; i den Egn af Frankrig, hvor Kluny ligger, var den saakaldte „Treuga Dei" først gennemført, saa at Vaabnene hvilede i hver Uge fra Onsdag Aften til Mandag Morgen; det var en Begyndelse; men mange ønskede at naa videre og at faa sat Grænser for Godsherrernes stadige Overgreb; det har vel bidraget stærkt til at give Klunyasenserne Folkeyndest, at man ved deres Hjælp haabede at faa Voldsmændene tugtede og Husfreden sikret. Ved Hjælp af den vel disciplinerede Gejstlighed skulde Paven saa ogsaa kunne kalde hele Kristenheden op til Kamp mod de udvortes Fjender, Tyrker og Araber, og afskaffe Mahomedanernes Herredømme i det hellige Land. Tænker vi paa Hellig Knud Konges blodige Død i St. Albans Kirken i Odense, da viser os Billedet af en nordisk Helt, der var sværmerisk indtaget for Klunys Tanker om det udvortes Guds Rige paa Jorden, men som ikke kunde bringe sit Folk til at følge sig i dette Sværmeri og derfor maatte lade Livet. Men det er ikke mindre Klunys Tanker, der drev Biskop Absalon og Valdemarerne paa Korstog mod Vender og Ester — i god Forstaaelse med Folket, der var bleven haardt plaget af de hedenske Sørøveres Strandhug paa dets Kyster.

Som i vort Fædreland saa var der ogsaa i den store Verden mange Ædlinger, der lod sig gribe af Tanken om det udvortes Gudsrige, og som beundrede Gregor den Syvende, da han vovede at sætte den mægtige Kejser Henrik IV. i Ban og nødte ham til ved Vintertid at gaa til Slottet Kanossa i Italien for at bede om Afløsning. Den 25de Januar 1077 gik Henrik, barfodet, i Bodsskjorte op ad den snedækte Klippe, hvorpaa Slottet laa, og under Taarer og skælvende af Kulde bankede han paa Borgporten. Den blev ikke aabnet, og da Mørket brød frem, vendte han tilbage til sit Herberg for at spise og sove. Næste Dag stod han atter for Kanossas Port, og da Gregor endnu ikke laante Øre til hans Bøn, kom han igen den tredje Dag. — Saaledes fortæller Prof. Frederik Nielsen i sin fortrinlige Kirkehistorie om Kejserens Ydmygelse for den italienske Haandværkersøn, der ikke var bange for at stræve til en anden af den Tids mægtigste Fyrster, Kong Vilhelm Erobreren i England, at han vel nok vidste, at der var det samme Forhold imellem Pavemagten og Kongemagten som imellem Solen og Maanen, hvoraf den første er Lyskilde, men den anden kun har Lyset til Laans.

Det saa stort ud. Men hvad var det saa i Grunden andet end det gamle hedenske kejserlige Rom, der gik igen i kristelig Dragt? Som Kejseren havde skabt Fred i og for sit store Rige ved den staaende Hær, hvormed han undertrykte al Enkeltmands Frihed, og som stadig kæmpede mod Barbarerne paa Grænserne, saaledes var det nu Paven, der i og for Kristenheden som sit Rige vilde skabe Fred ved sin staaende Hær. Om den ene Mand, Kejseren, skulde alt samle sig i det hedenske Romerrige, og om den ene Mand, Paven, skulde alt samle sig i det kristelige Romerrige. Den staaende Hær var fremmed for det virkelige Folk i det romerske Kejserdage, idet den for det meste bestod af lejede Barbarer. Og den staaende Hær af Gejstlige skulde særlig ved den tvungne ugifte Stand gøres fremmed for og uafhængig af det virkelige Folk i det romerske Paverige.

Skal Klunys Tanker og Gregor den Syvendes Forsøg paa at virkeliggøre dem med Vold og Magt — „al Lydighed maa tages med Vold", har en spansk Ærkebisp fra Luthers Tid sagt, og det kan ogsaa udtrykke, hvad den store Pave tænkte — skal dette saavel som Korstogene bedømmes efter deres Forhold til, hvad der er sand Kristendom, da er det let at se, at det kun er et kristeligt Skin, som var til Stede, medens Kærnen var Hedenskab og vel især romersk Hedenskab. Men ser vi paa det Virvar, som raadede, da Kluny blev grundlagt, og paa Pavemagtens Betydning til at holde igen imod de verdslige Fyrster, der havde Mod nok paa aldeles aabenlyst at træde i Romerkejserens Spor, ser vi paa den folkeopdragende Gerning, som Middelalderens Kirke har øvet, og paa de ikke mindst for Udviklingen af en selvstændig Borgerstand heldige Følger af Korstogene, da kommer vi nok til at sande, at Kluny havde en stor Gerning at gøre for sin Tid, og det er nok den bedste Dom, der kan fældes om nogen menneskelig Idræt, at den er god for sin Tid.

Spillemandsdrengen.

Af Austin Dobson. Ved Alfr. Ipsen.

Han har spillet ved Herskabets Taffel,
til det støjende Selskab blev mæt,
til Stuen drejed sig for hans Blik,
og hans lille Hoved var træt.

Med et blev hans Kinder blege,
skønt hans Øje smilte og lo,
og de sagde — for sent —: „Den lille er træt!
Lad ham nu for i Nat have Ro!"

Men ved Daggry, da Fuglene vaagned
med Sang i det grønne Buskads,
da hørtes i Stuen en sælsom Lyd,
en Klang som af bristende Glas:

En Streng sprang paa Violoncellen —
og han rørte sig i sin Seng,
og hans Læber hviske: „Du kære Gud,
gør Plads for en træt lille Dreng!"

En virksom Prædiken.

En saadan holdt engang uden særlig Anvendelse af Veltalenhed Baslerpræsten Respinger. Ved et af hans Sygebesøg ytrede nemlig en enestaaende, gammel og meget sygelig Kone, at hun vilde have lettere ved at komme til Kræfter, hvis hun ikke hver Morgen Kl. 7, hvordan end Vejret var, maatte forlade sit Kammer og gaa ned ad 3 Trapper for at faa sin Kande fyldt hos Mælkekusken.

Respinger mente, at den Ulempe nemt lod sig afhjælpe; der maatte dog blandt de mange Husfæller sagtens være en eller anden, der vilde paatage sig at spare hende for den kolde Morgenvandring.

„Desværre," maatte den gamle Kone svare, „er dette ikke Tilfældet. Ingen af Husets Koner eller Piger har Lyst til at gøre mig den lille Tjeneste."

Hovedrystende gik Respinger sin Vej; ikke for at glemme den fattige Kones Klage, ikke heller for at sende hende nogle Penge som en Understøttelse, der dog ikke havde afhjulpet hendes særlige Trang, men for at komme igen og prædike Kærlighed til Næsten for de hjerteløse Husbeboere. Hvem der nemlig Kl. 7 Morgenen efter, trods en bidende Kulde og en lang Afstand fra sin Bolig, indfandt sig foran det omtalte Hus med Mælkekruset, som han forud havde maattet afnøde den gamle Kone, i Haanden for at vente paa Mælkevognens Ankomst, det var ingen anden end Stadens Hovedpræst, Næstformanden i Kirkeraadet, Hr. Johan Rudolf Respinger.

Da saa Mælkemanden kom og meldte sin Nærværelse ved kraftige Piskesmæld, strømmede alle de omtalte Husbeboere til.

Til en Begyndelse stirrede de forbavsede paa Præsten; men da de saa, at han rakte Mælkemanden Kruset, og hørte, at han forlangte en Pot Mælk til den gamle Kone og derefter i Tilgift bestilte et halvt Pund Smør, kappedes de om at være den første til at tage Sognepræsten Kruset af Haanden og forsikre ham om, at de øjeblikkelig vilde bringe begge Dele op til den kære gamle.

„Ikke paa nogen Maade!" lød Svaret. „Jeg vil selv bringe den stakkels Kone det. Det er kommet mig for Øre, at ingen af jer har villet gøre hende den ringe Tjeneste. Grunden hertil er mig uforklarlig, da alle her i Huset, til hvem jeg har talt om Konen, kun har haft godt at sige om hende!"

Med disse Ord gik han op ad Trappen, stillede Sagerne uden for Døren, bankede paa og — forsvandt. Men fra den Morgen af fik Konen ikke længer Grund til at klage; Prædikenen havde virket! Og en saadan Prædiken taler lydeligere og virker kraftigere end de mest indtrængende Formaninger.

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

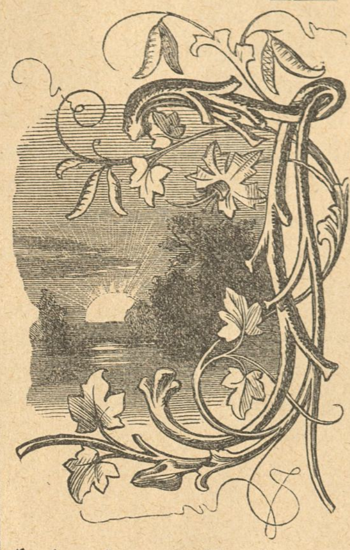

Jeg forstaar nok, at det er mig du mener. At jeg er hendes Ven og er villig til at beskytte hende, saa godt jeg kan, det ved du; men jeg vilde blive stærkere, naar jeg vidste, hvorfor det unge Barn har Fjender, naar jeg kendte Grunden til hendes sære Stilling."

„Vidste du alt, vilde det maaske gøre Skade, men aldrig Gavn. Hendes værste Fjende er Grev Albert og maaske tildels Anders, og Grunden dertil er Havesyge. Mere tør jeg ikke sige dig. Men kunde du love mig, at du ikke vil forlade Tange uden at tage hende med eller skaffe hende et sikkert Skjulested, er det end i den simpleste Hytte, — kunde du love mig det, Offe?"

„Ja!" svarede han uden at betænke sig.

Eskild lod, som han havde noget at bestille med Hestens Tøjle og holdt sig tilbage, Offe red videre i Skridtgang, men da han lidt efter saa sig tilbage efter Staldbroderen var denne forsvunden. Han vendte ikke mere tilbage til Tange.

Af de hjemvendte vidste ingen, naar eller hvor han var bleven borte, undtagen Offe, og han fortav, hvad han vidste. Det var før sket, at en eller flere af Grevens Folk paa et Tog var forsvundne, uden at man med Vished vidste, enten de var dræbte eller ikke; men sligt havde aldrig før voldt nogen Uro. Dog denne Gang var det ikke saaledes. Peder Ebersten blev som rasende og udsendte alle sine Folk for at opsøge Eskild, han udlovede endog en Belønning til den eller dem, der bragte ham død eller levende. Det lod til at være ham ligegyldigt, hvilken af Delene det var, saa det var altsaa ikke af Kærlighed til denne enkelte Huskarl, han gjorde saa stort Væsen af hans Forsvinden. Men de udsendte vendte tilbage med uforrettet Sag, og snart efter fik man afskilligt andet at tænke paa.

Thi nu oprandt den 1ste April 1340, hin uforglemmelige Dag, da Niels Ebbesen holdt Retterting i Randers over den blodige holstenske Voldsmand. Pilsnart for denne Nyhed om Land, og Tusinder af danske Hjerter, der under Nøden og Undertrykkelsen og Raadvildheden var ligesom stivnede i mørk Fortvivlelse, fik atter Spændkraft og slog med fulde og raske Slag. Det lynede gennem alles Tanker, at nu, nu var Oprejsningsstunden kommen efter den dybe og lange Fornedrelse. I Sang og Tale var Niels Ebbesens Daad i alles Munde, man udspurgte og fortalte, og Begivenhederne fik Tonernes Klang og bares saaledes friskt og fyldig gennem Folket, ja genlød i Aarhundreder.

Ved denne Tidende vaagnede ogsaa Offe Bjørn som af en Tryllesøvn og følte, at han havde et Fædreland, og at ridderlig Færd var noget ganske andet end selv de mest hæderlige af hine Smaakævlerier, i hvis Tjeneste hans Sværd alene havde været draget. Han sammenlignede i sine Tanker Grev Peder med den Mand, der nu var Dagens Helt, og hin syntes ham nu uslere end noge Sinde.

Og fire Aar havde han tilbragt i denne Mands Tjeneste! Men nu var Bindet faldet ham helt fra Øjnene, og nu var der udfoldet et Banner, under hvilket det var en Lyst at kæmpe og sejre eller dø; thi Banneret førte som Indskrift ikke Rov eller Personhævn, men Danmarks Frelse fra fremmed Vold. Offe stedtes for Greven og bad om Orlov.

„Hvor agter du dig saa hen?" spurgte Hr. Peder.

„Til Niels Ebbesens Hær."

„Oprørerens! Fyrstemorderens!" raabte Greven, medens hans Øjne lynede under de graa, buskede Bryn.

„Det er han ikke," indvendte Offe Bjørn rask; „han er —"

„Sige meget hvad han er," afbrød Greven ham. „Min Fjende er han i alt Fald; thi Grev Gert var min og min Slægts Ven og Forbundsfælle."

Dette vidste Offe meget godt; thi Ludvig Albertsen og alle andre Eberstener havde hjulpet ganske godt til at søndersplitte Danmark og skrabe til sig af Stumperne. Imidlertid havde han ment, at nu, da Gert var borte, vilde Bladet vende sig, da sjælden en Eberstén havde været paa nogen anden Side end den stærkeste, og de i Regelen skiftede Parti lige saa let som Handsker. Men i sit fyrige Ungdomshaab ansaa nu Offe det danskfindede Parti for det stærkeste, hvilket for mere klarseende Øjne end hans endnu var meget tvivlsomt. Dertil kom oven i Købet, at hvad Peder Eberstén mindst af alt ønskede, var Tilbagevenden af lovlig Orden; thi da kunde han kræves til Regnskab for mangt og meget, han havde begaaet, og blive forhindret i end mere, han endnu ønskede at gøre. Maaske var ogsaa den Tid nær, at han behøvede en Syndebuk, et Sonoffer, og i disse Egenskaber kunde Offe Bjørn bruges. Han vilde derfor nødig miste ham, og da Svenden syntes at betænke sig, sagde han:

„Lad det fare! Bliv hos mig, og jeg slaar dig til Ridder inden Aar og Dag."

For et saadant Løfte vilde Offe Bjørn gaaet gennem Ilden, ogsaa vilde han helst for Farbroderens og Søsterens Skyld skilles i Venskab fra Greven. Men alligevel var hans Beslutning urokkelig, og heller vilde han alle Dage være Væbner i Niels Ebbsens Følge end Ridder i Grevens. Han vægrede sig altsaa, men lod et Ord falde om, at han senere vilde vende tilbage og være Greven følgagtig.

„Nej!" tordnede Peder Eberstén. „Endnu har du Valget enten at tjene mig tro som hidtil eller inden en Time at være ude af Borgen og siden have mit Fjendskab."

Offe Bjørn bukkede og gik, faa Minutter efter befandt han sig paa Vejen til Kejstrup, medens Greven lønligt gottede sig; thi selv i sin Vrede tabte han ikke sine Planer af Sigte.

Det var snart udspredt iblandt Mandskabet, at Offe Bjørn var afskediget i Unaade, fordi han havde røvet og myrdet og øvet mangen anden Vold i Peder Eberstens Navn. Sin Syndebuk vilde han ikke miste, den snilde Herre, og paa den anden Side havde han nu et Paaskud til at brandskatte Anders Bjørn, hvis Ejendomme han under den almindelige Forarmelse tit havde Brug for.

Anders Bjørn saa ikke Tidsbegivenhederne i Offes eller overhovedet i noget som helst Lys, og baade han og Inger var misfornøjede med Svendens

Færd. Offe søgte at omstemme Søsteren, men det lykkedes ham kun halvt; thi vel var ogsaa hun greben af Beundring over Niels Ebbesens Daad, og hun fandt det at være dejligt og stort i hans Skarer at kæmpe for Frihed og Fædreland; men just fordi det var dejligt og stort, kunde hun ikke billige, at Broderen kom alene fra Tange, Anders Ebersten maatte være med! Om ham troede hun alt ædelt og godt, og naar han ikke gik samme Vej som hendes Broder, maatte der være noget andet under, mente hun. Afskeden var temmelig kold, og det var ikke med de lyseste Anelser, den unge Mand red sin Fremtidsbestemmelse i Møde.

„Jeg drømte mit store Skib
var vorden saa liden en Baad:
Borte var Stavn og Styre med alle
og Landet kunde vi ikke faa."

Saaledes sang han, medens han red bort fra Hjemmet; da kom han i Hu hin liden Eline, der var alene blandt Ulvene. Sit Løfte til Eskild havde han rent glemt; nu var det for sent at opfylde det; thi vendte han atter tilbage til Tange, var han ikke sikker paa sit Liv, og hvad skulde han desuden i sin forladte Tilstand og med sit nuhavende Maal for Øje tage sig til med Pigen. Da mandede han sig op og sagde til sig selv: „Først til Ebbesens Lejr, og naar saa Fjenderne er ude af Landet og jeg vender tilbage med Sejr og Ære, saa skal Greven høre fra mig og enten med det gode eller med det onde afstaa mig Pigen, saa jeg kan opfylde mit Løfte."

Offe og Høvedsmanden.

Snart var Offe Bjørn omringet af Strid og Fare. Tyskerne fik hans gode Sværd og hans stærke Arm at føle, medens han tumlede sig fra Valplads til Valplads. Han deltog i næsten alle Niels Ebbesens mindre og større Kampe mod Landets Fjender, ogsaa i Slaget ved Lundenæs, hvor Ridderen med sin uøvede og sletvæbnede Hær adsplittede og forjog Tyskernes Skarer, derefter gik det langs Skernaas sydlige Bred, hvor Holstenerne havde en Række af faste Borge i kort Afstand fra hinanden. Ved en af de Smaatræfninger der leveredes, blev han opmærksom paa en nysankommen Flok, i hvis Spidse en svær aldrende Rytter for frem og uddelte Dødshug til højre og venstre. Da denne Skare vendte tilbage fra Forfølgelsen, nærmede Offe sig til den og genkendte sin forrige Staldbroder, Eskild, i dens Anfører. „Du her!" lød det gensidige stusende Udraab. „Ja," svarede den gamle. „Jeg kom ikke til Rom den Gang; thi jeg spurgte nyt før jeg endnu kom ud af Landet. Hin gæve Riddersmand, hvem Folket saa villig følger, fordi han vog den kullede Greve, er nu min Herre og en bedre Herre end Grev Peder; thi han er altid den første, hvor det gælder at hugge ind paa Fjenden, og den første til at lyse Fred over de værgeløse. Havde jeg fundet en saadan Karl i min Ungdom, var jeg maaske selv bleven en bedre Karl. Men det var ikke det, der drev mig til ham. Hvor stor en Slyngel jeg end er, har jeg dog et Fædreland, og det fornam jeg, da jeg hørte Budskabet om Bloddommen i Randers, og da forstod jeg i det samme, at der kunde være et Stykke Arbejde for mig at gøre. Skulde jeg faa Forfald og ikke komme til Rom, saa faar det at blive Vorherres Sag; men lever jeg til Arbejdet er gjort, skal jeg endnu fortsætte min Rejse. Imidlertid er jeg bedre tilmode nu end før; thi saaledes af Hjertenslyst at slaa Hoveder af en Flok Røvere og Mordbrændere, det kan lette en hel Del ved en betynget Samvittighed. Men det var nu mig. Grev Peder og og Niels Ebbesen er ikke Venner. Du har altsaa forladt Grevens Banner?"

„Ja!"

„Og Eline? Hvorledes gaar det hende?"

Offe Bjørn fortalte nu, hvad der var hændet og tilstod ærligt, at han havde glemt sit Løfte, indtil det var for silde. Eskild blev noget tavs derved, men siden talte han og Offe ofte om den lille Pige. Overhovedet holdt de sig under Felttoget meget sammen.

Henad Efteraaret belejrede Hæren Skanderborg Slot, som Holstenerne endnu havde inde, og en Oktoberdag havde man overhovedet travlt med Belejringsarbejderne langs med Søbredden. Det forhindrede dog ikke, at der var en anden Slags Travlhed. Der var nemlig, hvad daglig var Tilfældet, ankommet nogle Bøndervogne med Fødevarer og Klædningsstykker som frivillige Gaver til Belejrerne. Især om Klæderne var der stærk Rift; thi Efteraarskulden havde alt indfundet sig. De færreste af Klædningsstykkerne var naturligvis oprindelig bestemte til Krigsbrug; men med sligt tog man det ikke saa nøje. Den ædelbaarne Riddersvend iførte sig med Glæde en staalgraa Bondekofte, drabelige Mænd kastede sig med Velbehag en Kvindekaabe om Skuldrene, og medens Klæderne uddeltes, genlød den nærmeste Kreds omkring Vognen af en uudtømmelig Latter over det forandrede Udseende, og dog foregik samme Forandring hver Dag med andre; thi altid paa ny bragte de fattige Bønder ind til Lejren alt, hvad de paa nogen Maade kunde undvære, og som kunde tænkes at være Krigsfolket til mindste Nytte.

Men Latteren forstummede pludselig; thi henimod den glade Klynge skred en høj og anselig Riddersmand, klædt i Jærn fra Top til Taa. Da den mandige Skikkelse nærmede sig, hilste alle Krigerne, medens Bønderne blottede Hovedet og bøjede sig som for en Helgen. Men denne Mand var ogsaa Folkets Helt, Niels Ebbesen til Nørreris. En smuk Mand var han, endnu ung, og med et mildt og dog jærnfast Ansigt, den samme Blanding af Mildhed og Sjælsstyrke var endnu stærkere udtrykt i de store blaa Øjne, der nu med Glæde dvælede ved de Gaver, Folket bragte dets Stridsmænd, men for hvis truende Udtryk Grev Gert havde maattet grue, den Dag de mødtes Norden for Randers Strand og under hvis ubønhørlige Dommerblik, han havde vredet sig hin Morgen paa sit Leje, da han fejt tryglede den Mand om Naade, han Dagen før havde truet med Galgen.

„Jeg ser, I har atter bragt Gaver," sagde han til Bønderne med sin rene, klangfulde Røst. „Jeg vil ikke fornærme eder ved at takke eder; thi I har det samme Fædreland som jeg, I har set det lide og ved, at vi kæmper kun for Freden. Kun det vil jeg sige, at disse brave Svende kæmper dobbelt villigt, og deres Arme faar dobbelt Kraft, naar de ser, at Konen i sit Forraadskammer og Manden bag sin Plov kommer dem i Hu og vil lette deres Byrder."

„Gud beskærme Niels Ebbesen! sagde en graahaaret Bonde.

„I Evighed, Amen!" istemte de andre.

„Tak, Venner! Gud beskærme Danmark og os alle, og det er mit faste Haab, at han ikke vil slippe vort Fædreland af sin Haand, men tænde den en ny og smuk Dag, selv om den først kommer til at skinne klart over vore Grave."

Med disse Ord gav han Offe Bjørn et Vink, og fulgt af ham vandrede han bort den modsatte Vej, han var kommen.

„Jeg har Efterretninger fra dit Hjem,“ sagde Høvedsmanden, da de var komne bort fra Klyngen.

„Slette Efterretninger, Hr. Ridder?“

„Ikke gode; din Morbroder er død.“

„Og min Søster?“

„Er paa Tange; Greven har taget Ejendommene i Besiddelse paa hendes Vegne. Han har hos Kongen søgt at udvirke, at dine Ejendomme fradømmes dig, fordi du kæmper ved min Side mod Kongens Venner, som jo Holstenerne hedder. Greven har naturligvis ønsket selv at faa Godset.“

„Ved I, hvad Kongen svarede?“

„Ja, han lo og sagde, at der var ogsaa en Dag i Morgen, og han har Ret, den kløgtige Herre, der kan komme en Dag, da han behøver Peder Ebersstens Hjælp, og maaske vil han da tage det for billigt Køb, at tiltuske sig den ved dine Penge. Hvad jeg ellers vilde sige: Er Pigen i Sikkerhed paa Tange.“

„Ja, det tror jeg nok.“

„Men hvad vil du gøre for at beholde dit Gods?“

„Jeg ved intet. Hvad raader I mig til?“

„Kongen vil hverken mig eller mine Venner ilde, skønt han har forpligtet sig til at være vor Fjende. Men, som jeg sagde, i en snever Vending kan han maaske faa Brug for Grevens Venskab. Imidlertid, du var ikke med i Randers, og din virksomme Deltagelse i vore øvrige Foretagender kan han vel nok lukke et Øje for. Men mig gør du klogest i at forlade, ikke for at gaa tilbage til Greven, men for at gaa til Kongen selv og blive hans Mand. Der er ingen Tvivl om, at du jo da vil beholde dit Gods, ja, maaske faa mere til; thi jeg skal paa anden Haand lade dig anbefale som en trofast Svend — Kong Valdemar tror paa mit Ord, ved jeg — og han trænger lige saa haardt til trofaste som til mægtige Venner.“

„Ønsker I, jeg skal følge dette Raad?“ spurgte Offe med et prøvende Blik.

„For din egen Skyld, ja.“

„I behøver mig ikke længer?“

„Jo, Offe Bjørn! Jeg behøver til det Værk, jeg i Guds Navn har taget mig for, baade dig og enhver dansk Mand, der har en stærk Arm og et tro Hjerte. Men du har meget at miste og staar i Fare for at miste det; for din Fremtids Skyld maatte jeg derfor advare dig og raade dig, som jeg fandt det rigtigst.“

„Tak, Hr. Ridder! Men eder blev der ogsaa engang tilbuden Gods og Ære; dog I foretrak at blive en fredløs Mand i Kampen for eders Fædreland.“

Hvordan Sukkeret bliver til.

„Der er Forskel. Jeg havde Valget imellem enten som Haanlanger for mit Fædrelands Voldsherskere at sætte Foden paa dets Nakke eller at kæmpe paa Liv og Død for dets og min Frihed. Du har et lykkeligere Valg: For dig gælder det om enten at følge en lovløs Høvding eller lovlig Konge; men begges Maal er det samme; du kæmper for samme Sag under Kongens Banner og under mit.“

„Jeg kender Ordsproget om de ny Koste, men jeg tror ikke paa det. Eders Sag er hele Danmarks; men Kongens Færd forstaar jeg ikke. Jeg bliver, med eders Tilladelse.“

„Jeg takker dig for min egen og for denne Hærs Skyld; din mandige Adfærd har vundet dig mange Venner, og det vilde ikke gøre noget godt Indtryk, om du forlod os. Men jeg troede at burde foreholde dig Følgerne, du udsatte dig for. Er der ellers intet, jeg kan gøre for dig?“

„Jo. Jeg er saa temmelig rolig for min Søsters Sikkerhed; men dog ønskede jeg at spørge fra hende; her er i Lejren en kæk og snild Svend, som er bekymret for et Barn i min Fødeegn. Naar der engang gives nogle Dages Rolighed, kunde han maaske faa Lov til at rejse op og forhøre sig om Tilstanden?“

„Han kan rejse straks! I de første ti Dage bliver vi ikke færdige til at storme, og jeg venter for Øjeblikket ingen Fjende. Giv ham Orlov i mit Navn!“

Høvedsmanden rakte Offe Bjørn Haanden og gik videre; men Offe opsøgte Eskild og sagde ham, at han kunde drage hen og se til Vildkatten. Han turde vel ikke komme til Tange, dog vilde han nok finde Lejlighed til at lade Barnet kalde ud til sig, vilde maaske da kunne faa en Samtale med Inger Bjørn og kunde derefter vende tilbage med Besked. Imidlertid var Svendens Orlov ikke udløben, og han ikke genkommen til Lejren, da Jærn-Henrik kom de belejrede til Undsætning og blev jagen paa Flugt i Slaget den anden November, hvor Niels Ebbesen faldt.

I et Hus i Landsbyen Monbjerg laa flere saarede, som i det hele efter Slaget de saarede blev optagne i Bønderhusene og plejede med Omhu. Men de vaabendygtige Krigere havde adspredt sig; thi nu havde de ingen Fører, der som Niels Ebbesen havde det menige Folks fulde Tillid. Derfra hidrørte det til Dels, at Holstenerne ogsaa tilskriver sig Sejren i hint Slag, hvor dog hver levende Sjæl af dem vendte Ryg for de danske Vaaben. Men da den Hær, for hvilken de flygtede, næste Dag havde ophørt at være til som Helhed, havde Sejren og Nederlaget næsten omvendt Virkning.

(Fortsættes.)

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

Fra Arilds Tid var Solskov Mølle Selvejendom. Medens Bønderne i de omliggende Landsbyer gjorde Hoveri og sled for deres Landgilde, eller joges fra Gaard og Grund og sendtes til Militsen, sad den Solskov Møller som en fri Mand, der drev sin Jord og sin Mølle, som han vilde, og svarede kongelig Skat. Han tingede og tryglede ingen Naadigherre, han bød, saa langt hans Skov- og Markskel gik, og denne Stilling havde de ubrødelig holdt fast ved i Møllen, Slægt efter Slægt. Den laa godt, gjorde Solskov Mølle, nede i Skovdalen, omgivet af Kær og Smaalunde, saa lunt og trygt som en Agerhønerede i Bygvangen. Engen bar Hø til Heste og Stude, Skoven Bog og Olden til Svinene, Møllevognene rullede ind over Broen, Kornet toldedes og heldtes paa Kværnen, og Melet dryssede gennem Sigten.

„Se kuns til den Solskov Møller," sagde Bønderne, naar de oppe paa Hovagrene engang imellem rettede Ryggen og keg over ad Skoven til; „han kan. Han ejer sin egen Jord og nejer hverken for Povl eller Per. De lader fra gammel Tid, at saadan har Bønderne paa de andre Gaarde ogsaa engang siddet. Gud maa vide, hvorlænge han kan holde sig i Reden."

Thi det hændtes, at gridske Rovfugleblik stirrede ned mod den venlige Mølledal. Oven for Skoven, inde i de brede Kornvange, laa Herresædet Alstrup med Volde og Grave, røde Murtinder og forgyldte Fløje, der i højt Solskin lyste vidt ud over det omliggende Gods. I Tidernes Løb havde forskellige Slægter siddet for Gaarden; der havde været milde og strenge Herskaber, ødsle og pengegridske; men næsten alle saa de med Rovfugletanker paa Solskov Mølle og vendte Klo mod dens Ejere. Hvad skulde Bonden og hans Familie med den rige Gaard og det gode Mølleri? Skulde en Bonde være Selvejer? Det stred jo mod Landsens Skik, det var en Trods, et Oprør og et stort Tab. Saa havde de rige adelige Slægter søgt ved Overtalelse, Magt og List at faa Møllen lagt ind under Alstrup ligesom alt det øvrige Bøndergods. De havde lokket med anselige Købesummer, de havde fortrædiget Mølleren, ødelagt hans Marker i Krigstid, forment ham Møllebruget, paaført ham Processer, der bragte store Udgifter og tvang ham til at rejse fra Ting til Ting. Friheden var i de Tider et dyrt Klenodie. Men Slægten i Møllen var af en sej Race. Den tog Kampen op, satte som oftest haardt mod haardt, bøjede stundom af, holdt stedse fast ved den fædrene Jord og Uafhængighed. Mølleren red til Tinge, forsvarede selv sin Sag, vandt den eller betalte de idømte Bøder af sin velspækkede Pengekat. Hjemme skøttede Kvinder og Børn imens Mølleriet. Det kunde til Tider falde saa stærkt ind med Søgsmaal og Bøder, at det kneb med at bringe de kongelige Skatter og Afgifter til Veje; men saa hændte det ogsaa, at der kom en ny og mere lemfældig Herre til Alstrup; det gav Fred for en Tid. Og Skoven gav Olden, og Engene Hø, og Aaen bruste ud over Møllehjulet, Kværnen drejede rundt, og Melet strømmede hvidt og frisk gennem Sigten. Altsammen gav det Velstand i Møllen, og Slægten holdt trolig sammen, saa den havde Midler at staa imod med, naar de onde Dage kom igen.

Det var en Dag sidst i Høst, at Herren til Alstrup, Mads Jonsen, red ind ad Møllevejen, fulgt i nogle Skridts Afstand af sin tro Rideknægt, Jørgen Elle. Mads lod sin Hest gaa i Skridtgang og saa rigtig tilfreds ud. Inde paa Markerne stod Hovbønderne med Huen i Haanden, Arbejdet skred fort under Ridefogdens Opsyn, det var noget, Mads led. Men der var ogsaa andre Ting at tænke paa. Saa vidt han saa ud over de stubbegule Marker, der tindrede i et mildt, dugvaadt Sollys, var han Herre. Det var ham, der befalede, ham der tog Høsten hjem. Og Høsten, hvis sidste Læs førtes ind i Dag, havde været god i Aar; den fyldte i Straaet og skæppede godt i Tønden. Der blev en grum Efteraarshandel baade med Korn og Kvæ, og Handel var Mads Jonsens Lyst. Før han købte Alstrup havde han tjent sig en Formue som Kræmmer og Pranger, nogle sagde tillige ved Smugleri og Furagehandel med Fjenden under de sidste Svenskekrige. Det var ogsaa Handelen han agtede sig ud paa i Dag.

„Saa tror jeg, vi rider ned til Møllen," sagde han og vendte sit plummerrøde Ansigt om mod Jørgen med en stum Indbydelse til at komme nærmere. „Nu bider den gamle Mølle-Knud os da ikke, jeg fik Bud i Gaar, han ligger med Næsen i Vejret, saa nu kan vi i Mag tage Skøn over Tingene."

„Det var, om jeg saa maa sige, den eneste Tjeneste, „Mølle-Knud har bevist Naadigherren, at han lagde sig til at dø," sagde Jørgen Elle med smidskende Stemme og red forsigtig nærmere sit Herskab.

„Haa, haa, det kan Jørgen s'gu have Net i," udbrød Mads Jonsen, Knud var en stridig Rad, kæphøj hjemme og mundrap paa Tinget. Det var det samme, hvor mange Sager vi lagde an."

„Han snakkede Dommerne Sans og Samling fra," indskød Jørgen, „ellers maatte Naadigherren have vundet."

„Lige meget, Jørgen, den der ler til sidst, ler bedst. Hvor det vilde have kreperet ham den gamle Dosmer og Stivstikker, hvis han havde kunnet se, hvad Ærinde vi rider i Dag. Kender Jørgen ellers noget til Møllefolkene?"

„Aa jo, Familien er jo ikke stor, nu den gamle har faaet Rejsepas. Der er ingen Enke, heller ingen Sønner, som Naadigherren ved, kuns en Smule Tøs, der sagtens arver det hele; men hun er da hverken gift eller forlovet, skønt Pigen er knøv nok, og Karlene render sig tossede efter hende, men den gamle holdt hende immer uden for Ungdommens Lag. Og hvorlænge kan hun saa holde ved Gaarden?"

„Det er meget rigtig bemærket, Jørgen," udbrød Herremanden i en særdeles nedladende Tone, „at Pigebarnet ikke er trolovet. Kommer saadant paa, maa det ogsaa forpurres, forstaar du, Jørgen, hav Ørene med dig, hvor du kommer omkring."

„Jeg forstaar Naadigherren. Der skal ingenting mankere. Det første Nys, og jeg ved det."

„Ja, for nu skal det være Alvor med Møllen," sagde Mads Jonsen med en Ed, idet et Rovfugleblink skød frem i de smaa, hvasse Øjne. „Baade Skov og Eng og Mølleri har jeg Brug for, det har været savnet, saa længe Alstrup har staaet. Og Tøsen skal give billigt Køb, Mads Jonsen har Fanden ikke ført sine Processer for ingenting."

De var drejede ind ad Skovleddet og red nu i Træernes svale Skygge. Kun glimtvis brød Solen sig Vej gennem Løvet spillede hen over den bær- og blomsterspættede Græsbund. Fuglene kvidrede, en enkelt Skovdue kurrede endnu inde mellem Bøgene; de modne Høstbær og den blomstrende Lyng udsendte en sød Duft.

Pludselig holdt Mads sin Hest an, stirrede stivt hen foran sig og mumlede forbitret:

„Gid Pokker staa i det! Hvad er det nu for en gammel Pulverheks, der sidder henne i Bærrisene? Et rart Møde, naar man rider et saadant Ærinde. Ved Jørgen en anden Vej?"

„Naadigherren kan magelig ride frem," forsikrede Jørgen, „den gamle Kone derhenne er saamænd ingen anden end min Moder, og Naadigherren maa tro mig, hun er en skikkelig Kone og giver justement godt Varsel."

Men Mads Jonsen lod til at betænke sig. Han var nu af den Mening, at et første Møde med gamle Koner var et daarligt Varsel, og denne Mening havde han aldrig set afkræftet paa sine Handelsrejser.

Da raabte den gamle Kvinde, An' Elles, som henne fra sit Sæde mellem Bær og Lyng var bleven Herremandens Betænkelighed var:

„I skal ingenting kere jer om, Naadigherre, for jeg vender mit Forklæde og saa betyder Varslet ikke en Bitte . . . Ja, jeg kan tænke," vedblev hun, da de ridende nu kom nærmere, „at Naadigherren skal et lille Vend ned til Møllen, det er vel nu lige saa fuldt som hans Ejendom, ja mænd, og en retten skøn Ejendom er det . . . Er der nogen, jeg gamle Kvind' maa ønske Lykke, saa er det rigtignok Naadigherren, som saadan har taget min Jørgen op i Finhed og Højhedsstand."

„Hun er en fornuftig Kone, Morlil," udbrød Mads Jonsen smilende, „derfor vil jeg tage det for et heldigt Møde. Hvem ved ellers, hvad for en Heks, de havde stikket ud imod mig fra Møllen."

„Fremmede bliver altid begegnet pænt i Møllen," raabte den gamle efter de to Ryttere og tilføjede med et særegent Smil, „men vogt jer for Mølledatteren, hun plejer at gøre Hovedet kruset paa Karlfolkene."

Da Herremanden kom ned i Mølledalen, red han ind over Mark og Eng og udspurgte Høstfolkene om Afgrøden. Folkene skottede efter ham og hans Rideknægt, hilste tavst, og deres Svar lød nærmest som en Knurren. Men Mads Jonsen var godt tilfreds med den Besked, han fik, og red ind i Møllegaarden. Her bandt han og Jørgen deres Heste ved de Bøjler, som til dette Brug var anbragte i de tykstammede Elmetræer langs Dammen. Saa gik de rundt i Mølle, Stalde og Lo og tog hver Ting i Ojesyn. Forrest trampede Herremandens tunge Skikkelse, svedende og pustende, tre Skridt bag efter hoppede Jørgen Elle saa væver som en Skade; den første udtømte sig i Beundring over den Orden og Velstand, han traf paa alle Vegne, den anden bifaldt sin Herres Mening og søgte at understrege dens Værdi for Møllen.

Idet de vilde forlade Loen, stod en ung, nydelig fortklædt Pige foran dem midt i det flimrende Solskin, virkende næsten som et Syn. Hun var næppe mere end sytten Aar, men fuldvoksen Jomfru, kraftig og slank; Barmen tegnede fine bløde Former under det tynde Kjoleliv. Et svært, mørkeblondt Haar faldt tilbage over Nakken, sammenholdt af en lille Fløjlshue. Det smukke solbrændte Ansigt fremviste en fin Rødme om Læbe

og Kind, de store mørke Øjne fæstede sig med et Udtryk af Harme og kold Spot paa de to Mænd, medens hun ligesom truende hævede den ene Haand i Vejret, saa Kjoleærmet gled tilbage for den hvide fyldige Underarm. I den anden Haand holdt hun en Træskaal med Korn.

„Hvad har I her inde at gøre?“ spurgte hun med lidt hæs og dirrende Røst. „Har I noget, I skal have malet, kan I sætte Posen hen i Møllen. Alle Folkene er i Marken.“

„Ej, ej, Jomfru Sisken,“ raabte Herremanden og lo, „det maa jeg tilstaa, hun kan give sig en Mine paa, saa en skulde forsværge, at her kom Møllegæster.“

„I, Hr. Mads, fik ikke Lov at sætte jer Fod her, saa længe min Fader levede,“ gensvarede Pigen, „I er ikke bleven mere velkommen siden, hvis I trænger til at faa det at høre.“

„Naa, naa, min Snut,“ tyssede Herremanden og traadte leende den unge Jomfru et Par Skridt nærmere. „Vi er dog Naboer, og hvem ved, om vi ikke kan komme bedre ud af det, end jeg og den gamle Gnavpotte. Det er altsaa dig, der nu skal arve Solskov Mølle.“

Med et Vink bød Mads Jonsen sin Tjener at fjerne sig og se til Hestene, maaske tænkte han, at Samtalen gik bedre paa Tomands Haand.

(Fortsættes.)

„Mine Faar høre min Stemme.“

De Faare- og Gedehjorder, der om Vinteren opholder sig i de mod Kulden skærmede Dale og Huler i det benjaminitiske og efraimitiske Land, føres om Sommeren op paa Højlandet og drager da stadig længre og længre mod Øst for paa Bjærgskrænterne at søge den Næring, der i den hedeste Tid bliver knappere og knappere paa Højsletten. Af Sikkerheds Hensyn slutter hver enkelt Landsbys Hyrder sig sammen deroppe, spreder sig om Morgenen, hver med sin Hjord, medens de om Aftenen atter kommer sammen og overnatte i en fælles Lejr.

Naar de nu vil gaa ud om Morgenen, skulde man tro, det maatte være forbundet med Vanskeligheder for enhver Hyrde at faa sin Hjord udskilt fra den sammenblandede Masse; men dette gaar i Virkeligheden beundringsværdigt nemt fra Haanden. Hver Hyrde træder affides udenfor Lejren og begynder at kalde paa Faarene med sit særegne Raab. Snart kommer der Liv i den hvilende Masse, Dyrene rejser sig, gaar fremad og slutter sig efterhaanden til deres særegne Hyrde. Denne maa jo rigtignok ofte kalde og lokke længe, før han har faaet sin Hjord fuldtallig; men han bliver taalmodig ved, indtil alle er komne, hvad der altid sker; thi alle kender de hans Stemme og følger ham gerne til de grønne Græsgange og de friske Vandstrømme. — Dette Billede havde Frelseren for Øje, da han talede de i Johannes Evangeliets tiende Kapitel optegnede Ord om den gode Hyrde.

Sukkerrøret og Sukkeravlen.

Af E. Toepfer.

(Med Billede.)

Det er en bekendt Sag, at de modne Frugter hos en Mængde Planter udmærker sig ved en høj Grad af Velsmag, hvorfor vi bruger disse paa saa mange forskellige Maader i det daglige Liv. Denne Velsmag skyldes et Stof, Sukkeret, som forekommer meget almindelig i forskellige Dele af Planterne, da det er et vigtigt Næringsæmne for disse, hvorfor det findes i opløst Tilstand i Plantesaften. Det udvikles saaledes hos de fleste Planters Frø under Spiringen, ligesom det ogsaa snart findes i Stænglens Marv, snart, som nylig nævnt, i Frugterne og snart i Blomsterne. Hos de sidste findes det ofte i særegne Kertler, de saakaldte Honningkertler, fra hvilke de flittige Bier henter den søde Saft, af hvilken de laver den velsmagende Honning. Hvor almindelig end Sukkeret er hos Planterne, findes det dog kun i meget faa i saa rigelig Mængde, at vi med Fordel kan uddrage det af dem. Den vigtigste af disse Planter er Sukkerrøret, som vi vil gøre til Genstand for denne lille Skildring.

Sukkerrøret, som kan opnaa en Højde af indtil 20 Fod, hører til den store og for os saa vigtige Græsfamilie, og det har ligesom de andre Græsarter lange, smalle og baandformige Blade uden Stilk. Stænglen, der kan blive 1—4 Tommer tyk og er sammensat af Led paa 3—4 Tommers Længde, er ikke hul som hos de øvrige Græsarter, men fyldt med Marv. Denne saftige Marv er rig paa Sukker, af hvilken Grund Sukkerrøret er bleven Genstand for en vigtig Kultur eller Dyrkning i mange Egne i de varme Lande paa store Sukkerplantager. Det første Arbejde paa en saadan Sukkerplantage bestaar i at pløje og harve Jorden godt og rense den fra al Slags Ukrudt. Derpaa deles Jorden i en Mængde lige store Bede, mellem hvilke der graves dybe Vandgrøfter, fra hvilke man kan lede Vandet ind i Bedene. Sukkerrøret trives nemlig bedst i fugtig Jord, hvorfor man i tørt Vejr holder Bedene fugtige ved kunstig Vanding. I hvert Bed graves 6—8 parallelle Furer paa 1 Fods Bredde og 9 Tommers Dybde; i disse Furer planter man Stiklinger af Sukkerrøret i en bestemt Afstand fra hverandre, og Stiklingerne tildækkes derpaa med et Lag Jord paa 12 Tommers Tykkelse. Stiklingerne slaar hurtig Rod, og i Løbet af 4 Uger skyder der ny Skud fra dem, som paa ny tildækkes med Jord. Naar hele Sukkermarken er tilplantet, maa den gentagne Gange omhyggelig renses fra alle Ukrudtsplanter. Jo varmere Vejret er, desto hurtigere naar Sukkerrøret sin fulde Udvikling, som optager en Tid af 6—15 Maaneder, og naar Rørene er fuldt udviklede, frembyder Plantagen et særdeles smukt Syn. De høje og slanke Rør med den vajende Bladdusk foroven sættes i Bevægelse af den svageste Luftning og bølger frem og tilbage, saa at hele Sukkermarken giver et overordentlig venligt og tiltrækkende Billede. Med Sukkerrørenes Blomstring begynder Høsten, thi de faar ikke Lov til at sætte Frugt, da Frugtdannelsen vilde bevirke, at Rørene mistede en ikke ringe Del af deres Sukker. Man skærer nu Rørene af tæt ved Jordens Overflade, og Stubbene bliver tildækket med et Lag Jord, men der skyder snart ny Skud frem fra disse, som høstes næste Aar. Man kan saaledes høste den samme Mark flere Aar i Træk uden nogen ny Tilplantning, men de ny Skud bliver mindre Aar for Aar og giver et ringere Udbytte. Af denne Grund tilplanter man hvert Aar en Sjettedel af Sukkermarken paa ny paa enhver Sukkerplantage, som drives med Omhu.

Man har flere forskellige Arter af Sukkerrør, af hvilke det indiske har hjemme i Kina og Indien, hvor det har været kendt og dyrket længe før den historiske Tid. Fra Indien blev det overført til Arabien, og Araberne bragte det senere ved deres Erobringstog baade til Nordafrika, Øerne Cypern, Rhodos og Sicilien samt til de sydlige Egne af Spanien. Europæerne lærte dog først Sukkeret rigtig at kende, efter at der var bleven tilvejebragt en nøjere Forbindelse mellem Østen og Vesten, hvilket skete ved Korstogene og især ved Venedigs og Genuas opblomstrende Handelssamkvem med Østen. Man lærte snart at sætte megen Pris paa Sukkeret her i Europa, hvorfor man stræbte at udbrede Dyrkningen af Sukkerrøret til alle de Egne, hvor det kunde trives. Da Portugiserne i Aaret 1418 opdagede Øen Madeira, førte de straks Sukkerrøret fra Sicilien hertil, hvor det trivedes særdeles godt. Det var dog især Amerikas Opdagelse, som stærkt udvidede Omraadet for Sukkerrørets Dyrkning. Blandt de Planter, som man overførte fra den gamle Verden til Amerika, var ogsaa Sukkerrøret, hvis Dyrkning lykkedes saa godt her, at der snart blev anlagt store Sukkerplantager i Brasilien, Mellemamerika, Vestindien og den sydlige Del af de nuværende nordamerikanske Fristater. Sukkeravlen blev en Hovedbeskæftigelse og en Kilde til Rigdom for Indbyggerne i mange af disse Egne, og Amerika er endnu i vor Tid Sukkeravlens vigtigste Sæde, da de fleste og største Sukkerplantager findes der. Sukkerrørets Overførelse til Amerika var imidlertid forbunden med en stærk Skyggeside, da det gav Anledning til den afskyelige Slavehandel. De indfødte i Amerika kunde nemlig ikke udholde det anstrengende Arbejde, som er forbundet med Sukkeravlen, hvorfor man begyndte at hente Negere fra Afrika til dette Arbejde, og saaledes opstod lidt efter lidt den Slavehandel, som i flere Aarhundreder har været en Skamplet for den hvide Race. I den senere Tid er det indiske Sukkerrør i mange Egne bleven afløst af en Art Sukkerrør, som har hjemme paa Sydhavsøerne, da dette Rør naar sin fulde Udvikling paa langt kortere Tid end det indiske.

Anlæggelsen og Driften af en Sukkerplantage er forbunden med meget anstrengende Arbejde, men den mest besværlige Del af dette begynder dog først med selve Sukkerhøsten. Saa snart denne skal begynde, stilles hele den Arbejdsstyrke, som Plantagen kan raade over, paa Benene, da det gælder om at faa Sukkermarken høstet saa hurtig som mulig, og derfor maa baade Mænd, Kvinder og Børn tage fat for Alvor. Arbejderne paa Sukkerplantagerne bestaar næsten udelukkende af Negere, da kun disse Folk uden Skade kan udholde det strenge Arbejde i den stærke Hede. Det mest anstrengende Arbejde bliver udført af Mændene, det lettere af Kvinderne og Børnene. Væbnede med store, skarpe og krumme Knive drager Mændene ud i Sukkermarken, hvor de skærer Rørene over saa tæt som mulig ved Jordens Overflade. Medens nogle af Kvinderne og Børnene river Bladene af Rørene og skærer Toppen af disse, samler andre Rørene i Bundter og læsser dem paa store Vogne, forspændte med 4—6 Okser eller Muldyr, som trækker dem til Sukkermøllen.

Hvor haardt og anstrengende end Arbejdet er i den travle Høsttid, er denne Tid dog tillige en sand Glædesfest for Arbejderne, og derfor er det altid interessant at kunne overvære en saadan Sukkerhøst. Man ser overalt kun glade og lykkelige Ansigter og en munter Travlhed, saa at det anstrengende Arbejde gaar rask fra Haanden under Sang, Latter og Spøg. Man skulde tro, at denne strenge Tid maatte tære stærkt baade paa Huld og Kræfter hos de Mennesker og Dyr, som tager Del i dette Arbejde, men just det omvendte er Tilfældet. Baade Arbejderne og Okserne eller Muldyrene er aldrig kraftigere og bedre ved Magt end paa Sukkerhøstens Tid. Dette kommer af, at Arbejderne tager rigelig til sig af Sukkerrørets velsmagende Saft, som tillige i høj Grad er nærende og styrkende, medens Husdyrene fodres med de afskaarne Toppe.

De afskaarne Sukkerrør føres, som før nævnt, til Sukkermøllerne, som er forskelligt indrettede og enten drives af Vinden eller ved Damp; i den senere Tid har man indført Dampkraften paa alle større Plantager og bruger den i stor Udstrækning ved Sukkeravlen. I disse Møller bliver Rørene knuste og Saften udpresset mellem store Jærnvalser; de knuste Rør bliver straks tørrede og brugte som Brændsel under Kedlerne i de skovfattige Egne. Saften af de knuste Rør flyder fra Valserne ud i et stort Kar, hvor den klares ved Tilsætning af Kalk og Æggehvide. Fra dette Kar føres Saften gennem et Rør over til et andet stort Kar i Kogehuset, hvor den langsomt bliver kogt. I Kogehuset findes ialt 5 eller 6 store Kedler eller Kar i aftagende Størrelse, og i hvert af disse maa Saften gennemgaa en Kogning, saaledes at man begynder med det største og

ender med det mindste Kar. Under Kogningen udskilles en Del af de fremmede Æmner, som Saften indeholder, og afsætter et Skum paa Overfladen, der stadig fjernes fra den. Fra det sidste Kar bliver Saften ledet ud i en stor Kølepande, i hvilken det Sukker, der er færdigt til Krystallisation afsættes. Dette Sukker indeholder en flydende Vædske, hvorfor det maa gennemgaa en yderligere Rensning i store, firkantede Jærnkister, som omtrent i en Tredjedels Højde af Afstanden fra Bunden til Loftet er gennemtrukne med en tæt Staaltraadsbund, paa hvilke det nederste Luftlag udpumpes ved Hjælp af Dampmaskine, og den herved opstaaede Luftstrøm suger paa en kort Tid al den flydende Sirup ud af Sukkermassen. Paa denne Maade faar man Sukkeret hurtig og bekvemt baade renset og tørret. Dette saakaldte Raasukker er nu færdig til at pakkes i Tønder eller Kister til Udskibning.

Hele Fremgangsmaaden ved Sukkeravlen er fremstillet paa omstaaende Billede, hvor man øverst til venstre ser Plantningen af Stiklingerne i Bedene, nederst til højre Rensningen af en Sukkermark; øverst til højre ses Høsten i fuld Gang, og Okserne, som trækker den store Vogn til Sukkermøllen; længst nede til venstre ser man Arbejdet i Kogehuset og i Midten af Billedet ses Udskibningen af Sukkerfadene.

Da Raasukkeret endnu indeholder en Del fremmede Bestanddele, maa det gennemgaa en yderligere Bearbejdelse i særegne Fabrikker, som kaldes Sukkerraffinaderier. Fremgangsmaaden ved Sukkerets Raffinering eller Rensning er imidlertid saa vidtløftig, at vi ikke vil omtale den her, men kun bemærke, at den dels gaar ud paa at give det mørke Raasukker en lysere og smukkere Farve, dels paa at fjerne de fremmede Stoffer, som endnu findes i dette, hvilket sker ved Kogning og Tilsætning af Benkul og Blod. Fra Raffinaderierne gaar det rensede Raasukker over i Handelen som Puddersukker, hvidt Topsukker og brunt Kandis. Ved Sukkerets Tilvirkning, baade i Sukkermøllerne og i Raffinaderierne, bliver der en tyk flydende mørkebrun Vædske tilbage som er kendt under Navn Melasse eller Sirup, og af den laver man Rom ved Gæring og Destillation.

Foruden Sukkerrøret findes der ogsaa andre sukkerholdige Planter, som man med Fordel kan uddrage Sukker af, f. Eks. Sukker-Ahorn og Sukkerroen. Den sidste er, som bekendt, beslægtet med Runkelroen, der bruges som Kvægfoder. Da Napoleon den Store i Førstningen af dette Aarhundrede lod Fastlandets Havne spærre for Englænderne, begyndte man snart at lide Mangel paa forskellige Produkter fra de andre Verdensdele og især paa Sukker. Han udsatte derfor en Præmie af en Million Francs for en heldig Tilvirkning af Sukker af indenlandske Planter; Opmærksomheden blev derved henledet paa Sukkerroen som den bedste af disse, og der blev grundlagt en Mængde Fabrikker i Frankrig, Tyskland og flere andre Lande, som tilvirkede Sukker af denne Plante, men en stor Del af disse Fabrikker blev atter nedlagt efter Napoleons Fald. I den nyere Tid har man dog i flere Lande atter begyndt at indvinde Sukker af Sukkerroen. Ogsaa her i Landet er denne Industri kommen i Gang, idet der for nogle Aar siden blev oprettet to Sukkerrofabrikker, en paa Lolland og en paa Fyn, der begge er i god Fremgang.

Sukkeret spiller, som bekendt, en vigtig Rolle i det daglige Livs Husholdning, og vi bruger det hver Dag enten i den ene eller den anden Skikkelse. Læserne kan bedst danne sig en Forestilling om dets Vigtighed, naar de hører, at der aarlig alene her i Europa bruges over 2,200,000,000 Pund; i vort Fædreland bruges der aarlig over 40 Millioner Pund, hvilket omtrent er 20 Pund for hver Person.

Havebrug.

Reseda. Det er utvivlsomt, at mange Plantevenner kun kender de udenlandske Repræsentanter for adskillige Planteslægter, hvoraf vi dog har en eller flere Arter i vor Flora. Naar man for Eksempel taler om Reseda, menes jo i Regelen — om ikke altid — den vellugtende R. odorata og dens Varieteter. Kun de færreste, i alt Fald i Byerne, tænker eller ved, at vi har en indenlandsk Art, nemlig R. luteola eller Farve-Vau. Ja, selv Navnet kendes næppe af mange. Her er i Grunden det mærkelige, at vi har et Tilfælde, hvor enhver — lige fra Husmandskonen, der saar lidt Frø i sin Have, til Videnskabsmanden — benytter det latinske Navn paa Planten, skønt vi, som antydet, har et dansk, fordi Planten er repræsenteret her. Ellers hører man ofte nok Beklagelser over, at man ikke kan nævne en helt fremmed Plante med et dansk Navn.

Vor Reseda forekommer ifølge Joh. Lange: „Haandbog i den danske Flora" sporadisk i alle Provinser, ved Veje især omkring Byer, paa Marker og Bakker. Planten er 1—2 Fod høj, Blomsten bleggul, uden Duft. Slægten tæller iøvrigt ca. 30 Arter i den tempererede Zone, især ved Middelhavet.

Farve-Vau indeholder i alle dens øvre Dele et holdbart, gultfarvende Stof (Luteolin), hvorfor den dyrkes i Holland og England. Frøene indeholder en fed Olie.

Den almindelige vellugtende Reseda hører hjemme i Nordafrika. Det er af denne Art, vi nu har saa mange kraftigt voksende, storblomstrede Sorter, hvis Blomster veksle fra hvidligt til rødt, og hvis Vækst skifter fra den spredte til den pyramidalt sammentrykte. Til Dyrkning i Potte i Stue er vel „Victoria" med røde og „Machet" med hvidlige Blomster de mest anbefalelige.

Resedafrø, saaet om Foraaret paa Friland, er som bekendt ofte utilbøjeligt til at spire nogenlunde hurtigt; det ligger ofte meget længe i Jorden, og man faar da meget sent Flor. Det tilraades at saa Frøet allerede om Vinteren; hvis Jorden er frossen, kan man dække det med lidt gammel formuldet Gødning eller med Kompost.

J. J.

Skæmt.

Problematisk.

„Mille, tror du ikke, at disse Benklæder er trukne paa med Skohorn?"

En dristig Gavtyvestreg. En Del Herrer sad fornylig om et Bord i et Værtshus og talte sammen om de hyppige Tyverier af Overfrakker, der fandt Sted hver Vinter.

Man talte frem og tilbage, men et var alle enige om, nemlig, at den, der lod sig bestjæle eller bedrage paa en saadan Maade, maatte være usædvanlig dum.

En tyk Kvæghandler var en af de ivrigste.

Han passede paa sin Overfrakke, der hang paa et Søm ved Siden af ham.

„Der hænger nu min Frakke," sagde han, „og jeg vil se, hvorledes at nogen skulde kunne stjæle den. Kan nogen af Dem, mine Herrer, sige mig, hvorledes en Gavtyv skulde bære sig ad, for at løbe bort med den?"

En elegant Herre i Selskabet smilede.

„Det er meget let at vise Dem," sagde han.

„Hvorledes det?" udbrød Kvæghanleren forbavset.

Herren gik rolig hen og tog Overfrakken paa.

„Nu gaar jeg," sagde han.

En almindelig Latter hilste hans Indfald.

„Men De glemmer Deres Hat," udbrød Kvæghandleren, der lo allermest.

„Det vilde se alt for naturligt ud," sagde den bortgaaende, idet han bukkede for Selskabet og gik barhovedet ud af Døren.

„Jamen det er egentlig slet ikke vittigt," sagde en af de tilstedeværende.

„I Grunden en flov Spøg," bemærkede en anden.

„Kald nu paa ham, det har varet længe nok," sagde Kvæghandleren.

Men Herren var ikke uden for Døren.

„Hvor mon han bliver af?" spurgte Kvæghandleren urolig, „hvem var i Grunden den Herre?

Ingen kendte ham.

Værten og Opvartningspigen blev adspurgte, men erklærede, at „Herren" i Dag havde været der for første Gang.

Nu søgte man naturligvis efter Gavtyven, men uden Resultat, thi Huset havde en Bagdør, der førte ud til en anden Gade.

I Frakkens Brystlomme havde der været en Tegnebog med 100 Kroner i Sedler.

For Hus og Hjem.

Barnepisken. En lille Ting i urette Haand gør ofte stor Fortræd. Saadan en Pisk er en ubetydelig, men dog farlig Tingest. For Kuske er Pisken sikkert ikke engang saa nødvendig, som man antager, fordi den saa ofte kun bliver misbrugt. Men hvad skal et Barn med en Pisk? Den virker nærmest skadeligt paa Barnet. Et Legetøj, der ikke bringer andet Resultat end at sløve Hjerte og Følelse og gøre vild og raa, er et dumt Legetøj, der slet ikke burde være til fals. Der findes jo langt mere nyttige Ting til Tidsfordriv for Børnene! Barnepisken vænner til Larmen og Skrigen, Huggen og Smælden. Men alt dette er lutter stygge Vaner. Drengen slaar vildt om sig. Han pisker sin Kæphest; han slaar Stolen, Kakkelovnen, Hunden og Katten; han hugger løs paa Blomster og Buske, paa Kammerater og Søskende; i Stedet for at blive medlidende og venligsindet vænner et Barnehjerte sig paa den Maade til Raahed.

*

Hovedbrud.

Diamantopgave.

```
            0
          0 0 0
        0 0 0 0 0
      0 0 0 0 0 0 0
    0 0 0 0 0 0 0 0 0
  0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
  0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0
    0 0 0 0 0 0 0 0 0
      0 0 0 0 0 0 0
        0 0 0 0 0
          0 0 0
            0
```

Sæt i Stedet for hvert af disse Nuller et Bogstav, saaledes at Midterbogstaverne fra oven og nedad og fra venstre til højre danner Navnet paa en gammel dansk Dronning. Og de andre saa de passer paa følgende Spørgsmaal:

1. En Konsonant.
2. En bekendt Drik
3. Noget man kun bliver ved en Handel.
4. Kongerige i Europa.
5. Et Slags Politi.
6. Navnet paa et Hotel.
7. — — — —
8. Et Folk mod Nord.
9. En Haandværker.
10. Et Drengenavn.
11. Et Slags Vaaben.
12. Et Slags Rummaal.
13. En Konsonant.

P. J.

Udgravningsarbejde.

Her præsenteres Navnene paa 8 Pattedyr. Hvilke?

Der er Dans. Musikken lyder livligt. Valdhornet og Kornetten overdøver de andre Instrumenter. De dansende kræver rask væk, de har en utrættelig Danseevne. Der kan intet andet „Arbejde" tænkes, der som Dans vinder de unges Lyst. „Rundt paa Gulvet" render de gratis, om man saa forlanger det hundrede Gange i Timen.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 24: Hals — Als.

Gaade i Nr. 24: Dovendyr.

Rebus i Nr. 24: En nedlagt Tiger.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Johan Sverdrup, med Portræt. Klosteret i Kluny og Gregor den Syvende, af L. Schrøder, (Sluttet.) Spillemandsdrengen, Digt af Austin Dobson, ved Alfr. Ipsen. En virksom Prædiken. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard (Fortsættes.) „Mine Faar høre min Stemme." Sukkerrøret og Sukkeravlen, af E. Toepfer, med Billede. Havebrug. Skæmt med Billede. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Nr. 26. Søndag den 27. Marts. 1892.

Professor Steenberg.

Da Overlæge ved St. Hans Hospital, Professor Steenberg døde først i indeværende Maaned, mistede Lægevidenskaben en af sine flittigste Dyrkere, Lægestanden en af sine mest ansete Medlemmer, og Tusinder af Familier en trofast Raadgiver. Hans Navn var kendt i vide Kredse. Kommer Læger i Almindelighed i Forbindelse med mange Mennesker, er det vel i Særdeleshed Tilfældet med Sindssygelæger, der modtager Patienter fra hele Landet og ofte gennem Aar fører en fortrolig Brevveksling med de syges paarørende.

Valdemar Emanuel Steenberg var født den 9. Januar 1823 i St. Ols paa Bornholm, hvor hans Fader var Provst. Han gik i Rønne Latinskole og blev herfra Student i Aaret 1846. Til Embedsfag valgte han Medicinen og tog 1853 sin Eksamen. Derefter gjorde han i et Par Aar Tjeneste som Kandidat paa Frederiks-Hospital og udfoldede samtidig en betydelig Virksomhed under Koleraepidemien i Hovedstaden. I det næste Par Aar, 1854—56, var han Skibslæge, først paa Korvetten „Valkyrien", senere paa Dampskibet „Hekla". Derefter gjorde han et Aars Tid Tjeneste som Kandidat ved Fødselsstiftelsen, foretog saa en Udenlandsrejse og var dernæst et Par Aar Reservemedikus ved Almindeligt Hospital.

Alle disse forskellige Stillinger betegner hans Læretid. Da han i April 1859 fik Ansættelse som Tredjelæge ved Sindssygeanstalten ved Slesvig, begynder han sin egentlige Livsgerning. Han tog den medicinske Doktorgrad og blev snart forfremmet til Andenlæge ved Anstalten. Ved Nytaar 1863 blev han udnævnt til Overlæge ved St. Hans Hospital ved Roskilde. Om denne Sindssygeanstalt og dens ulykkelige Beboere samler sig nu hans Virksomhed, der i alle Henseender var saare betydelig. Som Fagmand fulgte han sin Videnskabs Udvikling og var nøje fortrolig med den Række Fremskridt, som just paa dette Omraade er gjort i den sidste Menneskealder. Som Læge og som Leder af Hospitalet omfattede han sine Patienter og undergivne med den varmeste Interesse. Han besad et skarpt Blik for Sindssygdommens forskellige Arter, som han i det hele var en fortrinlig Læge paa Nerve- og Sindslidelsernes Omraade. Det var en stor Mængde Mennesker, han under sin omtrent tredveaarige Virksomhed kom i nær Berøring med. Det var ikke blot Hospitalets Funktionærer og syge, for hvem han stedse søgte at skabe de bedste Kaar i ydre og indre Henseende, det var tillige de mange Familier trindt om i Landet, der havde Slægtninge eller paarørende inde paa St. Hans Hospital. For alle disse Mennesker var Professor Steenberg ikke mindst en skattet Raadgiver, der hurtig vandt deres Tillid og Højagtelse.

Steenberg var Medlem af forskellige lærde Selskaber og havde modtaget flere Hædersbevisninger. 1866 blev han udnævnt til Professor. Hans Død indtraf Natten mellem d. 11. og 12. Marts, som Følge af en Hjertesygdom.

Professor V. E. Steenberg.

I det gamle Fattighus.

Skitse af Friis Jensen.

Et Stykke uden for Byen laa det gamle Fattighus.

Man saa straks, at det beboedes af flere Familier; thi der var mange Døre, og hver Dør var forskanset med en lille Askemødding. Udvendig fra tog det hele sig pjaltet og forrevet ud, og stak man Næsen ind ad en af Dørene — hvilket de fleste rigtignok helst vilde undgaa — da fik man heller ikke noget hyggeligt Indtryk. Lergulv fandtes i alle Stuerne, lavt var der til Loftet, og ikke et eneste Rum havde alle Vinduerne hele; det gik nemlig somme Tider lidt uroligt til derinde, og da tog man det ikke saa nøje med, om der gik en Rude i Løbet; der fandtes altid bagefter nogle Pjalter, som kunde stoppes i Hullet.

Med Sorg og Ruelse bekendte nu baade den ene og den anden af Husets Beboere, at de mangen Gang før i skammelig Uforstand havde givet denne Bolig Øgenavne, som: Sultenborg, Pjaltenborg, Sorgenfuld, ja meget endnu værre, og i høje Toner klaget over Huset og Sogneforstanderskabet, som skulde holde det vedlige. Men ak! Nu da dets Dage var talte, nu, da der var skrevet et: „Mene mene tekel!" over alle Døre, nu indsaa man sin Uret og tænkte — som altid naar man skal tage Afsked med en gammel Ven — kun paa de gode Egenskaber.

Ja, hvor mange glade Timer havde man ikke tilbragt inden for disse gamle Mure! Mens andre Folk sled som Trældyr, kunde „Lemmerne" ligge paa det grønne Øre til langt op paa Formiddagen. Med Mælkekrukken i den ene Haand og en tom Kurv paa Armen vandrede de saa fra den ene Bondegaard til den anden, og i Mørkningen søgte de hjem til det gamle Hus med en rigelig Ladning af Fødevarer, Lys og Kobberskillinger, ikke at tale om det voldsomme Oplag af de dejligste Nyheder, der var samlet op alle Vegne fra; disse sidste var som en spændende Roman, der blev „læst" højt om Aftenen i større eller mindre Kredse, som man nu var Venner til, og imens nødes Kaffen, og den grønne Flaske gik flittigt rundt baade til Damer og Herrer. Vel kunde der somme Tider komme en Kurre paa Traaden; men Kosteskafte og Tøfler afgjorde da Striden paa staaende Fod, uden at ellers en eneste Moders Sjæl blandede sig deri, og næste Morgen var man i Regelen lige gode Venner igen. Naar Kaffekedlen da sent ud paa Aftenen var tom, og Flasken læns, trak man Klæderne af, ja, af visse Grunde den inderste Trævl med — thi man holdt meget af at sove uforstyrret — og man hengav sig da til Søvnen, uden nogen nagende Bekymring om at skulle tidlig op næste Morgen.

Som sagt, nu var dette herlige Liv forbi. Der var nemlig kommen en ny Præst til Sognet, og ny Tider var i Anmarch. Præsten havde sagt, at Fattighuset var en Skandale for Sognet, og at dets Medlemmer vilde faa det mange Gange bedre paa en Fattiggaard. Det første var sandt; men havde han spurgt de virkelig paagældende, da havde de næppe givet ham Ret i det sidste. Der fandtes ikke et eneste kristelig viet Ægtepar i denne ugudelige Rønne; men dette forhindrede ikke, at der jævnlig blev indgaaet ømme Forbindelser, som rigtignok hyppig atter blev opløste og efterfulgte af andre; thi, skønt man i andre Henseender holdt paa „det bestaaende" i Fattighuset, saa var man paa eet Omraade fuldstændig med Tiden, idet man, i Ordets videste Betydning, hyldede „den fri Kærlighed". Det sidste var nok egentlig det, der fældede Dødsdommen over det gamle Fattighus.

Dets Medlemmer saa med Skræk den ny Fattiggaard rejse sig lige overfor dem. Det blev den flotteste Gaard i Sognet. Der blev højt til Loftet, god Ventilation, et lyst og rummeligt Arbejdsværelse samt særskilte Rum for Mænd og for Kvinder, foruden Kontor og Inspektørbolig. Men lige saa lidt som Fuglen med sin Vilje ombytter sit fri Liv med et gyldent Fangebur, lige saa nødig flyttede Fattiglemmerne fra deres usle Rønne til det flotte Slot, som var indrettet til dem. Imidlertid, man havde glemt at spørge dem, og nu skulde Flytningen foregaa.

Tro nu ikke, at disse Mennesker den sidste Aften vred Hænderne i mørk Fortvivlelse eller vædede Lergulvet med en Taareflod; nej, dertil var de alle for meget vante til at tage Livet, som det kunde falde sig.

Den sidste Aften skulde der holdes et ordentligt Bal — det første og det sidste, som Fattighuset var Vidne til.

I det store Tørverum, som nu næsten var tomt, sad Skomager Henriksen, Husets musikalske Medlem, oppe paa en Tørvestabel og trak Harmonikaen ud og ind, medens han slog Takt med det tykke, fordrukne Hoved.

Første Dans var en Vals, og Parrene svingede nogenlunde afstadigt rundt.

Der var Galop — Skrædderen med Sy-Sidsel; fælles Stand og Stilling havde holdt dem sammen hele den foregaaende Vinter, og nu traadte de med ømme Følelser den sidste Dans sammen.

„Om det havde været vor Brudedans!" hviskede Sidsel og knuste en Taare.

„Ingen Flæben; jeg skal være Mand for at bjerge en Flaske Brændevin engang imellem, og vær mukken om, Sidsel, saa skal du ikke blive glemt, nej:

„Aldrig, min hulde Fæstemø,
forglemmes du paa vilden Sø!" "

Et ømt Haandtryk blev hans Belønning.

Efter dem kom Tosse-Per med Tykke-Ellen. Den sidste kaldtes saa, forbi hun hyllede Hovedet ind med alle de Tørklæder, Kyser og Hatte, hun kunde faa fat paa; det almindelige var, at hun havde en halv Snes forskellige Hovedbeklædninger paa, den ene oven over den anden.

„Jeg holder ikke ud, Per, det bliver for varmt," stønnede hun.

„Saa smid Indpakningen," foreslog hendes Kavaler.

Der faldt først en Kyse, saa et Tørklæde, saa en Hat og fremdeles, indtil hun kun havde en bredskygget Straahat tilbage, den vilde hun ikke opgive.

Det næste Par var Bjerremanden og Gale-Kjesten.

„Vil du saa la' mig faa den uldne Klokke, du har i Skrinet?" spurgte Kjesten.

„Det er et gammelt Arvegods, og det er for godt til dig, Kjesten," svarede han.

„Du har lovet mig Klokken, Hans Bjerremand, og vil du vide hvornaar, saa var det ved Kyrmistider, da du havde rendt gal med Klunt-Marie, men omsider kom hjem til mig saa skabet og saaret, at ingen vilde røre ved dig; men da var det nok Kjesten, der gjorde dig ren, dit Svin, jo, jeg husker nok, jeg maatte købe 2 Pd. grøn Sæbe og for 12 Skilling Salle til dig."

„Hvad vover din gamle Kvind at beskylde mig for det — dig, der baade er — — —"

„Hold Mund, dit Skarn!" raabte Gale-Kjesten rasende og bed Bjerremanden i Haanden.

Til Gengæld fik hun en Lussing, saa hun trimlede hen i Tørvesmuldet, og Bjerremanden valsede derefter videre med sig selv, som om intet var forefaldet.

Det stolteste Par var aabenbart „Justitsraaden" og Dalby-Pigen.

„Saadan, til Vejrs med Haanden, Tøs! Jo, vi to, vi kan Katten rive mig vise dem, hvordan det skal være. Saa avet om! Ja, nu „polkeres" der, lille Folkens, om I ellers forstaar jer paa det!" raabte Justitsraaden og stampede samtidig saa haardt i Lergulvet, at den skrøbelige Træsko gik i Smadder.

„Pokker i Vold! Nu gaar det paa Sokkerne! Klem bedre paa, Skomager!" raabte han.

Men pludselig standsede Musikken.

„I glemmer Spillemanden!" sagde Skomager Henriksen.

„Godt, her har du Vædelse!" svarede Justitsraaden og rakte den tørstige Spillemand sin Flaske.

Skomageren satte Tommelfingeren som Mærke paa Flasken og skyllede i sig, mens han samtidig lod Fingeren glide en Streg nedad.

„Du drak som en Skælm, Jeppe! Ha, ha, jo, vi har ikke studeret for ingenting!" lo Justitsraaden og tømte Resten af Flasken.

Gale-Kjesten sad i Tørvesmuldet henne hos Halte-Karen. Den sidste var aldeles gennembadet af Taarer.

„Hvad flæber du for, Karen?" spurgte Skomageren. „Er der ingen andre, der vil gi' dig en Svingom, saa vil jeg."

„Pas dig selv, Skomager, jeg er ikke lysten for at komme i dit Selskab," svarede Karen.

„Naa, det er vel Justitsraaden, der har drillet dig?"

„Ja, nu har vi været til Hobe, siden han kom her; men saa snart den Dalby-Tøs kom her i Huset, saa er der ingen, der bryder sig om mig, endda jeg har født ham hid til Dags," ytrede Karen.

„Du kan være god nok, Karen, men „polkere", det kan du spille mig ikke, desformedelst det ene Ben mangler et Kvarter i Væksten, og det andet er baade tyk og sur!" raabte Justitsraaden.

„Ja, jeg skal gi' dig Surelse, din falske Stodder," hvinede Halte-Karen og for løs paa ham med sin Stok.

Gale-Kjesten tog Anledning til at rykke frem mod Bjerremanden, og der opstod et almindeligt Slagsmaal.

Enden paa Legen blev, at alle „Damerne" maatte rømme Valpladsen, saa nær som Dalby-Pigen, der nu blev ene Høne i Kurven.

Selskabet blev altsaa delt, men begge Parter slog sig hver for sig til Ro ved Flasken og holdt en lystig Nat.

Næste Formiddag kom Sogneforstanderskabet og purrede dem alle ud af Sengene, hvorpaa de blev transporteret over i „den ny Anstalt".

Dagen efter blev det gamle Fattighus brækket ned til Grunden, og Stenene anvendte til det ny Sprøjtehus.

En Kærlighedsgave.

En Præst i Liverpool samlede engang Penge ind til Bygningen af en ny Kirke. Han kom ind i en Butik og bad dem, der var til Stede om et Bidrag. En rig Herre var netop i Besøg hos Købmanden og hørte Præstens Begæring; men han vilde intet give. Lidt efter traadte en fattig Fisker, der netop havde sat sine Garn ud for i Nattens Løb at faa en Fangst til den næste Dag, ind i Butikken, og Præsten bad ogsaa ham om en Gave til Kirkebygningen.

Fiskeren svarede, at han var en fattig Mand; men han vilde dog nok give lidt; den fattige Enkes Gave i Fattigblokken var jo ikke bleven forsmaaet. Dermed stak han Haanden i Lommen, tog alle sine Skillinger, han havde i den, og gav Præsten dem. Denne takkede ham hjerteligt og ønskede ham, at Gud den næste Morgen vilde give ham en rundelig Fangst. Da den rige Herre hørte dette, sagde han med et spydigt Smil til Fiskeren: „Jeg vil købe alle de Fisk, De fanger i Morgen tidlig, og give Dem dobbelt saa meget, som De plejer at faa for hvert Pund."

Morgenen efter gik Fiskeren til sine Garn og fandt i dem en saa stor Mængde Fisk, som han aldrig før havde fanget paa een Gang. Han sendte da sin lille Søn med Bud til den rige Herre, for at denne selv kunde komme og overbevise sig om den rige Fangst, og denne maatte saa indfri sit Løfte og skille Fiskeren af med hele Byttet til den rundelige Betaling, han havde lovet; Fiskeren fik paa den Maade halvtredssindstyve Gange mere, end han Dagen forud havde givet Præsten til Kirkebygningen.

Smaavers.

Af Carit Etlar.

Naar blot dig selv, du kan bevare
og ville, hvad du vil til Gavns,
saa naar dit Fartøj nok til Havns.
— Med hele Resten har det ingen Fare.

* * *

For nogle er Himlen klar og blaa,
for andre hel sort eller mørkegraa.
Jeg tror kun, det er vort eget Humør,
som giver Verden omkring os Kulør.

* * *

Hvordan jeg vandred om og led,
hvordan jeg fejled, og hvordan jeg stred,
hvad jeg har villet og saa længe søger,
det staar fortalt i alle mine Bøger.

* * *

Vort hele Liv er som Bølgeslag,
vi driver omkring i Blinde;
men du maa kæmpe ved Nat og ved Dag,
og du maa give dit Liv for din Sag,
i Fald du vil Sejren vinde.

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Idet før omtalte Hus befandt sig en enkelt uskadt Krigsmand, som med ængstelige Blikke iagttog en af de saarede, der var falden i Søvn. Endelig slog den saarede Øjnene op.

„Du her, Eskild!" sagde Offe Bjørn; thi han var den saarede.

„Ja, jeg kom dog tidsnok i Gaar til at være med til Gildet; i Dag har jeg søgt dig alle Vegne og endelig fundet dig. Du ved vel, hvorledes alt er gaaet til?"

„Jeg ved, Niels Ebbesen er falden; men hvad tager vore Folk sig for? Hvem er deres Høvding?"

„Ingen! De har adspredt sig; nogle talte om at søge til Niels Bugge, andre til Kongen, adskillige til Limbek og andre; men Størsteparten er gaaet hjem."

„Det store Værk, Danmarks Frelse, er altsaa standset. Jeg frygtede nok for, at det vilde staa og falde med Niels Ebbesen."

„Aa nej, endda! Jeg begynder at se klarere i saadanne Ting og forstaa, at der er en mægtigere Haand, der styrer alt, selv det mindste. Niels Ebbesen har gjort et godt Dagværk, det ved Gud og Alverden; men nu skulde Tingen ikke længer gaa paa hans Maade, derfor fandt han Heltedøden i Sejrens Stund; thi smukkere kunde hans Løbebane ikke endes. Nu staar det til andre at handle."

Offe Bjørn tav en Stund, derpaa spurgte han:

„Hvorledes gaar det med min Søster?"

„Ikke saa godt, som det kunde."

„Hvad?"

„Der er for mange Bejlere om Bruden. Iøvrigt har hun det godt nok."

„Du mener de unge Grever —"

„Ja. Inger Bjørn har nok en Smule tilovers for Anders; men den vilde Grev Albert har svoret ham Døden, hvis han ikke afstaar fra sin Kærlighed, og begge Brødrene vaager over hende og over hinanden som to rastløse Aander."

Svenden sukkede. „Og Vildkatten?" spurgte han endelig.

„Af hende fik jeg naturligvis alt at vide; thi det var livsfarligt for mig at komme ind paa Borgen. Jeg fik sendt Bud til hende og fik hende ud i Skoven, saa bragte jeg hende bort. Jeg fik Husly til hende paa Skjerngaard."

„Som Hønsepige eller i hvilken Egenskab?"

„Som en ung adelig Dame, der trængte til Beskyttelse og Optugtelse. Jeg fortalte naturligvis Ridder Vendelbo hendes Historie og Herkomst."

„Som du aldrig har villet meddele mig!"

„Men som jeg nu vil fortælle dig, eftersom det ser ud til, der igen kan blive Lov og Ret i Landet, og eftersom den lille Pige nu er under Beskyttelse af en Mand, som ingen lettelig vil røre ved. Ønsker du at høre Elines Historie?"

„Om jeg ønsker det? ja, naturligvis."

Eskild fortalte nu under mange Afbrydelser og med endnu flere Omsvøb, hvad her i Korthed meddeles Læseren, der maaske vil mindes nærværende Fortællings Begyndelse, og den Spe, der da blev tilføjet Peder Eberstein.

Sin Kærlighed kunde den stolte Herre glemme, men sin Vrede aldrig. Han svor det unge Par blodig Hævn; men han var dengang ikke mandstærk nok der paa Stedet til at tage den, han ilede derfor til sit Hjem. Men her bragtes ham andre Budskaber, og Omstændigheder, der ikke vedkommer denne Historie, kaldte ham andetsteds hen. Aaringer gik, inden han gensaa Egnen, hvor han havde set sig blind paa den smukke Cecilie, og nu tilførtes ham den Tidende, at hun var en lykkelig Hustru og Moder.

Mindet om hans Forsmaaelse og om hin Spottevise bag Lindeløvet var saa lidt bortvejret som Hævntanken, og efter at have ladet udspørge og udspejde, bortsendte han en Dag en af sine snueste Tjenere, Simon hed han, med Pilgrimsdragt og Pilgramsstav. Saa vidste man nok paa Gaarden, at der var i Værk et Foretagende, ved hvilket Greven agtede om fornødent at anvende baade List og Magt; thi Simon var en Pokkers Karl, som vidste at indynde sig overalt, udspejde Lejligheden og benytte den til sin Herres Fordel. Faa Dage efter sammenkaldte Greven sine Mænd, ialt henved fyrretyve, Halvdelen af dem overdrog han Bevogtningen af Borgen og sine Sønner, de øvrige bød han at forsyne hans Skib, Søulven, med de fornødne Vaaben, med Sejl og Tjælding samt Fødemidler for tre Dage og dernæst at gaa om Bord. Selv klædte han sig i Jærn, kastede sit store Slagsværd over Skulderen, og i den tidlige Sommermorgen gik han ud af sin Gaard, gik over Vindebroen ned til Gudenaa, hvor hans Skib nu laa bemandet og sejlklart, gyngende paa den blanke Flod og rykkende i Fortøjningerne.

Disse kastedes los og for en rask Medbør og for den stride Strøm for Snekken af Sted, saa Kølvandet skummede. Grevens Svende havde intet at bestille, men laa og rakte sig paa Tofterne. Somme samtalede, andre doblede. Skibsherren stod i Løftingen tavs og støttet til sit Sværd. Hans Øjne syntes at gennemtrænge Synskredsen forude og at skue hen over Bakker og Skove til et fjernt og for alle andre usynligt Maal; af og til gjorde han en utaalmodig Bevægelse, som om han uagtet den raske Fart, Skibet skød, kom alt for langsomt fremad.

„Hvor tror du, Rejsen gaar hen?" spurgte en af Svendene en anden.

„Det maa Troldene og Greven vide, jeg ikke," lød Svaret.

„Det er maaske blot en Randersrejse," mente den første.

„Bah! Du er temmelig grøn, mærker jeg. Hvad Fanden skulde han i Randers med en saadan Klat Folk? Til fredelig Færd er vi alt for mange, og til at plyndre og vende op og ned paa hele Kræmmerreden er vi for faa. Nej, det er i et andet Ærinde, Søulven farer i Dag. Kender du denne Ild i Grevens Øje og denne Bæven af hans sammenbidte Læber og Blegheden omkring dem? Ilden i Øjet betyder røde Luer, og Trækket om Munden varsler om Mandefald. Sandsynligvis vil vi baade faa Blod og Brand at se, inden Søulven atter vender Stævnen hjemad."

„Nu, mig lige meget, naar der kun er noget at fiske. Men naar vi kommer tomhændede hjem fra et Tog, der er mislykket, det holder jeg just ikke af; thi saa er den gamle karrig og gnaven, giver os meget Arbejde og liden Mad, men endnu

mindre Øl. — Men se! Nu vinkede han ad Eskild, og de gaar ned i Kahytten sammen."

„En løjerlig Karl, den Eskild! Han bryder sig hverken om Vin eller Kvinder eller Bytte; men alligevel er han i Kampen som en ren Djævel. Man skulde tænke, han holdt ikke af andet end at slaas."

„Det gør han heller ikke, ej engang Greven holder han af, skønt han vist er ham mere tro end nogen anden. Men han er en ren Blodhund, bider sig fast og slipper ikke sit Tag. Den gamle kender ham til Bunds og ved at benytte ham, hvor der er braadne Pander at vente, men kun liden Fordel."

Strømmen rullede, og Skibet gled fremad med den. Da Solen var i Middagshøjden, var man i Nærheden af Randers, og nu fik Folkene Befaling til at gemme sig i Rummet paa to eller tre nær, indtil man var Staden forbi. Saa kunde Bymændene ikke andet end tro, det var en Købmandsskude, der sejlede i sin fredelige Færd. Siden sattes flere Sejl til, alt som Vind og Strøm mindskedes, men uden at standse fortsattes Farten, indtil Natten faldt paa. Da toges Sejlene ind, Aarerne lagdes ud, og Skibet vendtes. Et Stykke Vej tilbage, og endelig løb man ind i en lille Vig, hvor den lave Strandbred var skovbegroet helt ned til Fjorden, ud over hvilke de yderste Træer hvælvede et Løvtag, og nu, da Skibet lagde til Land, flettedes deres Grene ind i Takkelagen. Gjaldt det om et Skjulested, vilde et saadant næppe kunne findes bedre ved Randersfjord. Skibet fortøjedes, Mandskabet fik streng Befaling til at forblive om Bord, og kun fulgt af Eskild gik Greven i Land og forsvandt i Skoven.

Det var en stjernelys Sommernat, en dejlig Nat, hvis umaadelige Stilhed var dobbelt stille i den mægtige Skov. Roser og Konvaller udspredte deres Duft. Stjernerne tindrede i det høje; hist og her sendte en enkelt af dem sin Straale ned igennem en Aabning i Løvet; skinnede den da paa et Blad eller et Græsstraa hvor der hang en Dugperle, spillede den deri med en vemodig bævende Glans. Den mørke Hævner standsede et Par Gange paa sin Vandring ad de smukke Skovstier, han trak Vejret dybt, og det syntes, som om han betænkte sig. Eskild, den tankeløse Svend, fulgte ham som en lydig Hund, standsede, naar Greven standsede, og gik, naar han gik, og var rede til hvad som helst, naar og hvor det skulde være.

Natten var ikke overvættes varm, og dog følte Peder Ebersten sine Kinder brænde som Ild, og mere end een Gang greb han for sig i det beduggede Løv, for derefter med sin vaade Haand at svale sit hede Ansigt. Var det Had eller Kærlighed, der stærkest bragte hans Hjerte og Kinder til at gløde? Men alt som han skred fremad, dukkede flere kendte Minder frem for hans Syn og Tanke, han udstødte en Ed, forstærkede sine Skridt og knugede Haandgrebet af sit Sværd. Ledsageren fulgte ham tavs og uden Lidenskab, han sagtnede og forstærkede sin Gang efter sin Herres, men spejdede dog af og til nysgerrigt fremad, som om han nok gad vide, hvor langt Vandringens Maal endnu var borte. Da de var ved Skovens Udkant, stod Greven et Øjeblik stille og lyttede, men drejede derpaa om ad en indhegnet Vej og stod et Minut efter foran et ubefæstet Herresæde, hvor Stilhed herskede baade ude og inde.

Grev Peder slog paa en Dør to dæmpede Slag, hvilket besvaredes indefra af et tredje, derefter raslede Kæder og Slaar, Døren aabnedes, en Mand stak Hovedet ud og hviskede: „Alt er i Orden!" Det var Simon, der i sin Mummedragt som Pilgrim havde faaet Indpas i det til Undergang indviede Hus, hvilket han nu forraadte til Tak for den Gæstfrihed, der var udvist mod den formentlig fromme og fredelige Vandringsmand. Nu skaffede han Lys og lyste for sin Herre, der trængte ind i Herskabets Sovekammer, hvor et ungt og elskende Par drømte om Fred og Tryghed, men vaagnede for at se dets bitreste Fjendes blottede Sværd og hævngnistrende Ansigt.

Den unge Mand for op af Lejet, greb Sværdet, som stod ved Siden deraf, og værgede for Liv og Liv. Forgæves! Mellem den søvndrukne, næppe halvt paaklædte Mand og hans brynjeklædte Modstander blev Kampen kort. Snart laa den unge svømmende i sit Blod, Greven aftørrede sit Sværd med et foragteligt Blik til den dræbte, han nynnede nogle Ord af hin aldrig forglemte Nidvise og vendte sig derpaa mod Cecilie, der udstødende Skrig paa Skrig havde villet fare ud at hente Hjælp i Kampens Begyndelse, men var bleven greben, kneblet og bunden af Voldsmandens Haandlangere.

„Vi mødtes dog igen, min naadige!" sagde han. Hun vendte Øjnene bort, og de søgte den ene af Grevens Svende, ikke den hyklerske Pilgrim, men den anden, den mutte Karl med det trodsige Væsen, om hvem kun den yderste Ulykkes skarpe Menneskekundskab kunde antage, at han endnu havde en Stump Hjerte i Livet. Til ham vendte hendes smukke Øjne en inderlig, ængstelig Bøn, og som tvungen af en oversanselig Magt maatte hans Blik følge hendes til Vuggen, hvor hendes enbaarne sov den uskyldiges Søvn. Hvad den raa Svend følte og lovede i denne Time ved sig selv, det hørte ogsaa kun han, der ser sit eget Billede selv i den, der er faret uendeligt vild fra hans Veje. Greven løftede den skælvende Kvinde op i sine stærke Arme og bar hende bort, idet han sagde til Svendene: „Ild! Ild paa hele Bygningen! Forlad den ikke, før I kan vide, at alt er en Askedynge, før Solen staar op! Saaledes straffer Grev Peder Ebersten Spot og Fornærmelser." Befalingen blev efterkommen; thi inden Niddingen endnu var kommen halvvejs gennem Skoven med den rasende Kvinde, oplystes hele Himlen bag ham af et rødt Skær, der spredte et glimrende Lys til alle Sider.

En ulige Kamp.

Peder Ebersten naaede Skibet, og Mandskabet, der havde set Ildebranden, gjorde lange Halse, for at se, hvilket kostbart Bytte der i saa kort Tid havde kunnet erhverves. Men han havde indsvøbt Cecilie i sin Kappe, saa at det ikke var let at kende, at han bar et Menneske, derhos bød han Folkene vige til Side og bragte sin Byrde ned i Kahytten, hvorfra han dog snart vendte tilbage og skuede nu mørkt op mod Skoven, bag hvilken Branden lyste stedse højere og højere. Efter en halv Times Forløb kom de efterladte Svende; men Eskild bar en Byrde, der gav hørlige Tegn paa, at det indeholdt noget levende.

„Hvad er dette?" spurgte Greven forbitret.

„Barnet!" hviskede Svenden.

„Barnet!" gentog Ridderen vredt, „og hvad skal det?"

„Ikke brænde!" mælede Eskild bestemt.

Grev Peder betænkte sig en Stund, endelig sagde han:

„Nu ja, det kan maaske have sin Nytte; men til Straf for din Egenraadighed skal du selv passe

Barnet og være mig ansvarlig for det, indtil vi naar Tange."

Den vilde Kriger var af alt i Verden vel mindst skikket til at være Barnepige; men med Taalmodighed hørte han paa sin Dom og gik ned i Rummet med sin Bytte, glad ved, at hans Selvraadighed ikke var falden værre ud; thi i sit stille Sind havde han fattet den Beslutning, om det gjordes fornødent, at trodse Greven og at sætte sit Liv paa Spil for at frelse Barnet og bringe det til dets Moder. Han var dybt rystet af Nattens Misgerning, der syntes ham at overgaa alt, hvad han hidtil havde deltaget i og været Vidne til. Endnu stod for hans Øje Blodstrømmen i Fakkelskinnet, Drabet, der omtrentlig var et Mord, den skønne Kvindes Forfærdelse og det brændende Hus. For silde saa han det, at der var kommen en styg, stor og mørk Blodplet paa hans Sjæl, som sædvanlig Letsind ikke kunde bortfjerne. Da han var kommen ned i Rummet, satte han sig med Haand under Kind, vuggede Barnet paa sit Skød, til det faldt i Søvn, og blev endda siddende og stirrede og stirrede paa det, som om han i dets uskyldige Aasyn vilde læse, hvor den Kilde flyder, der kan aftvætte Misgerninger.

Imidlertid gled Skibet fremad for dets Aarer og var næste Morgen inde i Gudenaa, saa det kom forbi Randers op paa Formiddagen. Men nu gik Farten sagte, da baade Vind og Strøm var imod, saa Skuden maatte bringes frem mod de stridige Magter ved Menneskekraft. To Karle med kløftede Stager i Hænderne mødtes i Forstavnen, stemte hver sin Stage mod en Aabred og holdende fast med al deres Kraft gik de med faste Skridt hver ad sin Næling fra Stavn til Spejl, to andre Mænd tog ufortøvet fat paa samme Maade med andre Stager; imidlertid kom det første Par forud og begyndte igen, og saaledes fortsattes uafbrudt, idet Mandskabet med visse Mellemrum afløste hinanden i Rækkefølge. Som en fredelig Handelspram den Dag i Dag kan ses at drive fremad ved Siden af det travle Jærnbanetog, saaledes gled Snekken op igennem Dalen, som dengang havde det selvsamme venlige, fredsommelige Præg som nu om Stunder. Drøvtyggende Køer strakte sig dovent i de fede Enge, glade Børn jublede i Landsbyerne, og Fuglene sang i Trætoppene og over Agrene, utallige mørkeblaa Døgnflagrere sværmede i Flægene og Rørene ved Flodbredden og glimrede i det smukke Solskin og havde usigeligt travlt med at nyde deres kortvarige Liv. En og anden Hare, som holdt Maaltid i Bondens Byvang, drejede de lange Øren fremad, rejste sig paa Bagbenene og saa efter den store Genstand, der flød ude paa Aaen, men gav sig ganske rolig i Færd med sin Mad igen, sagtens tænkende, at Sagen var den uvedkommende; en Hjort kom hist og her frem under Skovbrynet, men blev staaende, saa nysgerrigt efter Skibet og rystede betænkeligt paa sit kloge Hoved.

Men i Kahytten laa Fru Cecilie frigjort for Knebelen og dog stum, som var hun kneblet, med løste Lemmer og dog stille, som var hun fastgjort med stærke Baand; Øjnene var lukkede, og Kinden var bleg som Døden. Greven sad hos hende fortabt i Beskuelsen af den skønne marmorhvide Kvinde, som han engang havde elsket saa højt og nu forurettet saa grusomt. Det tyktes ham dog nu, at det ikke var saa stort Offer, han jo vilde bringe det, hvis han derved kunde vinde hendes Kærlighed og igen se hendes Kinder rødme af Glæde og Lykke. Hans Hævn og Had var slukket i Ild og Blod; men hans Elskov var genvaagnet med forøget Styrke. Derfor forbandede han den forsvundne Rædselsnat. Havde han dog tænkt sig det saaledes, som det nu var, da vilde han have baaret sig anderledes ad. Men hans maatte hun vorde med eller imod hendes Vilje, det var i Grunden godt hendes Barn var frelst; thi med Trusler mod det vilde hun kunde skræmmes til, hvad det skulde være; ved Venlighed mod det, var sikkert hendes Hjerte til at vinde.

(Fortsættes.)

Først betale.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Den unge Pige nikkede et Ja til Svar. Det betød, at hun følte sig som Møllens Ejerske, at hun kendte den gamle Rovlyst og var til Sinds at værne sin Arv.

„Vi kan jo snakkes ved om Sagen, lille Jomfru," vedblev Herremanden, hvis Blik var som naglet til Mølledatterens yndefulde Skikkelse. „Hvad vil hun egentlig stille op med Møllen? Kan hun lede den store Bedrift? Nej, dertil har du alt for blød og fin Haand, min lille. Sælg mig Møllen, du skal faa den godt betalt, og siden skal du faa dine kronede Dage."

„Vor Slægt har hidtil holdt fast ved Møllen, og jeg lovede min Fader at gøre det samme," svarede Pigen. „Hvorledes Bedriften bliver styret, skal I ingen Bekymring nære for; jeg finder nok den Hjælp, jeg behøver."

„Ser vi ret til, saa holder der maaske en Frier for Døren," sagde Mads Jonsen med et tirret Smil. „Men jeg byder dig bedre Kaar end nogen anden. Du kan blive i Møllen, om du lyster, du kan flytte op paa min Herregaard. Der er Plads nok, du skal faa dine egne Stuer, Piger til at opvarte dig, Klæder af fineste Slags, ingen skal gøre dig Rangen stridig . . . Hvad er det, du hedder, Eline, nu mindes jeg det, jeg har hørt Tale om dig før, nu ser jeg, at det ogsaa er sandt, hvad jeg har hørt, at du er den kønneste Pige i Miles Omkreds.

„Det Tilbud maa I gaa andetsteds hen med," svarede Eline, mens et Glimt af Foragt lynede i de mørke Øjne, „jeg foretrækker de Kaar, der kan bydes her i Møllen."

„Men du er for køn til at gaa hernede og slændes med Tjenestefolkene og blive gift med en eller anden Bondetamp. Betænk, hvad jeg har sagt, Eline. Jeg har det lidt enligt oppe paa Alstrup. En kan ogsaa blive træt af altid at omgaas Heste og Hunde og dovne Hovbønder; der er heller ikke det rette Humør ved vore Gilder, ingen rigtig Hygge i Stuerne. De adelige Frøkener skøtter jeg ikke om. Det er en ung Pige som dig, Eline, jeg har Brug for. Tag mod mit Tilbud, og jeg skal fornøje dig derfor."

En stærk Attraa luede i det Blik, hvormed Herremanden fulgte alle Elines Bevægelser. Han forsøgte at tage hende om Livet; men hun snoede sig saa let som en Raa til Siden og gav sig til at strø sit Korn ud paa Stenbroen.

En mægtig Flok Duer fyldte Luften med Vingeklapren, idet de slog ned over Gaarden og flagrende og kurrende kredsede om den unge Pige, satte sig paa hendes Arm og Skulder, paa Træskaalens Rand eller tumlede sig i Dans foran hendes Fod. Det var et ret sælsomt Skue, denne Fuglevagt, der var bragt til Veje som ved et Trylleri og atter gengav Eline hendes vante Ro. En for en kærtegnede hun Duerne, strøg dem over de brusende Vingefjer, lod dem flagre op paa Taget eller ned i det udstrøede Korn — en Leg, som begge Parter var lige fortrolige med.

Mads Jonsen iagttog det hele Optrin. Først blev han halvt forskrækket ved Larmen af de flyvende Duer, dernæst forundret over det Herredømme, som Mølledatteren øvede over Fuglene. Et besynderligt Trylleskær hvilede over Legen, en betagende Ynde straalede ud fra den unge Piges Skikkelse, mens hun gav sig af med Duerne og ganske syntes at glemme Mads Jonsen.

Saa klappede hun i Hænderne, Duerne svang sig til Vejrs og spredte sig flokkevis over Tage og Træer, hvor deres hvide Vinger lyste mod den blaa Himmel.

„Du holder af Leg og Munterhed, Eline," udbrød Mads Jonsen, „det skal du ogsaa faa Lov til, naar du kommer op paa Gaarden. Giv mig dit Ord lige saa godt først som sidst; Mads Jonsen plejer at faa sin Vilje."

Han kom nærmere og vilde gribe hende fat; men Eline, der allerede følte hans hede Aande mod sin Kind og Stikket af hans attraalystne Blik, stødte ham med et rask Slag tilbage, smuttede forbi ham og ilede ind ad Salsdøren.

Mads udstødte en Skoggerlatter: „Nej Tak, min Glut, Mads Jonsen skal du ingen Knap dreje. Men vil du have en anden Slags Leg i Gang, skal du ogsaa faa Lysten styret."

Han fulgte efter hende, men tog fejl af Dørene og ledte en Stund fra Stue til Stue, fra Køkken til Bryggers, smaabandende over ingen at finde. Endelig stødte han Døren til Storstuen op og fandt her mere, end han søgte. Midt i Stuen stod en Kiste med den afdøde Møllers Lig. Ved Hovedgærdet brændte to Lys, og mellem disse sad Eline med Hovedet bøjet ned over de korslagte Arme.

Mads Jonsen studsede ved dette Syn, men det var, som Harmen steg op og farvede hans Aasyn, idet han stod foran sin gamle Fjendes Lig.

„Naa, her søger du Skjul, naar jeg vil fæste dig," raabte han til Eline. „Jeg troede ellers, I havde faaet ham kastet hen, den gamle der, men allenfals kan han nu hverken værge for dig eller Møllen. Kom nu, min Pige, vil du have Fæstekysset her inde, saa lad gaa!"

Da fløj Eline op med et Skrig, rev sin Arm løs fra hans Tag, traadte rask tilbage over Gulvet og stødte en lille halvskjult Paneldør op. To store, kulsorte Hunde sprang ind og stillede sig foran hende. En dyb, vred Knurren lød ud fra deres røde, dampende Svælg, og de stærke Tænder skar mod hverandre, saa snart de fik Øje paa den fremmede. Eline gjorde et Tegn, og Hundene nærmede sig Mads Jonsen med en Knurren, der stedse blev mere tydelig og mere truende.

„For Djævelen," mumlede han, „det er Heksekunster! Hvor kommer de vilde Bestier fra, hvad vil hun med dem? Hold mig dem fra Livet! . . . . Jørgen, Jørgen! Hvor er Jørgen? . . . . Kald hun dem tilbage, Jomfru, de river mig ihjel, se, se, sikke Tænder den Satan har!"

Han var vegen baglængs hen til Døren, men turde ikke vende sig om og løfte Klinken. Hundene fulgte ham Trin for Trin.

„De viser jer Vejen, Mads Jonsen," svarede Eline, „gaa blot og drag bort fra Møllen. Vi kan vise Tænder endnu, som I ser, naar vi faar ubudne Gæster."

Herremanden slap ud af Døren. Da han stod ude paa Stenbroen, løftede han Haanden og sagde:

„Vi er knap færdige endnu, lille Jomfru. Mads Jonsen lader sig ikke fordrive af Djævelskunster, og han vil have sin Vilje. Betænk hun sig to Gange, før jeg kommer igen."

Lidt efter red Herremanden og hans Tjener bort fra Møllen. Oppe i Skoven traf de atter den gamle An' Elles, der sad ved sin Bærplukning.

„Maa jeg saa ønske Naadigherren til Lykke," raabte hun med et tvetydigt Smil. „Jeg kan tænke, den smaa Eline tog pænt imod Herskabet."

„Sludder, Kælling!" svarede Mads Jonsen vredt og ruskede i Tøjlen, „hun er mig en net een til at give Varsler, men jeg tænkte det nok."

„Det kan gaa bedre en anden Gang, Naadigherre; Eline har altid holdt af at gøre sig knibsk og kostbar."

„Hun er lige saa stridig som den gamle Knud og klog som den lede Heks, saadan som hun regerer med Dyrene dernede; men stakket Dans er snart sprunget."

„Just der sagde I et retskaffent Ord, Naadigherre," genmælede An' Elles og saa op med et Ansigt, som hun bestræbte sig for at give et enfoldigt Udtryk; „den lede Heks — der er hviskst i Krogene om den Ting før, og gamle Knud Møller, vilde de jo ogsaa have til, kunde mere end sit Fadervor."

„Med Forlov," indskød nu Jørgen, „saa gjorde Naadigherren kav hænde ikke saa galt i at forhøre sig lidt for hos min Moder. Hun kender dem i Møllen og bruger Øjne og Øren godt og er Naadigherren en Tjeneste villig."

Mads Jonsen vendte sig mod den gamle Kone: „Saa hun mener, det er Hekseri og Djævelskab, der regerer nede i Møllen. Ja, jeg har selv tænkt paa det samme, min Sandten har jeg saa, da jeg nysens saa Pigebarnet regere med Duerne og de to store Bestier til Hunde, som hun vilde jage os af Gaarden med."

„Hun slægter den gamle Møller op ad Dage," forsikrede An' Elles. „Og vi ved alle, hvor klog han var paa Urter og Blommer, deraf han forstod at brygge baade styrkende og forgiftige Drikke. Lige saadan kunde han tude efter Uglen og Musvaagen og fløjte efter Droslen, og hvem ved, alt hvad han forstod sig paa."

„Hvis hun kommer i Tanke om noget særligt, saa kan hun en Dag se op paa Gaarden," sagde Mads Jonsen og red videre.

An' Elles og hendes Søn vekslede et betydningsfuldt Blik.

(Fortsættes.)

En Foraarsbebuder.

Naar Sneen nylig har Jorden forladt,
oprinder en Blomst som en Gulddukat,
den ikke ledsages af Blad eller Gren,
af Venner den knap har en eneste en,
i Vaarstormens Tuden og Natten kold
den staar dog saa smukt paa sin Grøftevold,
og varsler om Vaarens snare Komst,
derfor er den halvvejs min Yndlingsblomst;
de lærde har kaldt den Tusfilage,
men Landmanden bander den Følfodsplage.

C. A. Th.

Den stumme Kongedatter.

Af Rud Baumbach.

Der var engang en Konge, som havde en stor Have. Gangene var bestrøede med brogetfarvet Sand, hvide Marmorstøtter prydede Fordybningerne i de høje Buksbomhække, og udenlandske Blomster i glimrende Farver kantede Græsplænerne. I en Grotte, der var sammensat af Glimmer og Muslingeskaller, laa et Stenuhyre, halv Løvinde, halv Kvinde, og Mænd med Horn og Gedefødder tittede grinende frem fra Hækkerne. Men midt i Haven var der et stort Vandbasin, og op af dets Midte hævede sig en Vrimmel af fiskehalede Havguder, der red paa vandspyende Delfiner og blæste i Konkylier.

Alverden priste Haven som et Vidunder; kun een fandt ikke Behag i den: den unge dejlige Kongedatter. De nøgne Gudebilleder indgød hende Rædsel, og hun undgik derfor at komme i Haven.

Da tog Kongen, der elskede sin Datter fremfor alt, en ung Gartner, der var meget berejst og havde set meget skønt og herligt, i sin Tjeneste og befalede ham at give Haven et helt nyt Udseende, saa vilde han overraske Prinsessen dermed til Fødselsdagen.

Gartneren vendte op og ned paa Haven, Solskin og Regn gjorde deres til, og da Festdagen oprandt, stod Gartneren ved den prægtigt smykkede Indgangsport og rakte Kongedatteren den gyldne Havenøgle paa en Tallerken. Fulgt af Hovmesterinden og Hofdamerne tog Prinsessen nu Herlighederne i Øjesyn.

Prægtige Alleer havde afløst Buksbomhækkerne, blomstrende Slyngplanter klyngede sig op ad Stammerne, og deres Ranker hang ned ovenfra og bølgede i Vinden. Hist og her var der dejlige Buskadser, fløjelsbløde Græsplæner, blomstrende Rosenhøje og halvt skjulte Marmorbænke, overdækkede med duftende Træer.

Kongedatterens Hjerte svulmede af Glæde; hun forlod Grusgangen og sprang letfodet hen over Grønsværen, saa Hofdamerne næppe kunde følge hende. Med afmaalte Skridt og en betænkelig Rysten paa Hovedet gik Hovmesterinden bag efter den overgivne Ungdom. En strittende Rosengren havde trukket hende i det pudrede Haar; hun fandt den ny Have afskyelig.

Nu nærmede Prinsessen sig det Sted, hvor Marmorbassinet tidligere havde været, men nu var afløst af en hyggelig lille Dam. Siv og brogede Sværdlilier omgav den, Guldregn og Syren genspejledes i det klare Vand, hvor hvide Aakander svømmede om paa deres store, hjerteformede Blade.

„Nej, hvor det er dejligt!" udbrød Prinsessen, og alle Hofdamerne var af samme Mening.

Da skete der noget forfærdeligt. En tyk Padde, som havde siddet paa Lur mellem Sivene, var bleven opskræmmet ved Silkekjolernes Raslen, og med et vældigt Sæt plumpede den ud i Vandet, saa det sprøjtede højt i Vejret.

Alle skreg himmelhøjt, og Prinsessen sank dødbleg til Jorden. Hovmesterinden fremskyndede nu sine Skridt og iagttog bestyrtet, hvad der var sket. Heldigvis havde man Lugtedaaser og andre Hjælpemidler ved Haanden, og den besvimede kom snart til sig selv igen, men Mælet havde Skrækken røvet hende. Rystende af Angest førte Hofdamerne hende tilbage til Paladset.

Borgerne havde til Ære for Prinsessen smykket deres Huse med Grønt og Flag; men ved Middagstid banede Rygtet sig Vej gennem Staden, at Prinsessen pludselig var bleven stum, og Stadsen blev da hurtigt fjernet.

Og det var desværre ingen tom Snak. Prinsessen havde for længe siden genvundet Fatningen; hun spiste og drak, men der kom ikke et Ord over hendes Læber. Hun havde tabt Mælet.

De dygtigste Læger blev hidkaldte, stak Hovederne sammen og skrev lange Recepter. Uden Indvendinger slugte den syge alt, hvad man bød hende, men lige lidt hjalp det.

Hele Hoffet klædte sig i Sorg; men den gamle Konge, der ellers altid havde været saa mild og god, skummede af Raseri. Han befalede, at alle Frøer, Tudser og Padder i hele hans Rige skulde dræbes, og for hvert Hoved udsatte han en Præmie paa en Øre. Men Gartneren blev kastet i Fængsel. Dog, lige lidt hjalp det; Prinsessen vedblev at være stum.

Der forløb Dage, Uger og Maaneder. Lægerne strømmede til fra alle Verdens Kanter. Hvad den ene havde forordnet, lastede den anden; men ingen kunde gengive den stakkels Kongedatter Mælet. Kloge Mænd og Koner fik Ordre til at møde, og alle mulige Sympatimidler blev forsøgte, men intet vilde hjælpe.

Imidlertid led den stakkels Gartner stor Nød. Han havde sat sit Haab til en rig Belønning, og nu laa han der i Lænker og kunde hverken se Sol eller Maane. Men i hans Hjemstavn levede hans gamle Moder, der var en klog, erfaren Kone. Da hun hørte, hvordan det var gaaet Sønnen, snørede hun sin Ransel og vandrede til Hovedstaden, hvor hun straks begav sig til Fængslet og saa længe overhængte Slutteren med sine rørende Bønner, at han til sidst førte hende ind til Fangen.

En halv Time tilbragte Moder og Søn i Enrum. Derpaa hinkede den gamle af Sted; men da man bragte ham hans tarvelige Aftensmad, travede han med oprejst Pande rundt i sit Fangehul og fløjtede en lystig Melodi.

Dagen efter forlangte han at blive ført for Kongen; han var i Besiddelse af et Middel til at skaffe den stumme Prinsesse Mælet igen, paastod han.

Den unge Pige havde den samme Morgen allerede maattet udstaa meget. Først havde en fremmed Læge stukket hende med gløende Naale. Hun havde vel stønnet og klaget sig; men ikke et Ord var kommet over hendes Læber. Derpaa havde man efter en klog Kones Raad ladet hende spise Hjerte, Hjerne og Tunge af en Skade, og det havde heller ikke hjulpet. Nu laa Prinsessen udaset og bleg paa sit Leje og havde lukket Øjnene af Udmattelse.

Da blev Gartneren ført ind. Hans Lænker raslede; men han holdt sig tappert og var ved godt Mod.

„Saa prøv da din Kunst," sagde Kongen. „Lykkes det dig at helbrede hende, skal du faa den grønne Krokodilleorden og saa mange Penge, du kan bære."

Gartneren nærmede sig den syge, der kun med Uvilje rejste sig, hvorefter han greb hendes lille hvide Haand og saa hende ind i de trætte Øjne.

„Stakkels Kongedatter," sagde han. „Saa ulykkelig, og først en og tyve Aar gammel!"

Da for en svag Rødme over Prinsessens fine Ansigt; hendes Bryst hævede sig krampagtigt, og fra hendes Læber banede det sig Vej:

„Endnu ikke nitten!"

Mælet var hende gengivet. Men Kongen græd Glædestaarer og med ham hele Hoffet.

Et Husmiddel.

I en mindre engelsk By skete det nylig, at en Kone, hvis Mand ofte lod hende mangle det nødvendige, opsøgte ham i et Værtshus, hvor han sad og spillede Kort med flere Kammerater.

Med de Ord: „Kære Mand, da jeg forudsaa, at du vilde have for travlt til at komme hjem til Middag, bringer jeg dig her din Mad!" satte hun en tildækket Skaal paa Bordet og fjernede sig derpaa.

Med et tvungent Smil indbød Manden sine Venner til at spise med; men da han tog Laaget af, fandt han kun en Seddel, hvorpaa der stod skrevet: „Jeg haaber, din Middagsmad maa smage dig; det er akkurat det samme, som din Familie har hjemme."

Lad os haabe, at den gode Kones Middel, hvis Anvendelse jo dog tyder paa et dybt bedrøvet Hjerte, har haft en god Virkning. Men i hvor mange Huse ser det ikke af samme Grund sørgeligt ud! Det forekommer jo ikke blot hos saakaldte simple Folk, men ogsaa i „dannede" Huse, at Manden Aften efter Aften sidder i Klubben eller paa Restaurationen og spiser og drikker saa mange Penge op, at der ikke i Hjemmet bliver Raad til at skaffe den øvrige Familie et nærende Aftensmaaltid. Ve ham, naar han engang skal gøre Regnskab for sin Hustrus Suk og Taarer (1. Tim. 5, 8).

Først betale.

(Med Billede.)

En Flok vandrende Spillemænd har slaaet sig ned i Landsbyens Kro. De var trætte og mødige af Vejen, Maven var tom, og Ganen tør, og den gammeldags Kro saa just saa hyggelig og indbydende ud. Her var Kølighed under den vilde Vins og Lindetræernes Skygge, her var kvægende Hvile omkring et veldækket Bord. Dette var mere end de stakkels omvankende, forsultne Musikantere kunde modstaa. De slog sig ned om Bordet, der blev dækket ude i det fri, og klemte løs paa Retterne. Skive efter Skive af Brødet forsvandt, Flaske og Krus tømtes, de fattige Fyres Ansigter oplivedes, Talen kom i Gang, og den unge Knøs greb sit Instrument og spillede, saa det klang i den gamle Gaard. Vejens Møde var glemt, Bekymringer for den Dag i Morgen kendte han ikke, han var mæt og vederkvæget, derfor gav han sin Glæde Luft i Toner ligesom de vilde Markfugle, blandt hvilke han var vokset op.

Men nu er Betalingens Øjeblik kommet. Medens Kroværtinden tavs har iagttaget sine Gæster, er disse begyndt at bryde op. Den gamle Bas har allerede faaet sin Violin paa Ryggen. Da træder Værtinden rask hen til Bordet og siger med en Stemme og Mine, der ikke er til at tage Fejl af: „Først betale!"

Men de letsindige Spillemænd har ikke en Øre i Lommen. De søger at gøre Forestillinger, med deres allerelskværdigste Ansigter beder de om Kredit til bedre Tider, de skal nok betale, naar deres Vej atter falder forbi. Men Værtinden staar paa sin Fordring, taler om Kæltringer og Landstrygerpak og griber sluttelig den gamle Fyrs Instrument for at beholde den som Pant. Det nytter ikke, han tigger og trygler, end ikke den unges Klimpren formaar at omstemme den vrede Værtinde. Pantet udleverer hun ikke: Først betale.

Havebrug.

En slyngende Agurk.

Om man end ved Hjælp af Ris kan faa vore almindelige Agurker til at hæve sig fra Jorden, bruger man dog, som bekendt, at lade dem ligge hen ad denne med deres Skud. Den ny „slyngende Agurk fra Japan" skal imidlertid netop ved denne sin Egenskab frembyde mange Fordele. Af dem, der har dyrket den, beskrives den saaledes: Planten vokser kraftigt til, bliver 6—9 Fod høj og udvikler dobbelt saa store Skud som vore gamle Frilandsagurker (?). Bladene er smukt mørkegrønne og stærkt nærvede. Som ung er Planten busket; saa

snart den har udviklet Sideskud („Ranker"), der er forsynede med store Slyngtraade, begynder den at slynge sig, og kan da bringes til Vejrs ved Hjælp af Stænger eller høje Ris. Paa Grund heraf, kan man have Planterne eller Rækkerne temmelig tæt ved hverandre; i Sammenligning med andre Agurker spares altsaa Plads eller, med andre Ord, man faar paa samme Areal større Udbytte. En anden, ret væsentlig Fordel er denne, at Planterne i en ganske anderledes Grad er udsatte for Luft og Lys end, naar de, som vore almindelige Agurker, ligger hen ad Jorden. Befrugtningen foregaar lettere, og de frit hængende Frugter er ikke udsatte for Utøj eller Fugtighed. Medens de almindelige Agurker i Fjor i det kolde og fugtige Vejr led meget og tildels ikke gav noget Udbytte, lykkedes den japanesiske Agurk under samme Forhold udmærket. Endnu bør nævnes, at denne Agurk ikke lider af Meldug, hvorfor den vedbliver at vokse og give ny Frugter til ud paa Efteraaret.

Frugten, der ligner den lange, grønne Agurk, bliver 9—12 Tommer lang og har en frisk grøn Farve, „langs Midten" er den besat med fine Vorter uden Torne. I moden Tilstand — altsaa som Asie — er Agurken smuk orangerød med hvide Aarer, der giver den et meget pynteligt Udseende. Disse smukke Frugter mellem de friske grønne Blade gør denne Plante til en fremragende, slyngende Prydplante. Frugten er meget kødrig, fast og sød og lige godt egnet til Anvendelse som Salat-, Lage- og Asieagurk.

J. J.

* * *

Blomstrende Bund. Naar vi om Foraaret spadserer i en Skov, gennem en Lund eller blot langs et større Hegn, saa fryder vi os over de mange Slags Blomster, der pranger. Vi ser Violen, Anemone, Leverurt, Lungeurt, Kodriver, Lilliconval o. s. v. Det er de første Gaver fra Vaaren, de er vaagnede op efter Vintersøvnen og smiler nu som glade Børn til os, bringer os Hilsen, som vi besvarer ved at plukke en Buket for dermed at gøre vore Stuer mere venlige — ved at føre Vaaren derind. Naar saaledes om Foraaret saa at sige ethvert Hegn og Krat smykker sig med Blomster, saa skulde jo meget mere vore Haver se lyse, livlige og indbydende ud. Men hvorledes er det i Virkeligheden? Ja, der findes i Haverne — i nogle af dem — Slægtninge af de nysnævnte, den vilde Naturs Børn, men — de sover for længe, de har fulgt Mennesket i Kulturen og er blevne morgengnavne. Vil vi have den tidlige Hilsen fra den friske unge Vaar i vore Haver, saa maa vi bringe de vilde Blomster derind, plante dem paa passende Steder. Man bør imidlertid plante ned allerede om Efteraaret og helst ikke for sent.

Hvor man i sin Have ønsker Foraarsflor, der planter man Blomsterløg, Primula, Forglemmigej o. s. v. Dette er ogsaa ganske rigtigt, men man naar ikke derved fuldt ud at faa en rigtig Foraarsflor. En saadan kan vi kun skaffe os ved at plante alle Slags Foraarsblomster ned i Plantager og Busketter. I Bunden af disse er det, at vi om Foraaret skal se Mængder af Blomster prange frem, længe førend Træerne har udviklet deres Blade. Af saadanne Slags, som er tjenlige hertil kan nævnes: forskellige Violarter, Anemoner, Kodriver, Hvidblomme, Lungeurt, Konvaller, Lærkespore, Majblomst, Flodstjerne, Glasbælg og Julerose og Vinterblomme, der er de allertidligste.

Alle disse Slags trives godt mellem og under Træerne.

Som før nævnt, bør Indplantningen ske tidligt om Efteraaret. Hvis man først sent faar plantet, bør man dække Planterne med nogle Blade.

J. J.

For Hus og Hjem.

Blomstervenner kan i denne Tid have adskillig Sorg af deres Planter. Kommer de en Morgen ind i Stuen og opdager, at de selv eller Pigen har glemt at tage Potterne bort fra Vinduet, kan det jo undertiden være et ynkeligt Syn, der møder dem. Planten har faaet Frost og synes uigenkaldelig tabt. Der kan dog gøres noget for at redde den. Den maa stilles hen i en halvmørk Krog, hvor den langsomt kan optøes. Træk, Solskin og for stærk Varme maa undgaas, da Planten i saa Fald uundgaaelig er dødsdømt. Tøes den derimod op paa et mørkt Sted i stille, tør Luft, vil den som oftest staa til at redde, hvis Frosten ikke har taget alt for stærkt paa den.

*

Rens Stærkasserne. Tit undres man over, at gamle Stærkasser ikke bliver beboede. Dette har altid sin bestemte Grund, der som oftest er den, at Kassen befinder sig i en saadan Tilstand, at Stæren betakker sig for at tage den i Besiddelse. Saaledes fandt man nylig i en Stærkasse et dødt Svalepar, der havde forsømt at bryde op i rette Tid og fundet en ynkelig Død. Til en saadan Kasse søger ingen Stær, og det er derfor nødvendigt, at man om Foraaret undersøger de gamle Kasser og renser dem for Snavs.

*

Skæmt.

Den firføddede Vejrprofet. En amerikansk Købstadborger, der mente sig skabt til Statsmand, fordi han spillede første Rolle i sin lille Fødeby, rejste til Washington for at søge Ansættelse hos Regeringen. Da han et Par Uger efter kom tilbage, spurgte hans Venner ham, om han havde faaet det Embede, han søgte. „Nej," svarede han. „Talte De med Præsidenten?" — „Naturligvis." — „Naa, hvad sagde han?" — Han hørte taalmodig paa mit Andragende og sagde saa: „Ja, min Herre, jeg har ikke noget Embede til Dem; men jeg kan fortælle Dem en Historie." Da jeg forsikrede, at jeg var rede til at høre den, tog han fat. — „Der var engang en Konge," sagde han, „der holdt sig en Astrolog, som skulde sige ham alt, hvad der vilde indtræffe, og særlig om det vilde blive Regn, naar Kongen agtede sig paa Jagt. En Dag begav Kongen sig med et stort Følge, Herrer og Damer, paa Jagt og mødte da en Bonde, der red paa et Æsel. „God Morgen, Bonde!" sagde Kongen. — „God Morgen, Hr. Konge!" svarede Bonden. „Hvorhen gælder Rejsen?" — „Paa Jagt!" sagde Kongen. — „Saa vil I komme vaade hjem," lød det fra Bonden. Men Kongen troede naturligvis sin Astrolog bedre end Bonden og drog videre. Ved Middagstid blev det imidlertid et vældigt Uvejr, og Bondens Spaadom om, at de vilde komme dyngvaade hjem, gik i Opfyldelse. Kongen lod straks sin Astrolog halshugge og sendte Bud efter Bonden. „Nej, bevares vel!" sagde Bonden, da han hørte, at han skulde være Hofastrolog, „det er ikke mig, der kan spaa Vejret, men mit Æsel. Bliver det godt Vejr, sætter han Ørene fremad — se saadan! — og bliver det daarligt Vejr, lægger han dem tilbage — se saadan!" — Saa skulde Æslet være Hofastrolog, befalede Kongen, og derved blev det. Men senere erklærede Kongen tit, at det var det største Misgreb, han havde gjort i sit Liv." — Her tav Præsidenten. — „Hvorfor mente Kongen det?" spurgte jeg. „Holdt Æslet maaske op med at gøre sin Pligt, efter at det havde faaet fast Ansættelse?" — „Nej, det gjorde det ikke," svarede Præsidenten, „men fra den Tid af kom alle Æsler og vilde være Embedsmænd."

Hovedbrud.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne læste nedad danne Navnene paa en By i Norge og en By i Danmark:

En Flod i Amerika.
En By i Spanien.
En By i Norge.
En By i Belgien.
En Ø ved Danmark.
En By i Danmark.
Et Fjordindløb ved Jylland.
En Republik i Amerika.
En By i Amerika.

M. J.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5
Har du været i noget af Landene her?
Nej! — Det har ikke ret mange.
1 2 3 4
Men dette har du — til Steg især —
vist spist mangfoldige Gange.

J. J.

Firkantet Nød.

Af 2 G, 2 E, 2 Ø, 1 H, 1 R, 1 D dannes tre Ord, som skrevne under hverandre og læste fra venstre og fra oven giver Løsningen paa følgende Gaader:

Mange af Skovens Fugle smaa
for første maa lade Livet,
om andet er ringe, saa ej det forsmaa
du burde, om det dig blev givet,
tredje du finder vist alle Vegne,
mest dog især i Bjærglandsegne.

N. P. C. L.

Opløsninger.

Diamantopgave i Nr. 25:

T
T H E
S N Y D T
S V E R I G E
G E N D A R M E R
H O T E L D U N O R D
T H Y R A D A N N E B O D
L A P L Æ N D E R N E
K L E J N S M E D
S E V E R I N
S A B E L
P O T
D

Udgravningsarbejde i Nr. 25: Mus — Ko — Ræv — Hare — Kanin — Svin — Ulv — Hund.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Vi minder herved vore Holdere om snarest mulig at forny deres Bestilling paa „Husvennen", saafremt det ikke allerede er sket.

Indhold: Professor V. E. Steenberg, med Portræt. I det gamle Fattighus, af Friis Jensen. En Kærlighedsgave. Smaavers, af Carit Etlar. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard (Fortsættes.) En Foraarsbebuder, Digt af C. A. Th. Den stumme Kongedatter, af Rud. Baumbach. Et Husmiddel. Først betale, med Billede. Havebrug, med Billede. For Hus og Hjem. Skæmt Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 27. | Søndag den 3. April. | 1892.

Jørgen Halvmand.

Skitse af O. Danholm Nielssen.

Det er jo for mange Tider siden forbi med de gode, gamle „Lav“. Nu har vi Korporationer, Fagforeninger, Syge=, Hjælpe= og Begravelses=Kasser, men „Lavene“ er snart ude af Verden, som selve den gammeldanske kraftige Benævnelse er ude af Sproget.

Og dog findes der endnu Rester eller Overleveringer af de gamle Sammenslutninger, og fra en af disse hentes denne lille Skildring.

Ved enkelte af vore Overfartssteder eksisterer den Dag i Dag de saakaldte „Litsenbroder=Lav“, og disse Litsenbrødre værner om Lavsinteresserne efter bedste Evne. Deres Arbejde bestaar i Assistance ved Postdamperens Ankomst og Afgang, ved Ud= og Indladning. Er Vind eller Strøm vanskelig, eller skal der „svajes“ under Indsejlingen, maa et Par af Litsenbrødrene ned i en Jolle og ro Damperen i Møde, for at modtage den Trosse, der stikkes ud, og bringe den i Land. Er det ikke nødvendigt at ro ud, maa en Mand inde paa Skibsbroen være rede til at fange Trossen, der af en Matros slynges i Land, og saa gælder det om, i en Fart at faa slaaet Bugten om en af Kajens Stenpiller, saa der kan tages Tørn. Imidlertid staar de andre Litsenbrødre parat med „Landgangen“, en Træbro med Hjul under og Rækværk langs Siderne. Den skydes om Bord, saa snart Styrmanden paa Damperen kommanderer: Broen ind!

Fra gammel Tid har det været Skik, at der skulde en Opsang til, naar „Landgangen“ bragtes til eller fra Borde, og Skikken overholdes endnu trofast. I ethvert Hold Litsenbrødre er der en Forsanger, en Mand, der kan lægge for med et kraftigt „Ohi—ohøj!“ sunget paa en ganske særegen Maade. Man kan høre saa mange andre Arbejdere synge ved deres Gerning, men det har ingen Lighed med Litsenbrødrenes Sang. Den har ikke meget at gøre med det melodiøse, men fremføres med en til det højtidelige grænsende Alvor. Dersom Litsenbrødrene skulde sætte en „Landgang“ om Bord uden Opsang, da vilde den ganske sikkert gaa i Vandet med den ene Ende.

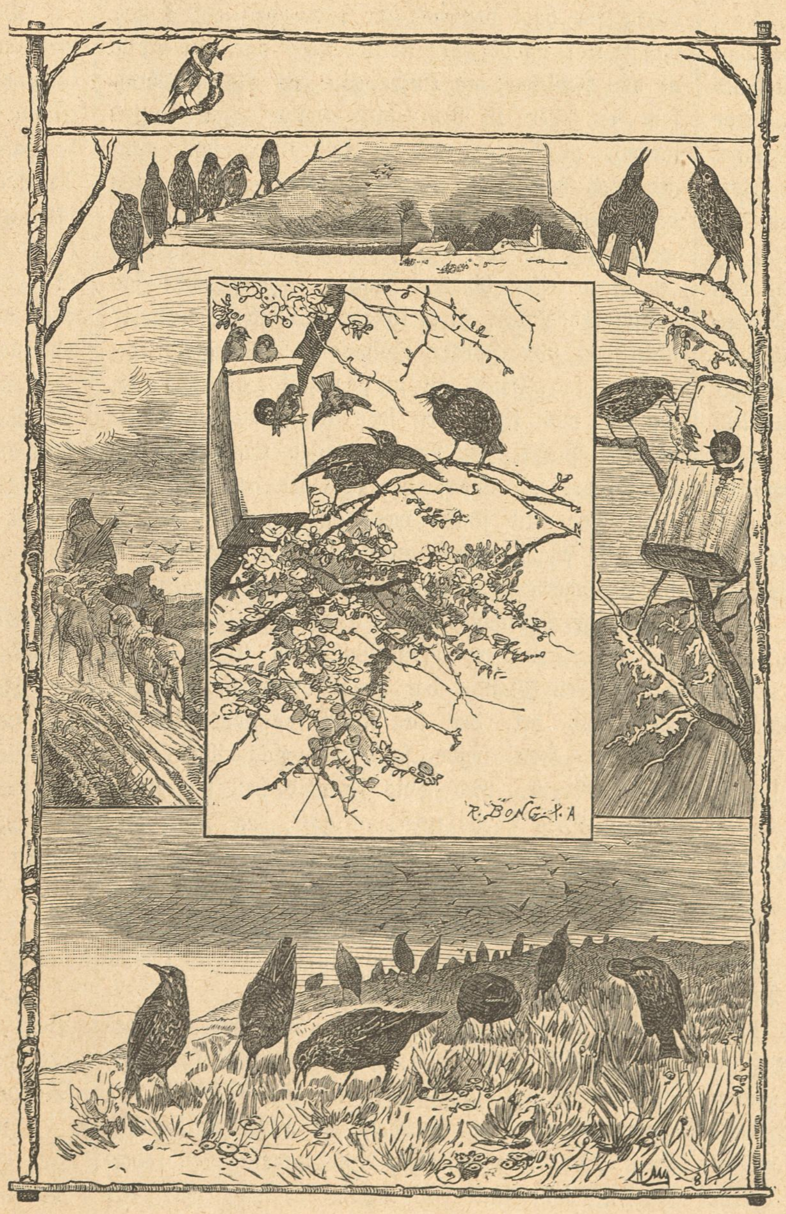

Stærebilleder.

Jørgen Omøe havde i mange Aar været bestaltet Forsanger ved Litsenbroderlavet i H . . ., og han havde altid røgtet sin Post til almindelig Tilfredshed. Ingen af de andre Litsenbrødre kunde som han lægge for med en Tone saa dyb som en artesisk Brønd, for straks efter at stige til et Eiffeltaarns Højde. Men Aarene sled paa Jørgen, han kunde ikke bevare sin ranke Holdning, og han kunde ikke forhindre, at hans Haar blev saa graat, som en gammel Sømands Haar i det hele taget kan blive. Det fik nu være hvad det var med Holdningen og Haarfarven, men inden for Lavet bemærkede man, at Jørgen Omøe ogsaa paa andre Maader faldt af. Til Tjeneste i Jollen meldte han sig aldrig, og naar der skulde tages Spring ved Bolværket, gav han sig et eller andet at pusle med ved Landgangsbroen. Der var saamænd ingen, som mere end Jørgen selv mærkede, hvorledes det gik til agters med hans Arbejdsdygtighed, men han søgte paa sin Maade at bøde paa det. Jo mere han maatte liste væk fra det strenge Arbejde, jo svagere hans Tag i den tunge Landgangsbro blev, des højere sang han, og ingen Domorganist har aflokket Orgelværket saa dyb en Bas eller saa høj en Fløjtetone, som Jørgen kunde synge ud i sit „Ohi—oh—ohøj!“ Medens han sang for, skottede han ængsteligt til Kammeraterne, men det hændtes alt for ofte, at „Landgangen“ fik Slagside over mod Jørgens Hold. „Tag ved, Jørgen!“ lød det fortrædeligt fra de andre paa hans Side, og han tog ved saa godt han kunde, men der var ikke rigtig Kraft i Taget, og hans Kammerater maatte slide desmere.

Lavet bar over med den gamle Jørgen Omøe saa længe det vel kunde forsvares; men saa vilde en ond Skæbne, at een Mand til blev aflægs. Det var Daniel Hjulmand, og de gamle

Lavsbrødre var enige om, at det var en retfærdig Straf, fordi de havde taget en Mand ind i deres Kreds, der aldrig i sine Levedage havde faret paa Søen, som de andre mange Aar igennem havde gjort. Daniel blev en Dag, medens Damperen laa og brød Js i Havnen, slaaet over Benene af en stærkt spændt Trosse, der sprang som kunde det være en Sytraad, og Slaget var saa haardt, at han aldrig siden fik Magt over det højre Ben. Det samme Ben kunde paa sin Maade være godt nok, men det vilde bare ikke lystre Kommando, og Daniels Gang blev derfor noget uregelmæssig. Han kunde aldrig sætte venstre Fod frem, før han var paa det rene med, hvor den højre vilde anbringe sig, og det gav hans Fremrykning noget „vakkelvorent", som Kammeraterne sagde. Der var navnlig en, som havde meget ondt af denne Skade i Daniels „styrbords Hjulkasse", og det var Litsenbroderen Frands Erik. Den samme Frands vilde gerne føre det store Ord, og alene det, at han kunde tale Engelsk, saa det lød som det værste Kinesisk, hjalp ham meget.

Han havde været Styrmand, i den korte og den lange Fart, i Kulden og i Varmen. Oppe under Jsland havde han været paa Kabliaufangst, i det gule Hav havde han gjort Tjeneste ved Paketfarten, og sidst havde han virket paa en Linie København—Stockholm—St. Petersborg. Der havde altid været Uoverensstemmelse mellem Frands Erik og Toldvæsenet, men da han paa St. Petersborg-Ruten indsmuglede urimelig store Partier af Brændevin (med lidt Tilsætning) som Hoffmanns-draaber, kom han paa Kant baade med Toldvæsenet og med sit Rhederi. Siden kunde han ikke faa nogen Styrmandsplads, men blev dog hjulpet ind i Litsenbroderlavet.

Dengang han var „i Farten" anlagde han en Stortrøje, der var meget for rummelig til hans magre Skikkelse, men den var jo ogsaa til Tider foret stærkt med Kontrabande. Nu var han havnet blandt Litsenbrødrene, men den rummelige Stortrøje var bleven ham en Nødvendighed, skønt den ikke mere skulde dække over Smugleri.

Storagtigheden fra Styrmandstiden havde han ogsaa i Kroppen endnu, og han kom ofte i Skænderi med de rejsende. Da en Dag en Passager, hvis Bagage han tog unødig haardt paa, forlangte at se hans Nummer — Litsenbrødrene havde Messingskilte med Nummer, som Regel gemt under Trøjen — da tog Frands Erik ganske gemytligt den samme Mand ved Ærmet og spurgte, om han virkelig vilde se hans Nummer. Den rejsende bekræftede det, og Frands pegede over mod Fjordens modsatte Kyst.

„Se, naar De nu staar her og har det lille hvide Hus derovre over Eks med Kirken der længer inde, saa har De den Linie, hvor De midtvejs i Fjorden skal søge mit Nummerskilt, men det ligger" — saa bandte han — „paa 16 Fod Vand, for jeg tabte det derude i 1867."

Den rejsende opgav at faa Nummeret at se.

Frands Erik, som med Styrmandstiden i Erindring gerne vilde spille Førstemand i Lavet, havde altid været ilde findet mod Jørgen Omøe, fordi denne var ham for aflægs til Arbejdet, og Daniel Hjulmand kunde heller ikke glæde sig ved hans Gunst, udelukkende af den Grund, at samme Hjulmand aldrig havde faret til Søs. Han havde ofte slaaet paa, at de to Lavsbrødre skulde træde tilbage, men havde dog ikke været Mand for, at faa de andre til at gaa ind paa dette. De gjorde gældende, at det altid havde været Skik i Lavet, at lade de gamle blive ved, saa længe de kunde og selv havde Lyst, og naar de endelig ikke duede til Arbejdet mere, saa skulde der dog alligevel sørges for dem.

Men ved et Tilfælde fik Frands Erik fat i nogle gamle Lavsdokumenter, og blandt andet fandt han i disse et Reglement for Arbejdets og Jndtægtens Fordeling mellem Brødrene. Det var netop, hvad han havde Brug for, thi der stod følgende:

„Bliver en Litzenbroder for lang Tiid eller for al Tiid ude af Evne til det fulde Arbeyde at forrette, da nyder han halv Mands Part ud af Laugets Jntrader og Gebyherer. Saa og faar han halv Mands Stemme."

Nu kunde Frands Erik lægge Papirerne paa Bordet for de andre Lavsbrødre, og saa stor var blandt dem Respekten for de gamle Love og Regler, hvorunder deres Lav i saa mange Aar havde levet, at de ikke længer gjorde Modstand overfor Frands. — Jørgen Omøe og Daniel Hjulmand blev gjorte til „Halvmænd".

Nu maatte disse to Litsenbrødre altsaa dele een Mands Part i Jndtægten af „Litsoningen" og af Ligbæringen, der fra meget gammel Tid hørte til Lavets Arbejde og beskyttede Forrettigheder. Skulde der afstemmes om noget, saa talte deres Stemmer tilsammen kun for een, og var de ikke af samme Mening, da kunde de slet ikke være med, for den halve Stemme blev ikke tagen for god.

Jørgen Omøes Halvdel, Hjulmanden, fik ikke lang Tid til at ærgre sig over denne Ordning, for et Par Maaneder efter at den var indført, døde han. Fra den Dag, han faldt væk, gik Jørgen omkring som den umage Halvdel af noget, der skulde være helt. Jndtægten var ringe, og han skulde dog forsørge Konen derhjemme; men det værste for ham var det, at han, der nu i saa mange Aar havde hørt til Lavet og var den ældste af alle Fællerne, nu skulde gaa paa Naadsensbrød som en, der til Nød blev taalt. Han syntes næsten, at Aarene med et kom til at hvile tungere paa ham; han listede krumbøjet frem og tilbage mellem Damperen og Jærnbanen, og aldrig mere sang han for, naar Landgangen skulde bringes om Bord eller hives i Land. Han havde saa ganske tabt Lysten til at synge sit „Ohio—o—ohøj!" siden han blev Jørgen Halvmand. Nu gjaldt det bare at faa Dagen til at gaa, slide sig igennem, saa godt man kunde, og søge at glemme den underordnede Plads, der var bleven en til Del blandt Lavsbrødrene. Værst var det med denne Frands Erik, der altid skulde være ham paa Nakken, og som ikke engang kunde nægte sig den Fornøjelse at bruge Smædenavnet „Halvmand", naar Jørgen var inden for Hørevidde.

Saa kom der en ny Postmester til H..., og det var en Mand, der havde Interesse for lidt mere end det, der laa inden for hans Kontors Vægge. Han lagde saaledes ogsaa Mærke til Litsenbrødrene, med hvis Forhold han for øvrigt kun til Dels havde noget at gøre, og han kom snart efter, at den skikkelige gamle Jørgen ikke havde nogen god Plads blandt de andre, fik ogsaa hans Tilnavn „Jørgen Halvmand" at høre og gik saa en Dag den gamle paa Klingen, for at komme paa det rene med Forholdet.

Jørgen fortalte, hvorledet det var lykkedes Frands Erik at bevise af de gamle Dokumenter, at Lavet ikke kunde beholde en aflægs Mand som Helparismand, og hvordan det siden var gaaet. Helst havde han taget sin Afsked, men Litsenbroder-Kassen, som skulde give ham Pension, var ikke videre velhavende, og Hjælpen var nok blevet meget ringe. Desuden kunde han ikke forsone sig med den Tanke, at han, rask og rørig som han jo dog i Forhold til sin Alder var, skulde staa ganske uden for det Arbejde, han siden sine unge Dage havde været ved.

„Jeg gik som Litsenbroder dernede ved Havnen i den lille Smakkes Tid, Hr. Postmester" — saaledes sluttede Jørgen sin Beretning — „og jeg tog imod den første Postdamper, der lagde til Broen. Skulde jeg nu sættes helt uden for Arbejdet herude, saa.... ja, saa faldt jeg af, Hr. Postmester, ... saa faldt jeg ganske bestemt aldeles af...."

Postmesteren svarede ham med et Par opmuntrende Ord, uden dog at komme videre ind paa Sagen, men derfor blev den ikke glemt. Han havde nu faaet lidt tilovers for Jørgen Omøe og vilde gerne bøde paa den for en ærekær Mand krænkende Stilling, denne var anbragt i overfor dem, han arbejdede sammen med.

Nu havde Postmesteren bemærket, at Frands Erik lagde an paa at være den styrende blandt Litsenbrødrene, men lystre hans Kommando vilde de ikke. Følgen deraf var, at der ofte opstod Skænderier under Arbejdet, og det blev Postmesteren ked af at høre paa. Der maatte være en, som de andre skulde rette sig efter, og som kunde give de fornødne Anvisninger. Hos Overbestyrelsen fik han udvirket, at der gaves den ældste Litsenbroder Tilsyn med Arbejdet og Myndighed til at bestemme dettes Fordeling. Da han ikke skulde gaa i Tur med de andre til selve Arbejdet, kunde han ikke gøre Fordring paa fuld Part i Litsenbroder-Lavets Jndtægter, men der tillagdes ham et Honorar, svarende til to Tredjedele af en Litsenbroders Jndtægt, dog paa den Betingelse, at han ikke maatte befatte sig med andre af Lavets Funktioner, end hvad der vedrørte Postens og Godsets Omladning.

Det var netop en saadan Ordning, Postmesteren havde ønsket. Han kaldte Litsenbrødrene sammen og lod dem vide, at Jørgen Omøe, som ældste Litsenbroder, havde faaet det Hverv, at tilse Litsentjenesten med Fritagelse for at tage Del i Arbejdet. De vilde herefter have at følge de Anvisninger, han gav dem, og deres ældste Kammerat kunde de jo nok lystre. Det var dog altid heldigst, at ordne Sagen paa den Maade, fremfor at en eller anden, der var stærk i Mundlæderet, skulde dominere.

Frands Erik forsøgte en Protest og sagde noget om Lavets gamle Regler, der overlod det til dem selv at ordne deres Forhold, men han blev afærdiget med den Besked, at kunde han ikke finde sig til Rette under en ny Regel, saa kunde han gaa. De andre Litsenbrødre fandt det imidlertid meget rimeligt, at den ældste havde Opsyn, naar der ikke i den Anledning skulde gaa noget fra Lavskassen.

Jørgen blev tilbage hos Postmesteren for at faa nærmere Besked om sin ny Stilling, og lykkelig blev han, da han hørte, hvor godt det stillede sig for ham.

„Jeg faar altsaa mere i Jndtægt nu, end jeg nogen Sinde har haft som Helpartsmand?"

„Det gør De, og saa slipper De for at tage Del i det Arbejde, der dog snart var Dem for strengt."

„Tak for det, De har gjort for mig, Hr. Postmester, jeg skal ogsaa nok sørge for, at det hele gaar paa en passende og forsvarlig Maade...."

Jørgen stod lidt og drejede paa sin laadne Hue; saa rettede han sin noget bøjede Skikkelse, som om han slap for en tung Byrde, og udbrød:

„Det lettede, Hr. Postmester, saa De ikke kan tænke Dem det, for De kan ikke tro, hvor det har været drøjt for mig at gaa i Lavet som Halvmand."

„Ja, ja," svarede Postmesteren, „lad nu Halvmanden være glemt; nu er Jørgen Omøe 'o sit gamle Lavs Formand."

Ud for det lille Hus paa Strandmarken, hvori Jørgen boede, lød lidt senere et: „Ohio—ohio—oh—ohøj!" udstyret med alle Sangkunstens Midler, ganske som det lød for mange Aar siden.

Det var den lykkelige Formand for Litsenbroder-Lavet, der underrettede Hustruen om sit Komme, paa en saadan Maade, at hun kunde tænke, at han kom med godt nyt.

Sæt blot Stærekassen op!

„Ja, De hører selv det her,
hvor paa Bænken De sidder?
tæt ved Elmen Stær ved Stær
fylder Haven med Kvidder!
Naar Skærsommer er forbi,
og hver Stamme rigtig loves,
skal til Farten i det fri
her først Ungerne oves!"

Mens mit Aftenøl jeg drak,
længe hørte jeg Koncerten;
Men nu kom med ivrig Snak
hen ved min Side Værten.
„Ja, jeg lider," blev han ved,
„nu hint fløjtende Mylder,
der faar Ærgrelsen paa Gled
og Humøret forgylder!

Og det gaar saa grumme nemt
at faa samlet det Orkester:
gør de Fyre det bekvemt,
og straks Bolig de fæster!
En Rad Bur' med fiffig Top —
det er hele Affæren!
Sæt blot Stærekassen op,
saa kommer nok Stæren!"

— Jeg betalte ham og gik
mig en Vandring ved Stranden.
Tæt som Myg om Lysets Prik
summed' Tanker bag Panden.
Men selv her, hvor Skum med Sprøjt
vredt blev slæng't over Tangen,
lød fra Haven, Fløjt i Fløjt,
end saa skær og liflig Sangen.

Og det lysned' i mit Sind,
der, hvor Sorg var til Huse,
og jeg lod i Nattens Vind
bort de mørke Skygger suse.
Sig ej selv til Glæden stop!
Ja, nu fatted' jeg Læren:
„Sæt blot Stærekassen op,
saa kommer nok Stæren!"

Karrebæksminde, 1. de Juli 1891.

Rudolf Schmidt.

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Hun aabnede Øjnene og stirrede paa ham med et Blik som en Søvngængers, da fortrak sig hendes Ansigt, hun udstrakte Haanden, som for at bortstøde et rædselsfuldt Syn, og samtidig faldt hendes Øjenlaage igen sammen.

„Cecilie!" hviskede Greven lidenskabeligt.

„Blod! Blod! Blod!" lød det tonløst fra hendes blege Læber.

Ingen Taare var rundet, intet Skrig havde hun udstødt, siden hun var kommen om Bord paa Skibet, kun dette Ord havde hun gentaget atter og atter, kun til hin Haandbevægelse havde hun rørt sig, for øvrigt laa hun stum, tilsyneladende følesløs og som hensunken i en Dødsdvale.

„Cecilie!" gentog han, og der var virkelig Ømhed i hans Røst — „Cecilie! Du har set, hvortil det fører at vække min Vrede. Men nu er den forbi, og jeg vil kun dit Vel. Det beror alene paa dig, og du er ikke længer Fange, men Herskerinde! Skarer af Svende og Piger skal staa rede til at adlyde dit mindste Vink. Alt, hvad dit Hjerte begærer, skal blive dit; var det end og en Dronningkrone, jeg skulde bringe dig den eller lade mit Liv! — Endnu er du hensunken i din Sorg; men overvej alligevel mine Ord; thi jeg kan have Taalmodighed til en Tid; men en Dag vil den være til Ende, og denne Dag vil ikke blive lykkelig enten for dig eller dit Barn."

„Mit Barn!" raabte Kvinden, der kun syntes at have haft Øre for dette Ord. „Mit Barn! Min Eline! Ak! Hun omkom jo i Ilden og Blodet, og hendes Blod raaber ogsaa til Himlen og nedkalder Forbandelser over Mordbrænderen!"

„Du tager fejl! Dit Barn lever og er dig nær," sagde Greven.

„Hvor?" raabte hun og for halvt over Ende; men sank derpaa mat tilbage, idet hun dæmpet tilføjede: „Ak nej, han lyver!"

Men nu var der fuld Bevidsthed i hendes Øjne, en svag Rødme farvede hendes Kinder; thi selv en halvdød Moder kan Tanken om Barnet kalde til Liv og Bevidsthed. Peder Ebersten vilde forfølge sin formentlige Sejr over hendes dybe Sorg og sagde:

„Jeg taler Sandhed, og vil du være rimelig, skal du faa din Datter at se."

Med disse Ord gik han hen til Lugen og tiltalte en af Mandskabet, et Øjeblik efter kom Eskild med den lille Pige og lagde hende i Moderens Arme.

„Eline!" sagde hun, idet hendes Øjne lyste af Vanviddets Ild, men derhos af en grænseløs Moderømhed — „Eline! ja, du er mit eget, mit søde Barn!" Og hun talte med den spæde lille, som om det kunde forstaa hende, og Greven sad og saa til med en skummel og fortærende Glød i det mørke Blik, og Eskild, som Herren havde glemt at jage ud af Kahytten, trykkede sig ind i en Krog og bed sine Læber til Blods og saa til og lyttede.

„Du har altsaa overlevet Blodnatten, min Eline! som din stakkels Moder! Men ak! Det havde vist været bedre, om han havde myrdet dig, saa du nu var en Engel i Himlen hos Jesusbarnet og hans velsignede Moder og alle Helgene. Hvorfor mon han ikke myrdede dig med din Fader og Moder? Thi myrde dig vil han alligevel, den onde Greve, eller ogsaa vil han lade dig leve for at pine dig, pine dig i lange Aar, ligesom han vilde pine mig, hvis han havde Magt, som han har Vilje i sit sorte Hjerte. Ak, Eline!

Men du skal ikke være bange, Eline!" sagde hun efter et Minuts Tavshed; „thi jeg narrer ham og gaar bort, gaar hen, hvor han ikke kan forfølge mig. Jeg skimter Porten, og den staar paa Klem. Naar jeg nu snart kommer derind, kommer ind i Guds Himmel, tager jeg din Fader ved Haanden og gaar til vor kære hellige Frue. Hun er ogsaa Moder, og hendes velsignede Søn kan ikke nægte hende, hvad hun beder om. Og hvad tror du da, jeg vil bede af hende? For dig, mit søde Barn, vil jeg bede, at du maa blive frelst fra den onde Greve, og faar jeg da Løfte om det, da ve ham, hvis han gør dig ondt!" — „Jeg ved" sagde hun — og her blev hendes Røst svag og lød dæmpet og hemmelighedsfuldt. „Jeg ved, der vil komme en Gengældelsesdag over ham, saa skal han komme til at græde saa mange Taarer, at de kan aftvætte det Blod, han udøste, og slukke den Ild, han optændte i vort lykkelige Hjem, og den Dag, han myrder dig eller begynder at pine dig, som jeg ved, han vil det, da er han moden til Gengældelsen, og da er dens Time kommen, og da — da Eline! — Eline! — O, Jesus Marie!"

Den unge Kone sukkede, sank tilbage og var et Lig med et levende Barn saa fastknuget i sine Arme, at man havde Møje med at løsgøre det.

Greven sad maalløs og forfærdet og stirrede hen for sig. Eskild sneg sig frem af Krogen, tog Barnet og forsvandt med det, uden at hans Herre syntes at have set ham, men endnu da han vilde gaa ud af Kahytten, saa han Greven gentage hin Haandbevægelse, som den døende Kvinde havde gjort, som var nu Tiden til ham at gøre et forgæves Forsøg paa at bortstøde et uudholdeligt Syn.

Skibet fortsatte sin langsomme Fart op ad Aaen, medens Solen gled længere om mod Vest og dukkede sig bag Skovbakkerne paa Aaens venstre Bred, Aftenklokken ringede i de nære Kirker, Maanen steg blodrød op i Østen og spejlede sig i den letkrusede Strøm. Men Eskild blev siddende i Rummet hos Barnet, hensunken i mørk Grublen; Greven sad tavs hos Liget og betragtede det med ufravendte Øjne, idet han idelig paa ny gjorde hin bortstødende Haandbevægelse. Ovenover lød Stagekarlenes faste Fjed langs Rælingen, rundt omkring skvulpede Vandet mod Skibets Sider, men han hørte det ikke, han sad, som var hans Aand bortfaren med hendes. Først da han fornam Forstavnens Stød mod Landjorden og kunde vide, at han var hjemme, tog han sig sammen og gik op paa Dækket. Her kaldte han sine Mænd til sig og lovede den af dem Døden, der med et Ord omtalte denne Rejses Maal og Bedrifter. Svendene vidste, at deres Herre var en ordholden Mand, naar han lovede noget ondt; de frygtede ham og tav.

Den døde Kvinde blev jordet i al Stilhed; og Barnet, det eneste synlige Minde om Toget og om Misgerningen, overgaves til Borgens kvindelige Tyende, medens dog Eskild følte en særegen Tiltrækning til det, hvilket med Tiden blev gensidigt. Den lille Eline fik paa Tange sin Opdragelse; men en forunderlig Opdragelse var det;

thi Greven kunde ikke lide hende, og var dog overordentlig ængstelig for, at hun skulde blive borte eller komme til Skade. Hun var derved en næsten uudholdelig Byrde for Tyendet, og dette lod sin Uvilje derfor gaa ud over hende. Grevens Sønner, der snart voksede op og tidligt fik Indsigt i, at meget Gods var værd at have, frygtede for, at hun engang skulde gaa i Arv med dem, og hadede hende derfor; den eneste, der paa en ofte raa Maade viste hende Hengivenhed, var Eskild, og under alle disse stridige Forhold voksede Barnet op som en smuk Ukrudtsplante, uden at lære Tugt og gode Sæder eller noget, der i Tiden kunde komme hende til Nytte. Efterhaanden omkom paa paa Grevens forskellige Hærtog alle hine Mænd, han havde haft med paa Mordbrandstoget, og det saa ud, som han med Vilje udsatte og opofrede just disse Folk. Alene Eskild blev tilbage, han havde som et fortryllet Liv i sig, saa han altid gik uskadt ud af Faren, og endelig syntes Greven at fatte Godhed for ham paa Grund af hans Omhyggelighed for den lille Pige; han var snart den eneste, der foruden Herren selv vidste, hvor Nissen, Troldungen, Vildkatten var kommen fra, og at det var en Art Samvittighedsnag en ubestemt Frygt for hin forudsagte Gengældelsesstund, som voldte, at dette Barn fik Føde og Ly paa Borgen. Men af Samvittighedsnag plagedes ogsaa Svenden selv. Hin Rædselsnat og dens nærmeste Følger stod altid lyslevende for ham, og han blev mere menneskeligt i sin Færd. Det onde, han havde gjort, ønskede han efter Evne at oprette ved sin Godhed mod den lille Pige. Enhver, som viste hende Velvilje, blev hans Ven, derfor blev Offe Bjørn det, og i Baggrunden stod det Ønske, engang, naar hun ikke længer behøvede hans Hjælp, at forlade Krigerhaandværket og ved Pilgrimsfart og anden gudelig Idræt at udsone sin Brøde.

Dette fortalte han nu Offe Bjørn, og denne, der af hans Fortælling fik et nyt Indblik i Tangefolkenes Voldsomhed, ønskede saa snart som muligt at bringe sin Søster bort fra dette forfærdelige Sted. Medens han endnu var svag af sit Saar, gjordes der Anstalter til at bryde op fra Monbjerg, og da Eskild havde faaet en Vogn til den saarede, kørte de Nord paa og standsede efter et Par Dages Kørsel i nogen Afstand fra Tange. Støttet af Svende, gik Offe Bjørn nu til Fods ind igennem Skoven for at faa fat paa et Menneske, der kunde bringe et Budskab til Inger Bjørn.

Paa Tange sad Peder Eberstén i en stor Lænestol. Han var nu bleven aldeles hvidhaaret, men det haarde og grusomme Præg i hans Ansigt var ikke blevet forandret; dertil kom endnu en Uro i hans Væsen, som forraadte sig i, at han ideligt kastede Øjnene hid og did, somme Tider lukkede dem og da udstrakte Haanden, som om der var noget, han vilde skyde af Vejen. Denne Urolighed, som for Resten ikke var ny hos ham, var tiltagen i høj Grad siden Elines Flugt. Der syntes at bæres ham en Ulykke for, han havde fordoblet de altid udstillede Vagtposter, udsendte hyppigt Udridere, og det uagtet det nu var anderledes roligt i Landet end i Grev Gerts Tid. Sønnerne var saa vante til deres Faders Væsen, at de ikke brød sig derom, men Inger skottede nu og da ængsteligt hen til ham. Hun sad og legede Brætspil med Grev Anders, medens Grev Albert stod hos og lagde nøje Mærke til enhver Bevægelse, ethvert Blik, der hos det legende Par lod sig til Syne. Imidlertid smaabrummede den gamle over Sønnernes Orkesløshed og Svendenes Dagdriverliv, uden at nogen syntes at høre efter det.

Brødrenes Kamp.

„Unge Mænd er dog rent bandsatte nu om Stunder!“ udbrød han endelig højt. „Ligner det noget for saadanne Karle at sidde og staa her Dag ud og Dag ind og ikke bestille andet end lege Tavlbord med Jomfruer! Skal Husholdersken maaske bringe eder et Par Sporer i et tomt Fad til Middagsmaaltid, eller haaber I, at forinden skal en Fjende af Naade og Barmhjertighed rive Huset ned over eders Hoved? At I skulde opsøge Fjenden, før han opsøger eder, er naturligvis ikke til at tænke paa.“

„Ih nu! Man maa hvile ud engang imellem! Vi ligger dog ellers ikke paa den lade Side,“ sagde Anders formildende.

„Troldene tager saadan Hvile!“ brummede Grev Peder. „I mine unge Dage forstod man at hvile ud paa anden Maade. Naar man havde besejret alle sine Fjender, saa man ikke havde flere at kæmpe imod, slog man sig dog ikke til Dovenskab, thi saa drog man paa Jagt fra den tidlige Morgenstund indtil Solsæt, og derefter rørte man Bægrene, saa det havde Skik. Nu er det anderledes! Ungersvende løber som Harer, naar de har Strid med Mænd; men er Lykken dem engang saa god, at de overvinder en Træl eller Kvinde og fører dem hjem som Fange, saa skal de i lange Maaneder saa godt som holde Sengen for at hvile de dovne Lemmer. Til Jagten gider man ikke engang rørt sig, og hvis Ulvene ikke var til, opaad Hjortene al Markens Sæd, saa at Jomfrusvendene enten maatte lære Skræddersyning for ikke at sulte ihjel, eller de maatte gaa til Skovs og bide Agern med Svinene. Fanden tage saadanne Sæder.“

„Den gamle bliver gnaven ret nu,“ sagde Anders til sin Broder og saa op fra Brætspillet. „Gaar du med paa Jagt?“

„Aa ja,“ svarede Albert gabende og strækkende sig.

Anders rejste sig op og gik, Broderen fulgte. Fra Døren kastede de begge et Blik hen til Pigen, der endnu stedse sad ved Tavlbordet og saa hen for sig. Døren lukkedes, og snart saas Brødrene hver med sin Bue paa Skulderen at slentre ud over Vindebroen. De talte ikke sammen, men som om ingen Aftale behøvedes fulgtes de ad og slog ind paa en lidet befærdet Sti, der førte mod Sydvest op i Skoven.

Der strakte sig en dyb, snæver og skummel Skovdal, der efter denne Dags Begivenheder endnu hedder Grevensdal, skønt den nu er lysere og venligere og ikke i sin hele Udstrækning skovbegroet. Men da var dens bratte Sider beklædte med næsten uigennemtrængelige Tykninger af Slaaen- og Kristtorn, Enebær og El. Birke og Bæveresp løftede deres ranke Stammer og runde Kroner højt over Underskoven, og Himlens Lys var næsten helt udelukket fra Dalens sumpige og svampede Jordbund. Ad denne Dal gik Broderparret op, og pludseligt brød Albert den lange Tavshed, idet han sagde:

„Det var vel rigtigst, at det blev afgjort?“

„Hvilket?“ spurgte Broderen og syntes at vaagne som af en Drøm.

„Hvilket?“ gentog den anden. „Som om du ikke vidste det! Som om vore Tanker ikke gik samme Vej! Nu da: Hvorledes vi skal dele vor Fædrearv, naar den gamle ikke længer gider have med sit Gods at gøre.“

„Ih nu! Det trænger vel ikke til saa snarlig Afgørelse.“

„Det mener jeg dog.“

„Ja, saa kan du jo sige, hvad du tænker derom."

„Jeg mener da, at jeg vil beholde Tange med dets tilliggende, saa kan du faa Rejstrup."

„Rejstrup tilhører jo ikke os."

„Nej, men mig kommer det til at tilhøre, thi jeg gifter mig med Inger Bjørn."

„Saa det gør du. Men det er dog vel ikke saa afgjort. Hendes Broder kunde maaske have noget derimod."

„Saa skal jeg skolde ham som en Gris," svor Albert, „og det skal jeg gøre ved enhver, der prøver at berøve mig hende."

godmodigt og standsede. „Du tager fejl, om du mener, du saa let vinder liden Ingers Elskov. Hun er tværtimod inderlig ked af dit Overhæng; thi i Løndom har hun lovet mig sin Tro, og vi venter kun paa, at Offe skal komme tilbage og blive venligt og vel forligt med vor Fader, saa skal hun aabenlyst være min Fæstemø."

„Død og Helvede! Min Fader har dog Ret. Det Jomfrukæleri sømmer sig ilde for en Mand. Har du doblet dig hendes Kærlighed til med Brikker og Tærninger, medens jeg gik og skammede mig over dig og halvvejs over mig selv med, saa er du mere drengeagtig, end jeg troede det muligt, og

at du fra denne Time vil sky Inger Bjørn som Pesten og den visse Død. Aflæg dette Løfte, Dreng! eller træk fra Læderet i dette Øjeblik!"

„Broder! Husk dog paa —". Men Alberts Sværd var alt draget, og han trængte ind paa den besindige Anders, hvis Blod nu ogsaa kom i Kog. Ogsaa hans Værge for af Skeden, i Begyndelsen til Selvforsvar, men alt som Klingerne krydsedes, og Gnister fløj fra Staalet og fra de forbitrede Øjne, glemte han, hvem han havde for sig. Hans Blod flød allerede, og nu kæmpede han ikke blot for Livet, men for Sejren.

„Til Hjælp! De myrder hinanden!" lød det

Tigeren og dens Amme.

„Berøve dig hende? Som om du havde nogen Rettighed over hende!"

„Nu, om saa var! Hvad vilde du vel da indvende? — For Resten kan jeg fortælle dig, at har jeg ingen Rettighed over hende endnu, saa vil og skal jeg have. Hun skal være min Kone, og det vilde hun heller end gerne, naar du ikke altid var i Vejen og snurrede om hende som en Spyflue om en Tjærekande. Se, derfor vil jeg have, at du skal forlade Tange og tage Bo paa Rejstrup, eller hvor i Helvedes Navn du for Resten vil."

„Lad dig dog sige, Broder!" sagde Anders

hun er ikke værd at vinde. Det er dog et sandt Ord, at en Mand skal kun eje, hvad han har vundet med Sværd."

„Jeg ved dog ikke! Det vilde dog tage sig underligt ud at stille sig foran Inger Bjørn med et draget Sværd i Hænde og sige som saa: Jeg vil slaas med dig paa Liv og Død, indtil du fatter Elskov til mig!"

„Vilde det!" raabte Grev Albert. „Maaske! Men foran dig vil jeg stille mig med blanke Vaaben og sige: Jeg vil slaas med dig paa Liv og Død, indtil du lover mig med Haand og Mund,

inde fra Tykningen med Offe Bjørns Røst. Just der i Nærheden havde han og Eskild lagt sig paa Lur hver for sig for at afvente et bekvemt Budskab. Den højrøstede Tale og det paafølgende Vaabengny bragte Offe til snigende at nærme sig de kæmpende, og da han saa, det var begge Brødrene, udstødte han dette Raab efter Eskild, medens han selv styrtede sig frem og kastede sig imellem de stridende, just som Albert sank dødelig saaret til Jorden.

(Fortsættes.)

Gedeavlen og dens Venner.

Der melder sig nu til Dags saa mange Sager, som gør Krav paa Almenhedens Opmærksomhed, og særlig har Feltraabet: „For Smaamandens Vel" faaet god Kurs. Fra alle Sider vil man gavne og glæde Smaamanden, og det er jo meget prisværdigt, naar det blot bliver til andet end Ord. Nægtes kan det dog ikke, at der særlig i de senere Aar er taget ret godt fat; var der blot begyndt lidt tidligere, havde det været nok saa godt.

Blandt de Sager, som i de senere Aar har tilført Smaamanden en virkelig Fordel, skal der her nævnes Gedesagen.

Man ved, hvor vigtigt det er for en Familie at have Mælk i Huset, ikke mindst i de Huse, hvor der er Børn, og den Rigdom er der jo nok af i Arbejderhjemmene. Imidlertid har den stærke Udbredelse af Andels- og Fællesmælkerier gjort det trangere og trangere for Arbejderen, at erholde denne nærende og styrkende Drik til Familien. Der maatte derfor hos Arbejderen opstaa et Ønske om at blive hjulpet ad anden Vej, og bedst var det jo for ham, naar han til en vis Grad kunde hjælpe sig selv. Saa kom Tanken om at holde et lille Malkedyr, og hvilken bedre „Arbejderko" kunde man da faa end netop Geden.

Dennes Malkeevne er ikke ringe (c. 900 Pd. aarlig), og fed og velsmagende er Mælken, ja, tilmed overordentlig sund, og særlig overfor den nu saa frygtede Tuberkelsyge, synes Mælken af Geden, som menes at være omtrent uimodtagelig for denne Sygdom, at yde et betryggende Næringsmiddel. Til en Ged vil der let kunne skaffes lidt Føde; thi den er saa at sige altædende. Affald fra Køkkenet, en Grøftevold at græsse paa, nogle Vejrabatter til Høslæt, lidt Rodfrugter i Haven maa selv Insidderen kunne skaffe til sin Ged. Ja, mangen Landmand vil sige Tak til, om hans Arbejdere ville skære skadelige frøspirende Ukrudtsplanter og Græs af Grøftekanterne til Geden. Flere Sogneraad vil med Glæde give Gedeholderne Vejgræsset til Fordeling, saaledes har da Sogneraadet i Stevns gjort.

Men hvorledes faar Arbejderne Geder og da navnlig gode Geder, samt hvorledes sikres han mod Tab, naar Geden bliver syg og mulig dør?

Her var der en Opgave at løse. Dette saa en for Smaamandens Vel virksom Mand, selv en Smaamand, Gartner A. P. Larsen paa Billesborg ved Køge. En Nabo, en fattig Mand, mistede sin Ged og havde ikke Raad til at købe sig en ny. Dette gav Stødet, og nu begyndte Larsen med den ham egne Iherdighed, at arbejde paa Oprettelsen af en Assuranceforening for Geder, hvilken Forening tillige skulde have den Opgave, at virke til Forædling af Gedeavlen. Saaledes stiftedes den første Gedeavlerforening i Landet „Vallø Stifts Gedeavlerforening" den 7de Januar 1883; den begyndte med det beskedne Tal: 13 Medlemmer med 25 Geder; nu tæller den 160 Medlemmer med over 200 Geder. Oprettelsen af denne Forening gav Stødet til flere lignende Foreningers Oprettelse. Saaledes stiftede Forfatteren af disse Linier sammen med Gartner Hedager, Storeheddinge, netop 2-Aarsdagen efter, den 7de Januar 1885, „Stevns Herreds Gedeavlerforening", som nu tæller 100 Medlemmer med 150 Geder. Det var Larsens Eksempel og Virksomhed, der opildnede os til at tage Sagen op paa vor Egn.

Gartner A. P. Larsen.

Forædlingen af Gederne søgtes i Begyndelsen opnaaet ved Indførsel af fremmede Geder. I Aaret 1884 drog Larsen op til Norge og hentede derfra 111 Geder herned; det var en interessant, men uhyre besværlig Tur, inden han fik samlet den store Flok af disse livlige Dyr og velbeholden fik dem til København. I 1885 satte „Stevns Gedeavlerforening" sig i Spidsen for et Indkøb af tyske Geder, og Redaktør Oehlerich foretog som Foreningens Kommissionær et Indkøb af c. 40 Geder i Goszlar i Harzen. Det da bestaaende Forbud mod Indførsel af Kreaturer fra Tyskland lagde denne Transport ikke faa Hindringer i Vejen. Man er imidlertid ved Sammenligning kommet til det Resultat, at den hjemmevante danske Ged er bedre eller i alt Fald lige saa god som de udenlandske Racer, og nu arbejdes der paa at forbedre disse, hvortil Gedeskuer og Udstationering af gode Bukke bidrager, og i denne Retning er Larsen særlig virksom. „Vallø Stifts Gedeavlerforening" hædrede da ogsaa Larsen ved for 2 Aar siden paa et Gedeskue at overrække ham et Sølvbæger med Tak for hans Virksomhed — det var Smaamændenes Gave til deres trofaste Ven og Talsmand. Selvfølgelig har en saa god Sag som Gedeavlen haft gode Støtter i Egnens Godsejere og bedre stillede Mænd; her skal for de nævnte to Foreningers Vedkommende nævnes Vallø Stift, Lehnsgreve Moltke-Bregentved, Kammerherre Scavenius, Gjorslev o. fl. Til Indkøbet i Tyskland ydede Indenrigsministeriet Tilskud. Der er saaledes ogsaa paa dette Omraade blevet ydet Medhjælp til Selvhjælp, som det ogsaa rettelig bør være. Gartner Larsen er selvskreven Dommer ved de Gedeskuer, som afholdes sammen med „de samvirkende Landboforeningers Dyrskuer," i Præstø Amt, og man skal vanskelig kunne finde en kyndigere Mand paa dette Omraade, end han er. Hans uegennyttige, opofrende Virksomhed for Gedesagen i Forening med hans Virksomhed for Frugtavlen og Biavlen har gjort Larsen afholdt i vide Kredse. I „Husmandsbladet" har Larsen skrevet en Række Artikler om Gedeavlen.

Da nu Hr. Cand. Duurloo af Interesse for Gedeavlens Fremme i Landet havde skrevet en Bog om dette Emne til Oplysning og Gavn for Smaakaarsfolk, kunde han derfor ikke henvende sig til nogen heldigere end til Hr. Larsen som Medarbejder. Den af Hr. Duurloo dygtigt skrevne

En Malkeged.

En Buk.

Bog fik ved dette Samarbejde sit rette praktiske Præg. **„Om Gedehold i Danmark“** af B. A. Duurloo og A. P. Larsen (N. C. Roms Forlagsforretning, Pris 60 Øre) vil derfor sikkert blive en god Vejleder for mange.

Enhver, der har denne Sag kær, bør anskaffe sig denne lille fortrinlige Bog, og særlig henledes Landboforeningers og Arbejdsgiveres Opmærksomhed paa, hvor heldigt det vilde være at give Arbejderne denne. Den vil give Gedeholderne flere praktiske Vink, og den vil give de Arbejdere, der endnu ikke holder Ged, et kraftigt Stød til at gøre et Forsøg med Geden. Og har man først forsøgt at have dette lille Malkedyr, saa slipper man det ikke; det bliver som et Medlem af Familien, forkælet baade af Moder og Børnene.

Carl Henrichsen.

Hosstaaende to Gedebilleder fra Bogen „Om Gedehold i Danmark“, er efter Fotografier af en fortrinlig Malkeged og en Buk af dansk Race fra Valløegnen.

Et Kongerige for en Dumhed.

Kalifen Hani var en højst besynderlig Herre. Intet skaffede ham større Morskab, end naar han engang imellem kunde holde sine kære tro Undersaatter saa smaat for Nar.

En Dag lod han kundgøre, at han vilde gifte sit eneste Barn, Prinsesse Zuleima, bort, og at der, hvad Reglerne angik, ikke vilde blive taget nogen som helst Persons Anseelse.

Men de fleste af Undersaatterne kendte deres Kalif for godt til at gaa paa Limpinden, og der meldte sig kun fire: een gammel og tre unge.

Først kom Turen til den gamle. Han blev ført ind i Paladsets store Sal, hvor allerede Kalifen og hans Datter, alle de gamle Raader og Hoffolkene var forsamlede. Under højtidsfuld Tavshed beskuede den øverste Raadsherre en Tid lang den ærværdige Bejler, der var kendt over det ganske Østerland som den „vise Selim“; derpaa rejste han sig og oplæste med alvorlig Holdning, men med et lidt spydigt Træk om Mundvigene, Kalifens Betingelser:

Allerede adskillige Gange var Kalifdøtre blevne hjemførte af Bejlere, som kunde fremsige et eller andet dybsindigt Visdomsord eller forstod at løse den spidsfindigste Gaade; thi Forstand og Klogskab staar i høj Kurs paa Jorden? Dog elsker Allah ikke blot de kloge, men ogsaa de enfoldige, og Kalifen vilde nu efterligne dette ophøjede Eksempel og skænke sin Datter til den Bejler, der i denne høje Forsamlings Nærværelse kunde fremkomme med en rigtig fjollet Ytring, en Ytring, som hele Hoffet var enigt om at erklære for aabenbart Vanvid og topmaalt Dumhed.

Da den vise Selim havde hørt denne Betingelse oplæse, opgav han blussende af Harme sin Bejlen.

Nu kom Turen til de yngre, og de tog sig ikke den krævede Dumhed saa nær. Den første af dem sagde, at det var hans inderligste Ønske at kunne tilbringe hele sit Liv i en øde Sandørk. Men Raaderne og Hoffolkene, som meget godt vidste, at det ikke gik an at tilkende nogen Bejler Præmien for Dumhed, svarede, at langt bedre Mænd end Bejleren, hellige Dervisher og fromme Eneboere, havde levet i Ørken, ja, at endog selve Profeten engang havde dvælet der og haft Samkvem med Gabriel og andre Engle.

Den næste unge Mand sagde, at han holdt Solen for et Græskar og Tranen for et Pattedyr.

Det var da ikke saa forskrækkelig enfoldigt, mente Raaderne. Traner var i hvert Fald Dyr, og Solen havde Græskarrets Form og Farve. Langt dummere vilde det have været, om Bejleren havde taget Solen for et Dyr og Tranen for et Græskar.

Kalifen havde indtil dette Øjeblik fulgt Sagen med et stille Smil og glædede sig allerede forud til den sidste, den yngste af Bejlerne, der nu blev ført ind i Salen. Efter sin Klædning at dømme hørte han hjemme blandt Almuen; men han var en frisk og munter Svend, hvis Skønhed i Tavshed beundredes af alle de tilstedeværende, medens den fremkaldte en livlig Rødme paa Prinsesse Zuleimas Kinder.

Den øverste Raad oplæste Konditionerne. Derpaa vendte Knøsen de kloge, sorte Øjne mod Kalifen og saa dristigt paa ham.

„Det skal altsaa være en rigtig Dumhed?“ spurgte han.

Hani nikkede spydigt og sagde: „Du maa ikke betænke dig ret længe.“

„Aa, til saadan noget behøver jeg slet ingen Betænkningstid,“ svarede den kække Svend. „Hvad jeg har at sige, er ikke andet end dette: Siden mine Drengeaar har jeg været Kameldriver; men aldrig har jeg endnu set en værre Dromedar end — Kalif Hani!“

Efter disse Ord var der et Øjebliks Dødsstilhed i Salen. Hele Hoffet stirrede forstenet paa Taleren, Kalifen greb rasende efter sin krumme Sabel, og Prinsessen blegnede. Men det varede kun et Øjeblik, saa raabte hun glædestraalende:

„Forstaa ham dog rigtigt, kære Fader! Han skulde jo sige en Dumhed, og det, han sagde, er uden Tvivl den allerstørste, og netop derfor ogsaa den allerstørste Kompliment!“

Raaderne og Hoffolkene var en Stund i den dødeligste Forlegenhed; men til sidst maatte de give Prinsessen Ret, og med et halvt gnavent, halvt bifaldende Smil erklærede Kalifen derpaa, at han aldrig havde tænkt, at han skulde være nødt til at høre saadanne Komplimenter af sin Svigersøn paa Forlovelsesdagen.

Han fik Luft!

Paa et Hotel i Tyskland indtraf i Fjor den ikke sjældne Vanskelighed, at man kun havde eet Værelse ledigt, da to forskellige Gæster forlangte Nattely. Da der imidlertid var to Senge i Værelset, blev de to fremmede snart enige om at ligge der. Midt om Natten vaagnede den ene af dem ved at høre den anden under ynkelige Klager snappe efter Vejret.

„Det er Astma,“ stønnede han; „jeg lider tit af saadanne Anfald. De maa endelig skaffe mig frisk Luft! Skynd Dem at lukke et Vindu op!“

Den anden for ud af Sengen; men det var bælgmørkt i Stuen, og han havde ingen Tændstikker.

„For Himlens Skyld, skynd Dem!“ stønnede den syge. „Skaf mig Luft, eller jeg kvæles!“

Den anden famlede omkring i Værelset, idet han strandede snart ved et, snart ved et andet Møbel, og omsider følte han Ruderne. Men Hasper kunde han ikke finde.

„Aa, jeg kvæles!“ skreg den syge. „Slaa Ruderne ud, hvis De ikke kan hjælpe mig paa anden Maade.“

Uden lang Betænkning greb nu hans Sovefælle en Støvle og knuste Ruderne, hvorefter den lidende straks sporede stor Lettelse.

„Tak, tusind Tak! Havde det varet et Øjeblik længer, tror jeg virkelig, jeg var død.“ Og dermed begyndte han at give en udførlig Beretning om sine Lidelser, der allerede i længre Tid havde hjemsøgt ham. Omsider faldt de atter i Søvn og mærkede ingen Ulempe af de aabne Vinduer, da det var en varm Sommernat.

Men da de slog Øjnene op ved højlys Dag, fandt de Vinduerne aldeles uskadte. Havde her været usynlige Glarmestre, eller havde det hele kun været en Drøm? Nej, der laa jo endnu Glasstumperne paa Gulvet, og da de derefter saa sig videre om i Værelset, fik de Opløsningen paa Gaaden: Ruderne i et gammelt Bogskab var fuldstændig knuste. Men fra det Øjeblik af var den astmatiske helbredet.

Tigeren og dens Amme.

(Med Billede.)

Det er en troværdig og ganske ejendommelig Scene af Dyrelivet, der ses fremstillet paa omstaaende Billede. En smuk og kraftig Kongetiger tumler sig i Leg med en lille Hund. Billedet, hvis Original skyldes den tyske Dyremaler L. Beckmann i Düsseldorf, er taget fra den zoologiske Have i Køln. Kongetigeren er i sin Tid som moderløs Unge bleven opammet af den lille Hund, og fra den Tid sluttede de to Dyr sig sammen. Deres ulige Størrelse, Drift, Natur betød intet overfor det Venskab, der engang havde knyttet og stedse befæstede deres Forhold. Det blodtørstige Rovdyr blev som et spagfærdigt Lam overfor den lille Hund, det forhen havde diet, og det faldt aldrig Hunden ind at nære Frygt for sit mægtige Plejebarn, der nu bestandig viste sig som en trofast Legekammerat.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

April.

Medens dette skrives, er der ikke megen Udsigt til tidligt Foraar, saaledes at de for forrige Maaned omtalte Arbejder i Haven vil kunne udføres. Kan dette ikke ske, maa man rolig vente; at saa i aldeles ukvem Jord er Daarskab. De Slags, der blev nævnet i forrige Oversigt, saas først — dels fordi, man skal have tidligt Udbytte, dels fordi Frøet ligger længe i Jorden, førend det spirer. Til Vinterforsyning saas først henimod Slutningen af April: Gulerødder, Rødbeder, Pastinak, Rodpersille o. s. v. I Midten af Maaneden lægger man Ærter til Hovedforsyning. Jeg vil ikke undlade at erindre om 2 Ting: 1) ikke at dække fint Frø med ret meget Jord, 2) at vente med at saa Agurker og Bønner til midt i Maj.

Peberrod plantes med mindst $^1/_2$ Alen lange, tynde Rodstykker; Jorden maa være i god Gødningskraft.

Hvis man vil anlægge ny Aspargesbede, plantes de nu til efter at Jorden, som omtalt i en Artikel herom, er behandlet

i Efteraaret. Ældre Aspargesbede „opsættes“ (paafyldes den i Fjor Sommer nedragede Jord) først, naar Spirerne begynder at vise sig. Den Jordmasse, man fører ind over Planterne, er et Onde, som kun har til Formaal at blege Skuddene, saa at disse bliver tjenlige, men dette Onde maa ikke ydes Planterne, før det lige er nødvendigt af nysnævnte Hensyn; man bør lade Planterne saa længe som muligt nyde godt af Luft og Sol.

Hvis Vejret i Marts ikke har tilladt Plantning af Træer og Buske saa vel som Hækplanter o. l., maa man gøre dette snarest muligt, d. v. s. saa snart Vejret tillader det. Naar Jorden har været frossen i Marts, og det som i Aar tilmed har været meget Graavejr, er der ikke stor Fare for, at Planterne ved Tøbruddet er saa langt paa Vej med at bryde, saa at Plantning maa fraraades.

Til Plantning af Træer og Buske bør Jorden ikke være nygødet, det er ikke heldigt, at Planterødderne kommer i umiddelbar Berørelse med Gødning; derimod kan man godt lige før Plantningen blande Jorden med Kompost.

Som flere Gange omtalt, indstudser man ikke Grenene paa de unge Frugttræer, man planter; man nøjes med at borttage en og anden alt for gunstigt siddende Gren f. Eks. i et Æbeltræ en Gren, der gaar lige op, næsten fortsættende Stammen, den sidder uheldigt og røver for meget fra de egentlige, udadgaaende Hovedgrene. Ribs, Stikkelsbær og Solbær derimod studses noget ind paa Aarsskuddene. Hindbær beskæres ligeledes stærkt.

I Slutningen af Maaneden beskæres Roser, efter at man gradvis har fjernet Dækket.

Hvad det gælder om at iagttage ved Rosenbeskæring,' er praktisk talt dette: 1) Hos svagt voksende Sorter at studse saa meget, at der ikke bliver for mange Skud for Planten at skaffe Næring til 2) hos stærkt voksende Sorter ikke at studse saa meget ind, at der fremkommer faa Skud, der vokser alenlange, ofte uden at blomstre. Saadanne stærkt voksende Sorter maa beholde ret lange Stykker af Aarsskuddene, naar disse da er godt modne; naar Planten nemlig skal give Næring til de fra de mange Knopper frembrydende Skud, vil hvert enkelt Skud blive mere moderat i Væksten og give Blomst. 3) Alt svagt og generende Purreri, der dog ikke vil give Blomst, fjernes.

Ny Roser plantes i Løbet af April Maaned. Højstammede Roser sættes dybere, end de før har staaet; Lave Roser sættes saa dybt, at Okulationsstedet kommer ned i Jorden. Grenene paa nyplantede Roser maa absolut skæres meget stærkt tilbage.

Under Foraarsplantning af Træer og Buske gælder det i særlig Grad om at passe, at Rødderne ikke bliver for tørre, inden de kommer i Jorden.

Idet jeg her omtaler nogle af de vigtigste Arbejder paa Friland, vil jeg benytte Lejligheden til at anbefale „Lommebog for Havevenner“, en lille praktisk Raadgiver i alle Frilandskulturer. Den koster 75 Øre i Bogladerne.

Hvis man har saaet Blomkaal i Drivbed, kan man for at rømme Pladsen, prikle Planterne ud paa et lunt Sted i en Ramme, som dækkes om Natten. I Begyndelsen af Maj kan man under heldige Forhold allerede plante ud paa Pladsen i Haven, naar man dækker hver Plante mod Blæst og Nattekulde med en tom Urtepotte eller et Drænrør.

Blomsterplanter, der er saaede i Drivbed eller i Potter, maa prikles ud hver for sig, lige før de skifter Blade. Til Levkøjplanter maa Jorden være meget sandblandet. Planterne kan enten prikles i et koldt Drivbedvindue eller i en Kasse. I de første Dage skygges, senere giver man Lys og Luft. Levkøjer taaler ikke meget Vand, naar de saaledes staar sammen som smaa Planter, de faar da „sorte Ben“, de bliver raadne i Stængelstykket ved Angreb af en Svamp. (Det samme gælder i øvrigt for Blomkaal og i det hele korsblomstrede Planter).

De fleste har ikke Drivbede, men vil desuagtet gerne have Blomsterflor i Stuerne, og dette kan de, som bekendt, ogsaa meget godt opnaa. Foruden de meget almindelig bekendte og anvendte Pelargonier, Fuchsier, Roser og fl. kan man i første Række have Primula og Cineraria, som jeg i forrige Oversigt erindrede om at saa Frø af. Saa snart Planterne er saa store, at man kan faa fat paa dem og skille dem ad, prikles de i Potter eller Kasser og faar nu og stadig siden ikke fuld Sol. Naar disse Planter som ogsaa Stiklinger af andre Planter efterhaanden bliver saa store, at de maa sættes i hver sin Potte, saa maa denne ikke være urimelig stor. Jorden bliver let sur, og Planten i den bliver gul og sygelig. Man maa først anvende en lille Potte, naar den saa er fyldt med Rødder, kan man tage en ret stor til næste Ompotning.

Knold- og Løgvækster, som har blomstret — Calla, Alpeviolet, Hyacinther o. s. v. —, maa ikke straks efter Afblomstringen helt unddrages Vanding; denne maa først helt ophøre, naar Bladene visner hen.

Naar Foraarssolen rigtig faar Magt, er flere Planter udsatte for Angreb af Bladlus, dette er navnlig Tilfældet med Cineraria, Calceolaria, Marguerite og storblomstrede Pelargonier. Mod dette Onde maa man — som altid — arbejde i Tide.

Planterne maa ikke faa fuld Middagssol i indesluttet Luft, de maa ikke komme til at lide af Tørke, thi derved faar Lusene Overhaand; endelig maa man saa at sige daglig efterse sine Planter og med en Pennefjer afbørste mulig tilstedeværende Dyr.

Med Hensyn til mere specielle Kulturer af Stueplanter vil jeg henvise til Spørgerubrikken og den af mig udgivne Bog „Hjemmets Flora“, Vejledning til Dyrkning af Stueplanter; den koster 1,50 i Bogladerne, endvidere til „Den lille Stuegartner“, Pris 75 Øre (N. C. Roms Forlag.)

* * *

Spørgsmaal og Svar.

Hvilken Slags Gødning er bedst til unge Frugttræer, og til hvilken Tid maa man helst gøde?

En gammel Holder af „Husvennen“.

Dette Spørsmaal maa for at besvares fyldestgørende, deles saaledes, at der paa den ene Side er Tale om Træer, forædlede paa Vildling, paa den anden Side om Dværgtræer.

Træer paa Vildling. For saa vidt der overhovedet er Trang til Gødning af Hensyn til Udvikling af Ved og Blade, altsaa hvis Træerne ikke vokser meget kraftig til, kan man grave Gødning ned i Foraarstiden, saa tidligt som muligt. Staldgødning er baade for Halvstammer og Dværgtræer den bedste, idet den er alsidig.

Vokser Træet meget kraftigt, men ikke vil blomstre, saa er der ingen Grund til at gøde. Bærer det derimod med en kraftig Vækst Frugt, saa er der Anledning til at gøde med fortyndet Aile, efter at Frugten er ansat, og at vedblive hermed en Gang eller to om Ugen til henimod Frugtmodning.

Dværgtræer. Disse bærer jo villigt, og der er mindre Grund til at frygte en for stærk Frodighed end Svaghed paa Grund af for rigelig Frugtansætning, især naar Frugterne ikke tyndes ud, og Træerne ikke beskæres. Man bør derfor hvert Aar gøde Dværgtræer baade med fast Gødning om Foraaret og med flydende som ovenfor nævnt.

„En gammel Holder“ maa jo i øvrigt have læst om Gødningsspørgsmaalet, der tidligere er ret fyldigt behandlet i „Havebrug“ her i Bladet.

Hovedbrud.

Gaade.

Hvad er det, som altid rinder
og dog ingen Ende faar?
Hvad er det, som, skønt det svinder,
atter fødes Aar for Aar?
Som, naar vor Tid forlængst er omme,
og vi hviler i vor Grav,
uforandret end vil komme
lig et Evighedens Hav?
Det har levet alle, alle Dage
og kommer aldrig, svundet bort, tilbage.

M. J.

Udgravningsarbejde.

I dette Vers skal der findes fire Dyrenavne, hvilke?

Skal vi ikke gaa en Tur
udi Skovens Gange;
hist ude Skytten gaar paa Lur;
for Høg og Ræv at fange.

P. J.

Rebus.

r O S 1 d s d r r r n 1 e

Opløsninger.

Geografisk Gaade i Nr. 26:

Savannah.
Toledo.
Arendal.
Verviers.
Anholt.
Nibe.
Graadyb.
Ecuador.
Rio de Janeiro.
Stavanger — Holstebro.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 26: Asien — Asie.

Den firkantede Nød i Nr. 26:

Høg
Øre
Ged

Juridisk Raadgiver.

En ung Karl ønsker at ingaa Ægteskab med en Datter af hans ældre Broder; hun er nogle Aar ældre end han, men dog er Aldersforskellen ikke stor. Maa han gifte sig med hende uden Tilladelse, eller skal han have kongelig Bevilling?

H. M.

Der behøves ingen Bevilling.

* * *

Har en Præst Ret til at nægte at vie en Mand, som er født i Tyskland, men har opholdt sig her i Landet i over 15 Aar og i den Tid aldrig har modtaget nogen Understøttelse af det offentlige? Præsten siger, at den ny Fattiglov forbyder ham det.

25.

Naar den paagældende Udlænding ikke har erhvervet Forsørgelsesret i en dansk Kommune, hvilket efter den ny Fattiglovs § 23 kun kan ske, naar han erholder dansk Indfødsret, maa han ikke indgaa Ægteskab her i Landet, med mindre han fremlægger Bevis for, at han med Familie i Tvangstilfælde vil blive modtagen i hans Hjemland, eller godtgør, at Indenrigsministeriet har bevilget Tilladelse til Ægteskabets Indgaaelse.

* * *

1. Kan en Tjenestekarl eller en Gaardmandssøn eller i det hele taget en ung ubosiddende Person blive fri for at betale en Aktie i et Forsamlingshus, naar han har underskrevet den egenhændigt?

2. Hvis han nægter at betale den, hvad kan man da gøre ved ham?

Kr.

Hvis den vedkommende ikke var fuldmyndig (25 Aar), da han underskrev, kan han ikke ad Rettens Vej tvinges til at betale. Hvis han derimod havde opnaaet Fuldmyndighedsalderen, vil Beløbet kunne inddrives ad Rettens sædvanlige Vej.

* * *

Over en Gaards Mark gaar en privat Vej til 3 Parceller, som er udstykkede fra nævnte Gaard. Vejen har i flere Aar været i næsten ufarbar Stand, men Brugerne kan ikke opnaa Enighed om Istandsættelsen. Det bemærkes, at Gaardmanden benytter Vejen som Markvej. Der spørges: Hvorledes skal man forholde sig for at faa Vejen istandsat?

N. J.

Enhver af de til Færdsel paa Vejen berettigede Personer, kan henvende sig med en skriftlig Klage til Sogneraadet, der da i Medfør af Loven af 14. April 1865 om private Vejes Istandsættelse og Vedligeholdelse lader afholde en Aastedsforretning og derefter, saafremt Forlig ikke kan opnaas, afgør ved en Kendelse, hvorledes de ved Vejen forefundne Mangler skal afhjælpes og Byrderne herved fordeles mellem de vedkommende Brugere.

* * *

Dersom jeg, som skal fremstille mig paa Sessionen til Efteraaret, skulde blive tagen til Infanterist, kan jeg da bytte Nummer med en anden Vaabenart, saaledes at jeg kunde blive fri for Militærtjeneste, eller maa jeg kun bytte Nr. med en af den Vaabenart, som jeg selv muligvis kunde blive udtaget til?

P. L.

Paa det fremsatte Spørgsmaal giver Værnepligtslovens § 22 følgende Svar: „Tvende værnepligtige, som i samme Udskrivningskreds er udskrevne for samme Aar, og som efter de dem paa Sessionen givne Vedtegninger er brugbare for samme Vaaben eller Korps, kan indbyrdes bytte Nummer, for saa vidt ingen af dem ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.“

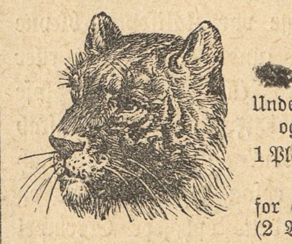

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

[illegible]ng: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Fortællingen „Mølleheksen fra Solskov“ fortsættes i næste Nr.

Indhold: Jørgen Halvmand, Skitse af O. Danholm Nielsen. Sæt blot Stærekassen op, Digt af Rudolf Schmidt, med Billede. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Fortsættes.) Gedeavlen og dens Venner, af C. Henrichsen, med Portræt og to Billeder. Et Kongerige for en Dumhed. Han fik Luft. Tigeren og dens Amme, med Billede. Havebrug. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

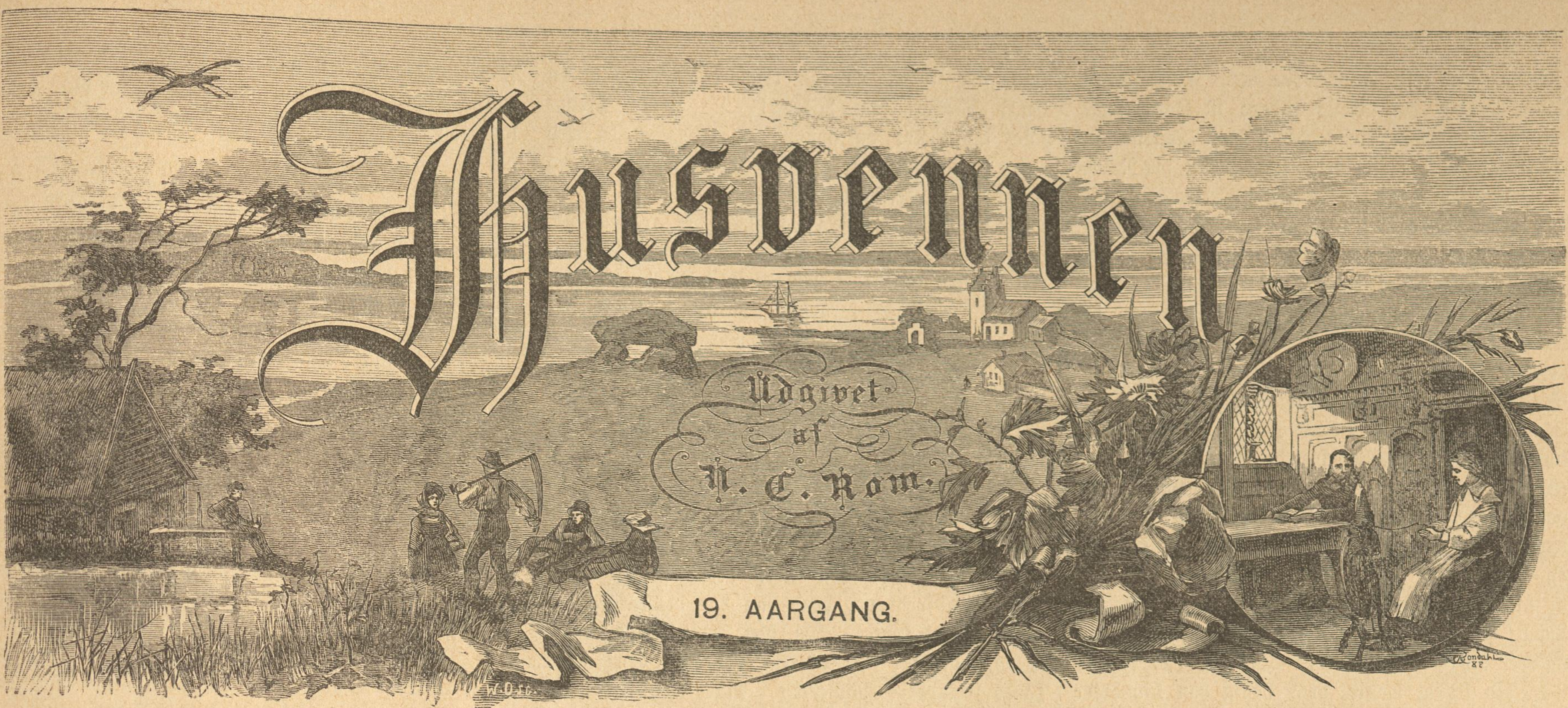

Nr. 28. Søndag den 10. April. 1892.

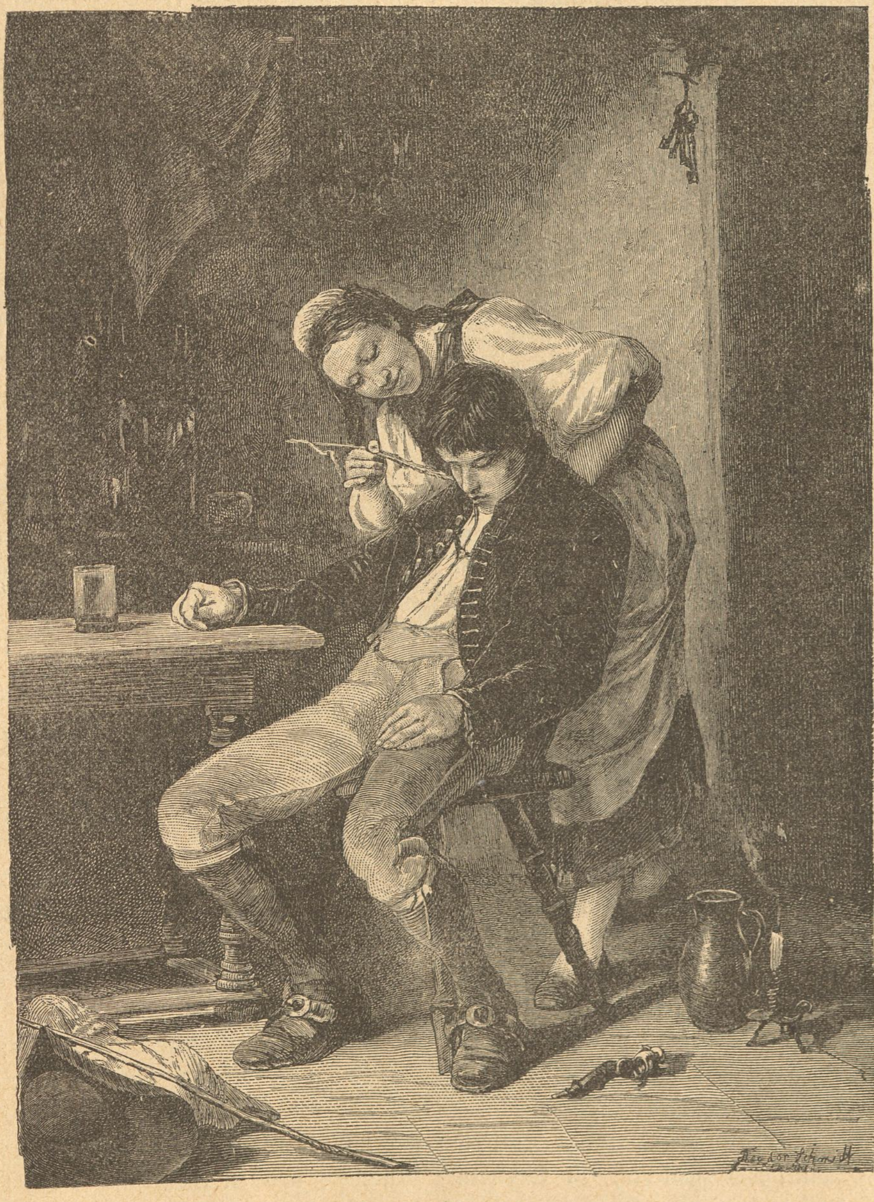

Sorte-Per.

Efter Rejsens Møde den gode Mads
kanske har kigget lidt dybt i sit Glas,
mens Elselil skotter og ler.

Og bedst som han ta'er sig et lille Blund,
sværter hun ham om Næse og Mund,
— saa vaagner han op som Sorte-Per.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

II. Indtil mit femtende Aar.

Af de tre Værelser, der, tilligemed en lille mørk Alkove, udgjorde Lejligheden i Klareboderne, blev det store Trefags-Værelse, „Salen", hvortil der var egen Indgang, lejet ud til Logerende, vil sige: kun til mandlige. I Værelset ved Siden af dette blev Kunderne vist ind, naar de kom for at faa taget Maal. Det var saa stadselig holdt, som mine Forældres Evne tillod det. Her stod foran den Dør, der førte ind til Trefags-Stuen, en Sofa, langs den modsatte Væg et Fyrretræs-Chatol med Skuffer og Klapper af Mahogni-Træ og nedenfor Spejlet mellem de to Vinduer et Bord, sat paa tværs, med et Mahogni-Syskrin paa og en pletteret Lysestage paa hver Side. I Alkoven stod mine Forældres Seng. Det Værelse, hvor Familien opholdt sig, var Værkstedet, et langstrakt, utrolig grimt Rum, af hvis tre Vinduer de to vendte ud mod en Sidefløj i den daværende Frimurer-Loge, hvori ikke en eneste Vinduesaabning fandtes, og det tredje mod Gaarden til den ved Siden af Hjørnehuset liggende Ejendom i Pilestræde. I dette Værelse samt i det tilstødende mørke Hummer levede, spiste og sov den hele Familie. Lære-drengene laa i en Slagbænk i Køkkenet. En af dem, en Bondesøn fra Kløversted i Nærheden af Lyngby, regnede ud, at man i Huset var sytten Timer oppe, hvilket ikke saa lige stemte med hans fra Landet medbragte Vaner. Men om end min Fader i denne Henseende holdt Traditionen fra sine egne Læreaar vedlige, fordi han sagtens mente, at det saa hørte sig til, saa herskede der i det lave Værksted et Liv, en Munterhed, en kæk, frimodig Tone, som i høj Grad lettede den lange Arbejds-tid. Fader fortalte om Bedstefader, om sine Brødre, om sine Lære- og Svendeaar og skildrede med en forunderlig Evne til at gøre alt lyslevende for det indre Syn sjældne og usædvanlige Optrin af

Historien, om hvilke han havde læst. Med Forkærlighed vendte han idelig tilbage til Fortællingen om en Urtekræmmerdreng, der i hans Læretid var bleven sat fast, beskyldt for i længere Tid om Natten at have stjaalet Penge af sin Principals Skuffe. Da han haardnakket paastod at være uskyldig, maatte han, efter Datidens Lovgivning, gaa „Stokhusretten" igennem. Tre Dage i Træk fik han, under stadige Formaninger om at bekende, langsomt tildelt 27 Slag med en Kat, hvis ni Strænge alle var forsynede med tre af Seglgarn overspundne Blykugler, der for hvert Slag borede sig ind i hans Hud. End ikke denne forfærdelige Mishandling formaaede at aftvinge ham en Bekendelse; han blev da frigiven af Mangel paa Bevis, men døde af Blodspytning kort Tid efter. Samme Dag, han blev jordfæstet kom det op, at det var Urtekræmmerens Hustru, der, for at stikke Penge til en Galan, hver Nat havde bestjaalet sin Mand, og det unge Menneske laa med uplettet Rygte i sin Grav. Det var paa Faders Tonefald let at mærke, hvor højlig han beundrede ham, og gennem hele min Barndom hørte den ærekære Yngling til mine udkaarne Helte, og gør det for den Sags Skyld endnu.

Til Afveksling lod Fader ogsaa undertiden leje Bøger, ved hvilken Lejlighed en Medalje i et Etui af rødt Saffian, som var skænket min Broder i Konfirmationsgave, altid blev sat i Pant. De to Rigsdaler, der i Mangel af en Værdigenstand skulde stilles i Sikkerhed, havde vort fattige Hus næsten aldrig tilovers. Om Eftermiddagen og om Aftenen blev der da læst højt — historiske Skildringer, Ingemanns Romaner, Brosbølls jydske Fortællinger, samt en Del gamle oversatte Romaner, Fader som Svend havde læst og ønskede at forny Bekendtskabet med. For Skildringer af Samtidens Liv, egenlige Noveller, havde Fader kun ringe Sans. Hvad der skulde vække hans Interesse, maatte bringe Billeder fra en fjern, over de daglige Omgivelser ophøjet Verden, med hvilken han paa ubestemt Maade følte sig i Slægt. Uagtet han selv mellem Aar og Dag i huslige Anledninger skrev mangt et kvikt Vers, var det en ren Undtagelse, at han lod egenlige Digterværker hente. Dog mindes jeg tydelig, at han fra gammel Tid kunde lange Stykker af „Frederiksberg Digtet" af Oehlenschläger udenad. Indledningsdigtet:

„Hulde Skov, o stille Have
med dit Bladehang,
dig, min Barndoms bedste Gave,
skylder jeg en Sang!"

hørte jeg for første Gang fra min Faders Læber paa en Tid, da jeg selv ikke ganske kunde tale rent, og efterplaprede det af bedste Evne.

Den Omstændighed, at min Fader stod i Ry som Tusindkunstner, der vidste Raad for alt, bragte ogsaa paa mange Maader Liv og Lys ind i den trange Værksteds-Tilværelse. Der forløb ikke ret mange Dage ad Gangen, uden at Husets Beboere søgte hans Hjælp, tidt i de besynderligste Anledninger. Han kunde med sine Hænder gøre saa omtrent alt. For at faa et Par Læster, der ganske var efter hans Hoved, anvendte han engang en hel Dag paa med sin Skomagerkniv at skære dem ud af to Stykker Bøgebrænde og lod saa Læstekæreren kalde, for at han kunde tage dem i Øjesyn. Manden fandt, at det var dygtigt og godt Arbejde, men føjede i Datidens frimodige Sprog til, at naar Mester vilde bilde ham ind, at han selv havde skaaret dem med en Kniv, saa var det, rent ud sagt, Løgn: Med en Skomagerkniv skar ingen en saa velgjort Læst ud af en haard Træsort som Risbøg! Da de to Drenge faldt ind i Kor og højlydt erklærede, at de med egne Øjne havde set Læsterne blive skaarne, drev Manden af yderlig beskæmmet.

Om hin bondefødte Lærling, der regnede ud, hvormange Timer han maatte være paa Benene, skal jeg her anføre et Par Træk, der vil give Eksempler paa, hvor forskellig hin barnlige Tid var fra den nuværende. En Sommeraften blev han sendt afsted for hos en Spækhøker paa Hjørnet af Hausergade og Aabenraa at hente Flæsk til Ærter. Da han i Skumringen kom tilbage, og min Moder aabnede Papiret, udtømte hun sig i Forundring over det fede Flæsk, hvori ikke den mindste Stribe magert var at opdage. Med den fuldkomneste Ro svarede Mennesket: „Nej, Madam, det er Schweizer-Ost!" Paa Vejen fra Klareboderne til Aabenraa havde han svedt ud, hvad han var bleven sendt i Byen for at købe. Da han kom tilbage anden Gang, viste det sig, at han med ny Glemsomhed havde forlangt — Rullepølse. Atter blev han sendt afsted og bragte nu endelig det attraaede Flæsk, men var saa lidt trykket af Situationen, at han med en vis Forundring fortalte, hvorlunde Spækhøkeren havde lovet ham Prygl, hvis han kom igen for fjerde Gang. Min Fader overholdt ubrødelig det Løfte, han havde gjort hin Vinternat, da han selv blev mishandlet af sin raa Læremester. Fyren fik ingen Hug, som maaske i dette Tilfælde havde været paa deres Plads. Han blev skammet dygtig ud, hvorpaa den hele Historie, af hvilken Husets Bekendte længe havde godt, fordunstede i Kommers og Lystighed. Og paa samme Vis gik det, da det nogen Tid efter opdagedes, at den samme Læredreng, naar han om Aftenen i Køkkenet, efter at mine Forældre var gaaede til Sengs, børstede Fodtøj til næste Morgen, tog Lejligheden i Agt til sagte at aabne Spisekammerdøren, hvor til Nøglen altid sad i, og gjorde sig til gode paa en Maade, der røbede en højst besynderlig gastronomisk Fantasi. Han skar sig nemlig Skiver af Steg eller kogt Kød, smurte Smør paa og belagde dem saa med Ost, ovenpaa hvilken han drysssede Puddersukker. Huset genlød af en homerisk Latter, da Opdagelsen omsider blev gjort, og jeg tror, at denne Fremgangsmaade gjorde en ikke ringe Virkning paa Synderen; men i øvrigt var Følgen ingen anden end den, at min Moder herefter altid gik med sin Spisekammer-Nøgle i Lommen.

Ogsaa mod en halvgammel Jomfru Høyer, til hvem Moder i en snæver Vending havde ment, at det i Betragtning af hendes fremrykkede Alder nok gik an at udleje „Salen", anvendte min Fader en ligesaa lemfældig, af drastisk Humor farvet Fremgangsmaade. Jomfruen havde Adgang til Køkkenet, og det opdagedes snart, at hun, naar hun var alene, hvad hun let kunde passe ved at indfinde sig paa den Tid, da Moder gik paa Torvet, rapsede Tørv fra en stor ved Skorstenen staaende Kurv. Fader lod paa en halv Snes Tørv klæbe en lille Seddel, hvorpaa han med sin faste, tydelige Haand prentede det ene Ord: „Stjaalet" — og lod saa en af Læredrengene lægge Tørvene oveni Kurven, naturligvis saaledes, at Sedlerne vendte nedad. Umiddelbart efter Jomfruens næste Besøg i Køkkenet, under hvilket den hele Husstand omhyggelig undgik at forstyrre hende, blev Tørvene eftersete, og af dem, der var forsynede med Sedler, manglede godt og vel de halve. Det blev paalagt Moder, at vise den strengeste Høflighed mod Jomfruen og ikke omtale hin lille Episode med et eneste Ord — en Forskrift, det holdt yderst haardt for hende at efterkomme. Paa sin Side strømmede Fader over af Høflighed og Belevenhed mod den gamle Pige. Men den moralske Tortur blev hende for stærk — hun flyttede, om jeg husker ret, ved Maanedens Udgang.

Aldrig har en Søn beundret og forgudet sin Fader i højere Grad, end jeg i min Opvækst forgudede og beundrede min. Og som han var dengang, mindes jeg ham fremdeles helst. Der var over hans ranke Skikkelse i den lange mørkeblaa Klædes Frakke noget ubeskrivelig fint, og hans Træk: en høj, svagt tilbagegaaende Pande med stærkt udbuede Partier over de livfulde blaa Øjne, en mægtig, fremspringende Ørnenæse, en Mund med stærkt indskaarne Linjer, udtrykkende paa een Gang Lune og Veltalenhed, hørte ustridig til de mærkeligste og interessanteste, jeg i mit Liv nogen Sinde har set. De mindede i visse Maader om Frederik d. Anden af Prøjsen, men tillige, i ubestemt Almindelighed, om Tysklands store Digtere fra den klassiske Tid. Da jeg emgang som Dreng gik forbi et Marskandiser Vindue, hvori fandtes udstillet et i sin Tid meget udbredt lithograferet Mindeblad om Kampen den 2. April 1801, blev jeg aldeles overvældet af Ligheden mellem min Fader og Schrødersee, hvis Billede er det tredjesidste (Nr. 17) i Mindebladets nederste Portrætrække. Dette Indtryk har gennem Aarene bevaret sig, og langt bedre end de Fotografier af ham, jeg er i Besiddelse af, giver hint Billede af en af Danmarks Søhelte en Forestilling om, hvorledes min Fader i sin bedste og kraftigste Alder saa ud.

Hvad mig selv angaar, da er min første levende Erindring fra Lejligheden i Klareboderne den, at jeg paa min Broders Konfirmationsdag, medens mine Forældre var i Kirke med ham, af Faders daværende Læredreng, Johan Hejde, som var sin Mester og hans Familie hengiven med Liv og Sjæl og endnu til langt ind i Syvtierne af og til besøgte os, med stor Grundighed blev vasket, omklædt, pudset og børstet, efter at han forinden havde heldt en utrolig Mængde Haarolie i mit Haar. Da han med megen Anvendelse af Tid og Møje havde faaet mig saa pæn som et pillet Æg, lod Karethen sig snart efter høre i Gaden. Han stillede mig nu op ved Døren og paalagde mig at modtage min Broder med fremrakt Haand og lykønske ham med en Formular, han under Børstningen og Omklædningen omhyggelig havde indøvet med mig. Om Aftenen blev Konfirmations-Gildet fejret i Værkstedet, i hvis Midte tre, fire Borde var stillede sammen paa Rad. Det var dengang ikke Brug at holde Taler; men jeg mindes dog ganske nøje, at en af de indbudne med hævet Røst udtalte sig om det hyggelige i at sidde i en „Vennekrins".

I øvrigt gik det kun sjældent paa, at en „Krins" var samlet i mine Forældres Hus. Paa dette Punkt især kom Modsætningen imellem dem saa tydeligt frem. Højdepunktet af min Moders selskabelige Attraa, var en nøjagtig fastsat Omgang med de jævne Borgerfamilier, vi kendte; sit aldrig opnaaede Ideal iklædte hun bestandig de Ord, at det var saa rart, „naar den ene kom til den anden." Ganske vist mindes jeg ved en enkelt Lejlighed, hos en Madamme i St. Kongensgade, at have set min Fader med Lyst og Iver deltage i en Ringleg, idet han med sin smukke, skolede Stemme kraftig sang den velbekendte, ved bemeldte Leg brugelige Sang med; men han var aldrig at formaa til at indlade sig paa den af Moder saa bitterlig savnede Omgang med andre Borgerfamilier i et bestemt Skifte og hørte bestandig paa Moders Klagemaal med en besynderlig tavs Ironi. Egenlig hjemme i sine jævnliges Kreds følte han sig

aldrig, og uagtet der vistnok af og til kom Gæster til os om Aftenen, saa levede vi mest i en Indgetogenhed, der havde et svagt fornemt Skær over sig. Heraf fik jeg tidlig en meget tydelig Fornemmelse, der vel, uden at jeg vidste det, hang sammen med, at jeg tildelte min Fader en ophøjet Plads over andre dødelige.

Men var Husets Selskabelighed kun ringe, saa var Udflugter og andre Adspredelser aldeles ukendte. Min Fader havde i sine unge Dage nogle enkelte Gange paa det kongelige Theater som Statist medvirket ved Opførelsen af „Hermann von Unna", og fortalte med meget Liv om Ryges og Stages Spil; men at sætte Penge paa en Komedie-Billet faldt ham som gift Mand aldrig ind. Skovture eller blot en af de dengang meget yndede Vandringer med Madkurv til Frederiksberg var ligeledes i mit Fædrehjem aldeles ukendt. Først i en Alder af femten Aar naaede jeg paa egen Haand ud til Charlottenlund. Den eneste Undtagelse fra Husets vedtagne Lov var, at Fader i de første Aar, da Tivoli blev aabnet, i hver Sæson gik med mig derind en Søndag-Eftermiddag. Moder fulgte aldrig med; det havde altid sine store Vanskeligheder, naar hun en enkelt Gang skulde ud. Fra den tidlige Morgen saa hun spejdende op mod Himlen, og for hver Sky, der viste sig, ansaa hun, til min Faders store Munterhed, den paatænkte Udflugt for umuliggjort. Dertil kom, at hun, naar hun ikke netop i den tidlige Formiddag gik paa Torvet, ikke kunde tænke sig Muligheden af at komme udenfor en Dør, uden i Forvejen at være omklædt fra inderst til yderst, hvortil der gerne medgik det meste af et Par Timer. Som Følge heraf spaserede Fader, naar han ikke netop tog mig med, saa godt som altid alene. Til Gengæld ledsagede jeg altid min Moder, naar hun besøgte en Broderdatter ved Navn Trine Corel, som tjente hos Konsul Garriguez, hvis Sommerbolig var det bekendte Landsted „Norgesminde" paa Strandvejen. Min Kusine stod i stor og velfortjent Yndest hos sit Herskab. Vi blev derfor altid ved disse Besøg af den hele Familie modtagne med megen Venlighed og i et og alt behandlede som Husets Gæster. Naar vi om Aftenen skulde hjem, kom den trofaste Johan Heide os som oftest i Møde ved Svanemøllen og bar mig Resten af Vejen. Med Armene om hans Hals slumrede jeg da gerne blidelig ind, og blev ved Hjemkomsten sovende klædt af og bragt til Køjs. Sammen med Moder besøgte jeg ogsaa paa Hauserpladsen en Veninde af hende, en Madam Cortnum, som var gift med en forhenværende Faktor ved det Berlingske Bogtrykkeri, og da hun i 1843 døde, var jeg ligeledes Moders stadige Ledsager, naar hun gik ud til hendes Grav paa Assistens-Kirkegaard, ved hvilken Lejlighed vi, efter Datidens Skik, siddende ned ved Graven, fortærede den Aftensmad, vi i et Lommetørklæde havde medbragt.

Saa tarvelige de Omgivelser end var, i hvilke jeg voksede op, var jeg i min tidlige Barndom altid glad og veltilfreds og fandt daglig Næring for en tidlig udviklet Videbegærlighed, der med graadig Iver krævede Besked om alt, hvad der faldt inden for dens Rækkevne. Det var maaske netop denne glubske, ustyrlige Kundskabstørst, der gjorde min Fader betænkelig ved i en altfor tidlig Alder at lade mig komme i Skole. Efter at min Hjerne ved hans mundtlige Fortællinger forlængst var bleven overfyldt med en Mangfoldighed af brogede Forestillinger og spredte historiske Kundskaber, lærte jeg først i en Alder af henved syv Aar at læse. Min første Undervisning fik jeg hos en Hr. og Madam Iversen, der holdt en stor Pigeskole, som dog ogsaa havde en Begyndelsesklasse for Drenge. Iversen var en venlig Mand, hvis milde godlidende Blik jeg endnu tydelig husker; men Skolen var der bestemt ikke meget ved.

Da jeg var omtrent otte Aar gammel, blev jeg sat i Bunkeflods Skole i Slippen, hvor ogsaa min Broder i sin Tid havde faaet sin nødtørftige Oplæring. Undervisningen om Formiddagen blev udelukkende besørget af Sønnen Tyge Bunkeflod, der i den første slesvigske Krig paa Grund af sit udviste Mod blev forfremmet til Kaptajn. En Undtagelse gjorde kun Tegnetimerne, i hvilke vi undervistes af en Hr. Mandra, en godlidende rødnæset lille Mand, hvis stadige kære Tanke det var at gaa ud og „tage Partier", og hvem det, efter hans egne Beretninger, mærkværdig ofte overgik paa en af Broerne at møde Folk, der havde været ude i samme Øjemed, og som alle følte en rent ubegribelig Tilskyndelse til at komme hen og vise ham de Partier, de havde taget. Eftermiddags-Undervisningen besørgedes gennem alle Timerne uden nogen som helst Hjælp af den ældre Bunkeflod, der i Skoletimerne aldrig havde andet end Frakke, Benklæder og en altid skiden Skjorte paa, men som paa Gaden bestandig gik i sort Kjole og med pynteligt hvid Halstørklæde. Udenfor Skolen var han en yderst godmodig Mand, og det var ham en Tilfredsstillelse at indbyde gamle Disciple, han tilfældigvis mødte, til at drikke Rødvin og spise Vandfranskbrød med sig i en Vinkælder paa Hj. af Vognmagergade og Landemærket.

(Fortsættes.)

Oles Foraarsvise.

Nu kommer Søen gyngende
med Isens sidste Flager,
og Lærken stiger syngende,
saa saare som det dager,
og Varmen kommer listende,
og alting bli'r saa bristende
i Solskin og i Væde
af Elskov, af Elskov og af Glæde.

Og, kære, hvad der sovende
har døjet Vintrens Kulde,
det kan vi nu i Skovene
se titte frem af Mulde.
Der skyder alle Løgene,
der bryder alle Bøgene
i Solskin og i Væde
af Elskov, af Elskov og af Glæde.

Derinde flyver Fuglene
i Lysning og i Skygge,
og somme søger Skjulene,
hvor der er godt at bygge.
En liden graa evindelig
bli'r ved at fløjte mindelig
i Solskin og i Væde
om Elskov, om Elskov og om Glæde.

Saa meget maa jeg dølge dig
herude, naar vi mødes;
men vil du bare følge mig
derind, hvor Livet fødes!
Hvor Solglimt falder dryssende,
der kan vi give Kyssene
og baade le og græde
af Elskov, af Elskov og af Glæde.

H. J Greensteen.

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Anders Eberstein kastede sig over sin Broder og søgte med kærlige Ord at at kalde den dræbte til Live; men det var forgæves, han var død efter et Øjeblik, og Offe samt den hurtigt tililende Eskild havde Møje med at rive Anders bort fra Liget. Den endnu levende Broder blødte af flere Saar, og dels paa Grund heraf, dels af overvældende Sjælssmerte sank han afmægtig om. Offe og hans Ledsager lod den døde ligge, løftede den levende, saa godt de kunde, op og bar ham til deres aabenbare Fjendes Borg, uden at tænke paa, at de, hvis Anders døde, inden han fik afgivet sin Forklaring, var i den største Fare.

Men Grev Peder modtog deres Forklaring uden Mistro, ja det lod endogsaa, som han havde ventet noget lignende; thi han sagde blot: „Saa er nu Stunden kommen!" og derefter hensank han i en stum Smerte. Den døde Søn lod han lægge i en Seng, og den saarede i en anden i den modsatte Side af Værelset, og saa vandrede han selv frem og tilbage imellem dem uden en Taare, uden en Klagelyd. Der var megen Blodskyld paa dette graahærdede Hoved, og det vidste baade Offe og Eskild, men alligevel følte de dyb Medlidenhed med saa megen Smerte. Offe gik hen til den gamle og vilde trøste ham, men Hr. Peder stød ham tilbage uden Haardhed, men bestemt. Saa gik han til sin Søster, thi ogsaa hun trængte til Trøst, men var derhos mere vild, mere stundesløs i sin Smerte, og Eskild, der kendte slige Tegn, gav Offe at forstaa, at hun om ikke lige straks, saa dog inden føje Tid vilde være tilgængelig for en Broders Venlighed.

Man fandt det rigtigst at bringe hende bort fra Sørgehuset, og paa Rejstrup tog nu atter hun og Broderen Bolig. Da Eskild fik Lov til at bringe Vildkatten did, forblev han der ogsaa, men, som han selv sagde, kun for en kort Tid, da han nu agtede for Alvor at begynde sin Romerrejse.

Af sin Søster erfarede nu Offe Bjørn efterhaanden, hvor dybt, hvor inderligt og stille hun i de mange Aar havde elsket Anders Eberstein, der ogsaa virkelig til Trods for den Skole, hvori han var opdragen, og uagtet den Ugerning han nu, skønt næsten nødtvungen, havde øvet, besad Egenskaber, der kunde elskes af en ædel Kvinde og gøre hende lykkelig. Offe holdt af sin Søster og priste sin gode Stjerne, der havde ladet ham blive Vidne til Brodermordet, saa han vidste, at den overvejende store Skyld i Ulykken laa hos den dræbte selv. Medens han fordømte sin Tøven, at han ikke var traadt frem af sit Skjul mod sin Fjendes Sønner, medens de ikke var komne videre end til et højrøstet Mundhuggeri, gentog han atter og atter for Inger, hvorledes hvert Ord var faldet, og søgte at bevise hende, at ved

den Undersøgelse, der nu, da Retfærdigheden var i Begreb med at vinde Fodfæste i Landet, næppe vilde udeblive, — ved denne Undersøgelse maatte Grev Anders blive anset for temmelig angerløs, og hans Gerning blive kaldet Nødværgedrab. Dog hun rystede paa Hovedet og vilde ikke lade sig berolige dermed, men forblev hensunken i stille Sorg.

Da kom Eline engang ind i hans Værelse for at forrette et ubetydeligt Ærinde, men da det var sket, blev hun staaende og saa paa ham, som det syntes, med en betydningsfuld Tanke udtrykt i de smukke Øjne.

„Er der mere, du har at sige, min lille Vildkat?" spurgte han.

„Nej," svarede hun. „Kun det, at Inger sørger ved Dag og ved Nat, og vil ikke lade sig trøste."

„Jeg ved det, min Pige, og er bedrøvet derover; men jeg kan intet gøre ved det; jeg har forsøgt Alt."

„Det er, fordi hun holder af Greven," vedblev Pigen nølende.

Offe nikkede.

„Og han holder af hende igen, de holdt begge af hende; men hun brød sig kun om Anders, og han er endnu levende."

„Du er et Barn, Eline, ellers vilde du forstaa, at han, hvordan det gaar, maa være død for hende."

„Jeg forstaar det dog nok; men medens jeg i Nat sad og saa paa, hvor bedrøvet Jomfruen var, da tænkte jeg — hvis det kunde gøres om igen, saa det var, som han aldrig havde gjort det?"

„Men det er jo umuligt."

„Er det? — Eskild siger dog — men han forstaar det maaske ikke — at han, hvormange Synder han end har begaaet, venter hos den hellige Fader at faa Afløsning for dem allesammen."

„Ha! Du har i Grunden Ret! Hvilken end Følgen bliver, bør Anders gaa denne Vej. Han er ikke længer min Fjende, kan ikke være det, og jeg bør raade ham det bedste, jeg ved, og hjælpe ham til Rette med, hvad jeg kan. — Tak for dit kloge Raad, min lille!" Og han sprang op, tog hende i sine Arme og kyssede hende uden at bemærke den høje Rødme, der farvede hendes Kinder og uden at huske paa, at det var en seksten Aars Ungmø og ikke det forvildede Barn, der for seks eller syv Aar siden klatrede i Træerne som et Egern.

Samme Dag begav han sig til Tange, hvor Forholdet nu var saa forandret, at det næppe var til at genkende. En Del af de fordums talrige Svende havde taget Orlov; thi nu var hos Greven hverken Bytte eller Ære at vente. Fra Morgen til Aften gik den gamle Mand uafladeligt frem og tilbage mellem Sengene, hvor hans to Sønner engang havde ligget, den ene som død, den anden som saaret, og gensidigt for hinandens Haand. Nu var Sengene tomme, men de maatte ikke bortflyttes; thi Greven gik uafladeligt fra den ene til den anden, idet han gentog: „Kunde jeg blot græde! Kunde jeg kun græde! Graad skal der til, et helt Hav af Taarer, for at afvaske Blodet og udslukke Ilden!" Offe vendte sig bort med Gru og gik til Borgestuen hvor de faa tilbageværende Svende i Stilhed — thi ingen Larm taaltes paa Borgen — gjorde sig til gode med Mad og Drikke. Han spurgte om Anders Eberstein og blev vist til ham.

Den unge Mand var helbredet for sine Saar, men var kummerfuld og nedslaaet. Han ventede hver Dag at blive tiltalt for Brodermordet, men gjorde ingen Anstalter til enten at forsvare Borgen eller frelse sig ved Flugten, uagtet han vidste, at baade Banstraalen og Bøddelsværdet svævede truende over hans Hoved. Offe gjorde ham det Forslag, som Vildkatten først havde henledt hans Tanker paa.

„Jeg kunde nok prøve det," sagde han modfaldent; „men ingen vil tro mig, naar jeg siger, det var Nødværge."

„Det maa de," svarede Offe ivrigt, „og jeg er dit Vidne; jeg vil følge dig, hvorhen det skal være, og sige, hvad jeg saa og hørte. For Paven vil jeg vidne, og har du saa faaet Kirkens Tilgivelse, vil jeg underhandle paa dine Vegne med Kong Valdemar, medens du opholder dig i et fremmed Land. Der er Naade for en Synder, og Værket maa lykkes!"

Anders takkede for det venlige Tilbud og sagde sig at ville modtage det; de gik derpaa til den gamle Greve for om muligt at høre hans Mening om Sagen. Men af ham var intet Ord at faa uden det stedse gentagne: „Kunde jeg dog græde! Kunde jeg blot græde!" Ikke standsede han paa sin rastløse Vandring, og heller ikke syntes han at genkende de unge Mænd eller høre, hvad de sagde. Da skiltes de for at gøre muligst hurtige Forberedelser til Afrejsen. Tange og den gamle Mand overlodes til en prøvet Husfogeds Opsigt, og Inger samt Eline bragtes til Skjern. Eskild vilde med til Rom, og faa Dage efter tog de Afsked med Offes Søster, de var da klædte i Pilgrimsdragt og havde i Hænderne hvide Askestave med Dobbeltkors foroven.

Inger Bjørn var rolig og fattet, idet hun gav de tre Vandringsmænd Haanden til Afsked. Ogsaa med Eline veksledes Haandtryk, men paa hende tænktes forøvrigt mindst i den Travlhedens og Afskedssmertens Stund, der var oprunden. Offe havde omfavnet sin Søster sidste Gang, da Vildkatten paa ny sprang frem fra den Krog, hvortil hun havde draget sig tilbage, knælende greb hun hans Haand og bedækkede den med Kys og Taarer. Han løftede hende op og lagde hende, blessende, som hun var af Rørelse og Undseelse, i Søsterens Arme; men da — saaledes kan det stundom falde en som Skæl fra Øjnene — da saa han for første Gang, at hun ikke længer var noget Barn, men en fager blomstrende Pige. De dejlige Øjne lukkede sig for det Øjeblik, han nu sendte hende, men dog havde han i dem set et Glimt, han ej kunde glemme saa smeltende, saa kærlighedsfuldt og saa fuldt af Smerte, som det var.

Afskeden.

Det blev en Langeledsfærd at vandre barfodet til Rom, især da Grev Anders var noget afkræftet endnu efter sine Saar, og Eskild, der var noget hen i Aarene, ingenlunde var en saa god Fodgænger som Stridsmand og Rytter. Mangt et helligt Sted besøgte de derhos undervejs for at forrette deres Andagt, og det tog altid nogen Tid. Offe, der var raskere end de andre, kedede sig stundom, var vel derhos den mindst andægtige; han var jo den, der havde færrest Synder paa Samvittigheden. Men des bedre Tid og Lejlighed havde han til at tænke paa den Kærlighedens Aabenbarelse, der i den sidste Stund i Hjemmet havde ramt ham som et Lyn, — han der hidtil havde haft saa travlt med Krigerfærd, at Elskoven endnu ikke havde meldt sig i hans Sjæl med Styrke.

(Sluttes.)

Mærkelige Gravsteder.

I intet Land i Verden er de dødes Hvilesteder saa sikre mod Vanhelligelse som i de Lande, hvor Mahomeds Lære er den herskende Religion. Graven anses her for at være en hellig Plads, og ingen vover at optage den til anden Brug, selv ikke efter Aarhundreders Forløb, naar Slægten, der skulde skøtte Gravstedet, maaske forlængst er uddød. Deraf kommer det, at man i Østerlandene kan se betydelige Jordstrækninger bedækkede af forfaldne Gravmindesmærker og ofte har de i Brug værende Begravelsespladser en Udstrækning, som er aldeles ukendt i Europa, f. Eks. Begravelsespladsen i Skutari ved Konstantinopel, der skal være tre Mil i Omkreds. De fornemme Personer og i Særdeleshed Fyrsterne nøjes ikke med simple Gravhøje; men bygger eller lader ligesom de gamle ægyptiske Farao'er bygge mægtige og pragtfulde Gravsteder. Uden for Kairo findes næsten en fuldstændig Stad af saadanne Gravsteder, opførte med hele den storslaaede Kunst, som Mahomedanerne raadede over i Middelalderen. En lille Gruppe, der viser ret forskellige Bygningsformer, ses paa omstaaende Billede. En Del er vel nu kun Ruiner, men andre staar den Dag i Dag som for Aarhundreder siden, og ingen falder paa at forstyrre deres Fred. Hele

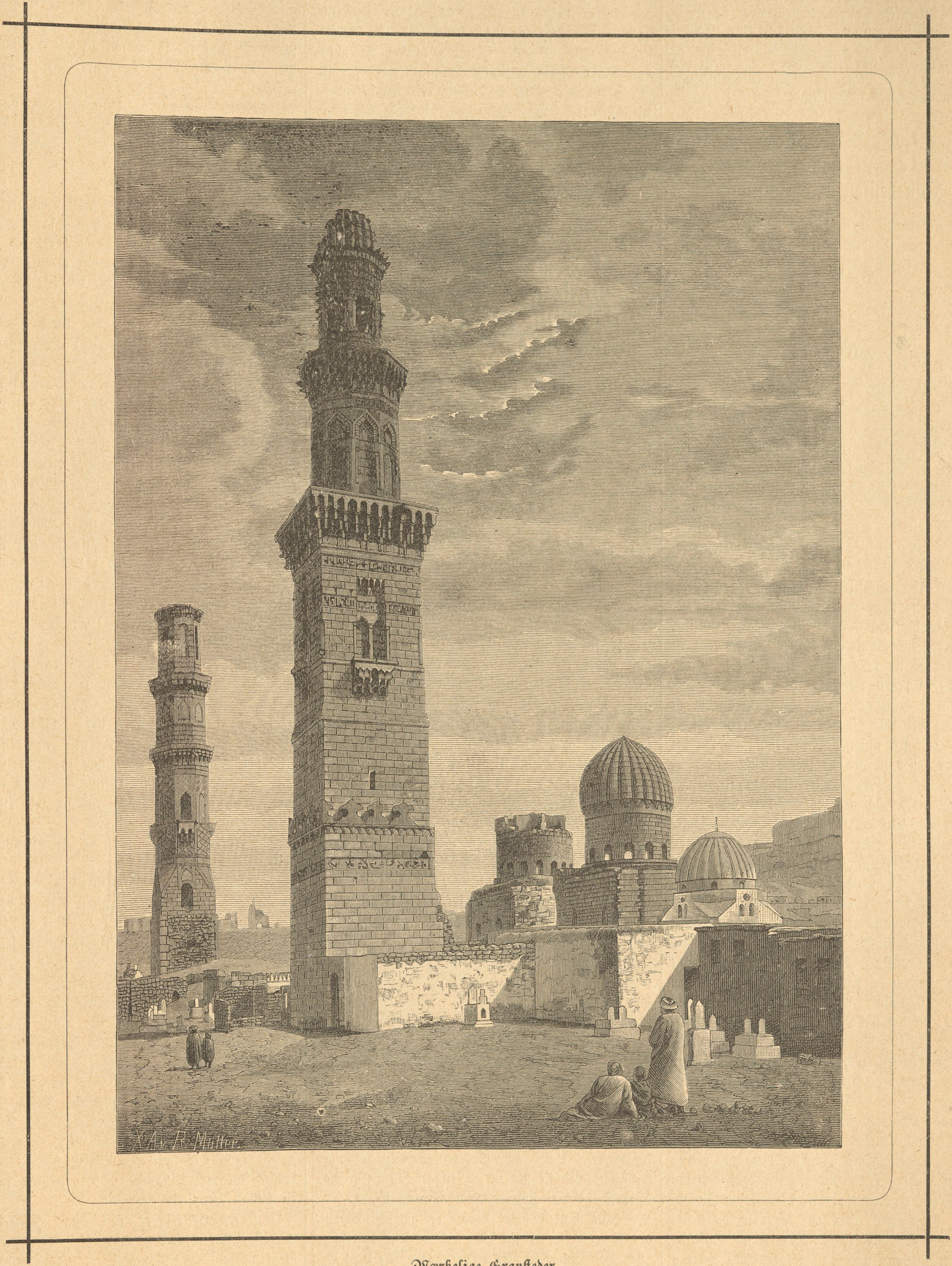

Mærkelige Gravsteder.

denne Gravby er opført af ægyptiske Fyrster, der regerede i Tidsrummet fra 1382 til 1517, og bærer efter dem Navnet i Mamelukkernes Gravsteder. Mamelukkerne var et fra Kaukasuslandene indvandret eller indkaldt Folk, der vel til en Begyndelse fik Slavenavn (thi Mameluk betyder Slave), men som snart ved deres krigerske Tapperhed og under ærgerrige Høvdingers Førerskab blev det herskende Folk i Ægypten. Senere blev deres Magt vel for en Del stækket, men helt undertrykt blev den først ved Napoleons Tog til Ægypten. Nu er de mægtige Gravbygninger deres sidste Minde.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

II.

Høsten var til Ende. Skoven begyndte stærkt at brunes, og det første visne Løv fejede allerede henad Vejene, hvor Vandpytterne afspejlede den blanke Efteraarshimmel. De vidtstrakte Herregaardsmarker laa spredte og afblegede, selv paa Hovbøndernes fattige Lodder var de sidste regnsorte Neg komne i Hus. Hist og her begyndte allerede Efteraarsgræssets fine, spæde Farver at titte frem. Byhyrden stødte i sit Horn og drev ud over Agrene med Kvæget. Trækfuglene var i Færd med at bryde op. Storken var forlængst borte, Stær og Svale begyndte at flokkes, og ved alle Vadesteder lød en ustandselig Kvidder, der fra usynlige Næb klang op fra det høje Græs eller ud fra de mørke Elle- og Vidjebuske; men kom Hyrden eller Skytten slentrende, rejste Fugleflokken sig og fyldte Luften med deres Vingesvirren. Det var Efterhøstens dæmpede, sagteligt rindende Liv, der nu rørte sig i Skov og Vang. Ingen skulde tro, at det var disse tyste Bakkeagre, der nylig havde genlydt af Hovbøndernes Sang, af Fogdens Skældsord, af Leernes Klang og Piskenes Knalden, at det var her Folk sled som Trælle den ene Stund for at tage sig en lystig Svingom den næste. Nu havde de alle Kornet i Hus, Herremand og Bonde, og tænkte kun paa Vintersæd, Høstgilder og Lavsdrik. Salttønden blev tømt, og det sidste Gammeløl hældt i Kruset, selv i den fattigste Vraa v'lde man en Gang om Aaret slaa Gækken løs, og endnu var Dagene solmilde og klare, og Aftenerne lyste i Maane- og Stjerneskær.

Det var en blank, sommervarm Søndag. Oppe i Luften sang Lærkerne, Stærene fløjtede paa Husgavlen, Edderkoppen satte sin Væv op mellem Straa og Lyng. Herregaardsskytten drev omkring nede i Mosen og Krattet; nu og da lød et Knald, en Hare strøg forbi eller en Flok Agerhøns fløj op med baskende Vingeslag. Den gamle Byhyrde var falden i Søvn under en Slaaenbusk, medens hans Medhjælpere, to Smaadrenge, blussede med Ris og Løv og stegte Æbler i Asken.

Kirkeklokken havde ringet, Gudstjenesten var endt. Kromanden inde i Boldum By stak Hovedet ud gennem den øverste Halvdør og missede med Øjnene i det stærke Sollys. Det var tydeligt, han ventede Søndagsgæster nu efter Kirketid. En Karl slentrede med søvnige Skridt hen over Stenbroen, en Pige med Strikkestrømpe i Haanden gik ned ad Gaden for at møde Kirkefolkene. Men de tøvede længe i Dag. Kromanden trak sig brummende tilbage, og Pigen slog sig ned paa Grøftevolden. Alt var stille. Over de grønne og stubbegule Marker, hvor Spindelvæven glitrede, var der ikke et Menneske at se. Hvid og blaa ragede Kirketaarnet op over Bakkedraget i Syd, klart og mildt sendte den sine Klokkeslag hen mod den lille Landsby og over mod Herregaarden, der laa øst for Byen. Men nu var Slagene forlængst døde hen, og ingen Folk kom til Syne paa Kirkestien. Hvad kunde der være paa Færde?

Da kom ned over den skraanende Mark en Flok af Karle og Piger, i hastigt Løb, sprededende sig i en Bue vidt ud over Kirkestien; flere fulgte efter, ældre Mænd og Kvinder, der stavrede afsted ved Krykke eller Stav. Deres Fagter var kendelige helt oppe i Landsbyen, og deres Raab klang lydt over de ensomme Marker.

Foran Skaren ilede en ung Pige med udslaget Haar og dødsens blegt Aasyn. Hun fløj afsted som et jaget Vildt, der forfølges af den halsende Hundekobbel, og virkelig var hun ogsaa stedt som dette, thi det var efter hende, at de unge Knøse strakte Hænderne ud, og det var mod hende, at Kvinderne udstødte deres Trusler. Men hun bevarede sit Forspring, smidigt bevægede de slanke Lemmer sig, og rap som en Hind skød hun Fart ned over Agrene.

„Mølleheks, Mølleheks! Hej, grib hende, hvem der kan.“

„Pas paa, hun ikke slipper hjem til Neden, den Djævels Tøs!“

Først da Pigen naaede Dalbunden sagtnede hun Løbet og skuede ligesom tvivlraadig til alle Sider. Thi foran hende laa et langstrakt, moseagtigt Vand, kantet med Flæg og Siv og Vidjepurre. Vejen fremad var spærret, hun maatte skynde sig langs Bredden til en af Siderne, men før hun kunde vælge til hvilken Side, havde hendes Forfølgere spredt sig i en Kæde, der sluttede sig ved Vandet og spærrede hende enhver Udvej.

„Din Mølleheks! Nu har vi dig!“

„Lad os se, hvad du bestaar af! Kan du hekse dig fri?“

„Nej, du kan bedre sætte Skarn for din Nabos Køer, men nu skal du selv komme til Gilde.“

Saaledes skreg Mænd og Knøse i Munden paa hverandre, medens de med vrede, ophidsede Ansigter stimlede sammen om den unge Pige eller haanleende stak efter hende med deres Stokke, saa at hun for at værge sig maatte springe fra Tue til Tue lige i Vandkanten.

Hendes blege Ansigt antog et trodsigt, stivnende Udtryk, idet hun med Blikket snart maalte Mængden, snart saa hen over det mørke Vand. Hun var sprungen op paa en høj Sivtue. Høstvinden omvistede hendes smidige Skikkelse, Solen gnistrede i hendes Spøljer og Baand. Hun var fornemmere klædt end Egnens andre unge Piger og syntes ved sit Væsen at tilhøre en hel anden Verden end den støjende Hob omkring hende.

„Hej, bitte Eline,“ raabte en gammel Morlil, der støttende sig til sin Stav rokkede frem i Kredsen, „pas paa dine Sko ikke bliver vaade, og vogt dig, at du ikke træder i Silkeskørtet! Hvad skal du saa have til at stikke de unge Karle i Øjnene med?“

„Ja, ja, du Skalkens Tøs,“ hvæste en aldrende Bonde med graaagtet, sygeligt Udseende, „nu maatte du nok ønske, du sad nede i Møllen i din Stads og Herlighed og kunde svide Byen af over Hovedet paa os alle. Men her magter du intet, for du har ikke dine Djævelskunster med dig.“

Eline vendte sig mod Bonden, og et koldt Lynglimt skød ud fra de mørke Øjne. „Saaledes talte I ikke, Søren Truelsen, da I forgangen Aar kom ned til Møllen og klagede eders Nød for min Fader. Da fik I Raad for eders Sygdom og Mel i eders Pose, i Dag bringer I Takken derfor.“

Skaren voksede og bølgede frem og tilbage, Karle og Piger trængtes under Spot og Latter mellem hverandre for ret at betragte Eline, der snart saa til med kold Foragt, snart spejdede bønligt efter Hjælp.

„Smid hende i Vandet,“ raabte en hæs Kvinderøst, „saa faar vi at se, om hun ogsaa er en Heks.“

„Det har hun Ret i, An' Elles,“ svarede Søren Truelsen, i Vandet med hende! De gamle iblandt os husker nok, at det var paa den Maade, vi fik Skov-Karen til at bekende ..... Jo, jo, Vandprøven skal nok holde nok stik.“

„Mølleheksen skal svømme! Mølleheksen skal svømme!“ lød det fra alle Sider.

Et Par af de ældre Mænd trak sig hovedrystende tilbage, men en Flok unge Karle ilede i det samme frem for at gribe Eline og kaste hende i Vandet. Pigen udstødte et højt Skrig og søgte at undvige langs den sumpede Bred, men Forfølgerne fulgte haanleende efter, anførte af Naadigherrens Tjener, Jørgen Elle, omringede hende og havde allerede trængt hende ud i Vandkanten.

En stor, bomstærk Karl strakte just sin Næve ud efter Eline, da en Stok i det samme suste ned over hans Arm og lammede den i Slaget. Karlene veg tilbage, mellem dem og Eline stod en ung Mand af fornemt Udseende, og høj og kraftig af Skikkelse.“

„Hvad foregaar her?“ spurgte han med bydende Mine og lod den sølvknappede Stok lyne i sin Haand. „Men plager den Onde jer, siden I gør Jagt paa den unge Pige der! Skammer I jer ikke, saa mange som I er, ved at anfalde en værgeløs Kvinde, der intet har forbrudt?“

Der var straks blevet stille. Folk keg over hverandres Skuldre, enkelte trak sig lidt tilbage og mumlede nogle Ord.

„Vorherre Død, det er Præstens Søn,“ hviskede en.

„Hvad vil den unge Magister Steen her,“ spurgte en anden. „Han skal ogsaa blande blande sig i alt.“

Men flere af de unge Knøse havde set sig om i Kredsen, de var de mange mod den ene, Karlen, der havde modtaget Slaget, udstødte en Ed, saa tog de Mod til sig og omringede paa ny den fremmede, der havde taget Eline ved Haanden og draget hende op paa det faste Grønsvær.

En af Karlene tog Ordet: „Vi skal sige Hr. Magister Steen, at Pigen der er en fordægtig Heks og uværdig til den Tjeneste, Magisteren viser hende. Hun har gjort Fortræd nok baade paa Folk og Fæ. Men nu vil vi se, om Djævelen ogsaa rigtig har faaet Bugt med hendes Sjæl, og derfor skal hun i Vandet. Det er ikke mere end en billig Fornøjelse for os.“

„Eders Hekseri er kun dum Overtro,“ tog Magister Steen Ordet, „og hvad I her staar i Begreb med er end værre. Tilbage, siger jeg, ingen vover at lægge Haand paa Pigen.“

„Ja, vi har spurgt det før, at Magisteren er en vantro Person,“ mumlede Søren Truelsen, højt nok til at det kunde høres. „Tror han ikke paa Hekseri og urene Aander, som hører til Djævelens

Væsen, hvad tror han saa paa? Det er vel derfor han ikke faar Kjole og Krave."

„Herskabet paa Alstrup har samme Tro som disse gode Folk her," bemærkede Jørgen Elle, „og den kan vist være nok saa retskaffens som Magister Steens."

„Ja, Folkens!" raabte den stærke Karl, „dette kan vi ikke være bekendt. Skal vi lade os sige af Magisteren? Nej, Gudskelov, vor Præst er han ikke. Det er endog sjældent, vi ser ham i Kirken. Hvad angaar den hele Sag ham, naar han ikke tror paa Trolddom og Djævelskab? Til Side med ham! Den sorte Møllehekѕ skal svømme! Ud med hende, rigtig langt ud, at vi kan faa hendes Kunster at se."

(Fortsættes.)

Rigdommens Lykke.

Aa, hvor De dog er en lykkelig Mand," sagde engang en til den gamle Rothschild, Europas Pengefyrste. Men denne svarede: „Lykkelig? Hvis De maatte sove med Pistoler under Deres Hovedpude, vilde De da kalde Dem lykkelig?"

Da en engang priste den amerikanske Rigmand Astor lykkelig, sagde han: „Ak, jeg maa forlade det altsammen, naar jeg dør; jeg kan ikke købe mig fri for Sygdom, ikke for Sorg og Modgang; jeg kan ikke købe mig fri for Døden."

Jacob Ridgeway, Millionær i Filadelfia, sagde til en ung Mand, der misundte ham: „Tro De mig, jo mindre man ønsker sig, jo lykkeligere er man."

Og Kong Salomon bekender, idet han skuer ud over alle sine Herligheder: „Jeg samlede mig ogsaa Sølv og Guld og Menneskenes Børns Lyst, og alt, hvad mine Øjne begærede, nægtede jeg dem ikke; men se, det var alt Forfængelighed og Aandsfortærelse (Præd. 2, 8. 10. 11.)."

Kunde Millioner gøre lykkelig, vilde der være flest lykkelige Mennesker i Amerika. Der findes der Børs-, Jærnbane-, Sølvmine- og Petroleumskonger i Mængde. Men hør engang, hvorledes det gik en af disse lykkelige.

Jærnbanekongen Vanderbilt i New-York, som skal eje 200 Millioner Dollars og hver Dag har en Indtægt af 100,000 Kr., fejrede for ikke længe siden sin yngste Datters Bryllup. Der var en Pragt og Herlighed uden lige. Men Dagen efter stod der i Bladene: „C. Vanderbilt, den amerikanske Jærnbanekonges Broder, skød sig i Nat en Kugle igennem Hovedet. Han laa en Tid lang bevidstløs og døde Kl. 6. Siden Bilæggelsen af Striden angaaende Faderens Testamente led han af Krampetilfælde. Den Gang tilfaldt der ham som Arvelod 7 Mill. Dollars. I længre Tid havde man sporet Tegn til Sindsforvirring hos ham. Han blev 51 Aar."

Stakkels Vanderbilt! Dine Fester er glimrende; men fra Sorg og Elendighed kan dine Millioner ikke frikøbe dig og din Familie!

1879 døde i London William Cavendish, Hertug af Portland, 80 Aar gammel, en af de rigeste Lorder i England med en Formue paa c. 80 Mill. Kroner, men desuagtet et af de mest beklagelsesværdige Mennesker paa Jorden. I de sidste 20 Aar led han af den forfærdelige Sygdom Spedalskhed og levede ene og forladt. Han flyede for Menneskenes Blik og holdt sig skjult i de mest afsidesliggende Rum i sit Palads. Hvem der skulde tale med ham, maatte, uden at faa ham at se, gøre det fra et Forværelse gennem den aabne Dør. I maanelyse Nætter kørte han af og til ud i en prægtig Karethj; men alle, som fik Øje paa ham, gøs ved Synet. Havde da ikke hin fattige, men kraftige Arbejdsmand Ret, da han, idet han saa ham, udbrød: „Ikke for alt i Verden vilde jeg være Hertug af Portland!" I Sandhed, Penge gør ikke Sagen klar.

For nogle Aar siden blev en gammel dødssyg Mand bragt til et Hospital i London. Han var uden Slægt og Venner og savnede, som det syntes, alt til Livets Ophold. Men da man klædte ham af for at bringe ham i Seng, fandt man en temmelig tung Pose med Penge, som han bar i en Snor om Halsen paa det bare Bryst. Denne Pose vogtede Stakken som sin Øjesten, og selv i Søvne holdt han den fast omklamret med sine knoklede Hænder. Sygevogteren havde flere Gange opfordret ham til at betro Pengene i Hospitalsforstanderens Haand; men Gnieren vilde paa ingen Maade give Slip paa Skatten og svor højt og dyrt paa, at den skulde med ham i Kisten, ellers vilde han ikke kunne finde Ro i sin Grav. Endelig kom Dødsstunden. Da den ved Sengen staaende Læge mente, at Kampen var udstridt, løste han med forsigtig Haand Snoren for at tage Posen af den døde. Men i samme Øjeblik aabnede Manden endnu engang det halvbrustne Blik; hans Ansigt forvrængedes paa en forfærdelig Maade og krampagtig famlede Haanden efter Posen. Med det skærende Skrig: „Mine Penge, mine Penge!" prøvede han paa at rejse sig — saa et dybt Suk, en kort Rallen — og han var et Lig.

For syv Aar siden døde i Moskva en Mand ved Navn Kukin, som efterlod sig 20 Mill. Rubler, mange Huse og Landejendomme. Han havde en prægtig Bolig, som han aldrig betraadte, idet han levede i et grueligt Hul, hvor Søm, Hestesko og al Slags paa Gaden opsamlet Kram laa opdynget. Hans Leje var redt med Pjalter, og under Sengen stod en Kasse, hvori man efter hans Død fandt en Mængde halvt hensmuldrede, mugne Pengesedler. Hovedskatten var skjult i Kælderen. Fem Aar forud var et Kistelaag faldet ned over ham, medens han rodede i sine Skatte, og han kom i Livsfare. Paa hans Skrig ilede Pigen til og befriede ham fra den farlige Stilling. Takken bestod i 2 Rubler, som han gav Pigen, medens han samtidig opsagde hende Tjenesten, fordi hun havde set hans Penge. En af hans sidste Beskæftigelser var at tørre fugtige Værdipapirer paa Snore, han havde trukket i sin Stue. Kutkin, som blev henved 80 Aar gammel, havde aldrig givet en Øre i velgørende Øjemed og levede som en Tigger, saa usselt klædt, at hans Børn skammede sig ved at gaa med ham. I sit Testamente forlangte han, at alle hans Penge skulde lægges hos ham i Kisten. Arvingerne har naturligvis ikke været saa taabelige at opfylde hans sidste Vilje; men det er et stort Spørgsmaal, hvorvidt de er blevne lykkeligere ved den dem saa pludselig tilfaldne Rigdom og har forstaaet at anvende den bedre end Gnieren. „Han sjælden den sande Lykke nød, hvem Guldet faldt i det aabne Skød."

Engang viste en rig svensk Herre sin Daglejer alle sine Godser og sagde: „Se, alt det er mit!" Men Daglejeren pegede op mod Himlen og sagde: „Er den ogsaa din?"

Men det samme Spørgsmaal gøres dig, og det langt mere indtrængende, end noget Menneske formaar det; hør derfor hans Røst, agt paa Advarslen: Penge gør ikke Sagen klar! Den Time kommer, da det ogsaa lyder til dig: „Gør Regnskab for din Husholdning!"

Hvorledes vil du da kunne bestaa?

Fuglekasser.

Vi er et gæstfrit Folk, og ikke mindst roser vi os af med Venlighed at behandle de fjedrede Gæster, der skarevis besøger os fra Vaar til Høst, ligesom vore Digtere fra Arildstid har haft travlt med at prise dem i Sang. Hvem aner, hvor mange Kvad der er blevne til alene for at besynge Droslens Kluk eller Solsortens Triller?

Ingen siger andet end godt om vore smaa Sangere. Men gør vi nu ogsaa vor Pligt mod disse velsete Gæster? Næppe overalt. Kunde vi spørge Gæsterne selv, naar vi i disse Dage ser dem hoppe omkring i Marker og Haver, ivrigt optagne af alle Haande Familieplaner, saa er det meget muligt, at der lød nogle smaa Bebrejdelser til Svar, og i hvert Fald meget fortjent.

„Markens Fugle have Reder," det ved vi, men om Fuglene i vore Byer gælder det samme ingenlunde. Stundom dristeer de sig ikke til at bygge i de befærdede Alleer og Haver, oftere forstyrres de deri, eller de større, tyvagtige Fugle, som Krager og Skader, ødelægger deres Hjem, just naar Ungerne er krøbne af Ægget.

Og dog er det jo ikke Meningen, at vi vil være dem kvit. Tværtimod, Byerne kan kun have Glæde af al den Friskhed og Frilufttsstemning, som de flinke Sangere bringer med sig og fra Haver og Alleer lader strømme i smeltende Melodier hen over Byens triste, dagligdags Liv. Men der maa gøres noget for at holde paa dem, ellers vil de efterhaanden søge bort og paa deres Maal fortælle, at vore Byer slet ikke er gæstevenlige.

Ejere af private Haver gør mest for at yde vore smaa Sommergæster et standsmæssigt Ophold. I en hel Mængde Haver, vil man se den ene Fuglekasse hængt op ved Siden af den anden. Og her genlyder Morgenstilheden af den Kvidder og Lystighed, der i vor Poesi er knyttet til vore Lunde og Skovpartier. Men der er Plads til mange flere endnu, og mange Ejere behøver utvivlsomt blot en Paamindelse. Det hele er jo saa yderst simpelt, uden videre Anstalter end en lille Trækasse med et Flyvehul, hængt op paa et trygt og passende Sted. Anden Invitation forlanges ikke.

Endnu mere kan der dog gøres i de større offentlige Haver og Lystanlæg. En Del af vore Sangfugle er for sky til at tage Bolig i vore Haver, andre vil kun bo i Nærheden af Sø eller Vandløb, og i saa Henseende er de offentlige Parker ofte fortrinligelige. Faar Sangfuglene her gode, solide Kasser at bygge i, er de saa nogenlunde sikre for Rovfuglene. Det har undret mange, at rette vedkommende ikke har taget sig af denne Sag. Nu ser man hine Haver vrimle af Krager, Raager og Skader, medens forholdsvis faa Sangfugle bygger i deres Ly. I denne Sammenhæng kan tillige mindes om, at Sangfuglene ikke blot er til Pryd og Glæde i Landskabet, men tillige kan gøre betydelig Gavn ved at opæde skadelige Larver og Insekter — en Tjeneste, som vore Gartnere slet ikke bør vrage.

Man har i denne Tid kunnet se Stære, Mejser, Finker og andre Sangere smutte omkring i Græsset eller i Træernes Grene, ivrigt sysselsatte med deres huslige Planer, de sanker Straa og Fjer og begynder hist og her en Redebygning, men det bliver ved Tilløbet, de forstyrres og taber Modet, og saa er Hovedparten ved deres Sommergæbe spildt — hvis de da ikke en skøn Morgen bryder op og trækker ud ad de store Skove til, hvor der endnu findes tætte Hegn og hule Træstammer.

Der er her i Landet en Bevægelse for at frede om vore Sangfugle og om muligt øge deres Antal. Støt denne Bevægelse ved Ophængning af Fuglekasser rundt om i vore Haver og Anlæg.

Fr. R.

Havebrug.

Om nyt og gammelt Frø.

Enhver Køber stiller i Regelen bl. a. den Fordring, at Frøet skal være friskt, det vil sige, høstet om Efteraaret umiddelbart før det Foraar, da det skal saas. Naar denne Fordring er begrundet i, at man vil være sikker paa Frøet og kunne kontrollere Alderen, saa er den altid rigtig, er den derimod begrundet i, at man absolut vil saa friskt Frø af de forskellige Slags Køkkenurter, saa er den ikke ubetinget rigtig. Det er nemlig saa langt fra, at det friske Frø i alle Tilfælde og i alle Henseender er det bedste, saa at der tværtimod er Frøslags, der er mere værd andet og tredje Aar end første. Videnskaben er vel ikke spurgt til Raads, men derimod den praktiske Erfaring. Det er saaledes gennem stadige og nøjagtige Forsøg slaaet fast, at Agurker og Meloner giver flere Frugter efter ældre Frø end efter friskt, at Gulerod, Radis, Blomkaal, Kaalrabi og Silleri ligeledes giver større Udbytte efter ældre Frø.

Hvad nu Spiredygtigheden angaar, da er denne vel nok for de fleste Planters vedkommende højst hos friskt Frø, men det er ikke absolut Tilfældet for alle Planters vedkommende, idet der altsaa er Frøslags, hvis Spireævne tiltager i Løbet af et Aars Tid. Dette er dog mindre af Betydning i Praksis; hvorimod Spørgsmaalet: større eller mindre Udbytte er mere værd at tage i Betragtning. Alene dette, at f. Eks. Gulerødder efter andet Aars Frø i ringere Grad er tilbøjelig til den første Sommer at løbe i Frø, er jo af stor praktisk Betydning. Hvis noget lignende er Tilfældet hos Runkelroer, vil det jo betale sig mangefold at købe sit Frø Aaret forud. Af Pastinak bør altid bruges friskt Frø, af Porre og Løg bør helst bruges friskt Frø. Medens vi er ved Frøets Alder og Spireævne, vil det ikke være overflødigt at berøre Saatiden og -maaden med et Par Ord. Naar Frøet ikke spirer, saa har Folk kun og ufravigelig een Grund at anføre: Frøets Uduelighed. „Det er noget skidt Frø“ eller „det er gammelt Frø“. Disse er Ordene, der udtaler Grunden i saa at sige alle Tilfælde. Først vil jeg tilraade alle at gemme en Smule af Frøet til Undersøgelse i fornødent Fald. De vil lære en Del heraf. Dernæst vil jeg driste mig til at paastaa, at i de allerfleste Tilfælde er det Folks egen Skyld, naar Frøet ikke spirer; kun i enkelte Tilfælde kan Vejret tilskrives Skylden. Jeg skal tage nogle Eksempler. **Agurker.** For at Agurkfrø skal kunne spire, maa Jorden have en Varme af ca. 8° R., med andre Ord, Midten af Maj vil i det tidligste være passende Tid til Saaning. Venter man nu saa længe? Nej, i Almindelighed saar man længe før; Følgen er, at Frøet raadner, idet det mangler Varme for at kunne spire. Men „Frøet duer ikke“. Naar man saa har saaet anden Gang forgæves og saa til tredje Gang køber Frø hos en ny Forhandler og saar dette Frø i rette Tid, saa hedder det, naar Planterne viser sig: „Ja, hans Frø var godt.“ Ofte spirer Frøet, men Planterne bliver, før de udvikle Kimbladene, ædt af Larver. Dette gør man sig ikke den Ulejlighed at undersøge, thi det er jo meget lettere at sige: „Frøet duer ikke“. **Timian.** Frø bør i Regelen dækkes med et Jordlag, der ikke er meget tykkere end Frøet selv. Timian har meget fint Frø. Hvorledes dækkes det i Almindelighed? Det hakkes ned, altsaa: alt det Frø, hvormed man opnaar sin Hensigt, spirer ikke, thi det er kommen for dybt; kun de Frøkorn, der (imod Vedkommendes Hensigt) er bleven liggende i Overfladen, spirer. Udtalelsen bliver: „Der var ikke ret meget af det Frø, der duede.“ **Løg.** Løgfrø ligger længe, førend det spirer, det maa saas tidligt, og Jorden bør ikke være foraarsgravet, for at Frøet kan faa Gavn af og Hjælp til Spiringen ved Vinterfugtigheden. Jorden bør være noget fast. Saar man nu sent i en løs Jord, og der indtræder Tørke, saa spirer Frøet ofte ikke. Ja, saaledes kunde jeg blive ved, men de nævnte Eksempler, og hvad ovenfor er omtalt, kan maaske vække Eftertanke og frembringe større Omhu hos adskillige Havedyrkere, der hidtil har ment: „Naar vi graver Jorden, saar Frøet, hakker det godt ned og klapper Jorden til, og Frøet saa ikke spirer, saa duer det ikke.“

J. J.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

1) Hvilken Slags Kunstgødning egner sig bedst til Jordbær paa leret Muldjord? Hvor stort Kvantum paa □ Alen? Hvilken Tid bør Gødningen udbringes?

2) Hvilken Gødning er bedst til Asparges?

3) Hvilken Gødning egner sig bedst til de forskellige Slags Kaal?

H. Adolph.

1) Da Jordbær behøver forholdsvis meget Natron og Kali, særlig til Udvikling af Frugterne, er det i væsenlig Grad disse Stoffer, man i Kunstgødning maa søge at bibringe Jorden til Jordbær. Der kan da være Tale om at anvende Guano, men dette maa ske med Fornuft, idet Guanoen ved sin Rigdom paa Kvælstof, anvendt i rigelig Grad for tidligt paa Aaret, vil fremme Bladudviklingen paa Blomsternes, altsaa Frugtens Bekostning. Man bør derfor i alt Fald **vente med at gøde, indtil Blomstringen er forbi.** De kunstige Gødningsslags, der bør anvendes, er nærmest saadanne, som er rige paa Kali, Natron og fosforsure Salte. Kalk fordrer Jordbær dog ogsaa. I Sod har man i øvrigt et heldigt Gødningsmiddel. Ifølge Dybdahl skal den ansete engelske Frugtdyrker Rivers have anstillet talrige Forsøg, hvorunder det viste sig, at Chili-Salpeter havde en heldigere Virkning paa Jordbær end Guano; han anvendte det i et Forhold af knapt 20 Kvint paa □ Alen*). Jeg skal tilføje, at Kunstgødning til Jordbær kun er at betragte som Hjælpegødning; Hovedgødningen maa for en Jord som ovenfor nævnt være Hestegødning eller blandet Staldgødning. Hvis denne undlades, kan man kun faa ordentligt Udbytte af Jordbær paa samme Stykke i et Par Aar.

2) Til Asparges anvendes Staldgødning eller gammel Latrin, endvidere god nærende Kompost. Som Hjælpegødning i Vækstperioden anbefales Chili-Salpeter, Kogsalt, Kalisalte og fosforsure Salte. I Brunsvig, hvor Aspargeskulturen staar højt, hjælper man sig ifølge Dybdahl ofte med kunstig Gødning: Guano, Superfosfat eller Kalisalte, som anvendes enkeltvis eller blandede. Efter nogles Erfaring skal en Guanoopløsning med Tilsætning af Chili-Salpeter og Kogsalt især virke heldigt. Man anvender denne Opløsning hen paa Sommeren eller i Marts, dog ikke paa stærkt udtørret Jord. Gødning af Fjerkræ virker ogsaa kraftigt; den paaføres ved Foraarsbehandlingen i $^1/_4$ Tommes Tykkelse.

3) Blomkaal fordrer nygødet Jord. Gødningen bør være vel forraadnet. Dybdahl siger, at man bør være maadeholden med at gøde, for ikke derved at foranledige Larveangreb paa Rødderne; han anbefaler som Erstatning flydende Gødning efter Plantningen. Jeg har imidlertid ikke mistet færre Planter i nygødet end i anden Jord, jeg har avlet meget store Blomkaal paa kolde Drivbede, hvor Kaalens Rødder gik ned i Hestegødningen. I et Par Aar, da jeg raadede over Duegødning, høstede jeg god Blomkaal ved at følge efterstaaende Anvisning: Til hver Plante Udgravning af Huller paa en □ Alens Vidde, i Bunden et Par Skovlefulde gammel Duegødning, derpaa Jord. Jeg gravede ganske simpelt et Par Render. Vinter-Hvidkaal taaler godt friskt Staldgødning, Sommerkaal forraadnet Gødning, Rosenkaal bør dyrkes i kraftig Jord, der er gødet Aaret i Forvejen.

J. J.

*) Se i øvrigt Artikelen om Jordbær her i Bladets forrige Aargang.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

For Hus og Hjem.

Kit til Kar og Spande. Trækar er, som velkendt, tilbøjelige til at tørre ind, saa at Staverne gaar ud af Fugerne, og Karret ikke kan holde Vand. For at overvinde denne Ulempe rører man 12 Kvint Svinefedt, 8 Kv. Salt og $6^1/_2$ Kv. Voks sammen og lader det smelte over en svag Ild. Til den flydende Masse sætter man endnu 8 Kv. Bøgeaske. De utætte Steder aftørres omhyggeligt og bestryges med det varme Kit. Naar dette er blevet tørt, vil Karret være tæt. Faar man noget Kit tilovers, kan det bevares paa et tørt Sted, og man behøver blot at opvarme det, naar man atter ønsker at bruge det.

*

Hyacinter og andre Blomsterløg er ikke sjældent tilbøjelige til at lade Blomsten forkrøble mellem Bladene, fordi de mangler Kraft til at udvikle Stænglen. Dette kan modarbejdes ved, saa snart Løgene er sat til Drivning, at bruge følgende Blanding ved Vandingen. I 1 Pot Regn-, Kilde- eller kogt Vand opløser man 16 Kvint Salpeter, 2 Kv. Salt og 2 Kv. Potaske. 2 Teskefulde af denne Opløsning tilsættes af og til det Vand, man hælder i Underkopperne. Ved de Hyacinter, der drives i Glas, hælder man en Gang imellem 10—12 Draaber i Vandet. Dette Middel kan ogsaa med Held anvendes til andre Planter, hvis Udvikling maa ønsker at fremskynde.

*

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
Det Ordsprog, jeg her har skrevet med Tal,
er det altid godt at have i Minde.
Hvad er det for et? Ja, herpaa du skal
af det følgende søge Svaret at finde.
20 19 11 6 13 8 7 8 16 22 23 5 10
Lad denne dig altid træffe i Ro.
20 2 14 15 5 6 5 22
men denne dig ret ved din Gerning fro,
thi det er jo den
4 21 17 18
som det har i Eje
i Hus, i Gaard, paa Marker og Veje.
15 16 17 18 7 8 13 23 7 2 4 11 19 13 1 13 22 8 5 3
Mod disse stræber Forfængelighed
og Lyst til at glimre over Mængden.
Det kan naaes til en Tid, men ikke i Længden.
Nej, det er noget vi alle ved,
at Tiden al Uensartethed jævner;
ja, den skaber os til,
20 9 17 11
hvad vi saadan benævner.
2 14 15 5 17
Et Instrument, jeg her dig nu byder,
2 3 4 13 6 19 7 8
det spilles af denne, og herligt det lyder.
17 13 6 15 7 2 20 8
Musikken i Regelen saaledes gaar,
1 5 15 5 8 12 9 3 8 19 4 8
men aldrig saaledes. Nu kan du vel klare
de treogtyve, der ovenfor staar.
Saa vil jeg for flere Spørgsmaal dig spare.

J. J.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne paa efterfølgende Navne læste nedad danner Navnene paa to danske Konger:

En By i Danmark.
En By i Finland.
Et Landskab i Belgien.
En By i Sverige.

N. P. C. L.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 27: Tiden.

Udgravningsarbejde i Nr. 27:
Kalv.
Ko.
Stud.
Øg.

Rebus i Nr. 27: Bag Rosen sidder Tornene.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Sorte-Per, med Billede. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Oles Foraarsvise, Digt af H. J. Greensteen. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttes). Mærkelige Gravsteder, med Billede. Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Rigdommens Lykke. Fuglekasser, af Fr. R. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 29. Søndag den 17. April. 1892.

Abudne Gæster.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

II. Indtil mit femtende Aar.

(Fortsat.)

Undervisningen var kun ringe. I de fleste Fag bestod den i en udenad lært Gengivelse af Lærebøgernes Ordlyd, og i den gamle Bunkeflods Timer blev der i hvert Fald aldrig føjet en forklarende Bemærkning til. Med den unge Bunkeflod læste vi Tysk og indøvede de første tarvelige Begyndelsesgrunde i Fransk. Med Hensyn til det førstnævnte Sprog var det Maal, han stillede os, indbefattet i de for Tiden saa betegnende Ord: „Bring det til, at du kan læse de tyske Aviser for din Fader!“ I øvrigt stræbte den unge Bunkeflod, om end ikke just med særlig Iver, at skaffe os en Smule Kundskab udover den daglige Undervisnings ubeskrivelige Goldhed og Fattigdom. I en Naturhistorie-Time — vi brugte en usel lille Lærebog af Funke, som vi plaprede udenad — viste han os saaledes engang nogle Kocheniller og knækkede et Par af dem, for at vi med egne Øjne kunde se den pragtfulde røde Farve, der skjulte sig bag den ru, mørkegraa Skal. I en Dansktime læste han en Dag for os „De italienske Røvere“ af Oehlenschläger, som jeg fejlagtig ansaa for nylig udkommen. Stykket virkede betagende paa mig, og det har ganske sikkert ogsaa mangfoldige Stænk af skøn og ædel Poesi. Men foruden den Virkning, Digtningen selv gjorde, grebes jeg forunderlig stærkt af den Fornemmelse af at staa overfor en stor gudbeaandet Genius med hemmelighedsfuld, uudgrundelig Skaberkraft, som uvilkaarlig gav sig tilkende i de faa Bemærkninger, hvormed Bunkeflod ledsagede Oplæsningen. I vor Tid er denne Fornemmelse overfor Oehlenschläger i en sørgelig Grad forsvundne; men hos Mænd og Kvinder, der tilhørte det samme Slægtled, og især det nærmest foregaaende, har jeg oftere genfundet den.

Alle Forseelser i Skolen blev straffede med Haandtager — Slag af et Spanskrør i den ind-

vendige Haandslade. At dømme efter de vilde Hyl, den fremkaldte, maa det have været en meget smertelig Straf. Jeg selv har i hele min Skoletid aldrig faaet et eneste Slag; men fra dens første Dag fyldte Tanken om at blive slaaet mig ligefrem med Gru. Jeg følte saa tydelig, at det vilde virke paa mig som en Forsmædelse og kalde en skjult Vildhed frem, jeg ikke vilde formaa at beherske. Dette sidste bekræftede sig i øvrigt, da en Aften en Dreng, med hvem jeg ikke gik i Skole, og hvis Navn jeg ikke engang kendte, under en heftig Ordstrid med et spyttede mig i Øjnene. Uagtet han var større og stærkere end jeg, huggede jeg ham med saadan Kraft op ad en Trappe, hvis Trin var beslagne med Jærn, at hans Næseben, om end ikke i nogen betydelig Grad, blev for Livstid beskadiget. Selvfølgelig har jeg senere ønsket, at dette Uheld ikke var sket; men til nogen meget stærk Fortrydelse, tilstaar jeg ærligt, at jeg aldrig har kunnet drive det.

I Bunkeflods Skole var der ikke en eneste Dreng, jeg sluttede mig til. Derimod stiftede jeg Bekendtskab med nogle Drenge i Nabolaget, og med dem legede jeg i de lyse Sommeraftener i Pilestræde indtil kort før den Tid, da vor Gadedør blev lukket. Et Par af mine Legekammerater var Sønner af en Krigsraad, som holdt Skole, og den ældste af dem havde en meget udskejende Fantasi. Naar vi var alene, fortalte han vidt og bredt om en stor Samling af sjældne Fugle, han havde i en Have ude ved „Sorte-Hest", og bad mig indtrængende komme ud at se den, idet han dog altid havde en Hindring paa rede Haand, naar jeg gjorde Mine til at tage ham paa Ordet. For hver Gang, han nævnte Samlingen, bredte dens Ry sig i stadig videre Kredse, og til sidst indløb der Bestillinger til ham fra Udlandet i saadan Mængde, at det ligefrem blev besværligt at efterkomme dem. Disse Fugle vakte inden ret lang Tids Forløb en levende Skinsyge hos mig, og for ikke at staa tilbage, anlagde ogsaa jeg en Samling Fugle, om hvilken jeg paa en frygtsom Maade begyndte at fortælle. Krigsraad-Sønnen saa et Øjeblik medlidende paa mig; men uden i nogen Maade at lade sig forbløffe fortsatte han derpaa med en Fart og Selvsikkerhed som ingen Sinde sine Beretninger, og Tallet paa hans udenlandske Forbindelser steg i Løbet af nogle faa Dage til det utrolige. Saa anlagt var jeg paa at tro, hvad der blev sagt mig, at jeg, endskønt jeg udmærket godt vidste, af hvilken uvirkelig Beskaffenhed mine egne Fugle var, dog ikke kunde værge mig imod i en svag Grad at tro paa hans.

I mit Livs første seks, syv Aar var jeg en sund og stærk Dreng; men i den paafølgende Tid blev jeg hjemsøgt af en hel Række Sygdomme, hvis Eftervirkninger jeg i Grunden aldrig ganske har forvundet. Mæslingerne var langt slemmere mod mig, end det i Barnealderen sædvanlig er Tilfældet, og gjorde mine Øjne saa følsomme for Lyset, at jeg navnlig i yngre Aar, fik et flakkende, uroligt Blik, hvad der voldte mig utrolig Sorg, fordi jeg af denne rent udvortes Grund ikke sjældent maatte høre, at jeg ikke turde se andre Mennesker lige i Øjnene. Kort efter at jeg havde gennemgaaet Mæslingerne, fik jeg en haardnakket og meget oprivende Kighoste, der mangen Gang opvakte fremmede Folks Medlidenhed, naar den paa Vejen til og fra Bunkeflods Skole overfaldt mig med en saadan Voldsomhed, at det ofte for dem saa ud, som skulde jeg kvæles med det samme. Et halv Aars Tid efter at jeg havde overstaaet Kighosten, blev jeg angreben af en Sygdom, som vistnok var en Betændelse af Brysthinden, og som bragte mig Døden nær. Min Fader, som ofte med stort Held doktorerede paa Husets Beboere, forsøgte denne Gang med afgjort Uheld sin Kunst paa mig. Da Doktor Ballin omsider blev kaldt, erklærede han med en alvorlig Mine, at jeg var meget medtaget, og at man havde handlet urigtigt i ikke lade ham hente tidligere. Det vigtigste Middel, han foreskrev, var uldne Klude, dyppede i varm Olie, som skulde lægges mig i Hjertekulen og ombyttes, saa snart Olien begyndte at kølnes. Saavel under denne Sygdom, som da jeg kort forinden havde Mæslinger, laa jeg i Værkstedet paa en Sofa, til hvilken der var stillet Stole, og saa indskrænkede var Hjemmets Vilkaar, at min ælbre Broder hele Tiden om Natten delte Leje med mig. Det blev Nyaarsdag, medens jeg laa, og tidlig om Morgenen, inden Tællelysene endnu var slukte, kom min Moder med et stort Fad Kager og opfordrede mig til at spise af dem af Hjertenslyst. Det var mig umuligt blot at faa en eneste Krumme ned. Med en kummerfuld Mine fjernede hun sig med Fadet, og jeg fik en Fornemmelse af, at alle ventede, jeg snart skulde dø. Det var langtfra, at Tanken om Døden egenlig fyldte mig med Skræk; den bevirkede bare, at jeg i flere Dage laa hen i stille Grublen uden, naar jeg ikke var ligefrem nødt dertil, at mæle et Ord.

Da jeg omsider kom mig, var jeg afmagret som et Skelet og følte mig som en helt anden, end jeg var, inden Sygdommen fik fat paa mig. Min oprindelige Livlighed var forsvunden; at besynderlig mørk Alvor kom over mig. At jeg havde været Døden nær, affødte en Mængde dunkle Spekulationer over, hvad et Menneske i Grunden er, og hvor det hele vel sluttelig bærer hen. Omtrent ved denne Tid faldt Rahbeks Oversættelse af „Købmanden i Venedig" mig ved et Tilfælde i Hænde. Indtrykket var overvældende og opfyldte i lange Tider min hele Forestillingskreds med Udelukkelse af enhver anden Tanke. Hvor jeg gik og stod, saa jeg for mig Antonio i Retssalen, mens Shylock hvæsser sin Kniv, og Døden allerede synes at række sin Knokkelhaand ud imod ham: jeg havde jo nylig paa nærmeste Hold set den samme Knokkelhaand blive udrakt imod mig selv; men ogsaa Frier-Scenen med de tre Æsker betog mig stærkt, og navnlig fyldte det mig med en underligt, uforklarligt Behag, at netop den graa, ringe Blyæske kunde omslutte den højeste Lykke.

Da jeg omsider var oven Senge, anordnede Lægen, at jeg hver Morgen skulde drikke sød Mælk, saa varm, som den var kommen fra Koen. De to Lærebrenge, min Fader dengang havde, laa begge hjemme om Natten. Saa svag jeg var, maatte jeg derfor selv i de mørke Vintermorgener mellem Klokken fem og seks trave afsted og hente Mælken hos en Brændevinsbrænder i Lille Brøndstræde. En Morgen besvimede jeg i samme Øjeblik, jeg havde faaet Klæderne paa, men fortsatte alligevel uforknyt mine tidlige Vandringer, saa længe det gjordes fornødent.

Fader havde ved denne Tid faaet en Lærebreng ved Navn Karl Petersen, som var en Halvbroder til Skuespiller Knudsen ved det kongelige Theater og vistnok selv senere blev Provinsskuespiller og Theaterdirektør. Han levede og aandede kun for at spille Komedie, gav ved enhver Lejlighed dramatiske Scener til bedste og fyldte det hele Hus med Anekdoter og Historier om det kongelige Theaters Kunstnere. Saa mærkværdige var Forholdene dengang ved vor nationale Scene, at der paa Grund af hans Slægtskab med en af det kongelige Theaters Kunstnere stiltiende forundtes ham Adgang til Parterret med Ret til, naar der ikke var alt for fuldt Hus, at tage en Bekendt med. I Følge med denne dramatiske Lærebreng kom jeg da et Par Gange i det kongelige Theater og saa „Sparekassen" af Hertz, „Sommeren i Bretagne", en hurtig glemt Ballet af Bournonville, samt „Overraskelser" af Scribe og „Valgerda", hvis Forfatter endnu ikke stod nævnt paa Plakaten. Selvfølgelig havde jeg ikke mindste Forstand paa, hvem den i det sidstnævnte Stykke idelig omtalte Professor Arndt var, og hverken af dette eller af de to andre Stykker fik jeg noget egenlig stærkt Indtryk. Den af de spillende, som mest betog mig, var Forsom, hvem jeg aldrig senere fik Lejlighed til at se. Det var en aldeles særegen Komik, en Aabenbarelse af Menneskenatur, saa ægte og uforvansket, og til samme Tid afvigende fra alt, hvad jeg senere, i og uden for Danmark, har haft Lejlighed til at se. Denne Fornemmelse: at staa overfor en helt ny Udgave af det menneskelige Væsen, turde vistnok være det afgørende Kendemærke paa al stor og oprindelig scenisk Kunst. Fru Sødring spillede allerede dengang Madam Rust i „Sparekassen". Ogsaa ved senere Opførelser har jeg beundret hendes Fremstilling, der muligvis i Aarenes Løb blev mere helstøbt og gennemarbejdet. Men den Kollektrice, hun dengang i en temmelig ung Alder leverede: med en storblomstret Nattrøje af brunt Kattun og et kæmpestort, ubeskriveligt Hovedtøj, kom vistnok den komiske Skuespilkunsts sande Begreb nærmere. En svag Mindelse om Gøglet og Fjæleboden bør den af Sindets Grund vældende, frodige Komik altid beholde, uden derfor at sætte sin kunstneriske Værdighed til.

I Sommeren 1847 fandt min Fader, at jeg havde naaet en Alder, da der burde tænkes paa at give mig en bedre Undervisning end den, jeg i Bunkeflods Skole kunde faa. Det var hans Mening, at jeg skulde lære Sprog og uddannes i Handelsfagene, for efter min Konfirmation at faa Ansættelse paa et Grosserer-Kontor. Jeg blev derfor meldt ind i en Borgerskole, som forestodes af en theologisk Kandidat ved Navn Møller, og fandtes ved Prøven at have tilstrækkelige Kundskaber til at komme i næstøverste Klasse. Efter Tidens Vilkaar var Møllers Skole vistnok ikke daarlig; men Undervisningen i Borgerskoler stod i hine Dage ikke paa noget højt Trin. Vor Fysiklærer, Georg Silfverberg, fyldte os med Decimal-Formler, uden at bryde sig om, at vi i Arithmetik-Timerne endnu ikke havde lært Decimalregning, og udskældte os med grove, uhøviske Ord, naar vi ikke forstod dem. Vor Mathematiklærer, en theologisk Kandidat ved Navn Dohn, ansaa daarlige Karakterer i nedadgaaende Række for et ypperligt Middel til at befordre vor Indsigt i de arithmetiske Operationer; men at omsætte de knudrede Talemaader i Adolf Steens usle Lærebog i et for Elleveaarsbrenge forstaaeligt Sprog, derpaa indlod han sig aldrig. Den eneste Lærer, som virkelig gjorde Fyldest, var Dansklæreren Muxoll, en livlig og begavet Mand, der læste mærkværdig smukt op, og som lærte os en særegen, men i det hele velgrundet Retskrivning, som jeg endnu i mine første Forfatteraar fulgte og stadig anser for at være den i mange Stykker ene rigtige.

I Møllers Borgerskole fandt jeg omsider en Kammerat, til hvem jeg kunde slutte mig. Hans Navn var Karl Frederik Clausen. Han var en Brodersøn af H. N. Clausen, som gav hans Moder en maanedlig Understøttelse, medens Faderen, en ruineret Landmand, der havde skrevet et lille Skrift, fuldt af Gift og Galde, mod Broderen, opholdt sig i Rio Janeiro for om muligt at gøre sin Lykke

som Daguerreotypist. Madam Clausen — hun blev kun kaldt Madam — boede i Studiestræde i en lille tarvelig Lejlighed, der vendte ud mod en Baggaard; men paa Væggen hang oliemalede Portrætter af Bedstefaderen, den afdøde Stiftsprovst, samt af Bedstemoderen, der var malet i en yderst luftig Hyrdindedragt, og allerede disse to Billeder gjorde, i Forening med nogle faa andre Mindelser om fordums Velstand, et vist Indtryk paa mig. Om end Familien sad i smaa Omstændigheder og vel, naar alt kom til alt, havde det endnu knappere end mine Forældre, var det, som strøg der gennem de to Stuer, hvoraf Lejligheden bestod, en blødere, varmere Luft end den, hvortil jeg var vant. Dog var det fornemmelig een Omstændighed, der gjorde mig det saa kært at komme hos Clausens. Familien blev ved Laan hos velstaaende Bekendte flittig forsynet med Bøger. En Eftermiddag fik jeg under et Besøg fat paa Oehlenschlägers „Aladdin" og begyndte øjeblikkelig at læse i den. Plantet paa en Skammel ved Vinduet sad jeg, døv for alle Spørgsmaal, og inddrak i denne samt den følgende Eftermiddag den vidunderlige Digtning til sidste Draabe. Det var, som trængte hvert Ord sig ind i min Sjæl og forbandt sig med alt, hvad jeg selv dunkelt havde tænkt og følt. For første Gang fornam jeg, hvad Poesi egenlig er, og siden hine to Eftermiddage har jeg aldrig følt Virkningen i samme Grad. Senere fik jeg opstøvet et mishandlet, bindløst, Familien selv tilhørende Eksemplar af „Nordiske Digte" fra 1807, og her var det navnlig den afdæmpede Glød i de stolte, højtidelige Trimetre i „Baldur hin Gode", der paa Modsætningens Maade paavirkede mig; for de vidunderlige Kor med deres i intet andet Sprog naaede Mesterstab i de vanskeligste Rhytmers Behandling havde jeg dengang endnu ikke Sans. Siddende paa Skamlen ved Vinduet læste jeg efterhaanden i hin Bagstue en hel Række Digterværker — „Kong Lear", „Othello", Blichers Noveller, „Kun en Spillemand" af Andersen samt den i Begyndelsen af Fyrrerne udgivne første Del af „Adam Homo". Min Synskreds blev udvidet; med ubestemte Anelser længtes og higede jeg mod det kommende.

(Fortsættes.)

Smaavers.

Af Carit Etlar.

En Time, vel anvendt, tit strækker til
at fylde os med Lykke hele Livet,
og tit forslaar et helt Livs Anger ej
en slet brugt Times Følger at udviske.

Hvor tvende Venner
blot enes ret,
gør fire Hænder
det tunge let.

Man følges Arm i Arm igennem Livet
og er dog altid fjerne fra hinanden.
Man skilles kan ved Bjerg og dybe Dale
og gaar dog trolig ved hinandens Side.

En Hytte og et Kongeslot i et dog Lighed faar,
det nemlig at med krummet Ryg man gennem
begge gaar.

Offe Bjørn.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Og den Pige, som han nu følte, at han elskede, var ikke, som han engang havde troet, en simpel Vaabensmeds Barn eller et Hittebarn, men ædelbaaren, som han selv. Der vilde forløbe Aar, inden han igen saa hende og kunde forklare sig for hende. Vilde hun elske ham til den Tid? Ja, elskede hun ham overhovedet med nogen anden Kærlighed end den, hendes venneløse Barndom og hans da imod hende udviste Velvillie havde medført? At han dog ikke tidligere skulde have set hende saaledes! Nu, nu vilde han uendeligt hellere paa Kærligheds Vinger flyve tilbage til sin smukke Vildkat, knæle for hende, til hun bønhørende drog ham op til sit Bryst og sine Læber, end han vilde vandre barfodet til Rom og der knæle for den gamle Præstekonge og kysse hans maaske ikke overmaade rene Tøfler. Saadanne Tanker vare rigtignok i høj Grad ukatholske, følgelig efter Tidens Betragtningsmaade ukristelige, hvilket han ogsaa med Sønderknuselse erkendte; men hvor tit han end forjog dem, vendte de dog altid tilbage med fornyet Styrke. At mangen paa sin Pilgrimsfart har omgaaedes med værre Tanker end disse, maa vel ogsaa indrømmes.

Om Valfarten kan det vel ellers være nok at fortælle, at de tre Mænd kom til Rom, og da Offe Bjørn aflagde sit Vidnesbyrd, og de var velforsynede med Penge, lykkedes det Anders Eberstein at erholde Aflad for sin Brøde. Men dermed var han ikke retfærdiggjort for den verdslige Øvrighed, og han blev derfor i Udlandet, medens Offe Bjørn rejste til Kong Valdemar for at bede om Naade. Hvis denne ikke gaves, vilde han rimeligvis ikke vende hjem. Kongen, der som bekendt havde fuldt op af Fjender, baade i og uden for Landet, greb gerne enhver Lejlighed til at skaffe sig tro og formaaende Venner; han kendte derhos Greverne af Omtale, havde hørt meget om deres voldsomme Færd, men deriblandt ogsaa, at Anders var den fredsommeligste af hele Slægten. Han idømte ham en svær Pengebøde, paalagde ham at nedrive det faste Slot Tange samt overlod til ham selv at skaffe sig Frændefred, saa skulde han uhindret have Lov til at vende tilbage og opholde sig i Landet. Kongen greb samme Lejlighed til at sikre sig Offe Bjørns Venskab; thi ogsaa denne unge Mand kendte han af Omtale og vidste, at han var en Mand af Ord og Ære; en Mand med et trofast Sind og en stærk Arm, og saadanne trængte han til overalt og ikke mindst i det endnu stedse urolige og lovløse Jylland. Med denne Besked vendte Offe tilbage til Anders Eberstein og mente, at nu var alt i Orden. Denne blev ved at være nedbøjet; thi hans Natur var for dyb til, at han ved den dobbelte Tilgivelse af Mennesker kunde berolige sig. Det pavelige Afladsbrev og det kongelige Lejdebrev var ham begge kære, navnlig fordi de levnede ham Tid til at gøre Bod paa en fyldigere Maade end at købe sig Afløsning ved en Rommerrejse og saa mange Mark Sølv. Det var gaaet op for ham, at det ikke stod i Menneskers Magt at forlade Synder, men at det var en Sag, der alene kunde afgøres mellem den syndbetyngede Sjæl og Herren i det høje. Men selv om Synden var udslettet evindelig, fornam han dog, at en Misgerning som hans aldrig kunde være ret udslettet hos ham selv, og at det ikke i ethvert givet Øjeblik kunde staa klart for ham, at Herren var større, end hans eget Hjerte, der fordømte ham; men at hans Broders blodige Skygge vilde staa hans Tanke nær og mangt et Øjeblik træder forfærdende frem for ham indtil hans Dages Ende. Den Haand, der havde udgydt hans Broders Blod, kunde næppe bringe Lykke for nogen, den i Kærlighed udraktes til, enten Mand eller Kvinde. En Gang udlod han sig i den Retning for sin unge Rejsefælle. Men Offe Bjørn, hvis Sind aldrig havde været bøjet under nogen Forbrydelse, kunde ikke forstaa ham. Naar Anders talte som anført, saa fortalte Offe om Hjemmet, om Inger og om Vildkatten, af hvilke to, som han mente, enhver vilde være i Stand til at bringe den største Tvivler til at tro paa Paven eller i alt Fald paa Kærlighedens Magt. Siden beholdt Vennen sine Tanker for sig selv.

Tre Aar havde de været borte fra Hjemmet, og i den Tid var kun lidet forandret. Den gamle Greve gik endnu sin stadige angestfulde Vandring mellem de to Senge, som han ikke vilde lade flytte bort; endnu bestandig paakaldte han det Taarehav, der skulde aftvætte Blodet og slukke Ilden; men det vilde ikke indfinde sig, hans Øjne forblev tørre. Sønnen berettede ham, at han nu havde faaet Fred af Kirken og Kongen, men den gamle lod ikke til at høre det, som han i det hele syntes døv og blind for alt, hvad der foregik omkring ham. Kun i Fortiden og dens Rædsler var hans Sanser som hjemme. Derimod blev Inger Bjørn glad ved at høre, at Ærindet var saa vel fuldbragt; men der var endda en sørgmodig Stemning over hende, som ikke kunde forjages. Det var Aften, da hun og Broderen gensaas, og han saa kun hende, derfor var han adspredt og der svævede ham et Spørgsmaal paa Læberne, som han ikke ret kunde faa udtalt, Inger saa det og der kom et tilfreds Glimt frem i hendes Øjne.

„Det vil sagtens glæde dig at høre," sagde hun, „at Eline har artet sig godt og er bleven en god Pige."

„Hvor er hun, spurgte han hastigt.

„Paa sit Værelse," lød Svaret.

„Er hun smuk som den Gang, jeg forlod hende?" spurgte han.

„Hun har forandret sig noget, men om hun just er smuk, ved jeg ikke," sagde Inger nølende.

Offe kvalte et Suk. „Har hun —?" spurgte han, men standsede og rødmede; thi han vilde have spurgt: „Har hun mig kær? Har hun længtes efter mig?" men han opgav det og rødmede atter.

Mere glad, end hun havde hilst paa ham, sagde Inger Godnat til ham, da hun gik til sit Kammer; thi hun havde sin Broder kær, maaske desto kærere, fordi hun engang i Ungdoms Uforstand havde gjort ham Uret i sit Hjerte, og hun havde ogsaa faaet Eline kær. For dem ønskede hun nu den Lykke, hun havde givet Afkald paa for sig selv; thi i sit stille Sind havde hun allerede svoren til Frasigelsens Banner.

Men Offe Bjørn sov kun lidet den Nat, han tænkte paa Søsterens Ord, at Eline var en god

Pige, og at hun var forandret i det Ydre. Dette var maaske ikke til det bedre; mangen Pige kan i de tre Aar, der følger paa det sekstende, udvikle sig til noget langt, langt skønnere, end de tidligere Dage lovede; men stundom virker ogsaa Udviklingen i aldeles modsat Retning. Dog deri var han enig med sig selv, at var hun i Aandens Verden en elskelig Pige, vilde et mindre skønt Ydre ikke frastøde ham; han vilde dog altid se hende, som hun var i Afskedsøjeblikket, det mest gribende, hjerteopfyldende i hans Liv. Det kan gerne være, den gode Svend der tiltroede sin Trofasthed og sin Indbildningskraft for meget. Det modsatte kan saameget mindre paastaas, som han ikke blev sat paa nogen Prøve i den Henseende; thi da Søsteren næste Morgen forestillede ham liden Eline, blev han staaende forlegen og som forstenet af den unge Dames glimrende Skønhed og høviske Væsen.

Sidste Møde.

Saa uvant var han til at være sammen med smukke og ædle Kvinder, at han stod lige paa Nippet til at fly for det skønneste Syn, ham var aabenbaret, da Inger tog den yngre Pige om Livet, drog hende i hans Arme og sagde: „Der har du din Vildkat, Broder! Hun tilhører dig som ingen anden!“ Derpaa hviskede hun ham i Øret: „Er hun smuk som dengang, du forlod hende?“ og med et skalkagtigt Blik smuttede hun ud af Døren og lod ham og Eline ene.

Og saa tilkæmpede Helten, der dristigt havde set Fare og Død under Øjnene i mangfoldige Slag, sig endelig saa meget Mod, at han vovede at se hende ind i de de straalende Øjne, der fyldtes med Taarer og sænkede sig for hans elskovsaandende Blik, og — men den Sladder er lang nok, siden enhver kan gætte sig til Resten — inden de skiltes, var hun hans erklærede Brud, og al den Elskelighed, der var nedlagt i hendes Sjæl, og som var uddannet under hans Søsters omhyggelige Haand og vældigt ansporet af hendes tidligt vaagnede, vedholdende Kærlighed, al denne Elskelighed var modnet for ham og for ham alene, medens han havde alt for travlt med at tænke paa andres Vel, til at han skulde ofre sit eget ret mange Bestræbelser. Det er ikke Umagen værd at prøve paa at skildre al den Lykke, der nu blomstrede for Parret, al den Stund den bedste Pen og det største Snille dertil vilde være uformuende. — De er sure, sagde Ræven om Rønnebærrene!

De tog nu atter Bopæl paa Rejstrup, og Grev Anders besøgte dem undertiden; men det undrede Offe, at han og Inger var saa koldsindige lige over for hinanden, og der syntes endnu bestandig imellem dem at være en Skygge, som han ikke forstod. Ofte talte de sammen i Enrum; men efter en saadan Samtale var altid en stille Vemod, aldrig den lykkelige Kærligheds ubændige Glæde udbredt over deres Væsen. Stundom trængte han saa ind paa Søsteren for at erfare hendes Mening, men fik aldrig ret Besked. Endelig sagde han hende rent ud, at nu var hans og Vildkattens Bryllup bestemt til en vis Dag, og at det skulde været ham kært om visse Folk vilde været med paa selv samme Dag; men naar de ikke vilde det, fik de gaa deres egne Veje.

„Ja, Broder!“ svarede hun, „min Bryllupsdag er bestemt til at være Dagen efter dit.“

„Naa! Det var endelig et fornuftigt Ord! Men hvorfor ikke lige saa godt samme Dag?“

„Fordi jeg gjerne vilde pynte din lille Vildkat som Brud, og — men vil du ikke se min Brudedragt.“

„Ja saa! Eline har endnu ikke sin færdig! Nu saa lad mig se den!“

Inger fremtog en fuldstændig Nonnedragt. Offe stod som tilintetgjort.

„Guds Brud vil jeg være, men ingen Brodermorders,“ sagde hun.

„Det er haarde Ord, Søster!“

„Men sande! Anders Eberstein er enig med mig. Du maa ikke blive vred, Broder! Dine Bestræbelser er ikke forgæves. Da I rejste bort herfra, bad jeg saa inderligt om, at det maatte lykkes, og at han maatte Fred med Gud og Kongen. Jeg lovede i samme Stund, at jeg vilde være en Himlens Brud, og jeg har ikke fortrudt det; thi trods alt er der en Blodplet paa hans Haand, som ikke kan aftvættes i denne syndige Verden, og som evigt og altid vilde faa mig til at gyse tilbage for den, jeg har kærest.“

„Stakkels Anders!“

„Beklag ham ikke; han tænker som jeg; ogsaa han agter at forsage Verden, men paa den Maade, der passer bedst for hans Natur. Han tager Korset og gaar i Kampen mod de vantro. I Klosteret vil jeg tilbringe mit Liv med at bede for ham og for dig og for den lille, søde Eline, bede og haabe, at vi alle maa mødes,

„mødes i Gudsrigets Straaleglans,
hvor Synden og Sorgen er udenlands.“

Der skal jeg favne min Hjertensven frigjort fra enhver syndig Smitte — ak! thi jeg ved det vel, der var Blod paa hans Haand, før han for min Skyld løftede den mod sin Broder. Der vil jeg ogsaa bede for Albert, som for heden i sine Synder. Græd ikke, Broder! Det er bedst saaledes.“

Offe Bjørn kunde dog ikke ganske berolige sig, og der kom ind i hans Bryllupsglæde en Sorg, der maaske var gavnlig nok, da han vist ellers vilde have glemt Himmel og Jord og alt undtagen hende, der dog alligevel optog hans fleste Tanker. Dagen efter deres Bryllup blev hans Søster indklædt som Nonne i Asmild Kloster. Anders Eberstein var da allerede mærket med Korset. I Talesværelset saa han denne Dag for sidste Gang sin Elskede, og hans Taare randt paa den behandskede Haand, hun rakte ham gennem Gitteret. Derpaa sagde han Farvel til Vennen og dennes unge Hustru, anbefalede sin ulykkelige Fader til deres Omsorg, ligesom han alt havde overladt dem sit Gods, derpaa ilede han ud, svang sig paa sin vælige Hest og for bort. Han saas ikke mere i Danmark. Eskild fulgte ham.

Men langt ind i det følgende Aarhundrede døde i Asmild Kloster en ældgammel Nonne, der var bekendt for sit milde Væsen, sit strenge afholdende Levnet og sin Utrættelighed i Bønner. Paa hendes Bryst fandt man en Handske med en enkelt Plet som af en Taare. Hun kaldtes Søster Patientia; men det sagdes, at hendes Navn i Verden havde været Inger Bjørn.

Troldungen, Nissen, Vildkatten — hun fik nu alle sine Hæderstitler igen som Kælenavne — gjorde Offe Bjørn til en lykkelig Mand, og uagtet hun fik at vide alt det onde, Grev Peder havde tilføjet hendes Slægt, plejede hun den gamle Mand efter Evne i hans Ulykke. Hans Forstand vendte aldrig mere tilbage, og mange lange og angestfulde Aar maatte han lide her i Verden, før han indkaldtes for den højeste Dommer. Det Barn, han havde gjort forældreløst, og som nu færdedes omkring ham som en glad og god Hustru og Moder,

kunde han ikke genkende, som han overhovedet slet ikke kunde forstaa, hvad der sagdes til ham, men syslede uafladeligt med sine egne rædselsfulde Tankebilleder.

Valdemar Atterdag havde ikke taget fejl af lykkelig ved, at have en oprigtig og klippefast Høvding midt inde i det uroligste af hans Landskaber. Men baade Offe og hans Hustru oplevede roligere Dage, og da den søndrede Krone „laa hel paa sidste Valdemars Grav," tumlede sig omkring dem er forlængst nedbrudte, og der er af dem næppe Sten paa Sten tilbage; men Sagnet lever, og Grevensdal, hvor Brodermordet skete, snor sig endnu med sin mørke og uhyggelige Skovtykning mellem de solbeskinnede Banker. I Dalen lyftes ingen

Et ægyptisk Kaffehus.

Offe, der alle sine Dage blev sin Konge en tro Mand, og skønt den snilde Drot mere end en Gang skal have beklaget, at Bjørnen var alt for plump og ærlig til at gaa paa Ræveklør, som saa tit behøvedes, maatte han til andre Tider prise sig en hel Skare af store og smaa Bjørne og Vildkatte, og en Flok Sønner gik i Farfaderens Aand og Kraft drabeligt frem under Margretes straalende Banner.

De fordums faste Borge Rejstrup og Tange ved at færdes, efter at Sol er nede; thi da siges skumle Aander at drive deres Spil i det tætte Mørke derinde.

Et Skriftemaal.

Latimer, en af de skarpeste, ivrigste og mest begavede Modstandere af Reformationen i England, sad ved sit Skrivebord. I sin højre Haand holdt han Pennen, den venstre var knyttet, som om den hvert Øjeblik var rede til at slynge en usynlig Fjende til Jorden. Da bankedes der paa Døren, sagte og nølende. Han rejste sig for at lukke op. Men hvor forbavset blev han ikke, da han fik Øje paa den kætterske, d. v. s. den sig til Evangeliet bekendende Thomas Bilney, netop den Mand, mod hvem han var i Færd med at smedde Aandens skarpeste Vaaben.

Et Øjeblik stod de begge maalløse overfor hinanden. Bilney genvandt først Fatningen og bad med sagte, afbrudt Stemme om Tilladelse til at maatte aflægge sit Skriftemaal.

Latimer mente at være Genstand for et Drømmesyn. Bilney, Hovedet for Kætterne, Ungdommens Forfører, med eet Ord: hans farligste Fjende, kom til ham for at skrifte! Var det en Misforstaaelse? Eller skulde — —? Nej, nej! Næsten fordømmende sig selv trængte han den forfængelige Tanke tilbage.

„Saa har I endnu ikke læst mit Skrift imod Melanchton," sagde han hurtigt.

„Jo," svarede Bilney, „det er netop det, der driver mig til eder."

Latimers Øjne tindrede af frydefuld Glæde. Saa let havde han ikke forestillet sig Sejren. Og da den anden sagtmodig gentog sit Spørgsmaal: „Er I rede til at høre mit Skriftemaal?" svarede han mildt: „Jeg er rede, og saafremt I af Hjertet bekender og angrer eders Vejs Vildfarelse, vil Kirken modtage eder med en Moders Kærlighed."

„Af Hjertet bekender jeg, at jeg er en stakkels Synder," svarede Bilney. „Men jeg har meget at skrifte, meget at bekende; har I ogsaa Tid til at høre paa mig?"

„Nu og altid har jeg Stunder til, naar det gælder, at vise en forvildet Sjæl den rette Vej. Tal uden Sky, og Herren velsigne denne Time!" „Amen!" sagde Bilney, idet han fulgte Præsten til Skriftestolen, der stod i et Hjørne af Stuen. Et Øjeblik dvælede de begge i stille Bøn. Derpaa begyndte Bilney sit Skriftemaal.

Men hvilket et Skriftemaal blev det ikke! Møjsommeligt, i afbrudte Ord trængte det sig i Begyndelsen over hans Læber, idet han forsøgte at skildre den aandelige Nød, der havde drevet ham til at søge Tilflugt i Klostret. Uden Forbehold afslørede han hver Krog i sit Hjerte. Han skildrede den Trøstesløshed, der havde bragt ham til Randen af Fortvivlelsens, ja næsten til Vanviddets Afgrund, sin frugtesløse Higen og Søgen efter egen Retfærdighed. Og derefter talte han om den salige Stund, da Ordet om Guds frie Naade første Gang havde vederkvæget hans vansmægtende Sjæl, og jo mere han fordybede sig i Mindet derom, jo mere svandt hans Betænkelighed. Han vidste ikke længer, hvor han var, eller hvem han talte med. Hurtigere og hurtigere strømmede Ordene fra hans Læber, hans Skikkelse syntes at vokse, og hans blaa Øjne straalede af hellig Begejstring, da han omsider talte om den Fred, han havde fundet hos Alverdens Frelser, om den Salighed, der havde fyldt hans Hjerte, da han ret havde opfattet og følt Barneforholdet til Gud.

Og Latimer? Med foldede Hænder og Hovedet sænket mod Brystet sad han der gennembølget af stærke Følelser. To, tre Gange havde han i Begyndelsen følt sig fristet til at fare op og afbryde Kætteren. Men en usynlig Magt havde holdt ham tilbage. Han maatte høre. Og jo mere han hørte, jo mere sank alt, hvad der hidtil havde staaet højt og herligt for ham, tilbage i Intethed, og en glødende Længsel efter ogsaa at smage noget af denne Fred og Salighed rørte sig i hans Hjerte.

Det var jo dette, hvorefter ogsaa han ubevidst havde higet. Og pludselig faldt det ham som Skæl fra Øjnene. Med Lynets Il og Kraft gennembævedes hans Sjæl af Erkendelsen af, at han i blind Iver havde kæmpet mod Herren selv, og denne pludselige Erkendelse kastede ham i Støvet. Lydeligt stønnende skjulte han Ansigtet i Hænderne, og da Bilney forfærdet afbrød sit Skriftemaal, sank han hulkende for hans Fødder og bønfaldt ham om Hjælp og Raad.

Et forunderligt Skriftemaal! Skriftefaderen blev til Skriftebarn, og Herren selv sad i Skriftestolen og afdækkede skaanselløs alle hans Hjertes Vildfarelser og Forvendtheder, indtil ogsaa han, som engang Paulus, kun formaaede at fremstamme det ene Spørgsmaal: „Herre, hvad vil du, at jeg skal gøre?" Herren var kommen over denne stærke og havde overmandet ham. Næppe formaaede Bilneys Ord atter at oprejse den sønderknuste. Jo mere alvorlig og ærlig hans Kamp hidtil havde været, jo mere afskyelig forekom han sig nu i sine egne Øjne, og længe varede det, før den hidsige Modstanders trøstende Ord vandt Genklang i hans Sjæl. Denne Times aandelige Kamp var Fødselsstunden for et nyt Liv. Latimers Natur kendte ikke nogen Halvhed. Efter at han een Gang havde erkendt Sandheden, gav han sig hen til den uden Tøven, uden Forbehold og blev fra en glødende Fjende en nidkær Bekender og Forsvarer af det rene Evangelium.

Hans pludselige Omvendelse vakte almindelig Opsigt. Bilneys Venner jublede og priste Gud, der saa langt ud over al Forventning havde hørt deres Bønner. Men Roms Tilhængere bed Tænderne sammen og lod intet Middel ubenyttet til at tilintetgøre den frafaldne.

Hans Time var dog endnu ikke kommen. Guds Haand hvilede skærmende over ham, og det lykkedes ham stadig paa ny at gøre sine Fjenders Anslag til intet. Han kom mere og mere i Spidsen for den evangeliske Bevægelse, og da den letfærdige Henrik den Ottende, som ikke kunde faa Paven til at indvilge i alle de Ægteskabsskilsmisser, han krævede*), af Trods viste sig gunstig stemt over for Reformationen, blev Latimer 1835 udnævnt til Biskop af Rochester. Paa den Tid var det, at den dristige Mand ved en Nyaarsmodtagelse hos Kongen, i Stedet for den sædvanlige Nyaarsgave, der bestod i en fyldt Pengepung, rakte Kongen et Nyt Testament, i hvilket der var lagt Mærke ved et Blad, paa hvis øverste Linie læstes: „Men Horkarle og Skørlevnere vil Gud dømme!" Og saa stor var den Indflydelse, Latimer dengang havde paa Kongen, at denne i Tavshed tog imod en saadan Ydmygelse. Men han glemte den ikke. Nogle Aar senere udsonede han sig atter med Paven og afsatte Latimer fra hans Embede, og da Biskoppen vægrede sig ved at underskrive de ham forelagte Trosartikler, blev han kastet i Tower. Men heller ikke den lange Prøvelsestid, Latimer havde i Fængslet, formaaede at bøje hans Trosmod, og han fandt stadig ny Veje, ad hvilke han, lig den fængslede Paulus, fra Fængslet kunde opmuntre sine Trosfæller til Trofasthed i Striden.

En dyb Smerte voldte det ham, at Bilney, hvem han ærede højt som Ven og Lærer, viste sig svag i disse Forfølgelsens Tider. Hans skrøbelige Helbredstilstand lod ham gyse tilbage for Ilddaabens Kvaler og bevægede ham til at underskrive den ham forelagte Tilbagekaldelse. Men næppe var han bleven sat i Frihed, før han følte sig knuget til Jorden. Tanken om at have fornægtet sin Herre, gav ham ingen Fred. Han erklærede sin Tilbagekaldelse ugyldig, og Guds Naade gav ham Kraft til frejdig at bekende sin Tro til det sidste.

Ogsaa for Latimer skulde den Tid komme, da han med sit Blod kunde besegle sin Tro. Under den milde Edvard den Sjettes Regering fik han en kort Tid sin Frihed; men da den „blodige" Maria besteg Tronen, blev han tillige med andre fremragende evangeliske Forkæmpere som Ridley og Cranmer stævnet for Domstolen. Hans Venner raadede ham til at flygte, og selve Dommerne gav ham Lejlighed dertil. Men Latimer følte ingen Dødsfrygt. Frimodig stillede han sig for Domstolen og bekendte frimodig sin evangeliske Tro.

Det var den 16de Oktober 1555. Klokkerne ringede; en uoverskuelig Menneskemylder fyldte Londons Gader. I højtideligt Optog, med Krucifikset foran og fulgt af Præster og Munke, blev Latimer og Ridley førte til Retterstedet. Rank og med straalende Blik vandrede den fem og firsindstyveaarige Olding Døden i Møde. Da han besteg Skafottet, vendte han sig endnu engang til sin Ven og sagde: „Vær ved trøstigt Mod, Ridley. Vi vil med Guds Hjælp i Dag tænde et Lys, som alle Evangeliets Fjender ikke skal formaa at udslukke i England."

Kort efter havde han udstridt. Men hans profetiske Ord er blevet opfyldt, og England er endnu trods alle Roms Trusler og Lokketoner en trofast Kæmper for Evangeliet.

*) Denne Konge (1509—47), der, rigt udstyret af Naturen og ypperligt uddannet, blev en af de mest vellystige og lunefulde Tyranner, skrev mod Luther for Læren om de 7 Sakramenter og fik derfor af Paven Titlen „Troens Forsvarer"; men da Paven ikke vilde løse hans Ægteskab med Katarina af Aragonien, gennemførte H. en Kirkeforandring, hvorved han blev Kirkens Overhoved. Han var 6 Gange gift og lod to af sine Hustruer henrette.

Et ægyptisk Kaffehus.

(Med Billede.)

Det er et ganske dagligdags Billede fra det gamle Eventyrland Ægypten. Et Kaffehus, der er lige saa tarvelig i Retning af Bekvemmeligheder som den Drik, der nydes, forhaabentlig er god. Det er et slet og ret aabent Skur, hvor kun et hullet Tag yder Skærm mod Solens Straaler. Gæsterne er fattige Landmænd, der har været paa Torvet med deres Varer, og som nu, efter at have faaet udsolgt, har slaaet sig ned paa deres tomme Kurve og nyder Kaffen og Hvilen. Ægte østerlandsk Flegma eller Døsighed præger den hele Gruppe. Hver sidder hensunken i sine egne Tanker, mens Kaffen og Tobaken nydes i langsomme Drag. Kun nu og da henkastes et Ord om Dagens Nyheder og Forretninger, men naar Velværet rigtig indfinder sig, kan det hænde, at en af de ældste i Kredsen tager Ordet og under andagtsfuld Tavshed fortæller et af Folkets gamle Eventyr.

En Paaskehilsen

„Ja, her er han, Guddomsmanden,
sprængte er nu Dødens Baand,
han er visselig opstanden,
og hans Ord er Liv og Aand!
Nu en Foraarsmorgen skøn
rinder op for os i Løn,
og som Paaskesalmen klinger,
vokser Sjælens Fuglevinger."

Saaledes lyder det sidste Vers i en af vore mange skønne Paaskesalmer (Nr. 228), og med det Vers som Tekst vil jeg gerne sende alle Bladets Læsere en Paaskehilsen og et Paaskeønske.

Ja, det er den store, velsignede Paaskehilsen, at han, „Guddomsmanden", Guds menneskeblevne Søn, Jesus af Nazareth, at han, som i frivillig Kærlighed Langfredag satte sit Liv ind for os som et Sonoffer, at han er i fuld Virkelighed opstanden Paaskesøndag som det lyslevende Vidnesbyrd om, at „sprængte er nu Dødens Baand", og at alle Ord, han talte i sit Jordelivsdage, er „Liv og Aand". Jesu Opstandelse er Guddomsseglet paa hans Ords Guddomssandhed. Var han ikke opstanden fra de døde, som han forud havde sagt at ville, saa var det dermed godtgjort, at han kun havde været en gudsbespottelig Bedrager eller en affindig Sværmer, hvor utroligt det end maatte forekomme os, at et saadant Menneske kunde have levet Jesu af Nazareths Liv og talt hans Ord. Men nu er han opstanden Paaskesøndag, som han forud havde sagt at ville det, og dermed er det godtgjort, at han var den, han sagde sig at være — den forjættede Frelser med Guddomsmagt og Guddomssandhed. Nu staar alle hans Ord ved Magt, baade om Syndsforladelse og evigt Liv i ham for alle hans troende Venner.

Dermed er saa en aandelig Foraarsmorgen af vidunderlig Skønhed rundet op for alle Jesu Kristi Disciple; thi det er selve det evige Livs Foraarsmorgen, som i Kraft af vor korsfæstede Frelsers Opstandelse er begyndt inde i os og peger varslende frem mod den evige Saligheds-Sommers Fylde. Ganske vist i mange Maader er det endnu kun „i Løn", den Foraarsmorgen rører sig inde i os, der er endnu saa meget af Syndens og Dødens Vinterkulde, som raader inde i os. Men saaledes er det ogsaa ude i Naturen ved Paasketid, som vi dagligen kan se det i disse Dage, Foraaret er der endnu kun i Løn, Vinter-Resterne er langt de overvejende; dog ved vi, Foraaret er der med sine stærke, sine gærende Kræfter, arbejder ustandseligt i Have, Mark og Skov, skal nok blive færdig med Vinter-Resterne, skal nok faa alle Spirer og Knopper til at svulme og springe ud, indtil Mark og Eng, Have og Skov — alt er klædt i den skønneste Skærsommer-Duft. Saaledes skal det ogsaa gaa med hvert Menneskehjerte, som giver sig hen til Kristus-Troen og lader den Tro fuldføre det aandelige Foraarsværk i sig. Jo mere vi i Sandhed kan synge vore Paaskesalmer og vil leve vort daglige Liv i de Salmers Aand, desto mere „vokser Sjælens Fuglevinger," netop det evige Livs Vinger i os, indtil de er blevne stærke nok til i Guds Time at bære os ind i Salighedens Sommer! Den opstandne Herre Kristus lover os dette!

Det er en Paaskehilsen, som har Fryd og Fred og Jubel i sig, og mit Paaskeønske til alle Bladets Læsere er, at de vil lukke deres Hjerter op for den Hilsen, som jeg selv med Tak for Guds Naade fuldt har lukket Sjæl og Sind op derfor.

C. Lennbach.

En ejendommelig Redningsbaad.

Paa medfølgende Billede fremstilles en Skibsbaad, der er bygget af Crispin af Marshgate Lane, Stratford i England; det er, som Læserne let kan se, ikke nogen almindelig Skibsbaad, men en Baad af en saa ejendommelig Konstruktion, at det nok er værd at tage den i Øjesyn. Den er helt igennem bygget af meget tynde Staalplader, og den har derfor det Fortrin paa en Gang baade at være let, meget holdbar og bøjelig. Den skiller sig ogsaa fra de almindelige Skibsbaade derved, at den er indrettet til at kunne sammenlægges, hvilket just ses fremstillet paa vort Billede. Man ser ogsaa her, hvor let Baaden er,

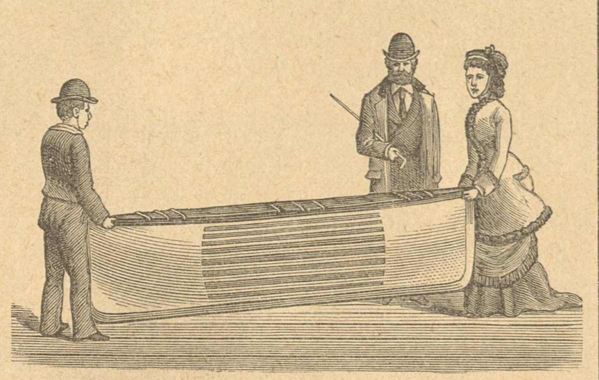

idet endog en Dame er i Stand til at kunne løfte dens ene Ende i Vejret, uden at dette ser ud til i mindste Maade at koste hende nogen Anstrengelse. I sammenlagt Stilling er den tværs igennen kun 16 Tommer bred over Midten, medens den i almindelig sejlbar Stand, derimod er 3 Fod og 9 Tommer bred samt 11 Fod lang. Naar den hænger paa sin Plads paa Siden af Skibet, er den sammenlagt, men idet den fires ned i Vandet, udvider den sig af sig selv til sin bestemte Størrelse.

Baade af denne Slags vil være meget hensigtsmæssige især til Passagerskibe og Udvandrerskibe, da en Mængde saadanne Baade kan stuves sammen paa en meget lille Plads, og man meget hurtig kan sætte dem i Vandet i sejlbar Stand, hvilket jo er af stor Vigtighed i paakommende Ulykkestilfælde.

Ved de Prøver, som man har gjort med denne Baad i Portsmouth, har den vist sig særdeles brugbar og hensigtsmæssig. Opfinderen har allerede udtænkt en Forbedring ved denne Baad, i det han for Fremtiden vil bygge den af et andet, særegent Materiale, hvorved den bliver endnu baade lettere og stærkere.

T

Et smukt Svar.

I Essen spurgte for nylig en Lærer de ny optagne Børn: „Kan I ogsaa bede?" Da svarede en lille Dreng: „Ja, jeg kan bede!" Og da Læreren saa siger: „Kan du da sige mig en lille Bøn?" folder Barnet sine Hænder og siger: „Kære Gud, gør mig til et godt Barn, saa jeg kan komme i Himlen! Amen! God Nat, Moder!" — Kan der gives denne Moder et kosteligere og mere hæderligt Vidnesbyrd end det, der straaler frem af hendes Barns Bøn? Kan dit Barn ogsaa saa regelmæssig ende sin Bøn med: „God Nat, Moder"? Eller lader du det besørge ved andre? Hvilket inderlig fast Baand slynger sig ikke om Barnehjerte og Moderhjerte, naar et „God Nat, Moder!" paa denne Maade slutter sig til Aftenbønnen!

Regnormene.

(Efter L. Hilde, ved J. J.)

For 50 Aar siden har den store britiske Naturforsker Charles Darwin ofret Regnormenes Virken og Færden sin fulde Opmærksomhed og forelagt det geologiske Selskab i London et kort Arbejde, i hvilket han førte Bevis for, at det øverste Lag af den frugtbare Jord, den mørkest farvede Ager- eller Muldjord i det væsentligste er en Frembringelse af Regnormene. Darwin var i sit Studium gaaet ud fra den Jagttagelse, at Lag af brændt Mergel eller Kalk, af smaaskaarvede Trækul eller Teglsten, der blev udbredt paa en Græsgang, som ikke dyrkedes, her efterhaanden blev bedækket af et med Aarene voksende Lag af sort Jord. De nævnte Skærvelag sank saaledes dybere og dybere, og de viste sig efter nogle Aartiers Forløb som Striber paa Væggene af en udgravet Grube. Disse Striber laa 12, 18 og 36 Centimetre under Jordoverfladen, alt efter de forhaandenværende Forhold og den forløbne Tid. Det maa bemærkes, at der til de paagældende Steder saa godt som ikke blev tilført Støv o. l. Denne forholdsmæssige Sænkning af de smaa paa Jordoverfladen strøede Genstande er Regnormenes Værk, idet de bringer deres Udtømmelser op paa Overfladen og bedækker dermed Smaastene og deslige, medens den derunder af dem underminerede Jord efterhaanden synker sammen, naar de gamle Gange bliver forladte af Ormene. Disse bringer altsaa stadig ny Jord fra neden op og holder derved Muldlaget i en stadig for Planterne velgørende Bevægelse og Foryngelse.

For nøjere at undersøge Virksomheden om Natten holdt Darwin et Antal Regnorme i Urtepotter med fugtig Jord i sit Arbejdsværelse. Det viste sig da snart, at disse Dyr bibeholdt en streng Orden i deres Levevis, thi endskønt Potterne var dækkede til, saaledes at der i dem var mørkt, kom de dog i lang Tid — som om de havde et Ur i Livet — kun frem om Natten her ligesom i det fri. Derude er det en for dem nyttig Forholdsregel, thi de trues af mange Fjender.

Regnormene er overhovedet meget forsigtige: Naar de kun vil affige deres Gangaabningers nærmeste Omgivelser for Blade og deslige, saa lader de den bageste Del af Kroppen blive stikkende i Gangen, for i Tilfælde af truende Fare hurtigst muligt at kunne trække sig tilbage.

Kun efter stærkere Regn tiltræder Regnormene længre natlige Vandringer for at bore sig ned paa andre Steder; man finder da om Morgenen deres i alle Retninger gaaende, slimede Spor.

Interessant er Jagttagelse af Ormenes Behandling af nedfaldne Blade og andre Genstande, som de trækker ned i deres Huller Naar man en fugtig Efteraarsmorgen betragter et Havested, paa hvilket der ligger nedfaldne Blade, saa vil man se en Del af disse tilligemed Straa, Stilke o. l. stikke frem af Hullerne, hvori Regnormene har halet dem ned. I de fleste Tilfælde gaar Ormene frem paa samme Maade som et Menneske vilde gøre for at faa en saadan Ting ned i et snevert Rør. Rundagtige Blade bliver, naar de er bløde, ved Sugning med Munden pattede paa Midten af Bladfladen og saaledes trukne ned.

De af Ormene nedslæbte Sager tjener dem dels til Næring dels til Udfordring og Tilstopning af deres Indgangsdør for at forhindre Kuldens Indtrængen og maaske ogsaa for at forhindre Regnvandets Adgang til deres Gange. De beklæder ogsaa, naar de ikke finder Blade, med smaa Sten Væggene i de dybere liggende Rum, hvortil de trækker sig tilbage i Sommerens tørre Tid eller i Vinterens Kulde. Bladene, som tjener til Næring, plejer Ormene at overgyde med en alkalisk Vædske for hurtigt at faa dem til at visne, hvorved disse Næringsmidler sandsynligvis blive lettere fordøjelige. Regnormene mangler de haarde Kæber, som mange af deres beslægtede er i Besiddelse af, men derimod har de foran den egentlige Mave en Kro, forsynet med kraftige Tværmuskler, og hvori der altid findes en Del smaa Stene, der tjener til at sønderdele Føden.

Paa de Tider, da Ormene ikke finder Blade til Næring, sluger de store Masser af Muldjord, af

hvilken de uddrager Humusstofferne, Insekæg, Svampesporer o. s. v.

Naturforskeren Heusen anslaar Antallet af Regnorme paa en Hektare almindelig Jord til 133000 og den Jord, der af disse omrodes og gøres frugtbar i 52,600 Pd. pr. Hektare. (En Hektare er ca. 4/5 Td. Land).

Havebrug.

Prydbuske.

Vi har talt saa meget om Frugttræer, Frugtbuske, Køkkenurter og i det hele taget Nytteurter for Haven. Skønt saadanne Planter ganske vist maa siges at være det væsenligste for det almindelige Havebrug, og skønt saadanne Planter, naar de er plantede i Orden og siden bliver vel holdt, udvikler sig godt o. s. v., i og for sig kan være en Pryd, saa er det dog ikke, hvad man forstaar ved Prydhaven, den Afdeling eller den Plet, hvor man tilbringer sine ledige Timer, hvor man bænker sig, hvor man henter, hvad man behøver til Pynt i sin Stue. Hvor lille Haven end er, vil man dog i Regelen finde noget af den optaget af Prydplanter.

Blandt de Planter, der forener det nyttige med det smukke, maa i særlig Grad fremhæves Prydbuskene, hvoraf man har en overordenlig stor Mængde i alle Størrelser og Former, med Blade fra ganske smaa til meget store og fra hvide til mørkerøde, fra lyse- til mørkegrønne, ligesom der ogsaa forekommer forskellige Bladformer, endvidere med Blomster i alle mulige Former og Farver. Prydbuskene giver Anlæget Karakter, de tjener til Beskyttelse og Læ, og de pynter i høj Grad, hvor de staar, ligesom de ved deres Blade og Blomster afgiver Stof til Pryd i Stuen, til Buketter og Kranse.

Naar der nedenfor er nævnt en Del Buske, hvoraf det kan tilraades at gøre et Udvalg, saa er der taget særligt Hensyn til, at Prisen ikke er for høj; der er væsenlig anført saadanne Slags, som er billige men dog smukke.

Buske, som kan anvendes baade som enkeltstaaende og i Busketter (i Udkanten) eller i enkelte Rækker: Calycanthus floridus med brune Blomster, der — som hele Planten — har en dejlig Duft. Cotoneaster („Kvædemispel"), pyracantha og Simondsii er nydelige om Vinteren med deres skinnende røde, smaa Frugter. Cydonia (Kvæde) japonica med mange Varieteter, prægtige blomstrende Buske i alle Farver fra hvidt og gulligt til mørkerødt. Planten kaldes af Privatfolk i Regelen Pyrus (Pære), men dette er forkert. Vibürnum Opulus roseum („Snebolle") kan anvendes fritstaaende eller tilbagetrængt, den er for høj til Forgrundsplante. Til Busketter: Her vil vi inddele Buskene i: Høje (over 6 Fod), middelhøje (ca. 3—5 Fod) og lave til Forgrundsplantning. Høje: Colutea arborescens, gul, blomstrer i Juli. Elæagnus argentea, har sølvhvide Blade. Lonicera (Gedeblad) chrysantha, gul, blomstrer i Juni. Ledebourii, brun, Juni, tatarica, blegrød, Maj, tat. virginalis, hvid, coccinea, smuk rød. Middelhøje: Amygdalus (Mandel) pumila og georgica, rosa, April. Berberis stenophylla, gul, Juni, vulgaris purpurea med smukke brunrøde Blade og brungule Blomster i Juni. Deutzia crenata flore pleno er en nydelig hvidblomstret Busk, Juni. Forsythia Fortunei og suspensa er før Løvspring — i Marts, April — bedækkede af gule Blomster. Ribes (Ribs) sangnineum, karmosinrød og s. carneum, blegrød, er smukke Buske, der ligeledes er behængte med Blomster før og under Løvspring i April. Spiræa („Mjødurt") callosa, karminrød, c. atros anguinea, prægtig rød, Juli. Billardii, blegrød, Juni, Juli. Lindley ana, stor hvid, Juli, prunifolia fyldtblomstret, hvid, Maj, van Houttei, hvid, Juni. Weigelia rosea (blegrød) og mange andre Varieteter med Blomster fra hvidt til mørkerødt, alle nydelige Buske. Lave: Amygdalus nana, blegrød, April. Berberis dulcis, rødgul, Juni. Deutzia gracilis, hvid, Maj. Keria japonica med brogede Blade. Spiræa Bumalda, blegrød, Juli, August, Thunbergii, hvid, Juni, trilobata, hvid, Juni.

Hermed vil jeg standse for denne Gang, skønt jeg nok kunde have Lyst til at anbefale dels forskellige stedsegrønne Træer, dels fleraarige, urteagtige Prydplanter, men jeg er bange for, at Læserne skal faa for meget af de fremmede Navne.

J. J.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

1. Hvor faas Frø af forskellige Slags Prydgræs (særligt det store Hjertegræs), saadanne som bruges til Buketter om Vinteren? Hvad hedder det, og hvordan behandler man det; er det fleraarigt?

2. Hvad er Navnet paa de Evighedsblomster, som ligner de vilde (kun større)? Man kan købe dem tørre i alle Farver, men det er vel kun gule og hvide, som er naturlige. Er de fleraarige?

Til 1. Frø kan faas i saa at sige enhver Frøhandel. Det store „Hjertegræs" hedder: Stor Bævregræs, Briza maxima; det kan saas paa Blivestedet i løs, noget fugtig Jord. Det er etaarigt. Der skal snart komme en lille Artikel om Prydgræsser, der er værd at dyrke.

Til 2. De farvede, saakaldte franske Immorteller er en sydlandsk, hvidblomstret (og en gulblomstret) Art af vor Evighedsblomst (Gnaphalium). Flere Arter kan godt dyrkes her, men af Hensyn til Farvning for Binderi lønner det sig ikke. Det er vist i alle Henseender fordelagtigst at købe det færdige Materiale.

* * *

Hvor kan man faa ægte og godt Frø af den i Nr. 26 omtalte og afbildede slyngende Agurk.

En Holder.

Handelsgartner Ægidius, Randers, bekendtgør, at man ved Indsendelse af 54 Ø. pr. Postanvisning, kan faa tilsendt en Portion Frø af den nævnte Agurk. Andre bekendtgør til 1 Kr. pr. Portion. — Vi har faaet Frø og Afbildningen fra E. G. Ziegler i Leipzig.

J. J.

For Hus og Hjem.

Alun som Sundhedsmiddel.

Alun, et af Lerjord, Ammonium, Svovl o. s. v. bestaaende Salte, er et fortræffeligt Helbredelses- og Lindringsmiddel ved flere legemlige Onder, hvorfor man i enhver Husholdning bør have det ved Haanden. Fremfor alt virker Alun meget velgørende og smertestillende med Hensyn til Tandpine. Er en hul Tand Grund til Smerterne, strør man lidt fint stødt Alun paa Vat og anbringer dette med den bestrøede Side nedad i den syge Tands Hulning, eller ogsaa fører man ved Hjælp af en skaaren Pennefjer nogle Støvgran Alun ned i Tanden. Saa snart Alunet begynder at opløses, aftager Smerterne, som efterhaanden vil forsvinde. Vender de tilbage, gentager man det samme. Har man Pine i alle Tænderne og i Tandkødet, vil det tit lindre betydeligt, naar man skyller Munden med lunkent Vand, i hvilket man har opløst Alun. Ligeledes er Alun, anvendt paa denne Maade, et godt Middel til at hindre syge Tænder i yderligere at fordærves.

Ogsaa ved Halssmerter, ved lettere Svælg- og Strubebetændelser har en gentagen Gurglen med en lunken Alunopløsning betydelig Virkning. Til en passende Blanding bruges en halv Teskefuld knust Alun til et lille Glas Vand.

Har man brændt sig, og der allerede er dannet Vabler, gør Alunsalve ypperlig Virkning. Salven bestaar af en Blanding af 1 Kvint fint knust Alun, 2 Æggeblommer og 2 Spiseskeer Mudolie. Smurt paa en Lærredsklud lægges den paa Vablen og dækkes med Vat.

Endelig maa Alun nævnes som et blodstandsende Middel, det det bringer Blodkarrene til at trække sig sammen og størkner Blodet. Gamle, bløde Lærredsklude dyppes i en Alunopløsning, lægges paa det blødende Sted og bindes godt fast. Ogsaa ved større Blødninger benyttes denne Fremgangsmaade, indtil Lægen kommer.

*

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8
Hvad her er nævnt ved disse Tal,
det er — ser du Læser — noget der trækker;
men derfor det ikke siges just skal,
at det en Længsel eller Attraa vækker.

4 5 6
Denne tiltrækkende ogsaa tit laa,
og bragte Død for dem, der gik paa.

4 5 6 7 8 1
Et kvindeligt Navn, som jeg første Gang
hørte i Eventyr og Sang.

4 5 1 2 8
En Mand, der Forretning for andre driver,
ofte saadan benævnet bliver.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 28:

Morgenstund har Guld i Mund — Midnatsstunden — Morgenen — Guld — Guldstads og Diamanter — Muld — Orgel — Organist — langsomt — meget hurtigt.

Geografisk Gaade Nr. 28:

Hjørring.
Aabo.
Namur.
Stokholm.
Hans — Gorm.

Juridisk Raadgiver.

1. En Husbond har ved Henvendelse til Sogneraadet forlangt sin Pige, som var bleven sindssyg, fjernet, og hun er paa Fattigvæsenets Regning bleven indlagt paa et Sygehus. Er han da ikke ogsaa efter den gamle Fattiglov forpligtet til at betale de 8 Ugers Kostpenge?

2. Naar Husbonden har forlangt Pigen fjernet en af de sidste Dage af 1891, og Sogneraadet først efterkom Kravet den 2den Januar 1892, afgøres Spørsmaalet om Kostpengene da efter den gamle Fattiglov eller efter den ny?

n.

Til 1. Nej.
Til 2. Efter den gamle.

* * *

1. Naar en Mand, der er gaaet i Kaution for en anden, dør, er Arvingerne saa pligtige til at svare for det Beløb, som vedkommende er gaaet i Kaution for?

2. Naar en Mand, hvis voksne Børn har gaaet hjemme i en lang Aarrække og udført Arbejdet for ham ved Gaardens Drift, har tilskrevet Børnene en bestemt Sum, fordi de ikke har faaet Løn, dør eller gaar fallit, kan saa Børnenes Løn faaes forlods ud af Boet?

3. Naar en Mand sælger sin Ejendom og skifter mellem sine myndige Arvinger, er han saa derved løst fra sin Forpligtelse som Kautionist?

F. H.

Til 1. Ja, hvis de ikke fragaar Arv og Gæld.
Til 2. Nej.
Til 3. Nej.

* * *

Til en mangeaarig Holder i Ft. Grus, Ler, Sand og lignende Materiale til Vejenes Istandsættelse og Vedligeholdelse har Sogneraadet i Følge Lovgivningen (Plakat 4de Juni 1845) Ret til at tage overalt, hvor det i Kommunen nærmest ved Vejen er at faa, dog ikke i Haver og Lystskove. Saa længe Vejvæsenet benytter Grusgraven, maa Ejeren ikke sælge Grus af den. Gør han sig skyldig heri, er han pligtig til uden Betaling at levere lige saa meget Grus, som han har solgt (Forordning 13de Decbr. 1793 § 16). — For Vejmaterialier af de nævnte Arter tilkommer der ikke Ejeren nogen Erstatning, men derimod tilkommer der ham Erstatning for Tab og Skade, som foraarsages ved Gravningen og ved Kjørselen. Opnaas der ikke Overenskomst om Skadeserstatningens Størrelse, skal Sogneraadet lade den fastsætte ved Taksation af upartiske Mænd, udnævnte af Retten.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Ubudne Gæster, Billede. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Smaavers, af Carit Etlar. Offe Bjørn, Fortælling af C. A. Thyregod, med Billede, (Sluttet). Et Skriftemaal. Et ægyptisk Kaffehus, med Billede. En Paaskehilsen, af Pastor C. Leunbach. En ejendommelig Redningsbaad, af T., med Billede. Et smukt Svar. Regnormene, efter L. Hilde, ved J. J. Havebrug. For Hus og Hjem. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 30. Søndag den 24. April. 1892.

Biskop C. F. Balslev.

Vi kender alle dette Navn fra Barnsben, og de fleste vil erkende at staa i Taknemmelighedsgæld dertil. Blandt de første Bøger, vi stavede os igennem, hjemme og paa Skolebænken, hørte Balslevs „Bibelhistorie" og „Lærebog". En Række Minder, lyse og varme, knytter sig for os alle til disse to smaa beskedne Bøger, thi det var jo ved deres Hjælp, at vi første Gang fik et Indblik i Guds udvalgte Folks Historie, at vi lærte Lovenes Bud og Evangeliets Frelse at kende. Selv det fattigste Almuebarn har ejet disse to Smaabøger, selv det mest tungnemme har stavet sig igennem dem, og selv hos den, der ellers har glemt sin Børnelærdom, lever Erindringen om dem.

Som enhver kan tænke, er disse Bøgers Forfatter nu en gammel Mand. Carl Frederik Balslev er født den 10. Januar, 1805 i Haarslev Præstegaard paa Fyn. Han tilhører en gammel, vidt forgrenet Præsteslægt, der har haft hjemme i Landets forskellige Egne og altid har haft et godt Lov paa sig. Varm Menneskekærlighed og Hjertets Enfold i Troen har været Slægtens Særkende. C. F. Balslev bestemtes ogsaa tidlig for den gejstlige Stand, han gik i Odense Latinskole og blev Student 1822 — altsaa for halvfjersindstyve Aar siden. Efter at have fuldendt sine Universitets-Studier og i 1827 taget theologisk Embedseksamen, udnævntes han til Sognepræst paa Mors, og senere, 1850, til Sognepræst og Stiftsprovst i Ribe. Begge Steder lærte Menigheden hurtig at skatte hans milde Fremtræden og gode, ægte kristelige Hjertelag. Fra Ribe forflyttedes han 1860 til Broby paa Fyn, men allerede efter syv Aars Forløb vendte han tilbage til Ribe for at beklæde Stiftets gamle Bispestol.

Balslev har saaledes virket i forskellige Kredse og som Biskop haft et anseligt og vidtstrakt Kald at røgte; men gennem sine to smaa Bøger: „Bibelhistorie" og „Luthers Katekismus med en kort Forklaring" er han traadt i Berøring med saa godt som hele den nulevende Slægt. Siden disse Bøger i Midten af Halvtredserne blev indførte i Skolerne, har de vundet en aldeles enestaaende Udbredelse. Af Katekismen eller „Lærebogen", som den sædvanlig kaldes, er der trykt ca. halvanden Million Eksemplarer, og af Bibelhistorien noget over een Million. Den første fortrængte i sin Tid Balles forældede Lærebog, og begge har de senere holdt saa godt som enhver Konkurrent ude. Utvivlsomt vil Fremtidens Skole stille Krav, som disse Bøger ikke opfylder, men de har gjort Fyldest for deres Tid.

Under stor Deltagelse fra nær og fjern har Biskop Balslev i dette Foraar fejret en sjælden Festlighed, et dobbelt Jubilæum, idet det er 70 Aar siden, han blev Student, og 25 Aar siden han blev Biskop. Skønt han er højt oppe i de Firs, færdes han endnu rask og rørig i sin Menighed og foretager, selv ved Vintertid lange Rejser i sit Stift.

Biskop C. F. Balslev.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

II. Indtil mit femtende Aar.

(Fortsat.)

Det Hus, hvor Madam Clausen boede, laa straks overfor den polytekniske Læreanstalt. Det var vel nærmest denne Omstændighed, der gav Anledning til, at Karl Clausen og jeg i Vinteraftenerne sneg os over i det store Auditorium og, gemte bag de studerendes Rygge, tilligemed adskillige andre, der havde indfundet sig fra Gaden, hørte en Del fysiske Forelæsninger af Forchhammer og H. C. Ørsted. Forchhammers Foredrag var klart og renligt; men hvad han fortalte om Tørvdannelsen i vore Moser, brød jeg mig unægtelig ikke synderlig om. Anderledes var det med Ørsted! Et Aars Tid forinden var han paa Naturforskermødet i Southhampton af Europas Naturforskere eenstemmigt blevet valgt til Mødets Præsident. Det vidste jeg naturligvis ikke dengang; men da jeg i en modnere Alder læste det, forstod jeg ganske den Stemning, hvoraf hint eenstemmige Valg var fremgaaet. Der var en Højhed og tillige en barnlig Troskyldighed over hans Skikkelse og i hans store glansfulde Øjne, hvoraf enhver med Nødvendighed maatte faa et dybt og blivende Indtryk. Jeg slugte med Graadighed ethvert af hans Ord. En Aften fortalte han, at Maupertuis i det Skrift, hvori han gjorde Rede for Jordens Fladtrykthed, af gallisk Forfængelighed paa Titelbladet havde ladet sig selv afbilde, klemmende Jorden flad mellem sine Hænder; og han ledsagede disse Ord med en frisk, fornøjelig Latter, der saa klart viste hans eget rene og barnlige Sind. At have set Ørsted og have haft Lejlighed til at høre ham tale, regner jeg blandt mit Livs store Held. Han var en Skikkelse af dem, hvis Billede Erindringen gemmer som en Skat. Vort offentlige Liv havde dengang flere af dem — nu har det ingen!

I Januar 1848 døde Kristian den Ottende. Sammen med en af min Faders Lærebrenge saa jeg ham med sine fine epikuræiske Træk i hvid Atlaskes-Dragt ligge paa lit de parade og følte en dunkel, uforklarlig Uvilje røre sig i mig ved Synet. Om hans fjendtlige Stemning mod den vaagnende Frihedsbevægelse, saavel som om hans vaklende, umandige Holdning overfor Schleswigholsteinernes overmodige Krav, havde jeg aldrig hørt et Ord. Det politiske Røre i Firtierne havde kun i ringe Grad faaet den lavere Borgerstand med; i hvert Fald havde min Fader med sine rent aandelige Interesser levet ganske uden for det, og den slesvigske Krig var for vor lille Kreds, som vistnok for Tusinder andre, en Begivenhed, der aldrig var anet, end sige forudset. Blandt Smaafolk havde Stemningen mod Tyskerne uden Tvivl gennemgaaende været venlig. I hvert Fald husker jeg meget tydelig, at da nogle tyske Tømmersvende engang lagde ny Gulve hos os, kappedes alle Husets Beboere af bedste Evne om at være dem til Behag. Den af de schleswigholsteinske Førere udslyngede Haan mod det danske Folk forandrede Stemningen i et Nu; den virkede som en Eksplosion og tændte et Forbitrelsens Ildhav over det hele Land. I min Fader kogte det fra Bedstefader arvede Had til hans Landsmænd op med rasende Kraft, og der er vel i det hele ingen Tvivl om, at der ved hine skamløse Smædeord vistes os en væsentlig Tjeneste.

Allerede i vort Bekendtskabs Begyndelse havde Karl Clausen og jeg med Forkærlighed færdedes paa Nørrefælled. Nu travede vi, naar Aftensmaden Klokken fem var spist, hver evige Dag derud, for at følge Rekrutternes Øvelser, som altid foregik for Hundreder af Tilskuere. Jeg oplevede paa nærmeste Hold at se, hvorledes „Den tapre Landsoldat" slog ned i Sindene som et Lyn. Alle vilde kende den og synge den. De af Sælgekonerne falbudte Eksemplarer blev revne bort i samme Øjeblik, Geværerne blev stillede i Hvil. Jeg saa med egne Øjne, hvorledes en skægget Sergeant i rød kortskødet Kjole og med blaa Felthue paa langsomt med opsvulmede Aarer i sin Pande gennemlæste Teksten og derpaa pludselig raabte: „Den skal vi synge, naar vi stormer Rendsborg!" At vi vilde bukke begge Ender sammen paa Oprørerne, var paa Forhaand for enhver en given og afgjort Sag; at Prøjsen stod bagved, lurende og kampberedt, anede i den herskende, politiske Uskyldigheds-Tilstand kun faa. Alle levede som i en forjættelsesrig Drøm. Jeg regner hine Timer paa Nørrefælled blandt de lykkeligste i mit Liv, og dens flade i svage Bølgelinier udbredte Græsmark med de tre smaa Damme har siden altid haft en forunderlig Tiltrækning for mig. Naar jeg gaar der alene, hører jeg Sange og Kommandoraab i Luften. Forhaabentlig vil den i min Levetid ikke blive bebygget.

Havde allerede Malerierne i Madam Clausens Stue indvirket paa min Fantasi, saa var dette endnu langt mere Tilfældet, da den ældre Dame, jeg i min Novelle: „Den tyske Frue" har skildret, fra Huset i Studiestræde med et kostbart gammeldags Bohave flyttede ind til os. Med stor Redebonhed aabnede hun for mig Skuffer og Skrin og viste mig en Mængde sjældne Ting, om hvilke hun stilfærdig antydede, at der om dem var allehaande at fortælle. Det var som at se ind i den fjerne ophøjede Tilværelse, hvortil jeg ved min Faders mange historiske Fortællinger var kommet i Forhold, men som jeg aldrig paa Erfaringens Maade havde kendt. Da jeg imidlertid i den nævnte Novelle temmelig nøjagtig har skildret denne forunderlige Skikkelse og den Betydning, hendes Ophold i vort Hus havde baade for min Fader og mig, skal jeg her ikke indlade mig paa nogen Gentagelse, men blot bemærke, at hin novellistiske Skildring giver et omhyggelig udført Billede af Virkeligheden, og at der ikke er opfundet og tilsat mere, end der af kunstneriske Hensyn behøvedes for at give den en vis Sluttethed og Runding. Det i Novellen omtalte Par forgyldte Kopper som har givet Anledning til adskillige mundtlige Forespørgsler, ejer jeg virkelig og skal endnu blot tilføje, at mine Forældre er tegnede med største Troskab og Nøjagtighed.

Men langt større Indvirkning paa mig end „den tyske Frue" — en, som blev afgørende for hele mit Liv — øvede et Bekendtskab, jeg ved samme Tid gjorde, og som blev plejet og fortsat i den lille Bagstue i Studiestræde.

Medens Tropperne holdt Hvil, hilste Karl Clausen en Dag henimod Høsten paa en Rekrut i mørkegrøn Jæger-Uniform. Han var øjensynlig noget ældre end næsten alle fine Kammerater. Og hans brede Pande, be skarpe blaa Øjne, hans dristige, stærkt krummede Næse, det tætte, lysblonde Skæg og den ironiske Alvor, der hvilede over hans Træk, gjorde, at han saa ikke saa lidt ældre ud, end han i Virkeligheden var. Da Øvelserne atter begyndte, fortalte Karl Clausen mig, at han hed Kristian Buemann og var Søn af en Prokurator i Skanderborg. Han havde faaet med en af hans ældre Brødre i Aarhus Latinskole og gjort mange gale Streger; blandt andet havde han affyret en med løst Krudt ladt Pistol mod Oberst Høgh-Guldberg (den senere General), hos hvem han var sat i Kost, og bibragt denne den Forestilling, at han var saaret i Benet. Paa Grund af en Forelskelse i en ung aarhusfiansk Dame, der pludselig giftede sig med en aldrende Overlærer ved Skolen, var han som Skibsdreng gaaet til Søs. Han havde været næsten overalt paa Jorden og var allerede for flere Aar siden blevet Styrmand. Nu var han kommen hjem for som frivillig Soldat at slaas med Tyskerne.

Det varede ikke længe, inden jeg traf ham hos Karl Clausens Moder og hørte ham fortælle om de Eventyr, han havde bestaaet. I Mexiko havde han deltaget i Søslaget ved Vera-Cruz, ved hvilken Lejlighed han havde faaet et Bajonetstik i Brystet. Paa Java havde han med egen Haand hugget en Dolk ind i Barken paa et Upas-Træ, hvis Saft er en dødbringende Gift. I London havde han været blandt de ikke faa, mest Franskmænd, som længe gjorde sig en Fornøjelse af i Hyde-Park at paaride Hertugen af Wellington og gerne betalte den Bøde, der paalagdes dem for deres „Uagtsomhed", blot for at have den Mulighed, at vælte den forhadte Sejrherre ved Waterloo af Hesten. Foranlediget ved en Bemærkning af Madam Clausen fortalte han ogsaa om en Duel, han havde haft i London, og i hvilken han havde skudt sin Modstander, hvad der havde til Følge, at han i nogen Tid sad fængslet derovre. Med en Ro, som jeg senere har fundet betydningsløs, berettede han hvorlunde den medbragte Læge, efter at have taget hans paa Græsset henstrakte Modstander i Øjesyn, koldblodig havde sagt: „He is gone!" (Han er færdig!) Ligeledes fortalte han i en Tone, som var det et rask Eventyr, men i øvrigt en ganske ligefrem uskyldig Ting, hvorledes han i England havde været med til fra Kirkegaarde at stjæle Lig, som af et Par Læger, han kendte, bagefter blev skaarne op og sønderlemmede.

Jeg hørte paa ham som undergiven en Fortryllelse. Mine stærke Farbrødres Kæmpegerninger, min Faders historiske Beretninger, ja, selv den luende Fantasiglimmer i Oehlenschlägers Eventyrdigtning, som jeg nylig med en saa ubeskrivelig Fornemmelse havde læst: alt dette i Forening havde paa Forhaand stemt mit Sind for en Paavirkning af denne Art. Det var for mig, som om alle de dristige Afvigelser fra Livets vanlige Lov, hvorom jeg i det lave Værksted havde drømt, med et i hans Person legemliggjorte traadte mig nær. Han mærkede det Indtryk, han havde gjort paa mig, og lod mig komme hjem til sig paa det Værelse, han beboede i „Tre Kroner" i Tornebuskegade. Her viste han mig det store trekantede Ar efter Bajonetstikket, han med færre Skrammer havde paa sit Bryst. Han tog Upas-Dolken frem af dens Gemme, og jeg betragtede med Gysen den klæbrige brune Hinde, der bedækkede dens Spids. Næsten mere endnu betoges jeg dog af en tynd firkantet Kobberplade af et almindeligt Visitkorts Størrelse, hvorpaa hans Navnetræk var indgraverede bagvendt, saa at de kun kunde læses, naar Pladen holdtes foran et Spejl. Det var Medlemskortet til en hemmelig politisk Forening, der var forgrenet over de fleste europæiske Samfund uden Hensyn til Sprog og Nationalitet, og som talte flere Medlemmer i Danmark, end der vist nogen Tid er blevet bekendt. I mine Øjne blev han en Mand, der raadede over en stor hemmelighedsfuld Indflydelse, og den Omstændighed, at han

havde uhindret Adgang til Frederik den Syvende, og at Kongens Adjutant enkelte Gange søgte ham paa „Tre Kroner“, tog jeg som en selvfølgelig og ligefrem Sag. Min Fantasi havde taarnet ham saa højt, som et menneskeligt Væsen overhovedet kunde staa.

Men var jeg ligesom udtrykkelig anlagt paa med sværmerisk Hengivelse helt og fuldstændig at gaa op i en saadan Individualitet, saa imødekom denne Hengivelse i ikke mindre Grad en levende Trang hos ham. Han stod ensom og forladt. Forholdet til hans i Jylland boende Slægt var aabenbart ikke videre hjerteligt. Det var ham en uventet Oplivelse, at en begavet, af stærke aandige Længsler fyldt Dreng med al sit uerfarne Sinds Iver gav sig hans Paavirkning i Vold. Kort efter at Vaabenstilstanden i Malmø var bleven sluttet, var han traadt ud af det Jægerkor, i hvilken han havde været Rekrut. Han havde den hele Dag til sin Raadighed, og den blev i vidtstrakt Maal ofret mig. Uden endnu blot at have talt med mine Forældre begyndte han at læse levende Sprog med mig; men rigtignok efter en Undervisnings-Methode, som ikke kunde kaldes priselig.

Jeg havde i Møllers Skole haft et Par ugentlige Timer i Engelsk og var naaet til at læse nogle faa Kapitler af „Tales of a grandfather“ af Walter Scott. Paa Grundlag af denne nødtørftige Forberedelse lod han mig læse „Beppo“ af Byron og gav mig tredive Vers for i Lektie ad Gangen. Det holdt grænseløst haardt at faa dem indøvede; de historiske og mythologiske Hentydninger, der ganske faldt uden for min Horisont, forklarede han mig i Timerne med stor Omhu. Senere læste vi ogsaa „Korsaren“ samt Stykker af „Childe Harald“. Med øjensynlig Glæde oversatte han som Prøve for mig de indledende Strofer, hvori der om Digtets Helt berettes, at han „ikke fandt Behag i Dydens Veje,“ og om han end ikke med rene Ord sagde det, kunde jeg mærke, at han gav dem en Anvendelse paa sig selv. Endnu mere var dette dog Tilfældet med Skildringen af Konrad i „Korsaren“s første Sang. Om end bredskuldret og i Besiddelse af uhyre Legemskraft, var han snarere under end over Middelhøjde, og disse Ord om Røvernes frygtede Høvding: „Stærktbygget, men ikke herkulesk, bød hans almindelige Højde intet Kæmpelegeme frem for Synet; men den, som tøvede og saa til for anden Gang, saa mere, end der mærker de sædvanlige Menneskers Hob“ — passede i Virkeligheden ikke ilde paa ham selv. Af engelsk Prosa læste vi i Originalsproget „Nat og Morgen“ af Bulwer, hvem han priste som Englands betydeligste Digter i Samtiden, hvad der bevirkede, at jeg gradvis i Oversættelse slugte hans andre Romaner i naiv Tro paa, at de hørte til Menneskeaandens dybeste Aabenbarelser. Som Læsebog i Tysk brugte han Goethes „Faust“ — og her var det aabenbart Mefistofeles, der var hans Yndling — samt et vanskeligt anatomisk Værk, som det vel har interesseret ham at faa gennemgaaet. Fransk talte han med stor Færdighed; men om han ogsaa gav mig Timer i dette Sprog, og hvad vi i saa Fald læste, mindes jeg ikke længer. Ved Siden heraf læste han for mig de Digtere, der interesserede ham. „Danserinden“ af Paludan Müller hørte til hans Yndlings-Lekture. Trods al sin brændende Uvilje mod Tyskerne, citerede han undertiden ogsaa med Velbehag Theodor Kørners Opraab:

„Steh auf, mein Volk, die Flammenzeichen rauchen!“ *)

*) Staa op, mit Folk, Flammetegnene ryge!

(Fortsættes.)

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

I.

I ældre Tider var en Del af det sydlige og midterste Fyn dækket af store sammenhængende Skove, hvoraf endnu en Del er tilbage. Hist og her i disse mægtige Skovstrækninger laa enkelte Gaarde og Bol spredte, adskillige af dem ligger nu paa aaben Mark, nogle er nedlagte og deres Marker omplantede med Træer, men andre ligger endnu som før indkredsede af Skove.

Den Gaard, som her kaldes Bregnebjærg, er en saadan „Skovgaard“, en gammel jordegen Gaard, en af de faa, der aldrig har været solgt og nu gennem et Tidsrum af tre Hundrede Aar stadig er gaaet i Arv fra Fader til Søn, medens de fleste af de omliggende Skovgaarde, der ogsaa i gamle Dage var Selvejergaarde, for længe siden er solgte og blevne Fæstegaarde og først i de allersidste Tider er købte tilbage for det mangedobbelte, af hvad de for to Hundrede Aar siden blev afstaaede for.

Først i dette Aarhundrede ejedes Bregnebjærg af Povl Jespersen Munk. Det var dengang en Mand paa „de over tre Snese“, stærklemmet og med et bredt, glatraget Ansigt, omgivet af et fyldigt graasprængt Haar, der før havde været lysebrunt og hang i lange Lokker ned over Koftekraven. Skovboerne havde Ord for, at de i gamle Tider var et halvvildt Folkefærd, stærke og modige, naar det gjaldt at værge deres Ejendom eller nedarvede Sæder og Skikke, men sky og tilbageholdne overfor fremmede, naar de mødtes under almindelige Forhold. De søgte aldrig Selskab med Folk uden for Skoven og kom kun sammen med dem ved Kirken og andre saadanne Lejligheder. Saa stærkt udpræget gammel Skovmand var Povl Munk vel ikke; men han var dog et levende Vidnesbyrd om, at Sagnet om hans Forfædre ikke løj. Han havde ikke Omgang med nogen, uden sine egne og sine faa Naboer, og han overholdt strengt alle de særegne Skikke og den Levevis, der hørte hans Æt til. Hans Stolthed var hans og hans Fædres uplettede Navn og Byrd: aldrig havde han eller nogen af dem bøjet Nakke under et Aag, der laa paa saa mange andre Bønders Skuldre, aldrig havde de staaet tilbage med at svare Kongen det, Kongens er, og aldrig havde de giftet sig med „fremmede“, det vil sige, Folk fra de omliggende Landsbyer uden for Skoven. Og han var stolt af sin gamle Gaard med de fire sammenbyggede Længer, tømrede af mægtige Egestammer fra Fod til Aas, og med Porte og Døre af svære Egeplanker; han var stolt af sin gamle Hesterace, der havde været i Gaarden, saa længe nogen kunde mindes, og maaske endnu mere af sin Skov med de „tusindaarige“ Ege og med store prægtige Bøge, saa store, at nogle af dem havde et Tværmaal af henved tre Alen. Disse Træer gav næsten hvert Aar saadan en Mængde Olden, at han kunde føde 20 Svin i sin egen Skov.

Povl Munk havde været Enkemand i nogle Aar, og han havde to voksne Sønner, Jesper og Tyge, og en Datter, Margrete, der endnu kun var 12 Aar gammel. Den yngste af Sønnerne, Tyge, lignede Faderen baade i Sind og Skind; men Broderen lignede mere Moderen, han var næppe saa svært bygget som Tyge, men dog en velvoksen og stærk Karl, lidt lysere, lettere og raskere i sit Ydre og friere i sin Tænkemaade, skønt det naturligvis ikke kunde undgaas, at han bar en Del af Ættens Særpræg, om end ikke saa dybt paatrykt som hos hans Frænder. Brødrene var vel oplyste efter den Tids Forhold at dømme. Dengang var det kun faa Steder, — der hvor gode Herskaber havde sørget for Oprettelsen af Skoler og givet disse i Hænderne paa dygtige Lærere, saaledes som Tilfældet var i Brahetrolleborg og tildels i Krarup Sogne, — at der var nogen Oplysning blandt Almuesfolk, ellers voksede de op i Uvidenhed, da deres Forældre intet kunde lære dem og heller ikke brød sig derom, og med de indsatte Degne stod det sig ikke meget bedre. Men i Bregnebjærg var der gammel Oplysning; for Stamfaderen til alle „Munkene“ var en boglærd Mand, en virkelig Munk, der havde forladt det nærliggende „Holmekloster“, da dette i 1538 blev nedlagt og inddraget under Kronen, og fundet Tilhold i Bregnebjærg, hvor han fattede Kærlighed til en ung Pige, Datter af Gaardens Ejer, og hvor han saa blev, indtil han omsider tillige med sin Kæreste arvede Gaarden med alle dens Herligheder. Munken og hans Hustrus Navn er gaaet i Glemme, men næsten tilbage til hans Tid er Navnene paa alle Bregnebjærgsmændene og deres Hustruer Tid efter anden blevne indgravede paa en Trætavle, der hang ved Siden af Povl Jespersens Seng og blev holdt højt i Ære af alle, som hørte Stammen til. Povl vidste ogsaa en Del at fortælle for sine Børn og nære Venner om adskillige af dem, efter hvad der havde været ham fortalt af hans Forældre, saaledes ogsaa, at det prægtigt udskaarne Egetræsskab med Englehoveder og mange underlige Figurer samt 4 Bogstaver og Aarstallet 1539, var en Brudegave fra den gamle „Bregnemand“ til hans Datter og Munken. Og ligesom Folkene i dette og sligt holdt trolig fast ved det gamle, saaledes ogsaa med Oplysning og Gudsfrygt. Alle kunde de læse og skrive, de gamle fortalte deres Børn den bibelske Historie, og der blev desuden hver Helligdag og Helligaften læst højt af Bibelen til fælles Oplysning og Opbyggelse. Bibelen var ved Giftermaal kommen ind i Huset og gav ved Indskrift indvendig paa det sølvbeslagne Læderbind Oplysning derom. Folkene i Bregnebjærg var som alle Skovboerne flittige Kirkegængere, og hjemme læste de til Bords og fra Bords; men det gjorde de, som de andre ikke gjorde, de knælede hver Aften for „Vorherre paa Korset og Jomfru Marie“, to gamle Træbilleder, der havde en ophøjet Plads mellem begge Alkovesengene i Dagligstuen — derfor kom den slemme Syge ikke ind i Bregnebjærg, og derfor døde heller ingen af deres Køer, „da Kvægsygen regerede“ i Landet.

Povl Jespersen havde en Husholderske, Gyde Andersdatter, en Datter af den fri Selvejerbonde Anders Andersen af Skovgaarden „Espelund“. Hun havde styret Husvæsenet for Povl, siden hans

Kone døde, og var nu en Pige paa 23 Aar, lille, bredladen, i det hele taget ret smuk med friske, røde Kinder og kort, lyst, krøllet Haar, som hun forgæves gjorde sig Umage for at faa strammet tilbage under Huen, for det var ikke ordentlig, at Haaret hang en i Øjnene, og hun vilde dog altid gerne være en pæn Pige. Hun og Tyge var trolovede i Løndom og havde været det i nogen Tid. De elskede hinanden trofast og inderligt; men deres Kærlighed brød aldrig blussende ud. De kunde let skjule deres Forhold til hinanden, saa ingen mærkede det, for det laa saa at sige i Naturen; endnu mere end andre Bønderfolk levede Mænd og Koner i Skovgaardene tilsyneladende som hverandre helt uvedkommende; ethvert kærligt Smil og ethvert ydre Kærtegn blev omhyggelig gemte, til de var fuldkomment visse paa, at ingen skulde mærke noget dertil. Og deri maatte de unge øve sig, naar det skete, at deres Hjerter mødtes i gensidig Kærlighed. Og som oftest kunde de endda forud gaa i lange Tider og „bære paa det“, inden det kom til en Forstaaelse.

Saaledes kunde Jesper næppe holde sig i Skindet. Han kunde heller ikke holde sine Øjne fra Pigerne i Byen. Han kom jævnlig til Kirke; det gjorde Møllerens Marie ogsaa, og underligt nok, det kunde saa tit træffe, at deres Øjne mødtes, og det maatte de slet ikke; saa tog de dem begge hastig til sig; men det var kun et Øjeblik, saa skete det igen. Nej, naar han stod bag Tjørnebuskene paa Kirkegaardsmuren og kunde se hende gaa nede i hendes Faders Have, som stødte tæt op til, eller hun stod inden for de smaa malede Vinduer i det gamle Stuehus og saa ham komme kørende ind ad Porten med „Mølleposen“, springe let af Vognen og gaa sikker paa sin Fod hen over den ujævne Stenbro, da kunde de anderledes frit lade Blikket hvile, hvor det helst vilde; men den Lejlighed havde kun tilbudt sig et Par Gange for ham og for hende ligeledes meget sjældent, da Bønderne selv malede det meste af deres Korn paa Haandkværn, saa at det kun var for at faa malet Bygmel og Gryn, at de havde nødig at søge Møllen. Efterhaanden kom de til at veksle Ord sammen, og lige saa underligt som før var det, saa tit det kunde træffe sig, at de kom til at gaa ved Siden af hinanden ned ad Kirkegaarden, eller at hun kom ham i Møde paa Vejen, naar han havde været til Mølle.

En Søndag Eftermiddag i Juli Maaned skulde hun hen til en Moster, der boede hinsides Skoven, og hun kunde skyde Genvej ved at gaa ad en Gangsti forbi Bregnebjærg. Jesper havde set en høj, rank Kvindeskikkelse, som han syntes at kende, komme hen ad Stien, og som ved et Tilfælde sad han paa en Bunke Egeklodser ved Gærdet om Humlehaven, da hun kom dertil. Selvfølgelig maatte de tale sammen, som Kendinger altid gør i saadanne afsides Egne. Han spurgte hende, hvor hun agtede sig hen. Det fortalte hun ham.

„Det er ellers nyt, som sjældent sker“ *), sagde Jesper.

„Hvad det?“

„Sjældent, at vi ser Byfolk i Skoven.“

„Hvifor? Fordi I ikke kommer til os.“

„Noget i det — ja vist er der saa.“

Jesper tog af og til sin Haand om en lille Gren, som han ubarmhjertig strøg Bladene af.

„Du maa ikke saadanne ribbe de Tvismer **) af, det er Synd,“ sagde Marie, „jeg kan ikke lide, at nogen lægger noget øde til ingen Nytte.“

„Har du Ret i, skamme mig maa jeg, om der var Skam i mig,“ svarede han; „plukker du aldrig Blomster?“ spurgte han lidt efter.

Jespers og Maries Møde.

„Jo mænd.“

„Saa er du jo aldrig en pille Bitte bedre end jeg. Kan du saa tænke, jeg skal bedres?“

Han plukkede en Blomst og gav hende. Den Blomst kendte hun ikke, ja, naar hun saa efter, kendte hun næsten ingen af dem her stod; det var ikke de samme, som de havde paa Engene ved Møllen eller ude paa Marken. Han maatte fortælle hende, hvad den hed, og hvad den hed; han kendte saa mange af dem, og han kendte ogsaa dem paa Marken og i Engen — han maatte saa tit samle Urter ind til sin Fader, der tilberedte dem til Lægedom.

Naa, hvor var de nu? De var gaaede saa længe efter Blomster, at Opmærksomheden mod Sædvane havde forladt Jesper, saa de var komne til en hel anden Side, end han vilde have ført hende. Men han var godt skovkendt, saa han fattede sig straks og vidste at rede sig ud af Fejltagelsen ved at føre hende til en anden Sti end den tilsigtede, saa hendes Vej dog ikke blev længre. Da de kom til et langt Engdrag, hvorover de kunde se næsten til Udkanten af Skoven, turde han vove at gaa fra hende; men Tiden var imidlertid rykket frem, og Solen temmelig langt nede paa Hældningen mod Vest.

„Tør du nu gaa ene hjem i Aften?“ spurgte Jesper.

„Det tænker jeg vel. Lys Sommeraften og godt Vejr.“

„Skoven er dog mørk og vildsom om Natten, for hvem der ikke kender ham.“

„Vel nok. Du ved da heller ikke, hvor vejstiv jeg er.“

„Ske kan det da ilejn*), at Ellefolk og Tøj kan vilde den bedste.“

„Uha!“

„Kan være, at jeg kunde komme ud at møde dig og følge dig et lille Stykke, hvissom du vil lakke dig paa Vej i Tide, at du kan naa Mørke-Bro ved Pas Kl. 9.“

„Det er jo hartad en Skam at tage imod.“

„Skulde det det være, vil jeg dog ikke være den, der bylter hende paa dig“, svarede han spøgende.

„Aa, du forstaar nok, som du forstaa vil,“ svarede hun let og gav ham et lille Svip over Armen med sin Strikkepind, idet hun vendte sig om og gik hen ad Stien.

„Marie!“

„Ja.“

„Saa er det en Aftale. Ikke det?“

„Ja, som du vil.“

„Har været længe til Skovs; hvols**) det?“ spurgte Faderen, da Jesper kom hjem.

„Aa — der var — jeg har gaaet og set paa Urterne; der er saa mange paa Palles Brink af dem, I bruger.“

„Ja, aa ja!“

„Jeg kunde pallebrinke dig, om jeg vilde,“ tænkte Broderen, der om Eftermiddagen havde set Jesper snige sig igennem Humlehaven og derefter gaa med Marie ind ad Skoven til. Men han tav. Da Sol gik ned, stængede Povl Munk for alle Porte og Døre som sædvanlig. Fader og Sønner tilligemed Gyde samledes til Knæfald og Bøn i Stuen, og straks efter gik de alle til Sengs.

Jesper skulde dele Kammer og Seng med sin Broder — alle de Genvordigheder, der kunde

*) Samtalerne er holdte i Egnens Talesprog, saaledes som dette lød for henved 100 Aar siden.

**) Tvismer: de yderste, fine Spidser af Grenene.

*) Ilejn: alligevel.

**) Hvols: hvorledes.

møde ham, havde han ikke taget med i Regnestykket, hvis han da havde gjort noget Regnestykke. Han var ikke vant til at lyve eller finde paa Udflugter, endnu mindre til at svige nogen. Her var altsaa ikke andet for ham at gøre, end at han maatte aabenbare sin Hemmelighed for Broderen og faa ham til at lukke sig ud og ind ad en Bagdør.

Han sad paa Sengefjælen. Tyge kom ind ad Døren.

„Tyge!"

„Naa!"

„Vil du gøre mig en Villighed?"

„Hvad da?"

„Vil du først sige mig til, at du ikke vil røbe mig?"

„Er du paa onde Veje da?"

„Ved det ikke."

„Du kan jo da sige, hvad det er."

„Aa ja."

Tyge gik i Seng. Jesper blev siddende paa et Skrin.

„Jeg skulde have været ud et lille Vend i Aften."

„Skulde du det? Skal du ud at møde Marie Møllers?"

„Hvor har du faaet Snøg *) paa det?"

„Det var værd at vide."

„Vil du saa tie, om jeg gaar?"

„Tager du til Minde, at du fører vor Fa'er bag Lyset?"

„Nej, ikke det jeg har gjort hidtil — nu gør jeg det; men jeg kan da heller ikke færdes med Svig mod Pigen. Jeg har, oprigtig talt, lovet hende mit Følgeskab igennem Skoven; det var saa ræddeligt for hende at gaa her ene ved Nattetider. Er du saa en god Broder?"

„Aa ja, denne ene Gang da. Er der ellers noget jer imellem?"

„Nej!"

„Giver sig i Enden, sagde Rebslageren. Husk da ellers paa, hvad du hedder, og vid, at Loven er ærlig, men Holden sværlig."

Tyge stod op og klædte sig paa, gik hen og lukkede Broderen ud af en Bagdør, som han lovede at lukke ham ind af igen „ved Lav Kl. 11". Kan være, at han havde egennyttige Hensigter tillige, for, da Jesper var vel ude, saa han saa langelig gennem Dørsprækken ud til Gaarden — om han opnaaede at faa sin Hjertenskær i Tale, kommer imidlertid ikke os ved.

(Fortsættes.)

*) Snøg: Spor.

Vildt i Skoven.

Vildt i Skoven.

Det er en Sommerdag, hen imod Aften, i Skoven. Luften er lun og blikstille. Over Sø og Eng staar en fin Taagedis. De slanke Trægrupper, der knejser til alle Sider, holder sig ubevægelige og inddrikker det milde Sollys i stille Nydelse. En Drossel slaar fine bløde Triller oppe i Bøgeløvet, en Solsort svarer inde fra Granernes mørke Dyb. I et af de højeste Trægrupper holder en Flok Krager til og flagrer op og ned, idet de udstøder korte Kra-kra. Men højt over Skov og Sø gaar Høgens og Glentens Flugt. Nogle faa Stykker Vildt har vovet sig ud af Skovtykningen for at græsse paa det engagtige Grønsvær. Da Kronhjorten skrider ud af Buskadset, titter de to Raadyr, der har græsset i Forening, nysgerrige og beundrende op. Majestætisk og dog frygtsom ser Hjorten sig om, aarvaagen overfor enhver Lyd, enhver Fare. Men alt aander Fred og Stilhed, ingen Jæger, ingen Hundekobbel er i Skoven i Dag, og snart græsser Dyrene trygt ved hinandens Side og trækker ned ad Aaen til for at drikke. — Bjærgene, der danner Billedets Horisont, viser, at vi har et fremmed Landskab for os, Vildtet tyder ogsaa derpaa. I vore danske Skove har vi endnu Solsort og Drossel, Ræven graver endnu sin Hule her, og Haren reder sit Leje, men Storvildtet er saa godt som fortrængt. Vore Skove er blevne for aabne og for smaa, til at Hjort og Raa kan bjærge sig. Men det har forhen været anderledes og vil blive det igen. Da vidtstrakte Skove dækkede store Dele af Landet, var der ogsaa fuldt op af Vildt, og naar atter engang de jydske Heder bliver tilplantede med Skov, vil det

store Vildt vende tilbage. Allerede nu har man i de ny Plantageanlæg i Herning-Egnen truffet Kronvildt som her har søgt Skjul, og inden lang Tids Forløb vil atter de fredeligt græssende Hjorte og Raadyr høre ind i et jydsk Skovbillede.

Fr. R.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Magisteren havde stillet sig imellem de ophidsede Sognefolk og Eline fra Møllen. Han var højere end de fleste og maalte rolig de truende Miner; hans hvide Linned lyste i Solen, da han hævede Haanden.

„For Guds Skyld," raabte han, „forgrib jer ikke paa Pigen!"

Men den stærke Karl for ind paa ham og vilde med et Stød drive ham til Side.

„Præstefløs!" skreg han. „Af Vejen med ham."

Da greb Magister Steen fat i Karlens Skuldre og tvang ham tilbage. En heftig og stum Brydekamp opstod. Med sammenslyngede Arme holdt de to Mænd hinanden fast, den ene syntes ikke at kunne rokke den anden, Fødderne var som plantede i Jorden. Men lidt efter lidt begyndte Bondekarlen at drage Vejret tungt, han mattedes, og med et voldsomt Tag kastede hans Modstander ham hen ad Ageren.

Karlen vaandede sig, som havde han brækket et eller andet Lem, og først da et Par af hans Kammerater tog ham under Armene, mægtede han at staa oprejst. Bønderne veg med en halv frygtsom Mumlen til Side, da Magisteren atter med et udfordrende Blik saa sig om i Kredsen.

„Det lader til, at I bedst forstaar at slaas med værgeløse Kvinder," udbrød han med en haanlig Krusning ved Læberne. „Men det maa I opgive for i Dag. Hvem, der vover at lægge Haand paa Jomfru Eline, skal jeg skikke ud paa en Svømmetur, han skal huske her efter."

Saa tog han Eline ved Haanden, og de skred rolig hen over Agrene, medens Folk sky veg til Side. Først da de var komne gennem Skaren, udbrød An' Elles:

„Nu maa I sætte mig i Gabestokken, om hun ikke med sine forbandede Heksekunster har faaet Magt over ham tillige."

„Hej, tag jer i Agt, Magister!" raabte Søren Truelsen, „hvor lærd I er, kan I dog knap læse i Cyprianus."

Da der intet Svar fulgte, begyndte Kirkefolkene at spredes; en Del samlede sig i mindre Klynger om An' Elles og hendes Søn og et Par andre, der særlig saa sig i Stand til at berette om Mølleheksens onde Færd.

„Hvad vil hun i Guds Hus," sagde An' Elles, „endnu i den forgangne Uge for hun frem i Syndens Forvorpenhed. Det maa sølle Mose-Mette bekende. Hun kom gangendes med sin Mælkekrukke ned til Møllen og bad om en Taar i Guds Navn. Eline tog selv Krukken og gik i Mælkekammeret. Som altid var de to sorte Hunde hende i Hælene — hvem kan sige, hvad det skal til? Mette duede Fingeren i Mælken og fornam, den var sur, og saa sagde hun, som sandt var: „Det Slaberads kan I hælde for jeres Hunde hernede, det er ikke noget at byde Folk." Men da kan det nok være, at Eline maalte hende med et Par Øjne, og uden videre rev hun Krukken fra Mette, hældte Mælken op i Folkenes Grødgryde og satte Kanden uden for Døren. „I kan spare jeres Gang herefter, Mette," sagde hun. Og det skal Vorherre vide, for siden har Mette ligget af Værk og hverken kunnet vride eller vende sig. Hun lader, det kom ligesom med et Sæt, da Eline rev Mælkekrukken fra hende."

„Hm, hm, kan det ogsaa have sin Rimelighed," udbrød en gammel Husmand, rystende paa sine hvide Haar. „At det unge Blod skulde være saadan stedt i den Ondes Vold, kan knap tro det, mænd om jeg kan."

„Da falder det let nok i andres Begribelighed," tog Jørgen Elle Ordet og saa sig knejsende om i Kredsen. „Faar Djævelen først Indpas hos saadan et ungt og ubefæstet Menneskebarn, saa er hun hans med Hud og Haar, og han rumsterer mange Sinde værre, end hvor han har med en gammel durkdreven Rad som Knud Møller at gøre. Den Sag er soleklar."

„Jøsses Kors, ja!" bifaldt Søren Truelsen. „Ikke engang sine egne Møllegæster lader hun fare i Fred. Det hørte vi jo oppe for Kirkedøren. Da Gryde-Mikkel forgangen kom kørende ind over Broen dernede, sprang der i det samme noget ved Mølleværket. „I bringer da ogsaa altid Vanheld, Mikkel," smidskede hun, Pigebarnet. Men jeg skal svare til, Mikkel fik Vanheld, før han kom hjem, for han faldt af Vognen og brækkede sit Kraveben."

„Er det Sanden, saa kan det se galt ud for os med vort Møllekorn," udbrød en yngre Bonde. „Hvem vil vove Liv og Helsen i Solskov, og hvor skal vi drage hen?"

„Brødet skal vi allenfals have," sagde Jørgen Elle, „og ikke ser jeg da rettere, end at Naadigherren maa overtage Bedriften af Møllen. Han er Mand derfor."

Lidt efter spredtes de sidste Kirkegængere og ilede ad Vej og Sti eller over Tværmarker ind ad Landsbyen til. Pigen, der var gaaet til Stævne, mødte sin Kæreste, og den Voldum Kromand fik Stuen fuld af Gæster.

Men ad Stien, der førte ud mod Skovene og videre ad Solskov Mølle gik den unge Magister og Jomfru Eline. Den første Stund var de begge tavse, hendes Haand skjalv i hans, og nu og da ligesom brød en Hulken i hendes Bryst, men der kom ingen Taarer i hendes Øjne, og lidt efter lidt veg Ansigtets dødelige Blegbed for en frisk Rødme.

„Nu nære I ingen Frygt mere, Jomfru Eline," brød Magister Steen omsider Tavsheden. „Jeg følger eder lige til eders Dør, hvad jeg haaber I giver mig Forlov til, og i min Nærhed skal ingen volde eder Fortræd."

„Det har jeg set, Hr. Magister," svarede Eline med en let Bøjning med Hovedet, men slap i det samme hans Haand. „Jeg var nærved at glemme min egen Fare, da jeg saa eder brydes med den stærke Ole Smed. Ellers maa jeg sige eder Hjertens Tak for eders Haandsrækning, saa meget mere som I jo slet ikke kender mig."

„Aa nej, eder ikke, men jeg har flere Gange talt med eders salige Fader. Mere end en Gang har vi vandret Timer i Træk herinde i Skovene, og jeg har ham at takke for mange værdifulde Oplysninger om Plante- og Dyrelivet, som er ganske ukendte for lærde Folk. Han holdt ligesom jeg af at færdes ude i Guds fri Natur med Bøsse eller Plantekasse .... Da jeg nu i Dag saa eders fromme og kloge Ansigt, syntes jeg straks at kende eder. Og eder, der ikke kan gøre en Spurv Men, derom er jeg forvisset, eder tilkaster de deres raa og overtroiske Beskyldninger. Jeg priser Himlen, at jeg kom i rette Tid."

„Fader har ogsaa flere Gange omtalt eder, Hr. Magister," tog Eline Ordet. „Han agtede eder højt og havde nok engang bedt eder hjem til Møllen, men saa rejste I bort. Han fortalte, at I ikke vilde være Præst og havde lagt eders Studier paa Hylden."

„Ikke dem alle, Jomfru Eline; men det er sandt nok, dem, der skaffer Kjole og Krave, har jeg sagt Farvel. Studerekammeret har jeg ombyttet med Mark og Skov, i Stedet for at hænge over de støvede Folianter, læser jeg i Bøgens Blade og Egens Agern og Fuglenes Æg, i Stedet for at fylde mit Hoved med dum Overtro og unyttige Formularer, lytter jeg til Droslens Slag, til Blæstens Susen og ser paa Skyernes Drift. Det er det samme Studium, eders Fader drev i sine Fritimer."

„Ja, Fader holdt til sidst mere af sine Urters og Fugles Selskab end af Menneskenes," sagde den unge Pige og saa tankefuldt ud over de høstbrogede, solbeskinnede Løvkroner, der med en sagte Brusen overskyggede deres Vej, „og jeg fatter det godt; men naar en gaar herude som i Dag og hører Fuglenes Kvidder og ser paa Buske og Træer i hele deres Efteraarspynt og indaander den Fred, der ligger over Eng og Skov, saa forstaar jeg ikke, hvordan Menneskene kan være saa onde, som de er."

„Endnu mindre forstaar jeg, at I kan have Fjender, Jomfru Eline," udbrød Magister Steen varmt. „Der maa være nogen, der har sat det onde Rygte ud om eder blandt Almuen, thi eders Færd kunde aldrig give Anledning dertil."

„De førte ogsaa i Krogene den samme ilde Tale om min Fader," svarede Pigen dæmpet, „skønt han hjalp mange med sine Urtedrikke. Men han havde ikke den rette Tro, sagde Folk, han lo ad deres Trolddomssnak og lærte mig at gøre det samme. Ak, saa længe jeg havde ham, kunde jeg le og more mig over Naadigherrens Vigtighed og de andres Daarskaber; men siden er det, som der har staaet et Uvejr nede over Møllen, jeg har godt mærket det, før det endelig i Dag brød løs, og undertiden ikke vidst mit levende Raad."

Den unge Mand ledte en Stund efter den Trøst, som hans Hjerte bød ham at sige. Saa vandrede de tavse henad den grønne, lidet befærdede Skovvej. Fuglene smuttede omkring inde i Løvet, hvor Sollyset faldt. Irisken kvidrede, og Mejser fløj idelig som i Leg hen over Vejen, en Flok Kramsfugle førte Sladder i Rønnetræerne, Solsorten udstødte sine langtrukne Fløjt, der stemte godt sammen med Rødhalsens vemodige Triller. I den lyse Eftermiddagssol glødede Hyben og Røn, mens Slaaens Bær hang blaa og sure inde under det mørke Løv.

(Fortsættes.)

Apostlen Thomas.

Af L. Schrøder.

For et Aars Tid siden udkom et Bind Digte af Michael Berg, som baade er Præst og Forfatter. Imellem disse Digte er der et, som især har tiltalt mig. Det begynder med en Skildring af det Indtryk, som Frue Kirke, denne Kristendommens kølige Riddersal, har gjort paa Forfatteren, og derpaa følger et idyllisk Billede af en gammel blind Sømands Hjem i det sydlige Fyn. Spørger man saa, hvad disse to vidt forskellige Steder har med hinanden at gøre, da er Svaret: den gamle Sømand har i sin Tid gjort Tjeneste paa Fregatten „Bellona", da den hentede Thorvaldsens Værker hjem fra Livorno. Det er ægte Virkeligheds-Digtning, der møder en gennem Sømandens trohjertige Fortælling baade om Togtet og om Losningen af Kunstværkerne, der var indpakkede i 45 Kasser, som hejsedes ned paa en bred Pram, der kunde rumme fire ad Gangen, og som saa, hver Gang den var bleven lastet, blev bugseret af Travaljesluppen med 8 Rorgængere gennem Hønsebroen, Knippelsbro og videre fort.

„Man skulde nu ikke saa let faa i Tanker,
at saadan en Kasse med føre Planker
kunde saa sig en Læk; men med een det dog hændte,
just som de ned i Prammen den sendte:
Spigrene rippede op, og man saa
en hel Apostel, som indenfor laa; —
den Marmorfigur, der kom til Skue,
var en af de store, bestemt til Vor Frue;
og før man igen fik det lavet i Stand,
blev Fregattens Besætning opkommanderet
til Forlov at faa se paa den hellige Mand.
Kun Dækslet paa Kassen var havareret,
han selv laa skadesløs indeni.
Vort Mandskab, i alt tre Hundred og ti,
blev straks paa Kommando i Række placeret
og gik saa — at standse var strengt forbudt,
for til Orlogs — der spares paa hvert Minut, —
gennem een Kanonport vi fulgte sammen,
Mand efter Mand, og ned i Prammen,
gik Rælingen rundt — Apostlen forbi —
og op i en anden Port sluttede vi.
Kun et lille Korn jo vi syned Figuren,
grangiveligt dog jeg husker Staturen."

„Hvem var det?" — „Ja det blev os ikke fortalt, —
men ellers ved jeg Besked om alt:
af Høvlespaaner var han helt omgivet
og med fire Træstykker fast afstivet
— udskaarne af Fjæl paa en tre Fingres Tykkelse —
om Skinneben, Laar og Lænd og Nakke;
jo, Thorvaldsen — han har forstaaet at pakke,
der var ikke det mindste Spor af Forrykkelse."

„Men hvordan saa Apostelen ud?" — „Aa, saa skøn!
at se ham — det var som at bede en Bøn.
I venstre Haand holdt han et trekantet Stykke
mod Skulderen, ret som han spilled derpaa; — —
men vi havde jo slet ingen Tid til at staa
og maatte saa hastigt forbi ham rykke.
At komme i Frue Kirke — den Lykke
jeg aldrig naaede; men var jeg derhenne,
og havde jeg Synet, jeg skulde ham kende!"

Ved at høre om det trekantede Stykke sluttede Forfatteren sig til, hvad det var for et Apostel-Billede, Sømanden havde set. Han forklarede ham da, at det skulde forestille Thomas med Vinkelmaalet, den af de tolv, som havde svært ved at tro, naar han ikke havde prøvet og maalt alt rigtig nøje, — og tilføjede, at Frelseren havde talt et Ord til Thomas, som indeholdt en stor Trøst for saadanne, hvis Øjes Lys var slukt, men som biede i Taalmodighed: „Salige er de, som ikke se, men dog tro." Den gamle Sømand lyttede til, hvad Præsten sagde, som om han vilde sluge Ordene; varme Taarer syldte hans sjælstomme Øjne, og han maatte tørre dem med sin barkede Kno.

Til denne Fortælling er der saa føjet en Slutning:

Frue Kirke! i din hvide Skare
er der een, som staar mit Hjerte nær,

Thorvaldsens Statue af Apostlen Thomas.

een iblandt dem alle, som især
synes Livets Trang at aabenbare;
over Pandens Bryn de tankeklare
skælver dybt et mildt, vemodigt Skær;
Haanden prøvende mod Kinden bøjes,
indad gaar det sandhedsvaagne Øjes
Seerblik; — ja, saadan Thomas staar, —
han, der altid Tvivlernavnet faar.
Her maaske han stille tvivler om,
at i Kirkens stolte Helligdom
nogen Gang han har et Hjerte grebet
som hint Øjeblik ved Falderebet.

Sømanden er bleven greben af at se Kunstværket. Men han har ikke forstaaet det hele, lige saa lidt som han har forstaaet, at det var et Vinkelmaal, hvormed Apostlen var afbildet. Han har følt sin Sjæl løftet som i Bøn, og han har da faaet det Indtryk, at ogsaa Apostlen var afbildet med Sjælen løftet i Bøn eller i Lovsang, og derved er han kommen paa den Tanke, at det trekantede Stykke skulde forestille et Instrument, han spillede paa.

Der er altid Forskel paa den barnlige Opfattelse saavel af Naturen som af Kunstens Værker — og den klare Forstaaelse af samme. Det er ikke altid, at den sidste er saa rig som den første, og ikke sjælden er det noget ganske andet, man lærer af Naturen eller af Kunstværket, naar man bliver vejledet til en virkelig Forstaaelse, end naar man staar stille ved det første umiddelbare Indtryk.

Der var Forskel imellem den i Michael Bergs Digt skildrede Sømands umiddelbare Indtryk af Thorvaldsens Thomas og Tydningen, han mange Aar efter fik deraf. Noget af det, hvormed Thomas er karakteriseret af Kunstneren, havde han jo, kan man sige, fuldstændig misforstaaet. Og dog klang det underlig godt sammen, hvad han havde følt ved at se Billedet — „det var som at bede en Bøn" —, og hvad han siden fik at vide, at Herren havde sagt til ham, der var afbildet: „Salige er de, som ikke se og dog tro."

Jeg ved ikke, om det kan siges med Rette om Thorvaldsens Billede af Thomas, at det fremstiller en Mand, der er dybt bevæget i Troens Glæde. Men den virkelige Thomas, som ottende Dagen efter Herrens Opstandelse hørte af hans Mund, at han skulde røre ved Naglegabet i hans Haand og lægge Haanden i hans Side, og som saa udbrød: „Min Herre og min Gud," — paa ham har det været at se, at Sjælen løftede sig i Bønnen, at Hjertet i dyb Ydmyghed bøjede sig for Frelseren som delagtig i Guddomsmagten, og at han fattede Ordet, hvormed Herren priste den salig, for hvem det at se med Øjnene er lidet, men det at tro med Hjertet alt.

Til Foraarsvinden.

Sus, sus, Foraarsvind,
over Gaard og Gærde,
pust til Flammen i vort Sind,
lad det lue paa vor Kind,
Viljen skal du hærde!
Stryg kun over Tag og Tegl,
svulm i Fiskerstrandens Sejl,
vær fra Gry paa Færde!

Flyv, flyv, Foraarsvind,
over Sø og Ager,
klov med Vingen Bølgers Brum,
dyp den i det salte Skum
lig en Maage fager;
drys din Regn og Dug i Løn,
saa at Marken kan staa grøn,
eftersom det dager.

Nyn, nyn, Foraarsvind,
Fugle smaa af Dvale,

Sang, begyndt i Ugeren,
løfter sig fra Gren til Gren,
fylder Skovens Sale.
Byens Ungdom lytter til
Lærkesang og Skalmej'spil,
Gøgens Spaadomstale.

Styrk, styrk, Foraarsvind,
tør hver bange Taare,
rejs paa ny det sunkne Mod,
under Essens Røg og Sod,
i Fabrikens Gaarde.
Overalt endnu dit Vift
aabne kan en Spireskift,
hvor det gror ad Aare.

Sank, sank, Foraarsvind,
Tanker store, klare,
modned' under Solens Skær,
fylk dem i en dristig Hær,
jag dem frem i Skare.
Skal de gro en Foraarsdag,
maa de søge Folkets Lag,
maa de vide fare.

B. E.

For Hus og Hjem.

Skønhedsmidler.

Af H. W.

I.

Skønhedsmidler eller som de vel rettere skulde kaldes Forskønnelsesmidler! Jeg tør nok med Sikkerhed forudsætte, at de ærede Læserinder læser dette med Fornøjelse, og at ingen af dem, der ellers springer over enhver belærende Afhandling, vil forbigaa disse Linier, uden først at forvisse sig om, hvorvidt de maatte indeholde noget for hende, noget, der lod sig efterligne, og som kunde hjælpe lidt efter paa Naturen.

Jeg ved godt, at adskillige ikke vil finde noget nyt i det, jeg har at meddele; men da jeg er lige saa vis paa, at mange vil hilse det med Glæde, finder jeg ingen Grund til at holde det tilbage.

Hvad er vel Meningen med de saakaldte Skønhedsmidler? Den, der ikke af Skaberen er bleven forlenet med Skønhed, opnaar heller ikke denne ved de mest udskregne og lovpriste Midler; den, der ikke af Naturen har nogen rosenfarvet Teint, vil aldrig kunne opnaa en saadan ved Brugen af Salver, Miksturer, Sæber og det saa fordærvelige Pudder, der ikke alene tilstopper Porerne og derved endnu mere ødelægger Teinten, men ogsaa giver Ansigtet et modbydeligt Udseende. Hvor kan man ved Synet af et saadant pudret Ansigt lade være at tænke paa Karneval eller paa Klovnerne i Cirkus? En virkelig elegant Dame vil aldrig pudre sit Ansigt.

Skønhedsmidlerne er utallige, og hvem der vil gøre sit Valg imellem dem, har sin bitre Nød dermed; dernæst optræder Midlerne under de mest bedaarende Skikkelser, de lover Umuligheder og holder — intet; ofte forværrer de kun Sagen og gør den forhen farveløse Teint graa.

Der kan ikke advares alvorligt nok mod Brugen af alle disse lovpriste Midler, som aldrig er i Stand til at forvandle en ru, daarlig eller uren Hudfarve til en hvid, rosenfarvet og glat. Fornuftig Levevis bringer her det bedste Resultat, og tror man sig af en eller anden Grund nødsaget til at anvende et Middel, bør man i det højeste gribe til parfumeret Glycerin, Vaselin eller Lanolin, gnide Ansigtet med det om Aftenen og næste Morgen vadske sig med lunkent Vand. Glycerin maa kun benyttes, efter at man har vædet Huden; derved undgaar man den ubehagelige Svien og Brænden samt det klæbrige, der ellers vanskeligt undgaas. Brugen af Glycerin gør Huden blød og smidig og frigør den for saadanne røde Pletter, der stammer fra Betændelse. Men skyldes saadan Rødme Naturanlæg, betinget ved Overfyldning af Blodlegemerne i Overhuden, da hjælper intet nok saa dyrt Skønhedsmiddel. Da kan kun Lægen hjælpe ved at foreskrive en passende Diæt og en fornuftig inddelt Arbejdsorden, der tager lige Hensyn til Legeme og Sjæl.

For at bevare Hænderne bløde er det af Vigtighed, at de hverken udsættes for for hedt eller for koldt Vand. Det første gør dem røde, det sidste ru og grove. Det bedste Renselsesmiddel er lunkent Vand, som gøres blødt ved en lille Tilsætning af Boraks, dertil en god, ren Sæbe og en haard Børste til Neglene.

Det kan ikke nægtes, at en velplejet Haand med smukke Negle altid pryder en Kvinde, og selv om hun maa og vil tage fat i Huset, kan hun alligevel bevare dem bløde og smukke, naar hun giver dem den rette Pleje. Og dertil hører ogsaa, at man ved Afstøvning, naar man gør Ild paa o. desl., tager et Par gamle Handsker paa; thi intet virker mere ødelæggende, især paa sprøde, magre Hænder, end Støvet, der sætter sig i alle Porer.

Men selv om Renlighed er en af Skønhedsplejens Hovedfordringer, kan overdreven Vadsken af Hænderne gøre adskillig Skade. Naar man har vadsket Hænderne, bør man, mens de endnu er vaade, indgnide dem med Glycerin og saa aftørre dem, eller gøre dette først og saa anvende Lanolin, hvilket jeg sætter over Glycerinen. I min Husstand var der i sidste Vinter, da vi brugte Lanolin, ikke en eneste revnet eller sprukken Haand, medens Børnene tidligere, trods flittig Anvendelse af Glycerin, døjede meget.

Alle Vegne fra.

Den mærkeligste „By" i de forenede Stater er „Fish-city" (Michigan). Denne By har et Indbyggerantal af 3—4000 og bestaar af over 1000 Hytter. Men det mærkelige er, at den kun eksisterer om Vinteren. Den ligger i Saginaw Floden, ikke ved Bredden, men i selve Floden. Beboernes Hytter er byggede paa Isen. Det er Fiskerhytter, og Ejerne er Folk, der hele Vinteren igennem driver Fiskeri. Saa snart der har dannet sig en tilstrækkelig solid Isskorpe paa Vandet, opslaar disse Fiskere deres Bræddehytter og bliver boende heri, indtil Foraarsvarmen tager Gulvet bort under dem. I enhver Hytte findes en Skydelem, som bedækker et firkantet Hul i Isen, ca. 20 Tommer i Kvadrat. Ved dette Hul sidder Fiskeren den hele Dag og en Del af Natten paa Lur efter Bytte, som han søger at fange ved Hjælp af et lille Spyd paa en Line. Paa den Maade fanges i Saginaw Bai hver Vinter 2 à $2\frac{1}{2}$ Million Fisk. Om Sommeren spredes Fiskerne, af hvis By der saa i adskillige Maaneder ikke findes Spor.

×

Billigt Lys. Der gives et højst simpelt Middel til at give Lys — uden at man behøver at tænde og uden at man behøver at frygte for Eksplosion o. s. v. Saa simpelt dette Middel er, saa ukendt er det i videre Kredse og dog fortjener det, skriver Rich. Lüders tekn. Bureau i Gørlitz, den almindeligste Udbredelse. Man tager en langagtig Flaske af ufarvet Glas, kommer heri et ærtestort Stykke Fosfor, hvorover man hælder ren, til Kogepunktet opvarmet Olivenolie, hvormed man fylder Flasken til en Tredjedel af dets Rumfang, derefter tilproppes Flasken.

Vil man nu have Lys, saa fjerner man Proppen, lader altsaa Luft komme ind i Flasken og propper til igen. Hele det tomme Rum i Flasken vil da lyse og det meget kraftigt. I meget koldt Vejr er det ofte nødvendigt at varme Flasken i Hænderne, da Olien ellers er for stiv. En Flaske skal kunne holde i en hel Vinter. (Det kommer dog vel an paa, hvor meget man benytter den). Dette mærkværdige Belysningsmiddel kan man gaa med i Lommen.

×

Skæmt.

Ogsaa en Forklaring. Sergenten: „Soldaten skal vise Beskedenhed, ikke alene i sit Forhold til sine lige, men ogsaa overfor civile og først og fremmest over for sine foresatte. Hvad er det nu man forstaar ved Beskedenhed? Jeg vil forklare det ved et Eksempel. Jeg sætter nu, at jeg havde et Ærinde til Obersten, og at denne bød mig et Glas Vin. Dette tog jeg naturligvis imod og sagde Tak til, endnu et Glas kunde jeg drikke, hvis Obersten ønskede det, men tog jeg imod Tilbudet om at drikke flere Glas, var jeg ikke beskeden i min Optræden. Sig mig nu, Jens, dersom jeg nu havde taget imod at drikke et tredje, fjerde, femte og sjette Glas, hvad havde jeg saa været?"

„Fuld, Hr. Sergent."

En slem Misforstaaelse. I en Familiekreds, hvor der var flere voksne Sønner og Døtre, lejede Døtrene Noder i en Musikhandel. Men de var ikke ene om denne Udgift, de bestred den sammen med en Familie, hvor der ligeledes var flere Døtre og et Par Sønner, der studerede Theologi.

En Aften skulde der musiceres i den førstnævnte Familie, og en tilstedeværende Dame anbefalede nogle ny Musikstykker, der skulde være komne i Handelen.

„Mon De ikke ogsaa kan faa dem i Deres Bibliothek?" spørger hun.

„Vi kan se ad," svarer en af Døtrene, „jeg tror, at Frøknerne P. har Katalogen. Jeg skal sende Bud efter den."

Hun kalder paa Pigen, en Bondepige, der ikke er videre kløgtig og siger:

„Hør, Trine, kan du gaa over til Frøknerne P. og bede, om De ikke vilde laane os en af Katalogerne et Øjeblik."

Pigen gaar.

Lidt efter kom hun tilbage.

„Naa, fik De Katalogen — hvor er den?"

„Hvor den er, Frøken? De lo af mig derovre og spurgte hvem af dem, det skulde være, og da jeg ikke vidste det, gik de begge to med herover, De staar nu ude i Entréen og tager deres Tøj af."

Maalløs Forbavselse.

I det samme gaar Døren op, og begge de theologiske Studenter kommer leende ind for at faa den Fejltagelse opklaret, som de nok kunde begribe, maatte ligge til Grund for Budskabet.

Pigen havde bedet om at faa en af Theologerne at laane et Øjeblik til sin Frøken.

Godt klaret. En forlovet ung Mand slap let fra det engang. Hans Forlovede skændte paa ham, fordi han havde kysset to Damer i et Selskab, hvor hun ikke selv havde været tilstede. Han tilstod det, men anførte til sin Undskyldning, at deres Aldre sammenlagt kun udgjorde 21 Aar. Den jævntænkende Pige forestillede sig, at vedkommende Damer havde været 10 og 11 Aar gamle og lo saa af det hele. Han forklarede hende ikke, at den ene var 19 og den anden 2 Aar.

Hovedbrud.

Gaade.

Som Billede paa Troløshed
det første man betragter,
som Billede paa Trofasthed
det andet højt man agter.
Det første tit man kaster bort,
dog dyrt er tit det andet.
Det hele er ej hvidt, ej sort,
men Lys og Skygge blandet.

M. J.

Nødder.

1. Hvad er det for Læder, der ikke er Læder?

2. Hvad er det for en meget udbredt Plante, der, naar den tilføjes et Bogstav for og bag, bliver et Kasteapparat?

3. Som jeg er, har jeg noget gødende Virkning, faar jeg et Bogstav for og bag, bliver jeg et Beklædningsstykke.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 29:
En Magnet — Agn — Agnete — Agent.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Biskop C. F. Balslev, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede, (Fortsættes.) Vildt i Skoven, af Fr. R., med Billede. Møllehexen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Apostlen Thomas, af L. Schrøder, med Billede. Til Foraarsvinden, Digt af B. E. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

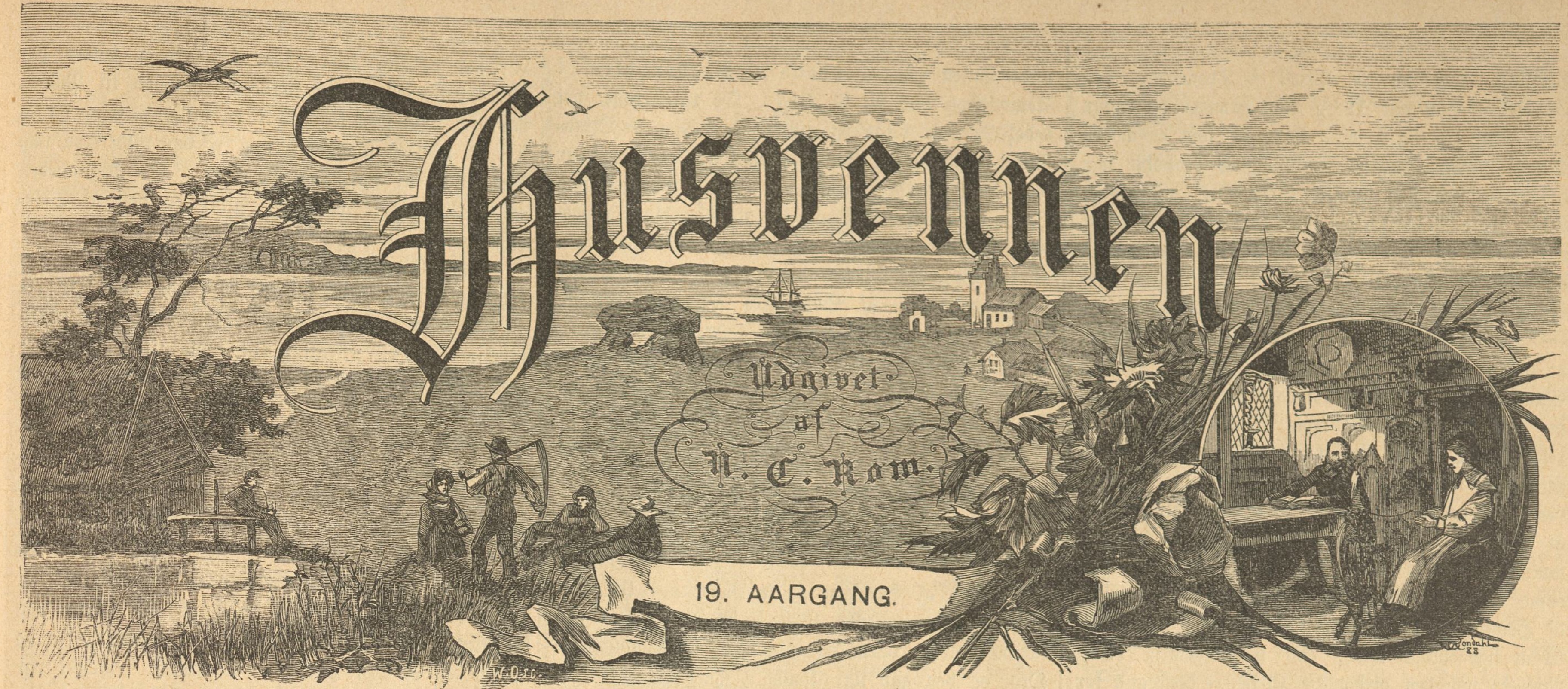

Nr. 31. Søndag den 1. Maj. 1892.

En Drossel.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

II. Indtil mit femtende Aar.

(Fortsat.)

Ved Siden heraf satte han mig ind i Begyndelsesgrundene af Astronomien og gik i stjerneklare Vinteraftener lange Vandringer med mig, under hvilke han lærte mig ud fra Karlsvognen at finde alle de vigtigste Stjernebilleder, hvad der skaffede mig utrolig Glæde. Af et endnu opbevaret skrevet Hefte ser jeg, at jeg i Forhold til min Alder maa være kommen temmelig langt ind i dette Studium. Der findes i Heftet en af mig selv tegnet Afbildning af en Sekstant med vedføjet Beskrivelse og Anvisning til dens Brug.

I December Maaned fik jeg Faaresyge og maatte i nogen Tid holde Sengen. Først denne kortvarige Sygdom gav Anledning til, at han kom hjem og talte med mine Forældre. Med indtrængende Ord sagde han til min Fader, at jeg burde sættes til at studere. Naar jeg i en tidlig Alder kom ordentlig ind i de levende Sprog, kunde jeg som Student lettelig ernære mig ved Informationer. Han skulde sørge for at skaffe mig en saadan Undervisning, at jeg senest om et Par Aar kunde komme ind i en ikke alt for lav Klasse i Metropolitan-Skolen, hvor jeg ved Flid og god Opførsel allerede i Skoletiden kunde faa Stipendier og Legater. Min Fader gav vel ikke ligefrem sin Indvilgelse; men han gik ind paa, at jeg blev taget ud af Møllers Skole, for at Buemann kunde give mig den Vejledning, han ansaa for nødvendig. Ved den paafølgende Julefest forærede han mig Chr. Winthers Oversættelse af Moritz' fantasirige græske Mythologi med de Ord, at det vilde være en Bog, jeg i Fremtiden med Held kunde ty til. Efter 43 Aars Forløb er den endnu i min Besiddelse, og jeg har ofte med Rørelse sandet, i hvilken Grad hans Følelse ledte ham rigtig.

Den første Lærer, Buemann skaffede mig, var den aarhusianske Student, Peter Rasmus Andreas

Herskind, som nu er Præst i Tranebjerg paa Samsø. Han var $19^1/_2$ Aar gammel og endnu Rus, men tog sig i mine Øjne ud som en moden Mand. Med megen Beredvillighed begyndte han at indøve Madvigs latinske Grammatik med mig. Efter nogle Aars Forløb blev han for lange Tider min bedste og fortroligste Ven, ligesom da et godt og velvilligt Forhold paa Afstand indtil det nærværende Øjeblik stadig har vedligeholdt sig imellem os.

Bekendtskabet med Buemann førte det med sig, at ogsaa Herskind begyndte at komme i Madam Clausens Hus. Den Omstændighed, at Buemann nu havde et dannet og mere udviklet Menneske at rette sine Ord til, gav ikke blot hans Beretninger ny Flugt og Fart, men bevirkede ogsaa, at han ved Modsigelsen æggedes til i dristige, bizarre Ord at fremsætte de mest vovede Synsmaader, paa det nærmeste om alt mellem Himmel og Jord. Han besad en ligefrem bestikkende Veltalenhed og bragtes af Hensyn til den øjeblikkelige Virkning vistnok ofte til at sige langt mere, end han egentlig vilde. Navnlig var den orthodokse Kirkelære Genstand for hans kaadeste og forvovneste Angreb. Ved saadanne Lejligheder blev jeg som oftest draget ind med i Forhandlingen. Det var allerede forlængst fastslaaet, at jeg skulde være Læge, og hans dristige Udfald endte gerne med, at han til mig henvendte de Ord: „Vi to vil gaa i Naturens Kirke!“ For Herskind blev Nurikulus paa Møddingen holdt op som et advarende Fremtidsbillede. Det følger af sig selv, at jeg var fuldkommen villig til at gaa i Naturens Kirke, og forlokket af det givne Eksempel blev jeg ved et Par Lejligheder saa nærgaaende mod Herskind, at min Mentor fandt Anledning til at lægge Baand paa min Iver.

Den Opdragelse, han gav mig, var særdeles mangesidig. Alle Straalebrydninger i hans eget Væsen skulde jeg genspejle. Nu var han ikke blot en Ildaand, fyldt af en vild Omvæltnings vulkanske Kraft, han var ogsaa den kolde verdenskloge Aand, der, naar han vilde, med beregnende Kløgt kunde beherske sin Tale og bringe andre Mennesker til at tjene sine Hensigter, uden at de selv havde nogen Forestilling derom. Jævnsides den Byronske Haan, den mystiske Naturdyrkelse, den sataniske Omvæltningslyst, indplantede han mig Forskrifter, der meget lignede dem, Lord Chesterfield gav sin mindreaarige Søn, og navnlig holdt han ligefremme Øvelser med mig i, fra et vilkaarligt Udgangspunkt, med umærkelige Overgange, og tilsyneladende ganske hensigtsløst, at naa til et Æmne, som forud var fastsat. Jeg mindes saaledes meget tydelig, at han en Formiddag satte mig den Opgave, at gaa ud fra et krumt Stoleben og under tilsyneladende ganske tilfældige Bemærkninger til sidst at bringe paa Omtale et med en Pumpeskrue forsynet Skrivetøj, der stod paa hans Bord.

Men der var endnu et, hvorved han yderligere tog mit Sind fangent og fuldstændig befæstede sit allerede vundne Herredømme over mig. Han var ikke blot min Lærer og Vejleder i Digtningens Rige, han var selv Digter og skrev Vers, der virkede paa mig som en berusende Vin. Vaabenstilstanden i Malmø var for ham, som vistnok for en Mængde andre i Datiden, en mod det danske Folk begaaet Uret og Forsmædelse. Fyldt af glødende Harme begyndte han at skrive et længre Digt, som han i smaa Afsnit læste op om Aftenen hos Madam Clausen, efterhaanden som det skred frem, og som paa mig naturligvis gjorde Indtrykket af at være den mest ophøjede Poesi, der nogen Sinde var skrevet. Allerede i November var Digtet færdigt; men af ydre Grunde ansaa han det for ubetimeligt i Øjeblikket at udgive det. Et Aar senere udkom det under Titlen „*Vaabendaad og Vaabenhvile*“ i Kommission hos A. F. Høst. De tre Sange, det indeholder, er blege og usyngelige. Men de Ottav-Rim, der med en tynd fortællende Traad knytter dem til hverandre, røber, trods al Mangel paa Øvelse, en virkelig Evne til at behandle Sproget med Magt og Energi, og gennem Efterligningen af den Byronske Diktion mærkes paa mange Steder umiskendelig en af Livet selv befrugtet Fantasi, ligesom ogsaa den lidenskabelige Fædrelandskærlighed, der gennemluer Digtet ikke sjældent skaber sig et i Sandhed ædelt og oprindeligt Udtryk. Jeg afskriver disse fire Linier som Prøve:

„Lad Kampens Plov vor Pandes Flade bryde;
i Furen vokser Ærens Poppel bold.
Ja, lad vor sidste Draabe Blod kun flyde,
naar ikkun pletfri straaler Danmarks Skjold!“

Trods al Svælgen i en Mængde i Udlandet hentede kosmopolitiske Ideer aandede ogsaa den samme Følelse, varm og inderlig i hans mundtlige Ord, og den gav sig tilkende i mere end Ord. Af Anitydninger, han i mit Paahør udlod sig med til Herskind — og som var beregnede paa, at jeg *skulde* høre dem — uddrog jeg med Lethed den Slutning, at det var om et bestemt Foretagende, han flere Gange forhandlede med Frederik den Syvende. Efter hans Død kom jeg i Kundskab om, at han havde tilbudt Kongen at rejse en Landstorm i Slesvig, og at en Mængde Sønderjyder med Varme havde sluttet sig til denne Plan. Den havde i den Grad tiltalt Kongen, at han selv havde forelagt den i Statsraadet. Ministeriet stillede imidlertid den mærkelige Fordring, at en ældre Mand skulde træde til som moralsk Borgen for, at det hele ikke var et ungt Menneskes opbrusende Paafund. Da Kongen sagde Buemann dette, nævnte han, snarraadig som han var, en afskediget Major Elberg, som var den eneste ældre Mand i København, han kendte. Denne blev højlig betuttet, da Frederik d. Syvende lod ham kalde, og uagtet Buemann med bønlige Ord havde anmodet ham om blot at sige Ja og Amen til alt, hvad han vilde spørge ham om, forvrøvlede han saa haabløst den hele Sag, at Kongen ikke vilde høre mere derom, men sendte Buemann 200 Rigsdaler som Belønning for den smukke Tanke. Det var ogsaa paa Kongens udtrykkelige Befaling, at han, kort inden Fjendtlighedernes Genoptagelse, meget imod Zahrtmanns personlige Ønske, blev udnævnt til Maanedsløjtnant.

Nogen Tid efter at jeg havde begyndt at læse Latin med Herskind, var en Dag en Ingeniørløjtnant **, der ligeledes hørte til Buemanns Omgangsvenner, tilstede i en af de Sprogtimer, denne gav mig. Efter at have været Vidne til, hvorledes jeg klarede for mig, tilbød han at give mig Undervisning i Arithmetik og Geometri. Der udspandt sig en lang, paa Fransk ført Samtale mellem Buemann og ham, som jeg vistnok var langt fra helt at forstaa, men som jeg dog forstod i tilstrækkelig Grad til at fatte, at den drejede sig om mig. Med usigeligt Velbehag endte Buemann en lang Udvikling med et: „Fier comme un diable!“ (Stolt som bare Satan!) Og Sandheden byder mig tilstaa, at jeg hørte paa Ordene med et Velbehag, der ikke var ringere end det, hvormed de blev fremførte.

I nogle Maaneder havde jeg levet en forhøjet, fra mit hele foregaaende Liv vidt forskellig Tilværelse; men der var stillet saa utrolige Fordringer til mit gode og usædvanlige Nemme, at en Tilbagevirkning med Nødvendighed maatte indtræde. Der kom snart over mig en Fornemmelse, som om jeg paa Sjæl og Legeme skulde knækkes. Hver evige Aften var jeg dødelig træt, som jeg aldrig senere har været det. Naar jeg lagde mit Hoved til Puden, var det, som sank jeg ned i en brusende Elv, og jeg sov ind med et sløvt Ønske om, at den vilde føre mig bort, uden at jeg vaagnede mere. Da Muligheden af en Afbrydelse bød sig, greb jeg den af Selvopholdelsesdrift.

Karl Clausens Fader var kommen hjem fra Sydamerika og vilde nu til Als for under Krigen at tage Soldater-Portræter. Han havde faaet Tilladelse til uden Betaling at sejle til Sønderborg med „Hekla“, der afgik fra Toldboden med et Hold indkaldte Soldater. I det sidste Øjeblik faldt det ham ind, at han vilde have Sønnen med; men saa stillede Madam Clausen den Fordring, at i saa Fald skulde ogsaa *jeg* med. Buemann indfandt sig hjemme og spurgte i en Tone, som tilkendegav, at jeg havde at svare Nej: „Vil du med?“ — men jeg svarede uden Betænkning Ja.

Et Par Timer efter var vi om Bord paa „Hekla“, der var stuvende fuld af Bønderkarle og Madposer af den utroligste Størrelse. Vejret var saa roligt, at vi aldeles ikke mærkede Skibets Bevægelse gennem Vandet. Den følgende Dags Eftermiddag ankom vi til Sønderborg. Det gamle brunrøde Slot paa sin fremskudte Odde, de gammeldags Gavlbygninger, de smalle stejle Gader, det bevægede Liv paa „Stadt Hamburg“, i hvis Have den gamle Clausen havde sit Atelier, alt dette virkede vistnok forfriskende paa mig — jeg havde hidtil aldrig været blot en Mil fra København; men størst Betydning fik den lille Rejse dog for mig ved den Hvile, den gav mit dødelig trætte Hoved, og det varigste Indtryk, jeg paa den hele Tur modtog, var da „Ophelia“ paa Hjemrejsen strøg tæt forbi Møens Klint, der hævede sig stejl og og hvid, kronet af den sorte, bladløse Skov.

Ved vor Tilbagekomst var Buemann udkommanderet som Chef for Kanonjollen Nr. fem. Han havde indrettet det saaledes, at jeg, i Forening med Karl Clausen, der ogsaa deltog i Mathematik-Undervisningen, fik Timer i Tysk, Fransk og Engelsk hos en Boghandler Jæger. Det blev ikke udtrykkelig sagt; men jeg tror ganske bestemt, at Buemann betalte for os.

Undervisningen blev nu vistnok saa temmelig afpasset efter vor Alder; men det viste sig snart, at jeg under hin bratte Udvidelse af alle mine Forestillinger og Begreber var bleven oprevet i en saadan Grad, at den korte Rejse til Sønderborg ikke var tilstrækkelig til at raade Bod derpaa. Ikke blot indtraadte der en Slappelse, som ingen Modvægt fandt i, at jeg læste sammen med Karl Clausen, hvem det var mig en smal Sag at holde Stangen — det mangeartede Indhold, der var proppet ind i mig, begyndte at gaa i Gæring; det boblede i mit Hoved som i en Heksekedel, jeg gik om som i en fortvarende Rus, og en ordentlig flittig Læsning blev mig en ligefrem Umulighed.

Hertil kom, at jeg med Undtagelse af Herskind, der snart ved sin Hjertensgodhed og sit glade ungdommelige Lune vandt baade mine Forældre og mig, kun syntes daarligt om de Lærere, der var givet os. Jæger kunde vistnok selv godt de Sprog han lærte os; men han var tør og kedelig og havde kun ringe Greb paa at undervise. Langt værre gik det dog med Løjtnant **, der snart indgød baade Karl Clausen og mig en ligefrem Uvilje, som jeg nok tror, han ærligt gengældte. Den oprindelige Grund dertil var for mit Vedkommende en højst ejendommelig. Buemann havde en afgjort Tilbøjelighed til at stille sine Omgangsvenner i et særegent, ikke saa lidt kunstigt Lys. Herskind blev i hans Fremstilling til en Romeo, en melankolsk, drømmende

Natur; Løjtnant ** havde han idelig omtalt som en forfinet, aandelig fornem Personlighed, der bag et skeptisk Ydre skjulte kogende Lidenskaber, og hvis blaa Øjne under Indvirkningen af en brat opkommende Vrede kunde blive sorte som Kul. Naar ikke netop min Indbildningskraft blev tagen fangen, havde jeg allerede i en ung Alder en sikker og ædruelig Dømmekraft. Straks ved første Syn af Løjtnant ** sagde jeg til mig selv, at hans graa, runde, kugleblaa Øjne aldrig ved nogensomhelst Indvirkning af stærke Lidenskaber vilde drive det til at blive sorte. Han lever endnu, og at han i ingen Henseende var noget betydeligt Menneske, turde Tiden tilstrækkelig have vist. Det Hverv, han overfor os to Drenge frivillig havde paataget sig, røgtede han med den øjensynligste Ulyst. Det gik undertiden paa, at vi flere Gange i Rad ikke traf ham hjemme, og som Følge heraf hændte det undertiden ogsaa, at naar han endelig engang var hjemme, saa havde vi, i det sikre Haab, at han fremdeles maatte være ude, undladt at læse paa vore Ting. Hvad de latinske Timer angaar, saa opdagede jeg snart, at Herskind altid var inde at spise til Middag hos sin Vært, naar jeg kom. Naar galt skulde være, kunde jeg lære min Lektie, mens jeg sad i Sofaen og ventede paa ham. Men han havde paa sit Bord liggende den bekendte Etbinds-Udgave af Holbergs Komedier, som jeg med Graadighed læste i, og det hændte undertiden, at naar jeg havde opsat at lære mit Pensum til det sidste Øjeblik, saa hindrede Fader Holberg mig i ogsaa da at faa det lært.

De Beretninger, der sendtes Buemann om mine Fremskridt, lød ikke særlig gunstige, og med fuld Ret. Efter al Sandsynlighed har han haft en Følelse af, at ovenpaa det voldsomme Pres, der havde været lagt paa mig, maatte en stor Træthed og Mathed med Nødvendighed indtræde. Hans Breve er kærlige og overbærende. Og om han end ikke med Nøjagtighed kunde vide, hvorledes det stod til i min Hjerne, da de Brudstykker af de mest stridige Livsanskuelser, jeg var stoppet med, begyndte at sætte mine egne umodne Tanker i Røre, saa forekommer der i hans Breve dog Ytringer, der viser, at han i hvert Fald i een væsentlig Henseende var blevet betænkelig ved det besynderlige Opdragelses-Kursus, han havde givet mig. I et udmærket skrevet Brev fra Arnkilsøre af 29. Juni siger han: „Uden Religion som Grundlag vil selv de brillanteste Anlæg gaa til Grunde eller blive en Ridehest for Ærgerrighed, Forfængelighed, Havesyge eller Liderlighed. — — Dersom jeg noget Øjeblik havde anet, at min bitre Spot havde rørt dit barnlige Hjerte, saa havde jeg været tavs."

I den øre, beklemte Tilstand, hvori jeg gik om, virkede Efterretningen om Ulykken i Eckernførde Fjord med utrolig nedtrykkende Magt, og først da Moder et Par Dage efter den 6te Juli ilfærdig kom hjem med et ved Postgaarden købt Skillingsblad, der gav den første korte Beretning om den med saa stort Heltemod vundne Sejr ved Fredericia, slog denne Stemning om i en næsten vild Glæde. Man maa have oplevet hine Dage for at forstaa deres Virkning paa Sindet; den efterfølgende Slægt vil aldrig formaa at fatte den.

(Sluttes.)

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

II.

(Fortsat).

Næste Dag, da alle Husets Folk sad ved Middagsbordet, kom en jærnbeslagen Forraadsvogn kørende ind ad Porten, som Køresvenden havde aabnet, medens Manden i den bagerste Armstol selv styrede Hestene.

„Se, se! Vor Fa'er selv."

Povl viskede sin Ske og satte den paa dens Plads i en Læderrem under Bjælken. Alle de andre gjorde ligesaa. Mandfolkene gik ud for at tage mod den fremmede, Margrete smuttede ud i Haven; hun var lidt sky af sig, naar der kom fremmede, og Gyde og Lillepigen tog Maden af Bordet og søgte i en Hast at udslette ethvert Spor af Maaltidet. Først da traadte Povl og hans Gæst langsomt ind. Denne var en lille mager Mand med en ganske lille Pukkel paa Ryggen, og Hovedet bar han lidt skævt. Han rørte sig hurtig og talte hurtig, og de langagtige Kinder og tynde Læber var altid rede til Smil. Han bar en langskødet sort Frakke med en bred, stiv Krave og paa Hovedet en høj, spidspullet Silkehat. Det var første Gang, han gæstede Povl, for han havde endnu ikke været Præst i Sognet mere end et Aars Tid.

„Saa nydelig Povl Jespersen bor i denne velsignede Skov, og Haven med de dejlige gamle Frugttræer, Guds Velsignelse bor rundt omkring! Ja og saa pænt her er inden Døre!"

„Ja, aa ja! Maa ikke klage — takker Vorherre, for hvad vi har."

„Smukt, kristeligt! Men sikken et dejligt Bord! Ud af eet Stykke, hvad! En vældig Planke. Har Povl endnu saadanne Ege i sin Skov, at der kan blive saadan en Bordplade af?"

„Ja, aa ja! Ske kunde det, at vi kunde hitte en," svarede Povl med et lunt Smil.

„Virkelig — skulde det være muligt! — Nej de udskaarne Ben med Løvehoveder! Det er sandelig prægtigt."

„Gammel Stads!"

„Ja, det har Povl Ret i. Og af den Slags er her nok ikke saa lidt i Huset, efter hvad jeg har hørt fortælle. Her skal jo ogsaa være saadant et smukt gammelt Skab, udskaaret saa nydeligt. Det maa Povl sandelig vise mig."

I det samme kom Gyde ind med en Lerpotte i hver Haand; i den ene var der gammelt „Mønskøl" brygget af Malt, men med en Tilsætning af Mjød ved Brygningen, og i den anden Æblemost fra Aaret forud.

„Værsgod, drik engang ud af Potten!" bød Povl.

„Tak, det er nok Varer, man maa være forsigtig med."

„Godt af at faa en Kvægelse i saadan en Lummerhede."

Præsten vendte atter tilbage til Emnet for den forrige Samtale, efter at have gjort et flygtigt Kendskab med Potternes Indhold, der blev efterfulgt af et grundigere af Povl, som var vant til Mosten. Povl syntes mindre godt oplagt til at fortsætte Samtalen; men til sidst maatte han give efter og lukke op ind til Kammeret, for at Præsten kunde faa Skabet at se.

„Ih, nej se! Der staar jo virkelig Aarstallet 1539 — snart tre Hundrede Aar siden — kort efter Reformationens Indførelse. Men de fire Bogstaver? Kender man Navnene og ved, hvad Bogstaverne skal sige?"

„Nej, ikke."

„Ja saa. Og sikken en dejlig Udskæring?" Han bukkede sig og satte begge Hænderne mod Knæene for at se nøje til. „Det er sjældent — et sjældent Stykke, navnlig ved sin Ælde. Hør, Povl, det maa han sælge mig. Der kan gives mange Penge for det."

„Nej, nej."

„Jo, sandelig. — Nej, ser vi det!" udbrød Præsten med større Undren, da han vendte sig mod den modsatte Væg. „Povl Jespersen har sin Stamtavle ligesom de rigtige Adelsmænd. Det kan nok være, det er store Mænd, disse Skovbønder. Men hvad er det? Kristus og Madonna! Ikke sandt. Det ser jo ud, som det var gamle Kirkebilleder."

„Ja, aa ja."

„Dem maa Povl virkelig sælge mig."

„Sælges ikke."

„Enhver Ting maa dog kunne betales med Penge; ikke det? Hvor meget forlanger Povl for disse to udskaarne Billeder?"

„Er Fa'er bleven Kræmmer?" spurgte Bonden som i Spøg.

Præsten traadte nærmere, klappede Povl paa Skuldrene og smilede. „Nej, ikke saaledes at forstaa, min gode Mand; men jeg er bleven opfordret til at indsamle og indsende alt saadant gammelt Skramleri, som findes her i Sognet; det skal opbevares et Sted i København, i et Musæum, som det kaldes, for at det ikke skal gaa til Grunde og for at tjene til Oplysning om de gamle Tider."

„Skulde tro, at jeg lige saa godt kan passe paa det, som de inde i København."

„Men det skal ogsaa tjene til Videnskabernes Fremme. Og jeg kan for Resten ikke indse, hvad de gamle Træklodser kan nytte Povl; rede Penge er dog mere værd."

„Vil I sælge jeres Samvittighed, om saa var, jeres Held og Lykke for Guld eller Sølv, som Tyvs Haand kan stjæle."

„Aha," tænkte Præsten og smilede selvtilfreds, nu skal jeg naa det.

„Hvor er saadanne dejlige Billeder komne fra? Det ser jo ud som gamle Kirkebilleder."

„Er vel og."

„Ser vi det. Saa er de maaske komne fra Holmekloster. Jeg har hørt Tale om, at Povls Stamfader var en Munk derfra. Er det saa, hidrører Billederne maaske derfra?"

„De gør saa."

„Det er maaske derfor, som Povl sagde, at han tror, at der er Lykke og Held ved at have disse Ting hos sig. Ikke saa?"

„Tanker er toldfri."

„Men det er maaske kun, naar Povl knæler for Billederne og tilbeder dem — jeg ser, Skamlen staar der — at han saaledes kan drage Velsignelsen til sig?"

„Knæler I ikke for Herrens Alter?"

„En Vedgaaelse altsaa af, at han knæler og tilbeder Billeder."

„Knæler og beder til Gud, ja, hvi skulde jeg fragaa det og nægte min Frelser som St. Peder."

„Ja, saa kan jeg ikke forskaane Povl, saa maa han udlevere disse to Billeder uden Betaling; for jeg skal sige, det er min Embedspligt at sørge for at udrydde Overtro og alt saadant gammeldags ufornuftigt Væsen i min Menighed."

„Saa det er Overtro, at bede til Vorherre, og gammeldags — ja saa."

„Forstaa mig ret, kære, ikke at bede til Vorherre, det er smukt og kristeligt; men at knæle for Billeder og tro, at de kan bringe Velsignelse og hjælpe en til Bønhørelse — Gud fri og bevare os for sligt i vore oplyste Tider. Og hedder det ikke i 2den Mosebog, 20de Kapitel, 4de Vers: Du skal ikke gøre dig noget udskaaret Billede eller nogen Lignelse af det, som er i Himmelen oven til, eller det, som paa Jorden neden til, eller det, som er i Vandet under Jorden, du skal ikke tilbede dem og ikke dyrke dem." Han gik langsomt med afmaalte Skridt, som naar han gik op og ned ad Kirkegulvet, hen og tog Billederne ned fra deres Plads.

„Ikke vil jeg lægge Haand paa en Kirkens Tjener, om han saa er saa sort inden i som Nakkerens Hund; men det spaar jeg" — Povl løftede sin højre Haand mod Himmelen, og hans Aasyn fik et underligt drømmende Udtryk — „I skal bøde for eders Brøde, saa sandt der er en retfærdig Gud i Himmelen. Burde tænke vel ved, hvad det er, I gør i denne Stund."

Præsten lod som ingenting. Han pakkede Billederne ned i Vognen i det medbragte Hø, og for hvert Tryk, han gav med Hænderne, naar han stoppede ned paa Høet, udvidede Smilet sig, saa Munden næsten kunde siges at naa om til begge Ører. Saa gik han hen til Povl, der stod stiv og bleg uden for sin Dør, og greb efter hans Haand, men den var i god Tid bjerget i Lommen.

Naa, saa bøjede han sig og sagde: „Ja, Povl maa forlade, at jeg farer saaledes frem; men jeg forsikrer, at det ikke er af Lyst til at gøre Povl Fortræd; det er kun ifølge min Embedspligt og de Paalæg, der er mig givne ovenfra. Farvel, kære! Vi ses vel paa Søndag ved Kirken, ikke sandt! Povl er jo en flittig Kirkegænger. Bliv ved dermed; der er større Velsignelse derved end i al den katholske Overtro og Billeddyrkelse." Dermed sad han op i sin Vogn og kørte ud af Gaarden.

Povl gik langsomt ind og satte sig i sin Stol lige overfor Stedet, hvor Billederne havde hængt. Han saa stift frem for sig og lod Hænderne hvile paa de udstoppede Stolearme. Saaledes sad han hele Eftermiddagen.

Henimod Aften trak et stærkt Tordenvejr op over Skoven. Sønnerne skyndte sig efter gammel Skik at lukke alle Døre og Luger paa Tag og Fag for at forebygge Trækvind. Saa gik de ind. Nu var det Tiden at knæle for de hellige Billeder og i Samling bede en Bøn, at Gud vilde holde sin Haand over Hus og Hjem, Skov og Fæ; men ingen af dem kunde bede, der var kommen Bitterhed ind i deres Hjerter, og de tvivlede paa Bønnens Magt. De sad alle tavse omkring i Stuen; Angest og Uro fyldte deres Sind. Lyn paa Lyn oplyste Stuen, og efter hvert syntes det, som Mørket blev tættere. Da lød et skrattende, rallende Tordenskrald.

Præstens Besøg.

„Gud fri og frels os, der slog Tordenen ned her udenfor," udbrød Jesper.

Atter et saadant Skrald, det var endnu nærmere ved. Jesper og Tyge tog deres Kofter paa og gik uden for Porten. Luften var tung og trykkende, og en sagte lummer Vind susede af og til gennem Trætoppene, den kom pludselig og holdt pludselig op, i et Nu. Det var, som Tordenskraldene rullede gennem alle Skovene, og Lyden af et døde ikke hen, inden et andet kom. Da viste der sig et stærkt Lysskær fra Nord over Trætoppene, og imellem Vindstødene hørte de tydeligt Lyden af Kirkeklokkerne. Tyge løb ind og fortalte Faderen, at der var Ildløs; Jesper løb hen til Skovledet for at føre et Par af Hestene hjem. De var nemme at finde, de stod allesammen for Ledet og længtes efter at komme ind, for de var bange for Uvejret. Karlen fik med Møje to af de bedste og letteste Heste ud af Flokken; de andre turde han ikke tage med ind, da Faren for dem var mindre i Skoven end i Huset. Regnen skyllede nu ned, og inden Jesper fik Hestene hjem og spændte for en Vogn, var han saa gennemblødt, at der ikke var en tør Traad paa ham. Povl Jespersen selv og Tyge drog da efter Ildebranden. Jesper stængede for Porten efter dem.

Det var bælgmørkt, man kunde ikke se en Haand for sig. Povl kørte selv Hestene, de var urolige og viltre; men han var Mand for at tøjle dem, tyktes han, og han turde bedre betro sig selv end Sønnen til at køre dem. Det første Stykke af Vejen var det vanskeligste at færdes, fordi Skoven var tættest der; det gik dog godt. Da de kom hen, hvor Træerne blev større, men der var mere aabent forneden, syntes Tyge at skimte noget hvidt ved Siden af Vejen.

„Hvad er det hvide der, Fa'er?" udbrød han.

„Hvad? Hvor?"

„Der til højre."

Men inden de fik udtalt og Sagen klaret, var Hestene indviklede i Toppen paa en meget stor Bøg, som en Lynstraale havde spaltet, en Del af den laa over Vejen, Resten, der stod lemlæstet, var det hvide, Tyge havde set. Med et kom der et vældigt Lyn og Tordenskrald næsten paa een Gang; Hestene blev sky og stejlede, Vognen væltede, Folkene blev liggende paa Stedet; men Hestene med en Del af Vognen for som vilde Dyr ind i Skoven, det knagede og bragede, hvor de brød sig Vej.

Tyge rejste sig, han var sluppet med nogle ubetydelige Saar, som Kvistene havde revet. Povl laa stille, og det var tydeligt at høre paa Aandedraget, at han med Magt søgte at holde et Udbrud af Smerte tilbage.

„Fattes jer noget, Fader?" spurgte Tyge.

„Ikke jeg ved det; det værker lidt i min venstre Arm."

„Kan I røre ham?"

„Aah!"

„Gør det meget ondt?"

„Ja, lidt. Der er vist et Ben itu; det kommer mig for, der er noget der slaagger*)."

„Skal jeg hjælpe jer?"

„Nej! Se efter Bæsterne! Hvols**) gik det med dem?"

„Ved jeg ikke, de er væk. Men I er mig da nærmest."

„Snak om ingenting. Se nu at skaffe os Rede i det!"

*) Slaagger: er løst (har Slag).

**) Hvols: hvorledes.

„Kan da ikke lade jer ligge her.“

„Aa jo! Naa, som jeg siger. Skal nok redde mig. Benene nøder*) ingenting.“

Mine gode Oldentræer! — Mine brune Bæster! — Nu har Lykken forladt mig!“ udbrød han af og til med Mellemrum. Det kunde synes, som ham saa øde. Han bad Gyde at tage frem af Hængeskabet nogle Lægemidler, som stod der, tillige med nogle Bind og andet saadant, som var op-

Vaaren.

Den gamle gav sig til at gaa hjem efter; han stønnede ved hvert Fjed. „Min gode Bøg! — de sjælelige Lidelser tog Braadden fra de legemlige.

Da han kom hjem i sin Stue, satte han sig, bleg og mat som han var, i sin Lænestol og stirrede mørk paa den modsatte Væg, der forekom bevaret der for mulig indtræffende Ulykkestilfældes Skyld. Det holdt haardt nok for hende at finde det rette, skønt alt laa i den største Orden. Povl Jespersen Skab var som et lille Apothek, inde-

*) nøder: fejler (har ingen Nød).

holdende større og mindre Salvekrukker, Flasker, Kræmmerhuse, Æsker, Pakker med Lærredsstrimler, Linnedskab o. s. v.; og foruden dette havde han i en Klædekiste et stort Oplag af tørrede Urter, for Størstedelen samlede og opbevarede efter Hendrik Smiths Lægebog med tilhørende Urtebog, der til dagligdags havde Plads i det store udskaarne Skab, som er omtalt, ved Siden af Bibelen og Kingos Salmebog.

„Lyd ad, om de har mærket noget til Bæsterne," bød han Gyde, inden der toges fat paa Forbindingen.

Hun gik og kom tilbage. „Nej, der var intet at mærke."

„Gud være den slemme, sledske Præst naadig, for hvad han har gjort mod os i denne Dag!"

De hjalpes nu ad at faa Armen stillet lige og Bindene lagt om tillige med et Plaster tillavet af forskellige Olier og Salver.

„Gud ved, hvad det virker," sagde Povl lidt modfalden, „havde jeg endnu haft Vorherre, kunde Præsten gerne have taget „Moder Marie"."

Han var ikke at faa til at gaa i Seng, førend han hørte fra Hestene. I Dagbrækningen kom Sønnerne hjem med den sørgelige Tidende, at begge Hestene var omkomne i Paddekær, en Dyndmose henimod den nordre Udkant af Herskabsskoven. Det syntes, som Povl blev mere rolig, da han havde faaet Visshed for, at Ulykken var sket, end han var forud.

Op ad Dagen rygtedes det, at det var Præstegaarden, der var brændt. Lynet havde slaaet ned i Stuehuset, og der var saa at sige intet blevet reddet. Da Povl hørte det, sagde han kun: „Hm, hm! Ja! Se se! Nu har jeg og mine Forfædre kunnet huse de to Billeder i halvtredje hundrede Aar. Og Præsten kunde ikke huse dem en Nat!"

(Fortsættes).

Terningerne.

Et Sagn fra gamle Dage af Rud. Baumbach.

Ved Stenbordet foran Værtshuset „Den trebenede Hare" sad en usædvanlig langstrakt Mand i en luvslidt Vams med begge Hænder under Hovedet, der var skjult under en bredskygget, med knækkede Fjer prydet Hat.

Den firskaarne Herbergsfader kom ud i Døren og sagde i en noget skarp Tone: „Gode Ven, det lakker ad Aften; jeg kan ikke huse jer i Nat, og I har endnu to Timers Vej til Staden. Derfor bliver det nok bedst, I sætter jer i Bevægelse. Lykke paa Rejsen!"

Gæsten sendte Værten et mørkt Blik og svarede: „I Gaar talte I anderledes, da jeg tog ind til jer med fyldte Lommer."

„Med fyldte Lommer er man altid velkommen," sagde Værten findig. „Hvem har bedt jer om at spille jeres Penge bort? I skylder mig egentlig endnu for to Kander Øl; men af kristelig Menneskekærlighed og fordi I er plukket som en Mortensgaas, eftergiver jeg jer dem. Se nu til, at I kommer videre."

Dermed gik han ind i Huset og trak Døren i efter sig.

Den tilbageblevne skar Tænder. „Fanden hente jer alle," brummede han, „og mig med!" Saa rejste han sig, truede til Afsked med Næven mod Værtshuset og begav sig paa Vejen.

Manden havde tjent i Kejserens Hær, været en driftig Kamphane og havde gjort godt Bytte. Nu, da der omsider var bleven en Ende paa den forfærdelige Religionskrig, der havde været ført i de 30 Aar fra 1618 til 1648, vilde han med sin velpakkede Ransel vende tilbage til Hjemmet og der bygge sin egen Arne, og saa havde nu de fordømte Terninger tømt hans Lommer for alt, hvad han ejede.

Vejen, den plyndrede Mand færdedes ad, slyngede sig en Tid lang mellem Marker og Enge, derpaa førte den ind i en Fyrreskov, og efter en Times Forløb blinkede en mørk Vandflade i Maaneskinnet. Lygtemænd hoppede hen over den sumpede Strand, og paa en Sten tæt ved Vejen sad en Mandsskikkelse, der kun svagt skimtedes i Skyggen af Skrænten bagved.

„God Aften, lange Jobst!" sagde Manden og rejste sig.

Den tiltalte knugede sin Stok og spurgte barsk: „Hvem er du?"

„Din Ven!" svarede den fremmede og traadte nærmere. „Jeg har længe kendt dig. Jeg har set dig kæmpe i det værste Haandgemæng, storme Skanser og spidde Børn. Jeg synes bandsat godt om dig. Du frygter hverken Død eller Djævel. Jeg ved ogsaa, at du har bortspillet alt, hvad du havde med dig, og netop derfor har jeg passet dig op her. Jeg vil hjælpe dig."

„Lad saa høre!"

Den uhyggelige fremmede greb i Lommen og viste derpaa den anden tre Terninger, han holdt i den ene Haand. „Du kan tro, de kan batte!"

„Aa skidt!" sagde den lange spodsk. „De Tingester kender jeg ud og ind. De er hule og fyldte med Kviksølv, saa de altid falder paa den samme Side."

„Du tager fejl," svarede den fremmede. „Mine Terninger har den Egenskab, at Spilleren kan kaste, hvad han vil. Kom nærmere og prøv selv. Stenen her er flad som et Bord, og det skal heller ikke mangle os paa Lys. — Hejda, gode Ven, kom engang hid og lys for os."

Han vinkede, og en Lygtemand kom tjenestfærdig hoppende og stillede sig ved Siden af Stenen som en fakkelbærende Tjener.

Lange Jobst rystede Terningerne i Haanden og raabte: „Mis, tre og Es!" Derpaa kastede han. Fem, tre og Es laa op. „Tre Gange Mis!" raabte han igen og kastede. Atter viste de ønskede Tal sig. Han prøvede Terningerne mindst en Snes Gange, og altid faldt de, som han vilde.

„Og dem vil du overlade mig!" sagde Jobst, idet han trak Vejret dybt. „Kom bare med Forskrivningen; jeg ved nok, hvem du er."

„Du er en fornuftig Fyr," sagde den fremmede bifaldende. „Men Djævelen er dog ikke saa sort, som han af og til males. Jeg trænger ikke til nogen Forskrivning. Af Doktorer, Skrivere og slige Personer lader jeg mig gerne give noget skriftligt; men fra dig behøver jeg intet Bevis. Jeg overlader dig Terningerne, og til Gengæld lover du mig at følge mig, naar din Tid er omme."

„Og naar vil min Time slaa?"

„Saa snart en har overvundet dig i Terningespil."

„Godt," raabte lange Jobst, „en Mand et Ord!"

„Et Ord en Mand!" sagde den anden, hvorpaa han med et velvilligt Vink afskedigede Lygtemanden og med lange Skridt vandrede udad mod Søen.

Den lange Jobst sendte en skraldrende Latter efter ham. „Han er og bliver dog en dum Djævel. Jeg gad nok set den, der kan tage Magten fra mig med disse Terninger." Han puttede dem i Lommen og vendte sig ad den Vej, han var kommen, for i det Værtshus, hvor man saa lumpent havde vist ham Døren, at prøve Lykken paa ny.

* * *

Fra den Tid af førte lange Jobst, eller som han nu kaldtes, Junker Jobst et lystigt Liv. Paa en vælig Ganger drog han gennem Riget, og Pengene, som han vandt ved sit Spil, forødte han med letfærdige Tøjter og løse Fugle, der flokkedes om ham som Gedehamse om en raadden Pære. Men naar man efter nogen Tids Forløb fik Færten af hans Underfundighed, sadlede han sin Ganger og travede videre.

En Dag havde han atter følt Jorden blive varm under Fødderne paa sig; han havde lagt Portene til den By, hvor han sidst havde klippet Faarene, bag ved sig og red med en tung Ransel af Sted hen ad Vejen.

Da bar Vinden Lyden af from Sang hen imod ham, og en Stund efter blev Kirkefaner og Kors synlige over det bølgende Korn. Sangen blev kraftigere, og Pilegrimene kom nærmere. Jobst stod af Hesten og tog dem paa Kornet. Da fik han Øje paa en, der skred frem blandt Kvinderne, og hendes Mage havde han aldrig set. Hun var af kraftig Vækst og førte sig som en Dronning, men samtidig gjorde hun Indtryk af at være den ydmygste Synderinde, og den raa Slagsbroder følte sig helt forunderlig tilpas.

Men den skønne Kvinde var gift med en Adelsmand, der beboede et tarveligt Stenhus i den nærmeste Landsby, hvor han dyrkede sin Arvelod.

Den samme Aften sad Junker Jobst ved Adelsmandens gæstfri Bord. Ved Dyrestegen og et Glas syrligt Landvin fortalte han om sine Farter, og Herren og Fruen lyttede med Velbehag til de Historier, som Eventyreren gav til bedste. En musfarvet Vindspiller med blaat Halsbaand sprang logrende fra den ene Stol til den anden og løftede bønfaldende Poten i Vejret.

Den fremmede rakte Hunden en Lækkerbidsken og sagde: „Det er en Fyr, jeg synes om; vil I sælge den?"

„Nej," svarede Værten. „Vakker faar I ikke; han er min Kones bedste Tidsfordriv."

„Jeg sætter min danske Hest mod Hunden," udbrød Gæsten og trak Terningerne op af Lommen.

Adelsmanden havde med erfarent Øje prøvet Hesten, da den var bleven trukken ind i Stalden, og vidste, hvad den var værd. „Det er et Ord!" sagde han uden at lægge Mærke til det bebrejdende Blik, hans Kone sendte ham.

Terningerne rullede hen over Bordet. „Seks, fem og tre," raabte han. „Det var et godt Kast. Gør I det bedre, om I kan."

Gæsten rystede Terningerne af Haanden. „Seks, fem og fire!" Derpaa kastede han en Haandfuld Guldpenge paa Bordet. „Hvad sætter I der imod?"

„Tredive Faar!" raabte Adelsmanden, hvem Gæstens Guldpenge stak i Øjnene.

Da rejste hans Kone sig og gik ud af Stuen. Med Sorg i Hjertet gik hun ind i sit Gemak og sank i Knæ for Guds Moders Billede. Der laa hun længe, hensunken i Bøn.

Pludselig blev Mændene højrøstede. Var de komne i Strid med hinanden om Spillet? Hun rejste sig og traadte lyttende hen til Døren.

„Alt tabt!" hørte hun raabe, og den, der raabte, var hendes Mand. „Hus og Gaard,

Marker og Kvæg bortspillet! Overlad mig af Barmhjertighed et Stykke Reb, hvori jeg kan hænge mig."

Konen stod i Begreb med at styrte ind i Salen; da hørte hun, hvorledes den fremmede begyndte at tale: „Alt har I dog endnu ikke tabt; I har jo endnu jer største Skat tilbage, jeg mener eders prægtige Hustru. Hele min Ejendom og alt, hvad jeg har vundet fra eder, sætter jeg mod hende. Gaar I ind paa det?"

Den stakkels Kvinde lyttede med bankende Hjerte.

„Jeg gaar ind paa det," stønnede Manden fortvivlet.

Da stødte hans Hustru Døren op og traadte med løftet Pande hen til Bordet, hvor de to Spillere sad. Sin Mand tilkastede hun et haanligt, den fremmede et harmfuldt Blik. „Gør eders Kast!" tilraabte hun ham bydende, „det andet gør jeg selv."

Den lange Jobsts begærlige Blik slugte den skønne, ophidsede Kvindeskikkelse; derpaa rystede han Terningerne og kastede. „Tre Gange seks!" hoverende, medens Husets Herre skjulte sit Ansigt i Hænderne.

Den unge Kvinde blegnede, men tabte ikke Modet. Hun opsendte et Hjertesuk til den hellige Jomfru, greb Terningerne og slyngede dem med Afsky fra sig.

Lange Jobst bøjede sig med et haanligt Smil hen over Bordet; men i næste Øjeblik for han forfærdet tilbage. Ved den Kraft, hvormed Kastet var sket, var den ene Terning sprungen, og ved Siden af tre Seksere laa en Ener.

I Tavshed viste Adelskvinden med Fingeren paa Terningerne og forlod Salen.

Men ubemærket havde en tredje med sortgult Ansigt og stikkende Blik nærmet sig de to Mænd. Han slog den overvundne Spiller paa Skulderen og sagde: „Det er paa Tide, lange Jobst, kom nu!" Og saa gik han selvanden ud ad Døren, hvorhen, kan enhver selv tænke sig.

Adelsmanden vandt sin Hustrus Tilgivelse, og for de Penge, hans Gæst havde efterladt sig, byggede han en Kirke. Den staar endnu, og over Indgangsdøren er der i Sandsten udhugget tre Seksere og en Ener.

Det tredje Bud.

Tre Jøder sad i en Jernbanekupe og talte om et nylig afgjort Rabbiner (Præste-)valg. En af dem var særlig tilfreds med den trufne Afgørelse, fordi den valgte var saa dygtig til at udlægge Loven. „Hør engang, hvad han sagde os sidste Schabbes (Sabbatsdag)! Der var engang syv Brødre, saadan fortalte han omtrent, som levede sammen. De seks af dem gik paa Arbejde, den syvende passede Huset. Og naar de seks Brødre udmattede vendte hjem fra Arbejdet, fandt de Huset rent, Maden færdig og Lyset tændt. Herover glædede de sig og roste Broderen. Men omsider begyndte en af dem, der vilde være klogere end de andre, at skælde Broderen ud for et Dovendyr og en Dagdriver, der ogsaa skulde gaa paa Arbejde og tjene sit Brød. Dette onde Ord fandt desværre Indgang hos de andre, og de tvang en Dag Broderen til ligesom de selv at tage Økse og Hakke paa Nakke og følge med paa Arbejde. Om Aftenen vendte de hjemad. Intet venligt Lysskær hilste dem fra det fjerne, ingen omhyggelig Haand havde ordnet alt i Huset og dækket Bordet, ingen Broder modtog dem med venligt Haandtryk og hjertelige Ord. Nu mærkede de, at de havde handlet taabeligt, og følte Uhyggen saa meget stærkere, som de maatte give sig selv Skylden. De vendte atter tilbage til den gamle Orden, og snart holdt ogsaa den gamle Tilfredshed Indtog hos dem. Saaledes," vedblev Rabbineren, „er Sabbaten den Dag blandt Brødrene, der bringer de seks Søgnedage Lys, Lykke og Velsignelse. I, Israels Børn, hvis kloge Folk kommer til eder og kalder denne Broder et Dovendyr og en Dagdriver, vil tvinge ogsaa ham til Arbejde og berøve ham hans hellige Ret, saa tro dem ikke, laaner dem ikke Øre; I vil ellers skade eder selv mest. I giver Afkald paa en stor Velsignelse, mister det, der skal bringe Lys, Orden, Fred og Glæde over eders Hjem." — Saaledes fortalte Jøden, og man kunde se, hvor dybt Rabbinerens Ord havde grebet ham.

Søstrene.

Fortalt af C. A. Thyregod.

Et Barn sov i sin Vugge; to Smaapiger legede i Stuen. Den ene hed Mathilde, var snart ni Aar gammel og saa meget fornuftig ud; den anden hed Julie og var tre eller fire Aar yngre. Det var en lille buttet Unge med et trindt leende Ansigt. De tre Børns Moder sad ved Vuggen. Vær nu stille, Børn! sagde hun, „at I ikke vækker eders lille Broder, mens jeg er ude ved min Bestilling." Børnene lovede det, og hun gik. Mathilde tog sin Bog og satte sig til at læse deri med hviskende Stemme. Julie gav sig til at pusle med sin Dukke.

Det gik saa en Stund; men nu rejste Julie sig, listede sig omkring i Stuen, tittede til Broderen i Vuggen, saa i sin Søsters Bog og gav sig endelig til at smaasynge. „Du husker vel paa, vi skal være stille!" sagde Mathilde.

„Ja, jeg husker det nok; men her er saa kedeligt. Den dumme Dukke siger ikke et Ord, og du siger heller intet. Bare du vilde lægge Bogen bort og lege med mig!"

„Det vil jeg nok; men hvad skal vi lege, at det ikke skal gøre Støj?" sagde den ældre.

„Drage Handsker!" smilte Julie.

Mathilde smilte ogsaa, trak en Kende paa Skulderen, og saa satte Søstrene sig til at drage Handsker.

Denne Leg er som bekendt ikke meget skarpsindig, og Mathilde fik det straks indrettet saadan, at hun gik af med Sejren og blev „Dronning", som det kaldes. Julie tænkte ikke paa, at det var saadan udregnet, og hun spurgte nok saa fornøjet:

„Dronning kære!
Hvad skal min Bestilling være
til din Ære?"

„Du skal," sagde Mathilde, „love at passe Vuggen i Morgen Eftermiddag, for at jeg kan faa Lov til at gaa ind og besøge Møllerens lille Trine."

„Julie lovede det, men saa surt, for hun syntes, det var for stort et Forlangende. „Skal vi saa lege igen, sagde hun med svagt Mæle."

Legen begyndte paa ny, og Mathilde var godmodig nok til den Gang at lade Søsteren vinde Sejr.

„Dronning kære!
Hvad skal min Bestilling være
til din Ære?"

sagde den ældre.

„Ha, ha, ha!" lo den lille. „Saa, jeg kunde da ogsaa vinde. — Lad mig nu se: Bor Karen Bævers ikke ved Vejen til Møllen?"

„Nej; men hun bor nok længre øster paa i en lille Hytte ved Ulvebankerne."

„Godt! Hvis du faar Lov at gaa til Møllen, skal du gaa om ad Karen Bævers og bringe hendes syge Datter to Æbler, som jeg har i min Skuffe."

„Kære, lille Søster! Du er bedre end jeg!" sagde Mathilde og faldt Julie om Halsen, men væltede i det samme en Stol. Ved Larmen vaagnede Drengen og græd. Moderen kom ind og tyssede paa ham, idet hun forlangte at vide, hvad der var paa Færde.

„Det er min Skyld," sagde Mathilde, hvorpaa hun fortalte, hvorledes det alt var tilgaaet.

Moderen saa paa sine Døtre med et mildt Blik og sagde: „Gud velsigne eder og lade altid en af eder vide Udvej til en Kærlighedsgerning, der kan glæde den andens Hjerte. Saa vil der ogsaa nok være Haab om, at I vil kunne besejre Egenkærligheden i eder selv!"

Droslerne.

(Med Billede.)

Droslerne danner en meget talrig Familie, der er udbredt over hele Verden. De hører til de store Sangfugle, da nogle af dem nemlig næsten bliver lige saa store som en Due. Alle Arter har en mere eller mindre langstrakt Krop. Det næsten lige Næb er middellangt, og Overnæbet er lidt bøjet i Spidsen. Kløerne er ikke meget krumme, men temmelig store. Vingerne er spidse, men ikke meget lange. Hos de fleste Arter er begge Køn ens tegnede, og Ungerne er plettede.

Om Vinteren nærer Droslerne sig af Bær og fanges da let i Doner, om Sommeren lever de derimod af Insekter og Orme. De fleste Drosler lever selskabelig, og de Arter, som findes hos os, er næsten alle Trækfugle. Deres Rede er i Almindelighed meget kunstfærdig.

Den største af de Arter, som findes hos os, er Misteldroslen eller den dobbelte Kramsfugl, der omtrent er 10 Tommer lang. Oventil er den olivengraa, Underkroppen er hvidgul, og baade paa denne og paa Brystet og paa Struben findes der mørkebrune Pletter. (Det er denne Drosselart, som fremstilles paa Forside-Billedet). Sangdroslen, Snarredroslen (Sjaggeren eller den almindelige Kramsfugl), Vindroslen eller Røddroslen, Ringdroslen eller Maanedsdroslen, Sortdroslen samt enkelte andre Arter findes ligeledes her hos os, og af disse kommer Sortdroslen, Snarredroslen og Vindroslen ofte hertil fra de nordligere Lande i strenge Vintre for at overvintre her. Sangdroslen, der ogsaa kaldes Bøgdroslen eller Kramsfuglen, er lidt mindre end Misteldroslen, som den ligner i Farve og Tegning. Den bliver ofte her i milde Vintre og udmærker sig ved sin muntre, melodiske Sang, der høres til langt hen i Sommeren, især i Morgen- og Aftentimerne. Hos Sortsdroslen eller Solsorten er Sangstemmen endnu mere udviklet, og den er bekendt nok for sin smukke, melodiske Fløjten. Den har Navn efter sin sorte Klædning og er en klog, forsigtig og sky Fugl, der findes baade i Løv- og Naaleskov, helst paa fugtig Jordbund.

Alle Droslerne har et særdeles velsmagende Kjød, hvorfor man enten skyder dem eller fanger dem i Doner. Da disse Fugle ikke alene bidrager meget til at oplive Naturen ved deres muntre Færden og smukke Sang, men ogsaa gør megen Nytte ved at udrydde en Mængde skadelige Insekter og Larver, burde man ikke efterstræbe dem, men lade dem være i Ro og Fred.

Kvæld.

Naar Aftenrødens Purpurkind
i Kvældens Slør er dækket,
da bliver stemningsfuldt mit Sind,
da bliver Mindet vækket.

Da kommer det med milde Vift,
med Duft som Sommervinde,
og læger Sindets friske Rift,
og gør mig glad herinde.

Da kommer det med Duggens Bad
og væder blidt mit Øje,
indtil som Blomsterkalkens Blad
dets Laag sig sagte bøje.

—a.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Maj.

Begyndelsen af Maj er den rette Tid for Saaning af Gulerødder til Vinterbrug, Rødbeder, Pastinak og Rodpersille. Ved at saa Gulerødder først i Maj og ikke først i April gør man i alt Fald hvad man kan for at undgaa at Roden henad Efteraarstiden flækker. Dette kan nu ganske vist ske af andre Grunde, som man ikke er Herre over at modvirke.

Midt i Maaneden saas Agurker og Bønner. Naar man venter til denne Tid, saa er der Rimelighed for, at man faar sunde og kraftige Planter frem af Jorden og ikke enten ingenting eller nogle gule, forkrøblede Planter enkeltvis hist og her i Rækken. Frøet saas med en eller to Tommers Afstand, og saar man mere end en Række, maa der være en Afstand mellem disse af mindst to Alen, hellere $2^1/_2$. Man kan med Fordel give tre Alens Afstand og saa lægge en Række tidlige Kartofler mellem hver Række Par Agurker. Man bør under og efter Spiringen have Øje med sit Agurkestykke, Planterne er efterstræbte af adskillige Insekter, navnlig af de bekendte „Knopsorme", Larver, der om Dagen ligger sammenkrummede lige under Jordoverfladen. Hvis man opdager, at der er overgnavede Planter, maa man i Nærheden af disse kradse lidt op i Jorden, hvorved man vil finde den omtalte Larve. Jeg har tidligere anbefalet Sorterne „Græsk Tromle" og „Grøn Slangeagurk" samt til beskyttende Steder „Goliath". Jeg har faaet adskillige Forespørgsler om Frø af den forleden omtalte og afbildede „Slyngende Agurk". Som besvaret fornylig, er Frøet endnu meget dyrt; da Sorten nu oven i Købet ikke er prøvet her, vil jeg fraraade Folk at give synderligt ud til Forsøg men overlade dette til Gartnerne. Det kan nemlig godt være, at det her gaar som saa ofte: at det hele er grundløs, tysk Reklamering, trods dette at der forsikres, at vi her staar overfor en virkelig værdifuld Nyhed. Der lyder allerede nu Røster om, at det Frø, der høstes af Agurken under vore (og tyske) Forhold, ikke gengiver Sorten fuldt ud. Vi faar nu at se.

Hvis man sætter Pris paa jævnlig at have Radiser, Kørvel, Spinat og Salat, maa man huske at saa med nogle Ugers Mellemrum. Ligeledes maa man huske at lægge Ærter og plante Blomkaal til Afløsning af første Hold. Nogle faa Planter af nyzeelandsk Spinat er tilstrækkeligt til at forsyne en Familie hele Sommeren, og lige til Frosten kommer. Denne Spinat har den Egenskab, at den vokser des bedre, jo mere tør Jorden og Sommeren i det hele er, altsaa under Forhold, da almindelig Spinat ikke giver Udbytte.

Sommerkaal udplantes saa tidligt, som man kan faa tjenlige Planter. Silleri og Porre til Vinterbrug plantes først i Slutningen af Maaneden. Jeg har aldrig kunnet forsone mig med Plantning først i Maj, og det er mig meget imod som Handelsgartner af Konkurrencen at skulle tvinges ind paa at udlevere Planter paa et efter min Mening alt for tidligt Tidspunkt; de sidste Aars Erfaringer maa vist ogsaa have lært mange at ogsaa i saa Henseende gælder dette: enhver Ting til sin Tid. En Plantes Formaal er at udvikle sig til en vis Grad for da at blomstre og bære Frugt. Den toaarige Plante naar sin Udvikling i første Sommer for da i Løbet af næste Sommer at bære Frugt og derefter dø. Hvis man nu ved en for tidlig Plantning paaskynder denne Udvikling, saa vil dette ofte have til Følge, at Planten allerede i Slutningen af første Sommer skyder Blomsterstængel. For Silleri er dette imidlertid meget uheldigt, da Knolden derved bliver ubrugelig som Spise. Hermed vil jeg selvfølgelig ikke have sagt, at for tidlig Plantning er det eneste, der er Skyld i, at Silleri skyder Blomsterstængel, men jeg tør paa den anden Side paastaa, at det ofte er Grunden.

Tomater plantes i Slutningen af Maaneden.

Hvis man ikke i Slutningen af April har lagt Jord paa sine Aspargesbede af Hensyn til Blegning af Skuddene, der skal stikkes, maa dette gøres i Begyndelsen af Maj. Det er tidsnok at gøre det, naar man ser, Skuddene begynder at stikke frem. Den Jord, man benytter hertil, maa være saa let som mulig, for at Aspargesskuddene let og uden videre Hindring kan bryde op igennem den. Jo hurtigere Skuddet bryder igennem, des skørere bliver det, og det er jo derpaa det kommer an.

Jordbær plantes i Begyndelsen af Maaneden; hertil benyttes Planter, som i Fjor efter Plukningstider blev udpriklede. Alt øvrigt, hvad der vedrører Jordbær, har jo flere Gange været omtalt her.

I Blomsterhaven udplantes Georginer og sidst i Maaneden udplantes Levkøjer, Aster, Phlox og for øvrigt alle Blomsterplanter, for saa vidt de er vante til Luften nogen Tid i Forvejen. Stedsegrønne Træer plantes i Maj.

Stueplanter, som man vil have ud i det fri, vænner man nu efterhaanden til Luften, sætter dem i Slutningen af Maaneden ud paa et lunt Sted for siden at plante dem ud, grave dem ned eller blot stille dem ud i Haven paa de Steder, der er bestemt for dem.

For Hus og Hjem.

Skønhedsmidler.

Af H. W.

II.

Neglene maa hverken være for korte eller for lange. Smukkest bliver de, naar man omhyggelig afrunder dem fra det ene Hjørne til det andet og bruger Neglefilen til at fjerne alle Takker og Ujævnheder. Man bør ogsaa vænne sig til, hver Gang man har vadsket sig, med Haandklædet at trykke Huden ved Negleroden nedefter, hvorved Neglene kommer til at se smallere og længere ud.

Hvad Haarets Pleje angaar, da begaas der i den Retning store Synder. Regler lader sig vanskelig opstille, da det her saa meget kommer an paa, hvorledes Haarbunden er beskaffen; en er meget fed, en anden tør og skør. Det Haar, der er for fedt, maa i det mindste een Gang om Ugen vadskes med et Afkog af Kinabark, medens skørt Haar af og til maa indgnides med god Olie. Det maa tilraades alle Damer at følge Englænderindernes Eksempel: daglig at børste Haaret, og især bør unge Piger strengt holdes til, hver Aften at løse Haaret, børste det dygtigt igennem og saa flette det ganske løst for Natten. Derved opnaar man blødt, glinsende Haar.

Imod blondt Haars Tilbøjelighed til at blive mørkere gives der intet Middel; alt, hvad der i saa Henseende anbefales, maa betragtes som Humbug. Der kan ganske vist gives blondt, næsten hvidligt Haar og atter andet, der skinner med Guldglans og bevarer Farven; men det er kun Undtagelser; som oftest glider Farven efterhaanden over i mørkeblondt. Vadskning med Kamillete, med Soda, Panamatræafkog og hvad alle de uskyldige Midler hedder, gør kun tilsyneladende og for en kort Tid Haaret lysere, fordi de hjælper til at fjerne Fedt og Støv; den oprindelige Farve kan de hverken bevare eller bringe tilbage.

Til Slutning vil jeg nævne endnu et Skønhedsmiddel, der er aldeles ufejlbart og sikkert hjælper ud over enhver Mangel: Tilfredshed med sin Livsstilling og en sig i alle Livets Forhold bevarende Elskværdighed. Holder vi blot fast paa disse to, da kunne alle lovpriste Skønhedsmidler forsvinde.

Skæmt.

Forsigtighed. Madam Petersen: „Hvad siger Doktoren til Deres Mands Døvhed?"

Madam Olsen: „Aah Gud! Doktoren siger, at Olsen faar aldrig sin Hørelse igen; men (hviskende) lad os ikke tale saa højt om det, for det kunde lige godt trykke ham at høre det!"

Verdensklogskab. Da Underholdningen i et Selskab begyndte at gaa i staa, anmodede Værtinden en af Gæsterne om at gaa hjem, for at Resten af Selskabet kunde faa noget at tale om.

En forsigtig Mand. En Mand nægtede at tage imod et Telegram der kom fra en By, hvor den gule Feber herskede, af Frygt for at blive smittet.

Paa høj Tid. Naar du en Maaneskinsaften ser en Mand, der forsøger paa at overbevise sin Skygge om, at det er uhøfligt at forfølge en i Hælene, kan du være forvisset om, at det er paa høj Tid for ham at træde ind i en Maadeholdsforening.

God Forklaring. „Hvorfor kaldes de Mennesker, som lever paa nogle af Sydhavsøerne Kannibaler?" spurgte en gammel Mand en Søkaptajn.

„Fordi de lever af andre Mennesker," lød Svaret.

„Saa maa nok mine Svigersønner være Kannibaler," sagde den gamle Mand eftertænksom, „for de lever kun af mig."

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første lyser i Mørke,
ja, ofte med megen Styrke;
du træffer mig hyppigst paa Landet
og lige saa ofte paa Vandet.
Du tro kan mig følge, jeg leder
dig kun paa de rette Steder.

Mit andet engang du kan blive,
mit Barn, hvis du kun er i Live,
det vanskeligt er at være,
men bringer dig Hæder og Ære.
Det kæmper mod Storme og fejrer
i Alderdom Nytten af Sejre.

Mit hele bedrager og blender,
om ogsaa det skinnende brænder,
det hopper og dansende springer,
ret som om det ejede Vinger.
Men gaa ikke derhen! det skjuler
kun Sumpe og fugtige Huler.

M. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 30: Skumring.

Nødder i Nr. 30:
1. Vidskelæder. 2. Lyng — Slynge. 3. Aske — Kasket.

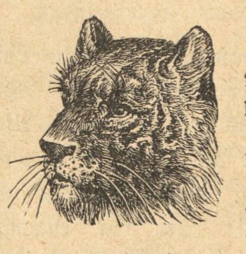

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttes). En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede, (Fortsættes.) Vaaren, Billede. Tærningerne, af Rud. Baumbach. Det tredje Bud. Søstrene, fortalt af C. A. Thyregod. Droslerne, med Billede. Kvæld, Digt af a. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

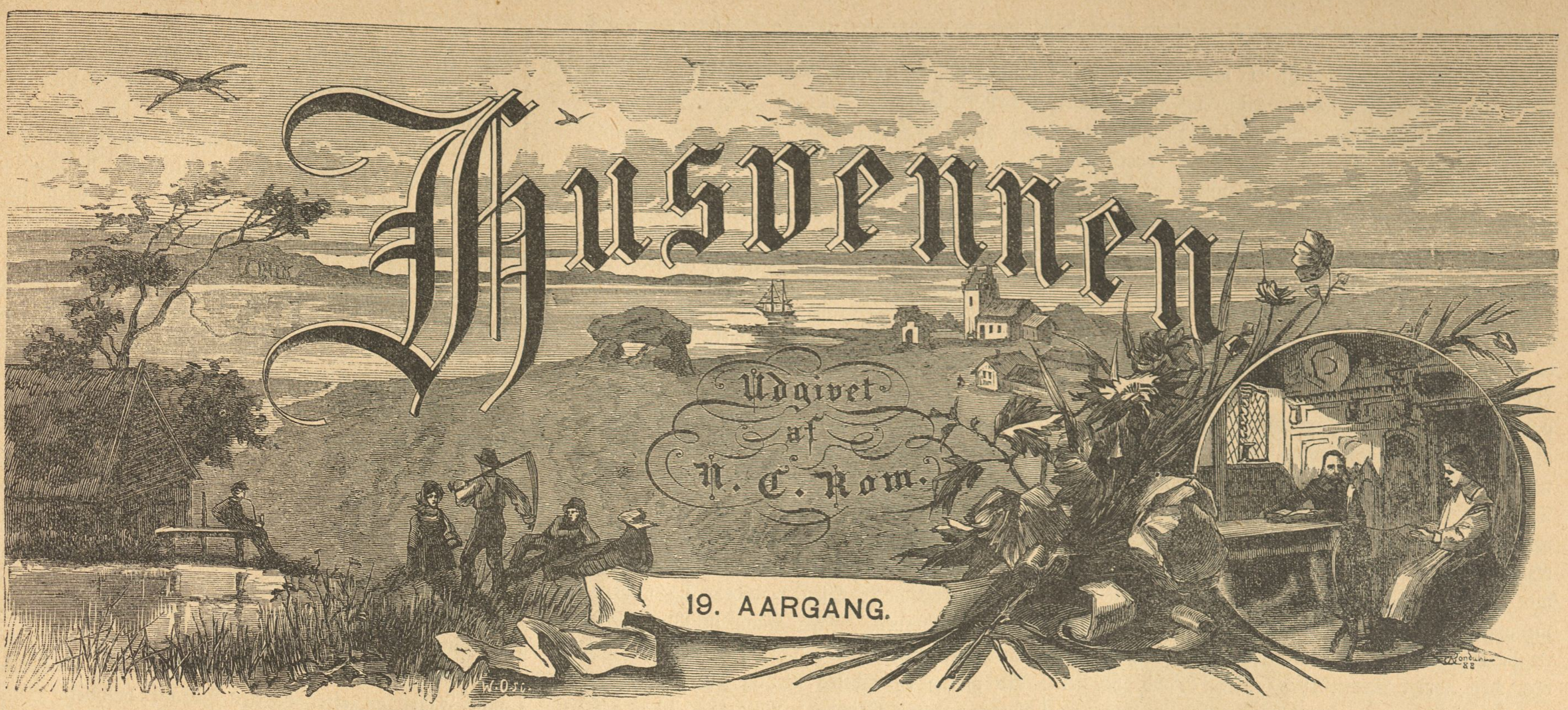

Nr. 32. Søndag den 8. Maj. 1892.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

II. Indtil mit femtende Aar.

(Sluttet.)

Sidst i August, da der paa ny var sluttet Vaabenstilstand, kom Buemann hjem. Han var flere Gange i en Baad roet tæt ind til den slesvigske Kyst og havde med sikker Haand hver Gang nedlagt en tysk Skildvagt; han havde ved en dristig Landgang med sin Sabel kløvet Hovedet paa en Tysker, der stak efter ham med sin Bajonet, og endelig havde han deltaget i en Træfning mellem de danske Kanonbaade og et Par ved Stranden opkørte tyske Batterier. Hans Mod og Aandsnærværelse var bleven anerkendt; men han havde intet udrettet, der stod i Forhold til, hvad han havde attraaet og ventet.

Gentagelsen er altid en vanskelig Ting, og i dette Tilfælde traadte særlige Vanskeligheder til. Allerede under Buemanns Fraværelse havde Madam Clausen, der, som Sønnen mange Aar efter med stor Ærlighed udtrykte sig, „blev misundelig", fordi der i den begyndte Fællesundervisning blev taget saa lidet Hensyn til ham, ad Omveje sørget for, at usandfærdige Beretninger om Forholdene i vort Hjem blev blæste Buemann i Øret, og han havde i den Anledning paa en for mine Forældre krænkende Maade søgt at blande sig i Anliggender, som ikke vedkom ham. Allerede dette bevirkede ved hans Tilbagekomst en vis Spænding og Misstemning; men værre blev det, da Karl Clausen et Par Maaneder derefter blev konfirmeret. Han havde nydt saa meget godt i mine Forældres Hus, at de med den fuldeste Ret kunde vente at blive indbudne til det Selskab, der efter Skik og Brug blev holdt paa Konfirmations-Aftenen. Da dette ikke skete, vilde min Fader, at ogsaa jeg skulde blive derfra, og jeg nægter ikke, at det ganske stemte med mit eget Ønske. Hvid af Vrede kom da Buemann stormende hjem til os og forlangte med haanlige og fornærmelige Ord, at jeg øjeblikkelig skulde følge med. Til hans grænseløse Overraskelse afslog jeg det skarpt og bestemt. En Forsoning kom vistnok i Stand; men Forholdet var ikke mere det gamle.

Kondoren.

Der var imidlertid en dybere Grund, som umærkelig gjorde sig gældende. For mit Vedkommende bestod den deri, at jeg efterhaanden var begyndt at se med kritiske Øjne ogsaa paa ham.

Det havde en Tid lang været uafgjort, om Maanedsløjtnanterne skulde have Sølv- eller Guldtresser paa deres Uniformer. Forinden Afgørelsen var falden, udtalte han sig med Varme for Sølvtresserne, der mindede om det hvide Skum paa det blaa Hav. Ministeriet bestemte imidlertid, at Maanedsløjtnanterne skulde have Guldtresser som de fast ansatte Søofficerer, og da jeg i den Anledning i al Uskyldighed udtalte en Beklagelse over, at han var gaaet glip af den Uniform, der mindede om det blaa Hav med det hvide Skum, fik jeg tørt og affærdigende den Besked, at Sølvtresser passede kun for en Tjener. Det stod mig øjeblikkelig klart, at hans tidligere Sværmeri for dem havde været Udslag

af en hemmelig Frygt. I et langt Brev, han under sin Fraværelse sendte mig, og hvori han uden rimelig Anledning omstændelig fortalte mig hele sit forgaaende Liv, var jeg blevet yderst betænkelig ved den Ytring, at han under en Soirée hos et Medlem af Englands højeste Aristokrati lod sig „snyde i Whist af nogle Forpagtere“; jeg havde allerede studeret Bulwer tilstrækkelig til at vide, at Lorder og Viscounter ikke giver Forpagtere Adgang til deres Soiréer. Et var der dog, som især var en bitter Skuffelse for mig. Han havde vist Karl Clausen og mig sin Sabel, hvis Spids i flere Tommers Højde var farvet af den tydske Soldats Blod, og sagt os, at Menneskeblod aldrig lod sig vadske af. Da jeg nogen Tid efter i Paahør af Karl Clausens ældre Broder omtalte denne Menneskeblodets formentlige Egenskab, blev jeg udleet, og den, som ivrigst foreholdt mig min Dumhed, var Buemann selv. Alt dette var nu ganske vist kun Smaating; men naar man for en begavet Dreng med fuld Forsæt gør sig til en over den øvrige Menneskehed ophøjet Afgud, hævner det sig altid, naar samme Dreng, foruden en stærk Fantasi, ogsaa er udrustet med en skarp, tidlig modnet Forstand.

Men ogsaa hvad ham angik, skete der noget, som ikke kunde andet end medvirke til at løsne det Fostbroderskab, han i sin Følelse af Ensomhed og Forladthed havde indgaaet med en tolvaarig Dreng. Hos Madam Clausen havde han et Par Gange med et vist Eftertryk ytret, at Jødepiger vistnok ofte var smukke, men at de altid havde grimme Hænder og Fødder, og det holdt han ikke af. En Maaneds Tid efter forlovede han sig saa med en Jødepige, som var en blendende orientalsk Skønhed, men hvis Hænder og Fødder var grimme indtil det utrolige. Og for Fostbroderskabet havde han selvfølgelig ikke mere Brug. Han vedblev imidlertid at læse levende Sprog med mig og optraadte udadtil stadig som min Formynder og Beskytter.

Hans Forlovelse medførte Udgifter, og der er vel ingen Tvivl om, at hans Omstændigheder var smaa og trykkede. En Dag sagde han i en løst henkastende Tone til mig, at ** havde maattet lade sit Ur reparere, og at det vilde være ham kært, om jeg en kort Tid vilde laane ham mit. Allerede i 1847 havde nemlig min Fader købt et smukt Sølv-Cylinderur til mig, og det var Buemann selv, der havde sat igennem, at jeg gik med det hver Dag, hvad der tidligere ikke havde været Tilfældet. Umistænksomt leverede jeg ham Uret. Det undrede mig jo nok, at ** ikke takkede mig for den lille Tjeneste, jeg havde vist ham, men hverken mine Forældre eller jeg tænkte foreløbig videre derover. Der forløb vistnok et Fjerdingaar; saa begyndte min Fader at blive utaalmodig og paalagde mig meget bestemt at minde Buemann om Uret. Da jeg med stor Forlegenhed bragte det paa Bane, sagde han, at den Ting havde han rent glemt, og tilføjede saa Dagen efter, at Urmageren var kommen til at beskadige Værket, men haabede med det første at faa det sat sammen.

Det var maaske som et Forsøg paa ad en ny Vej at skaffe sig en Indtægt, maaske ogsaa for at staa højt i sin forlovedes Øjne, at han bestemte sig til at give sin henlagte Digtning i Trykken. Den lille Bog udkom kort før Jul som „et beskrivende Digt, Fædrelandets Forsvarere helliget af C. B.“ Jeg blev sendt om med konvoluterede Eksemplarer til Redaktionerne af de fire Blade, som dengang fandtes i København. Paa Titelbladets Bagside, var trykt følgende Linier, der skulde tilkendegive, at Digtet havde ligget færdigt i længre Tid:

„December 1849.

For Fædrelandet hæved sig min Røst;
men Hensyn svøbte Kappen om mit Hoved,
saa Lyden kvaltes i mit eget Bryst,
hvor den ved Trygheds Vuggesang har sovet.
Jeg vover **nu**, hvad dengang ej jeg voved:
Mod Løgn og Træskhed prøver jeg en Dyst.
Vel Hjelmens lukte Gitter Panden dækker,
dog dristig Lansen jeg mod Fjenden strækker.“

Digtet havde den for alle fremstrakte Lanser uheldigste Skæbne: der blev slet ikke lagt Mærke til det. Situationen var tildels en anden, end dengang det blev skrevet; det havde som Indlæg i den offentlige Debat ingen Betydning, og jeg tror ikke, at det blev omtalt af et eneste Blad. Forfatterens stolte Sjæl vaandede sig under Skuffelsens Bitterhed. Med Haan og Vrede talte han om „Den lille Hornblæser“, som netop ved samme Tid gjorde en aldeles utrolig Lykke, og frakendte Bogen ethvert Glimt af Poesi.

Men en endnu langt dybere og bitrere Skuffelse skulde han lide. Som det senere af Herskind blev mig fortalt, tilbød han tidlig i 1850 Frederik den Syvende at hente „Gefion“ ud af Eckernførde Fjord, den første Nat Krigen paa ny var udbrudt. Det nødvendige Mandskab paatog han sig blandt hin ovennævnte politiske Forenings Medlemmer at skaffe; men de til Foretagendet fornødne Fartøjer maatte Regeringen stille til hans Raadighed. Ogsaa denne Plan vandt Kongens levende Tilslutning, men strandede paa Ministeriets afgjorte Modstand. Det oversaa ganske, i hvilken Grad det vilde have dulmet det danske Folks dybe Følelse af Sorg og Skam, om dette Vovestykke blot var blevet g j o r t. Og i hin paa hurtig, raadsnar Handling saa fattige Tid er der al Sandsynlighed for, at det var lykkedes, naar det var blevet udført modigt og resolut.

Alle disse samvirkende Aarsager gjorde Buemann vranten og pirrelig, og vort indbyrdes Forhold led end yderligere derunder. Men endnu een Omstændighed tjente til at forværre det. Det var Meningen, at jeg om Sommeren skulde meldes ind i Metropolitanskolen, og det blev i den Anledning nødvendigt, at jeg dyrkede et Par ny, hidtil ulæste Fag, som Adgangsprøven krævede. Buemann paatog sig at give mig Timer i Botanik; men jeg mærkede snart, at han ikke kunde mere deraf end jeg selv. En dyb, vistnok ikke fuldt begrundet, Mistillid til den hele Undervisning, jeg havde faaet, bemestrede sig mig og hvilede over mig som en Mare. Jeg gik i stille Frygt og ventede paa, hvad der vilde ske.

En Morgen indledede Buemann en Samtale med mig, da Timen var ude, hvad der, saa vidt jeg husker, i flere Maaneder ikke havde været Tilfældet. Uagtet han talte med tvungen ironisk Lystighed, kunde jeg godt mærke, at han var nedtrykt og bevæget. Tidlig den næste Morgen — Klokken var kun lidt over fem — indfandt han sig for at sige mig Farvel: han var med en halv Dags Varsel bleven udkommanderet! Det var aabenbart, at dette ikke var sandt. I de sidste Par Aar havde jeg ligget for mig selv paa en Sofa i Værelset til Gaden. Der kom han ind, og min Fader, som stod i Begreb med at gaa sin Morgentur, fulgte efter. Mellem de to Mennesker, jeg satte højt over alle andre, kom det til et kort bittert Ordskifte angaaende det endnu ikke tilbageleverede Ur. Uagtet han svarede med haanlige, affejende Ord, var det let at se, at han var flov og forlegen. Da min Fader forlod Værelset, trykkede han hastig min Haand og sagde: „Gaa nu op til Sommer!“ og fjernede sig uden at tilføje mere.

Al spidsborgerlig Tænkemaade laa min Fader ganske fjernt; men han havde selv tøjlet sin Slægts ubændige, udskejende Sind under den borgerlige Lov, og hvad der kom i Strid med d e n, mistede hans Agtelse for bestandig. Der var Hensyn, han uvægerlig forlangte, at ingen maatte forsynde sig imod. Det Menneske, jeg havde set op til som en Gud, blev af ham i Læredrengenes Nærværelse omtalt som en Eventyrer og Plattenslager. Jeg led utrolig derved, navnlig fordi min Følelse ikke kunde andet end give Fader Ret. Langt ind i Juni Maaned bragte Løjtnant ** omsider Uret. Uagtet det angaves lige at komme fra Urmageren, lugtede det formelig af Muggenhed og havde aabenbart været pantsat i længre Tid. Et Par Dage efter, at Uret var tilbageleveret, modtog jeg fra Buemann et Pengebrev med 25 Rigsdaler som omtrentlig Dækning af dets Værdi. For Fodtøj til ham og hans forlovede skyldte han imidlertid min Fader en efter dennes Vilkaar betydelig Sum, og i Betragtning af hans Adfærd den Morgen, han rejste bort, ansaa Fader sig for berettiget til at beholde Pengene som Afdrag. Dette var mod hans Ønske, og Brudet var hermed givet. Vi skrev ikke mere til hinanden, og jeg indstillede mig i k k e til at blive optagen i Metropolitanskolen. I April Maaned var jeg begyndt at gaa til Præsten, og alt blev stillet i Bero, til jeg først var bleven konfirmeret.

Atter fyldte det Skillingsblad, der bragte Efterretning om Slaget ved Isted, vort hele Hus med navnløs Fryd. Jeg var stolt af, at Slaget havde staaet paa min Fjortenaars-Fødselsdag og havde i mange Aar det Indtryk, at der mellem de to Begivenheder var en mystisk, hemmelighedsfuld Forbindelse.

Da meldte „Flyveposten“ for den 26de Aug. — jeg gemmer endnu den lille gulnede Avis! — at Buemann den 19de med seks Mand var druknet i Slien. Han var med en Baad gaaet i Land fra sin Kanonjolle og vilde, uagtet det var blevet en forrygende Storm, og erfarne Folk indstændig bad ham om at blive i Land, ud paa Aftenen med sædvanlig Forvovenhed vende tilbage til sit Fartøj. Det er blevet sagt mig, at han, saafremt hans Liv var blevet sparet, vilde være blevet stillet for en Krigsret. Han var en udmærket Svømmer, og der var dem, som mente, at han forsætlig var dukket ned under den kæntrede Baad. Min Sorg over at være skiltes fra ham i Vrede og Bitterhed var oprivende og ubeskrivelig.

De Ord, der i „Wilhelm Meister“ bruges om Hamlet: at han var „en Eg, plantet i en Balle med Jord“, har jeg aldrig fundet ret forstaaelige; men paa dette mærkelige og evnerige Menneske passede de ganske. Hans Karakters Vanskud beroede paa, at den Kraft, der boede i ham, ikke fandt det fornødne Spillerum, tildels vel ogsaa paa, at hans Dannelse var ufærdig og gærende. Han var udstyret med en skarp Forstand, en grødefuld Fantasi, et sjældent personligt Mod og en utrolig Handlekraft; han hørte til de Individualiteter, af hvilke der paa dansk Jordbund til enhver Tid kun fødes saa usigelig faa. I min Udvikling har han grebet mægtig ind og bidraget til at give min Aand dens blivende Retning. Men ellers var det, som syntes han bestemt til at glemmes endnu hurtigere end de fleste. Hans nærmeste Slægt har ganske sikkert ikke med Kærlighed fredet hans Minde. Den Kvinde, han vilde have gjort til sin Hustru, ægtede snart en anden. End ikke den

Amindelse, de gængse literære Haandbøger ellers uden Forskel yder, var forbeholdt hans lille digteriske Forsøg. Baade i Erslews Forfatter-Leksikon og i E. Collins Bog om danske Anonymer er C. C. F. Breede, der ved Juletid 1849 under Mærket C. B. udgav et Hefte Eventyr og et halvt Aar efter faldt ved Isted, fejlagtig nævnt ogsaa som „Vaabendaad og Vaabenhvile"s Forfatter. Kun halvanden Linie i Fr. Hammerichs Bog om det andet slesvigske Felttog skulde til Efterverdenen bringe Navnet paa d e n, der, som han i et Brev til Herskind skrev, havde haabet at blive „en ny Niels Ebbesen".

— Jeg gik til Præsten hos Dr. Wilhelm Rothe, om hvem der fortaltes allehaande slemme Ting, men som var en begavet Mand med et fortrinligt Greb paa at fængsle det barnlige Sind. Hans livfulde Foredrag vakte min Interesse; men jeg vilde lyve, om jeg sagde, at jeg blev dybt greben deraf. Jeg havde i Hjemmet ingen stærk religiøs Paavirkning faaet, og først i Livets Kampe og Tankernes Strid har jeg lært at bøje mig for Kristendommen som Menneskets højeste Bekræftelse af hans eget menneskelige Værd. Allerede ved en Eksamen i Bunkeflods Skole havde Rothe i sin Tid udmærket mig og gjorde det ogsaa nu i en paafaldende Grad. Da vor Plads paa Kirkegulvet skulde anvises os, udtalte han uforbeholdent sin Beklagelse over at maatte gøre Sønnen af en Løjtnant ved Borgervæbningen, altsaa en „Standsperson", til Nr. et. Dette bevirkede imidlertid en hel Revolution blandt de mandlige Konfirmander, og Løjtnant-Sønnen gav med sin Faders Indvilgelse til Fordel for mig Afkald paa den ham tiltænkte Hæder.

Atter blev i det samme Værkstedsrum, hvor elleve Aar forinden min Broders Konfirmation var bleven fejret, tre, fire Borde stillede sammen paa Rad, og atter samledes der om dem en „Krins". Herskind var blandt de indbudte og udtalte, da jeg kort efter besøgte ham, en lemfældig Dadel over, at der ovenpaa Maaltidet var blevet danset.

Efter lange Kampe med sig selv var mine Forældre omsider blevne enige om at lade mig gaa den studerende Vej. Men nu var det mig, som afgjort ønskede at bryde af. Det stod mig klart, at de ikke ret vidste, hvilken Byrde de vilde læsse paa sig selv, og desuden hvilede hin Mistanke, jeg havde faaet til Beskaffenheden af den Undervisning, der var bleven mig til Del, stadig tung og uafrystelig over mig. Men hertil kom endnu et. Da Herskind en Dag i sin Stue for Karl Clausen og mig havde læst en Scene af „Hakon Jarl", dukkede med ubegribeligt Magt den Tanke pludselig frem i mig, at saadant noget maatte ogsaa jeg kunne skrive, og, uden at jeg var mig det klart bevidst, levede fra dette Øjeblik et dunkelt Haab i mig om at bryde mig en Vej som Digter. Ved et Tilfælde fik jeg Underretning om, at Madam Clausen med Haan havde fortalt, at min Fader en Aften i Fortrolighed for hende havde udtalt den samme Tro, og mit Haab voksede forunderlig derved.

For at jeg ved egne Anstrengelser kunde fuldkommengøre mig i fremmede Sprog, lod min Fader mig indtegne som Abonnent i Riises Lejebibliothek, der, foruden dansk, ogsaa førte udenlandsk Literatur. Jeg tror nok, at jeg gennemsnitlig læste mine to Bind om Dagen. Som en Asgaardsrej jog Tanker og Billeder af den forskelligste Art gennem min Hjerne; det var, som Herskind med Rette kaldte det, et sandt „Bogslugeri". Af det bølgende Kaos af umodne, uklare Forestillinger begyndte der imidlertid efterhaanden at stige enkelte Dannelser frem, som havde en vis Fasthed og organisk Vækst. Jeg skrev et temmelig langt Digt i Ottav-Rim om en døende Soldat paa Isted-Hede, for hvem den danske Folkeaand aabenbarer sig, og flere lignende Digte om beslægtede Æmner. Men pludselig var Planen til en hel romersk Tragedie: „Appius Claudius" som ved Trylleri færdig i mit Hoved, med nøjagtig Scenerække gennem samtlige fem Akter — saa vidt jeg husker, helt igennem sluttet og fast i sin Bygning. Med levende Tro paa at digte et Mesterværk bragte jeg i ganske kort Tid det første Akt paa Papiret; men saa betoges jeg med et af en underlig Modløshed og følte hverken Kraft eller Oplagthed til at fortsætte.

Jeg fik i Vinterens Løb Undervisning i udenlandsk Handels-Korrespondance samt i Bogholderi, og min grimme Skoleskrift blev ved et Kursus hos Georg Rosenkilde forvandlet til en pyntelig Forretningshaand. Et Aar var nu forløbet; der maatte for Alvor tænkes paa at anbringe mig i en passende Stilling.

„Adresse-Avisen" blev hver Morgen med Omhyggelighed studeret. Jeg indlagde Billetter, vistnok i Dusinvis, uden at der nogen Sinde blev taget Hensyn til dem, og de Avertissementer, jeg for Faders Penge lod indrykke i den, havde aldrig til Følge, at der blev indlagt blot en eneste Billet. Det begyndte at se mørkt ud. Da gav min Moder sig med sædvanligt Mod og Ufortrødenhed til, saa vidt hun kunde, at virke for sin Søn. Hun gik til Garbrecht, som venligt anerkendte det gamle Bekendtskab og med Beklagelse erklærede, at han, i Betragtning af, at han havde opgivet al Handelsvirksomhed, ikke godt kunde tage mig paa sit Kontor. Efter at have lidt adskillige Skuffelser hos andre Grosserere, begyndte hun at vandre rundt til Byens Boghandlere og faldt en Dag ind hos F. H. Eibe i Løvstræde. Han havde Brug for en Lærling og følte sig tiltalt af mine Vidnesbyrd og medbragte Forkundskaber. Den 3dje Novbr. 1851 tiltraadte jeg min Stilling hos ham.

Rettelse: I Stedet for: g r a a, r u n d e, k u g l e b l a a Ø j n e, skal der S. 243, Sp. 1, Linie 9—10 staa: kuglerunde, graablaa Øjne.

Sonet.

Det fineste, vort Væsen i sig rummer,
er tavst og tyst som Skovens dunkle Stier,
det kun i Smil og Taarer sig befrier,
et Evighedens Barn, end halvt i Slummer!

Naar Verden lystigt om dets Vugge summer,
dybt af de skjulte Kildevæld det dier,
men dog til Tankens store Spørgsmaal tier
og ved de lærdes Vidskab angest forstummer.

Uroligt Barnet er og slet forliger
sig med de Kaar, som denne Jord det byder;
af Smerte tit det i sin Vugge skriger;

de stille Sange, som da for det lyder,
ned fra de fjerne Sfærer til det stiger,
og i de bange Nerver Fred de gyder.

Nicolaj Bøgh.

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

III.

(Fortsat).

Povl Jespersen var ikke af dem, der krymper sig for lidt. Op ad Formiddagen stod han op og gik med sin Arm opbunden ud til Stedet, hvor hans kære Heste var omkomne, og hen at se den ituslaaede Bøg. Han var noget mørk i sit Aasyn, og hans Holdning lidt mere bøjet end sædvanlig, ellers var han den samme. Derfra gik han, som for at adsprede sig, hjem i i Haven, og det var let at se, at hans Øjne frydede sig ved Synet af de mange Frugttræer, der lovede en rig Høst. Denne Have lignede slet ikke vore nymodens Haver, snarere en Skov, for den var overgroet af en tæt Klynge af mægtige gamle Æble- og Pæretræer — de ældste var to Hundrede Aar gamle. Povl vidste godt, hvilke Træer hans Fader, hans Farfader og hans Oldefader havde plantet og podet. De stod alle, som Naturen havde dannet dem, ingen kunstig Udskæring havde nogen Sinde fundet Sted, og dog stod de der, ligesom Skovens Kæmpetræer, ikke for et Syns Skyld, men de var som tæt oversaaede med Frugter, der begyndte at blive kendelige mellem Bladene. Og denne Have var Povl Jespersens Vingaard; i hans Hjem blev aldrig brugt andre stærke Drikke end den hjemmelavede Æble- og Pæremost og det gode gamle Øl.

Som Povl Jespersen gaar og drømmer sig ind i den dejlige Vinhøsttid, forstyrres han pludselig i sine Tanker, idet hans Fod støder mod en liden Ting, der klingrer. Han bukker sig ned og søger i Græsset, indtil han finder en „Hosekrog" af Sølv, indridset med smukke Snirkler og Bogstaverne M. H. D. Povl vender og drejer den i Hænderne. „Hm, hm! Har ikke ligget her ret længe, for han er lige saa blank, som han kunde ligge i en Dragkisteskuffe. M. H. D. — Maren Hansdatter — Marie Hansdatter? — Hm — ja! — Hvols mon det kan være, at nogen har gaaet her og bundet Hose?"

Da alle Husets Folk var samlede ved Aftensbordet, viste Povl sit Fund frem og spurgte, om ingen af dem vidste, hvem Krogen tilhørte. Den gik fra Haand til Haand — ingen kunde give nogen Oplysning derom. Da de havde afspist, bød Povl sin Søn Jesper at komme med sig ind i Kammeret.

„Mente, du blev saa hæp *), ved du fik den Hosekrog at se."

„Jeg — det ved jeg ikke."

*) hæp: betagen (svensk: häpen.)

„Gør jeg da. Og hvi staar du endnu og happer*) efter Vejret.

„Naa ja. I skal aldrig høre, at jeg stikker noget under Stol. Mente kun ikke, jeg vilde sige jer Nebeligheden derinde. Hosekrogen er vistnok Møllerens Maries. Jeg mødte hende i Skoven i Søndags, da hun gik her forbi, og saa nok, at hun gik og børrede en Hose op**) og havde Nøglet hængende i denne her selvsamme Sølvkrog, til andet jeg ikke ved, du."

„Var jo ikke i vor Have, hun gik, kan tro."

„Nej, menne —"

„Hvols da?"

Jesper blev noget rød i Ansigtet; men han var baade saa modig og saa sandhedskærlig, at han, som han havde sagt, ingenting vilde stikke under Stolen. Han fortalte da fra først til sidst, hvordan det var gaaet, at hun var gaaet forbi ham, da han sad ude bag Haven, at han havde fulgt med hende og lært hende at kende en Del af Urterne i Skoven, lovet hende sin Ledsagelse gennem den mørke Skov om Aftenen, da det ikke var saa godt for et enligt Kvindfolk at færdes der, og endelig, at de havde gjort sig et Svinkeærinde ind i Haven for at plukke nogle modne Kirsebær, og det bad han om Tilgivelse for.

„Blæse være med Kirsebærrene," svarede Faderen og rettede sig i sin fulde Højde — under Sønnens Tale havde han siddet nedbøjet i sin Stol — „Blæse være med det. Men din Ære, min Søn, hende har du ikke vel vogtet."

„Ikke det? Intet æreløst har jeg gjort, det jeg ved."

„Nende med Tøser Natten ud — gør ingen, der vil holde godt Navn — særdeles med en Bytøs."

„Fra Byen er hun jo, men hvi kan hun ikke for det være lige saa god som en anden?"

„Nymodens Væsen — ødelæggende Skikke. Var dig vel, naar de gaar her og kraner og strager***) for dig."

„Aldrig har hun i mindste Maade gjort sig fød for mig; heller ikke har der været talt et Ord imellem os, mere end hvad hver maa høre; men ikke nægter jeg, at hvis Gud vil føje det saa, skulde det være min største Lykke at fæste hende til min Brud."

„Rask sagt, rask tænkt, min Søn. Se dig vel for, se dig vel for, det vil jeg raade dig, og glem ikke, at din Fader vel kan vise dig det, du ikke lyster at se, om du tager en udenvælts****)."

„Skulde dog tro, et Menneske kan være lige godt, enten det er født herude i Skoven eller oppe i Bylaget."

*) happe: hakke (svensk: happla.)

**) børre en Hose op: begynde paa den (svensk: börja.)

***) krane og strage: bære Hovedet højt, knejse.

****) udenvælts: af et andet Slags.

„Født, ja, kanske nok det; men født op. Nymodens Pjank — Gadeleg — Eder og Banden — Brændevin og Kaffe — aldrig har Mand ført Bykvind ind i Bregnebjærg. Skam dig for vore Forfædre, som ligger i deres Grave."

Den ellers rolige Mand var imod Sædvane blevet noget „hvimmel*) i Hovedet", som han selv udtrykte sig. Efter at Sønnen var gaaet, gik han med lange Skridt frem og tilbage paa Gulvet i flere Timer, inden han lagde sig til Hvile. Den Aften blev der heller ikke bedt nogen Bøn.

Dagen efter maatte Tyge i Forhør.

„Var du vidende i det, at din Broder ikke var hjemme i Søndags Nat."

„Var saa."

„Ikke trøg**) til Svars du. Som var det mig og ikke dig, der skulde falde til Fods. Gak bort og pas din Dont — har faaet mere at vide, end jeg vilde."

Den bratte Affærdigelse kom Tyge ret tilpas, da han derved slap for videre Redegørelse; men det tyngede ham, at han havde Faderens Uvilje imod sig.

Den gamle Mand tog sig for Panden med den friske Haand. „Aa — ilde faren! Saa møgle***) der dog i disse Dage vælter ind paa mig. Sagde jeg nok — skødes mig i Sind lige straks.

*) hvimmel: fortumlet (findes ogsaa i Svensk.)

**) trøg: langsom (findes ogsaa i Svensk.)

***) møgle: meget.

Mødet med Lægen og Præsten.

En Dag gik Povl Jespersen hen ad Skovstien. Han løftede et Par Gange paa Armen, som han bar i et Klæde for at prøve, om han snart kunde røre den. „Bliver stiv," sukkede han, „kommer aldrig til at arbejde." Det smertede ham, han syntes ikke, at han kunde undvære Arbejde. I denne Tid plejede han at lægge Reb, sno Simer*) eller at arbejde ved Høhøsten i Engen, og nu maatte han gaa ørkesløs og se paa de andre eller slentre ene om i Skov og Mose, og det var ham det værste, skønt det syntes, at han følte mest Trang dertil, for da kunde han uden at forstyrres hengive sig til sine Grublerier om de gode gamle Dage, da der var Lykke og Velsignelse ved al hans Færd, og nu, da Ulykken syntes at trænge ind paa ham fra alle Sider.

Fremme paa Stien saa han et Par Fodgængere komme sig i Møde. Det var Præsten og hans Broder. Povl traadte til Side, da Gangstien var noget smal.

„Goddag, Goddag, Povl Jespersen," bød Præsten. „Naa, han er beskeden, han træder til Side for os."

„Heller fly end ilde fare," svarede Povl kort og fortsatte sin Gang.

„Sandt, sandt, gode Mand, men Povl maa sandelig bie; min Broder, denne Herre, som her er med, har Lyst til at hilse paa ham."

„Naa ja!" svarede Bonden og standsede.

„Det er Povl Jespersen, som vi nys talte om — og denne Mand er min Broder."

„Saa?"

Den Fremmede: „Naa det er Dem, min Broder har omtalt. Vi kommer for at tale med Dem."

„Hvem?"

„De." — „Jer," rettede Præsten.

„Mig."

„De har en daarlig Arm."

„Ja."

„Hvad fejler den Arm, om jeg maa være saa fri at spørge."

„Han er brudt."

„Brækket! Aa! Hvem er Deres Læge?"

„Det plejer Vorherre at være. Jeg ved ikke, om han vil være det denne Sinde."

„Smukt sagt," svarede Præsten, „men man skal da heller ikke foragte menneskelig Hjælp. Min Broder er Læge og kan maaske være jer til Tjeneste."

„Gøres ikke nødig. Vi har aldrig haft Doktor her i Skoven."

„Ja, det er sandt, det falder mig i Tanker, at jeg engang har hørt, at I selv befatter eder med at tilberede Lægemidler og giver andre gode Raad i Sygdomstilfælde."

„Saa, har I det hørt?"

„Og det er jo sandt. Ikke saa?"

„Hver vare paa, hvad han gør; saa gør jeg."

*) Simer, en Slags Halmbaand.

„Lad heller mig tale med Manden," faldt Lægen ind. „Helst tale rent ud," henvendte han sig til Povl Jespersen. „Ser De, jeg er Doktor, som man kalder det, og har kostet mange Penge og anvendt mange Aar for at lære grundig at kende det menneskelige Legeme og de Midler, der kan hjælpe i Sygdomstilfælde. Men de Folk, der ingenting har lært af sligt og ligefuldt befatter sig med at helbrede sig selv eller andre, de gør som oftest mere Skade end Gavn, og at jeg i dette Øjeblik henvender mig til Dem, er for at fremme sand Oplysning og at udrydde Overtro og — —"

„Aa, jeg tror ikke, der er andre ved Døre end et Par Smaapiger og „Vakker". Og kan hænde Porten er stænget."

„Men I følger selv med. Ikke sandt!"

„Ikke det jeg har tænkt."

„Som Manden vil," sagde Lægen og derpaa til Povl: „Nu har jeg advaret Dem og sagt Dem mine Grunde. Denne Gang lader jeg det gaa og lader Dem kludre med Deres Arm, som De vil. Men jeg vil sige Dem, at gør De noget sligt ved andre, vil De blive tiltalt og straffet. Og maa jeg sige det een Gang til, det er ikke for min Fordels eller Fornøjelses Skyld, at jeg Tid, hun maa indskrives til ordentlig Skolegang, hvis ikke ogsaa jeg vil paadrage mig Ansvar."

„Tvivlede jeg ikke paa det?" smaamumlede Povl.

„Men det maa jo være en Glæde for Povl at kunne faa sin Datter frit oplært og undervist, og at hun kan komme i Samkvem med andre Mennesker i saadan en velsignet Anstalt."

„Anstalt! Ja sikke Anstalter de gør — kunde være dem foruden."

„Det skal han dog ikke sige, min gode Povl Jespersen. Men det er jo desværre saaledes, at Folk tit skal tvinges til det gode, de skal have."

Fodboldkamp paa Nørrefælled.

„Hverken bruger vi „Simpelti*)" eller nogle Troldomskunster her i Skoven. Ingen sige os det paa."

„Det gør vi ikke heller, min gode Mand," gensvarede Lægen, „men der er ogsaa megen anden Overtro, der bør udryddes. Og tro mig, jeg vil Deres og hele Landets sande Gavn."

„Tro alle vel, sig selv bedst," smaasnakkede Povl.

„Men vi kan maaske se indenfor i jeres Hjem," spurgte Præsten.

*) Simpelti: Sympathi.

siger dette til Dem; men det er Folkets egen Velfærds og den ægte Menneskeligheds Sag, jeg taler — og til Deres eget Gavn."

„Ja, aa ja; det maa I forstaa."

„Men det er virkelig sandt, jeg maa da ikke glemme det vigtigste," tog Præsten igen til Orde, „Povl har jo en lille yndig Datter, Margrete. Ikke sandt."

„Hvad hun?"

„Ja, nu skal jeg sige det, men bliv endelig ikke vred, det er ikke noget ondt, det er af Kongens landsfaderlige Omsorg for os alle og det hele, at det, jeg nu vil tale om, sker. Det er paa høje

„Sært er det, at I ikke mindes, hvod'n*) det gik sidst. Kan hænde det gik værre, om I tog mit Barn fra mig."

„Kære, det vil jeg jo ikke. Hun skal jo kun ogsaa gaa i Skole hveranden Dag; det maa Povl virkelig finde sig i."

„Om jeg gør det! Ja prøv ad."

„Men Loven tvinger. Imidlertid — naa ja" — saa hilsede de Farvel, Præsten med et Buk og et Skrabud; Lægen derimod lidt stødt over Bondemandens Stivsind.

*) Hvod'n: hvordan.

„En haard Hals; for Resten vist en respektabel Mand," ytrede han.

„En forstokket gammel Karl; halvt katholsk endnu," tilføjede Præsten.

Povl gik langsomt hjemad og saa stift frem for sig, grundende over alle de Ulykker, der paa een Gang kom ind over ham og hans Hus i Oplysningens og Menneskelighedens Navn. I hans Øjne saa det ud til at være det stik modsatte. En Gang imellem kom han dog i Tvivl, om dog ikke det hele var et Spil med ham, for „hvad bryder Kongen sig om, hvordan vi bær os ad her i Skoven, naar vi svarer, hvad vi skal, og kommer ingen for nær," tænkte han. Men han turde dog ikke for Alvor slaa sig tiltaals med den Tanke, og saa grublede han igen Dag og Nat over alle de Ulykker, der i den sidste Tid væltede ind paa ham.

(Fortsættes.)

Jøderne i Shushan.

Af Rudyard Kipling, oversat af Alfr. Ipsen.

Mit nylig købte Møblement var med et mildt Udtryk skrøbeligt. Benene dinglede paa Stolene, og Bordene skiltes ad ved den ubetydeligste Anledning. Men, hvordan det nu var eller ikke var, betales maatte det ligefuldt, og Efraim, Auktionsholderens Medhjælper og beskikkede Bud, ventede udenfor paa Verandaen med en kvitteret Regning. Min mahomedanske Tjener anmeldte ham som Efraim Juhudi — Jøden Efraim. Den, der tror paa Broderskab mellem Menneskenes Børn, skulde blot have hørt Elahi Bukhsh snærre det sidste Ord frem mellem sine hvide Tænder med al den Foragt, han vovede at vise i sin Herres Nærværelse. Efraim selv var krybende af Væsen, saa krybende i Virkeligheden, at det var svært at forstaa, hvorledes det var gaaet til, at han var blevet Inkassator. Han lignede et staldfedet Faar, og hans Stemme svarede til hans Ydre. Der laa i hans Ansigt et uforanderligt Udtryk af barnlig Forundring. Betalte man ham, saa han ud, som om han undrede sig over ens Rigdom; lod man ham gaa med uforrettet Sag, syntes han overrasket over den menneskelige Haardhjertethed. Aldrig har man set en Jøde, der havde mindre til fælles med sine frygtede Stammefrænder.

Efraim optraadte i Listesko og Frakke af Sækkelærred af et saa antidiluviansk Snit, at den beskedneste engelske Underkorporal vilde have betakket sig for et saadant Kostume. Han talte meget langsomt, og hans Ord var nøje overvejede, at de ikke skulde vække Anstød hos nogen. Først efter mange Ugers Bekendtskab lykkedes det mig at komme saa vidt i Forhold til Efraim, at han fortalte mig noget om sine Stammefrænder.

„Vi er otte af vort Folk her i Shushan, og vi venter paa, at vi skal blive ti. Da vil vi indgaa med en Ansøgning om at faa en Synagoge og erholde Tilladelsen fra Kalkutta. Men endnu har vi ingen Synagoge, og saadan som Tingene staar, er jeg og jeg alene Præst og Slagter for vort Folk. Jeg er af Judas Stamme, tror jeg; men jeg er ikke vis paa det. Min Fader var af Judas Stamme, og jeg ønsker meget at faa os en Synagoge. Jeg vil blive Præst i den."

Shushan er en stor By i det nordlige Indien, der tæller Indvaanere i Titusindevis, og disse otte Medlemmer af det udvalgte Folk levede der i Forventning om den Tid, da deres Tal skulde blive stort nok til, at de kunde danne en anerkendt Menighed.

Mirjam, Efraims Hustru og to smaa Børn, en forældreløs Dreng, Efraims Onkel Jackrael Israel, en hvidhaaret gammel Mand og hans Kone Esther, en Kone fra Cuth og en Mand ved Navn Hyem Benjamin og endelig Efraim, Præst og Slagter, det var den hele jødiske Forsamling, der paa Stedet. De boede alle i eet Hus i en af Udkanterne af den store By mellem Dynger af Salpeter, Teglstensbrokker, Kvæghjorder og en evig Støvsky, der fremkaldtes af Kreaturernes bestandige Vandren til og fra Floden for at drikke. Om Aftenen kom Børnene inde fra Byen ud paa den store, aabne Plads for at lege og for at sætte deres Papirsdrager til Vejrs. Efraims Sønner holdt sig i Afstand fra dem og iagttog deres Leg fra Taget; de steg aldrig ned for at blande sig i Legen. Bag Huset var der en lille muret Indhegning, hvor Efraim daglig tilberedte Kødet for sit Folk efter jødisk Vis. En Gang blev Døren til Indhegningen pludselig smækket op ved et Vindstød indvendig fra og lod den myge Kasserer til Syne midt i sit Arbejde. Han stod der med opspilede Næsebor og tilbagetrukne Læber, medens han med Hænderne holdt et Faar, der var rent forstyrret af Angest. Han var iført en besynderligt Dragt, der ikke havde fjerneste Lighed med Sækkelærred eller Listesko, og han holdt en Kniv imellem Tænderne. Medens han bakskedes med Dyret mellem Væggene i det snævre Rum, kom hans Aandedrag som en undertrykt Prusten, og hans hele Natur syntes helt forandret. Da Slagtningen var besørget efter de foreskrevne Regler, saa han, at Døren var aaben og lukkede den hurtigt, hvorved han efterlod et rødt Fingermærke paa Dørstolpen. Oppe paa Husets Tag iagttog hans Drenge ham med vidt opspilede Øjne. At se Efraim, naar han var beskæftiget med Udførelsen af sit religiøse Hverv, var ikke noget, man ønskede at se to Gange.

Sommeren kom til Shushan, den forvandlede den fortrampede Legeplads til en Flade af Jærn og bragte Sygdom med sig til Byen.

„Den vil ikke røre os," sagde Efraim fortrøstningsfuldt. „Før Vinteren kommer, vil vi faa vor Synagoge. Min Broder og hans Hustru og Børn kommer her op fra Kalkutta, og jeg vil blive Præst i Synagogen."

Den gamle Mand, Jackrael Israel, plejede at liste sig udenfor i de kvælende hede Aftener og sætte sig paa en af Affaldsdyngerne, hvorfra han kunde se dem bære Ligene ned til Floden.

„Os vil den ikke røre," sagde Jackrael Israel; „thi vi er Guds udvalgte Folk, og min Brodersøn skal være Præst i vor Synagoge. Lad de andre kun dø!"

Saa krøb han igen tilbage i sit Hus og stængede Døren efter sig for at afskære sig fra Hedningernes Verden derude.

Men Mirjam, Efraims Hustru, saa ud ad Vinduet efter de døde, der blev baarne forbi paa Ligbaarerne, og hun sagde, at hun var bange. Efraim trøstede hende med Haabet om den forventede Synagoge og gik ud med sine Regninger, som han plejede.

Da døde begge Børnene paa een Nat, og Efraim begrov dem i den tidlige Morgen. Deres Død blev aldrig anmeldt i Byens officielle Dødsliste. „*Det er min Sorg*," sagde Efraim, og dette Ræsonnement syntes ham tilstrækkelig Grund til at tilsidesætte et stort, blomstrende og velrøgtet Riges sanitære Forskrifter.

Den forældreløse Dreng, der levede af Efraims og hans Hustrus Barmhjertighed maa ikke have følt nogen synderlig Taknemmelighed og har i det hele taget været en Landstryger. Han tiggede saa mange Penge af sine Beskyttere, som de vilde give ham, og med dem flygtede han længre ind i Landet af Frygt for Døden. En Uge efter sine Børns Død rejste Mirjam sig fra sin Seng om Natten og vandrede ind i Landet for at søge dem. Hun hørte dem raabe fra hver Busk, hun troede at se dem druknede i hvert Vandhul paa Markerne, og hun bad de Fragtmænd, hun kom forbi langs ad den store Landevej, om ikke at stjæle hendes smaa fra hende. Om Morgenen, naar Solen stod op, kastede den sine brændende Straaler paa hendes ubedækkede Hoved. Hun gik da og lagde sig i den svale, vaade Sæd, og hun kom aldrig tilbage, hvorvel Hyem Benjamin og Efraim søgte efter hende i to Nætter.

Det Udtryk af taalmodig Forundring, som Efraims Ansigt altid bar, blev pinligere, mere smertefuldt. „Vi er saa faa her," sagde han, „og disse Mennesker er saa mange; maaske har vor Gud glemt os."

I Huset ude i Yderkanten af Staden sad gamle Jackrael Israel og Esther. De knurrede over, at der ikke længer var nogen til at opvarte dem, og at Mirjam var bleven utro mod sit Folk. Efraim gik ud og opkrævede sine Regninger, og om Aftenen sad han hjemme og røg sammen med Hyem Benjamin, indtil denne en tidlig Morgenstund gik hen og døde efter først at have betalt Efraim, hvad han skyldte ham. Jackrael Israel og Esther sad nu ene sammen i det tomme Hus hele Dagen, og da Efraim kom tilbage, fandt han dem udgydende Alderdommens letflydende Taarer, indtil de faldt i Søvn.

En Uge efter saa man Efraim, vaklende under en uhyre Oppakning af Klæder og Kogekar, ledsage den gamle Mand og den gamle Kvinde til Jærnbanestationen, hvor Larmen og Bulderet skræmmede dem fra Sans og Vid.

„Vi vender tilbage til Kalkutta," sagde Efraim, der var temmelig besværet, fordi Esther i sin Raadvildhed hagede sig uløselig fast ved hans vide Ærme. „Der er flere af vort Folk der, og her staar mit Hus dog tomt."

Han hjalp Esther op i Kupéen. Derpaa vendte han sig om og sagde til mig: „Jeg skulde have været Præst i vor Synagoge, hvis vort Antal var steget til ti. Sikkerlig har vor Gud glemt os."

Den sidste Levning af den opløste Koloni rullede ud af Stationen undervejs sydpaa, mens en ung Løjtnant, som stod og bladede i Bøgerne ved Bogsalget, fløjtede Melodien til „De ti smaa Negerdrenge" for sig selv.

Men Melodien lød saa højtidelig som en Sørgemarch.

Det var Sørgesangen over Jøderne i Shushan.

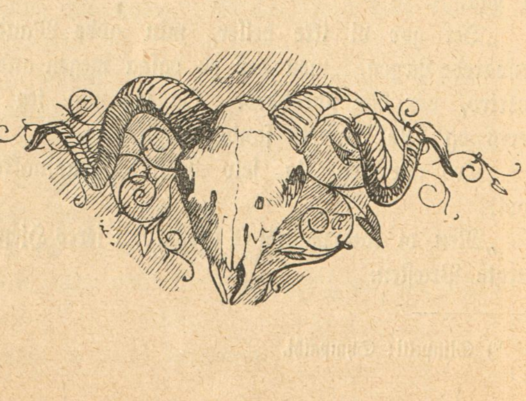

Fodbold.

(Med Billede.)

Med Foraaret vaagner Hovedstadens Sport af Dvale. Naar der kommer Sol i Luften, naar Jorden har drukket den første Foraarsvæde, naar Vejene begynder at blive faste og tørre, og Græsset væver sit grønne Tæppe hen over de store Fælleder, saa fatter Sporten fornyet Mod, kryber frem af de Gymnastik- og Fægtesale, hvor den — med Undtagelse af Skøjte- og Skiløb — har ført en indesluttet Vinter-Tilværelse, og vover sig ud paa de grønne Sletter, hvor Solen skinner, og Gadeungdommen tumler sig. Snart er alle de gamle Idrætslege i fuld Gang: Kricket og Krocket, Fodbold og Langbold, Lawn-Tennis o. s. v., mens Cyclerytterne farer forbi ad Vej og Sti. Der kan endnu være en Smule Kulde i Luften, Solen kan gemme sig bag triste Skybanker, og isnende Byger kan jage hen over Egnen, men Sporten lader sig ikke genne ind igen, er den først ude, holder den Stand, thi den hærder sine Dyrkeres Vilje og Legeme.

Af de mange Slags Sport, der i de senere Aar har vundet Indgang og Udbredelse her i Landet, er **Fodbold** bleven en af de mest yndede. I England, de moderne Idrætters Vugge, er denne Leg gammel, og her har den naaet sin højeste Udvikling. Bolden bestaar af et stort Læderhylster, der indeslutter en oppustet Gummibold. Legepladsen bestaar af en rektangulær Firkant paa jævn Mark, den kan være fra 300 til 600 Fod i Længden og 125 Fod i Bredden. Pladsens Endegrænser kaldes Maalgrænser, og med ca. 25 Fods Afstand er her i Midten rejst to Stænger, forbundne med en Line i nogle Fods Afstand over Jorden. Deltagerne, hvis Antal kan veksle mellem 20 og 100, deler sig i to Partier, der hver faar sin Maalgrænse anvist. Det begyndende Parti stiller sig paa Pladsens Midte og begynder herfra at sparke Bolden frem mod Modpartiets Maalgrænse. Selvfølgelig skal Modpartiet, hvis Medlemmer har delt sig i forskellige Hold, det ene bag ved det andet, nu søge at værge deres Grænse og ved Spark drive Bolden tilbage mod den modsatte Maalgrænse. For at kaste eller rulle Bolden frem maa man kun bruge Fødderne, og det gælder selvfølgelig om at bruge disse med stor Smidighed og Sikkerhed. Kun naar en Deltager er saa heldig at gribe Bolden i Luften, maa han atter kaste den fra sig med Hænderne, ligeledes naar den er rullet uden for Banens Sidegrænser, der er mærkede med smaa Flag. Paa omstaaende Billede ses en Fodboldkamp, som den kan udfolde sig paa Nørrefælled. Kampen er noget nær paa sit højeste. Fra begge Sider iler Deltagerne til for at hjælpe deres Kampfæller med at bringe Bolden mod et af de attraaede Maal. De trænges og stimes om Bolden, der hopper og danser mellem de stridende Ben. Deltagernes Huer er de to Partiers Kendemærker, idet det ene bærer Kasket med Skygge, det andet en fladtrykt Hue, forsynet med et Kors. Uden for Legepladsens Grænser har søndagspyntede Skarer samlet sig og følger med spændt Deltagelse Kampens skiftende Lykke til dens endelige Udfald.

Hver Søndag i Sommertiden er man paa Nørrefælled Vidne til disse Optrin, der medbringer den store flade Slette et ejendommelig frodigt Liv. Sportsmændene i deres lette, lyse Dragter omlejres af tætte, pyntede og fattige Tilskuergrupper, de førstnævntes Kampraab smælder hen over de sidstes muntre Summen. Der er friskt og ungt Blod i alle disse Idrætslege, der hviler en ægte Ungdomsglæde over deres Udførelse, og de vil bidrage deres til, at den vordende Slægt, bliver sund paa Legeme og Sjæl.

Carrel.

Kondoren.

(Med Billede.)

Kondoren, en af Jordens største Fugle og den der flyver højest, høre til Gribbenes Familie. Dens Hjemsted er Sydamerikas Bjærge, hvor den helst opholder sig i en Højde af 9—15000 Fod over Havet, kun rent undtagelsesvis besøger den lavere liggende Egne. Kondorens Længde fra Næb til Halespids er 40 Tommer og Vingefanget 105 Tommer. Fjerene er sorte med en staalblaa Glans. Om Halsen bærer Hannen en Slags Krave, der paa Siderne bestaar af en vortet Hudfold, i Nakken af en Fjerkam. Hoved og Strube, ligesom de vortede Hudfolder hos Hannen, er af en skinnende rød Farve. Fjerkraven bag paa Halsen er derimod hvid, og over Vingen gaar et hvidt Baand, Øjet er karmoisinrødt, Næbet mørkt, og Fødderne mørkebrune. Kondorens Føde bestaar ligesom Gribbenes af Aadsler. Naar den har ædt sig mæt, bliver den dorsk og sløv; skræmmes eller tvinges den til at flyve op, udspyer den, hvad den har i Kroen.

Blandt de naturkyndige er det en almindelig Mening, at Kondoren af alle Jordens Fugle er den, der hæver sig højest i Luften. **Humboldt** fortæller, at man ofte ser den svæve over Chimborazo, seks Gange højere end det Skylag, der ligger hen over Sletten, og ofte mener han at have set den i en Højde af 22,000 Fod over Havet.

Kondoren er en selskabelig Fugl. Hyppigst træffer man dem i Flokke paa 40—50 Stkr. Kun i Rugetiden spreder de sig og lever parvis. Reden findes paa de utilgængeligste Klipper i Kordillernes Bjærgegne, og anlægges i Regelen uden videre Kunst paa den nøgne Jord. Æggenes Antal er kun to.

Mellem Indianerne har det været en yndet Idræt at fange Kondorer, og de har under denne Jagt ofte lagt stor Snedighed for Dagen, thi det siger sig selv, at den højt- og fritflyvende Fugl kun sjælden har ladet sig fælde ved Pileskud. Her skal nævnes to Fremgangsmaader. Indianerne henlægger Aadsler, fyldte med bedøvende Urter. Naar nu de intet anende Fugle har ædt sig mætte, tumler de om som berusede, og de lurende Indianere har da let ved at fange dem. Mere sindrig er den anden Fremgangsmaade, som den er beskreven af den berømte Dyrelivsforsker Tschudi: En frisk Oksehud, ved hvilken der hænger flere Stumper Kød, udbredes paa Jorden. Under Oksehuden ligger en Indianer, som er forsynet med en Del Snore. Indianeren skyder den Del af Huden, paa hvilken han mærker, at der sidder en Kondor, som en Sæk op om Fødderne paa Fuglen og binder en Snor om dem. Naar nogle af Fuglene er bundne paa denne Maade, kryber Indianeren frem, nogle af hans Kammerater iler til, kaster Kapper over Kondorerne og bærer dem til Landsbyen, hvor de anvendes til at hidse Tyre med. I Ugen før denne grusomme Forlystelse faar Kondorerne intet at æde. Paa den bestemte Dag bliver der bunden en Kondor paa Ryggen af hver Tyr, efter at denne først med et Spyd er stukket blodig. Den sultne Rovfugl sønderslænger med Næbet det saarede Dyr, der nu til Indianernes store Glæde rasende og forpint farer rundt paa Kamppladsen.

Fr. R.

En ny Jærnbane.

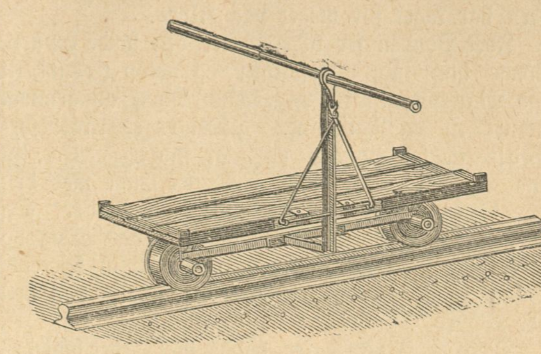

Den lille Tegning forestiller en ensporet Jærnbane, hvor Vognen, som man ser, er yderst simpel i sin Konstruktion. Det ejendommelige er, at der kun er lagt eet Spor, og at Vognen, der egentlig bestaar af et bredt Dæk, har kun to Hjul, begge anbragte lige under Midten, den ene bag ved den anden. Ved Hjælp af en opretstaaende Skinne og en Tværstang, som vist paa Tegningen, vil Vognen med største Lethed kunne holdes i Ligevægt under Kørslen. Paalæsningen maa selvfølgelig ske saaledes, at Vægten bliver nogenlunde ligelig fordelt. — Den ensporede Jærnbane egner sig nærmest til Brug for Fabrikker eller som midlertidig Bane til Transport af Gods ved forskellige Lejligheder.

Den hvide Spurv.

Det er i en vis Egn af Landet et Mundheld „Han trænger til at se den hvide Spurv.“ Det Ord taler nu ikke for sig selv som f. Eks.: „Hvad ung næmmer, gammel ej glemmer!“ eller „Ærlighed varer længst;“ men dets Betydning er ikke mindre sand.

Der var en Bonde, for hvem det stadig gik Krebsgang. Hans Kreaturer saa ud som den rene Elendighed, Markerne bar ikke Halvdelen af den Grøde, der burde have været paa dem, og Albuerne begyndte saa smaat at stikke ud gennem Frakkeærmerne, medens Skattepanteren stadig stak Hovedet ind ad Vinduet og sagde: „Det gør mig ondt, Hans Jensen, at jeg maa volde Dem Ulejlighed; men jeg maa gøre min Pligt.“

Men saa var der en god Ven, som havde Hjertet paa det rette Sted. Som han nu en Dag sad i Kroen sammen med Hans Jensen, bragte han som ganske tilfældigt Talen hen paa Spurvene og fortalte løst og fast om dem, hvor forbavsende de formerede sig, hvor snu og graadige de var o. s. v., og Hans nikkede og mente, at det uden Tvivl ogsaa var de slugvorne Spurves Skyld, at hans Hvedemark ikke bar halvt saa godt som tidligere.

Vennen indlod sig ikke videre herpaa, men vedblev: „Har du vel nogen Sinde set en hvid Spurv, Nabo?“

„Nej,“ lød Svaret, „de, der flyver omkring her, er alle graa.“

„Ja,“ sagde Naboen, „det har sig jo ogsaa lidt underligt med den hvide Spurv. Ser du, hvert Aar kommer der kun en af dem til Verden, og da den stikker saa stærkt af mod de andre, bider de den, og derfor søger den sin Foder tidlig om Morgenen og kryber saa igen i Reden.“

„Nej virkelig,“ sagde Hans, „den maa jeg se, og lykkes det, skal jeg ogsaa nok fange den.“

Tidlig næste Morgen var Bonden paa Benene og gik frem og tilbage i Gaarden, derpaa rundt omkring alle Udhusene, lidt ud i Marken og tilbage igen, og stadig spejdede han efter den hvide Spurv. Men der kom ingen Spurv, og hvad der ærgrede ham endnu mere, var, at hans Folk heller ikke lod til at ville ud af Reden, skønt Solen stod højt paa Himlen. Kvæget brølede af Sult inde i Stalden, og der var ingen til at give dem Foder.

Omsider ser han en af Karlene komme ud fra

Loen med en Sæk paa Nakken; han skynder sig ud ad Porten med den; men Hans er endnu hurtigere; han iler efter ham og frier ham for Byrden, der ikke er bestemt for Møllen, men for Kroen, hvor Fyren har taget for meget paa Klods.

Idet Bonden ser videre efter den hvide Spurv, kommer han ind i Kostalden og netop tidsnok til at se Malkepigen stikke en Spand Mælk ud gennem Vinduet til en Nabokone. „Det er en rar Redelighed!“ tænker Bonden og gaar ind og vækker sin Kone og siger, det maa have en Ende med den lange Snuen, eller de maa kalde ham Mads. Og ved sig selv tænker han: „Staar jeg hver Dag op som i Dag, saa maa ogsaa Folkene op af Fjerene, og saa faar jeg ogsaa nok til sidst Kig paa den hvide Spurv.“

Men da Hans Jensen havde drevet det saaledes nogle Uger, saa han ikke længer efter den hvide Spurv, og da Naboen kom igen og spurgte: „Naa, Hans, har du saa set den hvide Spurv?“ smilede Hans og gav Vennen Haanden, idet han sagde: „Gud lønne dig!“

Havebrug.

Cikorie som Lægeplante.

Der gives saa mange „Kællingeraad“, og navnlig bliver ofte dels denne dels hin Plante anbefalet som Middel mod en eller flere Sygdomme. Hvis det virkelig havde noget paa sig, behøvede man ikke Apotheket, om man end var nødt til at beholde Lægerne til at stille Diagnosen (bestemme Sygdommens Art). Om man nu imidlertid end i Regelen maa tage de givne Raad med Varsomhed, saa er der ganske vist Tilfælde, hvor et simpelt Middel gør tilsyneladende stor Virkning, og der er jo mange Planter, som har stor lægende Kraft. Paa de for uindviede rent hieroglyfiske Recepter staar der ofte ikke andet end: Udtræk af en eller anden Plante. I „Der prakt. Landw.“ læses om Cikorieplantens lægende Egenskaber; det er i alt Fald et uskadeligt og billigt Middel for enhver, der har Lyst til at prøve Virkningen, naar et Sygdomstilfælde skulde opfordre dertil. Artiklen lyder saaledes: Naar man har en rigtig forslimet Mave, og der i denne er Overflod af Galde, saa skal man tage en Haandfuld af (den vilde) Cikorie, koge den nogle Minutter i godt en Pot Vand; denne Te skal saa drikkes en Time før Frokosten. Om Aftenen drikker man igen en Kopfuld deraf og bliver saaledes ved i tre—fire Dage, medens man i øvrigt i ingen Henseende forandrer sin Levevis. (Denne sidste Omstændighed er værd at lægge Mærke til, thi naar man kommer til en Læge med Mavekatharr, saa faar man betydeligt lettere ved at huske, hvad man maa spise end, hvad man ikke maa spise.) Ogsaa Lever, Milt og Nyrer bliver rensede, naar man hver Morgen og Aften drikker en Kop af Teen. I det hele taget giver Cikoriete en god Mave og god Fordøjelse, naar man i længre Tid daglig drikker en Kopfuld.

Naar man har et smertefuldt eller betændt Sted paa Legemet, skal man overhælde Cikorieurt og -blomster med kogende Vand, lægge Massen i et Klæde og benytte det som Omslag. Et saadant Omslag hjælper ogsaa for Trykken i Maven (for Hjertekulen), ligesom det ogsaa hjælper til at hæve Forslimningen.

I mange Tilfælde skal Sprit, hvorpaa der er sat Cikorie, kunne anbefales til Indgnidning af Lemmerne.

×

Majs som Grøntspise. De unge, omtrent fuldt udviklede Kolber af Majs afgiver en ypperlig Spise der tilberedes paa samme Maade som Grønærter og ligner disse i Smag. Frugterne (Majskornene) bliver enten pillede af Kolben eller kogte — eller stuvede — sammen med denne. Dyrkning af Majs som Grøntspise bør anbefales, dels fordi de unge Kolber er meget velsmagende, dels fordi de kommer netop i den Tid, da de grønne Ærter er forbi. Det er jo bekendt nok, at den sildige Udsæd af Ærter giver saa godt som intet Udbytte, idet Melduggen ødelægger Planterne; denne Svamp modstaar Majsen derimod ganske godt.

Man har forskellige Slags Majs; der er lave, tidlige og for Frugtens Vedkommende godt egnede til Anvendelse paa den ovenfor omtalte Maade.

En ikke uvæsentlig Omstændighed kan for Landboere tale for Dyrkningen, den nemlig, at man efter at have plukket Kolberne kan anvende Planten som Grøntfoder af vistnok ikke ringe Værdi.

×

Alle Vegne fra.

Stærens Gæstfrihed er en Egenskab, der kommer Landbruget og desl. til Nytte. „Landw. Corresp.“ illustrerede i Fjor dette ved følgende: „For nogle Dage siden begyndte en Landmand i M. at pløje sin Mark ved Solopgang. Da han havde pløjet den første Fure, kom seks Stære, som med megen Iver underkastede den overvæltede Jord en omhyggelig Undersøgelse. Indholdet maa have tiltalt dem, de rodede snart rask væk deri. Pludselig holdt en inde med Fodringen, stillede sig i Positur, begyndte at kvidre og knebre og gjorde aabenbart en vigtig Meddelelse, hvorpaa der snart udspandt sig en livlig Debat mellem de seks Kammerater; endelig fløj en af dem bort. Efter tre Minutters Forløb kom flere Hundrede Stære flyvende, slog sig ned paa Ageren og begyndte — hakkende til højre og venstre — at æde væk af Larverne langs Furene, idet de fulgte tæt efter Pløjemanden. Naar denne gjorde Holdt for at vende, fløj hele Skaren et Par Skridt til Side og ventede under livlig Sludren, til Ploven paa ny vendte Jord, for stadig at følge tæt efter. De seks Stære havde utvivlsomt først raadslaaet om, hvorvidt de skulde indbyde nogen, og derpaa, da de var bleven enige om at gøre dette, da der var Foder i Overflødighed, afsendt et Bud med Invitationen. Men Landmanden var naturligvis meget fornøjet over, at Stærene saa grundigt rensede hans Mark for de mange skadelige Larver.

×

Jærnvejstilstande i Honduras. „Gaaer der et Tog til Middag?“ spurgte en rejsende Newyorker den omkringløbende, cigaretrygende Stationsforstander. „Hvem ved det“ lød Svaret. „Maaske og maaske ikke.“

Der samledes imidlertid virkelig til den nævnte Tid en Del Mennesker, der ønskede at tiltræde Rejsen, og der blev da spændt en elendig aaben Vogn for Banens eneste Lokomotiv. I det Øjeblik, Toget skulde gaa, kom en medrejsende Spanier i Tanke om, at han havde glemt at skrive nogle Breve, han sprang af til stor Ærgrelse for Nordamerikaneren, som frygtede for, at man vilde vente paa Manden. Men han tog fejl. Toget satte sig i Bevægelse, men holdt snart efter ved den første Station. Her blev det indhentet af Spanieren paa et Muldyr, og nu gik det videre. Efter en Stunds Forløb holdt Toget stille paa en Mark. „Hvad er der i Vejen?“ „Intet; Ilden er gaaet ud under Maskinen.“ Derpaa forsvandt Lokomotivfører og Fyrbøder i Krattet og huggede der saa meget Træ, som behøvedes til at sætte Blus paa, hvorefter det atter gik fremad. Efter en halv Times Tids Forløb blev Betjentene sultne. Hvad sker da? Der blev gjort Holdt og man kogte Mad i Nærheden af Banen. Men det bedste kom til sidst. Banen ejer kun en Reserveskinne, der bliver ført ned paa Tenderen. Naar der nu, hvad der undertiden er Tilfældet, af de indfødte bliver stjaalen en Skinne, saa gør Toget holdt foran Aabningen i Skinnerne, Betjenten staar af, gør Reserveskinnen fast, Toget kører over, og man tager igen sin kostbare Skinne op paa Toget.

Denne Mønsterbane driver det til en Gennemsnits-Hurtighed af 5—6 Kilometer i Timen. Der siges, at Toget akkurat kan hamle op med en dygtig Fodgænger.

×

Skæmt.

En rar lille Dreng. Den sidste Plads i Sporvognen var lige optaget, da en meget vigtig og nervøs gammel Herre kom ind. Han saa sig om og opdagede en lille Dreng, der havde en magelig Plads i et Hjørne. Den gamle Herre gik op til ham og sagde: „Min gode, lille Dreng, du er yngre end mig og dine Ben kan bedre bære din Vægt end mine kan. Vil du ikke være en god, høflig Dreng og staa op og give mig din Plads?“

„Næ,“ svarede den lille Fyr og gloede forundret paa den gamle Herre.

„Du burde være lidt høfligere, min Dreng, og have mere Respekt for Alderen. Naar nu din Fader kom ind og bad dig om din Plads, saa er jeg vis paa, at du vilde give ham den.“

„Ja, det kan De være muggen om, jeg vilde,“ svarede Drengen højst forekommende, „for jeg kunde rigtignok ikke lide, at køre sammen i en Sporvogn med et Spøgelse.“

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Een Bog kan rumme meget, men da jeg sluger flere
saadanne, rummer altsaa jeg meget, meget mere.
1 2 3
Hvis mig du bruger flittig og ikke la'r mig staa
4 5 6 7
i denne stadig, da vil du Nytte af mig faa.
1 2 4
I hvad og hvor jeg kommer alle mine Dage,
der bliver altid kun den tomme Luft tilbage.
1—2 3—4
Disse to de skrives og trykkes næsten ens:
den ene bare ind-, den anden udtilbens.

I. I.

Rebus.

n n n
80
n 80 V 80 n
80
n n n

I. I.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 31: Lygtemand.

Brevkasse.

Orion og L. M. i K. Digtene vidner mere om Læsning end om selvstændig Tænkning og Følelse og egner sig, trods deres flydende Form, ikke til at trykkes i „Husvennen“.

A. J. E. Digtet benyttes ikke.

N. P. C. L. Deres Spørgsmaal lader sig ikke besvare, før vi har gjort os bekendt med de paagældende Manuskripter. For øvrigt er „Husvennen“ meget rigeligt forsynet med Stof.

Sifys: Sagen kan kun forklares ved, at Deres Brev ikke er kommet os i Hænde. Svar skal nu snarest følge under „Juridisk Raadgiver.“

Fortsættelsen af „Mølleheksen fra Solskov“ følger i næste Nr. og derefter i hvert Nr.

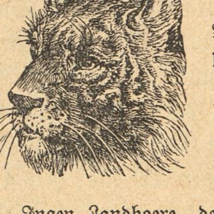

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttet). Sonet, af Nicolaj Bøgh. En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede, (Fortsættes.) Jøderne i Shushan, af Rudyard Kipling, ved Alfr. Ipsen. Fodbold, af Carrel, med Billede. Kondoren, af Fr. R., med Billede. En ny Jærnbane, med Billede. Den hvide Spurv. Havebrug. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5.. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 33. | Søndag den 15. Maj. | 1892.

I Urede.

Med raadvild Tanke og famlende Hænder
det uredte Garn han drejer og vender.

— Bliver han ældre, da vil han erfare,
at Livet har værre Traade at klare.

„Mester“ fortæller.

Skitse af O. Danholm Nielsen.

Det var en smuk Foraarsdag, jeg med Jærnbanen naaede Liniens sidste Station, en Havnestation, hvor der ikke fandtes nogen By, men kun en Koloni af Funktionærboliger og Fiskerhuse. Jeg skulde videre, et Par Mile ind i Landet, men skulde vente en lille Tid paa den Vognlejlighed, der havde tilbudt sig. For at faa Tiden til at gaa og indtage en lille Forfriskning, søgte jeg ind i Stationsbygningen. Jeg havde ikke nødig at spekulere længe paa, om jeg vilde gaa i 2den eller 3die Klasses Restauration, da der kun var en fælles og ganske jævn Beværtning.

Medens jeg sad og læste i Egnens lokale Blad, dertil drikkende Egnens lokale Øl, kom Lokomotivføreren ind, og straks lød henne fra Buffetten Jomfruens venlige Hilsen:

„Goddag, Mester, har De faaet Hesten ind?“

„Alt vel, lille Frøken, Hesten er i Hus, og nu skal det være en velvoksen Kop Kaffe, lavet af Jakob Høkers nederdrægtige Bønner og skænket af Deres yndige, lille Haand.“

Buffetjomfruen trak Øjenbrynene op under det nedfaldende Pandehaar, sendte Mesteren et muntert advarende Blik, der som en blank Lysstraale med en næppe synlig Sidebevægelse søgte mod den Del af Lokalet, hvor jeg befandt mig.

„Never mind!“ svarede Lokomotivføreren til al denne Mimik, „giv mig en dejlig, varm Kop Kaffe.“

Han var en middelhøj, tæt Skikkelse og kunde vel være godt et halvhundrede Aar, men Fuldskægget om det vejrbidte Ansigt var dog noget graasprængt i Udkanterne. Øjnene var lyse og livlige, og Ansigtsudtrykket i det hele lunt gemytligt. Hans Gang var lidt afmaalt og forsigtig, ikke vuggende som Sømandens, der paavirkes af Skibets Slingring, men som den kun ses hos gamle Lokomotivfolk. De har tilbragt og tilbringer saa mange Timer paa Maskinen, snever er Pladsen,

og det tunge Forspand gaar ikke saa let over Skinnerne som en Personvogn; ved hver Skinneforbindelse giver det et Stød i Maskinen, saa det er, som om det gik Fald i Fald, og der skal Øvelse til, før man taaler Opholdet paa et saa livligt Grundlag. Lokomotivfolkene vænner sig naturligvis til det, og, dem selv ubevidst, afpasser de alle deres Bevægelser efter den trange Plads og den rystende Bevægelse.

Jeg sad i Grunden og kedede mig, og det faldt mig ind, at saadan en gemytlig Mester maaske ogsaa kunde sætte Pris paa lidt Selskab. Derfor gjorde jeg Plads ved mit Bord, bad Jomfruen tage Glasset bort og give mig en Kop Kaffe.

Kaffen kom snart, og den lille verdens- — og ventesals- — erfarne Jomfru serverede begge Kopper Kaffe paa mit Bord.

At vi to, Lokomotivføreren og jeg, snart kom ind i en livlig Samtale, siger sig selv. Han skulde tilbringe den hele Eftermiddag til langt ud paa Aften ved Stationen, og jeg havde en god Times Tid at faa Has paa.

Vi begyndte med Anekdoter fra ældre Tid. Jeg fortalte ham om en Fejøbo, der for første Gang skulde rejse med Jærnbanen — blot fra Nakskov til Maribo — og som, da han havde løst Billet, satte sig til Rette i Ventesalen, efter at have bedt de nærmestsiddende meddele ham, „naar de ha'de tjørt den Kjænge Beijh." Han mente nemlig, at det hele, som det stod, dannede et Tog, der rullede til Maribo.

Mesteren fortalte om en af de gamle forsorne Engelskmænd, der i den allerførste Tid havde kørt paa denne Rute som Lokomotivfører, og han forudskikkede den Bemærkning, at en mærkelig Situation kunde fremkalde et ikke mindre mærkeligt Udbrud. Mister Landsend kom en Nat jagende med Iltoget forbi den lille Landstation N:, hvor der ikke skulde holdes; — ja, forbi kom han ikke, for der stod et Sporskifte fejlstillet, ind paa et ikke fuldført Vigespor kom han, rullede nogle Alen videre ud over Sporet, ind gennem en Bræddevæg i et lille Hus, hvor en Stationskarl havde Soverum. Mester Landsend stod paa Maskinen og bandede „Dam, god dam!", men Stationskarlen, der var halvkvalt af Røg, rejste sig op i Sengen og spurgte med et søvndrukkent Blik: „Hvad Fanden vil De her?"

Efterhaanden gled Samtalen dog ind paa det nærliggende Emne: en Lokomotivførers daglige Tjeneste. Jeg var af den Mening, at det maatte være et i alle Maader anstrengende og lidet tiltalende Arbejde at staa der paa Maskinen og fare over Skinnerne, galt nok om Dagen, men langt værre i den mørke Nat.

Mesteren tændte en lille Shagpibe, dampede Ilden op og svarede:

„Jo, naturligvis, til Tider kan den være barsk nok; et godt Helbred skal der til, og op til den sene Alder kan man ikke blive i den Stilling. Det er slet ikke saa rart, naar man en kold Vinterdag staar med Forsiden mod den varme Maskine, medens Sneen lægger sig i Kager ned om Ryggen paa en .... det er noget lignende, som at staa med Maven mod Ækvator og Ryggen op ad Spitsbergen .... men vi har da ikke strenge Vinterdage saa lang Tid af Aaret, og man kan til andre Tider have dejlige Ture."

„Kan De virkelig have nogen som helst Fornøjelse af selve Køreturen?" spurgte jeg med uforstilt Tvivl.

„Fornøjelse? Ja, Gud fri os da ellers! Jo, naar man da er skabt som andre Mennesker, kan man have megen Fornøjelse. Nu nærmer vi os jo Aarets smukkeste Tid, og De kan tro, jeg glæder mig til den. Naar man hen sidst i Maj kommer farende ude fra Markerne og lige med et ruller ind i Skoven, ind i alt det grønne, saa fryder man sig langt mere end de rejsende, der sidder inde i Kupeerne. De prægtige Bøgetræer strækker de lysgrønne Grene som sænkede Faner henover os, inde i Skoven ser det ud, som om alle Træerne danser rundt i lystig Dans, de stive, alvorlige Graner maa med i Lystigheden, de gamle, krogede Ege ligesaa, de danser deres Gammelmands Vals, og saa Børnene — alle de hvide, blaa, røde og gule Smaablomster i Bunden, de jager rundt i Ring, saa man ikke kan følge dem med Øjet. Og hvor meget Spektakel, Maskinen gør, saa kan man høre Fuglene synge oppe i Træerne og nede i Buskene."

Lokomotivføreren gjorde et lille Ophold for at tænde Piben paa ny. Saa fortsatte han:

„I Grunden kommer man farende som en fæl Bussemand, med Kulrøg, Støv og Spektakel, men alligevel fryder man sig over Omgivelserne. Naa, man har i det hele taget mange behagelige Øjeblikke paa Rejsen, baade over Markerne og gennem Skovene, naar man da ikke er aldeles ligegyldig for Naturen."

„Men maa De nu ikke saa ofte tænke paa de Farer, der kan true undervejs?"

„Jo, naturligvis skal man altid have Øjnene med sig, og man kan jo ikke saadan stille sig til at grublisere over det blaa Vand og de grønne Træer; men selv om der er meget, man skal passe paa, saa er Faren da sjælden saa stor."

„Har De nu ikke været i Tilfælde, hvor De maatte frygte, der skulde ske en stor Ulykke."

„Aa jo; jeg har kørt i mange Aar, og saa slipper man ikke for noget af den Slags. Man kan i Grunden godt blive urolig, blot man ser en Ko eller en Hest foran sig paa Skinnerne. Med fuld Fart, og naar det da ikke gaar meget uheldigt til, sætter et Lokomotiv over saadan en Skabning, uden at det mærkes synderligt i Toget. Men faar man Tid til det, gør man jo alt for at redde Dyret, bræmser, fløjter, lukker Damp ud nedover Skinnerne, og saa forslaaer det for det meste ingenting alligevel. For naar et Dyr først kommer til at løbe mellem Skinnerne foran Toget, saa løber det sig paa et Øjeblik helt vildt; det ved godt, at det gælder Livet, men af lutter Angest gaar det fra Sans og Samling, Øjnene stirrer rædselslagne til de blanke Skinner, og hvad Dyret mindst af alt tør vove, er et Spring til Siden, udover en af de blanke Streger. Allerværst er det med en Hest, for den trækker Pinen saa længe ud. I Dødsangsten samler den alle sine Kræfter, dens Spring bliver længre og længre, et Par Gange tror man saa sikkert, at nu maa det komme, men endnu et Spring — og endnu et — og saa, ja, saa gaar man over den med mindsket Fart, og det kan være farligt, det kan kaste et Tog af Sporet den ene Gang, og det kan gaa godt de ti Gange .... for Toget, mener jeg, men aldrig for det stakkels Dyr. Ja, saadan noget tager saa megen Tid at fortælle, saa De maaske undrer Dem over, at Lokomotivet ikke kan faa stoppet, men De maa huske paa, at det kun drejer sig om Sekunder. Dyret gaar gerne og græsser langs Skraaningen, saa vi ikke kan se det paa længre Afstand, og det er netop Frygten for Togets Rullen, der driver det ind paa Skinnerne i sidste Øjeblik?"

„Men der er vel ogsaa endnu større Farer for Toget end et Dyr foran Maskinen. Har De aldrig, under Kørslen, været i en Situation, hvor De maatte tænke Dem, at en stor Ulykke var uafvendelig, og hvor De har følt dem fristet til at springe ned, for dog at redde Livet?"

Lokomotivføreren saa skarpt, men kun et Øjeblik paa mig.

„Springe ned fra Maskinen?" svarede han, „ja, det mener De nu ikke noget med, for ellers havde De ikke sagt det. Og hvad nu angaar de større Jærnbaneulykker, der af og til indtræder ogsaa her til Lands, saa faar man nok desværre aldrig Tid til at tænke paa Aarsagen før efter Virkningen."

Han sad og dampede eftertænksomt af den lille, sorte Shagpibe, rekvirerede hos Buffetjomfruen to smaa Kopper Kaffe og tog atter Ordet:

„Det er i Grunden sjældent, at man kommer til at se en overhængende Fare lige i Øjnene, men naar jeg vil gaa nogle Aar tilbage i Tiden, til Midten af Firserne, saa kan jeg dog fortælle Dem om en Tur, jeg dengang havde, og som jeg ikke glemmer saa let.

Vi havde haft en streng Vinter, ikke med Sne, for den kom der kun lidt af; men med knagende Frost. Uger i Træk havde vi den skarpe Kulde, der stod mellem 8 og 10 Grader og engang imellem steg det til 12—14, og naar den er saa haard, kan den indvirke slemt paa Maskinen, hvor Staal og Jærn er forbunden adskillige Steder — ja, De ved jo nok, at Kulden ikke virker lige stærkt paa begge Dele? Overalt, hvor der holdes, maa man gøre sin Runde om Maskinen for at se, om alt er i Orden, og det hænder saa ofte, at en Skrue sidder løs eller er gaaet tabt. Det er dog kun Smaating, der ikke har videre at sige, men der skal dog lægges Mærke til det, for saadan rent overflødige Skruer har en Maskine ikke.

Den Vinter kørte jeg Tog 30 — det samme, vi kom hertil med før, men nu hedder det Tog 49 — og omtrent midtvejs paa Linien, ligesom vi havde forladt en af Landstationerne og faaet fuld Fart, begyndte Maskinen at arbejde saa usikkert. Nu er „102" ellers en dejlig Maskine, der næsten aldrig er noget Brøvl med; jeg kender den ud og ind, ved hvad Indfald, den kan faa, og hvad det skal kureres med, men den Bevægelse, „102" nu slog over i, var mig noget ganske nyt. Straks troede jeg, det var fordi, vi lige var paa en Stigning, og Svellerne maaske havde løsnet sig i den frosne Jord; men da det nu gik temmelig rask nedefter, med jævnt faldende Bane paa en længre Strækning, skulde det jo rigtig gaa fra Hjulene. Farten var ogsaa stærk nok, men det var, som om Maskinen vaklede under Kørslen. Vi gav Sand ud over Skinnerne, som vi tænkte kunde være belagte med Islag — lige meget hjalp det. Jeg steg ned paa Trinet ved Maskinens højre Side, lagde mig saa langt ud og fremefter, som jeg kunde, men der var intet at opdage. Til den anden Side heller ikke. Ned ad Faldet mod Broen over Aaen dernede i Lavningen tog Maskinen stærkere og stærkere Fart, og det kunde nu være rigtigt nok, men det var alt andet end rigtigt med denne Rysten, der blev værre og værre, og jeg turde ikke blive paa min Plads, men maatte ud, for at se, hvad der dog kunde være i Vejen. Jeg bad Assistenten passe paa, medens jeg gjorde en Runde ud paa Lokomotivet. Jeg entrede frem langs højre Side, og da jeg naaede hen mod de forreste Hjul — de smaa, ved De — saa jeg, at den tykke Staalring, der ligger om Hjulet, havde løsnet sig og netop nu var ved at glide ned paa Skinnen.

Hvorlænge jeg var om at komme tilbage, ved jeg ikke, men jeg brugte vist kun kort Tid. Faresignalet blev givet, og jeg hørte straks Bræmserne

pibe mod Hjulene — Vacumsbræmser havde vi ikke dengang — jeg saa mig tilbage, den blaa Røg stod op fra de Hjul, som Bræmseblokkene slæbte imod — der var bræmset fast nok, men Fart havde vi paa — nedad mod Broen gik det med den dinglende „102“ som Forspand . . . . galt maatte og skulde det gaa.

Forstaar De: under os skulde der komme en tyk Hjulring af Staal, den skulde tværsover Skinnerne indefter, det stod klart for mig, som jeg havde set den hænge derude paa Hjulet, men naar vi fik den under os, hvad saa?

Ser De, Ben og Kød, det kan man dog skære igennem, om der saa ogsaa bliver nogen Fare ved de klæbrige Skinner, men tommetykt Staal, det er noget andet.

Min Fyrbøder vidste ikke, hvad det gjaldt, og jeg havde ikke Tid til at forklare ham det, heller ikke Tanke for det, naar jeg skal være ærlig. Jeg havde gjort alt, hvad der kunde gøres, for at afværge Ulykken, med Kontradamp og det hele, men nedad gik det, Toget var i Skub og maatte løbe et Stykke frem, inden der kunde tænkes paa at stoppe det. Der maatte ske en Ulykke.

Nu vil De maaske spørge, hvad jeg tænkte paa i de Øjeblikke? Ja, først tænkte jeg paa, hvad jeg havde at gøre for at afværge Ulykken, og da der ikke var mere for mig at tage fat i, tror jeg, at mine Tanker var omtrent saadan, at hvis jeg nu kørte ned med Toget, fik Fyret under mig og Tenderen over mig, saa vilde Overdriftsinspektøren deroppe — oppe over os allesammen — maaske holde sin Haand over den gamle, sorte Mester, der blev paa sin Post og vendte Mølle med Iltogsmaskinen Nr. 102.

Det gav et vældigt Stød i Maskinen . . . . jeg lukkede Øjnene, og Fyrbøderens Raab lød for mig, som kom det langt borte fra. Atter et Stød, der fik det svære Lokomotiv til at dirre som en Legetøjsgenstand — og saa . . . . saa stod vi der.

Jeg gik ud paa Maskinen, og til venstre Side saa jeg den svære Staalring, krummet næsten til 8-Tal, hænge paa det lille Forhjul. Den havde tilbagelagt Vejen under Maskinen, uden at sende Toget herunter, og det regner jeg, saa længe jeg lever, til et Mirakel.

Jeg vilde ikke have, at de rejsende skulde vide, hvad der havde været i Vejen. Den omdrejede Hjulring tog jeg op paa Maskinen, og medens vi holdt for at vente paa et Hjælpelokomotiv — køre videre med „102“ kunde vi ikke — lod jeg Togføreren udsprede den Historie blandt Passagererne, at Maskinen ikke havde Vand. Der var ikke indtaget nok inden Afgangen. Hvad der vankede af Spydigheder fra de rejsendes Side, skal jeg ikke berette. Jeg bed ikke Mærke i et eneste Ord, om det var nok saa saarende, for jeg tænkte som saa: Vidste I hvad, der har staaet paa Spil, saa stemte I nok Tonen lidt ned.“

Lokomotivføreren rejste sig og gav mig Haanden til Afsked. Han skulde over til „102“, men han fik dog endnu Tid til at spørge mig, hvorlænge jeg antog, den Køretur over Staalringen havde varet. Det var mig ganske umuligt at besvare dette Spørgsmaal, men han gjorde da ogsaa mit Svar ganske overflødigt.

„Hele Historien gik for sig i mindre end halvanden Minut og paa højst 500 Alens Skinnelængde. Men jeg siger kun, Vorherre bevare mig for at leve de 500 Alen om igen.

Farvel min Herre — Farvel lille søde Frøken — i Aften skoldende varm Kaffe med Kringle til . . . . Farvel!“

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

IV.

(Fortsat).

Enhver af Skovgaardene havde vel en ret god Agermark og store Engstrækninger, hvorpaa der aarlig avledes en Del Hø, saa en Mand som Povl Jespersen kunde opdratte en Del Ungkvæg, men dette var i saa ringe Pris, at et to Aars Høved kostede kun 4—5 Rdlr. rede Sølv, og mange Smaafolk kunde dengang bede deres Børn at bide en stor Bid Kød og en lille Bid Brød. Smør og Ost kunde heller ikke sælges uden til meget lave Priser; det var kun ganske faa Aar siden, at en Halvotting Smør kostede ikke mere end en Skæppe Salt, 100 Daler i de gamle Seddelpenge. Skoven var derfor endnu som i ældre Tider hans væsentligste Indtægtskilde. Oldensvinene indbragte endnu temmelig meget, og Kulbrændingen var bleven mere lønnende end forhen, fordi Indførslen af Stenkul, der altid havde været ringe, under Spændingerne med England var ganske standset og endnu ikke kommen i Gang igen.

Foraaret efter at det forud fortalte var sket, kørte Jesper en Dag til Faaborg med et Læs Kul. Det var kun daarlige Veje, der var til at køre paa alle Vegne, og Jesper valgte derfor at køre igennem Skovene; her var det nok nærmest og ganske vist mere tiltrækkende for ham, baade fordi her var en yndig Natur med Bakker, Skovpartier, Enge og af og til prægtige Udsigter, snart til Sydøst over Svendborg mod Taasinge og Langeland, snart mod Sydvest over Faaborg, Lyø og Als, og tillige fordi her var en Tørvemose ved Vejen, hvor han maaske kunde faa Lejlighed til at tale med sin kære Marie, som han ikke havde set længe, for det var just paa den Tid, da Folk alle Vegne arbejdede i Moserne med at grave, vende eller stable Tørven. Og han havde et særdeles Held med sig den Dag, for, da han kom ud, hvor der var en Smule Udsigt frem ad Vejen, saa han en Pige med en Kurv paa Armen og en Lejle*) i Haanden gaa et Stykke foran sig, og tog han ikke meget fejl, var det Marie, der nu havde hjulpet Moderen med Morgenarbejdet og derefter gik ud til de andre Folk med Mad og Drikke, og for at hjælpe dem med Arbejdet den øvrige Tid af Dagen. Solen stod endnu, skønt det var sidst i Maj, ikke højt paa Himlen, saa det ikke var varmere, end at de Brune nok kunde taale at gaa en lille Luntetrav, og de maatte derfor finde sig i at blive mindede om at skynde sig, idet de fik et let Slag med Ølsvøben**). Pigen vendte sig halvt om for at se mod den, der kom kørende. Jo, det var hende. Han vinkede, at hun skulde tøve. Jo, hun tøvede, til han kom. Der stod hun som en nysudsprungen Rose i Morgenrøden, saa frisk, saa bly og saa yndig. Hvad skulde han nu sige til hende, og hvad skulde hun sige til ham? „God Morgen!“ „God Morgen!“, det havde de ikke nødig at tænke over.

„Ih, se, du er saa tidlig paa Færde til Longet*)“ sagde han.

„Tidlig!“ svarede hun og lo lidt ved det; „Klokken gaar vel til syv, de andre Folk var paa Longet Klokken fire.“

„I er morgenduelige!“

„Er I ikke det?“

„Jo—o.“

„Men I tænker vel som saa, at der er ingen uden for Skoven, der duer til noget.“

„Saadan er det. Du busser ikke, hvor du kaster. Men blandt andet Snak, vil du ikke age med, hvis du da ikke holder dig for god til at sidde her paa Brædtet ved Siden af en sort Kulsvier?“

„Aa, for den Sag, Kullene er vel lige saa rene som Tørvene, jeg skal have med at gøre om lidt.“

„Saa tager du jo ogsaa Klæder paa efter det. Men nu er du jo saa ren og pæn, saa det er en Lyst.“

Hun nærmede sig Vognen.

Han bredte et Hestedækken ud over Sædet og op over Kulsækkene bagved, hvor hun skulde sidde. Let som et Kid sprang hun op ved Siden af ham med Madvarerne, hun havde at bære.

„Saa da, hyp! Nu igen saa smaat Brune!“ Og det gik ogsaa smaat, for nu kunde Tiden ikke let blive for lang.

„Har du ikke savnet noget siden i Fjor, den Aften?“

„Jo, har du det? Det var da godt. Gik jeg ikke en hel Dag og ledte, men jeg turde jo ikke komme eders Gaard for nær; der var han vel?“

„Ja, i vor Have.“

„Og du har været saa heldig at hitte ham?“

Nej ikke det, desværre.“

„Hvordan da?“

„Det var vor Fa'er.“

„Ak! Hvad mon han dog sagde?“

„Ja han vidste sig jo ikke, hvad han skulde tænke om det. Og det kan nok være, at jeg blev lidt hæp ved det.“

„Hvad sagde du saa?“

„Ja, hvad jeg sagde. Han gik paa mig, og hvad skulde jeg saa sige andet, end hvad Sanden var.“

„Uh ha! Du er ikke saa ræd, du.“

„Hvad har jeg at være ræd for, engang skulde det jo frem alligevel.“

„Hvad sagde du vel?“

„Ja, jeg sagde rent ud, at jeg ikke havde fulgt dig igennem Skoven hverken for dit eller dat, men at jeg tyktes godt om dig, og at, om Gud vil, saa var det min Agt at bejle til dig, og om du vil, at føre dig for Altret som min Brud.“

Hvordan hun var til Mode, da Jesper sagde dette, kan jo enhver skønne, der forud har forstaaet hendes Sindelag imod ham. Hun tav og bøjede sit Hoved, som Blomsten, naar Solen stiger, medens den endnu gemmer paa en Dugdraabe.

„Maatte kanske ikke have sagt det?“ spurgte han med en noget blødere Stemme, end den fortællende Tone hidtil havde krævet, og nærmede sin Haand mod hendes. „Er du mig vred for det?“

„Jo, du maatte; heller ikke er jeg dig vred. Det borger mig jo kun, at du er en ærlig Svend.“ Og hun lagde sin Haand sagte i hans.

*) Lejle eller Lejel: Ølbimpel.

**) Øl: Rem.

*) Long eller Lung: Tørvemose.

For første Gang i sit Liv slog han sin Arm om en Piges Hals, og han spurgte:

„Er vi saa trolovede?"

„Ja," svarede hun stille.

„For Gud og hvert Menneske!" lagde han, halvt jublende, til.

Nu kan det nok være, at der var meget at snakke; men da det i Grunden ikke var noget, der var „stort ved" undtagen for dem selv, skal jeg blot gengive de sidste Ord, der den Dag blev talt imellem dem.

Trrrr, Brune! Hvornaar ses vi igen?"

„Kommer du aldrig til Mølle?"

„Maa ikke."

„Hvod'n saa?"

„Skal nok finde Raad. Men vi kommer ihvekkevel*) til at holde det for os selv en Tid."

„Som du vil!"

„Ja, saa gør vi det. Farvel, bitte Marie!"

„Farvel, Jesper!"

„Og Tak for i Dag."

„Selv Tak."

Hun tog sine Sager og gik.

„Marie!"

Hun vendte sig mod ham.

„Mente jeg ikke, der sad noget sort ved din Mund."

Hun greb sin Lommedug og viskede: „Er det nu afe**)?"

„Nej, ikke det jeg synes."

Hun viskede igen, men i det samme saa hun hans lune Smil og svarede rask:

„Du er jo slet ikke sort om Munden."

„Hvi kunde du ikke være det, fordi jeg ikke er det?"

Hun gik et Par Skridt.

„Marie!"

„Ja."

„Jeg vild' kuns bare minde dig, om du har tænkt vel over, hvad det er for en sort Karl, du giver dig i Lag med. Jeg har vist glemt at tage Bejlerklæderne paa."

„Det har jeg saamænd ikke tænkt over; men nu ser jeg det, og nu kan du være den, du er. Far nu vel!"

„Selv vel! — Marie!"

„Nej!"

„Der sidder en lille Irisk henne i Buskene; hun synger: bitt Marie! bitt Marie!"

„Saa kan du jo synge med!"

Endnu et Par Smil og Nik, saa var hun inde i Tykningen, gennem hvilken hun gjorde en lille Omvej til sine Fæller i Mosen. „Ak ja," sukkede Ungersvenden, „kanske jeg kan komme til at sidde ene paa Kvist i mange Aar og synge: bitt Marie!"

*) ihvekkevel: alligevel.

**) afe: borte.

I Bregnebjærg vilde ingenting trives som forhen; Køerne „fik det i Benene" og hverken Povl Jespersens Salve eller den gode „Omhaand", Dyrene nød, kunde hjælpe ganske. Et af Øgene kastede, noget, der ikke var sket før i Mands Minde. Baade Bier og Frugt mislykkedes, og Olden var der kun lidt af; selv Humlen tegnede kun til et maadeligt Aar.

Men ogsaa i andre Henseender gik det Povl Jespersen imod. Sidste Vinter var der rejst Klagemaal imod ham, fordi han havde „hjulpet" Naboens Søn, der havde skaaret sin Haand i en Hakkelsekiste. Han kom dog ikke til at give Bøde, da det bevistes, at han ingen Skade havde voldt med sine Lægemidler og heller ikke taget Vederlag i nogen Maade for dem; men der blev givet ham en alvorlig Irettesættelse og Advarsel mod i Fremtiden at „befatte sig med Kvaksalveri". Og endvidere, det var nylig blevet ham strengelig paalagt anden Gang at sende sin Datter, Margrete, i Sognets offentlige Skole. Alt dette krænkede den ærekære Mand i høj Grad, og han fattede det Forsæt, at hellere vilde han holde imod og give Bøderne, efter hans Mening uretteligen idømte, end han vilde lade af fra sin vante Færd. Bøder for „Kvaksalveri" kom han dog aldrig til at give, men desmere maatte der til for „Skoleforsømmelser", thi skønt Skolekommissionen, hvis Medlemmer foruden Præsten var Møller Hans Ludvigsen Holm og en vel agtet Gaardfæster i Sognet, Søren Sørensen, efter disse to sidstnævnte Mænds Stemmegivning, der var imod Præstens, havde vedtaget, at Povl kun skulde bøde 3 Skilling for hver Dag, Barnet havde forsømt Skolen, var det senere, efter at Sagen af Præsten var indanket for Amtsskoledirektionen, resolveret, at „Bøderne for slige vrangvillige Fædre og Formyndere bør stige Dag for Dag efter Anordningens Lydende." Det løb op til mange Daler, men dem vilde Povl heller ikke ud med. Saa lod han sig pante, men Fogden, der var en skikkelig Mand, lod sig nøje med at tage saadanne Ting, som Manden selv udviste, og som altsaa ingen særlig Værdi havde for ham. Varerne blev derefter solgte til den højstbydende en Søndag efter Kirketjenesten, og Povl fik, hvad der indkom mere, end der kunde dække Bøderne, saa det hele blev til stor Morskab for Byens Folk. Men Povl gik hjem og ærgrede sig, og med Hensyn til Skolesagen var det kun hans Trøst, at Margrete til næste Eksamen ifølge sin Alder og sine Kundskaber kunde fordres udskreven af Skolen med „to Dage om Maaneden for at repetere."

Kærestefolk.

En Søndag, da Povl, begge hans Sønner og Gyde var samlede i Stuen, sagde han: „Hør Børn, der er noget, der ligger mig svært paa Sinde, og da vi saa til Pas er samlede her til Hobe, vil jeg bringe det frem. Det er saadan, jeg har ingen Lykke med mig i Verden mere, i allen Fald ikke som vi har haft det; har saa tænkt, at jeg vilde slaa dig for, min Søn Jesper, at du, nu er du jo fem og tyve Aar, at du forandrer dig. Og nu kender du Gyde, som en ærbar og tro Pige. Har været lagt paa i mange Aar, mellem hendes Fader og mig, at I skulde have hinanden, saa vil jeg slaa jer det for og tilmed tilsige eder Gaard og Grund mod et rimeligt Udstyr og Medgift til dine Søskende og Aftægt til mig — her er jo Guds Velsignelse i Kister og Skabe til eder allesammen."

Alle tav. Der gik en Stund.

„Ikke det synes, som det Ord faldt i god Jord. Svar du mig, du først, Jesper."

„Har jo engang sagt min Mening."

„Og ham vil du holde fast."

„Vel saa!"

„Saa er vi klar, saa lig som du reder. — Hvad siger I saa, om jeg byder dig, Tyge, det?"

„Aa, ja saamænd, vi kan jo tænke paa det."

„Og du Gyde?"

„Som I vil, Fader!"

I deres Ansigter var ikke en Mine at se, hverken af Glæde eller Overraskelse. Det var, som der blev talt om en anden ganske almindelig hverdagsagtig Sag. Det kan dog nok være, at da Tyge og Gyde mødtes i Bryggerset, da hun gik ud at lukke for Hønsene, og de var visse paa, at der ikke var mere end fire Øjne, at deres Møde ikke var saa koldt endda.

(Fortsættes.)

Amsterdam.

Amsterdam ligger ikke paa Europas Alfarvej. Alverden kender Paris og London, Berlin og Wien, Brysſel og München, ja man kan snart spørge, hvem af det rejsende Publikum — og dets Tal er stort — har ikke været i det solrige Italien, set Rom og Neapel? Men Amsterdam! Nej, Taage har vi nok af herhjemme, og vi sejler hellere i Lagunerne mellem Venezias fordums Herlighed end paa Amstelen og Het Y mellem de Rigdomme, der er ophobede i en af det nuværende Europas rigeste Handelsbyer.

Heeren Gracht i det ny Amsterdam.

Thi dette er Amsterdam, men den er mere end det — den er ikke alene en By med stolte Vidnesbyrd om Hollænderens Foretagelsesaand i Fortid og Nutid, den er en By med en Samfundsordning, der skal søge sin Lige, med de mest udmærkede Anstalter til Folkets Oplysning og Forædling, til Omsorg for de hjælpeløse og de svage — den er i mange Henseender et Mønster for en stor Stad.

Amsterdam er en gammel By, og alle Arter af Middelalderens og den nyere Tids Arkitektur har her sine storartede Mindesmærker i mangfoldige offentlige og private Bygninger. Naar man ser de prægtige Vaaninger i Heeren Gracht og Kaisers Gracht, bliver man næppe forundret ved at høre, at i hvert Hus bor en Millionær.

I det 13de Aarhundrede nævnes Byen første Gang i Hollands Annaler. Det er den gamle Historie, som vi kender fra vor egen Hovedstad. Nogle Fiskere nedsatte sig her ved Floden Amstel, en Adelsmand anlagde en Borg til deres Beskyttelse samt byggede et Dige (dam) mod Havet, og i Løbet af et Par Hundrede Aar blev Amsteldam en af Nederlandenes vigtigste Byer. Dens store Bryggerier, senere Hvalfangsten i Nordishavet og den indiske Handel lagde Grunden til dens Rigdomme. Og skønt Hollændernes Herredømme paa Havet forlængst er forbi, og Amsterdam ikke mere er Verdenshandelens Dronning, har Hollænderen dog ved sin beundringsværdige Dygtighed og Energi forstaaet at hævde sig en højt fremragende Plads paa det store Verdensmarked. Det er derfor intet Under, naar det graadige Tyskland kaster begærlige Blikke til Holland, særlig til Amsterdam, hvis Besiddelse snart vilde gøre Tyskland til en Sømagt af første Rang.

Den store Stad er bygget paa det løseste Grundlag, man kan tænke sig. Øverst er et Lag Klæg, blødt som det af Havvandet gennemvædede Flyvesand, dernæst et Sandlag af omtrent 50 Fods Dybde og først da det faste Ler. Derfor hviler ethvert Hus, enhver Mur, ja endog ethvert i Jorden nedlagt Vandrør eller Gasrør paa mægtige Pæle, saaledes Kongens Palæ paa 13,650 Mastetræer.

Amsterdam danner en Halvmaane om en Bugt af Het Y, og den deles af den temmelig brede Amstel i to Dele, en østlig og en vestlig Del. Et stort Antal Kanaler, der her som overalt i Nederlandene tjener til at dræne den fugtige Jordbund, deler Byen i 90 Smaaøer. I nogle Gader af det gamle Jødekvarter bader Husene deres Fundamenter i Kanalerne.

* * *

Af de mange mærkelige og fortræffelige Indretninger i Amsterdam fremhæves Stiftelserne til Opdragelse af forældreløse Børn, de saakaldte Vajsenhuse. Der findes 25 saadanne Stiftelser i Staden, og det er ikke Staten, end ikke Kommunen, det er næsten udelukkende den private Velgørenhed, der har oprettet dem. Og det er ikke tarvelige Boliger, hvor der gives en tarvelig Undervisning, det er ofte Paladser, hvor Undervisningen staar paa Højden af, hvad Tiden kræver. Det ældste Hjem for forældreløse Børn, det der er taget til Mønster for alle de senere, ligger i Kalver-Straat. Det blev stiftet i Begyndelsen af det 16. Aar-

Kanalgade i det gamle Amsterdam.

hundrede af en rig og from Dame, Haasje Claas, der begyndte med at antage sig syv Børn og bestemte nogle Huse, hun ejede i Kalver-Straat, til Brug for en saadan Opdragelsesanstalt. Den voksede hurtig under en dygtig Ledelse, ved Hjælp af rige Gaver og store Legater, og nu ejer den 90 Huse i Amsterdam samt store Jordejendomme i Omegnen. Vajsenhuset i Kalver-Straat har Façade til to Gader, og de to Køn har hver sin fuldstændige afsondrede Afdeling. I dette Hus modtages kun Børn af Borgerklassen, hjemmehørende i Amsterdam og af reformerte Forældre. Undervisningen er gratis, men Barnet maa ved Indtrædelsen betale en Sum af 255 Gylden. Hver Uge faar Børnene nogle Lommepenge, afpassede efter deres Alder. Drengene forlader først Anstaltens Forsorg med det 21de Aar, for derpaa enten at indtræde i Armeen, fortsætte deres Studier ved en højere Læreanstalt eller tjene deres Brød i en anden Livsstilling, hvortil man har ladet dem oplære. Flere af Hollands højt fortjente Mænd er udgaaede fra dette og lignende Hjem.

Pigerne arbejder aldrig uden for Anstalten. De lærer alt, hvad en Kvinde bør lære for at blive en god Husmoder. Alt er i Anstaltens Husholdning og Styrelse saa net og vel holdt, som man kan tænke sig. Soveværelserne er smukke, luftige og opvarmede om Vinteren. Badeværelserne bliver benyttede tre Gange ugentlig. Man finder paa dette Sted ypperlige Skoler, Gymnastiklokaler og rig Lejlighed til passende Adspredelser for enhver Alder. Der gøres ikke den mindste Forskel mellem Børnene; alle faar ens Behandling. Her lærer de ikke at kende de ulige Vilkaar mellem Menneskene.

Saavel Piger som Drenge bærer en ensartet Dragt af rødt og sort. For deres egne Sparestillinger kan de købe Smaating som Halstørklæder eller enkelte Luksusgenstande, som et Ur. De har megen Frihed, og man ser dem om Søndagen spasere med Venner uden for Anstalten, af hvem de betragtes med stor Agtelse. Børneantallet har undertiden naaet op til 1000.

Et andet lige saa stort Vajsenhus af den reformerte Bekendelse ligger paa Hjørnet af Binnen-Amstel og Zwanenburger-Straat. Børnenes Dragt er her sort, hvorhos Pigerne bærer en hvid Hue. De udgaar herfra med det 20de Aar; men de vanføre og skrøbelige kan blive her hele deres Liv. For nogle Aar siden fandtes i dette Vajsenhus 130 Drenge og 438 Piger.

Men, som sagt, der findes endnu et stort Antal lignende Stiftelser i Amsterdam, indrettede paa samme Vis, grundlagte ved privat Godgørenhed. Held det Samfund, hvor der findes saadan Børnekærlighed! Salige er de barmhjertige, thi dem skal vederfares Barmhjertighed!

En Skønhed.

Hun har et Par Øjne som Stjerner saa blide,
de trylled enhver, som har skuet deri,
to dejlige Kinder, hvor Lilien den hvide
med Roser hensmelter i sød Harmoni.
Som Taagen forgyldt af Morgenens Straaler
sig Lokkerne kruser om Tindingens Sne,
som Svanen paa Skovsøens spejlblanke Skaaler
i svævende Gang er hun yndig at se.

Og hæver hun Røsten, maa Hjerterne danse,
ej Harpen fik Lyd i en Tone saa smuk;
saa fuldendte Former — nu her maa jeg standse,
jeg ellers udaander min Sjæl i et Suk, —
to Hænder saa fine, saa hvide og bløde,
en Midje saa smækker og rank som en Gren,
to Læber saa varme, saa røde og søde,
et Hjerte — saa haardt og saa koldt som en Sten.

C. A. Thyregod.

Bryllupsgildet.

Skitse af Friis Jensen.

Hans Jørgen og Svenning var Svogre og Naboer eller rettere Genboer, thi kun den smalle Byvej skilte deres Gaarde.

Da de for mange Aar siden giftede sig Gaardene til, var deres Kaar saa at sige ens; men forskelligt Sind og vidt forskellig Levevis havde i Aarenes Løb bragt de to Svogre i højst ulige Kaar. Hans Jørgen blev boende i den gamle Gaard, som den var, og samlede hvert Aar flere og flere Penge til Huse. Svenning derimod brød sine gamle Bygninger ned, opførte en herskabelig Bygning i Stedet, levede flot og tog hvert Aar mere og mere Gæld paa sig.

Der var Udsigt til stort Gilde i begge Gaardene. Men hvem skulde komme først? Dette var det store Spørgsmaal, som jævnlig rejstes ovre hos Svennings.

Sagen var, at Svenning havde i Sinde at gøre et stort og flot Bryllup med sin eneste Datter, og der var lovet de unge baade Musik og Dans. Men ovre i den gamle Gaard laa Hans Jørgen hostende og harkende og arbejdede besværligt med de halvt fortærede Lunger. Hverken han selv eller andre var i Tvivl om, hvad dette vilde føre til; men ingen kunde dog vide, hvor langt der var til Enden, og skulde det komme, naar der var bestilt Bryllup, saa maatte der slaaes en Streg baade over Musik og Dans — thi Egnens Skik og Brug maatte frem for alt ikke overtrædes.

Der var, for den samme Sags Skyld, ventet med Brylluppet hele Vinteren, thi det med Hans Jørgen var bedst at have til Side først; men den syge Mand gjorde dem Pinen lang, og da Foraaret kom, lod det til, at han kunde gøre det en Stund endnu. Saa tog Svenning en rask Beslutning, lod lyse for de unge og bestemte Brylluppet til Dagen efter Udlysningen. Mandag var jo ellers ikke nogen heldig Dag til et sligt Foretagende, og mange mente, at det ikke varslede godt. At den syge skulde ligge i sin Seng og pines med Støjen og Lystigheden ovre fra Nabogaarden, gjorde man sig ingen Skrupler over, og det stred ikke mod Sognets Vedtægter.

Der bestod, som man vel kan tænke sig, ikke noget godt Forhold mellem de to Svogre, og Smaadrillerier og Tvistigheder havde været hyppige mellem dem.

Bryllupsdagen oprandt med klart Foraarsvejr, og Svenning havde til Morgen selv været inde at se til Svogeren og med Glæde overtydet sig om, at der ikke var Udsigt til nogen Forandring med ham den Dag. Jo, det tegnede altsaa meget godt, og uagtet det var en Mandag, haabede Svenning dog paa et godt Udfald.

Det blev strengt nok for Hans Jørgen at høre paa al den Musik og Tummel, hver Gang en ny Vogn rullede ind i Bryllupsgaarden. Hans Hustru var død, og der var ingen Børn, saa at han maatte styre Gaarden med Tjenestefolk. Disse var med til Brylluppet, og Hans Jørgen maatte den Dag nøjes med Kirsten Huskone, en gammel skrøbelig Kvinde, der ikke kunde udrette stort, men hun var nu den eneste, der kunde faas.

Den syge Mand sad oprejst i Sengen, støttet af Puder, og talte baade Nyttere og Vogne, da Brudeskaren drog til Kirke. Der gled et glad Smil over hans sygelige og vrantne Ansigt; thi Bruden, Marie, havde nikket saa venligt til ham, da hun kørte, og det var det, der havde glædet ham.

„Det var alligevel godt nok, at jeg omsider bestemte mig til at testamentere Svennings Gaarden," mumlede han. „Ja, de har ikke fortjent det, det var Synd at sige; nej, virkelig om de har, og det stod haardt for mig at komme over; men hellere det, end at vildfremmede skulde skalte og valte med mine Ting, og nu bliver der da noget til Marie."

Saa lagde han sig tilbage i Sengen. Ansigtet var atter kommet i de gamle, strenge Folder. Han talte og regnede frem og tilbage, men kunde slet ikke faa Stykket til at passe.

„Kirsten!" kaldte han med hæs Stemme og bankede med Stokken i Gulvet.

Husmandskonen kom ind og spurgte, hvad han vilde.

„Kirsten," sagde han, „der manglede fire Vogne."

„Gjorde der det? Ja, saa er det nogle af de fremmede, der kom med Brudgommen, for jeg hørte, de snakkede om, de havde kørt saa langt, og Øgene var trætte."

„Og saa lod de dem blive?"

„Ja, for der var Vogne nok her fra Byen," sagde Svenning.

„Har du set noget til, hvor de gjorde af Hestene?"

„Nej, sandelig om jeg har, jeg var lige smuttet ind at se paa Brudegaverne — sikke de Postelin og Sølvtøj Marie faar at begynde med!"

„Men Øgene, Kirsten . . . . smæk Sovekammerdøren op!"

Kirsten adlød, og Hans Jørgen rejste sig næsten helt op i Sengen for bedre at kunne overse den Del af hans Ejendom, som laa syd for Gaarden.

To — fire — seks — otte — — jo, der er otte fremmede Øg . . . . ja, jeg tænkte det nok . . . . og de staar paa min gode Kløvermark, som Køerne skulde ha'!" udbrød han birrende af Harme. „Otte forsultne Bæster — hvad siger du til det, Kirsten!"

„Aa hvad, tag dig ikke det saa nær, Hans Jørgen, det gaar som det kan i saadan en Tid."

„Hvad siger du? Kunde Svenning ikke ha' spurgte mig først? Var det maaske hans Ære for nær?"

„Nej vist ikke, men hvad, det har han vel ikke tænkt ved."

„Jo, han har tænkt, at en sølle syg Mand som mig regner han ingenting for, og at Gaarden er hans, men det er den ikke bleven endnu — og bliver det aldrig — for Testamentet kan magelig laves om, og det skal laves om — i Morgen den Dag."

„Er det nu noget at tænke ved, læg dig nu ned, ellers kommer Hosten saa fælt over dig igen."

„Testamentet skal gøres om, siger jeg, og Øgene skal af Vejen, Kirsten, jeg vil ikke se dem, jeg taaler det ikke, og du maa se, om du kan faa dem flyttet — bare Tørvælen op, og saa et Bræl efter dem!"

„Nej, Hans Jørgen, enten saa det gaar op eller ned, saa vil jeg ikke slaas fordærvet af de fremmede Bæster."

„Saa over i Gaarden med dig og sig til dem fra mig af, at de straks paa Timen faar mig Marken ryddet!"

„Aa, er det værd, Hans Jørgen, i Dag der er Bryllup, og vi skal allesammen være glade."

„Jeg vil raade over mit, saa længe jeg kan røre mig," svarede Hans Jørgen og stampede i Gulvet med Stokken.

Saa maatte Kirsten af Sted, og da hun lidt efter kom tilbage, spurgte Hans Jørgen:

„Hvordan gik det saa?“

„Der var ikke andet end Kvindfolk i Gaarden,“ svarede Kirsten.

„Og hvad sagde de om Øgene?“

„Aa, de havde jo travlt som Mus i Barselseng, for Stegen var ikke mør endnu, og Bollerne skulde paa Suppen, saa det eneste Svar, jeg kunde faa, var, at de vilde blæse baade dig og Øgene et Stykke.“

„Giv mig mine Bukser!“ forlangte han.

„Hvad vil du med dem?“ spurgte Kirsten.

„Jeg vil ud at se, om jeg ikke kan beholde Kløverageren for mig selv og mine Køer.“

„Lad det heller være, Hans Jørgen, du sætter Livet til,“ sagde Kirsten.

„Lad mig faa Bukserne!“ hvæste han.

Han fik dem da og de andre Klædningsstykker med. Kirsten maatte hjælpe ham at faa Tøjet paa.

Hostende og stønnende stolprede han da af Sted med en Kæp i hver Haand ned til Heftene. Hans Lemmer skælvede af Ophidselse og Anstrengelse, mens han rykkede den ene Tøjrpæl op efter den anden. Nu havde han kun een tilbage; men den sad fastere end de andre. Han lagde Rebet over Skuldrene, rykkede til af alle Kræfter, Tøjrpælen kom op, Hesten løb sin Vej, og . . . . . Hans Jørgen styrtede til Jorden, idet en Blodstrøm væltede ud af Munden paa ham.

Kirsten Huskone havde paa Afstand fulgt hans Bevægelser, og da hun saa, han faldt, ilede hun derned. Da hun mærkede, hvordan det havde sig med Hans Jørgen, skyndte hun sig hjem til Bryllupsgaarden, og Kvinderne maatte, paa Kagekonen nær, forlade baade Suppen og Stegen for at hjælpe Kirsten med at bære Hans Jørgens Lig hjem.

— — — —

Kort efter kom Bryllupstoget fra Kirke, Rytterne forrest og derefter en hel Vogn fuld af Musikanter.

Kirsten Huskone kom imod dem uden for Gaarden og rakte begge Arme i Vejret, saa enhver kunde se, at der var noget paa Færde.

„Gaa til Side, Kirsten, du er intet godt Varsel for Brudefolkene!“ raabte Svenning.

Hun lod, som om hun slet ikke hørte denne Bemærkning, og truede nu ad Spillemændene, idet hun udbrød: „Hold inde med Musiken!“

„Men hvad er der da i Vejen?“ spurgte Svenning.

„Hans Jørgen er død!“ svarede Kirstine.

„Hans Jørgen er død!“ lød det nu fra Mund til Mund i den lange Vognrække, og overalt blev der lange Ansigter, fordi denne Begivenhed vilde gøre et Skaar i Bryllupsglæden.

„Altid skulde han drille, og altid kom han paa tværs af Folk! Nu kan vi sætte os stille hen i Stedet for at more os med en lystig Dans!“ mumlede Svenning, idet han nærmede sig Kirsten for at faa nøjere Besked.

„Det var din egen Skyld, Svenning, du kunde ladet være med de fremmede Øg,“ svarede Kirsten og fortalte nu, hvordan alt var gaaet til, og glemte heller ikke at berette, hvad Hans Jørgen havde sagt om Testamentet.

Naa, Gæsterne kom jo saa ind. Der var nu „Sorg“ i Huset, og Spillemændene blev derfor afskedigede; en anden Sag var det med Mad og Drikke, de Ting baade maatte og skulde nydes uden den ringeste Indskrænkning. Rigtignok var der noget galt med Bollerne og flere andre Ting, men det fik Hans Jørgen Skyld for. Ja, han fik i det hele taget Skyld for mange Ting den Dag.

„At den gamle Snegl ikke ogsaa kunde vente — i det mindste til i Morgen!“ udbrød de unge.

„Nej, ret betænkt, saa er det godt nok, at det gik, som det gjorde,“ tænkte Svenning ved sig selv, „for havde han levet til i Morgen, saa havde han vel gjort Testamentet om, som det nu er, kan Marie faa Gaarden i Brudegave.“

Børn fra Vajsenhuset i Kalverstraat.

Klar Besked.

Brugspatron Anders Wahlstedt og den nys afdøde Grosserer D. O. Francke var engang paa Rejse i eget Køretøj til Marked i Kristinehamn. Da de kom til Hofva Gæstgivergaard i Vestergøtland, forlangte de friske Heste. Paa Grund af Markedet var imidlertid alle Heste optagne, og der kunde ikke gives Besked om, naar der vilde være nogen at faa. Francke benyttede Lejligheden til at tage sig et Blund inde i den lukkede Vogn.

Men Wahlstedt, som havde faaet Øje paa en lille Mand, der iført Slængkappe, Kravestøvler og bredskygget Hat stod i Gaarden og syntes at holde en Tale til en Kreds af Landmænd, der omgav ham, gik hen til Manden og slog ham paa Skulderen, idet han sagde:

„Hør, du lille Mand, der ser saa snusfornuftig ud, sig mig engang, hvad Daglønnen er her paa Egnen.“

Manden svarede: „To Kroner.“

„Vær da saa god,“ vedblev den anden, „til mig, Brugspatron Anders Wahlstedt fra Uddevalla, og til min Ven, Grosserer og Ridder af Nordstjerneordenen D. O. Francke, som ligger derhenne i Vognen og faar sig en Lur, at bestille 50 Bønder, som kan trække os til den nærmeste Gæstgivergaard.“

Da rejste den lille Mand sig paa Tæerne, sendte Wahlstedt et hvast Blik og sagde bidende:

„Mit Navn er Wærn, forhenværende Statsminister, nu Landshøvding i Mariestad, og jeg tillader mig at oplyse saavel Hr. Brugspatron Anders Wahlstedt fra Uddevalla som Hr. Grosseren og Ridderen af Nordstjerneordenen D. O. Francke fra Gøteborg, at der ikke i mit Len taales noget som helst Trællearbejde.“

Hr. Brugspatronen luskede derpaa stille af Sted til sin Ven, den i Vognen slumrende Ridder af Nordstjerneordenen.

En Rosenknop.

En mig bekendt Familie mistede i Fjor en blomstrende, fireaarig Dreng, der ved sin uskyldige Livlighed og sit kærlige Sind havde været sine Forældres og Søskendes Hjertensfryd.

Da det hensovede Barn var bleven iført Ligklæderne og lagt til den sidste Hvile paa de hvide

Puder, gav man ham en kun halvt udsprungen Rosenknop i den kolde, stivnede Haand.

„Du er selv en Rosenknop, brudt af Døden, for du ret kunde nyde Livet,“ sagde Faderen. Men Dagen efter, da Kisten skulde lukkes, saa han med Undren, at Rosenknoppen havde udfoldet sig i den kolde Haand og prangede i hele sin Skønhed. Hvor havde ikke de bedrøvede Forældrehjerter godt af denne Prædiken, der i Tavshed og dog veltalende forkyndte dem den Sandhed, at heller ikke den spirende Menneskeblomst, der nu laa stiv og vissen i Kisten, var brudt for at være tilintetgjort for evig, at Døden ikke vilde kunne hindre den i at udvikle sig videre og udfolde sig, og at den, naar dens Tid kom, vilde staa i moden, fuldt udviklet, uforgængelig Skønhed i Paradisets Have.

A. Th. J.

Havebrug.

Frugtbuske maa ikke plantes for dybt. Det er en ret almindelig Antagelse, at Frugtbuske ikke alene ingen Skade har af at blive plantede dybt, men at dette endog er det heldigste eller endog nødvendigt. Denne Mening er imidlertid forkert, og Udførelsen i Praksis straffer sig i høj Grad, særlig naar Talen er om svær Jord og ikke ganske unge Buske. Hos unge Buske dannes forholdsvis let og hurtigt Rødder paa det Parti af Stammerne, der er kommet i Jorden, men det sker dog kun ved at unddrage Planten Stoffer, der ellers kunde have været anvendt til yderligere Forøgelse af Buskenes overjordiske Parti. Den Tid, der gaar, indtil disse unge Rødder er dannede og tjenlige til at arbejde, gaar desuden tabt. Det er dog langt værre, naar Talen er om ældre Planter. Hos disse udvikles langt vanskeligere Rødder paa de haarde Stammepartier, ofte udvikles slet ikke Rødder, hvilket er en meget uheldig Omstændighed, da de andre Rødder imidlertid dybt nede i Leret er gaaede i Forraadnelse. I meget svær og især i fugtig Jord gaar Buskene da til Grunde paa Grund af for dyb Plantning — efter at de har staaet og sygnet i Aarevis. Altsaa: Frugtbuske bør ikke plantes dybere, end de før har staaet.

×

En Rose, der efter Frøudsæd blomstrer samme Aar. Heinemann i Erfurt anbefaler Frø af en Polgantharose „Hybrid“ der, saaet i rette Tid, skal udvikle blomsterdygtige Planter i Løbet af Sommeren. Blomsterne er dels enkelte, dels halv- eller helfyldte. Det hedder, at Frøet spirer lettere end Frø af andre Rosearter, og dette maa ganske vist ogsaa være Tilfældet endogsaa i meget høj Grad, hvis det lovede Resultat skal naas.

×

Opbevaring af sildige Pærer. Modnende Pærer af sildige Sorter skal man saa vidt mulig ikke berøre eller flytte om og heller ikke bringe til Lyset. Forsøg, der er gjort i udenlandske Frugtdyrknings-Læreanstalter, har godtgjort, at Vinterpærer faar brune Pletter, naar man henimod Modningstiden berører dem med Haanden, saaledes som det jo sker ved Eftersynet og Flytningen af Frugterne. Det samme bliver Tilfældet, naar man bringer Frugterne fra Mørke til Lys.

×

Alle Vegne fra.

At høre og se Græsset vokse. En Meddeler i „Natur“ skriver: Jeg tror ikke, at følgende Eksperiment er meget bekendt. Plukker man et blomstrende Rugstraa af et Kvarter under Akset og stikker det — med den afbrudte Ende — i Munden, efter at man forinden har strøget de ud af Avnerne stikkende Støvknapper, saa vil man efter ca. 5 Minutters Forløb se et lille Vidunder. Med en svag, knitrende Lyd spærre Avnerne sig ud, og med en for Øjet synlig Bevægelse trænger andre Støvknapper frem, saa at Akset snart er tæt behængt dermed. Hvad er mon Aarsagen til denne overordentlig hurtige Udvikling? Mulig er det den ved Aanden bibragte Varme og Kulsyre.

×

Et Kæmpetræ som Hotel. Det mærkeligste Hotel paa Jorden findes utvivlsomt ved Vejen fra Santa-Crux til San-José. Californien ejer, som bekendt, de største Træer, deriblandt den kæmpemæssige Sequoja gigantea, og dette forstod en driftig Yankee at udnytte, idet han forandrede en Gruppe af saadanne Træer til et Hotel, der hverken koster ham Bygningsudgifter eller Lejeafgift. Den hule Stamme af en Kolos af over 60 Fod i Omfang er indrettet til Gæstestue, og den den omgivende, med tætte Slyngplanter overhængte Have tjener til Conversations- og Spisestue. Et Antal andre ligeledes hule, men mindre omfangsrige Stammer, der staar i Nærheden, er indrettede til Soveværelser, hvori der er Senge, Spejle, Vadskeapparater, Klædeskabe og flere Stole. I et noget afsides staaende Træ har Tjenerpersonalet til dette originale Træ sit Opholdssted.

×

En Kæmpekaktus. Til sidste Pariserudstilling var fra Kaktuseksportøren G. Scheibe i Mexiko blandt andet sendt et Eksemplar af en Art af de bekendte tornede, riflede, næsten kugleformede Kaktus, der havde en Højde af over 10 Fod og et Tværmaal af 9 Fod. Denne vældige Plantes Vægt var ikke mindre end 2000 Pund, og dens Alder ansloges til 800 Aar. Prisen var 4000 Francs. Da den hører til de dyreste Kaktusslags — tyske Specialister forlanger for den typiske Art i Eksemplarer af 15 Tommers Højde og 3—4 Tommers Tværmaal 50 Mark — kan Prisen ikke siges at være høj, især naar man betænker den lange og vanskelige Transport, og at der til Opgravningen og Indpakningen fordredes 20 omhyggelige Arbejdere.

×

Skæmt.

Ondskabsfuldt. Der fortælles en ejendommelig Historie fra en lille By i Texas, hvor alle Lægerne en Sommer rejste bort for at deltage i en Lægekongres. Ved deres Tilbagekomst fandt de alle deres Patienter i bedste Velgaaende, Apothekerne lukkede, og Sygeplejerne havde oprettet Danselokaler; Kirkegaarden var tagen ind til Byggegrunde, og Ligvognen solgt til en Cirkus, hvor den i en omdannet Skikkelse gjorde Tjeneste som Triumfvogn.

Vær maadeholden hvad Føden angaar; vore første Forældre spiste, saa de maatte gaa fra Hus og Hjem.

Det er ligefrem. „Hvad er det indre af Afrika navnlig egnet til?“ spurgte en Lærer.

„Til Opdagelsesrejser!“ lød Svaret.

Fine Fornemmelser. Doktor S.: „Det glæder mig at kunne fortælle Dem, Frue, at jeg nu er i Stand til at vaccinere Deres lille med udmærket Vaccine fra Deres Nabos, Snedker Hansens, lille Søn.“

Fru G.: „O, kære Doktor! Det kan jeg ikke tillade. Vi vil saa nødig paa nogen som helst Maade blive indblandede med Hansens.“

Forskellige Midler. „Hvorledes kan jeg forhindre min Søn fra at slide Knæene ud af hans Benklæder?“ Dette Problem har dannet et staaende Spørgsmaal paa Dagsordenen, lige siden Eva raadførte sig med Adam derom angaaende den unge Kain. Vi kender kun tre sikre Maader paa hvilke det kan undgaas: Du kan slaa Drengen ihjel, eller du kan lade hans Benklæder sy uden Knæ. Den bedste Maade er dog vistnok, at du lader en anden jævnaldrende Dreng slide Knæene ud, naar din Søn røber Tendenser dertil.

Et frydeligt Syn. En gammel Negerkone, der for nylig var kommen til New-York, fik Øje paa et flot lille Køretøj, der blev kørt af en elegant klædt ung Dame, medens hendes Tjener, en Negerdreng, med høj Hat, skinnende hvide Flipper og sort Dragt, sad med korslagte Arme paa Sædet bagved hende.

„Nej, saa lad mig da synke i Jorden, paa Stedet hvor jeg staar,“ udbrød den gamle sorte og slog sig paa Laarene ved dette Syn, „om jeg nogen Sinde har set saa galt før. Se blot til den unge, kulørte Gentleman, hvor stolt han sidder der og har et dejligt hvidt Fruentimmer til at køre for sig. Ja, jeg vidste nok, at det engang vilde komme saa vidt, men jeg havde rigtignok aldrig ventet, at jeg skulde opleve den Lykke selv at se det.“

Højst formaalstjenligt. „Solen kan være god nok,“ mente en gammel Molbo, „men Maanen er dog to Gange bedre, for Maanen giver os Lys om Natten naar vi trænger til det, hvorimod Solen lyser om Dagen, naar vi ikke trænger dertil.“

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
I vor Tidsregning denne Plads har faaet,
og mange, mange Gange den „er gaaet.“
1 2 3 4 5 6
Et Drengenavn kom her nu til at staa,
mon en og anden Læser hedder saa?
3 4 6
Med disse trende man benævner tit
en Dreng, der har et Væsen rask og frit.
3 1 5 6
I Orlogsskibe bruges dette Ord
om visse Sømænd, som er der om Bord.

I. I.

Bogstavgaade.

Omsæt Bogstaverne i Ordene: Næse — Tag — Ven — Hus — Kryb — død — saa, saa at de danner Navnene paa fire danske Købstæder.

N. P. C. L.

Geografisk Gaade.

Forbogstaverne læste nedad og Endebogstaverne læste opad, danner Navnene paa to meget bekendte Stjernebilleder.

En Hovedstad i Europa.
En By i Spanien.
En Ø i Østersøen.
En Halvø paa Amerika.
En Oldtidsby paa Sicilien.
En Bjærgkæde i Europa.
En stor Øgruppe.
En Flod i Forindien.
Et Verdenshav.
En lille By i Frankrig.
En stor By i Frankrig.

K.

Nødder.

1. Hvad er det for et ungt Dyr, der med et Bogstav for og bag bliver „Slidestykker“?
2. Et gammelt Husdyr, men med et Bogstav for og bag, en Last.
3. En Drik, men med et Bogstav foran et skadeligt Dyr, og med et Bogstav for og bag et Metal.

I. I.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 32:
Bogreol — Bog — Reol — Bor — B og R.

Rebus i Nr. 32: Violiner.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen“ i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: I Urede, Vers med Billede. „Mester“ fortæller, af O. Danholm Nielsen. En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede, (Fortsættes.) Amsterdam, med 3 Billeder. En Skønhed, Digt af C. A. Thyregod. Bryllupsgildet, af Friis Jensen. Klar Besked. En Rosenknop, af A. Th. J. Havebrug. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 34. Søndag den 22. Maj. 1892.

Dronning Louise. Kong Christian IX.

1842 — 26de Maj — 1892.

I Hjemmet fødes Livets bedste Love;
igennem ædle Hjem et Folk bestaar.

Hil Danmarks Kongepar, hvis Hjem ved Hove
har lyst for Folket i halvhundred Aar.

Nicolaj Bøgh.

Kong Christian IX. og Dronning Louise til Danmark.

Den 26de Maj fejrer Danmarks Konge og Dronning deres Guldbryllup. Det er vel først og fremmest en Familiefest, der holdes inden Hjemmets Vægge, men ligesom Højtidsdagen vil samle Gæster trindt om fra Europas Fyrstehuse, saaledes vil den ogsaa herhjemme blive omfattet med Deltagelse nær og fjern, Tankerne vil gaa tilbage gennem det svundne Spand af Tid, hvori Kongeparrets Skæbne har været nøje knyttet til Fædrelandets, og gode Ønsker vil knytte sig til Festen og de kommende Dage.

Kong Christian og Dronning Louise tilhører begge den oldenborgske Kongeslægt, men det er næppe blevet sunget ved deres Vugge, at de engang skulde bestige Danmarks Trone. Først da man saa, at med Kong Frederik den Syvende vilde Oldenborger-Stammen uddø, fæstede man Blikket paa den Glyksborgske Hertugsøn, Prins Christian, der da stod i sine Mandbomsaar, og valgte ham til Tronfølger.

Kong Christian nedstammer fra Christian den Tredje, den Konge, der i Danmark gennemførte Reformationen. De første Led af Slægten besad Len i Sønderjylland og Holsten og havde derefter antaget Titlen af Hertug til Slesvig-Holsten-Sønderborg; men snart blev Forholdene for trange for den stærkt blomstrende Slægt, og flere af Sønnerne udvandrede til Tyskland, hvor de kom i Besiddelse af mindre Godser, gik i tysk, polsk eller russisk Krigstjeneste, blev knyttede til de fremmede Hoffer o. s. v.; men Hertug-Titlen hjemmefra beholdt de, og en enkelt Linie tilføjede endog Navnet „Beck“ efter et tysk Gods, der for en Tid var kommet i dets Besiddelse.

Til denne Linie hørte vor Konges Bedstefader Frederik Carl Ludvig, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Beck. Han var født 1757 og var først traadt i prøjsisk Krigstjeneste, hvor han i en ung Alder vandt Navn af en særdeles dygtig Officer. Senere gik han til Rusland, hvor han blev Generalløjtnant, men da han ikke vilde finde sig i Kejserens Vilkaarligheder, opgav han alle de vundne Fordele og vendte tilbage til Tyskland, hvor han nu tilbragte en Del Aar paa sine Godser. Men 1810 brød han atter op, drog denne Gang til Danmark, hvor han blev General og døde 1816. Hans Søn Frederik Vilhelm Leopold, der arvede Hertugtitelen, gik ligeledes i dansk Tjeneste og blev General. Han var gift med Prinsesse Louise Caroline, Datter af Landgreve Carl af Hessen-Cassel, Søster til Frederik den Sjettes Dronning og Datterdatter af Kong Frederik den Femte. Da den hertugelige Slægt af Glyksborg uddøde, overdrog Kong Frederik den Sjette Glyksborg Slot til sin Svoger, som derpaa — 1824 — lod Hertugtitlen af Beck bortfalde og antog Titel af Hertug af Glyksborg.

Som Søn af Hertug Frederik Vilhelm og Louise Caroline fødtes Prins Christian den 8. April 1818. Samme Aar, som Faderen døde, nemlig 1831, optoges Sønnen paa Landkadetakademiet i København. Efter sin Afgang herfra, foretog han en Studierejse til Tyskland og opholdt sig i længere Tid i Bonn. I Foraaret 1841 blev han trolovet med sit Næstsøskendebarn, Prinsesse Louise, en Datter af Landgreve Vilhelm af Hessen-Cassel og Prinsesse Louise Charlotte af Danmark, Frederik den Femtes Sønnedatter. Hun var født i København d. 7de Septbr. 1817, hvor Faderen opholdt sig som dansk Officer. Det unge Pars Bryllup stod den 26de Maj 1842 paa Amalienborg, hvorefter de bosatte sig i det saakaldte gule Palæ. Krigen, der udbrød i 1848, greb stærkt ind i Prins Christians Liv. Men medens flere af hans nærmeste Slægtninge stillede sig paa Fjendens Side, forblev han sin Konge og sit Land tro, og han befandt sig her i nøje Overensstemmelse med sin Hustru og hendes Familie. Som Chef for Kongens Livgarde til Hest deltog Prins Christian i Krigen 1848.

Da Krigen var sluttet, kom Tronfølgespørgsmaalet paa Dagsordenen, og dette lod sig ingenlunde løse uden Vanskeligheder. Ifølge Kongeloven havde Landgreve Vilhelm af Hessen-Cassels Søn, Frederik Vilhelm, Arveret til Kongeriget Danmark, medens den russiske Kejser gjorde Fordring paa Holsten. Imidlertid afstod Frederik Vilhelm Arveretten til sin ældste Søster Prinsesse Louise, som atter overdrog den til sin Ægtefælle Prins Christian af Holsten-Glyksborg, til hvem Ruslands Kejser nu ligeledes afstod sin formentlige Ret til Holsten. Den ny Tronfølger blev godkendt, saavel af de vigtigste fremmede Magter som af Danmarks Rigsdag, og den 30te Juli 1853 udkom Tronfølgeloven, ved hvilken Prins Cristian af Danmark fik Arveret til Danmarks Trone. Ti Aar efter, ved Frederik den Syvendes Død, blev han Konge. Ligesom han i den danske Kongerække er den niende af Navnet Christian, saaledes er han ogsaa den niende i Slægtrækken, Fader efter Søn fra Slægtens kongelige Stamfader, Kong Christian den Tredje.

Ved Kong Christians Tronbestigelse var Forfatningskampen mellem Kongeriget og Hertugdømmet i fuld Gang, og en Krig med to af Europas Stormagter lod sig trods Kongens forsigtige Holdning ikke afvende. Kong Christians Regeringstid tegnede saaledes fra først af ikke lyst, men til Trods for den ulykkelige Krig, der foruden Hertugdømmerne skilte os af med det gamle danske Kronland Sønderjylland, og til Trods for den bitre indre politiske Strid, der snart efter blussede op og vedvarer endnu, er Landet dog i det forløbne Tidsrum gaaet stærkt frem baade i aandelig og materiel Henseende. Ny Skoler for Ungdommen har rejst sig i By og paa Land, ny Indtægtskilder har aabnet sig, og vore Produkter har stedse vundet et større Marked i Udlandet.

Paa det samme Slot, hvor Kong Christian og Dronning Louise holdt deres Bryllup, fejrer de efter halvtredsindstyve Aars lykkeligt Samliv deres Guldbryllup, omgivne af en talrig Slægt, Børn og Børnebørn. Alle kender den Lykke, der har fulgt deres Børn, og hvortil disse overalt har vist sig fuldt værdige, og alle har hørt Tale om de lykkelige Frændemøder paa det stille Fredensborg, hvor Hellenernes Konge og Ruslands Kejserinde og Englands Kronprinsesse med Ægtefæller og Børn Sommer efter Sommer sætter hverandre Stævne. I Aar vil Guldbrylluppet forhøje Festmødets Præg.

Christian den Niendes Kongegerning tilhører Historien, og selv den bedste vil næppe i Dag være i Stand til at fælde en uhildet end sige begrundet Dom. Men om dette vil alle være enige: Kongens ridderlige Karakter, Dronningens gavmilde Hjerte og begges mønsterværdige Familieliv, der har fundet sit berettigede Udtryk i Kongeparrets Valgsprog: „Med Gud for Ære og Ret“ og „Virtute et Fidelitate“ o: Ved Dyd og Trofasthed.

C—l.

Om „at drive Dyrebeskyttelsen for vidt“.

(Efter „Dyrevennen“).

Der er Folk — i saa vel som uden for Aviserne — der holder af eller ikke kan nægte sig selv den Fornøjelse ved passende Lejlighed at satirisere over Dyrebeskyttelse; de smiler overlegent, naar en mindre staalsat Medborger lader sig afficere af en Hests eller Hunds eller maaske endog blot en halvdød Hummers Lidelser. For dem er en gammel og stivbenet Hest kun en komisk Ting. Og det, at Mennesker slutter sig sammen i Foreninger med det Formaal at mildne Dyrenes ofte saa haarde Livsvilkaar, det synes de Folk er et Faktum, der fortrinligt egner sig til humoristisk Behandling. Andre, som er mindre anlagte for det vittige, taler om, at det „ogsaa kan drives for vidt med denne Dyrebeskyttelse“. Jeg ved ikke, om det kan drives for vidt. Ja, var Talen kun om den Forkælelse — man kunde fristes til at sige Forgudelse — man undertiden kan blive Vidne til i en eller anden Kreds, hvor f. Eks. Hensynet til en Skødehund dominerer alt andet, saa kunde Satiren være berettiget, og saa kunde der være noget i at tale om Overdrivelse. Jeg kender saaledes en Dame, der i fem Aar ikke har rørt sit Klavér, alene fordi hendes Silkepuddel ikke kan lide Musik, og som jeg jævnlig træffer opfyldt af Bekymring for, hvad hun dog skal finde paa at byde „Bella“ til Middag — „for, tænk, det søde Dyr er saa skrækkelig kræsen“! Samme Dame vilde — det har jeg set Eksempel paa — blive i høj Grad indigneret, om hendes Tjenestepige faldt paa at vrage det Fedtebrød med islandsk Lammekød, som udgør den væsentlige Bestanddel af hendes Maaltider. Og dog er min Dame hverken dummere ellev mere haardhjertet end de fleste.

Men den Slags pjankede Libhaveri, der i Almindelighed kun omfatter et enkelt udvalgt Individ af Arten, er i Grunden blot Karikaturen af den sande Kærlighed til Dyrene. Denne er ikke saa snæver, den omfatter tværtimod alle store og smaa Skabninger og vil helst se dem udvikle sig frit efter deres egen Natur, og den bestræber sig efter Evne for at hindre eller dog lindre de Pinsler, Sygdom og Kultur lægger paa dem. Den virkelige Kærlighed til Dyrene er saaledes — i Modsætning til ensidig Passion, der egentlig bunder i Selvkærlighed — Udslag af det kultiverede Menneskes almindelige Medlidenheds- og Retfærdighedsfølelse.

Jeg ved ikke, om denne Følelse kan „drives for vidt“ overfor Dyrene, saaledes som nogle af Skabningens Herrer mener; men jeg ved sikkert, at det foreløbig ingen Fare har dermed. Der er meget langt frem, inden Frygten for at tilføje Dyrene unødig Smerte og Lysten til at gøre vel imod dem er bleven Almenfølelse Verden over — om det ellers nogen Sinde sker.

Forgangen Dag saa jeg paa Strandvejen en med Mursten belæsset Arbejdsvogn, forspændt med et Par gamle, radmagre, hvide Heste — eller rettere: de havde engang været hvide, nu var de snavsetgraa med store gule Skjolder paa Ryggen og ned ad de haarde Sider, hvor hvert Ribben traadte tydeligt frem. Hovederne ludede og nikkede uendelig melankolsk ved hvert Fodskifte. Oppe paa Agebrædtet tronede en halvgammel Fyr med sin stumpede Tobakspibe klemt ind i Mundvigen. Hans Frakke og Kasket og Dækkenet, han havde svøbt

om Benene, var pjaltede og kappedes i Alder med hans Vogn og Hestenes forslidte med Tovværk sammenflikkede Seletøj. Kun et var nyt af det hele — nemlig Mandens Pisk, og derfor faldt den desto stærkere i Øjnene. Det var en rigtig solid ny Kørepisk med flettet Snært og Smæld. Han holdt ogsaa trofast paa den og brugte den flittigt — tildels maaske for selv at holde Varmen. Thi, skønt Snærten hvert Øjeblik smældede ned over Dyrenes Ryggе og Sider, ja helt hen om Ørene paa dem — den naaede saa rart langt — fremmede det dog ikke Farten synderligt. Et klunket og ganske forgæves Forsøg paa at slaa over i Trav med det tunge Læs og et mat Spjæt med Halerne, hver Gang Slagene ramte, var hele Resultatet.

Jeg fulgte et Stykke ved Siden, for jeg kunde magelig holde Skridt med Hestene. Det gaar vel andre som mig: jeg pines ved at være Vidne til Dyrplageri, og dog kan jeg ikke lade være at se derpaa. Jeg gik og talte Slagene og blev mere og mere ophidset; hver Gang der faldt et, var det, som om det ramte mig selv. Vejen var glatfrossen, og de otte Hestefødder gled og gled og stræbte ved hvert nyt Skridt krampagtigt at holde fast. Kusken vidste ikke andet end at bruge sin Pisk. Han blev hidsigere, løftede sig i Sædet og slog til af alle Kræfter, og samtidig rykkede han, for yderligere at anspore Staklerne, jævnt og i Tømmen, saa at Bidslerne huggede dem i Munden.

Hestene er her til Lands ubetinget de mest beklagelsesværdige Skabninger. Hvor saadan et Dyr maa lide! Der aser det af Sted med en tung Byrde efter sig — alt for tung for de opslidte Kræfter — et haardt Læderbælte gnaver og spænder over Bringen — for Øjnene tykke Læderklapper, der tvinger det til at skele fremefter, skønt Øjnene er indrettede til kun at se til Siden med; i Munden den usalige Jærnstang, som hvert Øjeblik af en kraftig Næve hales og hugges mod Tunge og Mundvig — og saa over sig den ubarmhjertige Pisk; ofte samtidigt plaget af Sygdom, Sult eller Tørst — saaledes er dets Lod Dag ud, Dag ind, lænket til Vognstangen — uden at kunne klage sig eller anraabe om Hjælp eller Skaansel. Der er kun dette ene for det: at slide sig fremad og bestandig fremad, plaget og hidset for og bag til uophørlig fornyede Anstrengelser.

Hvis der i et saadant Vrag af en Hest rører sig noget, der ligner, hvad vi Mennesker kalder et Haab eller et Ønske, da maa det være dette ene, at den dog snart maa styrte for ikke at rejse sig mere, for aldrig mere at skulle skælve for Milens Hug og Svøbens grumme Snært.

Naar man tænker paa — og hvilket Menneske med nogen Følelse maa ikke mangen Gang tænke paa det — at saaledes eller endnu værre pines Tusinder af Skabninger hver Døgnets Sekund, da er det, som om Livet formørkes, og Glæden over det kun er Letsind, og da kan selv det trøsterigeste i Tilværelsen: Menneskets Evne til Forstaaelse og Medfølelse, forekomme en blot som en Lidelse mere.

Jeg gik ved Siden af Vognen; Hestene var stakaandede og anstrengte til det yderste, men stadig faldt Pisken over dem, søgende Dele af Kroppen, hvor Huden endnu ikke var forhærdet af Slag, over Halsen og ind under Bugen. Det var ikke til at udholde at se derpaa, og med den Lidenskab, Smerten vækker, raabte jeg op til Kusken: „Saa hold dog op! Hvad skal det Pineri til — De ser jo, at Dyrene anstrenger sig, alt hvad de kan." Han drejede sløvt sit Ansigt halvvejs imod mig og saa skraat ned paa min Person. Jeg gentog roligere min Opfordring og fik endelig det Svar, som man plejer at modtage i saadanne Tilfælde:

„Hvad F . . . . ska'r det Dem?" Det er jo inte Deres Heste," og lidt efter tilføjede han oplysende: „For Resten sla'r jeg dem begribeligvis, fordi jeg vil ha', de skal rende."

Pludselig gik Køretøjet i Staa, Hestene gled og famlede med de trætte Fødder paa den glatte Vej for at komme i Gang igen, men det var ikke længer muligt at komme ud af Stedet. Og nu gik det løs paa ny med Prygleri og Riven i Tømmen, Raab og Forbandelser, indtil Kusken omsider opgav Ævret foreløbig oz meget opbragt og anstrengt steg ned fra sin Buk og gik ind i en lille Beværtning ved Vejen for at dulme sin retfærdige Vrede med en Snaps eller to. Da han var borte, gik jeg hen foran Dyrene og betragtede deres sænkede Hoveder. I smaa, hastige Stød for den dampende Aande ud af Næseborene; jeg saa nu, at den nærmer kun havde et Øje; fra det tillukkede Hul, hvor det andet havde siddet, piblede der noget hvidgult Slim frem. Den kastede Hovedet tilbage, da jeg kom ud for det seende Øje — den troede, jeg vilde slaa den.

Hvilken haabløs Træthed, Sløvhed og Lidelse i disse Hoveders Holdning og Udtryk, i de buede Næseben og hængende Læber! Hvorledes kan de Mennesker være indrettede, tænkte jeg, som ikke blot kan undgaa at saares af et saadant Syn og føle den dybeste Medynk, men som endog kan føje ny Smerte til, kræve ny Overanspændelse af de udpinte Nerver og Muskler og øge Lidelsens Byrde ved Mishandling af disse stakkels Legemer?

Der havde samlet sig en fem—seks Tilskuere paa Gangstien langs Vejen; de havde været Vidne til Kuskens haardhændede Forsøg paa at faa Hestene i Gang, og nu stod de og saa halvt nysgerrigt, halv ligegyldigt paa dem; men da Dyrene foran den forladte Vogn blev staaende ganske stille paa deres stive Bagben og krumme Forben, og der i det hele taget ikke skete noget mærkværdigt, saa drev man snart af igen, fortsættende den afbrudte Spaseretur. — En Slagtersvend sagde en hippologisk Vittighed.

De sidste, der gik, var en peltsklædt ung Herre med anstandsfuld Holdning og Dame under Armen; idet de satte sig i Bevægelse, kastede han endnu et Blik paa Hestene og sagde, henvendt til Damen:

„Ja, saadan nogle gamle Kameler kan være skrækkelig stædige, naar de sætter sig noget i Hovedet — han faar dem skam ikke ud af Stedet; men havde **jeg** haft Tømmen, saa skulde de alligevel nok have faaet Benene paa Gang, — de skulde ikke faaet lang Tid at betænke sig i!"

Den unge Dame lo meget indtagende; saa gik de videre Arm i Arm, passiarende muntert om andre Ting. Ogsaa jeg gik min Vej; men hele Tiden maatte jeg tænke paa de Folk, der mener, „at det dog virkelig ogsaa kan drives for vidt med denne Dyrebeskyttelse."

Kun Hestene blev tilbage; de stod endnu der og gjorde ynkelig Figur, mens de taalmodig ventede deres strenge Herre.

Da jeg drejede ned ad en Sidevej, hørte jeg atter Pisken smælde bag mig — den solide ny Kørepisk.

Tyge Fr. Broge.

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

V.

(Fortsat).

Da Jesper næste Gang kørte til Byen med Kul, var han ikke saa heldig at faa Marie at se eller i Tale. Tørvegravningen var endt, og der var ingen Folk i Mosen den Dag. Han skyndte sig da at faa endt sine Ærinder, der ikke var mange, for at komme hjem efter; og han vilde da lægge sin Vej om ad Møllen — Hestene kunde jo bede **der** lige saa godt som i Købstaden.

Marie var paa Engen for at rive Hø tilligemed de andre Folk. Det var ikke langt fra Vejen, Jesper holdt stille, Marie kom hen til ham; Folkene fnisede og sagde Spotord; men det vidste hun jo, at hun udsatte sig for. Jesper fortalte hende i Korthed det forefaldne, og de syntes begge to, at det var bedst, de talte med hendes Fader. Hun satte sig op ved Siden af ham, og de rullede ned til Møllen.

Hans Holm kom ud i Gaarden for at tage imod „Mølleposerne", som han naturligvis ventede, hver Gang han hørte Vognhjul paa Stenbroen.

„Jeg tror saa Deneme' at det er mig, der skal holde for i Dag; det er anden Gang, her kommer Vogn uden Pose. Og ikke heller er her jo noget at hente."

„Det skal I da ikke sige saa fos*)", svarede Jesper med fuldkommen Ligevægt i Sindet, „hvad om jeg nu kørte af Gaarde med Læsset, jeg har paa, saa fik jeg da noget."

„Hille bitte Mænd! Ja, det var ingen ringe Fragt at fare med; men jeg frygter for, hun sprang af, inden du fik vendt, for hun er s'mænd, som naar vi tager en Aal ved Halen."

„Det skal I dog ikke sværge paa, Fa'er," svarede Pigen — men mere fik hun ikke sagt, for Stemmen svigtede hende.

„Skulde dog aldrig tro, der er Ugler i Mosen," sagde Mølleren og tog til at tage Hammelrebene af. „Det er vel bedst, vi faar de Brune ind, at de kan faa en Tot Græs, de ser saa slunkne ud," smaasnakkede han i sin sædvanlige spøgende Tone.

„Ja, Tak! Men jeg ser jo næsten ikke ud til at komme indenfor i Folke-Huse. Jeg har været i Faaborg med Kul, og Mand maa jo være sit Arbejde lig."

„Siger der heller nogen, at du skal indenfor? Det har s'mænd ingen sagt; sørger han for Bæsterne. Du har jo ingen Pose, saa kan jeg ikke heller give Mølleøl med Dram til."

En Stund efter sad de ved et pænt dækket Bord med overmaade rigeligt, saltet Faare- og Oksekød, Rullepølse m. m., som blev nydt til Smørre-

*) fos: rask.

brødet ved efter Tidens Skik at skære et Stykke, som man „bed af med Fingrene" — det var et staaende Spøgeord. Sagen blev nu drøftet med større Alvor i Møllerkonens Overværelse. Hun stod midt paa Gulvet og lod den ene Arm hvile paa den anden udfor Bæltestedet, hvor der frembød sig et lille Støttepunkt, da hun var temmelig fyldig, medens Mølleren i den Henseende var forskellig fra saa mange andre af sine Fæller paa hin Tid, da „Forpagtere og Møllere" havde, saa at sige, Eneret paa at være „føre", og endda kun undtagelsesvis drev det til at blive „uføre". Kun sjældent „slængte Møllerkonen et Ord i med"; men Hans Holm kunde nok snakke for dem begge. Han var godt stemt for det, de unge var blevne „ens om", for Bregnebjærgsfolkene var jo i Grunden, trods deres Særheder, hvoraf Jesper dog, som almindelig kendt, havde mindst, i et og alt hæderlige Folk, og at der var ikke ringe Velstand i den gamle Skovgaard var ligeledes vel kendt. Og selv da Jesper maatte ud med, at han næppe kunde vente at faa Gaarden, hvis han vilde raade sig selv med at vælge sin Brud, sagde Mølleren: „Det er Dene han komme andre Kager paa Suppen, det er saa; men tykkes den gamle Munk, at vor Datter er for ringe til at komme ind hos ham, saa skal han da ikke sige, at Hans Holm synes saa gajnt*) om hans Søn, og der bliver vel en bitte Gaard til jer et Sted ilejn, om det er sig saa. Du har jo lidt, og hun har lidt — Bække smaa gør en stor Aa."

„Faar jeg endda min Arvepart."

„Dene han komme faar du saa, kender jeg Povl Munk ret."

„Ja, det er minne da ærlig af Karlen," faldt Møllerkonen ind.

„Ærlig, du har mændsens Ret, det er en ærlig Karl — gaar her og snakker vort Barn for uden vort Vidende og mod vor Vilje. Hille min Sand, nu gaar Kværnen tom." Og han skyndte sig over i Møllehuset.

Jesper gik bagefter. Da han mødte Marie i Fremmerset, vilde han i forbigaaende trykke hende i Haanden. Men hun skyndte sig og løb ind, idet hun hviskede til ham:

„Fy, du er sort!"

Medens Hans Holm gav Kværnen noget „at gnave paa", som han kaldte det, gik Jesper hen til Hestene, og tilfældigvis kom han til at kigge ind i Huggehuset. Hjemme havde de et pænt lille Huggehus med Snittebænke, Bor, Knive, Økser, Tængsler og sligt; men her var Høvlebænk med alt Tilbehør, det maatte han se, for han havde Lyst til Træarbejdet og var vant til at gøre alt, hvad der brugtes i Gaarden af Redskaber, om det saa var et Hjul, kunde han „magelig" smøge det. Men hvad er det? Loftet var lagt af løse Planker til „Nyttetræ", men derimellem laa et stort Stykke udskaaret Træværk, halvt skjult af Plankerne nedenunder. Han saa, men kunde ikke blive klog paa, hvad det var. Endelig løb han ud til Mølleren.

„Har gjort mig saa visnæset at kigge ind i Huggerset. Sig mig, hvad er det for et udskaaret Stykke, der ligger paa Loftet?"

„Ja, du er mændsens rette Karl: gaar her og kigger og ser efter Lejlighed som andre — jeg havde nær sagt noget —"

„Maa jeg gaa op og se det?"

„Nej, lader jeg saadan alle og enhver gaa paa mine Lofter?"

Frieriet i Møllen.

„Jeg syntes, jeg kunde se noget — Det er mig om at gøre. Sig mig, hvad det er? Hvor har I faaet det?"

„Men dog! Hvad er der med dig, Farlille, kanske du tror, jeg er kommen uærlig til det. Hæ, hæ, nej, du skal ikke komme mig den mindste bitte ikke. Men at du ikke skal tro ilde om mig, saa gaa du bare."

Han opdagede snart, at det maatte være den ene Fløj af den gamle Altertavle, der var borttagen af Kirken for flere Aar siden. Ingen tænkte paa, at der var noget af den tilbage, da det hed sig, at den var solgt ved Auktion tilligemed andet Skramleri, der var blevet tilovers, da Kirken sidst blev „grundig istandsat", og at den var brændt i Maren Oles Ovn. Det var et smukt udført Arbejde, og den Skade, dette Stykke, her var, havde lidt, var saa godt som ingen. Naar det kunde blive gjort godt rent og udbedret lidt, kunde det blive smukt. Billedet viste vor Frelser korsfæstet mellem begge Røverne, og Johannes og Jesu Moder sank grædende i Knæ ved Korsets Fod.

„Vist af den gamle Altertavle?" spurgte Jesper.

„Vist saa!" svarede Mølleren lidt mere alvorlig. „Var jeg ikke engang omme hos Maren Oles, og da ser jeg dette Stykke stikke Næsen ud af hendes Tørvehus. Hør Maren, siger jeg, dette her kan du give mig for den halve Skæppe tørre Gryn. Ord nok, siger hun. Jeg vidste jo, at jeg fik aldrig noget for mine Gryn. Ha, ha! Nu ligger det der. Ske kan det, at der kan komme den Dag, da jeg kan faa mine Gryn betalt."

„Ved I hvad, jeg har Lyst til den Ting."

„Ja, du har sagtens Lyst til al den Ting her er i Møllen, nu du tror at have faaet Foden indenfor. Skal snart faa at se, at han rydder mig hele Boden."

„Ja, men dette —"

„Klare Medgiften, kan det det, saa tag det og giv dit Afkald."

„Nær ved det jeg vil. Jeg tror jer da ellers lige saa godt som I Munken."

„Tag det da saa; men kommer du tiere og synger for Døre skal jeg —" Han svang en tom Melsæk hen over Kulsvierens Hoved, „gøre dig saa graa som en Mus."

Det var jo en ret Lykkens Dag for Jesper og Marie; de var ogsaa glade som to Lykkens Børn, der leger i Solskin. Hun kørte med ham ud til Engen og Arbejdet igen. Nu kunde Folkene fnise og spotte, saa meget de havde Lyst.

(Sluttes.)

Han kunde ikke finde den.

En tysk Naturforsker havde obduceret en hel Del menneskelige Legemer; men han erklærede, at han forgæves havde søgt efter Sjælen. Den kunde han ikke finde. Det var da besynderligt! „Hvis der var en Sjæl, saa maatte jeg ogsaa opdage den et eller andet Sted i Legemet", sagde han. Fandt han da noget Liv i det døde Legeme? Nej! saa kom han til den Slutning, at da kunde der heller ikke have eksisteret nogen Sjæl, førend Legemet døde. Men, — fandt han Tanker, Sanser og Følelser derinde? Nej! — Vel, — saa er det altsaa bare Snak altsammen om Tanker, Sanser og Følelser! En anden Naturforsker, en Bekendt, sendte den vantro Anotom, følgende træffende Svar: „En Kat lyttede fuld af Beundring og Begejstring til en Nattergals dejlige Sang. Begærlig efter at kunne opdage Hemmeligheden i disse fortryllende Toner og efter selv at kunne frembringe dem, fangede Katten den yndige Sanger, rev den i Stykker, — men til sin store Forundring fandt den ingen — Musik."

*) Gajnt: ringe.

Mis er Invalid.

Mis er Invalid.

Mary og Mo'ens var Venner,
lige fra første Stund
hun fandt ham nede i Laden
paa Havrekassens Bund.
Mary skænked ham Fløde
af Dukkernes Søndagskop,
og tren hun i Stue og Stegers,
saa fulgte Mo'ens Trop.
Paa Trapper og rundt i Kroge,
blandt Blomsterne i Vang
gik Legen nok saa lystig,
— han spandt, og Mary sang.
Men Hjemmet blev for lille,
da han blev voksen Fyr,
saa drog han ud alene
en Dag paa Eventyr.
Nu er han vendt tilbage,
en stakkels Invalid,
med from, andægtig Mine
han rækker Poten hid.
Men skælmsk Mary hvisker,
imens han faar sit Bind:
„Nu ved du, slemme Katte
kan let faa revet Skind."

v.—

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

agisteren greb den unge Piges Haand: „Skulde der tilstøde eder noget, Jomfru Eline, saa husk, uden Venner er I ikke. Forlad eder paa mig. Hvor det end gælder, saa skal jeg give eder en lige saa god Haandsrækning som i Dag."

„Tak, Hr. Magister," svarede Eline bevæget, „saa enlig og udsat er min Stilling, at jeg virkelig maa lide paa eders Beskyttelse, skønt I til i Dag har været mig ganske fremmed. Dog helt alene er jeg ej heller. Hjemme i Møllen har jeg mine to store Hunde, de er mig hengivne og har været mig til Hjælp før. Nu maa jeg nok holde mig hjemme hos dem, for Naadigherren tillader ikke, at de strejfer om i hans Mark og Skov, som de jo gør, naar jeg lader dem følge mig i Byen."

„Ja, Herremanden var jo stedse eders Fader gram," sagde Magister Steen. „Kan hænde, I heller ikke har godt i Vente fra den Kant. Solskov Mølle har altid stukket de Alstrup-Herrer i Øjnene .... Naa, men I kender vel Terkel Smed, der bor oppe i Skovbrynet?"

„Jo, Hr. Magister, hans Hytte ligger i Skellet af vore og Herregaardens Marker, og naar han ikke er til Hove paa Gaarden, har han gerne Arbejde i Møllen."

„Fortrøst eder til Terkel, saa vil han skikke mig Bud, kommer der noget paa," sagde Magisteren. „Han er tro som Guld, dertil en kløgtig Skælm og ikke som Bønderne ellers hildet i gamle Daarskaber."

Vejen gjorde en brat Drejning, og mellem de fremspringende Grene med det solgyldne Løv skimtede de tvende Skikkelser, en Mand og en Kvinde, der kom dem i Møde. Manden gik barfodet og var bondeklædt; han traadte rask til, havde livlige Fagter og var rank og smidig af Vækst. Kvinden, der var trivelig og noget ved Alder, havde Møje med at vinde frem, hun var fornemmere klædt end Egnens Bønderkvinder, og rige Smykker lyste i hendes Trøje og Hue.

Alle fire stod Ansigt til Ansigt.

Eline strakte Hænderne ud mod den ældre Kvinde. „Faster, Faster!" raabte hun, „Gud være lovet, er I endelig kommen! Aa, hvor jeg har længtes efter eder."

„Goddag og Gudsfred, mit Barn," genhilste den gamle Kvinde og trykkede Eline i sin Favn. „Saa skuer mine Øjne dig da igen, du, det sidste Skud af vor Slægt, og jeg ser dig frisk og sund, men du ser saa alvorlig ud, ja, du er jo ogsaa tidlig bleven hjemsøgt af tunge Sorger, stakkels Barn!" Og mens en Taare glinsede i den gamles Øje, holdt hun Eline fast i sine Arme og betragtede hende med et inderligt Blik.

„Og nu bliver I altid hos mig, Faster?"

„Altid, lille Eline. Jeg har intet andet Hjem herefter end dit. Nu vil vi to holde sammen nede i Møllen, saa skal du se, det nok gaar. Men hvad er der hændt dig i Dag? Du ryster jo fast som en stakkels Fugleunge. Jeg vilde overraske dig med mit Komme. Saa hørte jeg, at du var i Kirke, og jeg tog mig et lille Middagsblund efter Rejsen. Da kommer Terkel Smed, der staar, farende, hans Kone havde været i Kirke, og han fortalte, hvorlunde dine Avindsmænd forfulgte dig og truede dig med alskens ondt."

Den gamle Kvindes Blik flakkede spørgende fra hendes unge Frænke til den fornemt klædte Herre, der imidlertid havde rakt Terkel Smed Haanden.

„Det er Præstens Søn, Magister Steen," hviskede Eline, „og det er ham, som i Dag har frelst mig af de onde Menneskers Vold .... Tænk, Faster, de holder mig for en Heks og taler ilde om de Tjenester, Fader har vist dem .... aa, det er ikke til at fortælle."

„Du en Heks!" udbrød Fasteren, mens et Smil krusede hendes Læber, og en kraftig Vredesrødme skød op i hendes Kinder. „Lad dem tage sig i Agt, de Godtfolk, din gamle Faster er kanhænde klogere, end de tænker. De skal ikke ret tit komme til Møllen med den Tale ... Men I skal rettens have Tak, unge Herre," vedblev hun henvendt til Magisteren. „I vil vort Vel, ser jeg, ligesom den gode Terkel Smed. Det er alt store Ting at have fundet to Venner paa een Dag."

„Det maa I nok sige, Fru Martha," ytrede Terkel Smed, „især naar det er Folk som Magisteren. Han er Mand for at gendrive alle deres Beskyldninger, saa kan baade Naadigherren og Birkedommeren gerne komme."

„Vi forlader os nok den ene paa den anden," udbrød Steen smilende, „jeg fortalte nyssens Jomfru Eline noget lignende om Terkel."

Saa fulgte Magisteren og Terkel Smed de to Kvinder ned til Møllens Markskel.

III.

Næste Dag stod An' Elles og pindede Brænde uden for sin Hyttedør. Hun boede i en afsides Dalkrog, nær ved Mose og Skov. Solen skinnede ned paa de stubbegule Banker og paa de talrige Trægrupper, der voksede hist og her i Mark- og Moseskel. Nu og da rettede An' Elles Ryggen, skyggede med Haanden over Øjnene og spejdede henad Skovvejen. Hun ventede aabenbart fremmede. Af og til faldt der et Skud inde i Skoven, hver Gang lyttede Kvinden, og et Smil spillede i hendes gullige, rynkede Ansigt.

„Hm, hm, spaaede nok, at det blev Jagedag i Dag," mumlede hun, „pas nu paa, at Bøssen ikke klikker for dig, Mads Jonsen."

Ud fra Skoven kom en Rytter ridende i Fodsgang. Det var Herremanden. An' Elles lod, som hun slet ikke bemærkede ham, vendte Ryggen til og pindede sit Kvas med stærke Smæld. Mads Jonsen havde hængt sin Bøsse over Skulderen. Han saa sig omkring med en ligegyldig Mine og fløjtede. Det syntes at være rent tilfældigt, at han kom denne Vej.

„Det er et møjsommeligt Slid, hun har for, lille Mo'er," raabte Mads og standsede sin Hest ud for Hytten.

„Aa ja, Naadigherre, en bliver jo gammel, og Lemmerne stive, men hvad skal Fattigfolk sige dertil?"

„Jeg skal lade et Læs Klyne køre ned til hende, en af Dagene," sagde Herremanden, „hvem ved, maaske der senere hen, naar Kulden rigtig tager fat, ogsaa bliver Udvej for et Læs Økebrænde."

„Jeg ved nok, den naadige Herre har Tanke for os Smaafolk, det vi altid skal forgælde .... Kan tænke, der har været grum Jagt i Dag inde i Skoven, der faldt jo Skud i Skud."

„Ja, hun har let for at snakke, Morlil," udbrød Mads Jonsen i en ærgerlig Tone. „Gud bedre os for Jagt, to pilmagre Harekillinger, det er ikke til en ærlig Ret Mad, og jeg, som har budt gode Venner og Naboer hjem til mig en Aften i Ugen. Men Dyrene er som blæste væk, og kommer der endelig et paa Skud, klikker Bøssen, Fanden staa i det!"

„Kanske I taler mere sandt, end I ved af, Naadigherre," svarede Huskvinden, mens et ejendommeligt Blink skød ud fra de smaa hvasse Øjne. „Nok har I hørt Tale om det Djævelstøj, der i al Gebultighed har haft sin Gang her i Egnen, og som navnlig i den senere Tid er faret svært frem. Det skinbarlige Hekseri er det, og efter min ringe Formening har det nu ogsaa taget Magt i Skoven."

„Hun er en forfaren Kvinde, og jeg lytter gerne til hendes Raad," sagde Mads med et bifaldende Nik. „Men hvi skulde det Djævelsvæsen og Forgift just lægges paa min Vej?"

„Ja, det maa I, sandt for Dyden, nok spørge om, Naadigherre, I, som gør Ret og Skel mod alle. Men ser I, det har jo taget rent Overhaand hernede i Møllen, det unge Pigebarn er tifold værre end den gamle, desformedelst Djævelen har lettere ved at faa hende i sit Garn. Saa i Gaar klemte Sognefolkene hende lidt ved Vingebenet. Det var paa Kirkevejen, som I kanske har spurgt. Møsk og kry var Jomfruen, men Sanden fik hun at høre, skal jeg svare til, og Naadigherren kan tro, hun sprang som en rød Kat, da hun hørte, at hun skulde i Vandet. Det er et rigtigt krabat Middel."

„Lidt har jeg hørt af Snakken," svarede Mads Jonsen, der lyttede til med øjensynlig Velvilje, „men vil ikke haabe, der er faret for haardt frem mod den klejne Jomfru. Hun er jo ung og vel ikke værre forloren, end hun kan vende om fra Fortabelsens Vej .... Naa, men fortæl kun, hun frygtede altsaa for Vandet."

„Som ikke saa sært var, eftersom hendes Hekseri og Meriter saa var komne for Dagen. Alligevel havde Vandprøven været hende vis, havde ikke den lange Magister lagt sig imellem. Han er jo vor Fa'ers Søn, Sognefolkene har stor Respekt for ham, og saa spaserede han af med Pigebarnet. Jeg saa, de tog Møllevejen herind gennem Naadigherrens Skov, og jeg spaaede straks, der fulgte ringe Lykke næste Gang, den naadige Herre drog paa Jagt. Mølleheksen har sagt Tak for i Gaar."

„Djævelen fare i det, som I kan stave og lægge sammen, Morlil," udbrød Mads Jonsen og vedblev, mens en hastig Vredesrødme for over hans laskede Ansigt. „Men hvad kom den Sag Magisteren ved, den Lømmel, den Driver og Dagtyv! Han skal altid have sin Næse i andres Kram, her gaar han og stikker Hovedet sammen med Hovbønderne og fylder dem med gale Lærdomme. Jeg har længe spekuleret paa, at der skulde sættes en Pind derfor."

„Ja, han trænger til at blive stukset i Kammen," indskød An' Elles.

„Ja vist, hvi passer han ikke sin Læst?"

„Han vil heller gaa og drive om i Mark og Skov. Saa faar han Lejlighed til at komme Naadigherrens ærlige Bestræbelser paa Tværs. Har en nogen Sinde hørt andet om ham, end at han altid var imod Strømmen, og vi ved da ogsaa, at han har læst sig baade fra Kjole og Krave."

Mads Jonsen sad og saa ret frem for sig med et raadvildt Blik i de rødtrukne, svømmende Øjne.

„Mon han nu skulde faa sin Gang i Møllen?" henkastede han i en betænkelig Tone.

„Ja, og hvor Eline viser sig herefter, ved Kirke eller i Bydelav, der kan Naadigherren tro, er den lange Magister ikke langt borte — hvis I da ikke giver ham andet at tage Vare paa."

„Hvorlunde har I tænkt eder det, Morlil, I har et rosværdig forslagent Hoved."

„Den naadige Herre fortalte nyssens, han havde sin Gang mellem Hovbønderne. Han lærer dem at regne og skrive, han ser til deres syge, han binder dem Krøniker paa Ærmet i Stedet for deres gode Børnelærdom. Forbyd dette, dril ham lidt, saa faar han det at tænke paa, eller han helt fortrækker."

„Det er rigtigt, som hun der siger, Morlil, jeg kunde ikke lægge det bedre ud selv."

„Se, der er nu Terkel Smed heromme i Skovkanten, hver Dag gaar Magisteren og ser til hans syge Børn, og han har faaet Terkel fritaget for Hovarbejde i hele sidste Uge. Hvor længe varer det, før de andre Hovbønder ogsaa kommer og forlanger Fridage, saa snart de har en Smule Sygdom i Huset? Kan Herskabet være tjent med det? Se Terkel lidt efter i Sømmene, det er i Særdeleshed Magisterens kontente Ven."

„Jeg vil tage hendes Raad under Overvejelse," sagde Herremanden og drejede sin Hest omkring. „Læg fremdeles Mærke, til, hvad hun hører. Det huer mig ikke det med Jagten i Dag, det er kuns daarlige Tegn for den lille Jomfru, men lad hende ej heller lyve hende noget paa eller fare voldelig frem, før Loven er spurgt . . . . Ja, ja, Tørven skal I saa faa i Morgen."

Kommen lidt hen ad Vejen red Herremanden ind paa Agrene og fulgte Skovbrynet. De mest vekslende Udtryk gled over hans Ansigt, snart lejrede et bredt Smil sig om hans tykke Læber, snart slog Panden dybe Rynker, han strøg sig vel tilfreds om Hagen og knyttede saa atter i hidsig Vrede Haanden om sin Ridepisk.

Et forfaldent mosgroet Straatag dukkede frem under det brogede Bøgeløv og de ildrøde Rønnebærtræer. En fin blaa Røg steg op gennem Lyren, Spurve og Finker dansede under munter Kvidder hen ad Mønningen, en gammel halvtam Ravn, der sad og solede sig paa Brøndvippen, fløj op ved Rytterens Komme.

Terkel stak sit brune, fortskæggede Ansigt ud ad Lodøren, og da han saa, hvem den fremmede var, rev han Huen af og bukkede.

„Bilder du dig ind, det er Helg i Dag, Terkel, siden du driver af herhjemme," raabte Herremanden og svippede med Ridepiskens Skaft. „Her uden for Døren med ham? Hvad betyder det, han ikke lyder sit Hovbud?"

„Naadige Herre, med gunstig Forlov, saa har Ridefogden givet mig fri i nogle Dage. Mine Børn er syge, og vi ejer knap Brød i Huset. Nu maa jeg se at faa pikket nogle Kærner af og tillige skøtte Kræet."

„Det er ubetænksomt handlet af Ridefogden, hvis det ellers er sandt, hvad du der fortæller. Du følger dit Hovbud endnu i Dag! Hvad rager dine Unger Herskabet! Jeg hører Magisteren har sin daglige Gang heroppe, sæt ham til at tærske Kornet, saa bestiller han da noget."

„Naadige Herre," bad Terkel, „blot jeg maa have fri i Dag, saa er jeg over det værste. Den gode Magister hjælper kun min Kone med Børnene, og uden ham havde de været dødsens, skal jeg hen, er der ingen til det udvendige."

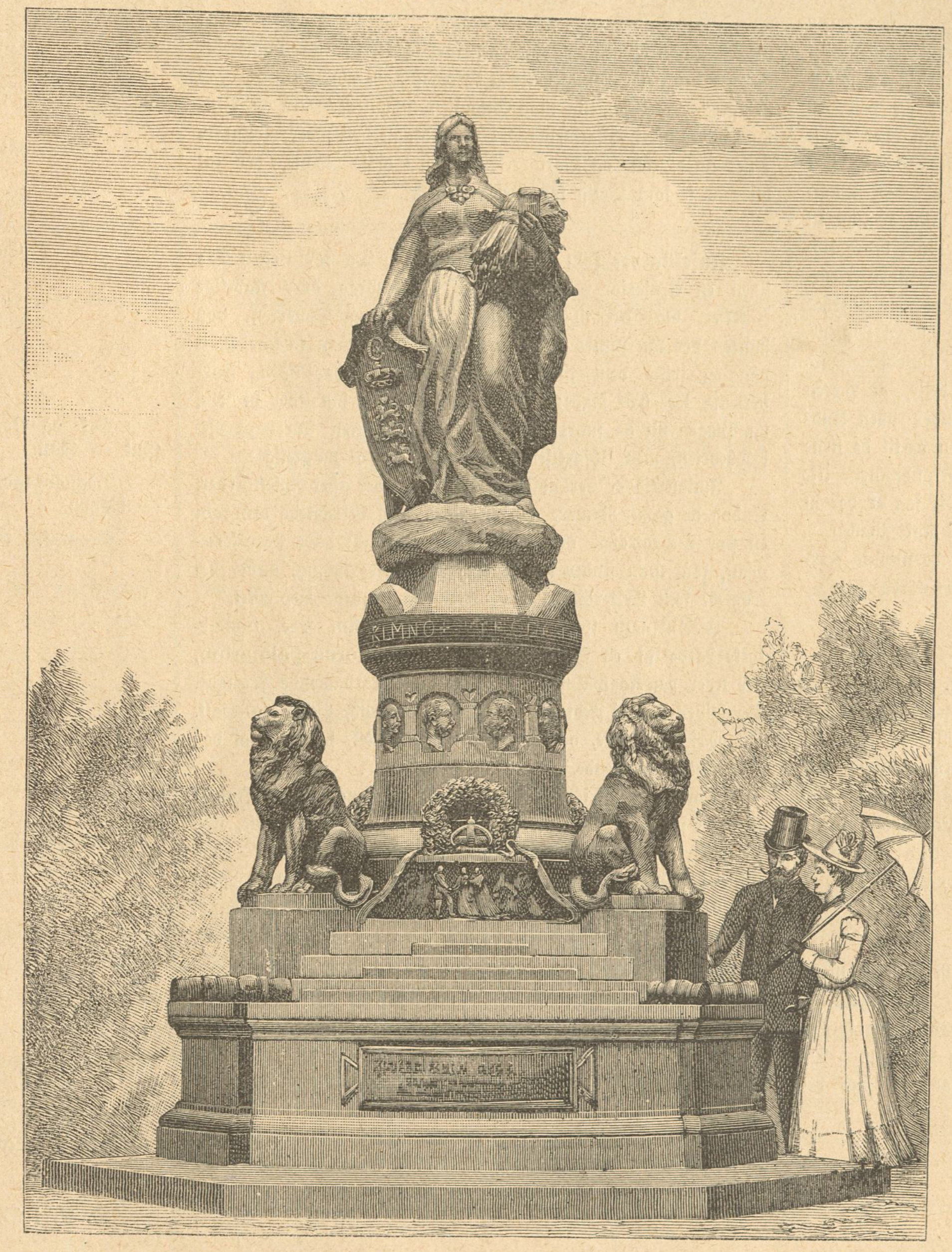

Det paatænkte National-Mindesmærke,
som agtes rejst i Anledning af Kongens og Dronningens Guldbryllup.

„Om ogsaa et Par af jeres Yngel kreperede, hvad saa? Der er nok endda," raabte Mads Jonsen med en Haanlatter.

„Ja, aa ja, jeg tænker nu, det er Menneskeliv, enten det er Konge- eller Bondebarn," svarede Terkel dæmpet, „men det er den naadige Herre kanske for højt paa Straa til at forstaa, det ses bedst paa den jævne Jord."

„Ingen Ræsonneren, din Bondetølper," raabte Herremanden og truede med Ridepisken, „det er det, den lange Præsteslegel lærer jer. Sige sit Herskab imod, jeg tror, Fanden er løs; men nu skal jeg lære dig noget andet. Din Hundsvot skal komme til at huske, hvem der har holdt i din Gaard. Gaa nu hen og træk en Spand Vand op til min Hest, saa spekulerer jeg imens paa en lille Trykkejsten til dig."

Terkel adlød, hans Blik søgte Jorden, han havde opgivet alt Haab om at formilde Herremanden. Medens han holdt Spanden for det tørstige Dyr, sad Mads Jonsen og fløjtede og saa sig omkring. Det gjaldt om at udpønse en rigtig snedig Straf. Hans Blik faldt ind gennem den aabne Husdør. Der stod Terkels Kone ved Arnestedet, paa hvilket brændte en jævn Lueild under Middagsgryden.

Mads Jonsen lagde Sølvknappen paa sin Ridepisk op over Næsen og smilte skadefro ned til Terkel.

„Træk en Spand Vand op til," bød han.

„Hesten er ikke mere tørstig, Naadigherre."

„Det skal ogsaa bekomme dig selv til Fornøjelse, Terkel."

Bonden trak Vandet op og saa spørgende paa sit Herskab.

Mads Jonsen lo højt: „Nu gaar du ind og slukker dermed Ilden paa din Arne, forstaar du, og Gud naade den Stymper, der vover at tænde Ild under dit Tag før næste Ny."

Terkel blegnede, og hans Ord lød som en Bøn: „Der er over en Uge til, Naadigherre."

„Ja, vær du glad, der ikke er længer. Kommer du af Sted, jeg skal lære dig at flytte Skankerne."

Mads Jonsen løftede Pisken og lod den svøbe ned over Bondens Ryg.

Konen, der var kommen frem i Døren, udstødte et Skrig. Saa ilede hun hen foran Herremanden og strakte bønligt Hænderne i Vejret:

„For vore smaa syge Børns Skyld, naadige Herre, hav Medlidenhed med os!"

Herremanden svarede med en Haanlatter og et nyt Piskeslag efter Terkel: „Nøler du endnu, din

Tamp, skal du komme til at ride Træhesten i Nat."

Saa blev Ilden slukket paa Terkels Arne, Bonden gik ud paa Hovmarkerne, og Herremanden red hjem fra sin Jagt.

(Fortsættes.)

Havebrug.

Frugttrædyrkning i Køkkenhaven. Et tysk Gartnerblad skriver, at man i Køkkenhaven kun skal plante Pæretræer og ikke Æbletræer. Det er en Kendsgerning, at Flertallet af de i fede, frugtbare Køkkenhaver staaende yngre og ældre Æble-Halvstammer lider af Kræft. Aarsagen til dette Onde er uden Tvivl Overgødning af Jorden med kvælstofrige, organiske Stoffer — Staldgødning, Aile o. m. a. Træerne vokser i Almindelighed meget stærkt, Veddet bliver storcellet og vandrigt, de yppige Skud lider allerede i den første Vinter af Frost, og paa det angrebne Sted danner sig da Kræft. Ganske vist viser Sygdommen sig ikke i lige høj Grad hos de forskellige Sorter, idet disse jo er mere eller mindre modtagelige o. s. v. Men omfangsrige Jagttagelser har bevist, at Pæretræer uden Hensyn til Sorten forbliver sunde i Køkkenhaver og giver langt bedre Udbytte der end Æbletræer. I mangen saadan Have staar kærnesunde Pæretræer og dødssyge Æbletræer i umiddelbar Nærhed af hverandre, saaledes at Forskellen springer enhver i Øjnene. Aarsagen hertil er paa den ene Side Pærens Uimodtagelighed for Kræft overhovedet, paa den anden Side dette, at Pæren sender sine Rødder i Dybden og derfor forbliver uden Indflydelse af det overgødede øvre Jordlag. Da nu dertil de fleste Pæresorter paa Grund af deres pyramidale Krondannelse ikke skygger saa meget som de bredkronede Æbletræer, saa er der al Anledning til at plante Pærer og ikke Æbler i Køkkenhaven.

Det kan jo godt være, at Træerne under de nævnte Forhold er mindre modstandsdygtige mod Kræftens Aarsag — en Svamp af Slægten Nectria.

×

To smukke Græsarter til Indfatning. Man har i mange Tilfælde Vanskelighed ved at finde en passende Indfatning, naar denne skal være smal. De almindelig anvendte Græsarter holder ikke til en smal Kant, Sommerplanter yder kun Nytte en kort Tid, Buksbom er for stiv o. s. v. I saadanne Tilfælde kan anbefales to Hvenearter: Festuca crinum urci med frisk grønne og Festuca glauca med blaagrønne Blade. Disse to Slags klarer sig godt i Varme og Tørke.

×

Middel mod Harebid. Der anbefales herimod et meget simpelt og meget billigt Middel, nemlig — Hundegødning. Denne skal udrøres i varmt Vand til en Vælling og smøres paa Træernes Stammer fra Jorden og ca. 1 Alen op. Det kan jo være, at Harerne holder sig borte, naar de paa den Maade „lugter Lunten".

×

For Hus og Hjem.

Humleranker afgiver et billigt, stærkt og ret varigt Bindemateriale. Man skærer dem af om Efteraaret, tørrer dem og gemmer dem Vinteren over. Førend Brugen udblødes de 12 Timer i Vand.

×

Hønsegødningen kommer nok i Værdi Peru-Guanoen meget nær, kun indeholder den første mere Vand. Alle Markvækster giver ypperlig Afgrøde efter Anvendelse af Hønsegødning. Man bør derfor ikke forsømme at komme Gibs, Kalkmel eller i alt Fald tør Jord ind i Hønsehusene, derved bliver Gødningen mere tør, og den deri indeholdte Ammoniak bliver bunden. Gødningen af 10 Høns skal være tilstrækkelig til 1 Td. Land.

×

Bænkebidere (Kælderæsler) skal sikkert kunne fordrives, naar man opløser 1 Pd. Allun i 2 Potter Vand, koger dette og oversmører dermed Brædder, Vægge o. s. v. i de paagældende Rum.

×

Naar Nødderne er plukkede og befriede for de grønne „Hase", saa kan man paa en nem Maade faa udskilt alle de hule og ormstukne. Man hælder nemlig hele Partiet ud i et Fad eller Kar Vand. De gode Nødder synker hurtigt til Bunds, — de halvfyldte og ormstukne synker meget langsomt og svømmende, de hule flyder ovenpaa. Naar man altsaa skynder sig at fiske alle dem op, der ikke straks gaar til Bunds, vil man beholde lutter gode Nødder tilbage.

×

Alle Vegne fra.

Atter et Kæmpetræ. Til Verdensudstillingen i Chicago har man fældet et Træ, hvoraf der kan skæres et smukt, glat Stammestykke paa 90 Fods Længde og 20 Fods Tværmaal. Det var Meningen, at lave hele Stumpen til en Jærnbanevogn, men da det er for stort til een, vil det blive skaaret over og lavet til to fuldstændige Passagervogne. Barken bliver benyttet til Tag; Enderne og Siderne forbliver raa og upolerede, medens det indre kommer til at tilfredsstille „alle Nutidens Fordringer". Selvfølgelig maa Stammen udhules, Døre og Vinduer bliver sat i, Platforme o. s. v. anbragte. Beboere i Tulare rejser med Kone og Børn til Chicago i disse Vogne, der vil blive at se som Bolig for Delegationen.

×

Insektlarver som Næringsmiddel. Da for nogen Tid siden en Professor i Paris holdt et Foredrag over skadelige Insekter, blev der til Slutning bragt ham en Tallerken, paa hvilken der laa smukt tillavede „Kaalorme". Han strøede Salt paa og spiste dem til Tilhørernes store Forbavselse og Forfærdelse, idet han sagde: „Æder de vor Kaal, saa æder vi dem, og Plagen vil da snart høre op." Professoren kan have Ret i Theorien, men Udførelsen i Praksis vil falde vanskelig.

Imidlertid er der adskillige Folkeslag, der æder Insektlarver. Endog de gamle Romere aad en vis Art og betragtede dem som en stor Delikatesse. Saaledes skriver Plinius: „De store Træorme, som man finder i hule Ege og kalder Cossus, bliver betragtede som Lækkerbidskener og endogsaa brunede med Mel."

I Surinam spises som en Delikatesse den fede, tommetykke Larve af en Snudebille, Rhynchophorus palmarum, der lever paa Kaalpalmens Stamme i ofte forbavsende Mængde. De bliver stegte i Fedt og bestrøede med Brød, Peber og Salt. Europæiske rejsende, der har smagt denne Ret, forsikrer, at den er meget velsmagende.

Foruden i Afrika og paa nogle Smaaøer bliver Insektlarverne spiste i Australien, og det ikke blot som Delikatesse, nej, de spiller en ikke ubetydelig Rolle som Næringsmiddel. Foruden forskellige Bukke- og Snudebillelarver bliver her ogsaa spist Larver af Natsværmere, der af de indfødte kaldes „Bogong". Den rejsende, v. Leudenfeld, beretter herom: „Larverne bliver, førend de forpupper sig, meget store og fede og tjener i 2—3 Maaneder om Sommeren som eneste Næring. Folkene vandrer i den Tid ud i Bjærgene og bliver der saa længe, der findes Larver i tilstrækkelig Mængde. De indfødte trives rigtig godt herved og vender om Efteraaret velnærede tilbage fra deres Alpetur."

Det er beklageligt, at vi ikke har Smag som en Australneger, vi kunde ellers forskaffe os mangt et billigt Maaltid og samtidig derved gøre stor Nytte for Mark og Have.

×

Skæmt.

Vismænds Tale. Det var en skotsk Kone, som fortalte, at hendes Slagter kun slagtede en halv Okse ad Gangen. Det var en hollandsk Magistratsperson som, da der blev sagt ham, at en Vagabond, der var i Forhør, var ugift, udbrød: „Det er en god Ting for hans Kone." Det var en engelsk Referent som berettede, at der ved et Oldgranskermøde var udstillet to Kranier fra den tidligste Middelalder, det ene af en Person, da han var Dreng, og det andet af den samme Person, da han var bleven Mand. Det var en amerikansk Præst som sagde: „Forældre, I kan have Børn, eller om I er barnløse, kan eders Døtre have Børn." Det var en portugisisk Officer, som bemærkede, at et af Kendetegnene, paa hvilket en druknet Soldat tilhørende hans Afdeling kunde genkendes, var en ejendommelig snøvlende Udtale. Det var en Tysker, som, da han skulde sove, lagde sit Hoved paa en stor Trækasse og, da man spurgte ham om hans Hoved ikke hvilede temmelig haardt, svarede: „Paa ingen Maade; jeg har fyldt Kassen med Hø."

Uheldig Overensstemmelse. En Kone, som altid levede i Kiv med sin Mand, sagde: „Kun i et stort Punkt stemmer vi altid overens, han vil være Nr. 1 i Huset, og det vil jeg min s'æl ogsaa."

God Grund. A.: „Hvorfor holder De ingen Aviser?"

Tosseper: „Fordi min Fader efterlod mig en hel Mængde, da han døde, og dem har jeg saamænd endnu ikke læst allesammen."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6
En Fugl; — du kender den tilfulde,
du saa den dale, saa den stige.
2 3 4 5 6
Man saadan bliver kun ved Kulde.
3 4 5 6
En Stok og et Begreb tillige.
1 3 4 5 6
Man denne rummelig sig tænker.
1 6 5
Et Dække, som Naturen yder.
2 3 6 5
Den Mennesket saa ofte lænker.
2 3 4 1
En saadan Spillemænd os byder.
1 2 3 6 5
En Fugl igen, men den er meget større
end hin; — du traf den næppe paa det tørre.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 33: August — August — Gut — Gast.

Bogstavgaade i Nr. 33: Skagen — Aarhus — Næstved — Rødby.

Geografisk Gaade i Nr. 33:
København.
Alicante.
Rügen.
Labrador.
Syracusæ.
Valdaj.
Oceaniet.
Ganges.
Nordlige Ishav.
Epernay.
Nantes.
Karlsvognen—Syvstjærnen.

Nødder i Nr. 33: 1. Lam — Klamp. 2. Øg — Løgn. 3. Øl — Møl — Sølv.

Brevkasse.

J. M. C. Digtet finder ikke Anvendelse.

J. P. J. i A. „Husvennen" optager ikke Bekendtgørelser.

M. J. i E. Jo, saa snart der bliver Plads.

F. D. B. Gaaden er ikke ganske heldig.

O. C. i S. Benyttes ikke.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Portrætter af Kongen og Dronningen, med Digt af Nicolaj Bøgh. Kong Christian IX. og Dronning Louise af Danmark, af C—l. „Kan Dyrebeskyttelsen drives for vidt," af Tyge Fr. Broge. En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede, (Sluttes.) Mis er Invalid, Vers med Billede. Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Det paatænkte National-Mindesmærke, Billede. Havebrug. For Hus og Hjem. Alle Vegne fra. Skæmt. Hovedbrud. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

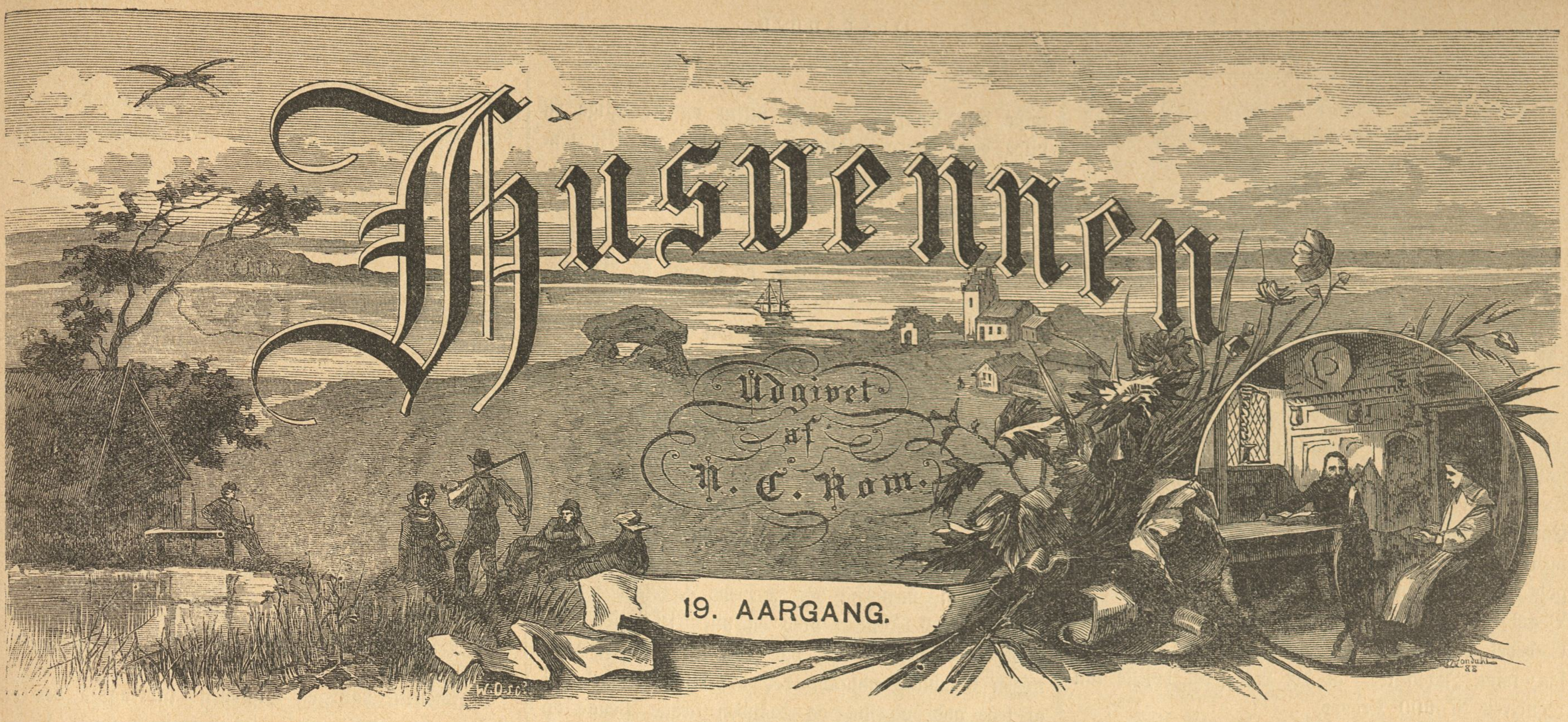

Nr. 35. Torsdag den 26. Maj. 1892.

Den 26de Maj 1892.

Nu gaar der Spejling af Sol og Sang
fra Vaarens Aasyn over Lande,
og Lysets Engel har nu sin Gang
i Mark og Skov, paa Eng og Strande,
den vækker Blomst, den grønner Ly,
den spænder Fuglevinger;
Naturens Paaskemorgengry
sin Højtidsstund udringer.

Det Liv, der strømmer i Kløft og Fjæld,
der farver Mark og tjælder Lunden,
der gyder Klangen i Tonens Væld
og lokker Blomst af Vinterbunden,
mon Lov og Pris vel var dets Ret,
hvis ikke langt om længe
en Høsttid blev dets Efterslæt
i Marker og paa Enge?

Halvhundred Aar har nu taget Flugt
med Livets Lyst og Daad og Smerter,
fra dengang Majsolen lyste smukt
til Brudefærd for unge Hjerter;
den Prins af Glyksborg og hans Brud
sin Pagt med Vaaren gjorde
og drog ved Sol og Sange ud
med Trofasthed om Borde.

Og Høsten fried' de Løfter ind,
som deres Vaartid yndigt spaa'de;
et Kongepar med oprigtigt Sind
de blev til manges Trøst og Baade;
med Tak nu Folket fejre vil
Guldbryllupsfest ved Hove,
og Blomster giver Duft dertil
og Fugle Sang fra Skove.

Vi ved, vor Dronning og Konge har
gjort Danmark kjendt til fjerne Egne,
og deres Hjemliv har faaet Svar
i Ros og Hæder alle Vegne;
af deres varme Hjerteliv
med Kraft i Fryd og Kvide
der lyser Fremtidsperspektiv
med Lykkeglans saa vide.

Af deres Kærligheds Grødekraft
der blomstrer Liv, som Troner smykker;
det Adelskab, deres Sind har haft
nu bærer Frugt, hvor Folket bygger;
fra deres Fyrstehjem udflod
saa klar en Strøm om Lande,
og lødigt Guld med evig Glød
nu blinker i dens Vande.

Det Elskovstræ, som i Vaaren stod
med Blomster klædt, i prægtig Fylde,
det bærer Frugt nu i Overflod,
og det er Frugterne, vi hylde!
Det er vor Stolthed, dette Træ!
Det skal vort Liv betrygge!
Og Folket søger bag det Læ
og hviler i dets Skygge.

Nicolaj Bøgh.

En Udvej.

Af C. A. Thyregod.

Lærer Hansen i Vognbjærg lærte jeg at kende i hans Ungdom som en djærv og dygtig Fyr, der talte rent ud af Posen og kaldte enhver Ting ved sit rette Navn, selv om Navnet ikke var kønt. Hans hensynsløse Sandhedskærlighed stødte maaske, naar man ikke kendte ham nøjere. Derfor var det noget vanskeligt for ham at faa Embede, hvorvel han var et velbegavet Menneske med et varmt Hjerte for Oplysningen og for alt godt. Det lykkedes ham omsider at faa Kaldet i Vognbjærg, og da var han allerede gift, skønt Embedet var bestemt for en ugift Lærer og havde saa smaa Indtægter, at det vel i det højeste kan reguleres til 600 Kroner.

Vi har jo tit nok hørt, at Skolelærerne klager over helt Skind, og at de i Virkeligheden er tilstrækkeligt lønnede; men de ærede Herrer, som fremsætter denne Paastand, har dog endnu ikke — saa vidt jeg ved — opstillet en Beregning over, hvorledes en Lærer med en nogenlunde talrig Husstand skal bære sig ad for at komme ud af det ved et Embede paa 6—700 Kroner. Jeg venter mig stor Tak, fordi jeg her meddeler, hvordan Hr. Hansen har baaret sig ad; thi han har opfundet Kunsten og er bleven en rig Mand ved det omtalte Embede.

Fra først af kunde han ikke Kunsten; men der var forskellige Ting, som hjalp ham over den første Tid. Han havde en lille Pengesum, og hans Kones Forældre kom somme Tider i Besøg og havde da en Sæk Mel, en Side Flæsk eller nogle Oste i Vognen. Saa var der jo desuden Haabet om at faa et bedre Embede, hvilket var saa meget lysere, som Hansen snart var bekendt som en livlig og nidkær Lærer, der omgikkes og underviste Børnene godt og førte et sømmeligt Levnet. Baade han og hans Hustru førte sig pænt op og bar i Klæder og Husvæsen en vis Velstand til Skue, hvilket de sagtens kunde, saa længe de havde noget at tære af.

Haabet om Befordring glippede dog bestandig; Pengesummen var opbrugt, og den anden omtalte Indtægtskilde var udtørret derved, at Konens Moder var død, og Faderen havde givet sig paa Aftægt. Nu var Børneflokken ikke saa lille, og man var henvist til at leve af Embedets Indtægter. Det saa galt ud. Hansen indgav en Ansøgning om Lønningsforbedring, hvilket Skridt blev meget unaadigt optaget i hjemlige Kredse og mødtes med et tørt Afslag paa højere Steder. Over for den Fortørnelse, som hans Ansøgning opvakte, paastod han, at et Lærerkald med en 70 til 80 skolesøgende Børn burde kunne føde sin Mand. Det tilstod man; men derhos omtalte man, at man jo ad Frivillighedens Vej søgte at raade Bod derpaa ved smaa Gaver efter Tid og Lejlighed. — „Javist!" udbrød han. „Her kommer man stikkende med en Klat Smør i en skiden Pjalt eller saadan noget, og saa skal der takkes og trakteres, og man skal springe til Loftet af Glæde over saadan en Almisse, som var det en hel Verden." Dette ubetænksomme Ord blev bragt videre, en rig, tyk Bondekone fandt sig særlig ilde berørt af den skidne Pjalt. Man stak Næbbene sammen og fik ud, at hverken Læreren eller hans Kone var tilbørligt taknemmelige for de Stodderalmisser, man sendte dem i Ny og Næ. Vel! Saa skulde de miste dem herefter; de var sultne og storagtige og vilde have større Indtægter som Ret og ikke som Naade; men saa var det rigtigst at lade dem suge paa Labben.

Der gik Aaringer hen, og der var Knapnæring i Lærerens Hjem. Manden og Konen og Børnene blev noget lurvede i Klæder og endda udregnede Hansen en Dag, at han havde en Gæld paa flere Hundrede Daler, og Krediten tegnede til at ville høre op. Man maatte se efter andre Udveje; men der var ingen særegen Næringsgren, som Manden troede sig skikket til; thi i de forløbne Aar havde han udelukkende levet i og for sin Skolegerning, som ganske vist ogsaa var lykkedes godt og bragte ham megen Anerkendelse, men ingen yderligere Fordel. Han fik nu noget at skrive for Sogneraadsformanden; men da han krævede 4 Mark for sit Arbejde, blev Manden vred og vilde ikke give ham mere at bestille. Da var det, at Hansen efter nogen Grublen udfandt det ypperlige Middel til at leve godt og flot og desuden lægge Penge op paa det usle Embede.

De flinke og noget selvfølende Lærerfolk havde ganske vist været velsete Gæster i Skolekredsens Huse, hvor de var komne nu og da, som Adspredelse eller Ærinder eller Undervisningens Tarv krævede det. Disse Besøg, som ikke havde været hyppige, blev nu til noget hverdags og bragte i System. Hansen forfattede en Liste over 30 taaleligt velhavende Huse i Kredsen, og sin Familie, der bestod af ham og Konen og 4 Børn, delte han i 3 Hold. Saa en Morgen tog Hansen det ældste Barn med sig i Skolen, Konen udrustede de to næste Børn og lod dem gaa til et vist Sted i Byen med Lov til at blive borte til Aften. Saa tog hun selv det mindste Barn paa Armen og gik til et andet Sted. Da Skoletiden var forbi, kom hun hjem, hvorpaa Manden med det ældste Barn aflagde Besøg paa et tredje Sted og blev borte til Sengetid. Ingen af de tre Parter kom sultne hjem, og nu fortsattes paa den Maade Dag efter Dag, idet man gik i Omgang og desuden hver Maaned omgjorde Listen, saa Ordenen blev en anden. Derved sparedes lige straks en Del af Føden, men det dreves videre med Tiden, saa Manden kunde faste fra Morgenstunden af, til han ved Aftenstid sad bænket ved Povls og Pers Bord. Men saa kunde Konen ogsaa godt blive borte til Sengetid. Mangen Vinterdag havde man ikke Ild tændt paa Hjemmets Skorsten, og det var meget heldigt; thi Brændet var dyrt og kunde let sælges om Foraaret. — Saaledes blev det ved at gaa med Besøg Dag ud og Dag ind, baade Vinter og Sommer. Der kom en Streg i Regningen, da der indfandt sig et lille Barn mere; thi da maatte Konen holde sig hjemme en Tid, og saa var der jo den Ulæmpe, at Husstandens Tal ikke længer udgjorde „en alikvat Del" af Gæstevennernes; men sligt kom man dog over. Det varede ikke ret længe, inden man fik begyndt saa smaat at sætte Penge paa Rente. Omgivelserne fik ganske vist en Mening om, hvordan egentlig Planen var; men paa den Maade havde man intet imod at forbedre Lærerens Løn, uagtet Maaden i mere end een Betydning var kostbar.

Opfindelsen var jo ganske simpel, og det var jo egentlig det, at den blev bragt i systematisk Anvendelse og gennemført til det yderste, som bragte saa stor en Omskiftelse i Hr. Hansens Vilkaar. Men den havde ogsaa andre Følger. Den medførte et oprevet Husliv og et oprevet Aandsliv. Han havde nu vel lært ganske godt at holde Tand for Tunge, men under disse idelige Udflugter for Mad og Drikkes Skyld veg Aanden mere bort fra ham, og han blev, som Digteren siger:

„— — — mere klog
paa Livets Gang end paa Livsens Bog."

Han antog noget af en Snyltegæsts Natur, og for ikke at støde ved ubehagelig Tale, tog han sin Tilflugt til Kortspil — ikke nervepirrende eller ødelæggende Spil, men „Hundrede og et" om ingenting, hvori han drev det til et saadant Mesterskab, at han efter Behag kunde vinde og tabe og saaledes holde sin Vært stadig i Aande under Spillet. Naar han saa efter dette aandssløvende Tidsfordriv vendte hjem om Aftenen til sit mørke og kolde Hus, saa taalte han ikke, at Hustruen ventede ham med en Kop varm Te, hvilket han fandt, var en unyttig Ødselhed. Han blev stedse mere gnieragtig og syntes altid, at der ikke opsparedes Penge nok.

Imellem ham og Hustruen indtraadte der en Kulde, som der nødvendigt maatte komme, da de aldrig samledes ved et Maaltid paa deres eget Bord eller til en fortrolig Samtale i Aftenskumringen. Hun gik for det meste op i Bysladderen, og han i sit Kortspil. At Børnene kun fik en daarlig Opdragelse er en Selvfølge.

I Skolen opholder han sig om Dagen i den lovbestemte Tid; hans Arbejdstimer er tillige Fastetid. Han holder sig punktlig Timetabellen efterrettelig, og i selve Gerningen har han tilegnet sig en Vanefærdighed, saa der ved den halvaarlige Eksamen kun fremstilles et vist tørt Lavmaal. Hvad kan der saa forlanges mere? At hans hele Liv er et aandsforladt Madstræv, ved han vel næppe længer selv.

Men saa har han da ogsaa den Tilfredsstillelse, at han ikke er saadan en forknyt Stakkel, der lader sig nedkue af Næringssorger, hvorimod han har godt Haab om at kunne trumfe sig igennem med „Hundrede og et", indtil Hundrede og et er ude.

I Lønkammeret.

Vil du erfare, hvorfra Daniel havde sin Kraft, saa kast et Blik ind i hans Lønkammer. Der fortælles om ham (Dan. 6), at han tre Tider om Dagen gik op i sin øverste Sal, faldt paa sine Knæ og bad og lovpriste Gud, som det hedder i Ps. 55,17: „Jeg vil raabe til Gud Aften, Morgen og Middag, og han vil høre min Røst." Og naar han bad, havde han „Vinduerne aabne imod Jerusalem". Ikke jordisk Hjemve drog hans Blik derhen, ikke Fædrelandskærligheden, der virkede med forøget Kraft i Udlændigheden, nej, Jerusalem var Guds Stad, Forjættelsernes Stad, om hvilken Babels Fanger sang, da de hængte Harperne op paa Grædepilene: „Glemmer jeg dig, Jerusalem, da glemmer mig min højre Haand!"

Naar Daniel i disse stille Tilbedelsens Timer overvejede Herrens Forjættelser, da skuede hans Øje ud gennem de aabne Vinduer, og han indaandede Evighedens Morgenluftninger: ved hans Fødder laa det stolte Babylon med sine Mure og Paladser; men for hans profetiske Blik laa Babel i Ruiner, medens det ødelagte Jerusalem prangede med stærke Mure og det genrejste Tempel. Hvor har ikke Daniel haft det godt i disse stille Timer ved det aabne Vindue, aabent mod Zion, aabent mod Himlen, aabent for Faderhjertet hist oppe!

Her i dette Lønkammer, der sprudlede den hellige Kilde, af hvilken Daniel af fulde Drag hentede Naade og Kraft til Troskab mod Kongen og til Troskab mod Gud.

Kære Sjæl, har du i dit Hus saadanne Vinduer, aabne mod Jerusalem? Har du saadanne Tider paa Dagen, en halv Time, et Kvarter, da du gaar affides for at bede, for at love og takke din Gud? Jeg tager næppe fejl, naar jeg siger, at mange Mennesker ikke vokser, men gaar tilbage i deres Kristentro, fordi de tilsidesætter Herrens Bud (Matth. 6,6). „Gak ind i dit Kammer, og luk din Dør, og bed til din Fader, som er i Løndom!" fordi de ikke lader deres Sjæle blive stille for den Gud, der ene hjælper. Og jeg tager næppe fejl, naar jeg siger, at der er mange Mennesker, som engang har omgaaedes langt mere med Gud i Lønkammeret, end de nu gør, at der er mange, der ikke kender mere til Daniels Gudfrygtighedsøvelser, end at de til Nødtørft fremsiger deres Morgen- og Aftenbøn; men Sabbatstimer for Herrens Aasyn kender de ikke.

Men den, der maa omgaas meget med Mennesker, den, der Dagen igennem maa færdes i uafbrudt Virksomhed, han trænger netop til at gaa affides i Samfund med Herren. Medens allerede en ædel Hedning sagde: „Jeg var aldrig mindre et Menneske, end naar jeg færdedes meget blandt Mennesker," saa har vi Kristne Forbilledet i vor Herre og Mester, om hvem det hedder: „Og Jesus gik alene op paa et Bjærg for at bede."

Sig ikke, at du ingen Tid har. Kunde Daniel, Statsministeren over det uhyre persiske Rige, finde Tid til tre Gange daglig at gaa ind i sit Lønkammer, da vil du kunne vinde lige saa megen Tid til at tale med din Gud. Den, der i sit Kammer fordyber sig i Tanken om Guds Kærlighed og i Betragtninger over hans hellige Ord; den, der udgyder sit Hjerte for ham og lader det blive opfyldt med hans Naade, saa det atter udgyder sig i Lov og Pris, han har en Kraft og et Solskær i sit Sind, der gør ham glad til Arbejdet og stærk i Kampen. Eller har du ikke erfaret det, at naar du ikke har haft Samfund med Gud, og der gik dig et eller andet imod, som gjorde dig forstemt og fortrædelig, da har Fortrædeligheden og hvad den førte med sig maaske røvet dig mangen halv Time, som du kunde have anvendt langt bedre i Stilhed sammen med Herren.

Vor Tid lever hurtigere end nogen Sinde; alt har Damp oppe, og som et Lyn fares der omkring; men netop derfor trænger vi end mere til stille Tider; og forsømmer vi selv dette, maa Herren tage os affides og lægge os hen i Stilhed, naar han vil tale med os. Lær derfor af Daniel dette: vil du være tro i dit Kald, saa bliv tro i Lønkammeret; vil du være tro imod Mennesker, saa bliv tro imod Gud, og bevar i dit Hus en affides Helligdom, hvis Vindue staar aabent mod det himmelske Jerusalem.

Max Frommel.

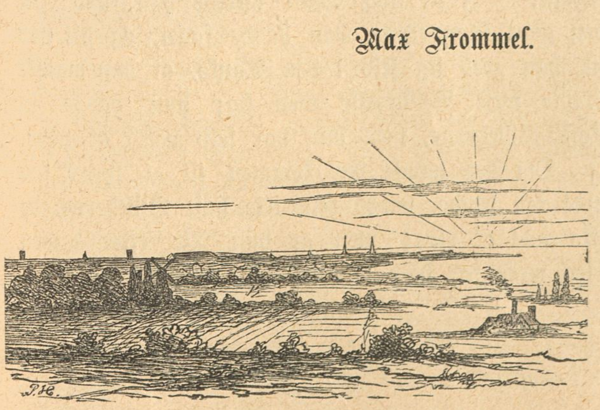

En fynsk Skovbonde.

Tidsbillede fra Begyndelsen af det nittende Aarhundrede.

Af Mads Hansen.

V.

(Sluttet.)

Hver Søndag Eftermiddag samledes Folkene i Bregnebjærg i Gaardens Dagligstue, og Povl læste et Stykke af Biblen op for dem. Men selv bad han aldrig nogen Bøn — han syntes ikke, han kunde, og hverken han eller Folkene kom i Kirke, siden dengang Præsten tog de kære Billeder fra ham. Margrete skulde heller ikke „gaa til Præst" hos ham, derfor havde han sendt hende til sin Søster, der boede i en anden Skovgaard, som hørte under Nabosognet; der havde han overtænkt, at hans Søn og Gyde skulde vies, saa vilde han løse Kongebrev for dem, og han længtes saadan efter at blive fri for Styret og komme til Ro, at han ønskede det hele bragt i Orden endnu inden Vinteren.

Men saa skete der noget, der gav Povls Tanker en Vending.

Høsten var endt. Det sidste Læs Korn blev kørt frem for Døren. Efter gammel Sædvane var Hestene pyntede med Blomster og grønne Kviste. Alle Høstfolkene, der sad eller stod paa Læsset, bar ogsaa grønne Grene i Hænderne — det var et broget Selskab, Karlene i hvide Lærredsbukser, røde eller grønstribede Veste og Skjorteærmer, Pigerne med hvide Lærredsforklæder over de røde, blaa eller grønne Skørter og ligeledes hvide Ærmer i Stedet for Mamelukker, bundne Ærmer til en rød eller grøn Trøje, der i Almindelighed bares under den saakaldte Bul — i Nutidens Sprog: et „Liv" uden Ærmer. Midt iblandt Selskabet stod en underlig uformelig en, støttet til en Fork, og understøttet af flere hjælpende Hænder; det var „den gamle" — et stort Neg, der var klædt ud som en gammel Kælling. Den, der tog det sidste Hug med sin Le, da Kornet blev „ophøstet", hans Dom var det altid, at han skulde have „den gamle" og danse med hende, naar der skulde være Skørdgilde*), den Aften, der blev indavlet. Dette Optog skete sædvanligvis under Sang og Latter — her ogsaa, for Skikken maatte overholdes — men der var ingen Klang deri, ikke engang da Gyde havde hentet det varme Øl og Mosten, og Tyge, som for denne Sinde var falden til at have „den gamle", svang hende i en jevn Vals hen over Brostenene i Gaarden. Størst Glæde syntes en ung „Bækker" at have deraf, for han løb med og vilde bære „den gamles" Slæb under idelig Knurren og Smaagøen, og den lille Hunds Glæde var noget smitsom, da flere i Selskabet slog en naturlig og frisk Latter op derved. Husbonden, der ellers plejede at være med i Marken og havde „gaaet sin Skaar og drukket sin Taar", havde ikke kunnet tage sig noget svært Arbejde for, siden hans Arm var bleven stiv, han kom frem i Døren og sagde sine Høstfolk Tak for god Hjælp, og disse svarede med et Hurra; men det klang næsten som Spot i hans Øren. Dog da Læsset var kørt i Laden, Hestene spændte fra, Folkene „pudsede lidt", og da alle i Samling flokkedes om „Skørdgrøden", syntes der at komme mere Liv i Selskabet, selv vor Fa'er syntes at være i en bedre Stemning end ellers. Et saadant Øjeblik havde Jesper i længre Tid ventet paa, og nu gjaldt det at nytte det. Da Povl efter Maaltidet gik ind i sit Sovekammer for at hente sit Stob, et smukt drejet Træbæger, der toges i Brug ved Øldrikningen, naar der var saadant noget paa Færde, i Stedet for som det ellers hørte til, at drikke det gamle Øl af en trebenet Lerpotte med Skært, da gik Jesper bag efter og bad om Lov til, denne gode Aften, at tale et Ord „under fire Øjne" med sin Fader.

*) Skørd: Høst (findes ogsaa i Svensk).

„Om den Mølle-Tøs igen vel?"

„Kun vil jeg fortælle, at hendes Fader kan give en Brudegave, Medgiften foruden, der kanske er bedre end det, Præsten, saa skammelig tog fra jer."

„Snakkeras!" svarede den gamle lidt haanligt.

„Skal sige os, at det er Vorherre paa Korset, skaaret ud i Træ, det har ogsaa staaet paa et helligt Sted og er viet til Guds Ære."

Den gamle tog til at lytte red den Tale. „Hvols du?" spurgte han.

Jesper fortalte nu kort og godt Historien om det Stykke af Altertavlen, som Hans Holm havde reddet, medens alle andre vidste, at det hele var brændt i Maren Oles Ovn, samt at han selv havde udvirket, at det var blevet hæget, og at det maatte høre Marie til. „Naar hun saadan en Ting kan føre med, hvem ved saa, om ikke det kunde føre mere Lykke med til Huse, end om ti Gange var af vore egne her i Skoven."

„Ske kunde det jo, men næppe tror jeg det?"

„Prøves kunde det jo! Om hun nu vilde give det til jer."

Faderen tav.

„Om jeg nu kunde faa hende til at give det til jer, til Bod for al jer Møde."

„Tænke paa det. Svarer ikke i Aften hverken hvidt eller sort. Gak hister ind."

Saa drak de Øllet, og dermed var den Potte ude; men ikke saa med det andet. Povl grundede og grundede, snart stod Huen lysere, snart mørkere end før. Og saaledes gik der Dage, flere Dage, for stort Læs skal have Tid at vende. Endelig kom det til sidst — til Jesper naturligvis — „Kunde jo prøve det!"

Jesper kunde nok forstaa halvkvædet Vise og vidste, at han gjorde kun ondt værre ved at føre lang Snak. Han spurgte derfor blot om Lov at hente det med Heste og Vogn. Det indrømmedes.

Og det varede kun nogle faa Timer, inden Jesper havde været borte og var kommen tilbage. Marie var med ham. Saa meget turde de vove. Povl var gaaet i Skoven, han havde ikke ventet Hjemkomsten før Aften, han havde sagtens tænkt, at naar Jesper kom slige Steder, skulde der snakkes. Men dette var efter Sønnens Ønske. Han skyndte sig og fik det smukt rensede Billede, der havde faaet en ny, tilsvarende Ramme, sat op paa de gamles Plads, inden Faderen kom hjem. Marie holdt han foreløbig i Skjul.

Ret før Mørkningen kom Povl ind i Stuen. „Alt kommen!" sagde han til Jesper. Denne svarede Ja og pegede paa Væggen ind til Kammeret. Da han fik Øje paa Billedet, sagde han: „Herre Gud! Er jo ogsaa det kære Billede fra Herrens Alter, fra Kirken, hvor jeg er døbt, og hvor jeg har knælet ved Guds Bord, og det har saa mangen en Gang mindet mig om den Herre Kristus,

der er korsfæstet for vore Synderes Skyld." Og saa gik han hen og faldt paa sine Knæ foran Billedet, og Jesper og Marie stod bagved og foldede deres Hænder; men han saa dem ikke. Og saa bad han enfoldigt med sine egne Ord, ud af sit eget Hjerte: „Herre Gud himmelske Fader! Du har holdt din stærke Haand over mig og mine Fædre i mange Led, al Pest og al Landsens Ulykke er gaaet forbi vore Døre; derfor takker jeg dig, Herre Gud! Nu i snart to Aar har jeg ikke kunnet bede, for jeg har været gram i mit Sind — ser ud, som du har vendt dig fra mig. Men du har jo sagt til din Tjener Mose, at du er den, der bliver. Saa beder vi dig, Herre, at du af din store, grænseløse Naade vil lade Velsignelsen vende tilbage og slette vor Skyld og hele vort Brud for din Søn, Vorherre Jesu Kristi Blods Skyld." Saa bad han sit Fadervor og slog Kors for sit Bryst i Jesu Navn.

Da han blev de unge var, løftede han blot sin højre Haand og sagde: „Vorherre velsigne jer, Børn!" og gik derpaa tavs forbi dem og ud i Skoven. En stolt, ærværdig Karl, den gamle fri Bonde!

Jesper og Marie havde bedet med deres Fader, og det tyktes dem saa vist, at Gud havde hørt dem, som om de havde faaet Svaret af hans egen Mund. Og de takkede Gud, at han havde gjort alt saa godt. De sank ikke i Knæ — de sank i hinandens Favn. De bøjede sig i Hjertets Ydmyghed.

Povl Munk var tidlig paa Færde næste Dag. Han vadskede sig, og han ragede sig, og han tog sine Høgsklæder paa. Saa tog han Knortekæppen i Haanden og gik ad Skoven til. Det kunde gøre et Hjerte godt at se den store, stærke, skønt snart gamle Mand, med en fast, rolig Holdning gaa hen ad Vejen. Den røde Hue, han gik med daglig, havde han lagt og taget en meget bredskygget Hat paa Hovedet. Det lange, nu næsten helt hvide Haar, hang ham om de brede Hærder. I sin korte hvide Vadmelskofte med store blanke Sølvknapper, gule Dyreskinds Knæbukser og sølvspændte Sko, saa han — Damerne forlade mig det — smuk ud.

Hvor vilde han hen? Det er det store Spørgsmaal. For ham var det afgjort. Han gik lige op i Præstegaarden og op i Præstens Stue med.

„Goddag her inde, og Guds Fred!" hilste han.

„Godmorgen, Povl Jespersen! Ih, hvad, saa tidlig paa Færde. Det glæder mig at hilse paa jer igen. Nu har jeg ikke set jer i min Kirke i mange Tider. Hvad behager? Sig kun. — Hvad godt har I at meddele?"

Povl rømmede sig. Præstens Tale havde nær bragt Uorden i hans Tanker; han havde Møje med at samle sig.

„Kommer blot for at sige, jeg har været gram paa jer — ikke ret af mig — burde ikke — er det ikke heller mere."

„Det er smukt, Povl Jespersen, det er kristeligt og smukt. Men jeg havde virkelig ikke fortjent denne Uvilje, jeg gik i min Konges og i mine overordnedes lovlige Ærinde."

„Ligemeget, ligemeget, kommer ikke mig ved, har sagt, hvad jeg vilde. I har vel fattet det?"

„Gud bevares, ja, vist har jeg saa. Det er smukt gjort af Povl, at gaa til Bekendelse og falde til Føje."

„Ikke jer, jeg kryber til Korset for — for Vorherre. Saa Farvel!"

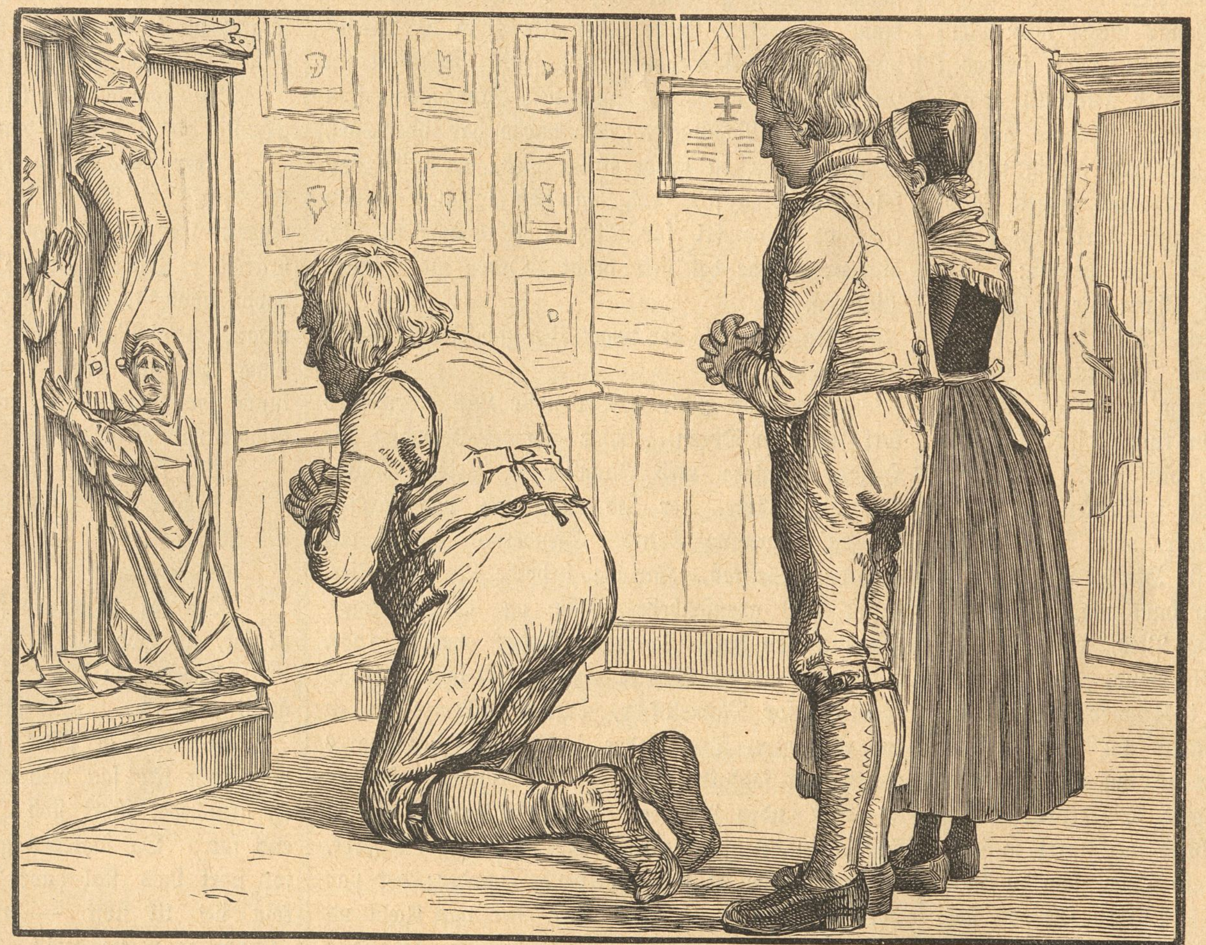

Under Bøn.

„Ih nej. Povl maa virkelig blive og spise Frokost hos os og drikke et lille Glas Vin. Hvad?"

„Tak som byder. Har spist min Øllebrødsdavre i Morges. Maa videre frem. Farvel!"

„En underlig gammel Snegl. Jeg kan med min bedste Vilje ikke forstaa ham," sagde Præsten til sin Madame, der fra et tilstødende Værelse havde været Vidne til Samtalen. „Ærlig er han vist, men stolt og stiv og meget konservativ."

„Spise Frokost og drikke Vin! Har dog ingen Trang dertil endnu, Gud ske Lov!" smaasnakkede den gamle, da han gik ned over Gaarden.

Klokken var henved 8 om Aftenen, inden Povl kom tilbage til sit Hjem. Han var glad, som ingen havde set ham i de sidste Aar. Om Samtalen med Præsten talte han kun et Par Ord, men desmere om, hvad han ellers havde udrettet i Dagens Løb.

„Været i Espelund hos din Moder, Gyde?"

„Saa, an. Hvod'n har de det?"

„Godt, skal hilse fra dem. Kommer nu an paa, at I synes om det, som jeg har faaet det ligtet, Børn."

„Maa vi høre?"

„Ja, aa ja, vist maa I det. Er gjort saadan, at Tyge kan drage med Gyde ind i Espelund."

„Saa Broder Anders?" spurgte Gyde.

„Skal sige, han flytter over til Kirsten Birkehøjs, bra Enke, kommer godt i Vej. Hvad Tyge og Gyde! Tilfreds med det?"

„Ja, saa møj godt."

„Du Jesper?"

„Tøver til sidst, for det er nok mig, der har det meste at takke. Kanske og Gud vil give mig bedst Lejlighed dertil."

Povl fortalte endnu udførligt om, hvorledes det var gaaet i flere Enkeltheder. Men det er noget, som ingen andre end de nærmeste bryder sig om at vide, og for Læserens Skyld kan det være nok at sige, at han havde gjort sine Sager til alles Tilfredshed, og at Dagen endte med Glæde og en inderlig varm Bøn og Tak til Gud, der havde ladet hans Værk lykkes.

Aar gik, og Dag gik; alle Bryllupperne var holdte, og alle Flytningerne bragte i Orden. Husandagten blev stadig holdt efter fordums Skik, og alt i Bregnebjærg lykkedes og trivedes igen som i gamle Dage. Men naar Marie efter Bønnen med sin klare Stemme sang et Vers som dette:

„Gør vort Land som
Zions Bjærge
fuldt af Fedme og af
Frugt,
al Ulykke du afværge,
driv vor Fjende selv paa Flugt;
Hunger, Pest og Ild og Vand
giv ej Herskab i vort Land!
Du er Herren, du kan raade,
bo hos os, o Gud, i Naade!"

da sad den gamle Bonde i sin Lænestol og foldede sine Hænder og kæmpede med at holde en Taare tilbage. I sit stille Sind takkede han Gud for den gode Sønnekone, han havde faaet, og det var tit, han greb sig selv i den Tanke, at hun maaske bragte mest Velsignelse med sig; hun havde jo skaffet Billederne, men hun var selv værd at have.

Om den gamle var kommen til at synes saa godt om hende, havde hun ikke haft Billederne, er ikke godt at vide; men at hun Tid efter anden blev mere for ham end de, det er vist.

„Ørkenens Skib“.

Kamelerne hører til Menneskeslægtens alderældste Husdyr; deres Temning er foregaaet i en Tid, der ligger forud for al Historie. I de ældste Optegnelser omtales Kamelen som et almindeligt forekommende Husdyr i Østerlandene, vi finder den paa gamle ægyptiske Afbildninger, vi læser om den i det gamle Testamente og ser, at den allerede i hine fjerne Tider var, hvad den er endnu den Dag i Dag: Ørkenens Skib, det vil sige, Last- og Ridedyr, Østerlændingens trofaste og udholdende Ledsager paa de ugelange Rejser gennem de vejløse Ørkener.

Man skelner mellem to Arter, den topuklede Kamel, der væsentlig har hjemme i det mellemste Asien, lige fra Himalaya til det nordlige Ishav, og den enpuklede, der ogsaa kaldes Dromedaren og i sin tæmmede Tilstand er udbredt i Lilleasien, Arabien, det nordlige Afrika og i enkelte Egne af Europa. Det er denne Art, der ses paa hosstaaende Billede. Som dette viser, hører Dromedaren til de største Pattedyr, som antydet hører den ogsaa til de nyttigste, men saare langtfra til de smukkeste. Allerede Hovedet gør et frastødende Indtryk. Panden er hvælvet, Mulen er lang og bred, med en stor spaltet Overlæbe, der rager ud over den nedhængende Underlæbe. De brede, bevægelige Næseboer, sidder højt oppe, Øjnene er store, men ikke det mindste udtryksfulde, Ørerne er smaa, Baghovedet rundagtigt, og den lange Hals formet som et S. Især lægger man dog Mærke til Pukkelen, egentlig en Fedtklump, der kan være af højst forskellig Størrelse. Efter Pukkelens Udseende bedømmer man Kamelens Sundhedstilstand; hos velnærede Dyr er den stor og fyldig, staar lige opret og viser sig elastisk ved Berøring, medens den hos udsultede og syge Individer er slap og nedhængende, tit næppe kendelig. Højst mærkelig er Mavens Bygning, idet den ved Hjælp af virkelige Lukkemuskler er i Stand til at opbevare et vist Vandforraad i længere Tid, en Egenskab, der spiller en vigtig Rolle for Dyret under de lange Ørkenrejser. I et og alt er Kamelen eller Dromedaren vidunderlig godt afpasset til Livet i Stepperne eller i Ørkenerne. Dens Farve, blakket, gult eller brunt, svarer saa godt til Terrænets, at en Kamel, der ligger paa Jorden med langt udstrakt Hals og Hoved, kun vanskelig kan adskilles fra en Stenblok. Dens Nøjsomhed er bleven til et Ordsprog. Den nærer sig i Nødsfald af piggede og trevlede Planter, der vokser i Ørkenen, og fortærer dem endog med Velbehag, naar de gennem Uddunstningerne fra Jordbunden er blevne overtrukne med Salt; naar den kan faa friske Urter, udholder den Tørst i over en Uge. Takket være dens brede Saalepuder løber den med Lethed over det glohede Sand og bærer anselige Byrder, som dog heller ikke maa overstige dens Kræfter. Den er i Ordets fuldeste Betydning Ørkenens Skib, uden hvis Hjælp Karavanerne, de store Handelstog, vilde være en Umulighed; den har i det mindste ogsaa den Lighed med et Skib, at de, der ikke er vante til at ride paa den, bliver anfaldne af Søsyge.

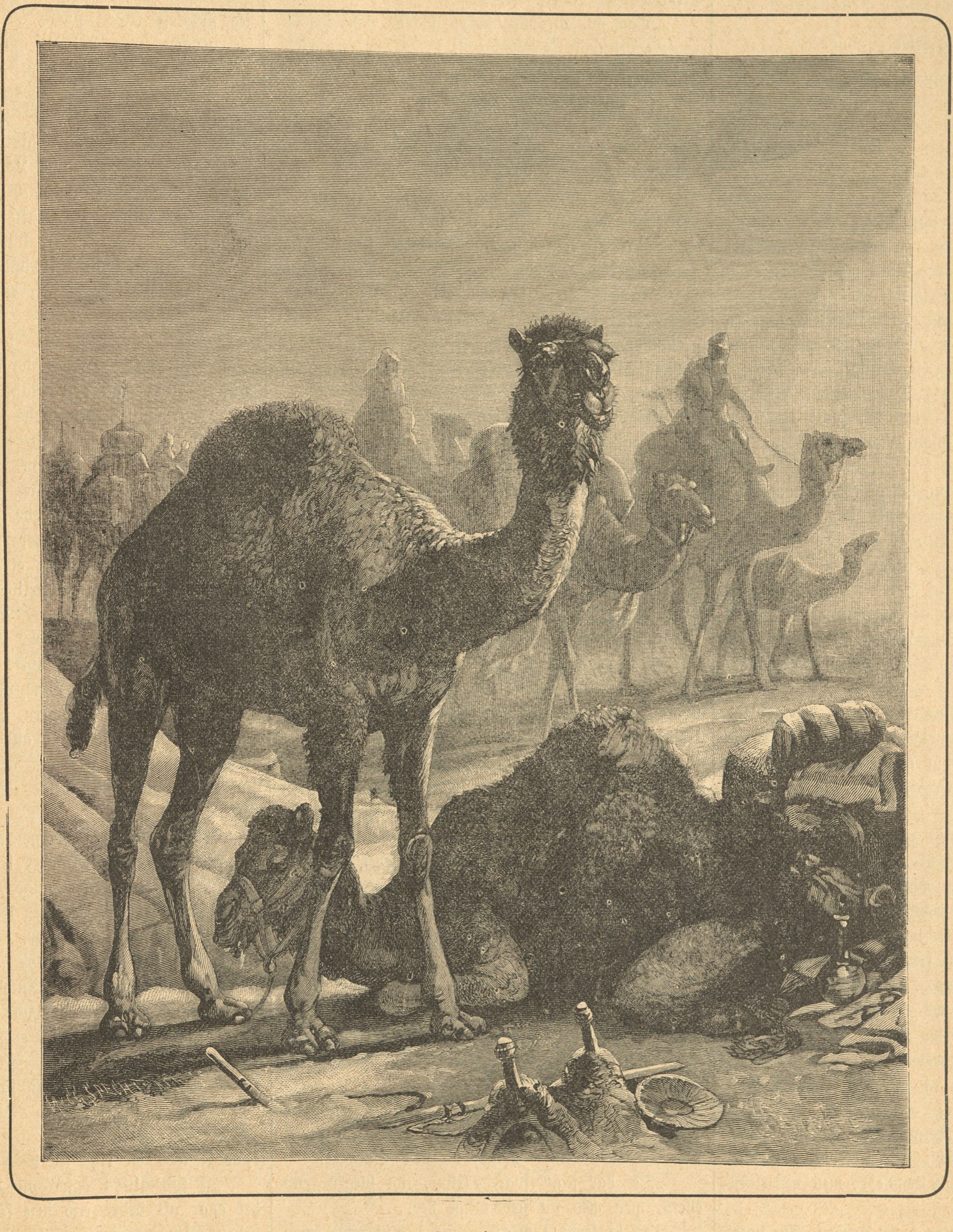

Dromedaren.

Naar undtages Lugten, er Dromedarens Sanser sløve; Lugten er imidlertid saa skarp, at det tørstige Dyr vejrer Vandet i betydelig Afstand. Dens Karakter er bleven højst forskellig bedømt; Østerlændingerne overdriver i Almindelighed dens gode Egenskaber, medens derimod Europæerne har mindre godt at sige om den. Sandheden er dog vistnok den, at Dromedaren ligesom saa mange andre Husdyr har dannet sig efter sine Herrer. Den er i Regelen nøjsom, taalmodig og fredsommelig; men undertiden kan den være ret lumsk og bøjer sig kun for Magten, bryder sig ikke om sin Herre og tager Følgerne af sin Opførsel med en mærkelig Ro. Europæeren, for hvem Tid er Penge, finder disse Egenskaber i højeste Grad drillende; for Østerlænderen derimod er de blot Spejlbilledet af hans egen Handlemaade. Dromedaren hævner sig for slet Behandling, ved alle Slags Streger, der undertiden er udtænkte med stor Snuhed, men den underkaster sig dog til sidst altid og gør alt, hvad dens Herre befaler den, saavidt dens Kræfter tillader det.

Man har ogsaa søgt at indføre Kamelerne i andre Lande, og mindst i omtrent to Hundrede Aar har der i Italien, i Nærheden af Pisa, været en Opdrætningsanstalt, men de har hidtil ikke gjort synderlig stor Tjeneste; de kræver aabenbart store Sletter med tørt Klima eller Stepper og Ørkener, og vil rimeligvis trives bedre i Australien, hvortil de i de senere Aar er blevne overførte.

Gamle Fader Brehm, der kendte alle Dyr og kan en Historie om dem alle, fortæller ogsaa en om Dromedaren:

Under mit Ophold i Ægypten sad min Ven, Latif-Pascha, en Dag i Retten. Da træder en kæmpemæssig, med en overordentlig Byrde belæsset Kamel gennem den brede og høje Port ind i Retssalen. „Hvad vil Dyret?“ spørger Paschaen: „Se, det er uforsvarlig belæsset, vej dets Byrde!“ Man gør det og finder, at Kamelen har baaret tusinde arabiske Pund. Kort efter indfinder Dyrets Ejer sig og ser til sin Forbavselse, hvilket Arbejde Rettens Folk har for. „Ved du ikke,“ raaber Paschaen ham i Møde, „at du kun maa læsse syv Hundrede og ikke tusinde Pund paa din Kamel? Visselig, allerede Halvdelen af dette Tal vilde trykke dig, naar de blev tildelte dig i Prygl; hvormeget mere maa da ikke det dobbelte trykke dit Dyr! Men ved Profetens Skæg og ved Allah, den ophøjede, som har skabt Mennesker og Dyr til Brødre! jeg skal vise dig, hvad det vil sige, at pine et Dyr. Grib ham og tildel ham fem Hundrede

„Slag!" Befalingen blev adlydt. Fellahen, den ægyptiske Bonde, fik den ham bestemte Straf. „Gaa!" sagde Dommeren, „men i Fald din Kamel endnu en Gang anklager dig, vil du ikke slippe saa let." — „Herren bevare dig, du herlige, og velsigne din Retfærdighed!" svarede Bonden og gik.

Fr. Ring.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

To Dage efter red Mads Jonsen igen paa Jagt. Det var endnu tidligt paa Dagen, Efteraarssolen skinnede med et mildt velgørende Lys over Mark og Skov. Hovfolkene pløjede, og rundt om græssede løsgaaende Drifter af Kvæg. Herremanden saa oprømt ud, han ventede sig aabenbart noget af Jagten i Dag; maaske dæmrede ogsaa andre Planer i hans Hu og fyldte ham med en Art Glæde.

„Kom lidt her hen," sagde han til Jørgen Elle, der i Dag havde faaet Lov til at følge med paa Jagt og red nogle Skridt bag efter sin Herre. „Nu svarer du for, Jørgen, at Bøsserne er pumpede godt ud, og at du i et og alt har baaret dig ad, som foreskrevet blev, saa Hekseri og Djævelstøj ingen Magt faar i Dag."

„Med Flid og Akkuratesse, Naadigherre," lød Svaret, „og hvad selve Raadet anbelanger, som I var saa villig at laane af min gamle Moder, saa er det fast og urokkeligt, som stod det antegnet i selve den hellige Læst."

„Nu skal vi forsøge, om det er stærkere end Hekseriet. Først rider vi over ad Raabjærg og napper den gamle Buk, som der har sin Gang. Slaar det fejl, afsøger vi de Fovstrup Engsige, der plejer Dyrene at trække ud nu i Efteraarstiden."

„Jeg har ladet mig forlyde, at en Flok stadig holder til i Mølleengene. Med Naadigherrens Gunst saa tykkes jeg det at regne for et artigt Puds, om vi kunde komme dem paa Skud. En vis Jomfru fik da at formærke, hvor lidet hendes onde Kunster befrygtes af en grum og fornem Herre."

„Han siger noget, Jørgen, ikke ilde hittet paa. Ogsaa kunde jeg have Lyst til en Sviptur om ad Møllen for at tale et Alvorens Ord med den klejne Jomfru."

Samtalen gik i Staa, og Jørgen Elle holdt sig atter nogle Skridt tilbage. Mens han sad og saa sig omkring, lejrede et stille Smil sig i hans Ansigt. Alt forekom ham saa lyst, han steg bestandig højere i den naadige Herres Gunst, hans Raad blev mere og mere kløgtige, han blev mere og mere tilfreds med sig selv.

Pludselig red han atter hen paa Siden af Herremanden, pegende over mod Skovbrynet, hvor Terkel Smeds Bol lige kom til Syne:

„Der stiger Røg op fra Taget, den gode Terkel har nok gjort Fyr paa igen, endda den den naadige Herre har strengelig forbudt det, før næste Ny tændes."

„Tror jeg ikke, du igen faar Ret, Jørgen," svarede Mads Jonsen og rettede sit Blik over mod Bolstedet. „Men hvordan understaar den fordømte Kanalje sig i at handle mod mine Ordre, den Bondeslyngel! Lad os komme derover, Jørgen, og faa Sagen undersøgt. Jeg kan knap faste Lid til mine egne Øjne."

„Røgen er tydelig nok," svarede Tjeneren, „Naadigherren kan trøstigt forlade sig, paa hvad jeg siger. Se, nu damper hun lystig, Terkel har Gryden over Ilden."

„Saa skal vi, min Tro, hjælpe ham den af igen," forsikrede Herremanden. „Tror jeg ikke, den skinbarlige Djævel er sluppet løs her i Sognet, eller har man før set Mage til Opsætsighed af en gemen Bonde. Først forsømmer han sit Hovarbejde, saa svarer han sit Herskab studs imod, og nu overtræder han grovelig min Befaling. Det er jo Oprør og Ildgerning; men jeg skal pille de Nykker ud med min Ridepisk, skal jeg!"

Mads Jonsen talte sig mere og mere hidsig. Han var bleven kobberrød i Ansigtet, han fægtede med Armene, som saa han de løssluppe onde Aander for sig i Luften, men hans smaa arrigt gnistrende Øjne uafbrudt var fæstede paa Terkels Hustag, hvorfra en blaa Røg steg fredeligt til Vejrs.

„Gad vide, om Terkel virkelig af sig selv har forbristet sig til at trodse Naadigherrens Bud," tog Jørgen Elle Ordet, „en saa gruelig Misgerning, „det lyder hartad utroligt. Her stikker nogen bag ved."

„Hvem skulde det være, Jørgen?"

„Ja, Naadigherren har selv obselveret det, da I bemærkede, at Magisteren fra Præstegaarden havde sin Gang der i Huset. Hvad Folk ikke selv vover, det sætter han i dem, og Nøvter og Tosser følger hans Præk."

„Hvem ved, maaske vi fanger ham derhenne," udbrød Herremanden, paa ny slaaet af Jørgens Udsagn.

I skarpt Trav red de hen til Huset. Den øverste Halvdør stod paa Klem, Mads Jonsen bøjede sig ned og stødte den rask op med Skaftet af sin Ridepisk.

En klar Ild blussede paa Arnestedet, og ved Siden af dette stod en ung Pige, syslende med at tillave en Ret Mad. Idet hun vendte sig om, strømmede Sollyset ind over hendes Skikkelse. Det var Eline fra Møllen.

Herremanden gav et Sæt. Over for det mørke Øjenpar, der stirrede op paa ham, mistede han sin sikre Myndighed, hans Hænder famlede ved Tømmen, hans Læber mimrede, hans Blik flakkede ustadigt ind mod Husets Indre.

„Hvor er Terkel Smed og hans Kvinde? Hvem har understaaet sig i at tænde Ild her i Dag?" raabte han. „Naa, ud med Sproget!"

„Det har jeg," svarede Eline, lidt blegere end ellers, men med sin sædvanlige Ro.

Terkels Kone kom til Syne i Stuedøren med et sygt Barn paa Armen. „Vorherre være os Stakler naadig," mumlede hun.

„Frem med dig, Kælling!" raabte Mads Jonsen. „Du har overtraadt min Befaling og tændt Ild allerede i Dag. I Djævelens Skind og Ben, hvad tænker I paa? Hæ, hæ, vil I ende have det til at brænde heroppe, saa skal jeg lade Hytten svide af over Ørene paa jer."

„Det er mig, der har tændt Ilden," gentog Eline. „Børnene ligger syge og kan ikke undvære varmt Mad. Jeg kom her forbi i Dag og hørte om den Nød, I har stedt Folkene i, Terkels Kone turde ikke gøre Ild paa, saa tog jeg Ansvaret."

„Men I skal ikke blande eder i mine og Hovbøndernes Sager, lille Jomfru, husk det."

„Det gør jeg ej heller, den naadige Herre kan vel knap have noget Udstaaende med de smaa syge Børn, men det er dem Straffen rammer."

„Det hele Rak fortjener ikke bedre," skreg Herremanden og løftede Ridepisken som til Trusel mod hele Hytten. „Men det er ikke eder, jeg skal forhandle med. Nej Kvinden der og hendes Mand har Ansvaret for, hvad her er sket, og de skal ogsaa komme til at staa til Regnskab. Allerførst vil jeg fluks se Ilden slukket."

Konen kom halvvejs krybende hen i Døren. „Naadige Herre," bad hun, „maa vi ikke nok koge denne ene Ret Mad? Børnene har nu ikke faaet varmt i to Døgn. Saa skal Ilden ikke blive tændt, før Naadigherren giver Tilladelse."

„Du kan spare dine Løfter, Kælling, for her er det Mads Jonsen, der befaler, og jeg har sagt, Ilden skal slukkes. Siden skal du og din opsætsige Mand nok faa en lille Mindelse for i Dag."

Den unge Pige trængte sig frem i Døren. Hendes Barm bølgede, og en Vredestaare funklede i de mørke Øjne.

„Jeg gaar i Forbøn for dem," sagde hun, „sluk ikke Ilden, Hr. Mads Jonsen. Hvi vil I gøre Fortræd paa den Maade?"

Herremanden betragtede Eline. Og eftersom hans Blik heftede sig fastere ved hendes Skikkelse, skiftede hans Ansigt Udtryk. Hun stod der saa frank og ydmyg, saa kæk og bly, med redelig Harme og Godhed lysende i de smukke Træk. Guldet paa hendes Hovedsæt lyste i Solen, det mørke Haar svøbte sig i et blødt Fald om Kind og Hals, det blaa Silkeliv sad som støbt om hendes Barm og Skulder. Da en fin Rødme skød op i hendes Kinder, under Herremandens attraalystne Blik, trak hans tykke Læber sig ud til et Smil, og hans smaa Øjne plirede.

„Ret saa, lille Jomfru, I er rørt, det klæder eder fortræffeligt som alt andet. Skulde nogens Forbøn nytte, maatte det være eders. Men I skulde dog vist heller blive nede i Møllen, der har nok at tage Vare."

„Jeg kan ogsaa tage Børnene med mig," svarede Eline, „det kan I ikke forhindre, og saa naar I dog ikke eders onde Hensigt."

„Det lader til, I ved Udvej," udbrød Herremanden med en kort Latter. „Maaske er I virkelig saa kløgtig, som Rygtet gaar. Men lad os som gode Naboer komme hinanden i Møde. I har nogle kønne Raalam gaaende nede i Mølleengene, de er ingen Nytte til for eder, lad mig gøre lyst iblandt dem en lille Frist, saa giver jeg efter her, og vi lader Kællingen koge sine Urter."

„Det gaar jeg ind paa," svarede Eline. „Skønt jeg holder meget af Dyrene, skal I dog have Jagtret en Uge til Ende."

„I kan altsaa ogsaa vise eder føjelig, Jomfru; det gaar alt bedre end den første Dag, vi taltes ved. Men der er en lille Betingelse endnu. I følger med hen ad Møllevejen, vi rider nemlig dernede ret nu, og jeg har noget at forebringe eder til eders egst bedste."

Eline maalte Herremanden og hans Tjener med hastige Øjekast. Den første var venlig, smilende, den anden sad med et lyttende og lurende Udtryk i det fregnegraa Ansigt.

„Jeg mægter vist ikke at holde Skridt med eders Hest," sagde Pigen undvigende, „desuden har jeg lovet at koge en Urtedrik og se Børnene lidt til gode her."

(Fortsættes.)

Kongesønnen og Nattergalen.

Af Rud. Baumbach.

Der var engang en Kongesøn, som ikke kendte nogen højere Nydelse end at høre Nattergalesang. Derfor havde han ogsaa en Mængde af dem i Guldbure, og han drog med egne Hænder Omsorg for dem.

En Morgen red han ud paa Fuglefangst og havde en Kammersvend med, som bar Lokkemad og Garn. I den svundne Nat var Bøgetræernes Knopper sprungne ud, og de fine Blade prangede som grøn Silke i Morgensolens Glans. Anemoner svajede i Vinden over det brune Løvdække, og fra de græsklædte Skrænter nikkede gule Kodrivere. Det var en prægtig Tur.

Dybt inde i Skoven sprang en Kilde, hvortil Skovens Dyr kom og nød en Lædskedrik. Der stod de to Fuglefængere af Hestene, bandt dem afsides og udspændte derefter Garnene. Rundt om begyndte Fuglene deres Morgensang; brogede Finker, rødbrystede Dompapper og staalblaa Mejser kom flagrende, og fra det fjerne lød Nattergalens bedaarende Toner.

Da lød der pludselig Sang fra Menneskelæber; Fuglene fløj forskrækkede ind i Krattet, og Fangsten var for den Gang forstyrret. En smækker Pige med blege Kinder og to lange brune Fletninger ned ad Nakken nærmede sig Kilden med en Lerkrukke i Haanden. Det var hende, der sang en af de sædvanlige Landsbyviser; men hun sang den med klokkeren Stemme. Kongesønnen lyttede til med Velbehag; han traadte frem fra Krattet, i hvilket han hidtil havde staaet skjult, og hilste venligt den unge Pige.

Hun blev forskrækket ved pludselig at se Kongesønnen foran sig; hun vendte sig for at flygte ind i Skoven; men Prinsen bad hende blive og unde ham en Drik Vand af hendes Krukke. Hun bøjede sig til Kilden med Krukken og bød derpaa Kongesønnen den kølige Drik, og medens han drak i dybe Drag, lod hun Blikket strejfe hen over den kraftige Ynglingeskikkelse. Han takkede, gav Krukken tilbage og lod sin Hest føre frem. Da han sad i Sadlen, bøjede han sig endnu en Gang til det blege Barn og strøg hende med den hvide Haand hen over Panden. Derpaa red han bort.

Hun saa efter ham, til Rytterne var forsvundne mellem Træerne. Derpaa satte hun sig paa en Sten og stirrede ned i Vandet. Solen steg højere, og dens Straalers Magt sprængte tusinde Knopper.

„Ak, gid jeg var en Nattergal!" hviskede Pigen. „Saa lod jeg mig fange af ham; han bar mig til sit Slot, og jeg kunde se ham hver Dag."

„Vil du saa gerne være en Nattergal?" spurgte en Stemme, og foran Pigen stod en ældgammel Kone med en Krykkestok i sin runkne højre Haand.

„Saa du vilde gerne være en Nattergal!" gentog den gamle. „Det lader sig sagtens gøre. Om Dagen skal du være Nattergal, og Menneske om Natten. Vil du det?"

„Jeg ved intet bedre!"

„Godt! Men til Gengæld," vedblev den gamle, „maa du give mig ti Aar af dit Liv. Vil du ogsaa det?"

„Ja," sagde det stakkels Barn glædestraalende.

„Godt, saa følg mig til min Hytte; den er ikke langt borte. Jeg vil give dig en kraftig Trylledrik." Saaledes sagde Heksen og førte Pigen dybere ind i Skoven.

Da Kongesønnen Dagen efter kom til Kilden, hørte han en Nattergal slaa sine Triller i Buskene, og han havde aldrig hørt noget saa dejligt. Han spændte sit Garn ud, og Sangersken kom flyvende; men den fløj lige hen paa Kongesønnens Haand, og saaledes blev den hans.

Han bar Nattergalen hjem, satte den i et prægtigt Bur og frydede sig over dens vidunderlige Toner. Men alle de andre Fugle, som han havde i Bur, gav han Frihed; thi deres Sang agtede han nu ikke højere end Spurvekvidder. Til sidst fik han Nattergalen saa kær, at han slet ikke kunde skilles fra den. Hvor han gik og stod, var ogsaa Nattergalen, og naar han red ud, sad den paa hans Skulder. Utrættelig slog den sine Triller fra Morgen til Aften; men om Natten, naar den havde sunget Kongesønnen i Søvn, paatog den sig sin menneskelige Skikkelse, satte sig ved hans Seng og frydede sig ved at betragte ham. Men naar Hanerne begyndte at gale, da blev Pigen atter til Nattergal og vækkede Kongesønnen med sin Sang.

En Dag lod den gamle Dronning Prinsen kalde til sig og sagde til ham: „Min kære Søn! I næste Maaned bliver du atten Aar, og saa skal du krones til Konge. Men saa maa du nødvendigvis ogsaa have en Dronning. Derfor har jeg ogsaa udsøgt dig en Prinsesse, skøn og dydig som ingen anden under Solen, og i Medgift faar hun et halvt Kongerige. Det er ogsaa noget, man maa sætte Pris paa. I Morgen kommer hun, og om tre Dage holder vi Brylluppet. Er du enig med mig deri?"

„Ja, Fru Moder!" sagde Kongesønnen og gik til sin Nattergal.

Dagen efter kom Prinsessen kørende i en Glaskaret. Dronningen stod med sin Søn og hele Hoffet uden for Slotsporten, og Prinsen løftede sin skønne Brud ud af Vognen. Som en Skovbæk brusede det lange Silkeslæb efter hende. Oppe i Riddersalen ventede et prægtigt Festmaaltid, og under Paukers og Trompeters Lyd tog Prinsen Plads ved Siden af sin Brud og frydede sig ved hendes Skønhed og Forstand.

Da han om Aftenen kom ind i sine egne Værelser, blev han forskrækket; for første Gang havde han glemt at sørge for sin Nattergal, og den stakkels Fugl sad tavs og sørgmodig i Buret og lod Vingerne hænge. Men da Kongesønnen havde lagt sig til Ro, sang den skønnere end nogen Sinde, og Prinsen faldt snart i Søvn og drømte om sin Brud. Een Gang vaagnede han; han mente at have mærket en hed Draabe falde paa sin Pande; men Søvnen vilde ikke give slip paa ham, og han drømte videre.

Dagen efter, da Hoffet var samlet til fornyede Festligheder, sagde Prinsessen til sin Brudgom: „Man har sagt mig, at du har en kostelig Nattergal. Vil du ikke lade mig høre den synge?" Og Prinsen befalede en Tjener at hente Buret med Fuglen. Men Nattergalen sad stum paa sin Pind med Hovedet under Vingen. Først da dens Herre aabnede Døren til Buret, løftede den Hovedet, fløj hen paa hans Haand og begyndte at synge.

Herrerne og Damerne holdt Vejret og lyttede. En saadan Sang havde de aldrig hørt. De hørte Foraarsvinden suse gennem Trækronerne, Kildens Rislen og længselsfuld Elskovsklage. — Stakkels Nattergal!

Prinsessen gik hen til Kongesønnen, lagde Haanden paa hans Arm og sagde: „Kære, giv mig den Nattergal! Det er min første Bøn til dig." Og han nikkede samtykkende. „Tag den kun, den er din."

Da slog Nattergalen med Vingerne og lod endnu en Gang sin Stemme høre. Hvad den sang, klang som et forpint Hjertes Jamren. Pludselig forstummede den og flagrede som lamslaaet fra Kongesønnens Haand til Gulvet.

„Dens Hjerte er sprængt!" sagde en, og Hoffolkene ilede til. Men med Forfærdelse veg de atter tilbage; thi paa Tæppet foran Brudeparret laa ikke nogen Fugl, men en dejlig Pigeskikkelse, paa hvis blege Læber en Bloddraabe perlede.

Gæsterne spredtes som en Dueflok, der overraskes af Høgen. Prinsessen kaldte paa sine Tjenere og kørte straks bort. Men den gamle Dronning befalede fnysende, at Heksen, der havde hildet hendes Søn med djævelske Kunster, skulde overgives Flammerne.

Den ulykkeliges Legeme blev brændt af Bødlen; men af Asken opvoksede et Hyldetræ med duftende Blomsterskærme. Deraf forstod Folket, at Pigen ikke havde været en Heks, og at hun var indgaaet til evig Salighed.

Men Kongesønnen havde fra den Dag af mistet al Livslyst. Fra tidlig Morgen til Mørket brød frem, sad han under Hyldetræet og hentæredes langsomt. En Aften fandt de ham liggende død der, og tre Dage efter var ogsaa Træet udtørret.

En uforskammet Vært.

Den sidste franske Konge Louis Philips elskværdige Søn, Hertugen af Orleans, der paa en saa sørgelig Maade mistede Livet, idet hans Vogn væltede med ham, hvorved han knuste Hovedet mod Brostenene, kom engang ved Middagstid til en lille By i Frankrig. Han lod holde ved det første, det bedste Værtshus og lod sig bringe en Kop Kødsuppe. Værten tænkte: „Det er første og maaske ogsaa sidste Gang, jeg beværter en Kronprins; han skal ogsaa betale som en Kronprins!" Og da Adjudanten vilde betale, sagde Værten: „Kødsuppen koster 500 Kroner!" — „Det er jo uforskammet!" udbrød Adjudanten. — „Jeg sælger den ikke billigere," lød Værtens Svar.

Harmfuld meldte Adjudanten Sagen til Prinsen. Denne smilede og bad ham sende Bud efter Byens Borgmester. Da denne kom, sagde Prinsen: „Jeg vil skænke denne Bys fattige tusinde Kroner paa een Betingelse." — „Jeg bøjer mig for enhver Betingelse," svarede Borgmesteren. — „Godt!" sagde Prinsen. „Her har De 1000 Kr. i Guld. Betingelsen er den, at De, Hr. Borgmester, betaler Værten her en Kop Kødsuppe, som jeg har faaet hos ham." — Borgmesteren modtog Pengene, takkede, og Prinsen kørte bort.

Borgmesteren kunde straks ikke forstaa Sagen og lo over Prinsens løjerlige Indfald. Men da han fik Sammenhængen at vide og saa Værtens lange, eddikesure Ansigt, lo han endnu mere, betalte højmodig 1 Kr. for Kødsuppen, der ellers kun kostede 35 Øre, og brugte de øvrige 999 Kr. til Gavn for Byens fattige, der saaledes erfarede, hvorledes en optrækkerisk Vært mod sin Vilje var bleven deres Velgører.

To lystige Svende.

Foraarssolen vækked dem op,
saa strakte de deres slimede Krop,
Fuglene sang, saa det skingred i Skove,
nu var der ej mere Ro til at sove!
De maatte lystre det strenge Bud
og vandrer nu trøstig i Verden ud
som to gemytlige, flinke Svende.
Rejsen faar dog vist hurtig Ende,
thi Fuglens Trille og Blomstens Duft,
og saa denne dejlige, skyfri Luft,
det er altsammen noget, de kun vil skose,
de holder dog mest af den mudrede Mose.

Havebrug.

Etaarige Prydgræsser.

Naar Efterspørgselen efter Frø af Prydgræsser og dermed Dyrkningen efterhaanden blandt private Havevenner er aftagen en hel Del, saa er Grunden vel alene den, at Frøet af mange Slags spirer saa vanskeligt paa Friland. Navnlig er der enkelte Sorter, der er meget vanskelige at faa frem. Hvis man imidlertid har Drivbed og vil ofre en lille Plads til der at tiltrække Planterne og saa siden plante disse ud paa en solrig Plads i Haven, saa er det sikkert nok, at man vil blive lønnet for sin Umage ved i Løbet af Sommeren at have Græsser dels til Pynt paa Stedet, dels til Afskæring for Anvendelse inde.

Frøet fordrer, for at spire godt, Fugtighed og Varme. Ved Udplantningen skiller man af de fine Slags ikke Planterne ud enkeltvis, men planter Smaatotter ud paa hvert enkelt Sted. I tørre Somre maa Planterne vandes rigeligt.

Blandt de kønneste af dem, der er lettest at dyrke, skal følgende etaarige Græsser fremhæves:

Agrostis pulchella (Smuk Hvene). Bladene smalle, Toppen stor, meget fin. Frøet spirer let og rigeligt i Drivbed. Endnu finere er A. nebulosa (Taagelignende Hv.).

Anthoxanthum gracile (Fin Gulaks). Et ca. 15 Tm. højt Græs med tyndt Straa og temmelig aabne Aks (Duske); disse er lysegrønne med fine lyse Haar. Dette Græs er kønt i frisk Tilstand, derimod uanseligt som tørret. Frøet kan saas paa Blivestedet.

Briza maxima (Stor Bævregræs). Frøet kan saas paa Blivestedet i fugtig Jord.

Brizopyrum siculum (sicilianst B.). Circa 9 Tommer højt med flade Aks, sammensatte af en Mængde toradede, afvekslende, fine Smaa-Aks. Særdeles pynteligt baade som frisk og tørret. Det kan i særlig Grad anbefales.

Chloris polystachya (Mangeakset Chl.). Smukt og ejendommeligt, ca. 9 Tm. højt Græs med fra Aksen straaleformigt og vandret udstaaende ca. 4 Tm. lange, brunlige Smaaaks. Det er meget anvendeligt ogsaa i tørret Tilstand, i hvilken Smaa-Aksene retter sig opad.

Eleusine oligostachya (Faaakset E.) er ca. 6 Tm. højt. Aksene 3—4 sammen, toradede, omtrent 1½ Tomme lange, noget brunlige. Dette er ogsaa et fint og interessant Græs.

Eragrostis elegans (Prydfuld „Vaarhvene") er temmelig højt med stive Toppe, som minder om Hvene.

Hordeum jubatum (Langhaaret Byg). Middelhøjt med tynde Straa og Aks med talrige fine, brunligt skinnende Haar. Det kan saas paa Blivestedet, men kommer i saa Tilfælde sent og besværligt frem. Det angives som etaarigt, men overvintrer oftest og bliver i saa Tilfælde meget kraftigt og udvikler tidligt en Mængde smukke Aks.

Lagurus ovatus (Ægdannet „Harehale") 15—20 Tm. højt, laaddent, med korte, tykke, hvidlige Aks. Ypperligt baade som frisk og tørret. Frøet bør saas paa Drivbed. Naar man vil se Lagurus i sin fulde Yppighed, maa man saa Frøet om Efteraaret, overvintre Planterne frostfrit og udplante dem i Slutningen af Maj. De bliver da særdeles kraftige og statelige. Et saadant Eksemplar i Potte — omplantet til sidst i en 5—6 Tommers Urtepotte — danner en Plante, der med sine talrige, velformede Aks, yder et lige saa ejendommeligt som tiltalende Skue.

Pennisetum longistylum (Langgriflet „Fjerbørste"). Stort — over en Alen højt — kraftigt Græs med stive, fjeragtige, hvide Toppe. Meget virkningsfuldt i saavel frisk som tørret Tilstand. Det er imidlertid vanskeligere at dyrke end de foregaaende Slags, thi dels spirer Frøet vanskeligt, dels fordrer Planten en varm Sommer for at komme til fuld Udvikling. Frøet maa saas temmelig tidligt paa et varmt Drivbed, og Planterne sættes i god, løs Jord med rigelig indbyrdes Afstand (1 à 1½ Fod). Det fordrer rigeligere med Vand end de fleste andre. Men selv om dette Græs altsaa viser sig noget fordringsfuldt, erstatter det dog ved sin Skønhed den anvendte Møje. Eksemplarer, der ikke udvikler Blomst, overvintres under et let Dække.

J. J.

Skæmt.

Bare Tjenestvillighed. „Hvad er det, Georg, du ryger jo!" udbrød en Moder forskrækket, da hun overraskede sin lille Søn med en stor Cigar i Munden.

„Nej, Mama, jeg holder kun Ild i den for en anden Dreng."

Elexir. Kammerraad Nokkebølle siger, at han har aldrig følt sig saa lykkelig som nu, da han omsider har fundet en Barber, som er mere skaldet end han selv; denne er nemlig den første, som ikke plager Livet af ham om at anvende Haarelexir.

En Forskel. Forskellen imellem et Spejl og en Taabe bestaar deri, at Spejlet reflekterer uden at tale, medens Taaben taler uden at reflektere.

Parreret. Admiral Stedingk spurgte engang Biskop Veidmann, hvordan det kunde være, at Petrus, der var saadan en Guds Mand og saa fast i sin Tro, alligevel kunde komme i Havsnød og blive bange for at drukne.

„Aa," svarede Bispen, „det kom formodentlig af, at han havde at gøre med en Usselryg af en Skipper, en af den Slags man nu om Stunder gør til Admiraler."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3
Sig mig, har du drukket Toddy af denne?
3 2
Et rindende Vand.
Er du mon i Stand
til det paa Europaskortet at kende?
2 3
Lad Vejen altid dig saadan føre.
1 2
Dens „Stemme" kan man tydelig høre.

J. J.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af efterfølgende Navne, læste henholdsvis nedad og opad, danner Navnene paa to danske Digtere.

En By i Sverige.
En Flod i Tyskland.
En Biflod til Elben.
En By i England.
En By i Spanien.
En By i Palæstina.
En Biflod til Etsch.

M. J.

Gaade.

Fuld skrevet jeg mange Budskaber bringer,
baade onde og gode.
Tag mit første Bogstav bort, og jeg tvinger
rundt omkring paa vor Klode
mangt et Skib til Sejladsen at standse —
og i Stumper paa Bølgen at danse.

J. J.

Bogstavgaade.

3 2 1 er et Døbenavn,
og Hele som saadan gør ogsaa Gavn.
4 5 en Flod er Navnet paa.
— Naa, kan du nu rigtig Løsning faa.

P. C. H.

Rebus.

k · t Nr skeh oE r.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 34: Svalen — valen — Alen — Salen — Sne — Vane — Vals — Svane.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang. **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen" indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

Indhold: Den 26. Maj 1892. Digt af Nicolaj Bøgh. En Udvej, fortalt af C. A. Thyregod. I Lønkammeret, af Max Frommel. En fynsk Skovbonde, Fortælling af Mads Hansen, med Billede. (Sluttet). Ørkenens Skib, af Fr. Ring, med Billede. Møllehexen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Kongesønnen og Nattergalen, af Rud Baumbach. En uforskammet Vært. To lystige Svende, med Billede. Havebrug. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 36. Søndag den 5. Juni. 1892.

Biskop B. J. Fog.

Sjællands Biskop, Bruun Juul Fog, er født den 11. Marts 1819 i Stege. Faderen, der var pensioneret Kaptajn, boede dengang her og drev en lille Landejendom, men flyttede senere til Hovedstaden, hvor Sønnen begyndte sin Skolegang. Efter at have besøgt et Par mindre Skoler kom han ti Aar gammel i Metropolitanskolen og traf her paa Jævnaldrende som C. Hostrup og Kr. Manzius. I Aaret 1837 blev han Student, og under de paafølgende Universitetsaar var det navnlig Sibbern og Martensen, der blev af Betydning for ham. Med sit grundige Studium forbandt Fog livlige og alsidige Interesser. Hans Hovedfag var vel Theologi, men ved Siden deraf studerede han med stor Flid Filosofi samt oldgræske og oldkirkelige Forfattere. Da han 1843 havde taget theologisk Embedseksamen, var han i et Par Aar Lærer ved københavnske Skoler, dernæst Huslærer og endelig atter i et Par Aar Adjunkt i Roskilde. Først da betraadte han den gejstlige Bane, idet han 1847 udnævntes til Præst i Næstelsø og Mogenstrup paa Sjælland. Her forblev han i ti Aar, stærkt optagen af sin præstelige Gerning, af klasfiske og filosofiske Studier, der bl. a satte Frugt i en Doktordisputats om Cartesius, den nyere Filosofis Fader.

Fra indflydelsesrig Side blev det engang bemærket, at den saa alsidig uddannede Landsbypræst egentlig hørte hjemme i Hovedstaden, og i 1857 blev Fog kaldet til Kapellan ved Holmens Kirke. Efterhaanden samlede han her en talrig Menighed, der voksede, da han i 1867 var bleven udnævnt til Holmens Provst. Men ogsaa anden Virksomhed lagde Beslag paa hans dygtige Evner. I sine første Præsteaar i Hovedstaden holdt han Forelæsninger ved Universitetet over Filosofiens Historie, om Augustins Theologi og udgav 1865 en fortræffelig Bog „Om det theologiske Studium". Samme Aar blev han knyttet til Pastoralseminariet. Endvidere deltog han hyppigt i offentlige Ordskifter, saaledes om det borgerlige Ægteskab, om Kristendommens og Kulturens indbyrdes Forhold, om den lovordnede Prostitution, som han er en afgjort Modstander af. Ved Rejser i Udlandet og et ivrigt Studium af nyere filosofiske, historiske, æsthetiske og theologiske Hovedværker fulgte han Kulturudviklingens Gang og stod bedre end de fleste rustet til at bryde en Lanse for Kristendommen.

I Aaret 1881 modtog Fog Udnævnelse til Biskop i Aarhus, men ved Martensens Død 1884 vendte han atter tilbage til Hovedstaden for at beklæde Sjællands ledige Bispestol. Her er han i alt væsentlig gaaet i sin Formands Fodspor, dog altid villig til Indrømmelser, naar de ikke skader, hvad han anser for Folkekirkens Tarv. Foruden de nævnte Skrifter har Fog udgivet et Par Prædikensamlinger, der viser hans Begavelse som Taler. Ved Siden af Tankeklarhed virker hans Stil ved friske Farver og stor Billedrigdom.

Biskop B. J. Fog.

Pinse.

Efter Paasken følger de „40 Glædesdage", saaledes kaldte, fordi det var i den Tid, at Herren efter sin Opstandelse levede paa Jorden og oftere kom sammen med sine Apostle og talte med dem om de Ting, som hører til Guds Rige, og de frydede sig ved hans Nærværelse. Saa kommer Himmelfartsdagen med de „10 Forventningsdage", da Apostlene efter Herrens Befaling blev samlede i Jerusalem indtil den Helligaand var udgydt over dem, hvilket skete paa den halvtredsindstyvende Dag efter Jesu Opstandelse. Til Minde om Helligaandens Sendelse helligholdes Pinsen, hvis Navn hidrører fra det græske Ord: Penteioste, der betyder: 50.

Pinsedag kaldtes den hvide Søndag og de paafølgende Dage den hvide Uge, fordi det er den almindelige Daabsfest, og de nydøbte plejede at iføres hvide Klæder, som de saa bar en Ugestid. Paa Pinsedagen døbtes Apostlene med Helligaanden, og samme Dag vandtes for Kristendommen og døbtes henved 3000 Sjæle. Til alle disse har der vel næppe været hvide Klæder; men disse kom ogsaa først siden i Brug ved Daaben. Til Pinsen opfattes gerne Proselytdaaben, Hedningers Daab; thi det blev jo med Tiden Skik, at Børnene skulde døbes i den tidligste Alder, og man kunde altsaa ikke opsætte deres Daab til en bestemt Aarstid. Men det var i Pinsetiden, at den jydske Konge Harald Klak i Aaret 826 med sin Dronning og sin Søn og talrigt Følge døbtes i Ingelheim ved Mainz, ved hvilken Lejlighed Kejser Ludvig selv iførte ham de hvide Daabsklæder og stod Fadder til ham, ligesom Kejserinden til Dronningen, og Kejsersønnen Lothar til Kong Haralds Søn. Det var til Minde om denne Begivenhed og om Kristendommens Indførsel i Danmark, at her holdtes Tusindaarsfest om Pinse, den 14 Maj 1826, da der blev sungen bl. a:

„Saa længe vi ser den gyldne Sol,
og Skoven er Daners Have,
da planter vi Maj i Kirkestol
og Blomster paa Fædres Grave,
til glædelig Fest, med Liv og Lyst,
til mindelig Pinsegaver."

Det var nemlig Brug at „maje" Kirkerne saa vel som Husene til Pinse, og det skete oftest med Birkeløv, der i længre Tid kunde beholde sin Vellugt. Det var mange Steder en aarlig Udgiftspost paa Kirkeregnskabet at skaffe „Maj" til Kirken. Det var ogsaa Skik at smykke Kirkegaardens Grave til Pinsefesten. Om Lørdag Eftermiddag kom fra hele Sognet Mænd og Kvinder med Spader og Blomster, Gravene blev opsatte og beskaarne og ofte dækkede med et Lag hvidt Sand, Blomster plantedes helst med Rod, dog nedstak man ogsaa afskaarne Blomster i Sandet; men det var privat og havde intet med Kirkeregnskabet at gøre. Saa om Pinsedagen, naar Folk kom til Kirke, gik de omkring og saa paa de pyntede Grave; mangen Kvinde havde da en Blomsterkost i sin Salmebog, som hun lønlig stak ind paa en eller anden Grav, der vedkom hende nært, eller som var alt for stifmoderligt behandlet. Det agtedes for en smuk Gerning at pynte en fremmed og forsømt Grav.

Pinsen, der indfalder i Forsommeren, medens Naturen staar i sin fuldeste Ungdomspragt, er oftest velsignet af smukt Vejr, og det modsatte er da heller ikke noget godt Tegn. Regner det i Pinsedagene, saa kan man ikke vente noget meget frugtbart Aar. Nattefrost varsler heller ikke godt, men et rask lille Tordenvejr uden alt for meget Regn skal ikke være saa ilde, uden for saavidt, at det kan være til Hinder for Morskaben; thi Morskab i fri Luft skal der gerne til i Pinse, navnlig for Ungdommen.

Det var ikke uden Betydning, hvilken Lejlighed Egnen bød til Friluftsglæder, og navnlig om der var Skove og om Skovens Ejer vilde taale, at Folk tumlede der og holdt Fest. En saadan er i umindelige Tider holdt paa 1ste Pintsedag i Avnsbjærg Skov et Par Mil sønden for Viborg. Paa en stor aaben Plads vestlig i Skoven, der kaldtes Hestehaven, samledes Pinsedags Eftermiddag Beboerne fra flere af de nærmeste Sogne, og her morede Ungdommen sig med at danse, medens de ældre og Børnene laa omkring i Græsset som Tilskuere. Mad og Drikke medbragtes fra Hjemmet. Saaledes gik det til i ældre Tid, men da Købstadfolk fra Viborg fandt paa at søge derud, kom der ogsaa Beværtningstelte, og der indsneg sig adskilligt utilbørligt, saa Pinsefesten i Hestehaven mistede noget af sin skønneste Tiltrækning. I Palstrup Skov, en Mil længre Øster paa forsøgtes der noget lignende. Siden gik det over til at blive politiske Fester, og i vore Dage er Skovdans jo en almindelig Forlystelse baade i Tide og i Utide hele Sommeren igennem. Dans omkring Majstangen hørte og til de almindelige Sommerglæder og er endnu ikke gaaet af Brug. For faa Aar siden rejste jeg i Pinsedagene igennem Himmerland, og kom da forbi flere Majstænger, der var smukt højtidspyntede med Baand og Vimpler og grønne Kranse, og hvorom Folkene allerede tidligt paa Eftermiddagen begyndte at flokke sig. I Ans, hvor jeg boede i henved 30 Aar, var Majstangen allerede tidligere gaaet af Brug, men det lod sig dog bestemt paavise, hvor den havde staaet, og Pladsen holdtes i Hævd, indtil den for ikke mange Aar siden toges i Brug som Oplagsplads for Tørv til et Kalkbrænderi.

I Jyllands Hedeegn var der jo ingen Lejlighed til Skovdans, men Pinsefestens Friluftsglæder gav man derfor ikke Slip paa, og saa opførte man en Slags Gildegaarde, ofte ude paa den vilde Hede. Dertil udsaas en passende Plet, hvor den lynggroede Overskorpe afskrælledes og saa indhegnedes den saaledes jævnede Plads med Jorddiger. I Digernes Overkant nedstak man Grene af løvrige Buske, hvis saadanne var at faa, ellers lagdes øverst paa Diget en Række Tørv med Lyngen opad. Det lunede dog altid noget. I denne indhegnede Plads, der havde Indgang fra Østen, samledes saa Byens og de omliggende Gaardes Ungdom til Dans om Eftermiddagen anden Pinsedag, og der dansede man oftest efter Sang, hvilket vel var det oprindelige, men stundom efter Violinspil. Saa hen imod Aften holdt man Hvil. Pigerne tog Plads paa en Jordbænk, der var indrettet langs det vestre Diges Inderside, hver af dem fremtog sit Madklæde og dækkede Bord paa sit Skød for sine mandlige Medtjenere eller andre Venner. Karlene havde sørget for Drikkevarer, og nu holdtes der Maaltid. Derunder var de forskelligt udstyrede „Meldmadder" et staaende Samtaleemne, og Madens Giverinder, Madmoderen, blev ogsaa let Genstand for Omtale, og over mangen en Husmoder faldt der skarp Kritik og haarde Domme. Efter Maaltidet toges atter fat paa Dansen, som stundom fortsattes til den lyse Morgen. — En saadan indhegnet Gildegaard kunde nyttes flere Aar i Rad; men naar Dansen havde slidt Bunden saaledes i Bakker og Hulveje, at den ikke kunde bruges længer, saa indhegnede man sig en ny ved Siden af og saaledes kunde der fortsættes. Endnu, da slige Forlystelser ikke længer er i Brug, kan man paa sine Steder i Heden finde hele Samlinger af slige smaa Indhegninger, hvis Oprindelse just ikke er indlysende for Nutidens Folk.

Forøvrigt synes de fleste Pintseskikke at være laant fra de her til Lands ældre Vaarfester og Midsommerfester. Af overtroiske Meninger er der ikke mange, der knytter sig til Pintsen. Fra Norge gives der dog et enkelt og ganske mærkeligt Ulvesagn, der vel ogsaa har været gængs i Danmark. Det antoges nemlig, at det farligste af alle Rovdyr, Ulven, Pinsenat maatte lystre højere Magter og give sig i Menneskers Vold. Aar 1599 hedder det derom: „Den Nat før Pinse-Søndag er Bønderne ude paa Skoven, der hvor de ved, at Ulvinden ligger med hendes Unger, og da tude de og hyle ligesom Ulve. Og naar Ulvinden hører Folk saa hyle, da nøder og tvinger hendes Natur hende til, at svare dem og hyle imod igen, hvorved de finder hendes Unger. Og det er sket, at de har faaet Ulvinden med Ungerne; thi ikke vil hun rømme fra dem. Og siger Jægerne, at fordi Ulvinden ved, hvad deres Hylen betyder, og hun alligevel ikke kan lade være, som de mener, at hun jo skal svare dem, da stikker hun Næsen ned i Jorden, at det skal lade ligesom det var langt borte, og vil forvilde dem, at de ikke skal finde hende. — Det er Vejdemænds og Jægeres Mening derom, og om saadant er naturligt eller hvorfor det sker, maa enhver dømme om, som han vil; men mange Ulveunger er ved denne List blevne fundne og grebne*)."

Saa vidt den norske Optegnelse; men at en lignende Mening har været til i Danmark, mens her var Ulve, har jeg troet at skønne af følgende Sagn, som jeg har hørt fortælle paa selve Stedet:

Der fortælles da, at en fattig Mand gik ud i Uhre Kær en Dag i det tidlige Foraar for at skære Kosteris, thi dengang voksede der en Mængde Vidier og andre Risbuske ude i Kæret. Han tog sin eneste Ko med; thi han manglede Foder til den, og derude mellem Buskene var der rigeligt med fjorgammelt Græs, som Koen kunde mætte sig med. Saa passede Koen sit Græs, og Manden sine Kosteris; men Ulvene, som der var mange af, passede ogsaa deres Tid og rev Koen ihjel, og da man beklagede Manden formedelst Tabet, svarede han: Det skal Ulven komme til at betale mig. Det stod saa hen i nogle Uger, men Natten til Pinse tog Manden en Tørvefork i Haanden og gik ud i Kæret og tudede som en Ulv. Der lød da Ulvetuden igen, og da han gik efter Lyden, kom han hen i den Del af Kæret, der hedder Tordenstuerne og der traf han en Hun-Ulv med hendes 4 Unger. Han dræbte dem alle med sin Fork, og saa fik han i Belønning 4 Rdlr. for den gamle Ulv og 1 for hver af Ungerne. For disse Penge kunde han købe sig to Køer, om det skulde være; thi dengang var Kvæget ikke saa dyrt som nu.

Dette synes mig at være som en Efterklang af det norske Sagn, skønt halvt udvisket, efter at Ulvene næsten er gaaede i Glemme her i Landet.

Paa Island havde de kloge Mænd en „Thorshammer", der er smeddet af stjaalet Klokkemetal og hærdet i Menneskeblod paa en første Pinsedag under Højmesse; smedde de samtidig et Søm af samme Metal og anvender det paa rette Maade i

*) Dr. T. Lund: „Danmarks og Norges Historie", VII. Side 351.

en hedensk Treenigheds Navn, saa kan derved en Tyv blive anfaldet af en saa pinefuld Øjensygdom, at han maa levere det stjaalne tilbage.

Ellers er der ikke mange Sagn og Særegenheder, der knytter sig til Pinsen, og dens kirkelige Betydning staar noget taaget for mange, der med kristelig Varme omfatter Julen og Paasken. Frelserens Fødsel saa vel som hans Forsoningsdød og Opstandelse er noget mere sanseligt end Helligaandens Sendelse. Det sanselige ved Pinsefesten er nærmest den skønne Tid, hvori den indtræffer, men det sanselige Menneske fatter ikke de Ting, der hører Gud til. Pinsen er vel den af de kristelige Højtider som vi mindst forstaar at holde hellig; thi den er Menighedens Kærligheds-Fest, og Kærligheden er bleven kold i mange.

„Om Julen synger Troen bedst
med Engletoner søde,
men Haabet har sin høje Fest
i Paaske-Morgenrøde,
og Kærlighed i Bølgegang
sig fryder højt med Pinsesang,
naar vore Tunger gløde."

Julen er i Særdeleshed en Fest for Gud Fader, der sendte sin enbaarne Søn til Verdens Frelse; Paaske er Sønnens Højtid og minder os levende om, at han led og døde for vore Synder og blev oprejst til vor Retfærdiggørelse; Pinsen er Helligaandens Højtid, Aanden der udgaar fra Faderen og sendes af Sønnen, at han skal vejlede os til Sandhed og Frelse. — Den hellige Trefoldigheds Fest som falder Søndagen efter Pinse er ingen af de gamle kirkelige Højtider, da den først blev anordnet 1334 af Pave Johan d. 22.; men den har almindelig kristelig Betydning, da den peger paa Faderen, Sønnen og Helligaanden, som en eneste sand Gud, og derved ligesom sammenknytter de tre store Kirkefester.

C. A. Thyregod.

Hold Ord.

En Herre, der engang besøgte den amerikanske Præsident Abraham Lincoln, lovede en af dennes smaa Sønner et lille Signet, han bar ved sin Urkæde, for derved at lokke ham op paa sit Skød.

Da Gæsten en Stund efter rejste sig for at gaa, sagde Lincoln til ham:

„Agter De ikke at holde Deres Løfte til min Søn?"

„Hvilket Løfte?"

„De sagde jo, at De vilde give ham Signetet der," svarede Lincoln og pegede paa hans Urkæde.

„Naa—aa! Det kan jeg ikke; det er ikke blot meget værdifuldt, men jeg sætter ogsaa særlig Pris paa det, fordi det er gaaet i Arv i vor Slægt."

„Jeg haaber dog, De giver ham det," sagde Lincoln; „jeg ønsker ikke, han skal vide, at jeg omgaas en Mand, der ikke har Agtelse for sit eget Ord."

Gæsten rødmede, løsnede Signetet og gav Drengen det.

Det blev ham en Lære, som han sent glemte, og mange andre kan sikkert have Nytte af at skrive sig den bag Øret.

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

I Naadens Aar 1534 var der stor Nød i Landet, da stredes Adel mod Borger, Læg mod Præst, Broder mod Broder. Loven laa i den stærkes Haand, og ingen var sikker paa Liv og Formue. Den kaarede Konge, Christiern den Anden, sad i Taarnet paa Sønderborg Slot, Lybækkerne skikkede hans Fætter, Grev Kristoffer af Oldenborg, til Sjælland med Flaade og Krigsfolk. Nogle holdt med de fremmede, andre imod dem. Tjeneren i Dag blev til Herre i Morgen.

Da Kornet var høstet, kom der en Vendelbo over til Jylland, han hed Skipper Clement og hvervede Almue og Bønder, til Gunst for den fangne Konge, som det hed sig. Ellers gjorde han ikke mange Omstændigheder, samme Mand, og hvad han sagde, var kort og fyndigt: „Hvem der vil følge mig, skal faa Posen fuld, Gods og Midler, den der ikke gaar med, skal jeg hænge op i en Galge." — Saa fulgte de ham, Menigmand og Fattigfolk, som nu vilde dele med de rige.

Først tog de Aalborg By og jog Hr. Peder Lykke ud af Slottet, derpaa drog de Øster paa om i Landet, plyndrede og brændte Herremændenes Gaarde. Da de kom ned til Klarupgaard var Manden ikke hjemme, men der var ingen Grund til at vende om igen. De satte Stiger op til Muren, for Porten var lukket, saa plyndrede de, trak Herskabets Klæder paa, kastede Kister og Skabe ud af Vinduerne, dansede og drak i Salen, saa længe der var en Kande Vin i Kælderen. Derefter byltede de sammen, hvad enhver kunde bære, og stak Ild paa Resten. Da Bagge Griis kom fra Marked, var hans Gaard brændt ned til Grunden. Han red straks op til Aalborg efter Skipper Clement og vilde stikke ham ihjel med sin Kaarde, men Clement bar et Pantser under Koften og kom ikke til Skade. Derimod stod der en Skomager i en Kvist og saa ud paa Gaden, han slog en Tagsten ned i Hovedet paa Adelsmanden og ramte saa vel, at Bagge Griis faldt af sin Hest og døde, da han kom ned til Hasselris Enge. Der fandt de ham siden.

Saadan bar de sig ad ved Klarup, Hjermslev og Nørlund; med Kokkedal, Birkelse og Spøtterup gik det ikke bedre, Bonden førte et lystigt Liv, det Herremanden maatte betale. Mens Clement selv huserede i Vendsyssel, skikkede han en anden Skare til Thy, den stod under Ole Duus, en tredje Flok gik Vester paa, over til Salling, den førte Claus Hund, og han, mente de, var værre end de andre.

Der boede dengang en Smed neden for Rosborg Mose, hans Navn var Veland, og han var kendt som en dygtig Mand i Egnen. Hans Søster havde i sin Tid tjent hos gamle Fru Søltoft paa Voldborg, der fattede den ene af Sønnerne Godhed for hende og giftede sig med hende, til stor Sorg for Familien. Han brød med sin Slægt og blev nægtet Adgang til Hove og i Hæren. Hun var ham ellers en god og trofast Hustru, den unge Bondepige, og de sad længe i en lille Gaard i Salling, skøttede sig selv og lod Verden sige, hvad den vilde. Men hans Frænder kunde alligevel ikke glemme den Tort, der var dem vederfaret. Engang mødte hans Broder Jens ham paa Viborg Ting og gav sig til at spotte over Smedens Søster. Knud var en fredsommelig Mand og hørte en Stund paa det, den anden stod og sagde. Da det blev værre, og Jens ikke vilde tie, tog han ham i sine Arme og satte ham op at ride paa Kromandens Plankeværk. En anden Gang kom Jens Søltoft med to drukne Kammerater hjem til Knud og sagde, at nu skulde han fægte med dem for den Tort, han havde gjort Familien. Knud smed de tre Mænd ud af Gaarden og lukkede Porten for dem. Til sidst traf de sammen med ham paa Ribe Marked og slog ham ihjel inde i Sværdfegerens Bod. Folk lagde til, at Jens var udenfor og holdt paa Døren imedens. Hans unge Kvinde stod og skar Brød, da de kom med Mandens Lig i Gaarden, hun faldt ned paa sine Knæ, slyngede begge Arme om den dræbte Husbonds Hals og gav et dybt Suk. Saa brast hendes Hjerte.

Deres lille Søn hed Palle, ham satte Jens Søltoft i Kost hos Munkene i Tvisel, for at de skulde drage ham op i Tugt og Herrens Formaning, men Palle løb fra dem, da han blev større, siden boede han hos sin Morbroder, Smed Veland, som heller ikke kunde holde Styr paa ham, men lod ham gøre, hvad han vilde.

En Løverdag Aften, da Veland havde slukket Ilden paa Essen, stod han uden for sin Smedje og saa over mod Øst, hvor det blinkede og lysnede paa Himlen som en svær Ildebrand. Samme Formiddag var der kommen en Skare af Ole Duus' Folk forbi, skraalende og berusede.

„Det er dem, som har øvet deres Gerning der," tænkte Veland. — „Det brænder rart," sagde han til sig selv. „Der gaar nu en Herremands Mod og Almægtighed op i Funker, men hvad kommer det mig ved? De har bundet det Ris, de selv faar at smage."

Mens han talte, saa kom der nogle Folk i skarpt Trav ridende hen over Lyngen. Da de naaede Smedjen stod de af Hestene og den ene rakte Veland sin Haand. Smeden nikkede og smilte dertil, men han tog ikke mod Haanden, som om det var for stor en Ære.

„Gudsfred og Godaften, naadige Herskab," sagde han. „Hvorfor kommer Hr. Søltoft saa silde?"

„Du maa skjule os, til det bliver mørkt, og saa se at skaffe os Følge hjem til Rosborg. Fruen her er Søster Gyldenstjerne til Estrup. I Eftermiddag kom Bønderne til hendes Gaard, plyndrede og stak Ild paa den. Nu brænder det lige ned i Grunden."

„Saa jeg ikke nok, det blev saa rødt ovre mod Sydøst," sagde Veland. „Det var ellers Skade for den kønne Gaard. — Naa, saa det er Fru Gyldenstjern til Estrup? — nej se! — og den unge der er nok Frøken Ellen Kaa, jeres kønne Plejebarn. I kommer nu her, klædt i ringe Bondedragt, for at søge Hjælp hos mig. Hvem skulde have tænkt det?"

Dermed lukkede Veland Døren op for dem.

„Det er kun en lav Indgang, du har paa dit Hus," sagde Jens Søltoft.

„Det er vel saa," svarede Smeden. „I faar

at bukke jer. Det er ikke godt, at være højere, end den Dør man vil ind af."

„Her er lavt til Loftet i den Bondestue," sagde Fru Gyldenstjerne, da de kom ind.

„Naadigfruen vil faa det lavere endnu, naar I kommer der, hvor I har lagt min Søster," svarede Veland.

„Det er sandt," sagde Jens Søltoft. „Vi er jo lidt i Svogerskab, vi to, og du har taget Palle i dit Hus, hvordan arter han sig?"

„Han æder og drikker for to, og synger og galer saa lang Dagen er. For Resten er han en doven Knægt."

For Resten er han min Brodersøn," sagde Jens.

„Det har Hr. Søltoft været længe om at regne ud," svarede Smeden.

Ellen havde ikke taget Del i Samtalen, hun stod ved Vinduet og saa paa en Gyldenlak. Der kom en ung Mand skæntrende ind ad Døren. Han bar en rusten Brystplade over sin Kofte og havde en lang Fjer i Spidsen af sin Stormhue.

„Er du der, din Dagdriver," sagde Smeden. „Hvor har du været henne saa længe?"

„Ovre hos Munken og hørt Krøniken til Ende om den fortryllede Prinsesse. Nu fik han hende til sidst, han, Prinsen, men hvordan de pinte ham, og hvordan han maatte kæmpe med dem forinden! — Det er Ret, Fatter! kæmpes maa der for at vinde, — og som han talte til hende, da de mødtes, det skulde du have hørt, det lød som en Sang i Kirken, milde og bløde Ord, Ord som klinger og blomstrer i mit Hjerte."

Smed Veland stod med begge Hænder i Lommen og saa paa Jens Søltoft. „Om jeg ikke vidste bedre, skulde jeg tro, at Drengen er gaaet fra Sans og Samling. Hvad er det for en Prins, og hvad er det for en tosset Prinsesse, du snakker om?"

„Bryd dig ikke om mig," svarede Palle. „Der kom de kørende ovre fra Herregaarden med Vogne fulde af Franskvin og Spanskvin og Rostokkerøl. Drik med, sagde de, saa drak vi og sang og jublede, saa det gav Genlyd ovre i de mørke Skove. Sikken en Rustning jeg har faaet, den tog de fra Herremandens Gravsted inde i Kirken. Nu maa jeg lave mig nogle Benskinner, men jeg mangler Læder dertil. Naar det er bestilt, saa Farvel Smed! saa ud i Verden at fægte og slaas, til jeg vinder Hæder og Magt og hende, som den gamle Munk fortalte om i Eventyret."

„Ja, det er der da Mening i," sagde Smeden, „saa gaar du med Clement eller med Claus Hund og hjælper Bønderne mod dem, der vil os ilde."

Palle brast i Latter. „Hjælpe Bønderne!" gentog, „liste om i Mulm og Nat og stikke min Fjende Kniven i Ryggen, formedelst jeg er ræd for at se ham i Ansigt, plyndre og røve og tømre paa min egen Galge? Nej tak! jeg er for god til jer, I Kæltringer til Hobe."

„Det er en fornuftig Mands Ord," sagde Herremanden. „Kom til mig, du, til Jens Søltoft, din salig Faders Broder. Hos Herremændene har du hjemme."

„Det tror jeg ogsaa," sagde Palle spottende. „Staa bag Herremandens Stol eller strigle hans Hest og løbe hans Ærinder? — jo vist! — Herremændene er nogle store Asler til Hobe. De slog min Fader ihjel og lagde min Moder i Jord. De har let ad mig, men jeg skal faa dem til at græde igen, kan I tro. — Vi kun lidt."

Med disse Ord trak han en Kiste frem paa Gulvet, satte sig ned foran den og gav sig til at hamre paa et Stykke af en Rustning. Jens Søltoft og Smeden gik ud for at se om Vejen var sikker, Fru Gyldenstjerne og Ellen sad paa Bænken i Krogen. Palle lod ikke til at give Agt paa dem. Han sang og hamrede paa sin Rustning, han var køn og stor og frisk, som han der sad, belyst af Ilden fra Skorstenen og en lang Lyspind, som han havde gjort fast foran sig, paa Laaget af Kisten.

„Er der ingenting vi kan gøre for dig?" spurgte Ellen og gik hen til ham.

Palle saa op og lo. „Jeg mangler et Stykke Læder til min ene Benskinne, foræer mig det. — Hvem er du ellers?"

„Kender du mig ikke?"

„Nej, men der er en, du ligner, en som kommer til mig i mine Drømme. I Klostret har jeg læst i Legenden, alt hvad der stod, var som skrevet om hende. Naar jeg bad til den hellige Jomfru ovre i Kirken, saa Billedet ned paa mig med hendes Øjne. Jeg længtes efter hende, jeg tænkte paa hende, tidligt og silde. Jeg vil finde hende, se hende, derfor løb jeg min Vej fra den Graabrødre-Munk. Lad fare de Tanker, sagde han, og bliv hos os, her kan du have dine magelige Dage, at sige naar din Slægt vil betale for dig, kommer du ud i Verden, koster det først Suk, saa Taarer, saa Blod, at vinde den Jomfru. — Den Tosse! han mente, hun kunde betales med Suk og Taarer!"

„Hun er alt saa meget smuk, din Dame?"

„Dejlig!" raabte Palle, „dejlig som Englen deroppe paa Alteret. Det lysner og gror, hvad hun ser paa, alt bliver fromt og godt ved Tanken om hende."

„Det vil vist ikke blive nemt at finde hende," mente Ellen.

„Tror du? — Jeg skal sige dig noget, hun er funden, jeg har set hende. Forrige Sommer, da jeg faldt ned fra Klostertaarnet, kom hun hen til min Seng, lagde sin Haand paa min Pande og hviskede Ord til mig, — Ord du! — dem glemmer jeg aldrig."

„Hvad hviskede hun?"

„Det vil jeg ikke sige. Hvad forstaar du dig ogsaa derpaa, du stakkels Bondepige? — Hvorfor staar du og ser saadan paa mig? Du har stjaalet hendes Øjne. — Nu er min Rustning straks færdig, saa af Sted, ud i Verden, fremad, fremad, det er Riddersæd, op ad Stigen til Himmerig. — Gaa hen og sæt dig, nu vil jeg ikke fortælle mere."

„Jo, bliv kun ved at snakke. — Du drager altsaa ud i Verden og finder hende, hvad saa?"

„Saa tager jeg hende."

„Man tager ikke en Dame med Magt."

„Det er ogsaa sandt, ydmygt og fromt maa der bejles. — Jeg vinder hende nok, kan du tro, uden hende er der ingen Lykke til for mig."

„Ja, men det, du her har fortalt, gælder jo kun din egen Lykke. Tænker du slet ikke paa, hvad du vil gøre for hendes?"

„Alt hvad en anden kan gøre."

„Det er ikke nok, du maa gøre mere."

„Mit Liv og mit Blod vil jeg give hende."

„Hvad skal hun med dit Blod? — Ofre dig maa du i hver en Lyst og Tanke, vaage maa du, frede og kæmpe for hendes Lykke. Det er mere."

(Fortsættes.)

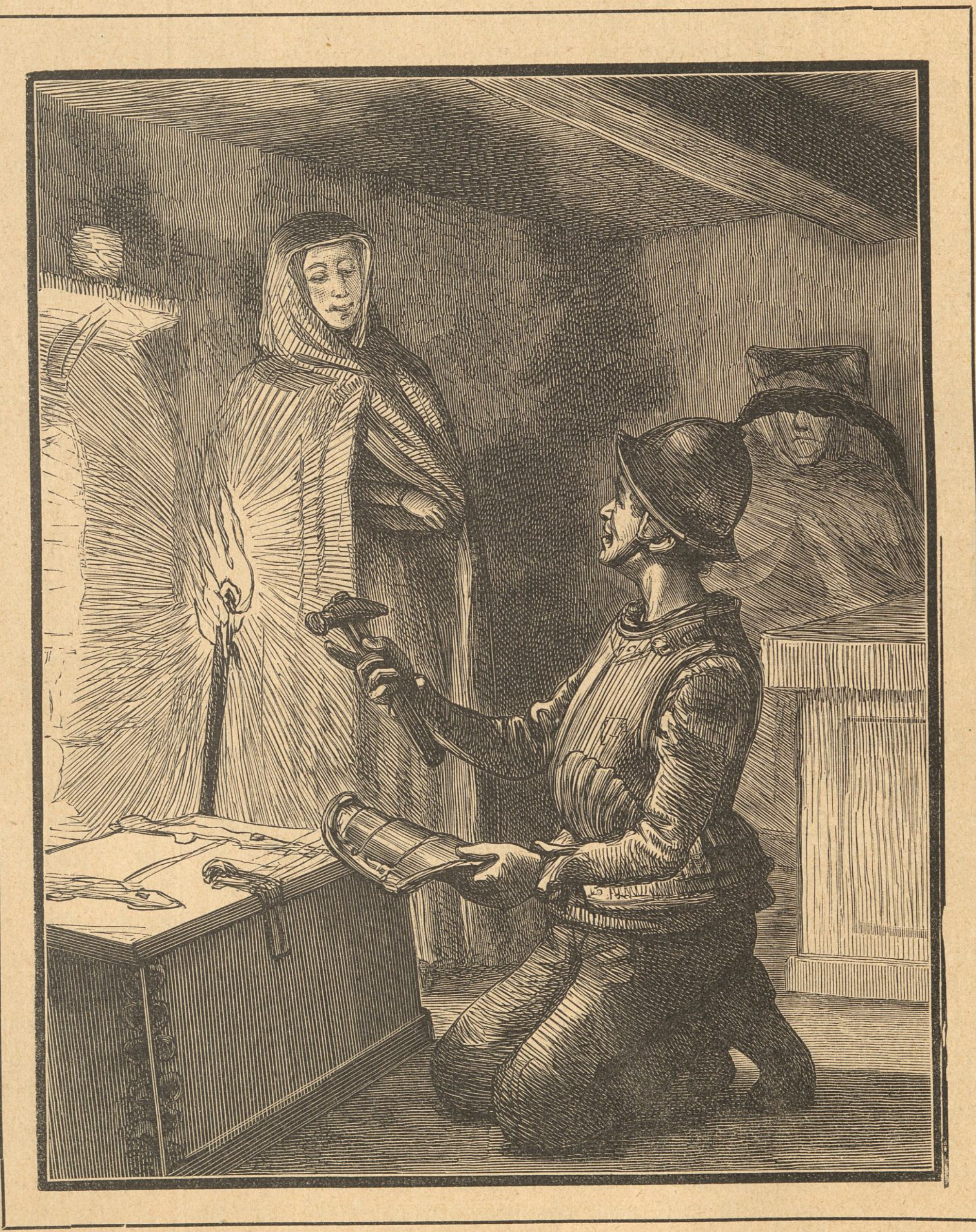

Palle og Ellen.

To Venner.

To Venner.

Hjemme de har paa Italiens Jord,
hvor Oliven og Appelsiner gror,
hvor Himlen er blaa, og Luften blid,
selv naar de dernede har Vintertid;
de er Børn af Sommer og Sol og Sang
og trives bedst i den vilde Vang.

Hendes Øje er sort, men Sindet lyst,
og Tanken saa flygtig som Bølge ved Kyst;
Koraller sig slynger om Hals og Barm,
men rødere er Munden ung og varm.
Det hændes, at Geden er vild og kaad,
men altid hun ved et sikkert Raad,
springer med den fra Dalens Vraa
og rækker den Markens gyldne Straa.

Her staar de sammen i Pinsedags-Sol,
hun i sin bedste Helligdags-Kjol',
Geden med Krans i sin hornede Hat,
plukket langs Strandens Blomsterkrat.
Det Venskab — derom jeg dristig spaar —
vil holde baade Vinter og Vaar.

—e—.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Berlel Elmgaard.

(Fortsat.)

Mads Jonsen vedblev at smile: „Konen og hendes Rollinger faar skøtte sig selv, min kønne Jomfru. Og hvad Hestene angaar, lader vi Jørgen ride dem begge to ind i Skoven og tøjre dem i Grønningen. Saa følges vi to ad til Fods og tales ved i Ro og Mag."

Lidt efter fulgtes Herremanden og Eline hen ad Skovvejen. De var uden Vidner, Jørgen var reden foran med Hestene, og Vejen førte ned gennem en Hulning, skjult for alle omliggende Vaaninger. Eline var tavs og rolig og holdt under klog og fast Gang Vejens Bredde mellem sig og sin Ledsager.

„I er sær fornuftig i Dag, Jomfru," begyndte Mads Jonsen, „det lider jeg bedre, end som I var sidst, da jeg gæstede eder hjemme i Møllen .... Har I ellers tænkt nærmere over mine Ord fra hin Dag?"

„Det kan jeg ikke sige. I fik jo ren Besked og saa er der ikke videre at tænke ved den Sag."

„Da er jeg ikke bleven færdig dermed, lille Jomfru," udbrød Herremanden i en glubsk-lystig Tone. „Det er ikke blot for Jagtens Skyld, jeg ikke kan undvære Møllen, jeg savner dens Eng, dens Skov og Mølleri. Jeg har sat mig i Hovedet, det skal blive mit, jeg tænker derpaa Dag og Nat, for Pokker, I ved knap af, lille Eline, hvor ofte min Tanke dvæler nede hos eder. Somme Tider er det ikke alene Ejendommen, det er eder, der staar mig i Hu. Kan jeg glemme eder fra den Dag, jeg saa eder først? Vist ej, og I er lige saa smuk i Dag. Kom, lad os nu tale fornuftigt om Tingene."

„Intet af dette kan jeg kalde Fornuft, Hr. Mads Jonsen," svarede Pigen med spodsk Stemme.

„Saa tænker I eder kuns ringe om, men derfor bærer eders store Ungdom Skyld," sagde Mads i en hvas Tone. „I mægter dog ikke at styre den store Bedrift, jeg kan gøre eder Afbræk paa mange Maader, Folk lægger eder alt for Had. Jeg tror ikke, hvad de siger eder paa, jeg tror det ikke, saa from og skyldig I ser ud; men der gaar slemme Rygter, og værre bliver de for hver Dag. Eders Lod vil blive trang, alene som I staar. Sælg mig Møllen, bo dernede eller flyt op paa Gaarden til mig, og jeg skal være eders Værge. Ikke en ond Vind skal komme til at blæse paa eder, ikke et skæmmende Ord skal Bønderne sige om eder. Det er jeg Mand for. Og de kronede Dage skal I faa, der er ikke den Adelsfrue i syv Herreder, der skal blive klædt som I i Zobel og Fløjl."

„I spilder for mange Ord, Mads Jonsen," svarede Eline med et stolt Hovedkast, „eders Fornærmelser kan jeg ikke værge mig imod, eders Tilbud agter jeg ringere end den usleste Folkesladder."

„Kan hænde I en Dag vil komme til at skønne desbedre derpaa. Nu først styr Folk Møllen en Stund, saa kommer de og stiller eder for Birkedommeren, ja, slæber eder maaske i Hundehullet oppe paa Gaarden; jeg ved ikke, om jeg kan forhindre det, er vi først saa vidt. Retten faar sin Gang. I ved, der er haarde Straffe for dem, der overbevises om Trolddom. De brændes ikke som forhen, men de stilles i Gabestokken, hvor alle maa spytte paa dem, de knibes med gloende Tænger, til de bekender, og saa forvises de Riger og Lande .... Lad det aldrig blive eders Kaar, Jomfru Eline, føj eder under min Vilje, for Pokker, I maa da kunne se: paa den ene Side: Plage og Pestilens, paa den anden: et Liv i Glæde og Herlighed."

„Det kommer vist ud paa et," mente Eline, hendes Aasyn havde antaget en dødelig Bleghed, og under de mørke Øjenvipper hang et Par store Taarer, der gav hende et barnligt, hjælpeløst Udtryk. „Om eders Tro er bedre end de andres, ved jeg ikke, eders Sind er det ikke."

„Som I taler, Jomfru Eline! I har jo taget baade min Tro og mit Sind fangen, fra den første Dag jeg saa eder. Mit Erinde gjaldt den Dag Møllen, hver Gang senere vil det gælde eder .... For Djævelen, har jeg ikke Magt og Rigdom, er jeg ikke en Mand i min bedste Alder, er jeg ikke rundhaandet og fredsommelig, nytter alt dette da ikke til at fremme min Vilje? .... Ej, Vilje, det er just det, jeg ikke har overfor eder. I kan sno mig om en Finger, I kan faa hvert et Ønske opfyldt, blot I giver et mildt Ord og sætter et venligt Ansigt op .... Jeg er slet ikke mig selv, siden jeg talte med eder første Gang. I staar for mig alle Sinde, jeg hører eders Stemme, jeg drømmer eder ved min Side derhjemme. Før drog jeg paa Handel og Jagt, drak og doblede med mine Kammerater og fandt det var et lystigt Liv, nu er det forbi, jeg kan ikke slaa en ærlig Handel, ikke komme et Dyr paa Skud og glemmer at tømme mit Krus med de andre. Mine Tanker er andetsteds henne, og det er som en Trolddom holdt dem fast hos eder."

Selv om jeg var en Heks," ytrede Eline, „vilde jeg dog ikke øve den Trolddom." Et let Smil fløj over hendes Ansigt, og lysende Solblink fløde gennem Løvet ned over hendes Skikkelse, idet hun standsede ved Vejkanten som for at slaa ind paa en Gangsti.

„Heks eller ej, lad Daarer og Kællinger tro, hvad de vil, det er saadan jeg tager dig og fører dig hjem i mine Stuer!" raabte Mads Jonsen, hans tunge Krop stod med et Spring plantet ved Siden af Eline, hans store Hænder krammede om hendes Arme, og hans Ansigt med de svulmende Træk og det attraahede Blik løftede sig som en dampende Tyremule ind mod hendes Kind.

Det var forgæves, at den unge Pige søgte at frigøre sig. Saa raabte hun to Hundenavne: Rane og Kosak. Det raslede i Løvet ind ad Mølleskoven til, der lød rappe, springende Fjed, et hæst Hundeglam, og ud fra de nærmeste Buske styrtede de to store Møllehunde.

Mads Jonsen var faret tilbage fra Eline og havde stillet sig i Forsvarsstilling, men lidet havde det nyttet, hvis ikke hun med et Par Ord havde kaldt Hundene til sig og venlig strøget deres laadne Hoved.

„Hvad Fanden skal de Hunde?" raabte Herremanden, „jeg lader dem skyde!"

„Dertil har I ingen Ret," svarede Eline. „Hundene holder sig paa Møllens Ejendom. Naar jeg gaar ad By, følger de mig til Skellet, der venter de mig, til jeg kommer tilbage. I ser selv, det er ikke ganske overflødigt."

De to Dyr havde fæstet deres kloge og skarpe Øjne paa Mads Jonsen og fulgte knurrende hver af hans Bevægelser. Han befandt sig ilde derved, som havde det været menneskelige Væsener, hans Træk dirrede, det ophidsede Ansigt fik et raadvildt, angest Udtryk, og det varede en Stund, før Ordene lød tydeligt fra hans Læber:

„Det Djævels Hundepak! Det er der, saa snart hun fløjter, som kom det op af Jorden. Men bi til næste Gang! Det sværeste Skud Nævehagl skal jeg sende de to Køtere i Pelsen .... Og saa skal du, min kønne Jomfru, komme til at falde til Føje, om jeg saa skal hente dig i Møllen."

Forinden Mads Jonsen havde udtalt, var Eline og hendes tro Vagt forsvundne i Bøgekrattet. Saa stampede han i Jorden, udstødte endnu en Trusel, idet han foretog en Bevægelse, som sigtede han med en Bøsse, og drev derefter hen ad Vejen. Men Humøret blev ikke lysere, da han traf Jørgen Elle, der forlængst havde faaet Hestene tøjret. For Jørgen kunde fortælle, at der intet blev af Jagten nede Mølleengene, allenfals ikke i Dag. Rigtignok var en Flok Dyr for en halv Stunds Tid siden trukken derned for at græsse; men lidt efter var Magisteren kommen gaaende og havde søgt efter Urter og Insekter, som han puttede i sin Taske. Han havde stolpret om alle Vegne og skræmt Dyrene paa Flugt, nu viste de sig knap tiere i Dag.

Herremanden opgav atter sin Jagt og red paa Hjemvejen forbi An' Elles Hytte. Den gamle Kvinde stod ude ved Havegærdet og plukkede Hyldebær i en Krukke.

„Det kan nok have sin Rigtighed med de Hunde," sagde hun, da Herremanden havde meddelt, hvad han fandt for godt, om sit Møde med Eline. „Læg an paa dem, første Gang I kommer dem skudnær, og gaar det ikke med Nævehagl, saa prøv en Sølvknap, den bider gennem til Marv og Ben trods alle Heksekunster."

„Altsaa, hun formener, det er den Slags Hunde?"

„Vist ja, har der ikke tit været snakket om den Sag i gamle Knud Møllers Tid. Hvilke Kunster kunde han ikke faa dem til at gøre? Da en Hest var gaaet i Bløde omme i Engen, kom de to Hunde løbende hjem, og helmede ikke, før de Folk derud, og naar Knud Møller eller nogen af hans Folk for vild ved Aftenstid, har de sendt Hundene ud med Lygter bundne om Halsen for at lede dem hjem. De kunde gaa gennem Skov og Mose, altid hitte Vej og altid snuse den vildfarne op. Jo, de Hunde er klogere end andre Dyr, Vorherre har skabt, men de er da ogsaa komne herind fra Tyrkens Land."

„Det bliver mere og mere underligt, alt hvad der spørges fra Solskov Mølle," sagde Mads Jonsen med en eftertænksom Mine. „Vi kan ikke lade den Sag hvile. „En Sølvknap siger hun. Jeg skal tage det under Overvejelse, naar vi en af Dagene tager ned i Mølleengene for at jage .... Ja, ja, Morlil, sig kuns Jørgen Besked, naar han længes efter et Læs Tørv."

(Fortsættes.)

Punktlighed.

Der findes ingen bedre Læremester end Punktligheden," sagde forleden en højtstaaende Officer, da der var Tale om Børneopdragelse; „det har jeg ikke blot erfaret med Soldater, men baade i mit eget Hjem og rundt om i Livet!" Jo mere man tænker over disse Ord, jo mere maa man indrømme deres Berettigelse. Tænk blot paa, hvor mange unødvendige Ord, hvor megen Ærgrelse det Menneske er sparet for, der sørger for, at hans Befalinger bliver punktligt udførte! Og hvor velgørende virker ikke saadan Punktlighed paa Omgivelserne! Der, hvor alt gaar i Overensstemmelse med Urets Gang, der føjer det ene Led sig lettest ind i de andre. Den Opdrager, der har gjort det til sin Hovedregel at vænne Børnene til Punktlighed, vil snart erfare, hvor meget han derved har vundet.

Allerede det lille Barn, der vænnes til Punklighed i Ernæringen, trives ypperligt baade legemligt og aandeligt. Mange Unoder og daarlige Vaner, som kun skylder gammel Slendrian deres Oprindelse, vil slet ikke vise sig hos det; det udvikler sig mere normalt, roligt, selvstændigt. Selv for det livligste Temperament viser Punklighed sig som den bedste Læremester.

Jo tidligere Barnet vænnes til at give Agt paa, hvad der siges det, jo mere bestemt man kræver Udøvelsen af dets Pligter, jo lettere gør man det for det at bøje sig ind under de almindelige Forskrifter, hvilket desværre falder mange saa vanskeligt.

Ligesom i en velordnet Stat alt sker efter visse fastslaaede Love og Regler, saaledes burde det ogsaa være i Hjemmet. Hvor gør det ikke et godt Indtryk, naar man ser, at alt i en Familie gaar som efter en Snor. Den Ordenens og Fredens Aand, der hviler over hele Huset, giver et paalideligt, behageligt Indtryk. Man sporer Indflydelsen af denne Aand saavel hos Børn som hos Tyende. Ingen gaar den anden i Vejen; alt sker til bestemt Tid, enhver Ting har sin bestemte Plads. Paa Klokkeslettet afløser den ene den anden med en Punktlighed, som kunde det ikke tænkes anderledes. Børnene, tidlig vante til denne Disciplin, indordner sig som af sig selv under denne Aand, de gennemgaar en Skole, der har Betydning for hele Livet. I Almindelighed optræder de med langt større Fasthed og Sikkerhed end Børn, der ikke er vante til Punktlighed og Orden. Hvad de fordrer af sig selv, kræver de ogsaa af andre. Handlekraft og klar Optræden er ligeledes Egenskaber, der bunder i Punktlighed. Punklighed i Handlemaade kræver ogsaa Punklighed i Tænkning; men derved fremmes en skarp Opfattelse af Begreberne, Fasthed og Klarhed i Afgørelsen. Man lærer at gøre sig Regnskab for, hvad man har at gøre. Og som Tænkningen klarer og forstaar sig, saaledes ogsaa Viljen, Karakteren.

Mon det er muligt at være vaklende eller usand, naar Punktlighed er det, der driver Værket? Lige saa usandsynligt er det, at et til streng Punklighed vænnet Menneske skulde kunne være en Ødeland. Den, der har lært at omgaas samvittighedsfuldt med det ham betroede Gods — og hvad er vel Ejendom andet? — han vil ogsaa være en nøjagtig Regnskabsfører; Punktlighed i Tal er en gylden Leveregel. Og hvor megen Tid, Umage og Ærgrelse spares der ikke! Tid er endnu mere end Penge. „Er Tiden vunden, er alt vundet," siger et gammelt Ord. Med samme Ret kunde man sige: „Er Tiden tabt, er alt tabt." Et „for silde", er det end blot et eneste Sekund, kan forstyrre den højeste Lykke, hidføre mangfoldiges Undergang. Et tabt Minut bringer ingen Evighed tilbage.

Hvor mange vaklende, vankelmodige Menneskebørn gives der ikke, som forsømmer det rette Øjeblik, blot fordi de i deres Ungdom har maattet savne Tugtemesteren „Punktlighed"! De har den bedste Vilje og dog forsinker de sig overalt og høster kun Utak og Dadel. Ligesom de savnede Fasthed til at modstaa alle Slags Fristelser, som de vakler frem og tilbage og derved spilder deres Tid, saaledes gaar det dem ogsaa i deres Forhold til deres underordnede, til deres Børn. Uendelig megen Tid spildes med Skænden og Formaninger. Hvad de engang har befalet, tages næste Dag tilbage; ja ogsaa Loven og Holden er for dem to forskellige Ting, da Ordets Punktlighed ikke er dem noget uomstødeligt Bud. Men hvor Tilliden engang er bragt til at vakle, er det vanskeligt at bevare Myndigheden og Kærligheden.

Samvittighedsfuldhed og Punktlighed gaar Haand i Haand med hinanden; ja, den ene er utænkelig uden den anden. De er alt menneskeligt Samfundslivs Grundpiller; hvor de vakler, falder alt fra hinanden.

A. Th. J.

1ste Mos. 8. 22.

Saa længe Jorden staar, skal Sæd og Høst ikke aflade." Dette er bogstavelig sandt; ikke blot saaledes, at Udsæd og Høst i ethvert Land afveksler, men ogsaa saaledes, at der i Virkeligheden næppe gives en Tid i hele Aaret, paa hvilken der ikke saas og høstes et eller andet Sted paa Jorden.

I Januar høster man i Australien, Nyzeland og en Del af Sydamerika; i Februar begynder Høsten i Ostindien og endes længre Nord paa i Marts. Mexiko, Ægypten, Persien og Syrien høster i April, medens dette sker i Maj i det nordlige Lilleasien, Kina, Japan, Tunis, Algier og Marokko saa vel som i Teas. Juni er Høstmaaneden i Kalifornien, Spanien, Portugal, Italien, Grækenland, paa Sicilien og i det sydligste Frankrig. I den øvrige Del af dette Land, i Østerrig, Sydrusland og en stor Del af de Forenede Stater i Nordamerika høster man i Juli, og i August følger saa Tyskland, Belgien, Holland og Danmark. I September kommer Turen til Skotland, Sverrig, Norge, den største Del af Kanada og Rusland, og i de nordligste Egne af det russiske Rige føres Sæden først under Tag i Oktober. I Kapstaten og det øvrige Sydafrika ere November og December de rette Høstmaaneder for alle Slags Kornsorter.

Saaledes gør Høsten og i Overensstemmelse hermed Udsæden vedvarende sin Runde omkring paa Jorden; uophørlig lægger Mennesket forhaabningsfuldt Sæden i Jorden, og uophørlig lader den gode Gud under sin velsignende Haand fremgaa Brød af Jorden.

Forskninger paa Havbunden.

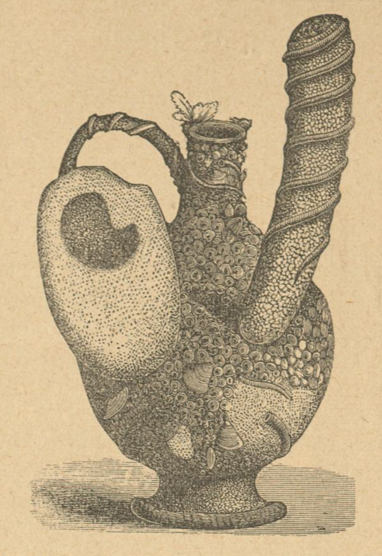

Antik Vase, funden paa Havbunden.

Ingen Sinde tidligere har Videnskaben og Industrien saaledes kastet sig over Undersøgelser i Havet og paa Havbunden, som i vor Tid. Havet bedækker de to Tredjedele af Jordens Overflade, og vi har hidtil saa godt som slet intet vidst om, hvad det udstrakte Hav og dets Bund skjuler for os, da det egentlig først er i den sidste Tid, at Forskningen med Iver har kastet sig over dette uhyre Omraade.

Hvad der behøvedes for at give Stødet i denne Retning, var en eller anden stor og vigtig Begivenhed, og en saadan blev Nedlægningen af de undersøiske Telegraflinier, denne store Triumf baade for Videnskaben og Industrien. Efter Aaret 1855 var Nedlægningen af de undersøiske elektriske Ledninger lykkedes saa vel, at man kunde tænke paa at forbinde den ny Verden med den gamle, og de herved fremkaldte nødvendige Undersøgelser af Atlanterhavets uhyre store Dybder gav Anledning til Begyndelsen af den undersøiske Forskning.

De første og vigtige Opdagelser med Hensyn til Dyrelivet i store Dybder i Havet, gaar tilbage til Aaret 1853, da det amerikanske Skib „Delphin" foretog Undersøgelser paa en Strækning af 100 engelske Mile mellem Terre-neuve og Valentia for Nedlægningen af det transatlantiske Telegraftov. Med Loddet eller de nedsænkede Apparater fulgte en klæbrig Dyndmasse med op, som undersøgtes ved Hjælp af Mikroskopet og viste sig at indeholde en uhyre Masse uendelig smaa Muslinger. Af saadanne skrøbelig Organismer er Havbunden paa mange Steder bedækket i tykke Lag, og Livet er her saa rigeligt til Stede, trods det stærke Tryk og Fraværelse af alt Lys. Disse Undersøgelser bidrog meget til at fremkalde ny Forskninger i samme Retning.

Den næste Ekspedition, som den engelske Regering lod foretage 1860, gav atter i mange Retninger ny Bidrag til Kundskaben om Livet i Havets store Dybder. Med Skibet „Bull-Dog" foretog man flere Undersøgelser ved Sydkysten af Grønland i en Afstand af omtrent tre Mil fra Land og tog her fra en Dybde af over 7000 Fod levende Søstjerner op, ganske af samme Art som de, der lever ved Nordeuropas Kyster; de havde grebet fast ved Linien i Nærheden af Loddet og havde hængt sig saa fast, at de ikke kunde løsrives ved Ophalingen. Senere har franske Videnskabsmænd ligeledes foretaget talrige Undersøgelser; saadanne Forskinger vinder med hver Dag i Betydning og Interesse, og det ikke blot i videnskabelig, men ogsaa i høj Grad i praktisk, industriel Henseende.

Det medfølgende Billede fremstiller en interessant Genstand, der er bragt frem for Dagens Lys ved Forskningerne paa Havbunden. Det viser en antik Vase, der, som, Læserne let kan se, er tæt besat med alle Slags stenagtige eller kalkagtige Legemer i en Uendelighed af mærkelige og interessante Former, og midt imellem disse Dannelser fandtes den tillige tæt besat med forskellige Svampe.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

Juni.

I Begyndelsen af Maaneden saas sidste Hold Blomkaal for at have Planter til Plantning paa Stykker, der bliver rømmede for tidlige Ærter og Skalotter. Til Plantning paa saadanne Steder bør man ogsaa sørge for at have Grønkaal, hvorfor Frø heraf ogsaa saas i Juni. Vinterkaal udplantes. Hvidkaal fordrer nygødet og kraftig Jord og en frit beliggende Plads; det kan ikke nytte stort at plante Hvidkaal paa et lunt eller overskygget Sted, idet man i Regelen vil faa løse Hoveder, hvis Kaalen overhovedet lukker sig. Naar det maa anbefales at plante Hvidkaal først i Juni og ikke før, saa er det fordi man da kan vente at faa gode, holdbare Hoveder til Vinterbrug, medens man ved at plante længe før Juni risikerer at Hovederne inden Optagningen revner, fordi de er udvoksede og forbereder sig til at skyde Frøstængel. Afstanden mellem Hvidkaal bør være 1 Alen.

Kaalrabi og bortfeldske Roer saas. Kaalrabierne plantes siden ud paa den for dem bestemte Plads, og man giver dem 6—12 Tommers Afstand, alt eftersom man ønsker at høste smaa eller store Roer. De bortfeldske Roer saas i Rader paa Blivestedet, og Planterne udtyndes til 3—6 Tommers Afstand.

Efterhaanden som Agurkerne komme frem af Jorden, maa man tilse dem, og hvis man mærker, at de bliver ædt, maa man eftersøge de paagældende Insekter, ellers kan man vente at miste hele Plantebeholdningen. Naar Planterne have 2—3 Blade (foruden Kimbladene), kan de betragtes som sikre, man udtynder dem da til ca. 9 Tommers Afstand. Man kan ogsaa give lidt større Afstand mellem Planterne og saa knibe disse, saa at de giver et Skud til hver Side. Hvis man ikke kniber, kroger man Planterne ned skiftevis hver til sin Side.

Der er ingen Tvivl om, at mange i Aar er kommen for tidlig paa Gled med Saaning af Agurker. De der ikke har haft Taalmodighed til at vente, men har haft Frø i Jorden under den sidste Tids Frostvejr og Snebyger (endnu d. 13. Maj frøs mine Balsaminer, Zinnia, Tomater m. m. i Drivbedene bort), vil ikke kunne vente at se Planter; de bør snarest saa om igen. Det samme gælder med Hensyn til Bønner.

I Slutningen af Maaneden holder man op med at stikke Asparges. Jorden rages fra Bedene ud i Gangene, og Planterne gødes saaledes som endnu for ganske nylig er anvist. Dette Arbejde, at rage Jorden bort fra Planterne er nødvendigt for at skaffe Luft og Varme Adgang til de underjordiske Dele og for at Gødningen, der paaføres, kan virke i saa høj Grad som muligt. Den Jordmasse, der i Stikningstiden har været over Planterne, har jo kun haft til Hensigt at blege Skudene, den er et nødvendigt Onde, som man altsaa maa hæve, lige saa snart det ikke er mere nødvendigt. Man bør dog ikke rage al Jorden ned ad een Gang, men ad 2—3 Gange med nogle Dages Mellemrum, og man bør selvfølgelig sluttelig ikke fjerne saa megen Jord, at Rødderne bliver synlige.

Frøbedene af de forskellige Urter efterses med Udtyndning af Planterne.

Hvis man har Tomater, passes disse med Opbinding og Beskæring. Dyrkningen af denne Plante er vel iøvrigt reduceret i en meget betydelig Grad, hvilket nu rigtignok er meget naturligt og let forklarligt. Dog bør man altid dyrke nogle Planter til eget Forbrug.

Blomsterne knibes stadig af nyplantede Jordbær. Rankerne derimod kan godt blive siddende foreløbig; i hvert Fald kan man da lade Planterne „vokse sammen" i Rækkerne. Ældre Jordbær vandes, hvis Jorden er tør paa den Tid, da Frugterne er halvt udvoksede. Hvis man har sparet paa Gødningen i Vinter, bør man paa det nævnte Stadium træde hjælpende til med flydende Gødning, der dog ikke maa være for stærk. Man kan ikke tage almindelig Ajle og gøde med den, som den er, thi da vilde Planterne mere komme til at ligne Blade paa Jorden i November, end sunde Jordbærplanter i Juni. 1 Spand Ajle til 4 Spande Vand vil være passende. Som i sin Tid berørt, kan man holde en Del paa Jordfugtigheden ved at belægge Pladsen mellem Rækkerne med Græs eller Tang.

I Frugthaven paabegyndes Sommerbeskæringen af Frugttræer — fritstaaende og Espaliertræer — samt Tilbinding af Skuddene hos de sidste. Gødningvand, ofret sine Frugtbuske, giver Renter i forøget Udbytte. Frugttræerne skal først senere have Gødningvand — naar de har dannet Sten eller Kærne.

I Blomsterhaven holdes rent og pænt. Udplantningen vil vel være tilendebragt med Slutningen af Maj; i øvrigt kommer man ikke bag efter ved at sætte kraftige Blomsterplanter ud først i Juni. De Blomsterslags, der er saaede paa Blivestedet, udtyndes, saa at hver Plante kan udvikle sig til Fuldkommenhed. Hvor man har saaet Kant af f. Eks. Nemophila, Iberis eller lignende, lader man dog Planterne blive staaende tæt.

Fra Stuen flytter man nu de Planter ud, som skal tilbringe Sommeren i Haven, enten nedgravede i Potten, udstillede eller frit udplantede.

Stueplanterne faar frisk Luft, og for de flestes vedkommende nogen Skygge midt paa Dagen, hvis de staar i Vinduet i Sydsiden.

* * *

Blomsterne hos Fersken og Aprikos udvikles som bekendt tidligt om Foraaret, ja saa tidligt, at de ofte fryser bort. For at forhale Blomstringen, saa at denne ikke finder Sted, førend den værste Frost er forbi, er man jo vant til at hænge skyggegivende Genstande — Maatter, Graaris o. l. — for Træerne. Der bliver imidlertid anbefalet endnu et andet Middel, nemlig at bedække Jorden, naar den er godt gennemfrossen, med Blade eller Gødning. Under dette Dække bliver Jorden ikke opvarmet af Solen og derved ikke hurtigt optøet. Træerne holdes tilbage i Udvikling, og der er Mulighed for, at Blomsterne kommer frem saa sent, at de ikke bliver ødelagte. Man bør sørge for, at Regnvand ledes bort. En hvid Farve — Kalk — paa Dækningsemnet vilde vel yderligere forhale Optøning. Man skulde tro, at et Æble som Graastener ved samme Jordbehandling kunde sinkes i Udviklingen, hvorved man muligvis kunde opnaa en sildigere Blomstring og derved en mere regelmæssig Frugtbarhed. ×

Spørgsmaal og Svar.

Til R. J. i H. Vejledning til Anskaffelse af en billig og praktisk Havebog, vil De kunne faa i enhver vel udstyret Boglade. Bl. a. har saavidt vides Gartner Niels R. Møller udgivet en saadan Bog.

For Hus og Hjem.

Om Solstik.

Af Dr. C.

Ikke blot i de hede Egne af Jorden, men ogsaa hos os, kan Folk, som i Sommermaanederne paa Marken eller under lange Marcher er udsatte for Solstraalerne, bukker under for Solstik. Denne Sygdom opstaar ved usædvanligt Blodtilløb til Hjernen, Standsning af Blodomløbet og derved fremkaldt Hjernelammelse.

Bliver et Mennesket angrebet af Solstik, styrter han pludselig, som truffen af et Slagtilfælde, livløs til Jorden. Undertiden er han stendød; men som oftest er han kun besvimet og kan ved passende Hjælp atter bringes til Live. Det gælder da om at frigøre Hals, Bryst og Mave for indsnævrende Klædningsstykker, at lægge Hovedet højt og dække det med kolde, vaade Omslag. Har man Is, bør dette bruges. Den skyndsomst tilkaldte Læge vil da ved Aareladning, Gnidninger og indvendig anvendte kølige Midler i mange Tilfælde kunne redde den syge.

For at beskytte sig mod Solstik maa man, naar man skal arbejde eller marchere i Solhede, have en let og kølig Hovedbeklædning, helst af tykt hvidt Lærred, bære Klæderne løst om sig og altid have en Drik Vand, blandet med en Smule Kognak, hos sig. Den, der ikke kan undgaa en anstrengende Vandring i Solhede, maa vogte sig for at spise for meget og for kraftigt og fremfor alt for hidsende Drikke, da det alene kan fremkalde utilbørligt Blodtilløb til Hjernen.

Juridisk Raadgiver.

Jeg har købt et Hus i Efteraaret af en Gaardmand, hvortil skulde være 3 Skpr. Land Jord, men Jorden blev først opmaalt i Vinter. Der ligger en Vej paa samme Gaardmands Mark forbi Huset, som før er afstukket og afstaaet til en Nabogaards Udlod, og nu har Gaardmanden ladet opmaale saaledes, at han har maalt Vejen med til de 3 Skpr. Land. Der spørges: Er Loven saaledes, at jeg skal lade mig nøje dermed, eller kan jeg fordre 3 Skpr. Land fuldt ud?

Det bemærkes, at jeg ingen Brug har for Vejen, da Huset støder op til en almindelig Sognevej.

En Holder.

Naar vedkommende Gaardmand har solgt 3 Skpr. Land uden at omtale, at han vilde have Vejarealet medregnet, kan Spørgeren med lovlig Føje gøre Krav paa de 3 Skpr. Land fuldt ud, jfr. Højesteretsdom af 15de Februar 1881.

* * *

Jeg er en Karl paa 30 Aar. Da jeg var 10 Aar, blev jeg døv. Jeg har lært godt i Skolen, saavel før jeg blev døv som derefter, da jeg var blandt de bedste Elever. Efter at jeg var konfirmeret, maatte jeg intet Haandværk lære for min Fader; han beholdt mig hjemme for at være ham behjælpelig med Gaardens Drift, og fra mit 18 Aar har jeg gjort en Karls Arbejde, uden nogen Sinde at faa Løn, ligesom han ogsaa har bemægtiget sig mine Sparepenge. Nu spørger jeg:

1. Var det lovligt af ham, hvis han ikke sikrer mig min Fremtid, hvad han næppe gør?

2. Han er Fæstegaardmand. Dersom jeg nu vil fæste Gaarden, kan da Godsejeren afvise mig, fordi jeg er døv?

3. Har jeg Valgret til Folketinget, eller kan Sogneraadet nægte at optage mig paa Valglisterne? Jeg staar ikke i noget Tjenesteforhold; jeg kan frit gaa og komme, naar jeg vil.

4. Kan jeg købe mig en Ejendom, uden min Faders Samtykke, naar jeg kan garantere for Købesummen?

5. Hvis jeg gifter og bosætter mig, skal jeg da have Lavværge, eller er jeg lige saa myndig som andre?

Sifys.

Til 1. Spørgeren kan ikke fordre Løn, naar ingen Aftale har været truffet derom. Derimod er det nok muligt, at han kan forlange sine Sparepenge tilbage.

Til 2. Hvem Godsejeren vil bortfæste Gaarden til, naar den bliver ledig, beror paa ham selv. Hvis han synes om Spørgeren, behøver dennes svage Hørelse ikke at være nogen Hindring for, at han bliver Gaardfæster.

Til 3. Spørgeren har Valgret.

Til 4. Ja.

Til 5. Spørgeren er lige saa myndig som andre.

* * *

Jeg er udtaget til Ingeniør og skal nu melde mig i Tjenesten. Der spørges:

1. Hvor og hvornaar skal jeg melde mig, for at blive uddannet som Officer?

2. Hvor meget fordres for at blive antaget som Officerselev?

C. M.

Til 1. Spørgeren melder sig til Efteraaret ved Korpset.

Til 2. Foruden militære Anlæg fordres et saa stort Maal af Kundskaber, som kan antages opnaaet ved at have gennemgaaet en god Realskole.

* * *

Hvorledes skal man forholde sig med at faa Friplads paa Musikkonservatoriet, og til hvem skal man rette Ansøgningen?

B. M. i Sk.

Ansøgning stiles og indgives til: Bestyrelsen for Københavns Musikkonservatorium, Vestervoldgade 11, København K.

* * *

Har en Lærer (eller Lærerinde) i en Landsbyskole Ret til at vise Børnene ud af Skolen i Frikvarteret og om Middagen for at spise deres Mad ude under aaben Himmel i Frost og Kulde? I modsat Fald til hvem skal man henvende sig med Klage, da Sognepræsten giver Læreren Medhold?

J. n.

Det tilraades vedkommende Forældre, at henvende sig til Skoledirektionen.

* * *

Jeg har byttet Pibe med en Karl, som ikke vil staa ved Handelen, idet han gør gældende, at han ikke er myndig, og han forlanger nu sin Pibe igen. Naar jeg føjer ham og giver ham den, er han da ikke pligtig til ogsaa at give mig min Pibe igen, og kan jeg, hvis det gøres fornødent, ikke ad Rettens Vej tvinge ham dertil?

K. J.

Jo.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Biskop B. J. Fog, med Portræt. Pinse, af C. A. Thyregod. Hold Ord. Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede. To Venner, Digt med Billede. Møllehexen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Punktlighed, af A. Th. J. 1ste Mos. 8. 22. Forskninger paa Havbunden, med Billede. Havebrug. For Hus og Hjem. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 37. Søndag den 12. Juni. 1892.

Den første Sommerdag.

Et Jagilde.

Gengivet ved Robert Schak. †

Til de mange gamle Skikke hos Almuen i Jylland, hvoraf de fleste nu til Dels er ved at forsvinde, hører ogsaa „Jagildet" eller Trolovelsesgildet, som i Regelen afholdtes Dagen før, den første Tillysning i Kirken fandt Sted.

Den eneste Gang, jeg har været tilstede ved et Jagilde rigtig efter gammelt Mønster, var for nogle og tyve Aar siden. Jeg var dengang nylig som ung Lærer kommen der til Sognet.

„Der skal nok være stort Jagilde til Povls!" hørte jeg nok en og anden ytre, naar jeg tilfældigvis hos Naboerne hørte Tale om det forestaaende Bryllup; men jeg gjorde mig ingen videre Forestilling om, hvad der egentlig mentes dermed.

En Dag overraskedes jeg ved, at Sognets Bydemand i fuld Højtidsdragt kom og indbød mig til Jagilde med en lang selvlavet Formular, den samme, som han ogsaa brugte ved Indbydelse til Bryllup, Barnedaab og Begravelse — naturligvis med hensigtsmæssig Afpasning og Tillempning efter de forskellige Lejligheder.

Bydemanden er ogsaa Skaffer eller Overopvarter ved Gilderne. I ældre Tid sattes der særlig Pris paa, at Skafferen var en Mand, der ikke alene var i Besiddelse af Dygtighed til at bænke og skænke Gæsterne efter alle de lokale Skikke og Regler og i det hele taget sørge for deres Bekvemmelighed her i alle Maader; men han maatte tillige være en Slags Klovn, der saavel med vittige Ord og træffende Svar som med særegne Manerer og pudsig Optræden under Opvartningen stadig kunde holde Gæsternes Lattermuskler i Bevægelse.

Bydemanden ved denne Lejlighed, var i alle Maader en sand Type paa saadan en rigtig gammeldags Skaffer. Det var en lille, lavstammet, hjulbenet Skikkelse, der hed Just og var Drejer af Profession; men selv kaldte han sig Fruentimmerdoktor, begrundet paa, at saa snart Konerne havde haft Uheld med et eller andet Stykke Bohave, saa skulde de altid til Just Drejer for at faa det gjort i Stand. Han var nemlig en Slags Tusindkunstner, der kunde lappe paa alt, hvad enten det var Glas-, Porcellæn-, Træ-, Kobber-, Blik- eller Messingsager.

Jagildedagen oprandt med dejligt Solskinsvejr og lummer Junivarme. Intet Under derfor, at Just tog imod Gæsterne i Skjorteærmer og med svedglinsende Ansigt, og for omkring paa sine Hjulben saa væver som et Egern, mens Munden løb omkap med Benene, dels for at strø egne Vitser og Brandere ud og dels for at besvare andres, der i rigt Maal strømmede ind paa ham fra alle Sider.

Da alle Gæsterne var komne, og Just efter svære Anstrengelser havde faaet dem bænkede ved et solidt Frokostbord, — Skikken krævede nemlig som god Tone, at man ikke maatte sætte sig til Bords førend efter tredje eller fjerde Bud, — saa bød han dem med mange pudsige Bemærkninger at tage for sig af Retterne: „Hæng bare indaa Liv og Styrke, og æd og drik, te I ka blyv krumrygget hveranden; I kan — forsikrede han — ett gøre wos læns, om I saa bløv her en hiel Maaned."

Og en tre, fire vældige Kødmadsfade, der prangede langs ad Bordet, vidnede rigtignok ogsaa om, at der ikke foreløbig var nogen Grund til Næringssorg.

„Ja, nu har a gjor min Pligt hidtil," henvendte Just Ordet til mig, da Frokosten var endt, „a har mættet dem med Guds Gaver, og har di no ett no gue trind' Maver, saa er de ett min Skyld. Men nu faller Gutaar te Dem som Degn; ta Di nu bare fat!"

Men jeg havde netop ingen Anelse om, hvad jeg skulde tage fat paa. Jeg vidste derfor ikke bedre Raad, end at overtale Just til at overtage mit Hverv, og jeg fik Grund til at sande, at jeg næppe kunde have overdraget det til nogen bedre.

Førend jeg vidste et Ord af, kom han med den vordende Brudgom ved Haanden ned fra Overstestuen og stillede sig op foran Povl, Manden i Gaarden.

„Nu skal a hejsen sej dæ, Povl, huefor vi er kommen hier i Dav," begyndte han og slog ud med Haanden. „Sie do, bette Farlil, den ung Kaarl, hie staar, er kommen te aa træng for et Kvindfolk; han er kommen i Ment om, te de er et sandt Uer, der staar i Bivelen, a trover nok, de er i Povls Brøv te di Søllelaaliker, te „det er ikke godt, at Mennesket er alene." No har han synes, te do ha'd skjønne Tid paa Kvindfolk, an diefor kommer han nu for aa spøer, om do ett vild læ ham saa jet af dem, do har saa manne!"

„Aa jov, saagu vil a saa!" begyndte Povl; han var lidt langsom i Snakken; „hvisommensti han hejsen kan find sæ jen, der er atter hans Sigt, og hun saa vil sej ja!"

„Ja, de ka vi jo prøv vos til Rette mæ!" tog Just Ordet, og i det samme sprang han ind mellem Kvindfolkene, tog Povls Kone, Kjen' Povlsker, ved Haanden og trak hende frem.

„Hier er nu jen," henvendte han sig til Brudgommen, „de var nu ligh mi Ganning, dersom de sto te mæ aa vælg jen; men hva tøkke do no om hende?"

„Ih tu!" lød Svaret lidt forlegen, „a tøkker slet ett aal bejst om hende, hun sie mæ lidt val gammel ud!"

„Hm ja, saaen gaar et, jen maa nok sej, te Smag aa Behag æ forskellig," svarede Just, „for af all di Kvindfolk, te a har kend i mine Dav, er der ikke jet, te a har gjør saa møj ud af som af Kjesten hier!"

„Saa skuld da aasaa Skam slaa din Mund, din grimmeste Pludderkok," udbrød Konen, idet hun gav ham et godt Klask under Øret, „hvor manne mon do har sagt de te i dine Dav?"

„Aa, bette søde ste Kjesten," klynkede Just og holdt Hænderne afværgende for begge Øren, „a vil svær dæ te paa mi Knær, te do er den jennest, nej, a vild sej, te do er den sidst, a har sagt de te!"

„Ja, jo rigtig, die saa' do da endelig et sand Uer," lo Kjesten og løb sin Vej, mens hele Forsamlingen brast i Latter, og Just stod lige saa slukøret og saa fra den ene til den anden uden at sige et Ord.

„Die kom do haatti skidt aastej, bette Just," lo Povl, saa det klukkede i ham, „blyver Enden ett bejer end Begyndelsen, saa maatt I snart heller pak sammel jo før jo bejer, end gaa hen aa prøv jer Lykk et andet Stej."

„Ja, de va maaske aasaa de klogeste," svarede Just og kløede sig betænksom bag Øret, „men da vi nu har begyndt, saa tykkes a ilievaller, te vi skuld prøv et endnu engang."

Med disse Ord smuttede han atter bort og kom straks efter tilbage med Husets yngste Datter, en Pige paa en femten, sejsten Aar. Hun strittede vældigt imod, holdt Haanden for Øjnene og lod, som om hun græd.

„A vil ett ha ham, a vil ett fræ mi Faaer aa mi Muer," klynkede hun.

„Aa, sikke Barnsludder," indvendte Just ivrigt, „staa da ett saaen i dit ejet Lyssen, mi bette Pigh, tænk paa, hudden do kommer ve et i al' Maader. De æ jo en grumme knøv Kaarl, har en gjæv bette Gaard, ka hold en tølv-fjorten Køer — —."

„Nej, ved do hva, bette Just," afbrød Povl, „die tog do endda Munden ligh lovle fuld."

„A æ saagi' nær ve aa trov," svarede Just med uforstyrlig Ro, „te han ka hold en hiel Snes, hvis de da ett er Beesvejr."

Denne sidste Bemærkning lønnedes med livlig Latter.

„Ved do hva, bette Just," udbrød nu Brudgommen, „do skal ett gjø dæ saa stuer Umag, for a vil saamænd hverken eje eller ha hende. A holler ett aa jen, der kommer grædende ind. Læ vos heller gaa et andet Stej hen, for Povls Kvindfolk er nok enten for gammel eller for unge, sier et ud til."

Han bød nu Farvel til Povl og gjorde en Undskyldning for al den Ulejlighed, han havde forvoldt. Just gjorde ligesaa med mange pudsige Ord og Fagter, og begge lod, som om de vilde til at gaa. Da de kom hen imod Gangdøren, mødte de ligesom helt tilfældigt Bruden. De standsede begge studsende, som om dette Syn gjorde dem stumme af Forbavselse. Omsider udbrød Brudgommen, idet han greb Pigens Haand og samtidig vendte sig halvt om imod hendes Fader:

„Nu tror a, a blyver et bette Stød endnu, Povl, her fand a a jen, dersom hun vil som a, saa behøver a ett aa gaa andre Stejer hen."

„Ih, tu Gud ske Lov da," sagde Povl glad, „kom saa hier hen da, aa læ vos snak om et."

(Sluttes.)

Den første Sommerdag.

(Med Billede.)

Den første Sommerdag! Med Sang i Skove,
med Sæd, der bølger over Toft og Vang,
med hvide Sejl, der stryger over Vove,
og fra det fjerne Kirkeklokkens Klang.

I Lyset flammer Borgens gyldne Spir,
en liden Nattergal i Krattet synger.
Ved Aaen løfter Hjorten sit Gevir,
Aakandeblomsten ned ad Strømmen gynger.

Som Gutten hist, der soler sig i Mag
imellem Blommer, ved de køle Strømme,
saa drev jeg helst den første Sommerdag
og vugged Sindet ind i lyse Drømme.

—e.—

Guds Haand.

Det var Søndag. Højmessetjenesten var til Ende, da et voldsomt Uvejr trak op over Byen. Lyn fulgte paa Lyn, og gentagne Gange forkyndte den bragende Torden Beboerne, at det havde slaaet ned. Atter et nyt, forfærdeligt Skrald! Du store Gud! det har slaaet ned i Kirken! Røgskyer hvirvler frem fra Taget, og knitrende Flammetunger slikker gennem Røgen. Klagende lyder Stormklokken gennem Tordenbragene. Sprøjterne haster til Redning, og det lykkes Mandskabets Iver og Dygtighed at blive Herre over Ilden.

Mange Hænder foldede sig da til Takkebøn over, at Herren havde været saa naadig; thi knap et Kvarter før Lynet slog ned, havde de sidste Nadvergæster og Daabsfaddere forladt Kirken sammen med Præsten.

Men Herren havde gjort endnu mere, end de kortsynede Mennesker anede. Da Bygmesteren Dagen efter undersøgte Skaden, opdagede han til sin Forfærdelse, at flere af de mægtige Bjælker, som bar Loftet, uden at nogen havde haft mindste Anelse derom, var fuldstændigt forraadnede i begge Ender. En Nedstyrtning af Loftet vilde have været uundgaaelig i den nærmeste Tid, og hvem kunde have maalt Ulykkens Omfang, hvis denne var indtruffen, mens Kirken havde været fyldt med Mennesker?

Hvad intet Menneske havde anet, havde Guds Faderøje set, og han havde valgt Lynet til sit Sendebud for at forebygge usigelig Sorg. Se, Herrens Haand er ikke for kort, og under hans Varetægt hviler hans Børn trygt!

Aftenstemning.

Nys kvidred Lærken sit sidste Kvad,
og Blomsten lukked sin Krone;
alt perler Duggen paa Engens Blad
med Glans fra Lysrigets Zone.
Nu slukkes Dagen, og Natten kommer —
den korte Nat i Skærsommer.

Bag Skoven dæmrer det underfuld,
hvor Dagens Dronning sig hviler;
hver lille Sky har en Bræm af Guld,
„god Nat“ den til Jorden smiler.
Nu tjældes Slottet i Vesterleden,
nu kommer Natten med Freden.

Nu stedes den lange travle Dag
til Hvile i Fortids Have,
hvor Mindets Blomster sig skjuler bag
de blegnede Dages Grave.
Nu sidder Natten i Sørgeklæder
blandt Gravens Blomster og græder.

Carl Jensen.

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat).

Palle sad lidt og grundede paa dette. Derpaa kastede han Benskinnen, rejste sig op og sagde: „Ved du, hvad jeg vil, Bondepige! Jeg vil gøre det dobbelte af det, alle andre kan gøre, det tredobbelte, hører du! det tredobbelte, tror du saa, hun vil holde af mig?“

Ellen lo. „Jeg tror, at der ikke er et fornuftigt Ord i alt, hvad du her staar og snakker. — Hvad var det saa din smukke Dame hviskede til dig, da du laa syg i Klosteret?“

„Det siger jeg ikke.“

Medens han talte, blev Døren reven op, Veland og Jens Spltoft kom ind. Jens var bleg og rystede, Smeden saa paa ham og lo i Skægget.

„Gud naade os!“ raabte Herremanden og slog begge Hænder sammen. „Der har vi den hele Flok. Oppe fra Gaarden kommer de skraalende med Blus og Stænger, lige ned mod Huset. Hvor skal vi krybe i Skjul? Det gaar paa Livet, hvis de finder os.“

„Du maa vise os et Skjulested,“ sagde Fru Gyldenstjerne.

„Saadan gaar det,“ svarede Smeden. „Nu vilde et Musehul være stort nok for den naadige Frue, skønt der før var for lavt til Loftet herinde. Men jeg har kun denne ene Stue og intet Gemmested. Vi maa se at snakke os til Rette med dem.“

Ude paa Vejen kom en Hob Bønder ned mod Smedjen. Nogle havde tændt Blus paa høje Stænger, andre bar Klædningsstykker eller Sengedyner i Bylter paa Hovedet. En lille kroget Mand med Stridsøkse paa Skuldren gik i Spidsen. Hans Navn var Harpyt, og han var Bandens Fører. De standsede foran Velands Hus, raadslog lidt og trængte derefter ind i Stuen. Palle lod ikke til at bryde sig synderligt, om hvad der gik for sig, han blev ved at hamre paa sin Rustning. Fru Gyldenstjerne og Ellen sad og krøb sammen i Krogen.

„Skaf Brød, skaf Steg!“ raabte Bønderne. „Skaf noget at drikke,“ raabte andre.

„I faar ingenting,“ sagde Veland, „for vi har ingenting. Er I gaaede sultne fra Herremandens Køkken, finder I endnu mindre i Bondens. Hvad vil I her?“

„Vi bringer Bud fra Claus Hund til Palle,“ sagde Harpyt, „Claus har hørt ham nævne som en brav og modig Mand. Palle skal komme op til ham og være Høvedsmand for dem, der i Morgen drager ad Randers til. Hvor er han, den Fyr, som de gør saa meget Væsen af i disse Tider?“

„Her er jeg!“ sagde Palle, „men I kan hilse Claus Hund, at jeg ikke vil have med ham at bestille. Gaa jeres Vej og lad mig følge min!“

„Det maa du om,“ sagde Harpyt. „Der findes vel en i dit Sted. Hvorfra er de to fremmede Ansigter, derhenne?“

„Vester fra,“ svarede Veland.

„Hvad er det for Folk?“

„Bønderfolk. Det ser du jo.“

Harpyt betragtede dem tvivlende. „Det er nogle hvide Hænder, de Bønderfolk har. Jeg tror, du narrer os, Smed!“

Medens han sagde dette, gik Ellen hen til Palle, lagde sin Haand paa hans Skulder og hviskede: „Hvad var det saa, din smukke Dame sagde dig i Klostret?“

Palle saa op. „Jeg har jo sagt dig, du faar det ikke at vide.“

„Skal jeg sige det?“ spurgte hun. „Hun sagde: hvor to Hjerter mødes, hjælper fire Hænder at bære.“

Palle for i Vejret, det var, som om der gik en Ildstraale gennem ham. Han blev rød og greb Ellens Haand. „Er det dig?“ udbrød han, „dig! — ja, nu ser jeg det tydeligt, det er dit Smil, dine Øjne, din Røst, som kom til mig i Natten og sagde: vorde lyst! saa blev det lyst.“

Ellen bøjede sit Hoved. „Hjælp os!“ hviskede hun.

„Dig! ja, det kan du lide paa.“

„Du maa ogsaa hjælpe min Plejefader og Fru Gyldenstjerne.“

„Hvad angaar de mig?“

„Du sagde før, at du vilde gøre mere end alle andre.“

„Det er ogsaa sandt. Ja, saa maa jeg hjælpe dem alle tre.“ Han kastede Rustningen ned i Kisten og lukkede for den, derpaa stillede han sig i sin fulde Højde foran Harpyt. „Hvad vil I Mænd saa herinde?“ spurgte han. „Man fornemmer straks paa jer, at I ikke hører til Claus Hunds Folk, de tager, I tigger. Kommer I og søger efter Spise og Drikke, saa skal jeg skaffe jer det. Her næst ved, inde bag Gærdet i Skoven, ligger der en Flok af dem, der var med til at plyndre Sejlstrup i Gaar. De kom ved Solnedgang med Øl og Vin og herlig Føde, hele Vognlæs fulde, og mægtede ikke at aarke længer, formedelst de var drukne til Hobe. Gaa ud til dem, de kan fly jer, hvad I trænger til og lad os saa fare i Fred.“

„Det Raad var ikke ilde,“ sagde Harpyt, „men de to fremmede Kvindfolk maa følge med os. — Vil du være min Kæreste, du tykke!“ vedblev han og lagde sin Haand paa Fru Gyldenstjerne, „saa kan du komme hjem i mit Hus og væve Vadmel og spinde Uld paa Skotrok. Vi jager da min gamle Kvinde paa Døren.“

Fru Gyldenstjerne raabte om Hjælp, da Harpyt drog hende til sig. Ellen lagde sin Haand paa Palles Arm og saa op til ham.

„I behøver ikke at være bange,“ sagde Palle, „Harpyt spørger jo blot, om I har Lyst til at følge ham, naar I ikke vil det, lader han jer fare.“

„Og hvis jeg ikke gør det.“

„Saa skal du faa med mig at bestille,“ sagde Palle.

Harpyt vendte sig mod Bønderne. „Han gør Nar ad os allesammen. De tre der er forklædte Herregaardsfolk, derfor skal de følge med til Ole Duus, saa kan han bestemme over dem.“

„Det siger jeg ja til,“ svarede Palle, „men om du rører dem, lille Harpyt, eller kommer dem for nær med dine sorte Fingre, skal jeg lægge dit Hoved for din Fod. Nu ved du min Mening.“

„Det kan være, du staar dig for mig,“ sagde Harpyt og trak sig tilbage, da Palle gik hen imod ham, „men saa de andre?“

„Man gør, hvad man kan,“ svarede Palle frimodig og tog Velands Økse ned fra Væggen.

„Lad os saa komme af Sted," raabte en af Fattigfolkene, „ud til de Sejlstrup Øltønder."

„Jeg gaar med," sagde Palle.

„Nylig vilde du jo ikke have med os at bestille."

„Ja, men nu har jeg betænkt mig. Det hændes undertiden."

Lidt efter drog Bønderne bort fra Smedens Hus og førte de tre Fanger med sig. Palle gik ved deres Side med en stor, blank Øse paa Skulderen. Inde i Skoven traf de en anden Skare, i Færd med at gøre Lejrsted til Natten. Omkring to Vogne laa en syngende og drukken Hob Bønder, der havde spændt Hestene fra og tøjret dem noget borte. Maanen skinnede. Midt paa en aaben Plads brændte et stort Baal, som lysnede hen over det gule Løv paa Træerne. Palle stod og saa til, han blev bevogtet ligesom de andre Fanger. Der blev spist og drukket og købslaaet om det stjaalne Bytte, og det var langt over Midnat, før Larmen hørte op. Da laa de fleste af Bønderne i Klynger omkring Baalet eller ved Siden af de tømte Ankere, selv Vagten, som skulde give Agt paa Herremanden og hans Slægt, var sovet ind.

„Nu er det paa Tiden, vi tænker lidt paa os selv," sagde Palle til Jens Søltoft. „List jer hen til Hestene, gør en Trense af Tøjrerebet og træk dem hen til Diget, imens bringer jeg de to Kvinder bort."

Herremanden saa til alle Sider, før han vovede at at gaa. Palle tog Ellen i Haanden og vinkede ad Fru Gyldenstjerne, derpaa sneg de sig ud af Sværmen. En Mand vaagnede og rejste sig i Vejret, men lukkede Øjnene og faldt tilbage igen, en anden talte højt i Søvne, fægtede med Armene og drømte om Mord og Plyndring. Fru Gyldenstjerne mægtede næppe at flytte Foden, medens de skred hen mellem den drukne Bønderflok. Ellen saa paa Palle og fulgte trøstig efter ham. Da de kom til Diget, stod Jens Søltoft og ventede paa dem med to Heste. Uglen og Musvaagen skreg oppe i Egetræerne, Maanen gik bag en Sky, medens Flygtningene drog igennem de mørke Skove. Natten skjulte dem. Henimod Morgenstunden naaede de Jens Søltofts Gaard, Rosborg, den laa omme paa den anden Side Skoven, mellem to høje Banker.

Nu boede Palle hos Jens Søltoft paa Rosborg. Han saa Ellen hver Dag, red ud med hende, drog til Kirke med hende og det lod ikke til, at hun undgik hans Selskab.

Lejrstedet.

„Hvad har du i Sinde med den Knægt?" spurgte Fru Gyldenstjerne. „Han gaar og driver omkring, saa lang Dagen er. Der maa dog være Ende paa det."

„Han har frelst vort Liv," svarede Jens, „det tænker jeg paa, han skal blive i mit Hus alle sine Dage. Nu gifter vi Ellen bort med din Søn, Axel, de faar Rosborg, jeg flytter med Palle ned til min anden Gaard, Tang, saa kan jeg hjælpe Søster at bygge hendes Gaard op igen, naar Vorherre giver bedre Tider, vor Alderdom skal da gaa paa det bedste, i Fryd og Herlighed. — Palle er desuden min Broders eneste Søn, Søster og jeg har begge to nogen Uret at gøre god igen mod Drengen, det skal hun stedes til Minde."

„Palle er en Trælkvindes Søn," svarede Fru Gyldenstjerne heftigt, „og vor Broder fik ikke vadsket sin Skamplet af sig med det Smule Blod, han mistede paa Riber Marked. — Men du kan gøre for mig, hvad du vil. Du er jo den rige. Det vil jeg blot sige dig, at dit Plejebarn Ellen har et stridigt Sind, hun ænser kun, hvad hun har Lyst til, jeg tror ikke, hun har stor Attraa efter min Søn Axel, især siden denne Bondeknægt kom her til Gaarden, ham lytter hun til, de to mødes paa alle Veje."

„Søster er saa hidsig," sagde Jens Søltoft, „hun har et strengt og haardt Sindelag. Vi maa tage Sagen med det gode."

Samme Dag denne Samtale fandt Sted, skulde alle Omegnens Adelsmænd mødes paa Rosborg, for at raadslaa, om hvad der var at gøre til fælles Hjælp og Frelse. Om Eftermiddagen kom Niels Bugge og Hans Munk ridende. Christen Holk og flere andre var allerede komne, hver af dem bragte sin sørgelige Tidende med sig om Bøndernes Vold og den haarde Medfart, Herremændene maatte lide.

Da Raadslagningen skulde begynde, tog de fremmede Gæster Plads omkring Bordet, men Fru Gyldenstjerne sad midt i Salen paa Bænken hos Jens Søltoft. Hendes Søn stod bag hende. Det var en høj og velvoksen Kavaler, overmodig og fornem at se til. Han blev ved at holde Øje med Ellen, som ikke lod til at give synderlig Agt paa ham, Palle var ogsaa tilstede, Jens havde forlangt, han skulde være med, han havde faaet sig en ny Dragt af flandersk Klæde og en gammel Kamelots Kappe af Herremandens, kantet med Fløjl, men ovenpaa Koften havde han spændt sit rustne og bulede Brystharnisk. Han syntes ikke, han var rigtig pyntet, uden at han fik det paa.

I Samtalens Løb kom Jens Søltoft frem med det Forslag, at Herremændene nordpaa skulde vælge sig et fælles Overhoved, for under ham at samle alle deres Krigsfolk og saa forenede drage imod Bønderne. Niels Bugge mente derimod, man burde skikke de samlede Stridsfolk ned til Johan Rantzaus Hær, som stod for Vejle, og han holdt fast paa sin Mening.

„Det har nu lille Niels saa nemt ved at sige," mente Munk, „hans Gaard ligger længst borte fra Fjendens."

„Hvad synes da du, vi skal gøre?" spurgte Niels.

„Skal jeg sige min sandfærdige Mening," svarede Munk, „saa synes jeg, vi burde skikke alle de samlede Spydfolk og Væbnere op til min Gaard, den ligger Fjenden næst. — I maa ikke tro, jeg giver det Raad af Egennytte, skønt det synes saa, men et Sted skal de jo dog samles, og mærker den Bondesværm først, at vi gør Alvor af det, bliver den min Sjæl nok bange og lader os fare."

Da Munk havde sagt dette, saa han sig om og tørrede Panden, det kostede ham Anstrengelse at sige saa meget, og han havde talt længer, end han plejede.

Der var en Abbed fra Børglum tilstede, han mente, at de ædle Herrer først og fremmest burde hjælpe Klostrene. Herremanden sad i en stænget og befæstet Gaard, de stakkels Munke var der ingen, som tænkte paa, og det var dog fra deres fromme Bønner, den bedste Hjælp skulde komme. Palle brast i Latter efter Munkens Tale. Niels Bugge vendte sig om mod ham og spurgte, hvem han var, og hvad han vilde her.

„Han er min Brodersøn," svarede Jens Søltoft, „det er med min Vilje, at han er tilstede, han frelste mig og Søster Gyldenstjerne forgangen, han kan maaske frelse os igen siden."

(Fortsættes.)

De danske Skoleborns Guldkrans.

I Løbet af Vinteren og Foraaret er der rundtom i Landets Skoler — med Undtagelse af Københavns Almueskoler — foregaaet en frivillig Indsamling blandt Børnene af 10 Øreer — hverken mere eller mindre fra hvert Barn — for ved det indkomne Beløb at kunne tilvejebringe en Guldbryllupsgave til Danmarks Konge og Dronning fra Landets Skolebørn. Den smukke Tanke slog i høj Grad an, og der indkom snart saa stort et Beløb, at der kunde bestilles en svær massiv Guldkrans, sammensat af Kløverblade og Hvedeaks, som Symboler paa Danmarks Hovederhverv. Tegningen til Kransen blev leveret af den ansete Kunstner **Hans Tegner**, og Arbejdet leveret gennem Hofjuveler Michelsens Etablissement.

Den Komité, der med Hr. Pastor **Chr. Schrøder** som Formand har haft Æren af og Arbejdet med Ledelsen af Indsamlingen, overrakte Guldkransen i Forening med det dermed følgende overordentlig smukt udstyrede Digt, som Børnenes Hilsen til Majestæterne, Dagen før Guldbrylluppet, ledsaget af følgende Adresse:

„Paa 80,000 danske Børns Børns Vegne, tillader vi undertegnede os at frembære en allerunderdanigst Lykønskning, hvortil vi knytter den Bøn, at Deres Majestæter allernaadigst fra Børnene vil modtage en Guldkrans, som et Vidnesbyrd om den Kærlighed og Hengivenhed, hvormed Deres Majestæters Guldbryllup bliver mindet og fejret i de danske Hjem.

Gud bevare Kong Christian den IX., Dronning Louise, det kongelige Hus og hele vort Land og Folk!"

Efter at Adressen og Digtet var oplæst, samt en Fortegnelse over de bidragydende Skoler overgivet til Kongen, udtalte Deres Majestæter, saavel som hele den kongelige Familie, deres hjertelige Tak for den skønne og ved Givernes Antal saa betydningsfulde Gave; hvorhos Hans Majestæt Kongen paalagde Ordføreren at bringe saavel hans som Dronningens Hilsen og Tak til samtlige de Skoler og Hjem, hvis Børn saaledes har lagt deres Kærlighed til Danmarks Konge og Dronning for Dagen.

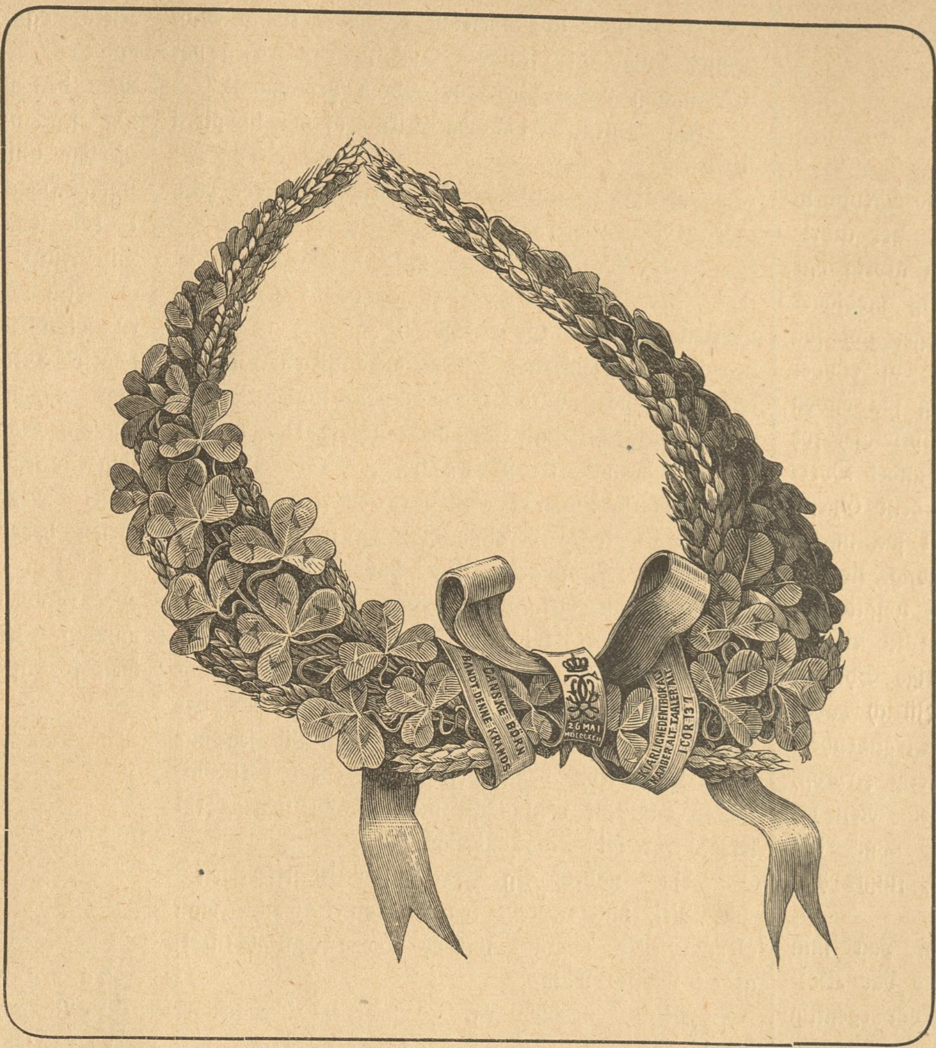

Guldkransen, tegnet af H. Tegner.
($^1/_3$ naturlig Størrelse).

Vor Dronning og vor Konge god,
som Danmarks gamle Egne smykke!
En Børneflok med frejdigt Mod
vil gjerne ønske Jer til Lykke,
fra Vesterhav til Øresund,
fra Hammershus til Islands Fjelde,
vor Hilsen skal Jer mangen Mund
om trofast Kjærlighed fortælle.

I Danmark toner Fuglesang
ved Sommerdag og lyse Nætter,
der gulner Hveden paa vor Vang,
og Kløver vidner vore Sletter,
vi Smaabørn synge gjerne glad
med Lærken over Mark og Heder,
og Hvedeax med Kløverblad
vi bundet har i Krans til Eder.

Vi Børn i Skoler og i Hjem
har hørt om Eder mangesinde,
hvor venligt, sandt og ligefrem
I megte Hjerterne at vinde,
tidt Fa'er og Mo'er har til os sagt,
at vi paa Eders Slot kan lære
hvad Hjemmet ejer for en Magt
og hvor det kan Exempel være.

Og Kransen er et Løfte lagt:
med al vor Villie vil vi hige
at yde Værn og øge Magt
for Danmarks gamle Folk og Rige.
Det love vi ved Eders Fest:
vi voxe vil i Kraft og Hæder,
og derved tro vi, at vi bedst
vor Dronning og vor Konge glæder.

Harald Jensen. Nicolaj Bøgh.

Børnenes Hilsen.

Den mægtige Guldkrans, der var anbragt paa en guldbroderet Pude af Purpurfløjl, tager sig meget straalende ud. Hosstaaende Afbildning, der er udført i tre Gange formindsket Størrelse, viser Kransens Form. Den danner to sammenbundne Grene forenede ved en mægtig Guldsløjfe, hvorpaa er indgraveret følgende Indskrift:

DANSKE BØRN BANDT
DENNE KRANS.
og: KÆRLIGHEDEN TROR
ALT, HAABER ALT,
TAALER ALT (1. COR. 13,7).
D. 26. MAJ.
MDCCCXCII.

Et Overskud paa 1800 Kr., er forlods bestemt til et Legat for fattige Børn.

Hr. Professor **Nicolaj Bøghs** prægtige Digt, er kaligraferet af Hr. Litograf **Harald Jensen** og prydet med Markblomster, malede i Akvarel af Hr. Blomstermaler O. A. **Hermansen**, saaledes som vedføjede fotografiske Afbildning i omtrent halv Størrelse viser. Det hele var rigt udstyret i Guld og Farver og særdeles smukt, leveret gennem N. C. **Roms** Etablissement.

Barnetro.

En engelsk Videnskabsmand besøgte for faa Aar siden nogle Egne i Skotland, der er særlig bekendte for deres smukke Plantevækst. Paa en stejl Klippeskrænt voksede en sjælden Blomst, som han gerne vilde have. En Hyrdebreng vogtede i Nærheden sine Geder. Professoren bød ham Penge, naar han vilde plukke Blomsten til ham. „Jeg kan ikke! Jeg tør ikke!" sagde Drengen, da han havde set ned i Afgrunden. Lidt efter kom hans Fader til, og Drengen udbrød da: „Nu vil jeg nok prøve paa det, men kun paa den Betingelse, at Fader holder Tovet." — Har du ogsaa en saadan fast og trøstig Tillid til din Fader i Himlen, at du er vis paa ikke at kunne falde, naar han holder din Livstraad i sine Hænder?

(Ved A. Th. J.)

Fra Opvarterlivet.

Af O. Funcke.

Opvartere har altid vakt min største Medlidenhed. Disse stakkels Mennesker, der aldrig har et virkeligt Arbejde og dog aldrig har nogen ret Hviletid, som næsten aldrig modtager nogen Tak, om de end gør deres Sager nok saa godt, men som skal lade sig kanøfle af enhver Dumrian, der fortærer for 50 Øre, og saa endda være hans ærbødige Tjener. Disse ulykkelige, for det første Værtens Slaver, for det andet Overkelnerens, for det tredje hvilken som helst Gjæsts — som maa give et villigt Øre til saa megen intetsigende Snak, ja til letsindig, smudsig, liderlig Tale. De er oven i Købet desuden udsatte for den største moralske Fare — Fristelsen til Bedrageri, til Drik, til alle Slags hemmelige Synder.

Min Opvarter i Hotel Baur i Zürich havde noget ved sig, der særligt vakte min Medlidenhed. Hurtigt bragte han mig en fortræffelig Frokost, og lige saa hurtigt vilde han forsvinde. Men jeg indbød ham til at sætte sig lidt hos mig. Og da Træerne skjulte ham for alles Blik, fulgte han med Tak min Indbydelse.

„Jeg er dødtræt," svarede han paa min Forespørgsel, „jeg er syg. Og i Aftes var Klokken 1, før vi kom til Ro. Det var egentlig altsaa først i Morges. Og saa kunde jeg i Førstningen ikke sove, fordi mine fem Kammerater, som jeg deler Værelse med, støjede og snakkede i det uendelige, og siden forstyrrede Hosten mig. Men Kl. 6 maatte jeg alligevel op igen. — Vi bliver meget godt behandlede her," tilføjede han, som for at undskylde Værten. „Men i den korte Sommertid maa det jo gaa, som det kan. Og i Aar, da det regner saa meget oppe mellem Bjærgene, synes alle Herskaber at have sammensvoret sig om at blive boende her i Zürich."

Da det forekom mig, han talte med et noget fremmed Tonefald, spurgte jeg ham om Fædreland og Hjem. Han var meget villig til at fortælle: „Jeg er fra Mähren, og min Fader var Skorstensfejer i en lille Købstad. Desværre døde begge mine Forældre tidlig, og da de næsten ikke efterlod sig noget, blev jeg af Fattigvæsenet anbragt hos fremmede Folk. Der blev kun betalt lidt for mig, og jeg har tidlig lært, hvad det er at sulte, og blev i det hele taget behandlet meget strengt. Da jeg var bleven konfirmeret, skulde jeg naturligvis selv tjene mit Brød. Ak, jeg vilde saa gerne have lært et ordentligt Haandværk! Men mine Formyndere tvang mig til at blive Opvarter, fordi jeg paa den Maade hurtigt kunde komme til at sørge for mig selv. — Jeg har været vidt omkring. En Vinter tilbragte jeg i Ægypten, efter at jeg i 3 Aar havde været Kahytsdreng om Bord i en østerrigsk Damper; derpaa var jeg i lang Tid Opvarter i en Restauration i Wien; sidst har jeg været i Hotel Disch i Køln. Derfra kom jeg for et Par Maaneder siden hertil. Naar Fremmedbesøget er forbi, rejser jeg til Algier, hvor en Kammerat har skaffet mig en god Plads. Jeg tror ogsaa, det vil være godt for mit Helbred," tilføjede han med et let Suk.

Jeg bemærkede: „Saa har De jo faaet grumme meget af Verden at se."

Han rystede paa Hovedet. „Vi befinder os vel midt i den store Verden," sagde han, „men vi ser kun yderst lidt af den. Fra Banegaarden fører Vejen lige til Hotellet. En Time efter er vi midt i Arbejdet. Mangen Dag er der jo Tid nok til at gaa ud, men vi er nødte til at blive hjemme, om der skulde komme nogen. Jeg har ikke engang været uden for Døren her endnu."

Jeg spurgte, om han ikke af og til gik i Kirke.

„Tidligere gjorde jeg det gerne," svarede han, „men nu ikke mere."

„Hvorfor ikke."

„Ser De, Herre, da jeg var i Køln, gav Værten mig en Gang Lov til at gaa til Fasteprædiken i Domkirken. Da sagde Præsten blandt andet: Enhver Katholik, der har sunde Lemmer og ikke i det mindste hver tredje Uge besøger Kirken, begaar en Dødssynd. Ser De, det var min Dødsdom."

Jeg søgte at berolige ham og forsikrede ham, at Præsten selvfølgelig kun havde talt om dem, der kunde, men ikke vilde komme; men han svarede med et bedrøvet, tvivlende Smil.

„Og saa," sagde han, „bliver jo en af vor Stand overhovedet behandlet, som om han ikke var et Menneske. De er, i al den Tid jeg har været Opvarter, den første Herre, der i ti Minutter har talt venligt til mig og vist nogen Interesse for min ringe Person."

„Aa," udbrød jeg, „der husker De sikkert fejl."

„Nej, min Herre," svarede han bestemt, „man glemmer ikke, naar man er bleven venligt tiltalt af en dannet Mand."

„Men," vedblev jeg, „det er da ikke længer siden end i Aftes, at jeg saa en fint klædt, velvoksen Herre tale meget indtrængende til Dem."

Opvarteren rødmede lige op i Haaret. Nølende svarede han: „Hvad den Herre talte til mig om, kan jeg ikke gentage. Han forlangte Oplysninger af mig om visse upassende Forhold. Og da jeg ikke kunde være ham til Tjeneste heri, men henviste ham til Hotelportneren, sagde han haanligt: De lader til at være meget grøn! — Ja, den Slags Samtaler har mange ført med mig."

Det stakkels Menneske! Jeg blev ganske tavs. Hvad vilde der vel, tænkte jeg, blive af dine egne Børn, hvis de stod saaledes i Verden uden en eneste Sjæl, der kunde være dem til Trøst og Støtte over for alle de Fristelser og Tillokkelser, der møder rundt om? Da jeg ikke vidste at gøre noget bedre, gav jeg ham en af mine Smaabøger: „Vejen til Frelse." Han tog den nølende i Haanden: „Det er vel en reformert Bog? Min Moder var ogsaa reformert, men jeg er Katholik. Hos os maa alle Børnene blive katholske, naar en af Ægtefællerne er katholsk. Jeg vilde hellere have været som Moder — hun var saa god. Men nu er jeg jo engang katholsk."

Og han saa næsten ængstelig paa min lille Bog. Jeg beroligede ham og kunde i Sandhed sige ham, at den hverken var reformert, luthersk eller katholsk, men var skreven for alle Kristne; den viste Vejen til det rette Maal og den evige Frelse, til hvilken vi alle er skabte.

„Har De," spurgte jeg videre, „ingen Bøger selv?"

„Jo, jeg har en Bønnebog; men den ligger paa Bunden af min Kuffert. Da jeg engang vilde læse i den, gjorde mine Kammerater saa voldsomt Nar ad mig, at jeg siden ikke har turdet tage den frem."

I dette Øjeblik lød Overkelnerens skarpe Raab: „Filip!" Min Opvarter for sammen; Raabet gjaldt ham. Hurtigt stak han Bogen i Lommen og forsvandt med et taknemmeligt Blik, og jeg opdagede ham ikke senere i den brogede Vrimmel.

For mig blev det ogsaa snart paa Tide at gaa i Kirke, og efter Gudstjenesten drog jeg videre til en Ven, der boede ved den anden Ende af Søen. Men den stakkels Opvarter kunde jeg ikke glemme. Og jeg vil ikke glemme ham. Og den barmhjertige Gud, hvis Øje var aabent over den forstødte Hagar og sendte hende en frelsende Engel i den øde Ørken, han vil langt mindre glemme min Filip, for hvem jeg jo ikke kan gøre noget.

Jeg har en Følelse af, at han ikke længer er iblandt de levendes Tal. Jeg ser i Aanden, hvorledes to, tre smudsige Arabere trækker en i Hast sammensmækket Kiste paa en Kærre gennem Algiers Gader til Kirkegaarden. Intet Menneske følger efter Kisten; det er jo „kun en Opvarter!" Intet Menneske græder ved hans Grav; ingen Præst beder eller taler et Afskedsord over Kisten. Men den velsignende Kristus breder sine Hænder over Graven, og jeg hører ham med mild og dog myndig Stemme sige: „Menneskens Søn er kommen for at søge og frelse de fortabte!"

Gud styrer vore Fjed.

Da den for kort Tid siden fra en rigt velsignet Virksomhed hjemkaldte engelske Præst Spurgeon engang skulde prædike for en Kæmpeforsamling i det store Krystalpalads ved London, nærede han Bekymring for, hvorvidt han vilde kunne gøre sig forstaaelig i det umaadelige Rum, hvor man ventede en Tilhørerkreds paa 25000 Mennesker. For at overbevise sig gik han Dagen før ved Middagstid ind i Paladset for at gøre en Prøve. Han stillede sig paa den Plads, hvorfra han vilde tale og begyndte saa med sin klare, vellydende Stemme Skriftestedet (1 Tim. 1, 15): „Det er en troværdig Tale, aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus kom til Verden at gøre Syndere salige." Lidt efter forlod han Bygningen, øjensynlig beroliget med Hensyn til Lydvirkningen i den store Hal.

Nogle Dage efter besøgte en jævn Arbejder en Opbyggelsestime. I saadanne engelske Forsamlinger bliver der ofte aflagt Vidnesbyrd om Erfaringer paa Aandens Omraade. Arbejderen rejste sig og fortalte følgende: „For nogle Dage siden var jeg i stor Sjælenød. Min Synd trykkede mig saa stærkt, at jeg ikke troede, der fandtes nogen Redning for mig. Ved Middagstid gik jeg ind i Krystalpaladset. Jeg havde en Time fri og vilde være ene. Jeg gik hen bag en Søjle og bad i min store Nød til Gud. Da hørte jeg pludselig en Stemme fra Himlen sige: Det er en troværdig Tale, aldeles værd at annammes, at Kristus Jesus kom til Verden at gøre Syndere salige." Fra det Øjeblik af svandt min Angest. Jeg var vis paa min Frelse ved Jesus."

Denne Mand vidste intet om Spurgeon, og Spurgeon intet om ham; men Gud, der styrer alle Menneskers Hjerter og Veje og kender deres Tanker langt fra, han kendte ogsaa en stakkels vansmægtende Menneskesjæls Længsel og styrede i rette Tid sin Tjeners Fjed til det rette Sted for at forkynde denne Sjæl Fredens Evangelium.

Et sjældent Almueudskærings-Arbejde.

Som omtalt er der omtrent 80,000 Skolebørn i Landet, der har givet hver 10 Øre til derfor at tilvejebringe en Gave til Majestæternes Guldbryllup, bestaaende i en Guldkrans af Kløverblade og Hvedeaks, samt en Hilsen i Form af et Digt fra Børnene, kaligraferet og kunstnerisk udstyret som en Adresse.

Adressens Udførelse blev overdraget til N. C. Rom, for hvem det stod som en smuk Tanke at faa Bindet udført i Almuestil. De fleste Bidragydere var jo fra Landet. Denne Tanke paa Tanken og paatog sig den ikke lidet vanskelige Opgave, at udføre Tegningen til Bindet. De fleste i vort Land opbevarede Almueudskæringer: Manglefjæle og Banketærskeler, har været Kærlighedsgaver fra Ungersvenden til hans Brud. De indeholder derfor ofte, foruden Navnebogstaver og Aarstal, tillige en i Udskæringen hyppigt gentagen Hjerteform, som symbolsk skulde udtrykke Gavens Art. Den danske Almuestils karakteristiske Hjerter skulde derfor være et gennemført Motiv i Tegningen.

Da denne forelaa fra Kunstnerens Haand fandtes den ualmindelig vellykket — om end meget vanskelig at skære — nedenstaaende fotografiske Afbildning af det færdige Arbejde viser den smukke Helhed. Bindets ydre Kant bestaar af 50 Rosetter — de 50 Ægteskabs-Aar — hver indesluttende

Vi har omtalt, hvad der har været de bærende Tanker i Tegningens Tilblivelse for at vise, hvor meget der kan lægges ind i den simple Almuestil. Mange mener, at den er saa tarvelig, at den intet har med Kunsten at skaffe. Et Blik paa dette Bind vil vise det modsatte. Arbejdet er et sandt Kunstværk, der i sin Art værdigt og fuldt ud kan staa ved Siden af alt, hvad der i disse Dage er blevet bragt frem for at hædre og glæde det kongelige Guldbrudepar, saa at Kunstneren, der har udarbejdet Tegningen, har Ære af sit Arbejde.

Men den, der har udført Skæringen, har ikke mindre Ære af sin Del af Arbejdet. Da Rom foreslog Bindet skaaret i Almuestil, var det ikke alene for at hædre denne, men tillige for at vise et Eksempel paa, hvad den danske Husflid **kan** præstere. Mange ser endnu i denne alene betydningsløst Fuskerarbejde og kan ikke tænke sig, at

Afbildning af Adressens Bind, skaaret i dansk Almuestil (i 1/3 naturlig Størrelse).

mødte dog den Betænkelighed, at „Almuestil“ syntes at være for ringe at møde frem med for Majestæterne paa deres store Festdag, ved hvilken man fra alle Sider vilde kappes om at yde det allerbedste, Haandfærdighed og Kunst kunde yde. Rom antog imidlertid som sikkert, at der kunde ydes noget særligt tiltalende, naar Haandens Færdighed fik sin rette kunstneriske Ledelse netop paa Almueudskæringens Omraade. Der vilde ikke alene kunne fremstilles et smukt Arbejde, men et, der havde et fra alle andre afvigende originalt Præg, og et, der i foreliggende Tilfælde var særligt egnet til at karakterisere, at det var Landets Børn, der bragte Majestæterne deres Hilsen.

Det blev saa bestemt, at Adressens Bind skulde udføres i Almuestil.

I Hr. Arkitekt Oscar Langballe fandt Rom en Kunstner, der med stor Interesse gik ind

Hjerter. Det indre af Bindets Forside dannes af to i hinanden gribende ornamentale Mønstre. Det ydre indeslutter i sine fine halvrunde Buer atter netop 50 Hjerter — de 50 Aar. Den gennemkrydsende sekskantede Stjerne, et helligt oldkristeligt Symbol, betegner her de 6 kongelige Børn. Hver Spids har sin særlige Roset, som Tegn paa de individuelle Forskelligheder, men alle Spidser bærer det samme symbolske Hjertemærke. Det hele omslutter et prægtig Monogram med det høje Guldbrudepars Navnetræk dobbelt indslynget i hinanden, udskaaret gennembrudt i hvidt Elfenben med purpurrødt Fløjel som Underlag.

Bindets Bagside er i sine Hovedtræk lig Forsiden, men uden Stjerne og Monogram, i hvis Sted findes en rigt sammenkædet Bund af utallige Hjerter, en Symbolik, der næppe tiltrænger yderligere Forklaring.

det landlige Fritidsarbejde og de Bestræbelser, der i vor Tid søger at fremelske dette, kan føre til noget videre. Det var Hensigten at vise, at den vakte Kærlighed til, og fremkaldte Øvelse i landligt Husflidsarbejde, kan føre til noget andet, og det her fremførte Arbejde er et smukt Bevis i denne Retning.

Udskæringen er nemlig ikke udført af nogen oplært Haandværker eller Kunstner, men af en flink Husflidsmand fra Landet, nemlig Ungkarl Anders H. Jacobsen fra Allersløv Mark i Sydsjælland. Som frivillig Elev i „Fru Hages Husflidsskole“ ved Oremandsgaard, har han under Hr. Skovrider Rosthøjs Ledelse lært Almueudskæring og er ved flittig Selvøvelse naaet at blive en særlig flink Udskærer. Rom valgte ham til det ikke lidet vanskelige Arbejde med Udskæring af Bindet. Selve

Træarbejdet til dette, der er 11 × 14 Tm., er udført af dansk Pæretræ i d'Hrr. Severin & Andreas Jensens Etablissement i København med stor Omhu paa en saadan Maade, at Bindet kan staa sig gennem Tiderne uden at revne eller kaste sig. Efter i sit Hjem at have foretaget forskellige Prøveskæringer, rejste Anders Jacobsen her til Byen og udførte selve Udskæringsarbejdet i Roms Hjem under hans daglige Tilsyn.

Hele Arbejdet tog omtrent en Maaned. Det blev begyndt ikke uden Ængstelse, men blev snart fortsat med al Sikkerhed og Omhu i hvert Snit, som Arbejdet krævede, og blev fuldført uden et eneste Fejlsnit eller Uheld til Komitéens fuldkomne Tilfredshed. „Dansk Husflidsselskab", der bekostede Tegningen til Bindet, har for sin Del paaskønnet det smukt udførte Husflidsarbejde med, efter dets Fuldførelse, at tilkende Anders Jacobsen Selskabets Sølvmedaille.

Endnu er at bemærke, at det i Elfenben skaarne Monogram er leveret fra Kunstdrejer Schwartz's Etablissement, medens Indbindingen er udført af Clements Efterfølger.

Alle Vegne fra.

Skoler og Sprit. I Belgien findes 5,500 Skoler og 136,000 Udskænkningssteder. Til Undervisningsvæsenet udgives aarlig 15 Mill. Franks, til Spritdrikke 135 Mill.

*

Theaterstorhed. Den berømte, i sin Tid meget fejrede Danserinde, Eugenie Goblin, havde en Garderobe, der kunde kappes med Fyrstinders i Pragt og Kostbarhed. Men at alt kun havde været beregnet paa det ydre Skin, fik man at se, da Boet efter hendes Død blev taget under Behandling. Hun efterlod sig nemlig 83 persiske og tyrkiske Sjaler, 113 franske Kaschemirssjaler, 52 Overstykker, 874 Kjoler, alle af det mest udmærkede Stof, 365 Par Handsker af alle Farver og 50 Dusin fine Lommetørklæder. Men en eneste Kommodeskuffe gav Plads til alt hendes Undertøj, der bestod af — 5 Par Strømper, 3 Chemiser og en Natkappe.

*

Til en ejendommelig Skønhedssamling har Baronesse Clara v. Deckler i Tiflis nylig udstedt et Opraab. Hun vil nemlig tilvejebringe et Album med skønne Kvindebilleder fra det 19de Aarhundrede, for at Efterverdenen skal kunne gøre sig et Begreb om vor Tids Krav til Kvindeskønhed. „Man samler i Musæer Dyretyper fra hver Tidsalder," skriver Baronessen, „hvorfor skal man da ikke gøre noget for at bevare skønne menneskelige Typer fra en bestemt Tid?" Hun opfordrer alle Medlemmer af det smukke Køn hele Verden over til, for saa vidt de selv sætter Pris paa deres Udseende, at sende deres Fotografi til Tiflis. Disse Billeder skal saa bedømmes af erfarne Skønhedsdommere og de, der bestaar Prøven, anbringes i et Album, som skal overgives den etnologiske Forening i Moskva.

*

For Hus og Hjem.

Fyldte Kartofler. Paa store, skrællede Kartofler afskærer man en tyk Skive, udhuler dem og fylder dem med Fars af hakkede Flæskestegsrester, revet Løg, Persille, Salt, Peber, 2 Æg og tilstrækkeligt revet Franskbrød. Skiven bindes over, og Kartoflerne steges lysbrune paa alle Sider i Smør.

*

Æg paa Schweizer-Manér. Et Fad stryges med Smør og belægges med tyndt skaarne Hvedebrødsskiver, der atter dækkes med et passende tyndt Stykke Schweitzerost, og paa hver Skive slaas et frisk Æg. Man strør dem med en Smule Salt og Peber og sætter Fadet paa en Trefod i Ovnen, til Æggene er stivnede.

*

Skæmt.

En Udvej. „Hvordan skal jeg hindre de Pokkers Høns i at flyve over Plankeværket i min Have?" spurgte en Mand sin Nabo. „Du kan jo hugge et Hul i Plankeværket forneden, som de kan krybe igennem," svarede Naboen.

Man hjælper sig, som man kan. „Vil De være saa god at male mig et Portræt af min Fader!" sagde en Herre til en Maler.

„Med Fornøjelse! Vær saa god at bringe Deres Fader med herhen."

„Det kan jeg rigtignok ikke, for han er død for flere Aar siden."

„Det er rigtignok Skade. Men De har maaske et Portræt eller en Gibsbuste af ham."

„Nej, men her har jeg hans Pas; deri kan De læse, hvordan han saa ud."

En Forklaring. Man spurgte engang en Mand, hvorfor saa mange dumme og uvidende Mennesker blev befordrede til gode Embeder, medens de mere duelige ofte blev tilsidesatte.

„Det er let at forklare," sagde Manden. „De, som har Embeder at give bort, finder snarere deres lige mellem Tossehovederne end blandt de kloge, og derfor, ligesom de røde Køer altid ved at finde hinanden paa en Mark, saaledes ved de altid at finde og forfremme deres jævnlige."

Gaadens Løsning. Da der engang indsamledes Penge i et velgørende Øjemed, tegnede en Rigmand sig for 10 Rdlr., medens hans Søn havde tegnet sig for 50. Man gjorde Faderen opmærksom paa dette Misforhold; men han sagde: „Det er meget naturligt; min Søn har en rig Fader, der betaler for ham; men jeg maa betale for mig selv."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Tusinder med mig har skrevet.
1 2 3 4 5 6 7
I næsten hver en Blomst jeg findes.
2 3 4 5 6 7
Jeg saa manges Død er blevet,
og ved mig der tabes, vindes.
4 3 7
Jeg Metal tildels kan forme.
7 3 1
Mig ej rører Livets Storme.
2 3 1
Mig ej rede Penge fattes.
2 3 7
Jeg af mangen Danser skattes.

I. I.

Bogstavgaade.

1 2 3 man altid faar,
naar Aaret ved sin Slutning staar.
Som Digternavn 3 4 5
vil for dig, Læser, træde frem.
Det Hele gør som Døbenavn
viden om saa ofte Gavn.

P. C. H.

Gaade.

Mit første gør Skade, mit andet gør Gavn,
mit Hele er baade Bestilling og Navn.

I. I.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 35:
Kop — Po — op — Ko.

Geografisk Gaade i Nr. 35:
Lund.
Elben
Moldau.
Bristol.
Cordoba.
Kana.
Eisack.
Lembcke. — Kaalund.

Gaade i Nr. 35: Brev — Rev.

Bogstavgaade i Nr. 35: Jakob — Kaj — Ob.

Rebus i Nr. 35: Kogte Torskehoveder.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er Møllersvend paa Landet og er fæstet til min Principal for aarlig Løn fra 1ste Maj 1892 til 1ste Maj 1893; men da jeg helst vilde rejse til 1ste November, spørger jeg:

1. Har jeg Lov til at rejse til 1ste November, naar jeg siger op inden 1ste August?

2. Dersom jeg har Lov dertil, kan jeg da faa den halve Løn for Sommeren?

3. Staar en Møllersvend under Tyendeloven?

F. M.

Til 1. Nej.

Til 2. Dersom Spørgeren rejser til November, uden Principalens Samtykke, bliver han erstatningspligtig og kan følgelig ikke fordre sin Sommerløn.

Til 3. Nej (jfr. Indenrigsministeriets Skrivelse af 29de Februar 1876).

* * *

1. Findes der her i Landet noget Kontor, hvor man kan henvende sig med Ansøgning om at komme til Australien paa den engelske Regerings Regning? I bekræftende Fald da hvor?

Naar et Par unge Mennesker skal giftes, har de da Lov til at lade lyse til Ægteskab i hvilket Kirkesogn de vil, eller skal der lyses i et af de Sogne, som vedkommende tjener i?

3. Er en gift Mand, som er udslettet af Lægdsrullen, pligtig til at melde sig til og fra Sognet, naar han flytter, og skal han lade sin Skudsmaalsbog paategne, ligesom naar han tjener?

4. Har en Mand tabt sine borgerlige Rettigheder, fordi han har afsonet paa Vand og Brød et Alimentationsbidrag til et uægte Barn? I saa Fald da for hvor lang Tid?

C. F. L. C. paa T.......g.

Til 1. Et saadant Kontor kender vi ikke.

Til 2. Der skal lyses til Ægteskab i det Sogn, hvor Bruden opholder sig paa den Tid, da Lysningen foretages.

Til 3. Vedkommende Mand er hverken pligtig til at melde Flytning eller at lade sin Skudsmaalsbog paategne.

Til 4. Han har intet tabt af sine borgerlige Rettigheder.

* * *

Hvornaar træder den i sidste Rigsdagssamling vedtagne ny Lov om uægte Børn i Kraft?

C. N.

Førstkommende 1ste Juli.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„**Husvennen**" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Et Jagilde, gengivet af Robert Schak, (Sluttes). Den første Sommerdag, Digt med Billede, af —e—. Guds Haand. Aftenstemning, Digt af Carl Jensen. Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes). De danske Skolebørns Guldkrans, med 2 Billeder. Barnetro, ved A. Th. J. Fra Opvarterlivet, af O. Funcke. Gud styrer vore Fjed. Et sjældent Almueudskærings-Arbejde, med Billede. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

CHARCUTERIEFORRETNINGEN
(I. D. BEAUVAIS)
VED ROBERT LARSEN · VIMMELSKAFTET 47

Ekstrafine, delikate, letsaltede og nyrøgede
Bayonne- og Rulle-Skinker.
Ferske og sukkersaltede
Skinker.
Fine nyrøgede Rullebove i alle Størrelser.
Fint engelsk Bacon.
Daglig frisk udskaaret Karbonade og Mørbrad.

140206 HERTZ'S BOGTRYKKERI
Telefon 5779.

19. Juni. 1892.

Robert Schak.

Dette Forfatternavn, der ogsaa findes under et Bidrag i dette og forrige Nr. af „Husvennen", vil være de fleste af vore Læsere velkendt; færre ved, at derunder skjulte sig Lærer O. C. Nielsen i Laasby ved Silkeborg. Han døde tidlig i Foraaret, og den lille Skildring af et jydsk „Jagilde", som Husvennen" i disse Dage har offentliggjort er — saa vidt vi ved — hans sidste skriftlige Arbejde. Han holdt af at skrive for „Husvennens" Læsekreds, ligesom den ogsaa snart lærte at skatte ham som en jævn og sund Fortæller, der ved fine Træk af Bondestandens Liv, særlig i Fortiden, har skaffet dem mangen fornøjelig og gavnlig Underholdning. Allerede i „Husvennens" første Aar meldte han sig som Medarbejder, og adskillige Læsere fra hin Tid vil endnu mindes de fortræffelige Smaahistorier „Kællinghølmanden" og „Fra Lindum", der hører til den bedste Høst, Robert Schak nogen Sinde bragte hjem.

Ole Christian Nielsen var født den nittende Juni 1842 i Landsbyen Bigum mellem Hobro og Viborg, hvor Forældrene var bosatte Gaardfolk. Ved Fødsel og Opdragelse tilhører han den Stand, han siden kom til at skildre, og for hvis Oplysning han i Skole og Skrift saa gerne virkede. Han var — efter en Slægtnings Udsagn — en køn og velbegavet Dreng, alles Yndling. Musik og Sang og „Bogen" var hans Lyst. Allerede i fine Drengeaar lærte han at spille Violin, og efter sin Konfirmation var han i nogen Tid Landsbymusikant, spillede ved Bøndernes Gilder og Ungdommens Danselag. Men det tilfredsstillede ham ikke at drive Musikken paa den Vis. Han [illegible] Forældrene satte sig i Førstningen derimod, fordi det vilde koste for meget at holde ham frem; men deres Modstand blev overvunden, og han kom nu i Huset hos sin tolv Aar ældre Fætter J. Nielsen (Forfatteren Knud Skytte), som dengang var Lærer i Vorde ved Viborg. Her opholdt O. C. Nielsen sig nu i et Par Aar, blev forberedt til Optagelse paa Seminariet og fik Øvelse i praktisk Skolegerning. I Aaret 1862 blev han Elev paa Seminariet i Ranum, hvorfra han 1865 udgik med Hovedkarakteren: „Meget duelig." Endnu samme Aar blev han kaldet til Lærer i Løvskal ved Randers; men hans Virksomhed her blev kun af kort Varighed, idet han 1869 forflyttedes til Landsbyen Laasby mellem Aarhus og Silkeborg, hvor han forblev til sin Død.

O. C. Nielsen (Robert Schak).

Den Egn, hvor Nielsens Mandomsgerning faldt, er smuk og velhavende, Befolkningen opvakt og oplyst. Nielsen var en ypperlig Lærer, navnlig i Kraft af sin ejendommelige Fortællerevne, sit stille, sikre Lune, der altid fangede Børnenes Øren og hurtig vandt deres Hjerter. I de 23 Aar, Nielsen boede i Laasby, — lyder et Vidnesbyrd — var Skolen og dens Lærer Pulsslaget i Byens og Omegnens aandelige Livsrøre. Thi han var meget, ikke blot for sin Familie, sine Elever, men ogsaa for sine Sognebørn, for hvem hans Hus altid stod aabent, og hvem han paa alle mulige Maader stod bi med Raad og Daad. Det Hjem, som han og hans Hustru, Marie Dam, havde udstyret med stor Hygge, var et sjældent godt og velsignet Sted at komme, og nogle Timers Ophold i den gæstfri, venlige Familiekreds har haft en løftende og vækkende Indflydelse paa mange unge Mennesker, navnlig unge Lærere, saa at de har følt sig tilskyndede til at føre „et jævnt og virksomt, muntert Liv paa Jord". Næsten altid var der fremmede hos Nielsens, naar man kom der uden for Skoletiden. Folk fra Byen vilde gerne banke paa der, ligesaa Omegnens Lærere. En af disse skriver: „Man befandt sig saa vel der. Ingen sure Miner saas, ingen Mislyd hørtes. Naar Nielsen var til Stede, faldt det af sig selv, at han var Centrum i Samtalen, man lyttede gerne til alt, hvad han sagde. God Sang og Musik kunde man altid være vis at faa høre i dette Hus. Nielsen spillede Violin, hans Hustru Klaver. Eller man fik en Kvartet for blandede Stemmer, sungen af Fa'er og Mo'er og Børnene."

Først og fremmest vandt Nielsen vistnok sine

Træarbejdet til dette, der er 11 × 14 Tm., er udført af dansk Pæretræ i d'Hrr. Severin & Andreas Jensens Etablissement i København med stor Omhu paa en saadan Maade, at Bindet kan staa sig gennem Tiderne uden at revne eller kaste sig. Efter i sit Hjem at have foretaget forskellige Prøveskæringer, rejste Anders Jacobsen her til Byen og udførte selve Udskæringsarbejdet i Roms Hjem under hans daglige Tilsyn.

Hele Arbejdet tog omtrent en Maaned. Det blev begyndt ikke uden Ængstelse, men blev snart fortsat med al Sikkerhed og Omhu i hvert Snit, som Arbejdet krævede, og blev fuldført uden et eneste Fejlsnit eller Uheld til Komitéens fuldkomne Tilfredshed. „Dansk Husflidsselskab", der bekostede Tegningen til Bindet, har for sin Del paaskønnet det smukt udførte Husflidsarbejde med, efter dets Fuldførelse, at tilkende Anders Jacobsen Selskabets Sølvmedaille.

Endnu er at bemærke, at det i Elfenben skaarne Monogram er leveret fra Kunstdrejer Schwartz's Etablissement, medens Indbindingen er udført af Clements Efterfølger.

Alle Vegne fra.

Skoler og Sprit. I Belgien findes 5,500 Skoler og 136,000 Udskænkningssteder. Til Undervisningsvæsenet udgives aarlig 15 Mill. Franks, til Spritdrikke 135 Mill.

*

Theaterstorhed. Den berømte, i sin Tid meget fejrede Danserinde, Eugenie Goblin, havde en Garderobe, der kunde kappes med Fyrstinders i Pragt og Kostbarhed. Men at alt kun havde været beregnet paa det ydre Skin, fik man at se, da Boet efter hendes Død blev taget under Behandling. Hun efterlod sig nemlig 83 persiske og tyrkiske Sjaler, 113 franske Kaschemirssjaler, 52 Overstykker, 874 Kjoler, alle af det mest udmærkede Stof, 365 Par Handsker af alle Farver og 50 Dusin fine Lommetørklæder. Men en eneste Kommodeskuffe gav Plads til alt hendes Undertøj, der bestod af — 5 Par Strømper, 3 Chemiser og en Natkappe.

*

Til en ejendommelig Skønhedssamling har Baronesse Clara v. Deckler i Tiflis nylig udstedt et Opraab. Hun vil nemlig tilvejebringe et Album med skønne Kvindebilleder fra det 19de Aarhundrede, for at Efterverdenen skal kunne gøre sig et Begreb om vor Tids Krav til Kvindeskønhed. „Man samler i Musæer Dyretyper fra hver Tidsalder," skriver Baronessen, „hvorfor skal man da ikke gøre noget for at bevare skønne menneskelige Typer fra en bestemt Tid?" Hun opfordrer alle Medlemmer af det smukke Køn hele Verden over til, for saa vidt de selv sætter Pris paa deres Udseende, at sende deres Fotografi til Tiflis. Disse Billeder skal saa bedømmes af erfarne Skønhedsdommere og de, der bestaar Prøven, anbringes i et Album, som skal overgives den etnologiske Forening i Moskva.

*

For Hus og Hjem.

Fyldte Kartofler. Paa store, skrællede Kartofler afskærer man en tyk Skive, udhuler dem og fylder dem med Fars af hakkede Flæskestegsrester, revet Løg, Persille, Salt, Peber, 2 Æg og tilstrækkeligt revet Franskbrød. Skiven bindes over, og Kartoflerne steges lysbrune paa alle Sider i Smør.

*

Æg paa Schweizer-Manér. Et Fad stryges med Smør og belægges med tyndt skaarne Hvedebrødsskiver, der atter dækkes med et passende tyndt Stykke Schweitzerost, og paa hver Skive slaas et frisk Æg. Man strør dem med en Smule Salt og Peber og sætter Fadet paa en Trefod i Ovnen, til Æggene er stivnede.

*

Skæmt.

En Udvej. „Hvordan skal jeg hindre de Pokkers Høns i at flyve over Plankeværket i min Have?" spurgte en Mand sin Nabo. „Du kan jo hugge et Hul i Plankeværket forneden, som de kan krybe igennem,

Man hjælper sig, so
at male mig et Portræt af
Maler.

„Med Fornøjelse! V
med herhen."

„Det kan jeg rigtigno
siden."

„Det er rigtignok Sk
eller en Gibsbuste af ham."

„Nej, men her har je
dan han saa ud."

En Forklaring. M
for saa mange dumme og
til gode Embeder, medens

„Det er let at forklar
Embeder at give bort, fin
hovederne end blandt de kl
altid ved at finde hinande
tid at finde og forfremme

Gaadens Løsning.
et velgørende Øjemed, tegn
medens hans Søn havde
Faderen opmærksom paa
„Det er meget naturligt; min Søn har en rig Fader, der betaler for ham; men jeg maa betale for mig selv."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Tusinder med mig har skrevet.
1 2 3 4 5 6 7
I næsten hver en Blomst jeg findes.
2 3 4 5 6 7
Jeg saa manges Død er blevet,
og ved mig der tabes, vindes.
4 3 7
Jeg Metal tildels kan forme.
7 3 1
Mig ej rører Livets Storme.
2 3 1
Mig ej rede Penge fattes.
2 3 7
Jeg af mangen Danser skattes.

J. J.

Bogstavgaade.

1 2 3 man altid faar,
naar Aaret ved sin Slutning staar.
Som Digternavn 3 4 5
vil for dig, Læser, træde frem.
Det Hele gør som Døbenavn
viden om saa ofte Gavn.

P. C. H.

Gaade.

Mit første gør Skade, mit andet gør Gavn,
mit Hele er baade Bestilling og Navn.

J. J.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 35:
Kop — Po — op — Ko.

Geografisk Gaade i Nr. 35:
Lund.
Elben
Moldau.
Bristol.
Cordoba.
Kana.
Eisack.
Lembcke. — Kaalund.

Gaade i Nr. 35: Brev — Rev.

Bogstavgaade i Nr. 35: Jakob — Kaj — Ob.

Rebus i Nr. 35: Kogte Torskehoveder.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er Møllersvend paa Landet og er fæstet til min Principal for aarlig Løn fra 1ste Maj 1892 til 1ste Maj 1893; men da jeg helst vilde rejse til 1ste November, spørger jeg:

Til 1. Et saadant Kontor kender vi ikke.

Til 2. Der skal lyses til Ægteskab i det Sogn, hvor Bruden opholder sig paa den Tid, da Lysningen foretages.

Til 3. Vedkommende Mand er hverken pligtig til at melde Flytning eller at lade sin Skudsmaalsbog paategne.

Til 4. Han har intet tabt af sine borgerlige Rettigheder.

* * *

Hvornaar træder den i sidste Rigsdagssamling vedtagne ny Lov om uægte Børn i Kraft?

C. N.

Førstkommende 1ste Juli.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

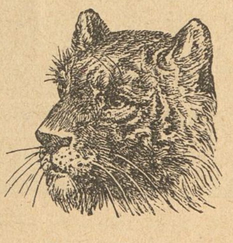

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: Et Jagilde, gengivet af Robert Schak, (Sluttes). Den første Sommerdag, Digt med Billede, af —e—. Guds Haand. Aftenstemning, Digt af Carl Jensen. Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes). De danske Skolebørns Guldkrans, med 2 Billeder. Barnetro, ved A. Th. J. Fra Opvarterlivet, af O. Funcke. Gud styrer vore Fjed. Et sjældent Almueudskærings-Arbejde, med Billede. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Nr. 38 — Søndag den 19. Juni. — 1892.

Robert Schak.

Dette Forfatternavn, der ogsaa findes under et Bidrag i dette og forrige Nr. af „Husvennen“, vil være de fleste af vore Læsere velkendt; færre ved, at derunder skjulte sig Lærer O. C. Nielsen i Laasby ved Silkeborg. Han døde tidlig i Foraaret, og den lille Skildring af et jydsk „Jagilde“, som Husvennen“ i disse Dage har offentliggjort er — saa vidt vi ved — hans sidste skriftlige Arbejde. Han holdt af at skrive for „Husvennens“ Læsekreds, ligesom den ogsaa snart lærte at skatte ham som en jævn og sund Fortæller, der ved sine Træk af Bondestandens Liv, særlig i Fortiden, har skaffet dem mangen fornøjelig og gavnlig Underholdning. Allerede i „Husvennens“ første Aar meldte han sig som Medarbejder, og adskillige Læsere fra hin Tid vil endnu mindes de fortræffelige Smaahistorier „Kællinghølmanden“ og „Fra Lindum“, der hører til den bedste Høst, Robert Schak nogen Sinde bragte hjem.

Ole Christian Nielsen var født den nittende Juni 1842 i Landsbyen Vigum mellem Hobro og Viborg, hvor Forældrene var bosatte Gaardfolk. Ved Fødsel og Opdragelse tilhører han den Stand, han siden kom til at skildre, og for hvis Oplysning han i Skole og Skrift saa gerne virkede. Han var — efter en Slægtnings Udsagn — en køn og velbegavet Dreng, alles Yndling. Musik og Sang og „Bogen“ var hans Lyst. Allerede i sine Drengeaar lærte han at spille Violin, og efter sin Konfirmation var han i nogen Tid Landsbymusikant, spillede ved Bøndernes Gilder og Ungdommens Danselag. Men det tilfredsstillede ham ikke at drive Musikken paa den Vis. Han ønskede at blive Lærer. Forældrene satte sig i Førstningen derimod, fordi det vilde koste for meget at holde ham frem; men deres Modstand blev overvunden, og han kom nu i Huset hos sin tolv Aar ældre Fætter J. Nielsen (Forfatteren Knud Skytte), som dengang var Lærer i Vorde ved Viborg. Her opholdt O. C. Nielsen sig nu i et Par Aar, blev forberedt til Optagelse paa Seminariet og fik Øvelse i praktisk Skolegerning. I Aaret 1862 blev han Elev paa Seminariet i Ranum, hvorfra han 1865 udgik med Hovedkarakteren: „Meget duelig.“ Endnu samme Aar blev han kaldet til Lærer i Løvskal ved Randers; men hans Virksomhed her blev kun af kort Varighed, idet han 1869 forflyttedes til Landsbyen Laasby mellem Aarhus og Silkeborg, hvor han forblev til sin Død.

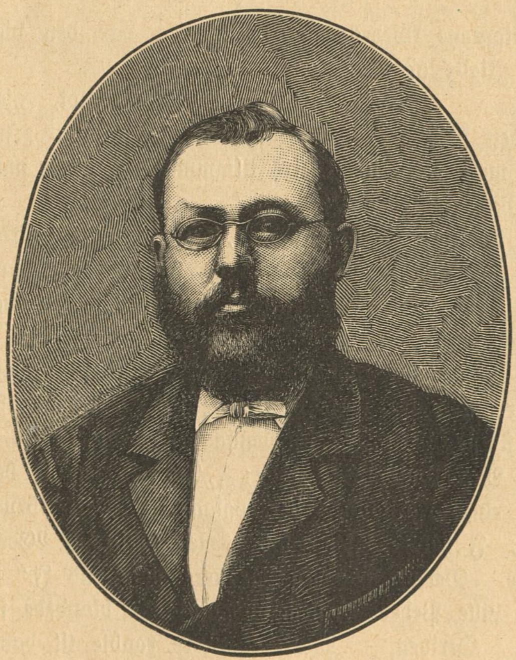

O. C. Nielsen (Robert Schak).

Den Egn, hvor Nielsens Mandomsgerning faldt, er smuk og velhavende, Befolkningen opvakt og oplyst. Nielsen var en ypperlig Lærer, navnlig i Kraft af sin ejendommelige Fortællerevne, sit stille, sikre Lune, der altid fangede Børnenes Øren og hurtig vandt deres Hjerter. I de 23 Aar, Nielsen boede i Laasby, — lyder et Vidnesbyrd — var Skolen og dens Lærer Pulsslaget i Byens og Omegnens aandelige Livsrøre. Thi han var meget, ikke blot for sin Familie, sine Elever, men ogsaa for sine Sognebørn, for hvem hans Hus altid stod aabent, og hvem han paa alle mulige Maader stod bi med Raad og Daad. Det Hjem, som han og hans Hustru, Marie Dam, havde udstyret med stor Hygge, var et sjældent godt og velsignet Sted at komme, og nogle Timers Ophold i den gæstfri, venlige Familiekreds har haft en løftende og vækkende Indflydelse paa mange unge Mennesker, navnlig unge Lærere, saa at de har følt sig tilskyndede til at føre „et jævnt og virksomt, muntert Liv paa Jord“. Næsten altid var der fremmede hos Nielsens, naar man kom der uden for Skoletiden. Folk fra Byen vilde gerne banke paa der, ligesaa Omegnens Lærere. En af disse skriver: „Man befandt sig saa vel der. Ingen sure Miner saas, ingen Mislyd hørtes. Naar Nielsen var til Stede, faldt det af sig selv, at han var Centrum i Samtalen, man lyttede gerne til alt, hvad han sagde. God Sang og Musik kunde man altid være vis at faa høre i dette Hus. Nielsen spillede Violin, hans Hustru Klaver. Eller man fik en Kvartet for blandede Stemmer, sungen af Fa'er og Mo'er og Børnene.“

Først og fremmest vandt Nielsen vistnok sine

Tilhørere som Fortæller. Var han samlet med en Kreds af Naboer og Kendinge, i Hjemmet eller ude i et Gildelag, blev han altid opfordret til at fortælle. Og naar han, uden at gøre sig videre kostbar, tog fat, var det ingen tør eller udtraadt Gengivelse, man fik, af ligegyldige Anekdoter. Hans udmærkede Fortællertalent, som alt er nævnt, støttedes af et karakteristisk Minespil, af en pudsig EfterligneIsesevne, og det hele bares af et godmodigt, jydsk-tørt Lune, der klang i hans Ord og blinkede i hans smilende Øjne. Hvad han helst og bedst fortalte var Skæmt og Smaahistorier fra Bondens Liv, særlig som det førtes i Fortiden, for 50—100 Aar siden. Han var som faa fortrolig med vore Bedsteforældres Liv og Levnet, deres Fagter og Udtryksmaade, deres Arbejde hjemme og paa Hovageren, deres Sæder og Skikke. Gennem hans Fortællinger blev hele det gamle Landsbyliv levende, med de tæt sammenbyggede Smaagaarde, med Bystævnet, hvor Bidebrevet oplæstes, hvor Hyrden tudede i sit Horn, hvor Ungdommen holdt Majfest. Han holdt af hin gamle Tid, der havde præget hans Barndomserindringer, og endnu mere holdt han af Bønderne, hvis gode Egenskaber han kendte, og hvis Evne til at løfte en betydelig Fremtidsopgave han troede paa.

Det var en lige saa taknemmelig som fornøjelig Tilhørerkreds, Nielsen saaledes samlede om sin Stol ved alskens Gilder og Lag, undertiden med Bistand af sin Fætter „Knud Skytte", der er Lærer i Sjelle. Ansigterne lyste af Smil og varme Blik. Det var noget, Folk forstod: deres Landsbys og deres Fædres Historie. Og var Nielsen saa træt af at fortælle, greb han Violinen og spillede de gamle Bondedanse, snurrige Melodier og halvglemte Minder, der atter kaldte de svundne Tider lyslevende frem. Han sang ogsaa kønt og akkompagnerede sig smukt paa Guitar.

Hvad her er sagt om O. C. Nielsens mundtlige Fortælling, kan ogsaa til Dels gælde om hans Forfatterskab. Det var først i en modnere Alder, han fik Pennen i Haanden for at nedskrive de Sagn, Krøniker og Skikke, hvormed han i Skolen, Hjemmet og Gildeslaget havde glædet saa mange. Tager vi ikke fejl, fremkom hans første Bidrag i „Husvennen" i hvert Fald er det herfra Læseverdenen første Gang mindes Navnet „Robert Schak".

Han naaede ingen Sinde at faa sine Fortællinger udgivet i egentlig Bogform, de fremkom Tid efter anden i forskellige Ugeblade og Almanaker og en Del optryktes saa atter som Føljeton i et Par midtjydske Blade. Hans nærmeste literære Forbilleder var C. A. Thyregod og Knud Skytte. Ligesom disse søgte han sit Stof i det jydske Bondeliv og gengav det i en jævn, rolig holdt Stil, der var uden synderlig Ejendommeligheder. Det var dog fortrinsvis Bondelivet for et Par Menneskealdere tilbage, som Robert Schak syslede med i sine skriftlige som i sine mundtlige Fortællinger, Livet i Hoveriets Tid, før og efter Udskiftningen, Forholdene mellem Herregaarden og Landsbyen, og det var baade sandbru og tit karakteristiske Billeder, han oprullede. Andre af hans Fortællinger, knyttede dels til Sagn, dels til personlige Erindringer, er henlagte til Svenskekrigene og Napoleonskrigene. Ogsaa her findes slaaende Livstræk. Robert Schak besad ikke blot en stærk Hukommelse, men ogsaa en trofast Kærlighed til Folkets Sagn og Minder, særlig til saadanne Træk, der særtegner det menige Folks Historie i de sidste Aarhundreder. Derfor opsøgte han gerne de gamle Veteraner, de originale Bondeskikkelser, Lavenes Oldermænd; derfor knyttede han gerne Sagnets Traade ind i Fortællingens, derfor drog han saa hyppigt de gamle Byskikke frem. Naar man hører, hvor ypperligt O. C. Nielsen altid fortalte, kan det undre, at Robert Schaks skriftlige Fremstilling ikke var bedre, end den var. Han vandt aldrig noget sikkert Herredømme over sin Pen. Hans Stil var tung, ofte ubehjælpsom, hans Fremstilling vaklende og uden kraftig Anskuelighed. Det skortede ham paa Fantasi, og dette gav sig stærkere til Kende ved den skrevne end ved den mundtlige Fortælling. Men havde han vanskelig ved, trods mange Ord, at tegne et Landskab, en Skikkelse o. s. v., saa forstod han til Gengæld gennem ganske faa Replikker at stille en Person lyslevende frem. Den lille Skitse „Et Jagilde" er et Bevis herpaa, og navnlig vil man finde det bekræftet i den tidligere nævnte Skildring „Fra Lindum".

O. C. Nielsen var i de senere Aar ikke stærk af Helbred, og sidste Vinter tiltog hans Sygdom. Han var en troende Mand. Den sidste Nat han levede, tilbragte han i Bøn og Samtale med sin Hustru; hans Tanker syslede kun med det Liv, han gik ind til. Den 18de Marts, om Morgenen, hensov han blidt og stille, uden Smerter og Dødskamp. Han smilede til sin Hustru og døde med Blikket vendt imod hende.

Hans Jordefærd samlede et Ligfølge, saa stort som det nogen Sinde er set i den Landsby, han i saa lang en Aarrække havde viet sine Kræfter.

B. E.

Fingrene.

En Lignelse.

Fingrene kivedes om, hvem der var den vigtigste af dem.

„Skab jer ikke," sagde Tommeltot, „jeg er den stærkeste, I kan ingenting uden mig. Jeg kan mere end alle I fire tilsammen. Derfor maa jeg være jer Konge."

Da hævede Pegefingeren, ogsaa kaldet Slikkepot, sin Røst: „De groveste og fineste Sager formaar jeg at udføre. Jeg er den flittigste og dygtigste; derfor er jeg den vigtigste."

Langemand raabte: „Hvor I snakker! Som Herre staar jeg i eders Midte; jeg er den længste og største, derfor er jeg ogsaa den bedste."

Men Guldbrand sagde: „Jeg mærker, I har kun ringe Forstand, eller ogsaa vil I ikke bruge den, I har. Jeg pyntes med Guld og Ædelstene. Derfor maa jeg da være mere end I."

Lille Peder Spillemand tav og blandede sig ikke i Striden. Men de andre raabte til ham: „Sig os, hvad Nytte du er til?"

Han svarede: „Gud har skabt mig som eder, men ikke for at I skal spotte mig. Han, der skabte mig, ved ogsaa, hvad jeg duer til; han har stillet alt i Verden paa rette Plads. Hvem der gør og yder, hvad han kan, og hvad Gud vil, han gør Ret."

De andre tænkte over deres lille Broders Svar, og omsider sagde de: „Du har Ret, du kære lille! Du er lige saa god som alle vi andre."

Et Jagilde.

Gengivet ved Robert Schak. †

(Sluttet.)

De gik nu Haand i Haand hen til Povl, der havde rejst sig op, mens alle i Huset, baade unge og gamle, trængte sig i en Klynge omkring dem.

Just stillede sig op foran dem ligesom en Præst, der skal til at foretage en Brudevielse, tørrede Sveden af Ansigtet med sit ene Skjorteærme og begyndte med stor Patos, idet han først henvendte sig til Brudgommen:

„Saa absparger jeg dig," her nævnede han hans Navn, „om du vil have denne Pige, som hos dig staar, til din Ægtehustru?"

„Ja!"

„Vil du leve med hende baade i Medgang og Modgang, som en Ægtemand bør leve med sin Ægtehustru?"

„Ja!"

Vil du — vil do blyv ved med de, saa læng do lever, sjel om do faar at vide, te hun har hat femten Kærester aa maaske dier øver?"

„Ja!"

„Ha, ha, ha! de ka a Møsen lie! A sejer aasaa: jo flier, jo bejer! for saa kan jen da sie, te en har ett faaet Hold i et sølle Skumpelskud, der ingen anden har kunnet lide."

Derpaa vendte han sig til Pigen.

De to første Spørgsmaal var de samme, han havde givet Karlen, og til disse svarede hun rask ja.

„Og vil du saa ogsaa," begyndte han nu med et lille lunt Smil, „blyv ved at hold af ham, aa vær ham underdanig, i hvor urimelig han saa blyver."

„Hi, hi, hi! Nej, det vil a endda betænk mig paa."

„Føj! de var slemt! a sejer, de var ogsaa grov slemt; for a skal absolut ha' „ja" te alle Spørgsmaalene."

„Hi, hi! ja saa kommer a vel til at sej „ja"!

„De var Ret, min Pigh, nu er et godt! Vil du saa brede hans Dug, rede hans Seng, stop hans Hoser, lap hans Bovser aa møj mier, aa altid ta kærlig aa venneli imod ham, om han ogsaa kommer hjem med en bette Hund i Revet?"

„Nej, ved du hvad, bette Just," lo hun og begyndte at trække sig, „nu vil a ellesen ett svare dig længer, dit Sludderhoved."

„Naa, ja, ja, min bette Pigh, de kan aa vær de samme; men du vil altsaa ha' Kaarlen, som han er, med all' hans Lyder aa Dyder?"

„Ja!"

„Ja, gi saa hinanden jer Hænder."

Det gjorde de. Just lagde sin oven paa, idet han sagde med en meget andægtig Mine:

„Gud velsigne saa jer Forbindelse, bette Børn! aa gid I aldrig maa fortryde, hvad I har lovet i Dav."

„Det er ogsaa mine Ord," sagde Povl bevæget og lagde sin Haand oven paa.

„Ja, Gud hør et," udbrød Kjen Povlster endnu mere bevæget, idet hun lagde sin ene Haand oven paa Mandens, mens hun med den anden tørrede sine Øjne med Snippen af sit Forklæde.

Nu blev der en storartet Trængsel af alle de

omstaaende, for ogsaa at faa deres Hænder lagt paa og faa Parret ønsket til Lykke.

Da dette endelig var sket, kom Vognen for Døren, og Brudgommen, hans Fader og Svigerfader steg op og kørte til Præsten, der boede i Nabobyen, for at Trolovelsen kunde blive indskreven, og Tillysning fra Prædikestolen blive begyndt næste Søndag.

Saa snart de var komne tilbage fra Præstegaarden, kom vi atter til Bords for at nyde Hovedmaaltidet, der bestod af Risengrød og Bergfisk. Under Spisningen forefaldt intet, der særlig fortjener at fremdrages. Kun en enkelt Prøve paa Justs Opfindelsesevne, som komisk Opvarter, kan jeg ikke lade være at omtale.

Grøden blev serveret i Lerfade saaledes, at en fem—seks Personer i Fællesskab langede til hvert. Den største Skam for Skafferen var, hvis nogle af Fadene blev „vendt“. Saa snart man fik Held til at tømme et Fad, skyndte Gæsterne sig nemlig at sætte det omvendt paa Bordet, lægge Skeerne fra sig og modtage den stakkels Skaffer med i jublende Kor at „takke for Mad“. For at sligt ikke skulde ske, havde Just Øjnene med sig og for frem og tilbage som en Stormvind.

Som han nu saaledes kom farende med et vældigt Fad Grød, snublede han over Dørtrinet og faldt, saa lang han var, hen ad Gulvet, mens Fadet splintredes i hundrede Skaar.

Naada, sikken en Redelighed! Folk lo og snakkede i Munden paa hverandre. Hele Køkkenpersonalet kom styrtende ind med Raab og Skrig, mens den sølle Just sad paa Gulvet, vred sine Hænder og saa rundt paa Ødelæggelsens Vederstyggelighed med en saa komisk, bestyrtet Mine, at man ikke kunde lade være at briste i Latter derover.

Særlig naaede den sit Højdepunkt, da Kokkekonen kom ind og gav sig til at prygle løs paa den grædende Just med Grydskeen, idet hun i høje Toner beklagede sig over Tabet af det gode ny Fad, ikke at tale om den dejlige Grød, der laa spildt paa Gulvet og nu kun duede til at komme i Svinetønden.

Samme dejlige Grød var nu ellers kun et Fad Sand, der var bestrøet med Kanel. Den hele Komedie blev iøvrigt spillet med en saa fuldendt Naturlighed, at hvem, der var ukendt med slige Skikke, grumme let kunde skuffes deraf. Skete dette imidlertid, og vedkommende saa tillige var naiv nok til lydelig at tilkendegive sin Forbavselse derover, saa forhøjede dette selvfølgelig i høj Grad Morskaben.

Da Dagens Festlighed var endt, flyttede den vordende Brud med sin tilkommende Mand til hans Hjem for fremdeles at blive boende der for bestandig, og saa kun komme tilbage til Fædrehjemmet for at holde Bryllup, naar Tillysningen var til Ende. Det var nemlig i ældre Tid ikke saa sjældent, at sligt skete blandt Almuen, uden at der heri fandtes at være noget som helst upassende.

Ved Affkeden holdt Just en efter hans egen Mening særdeles glimrende Tale til det vordende Ægtepar, hvori han gav dem en hel Mængde gode Raad og Formaninger, spækket med en Masse Vittigheder, der dog baade i Højde og Drøjde var saa storartede, at jeg ikke vil forsøge at gengive dem. Kun en enkelt Hentydning til et Par ældre, kendte Koner i Sognet, som jeg ikke straks forstod, men som senere blev mig velvillig forklaret af Just, kan jeg ikke lade være at omtale som en lille betegnende Slutnings-Illustration.

De nævnte Koner havde nemlig i deres unge Dage begge haft Jagilde med to andre Mandspersoner end dem, der nu var deres Mænd, og var ligeledes begge flyttede med dem hjem; men efter nogle Dages Forløb var de blevne omsindede og var gaaede tilbage til deres Fædrehjem — den ene endog kun et Par Dage før den bestemte Bryllupsdag.

Saaledes gik det imidlertid ikke med Povls Datter. Hun forblev godt nok hos sin tilkommende Mand; og en Maaneds Tid efter holdtes deres Bryllup med „Spil“ og Dans i to samfulde Dage.

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat).

Saa lad ham blive her, da Morbroder tilsteder det,“ svarede Axel, „skønt jeg ikke holder stort paa Slægtskabet, siden hans Moder kun var en ufri Kvinde og kun for Slegfred at regne, men tie stille bør han og bruge høvisk Adfærd, hvor saa høje Herrer sidder i Raad sammen og lægger Plan til Landets bedste.“

Palle lo igen, tydeligere end før, skønt Axel saa vred til ham, derpaa gik han hen til Bordet, støttede begge Hænder paa det og sagde:

„Du gode Gud! kalder I det en Raadslagning? Er det at lægge Planer? — Den ene vil sønder, den anden vil nørpaa, men hver Mand tænker kun paa sit eget og giver Landet Djævelen. — Jeg skulde være i jeres Sted, jeg! — jeg skulde være Herremand, tror I saa, jeg vilde sidde og kigge ud ad Glamhullet eller staa i Baas som en bunden Kalv og vente, til Slagteren kom og hentede mig? — Jeg vilde sanke mine Folk, vilde jeg, foran dem, lede Fjenden op, ind paa ham, til Livs med ham, saa om igen, ind paa den næste, til jeg fik Pladsen ryddet og kunde trække Vejret.“

„Det er for Skam rigtigt,“ raabte Jens Søltoft, „ind paa dem!“

„Men jeg er ingen Adelsmand,“ vedblev Palle, „jeg er, som den stramme Herre der fortalte, Søn af en Bondekvinde, en ufri, som min Fader rigtignok først valgte, efter at han havde søgt hele jeres Slægt igennem og ikke kunnet finde en bedre. Jeg skal sige jer noget, ved I, hvad jeg nu gør? nu tager jeg min Kabuds og byder jer Farvel allesammen, saa kan I blive ved at være Herremænd, men jeg vil være Palle Veland.“

„Du bliver her,“ sagde Jens Søltoft, „du hører til vor Sag, og der er ingen i mit Hus, som skal gøre dig Fortræd.“

„Hører jeg til jeres Sag?“ gentog Palle, „hvad har I da gjort for at vinde mig, Hr. Farbroder? — haanet mig har I, fra den første Dag jeg kom, nylig blev der sagt af ham der, med Krøllerne i Nakken, at jeg ikke havde hjemme blandt jer, at min Moder var en Slegfred. Hørte I det ikke? — Han tav lidt, rettede sig derpaa i Vejret i sin fulde Højde, krydsede Armene over Brystet og raabte:

„Hvem af jer var det, som slog min Fader ihjel?“

„Hvad vil du ham?“ spurgte Jens Søltoft.

„Min Haand paa hans Kind og min Kniv i hans Bryst,“ sagde Palle, „det er alt, hvad jeg har at gøre mellem eder.“

Der kom en Tjener ind i Salen, fulgt af en høj og barbenet Mand, klædt i Pjalter. Tjeneren meldte, at den fremmede havde banket paa Porten og forlangt at blive indladt, fordi han bragte vigtigt Budskab til Hr. Søltoft.

„Hvad vil du mig?“ spurgte Herremanden. „Kom herhen og røgt dit Ærinde.“

Bonden saa sig om i Salen, det lod ikke til, han følte synderlig Frygt, han smilte spottende og sagde: „Jeg har en Hilsen til Herremand fra Claus Hund. Han trænger til to Fade Rostokkerøl, to Tønder saltet Sild og Sigtebrød og Grovbrød, saameget jeres Bagerovn kan rumme. Det skal I fly ham ud i Skørping Skov i Morgen tidlig.“

Jens Søltoft sad og betænkte sig lidt. Bondens ydmygende Hilsen vakte stor Forbavselse hos alle. „Og hvis jeg ikke skikker ham det,“ sagde Jens, „hvad saa?“

„Saa kommer han nok selv og henter det,“ svarede Bonden og lo dertil. „Hvad skal jeg svare Claus Hund. Herremand maa skynde sig, for min Tid er knap.“

„Vi vil skynde os,“ svarede Jens. „Slaa en Strikke om den Slyngels Hals og hæng ham op paa vor Portstolpe.“

„Det lader I vist være med,“ svarede Bonden rolig. „Den Strikke, der skal passe til min Hals, hun er ikke groet eller spunden eller tvunden endnu. — Det bad mig Claus at føje til, at han i Mørkningen havde fanget en af jeres gode Venner, Hr. Jørgen Rosenkrans; skikker I mig ikke tilbage igen, inden Maanen staar op, lader han den Herremand hænge i Skoven.“

„Før ham udenfor,“ sagde Jens Søltoft til Tjeneren. „Vi skal overlægge den Sag nøje.“

Svenden gik med Sendebudet. Herremændene sad og saa paa hverandre. „Det begynder at blive silde,“ sagde Munk. „Vi maa tænke paa at komme hjem igen, før Mørket falder paa.“

„Hvad synes Du om den Besked, lille Palle?“ spurgte Jens.

„Det maa I svare til,“ sagde Palle. „Han har jo ikke forlangt Øl eller Sigtebrød af mig.“

Ellen gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Palle!“ sagde hun bønligt.

Palle vovede ikke at se op paa hende. „Hvad kommer deres Sag mig ved?“ hviskede han.

„Palle!“ gentog Ellen.

„Det maa være en frygtløs Mand,“ sagde han, „siden han vover at haane jer i jeres eget Hus.“

„Hvem er Claus Hund?“ spurgte Niels Bugge.

„Det er den værste af alle vore Fjender,“ svarede Jens. „Naar de andre nøjes med at stjæle, siger Claus: slaa ihjel. Han er den listigste og kløgtigste tillige.“

„Han er en nedrig Tyv!“ raabte Fru Gyldenstjerne, „han stjal den gyldne Kæde, Kejser Karl gav en af min Mands Forfædre.“

„Ja, og han gaar med Kæden aabenlyst om sin Hals og praler dertil af sit Rov,“ sagde Axel.

„Fruen ved, at han har taget den, og Junkeren lader ham beholde den,“ sagde Palle, „det er mærkværdigt. Om det var min Faders Kæde, gik jeg hen og tog den fra ham igen.“

„Hvad Fanden skal vi gribe til?" sagde Jens. „Hvem har et godt Raad at give? Ham vil jeg holde for min allerbedste Ven."

„Hvorfor staar du der og tier og smiler?" sagde Ellen til Palle. „Tal dog! hvor tit skal jeg bede dig?"

„Claus Hund tog Rosenkrans i Aften, han kommer og tager Rosborg i Morgen," sagde Palle.

„Det lader han nok være. Vi har høje Mure og stærke Porte."

„Han tager den alligevel, med mindre I gaar ud og tager ham i Aften."

„Hvor skal man finde ham?"

„Det maa jo hans Sendebud vide."

„Tror I, den Karl er saa tosset, at sige det?" ytrede Fru Gyldenstjerne.

Palle lod, som om han ikke hørte hendes Ord. „Lad mig tale lidt med Manden," sagde han, „saa siger han det vist."

Sendebudet blev ført ind igen. Han stod ved det aabne Vindue og drejede paa sin Hue. „Skynd jer," sagde han og saa ud. „Nu staar Maanen straks op. Jeg maa tilbage igen."

Palle gik hen til ham. „Hvor driver Claus Hund om i Nat?" spurgte han.

Bonden saa paa ham og vendte sig bort. „Med dig har jeg ingenting at bestille," sagde han.

Palle greb ham med begge Hænder i Skulderen og trængte ham saa langt ud over Vindueskarmen, at han maatte styrte ned, hvis han slap ham.

„Hvor er Claus?" sagde han. „Lad os nu underhandle."

Bonden skreg og bad for sig. „Tal eller jeg slipper dig," vedblev Palle. „Hvor er Claus?"

„Han gaar nede ved Broen over Skørping Aa."

„Det var blot det, vi vilde vide," sagde Palle, „om Farbroder dernæst forlanger mit Raad, saa lukker han Sendebudet ind i Taarnet og stænger det vel. Nu ved Hr. Gyldenstjerne da, hvor han kan hente sin Faders Kæde."

Bonden blev ført bort. Gyldenstjerne, Bugge og Munk lovede at drage ud efter Claus Hund, for at frelse Jørgen Rosenkrans.

„Du følger vel med?" hviskede Ellen til Palle.

„Jeg har intet med dem at bestille," sagde han. „Deres Veje er ikke mine."

„Hvad staar I to og hvisker om?" spurgte Jens Søltoft.

„Det er Palle der," svarede Ellen, „han siger, at han selv er Mand for at udføre, det han selv har foreslaaet. Han mener, han kan vinde over alle, vove det samme som tre andre vover. Jeg husker ikke alt, hvad han roser sig af."

Palle vilde svare, Ellen saa paa ham, smilte og truede ad ham. Han tav.

„Er det ikke mine Ord!" raabte Jens Søltoft. „Han hører til vor Slægt! Min stakkels Broder ligger i sin Grav, det være klaget til Gudfader i Himmerig, men du skal ligge ved mit Hjerte." Med disse Ord slog han begge Armene om Palles Hals, men Palle bøjede sig, tog Ellens Haand og kyssede den. Derefter fulgte han med de andre. Uden for Porten skiltes de. Palle vilde helst drage sin Vej alene.

Der blæste en kold Vind hen over Egnen, og Maanen var i Begreb med at staa op, da Palle naaede ned til Skørping Aa. Midt paa Broen stod en høj, sværlemmet Mand med en Økse paa Skulderen. Han havde ladet sit Skæg og Haar vokse, skønt det sidste ikke var tilladt for ufri Mænd. Hvad der saas af hans Ansigt, var blegt og indfaldent. Det var Claus Hund. Da Palle kom ud af Skoven, gik Claus ham i Møde og spurgte, hvad han vilde.

Palle og Claus Hund.

„Forvar dig!" sagde Palle, „der er Folk ude efter dig i Nat."

„Er det dig, Palle Veland!" svarede Claus og lagde sin Haand paa hans Skulder. „Jeg har ventet længe paa dig. Jeg vidste nok, du vilde komme. Man trives ikke ret hos de Folk deroppe. Lad os følges ad, lidt længre ind i Skoven."

„Hvorfor hader du Jens Søltoft?" spurgte Palle.

„Ham som de andre," svarede Claus.

„Ham mer end alle andre. Hvadt ondt har han gjort dig? Det vilde jeg gerne vide."

Claus Hund brast i Latter. „Du skal være Dommer," sagde han. „Kom her hen i Lysningen, se det lille, sammenfaldne Hus histnede, Maanen skinner bleg og blaalig, som om den kastede et Ligklæde over det. Der boede jeg paa Jens Søltofts Grund og bjergede mig, som jeg kunde bedst. En Dag red Herremanden og hans Søster paa Jagt, imens min lille Søn laa udenfor og legede med en Pind i Sandet. Hundene gøede ad ham, han slog efter dem med en Sten, Herremanden blev vred og pudsede dem paa Drengen. Jeg værgede for ham, saa bed de mig i min Kind, hvor du ser det store Ar, derfor kalder Folk mig Claus Hund, men min Dreng bed de i Halsen, saa han døde derefter. Da Storken kom igen, døde ogsaa min Hustru. Nogle mente, det var af for strengt Arbejde, det kan ogsaa være det var af Sorg over den lille Dreng. Saa tænkte jeg, der kommer vist en Regnskabsdag, Herre Jens! — og nu er den kommen."

Claus havde sat sig paa en Sten, støttede Hovedet i begge Hænder og saa ned for sig, hans Ord lød hult og dæmpet, det var, som om han talte med sig selv.

„Jeg har hørt Folk lovprise din Hustru," sagde Palle. „Min Moder fortalte mig, at hun var from og blid."

Claus sad lidt uden at svare. „Ak Palle, Palle! hvad en Kvinde kan være for en Mand, det skulde du vide. Først ammer hun os med sin Mælk, siden med sit Hjerteblod."

„Har hun da lært dig Hævn imod den Herremand?"

„Den Nat hun døde, tog hun min Haand og hviskede: Glem det, for min Skyld, lad det være os, der giver, og dem der modtager. — Jeg tav og blev ved at trælle som før, jeg saaede og lod ham høste, men jeg glemte ikke. Nu lysner det, nu er min Time kommen. — Du skal gaa med os, du er klogere end de andre, du forstaar at lægge Raad. Hvad kan vi to ikke forrette? — hjælpe dem som klager, høre Lovsangen fra de frelste. — Hvad vil du deroppe? Se paa hende, holde af hende, det Herregaardsbarn! vinde hende? i en Ligsærk? ja, i en Brylupskjole? aldrig. Du vil komme som et Lam fra en Tornebusk: Ulden hænger paa Grenen. — Herremandens Hundetand sidder i min Kind, hans Kniv ruster i din Faders Bryst."

„Lad de Tanker fare. Du mægter dog ingenting imod dem."

„Der gik sytten Hundrede Mand med mig i Morges gennem Skoven."

„Var I sytten Hundrede om at tage Rosenkrans? Det er en stor Bedrift."

„Jeg har selv tænkt paa det. Han skal være frank og fri, før Sol staar op i Morgen."

„Ved du, hvad de kalder dig deroppe? De

figer, du er en Tyv, du har stjaalet den Kæde fra Gyldenstjern, som du bærer om din Hals der."

„Lad dem tage den igen, hvis de kan det," sagde Claus og lo dertil.

„Det vil de ogsaa. — Jeg har lovet at bringe den tilbage."

„Er det derfor du er kommen? Det skulde din Fader vide, du gaar i deres Ærinde. Kanske er I flere i Nærheden, naar vi ser os ret for."

„Nej, Claus! Lokke dig i Baghold, dur jeg ikke til, jeg maatte være ene om det."

„Tror du, at du kan tage Kæden fra mig?" spurgte Claus spottende og stillede sig frem for ham, støttende sig til sin Økse.

„Jeg ved, du er stærk og haandfast, men jeg vil gøre, hvad jeg kan," svarede Palle og drog sit Sværd.

Italienske Musikantere.

Claus lod sin Økse falde paa Jorden. Idet Palle trængte ind paa ham, sprang han til Siden, greb ham i Armen og rev Sværdet ud af hans Haand.

(Fortsættes.)

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

V.

Endnu græssede Raavildtet fredeligt nede i Mølleengene. Ingen Jæger forstyrrede dets Færd. Der var mildt Solskin, saftigt Efteraarsgræs og rislende Skovkilder. Nu og da kom en ung Pige gaaende, ledsaget af to store Hunde, eller en ung Mand strejfede om, søgende efter Planter og Insekter; men Dyrene var snart blevne fortrolige med, at af dem var der intet at frygte. De græssede trygt videre, drak af Kilderne og tumlede sig i Leg tæt uden for Møllegærdet. I Dag var det en gammel Kvinde, der skød Genvej ind over Engene, hun havde en Stav i den ene Haand, en Krukke i den anden, men heller ikke for hende tog Raadyrene Flugten. Idet de fæstede deres store, frygtsomme Øjne paa hende, smilte hun til dem som til gamle Venner og pludrede nogle Ord, som gamle Folk ofte gør til Dyr og Børn. Saa gik hun videre op gennem Skoven, trods Staven traadte hun mod saa rask sin Gang. Kommen op over en stejl Skovskrænt hvilede hun lidt ud og saa sig om. Mellem Trækronerne var der en bred Udsigt ned over Møllen med dens Enge og Smaalunde, der laa i klart Solskin og dyb Fred.

„En skøn Ejendom," mumlede hun. „Synd om Eline nogen Sinde skulde komme til at gaa derfra .... Nu har de gamle værget for deres Rede, saa langt nogen mindes, Broder Knud ikke mindst, Eline skal holde ud, og jeg, hendes gamle Faster skal hjælpe hende."

Et særegent kløgtigt Smil gled over Kvindens skarpe Høgeansigt, idet hun hævede sin Stok og som med en Tryllestav pegede ned mod Solskov Mølle.

Fru Martha havde Ærinde forskellige Steder, først hos Terkel Smeds, hvor hun saa til de syge Børn, saa hos et Par Fæstebønder, hvis Kreaturer var blevne angrebne af Kvægsot. Af smaa Glas og Æsker, der laa nedpakkede i Krukken, blandede hun sine Lægemidler, trøstede hver især og gav gode Raad. De fattige Bønder skottede halvt andægtigt, halvt mistænksomt til hendes Færd, men takkede hende varmt, da hun ingen Betaling ønskede at modtage for den ydede Hjælp. Siden gamle Knud Møller døde, havde de tit været i Vaande, naar det traf ind med Sygdom blandt Folk og Fæ.

Da Fru Martha vendte tilbage gennem Skoven, forlod hun de slagne Veje og opsøgte Afkroge og Slugter, hvor alskens Urter og Svampe groede tæt og frodig. Med sin Stav trak hun Rønnens Frugter ned fra Grenene, med den slog hun de store Bladplanter til Side, for at finde de Urter hun søgte, og med den grov hun Jordue op, hvor det gjaldt om at faa Rødderne med. Saaledes færdedes hun fra Sted til Sted, snart paa høje Skovlysninger, hvor Solen tittede ind med en varm Glans, snart nede i dybe Sige, hvor Vandet piblede mellem Bundens Mos, og hvor et grønligt Tusmørke rugede under et uigennemsigtigt Bladhvalv.

Det led alt hen paa Eftermiddagen, da hun kom gaaende langs Randen af en lyng- og bærklædt Skovmose. Nu og da bukkede hun sig ned og slog Lyng og Siv til Side, eller hun rodede med sin Stok i de brune Vandhuller, og trak Planter op med lange slimede Rødder og saa knudrede og knoldede som Troldefingre.

Hun var intet Liv blevet var, uden de Fuglepip, der lød inde fra Løvet, og et Firben som af og til smuttede i Lyngen, da en Stemme pludselig raabte:

„Hej, saa du er kommen ud at fiske i Dag, Martha! Pas paa, du ikke faar en Tudse paa Krogen for en Gedde."

Fru Martha saa sig om. Et Stykke ude i Mosen laa et Kvindfolk og sankede Tranebær, der rødmede mellem Mosset og just nu havde faaet den første Nattefrost. Fru Martha saa hvast og længe paa Bærsankersken, hun syntes hverken at kende hende eller fatte hendes Ord.

Pludselig slog Kvinden ude i Mosen Hovedet tilbage, saa Sollyset faldt skarpt ned over hendes Ansigt, og i det samme udstødte hun en hæs Latter.

„Du glor saa ilde paa mig, Martha, som havde du alt haft Vanheld med Fangsten, eller kender du ikke An' Elles igen?"

„Knap nok."

„Ja, det er jo ogsaa en Stund siden, vi sidst saas, og Tiden har gnavet paa dig som paa mig, Martha. Skal du tjene din Føde ved det, du tager dig for, som jeg ved mit, kan vi snart slaa vore Pjalter sammen .... Aa ja, vist, du trækker paa Skulderen, det var ej heller saa ment, for jeg skøtter ikke om din Bestilling."

„Den kender du intet til, An' Elles, før du engang liggen syg og værkbruden."

„Haa, haa, saa vilde du kanske række mig en Haand," raabte Bærsankersken, „nej, før tror jeg, du bragte mig dertil med dine Kunster. Jeg mindes nok fra den Tid, jeg tjente i Møllen, hvad du under mig. Dig, Martha, kan jeg takke for, at jeg har maattet sidde som en fattig Huskone hele mit Liv, somme Tider uden at have til Brød og en Taar Brændevin. Selv har du haft dine kronede Dage og kunnet slide Silke og Fløjl."

„Har du haft trange Dage, An' Elles," svarede Fru Martha med fast, rolig Stemme, „saa har du intet lært deraf, eftersom jeg hører, dit Sind end er lige bedsk."

„Ikke bedskere dog end den Urtedrik, som du forstaar at koge, Fru Martha," hvæste den anden, idet hun kom krybende nærmere hen over Mosetuerne. „Men hvorban skulde det vel blive andet, naar en sidder i en Lerhytte, hvor Regnen drypper ned, hvor Sulten er Herre og Kulden hans Dreng, og tænker paa en Gaard, hvor der er fuldt op af Velstand og gode Dage."

„Der du dog aldrig var draget ind som Kone, An' Elles," svarede Fru Martha, med en lidt skarp Betoning. „Maaske du kunde være kommen til at drage derfra med Sorg og Skam, det var alt, hvad jeg søgte at afværge, for du maa dog vide, det var kun Leg og Tant fra min Broders Side, ej heller andet fra din. Aldrig var du paa den Vis kommen ind i Solskovslægten."

„Nej, for du har vel brugt dine Heksekunster ogsaa dengang," udbrød An' Elles med et hadefuldt Grin. „Men pral ikke for vidt af din Slægt, for nu kunde det let ende i Spaanerne for jer dernede i Solskov. Skynd dig hjem, Fru Martha og gør din unge Sønnedatter klog paa alle dine Kunster, det bliver knap for mange, skal I holde fast ved Gods og Ære .... Eline er ikke saa klog, som hun kan blive. Naadigherren har Kig paa Møllen, hun indbyder ham til at jage nede i Engene, i Dag red han derned, og her gaar Fru Martha og brygger paa de Drikke, hun vil skænke til næste Aar."

„Jøsses Kors!" raabte Fru Martha og tabte sin Stok. „Du har set dem ride derned? Hvad vil han jage der for? .... Saa maa jeg hjem."

An' Elles iagttog Fru Martha med opspilede Øjne.

„Tøv lidt, hvorfor faar du saadant Hastværk? Naa, der er maaske ingen til at værge Reden, hvis Naadigherren skulde faa Lyst til et lille Bed i Møllen! Av, saa har jeg sladret over mig. Men giv dig kun Stunder, Naadigherren og Eline kommer nok overens om Handelen uden din Mægling. Og min Dreng, Jørgen, var med, han har lovet at besørge de to slemme Hunde med et Skud Rævehagl."

Der kom intet Svar. Saa hastig Foden kunde bære, var Fru Martha paa Vej til Møllen.

(Fortsættes.)

Italienske Musikantere.

(Med Billede.)

Det er en hel Musikantfamilie, som optræder paa omstaaende Billede. De er fødte under Italiens varme Sol, men et Hjemsted kender de ikke. Fra By til By drager de afsted, Bedstemoder, Moder og Børn, du træffer dem paa de store Alfarveje, i Landsbyernes Kroer, du møder dem snart i det ene Land, snart i det andet, spillende og syngende for at bjærge Føden.

Særlig i Sydens Lande, Italien, Frankrig og Spanien støder den rejsende tit paa en Gruppe som den afbildede. Det er et mere rørende end egentlig fornøjeligt Optrin. Man ser, det er fremmede, hjemløse Folk, uden Krav, kun paakaldende deres Medmenneskers Medlidenhed. Har Moderen engang svunget sig lystig i Dansen til Tamburinens Klang, saa er de Dage glemte, nu staar hun med Vemod, halvvejs Graad i Øjet, medens hun trakterer sit Instrument. De to Børn i Forgrunden har begge noget af Moderens Udtryk. Se paa deres store bedende Øjne, deres alvorlige Træk! Det er næppe nogen lystig Sang, hvormed den lille Pige ledsager sit Violinspil; men trofast og taalmodigt udfører hun sit Kald: hun er jo snart en stor Pige og maa staa Moderen bi med at tjene Familiens Underhold. De to mest sorgløse er den lille Gut med Hatten paa Hovedet og saa den gamle Bedstemoder, der synes at være falden i en blid Slummer inde i Husskyggen. Han har endnu ikke fattet det hjemløse Livs Tryk, for ham er de evindelige Rejser blot ny Adspredelser, hvorimod den gamle Bedstemoder ligesom er segnet under Trykket, Haabet er slukt, og Længslen efter Hjemlandet sløvet, medens den endnu klinger i Familiens Sang og Spil.

Genfunden.

I New-York ser man paa et stort Hus Indskriften: „Lader de smaa Børn komme til mig!“ I dette Hus plejes og opdrages 200 fattige, forladte Børn.

For henved 30 Aar siden forlod en Tysker ved Navn Steinbecker med sin Kone og sit faa Maaneder gamle Barn Fædrelandet og drog til Amerika. Men Lykken vilde ikke lade sig gribe, og han og hans Familie fristede i flere Aar en kummerlig Tilværelse i New-York. En Dag var Forældrene gaaede ud hver ad sin Kant for at søge om Arbejde og lod den treaarige Søn være ene i Hjemmet. Da Moderen kom tilbage, var Barnet forsvundet. De søgte og søgte, Faderen løb Dag efter Dag Gade op og Gade ned, men Barnet var og blev borte. Til sidst kunde de bedrøvede Forældre ikke længer holde det ud i den store Stad, hvor alt mindede dem om deres store Tab. De udvandrede til Kalifornien.

Aar var forløbne. Da ankom der en Dag til New-York med et fra Guldlandet tilbagevendende Skib et Ægtepar, der gjorde Indtryk af at være meget velhavende. Men Konen var klædt i dyb Sorg og saa bleg og forgræmmet ud. Hendes Blik flakkede ustadigt omkring, som om det søgte noget.

Næppe havde Ægteparret gjort et Par Skridt hen ad Havnearmen, før en laset Tiggerdreng trængte sig frem til dem og rakte Haanden ud efter en Gave. Konen saa ham i det forsultede Ansigt, hans Stemme havde en Klang, der gjorde et forunderligt Indtryk paa hende, og hun rakte ham en stor Sølvmønt. Men den Glæde overvældede den stakkels Dreng. Han ser paa Pengestykket, vil takke, men synker bevidstløs sammen. Mand og Kone griber ham, inden han naar Jorden, og i næste Øjeblik udbryder de glædestraalende: „Vort Barn! Vort Barn!“ De har genkendt ham paa et Modermærke bag Øret.

Det var Steinbecker og Kone, der havde samlet sig Rigdom i Kalifornien og nu atter var vendte tilbage. Af Taknemmelighed stiftede de det Asyl, der er omtalt i de første Linier. Alle Børn, der vandrer ene og forladte om i New-York, kan finde Optagelse der.

Gravstenen.

En Menighed, hvis trofaste, afholdte Præst fejrede 50-Aars Jubilæum, skænkede ham ved denne Lejlighed en Gravsten, paa hvilken der stod indhugget: „Her hviler vor trofaste, mangeaarige Sjælesørger, Hr. — —, født —, død —.“ Menighedsforstanderne afleverede Stenen og var sig deres ægte kristelige Hensigt fuldstændig bevidst; den værdige Sogneherre havde maaske i første Øjeblik lidt Nød med at fatte den. Men da de havde forklaret ham, at Stenen skulde betyde, at deres kære Præst ikke maatte forlade dem, men blive hos dem indtil sin salige Ende, forstod ogsaa han deres gode Mening.

Hvordan mon det vel vilde gaa, sagde engang Hofpræst Frommel, om man anbragte Folks Gravstene lige uden for deres Gadedør og f. Eks. satte derpaa: „Her hviler den opofrende Ægtefælle, den omhyggelige Fader, de fattiges Velgører og de forældreløses Beskytter, Hr. den og den . . .“ og dette Menneske saa hver Dag kom forbi, tog Stenen i Øjesyn og overvejede, om den talede Sandhed! Ak, mange Mennesker skaffer Folk mere Glæde ved deres Død end ved deres Liv! Se, hvem skal da det tilhøre, som du har samlet? Svar: „Leende Arvinger.“ Derfor sagde jeg engang i en stor Forsamling, jeg vilde helst, før jeg opfordrede til at give Bidrag, kunne gaa en Times Tid ned i Dødsriget og spørge de gamle Firmachefer der: „Hvor meget skal disse Efterfølgere skrive sig for oppe paa Jorden, for at de ikke skal komme til dette Sted?“ Og jeg vilde vist tit faa Svaret: „Ak, sig Tusinde!“ Siden efter sagde en Herre til mig: „Det gøs ligefrem i mig, da jeg hørte Dem tale saaledes.“ Jeg svarede: „Det var netop Meningen; jeg er vis paa, De vil have godt af det.“

(Ved A. Th. J.)

En sjælden smuk Samfundsopgave.

Der har saa ofte, om end med Urette, været anført mod den nyttige Dyrebeskyttelsesforening, at det var bedre at anvende Midler og Kræfter til Gavn for Mennesker, som om ikke det ene godt kunde gøres, uden at det andet forsømtes. Enhver, som paa nærmere Hold har kendt de ledende Kræfter i Dyrebeskyttelsessagen ved imidlertid, at Velgørenhed og Barmhjertighed mod ulykkelige Mennesker aldrig er blevet forsømt, men maaske fremmet i højere Grad end nogen aner, for at fremkalde Barmhjertighed og Skaansomhed mod Dyrene, men at begge Bestræbelser er udvundne af samme ædle Kilde: den sande Humanitetsfølelse.

Men de mange, der ikke personlig kender disse Forhold, vil faa Vidnesbyrd derom, med følgende Indbydelse, hvortil Planen er lagt af Dyrebeskyttelsessagens mangeaarige opofrende Forkæmper, Hr. Justitsraad Chr. Lembcke. Det er en stor Kapital der er skænket til dette ædle Formaals Fremme, ved „et ældre Ægtepars“ Død, foruden det betydelige Legat der allerede i deres levende Live er lovet. Der maa imidlertid løftes i Hob, skal Foretagendet nyde Fremme, thi der er jo saa uendelig mange stakkels forsvarsløse Børn, som det gælder om at opdrage til nyttige Medlemmer af Samfundet. Gid derfor mange Tusinder trindt om i Landet snarest maa slutte sig til Foreningen som bidragydende til det smukke Værks Fremme.

Indbydelse.

„Foreningen til Oprettelse af Landbrugskolonier for fattige Børn“

er stiftet med det Formaal:

1) at antage sig til Opdragelse og Forsørgelse det størst mulige Antal fattige, navnlig forældreløse, Børn af begge Køn fra Landets forskellige Egne,

2) at uddanne disse Børn til dygtige og paalidelige Tyender, og

3) at gøre det muligt for dem, som egner sig dertil, i en ikke alt for sen Alder at blive Ejere af Husmandslodder.

I dette Øjemed vil Foreningen, efterhaanden som de fornødne Midler tilvejebringes, oprette Børnehjem i mindre Landejendomme. I hvert af disse skal som Regel kun optages 20 Børn, som under Livsforhold, der passer for deres Fremtids Bestemmelse, opdrages til gode og nyttige Medlemmer af Samfundet.

Ligesom der ved Opdragelsen skal lægges den største Vægt paa at indpode i de unge Gudsfrygt og Kærlighed til deres Medmennesker, saaledes har vi ogsaa Øje for Nødvendigheden af, at de tidlig vænnes til at vise Humanitet mod Dyrene og at behandle dem forstandigt og samvittighedsfuldt.

Børnene skal som Regel forblive i Plejehjemmene indtil deres 18de Aar og fra en tidlig Alder deltage i alt forefaldende Arbejde, saa at der kan næres Haab om, at de, naar de anbringes i Tjenester, kan ikke blot udfylde deres Plads med Dygtighed, men tillige være befæstede i det gode.

Først naar de har tjent uden for Plejehjemmene i mindst 10 Aar og kan præstere paalidelige Vidnesbyrd for samvittighedsfuld Opfyldelse af deres Pligter, samt naar de selv har sammensparet et efter Omstændighederne passende Beløb, er det Hensigten at hjælpe dem, som forøvrigt skønnes at egne sig til at være Selvejere, til at erhverve en Ejendom paa Landet.

For at kunne yde denne Hjælp til Selvhjælpen, vil Foreningen oprette en Laanefond. Af dennes Midler ydes Laan rentefrit eller mod lav Rente, mod Pant i Ejendomme og paa saa lidet tyngende Afbetalingsvilkaar som muligt.

Bestyrelsen har allerede haft den Glæde at modtage Tilsagn om i en nærmere Fremtid at erholde et Legat, samt om, at en større Kapital vil blive skænket Foreningen ved et ældre Ægtepars Død.

Vi begynder derfor ogsaa vor Virksomhed med det bedste Haab om, at det skal kunne lykkes Foreningen at redde nogle af de ulykkelige Smaabørn, som staar Fare for at gaa fysisk eller moralsk til Grunde, fordi de i Opvæksten enten lider Nød eller lever i Omgivelser og under Forhold, som øver en demoraliserende Indflydelse paa deres sjælelige Udvikling.

I den Forvisning, at vore Medborgere og Medborgerinder i Byerne og paa Landet vil have et aabent Øje for Rækkevidden af vor Opgave og for de velsignelsesrige Følger, som dens Løsning efter en større Maalestok vil bære i sit Skød, tillader vi os at bede om den størst mulige Tilslutning.

For at gøre det muligt for mange at yde deres Medvirken ved at indtræde som Medlemmer i Foreningen, er det aarlige Bidrag ansat til mindst 4 Kroner. Som livsvarigt Medlem betragtes den, der paa engang indbetaler mindst 100 Kroner.

Indmeldelse i Foreningen kan ske hos ethvert Medlem af Bestyrelsen.

E. Emil Rosenørn,
Gehejmekonferentsraad,
Billesborg pr. Køge.
Foreningens Formand.

J. Chr. Lembcke,
Justitsraad,
Skovlyst pr. Holte.
Foreningens Næstformand og Forretningsfører.

R. Thierry,
Kontorchef
under Kjøbenhavns Magistrats 3die Afdeling,
Foreningens Sekretær og p. t. Kasserer.

Jonas Collin,
Cand. mag.,
Lyngby.

Th. Petersen,
Professor, kgl Livlæge,
Gentofte.

Karl Theisen,
Skoledirektør,
Kjøbenhavn.

Havebrug.

Nogle Bemærkninger om Hjemmeavl af Frø.

Man hører undertiden ved given Lejlighed den Udtalelse med Hensyn til Frø af en eller anden Køkkenurt: „Det har vi selv høstet nok af." Det hænder ogsaa, at der bliver falbudt Frø af en Slags, hvoraf vedkommende erklærer, at have faaet en Del tilovers — ud over Forbruget — og derfor har ladet Resten bære Frø. En solid Frøhandler indlader sig imidlertid ikke paa at købe Frø, der er høstet af „tiloversblevne" Planter eller Frugter, thi derved vilde han begynde paa et Degenerationsarbejde med Hensyn til vedkommende Sort. Men Havevenner i Almindelighed bør i deres egen Interesse vogte sig for det samme. Det er jo ganske interessant og tillige noget besparende, at kunne, foruden at have nok til Husholdningen, høste Frø af en eller anden Slags, men den formodede Besparelse bliver et Tab, naar man gaar forkert frem. Lad os tage et Eksempel: Man saar et Stykke Jord til med Ærter; saa snart Bælgene viser sig fyldige nok, piller man væk over det hele, man piller anden Gang og saa videre. Nu faar man ikke brugt de sidste, enten fordi man gør Forandring eller fordi der bliver et nyt Hold tjenligt, de faar da Lov at sidde og blive modne. Foruden disse sidst tjenlige sidder der imidlertid adskillige Ærter, som man under Plukningen ikke har taget med, enten fordi de var smaa i Frø, faa i Bælgen eller vanskabte. Saa høster man Frø. Hvad er det nu, man høster? Det er ikke en Mulighed for at faa samme Sort i lige saa god Kvalitet som før, men en Sandsynlighed for at faa en slettere Vare, idet man jo kun har sikret sig det sletteste af Frøproduktionen. Bliver man nu saaledes ved i nogle faa Aar, saa opnaar man sluttelig at faa en Sort, der er i alle Maader daarligere end den oprindelige: den er sildigere, mindre i Frø, har slet fyldte Bælge, ligesom Formen ogsaa vil være uregelmæssig. Naar dertil endogsaa kommer dette, at man har faaet et Frø eller to af en anden Sort ind, og ikke i Tide har trukket den eller de paagældende Planter op, saa har man oven i Købet faaet Sorten blandet.

Vil man høste Frø, saa maa man lade et Sæt Planter staa urørte, og hvis man rører dem, da maa det kun være for at borttage, hvad der er mindre karakteristisk for den paagældende Sort; alt det gode maa blive til Frøavlen.

Man bør af og til skifte Frø, d. v. s., hvis man med fornøden Omhu selv aarlig avler Frø af en eller anden Slags, saa maa man dog med faa Aars Mellemrum købe Frø andet Sted fra. Det viser sig nemlig ofte for flere af vore Kulturplanters vedkommende, at Sorts-Ejendommelighederne ikke holder sig gennem mange Generationer, naar Planten stadig dyrkes under ens Forhold, d. e. paa samme Sted eller Egn. (At en Plante under forskellige Forhold kan optræde lidt forskellig, vedkommer ikke denne Sag). Det er dog maaske mere med Hensyn til Produktivitet, at en Sort under nysnævnte Forhold taber sig.

Selv om en bestemt Sorts forskellige Egenskaber synes at være aldeles fæstnede, vil der dog altid komme et eller andet Eksemplar frem, som er afvigende, og som i særlig Grad viser den hos alle Ændringer tilstedeværende Tilbøjelighed til at gaa tilbage til Stam- eller Naturformen. Har man ikke fjernet et saadant Eksemplar i Tide, saa kan man ikke med nogenlunde Sikkerhed siden høste Frø, thi den udartede Plante vil dels give sikkert og mest Frø, dels ved Krydsbefrugtning med andre Planter bidrage til, at den næste Generation af hele Bestanden bliver slettere. Dette gælder ikke for Ærter og Bønner, idet disse Planters Blomster befrugter sig, før de aabnes; her er altsaa ikke Fare for Krydsning. Naar der ovenfor blev sagt, at Ærtesorten blev blandet, mentes der altsaa kun, at man fik fremmede Frø ind, men disse bliver, hvis de ligner Hovedsortens Frø, ikke fjernede ved Pilning, og Sorten er dermed blandet.

Paa den førnævnte Udartning, skal her fremdrages et kraft Eksempel i f. Eks. Aster. Jeg hørte engang i Løbet af et Par Aar jævnligt, at Asterplanterne fra en bestemt Frø- og Plantehandler, gav næsten udelukkende Blomster med store, skidenblaa Straaler og store, gule Skiver. Blomsterne var altsaa grimme, ensfarvede og „enkelte". Grunden var den, at vedkommende jævnligt høstede Frø, og det af samme Generation. Naar man nu ved, at den Asterblomst, der staar den oprindelige Stamform nærmest, giver mest Frø, og naar man endvidere ved, at der er noget, der hedder Krydsbefrugtning, saa har man allerede Forklaring paa, hvorfor den simple, udartede Blomst efterhaanden bliver dominerende. Den bliver tidligt udviklet, altsaa vil den i en Sommer, da de ædlere Varieteter ikke naar at modne Frøet, være ene om at afgive Sæden. Jo ædlere en Plante er bleven, desto vanskeligere lader den sig formere ved Frø, fordi den heraf giver lidet eller intet; den sletteste Frugt giver forholdsvis mest Frø. En god, stor, smuk Agurk er meget ködrig, men mange af dens Frø er ufuldkomne, en lille Krøbling, spids mod Stilken, med en Indsnøring længere nede og derpaa udvidende sig til en vanskabt Klump, har i denne en Mængde fuldmodne Kærner. Høster man og saar disse og bliver saadan ved, ja, saa høster man til sidst lutter smaa Vanskabninger af Agurker.

Ved at saa Frø af det bedste, ved at fjerne alle de Planter, der ikke fuldt ud er karakteristiske for vedkommende Sort, og saaledes atter faa Frø af det bedste, naar man efterhaanden til Fuldkommenhed. Ved at tage Frø i Flæng, eller endog af det sletteste, bringer man Planten tilbage. Hvis man i en Mark med røde Gulerødder udsøger saadanne, som er grenede, og som viser Tilbøjelighed til at gaa over i lys Farve, planter dem ud næste Foraar, om Efteraaret atter udsøger de daarligste til Frøavl, og man bliver saaledes ved, saa naar man til at faa vor ved Grøfter voksende, vilde Gulerod med hvid, tynd Rod.

J. J.

* * *

Spørgsmaal og Svar.

Cikorieplanten. Som Svar paa Spørgsmaal fra flere om, hvorledes den her i Landet vildtvoksende Cikorie ser ud, forekommer m. m., skal vi anføre følgende efter Joh. Lange: Haandbog i den danske Flora:

Planten hører til de Kurvblomstrede. Kurvene 1—3, siddende eller kortstilkede, i hvert af de øvre Bladhjørner. Alle Blomsterne i Kurven med tungeformede Kroner, de er alle tvekønnede; Kurvebladene bladagtige og toradige, i den ydre Kreds 5, i den indre 8 Blade. Kronens Farve er blaa (sjældent hvid eller lilla).

Stængelen opret med stive Grene, de nedre Blade halvt omfattende, høvlformet-halvfinnede med tandede Flige, de øvre lancetformede med pilformet omfattende Basis, helrandede. Stængel og Blade haaret ru.

Blomstringstiden er Juli—September.

Planten forekommer ved Veje og Gærder, paa udyrkede Marker, er almindelig i de fleste Egne, men aftager eller forsvinder i de magrere Egne; savnes f. Eks. omkring Helsingør og er sjælden i det Indre af Halvøen.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilken Del af Planten, der er den virksomme, da hedder det i den paagældende Meddelelse, at man skal tage en Haandfuld „Cikorieurt"; her maa altsaa menes Toppen. (Der tales overfor kirurgiske Tilfælde ogsaa om Blomsten). Jeg antager, at Toppen er kraftig, inden Blomstringen indtræder. Iøvrigt har Roden altid været prist for sin lægende Egenskab.

Hovedbrud.

Korsgade.

1
0 2 0
0 0 3 0 0
1 2 3 4 5 6 7
0 0 5 0 0
0 6 0
7

I Tallene fra 1 til 7 (altsaa baade fra oven og nedad og fra venstre til højre), læses Navnet paa en meget bekendt dansk Forfatter. I de for Resten med Nuller udfyldte vandrette Linier læses; 1) en Konsonant, 2) et Forbindelsesmiddel, 3) en Fugl, 4) det paagældende Navn, 5) en By i Danmark, 6) et Transportmiddel, 7) en Konsonant.

J. J.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne af nedenstaaende Navne læste nedad, danner Navnene paa et Vandløb i Sverige og et Vandfald i Nordamerika (der tillige danner det første og det sidste Navn).

En svensk Elv.
En asiatisk Landsdel.
En sydrussisk Stad.
En By i Tyskland.
En asiatisk Halvø.
En By i Bøhmen.
Et amerikansk Vandfald.

A. H. P.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 37:
Griffel — Griffel — Riffel — Fil — Lig — Rig — Ril.

Bogstavgaade i Nr. 37: Julie.

Gaade i Nr. 37: Møller.

Juridisk Raadgiver.

Jeg har laant 100 Kr. af en Mand, hvilket skete i Vidners Overværelse, men jeg har ingen Obligation udstedt for Beløbet. Senere har jeg udført forskelligt Arbejde for vedkommende Mand, hvorfor der tilkommer mig ca. 40 Kr. Jeg spørger nu: Kan han ad Rettens Vej tvinge mig til at tilbagebetale Laanet uden med det samme at betale mig, hvad jeg har tilgode hos ham?

J. L.

Nej.

* * *

Naar en offentlig Vej gaar over min Mark, saaledes, at jeg har Jord paa begge Sider af Vejen, har da andre Lov til uden min Tilladelse at udøve Jagt paa Vejarealet?

A.

En københavnsk Overretsdom af 28de September 1874 har udtalt, at Jagtretten paa offentlige Biveje (og det samme maa da formentlig gælde om offentlige Landeveje) tilkommer den, der har Jagtret paa de Vejen omliggende Grunde, hvilket ogsaa en Højesteretsdom af 24de Maj 1880 synes at gaa ud fra. Dette stemmer dog ikke rigtig med tidligere Afgørelser, og det er i alt Fald et Spørgsmaal, om ikke Jagten paa offentlige Veje tilkommer vedkommende Vejkommune.

* * *

Jeg er Nabo til en Godsejer, hvem jeg har købt Gaarden af, og som har forbeholdt sig Jagtretten paa mine Marker. Han holder en Mængde Fasanvildt, som gør megen Skade paa min Sæd. Der spørges: Kan jeg fordre Erstatning herfor, eller har jeg i det mindste Ret til at dræbe Fasanerne, naar jeg træffer dem i mit Korn?

T. N.

Nej, ingen af Delene; men Spørgeren maa, naar han ikke er jagtberettiget paa sin Grund, taalmodig finde sig i Forholdene, saa længe den nuværende Jagtlov gælder.

* * *

1) Kan det forbydes et Andelsmejeri, naar det har bortdrænet sit Spildevand 50 Alen fra Mejeriet, at lade dets Udløb udmunde i et Vandløb, som tager Vandet fra flere Naboers Marker?

2) Kan vedkommende, som har Forpligtelse til at holde det Vandløb vedlige, tvinge Mejeriet til at dræne ved Siden af Vandløbet til at tage Mejeriets Vand, og da hvor langt?

Sagen er, at bemeldte Vandløb gaar forbi et Par Huse, hvor det til Tider afgiver en ubehagelig Lugt, grundet paa, at vedkommende Ejer ikke holder det vedlige; det ligger sammenflydt med Jord og store Sten, som standser Vandet, dog uden at skade Mejeriet; det har ellers Fald nok, saa det kan løbe bort uden at afgive Lugt, naar blot det er ordentligt vedligeholdt.

3) Kan Mejeriet ikke tvinge vedkommende Ejer til at holde bemeldte Vandløb i lovmæssig Orden?

En mangeaarig Holder.

Om der kan gives Mejeriet Adgang til at lade sit Spildevand løbe ud i det omspurgte Vandløb — og i bekræftende Fald: paa hvilke Vilkaar — maa afgøres af Vandløbsmyndighederne. Det første, som Mejeriet har at gøre, er altsaa at tilkalde Vandsynsmændene.

Brevkasse.

J. O. Færøerne: Til 1. Boghandler Alb. Cammermeyer, Kristiania.

Til 2. Antikvarboghandler Magnus Hansen, Nørrevold, København K.

Deres øvrige Spørgsmaal ser vi os ikke i Stand til at besvare.

N. J. S. i S. Det indsendte kan ikke benyttes.

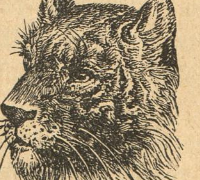

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Robert Schak, med Portræt, af B. E. Fingrene. Et Jagilde, gengivet af Robert Schak, (Sluttet). Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes). Møllehexen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Italienske Musikantere, med Billede. Genfunden. Gravstenen, ved A. Th. J. En sjælden smuk Samfundsopgave. Havebrug. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. Kjøbenhavn.

Nr. 39. Søndag den 26. Juni. 1892.

Professor D. Monies.

Det er en gammel Historie, den om Drengen, der fødes i fattige Kaar og gennemlever en trang Barndom, men siden ved Talent og Flid baner sig Vej til lysere Egne og til sidst ved sin Manddomsgerning indtager en fremskudt Plads. Det kan undertiden klinge fast som et Eventyr, men gentager sig dog stadigt, og det har gentaget sig med den Mand, hvis Billede vi i Dag bringer, den ansete og højtagtede Kunstner, Professor D. Monies, der i indeværende Maaned har fyldt de fire Snese.

David Monies er af jødisk Herkomst og blev født i Kjøbenhavn den 3. Juni 1812. Faderen, der var indvandret fra Holland var, som saa mange af sine Stamfæller, en driftig Mand, og ved Indførsel af Cigarer tjente han sig snart en Formue, men endnu hurtigere end den var vunden, gik den tabt, dels ved Krigsforholdene 1807, dels ved Statsbankeroten 1814, da en Daler kom til at gælde for kun en Mark. Sønnens Barndom henrandt derfor i den yderste Fattigdom. Sammen med sine Brødre maatte han arbejde i Faderens lille Cigarfabrik, først rulle Cigarer og senere sælge dem paa Gader og Stræder. Det var ikke lystelige Kaar for et Barn, der nærede Kunstnerdrømme. Ofte naar han vandrede om paa Gaderne, falbydende fine Varer, følte han sig tiltrukken af de talrige brogede Skilte, som dengang var almindelige, og naar han saa om Aftenen kom hjem, gengav han dem paa Papiret, som han klistrede paa smaa Glasstykker og derpaa solgte til Kagekonerne. Tolv Aar gammel saa han første Gang Akademiets aarlige Kunstudstilling og blev saa grebet af dette Syn, at han fik Taarer i Øjnene; fra denne Stund kendte han sit Fremtidsmaal: han vilde være Kunstner.

Professor D. Monies.

Ved en Onkels Hjælp lykkedes det ham kort efter at komme paa Akademiet, hvis Skoler han hurtig gennemgik. Allerede 1827 vandt han den lille Sølvmedaille, og to Aar efter blev den store tilkendt ham. At han i sine Læreraar havde lagt en ualmindelig Flid for Dagen, fremgaar tillige deraf, at han kun femten Aar gammel, udstillede sit første Maleri. Ogsaa i de følgende Aar vedblev han at udstille, særlig Portrætter, en Kunstart, som han med stor Iver og Dygtighed tog fat paa. Desuagtet søgte han forgæves om Rejseunderstøttelse, og vel skaffede et enkelt Portræt samt et Genrebillede, forestillende: en Kunstner, som spøger med en Bondepige, medens Faderen sover, ham Akademiets Anbefaling, men derimod ingen Rejsepenge. Monies havde imidlertid tjent saa godt ved sine Arbejder, at han paa egen Bekostning gjorde en Rejse til München, hvor han studerede et Aars Tid. Efter Hjemkomsten var hans Ry i stadig Tiltagen, og særlig blev han baade yndet og søgt som Portrætmaler; men

ved Siden deraf dyrkede han flittig Genremaleriet. I Aaret 1848 blev han Medlem af Akademiet, og 1859 udnævntes han til Professor.

Til de bedste blandt den betydelige Række af Portrætter, som Monies i Aarenes Løb har malet, hører utvivlsomt de Billeder, han har malet for Theatret, af Skuespillerne Frydendahl, Lindgreen, Winsløv og Phister. Af andre bekendte Personer, hvis Træk hans Pensel har gengivet, kan nævnes Digteren Carit Etlar og afdøde Overrabbiner Dr. Wulff. Til sine Folkelivsbilleder har Monies i Regelen hentet sine Motiver fra hjemlig Grund, navnlig fra det jævne københavnske Borgerliv, som han har kendt fra Barnsben af. Som nogle af de bedste kan fremhæves „To Børn ved et Vandløb“ (1838), der gjorde saa stor Lykke, at Kunstneren maatte gentage det flere Gange, „Erindring fra Danseboden“ (1849) og „Episode af Troppernes Hjemkomst,“ (1850), der i Lithografi er kendt over hele Landet. Endelig malede Monies 1859—60 to store Billeder af Jødefolkets Historie, der imidlertid nærmest staar som Undtagelser i hans Produktion. Det er som oftest jævne, smaa Motiver, fredelige Optrin, Monies vælger, der er altid et Smil og en Solstraale i hans Billeder, og hvad der har fængslet hans Kunstnerøje gengiver han med et godmodigt Lune og en tiltalende Elskværdighed, der godt forliges med Naturtroskaben.

D. H.

Sankt Hans.

I.

Heksene.

Det kan være med en Følelse af noget som Savn eller Vemod, at Landsbyfolk lader Tanken glide ud over det lange Tidsrum, der fuldt af Arbejde og Slid i Sol og Sne breder sig mellem Pinse og Jul, uden en eneste særlig Fest- og Helligdag, navnlig hvis de godt mindes, at det ikke altid har været saaledes, men at engang havde Sommeren og Efteraaret lige saa vel som Vinter og Vaar deres Festtider.

Nu er disse Fester forlængst gaaede af Brug, men saa dybt har de præget sig i Folkets Liv, at man idelig træffer deres Spor endnu i Sagn, Tro og Skikke, og det sker, at fra den lange Kæde af Sommerens Arbejdsdage løsner en enkelt sig ud og dukker frem i et Skær af festlig Fryd og Glans for Bondens Forestilling. En saadan Tid, der endnu har bevaret lidt af sit gamle Højtidsskrud, er Sankt Hans, engang opkaldt efter og helligholdt til Minde om Døberen Johannes, men baade før og siden, under Hedenskab og Kristendom, været den Dag, da Folket takkede for den varme Aarstids Komme, bad om god Høst og god Lykke for Kvæget, og under aaben Himmel antændte Baalblus, som paa en Gang skulde tjene til at stemme Forsynet mildt og skræmme Mørkets Aander bort fra Eng og Ager.

Sankt Hans betegner vor danske Midsommer, da Mark og Skov staar i deres fejreste Grøde, da Rugen er i Vip, og Kløveren bølger med røde og hvide Blomster, da Kvæget giver mest i Spanden, og Lam og Føl tumler sig i Leg over Agrene. Alt forjætter Velstand ad Aare; men endnu kan Vejr og Vind og onde Magters Paafund saare let bringe Misvækst og Sot. Over de lyse Sommerudsigter har man Lov til at glæde sig ved Dans og Leg, men det gaar derfor ikke an at glemme de ødelæggende Kræfter, der just i Skærsommernatten er saa uhyggelig travlt paa Færde.

Værst var det med Heksene, og af dem var der jo i gamle Dage mange, hver By eller hvert Sogn havde sin, det paastod selv højlærde Folk og beviste det ud af Skriften. Men kunde Heksene være slemme nok til dagligdags, saa blev det allergalest Sankt Hansaften, for da øgedes deres Magt, de tog sig Frihed til alt, ødte, hvad de kunde, i Hjem og paa Mark, red gennem Luften, snart til Bloksbjerg, snart til Troms (Trondhjem), hvor de samledes med deres Herre og Mester, den Onde selv, og under hans Forsæde sprang de kaadeste Danse.

Sankt Hansaften maatte Bonden sørge for at være tidlig paa Veje med sit Arbejde. Den sidstfærdige af Bylavet blev kaldet „Kærnestav“, og det var ret sandsynligt, at Heksene vilde bruge ham til Ridehest paa deres natlige Udflugt. Ellers benytter de forskellige Genstande til at bære dem gennem Luften: Kosteskafte, Kærnestave, Dejgtruge, Grebe, Ovnrager, hvorfor alle den Slags Ting skal gemmes godt inden Døre. Det vil gaa ilde til, hvis nogen slaar Brød op i et Dejgtrug eller stikker en Kærnestav i Fløden, efter at Heksene har redet paa dem Sankt Hansnat. Naar Heksene saa kommer til Bloksbjerg eller Troms, til „Gamle Eriks Rigsdag“, saa bringer de først deres Herre en underdanig Hyldest og overrækker ham forskellige Hædersgaver, saasom Sulevarer, en Pose Ærter, en Lok Hør o. s. v. Og Gamle Erik er ikke den, der undlader at gøre Gengæld, han forærer dem hver er kulsort Kat, egentlig en lille Djævleaand, der kan yde dem alskens Tjenester. Natten gaar for det lystige Selskab med at danse, drikke, brygge, bage og brænde Brændevin. Nogle vil lade, at Troldkarle ogsaa har Adgang til Festen, men da disse i Antal staar langt under Heksene — thi lige siden Moder Evas Dage har den Onde vundet bedst Indpas hos Kvindekønnet — bliver de valset saaledes rundt i Dansen, at de tit gaar fra Sans og Samling.

Oppe nordpaa i Jylland, fortæller Folk, at Heksene samles Valborgaften i Vindblæs Kirke for at modtage Besøg af Heksene fra Troms. For at gengælde Høfligheden drager saa vore Hekse Sankt Hansnat til Troms Kirke. I Thy synes Heksene ikke at være saa raske af sig, i hvert Fald kan de ikke overkomme de lange Udflugter udenlands, men samles paa Egnens Kirkegaarde, hvor de danser i Katteham hele Natten. Der fortælles, at paa Vestervig Kloster tjente engang en Karl, som en Midsommeraften fik Lyst til at gaa ned til Kirkegaarden og se paa Heksenes Dans. Han stiller sig uden for Kirkediget og ser snart en hel Sværm af Katte myldre og danse derinde. Lidt efter kommer hans egen Kat og stryger sig kælent op ad ham. „Du kunde vist have godt af at faa dig en Svingom med!“ siger han, tager Katten i Nakken og kaster den ind til Heksene. Saa gaar han hjem, men knap er han kommen inden for Døren, før Katten staar uden for og mjavende anraaber om at blive lukket ind. Han aabner Døren, og i samme Øjeblik styrter en hel Flok ind og anfalder ham. Gode Raad er dyre, men Karlen fatter sin Sabel og hugger fra sig til alle Sider. To af Kattene fælder han, og saa saare de andre ser det, styrter de over hverandre ud af Døren. De faldne Katte kastede Karlen ud paa Møddingen, og træt og halvsyg gik han til Sengs; han forstod jo nok, at hans egen Madmoder var en Heks. Næste Morgen laa der to Hekse med brækkede Ben paa Møddingen, men Karlen blev fra den Tid en Stakkel, der ikke duede mere, Heksene havde kradset „Livet“ af ham.

Det kunde nok behøves at værge sig mod Heksenes onde Anslag, og i Tidernes Løb har Folk da ogsaa fundet paa en Hob Midler. Et af de bedste er den Plante, der kaldes Flyve-Røn, et Skud af Rønnen, der af Vinden eller Fuglene er blevet henplantet paa et andet Træ og der groet frem. Men har man ikke Flyve-Røn ved Haanden — og den er ikke nem at skaffe til Veje — saa er den almindelige Røn ej heller at foragte. Desuden er Staal, Graabynke og Porris ogsaa godt. Det er baade Folk og Fæ, som Heksene efterstræber, Koen, der ligger og tygger Drøv i sin Baas, er lige saa lidt sikker som Barnet i Vuggen. For at Heksene nu ikke skal faa Adgang til Husene om Natten, sætter man Røn eller Graabynke over Døre, Vinduer, Luger, og skulde der endda være et Sted, hvor de kunde smutte ind, saa lægger man til yderligere Sikkerhed Staal hos Kvæget i Baasen og hos Mennesket i Sengen. Noget af det værste, Heksene kunde gøre, var dog at tage et Menneske at ride paa til „Gamle Eriks Rigsdag“. Det var nok ikke Legemet de tog, det blev liggende i Sengen, men derimod selve „Livet“, som de iførte en anden Skikkelse. Der fortælles om Folk, som har hørt Heksene træde frem for Sengen om Natten og ringle med Bidslen, at de maatte, enten de vilde eller ej, staa op og adlyde. Men saadanne ulykkelige Mennesker blev fra den Stund magre og afkræftede og sygnede snart ganske hen.

Ude paa Korn- og Græsmarkerne kan Heksene naturligvis ogsaa volde Fortræd. Især skal de være slemme efter Ærter og Hør. Derfor lægger man Staal i Ærteagerne og sætter Blus om Hørren, hvilket vil sige, at man planter grønne Bøge-, Hassel- eller Rønnegrene rundt om Hørageren. Saa hindres Heksene fra at „slaa ned,“ og Hørren trives bedre i de kommende Uger. Endelig er der Sankt Hansblussene, som tændes rundt om paa Markhøjene, deres Lys, der blinker vidt ud over Kornagrene, skræmmer Heksene paa Flugt og afværger derved „Brand“ i Sæden.

Har nogen Lyst til at se Heksenes Ridt paa Kosteskafter og Ovnrager gennem Luften, saa ved Folketroen gode Raad. Man rejser en Sletharve op som et Hus, men med Tænderne udad, kryber derpaa ind under den og slaar Kors for sig. Nu ser man alle de forbifarende Hekse, der mod deres Vilje maa standse ved Harven og danse rundt paa Spidsen af alle Tænderne. Man kan ogsaa opsøge en Korsvej og her antænde et Baal af ni Slags Løvtræer; ved Ildskæret vil man da se Heksene komme strygende gennem Luften ligesom store Ravnfugle. Hvor Heksene samles paa en af Egnens Kirkegaarde, tager man blot en Græstørv paa Hovedet, saa bliver man selv usynlig, men ser hele Stadsen. Vesterude i Jylland var der i fordums Tid en Dreng, som bar sig saaledes ad. Da han træder ind paa Kirkegaarden, ser han alle Egnens Hekse svinge sig i en lystig Dans rundt om „Gamle Erik“, der nok saa vel fornøjet kigger til. Idet en Kvinde under Dansen kommer

Drengen for nær, vil han springe til Side, men derved falder Græstørven af, Heksene bliver ham var, og da han nu kiler af, sætter de efter ham. Og ilde var det gaaet Drengen, havde ikke Præsten staaet uden for sin Byport og reddet ham.

II. Trylleurter.

Men er de onde Magter ligesom løssluppne Sankt Hansaften, saa øver de gode ogsaa deres Værk, om det end sker i det stille. Planter, Vand, Jord og Himlens Dug forlener de med vidunderlige Kræfter. Helligkildens Vande læger de syge. Urter, der indsamles, efter at Duggen er begyndt at falde, faar dobbelt Virkekraft. Det er Sankt Hansaften, man af Piletræet skærer sig en „Spaakvist", der kan vise Vand, Mergel og skjulte Skatte i Jorden. Og det er samme Aften, man planter Sankt Hansløg for at løfte en Flig af Fremtidens Slør. For Kærestefolk sættes to Løg, der med lidt Jord stikkes ind i en Sprække ved Loftsbjælken. Sygner en af Planterne hen, viser det, at den ene af Kærestefolkene vil gøre det forbi eller maaske dø. Gror de derimod frodigt, og især hvis de slynger sig om hinanden, er det Tegn paa et lykkeligt Ægteskab, og skyder de mange Sideskud, tyder det paa en talrig Børneflok. Ligeledes kan Forældre sætte Urter for deres Børn, og som Urternes Vækst er, saaledes vil Børnenes Udvikling og Lykke blive. Ogsaa Flyve-Rønnen er en Trylleurt, der ikke blot skærmer mod de onde Aander, men hvormed der kan udrettes mærkelige Ting. Vidunderligst er dog Bregnen eller rettere dens Frø. Nu siger de lærde nok, at Bregnen bærer hverken Blomst eller Frø, men herom gav de gamle en hel anden Besked. De fortalte, at Skovbregnen blomstrer een Gang om Aaret, Sankt Hansnat. Klokken elleve aabner Blomsten sig, Klokken tolv er Frøet modent, og Klokken et falder det af. Hvem der er saa lykkelig at finde dette Frø og bære det hos sig, bliver „synsk", saaledes han kan se alle Hekse og Spøgelser; men han opnaar langt mere end dette, thi Bregnefrøet er en vidunderlig Ting, han bliver skudfri, hverken Staal eller Bly bider paa ham, og han kan grant se, hvor Skatte af Guld og Sølv ligger gemte i Jordens Skød. Det har truffet sig med Folk, naar de Sankt Hansnat er gaaede gennem Skoven, at der er faldet Bregnefrø i deres Træsko, og for de vidste et Ord af, har de hørt til Lykkens Udkaarne. Men sligt times ikke enhver. Agter man selv at forskaffe sig det vidunderlige Bregnefrø, gaar man frem paa følgende Vis. Man tager Stade ved en Korsvej, hvor der gror Bregner, og venter til Klokkeslettet, da Frøet er modent, saa breder man enten et ildrødt Klæde eller et kulsort Bukkeskind ud paa Jorden og opfanger deri Frøet. Se, dette kan være vanskeligt nok, men værre er det, at man hele Tiden bliver omsværmet og omsummet af Hekse, Spøgelser og alskens Troldtøj, som kun ønsker at fordrive en og let kan gøre en Mand ør i Hovedet.

Naar man har siddet herhjemme ved Sankt Hansblussene og hørt fortælle om Bregnefrøet, saa kan det gøre et underligt Indtryk, naar man Dagen efter i et fremmed Blad læser, at fjernt i Øst, paa de russiske Stepper, har Hyrderne og Bønderne den samme Tro og de samme Sagn, kun er det her ikke Bregnefrøet, men Bregneblomsten, der besidder den magiske Kraft. Ogsaa her vaager en Sværm af Aander over Tryllegaven. I summende Flokke styrter de sig over den Vovehals, der Sankt Hansnat ligger i Bregnekrattet og passer paa, naar Ildblomsten folder sig ud. De Aander er hverken onde eller gode og lader sig ikke vinde, hverken med Bønner blide Ord. De sætter sig om Hovedet paa et Menneske og surrer ham underlige Sange ind i Ørene, Tryllesange, der dysser ham i Søvn.

Bregneblomsten er ikke en Blomst som andre Blomster. Alt i alt lever den en Time eller to og springer kun ud een Gang hvert Aar: Natten før Sankt Hansdag. Men den, der finder Ildblomsten, og ikke er bange for at plukke den, kan, om han vil det, købe alle Herregaarde og Herremænd i Verden. For ham bliver den sorte Jord saa gennemsigtig, saa han ser de Skatte af Guld og Sølv, der rundt om ligger nedgravede i den. Dog, det er kun faa, der er saa lykkelige at faa Blomsten i Hænde.

Der var engang en fattig Mand, som ikke lod sig synge i Søvn. Han vaagede trolig, og midt i Mørket skød Ildblomsten frem; gnistrende blaa Stjerner sprundede ud af dem. Han brød den glødende Stilk og slap den ikke, skønt den sved i Haanden. Lige for sine Fødder, knap en Alen nede i Jorden saa han en stor Lergryde, fuld af Dukater. Aarer af Guld og Sølv slyngede sig ind mellem Trærødderne, og Gruset i Regnfuren var som gennemstrøet med Diamanter. Or af Lykke løb han hjem for at kalde paa sin Hustru, hun skulde hjælpe ham at grave Skatten op. Og alt imens tænker han paa sin Lykke, at hverken han eller hans Børn og Børnebørn vil finde deres Lige i Rigdom. Han naar Landsbyen og skimter sit Hus, men hvad er det? Et pludselig Bælgmørke omgiver ham. Til Nød kan han skelne Omridsene, men han kan ikke længer se gennem Jorden. Hvilken Ulykke er der sket? Ak, der er blot sket det, at Bregneblomsten er gaaet ud mellem Hænderne paa ham, og den Daare har ikke tænkt paa at sætte Mærke for Skatten, mens Blomsten lyste, og der var Tid dertil. Det er forbi med hele Rigdommen baade for ham og hans Slægt, der ikke skulde finde deres Lige i Rigdom.

Saaledes lyder Sagnet om Bregneblomsten fra det fjerne Land. Herhjemme er det Bregnefrøet, der lyser med Sankt Hansormens Glans, lokker den ensomme Vandrer i Skovdybet og funkler i de gamle Sagns Mylder, som har lydt paa vore Bedsteforældres Læber. Der var den fattige Knøs, som ved Julegildet havde hørt Tale om Skatten, der laa gemt i en Høj paa hans Husbonds Mark, og som kun kunde hæves en Sankt Hansaften. Skatten viste sig for Knøsen i Drømme, den luede i hans Haab, men da han betroede sine jævnlige, hvor rig og lykkelig, han ventede at blive, udlo de ham og kaldte ham spotvis „Skattegraveren". Sankt Hansaften forsøgte han sin Lykke, men Spaden traf kun paa Sten og en gammel Jydepotte. Mismodig lagde han sig da til Hvile mellem Bregnerne, der voksede op ad Højens Sider. Pludselig lyste det om ham, som af glødende Sankt Hansorme, et Par Frø var faldet i hans Træsko; nu saa han Skatten, tog den og drog bort. En Tid efter kom Bymændene, der havde drevet Spot med Knøsen, og ransagede Højen: af Hensyn til fremmede Krigsfolk havde de gemt Penge og Sølvtøj herude. De grov, og de grundede, men al deres Søgen var forgæves, Skatten var hævet. Den lunefulde Lykke havde været paa Knøsens Side.

B. E.

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat).

u kan ikke slaas med Claus Hund," sagde han og rystede paa Hovedet.

„Lad mig faa mit mit Sværd, saa om igen, jeg har sat mit Liv paa den Kæde."

Claus lod ikke til at høre, hvad han sagde, han stod lidt og betænkte sig, derpaa hævede han sit Hoved, Maanen lyste ned over hans blege Ansigt, medens han smilede og sagde: „Fru Gyldenstjern lo ad mig en Aftenstund, men jeg skrev mit Navn i Estrups Aske forgangen, det gælder mere end hendes Husbonds Kæde. — Der! tag den, gaa din Vej og kom aldrig mere tilbage." Med disse Ord slængte han Kæden ned for Palles Fødder, kastede Økşen paa Skuldren og gik hen mod Skoven. Ved de første Træer standsede han og vendte sig om: „Jo, kom igen, naar de har pint dig, som de pinte mig, saa venter jeg paa dig, Palle." Da han havde sagt dette, vinkede han til ham og blev borte i Mørket.

Det var højlys Morgen, inden Palle kom tilbage til Gaarden. Han traf Ellen og gav hende Kæden.

„Det er den bedste Gave, jeg endnu har faaet," sagde hun.

„Den betyder dog ikke stort," svarede han, „jeg fik den af Naade, har halvvejs tigget den."

„Jeg maa vel give den, til hvem jeg vil, og du taler ikke om, at den kommer fra dig, ikke med et Ord, for nu vil vi se, om du mente, det du sagde, at du kunde mere end alle andre."

Palle lovede alt og gik sin Vej. Lidt efter kom Axel tilbage, han havde ikke hørt noget til Claus Hund.

„Saa har jeg været heldigere," sagde Ellen, „ret nu fik jeg et Bud fra ham, som bragte mig denne." Dermed tog hun Kæden og hængte den om Axels Hals. Men hun vilde ikke indlade sig paa nogen Forklaring om, hvorfra hun havde faaet den. Niels Bugge og Hans Munk kom ogsaa tilbage, de havde begge talt med Claus Hund. Niels var redet i Skjørping Mose, der kom Claus og hjalp ham og viste ham paa ret Vej. Hans Munk havde truffet Claus nede ved Broen, og skulde hilse saa flittigt og sige, at Jørgen Rosenkrans i Morgen vilde være fri og frels. „Det kan nok være, Jørgen har mig at takke for det," bemærkede han, „jeg talte den Røver til med Fynd og Klem. Men det fortæller jeg dog ikke for at rose mig selv."

Da Fru Gyldenstjerne saa Axel med sin Faders Kæde, slog hun begge Arme om hans Hals og kyssede ham paa begge Kinder. „Min Søn er den modigste af jer allesammen," sagde hun. „Han har hentet sin Faders Kæde."

Axel nægtede det, men Ellen sagde jo, og paa=

stod, hun havde set ham komme ind i Gaarden med Kæden om Halsen, og at det derfor maatte være ham, som havde taget den fra Claus Hund. Palle sad paa Vindusbænken, han sagde intet. Hans Munk spurgte, hvad han havde bestilt i Nat.

„Ingenting," svarede Palle.

„Net havde du dog alligevel," sagde Bugge, „dengang du mente, at der behøvedes en Mand og en god Vilje til at tage Kæden. Det var blot ikke dig selv, du tænkte paa."

„Nej!" sagde Palle.

„Deraf lærer man, at der skal mere end Skryderi til," ytrede Fruen. „Forgangen vilde du vove det samme, som tre andre turde vove, og saa har du i Nat ikke engang Mandhaftighed til at vove dig mod den usle Bonde. Hvordan vilde det være gaaet, hvis du havde staaet overfor en Mand?"

Palle svarede ikke, han bøjede sit Hoved, men Sveden dryppede ned fra hans Pande. Ellen saa den Kamp, han kæmpede. Hun gik hen mod ham til stor Forbavselse for de andre og greb begge hans Hænder.

„Tak, min egen Ven!" hviskede hun. „Saadan kan jeg lide dig."

„Det var anden Gang," sagde Palle. „Maa jeg saa gaa?"

„Endnu ikke," svarede hun, „der er mere tilbage."

Den Dag var Jens Søltoft vel til Mode. Lidt før Middag kom der ridende Bud Sønder fra, og bragte Melding om, at Johan Rantzau rykkede Nord paa med den Hær, han havde samlet i Holsten. Hans Agt var nu at slaa Bønderne og frelse Herregaardene. Inden der var læst fra Bord, blæste Kuren paa Taarnet igen, der kom et andet Bud fra Søltofts Nabo, Viffert Dam, som lovede at skikke ham en Hob Spydbragere op paa Gaarden samme Aften.

„Det maa der drikkes en Rus paa," sagde Munk. Derfor tøvede han og Niels Bugge den Dag over. Der gik ogsaa Bud over til nogle andre gode Naboer, at de skulde komme op til Jens og gøre sig til gode. Dernæst lod Søltoft brede Halm og rede Leje i Laden til de fremmede Krigsfolk. Der blev slagtet og baget til dem, endelig hentede han et stort Anker spansk Vin op i Borgstuen, for at Herskabet kunde have noget at gøre sig til gode med. For at faa alt saa festligt som muligt, spenderede Jens Søltoft endeligt et stort to Punds Vokslys, som han havde ladet støbe til Vaar Kirke.

„Det sætter vi midt paa Bordet," sagde han „og Vaar Kirke skal siden faa sig et, som ikke er ringere, men det kan nok vente lidt."

Henimod Aften mødte de indbudne Naboer, og Jens lod blæse til Velkomst for dem af to Skytter, som var stillede op i en Krog af Salen, og som havde faaet Ordre til at blæse i Trompet, hvergang Jens slog med sin Dolk i Bordpladen.

Drikkegildet var i fuld Gang. Det begyndte at blive silde, da Fru Gyldenstjerne kaldte sin Søn ind i den næste Stue. Han havde drukket meget, hans Ansigt var rødt, og hans Stemme ikke saa sikker som ellers.

„Skam skulde du faa," sagde Fru Gyldenstjerne hviskende, „saa lidt du bekymrer dig om Ære og timelig Velfærd. Ved du, hvad din trolovede Brud tager sig for, mens du sidder og dobler og drikker derinde? — Kom og se!"

Fru Gyldenstjerne førte ham ud paa Gangen, der stod en Dør paa Klem, og inden for den knælede Palle foran Ellen, han talede, hun bøjede sig over mod ham, da han tav, lagde hun sin Haand

Axel Gyldenstjernes Død.

paa hans Hoved, men Palle tog Haanden og kyssede den.

Da Axel havde set dette, drog Fru Gyldenstjerne ham tilbage igen.

„Ved du, hvad alt dette betyder?" spurgte hun. „Staa ikke der og lyt efter det, de synger og straaler histinde. De bedrager dig, Axel, for din Arv, for din Fremtid, og du er lige glad. Jens Søltoft lagde i Dag sin Arm om Palles Hals og lovede, han skulde gaa i lige Arv med mig i alt, hvad han efterlader. — De stjæler din Brud, og du staar og raver og lytter efter dine Svirebrødre. De ler ad dig, de to derinde, hvad var det, de talte om din Faders Kæde, hvor fik du den fra? — Du tier og slaar Øjnene ned. — Gyldenstjernes Søn har intet Svar, naar det gælder om at frelse sin Ære."

„Hvad Fanden vil naadige Fru Moder jeg skal gøre?"

„Det spørger du mig om, skønt du har set ham ligge paa Knæ foran din Bruds Fødder. Ved du, hvad din salig Fader gjorde, da han bejlede til min Haand paa samme Tid som Axel Hvide? — To er een for mange, sagde jeg. Det smilte Gyldenstjerne til og gik; men næste Morgen lagde han Axel Hvides Sværd for min Fod. To var een for mange, sagde han, her bringer jeg den enes Sværd, han vender ikke mere tilbage. Der kommer Palle listende ud fra Ellens Kammer, jeg gaar, men jeg lader Lyset blive staaende, vis nu, du er din Faders Søn. — Hvorfor tror du, det gik Knud Søltoft saa galt paa Riber Marked? De kom op at skændes, sagde de. Jo vist! Sagen var, at han stod imellem den rige Jens og mig. Jag ham bort, den Bondekvindes Søn! han tager din Arv, han tager din Brud, han pletter din Ære."

Fru Gyldenstjerne gik og lukkede Døren i Laas, straks efter kom Palle ind ad den anden Dør. Axel gik hen imod ham, hans Rødme var forsvunden, nu var han bleg som en Dødning.

„Hvad vil du her?" raabte han, „hvorfor tøver du hos os? Har du ikke tit nok hørt, at du ikke har hjemme i vor Kreds?"

Palle studsede. Han betænkte sig lidt og svarede milde og fredsommelige Ord, men Axel blev hidsigere, forlangte, han skulde drage bort fra Gaarden endnu i Aften, hvis ikke, vilde han jage ham herfra. Hvad der forøgede hans Vrede var, at han havde set Ellen bære en Blomst i sit Belte om Middagen, den sad nu i Palles Kofte. Han drog sit Sværd, men Palle rystede paa Hovedet og svarede:

„Lad fare at angribe i disse Dage, I Adelsmænd! I vil faa nok at bestille med at forsvare jer. Jeg vil ikke slaas."

„Og dog bærer du Krøster et Sværd ved din Side," sagde Axel.

Palle drog Sværdet og kastede det ud ad Vinduet. „Dernede ligger mit Sværd begravet," sagde han. „Her staar jeg ubevæbnet. Nu kan jeg ikke slaas. — Jeg kommer fra en, som jeg højt og helligt lovede at undgaa Strid. Der bor kun Fred og Mildhed i mit Sind."

„Jeg ved vel, hvor du kommer fra, Tyv, der lister om i Mørke, fordi du ikke tør vise Dagen dit Aasyn, men det skal have Ende nu. Herud, du Horesøn! og søg igen den Mødding, du blev født paa."

Da han sagde dette, slog han Palle paa Kinden. Palle greb ham i Armen, men Slaget var faldet, Axel vilde gentage det, da glemte Palle

sit Løfte og sin Besindighed, han sprang ind paa Axel, omklamrede ham med sin ene Arm, greb i det samme Dolken, som hang i Junkerens Bælte, og stødte den i hans Bryst. Under Kampen var

„Herre Gud Fader! hvad har jeg gjort! — Nu er jeg vist fortabt." Derpaa flygtede han ud ad samme Dør, han kom fra.

Straks efter blev den anden Dør lukket op.

Da hun gik ind i Stuen, stødte hendes Fod mod et udstrakt Legeme, hun hørte et Suk og en svag Røst som hviskede: „Moder! Moder!" — Men hun sparkede til Liget og sagde: „Lig der,

Bjørnens Familieliv.

Axel falden over mod Bordet, Lysestagen væltede, det blev mørkt i Værelset. Palle stod lidt og saa sig om, han knugede sine Hænder sammen over Hovedet og hviskede:

Fru Gyldenstjerne stak sit Hoved ind ad den. „Saa er det sket," hviskede hun, „jeg hørte de sloges. Her er mørkt og stille, og det lugter af Lig. Det er Døden, som ruger herinde."

du Hundesøn! hvad vilde du imellem Blok og Økse?"

I det samme kom en Tjener med Lys. Fru Gyldenstjerne vilde gaa, men Tjeneren nævnede et Navn, som fik hende til at standse. Hun rev

Lyset ud af hans Haand, bøjede sig ned over den døde og genkendte sin Søn.

Det stak hende som en Orm, dette Syn, det var, som om noget bristede i hende. Alt hvad hun havde levet for, hendes Planer og Haab; Jens Søltofts Arv, laa tilintetgjort for hendes Fødder. Den dødes sidste Ord havde lydt som en Anklage mod hende. Hun tabte Lyset og faldt med et højt Skrig omkuld ved Ligets Side.

(Fortsættes.)

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Bøge- og Birkelunden nede omkring Møllen prangede i alle Efterhøstens Farver, glitrede og funklede i Sollyset og husede endnu en enkelt Sanger; men kom der et Vindstød farende, spredtes en Sværm af røde og gule Blade ud over Engene, der gik et underligt tungt Sus gennem Træernes Kroner, og Fuglene inde i Buskadset tav stille. Tiere og tiere kom disse Vindstød jagende hen over Engen, bebudende, at det snart var forbi med de stille, solklare Efteraarsdage, Skyerne kom i Drift ude fra Vest, og naar de nu og da skjulte Solen, faldt der ligesom et graat Taageslør over Eng og Skov, og en lønlig Isnen gennemsitrede alt levende. Myrerne grov sig ned i deres dybe Bo, Smaafuglene trak ind til Landsbyerne, Brokken gik i Hi, og Kvæget begyndte saa smaat at brumme efter Stalden.

Kun Vildtet, Raa og Hjort, blev tilbage, de havde intet at jage efter, intet Skjul at ty til. Jo tættere Løvet faldt, des mere aabent blev deres Hus, for hver Frostnat blev Græsset mere blegt og fattigt. De fik bjerge sig, som de kunde, baade med Føde og for Jægerens Kugler. Saa streifede de sammen i Flokke, udsatte Vagter og afsøgte de Strøg, hvor der var bedst Efteraarsgrøde.

Da Fru Martha ilede gennem den mørke Højskov, standsede hun nu og da for at lytte; men intet Skud, intet Jagthallo naaede hende gennem Skovens dumpe Sus, der efterhaanden som Vinden blæste op, lød som et fjernt Uvejr. Saa paaskyndede den gamle Kone sine Skridt, hendes rynkede Træk blev stive, og de kloge Høgeøjne ligesom stirrede ind i en mørk Rædsel.

Endelig blev Skoven lysere, hun nærmede sig Udkanten. En frisk og skarp Vind strøg ind fra Engene, og Løvet drysſede i store gule og røde Sværme ned over Hegnet. I brede Bølgebrag jog Sol og Skygge hen over Egnen. Fru Martha spejdede med Haanden over Øjet ned imod Møllen; men da hun saa de gamle Huslænger under Træerne, de gule Kornhæs og Mølledammen, der blinkede i Sollyset, og ikke hørte saa meget som et Hundebjæf, syntes hun, alt laa dernede i sin vante Fred. Og da hun, kommen uden for Skovbrynet, saa Raavildtet nok saa uforstyrret græsse, næsten stubsede hun, sagtnede sin Gang og drog et Lettelsens Suk: der havde nok ingen Naadigherre været paa Jagt i Dag.

Men da hun skød Genvej hen over Toftengen, hørte hun tydelig en Hund pibe og klynke inde ved Møllen. En Gang imellem steg dens Klynken til langtrukne Hyl. Det maatte være en af de store sorte Hunde, der var komne til Skade. Havde ikke An' Elles talt om Hundene og et Skud Rævehagl? Fru Martha blegnede, og en isnende Skælven gennemfor hende, som var hendes Sjæl bleven berørt af cn sviende Vinteraande. Saa samlede hun sine sidste Kræfter og skyndte sig op paa Engvejen, der førte bag om ind til Møllen.

Langs den brede Vej, ad hvilken de altid førte med Gaardens Hø- og Kornlæs, groede tætte Hegn af Hassel, Slaaen, Hyben og Tjørn, der endnu stod med hele deres Frugt- og Bladfylde og holdt Stedet i dyb Skjul. Hist og her stod store høje Træer og bredte deres Kroner som et højt, kuplet Tag over Vejgyden.

Saa snart Fru Martha bøjede ind forbi Hegnet, fik hun Øje paa to Heste, der stod bundne ved en Træstamme, og snart gned sig kælent mod hinanden, snart nippede af Græsset ved Vejkanten. Hundens sagte Jamren, der kom etsteds inde fra Gaarden, hævede sig atter til et langtrukkent Hyl, der paa en Gang lød som et Smertes- og et Nødskrig. Fru Martha standsede foran Hestene, lynsnart for en Tanke gennem hendes Hoved, og et uhyggeligt Smil gled over hendes Træk. Med et Rovfugleblik i Øjet løftede hun truende Haanden i Vejret og mumlede:

„I skal komme til at sande, I Herrer, at I tidsnok har gæstet Heksen i Solskov Mølle!"

Hurtig trak hun Sukker og Brødskorper frem af sine Kjolelomme, greb ned i sin Krukke efter et Par Flasker, hvis farvede Indhold hun tilsatte med et lyst Pulver og derpaa hældte ud over Brødet og Sukkeret.

„Det er en Kost, der nok skal virke," snakkede hun fort med sig selv. „Den giver du ikke hver Dag dine Heste, Mads Jonsen, men den skal nok smage dem, svarer jeg til."

Hun holdt de tilberedte Midler hen for Hestene, der begærligt snappede dem med Mulerne og hurtig aad baade Brød og Sukker.

„Haa, haa, Mads Jonsen, denne Gang kommer du vist til at røre dine egne Skanker hjem."

Fru Martha saa sig om til alle Sider og lyttede. Der var ikke den svageste Støj spore, selv Hunden var hørt op med sin Jamren. Vejgyden laa som et stille, tavst Indelukke, hvor ikke en Vind bevægede Løvet, og hvor kun Solens Straaler tittede ned. Fru Martha kastede et sidste iagttagende Blik paa Hestene, da den ene af Møllens Hunde kom farende hen imod hende og med smaa Bjæf ligesom paakaldte hendes Bistand.

„Hvad er der, Kosak?" udbrød hun, „er der noget i Vejen? Ja, ja, nu kommer jeg! . . . . For Guds Skyld, Eline er dog vel ikke ene hjemme!"

Skyndsomt stak den gamle sin Krukke og de Urter og Rødder, hun havde samlet, ind i Hegnet. Et langt, gennemtrængende Kvindeskrig lød inde fra Gaarden, efterfulgt af en kort, heftig Støj, som var der nogen, der brødes.

„Det var Eline!" raable Martha med stivnede Træk, „og her staar jeg, men hvad tænker jeg paa!"

Og Kosak saa op paa hende, som mente den det samme.

Men Fru Martha var knap kommen af Stedet, før der lød tumlende Skridt hen over Stenbroen, og ud af Gaardsledet kom Mads Jonsen og hans Svend, førende Eline med Vold og Magt. Et Tørklæde var bundet hende om Munden, hendes Hænder var knyttede sammen ved Bæltestedet, men alligevel kastede hendes unge smidige Legeme sig i vild Trods til alle Sider, stemmede og strittede imod, løsgjorde sig Gang paa Gang fra Mændenes raa og haandfaste Tag, medens hendes mørke Øjne lyste af en sælsom Ild. Den tykke Herremand stønnede af Anstrengelse og var kogrød i Ansigtet. Saa godt han kunde, tog han med Lempe paa Pigen, kyssede paa hende, og udstødte en kort gryntende Latter.

Hunden styrtede løs mod dem; men hurtig rev Jørgen Elle sin Bøsse fra Skulderen, og saa snart det kloge Dyr saa denne Bevægelse mindedes den sin Kammerats Skæbne og for med en ængstelig Hylen ind i Hegnet.

Fru Martha havde stillet sig midt paa Vejen, hun løftede sin Stok mod Voldsmændene, men der kom intet Ord over hendes dirrende Læber.

„Hæ, hæ, Morlil," skogrede Mads Jonsen, „ja, vi har været lidt paa Jagt hernede i Møllen, mens hun var borte, men hun skal ikke fortryde derpaa, for det er sket med den lille Jomfrus Samtykke."

„Har I ogsaa haft Samtykke til den Skarnsstreg, I der har for, Mads Jonsen?" spurgte Fru Martha.

„Den klejne Jomfru gav os Lov til at jage Vildtet hernede," svarede Herremanden. „Er hun maaske ikke selv det lækreste Vildbrad, der kan tænkes?"

„Tag jer i Agt, Mads Jonsen, at I ikke snubler paa den Jagt, før Vildtet er fældet."

„Hun er slet ikke forknyt, Morlil," udbrød Mads Jonsen og saa en Smule forbavset paa den graahaarede Kvinde, der stod stolt og truende foran ham. „Var hun ikke gammel og tandløs, saa tog jeg Hilledød hende med. Men slaa hun sig til Taals, ikke engang Jørgen der vil give hende et rigtigt Smækkys . . . . Nu nøjes jeg med den lille Jomfru, hun vil ikke gaa op til Herregaarden, i Dag skal hun ride, og I, Morlil, skal faa Lov at se derpaa."

Der begyndte igen en Kamp med den genstridige Pige, som søgte at rive sig løs og befri sig for det snærende Tørklæde om Munden. Herremanden tyssede, lo og fremmumlede Ord, der halvt var kælne, halvt var raa. Jørgen tog haardt og holdt vekselvis Øje med Hunden, der knurrede inde i Hegnet, og Fru Martha, der spærrede dem Vejen hen til Hestene. Derfor havde han ogsaa en Haand rede, da hun med løftet Stok for ind paa Herremanden, og slyngede hende til Side.

„Af Vejen, din gamle Heks!" skreg han, „gaa hun ind og pas sine Gryder og Potter og lap gamle Kællinger og Krikker sammen, ellers skal Kæppen komme til at danse paa hendes egen Ryg."

„Ho, ho, ja, det har Jørgen minsæl Ret i," udbrød Mads Jonsen. „Til os nytter det intet, hun kommer med sine Heksekunster. Gaa til Side og hold Tand for Tunge, saa skal der blive sat en Stopper for al den Hekseſladder, der er ude mellem Folk. For Pokker, ikke een skal komme til at sætte Fnug eller Plet paa Elines Rygte, naar hun bor hjemme paa Gaarden hos mig; Hundehul og Rasphus skal være den vis, der vover at tale et ilde Ord om hende, det svor jeg og Mads Jonsen paa!"

„Om vi nu virkelig var klogere end Folk ellers, vi hernede i Møllen," mumlede Fru Martha. „Tag jer i Agt, Herremand, I er ikke sluppen fra Møllen endnu."

Et nyt Slag fra Jørgen Tjener tvang den

gamle Kvinde til Side. Eline blev trukket hen til Hestene, og Jørgen gav sig til at løse Tøjlerne. Snigende sig langs Hegnet kom Fru Martha, men hun syntes nu kun at give Agt paa Hestene, der stod med underligt ludende Hoveder, udstødte nu og da en lang Prusten, og rystede saa smaat i Knæene. Herremanden og hans Tjener var dog alt for optagne af deres Værk til at bemærke Dyrenes usædvanlige Tilstand.

Da Mads Jonsen kom i Sadlen og trak op i Tøjlerne, var det som Hesten sank i Knæene, og den drejede og slog med Hovedet, som følte den sig svimmel.

„Hvad Djævelen fejler Dyret, kan hun lade være med at skabe sig!" raabte Mads Jonsen med en Rusken i Tøjlerne. „Saa, vips, nu herop med den klejne Jomfru! Det skal blive en Ridetur, kan hun forlade sig paa."

Jomfru Eline, hvis Kræfter snart syntes udtømte, blev af Jørgen Elle løftet op i Sadlen foran Herremanden. Denne drog hende fast ind til sig, gav Hesten af Sporene for at tvinge den i Fart, men Dyret rystede nu over Kroppen, ludede sidelængs med Hovedet, som havde den faaet Bly i Øret, og svinglede i Gangen.

„Hvad glor hun efter, Kælling?" tordnede Mads Jonsen, da hans Blik traf Fru Marthas spejdende Ansigt.

„Den naadige Herres Hest vil nok ikke ret lystre," lød Svaret, ligesom med dulgt Spot.

(Fortsættes.)

En Moders Raad.

Vor rige og ansete Landsmand i New-York, General C. T. Christensen, af hvem „Husvennen" for et Par Aar siden bragte et Portræt, fortæller følgende:

Jeg begyndte mit Liv uden Formue, men jeg tror, at jeg kan henføre min Lykke til den Omstændighed, at jeg fulgte de Raad, min Moder gav mig. Da jeg var 18 Aar gammel, gav hun mig visse Leveregler, som jeg har bestræbt mig for at følge indtil denne Dag.

Hun raadede mig til at føre et rent Levned, aldrig at gaa paa de Steder, hvor jeg vilde blive skamfuld ved at møde min Moder eller Søster, aldrig at sige noget, som jeg frygtede for at lade dem høre, eller blot tænke noget, som jeg ikke vilde, de maatte vide, og dernæst at være trofast og fuldstændig sand, „saa alle tror dig, naar du afgiver en Erklæring." „Vær retskaffen og arbejdsom og opfyld ikke alene din Pligt over for dine foresatte, men benyt altid de ledige Timer paa en Maade, der kan blive til Gavn for dig selv." Og endnu et: „Vær altid glad." Min Moder var en lille Kone, og skønt hun led af Kræft i Brystet, mindes jeg ikke at have hørt noget uvenligt eller klagende Ord af hende, ligesom jeg aldrig har set hende modfalden.

Jeg kan sige, at jeg har begyndt hver Dag i mit Liv med en alvorlig Bøn til min himmelske Fader om at hjælpe mig til at blive ren, sanddru, retsindig, virksom og glad. Og om Aftenen prøvede jeg at ransage mig selv for at se, hvori jeg havde fejlet, og for at begynde den næste Dag med en bedre Beslutning.

En anden stor Hjælp til min Lykke i Livet har været, at jeg giftede mig i min unge Alder med en fattig og god Pige, som stedse har været mig en værdifuld Hjælper.

Pladsen i Himlen.

En Missionær traf engang paa en Rejse i det indre Arabien en i Laser indhyllet Kvinde, hvis usle Hytte truede med at synke sammen over Hovedet paa hende, men som desuagtet saa saa glad og tilfreds ud, at han indlod sig i Samtale med hende for at udforske Grunden til hendes Sindsstemning.

„Aa, jeg har det godt!" sagde den stakkels Hedningekvinde. „Om det end gaar mig daarligt her, vil det blive mig erstattet altsammen i Himlen — jeg kommer i Himlen!"

„Ved I det saa bestemt?" spurgte Missionæren.

„Ja, aldeles bestemt. Her staar det," sagde Konen og viste paa en lille Pose, som hun bar i et Baand om Halsen; hun aabnede den og tog en smudsig Seddel op af den. Til sin Forbavselse læste Missionæren følgende: „Jeg undertegnede, Præst ved . . . ., erklærer herved, at jeg imod Betaling af 135 Pjastre har solgt N. N. et Stykke af Himlen, halvanden Alen i Kvadrat."

Med straalende Blik fortalte Konen, at Præsten allerede havde underrettet den himmelske Dørvogter om denne Handel, og at hun kun behøvede at forevise sin Seddel for at være Pladsen sikker.

Missionæren følte Medlidenhed med denne stakkels Sjæl, der havde solgt alt, hvad hun ejede, og paalagt sig de største Savn for at sikre sig Pladsen i Himlen. Han tog Kvinden med hjem og overlod hende til sin Kones Omsorg. Det varede ikke længe, før Evangeliet fandt Indgang i den bedragne Kvindes Hjerte; hun blev Kristen og bevarede sin tidligere Tillid og Glæde ved Pladsen i Himlen, om hun nu end ikke længer knyttede sit Haab til Papirlappen, men til Frelserens forsonende Lidelse og Død. Det var for Missionæren et gribende Øjeblik, da hun kort før sin Død frivillig brændte det Stykke Papir, for hvilket hun havde givet hele sin Formue.

Hver Dag sin Plage.

Min Nabo lidt oppe ad Vejen har tre raske Drenge, af hvilke dog den ældste endnu kun er 10 Aar. Alligevel bryder Faderen allerede nu tidlig og silde Hovedet med, hvad Drengen engang i Tiden skal være. Da vi i Gaar gik over min Hvedemark, begyndte han igen at tale om, hvor dejligt det vilde være, om Karl kunde blive Apoteker og Henrik Amtsstuefuldmægtig; men den lille vidste han ikke sine levende Raad med.

Jeg kunde ikke bare mig for at sige: „Ja, Nabo, hvad mener I vel? Vi skriver nu 1892; hvis Hvedehøsten bliver lige saa god i 1899 som i Fjor, gad jeg vide, hvem jeg saa skal sælge Afgrøden til."

Min Nabo betragtede mig forbavset. „Ved I hvad, sørg blot for at dyrke jer Mark saa godt I kan i de syv Aar; Afsætningen vil nok give sig, naar den Tid kommer."

„Rigtigt, gamle Ven," sagde jeg leende. „Saadan maa I netop ogsaa gøre med eders Børn. Sørg blot for, at de trives godt. Resten giver sig af sig selv."

I Begyndelsen blev min Nabo gnaven og gav lidt knubbede Ord; men han kom hurtig til bedre Erkendelse, og vi vandrede hjemad som gode Venner.

Bjørne.

(Med Billede.)

Det er uomtvisteligt, at Bjørnen hører til de navnkundigste Dyr her i Norden, og hvor underligt det end lyder, naar man har dens plumpe og drøje Skikkelse for Øje, saa hører den ogsaa til de mest poetiske, for saa vidt Digterne alle Dage med Forkærlighed har anvendt den i deres Billedsprog. Den optræder hyppig i de gamle Folkeeventyr, særlig i de norske, den symboliserer Styrken og Djærvheden i de oldnordiske Heltesagaer. Man husker saaledes, at det var en Bjørneskikkelse, Kæmpen Bødvar Bjarkes Fylge paatog sig, da han stred mandelig for sin Herre og Konge Rolf Krake. Endvidere kan det nævnes, at efter Bjørnen har to Stjernebilleder og flere Planter faaet Navn.

Fra de ældste Tider af har Bjørnen haft hjemme i de nordiske Lande som for øvrigt i hele Europa. Allerede for et Par Hundrede Aar siden, blev den dog udryddet i Tyskland og England, og endnu længe før var dens Dage talte her i Danmark, hvor kun de gamle Sagaer og Folkeviser og saa vore Tørvegrave har bevaret Mindet om dem. Paa de første Steder omtales dens Bedrifter, paa det sidste Sted finder vi den Dag i Dag dens Knokler. Bjørnen har delt Lod med saa mange andre af Europas Vilddyr, den er efterhaanden blevet forjaget og fortrængt til stedse mindre Omraader, og som den er aftagen i Magt, er den ogsaa aftagen i Tal. Nu er dens Hjem Norge og Sverrige, Rusland, Karpather- og Schweizerbjergene. Et Særkende for dette Dyr er, at det lever lige saa godt paa Sletteland som i Bjærg-Egne, lige saa godt ved Kysten som inde i Landet, og lige saa godt i kolde som i varme Jordstrøg.

Der gives mange Arter af Bjørne, lige fra den store Isbjørn til den lille, vimse Vadskebjørn; men den vi her har for Øje er den brune Bjørn, den, hvis egentlige Hjem er Europa. Den kan blive 5—6 Fod lang og 3—4 Fod høj, er tæt og særdeles kraftig bygget. Med et Slag af sin Pote kan den dræbe selv større Dyr, og den kan med Lethed slæbe af Sted med en Ko eller Hest. Ikke desmindre er den langtfra noget blodgrisk Rovdyr; længer end de fleste af disse kan den ernære sig ved Planteføde, som den fra sin tidligste Ungdom er vænnet til. Det er bekendt nok, at den er en Slikmund efter søde Sager, f. Eks. Honning.

I Alperne er Bjørnen især farlig i taaget Vejr, fordi den da ubemærket kan liste sig ind paa Kvæghjorderne. Naar den er sprungen op paa Ryggen af en Ko, stimler hele Flokken sammen om den, og det kan da stundom hændes, at Tyren med sænkede Horn gaar løs paa den og jager den paa Flugt; men det kan ogsaa ske, at dette kun forøger Bjørnens Raseri, saa den i Stedet for at dræbe en Ko, slaar ti—tolv Stykker ned.

Fra nordlige Egne, f. Eks. Kamtsjatka, berettes, at naar Kvinderne er ude i Tørvemoserne for at sanke Bær, lader de sig ikke forstyrre af Bjørnens Besøg. Gaar den imod dem, er det kun for at tage Bærrene fra dem; den anfalder kun Mennesker, naar de forstyrrer den i dens Søvn. To Børn — fortælles der — paa fire og seks Aar var gaaede bort fra deres Hjem, og da man snart savnede dem, blev de eftersøgte først i Landsbyen, siden i Moserne. Til deres store Skræk opdagede Forældrene Børnene i fuld Leg med en Bjørn; det ene Barn fodrede den, mens den anden red paa dens Ryg. Forældrene udstødte høje Skrig, og Bjørnen for nu op og ilede bort, uden at tilføje nogen Men.

Om Bjørnens Aandsevner saa vel som om dens Karakter, har de fleste Forskere og Jægere været tilbøjelig til at fælde en gunstig Dom. „Intet andet Rovdyr" — siger Tschudi — „er saa pudsigt og gemytligt som Bjørnen; den har et aabent Sind, kender intet til Lumskeri eller Falskhed. Ej heller er den synderlig listig og opfindsom. Hvad Ræven søger at vinde ved Kløgt, og Ørnen ved Hurtighed, det tilraner Bjørnen sig ligefrem ved aaben Vold. Dog er den ikke saa rovgerrig som Ulven, ej heller saa glubsk og hæslig. Den ligger aldrig paa Lur og søger ikke at anfalde Jægeren bagfra. Den fæster ikke straks Tænderne i sit Offer, men søger først at

ombringe det ved Slag af sine stærke Labber; overhovedet lægger den ingen Blodtørst for Dagen. Den rører ikke noget menneskeligt Lig, den æder ikke sine egne lige, lister ikke ved Nattetid rundt om Landsbyer for at bortsnappe et Barn. Som oftest er den rolig og langsom i sine Bevægelser, men overvældes den af Fare, skifter den aldeles Natur, og dens Rolighed forvandles til det vildeste Raseri.

Hunnen kaster to—fire Unger, som den plejer med stor Omhu. Naar Ungerne er omkring et halvt Aar gamle, er de særdeles pudsige i deres Opførsel. De leger gerne, klatrer i Træer, gaar i Vandet og gør de kaadeste Krumspring. De viser ikke særlig Hengivenhed mod dem, der plejer dem, men er lige venlige mod alle. Nogle Forskere, deriblandt Brehm, er af den Mening, at Bjørnen kun bringer Afkom til Verden hverandet Aar. En russisk Naturforsker paastaar, at Bjørnemoderen tvinger Unger af et ældre Kuld, som holder til i Nærheden af det gamle Leje, til at passe de yngre, hvorfor Russerne kalder de etaarige Smaabjørne, som følger Moderen og deres Søskende, for „Barnepiger". Da engang en Bjørnemoder var kommen over en Flod, saa den, at en „Barnepige" havde listet sig med uden at hjælpe de smaa Søskende, som endnu sad ovre paa den anden Bred. Barnepigen fik et Ørefigen af Moderen og maatte nu vende om for at bære sine Søskende over i Flaben, paa samme Maade som Hunde og Katte hos os flytter deres ganske spæde Afkom. Omstaaende Billede viser os Bjørnens Familieliv, som det i det hele fremstiller os disse Dyr fra deres pudsige og elskværdige Side. Den snævre Fjeldkløft, tæt tilgroet med Urter og Ranker, mens et lille Vandløb risler i Bunden, er som skabt til et Bjørnebo. I den dybe Ensomhed, som Dyret elsker, uforstyrret af enhver Jæger eller Spejder, kan Moderen her hengive sig i Legen med sine tre Unger, af hvilke den ene tager sig en Ridetur paa Moderens Ryg, medens de to andre sopper om i Vandkanten og øver sig i at gaa paa to. En Hvepse, der lige har strejfet den enes Snude, synes at have vakt dunkle Anelser og Vireder og Honning.

Det er omtalt, at Bjørnen ligger Hi om Vinteren. De fleste Forskere mener dog, at der ikke kan være Tale om en egentlig Dvaletilstand. Naar Vejret er mildt, siger Brehm, forlader Bjørnen af og til sin Hule i Januar og strejfer om for at finde Næring. Naar det atter bliver koldt, trækker den sig igen tilbage til Hiet. Da den i Regelen har levet godt om Sommeren og Efteraaret, er den meget fed, naar den gaar i Vinterleje; om Foraaret er den derimod som de fleste Dyr, der falder i Vintersøvn, meget afmagret. Den kan vel saaledes siges at føre et indesluttende Liv om Vinteren, men at dette ikke er lig med en Dvaletilstand, fremgaar af, at Ungerne som Regel fødes i Januar Maaned.

Bjørnen, der kræver mindst seks Aar, for at være fuldt udvokset, kan opnaa en meget høj Alder. I Fangenskab er Bjørne blevne over et halvt Hundrede Aar gamle.

Fr. R.

Havebrug.

Løgfluens Larve angriber alle Slags Løg. I de sidste Aar har man navnlig set Skalotterne gaa til Grunde efter en større Maalestok. Fluen optræder i flere Generationer fra April til henimod Efteraaret; Hunnen lægger sine Æg mellem Bladene tæt over Løget. Larven borer sig da dybt ind i Løget, hvori den laver Gange og herved ødelægger Løget. Man gør ret i, at oprykke og brænde de Planter, der ved deres gullige eller hvidlige Blade tilkendegiver, at Løget er angrebet. En gentagen Bestrøning af Jorden med Sod gør undertiden god Virkning; det anbefales saaledes at strø Sod i Rillerne samtidig med, at man saar Rødløgsfrø. Hvor Soden ikke hjælper, tilraades det at blande Jorden om Efteraaret med ulæsket Kalk, hvorved Ødelæggelse af Larverne skal være sikker.

×

Kaalorme fordrives paa følgende Maade: Man graver et Hul i Nærheden af Kaalstykket, lægger deri noget antændt Svovl og herover nogle gamle Klude. Efter at disse er godt gennemtrængte af Svovldampen, lægger man dem hist og her mellem Kaalrækkerne, og man vil se, at alle Larverne dør.

×

Skæmt.

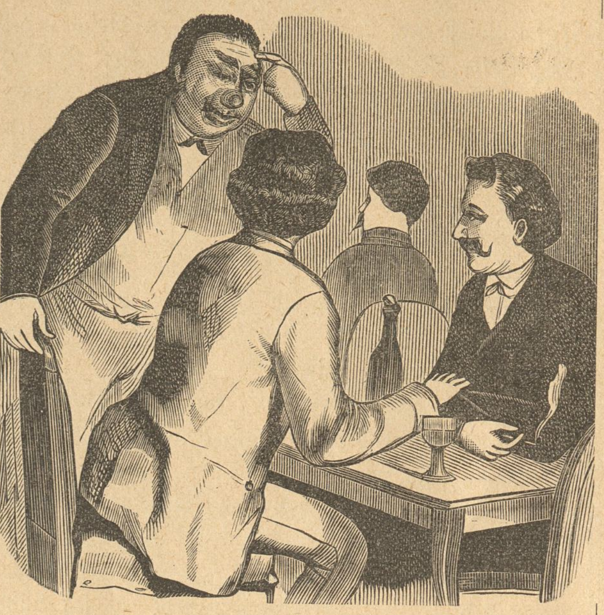

Et fiffigt Ho'ede.

„. . . Ja, at man ved Hjælp af en udmærket Kikkert
kan udspejde Stjernerne nøje og sikkert,
det kan, mine Herrer, jeg godt forstaa.
Ja, at man endog deroppe paa Himlen
kan opdage nye Stjærner i Vrimlen,
selv det kan jeg godt i mit Hovede faa;
men at man saa dybt kan granske og lede,
at man kan opdage, hvad Stjernerne hedde,
— nej, her gaar min Tanke min Sandten i Staa.

Lige for Lige. En Laps forfulgte en Dame paa Gaden; men da han saa hendes Ansigt, opdagede han, at hun hverken var saa ung eller smuk, som han havde troet. „Om Forladelse!" sagde han; „jeg troede, det var Deres Datter."

„Alt forladt," svarede hun, „da jeg seer, det er Deres Faders uopdragne Søn."

En Dødsaarsag. „Af hvilken Sygdom døde Deres Kone?" spurgte man en Enkemand.

„Jeg ved det ikke saa nøje," svarede han, „men jeg tror, hun døde af, at hun havde levet for rask."

„Hvorledes det?" spurgtes der videre.

„Jo," svarede han. „Da vi blev gifte, var hun efter eget Sigende tre Aar yngre end jeg; men da hun døde, var hun efter Daabs- og Dødsattesten ni Aar ældre end jeg."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 7 5 7
En By saalunde benævnet er
6 4 1 7 — 7 6 1 7
Disse Navne mangen Pige bær.
2 4 5 7 3
Et Rovdyr givet er dette Navn.
1 7 4 6
Paa Skibe ofte gør dette Gavn.
1 2 3 4 5 6 7
I Stalden bruges dette hver Dag.
— Paa Gaadens Løsning fat nu da tag.

P. C. H.

Opløsninger.

Korsgaade i Nr. 38:

B
B R O
S T O R K
B R O S B Ø L
H O B R O
B Ø R
L

Brosbøl.

Geografisk Gaade i Nr. 38:

Glommen.
Lille Bakari.
Odessa.
Magdeburg.
Malakka.
Eger.
Niagara.
Glommen—Niagara.

Juridisk Raadgiver.

Naar en Mand i Danmark dør og efterlader Enke og myndige Børn, kan Børnene da straks efter Faderens Død fordre Boet under Skifterettens Behandling og faa deres Arvepart udbetalt?

En Holder i Amerika.

Ja, medmindre den afdøde Ægtefælle ved en testamentarisk Disposition har tillagt Hustruen Ret til at hensidde i uskiftet Bo, saa længe hun ikke indlader sig i nyt Ægteskab.

* * *

Naar en Mand, der er sat i Formue- og Lejlighedsskat til Kommunen, afgaar ved Døden inden April Maaneds Udgang, spørges:

1. Er Enken efter Boet da pligtig til at betale den Skat, som var paalignet Manden?

2. Kan der overhovedet fordres Skat af Enken i det Aar, i hvilket Manden er afgaaet ved Døden?

—n.

Til 1. Nej.

Til 2. Ja, hun kan opføres paa Tillægsligningen og bliver derved pligtig til at svare Skat fra Juli Kvartals Begyndelse.

* * *

Er det lige saa gyldigt at betale sine Rentepenge den 18de Juni som den 11te Juni?

H. R.

Ja.

* * *

Haves nogen og da hvilken ministeriel Fortolkning af følgende Bestemmelse i Landkommunalloven af 6te Juli 1867 § 11: „Dog kan den, der i mindst 3 Aar har været Formand, undslaa sig for at modtage Valg som saadan i et lige saa langt Tidsrum, som han har været Formand," — navnlig om der ved 3 Aar skal forstaas 3 paa hinanden følgende, eller disse maa være afbrudte ved mellemliggende?

B.

Der foreligger saa vidt vides ingen ministeriel Udtalelse angaaende den nævnte Bestemmelse, hvis Forstaaelse formentlig heller ikke kræver nogen Fortolkning, idet det maa anses for givet, at der kun er Tale om et sammenhængende Tidsrum.

* * *

Til en Medabonnent i B. Angaaende de ønskede Højskole-Oplysninger m. v. vil De kunne skrive til Hr. Højskoleforstander N. Tang, Emdrupborg pr. Gentofte. Om Tegning af Livsforsikring med hvad dertil hører, kan De enten skrive til „Livsforsikrings- og Forsørgelses-Antalten af 1871," Havnegade, København K., eller henvende Dem til Anstaltens Agent i nærmeste Købstad.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indbinding.

De sidste Aargange af „Husvennen" indbindes i nette og stærke Papbind, rød Ryg med presset Forgyldning à 1 Kr. 35 Øre pr. Stk. i C. F. Haastrups Bogbinderi, **Studiestræde 13, 1ste Sidesal tilhøjre.** København.

„Husvennen" i Amerika.
Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Professor D. Monies, af D. H., med Portræt. Sankt Hans, af B. E. Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes). Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) En Moders Raad. Pladsen i Himlen. Hver Dag sin Plage. Bjørne, af Fr. R., med Billede. Havebrug. Skæmt, med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5.   Redigeret af Bertel Elmgaard.   N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 40. Søndag den 3. Juli. 1892.

I Høet.

En fornuftig Whist.

Skitse af O. Danholm Nielsen.

Kammerherre v. Gotteshieff var Postmester i Købstaden N..., og Major Großdorff beklædte samme Stilling i B..., to Byer, der var omtrent lige store, laa henved fire Mil fra hinanden og i mange Aar havde staaet i indbyrdes Deligenceforbindelse. Kammerherrens By maatte dog betragtes som Nr. 1, fordi den var beliggende ved en Jærnbanerute, der førte til Hovedstaden, og Nabobyens Post altsaa for en stor Del maatte dirigeres denne Vej. Nu skal vi ikke paastaa, at hverken den ene eller den anden af de to Herrer havde synderlig Forstand paa Postvæsen, men en glubende Interesse for samme Væsen havde de, og i deres egne Tanker var de Fagmænd af ubestridelig Dygtighed, uden at den ene derfor saa noget Lys i den anden.

Og det var saamænd, ligesom Postvæsenet i hine Dage havde vænnet sig til alle disse gamle Officerer, med eller uden Hofcharge, thi det gik i en jævn, god Gænge, og helt op i Halvfjerdserne hvilede Aanden fra Frederik den Sjettes Tid over denne Etat.

Naar Major Großdorff paa Gennemrejse passerede N..., skulde han altid ind til Kammerherren, og saa var det en Regel, at Døren til dennes private Kontor blev omhyggelig lukket, og Portieren blev trukket for. Der skulde tales om det højere Postvæsen, noget, som Personalet derude ikke havde godt af at høre. Og med saa stor Iver førtes Samtalen, at de i den halve Time, Majoren kunde opholde sig, næsten uafbrudt talte begge paa en Gang.

Naar Majoren endelig havde revet sig løs og skulde til Vogns, sørgede han altid for, at faa sagt Farvel til Postfuldmægtigen, og som staaende Regel betroede han denne med hviskende Stemme:

„Kammerherren er en herlig Mand, en fortræffelig Mand, men hans Begreb om Postvæsen... Adjøs, Hr. Fuldmægtig!“

Lige saa sikkert vidste Fuldmægtigen, at det, naar han kom ind til Kammerherren, vilde hedde:

„Jeg har kendt Major Großdorff i mange Aar som en udmærket Officer, og han er i Grunden en meget, meget begavet Mand, men Postvæsen har han min Sjæl og Salighed ingen Forstand paa!"

Disse smaa oprigtige Udbrud til Fuldmægtigen forhindrede dog slet ikke, at de fortrolige Konferencer mellem de to Postmestre fandt Sted gennem Aarenes Løb med samme Alvor — og samme Randbemærkninger.

Nu havde Købstaden B... imidlertid faaet Jærnbaneforbindelse med N..., og denne ny Bane havde været aaben for Trafiken siden Høsten, som Majoren en Vinterdag var kommen i Besøg hos Kammerherren. Denne havde tillige indbudt en anden Nabopostmester, Justitsraad Holst, — en Mand, der var udgaaet fra Direktoratets Kontorer — og disse tre Fagfæller skulde efter Middagsbordet have en Whist, en rigtig fornuftig Whist, og derfor skulde de ikke være flere end de samme tre.

Allerede ved Middagstid var det faldet ind med Sne, og samtidig begyndte det at blæse op. Man trøstede sig imidlertid med, at der skulde meget til, før det kunde blive generende for Jærnbanefærdselen, og tidlig paa Aftenen satte de tre Embedsbrødre sig til Whistbordet.

„Altsaa, mine Herrer, er vi enige om, udelukkende at hellige Spillet vor Opmærksomhed."

Ja, derom var der Enighed.

„Ikke et Ord om Postvæsen!" erklærede Majoren.

„Ikke en Stavelse!" supplerede Justitsraaden. Partiet begyndte, i dybeste Alvor og uden anden Tale end den, der vedrørte Spillet.

Udenfor lød Stormen stedse højere, og de spillende kunde høre, hvorledes Sneen svøbtes ned over Ruderne. Under det andet eller tredje Spil kom et Postbud op til Kammerherren med det fra Trykkeriet indgaaede lokale Blad.

„Hvorledes er Vejret?" blev der spurgt.

„Rent forrygende ud over Marken," svarede Postbudet, „Landposterne siger, at Himmel og Jord staar i et, og det kan nok se ud til allehaande."

Under en lille Pavse i Spillet lod Majoren en Bemærkning falde om, at det naturligvis nok vilde ende med en Togstandsning.

„De har den blinde, Major," oplyste Justitsraaden.

„Det har jeg," svarede han og ordnede sine Kort, men et Øjeblik efter lagde han sig tilbage i Stolen og udbrød:

„Ja, de Jærnbaner, de Jærnbaner! de har naturligvis visse Fordele, men de medfører Pinedød ogsaa mange Ulæmper."

„Aa, ho!" lød Kammerherrens dybe Røst, „prøv De nu først nogle Aar, hvad det ret vil sige, saadan som jeg har prøvet det."

„Ja, men tænk Dem nu, mine Venner, saa nemt jeg i tidligere Tid havde det paa mit Kontor. Saaledes, som min By er beliggende, gik der kun Post i to Retninger — ud paa Halsnæs gik een Post, og alt det øvrige gik med den anden Post."

„Skal den blinde lægge Damen til?" spurgte Justitsraaden.

„Pardon, min kære, straks, lige straks! Naa, altsaa havde jeg det nemt, og jeg skrev ganske og aldeles egenhændig Opslag om Posttiderne, som jeg lod slaa op paa Tavlen. Jeg skrev kort og godt: Posten til Halsnæs afgaar Kl. 9 Formd.; Posten til den øvrige Verden Kl. 10. Om Ankomsten skrev jeg vice versa... tag kun den Ruderdame, Justitsraad... men nu har jeg saa mange Togtider og saa mange Indleveringstider, at jeg mange Gange har mit største Besvær med at bringe det hele til den behørige Konfusion..."

„Med Tilladelse, Kollega," afbrød Justitsraaden paa sin tørre Maade, „skulde det ikke være Konklusion, Afslutning?"

Kammerherren fandt Traaden og lo, og Majoren holdt sig heller ikke tilbage.

„Naturligvis, Konklusion vilde jeg have sagt, men for Resten kan det dog alligevel somme Tider være med Konfusion."

Spillet optoges og gik atter fremad under passende Tavshed, indtil Postbudet kom og berettede, at Aftentoget paa Jærnbanelinien til B... var aflyst paa Grund af Snestormen. Det var nu ikke Majorens Hensigt at rejse hjem samme Aften, men Tanken om, at han næste Dag skulde gøre Rejsen paa Slæde, ængstede ham en Del.

Netop som Majoren var ved at tage et Stik hjem, standsede han i Bevægelsen og saa med et aldeles forvirret Udtryk paa Kammerherren:

„Men kære Kollega, saa skal vi jo allerede i Morgen tidlig have Posten dirigeret ad Landevejen."

„Ja," svarede Kammerherren, „ganske som i gamle Dage, før den 1ste September i Fjor."

Majoren vendte sig mod Justitsraaden.

Min kære Ven, Gotteshieff, husker ikke paa de Forandringer, Landevejsruten imidlertid er undergaaet."

„Hvilke Forandringer," spurgte paa en Gang Kammerherren og Justitsraaden.

„Hvilke? Ih, den, at Ekspeditionen Stokkeby er forandret til Brevsamlingssted, og Stationen paa Jærnbanelinien — Rødbjerg Station, deroppe mellem Skovene — gjort til Ekspedition. Til Jærnbanestationen kan vi ikke dirigere Posten, da det vilde forsinke Hovedposten i utilbørlig Grad, og vi kan heller ikke gøre Brevsamlingsstedet til Ekspedition..., nej, som jeg siger, det Jærbanevæsen bringer Forstyrrelse i mange, uhyre mange Forhold."

Kammerherren fik pludselig stærk Interesse for Kortene og erindrede Majoren om den Aftale, der var truffet inden Spillets Begyndelse.

Saa toges der fat igen, men da Justitsraaden, ved Rubberens Slutning, ytrede Tilbøjelighed til at sige sin Mening om Stokkeby-Spørgsmaalet, blev det pludselig indlysende for Kammerherren, at han maatte ned og give sin Fuldmægtig nogle Ordrer.

Efter en kort Konference med Fuldmægtigen, vendte han atter tilbage, bad de ventende Gæster undskylde, og Spillet paabegyndtes atter.

Kammerherren havde ikke gjort et eneste Stik, før han udbrød:

„Ja, ser De, mine Venner, en praktisk og erfaren Fagmand maa ikke i alt for høj Grad lade sin Handlemaade bestemme af Forskrifterne...."

„Det var mit Stik, Kammerherre."

„Undskyld, Major, ... og med Hensyn til Stokkeby Brevsamlingssted, da mener jeg — (Kammerherren havde netop været nede i Kontoret, for at hente sin Mening) — at naar under ekstraordinære Forhold de ... de ordinære Forhold ophæves, saa maa der vendes tilbage til ..."

Justitsraaden kom ham til Undsætning:

„Til de forud for de nu ordinære Forhold liggende og dengang som ordinære Forhold eksisterende Forhold."

„Rigtig!" raabte Kammerherren, „det er lige min Mening."

Majoren forstod ikke, hvad det var hans Kolleger blev enige om. Han talte sine Stik op, noterede tre Frich og gav Kort.

„Min Mening er nu den," begyndte han saa, „at naar en Ekspedition er ophævet, saa er den ophævet, og saa kan vi ikke paa egen Haand genoprette den. Følgelig disponerer jeg saaledes: Sagerne til den paa Rødbjerg Station etablerede, men fra Forbindelse afskaarne Postekspedition bliver liggende, indtil Jærnbanen atter bliver farbar. Den her til Byen og herover transiterende Post fremsendes direkte, og i Stokkeby afgives kun Brevsamlingsstedets egen Post. Saaledes vil jeg, som sagt disponere fra mit Kontor og giver min Fuldmægtig de fornødne Instrukser desangaaende."

„Nej, min kære Major," indvendte Justitsraaden, „det kan ikke forsvares — det er saa aldeles stridende mod al sund Sans..."

„Og Konduite," indskød Kammerherren.

„Konduite!" for Majoren op, „nej, jeg vil Fanden dundre mig bede om Suppositionerne, og dem vil jeg handle efter. Har man udstillet en Bataillon paa min Fremrykningslinie, saa respekterer jeg Styrken som en Bataillon, men er der kun Tale om et Kompagni, saa retter jeg min Taktik derefter. Forstaar De ikke det, Justitsraad."

„Nej, den Snak om Fremrykningslinier og Bataillonær og Kompagnier forstaar jeg ikke et Muk af; men jeg fastholder, at de givne Betingelser for det til Tjenestens Tarv i ethvert Tilfælde og til enhver Tid bør benyttes paa den Maade, som de foreliggende Forhold frembyder og tilsiger."

„Se, det forstaar jeg nu ikke et Muk af!" udbrød Majoren med en troskyldig Mine.

Alle tre Postmestre havde rejst sig og vandrede rundt i ivrig Disput. Kammerherren fik Tag i hver af sine Gæster og forklarede sit Standpunkt.

„Det ligger jo saa lige for, at vi ikke kan ignorere en Ekspeditions Postkreds, fordi Ekspeditionsstedet er lagt bort fra den gamle Plads, det siger min Fuld ... jeg mener, det siger min ... min fulde Fornuft mig."

Majoren vred sig løs og greb fat i begge Justitsraadens Frakkeopslag:

„Hør nu mig, hør nu mig, kære Justitsraad, kan jeg paa egen Haand dislokere en Afdeling..."

Justitsraaden blev snurret rundt og havnede i Kammerherrens Arme.

„Ikke sandt," spurgte Kammerherren, „det praktiske, det praktiske."

„Selvfølgelig! Hovedsagen er og bliver, at Posten bringes frem paa bedste Maade og i det efter Forholdene videste Omfang."

„Ja, se, der kan De høre!" sagde Kammerherren til sin Kollega.

Men Majoren fik halet Justitsraaden til sig og spurgte ham:

„Hvad vil det saa sige, dette videste Omfang?"

„At Posten til Ekspeditionen paa Rødbjerg Station — vel at mærke Brevposten og de dertil hørende Aviser — maa medtages af den hertil førende Befordring, være sig det bliver en Vogn eller en Slæde, og afgives til Stokkeby Brevsamlingssted."

Med lidt Besvær lykkedes det Majoren at faa de to Kolleger opstillet i Geled, som en „overtraadt Rode". Med en alvorlig, næsten højtidelig Mine spurgte han dem:

„Saa husk dog paa det vigtigste af alt, mine kære Kolleger: Rammerne, hvor faar vi dem fra? Kan De sige mig det, Justitsraad?"

„Rammerne — nej, dem kender jeg min Sandten ikke det fjerneste til!"

„Har De tænkt paa Rammerne, Kammerherre?"

„Hvilke Rammer?"

„Ih, naturligvis de fornødne Mellemled, Personalet, Landposter og saadan noget. Hvordan skal Brevsamleren faa den Post distribueret? De tre

Fjerdedele af hans Distrikt er lagt ind under den ny Ekspedition, og det til Terrænet hørende Mandskab er ogsaa forlagt. Hvorledes skal han saa, spørger jeg, bære sig ad med den Post, nu da hans Organisation — om jeg saa maa sige — er opløst?"

Kammerherrens venstre Haand lagde sig til Hvile paa Majorens Skulder, medens den højre fangede efter Justitsraaden.

„Posten skal aldeles ikke distribueres fra Brevsamlingsstedet, for det vilde være uretfærdigt at forlange Umuligheder af en Brevsamler. Men paa sikker Maade skal den besørges derfra til Ekspeditionen."

„Naturligvis," bekræftede Justitsraaden.

Majoren blev dog ved sit og vilde aldeles ikke indlade sig paa det af hans Kolleger fremsatte Arrangement. Han gik heftigt gestikulerende rundt om Spillebordet og forsikrede højt og helligt, at intet i Verden skulde bevæge ham til at komme ind paa saadanne Frihaandsforetagender, som det vilde være, naar Posten til den ved Jærnbanelinien etablerede Ekspedition skulde afgives til det ved Landevejen liggende Brevsamlingssted. Det var en farlig Bane at komme ind paa, det var noget, der kunde føre til de allerfarligste Konsekvenser, og naar man først begyndte at dirigere saadan efter sit eget Hoved, da vilde man paadrage sig et Ansvar saa stort, at snart Fanden skulde være Postmester.

Efter at have lettet sit Sind for alt dette, standsede Majoren foran Kammerherren og spurgte i en næsten hidsig Tone:

„De vil altsaa lade denne Amalgamering af Jærnbanelinie og Landevejsrute indtræde fra i Morgen?"

„Ja, det bliver ikke anderledes. Jeg maa disponere som . . . som min praktiske Sans siger mig det, men skal vi nu ikke gaa en lille Tur ned og se paa Snestormen?"

Jo, derom blev de let enige, Overtøjet kom paa, og de vandrede ned ad Trappen, ud paa Gaden.

Stormen slog dem i Møde og sendte noget vaadt i deres Ansigter, men Sne var det ikke, det var Plaskregn.

„Det var dog som . . .!" udbrød Majoren, „ja, saa gaar Posten ikke ad Landevejen i Morgen."

„Nej, men ved de Herrer, hvad vi gør?" — det var Kammerherrens Ord — „Nu gaar vi op og ta'r os en rigtig fornuftig Jagtrubber med et lille Glas til — og uden Postvrøvleri!"

De fem Ord.

Naar Apostlen Paulus, efter at have takket Gud, fordi han er dygtigere end de fleste (1. Kor. 14, 19) siger: „Jeg vil dog hellere tale fem Ord forstaaeligere i Menigheden, paa det jeg og kan undervise andre, end ti Tusinde Ord i fremmed Tungemaal" — mon han da vel skulde have tænkt paa de fem Ord, Tolderen sagde: „Gud, vær mig Synder naadig!" I det mindste er det fem Ord, der, naar de bliver fremførte med Tolderens Sind, opvejer ti Tusinde andre Ord, og mangen lærd Mand kan fem Sprog, men ikke disse fem Ord. Thi der hører noget mere dertil end en Ordbog og en Sproglære, og mangen, som sidder i Højhed og Ære og kan holde Taler paa Rigsdagen, faa Bifaldet summer ham om Ørene som Blomsterblade fra Hestekastanierne i Maj Maaned, — kan dog ikke de fem Ord. Ja, ikke engang de fire Ord, som den kananæiske Kvinde har talet: „Ja, Herre, men dog!"

Lad ikke din venstre Haand vide, hvad din højre gør (Matth. 6,3).

Naar den elsassiske Præst Oberlin, der hele sit Liv var en tro Husholder over det, Herren havde betroet ham, blev sat i Rette af sine Venner, fordi han undertiden gik for vidt med Hensyn til Velgørenhed, idet han hjalp langt over Evne, fortalte han gerne følgende Historie:

Som Kandidat gik jeg engang den flere Mile lange Vej fra Strasburg til H. — Det var midt om Vinteren, og der var meget Sne paa Vejen. Langt borte fra menneskelige Boliger blev jeg overfalden af en uimodstaaelig Træthed, og jeg satte mig ved Vejen og befalede mig Gud i Vold, da jeg var sikker paa, at jeg skulde dø. Jeg faldt i Søvn; men Gud vilde ikke, at det skulde være min sidste Slummer.

Jeg vaagnede pludselig mellem Hænderne paa en Fragtmand i blaa Bluse, hvis Køretøj stod foran mig. Han bragte mig med Møje til mig selv, gav mig noget at styrke mig paa og kørte mig til nærmeste By. Der takkede jeg ham hjerteligt og bød ham, da han vilde videre, medens jeg maatte blive for at komme til Kræfter, en lille Pengegave. Men han viste den forarget fra sig. For saadan Tjeneste, som det ene Menneske var det andet skyldig, tog han ingen Penge.

„Godt," sagde jeg, „saa sig mig dog i det mindste Deres Navn, for at jeg kan bede for Dem." Ogsaa dette nægtede han og tilføjede:

„Sig mig engang, hvad hed den barmhjertige Samaritan?"

Jeg tav naturligvis, jeg vidste det lige saa lidt som han.

„Godt, saa behøver jeg heller ikke at nævne mit Navn," sagde han, smældede med Pisken og kørte videre.

„Kan I saa ikke ogsaa," plejede saa Fader Oberlin at sige, „lade mig være i Fred uden at laste min Maade at give paa." Og gak saa selv hen og gør ligesaa."

Paa Prøve.

Ien offentlig Forsamling i Berlin havde engang i Vinter nogle Socialdemokrater indfundet sig i den Hensigt, ikke at lade Taleren komme til Orde eller dog at gøre alt muligt for at forstyrre ham. Allerede flere Gange havde de afbrudt ham ved Tilraab. Da nævnede Taleren Bibelen og anførte et Sted af den til Bevis for, hvad han sagde. „Vrøvl!" raabte en af Tilhørerne. „Hvem tror vel mere paa Bibelen!"

Taleren holdt op og saa hen i det Hjørne af Salen, fra hvilket Raabet var kommet. „Saa De tror ikke, det er sandt, hvad der staar i Bibelen? For at kunne sige det, maa De selvfølgelig kende den meget nøje." Og efter at have taget et Tyvemarksstykke op af Lommen, holdt han det i Vejret og henvendte sig igen til den, der havde afbrudt ham. „Jeg giver Dem øjeblikkelig dette Guldstykke, hvis De kan nævne mig 12 Skriftsteder." Manden tav og søgte at skjule sig bag Kammeraterne. „Jeg giver Dem den for 6 Steder af Bibelen," vedblev Taleren. Intet Svar. „Nu da, for 4, for 2 Skriftsteder," vedblev han. Men ikke engang det kunde Manden samle sammen i sin Hukommelse. De omstaaende begyndte at le, og Urostifteren følte sig saa stærkt trykket ved Nederlaget, at han listede sig ud af Salen, hvorefter Taleren uforstyrret afsluttede sit Foredrag.

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

(Fortsat).

Jens Søltoft og hans Selskab styrtede ind. „Gud Fader bevares!" raabte Jens med Vinkanden i Haanden, „hvad er her sket?"

„Han er helt død," forsikrede Munk, og der sidder en stumpet Kniv i hans Bryst. Det vil jeg sige jer allesammen for vist, den, der gav ham det Stik, har ikke ment ham det vel."

Fru Gyldenstjerne blev baaret bevidstløs ud. Ingen vidste, hvem den dræbtes Banemand havde været.

„Saa maa der, efter gammel Sæd, en Gudsdom til," sagde Bugge. „Vi løfter Liget paa Bord, og hver Mand i Gaarden, stor eller ringe, træder til, lægger sin Finger paa den dødes Bryst og sværger sig fri til Gud og hellige Mænd. Kommer da Drabsmanden, vil Blodet kvældne ud, og Saaret bløde paa ny, og hans Brøde kendes."

Saaledes skete det. Axels Lig blev baaret ind i Salen, hvor de nylig havde siddet og drukket. Det store Vokslys blev stillet ved hans Hoved, og alle Gaardens Folk kom for at være til Stede og sværge.

Først traadte Jens Søltoft frem og svor, medens Taarerne løb ned ad hans Kinder, at han var uskyldig, Bugge og Munk vidste sig ogsaa fri, den ene sagde desuden god for den anden. Da gik Døren op, og Palle traadte frem i Skæren. Hans Hoved var bøjet, og hans Tænder klaprede i Munden. Da han kom hen til Bordet, støttede han sig til det. Ulykken stod at læse i hans Ansigt.

„Der behøver ingen at sværge sig fri," sagde han. „Det er mig, der har dræbt ham." I den anden Ende af Salen lød et Skrig, da han sagde dette. Fru Gyldenstjerne kom til Syne med udslaget Haar, blege og dirrende Læber, hun strakte Hænderne ud mod Søltoft og raabte:

„Du hører det, han tilstaar det selv, fæld Dommen, dræb ham, jag ham bort med Gaardens Hunde, forband ham!"

„Søster er betagen af Bedrøvelse," sagde Jens, „men det maa gaa til efter Ret og Skel, — lad ham tale. — Hvad drev dig til din svære Synd?"

„Det være klaget til Gud og de hellige Mænd!" sagde Palle. „I skal faa det at vide. Han anfaldt mig med Skældsord og Haan, jeg tav, han truede mig med det blanke Sværd og kaldte mig for Tyv — jeg smed min Sabel ud ad Vinduet. Han kaldte mig for Horens Søn, han haanede min døde Moder, saa løb det over, saa slog jeg ham ihjel. Nu kan I gøre ved mig, hvad I vil."

„Jag ham bort, forband ham!" raabte Fru Gyldenstjerne.

Jens Søltoft stod og betænkte sig lidt, derpaa gik han hen og lagde sine Hænder paa Palles Hoved. „Jeg lyser Fred over dig," sagde han.

Fru Gyldenstjerne udstødte et Skrig og kastede sig over sin Søns Lig. De andre stod og saa

til, ingen talede, men Palle laa knælende for Jens Søltofs Fødder.

I det samme blæste Kuren til Tegn paa, at der kom fremmede. En Tjener gik ud og vendte tilbage med Budskab om, at der holdt en Flok Spydfolk paa den anden Side Graven.

„Det er dem, Viffert Dam har lovet mig,“ sagde Søltoft. „Nu skal Munk gaa ned og byde velkommen, imens jeg taler et Trøstensord med min kære Fru Søster, saa lader vi Axels Lig bringe over i Kapellet, og et langt Bord dække herinde til de fremmede.“

Munk gik hen og tog Fru Gyldenstjernes Haand, tørrede sine Øjne, skønt han ikke græd, og sagde, at hendes Sorg gik ham nær til Hjerte. Han havde ogsaa mistet en Dreng, den lille Ole, som Fruen nok huskede, ham den forbandede Hest sparkede ud i Vandhullet, saa han baade blev slaaet ihjel og druknede paa en Gang. Det var egenlig lige saa galt, som om han havde mistet to Drenge. Med denne Forsikring gik han ned til de fremmede.

Palle og Ellen.

Inde i Salen stod Palle ved Vinduet, som vendte ud mod Skoven. Ellen kom hen til ham, hendes Ansigt var blegt, og Øjnene fulde af Taarer. Hun saa ham, men sagde intet.

„Er det for den døde, du græder?“ spurgte han.

„Nej, for den levende. Jeg troede og blev skuffet, jeg havde dit Ord nødig, men ikke din Kniv.“

Han greb hendes Haand og hviskede: „Er der ingen Naade for mig?“

„Ingen Naade og ingen Frelse,“ svarede hun. „Du har selv afsagt Dommen. Vi to maa skilles.“

„Det er dog ikke den døde, der skiller os. Jeg maatte handle, som jeg gjorde. Rejste han sig op fra Fjælene og haanede min Moder igen, saa gjorde jeg det samme. I Dag ser jeg klarere end i Gaar, i Dag har jeg forstaaet, at jeg kun er en fremmed og vildfarende Fugl heroppe mellem eder, jeg mangler Axels Ord, Axels milde Sæder, deri stikker det. — Kom!“ udbrød han pludselig, „kom og lær mig dem, jeg skal sidde stille ved din Fod og lytte og lytte efter, hvad du siger. — Kom! jeg skal bygge dig et Hus, saa tæt og saa godt, at aldrig Kiv og Splid skal trænge ind i det. — Se paa mig, du! jeg er ung, jeg er stor og stærk, jeg vil arbejde for dig, som ingen anden, dække dig for Sorgen med mit Bryst, bære dig over Nøden i mine Arme. Jeg vil leve, handle, taale og lide for dig, som en Moder for sit lille Barn! kom Ellen!“

Hendes Bryst bevægede sig heftig, som om hun kæmpede med sig selv, hun var blegere end før og blev ved at se ned paa Gulvet, mens hun svarede:

„Du taler selv som et lille Barn; hvorhen skulde vi vel flygte, vi som maa skilles og vandre hver sin Vej i Fremtiden?“

„Godt!“ sagde han trodsigt og strøg sit lange Haar tilbage fra Panden. „Saa gaar jeg da, selv om du nu bad mig om at blive, jeg gik dog alligevel. — Hvorhen tror du? — til dem, som støjer og skriger derude? til de sorte og røde Faner? — Jeg vil ikke have mere med det Bønderpak at bestille. Jeg har ingen Sag at kæmpe for. Jeg vil sidde og vente og tøve derude, hvor de lader mig og min Moder i Fred, jeg vil se dig hver Dag, følge efter dig, hvorhen du gaar. Mens du ikke har mig nødig, bliver jeg borte, men naar du trænger til et Øje, en Haand, en Arm, saa kald blot paa mig, jeg skal være paa Pletten. Og du vil snart faa mig behov, det tordner og trækker sammen over jeres Hoveder, I blinde og døve! I mærker til ingenting, I snakker kun og praler. Viben hun skriger og vil værne det hele Kær, hun kan dog ikke værge den liden Tue, hun bygger paa. — Kommer der da en anden Dag, naar den onde Tid er ovre, og du træffer en Mand med Fjer i sin Hat og blommet Fløjl over Akselen, og du bøjer dit Hoved mod hans Bryst, for at lytte efter det han hvisker, saa gaar jeg min Vej for bestandig, saa Farvel, Palle, saa er Historien ude.“

Ellen brast i Graad, hun slyngede begge Arme om hans Hals og sagde: „Naar du vidste, hvor jeg er bedrøvet. Gud bedre det for dig, men du har ikke villet det anderledes. — Vi to maa skilles.“ Dermed forlod hun Stuen.

Da Axels Lig var skaffet bort, blev der dækket Bord og tændt flere Lys og hentet Øl og Vin op fra Kælderen. Imedens stod Jens Søltoft og talte med Palle.

„Jeg har frelst dit Liv, du slemme Ulykkesfugl! men mere maa du heller ikke vente af mig. — Gaa din Vej, du kan ikke blive her længer.“

„I Gaar mindede I mig om, at jeg ingen Fader havde og lovede mig Guld og grønne Skove, vis nu, I er min ædle Farbroder og hjælp mig. Jeg holder af Ellen, det var hende, der fik mig sat i Kloster, hende, der gjorde Stien jævn for den nøgne Fod, det er fra hende, det gode kommer, hvad der er Frø i mig, er Blomst i hende. — Nu ved I alt, og hvad I end siger, og hvorlænge I staar der og ryster paa Hovedet, det nytter altsammen ikke. Hjælp mig! I er en barnløs Mand, jeg skal blive jer en kærlig Søn, I snakker saa meget om jeres Forfædre, jeg skal gøre de gamles Bedrifter unge. Hjælp mig, find paa noget, I skal blive velsignet derfor.“

„Der er ingenting ved den Sag at gøre,“ sagde Jens, „hun kan aldrig blive din, lad de dumme Tanker fare. — Der har du en Pung med Penge til den Rustning, jeg lovede dig, og nede i Stalden kan du vælge dig en Hest, som bærer godt; kniber det engang siden, saa kom og bank paa, dermed tror jeg nok, jeg har betalt min Gæld til dig og din Fader; det nytter ikke, du forlanger mere, for du faar ikke mere.“ Med disse Ord lagde Jens Søltoft Hænderne paa Ryggen og vilde gaa ned i Køkkenet, men Munk kom ilende ind til ham.

„Det er da nogle skarnagtige Spydfolk, de dernede,“ raabte han. „De gaar og puffer til mig og griner og gør Nar ad mig. En kneb mig i Armen og sagde, sikken fin Kofte, den vil jeg have. En anden spurgte, om jeg med det gode straks vilde lade ham faa min Sølvkæde, for ellers kunde han gerne tage den med Magt. Nu skal alle være lige, bandede han paa, og de rige skal dele med de fattige. Sikke noget!“

„Vi maa bære lidt over i disse strenge Tider,“ sagde Søltoft. „Gaa ned og bed dem komme herind i Salen, lille Hans! naar de faar noget at æde, bliver de vist bedre til Mode. Jeg skal skynde paa Køgemesteren.“

Palle sad paa Bænken i Vindueskrogen. Da Spydfolkene kom ind, gik han hen til deres Høvedsmand, en høj, sværlemmet Skikkelse med en bred Økse paa Skulderen. Han lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

„Hvad vil du her?“

„Kender du mig?“ spurgte Manden.

„Ja, jeg kender dig, Claus Hund, og det, der staar at læse i dit Ansigt, tyder ikke paa godt.“

Claus drog ham noget affides fra de øvrige. „Jeg er kommen for at holde Dom,“ sagde han.

„Mærker du ikke, det ramler sammen om dem fra alle Sider? — Jeg har spurgt, hvad her er sket heroppe. Nu er du min Mand, nu hører du os til."

„Ak nej," svarede Palle. „Nu hører jeg slet ingen til."

„Har du da intet at føre Klage over?" spurgte Claus lurende.

„Det, jeg klager over er, at være spigret fast til Dødens Kors, medens Livet endnu banker i mit Bryst, at være nær ved, du! og dog saa langt fra. Det er hende, med hvem det kom, og med hvem det forsvinder igen. Har du ikke selv sagt det: Lær at forstaa, hvad en Kvinde kan være for en Mand, saa glemmer du det aldrig. Nu ved jeg det. — Og hende vil I drage ned i jeres Hævn, hende vil I lægge Mordbrænderens Haand paa? vov det, Claus! vov det! Gud Fader forlade mig i min bitreste Nød, om det ikke vil gaa den ilde, som prøver derpaa."

(Sluttes.)

Fra Tivoli.

Skønt Tivoli er noget af det mest københavnske, som Hovedstaden rummer, er det dog født og har udviklet sig midt i et Stykke frodigt sjællandsk Natur. Mellem grønne Voldskrænter og Græsmarker, dybe Alleer og sivkransede Vandgrave skød det frem, favnede den hele Herlighed og blev en Have, hvis Ry fløj Europa over. Men først og fremmest blev Tivoli dog det Sted, hvortil Landets egne Børn valfartede. Naar Landboerne kom til Hovedstaden, hørte en Tur i Tivoli ufravigelig med til Programmet, og særlig har Bønderne i Københavns Omegn, Amager, Nordsjælland og Hedeboegnen været hyppige Gæster i den folkeyndede Anstalt. Ethvert Københavnerbarn er vokset op med Sind og Sans, fyldt af Tivolis Herlighed og Pragt. Tivoli var Maalet for dets Drømme og Ønsker, det var Feriget, hvor alle Eventyrenes Vidunderligheder blev levende i Pjerrots hvide Skikkelse, i knaldende „Guldregn" og luende Sole mod den aftenblaa Himmel.

Nu er Tivoli næppe, hvad det har været. Dets Grænser er blevne ændrede, nogle af dets smukkeste Partier bortskaarne. Hyppigere og hyppigere har der ogsaa i de senere Aar lydt andre Klager, saa det Ry, der engang syntes i Pagt med Foraar, græsklædte Voldpartier og tætte, skyggefulde Alleer, kan forekomme en Smule blegnet. Andre offentlige Haver er ogsaa komne til. Men i det store og hele er Tivoli dog for København, hvad det altid har været: et Friluftssted og et Forlystelsessted, hvor Sindet finder Adspredelse, og Legemet forfriskes efter Dagens Dont. — Vort Billede fra Tivoli er taget fra Kunstnerplænen, det Sted, hvor Alverdens Artister, Linedansere, stærke Mænd, Klowner o. s. v. møder og afløser hverandre i uafbrudt Række-følge. „Plænen" danner som oftest ogsaa Indledningen til Havens Aftenforlystelser, den staar først paa Programmet; allerede Kl. 4—5, i den lyse Eftermiddagssol, der skinner ind mellem Træernes Kroner, slokkes de første besøgende paa Plænen, medens en Skare af Artister bringer Liv i den hele Kreds af Stiger, Trapezer, Liner og andre Øvelsesapparater.

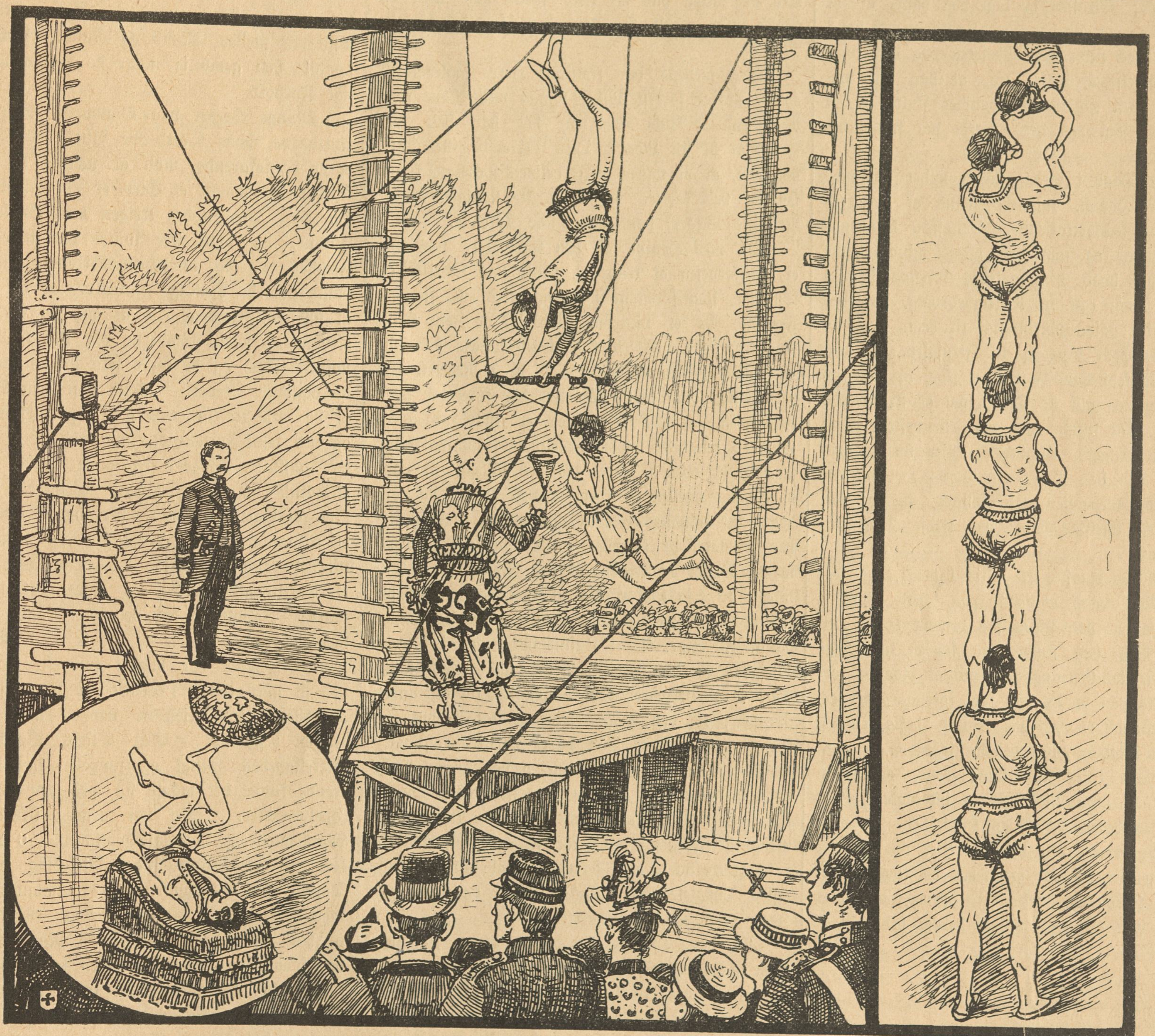

Fra Kunstnerplænen i Tivoli.

Et Punkt i vor Frelsers Messias-Lidelse.

Det var af Israels Profeter klart nok varslet, at den forjættede Messias (det er „den salvede", navnlig Frelsens salvede Konge) skulde fuldbringe sin Gerning gennem sine Lidelser. For blot at nævne et Eksempel havde Profeten Esaias sagt om denne ventede Frelser: „Men han er saaret for vore Overtrædelser og knust for vore Misgerninger; Straffen er lagt paa ham, at vi skal have Fred, og vi har faaet Lægedom ved hans Saar." Saa sikker var Profeten paa den kommende Opfyldelse af disse Ord, at han talte om dette, som først engang i Fremtiden skulde ske, i Fortidsform, som om det allerede var fuldbyrdet for hans Øjne.

Ved sin Daab i Jordansfloden under Johannes den Døbers Haand, indviede Jesus af Nazareth sig til sin stedfortrædende, Sonoffer bringende Messias-Lidelse, og som han oftere mindede sine Disciple om, hvad der saaledes forestod ham i Kraft af hans eget fri Kærlighedsvalg, saaledes sagde han det ogsaa udtrykkeligt til dem, da han sammen med dem drog op til Jerusalem, til den sidste Paaskefest i hans Jordeliv: „Se, vi gaar op til Jerusalem og alle de Ting, som er skrevne ved Profeterne, skal fuldkommes paa Menneskens Søn (en anden dengang almindelig Benævnelse paa Messias). Thi han skal overantvordes Hedningerne og bespottes, forhaanes og bespyttes, og de skal hudstryge og ihjelslaa ham; og tredje Dag skal han opstaa."

Det bliver maaske ikke altid betænkt, og det er dog sikkert værd at tænke paa, dette Punkt i Jesu Lidelse, at han forud saa bestemt kendte den Smertens Vej, han skulde gaa for at fuldbringe sin store Messias-Gerning. Forud at vide og forud at tænke paa en Lidelse, som forestaar, det er, som de fleste af os vel har erfaret, i sig selv en Lidelse; ja stundom viser det sig jo endog, at man har lidt mere i sin Forestilling forud, end man kom til at lide, da Virkeligheden indtraadte. Det er derfor en Naade af Guds Kærlighed, at vi i Regelen ikke forud ved, hvad Lidelser og Smerter af forskellig Art vi skal igennem, da overhovedet som oftest Fremtiden, selv den allernærmeste, er skjult for vor Viden, som det derom hedder i et Salmeord:

„Min Fremtids Skjul er rullet ned,
fordulgt er næste Morgen."

Anderledes var det altsaa i det Stykke for Guds menneskeblevne Søn. Vel havde han ved sin Menneskeblivelse saa at sige udtømt sig fra, frivillig for sit Jordelivs Dage, givet Afkald paa sin guddommelige Alvidenhed, men derimod stod ham, Profeternes Profet, saa ganske, naar han vilde, et profetisk Seerblik til Tjeneste, saa han i alt, hvad han vilde, kunde ogsaa i sit Jordelivs Dage gennemskue, hvad Fremtiden, den nære eller fjerne, førte med sig. Paa slig Maade vidste han ogsaa, som det af saa mangt hans Ord fremgaar, paa det klareste forud, paa hvad Maade den Messiaslidelse, som alt de gamle Profeter havde varslet om, skulde i det enkelte baade til Sjæl og Legeme fuldbyrdes paa ham. Netop fordi en saadan Forudviden var en Forøgelse af hans Jordelivs Lidelser, vilde han ikke være skaanet for den; thi han vilde drikke hver Draabe i Lidelsernes Kalk, for at kunne give os Naadens Fredsbæger at kvæges af. Hvorledes denne Forudviden kunde tynge paa ham som en Smerte, fremgaar navnligen af en Udtalelse af ham, som Apostlen Johannes har opbevaret os i sit Evangelium, en Udtalelse i den sidste Paaskeuge, idet han tænkte paa den nær forestaaende aandelige og legemlige Lidelse i Gethsemane Have og paa Golgathas Kors: „Nu er min Sjæl forfærdet, og hvad skal jeg sige? Fader, frels mig fra denne Time! Dog derfor er jeg kommen til denne Time." Saa stærkt altsaa følte Jesus forud Tyngselen af den kommende aandelige og legemlige Dødslidelse, at han ligesom kunde fristes til at bede, om han maatte fritages derfor, men dog vilde han det ikke, fordi han helt og ganske vilde opfylde sin Bestemmelse som den lidende Messias.

Men medens vor frelsende Herre saaledes til al sin øvrige jordiske Lidelse ogsaa vilde have føjet den forud at kende Smerten, saa har han som Frugt af al sin Lidelses Offer derimod villet skaffe os dette, at vi under al Jordelivets Trængsel kunne sælsomt vederkvæges ved at drikke stadigen af det Naadens Bæger, han rækker sine Disciple.

Og med Hensyn til den Trængsel, som det er, i Forvejen at kende og tænke paa Lidelser og Smerter, som forestaar i en nærmere eller fjernere Fremtid, da er vi, om ellers vi er Jesu Kristi sande Disciple, ikke blot saaledes stillede som alle Mennesker i Almindelighed, at vi i Regelen ikke ved Besked om, hvilke Smerter der forestaar os i Fremtiden, at det i Regelen er skjult for os af Guds Kærlighed under Fremtidens dunkle Slør, men vi er oven i Købet saaledes stillede, at naar vi engang imellem i Forvejen ved Besked om, at der i det mindste efter al menneskelig Sandsynlighed forestaar os en eller anden Lidelse i de kommende Dage, da har vi af vor Frelser faaet Tilladelse til, ja Opfordring til at lægge enhver bekymret og angestvækkende Tanke i saa Henseende ganske til Side, ikke i Letsindighed, men i Troens Lydighed overfor hans Ord til alle hans sande Disciple: „Bekymrer eder derfor ikke for den anden Morgen; thi den Dag i Morgen skal bekymre sig for sit eget. Hver Dag haver nok i sin Plage." Vi kan sikkert sige, at det netop var for at skaffe os den forunderlige, barnetrygge Fredshvile overfor alle Fremtidsbekymringer, at vor Stedfortræder, vor velsignede Frelser, vilde for sit eget vedkommende i sit Jordelivs Dage bære med al anden Lidelse ogsaa Tyngselen ved forud at kende og tænke paa Fremtids-Lidelse og -Smerte.

Vi, hans Disciple, har derfor, mener jeg, ligefrem en Kærligheds- og Taknemmeligheds-Forpligtelse til ret at gøre Alvor af at lægge alle bekymrede og angestvækkende Fremtidstanker fra os, at hans stedfortrædende Lidelse for os i det Stykke ikke skal for vort vedkommende være ligesom spildt og omsonst. Gid vi da vilde overfor al Fristelse til Fremtidsbekymring bruge som Sejrshjælp i Kampen et troende og takkende Henblik til vor Frelsers Lidelse for os i det Stykke, saa vi altid dybere, fuldere, tryggere kan komme til Hvile i den Fred i alle Maader, som han har købt os med sin Messias-Lidelse; da vil vi ogsaa altid fuldere og inderligere kunne sige det med Salmeordet:

„Du, som Kalken for os drak,
Jesu, Jesu, evig Tak!"

C. Leunbach.

Fra Søkrigens Tid.

(Efter O. Vaupell.)

Efter at Englænderne i 1807 havde udført deres Røvertog til København og derfra bortført den danske Flaade, sværmede deres Skibe omkring paa Havet og plyndrede. Nu var der jo engang Krig, og om ogsaa Krigen var begyndt paa en Maade, som den retsindige Del af det engelske Folk maatte fordømme, saa fortsattes den dog lige drabeligt paa Nationens Vegne, uagtet der egentlig ikke var noget Folkehad eller nogen Bitterhed mellem Mand og Mand. Folkene kunde samtale helt gemytlig, naar de mødtes under fredelige Forhold.

Mange Steder paa Danmarks Kyster er der Fyrtaarne, hvor brændende Blus ved Nattetid advarer de søfarende mod at nærme sig de farlige Steder, og mangt et Sted er der Fyrskibe i selve Havet. Men under Krigen med England sluktes Fyrene, da man ikke syntes om at vejlede vore Fjender, og da de danske Skippere var saa husvante paa de hjemlige Farvande, at det var lettere at undgaa Grundene end at gaa fri for de engelske Krydsere. Men Fjenderne var ikke kendte med de udslukte Fyr, og de søgte selv at erstatte dem paa de vigtigste Steder. Dette skete paa Anholt ved, at de satte sig fast paa Øen og forskansede sig i og ved selve Fyrtaarnet, hvorimod de i Stedet for det udslukte Skagens Fyrtaarn lagde et væbnet Krigsskib op ved Skagens Grunde. Det var Orlogsbriggen „Minks", der havde Kanoner samt et tilsvarende Antal Mandskab og førtes af en uforknyt Søofficer. Fra dens Top lyste om Natten en klartlysende Lampe, der gjorde det af for Fyrtaarn. Imidlertid laa ved Fladstrand — det nuværende Frederikshavn — nogle af de Kanonbaade, som herhjemme var bygget for efter fattig Lejlighed at gøre Gavn i Stedet for de store og stærke Krigsskibe, som Fjenden havde ranet, før selve Krigen begyndte. Den Slags Søværn var i Virkeligheden fattigt og simpelt, kun i een Henseende kunde det maale sig med den stolte Fjendes Hjælpemidler. Det var nemlig ikke fattigt paa Mandsmod og Sømandsdygtighed. 6 Kanonbaade laa ved Fladstrand under Befaling af Løjtnant Turen, som i August 1809 kommanderedes til at tage eller forjage det før nævnte engelske Fyrskib, og han gik under Sejl med et Mandskab, der ikke var søvant og allesammen blev søsyge i det stormfulde Vejr, der indfaldt de første Dage. Den 2. September om Eftermiddagen fik man Skagen og den engelske Brig i Sigte, men Englænderen saa ogsaa Baaden, og Skibshøvedsmanden, der nok gad vide, hvad det var for fremmede, gik da i en Baad. Denne standsede i 100 Favnes Afstand, og Skibshøvedsmanden hilste gennem sit Talerør: „Hvordan har De det?"

„Daarligt!" svarede Turen. „Hele Mandskabet ligger og brækker sig."

„Det er slemt. De vil da ikke angribe mig i Dag," mente Engelskmanden.

„Jo, det er jeg nødt til," svarede Turen, „for i Morgen faar De nok Forstærkning."

„Ja, ja da! God Lykke!"

„Tak! Farvel!"

Efter denne fredelige Samtale gik Englænderen tilbage til Briggen, og de 6 Baade med det syge Mandskab lagde sig tre paa hver Side af den, og i Kampens Hede fortog Sygdommen sig brat, og

Danskerne beskød Briggen saa voldsomt, at den efter 2 Timers Kamp overgav sig. Den havde forsvaret sig hæderligt; men havde mistet hver fjerde Mand af sin Besætning og var i saa forskudt Tilstand, at den ikke kunde gøre længere Modstand; den blev bragt ind til Fladstrand og Kanonbaadenes Mandskab havde atter No til at pleje dets Syge.

Sangfuglen.

Der kommer en Sangfugl med Solskinsblide
ved Foraarstide.
Alt over den vildene Vove
den flyver saa langt og saa længe
imod de dæmrende Skove
med mosgroede Høje, med Moser og dampende
Enge.
Deroppe, dernede,
i Løvværkets Rifter,
i Bladenes Skjul
med Ungdommens Drifter,
med Elskovens Hede
i Kærligheds Rede,
velkommen, du vaarglade Fugl!

Der sidder en Fugl i Skærsomrens Dage
hos sin unge Mage.
Den sidder og synger et Stykke
om Timer med Fryd og med Sukke,
og om den sitrende Lykke
med Angest, Skælven og Haab ved den dunklædte
Dugge.
Om dybere Glæder
end legende Drømme
i Elskovens Blund, —
om Kærligheds ømme
fødtduftende Kæde,
naar sammen vi græde,
den synger, den Sanger i Lund.

Der drager en Fugl med et Ungdomsfølge
over Bjerg og Bølge.
Da mærker den, at den maa synke
paa Vejen mod Sollys og Varme,
og segner uden at klynke
med graanet Hoved i Havdybets aabnede Arme.
Men Ungdommen synger
om Graven i Vande,
der lukker sig tyst;
saa flyr den i Klynger
mod blomstrende Strande,
og snart vil den lande
med Fryd paa en lysere Kyst.

H. J. Greensteen.

Den døde som Anklager.

En af de sidste Adventssøndage besteg en Præst i Nærheden af Aberdeen i Skotland rolig og vel tilpas sin Prædikestol, aabnede Bønnebogen for at læse de foreskrevne Bønner og bemærkede der, hvor Søndagens Tekster stod, en sammenfoldet Seddel, som han antog for en af de sædvanlige Meddelelser til Menigheden, som Klokkeren plejede at lægge i Bogen. Efter Bønnen aabnede han Sedlen og begyndte, i Tankerne beskæftiget med sin Prædiken, at oplæse dens Indhold med lydelig Stemme. Paa en Gang standsede han, blev dødbleg og stod en Stund som lamslaaet, hvorpaa han med næppe hørlig Stemme bad Fadervor og saa forlod Prædikestolen. Menigheden var forfærdet; man gættede frem og tilbage om, hvad der kunde være hændet Præsten, og nogle, der stod ham nær, gik ind i Sakristiet og spurgte ham deltagende om Aarsagen til hans Sindsbevægelse; men han svarede undvigende og gik straks efter hjem til sin Bolig.

Ingen vilde kunne fortænke Præsten i, at han var bleven forfærdet; thi paa Sedlen, som han nu igen tog frem af Bønnebogen, stod med store Bogstaver: „I Gaar, Lørdag Aften Kl. 10, er jeg paa Tilbagevejen til Aberdeen i kort Afstand fra Landsbyen bleven overfalden og myrdet af Deres Graver og Kirkekarl. Mit Lig er kastet i Floden. Bed for den ulykkelige Jeremias Bruns."

Denne Bruns var en Bissekræmmer fra Aberdeen, der var Præsten velbekendt, og som gerne tog ind hos Graveren, der tillige var Gæstgiver. Sagen forekom Præsten saa sælsom og saa knugende, at han lod Middagsmaden staa uden at røre den, lagde Bønnebogen paa dens Plads og gik ud i Haven for at overveje, hvad han skulde gøre ved Sagen. En halv Time efter gik han med Bønnebogen under Armen til den nærboende Dommer, fortalte ham, hvad der var hændet, og rakte ham, for at han selv kunde overbevise sig, den sammenlagte Seddel. Dommeren lukkede den op og sagde aldeles forbavset til Præsten: „Men hvordan er De dog kommen paa saadanne Tanker? Der staar jo ikke et eneste Bogstav paa hele Sedlen!"

Præsten blev endnu mere rædselsslagen end om Morgenen, han vendte og drejede paa Sedlen, gned sine Øjne, tog atter fat paa Sedlen, der imidlertid var og blev tom. Og dog var det det samme Stykke Papir; thi han huskede nøje, at han i den første Skræk paa Prædikestolen havde revet en lang Rift i Sedlen, hvilken ogsaa fandtes i det hvide Papir. „Det vil jo vise sig," sagde Dommeren omsider hovedrystende, „om Jeremias er kommen hjem eller ikke; men saa længe maa vi holde Sagen hemmelig."

Dagen efter kom der Efterretning om, at den gamle Jeremias endnu ikke var ankommen til Aberdeen, og at hans Familie var meget bekymret for ham. Han blev nu eftersøgt alle Vegne, men ingensteds var han at finde, og ingen havde set ham siden Lørdag Aften, skønt hvert Barn i hele Egnen kendte ham. Nu blev ogsaa Dommeren betænkelig og lod, hvorvel han var uden Beviser, først Graveren og derefter Kirkekarlen kalde for sig. Men begge svarede trodsigt, om de vel skulde passe paa den gamle Jeremias, nægtede haardnakket at vide noget om ham og krævede endelig, da Dommeren gik dem paa Klingen, at der skulde føres Vidner imod dem, naar man beskyldte dem for en saa forfærdelig Forbrydelse.

I dette Øjeblik blev Døren lukket op, og den gamle Mands Lig blev baaret ind af to Fiskere, som havde fundet det i Floden og nu lagde det paa Gulvet foran de to Mænd. Der var øjensynlige Tegn paa, at Bissekræmmeren var bleven dræbt ved et voldsomt Slag i Hovedet. Dommeren talte nu end mere indtrængende til de to mistænkte, og Graveren krævede med stigende Frækhed Bevis eller Æresoprejsning. Da lagde Dommeren Mærke til, at Kirkekarlen ligesom fortryllet stirrede paa den dødes venstre, fastknyttede Haand og at han paa en mistænkelig Maade knappede sin Frakke og samlede Armene over den. Ligets venstre Haand blev nu vristet aaben, og en stor sort Knap, ved hvilken der hang en Las Klæde, faldt ud af den. Tøjet og Knappen passede ganske i Kirkekarlens iturevne Frakke, og den skyldige tilstod nu sin og sin Medhjælpers Forbrydelse.

Forfærdet tænkte Præsten paa den sælsomme Anklager i Bønnebogen og vidste ikke, hvad han skulde tro. Saavel han som Dommeren vidste hverken ud eller ind med Hensyn til den hemmelighedsfulde Anklage, og den forunderlige Forsvinden af Skriften gjorde dem næsten endnu mere fortumlede end selve det sørgelige Mord. Hvorledes havde den døde kunnet skrive? Hvorledes var Papiret kommet i Bønnebogen? Hvordan var det gaaet til, at Skriften var forsvunden? Det var for Præsten, som om de lange Bogstaver endnu stod ganske tydeligt for ham, og som om han allerede tidligere havde set lignende Skrift, men det var ham umuligt at sige hvor.

Nyaarsaften sad han endnu silde, beskæftiget med den næste Dags Prædiken, da hans Karl kom listende ind og bekendte, at han ikke kunde tage den tunge Byrde med sig ind i det nye Aar: det var ham, der havde skrevet Sedlen. Hin Lørdag Aften havde han uden for Landsbyen ventet paa sin Kæreste fra det nærliggende Mejeri, og paa Grund af Maaneskinnet havde han skjult sig inde i Krattet ved Siden af Vejen. Paa den Maade var han bleven Vidne til Mordet og havde tydelig genkendt de to Forbrydere, da de kastede Liget i Floden. Greben af Angest og Rædsel havde han skyndt sig hjem uden at vide, hvad han skulde gøre. Hans Samvittighed havde budt ham at gøre Anmeldelse; men Angesten for, at han intet Bevis havde og at han maaske selv kunde blive straffet, fordi han ikke var kommen den gamle Mand til Hjælp, havde afholdt ham derfra. Derfor havde han grebet til den Udvej at skrive Sedlen, og at lægge den der, hvor han nok vidste, at Præsten straks maatte finde den. Men da han havde set, hvilken Virkning Sedlen havde gjort, var han bleven bange og havde derfor benyttet det belejlige Øjeblik, da Præsten var gaaet ud i Haven, til at ombytte det beskrevne Papir med et hvidt, i hvilket han havde revet en Flænge ligesom den, der var i Sedlen.

(Ved A. Th. J.).

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jensen, Stege.)

Juli.

I Aar har vi haft et meget gunstigt Foraar, for saa vidt som vi har faaet Regn nok til, at Frøet har haft gode Betingelser for at spire, og plantede Træer, Buske o. s. v. har haft alle Betingelser for at tage godt fat. Man kan nu imidlertid ikke slaa sig til Ro hermed og mene, at under saadanne Forhold har man bare at lade alt passe sig selv. Ihvorvel gunstige Vokseviklaar mere end noget andet yder Hjælp til Modarbejdelse af Planternes Fjender, vil disse alligevel vide at indfinde sig; man bør derfor have Øje med sine Frøbede, Frugttræer og Frugtbuske, Roser o. s. v., og afpille Orme, afbørste Bladlus, afpille Knoporme og — saa om, hvor Jordlopperne har ædt f. Eks. Gulerødderne, hvilket de i Aar har mange Steder, førend Planterne ret har faaet udviklet Kimbladene. Det gunstige Vejr har selvfølgelig ogsaa bidraget til, at Ukrudtet myldrede og myldrer frem; der stilles derfor store Krav til Renholdelse, et Arbejde der er lige saa nødvendigt som dette at saa og plante. Udtynding af saaede Planter bør ogsaa passes.

I Køkkenhaven saas Endivien i Begyndelsen af Maaneden. Naar Planterne er store nok, udplantes de med ½ Alens indbyrdes Afstand i kraftig, helst nygødet Jord paa en Plads, der der har Halvskygge; dog kan en solaaben Plads ogsaa benyttes. Endivien er en sund og behagelig Grøntspise. Gennem Nydelsen af sligt gaar for en Del Vejen til at holde Maven i Orden eller restituere den, hvis den trænger — og ikke gennem Nydelsen af Sundheds (!) -Bitre.

Radiser saas stadig med passende Mellemrum; af Hensyn til eventuel Tørre i Jorden bør den Plads, man paa denne Tid benytter, ligge i Halvskygge, i hvert Fald bør man, indtil Planterne viser sig, holde Jorden fugtig og skygget, hvis der ikke kommer Regn. Ovale Radiser er de bedste til Anvendelse om Sommeren, de er større og velsmagende og bliver ikke saa let som de tidlige runde træede eller svampede. Skalotterne tages op, naar Toppen er vissen. Paa de Jordstykker, hvor man har haft Skalotter, tidlige, lave Ærter eller tidlig Blomkaal, kan man plante Grønkaal, Blomkaal, Endivien og saa Radiser.

Agurkplanterne udtyndes til ½ Alens indbyrdes Afstand, hvorefter de ved Hjælp af smaa Trækroge bøjes ud til Siderne langs Jorden — hveranden til den ene, og hveranden til den anden Side. Man kan ogsaa knibe Planterne, saa at de giver et Skud til hver Side, dette vil imidlertid nu være for sent. Hvis man har Spring i Rækkerne kan man godt flytte Planter derfra, hvor de staar for tæt, til de Steder, hvor der mangler Planter. De maa imidlertid tages op og flyttes med vedhængende Jordklump samt skygges i nogle Dage mod Solen, eventuelt gives Læ mod stærk Blæst. Af Hensyn til Meldug bør man i Tide anvende pulveriseret Svovl til Agurkerne.

Jordbærrene holdes fri for Ukrudt, de har Brug nok for den i Jorden indeholdte Næring, saa der er al mulig Grund til, at denne ikke for en stor Del opbruges af Ukrudtsplanter. Faar vi ikke tilstrækkelig Regn, maa Jordbærrene vandes gennem hele Bærperioden med højst 4 Dages Mellemrum; man bør vande rigeligt: 1 Spand Vand til 2 Planter (1 Alen Række). Man afkniber stadig Blomsterne af de nylantede Jordbær.

Tomaterne passes med den uundgaaelige Beskæring samt med nødvendig Opbinding.

Har man endnu ikke raget Jorden af Aspargesbedene, bør man snarest udføre dette Arbejde samt forsyne Bedene med Gødning. Hvis man har et eller flere gamle Bede, der skal kasseres, fordi Planterne der ikke mere er saa kraftige, at de er værd at ofre Arbejde og Gødning paa, saa er der ingen Grund til at holde op med Stikningen af Skuddene, man kan godt blive ved — for saa vidt man ikke har i Sinde at benytte Jorden til anden Kultur straks.

Frugttræerne passes med Sommerbeskæring d. v. blot sige, at man kniber de Skud, der ikke skal danne Forlængelse af Grene, men som skal give Blomsterknopper. Espaliertræernes Ledeskud maa tilbindes. I Slutningen af Maaneden begynder man at give de Træer, der bærer Frugt, flydende Gødning. Der vil i Aar blive megen Trang til Frugtudtynding, idet mange Træer har ansat langt flere Frugter, end de vil kunne føre frem til Fuldkommenhed; man fjerner de mindste og daarligst udviklede.

Prydhaven passes med Rengøring, Pudsning, Klipning, Opbinding, Græsslaaning o. s. v. Blomsterløgene, hvis Top nu er visnet, optages og gemmes paa et Loft eller lignende Sted. Hvidtornhække i Opvækst bør om Sommeren kun klippes paa Siderne; om Vinteren klippes baade Sider og Top, idet man da med et passende Stykke af Sommerskuddene forøger Højden. Paa den Maade faas hurtigst en god Hæk. Hække, der blev plantede i Efteraaret eller Foraaret, klippes ikke før til Vinter. Ligufter gør dog en Undtagelse herfra, Planterne kan for den Sags Skyld klippes nok allerede, naar de plantes.

I Slutningen af Maaneden kan man begynde at okulere. Roserne bliver ofte en hel Del medtagne af Meldug, Midlet herimod er det samme som for Agurker, nemlig Svovlpulver, der strøes dels paa Planterne, dels paa Jorden omkring disse. Man maa hellere anvende Midlet, før der kommer Meldug, eller selv om man ikke bemærker denne Plage, end risikere, at man kommer for sent dermed.

For Hus og Hjem.

Nyrer. Nogle Grisenyrer (de fineste af alle Nyrer), koges i Vand med Peber, Laurbærblade og Salt og skæres i tynde Skiver. Smør brunes med skaaren Løg, spædes med Nyresuppen og jævnes med Mel, hvorefter Nyrerne kommes i. Stuvningen kan, om ønskes, krydres med lidt Merian og Nelliker.

*

En raa Oksenyre skæres i smaa Terninger og lægges lagvis med skaarne Løg, Salt, Peber og lidt Smør i en med Smør bestrøgen Gryde; lidt god Kødsuppe spædes efterhaanden; Kogningen sker under Laag, og naar Nyren er mør, tilsættes et Glas Sherry eller Madeira og lidt Cayennepeber.

*

Stegt Nyre. Kogt Grise-, Kalve- eller Faarenyre skæres i passende tykke Skiver, som dyppes i Æg og revet Brød blandet med Peber og steges brun i Smør. Spises med Kapersauce.

*

Nyrebrød. En kogt Kalvenyre hakkes fint tillige med Fedtet og lidt Kalvesteg, steges i Smør og en pisket Æggeblomme, blandet med revet Muskat. Farsen stryges paa Hvedebrødsskiver, der forud er dyppet i Æg og Mælk; de strøes med revet Tvebak og steges i Smør.

*

Henkogt Rabarber. Stængelen skrælles og skæres i Skiver paa tværs, skylles og koges med saa lidt Vand som muligt, indtil Skiverne er møre, hvorved det maa passes, at der røres uafbrudt, for at de ikke skal brænde paa. Naar Mosen er svalet af, hældes den i en Krukke, hvorover der hældes Suppefedt. Denne Plade løftes forsigtigt af, naar man vil tage af Mosen; skulde den gaa itu, maa den smeltes om.

*

Skæmt.

Tvetydigt. Københavns Husejere er meget utilbøjelige til at leje deres Lejligheder ud, naar Lejerne er velsignede med Børn. Mangen lykkelig Barnefader har sin Nød med at faa nogen Bolig til at modtage den hele Flok af Unger. Nylig hændte det, at en Grundejer spurgte Lejeren, om han havde Børn.

„Ja, fem," lød Svaret, „men de er paa Kirkegaarden!"

„Det er en anden Sag." Og Lejekontrakten kom straks i Orden. Lidt efter kom alle fem Børn. De havde blot været ude paa Kirkegaarden saa længe.

En Røver imod eget Vidende. En Mand spadserede gennem en affidesliggende Gade i New-York og blev rendt paa Armen af en forbigaaende. Lidt efter opdagede han tilfældigvis, at han savnede sit Ur. Han satte efter den formentlige Tyv og var heldig nok til at indhente ham. Resolut satte han ham sin Revolver for Brystet med de Ord: „Hid med Uret!"

Den ander bøjer sig for Omstændighederne, gør ingen Indvendinger, men rækker ét Ur frem, som den første uden at betragte det nærmere putter til sig.

Da han opad Dagen kommer hjem, fortæller han med en vis Selvfølelse sin Hustru det passerede. „Men Gud, Johan," udbryder denne, „dit Ur er jo her; du glemte det i Morges paa dit Skriverbord." Og ganske rigtigt, det Ur, han havde i Lommen, viste sig ikke at være hans eget.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
En rensende Proces man den kalde.
3 2 1
Et Stykke Værktøj, som er kendt af alle.
2 3 4
Her Navn jeg paa en mægtig Plante skriver,
4 1 2 3
hvis yngste Grene tit til dette bliver.

J. J.

Gaade.

Første vil du finde, naar
du ser dig om i Bondens Gaard.
Og andet—tredje maaske
dig glædet har saa tit.
Som Døbenavn, du sikkert ved,
det Hele kendes vidt,
og det vil vistnok være let
for dig at gætte det.

P. C. H.

Korsgaade.

1
0 2 0
0 0 3 0 0
1 2 3 4 5 6 7
0 0 5 0 0
0 6 0
7

I Tallene fra 1 til 7 (altsaa baade fra oven og nedad og fra venstre til højre), læses Navnet paa en Helt fra en af vore Krige. I de for Resten med Nuller udfyldte vandrette Linier læses: 1) en Konsonant, 2) et Drengenavn, 3) en Fugl, 4) det paagældende Navn, 5) en Hovedstad, 6) et af Heltens Navne, 7) en Konsonant.

J. J.

Geografisk Gaade.

Nedenstaaende Navne, For- og Endebogstaver, læste nedad, danner to Navne fra den græske og den nordiske Gudelære:
En By i Syrien.
En Flod i Asien.
En Flod i Rusland.
En By i Ungarn.
En tysk Bjærgkæde.

A. H. P.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 39:
Stege — Lise — Else — Tiger — Sejl — Strigle.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø.
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen" i Amerika.
Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: I Høet, Billede. En fornuftig Whist, Skitse af O. Danholm Nielsen. De fem Ord. Lad ikke din venstre Haand vide, hvad din højre gør. Paa Prøve. Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Fortsættes). Fra Tivoli, med Billede. Et Punkt i vor Frelsers Messias-Lidelse, af Pastor C. Leunbach. Fra Søkrigens Tid (efter O. Vaupell.) Sangfuglen, Digt af H. J. Greensteen. Den døde som Anklager, ved A. Th. J. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

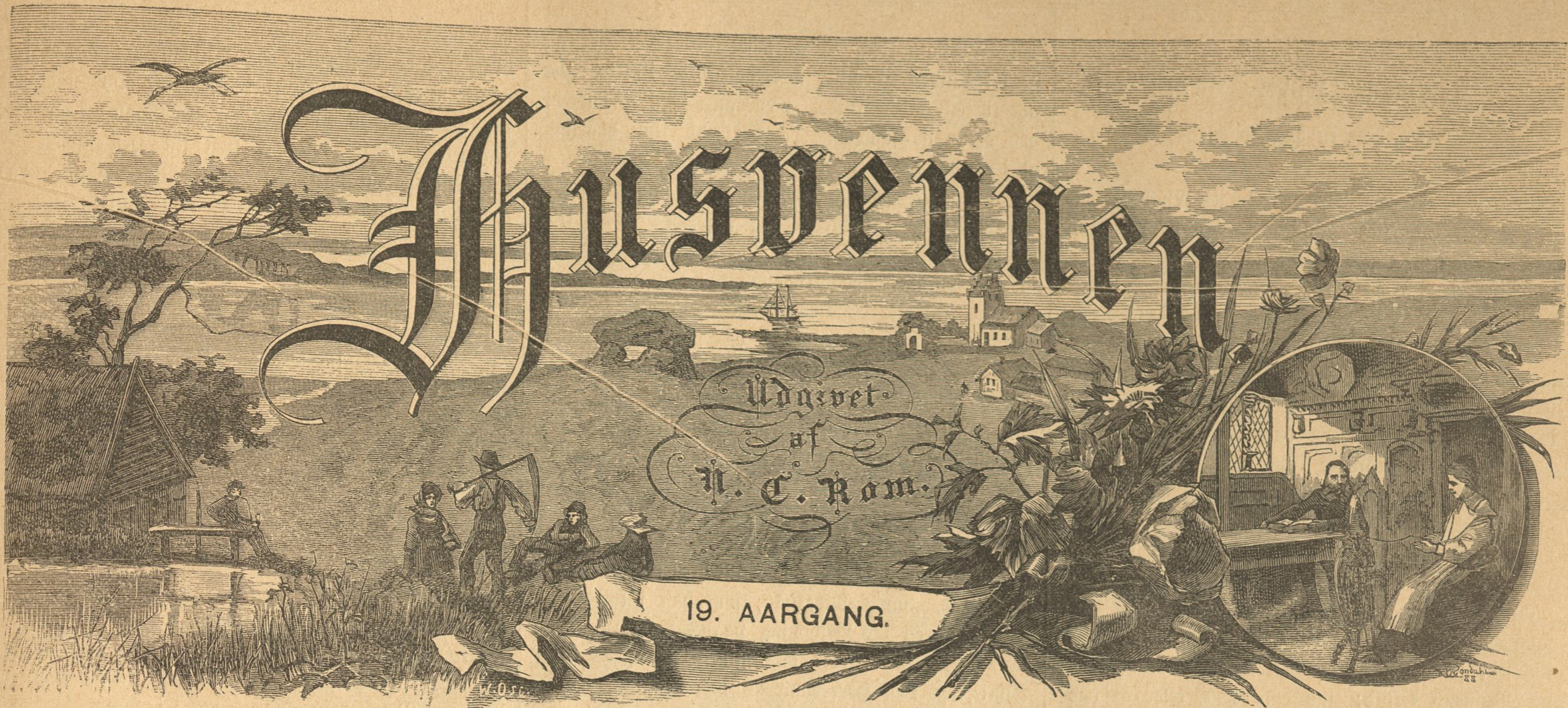

Nr. 41. Søndag den 10. Juli. 1892.

Fisker-Karen til Rors.

Fisker-Karen.

Mens Baaden pløjer den havblaa Fjord,
og Bølgen nynner sin Vise,
hun støt og rolig staar ved sit Ror
og spejder hen efter Garnenes Spor,
omviftet af Morgenens Brise.
Der lagdes af Sol og Foraarsvind
en Bronceglød over Haand og Kind,
en Frejdighed i det unge Sind,
og Staal i den bløde Vilje.

Et tidligt Dagværk drog hendes Sans
til Baad, til Dræt og til Anker.
Men Bølgens Vuggen og Sejlernes Dans
og Gøgens Kukken og Skovenes Krans
inde paa korngraa Banker —
det vinker og nynner — et sælsomt Sprog,
og Længsler, hun aldrig har læst i en Bog,
fødes og hvirvler lig Maagernes Tog
ud mod det havblaa fjerne.

Hvem hejser Sejl i forgyldne Raa
og gaar med Sang om Borde?
Hvem blæser paa Horn i Skovens Vraa?
— „Hej, Karen, hvad staar du og tænker paa?"
det er Fatter, der tager til Orde.
Og Karen har atter om Roret fat
og regner paa Sild og Makrel fra i Nat,
og Kursen er støt imod Havnen sat,
hvor Fiskerprangerne venter.

B. L.

Mandrup Dyres Hævn.

Fortælling af A. Henckel.

De var Dødsfjender de to, Jørgen Buchvald til Gudumlund, og Mandrup Dyre til Randrup og Kongstedlund.

Og dog havde de været Venner engang. Havde leget sammen som glade, sorgløse Børn, og tumlet sig siden som unge derude i Livets brogede, larmende Færd; havde nydt dets Glæder i Fællesskab, delt hinandens Smag, Vaner og Anskuelser, indtil en Kvinde pludselig havde skilt dem ad.

Hun havde bedraget dem begge. Mens hun hyklede Kærlighed til den ene, hengav hun sig til den anden, og han, som var bleven hendes Ægtemand, havde kun haft liden Grund til at prise sin Lykke. Det var Jørgen Buchvald. Nogle Aar fulde af Savn og Skuffelser havde han levet sammen med denne Hustru, om hvem han først for sent fik at vide, at hun havde bedraget ham for Vennens Skyld; saa døde hun, efter at have skænket ham et Par Børn, pint af Samvittighedsnag og i en ynkelig Tilstand baade paa Sjæl og Legeme.

Mandrup Dyre havde dog aldrig kunnet glemme sin første Kærlighed, havde aldrig siden giftet sig. At der var sket ham Uret ogsaa — ham, som efter at have troet sig foretrukken, dog var bleven forsmaaet og kastet til Side, havde Jørgen Buchvald aldrig villet indrømme, men havde siden den Tid forfulgt ham med sit bitreste Had, og havde grebet enhver Lejlighed til at haane ham og vise ham sit uforsonlige Sindelag.

Forskellige af Karakter havde de altid været. Jørgen Buchvald havde med sin rolige og kolde Beregning, sit kløgtige Hoved og sin store Selvtillid i Grunden altid været den overlegne; Mandrup Dyre, der var ivrig og fremfusende, ubetænksom og lidenskabelig, trak gerne det korteste Straa. Hastigere maaske til at blive vred, var han dog langfra saa stridig eller uforsonlig som hans Modstander, men ved de stadige Udfald, der var gjort imod ham, havde han arbejdet sig op i en lige saa bitter og hadsk Sindsstemning, som den, der besjælede Herren til Gudumlund.

Fremad som han var gaaet med Tiden, havde han indført adskillige Forbedringer paa sine Gaarde og blandt sine Bønder, og gjorde sig en sand Fornøjelse af, ved enhver Lejlighed at udtale sine frisindede Anskuelser og at drage til Felts mod de gammeldags Herremænd, der endnu lod deres Hovbønder slide som Trælle og ikke kunde indse Nytten af at skaffe dem gunstigere og blidere Kaar. Træhesten og Gabestokken havde han for længe siden afskaffet, og nu i Fjor, i Aaret 1786, var han bleven Medlem af den store Landbokommission, der gik ud paa at tilvejebringe Afskaffelsen af alle slige Straffe og Tvangsmidler, hvortil Godsejerne i Aarenes Løb havde tiltaget sig Retten.

Jørgen Buchvald fnøs af Harme. Mindre af Overbevisning end af Trods over for sin Modstander satte han sig i Spidsen for et Parti, der ligefrem gik ud paa at bekæmpe dem, der saaledes tog sig af Bondestandens Rettigheder. Haard eller umenneskelig havde han aldrig været mod sine undergivne og nu — at lade sig sin Handlemaade mod dem foreskrive, lade sine egne Hænder binde — nej, dertil skulde ingen Magt i Verden kunne tvinge ham! Fra hans Side, svor han, skulde de møde Modstand til det yderste, han underskrev hverken det ene eller det andet Dokument, som de fandt paa at forelægge ham. Hvor han og Mandrup Dyre nu traf til at møde hinanden, der gik de forbi uden at hilse, med hadefulde Blikke, eller saa til en anden Side, men allerhelst undgik de dog at træffe sammen, og det var kun daarligt, at den ene taalte at høre den andens Navn.

Saaledes omtrent stod Sagerne, da Mandrup Dyres Skytte en Eftermiddag i Oktober gik i Udkanten af Randrup Krat, langs et Stykke af Vildmosen, hvortil ogsaa Gudumlunds Jorder stødte op, for at sætte Snarer for Kramsfuglene. Hans Hund var løben i Forvejen og plaskede omkring ude i Mosen, hvor den pludselig blev staaende stille og gav Hals.

„Halløj," lød pludselig en barsk Stemme, „kald paa Bæstet, eller jeg giver Ild og piller ham væk. Ser du ikke, at han er kommen ind paa vore Enemærker?"

Det var en lang, tynd, graahaaret Mand, der stod paa den anden Side af Vejskellet, støttet til sin Bøsse, „lange Mogens", som han kaldtes, en Person af en vis Betydning paa Gudumlund, hvor han havde tjent først som Ridefoged, siden som Skytte, og var Herremandens højre Haand, næsten lige saa frygtet af Folkene som denne selv.

„Naa, naa, godt Ord igen, Mogens," raabte Randrup=Skytten. „En Hund har jo da ikke Menneskeforstand, ved jeg, og at han er gaaet de Par Skridt videre end til den afstukne Grænsepæl, det faar du ikke regne ham saa nøje!"

„Du kan spare dig din lange Sludder, Mikkel, vi lader os ikke noget byde, hverken af din Herre selv eller saadan en Lømmel som dig. Kald nu paa din Køter, siger jeg, eller jeg skyder ham min sæl ned."

„Hør nu Mogens, lad dig dog for denne Gang tale til Raison. At Hunden har sporet et Stykke længer ude, hvad skader det dig? Hvad han bringer paa den Vis, har du ikke nødig at frygte, jeg skal stikke til mig; du hørte jo desforuden nok, hvorledes jeg fløjtede ad ham før. Men det gaar jo Dyrene som os Mennesker, naar vi er komne et Stykke Vildt paa Skud — se blot paa hans Øren og Hale! — Naa, Nimrod, herhid — herhid, siger jeg."

Hunden drejede Hovedet og logrede med Halen, men saa gik Naturen over Optugtelsen. Med et Plask sprang den længre frem i Vandet, men i det samme faldt ogsaa et Skud fra lange Mogens' Bøsse, og da Røgen drev en Smule til Side, saas det stakkels Dyr kæmpende sig frem inde mellem Sivene med en lang Blodstribe efter sig. I Flaben holdt den en Krikand, som den, da den havde slæbt sig hen til sin Herre, lagde ned for hans Fødder; saa sank den med en ynkelig Piben sammen, idet den saa op paa ham med et Par matte, lidende og ligesom bønfaldende Øjne.

„Det Skud skal du engang faa betalt, dit lange Afskum!" skreg Mikkel, idet han bøjede sig ned over det saarede Dyr. Han tog Anden og hev den haanligt over til Gudumlundsskytten, saa den ramte ham og rev Huen af Hovedet paa ham; saa løftede han den blødende Hund, hvis ene Bagben omtrent var bleven knust, op paa sine Arme, efter omhyggelig at have svøbt sit lange Halstørklæde om Saaret, og forsvandt med en Ed og Trusel inde i Krattet.

Mogens samlede sin Hue op med en noget betænkelig Mine, men sendte saa en hæs, pibende Haanlatter efter ham. „Net saa, Mikkel, glem nu ikke at bruge Kæften, naar du kommer hjem og forklager os bravt for din Vindbøjtel af en Herre — jeg giver dig og dine Trusler Døden og Djævelen!"

Mandrup Dyre blev selvfølgelig rasende, da han hørte, hvad der var sket. Han svor, at han vilde fordre Erstatning og Afstraffelse af den fordømte Skytte, der lod et uskyldigt Dyr undgælde for Menneskenes Ondskab og Daarlighed, og efter Nadvermaaltidet forlangte han sin Hest sadlet.

Ridefogden og Mikkel saa efter ham — han tog Vejen gennem Krattet ad Gudumlund til.

„Nu gaar den løs," sagde Mikkel og kløede sig i Hovedet, „blot de ikke rager sammen og til sidst alligevel gør en Ulykke paa hinanden."

Den anden vendte med en betænkelig Mine sin Skraa og spyttede. „Det er da ogsaa forskrækkeligt, saa de to Mennesker har lagt hinanden for Had, og det ene og alene for et Kvindfolks Skyld — fra Begyndelsen af! Hun var det saamænd ikke værd, den salige Frue paa Gudumlund — efter hvad jeg har ladet mig fortælle. Hende var der jo kun Daarlighed ved trods den kønne Skabelon, og Børnene skal nok slægte hende paa."

„Ja Sønnen skal nok have været en forskrækkelig Kumpan; altid svirede og doblede han og søgte slet Selskab, fra han var ganske ung, og ikke en Pige fast kunde gaa i Fred for ham. Der laa nok et farligt Hus derovre dengang, for Faderen bankede ham og spærrede ham inde, og saa lod han sig til sidst hverve og gør nu nok Krigstjeneste dernede i Holsten — om Fanden da ikke alt har hentet ham. Men hvad var der med Datteren?"

„Aa, der siges hun er løs paa Traaden ligesom Moderen. Fra hun kun var en Tøs paa fjorten Aar, har hun gjort sig farlig gemen med Folkene; altid hang hun og daskede paa Bænken nede i Borgestuen, sang Viser for dem og var ikke bange for at smide sig ned paa Skødet af Karlene eller give dem et Kys — det har jeg da fra mit eget Søskendebarn, Morten Kræng, som tjente der dengang. Nu nys har der nok været Spektakel, formedelst Jørgen Buchvald fik Færten af, at hun har haft Maskepi med Kusken, saa jeg bilder mig ind, den gamle ellers kan have nok i sit Hoved paa denne Tid, foruden Fjendskabet med vor Herremand!"

Mandrup Dyre kom først sent hjem den Aften. Om han havde været paa Gudumlund eller ej, var der ingen som vidste — der var et Udtryk i hans Ansigt, som ikke var godt at blive klog paa. Men næste Dag gjorde i alt Fald Mikkel Afregning paa egen Haand; for nede i Kroen, hvor han og Mogens tilfældig traf sammen, bankede han denne saa grundigt af, at den lange Grønkjole fra Gudumlund nær aldrig var kommen hjem, men maatte hinke ynkeligt afsted langs Vejkanten, til han naaede Gaarden, og saa maatte han smøre sig ind med Salve og krybe til Sengs.

„Det var Tak for min Hund, du!" raabte Mikkel efter ham — og Kroværten og de omkringstaaende lo, mens den arme Mogens fnøs af Harme og syntes at synke sammen og blive flere Tommer mindre.

Saa gik det godt og vel en fjorten Dage, uden at de to Herremænd spurgte noget til hinanden.

Gennem den frisindede og allerede saa elskede Kronprins Frederik havde Landbokommissionen udvirket en ny Lettelse i Bondens Kaar, der bebudede Stavnsbaandets snare Løsning, og denne Gang var der medfulgt en Skrivelse fra det høje Ministerium til Jørgen Buchvald, hvori det i al Venskabelighed, men djærvt nok, som alt hvad der gennemtrængtes af Prins Frederiks Aand, foreholdtes ham, at just han, en Mand med hans bekendte loyale Følelser og Respekt for Konge=

dømmet, ikke burde vedblive at stille sig i Opposition til Regeringen, og at det ventedes af ham, at han denne Gang, til sin egen Fordel, vilde give efter.

Det var som at gyde Olie til Ilden. Hvorledes skulde han nogen Sinde kunne bekvemme sig til at gaa sammen med sin Dødsfjende? Om det gjordes fornødent, vilde han selv forestille Sagen for Kronprinsen; at han ikke lod sig skræmme eller kue, det skulde han dog nok vise dem, baade de høje Myndigheder og dem, der vilde ham til Livs. At han egentlig handlede imod sin Overbevisning, bragte ham til endnu mere at hade den Mand, som var Skyld deri.

Og saa sluttede han sig inde som Bjørnen i sin Hule, blev bitter og næsten menneskesky, græmmede sig og faldt af, saa at Folk undrede sig, som saa ham. Kanske ogsaa andre Sorger, dybere og smerteligere, kom til; — ogsaa dem bar han hos sig selv.

En Dag først paa Vinteren, da den tidlige Skumring allerede var falden paa, just som Folkene i Borgestuen paa Randrup skulde til at spise Nadvergrøden, kom en Vogterdreng styrtende med Tungen ud af Halsen og raabte, at Gudumlund-Manden, der havde været paa Rævejagt den Dag, havde fanget Mikkel — den rigtige Mikkel, Mikkel Skytte — nede ved Mølle Sø, og at de havde ført ham bunden med sig til Gaarden, hvor Jørgen Buchvald havde lovet ham en Tur paa Træhesten.

„Paa Træhesten!“ raabte Jens Ladefoged og slog et vældigt Slag i Bordet med sin Træsko, som han just var i Færd med at forsyne med nyt Halm. „Men den Tort forvinder Mikkel saa Skam aldrig i sine Livsens Dage! I skal faa at se, at nu vil der blive slaaet et Dommedags Slag — hu, ha, det er ordentlig fælt at tænke sig det Hus, her vil ligge.“

Mandrup Dyre kom lidt efter gaaende over Gaarden op mod Hovedbygningen. Da han fik at høre, hvad der var sket, blev han ganske hvid i sit Ansigt; den tunge Ridepisk ligesom dirrede et Øjeblik i hans kraftige Haand, saa svingedes den susende i Luften over hans Hoved og ramte med et højt Smæld Stenbroen, saa Grus og Smaasten røg omkring. Men han sagde ikke et Ord, drejede sig blot rundt paa Hælen og gik op ad Trappen.

Ud paa Aftenen, nogle Timer senere, da Mikkel Skytte, forkommen og halvt bevidstløs, med Ansigtet fordrejet af Skam og Smerte og rystende som i Feber paa alle sine Lemmer, var vendt tilbage, blev han ført op til ham.

„Hvordan er det fat med dig, Mikkel, dit arme, sølle Skrog,“ sagde Herremanden i en medlidende Tone, „at saa stovt og kraftig en Karl skulde lide slig en Medfart, havde jeg mindst ventet. Men den der ler sidst, ler bedst, ser du, og det Ridt skal Jørgen Buchvald faa betalt, saa vel som Mogens, der maatte kvittere med sine Rygstykker for Nimrod.“

Der for ligesom et Smil over Mikkels nedslagne Ansigt, men saa overvældedes han igen af sin Skam og sin Harme. Hvorledes det hele var gaaet til, kunde han næppe forklare, men Mogens, den lumske Satan, havde faaet ham sporet op, som han mindst anede Uraad. Af yderste Kræfter havde han sat sig til Modværge, men de haandfaste Karle havde omringet ham, ført ham med sig og sat ham op paa Træhesten — saa haard en Mær, den han ingen Sinde havde tænkt sig at skulle komme til at ride! Og saa havde de hilst ham med Haansord og Latter, og Herremanden selv — ja, han havde staaet oppe ved et af Vinduerne og gottet sig over hans Kval!

„Ja, han skal komme til at gotte sig!“ udbrød Mandrup Dyre og rynkede Panden. „Paa den Vis kan det ikke vedblive at gaa, der faar gøres en Afregning imellem os, og det siger jeg dig, Mikkel, at den Tort, der er vederfaret dig i Dag, den skal visselig vorde hævnet af mig, saa vist som det er mig, man har villet til Livs, og mig, man har ramt saa vel som dig!“

Mikkel Skytte syntes jo nok, der var en Slags Trøst i dette Løfte, og heller ikke tvivlede han om, at det jo vilde blive indfriet, men det var dog med sænket Hoved og en vis sviende Fornemmelse i Hjertet, at han listede ned til sit Kammer; hvad der var overgaaet ham, den fri Mand, som altid havde gjort sig til af sin Anseelse, baade lige over for Ligemænd og undergivne, det var ikke saadan saa let at forvinde!

Den næste Dag rygtedes det paa Egnen, at den højbaarne Frøken Mette Buchvald havde gjort sig usynlig og var rømt med en af sin Faders Staldkarle.

Da gik der et underligt Træk henover Mandrup Dyres Ansigt. „Ogsaa hun,“ mumlede han. „Ja, Æblet faldt da heller ikke her saa langt fra Stammen — kan hænde du nu faar bøjet din Nakke, Jørgen, og dog — det bliver ikke herved, for hvad jeg har lovet og svoret, det maa jeg holde!“

Det var en Aftenstund godt og vel en Maaned senere. Vintren var kommen tidligt det Aar med Sne og Frost. Baade den store og lille Vildmose var tillagt; den hvide Isskorpes spejlblanke Flade blinkede frem inde mellem de høje, gulvisne Siv og Rør, der piskedes frem og tilbage af den stærke Blæst, som en Gang imellem for frem for at tage et mere end almindeligt voldsomt Tag i dem — susende og brummende som en opbragt Skolemester, der kommer bag paa en Flok uvorne Skolepeblinge. Selv Skovens mægtige Kroner bøjedes i Stormens Favntag, der bestandig blev stærkere og vildere. De tunge, sortladne Skyer, der var sejlede frem paa den dunkelgraa Himmel, bebudede Snefald inden Natten — Kragerne og Skaderne fløj med deres kedelige hæse Skrig uroligt hid og did over de tilfrosne Marker.

Langsomt og møjsommeligt slæbende sig afsted, kom en menneskelig Skikkelse frem oppe i den smalle Hulvej, som førte langs Lillemosens vestlige Rand, Syd fra. Lidt højere oppe paa Banken, udfor Skovhegnet, laa et Par Smaahuse spredte; da han havde naaet det yderste af dem, standsede Vandringsmanden, som om han ikke formaaede at gaa længer. Sneen var nu begyndt at falde, tungt og tæt, man kunde neppe skelne en Fodsbred frem for sig, og Stormen tog bestandig tættere og tattere Tag.

Gysende sank den udmattede om paa Tærskelen til Huset, rettede sig saa et Øjeblik sammen igen og greb efter Klinken paa Halvdøren, som han saa lempeligt skød op.

Derinde i Stuen paa Bænken under Vinduet sad en midaldrende Kone — Madam Lisbeth Skyttes — og bandt paa en Hose ved Skinnet af en Tællepraas, som hun lige havde faaet tændt og sat paa det rødmalede Klapbord. Ved Synet af Manden i Døraabningen gav hun et hvinende Skrig og smed Bindetøjet, men da hun hørte den skælvende, ydmygt bedende Stemme i „en Drik Vand i Guds Navn — et Ly blot for nogle Timer —“ forvandledes Skrækken til Medlidenhed.

(Fortsættes.)

Hundens Mærke.

Fortælling af Carit Etlar.

(Sluttet.)

Du skal ikke være bange,“ svarede Claus. „Hende gør ingen Fortræd. I Morgen bringer jeg hende til din Dør, saa kan du gøre med hende, hvad du vil, men de andre hører mig til. Om du ikke ved, paa hvad Side du skal staa, saa drag din Vej, det er ikke værd, du faar at se, hvad her skal gaa for sig.“

„Jeg bliver lidt endnu,“ sagde Palle.

„Det maa du selv om. Hvad der vil ske, kan du dog ikke hindre.“ Da han havde sagt dette, vinkede han sine Folk sammen og vedblev dæmpet: „Giv nu nøje Agt paa mine Ord og lad mig se paa den, som gør andet end hvad jeg befaler. Naar Madklokken lyder, kommer Herremændene og deres Folk herind til os i Salen, saa vælger hver sin Mand og sætter sig til Bordet ved hans Side, Jens Søltoft tager jeg, og naar jeg rejser mig fra Bænken og raaber: Nu er Timen kommen! saa støder jeg min Kniv i Jens Søltofts Bryst, og hver af jer gør det samme, ved den han sidder hos. — Har I forstaaet mig?“

Spydmændene jublede, lidt efter lød Madklokken hen over Gaarden. Palle sad paa Vinduesbænken, han knugede sine Hænder sammen og saa sig om, som han søgte efter Frelse, men der var ingen Frelse at finde. Madklokken vedblev at klinge, Herremændene og deres Folk kom ind i Salen. Foran dem gik Jens Søltofts Spillemænd og blæste i Trompeter, derefter kom Køgemesteren og hans Svende med kogt Lammekød, Bergfisk og nybagt Brød i store Fade. De fremmede Spydfolk gik derpaa hen og valgte hver sin Bordfælle, nøjagtig som Claus havde sagt. Til sidst kom Palle og satte sig nederst ved Bordet.

„Naa, saa du er her endnu?“ sagde Bugge, „og du vil ogsaa med til Bords?“ Han rejste sig op, tog en Kniv og skar Borddugen over mellem Palle og de andre. „Du lugter fælt af Lig,“ føjede han til. „Der er Blod paa dine Hænder.“

Palle sagde intet. Han bøjede sit Hoved og saa ned for sig.

Just som alle de fremmede havde faaet Plads ved Bordet, kom en Tjener styrtende ind i Salen. „Gud Fader fri os!“ raabte han, „det gaar galt til dernede. En Hob af de fremmede Spydfolk er bleven tilbage ved Porten; da vi spurgte, om de ikke skulde med op og spise, grinte de ad os og sagde: Vi har vor Bestilling, bi bare lidt, saa skal I faa den at se. Saa blæste det i Horn ovre paa hin Side Graven, efter dette Tegn jog Spydfolkene os bort, lod Vindebroen gaa ned, og nu fyldes Gaarden af fremmede Mænd, væbnede med Knipler og Leer. Vist alle har de ondt i Sinde.“

„Jeg tror, jeg rejser hjem og gaar i Seng,“

sagde Munk, „for det sidder og trykker mig her, lige midt i Hjertekulen."

Nede fra Gaarden lød Støj og Skrig. Der kom Folk op ad Trapperne.

„Hvad skal alt det betyde?" spurgte Jens Søltoft.

„Det skal jeg sige jer," svarede Claus og rejste sig fra Bænken. „I Gaar gik Rosborg Foged over til Visfert Dam og bad ham skikke Spydfolk herned til at vogte Gaarden. Det fik Claus Hund at vide, han passede Spydfolkene op, de ligger nu slagne nede i Mosen, mine Mænd sidder der i deres Klæder og her staar Claus Hund."

„Hvad vil du hos mig?" spurgte Jens Søltoft, ligbleg og rystende.

„Kan du ikke gætte det, Herre Jens? — aa nej! I Herremænd har saa kort Erindring. — Jeg havde engang en lille Dreng, ham pudsede du dine Hunde paa, saa de rev ham ynkelig til Døde, jeg vilde værge for ham, saa bed de mig det Mærke her i Kinden. Jeg havde et lille Hus nede ved Aaen, det blev jeg jaget fra, jeg havde ogsaa en Kvinde dengang, hun døde af Sorg derover. — Kan du saa regne ud, Herremand, hvad jeg vil dig?"

Jens Søltoft vovede ikke at se op, han sad og pillede paa Dugen, enhver Sætning, Claus kom med, traf ham som et Køllestag. Der var heller ingen af de andre som talede. Under denne Tavshed rejste Palle sig fra Bordet og gik hen til Claus. Bondehøvdingen lod, som han ikke saa ham og vendte sit Hoved til Siden, men Palle lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Bliv kun ved! Du har vist mere at sige. Claus vil hævne sig, det kan I vel begribe, men han er ingen Landevejsrøver, der lusker om i Mulm og Nat og dræber sin Fjende bagfra, ti mod en. Han er en Mand med et modigt Hjerte. Det skal I faa at sande."

„Ti dog stille du," sagde Claus heftig, „der er ingen, som taler til dig."

Palle vedblev: „Claus har fortalt jer om sit Hus dernede, som ligger i Ruiner, om sin lille Dreng, som Hunden bed ihjel, jeg skal fortælle jer om hans Hustru."

„I Jesu Navn! tal ikke mere om hende," raabte Claus bønligt. „Se, Palle, se! — i den Forsamling blev din Fader myrdet, der sidder de, som slog ham ihjel. Tænk du paa det."

„Jeg vil heller tænke paa det, du sagde i Gaar Nat," svarede Palle. „Sorg kalder ikke de døde tilbage, det gør Hævn heller ikke. Ved I, hvad hun gjorde, Claus Hunds Hustru, den Nat hun døde, hun havde lidt meget og set alting briste for sine Øjne, — hun bad sit Fadervor for dem, der tyngede hende til Jorden."

Ved Gildesbordet.

„Det gjorde hun ikke," raabte Claus heftig, „det gjorde hun ikke."

„Jo, hun gjorde, og saa føjede hun til, da Døden laa om hendes Hjerte: Du skal glemme dem, Claus, for min Skyld, lad det være dem, der modtager, os, der giver. — Det nikkede du til, det lovede du, Claus! ikke sandt?"

Claus havde foldet sine Hænder over Kniven, han saa ned for sig, men vilde ikke svare.

„Naa, Claus!" raabte en Folkene. „Giv saa Tegnet."

„Ja, lad det faa en Ende," raabte de andre.

Claus hævede sit Hoved og sagde: „Hold Mund derhenne, lad ham tale."

„Ja, nu har jeg ikke mere at sige," svarede Palle, „i Guds Navn skal det nu vise sig, hvad du husker bedst, den Hundetand, du bærer paa din Kind, eller den Kvinde, du bar i dit Hjerte."

Claus strakte Hænderne frem for sig, det kæmpede i ham. Derpaa kastede han Kniven henad Gulvet og sagde:

„Saa kan I være fri alle Mand, for den dødes Skyld, for hans Skyld der." Med disse Ord slyngede han Armene om Palle og hviskede: „Er det saa godt?"

„Sagde jeg det ikke nok," raabte Palle jublende. „Claus Hund er en Mand!"

I det samme greb en blød Haand Palles og trykkede den til sine Læber. Han vendte sig og saa Ellen. Hun vilde sige noget, men hendes Læber dirrede, saa hun kunde ikke faa Ordene frem. Endelig hviskede hun:

„Tak, Palle, tak! det var tredje Gang."

„Nu kan jeg heller ikke mere," sagde han.

„Frels og fri skal I gaa herfra, I Herremænd!" raabte Claus, „men det er ogsaa alt. Gaarden her hører Ilden til, Godset Folkene."

Der lød Skrig ude paa Trappen, Folk stormede ind i Salen, lidt efter slog en rød Lue ud fra Laden, Bønderne havde stukket Gaarden i Brand paa alle Sider. Midt i denne jublende Sværm, der plyndrede og brændte, gjorde Claus en Vej for Herremændene og deres Svende, som førte Axels Lig med sig. „Af Vejen, I Folk!" raabte Claus. „Plads for den Herremand, Bonden jager ud af hans Gaard."

Claus Munk gik og bukkede til alle Sider: „Jeg vil bare lade jer vide, at jeg slet ikke er af Jens Søltofts Slægt, ikke det allermindste," sagde han.

„Nu maa jeg vel nok følge med dig, Farbroder?" spurgte Palle.

„Og naar de igen jager dig bort, og igen lægger dig Bidslet i Munden," sagde Claus spottende, „hvad saa?"

„Saa har han mig," sagde Ellen, „og der, hvor to Hjerter mødes, hjælper fire Hænder til at bære."

Den fjortende September landede Skipper Clement i Jylland og spillede Mester der. Midt i December kom Johan Rantzau for Aalborg, slog Bondehæren, fangede Clement og de øvrige Førere. Clement blev halshugget, lagt paa Stejle, og hans lemlæstede Hoved paasat en Blykrone. Kronen skulde være en Spot og betyde, at han havde villet gøre sig til Herre i Landet. Derefter stævnedes Bønderne fra de 49 Herreder, som havde rejst sig til Oprør. Paa Viborg Landsting blev de dømte i Kongens Naade og Unaade med Liv og Gods. Nogle led Døden, andre maatte løse deres Hals med Gaard og Øksne og svære Bøder. Hvor Claus Hund blev af, er ikke bleven bekendt, han forsvandt i Mængden, og Sagnet melder ikke videre om ham, fra det Øjeblik han drog bort fra Rosborg.

Saaledes endte denne tre Maaneders Drøm om Frihed og Lighed.

Fra den romerske Campagne.

Hvor ofte har ikke enhver af os hørt en mere eller mindre vellykket Skildring af udenlandske Naturforhold eller Kunstværker afbrydes med de Ord: „Man maa se det selv; det lader sig ikke beskrive!“ Om ingen anden Egn i Syden lader denne Talemaade sig med større Ret anvende end om Campagnen. Lader man fra et eller andet højt Punkt i den østlige Del af Staden Rom Blikket svæve ud mod Solopgangens Egn, standses det langt ude af en Bjergkæde, der i en Bue drager sig rundt om en vidtstrakt Slette. Bjergene er Udløbere af Apenninerne: Albaner- og Sabinerbjergene, Sletten den romerske Campagne.

En lav, bølgeformig Slette, hvis Ensformighed afbrydes af hist og her spredte Ruiner, af en Flok Kvæg eller Heste, af en stillestaaende Dam eller et Vandløb; i Baggrunden de blaa Bjerge — det er alt, og hvad er saa i Grunden her sagt? Hvor lidet forstaar man af disse faa Ord den ejendommelige Skønhed, det vidunderlige Trylleri, der hviler over det ensomme Landstrøg østen for Rom?

Køretøj med Okser i Campagnen.

Fra en af de mange Porte, som gennembryder Roms ældgamle Fæstningsmure, vandrer vi ud mod Øst. Først gaar Vejen mellem høje, hvidkalkede Mure, der skærmer om Haver og Vingaarde; her er ingen Udsigt; Turen begynder i trættende Ensformighed. Men endelig aabner det sig for Synet, Murene hører op, og vi staar i det fri. Hvilken Luft, saa frisk og duftende, hvilken Glans og Farvepragt overalt! Hen over Jordsmonnet til højre og venstre for Vejen, der som en smal, hvidlig Stribe fortsætter sig ud mod Bjergenes Skraaning, breder sig en frodig Vegetation; blomstrende Lyng veksler med Timian og Myrthe, blaa Klokkeblomster rager i Vejret i Tusindtal; hist har i en Sænkning af Terrænet Fugtigheden samlet sig, saa Forglemmigejerne ret har kunnet trives — hele Pletten ser ud som en lille blaa Sø —, her staar de røde Valmuer saa tæt, at Kronerne overalt berører hverandre og danner som et sammenhængende Tæppe.

Men se lidt længre frem, saa er der øde og mørkt; paa mangen en bred Strækning er Jorden for ufrugtbar til at frembringe endogsaa blot den nøjsomme Lyng; kantede Stenblokke, Campagnens rustfarvede Travertin, rager op i deres underlige, fantastiske Skikkelser. Her er idelig Afveksling i Farve og Form, om end ingen Genstand rager meget højt op over Fladen; højest hæver sig Levningerne af Romernes gamle Bygninger, de rige Patricieres Sommervillaer; mange af dem tjente endnu i Middelalderens Familiekrige til Fæstninger; derom vidner Skydeskaarene og den paasatte Murkrone. Hist og her gennemskæres desuden Sletten af lange murlignende Bygninger; det er de antike Vandledninger, som paa deres mægtige Buer bærer det Rør, gennem hvilket Drikkevandet fra Bjergsøerne fandt Vej til den evige Stad; enkelte af dem er i Brug den Dag i Dag. Og over det hele kommer de drivende Foraarsskyer, hvis brede Slagskygger sejler hen over Sletten og giver Liv og Spil, uendelig Omskiften i Lys- og Farveforhold.

Der er ensomt derude; Campagnens Luft er lige saa usund om Natten som behagelig om Dagen; faa eller ingen Mennesker bor der til Stadighed. Men paa Græsgangene færdes dog Hyrden med sine Hjorder af Faar eller Geder, og de halvvilde Bøfler driver om i Flok; langs Landevejen kommer Bonden med sin Oksekærre, Vingaardsmanden paa sit lille tohjulede Køretøj, trukket lige saa ofte af et Muldyr eller et Æsel som af en Hest. Det er prægtige Dyr, disse Okser, der trækker den større Kærre; for det meste er de hvide eller graa, altid store, smukt skabte og velnærede, over deres brede Pander rager Hornene vel en Al. til Vejrs. Synderlig livlige eller opvakte er de ikke, og den Dressur, der kan blive dem til Del, er kun ringe; de maa styres med en Pigkæp — Pisk forslaar ikke — og holdes samlede for Vognen med et tungt Aag. At de er meget stærke, forstaas let af hele deres Legemsbygning, og ofte bydes der dem ogsaa Læs, som næppe noget Hestepar skulde have Lyst t l at give sig i Kast med. De Eksemplarer vi ser afbildede, kan imidlertid ikke siges at være overlæssede; Bonden, der driver dem frem, har vel været i Staden og solgt sine Varer; nu gaar det hjemad med den næsten tomme Vogn, hvis tungeste Indhold er den kraftige Kusk, som i halvliggende Stilling hviler under Solsejlet og ikke lader til at være meget ivrig for at faa Dyrene til at gaa rask frem.

Køretøj med Muldyr i Campagnen.

Bonden med den lille Vinkærre har vist ogsaa faaet solgt ud; ellers havde han jo ikke nødig at gøre Holdt for at slukke sin Tørst uden for Huset, hvor Skiltet med Ordene „Osteria con cucina“ kalder ad den vejfarende. Osteria con cucina betyder „Vinhus med Køkken“, — her kan

man baade faa Mad og Drikke. Imidlertid gør Osterierne i Campagnen sjælden synderlig store Forretninger med deres Madvarer; hvad man kan faa der af spiseligt at være, indskrænker sig i Regelen til Salat og Spejlæg, de sidste ikke altid friske. Vinen derimod er som oftest god — i alt Fald, naar man har Øvelse nok til at faa Værten eller Værtinden til at tappe af den rette Tønde. Og det forstaar vor Ven paa den lille Vogn ret godt, han, som den ene Dag er Kunde, den anden Leverandør. I alt Fald synes Drikken at smage ham helt godt, som han sidder deroppe og tømmer sit Glas under den billige Kaleche, medens den unge Kvinde blot venter paa at faa Lov til at fylde det paa ny. Muldyret faar ingenting, og har vel paa den lange Vej over Campagnen ikke synderlig Udsigt til at blive bevartet med andet end Hug — Italienerne er i Regelen ikke Medlemmer af Foreningen for Dyrenes Beskyttelse.

Møllehekſen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Fordømte Heks!" brummede Mads, idet han paa ny søgte med heftige Sporestød at drive Hesten frem. „Men hvad i al Helvede gaar der af Dyrene!" vedblev han og vendte sig om mod Jørgen, der med et blegt og raadvildt Ansigt søgte at holde sin Hest op i Tøjlerne.

Begge Dyr vaklede nogle Skridt frem ad Vejen. Knæene rystede under dem, deres tunge Prusten gled over i en angest Stønnen, og en hvid Fraade flagrede om deres Muler.

„Naadige Herre, Dyrene er forhekſede," mælte Jørgen Elle med lav Stemme.

Mads Jonsen bed en Ed af mellem Tænderne, hans Ansigt skiftede Farve, det gav et Sæt i hans Tyrekrop, hvorved Lemmernes Spændkraft pludselig slappedes. Hurtig snoede Eline sig løs, gled ned af Hesten og sank i Fasterens Arme.

Mads Jonsen fik knap Tid til at se efter sin Flygtning. Hans Hest sank i Knæ og væltede med en brudt Stønnen om paa Siden. Hovedet huggede den atter og atter mod Jorden, saa Fraaden fløj op i store Flager. Herremanden udstødte et højt Brøl, han laa med sit ene Ben under Hesten, og havde i Faldet boret Jagtknivens Od ind i sin Hofte.

Jørgen Elle skyndte sig at komme sin Herre til Hjælp. Han drog Kniven ud af Saaret, og fik ham trukket frem fra Hesten, medens Herremanden bandte og skreg af Smerte og blev ligbleg ved at se Blodet rinde, men havde ikke større Men af Saaret, end at han til Nød kunde gaa.

Den anden Hest havde staaet med rystende Krop og slynget Hovedet frem og tilbage. Nu styrtede den med et langt, langt Suk over mod Hegnet og strakte Benene fra sig. Medens Dyrene endnu en Stund laa og vred sig i Dødskampen, stønnende og lidende under den hemmelige Gifts Magt, stod Mads Jonsen tavs og saa til, ligesom fasttryllet, skønt en dyb Forfærdelse groede frem i hans Sind. Hans Ansigt havde antaget en kuldeblaa Farve, Øjnene stirrede vildt frem af deres Hulninger. Undertiden famlede han med Hænderne for sig eller bevægede Læberne, men der kom intet Ord, og han trak hurtig Haanden til sig, naar den berørte den blødende Hofte. Der syntes at foregaa et Omslag hos ham. Tanker, sære og forvredne, som de døende Dyrs Krampe-Bevægelser, Frygt og Tvivl, hastige og dumpe som Dyrenes Stønnen, brødes i hans Sjæl.

Lydløst traadte Fru Martha nærmere.

„Der kan I se, Mads Jonsen, I slap ikke saa let fra Møllen. Den Dag vil I en Stuud drage eder til Minde."

Mads Jonsen undveg det hvasse Kvindeblik, der iagttog ham.

„Med Naadigherrens Tilladelse saa siger jeg endnu, at Dyrene er forhekſede," tog Jørgen Ordet, „for saadan har jeg aldrig i mine livskabtige Dage set Heste krepere."

„Du har Ret, Jørgen," mumlede Herremanden med en Slags arrig Frygt, „vi er faldne i fule Hekſes Vold, der staar i Pagt med den Onde selv, intet Under, at de har overlistet os. Skam er det for mine gode Dyr, hvor faar jeg en Ridehest som „Blis"? Men vent kun, Møllen skal komme til at erstatte det, den hele Rede skal blive ryddet, om vi saa skal svide den af over Hovedet paa dem, det skal der blive Lov og Dom for."

„I skulde hellere tage Lære af i Dag, Herremand, og skøtte jer selv," raadede Fru Martha. „I Dag har I villet hente Eline, det kan gaa jer lige saa ilde, naar I vil tage Møllen."

Mads Jonsen hinkede et Par Skridt tilbage og støttende sig til sin Tjeners Arm truede han ad Fru Martha: „Hendes Krop burde klæde Stejle og Hjul, lede Heks! Jer er det, der har forledet det unge Blod hist til onde Kunster. Jeg har altid taget den klejne Jomfru i Forsvar mod de mange Rygter, der var i Omløb, ja, jeg har, men jeg gør det ikke herefter Dags, jeg har nu set, det er Sanden til Hobe . . . . Kom, Jørgen, lad os gaa hjem."

Fru Martha tog Eline ved Haanden og gik ind ad Møllen til. Hegnets Frugter og Løv funklede endnu i Solen, paa en lang, svajende Hybengren sad en Rødhals og kvidrede sagte. Ved Gaardsledet kom den saarede Hund dem pibende i Møde. Fru Martha satte sig paa en stor Afviserſten og gav sig straks til at undersøge Dyrets Saar.

„Ho, ho, stakkels Rane," smaasnakkede hun, „giv dig kun til Taals, gamle Dreng, se saa, gør det ondt? Naa, det er jo endda ikke saa farligt, har knapt svaret til Mads Jonsens gode Vilje . . . . Husk ham igen, lille Rane og Kosak med, saa skal vi nok faa dette overstaaet."

Eline hentede en Salvekrukke og nogle Linnedklude, hvorpaa de to Kvinder gav sig til at forbinde Hunden.

Hen imod Aften kom et Par Rakkere forbi de døde Heste ude paa Vejen og gav sig til at flaa Huden af dem.

VI.

Efteraarsaftenens Skygger begyndte alt at sænke sig om det gamle Herresæde Alstrup. Solen havde skjult sig bag tunge, graa Skyer, der nu som en Uvejrsstrøm rullede op over Himlen i Vest. Vinden strøg i rask Fart ind over Markerne, riflede Vandet i Voldgravene, der laa som sorte Tavl i en Ramme af Ellebuske og kæmpehøje Siv, slog derpaa op over Borggaardens Tage og snurrede Fløjene hvinende rundt paa deres Hængsler. Smaadynger af Løv og Straa fejedes omkring inde i Borggaarden. Naar en Pige nu og da kom ud til Brøndvippen efter Vand, keg hun betænksomt op til den sortskyede Himmel, svøbte Tørklædet tættere om sig og skyndte sig atter inden Døre. Hovbønderne kom hjem fra deres Markarbejde, tunge og ludende, og flokkedes i smaa Grupper, der førte en dæmpet Samtale. Oppe omkring Slottets Taarne kredsede Allikerne, strittende med Vingerne i Blæsten, de syntes at have Besvær med at komme til Ro. En Ugle kom frem i et af Glamhullerne og udstødte et Par lange Skrig. Bønderne gyste og slog Kors for sig: det betød Dødsfald, før et Aar var omme. Allenfals, den solmilde Efterhøst var forbi, Vinterens barske Uro var i Luften, den onde Tid stod for.

Oppe i Herskabsstuen sad Mads Jonsen i en stor Lænestol, der fra sin vante Plads ved Kaminen var flyttet hen til Vinduet. Der dvælede et utaalmodigt Udtryk paa hans Aasyn, og en Gang imellem gjorde han Mine til at springe op, men et strammende Bind om hans Hofte, betydede ham, at han gjorde bedst i at blive i sin magelige Stol. Saa knyttede han de kødrige Hænder, hamrede saa smaat med Knoene i Vindueskarmen og knurrede som en anskudt Grævling, der just har faaet Tid til at slæbe sig ind i sin Hule.

Den Forfærdelse, der havde grebet ham, da han stod ved sine døende Heste, fyldte stadig hans Sind med sine Skygger. Bag Folkerygtets osende Røg flammede altsaa en virkelig Brand — dette Folkerygte, som han selv havde været med til at skabe. Hans Ord syntes ham nu at have tvende Braad, hvoraf det ene var vendt imod ham selv. Den Trolddomsmagt, han havde paasagt Eline, men kun anset for en lystig Spas, der skulde føre hende i hans Arme og Møllen i hans Eje, havde vist sig som fuld Alvor og først vendt sit giftige Spøgelseøje imod ham. Han havde aldrig skænket sligt mange Tanker, men fra spredte Fortællinger, der nu dukkede frem i al deres sælsomme Gru, vidste han jo, at der var Hekſeri til lige saa godt som Sot og Pest. Hvad om det havde taget Magten over ham som over hans Heste? Om der var koglet Gift i hans Saar, og det allerede var Dødens Sved, han følte paa sin Krop? Han havde jo med Vold grebet Møllehekſen for at bortføre hende, havde holdt hende i sine Arme, krystet hendes Legeme mod sit, hvor let kunde hun ikke have øvet sine Djævlekunster imod ham, uden han anede det.

Som Mørket sænkede sig i Stuen og ude over Borggaarden, og den tiltagende Vind skreg i Nøglehuller og Dørsprækker, voksede Herremandens Frygt. Han følte sig svimmel og sad badet i en varm Sved. Tankerne fløj forvirrede til alle Sider, grelle Billeder af Dagens Begivenheder og gamle Hekſekrøniker steg frem for hans Hu, overalt befolkede med spottende og truende Spøgelseaasyn. Stadig saa han Eline for sig, men saa snart han atter ligesom fornam hendes bløde, smidige Legeme mod sit, gød der sig som en Ildstrøm gennem hans Blod, og han greb med Hænderne om sit svimle Hoved.

„Væk, væk, du lede Heks," raabte han, „rør mig ikke! Jeg vil intet have med dig og Djævelens Værk at skaffe . . . . Gud og alle hellige Mænd, hvor bliver den Præst af?"

(Fortsættes.)

Maria og Katinka.

En polsk Historie, ved A. Th. J.

Kasimir hed en ung Knøs, der ofte gik til Dans med to unge Piger, der som Børn havde været hans Legekammerater. Den ene af dem hed Maria; hun havde blide Øjne, en fin lille Mund og silkebødt, blondt Haar, der hang hende ned ad Nakken i to Piske, og hun var slank, smækker og stilfærdig. Den anden hed Katinka. Hun havde meget fyldige, røde Læber, men Munden var noget bred; store, sorte Øjne, men der var noget stikkende i deres Blik; kruset, sort Haar og en fyldig Skikkelse, og hendes klangfulde Røst og Latter hørtes i stille Aftener over den halve Del af Landsbyen.

En Aften kom Kasimir atter fra Dansen med de to. Da sagde Katinka: „Hør, du Kasimir, to Piger til een Knøs, det er for meget! Især, naar de er saa kønne som Maria og jeg; saadan kan det ikke blive ved at gaa — du maa vælge."

Kasimir svarede ikke straks; det var kommet ham noget uventet. Endelig sagde han: „Har du ikke ogsaa noget at sige, Maria?" Men Maria svarede med sin blide Stemme: „Nej."

Snart efter havde de naaet Katinkas Hjem; Maria boede tre Huse længre borte. Katinka sagde: „Nu følger jeg med jer; du skal jo paa Hjemvejen forbi min Dør, Kasimir, saa du kan tage mig med tilbage."

Kasimir tøvede et Øjeblik; derpaa sagde han: „Skal vi tage hende med, Marie?" Da svarede Maria med sin blide Stemme: „Ja!" — Saa fulgtes de tre da ad til Marias Dør, og Kasimir sagde blot: „God Nat, Maria!" Hvorpaa de to gik tilbage til Katinkas Dør. Hun ventede, at Kasimir skulde sige noget meget vigtigt; dog ogsaa nu sagde han kun: „Godnat, Katinka!"

Men Morgenen efter gik han til Maria og sagde til hende: „Du er en Engel, Maria! Bo hos mig! Saa bliver mit Hus et Himmerige."

Da blev Maria først dødbleg og saa blodrød; derpaa strømmede Taarerne hende ned ad Kinderne, og hun bøjede sit Hoved mod Kasimirs Bryst og slyngede sine Arme om hans Hals; thi han var hende usigelig kær. — Tre Maaneder efter var de Ægtefolk, og de gik atter til Dans, dog uden Katinka. Da sagde Maria omsider en Dag: „Kasimir, nu maa vi holde op at danse for en Tid, først derfor og saa derfor!" Og den unge Mand kyssede sin unge Kone og forstod godt de to Gange „derfor".

En Aften skulde der igen være Dans, og Kasimir sad ene hjemme; Maria var gaaet for at besøge en Slægtning. Da smuttede Katinka ind ad Døren, lo og sagde: „Du har været en daarlig Kammerat, Kasimir! Men nu har Maria brune Pletter i Ansigtet og er ikke engang saa tynd om Livet som jeg. Skal vi for gammelt Venskabs Skyld endnu en Gang følges ad til Dans?"

Kasimir gav intet Svar, men saa hen til Døren, og ved den stod Maria. Hun var gaaet forbi Katinkas Vinduer paa Henvejen, men var kommen hjem ad en anden Vej bag Haverne; hun havde allerede taget sit Hovedklæde af i et Kammer ved Siden af, da Katinka traadte ind i Huset, og var gaaet ind i Stuen lige efter hende, stille som altid, saa Katinka ikke havde hørt det.

Nu stod hun ved Døren, og da Katinka havde talt ud, traadte hun til Side for at gøre Vejen fri og sagde: „Døren er aaben, Fristerinde! Du vilde stjæle, Katinka! Men jeg var heldigvis hjemme."

Straks blev Katinka meget forskrækket og naaede Dørtærskelen i tre Skridt. Men saa vendte hendes Mod tilbage; hun blev staaende og sagde: „Tager du lige saa groft paa min Spøg, Kasimir, som din Kone? Hvem er Herre her? Hvem tør vise mig Døren? Skal jeg gaa eller blive?" Da raabte Maria: „Gaa, Katinka, og skam dig!" Men Kasimir for op og sagde skarpt: „Hun skal blive!"

Da gik Katinka hen til ham, tog hans Haand og sagde: „Tak, Skolekammerat, at du ikke har ladet mig vise Døren! Lær nu din Kone gode Manerer og sig hende, at hun har været uartig."

Og Kasimir sagde: „Du har været ugæstfri, Maria."

„Har jeg?" svarede Maria.

„Sig til hende, at hun skal bede mig om Forladelse, Kasimir. Hun er trodsig og vil ikke tage mod Fornuft," begyndte Katinka igen. Og Kasimir sagde: „Bed hende om Forladelse, Maria!" Men Maria svarede med sin blide Stemme: „Nej!"

Nu var der Tavshed et Øjeblik; men saa sagde Katinka: „Hun er dig ikke lydig, Kasimir! Hun har glemt, at der staar i Bibelen: han skal være din Herre. Giv hende et Ørefigen, et ganske lille et, bare, saa det ser saadan ud, og gaa saa med mig til Dans."

Og Kasimir sagde tre Gange: „Bed hende om Forladelse, Maria! Jeg vil have det!"

Men Maria sagde intet og rørte sig ikke af Pletten. Da gav Kasimir hende virkelig et let Ørefigen og gik med Katinka til Dans og kom først hjem ved Morgengry.

Tre Maaneder efter havde Kasimir en lille Søn, der i den Grad var hans udtrykte Billede, at han aldrig kunde blive ked af at se paa Drengen og baade lo og græd af Glæde. Men længe varede Glæden ikke. Fire Uger efter laa Maria paa Dødslejet, og fire Uger senere døde ogsaa den lille Søn.

Atter otte Uger efter bankede Katinka en Aften paa Kasimirs Dør, og da han lukkede op, sagde hun — og hun saa meget bleg og forgræmmet ud og talte saa blidt som aldrig før: „Du skulde tage mig til Kone; du ved selv — hvorfor. Jeg skal aldrig glemme, hvad der staar skrevet: han skal være din Herre. Og du skal give mig Ørefigen, hvis jeg nogen Sinde skulde glemme det, saadanne Ørefigen, at jeg aldrig glemmer dem!"

Kasimir svarede ikke, men slog Døren i for hende. Dagen efter kom dog en Præstemand til ham og satte ham Stolen for Døren, og tre Uger efter lod han sig vie til hende.

Men det var intet lykkeligt Ægteskab. Vel var Katinka en ydmyg Hustru, og Kasimir slog hende ikke; men han gik uden hende til Dans, saa tit der var nogen, og da Pigerne lidt efter lidt vægrede sig ved at danse med ham, drak han, til hans Hoved glødede.

Imidlertid var det blevet Vinter, og det en meget streng. Da tumlede han en Nat hjem fra Kroen med omtaaget Hoved. Men Natteluften gjorde ham ædru og blød om Hjertet; han gik til Graven, der dækkede over Maria og hendes lille Søn, kastede sig over den og sagde hulkende: „Du er en Engel, Maria. Tag mig til dig, da bliver mit Hus et Himmerige!" Han blev liggende paa Gravhøjen; Natten var meget kold — om Morgenen fandt Folk ham stiv og død.

De bragte ham hjem til Katinka, og tre Dage efter blev han begraven. Det var kun faa, der fulgte ham; men mange af Byens Kvinder græd dog over deres Barndoms og Ungdoms gode Kammerat. — Katinka fødte snart efter en Datter, der var Maria op ad Dage, med hendes blide Øjne, hendes lille Mund og silkebløde Haar. Barnet var ogsaa blidt og stilfærdigt som Maria, og Katinka lod hende ogsaa døbe „Maria".

Hun opdrog Barnet, saa godt hun kunde, maatte arbejde strengt, og der kom Vintre, da hun ogsaa blev nødt til at gaa med Tiggerposen. Den lille Maria var tit syg, og, da hun vokste til, kunde hun, hvor gerne hun end vilde, kun være Moderen til liden Nytte. Paa den Maade bødede Katinka for sin Brøde i to Gange ni Aar; men saa forbarmede Gud sig over hende. En rig, smuk, ædel Greve kaarede hende til sin Hustru, og som ung Kone blev hun rask og glad. Greven tog Katinka med paa sit Slot, og saaledes behøvede hun nu ikke mere at bede noget Menneske om noget, men kun Gud i Himlen for sine Børns Lykke, og ikke heller at bestille andet end at passe sine Børnebørn, og det ikke, fordi der ikke var nok foruden hende til at passe dem; men blot fordi hun fandt sin største Glæde deri.

Letsindig Sværgen.

En Slagter handlede engang med en kristelig Bonde om nogle Svin; men han fandt den Pris, der blev forlangt, alt for høj og svor en dyr Ed paa, at han ikke kunde faa de Penge ud af dem igen. Det havde han jo slet ikke behøvet at gøre og skulde ikke have gjort det, om han havde haft nogen Tanke for Herrens Bud: „Eders Tale skal være ja, ja, nej, nej; men hvad der er over dette, er af det Onde."

Manden sagde Farvel; men da han var kommen uden for Døren, raabte han tilbage: „Jeg kan, Gud fordømme mig, ikke bruge Svinene til den Pris!"

Alligevel kom han en halv Times Tid efter atter ind til Bonden og sagde, at han havde betænkt sig og nu nok vilde give den forlangte Sum. Men Ejeren svarede: „Nej, du faar dem ikke. Du har jo svoret paa, at du ikke kunde bruge dem til den Pris, og jeg vil ikke være delagtig i din Synd. Men det vilde jeg blive, hvis jeg hjalp dig til at bryde din Ed og derved føje en ny Overtrædelse til den første."

Havebrug.

Nedlægning af Kartoffeltoppene. Der anføres i flere Tidsskrifter, at man paa forskellige Egne i Frankrig i nogle Aar har brugt en Metode i Kartoffeldyrkningen, der vinder mere og mere Udbredelse, fordi man paastaar, at man derved faar et større Udbytte. Metoden er ganske simpel og bestaar blot i, at man i Juni eller i Begyndelsen af Juli, naar Stængelen er fuldt udviklet, borer den ned og dækker den med Jord, saa at kun Spidsen rager frem. Denne Tildækning skal tjene til at hæmme Saftbevægelsen i Stængelen og lede den til Knoldene (?), men den skal tillige og i væsentlig Grad bidrage til at værne Knoldene mod Kartoffelsvampen. Det er jo bekendt, at Svampen angriber Bladene, og at Sporene saa ved Regn føres ned langs Stængelen til Knoldene. Dette forhindres ved Nedlægningen af Stængelen. Endskønt vi ikke ret kan indse det heldige i at berøve Planten Størstedelen af dens Vegetationsorganer, anføres dog ovennævnte for dem, der ønsker at gøre Forsøget.

Udførselen af Tomater fra Valencia til England beløb sig i Fjor til 17,004,000 Pd.

For ca. 100 Mill. Kroner Frugt blev i Fjor indført til Storbritannien.

Tidligere eller sildigere Afpluknings Indflydelse paa Frugtens Holdbarhed. I et hessensk Tidsskrift meddeles, at en J. Green i Ohio lod af fem Æblesorter 100 udsøgte Frugter afplukke paa fire forskellige Tidspunkter — fra 26de September til 20de Oktober — og opbevare i en almindelig Kælder. Efter 58, 175 og 256 Dage blev af hvert Hundrede de endnu friske talte. Forsøget lærte, at betimelig Afplukning af Æbler er heldigst af Hensyn til Holdbarheden. Seks Maaneder efter Afplukningen var ganske vist ingen Forskel at spore, men efter længre Tids Forløb viste der sig at være flere friske Æbler blandt de betids plukkede, end blandt dem i de andre Hold. Det største Vægttab, paa Grund af Fordampning eller Udsvedning, fandt Sted under Forløbet af de seks første Maaneder, og de sildigst plukkede Frugter svandt ikke saa meget som de tidligere plukkede.

Det vilde have været af Interesse, om de paagældende Sorter var opgivne.

×

Alle Vegne fra.

Kunstigt Elfenben. En elfenbensagtig Masse af stor Haardhed og blendende Hvidhed kan fremstilles af gode Kartofler. Disse vadskes først i fortyndet Svovlsyre og derefter koges de i samme Vædske, til de bliver faste. Derpaa skylles Syren omhyggeligt af, og Kartoflen tørres langsomt. Dette kunstige Elfenben kan bearbejdes til de mangfoldigste Genstande ligesom virkeligt Elfenben og lader sig ogsaa farve ligesom dette. Derimod er det ikke hidtil lykkedes at give det en holdbar Glans. Men alligevel er det et værdifuldt Stof, som uden synderlig Tid og Arbejdskraft lader sig fremstille i store Mængder.

*

Den tyske Dukkeindustri er af et saadant Omfang, at det skaffer utallige Personer Brødet. Alene af Dukkestrømper udgør den aarlige Tilvirkning i sachsiske Fabriker over 30,000 Dusin. Dukkesko og Klæder er næsten udelukkende Husflidsarbejder og sysselsætter en Mængde Hænder. Tilvirkningen af Dukkehatte kræver særegen Dygtighed, fordi Tidens Mode skal følges; Materialet bestaar af Affaldet fra Hattefabrikerne. De fleste Dukkekroppe kommer fra Straffeanstalterne; Dukkehovederne fabrikeres mest i Thüringen. Porcellænshovederne er næsten fortrængte af Biskuit- og Vokshoveder og bruges nu kun til de billigste Sorter.

*

Atter et kalifornisk Kæmpetræ. En Amerikaner, Van Dornwon, har affendt et Eksemplar af Sequvia sempervirens fra Tulare County til Verdensudstillingen i Chicago. Til blot en Del af dette Træ, maatte benyttes 3 Jærnbanevogne. Massen vejede 70,000 Pd. Det paagældende Træ var 312 Fod højt og voksede 6,500 Fod over Havet. Det omtalte Parti bestod af: en 12 Tommer tyk Skive, der er skaaren af Træet 28 Fod over Jorden, og som maaler 20 Fod i Tværmaal. Dette Stykke vejer 19,728 Pd. og er bestemt til Gulv for en Halle, der skal hvile paa 9 kolossale Søjler af det samme Træ. Det næste Afsnit er 7 Fod højt og ligeledes 20 Fod i Tværmaal; denne Kolos skal udhules og stilles op paa det føromtalte Gulv. Øverst lægges saa en Skive af samme Dimensioner som Gulvet. I denne „Sal“ skal 100 Personer kunne Plads. 250 elektriske Lamper skal oplyse Bygningen indvendig og udvendig. Udstilleren har antaget et Antal Snedkere o. l., der af Resterne af Kæmpetræet skal forfærdige alle Slags Genstande, med hvilke han venter at gøre „Kæmpeforretninger“.

×

For Hus og Hjem.

Supper uden Kød. Sparsommelige Husmødre sætter Pris paa at byde paa noget, der smager godt og tillige er sundt og billigt. Her er et Par Retter, der ubetinget i alle tre Henseender vil vinde Bifald. Til Blomkaalssuppe tager man et lille Hoved, deler det i saa mange Grene som muligt og koger det med Salt. Derefter tages Kaalen op og lægges paa et Dørslag, medens Suppen faar en rigelig Tilsætning af Suppeurter, der koges, til de er fuldstændigt møre, hvorefter de presses gennem en Si. Derpaa røres en Skefuld Smør, en Æggeblomme og en lille Skefuld Mel over en svag Ild til en tyk Grød, som blandes og udrøres i Suppen, hvorefter denne slaas op i Terrinen over Blomkaalen. Til Sellerisuppe tager man to Hoveder, skyller og børster dem godt, koger dem rigtigt møre med Salt og presser dem igennem en Si. En Skefuld Mel brases gul i Smør, røres i lidt Vand og slaas i Sellerisuppen, der faar et Opkog med en Kop tyk, sød Fløde. Brødterninger ristes i Smør, lægges i Terrinen, og den varme Suppe slaas over. Suppen øses straks op, for at Brødterningerne ikke skal blive bløde.

*

Stearinpletter tages af uldent Tøj ved at lægge et Stykke glødende Trækul i en vaad Linnedklud, der trykkes mod Pletten.

*

Oliefarvelugt fordrives ved at lægge en Haandfuld Hø i en Spand Vand, der sættes i det nymalede Værelse. Farvesmagen i nymalede Kar og Spande forsvinder ligeledes, naar man lægger Hø i dem og hælder Vand paa.

*

Haar- og Tandbørster renses ved at føres frem og tilbage i svagt lunket Vand, hvori man har hældt nogle Draaber Salmiakspiritus. Klædebørster renses, idet man holder et Ark rent, hvidt Papir over en skarp Bordkant. Børsten stryges frem og tilbage over Papiret, der stadig flyttes, indtil det ikke smudses mere.

*

Skæmt.

Prinsesse og Læge. I Biskop Eylerts Skrifter om Kong Friederich Wilhelm den Tredjes Liv, findes mangfoldige ret interessante Anekdoter om det daværende prøjsiske Hof og Hofliv. Om den bekendte Læge Hejm hedder det saaledes i Eylerts Værk:

Prinsesse Ferdinanda var meget godmodig, men efter den Skik, der herskede i Frederik den Stores Tid, sagde hun „han“ til alle. En Gang foregik følgende Optrin. I en prægtig Sal sidder Prinsessen i Sofaen og betragter med en meget fornem Mine Hr. Hejm, der var bleven indladt efter længe at have maattet vente udenfor.

„Træd kun nærmere,“ sagde hun og vedblev derpaa: „Jeg hører meget om hans Dygtighed og store og heldige Praksis. Jeg har derfor i Sinde at udnævne ham til min Livlæge og har herved villet kundgøre ham min Beslutning.“

„Jeg takker Deres kongelige Højhed for den udviste Tillid, men Æren at være Deres Livlæge, kan jeg kun tage imod paa Vilkaar,“ svarede Hejm i sin sædvanlige muntre Tone.

„Vilkaar?“ gentog Prinsessen med et Smil; „ved Gud, det er første Gang i mit Liv, at nogen foreslaar mig dem.“

„Saa,“ svarede Hejm, „saa er det paa høje Tid, at De ogsaa prøver, hvad det er.“

„Nu, saa lad høre.“

„Den første Betingelse,“ svarede Hejm, „er, at Deres kongelige Højhed ikke kalder mig „han“; det stemmer ikke med vor Tids Skikke; Kongen gør det heller ikke; jeg tiltaler ikke engang mine Tjenestefolk med „han“. Den næste Betingelse er, at De ikke for Fremtiden lader mig vente udenfor saa længe, som jeg har maattet i Dag. Jeg har ingen Tid at give bort, og den længste Dag er mig stedse for kort. Den tredje Betingelse er, at Deres kongelige Højhed ikke mere saaledes betragter mig lige ned til Fodsaalen; jeg kan ikke møde med let og pænt Fodtøj, men kun i Støvler og magelig Overkjole. Den fjerde er, at De ikke forlanger, at jeg skal komme først til Dem; jeg kommer efter Sygdommens Beskaffenhed, efter Gadernes og Husenes Beliggenhed. Den femte er, at De ikke opholder mig for længe, og ikke forlanger af mig, at jeg skal sladre med Dem om Dagens Politik og Stadens Nyheder; det har jeg ingen Tid til. Og endelig den sjette Betingelse er, at De, da De er kongelig Højhed, vil honorere mig kongeligt.“

„Tilstaaet,“ svarede Prinsessen smilende.

Hejm blev Prinsessens Livlæge og viste saavel i dette, som i ethvert andet Forhold, at gøre sig afholdt, agtet og elsket.

Grundet Besværing. Soldaten: „Hr. Sergent, det er mig umuligt at ligge ved Siden af Jens.“ — „Hvorfor?“ — „Han lægger sig midt i Sengen og overlader mig de to Sider.“

I en Jærnbanekupé sad en Herre og en Dame alene.

Herren: „Jeg ved ikke, om det generer Dem, at jeg ryger en Cigar?“

Damen: „Det ved jeg saamænd heller ikke; man har aldrig budt mig det før.“

Herren røg ikke.

Hovedbrud.

Firkantet Gaade.

S T D D
E E Ø Ø
O O E E
R R R R

Omsæt Bogstaverne saaledes, at de læste fra oven og ned ad og fra venstre til højre danner Navnene paa

En dansk Købstad.
En europæisk Flod.
En lille Bolig.
En vigtig Legemsdel.

J. J.

Gaade.

Jeg er en Kvinde,
men hvis du lod
mit Hoved forsvinde,
jeg blev til en Flod.

P. C. H.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 40:
Vask — Sav — Ask — Kvas.

Gaade i Nr. 40: Lovise.

Korsgaade i Nr. 40:

O
O L E
K R A G E
O L A F R Y E
P A R I S
R Y E
E
Olaf Rye.

Geografisk Gaade i Nr. 40:
Haleb.
Amur.
Dvina.
Esseg.
Siebengebirge.
Hades—Brage.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Fisker-Karen, Digt af B. E., med Billede. Mandrup Dyres Hævn, Fortælling af M. Henckel, (Fortsættes.) Hundens Mærke, Fortælling af Carit Etlar, med Billede, (Sluttet.) Fra den romerske Campagne, med 2 Billeder. Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Maria og Katinka, en polsk Historie, ved A. Th. J. Letsindig Sværgen. Havebrug. Alle Vegne fra. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

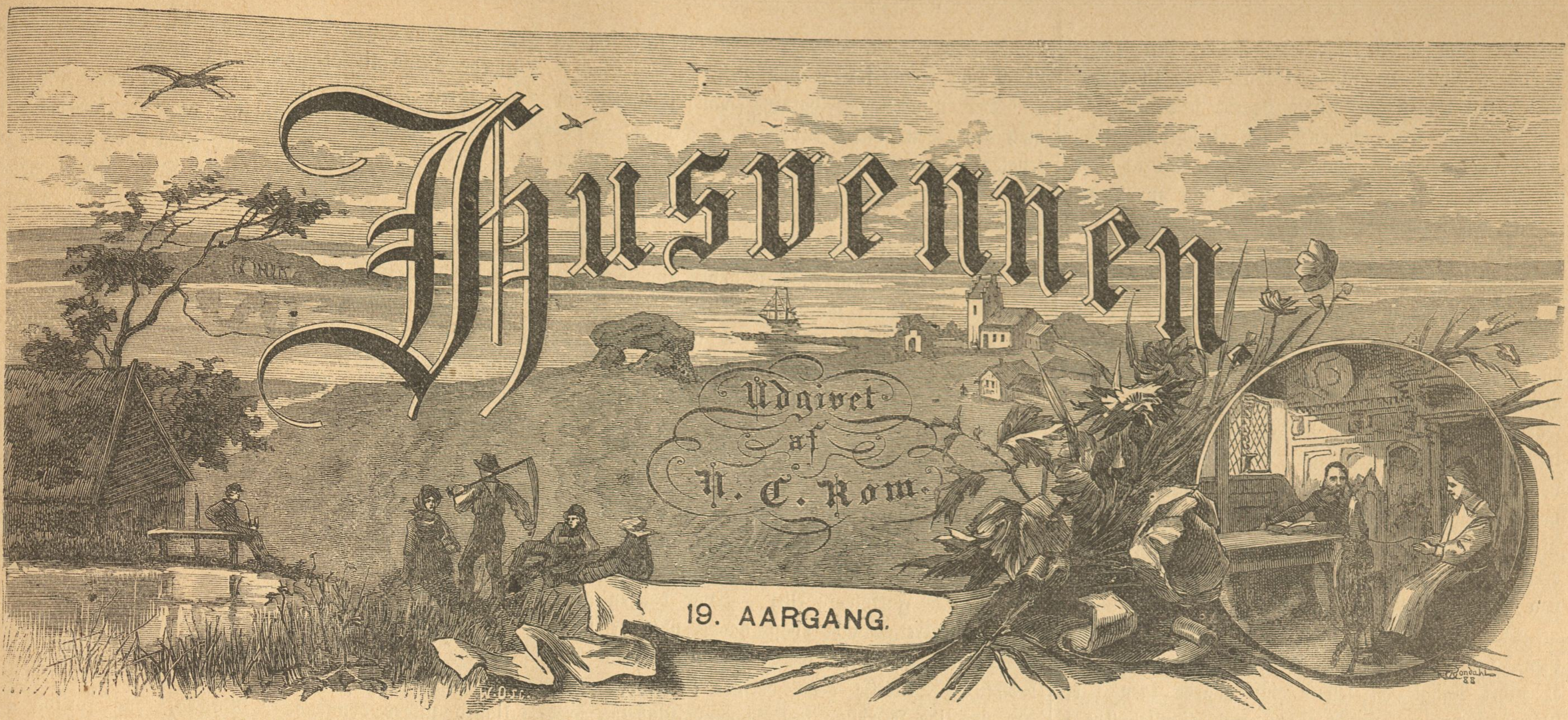

Nr. 42. Søndag den 17. Juli. 1892.

Mandrup Dyres Hævn.

Fortælling af M. Henckel.

(Fortsat.)

Skottende til ham med en vis Forsigtighed, kom hun frem af sin Krog. En stakkels pjaltet, forsulten Landstryger, ung af Aar endnu, men frygtelig medtaget at se til, med hule Øjne og et stort filtret Skæg, syg og ude af Stand til at røre sig næsten, rystende af Kulde og Feber, saa Tænderne klaprede i Munden paa ham, aa nej, ham behøvede hun nok ikke at frygte, stor og haandfast som hun var.

„Kom kun indenfor og sid lidt paa Bænken der i dette Herrens Vejr," sagde hun og lukkede den underste Halvdør op med, „jeg skal hente jer en Bid Brød og varme jer en Slurk Øl, Mikkel kommer straks," føjede hun til for en yderligere Sikkerheds Skyld, idet Stodderen slæbte sig over Gulvet hen til Ovnbænken, hvor han stønnende sank ned.

Hvor han kom fra, og hvor han agtede sig hen? Han sad og virrede med Hovedet og svarede ikke derpaa, uden med nogle stammende, næsten uforstaaelige Ord; lige saa lidt var han i Stand til at spise Brødet, Lisbeth bragte ham, men drikke gjorde han med Begærlighed. Konen stod og saa halvt nysgjerrigt, halvt medlidende paa dette ynkelige Vrag, hos hvem der alligevel var noget, selv vidste hun ikke hvad, der tydede paa, at han trods sit Smuds og fine Pjalter, der næppe nok dækkedes af den grove Rytterkappe, han havde svøbt om sig, ikke hørte til Samfundets laveste Udskud. Udskud, nej. Alene Hænderne, og hun kunde ikke andet end lægge Mærke til dem, for han tog sig hvert Øjeblik til Panden og Hovedet, de var hverken store eller grove, mærkede af Arbejdet, som hos hende og hendes lige, men smalle og veldannede som hos de fornemme og rige, der intet bestiller; og Ansigtstrækkene! Saa fine og smukke, trods Slapheden og Nøden, der havde præget dem.

Hans Øjne, der uroligt og ligesom spejdende havde flagret hid og did, begyndte at falde til, og Hovedet sank ned paa Brystet som i en Døs. Lidt efter sov han, tungt og besværligt, ligesom stønnende lød hans Aandedræt.

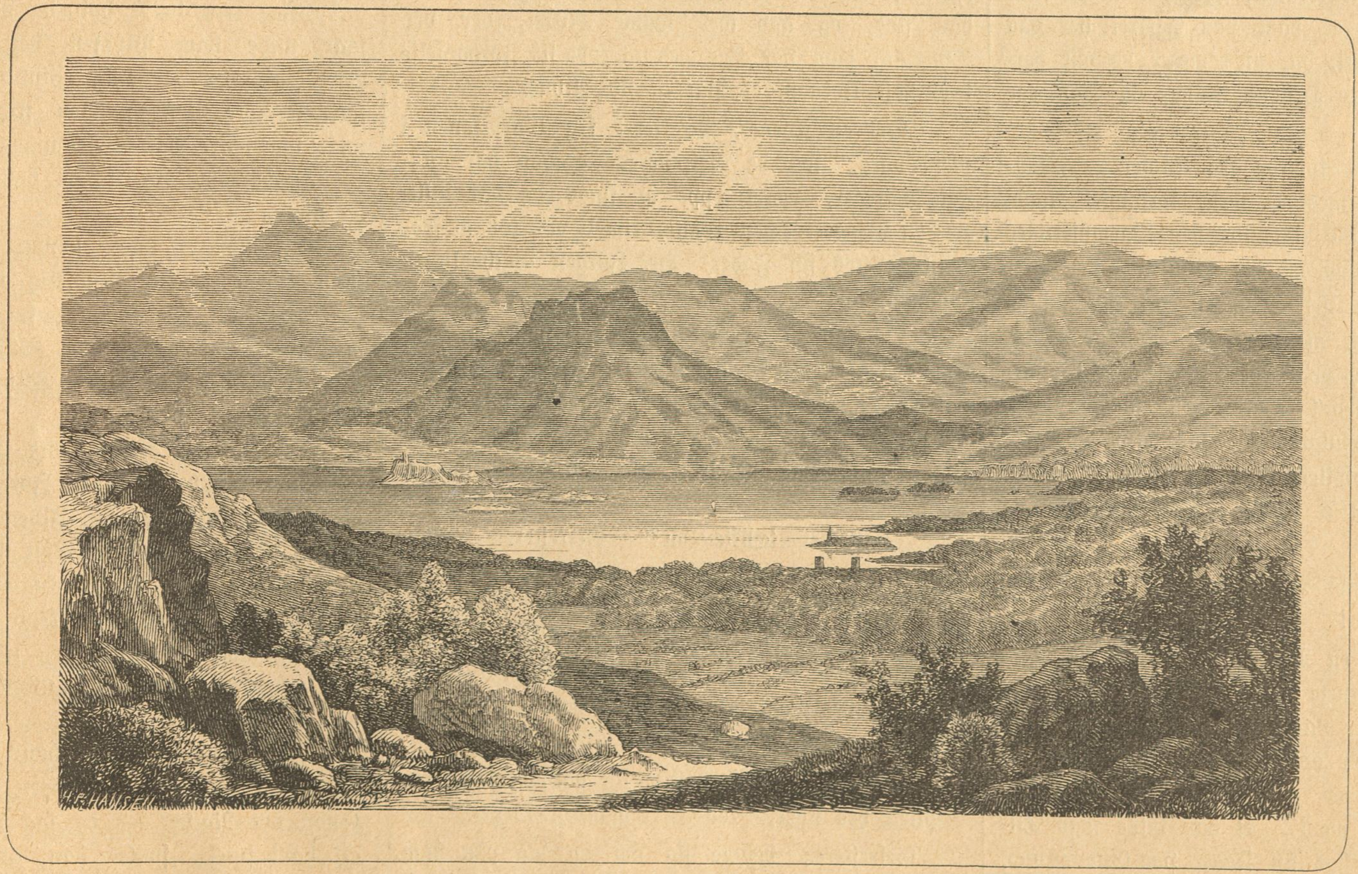

Glengariff i Irland.

„Stakkels Kløր, Vorherre maa vide, hvad der har bragt ham i den Elendighed. Jeg er bange for, han er syg, og hvad griber vi saa til med ham, jeg er nær ved at ønske, at Mikkel var her tilbage."

I det samme Lisbeth Skyttes havde holdt den lille Enetale, lod det til, at hendes Ønske skulde opfyldes. Der lød Trin derudenfor, og et Par Fødder stampede Sneen af paa den skæve Stenflise foran Døren, som hastig blev aabnet. Det var dog ikke Mikkel, men Herremanden i egen Person, som med et Nik og et muntert „Guds Fred" i Stuen, spurgte efter sin Skytte.

„Han er saamænd ikke kommen hjem endnu, men om Naadigherren kanske vilde sige mig Besked eller tage til takke med den ringe Lejlighed og vente en bitte Kende, saa kommer han da ellers straks, mener jeg," og Madam Lisbeth fik travlt med at tørre Mikkels egen Stol for Bordenden af

med en Flig af sit Forklæde, snyde den lange Tande af Lyset og kaste et Par Tørv til Ilden for at faa den til at blusse klarere i Vejret.

Mandrup Dyre betænkte sig et Øjeblik, men mente saa, at det ikke kunde være saa galt at blive lidt optøet i det Hundevejr. Han satte sin Bøsse fra sig, og trampende med Fødderne i Lergulvet for at holde dem varme, stillede han sig hen foran Skorstenen og strakte sine valne Hænder over Ilden.

„Halløj, hvem Fanden er det?“ Først nu havde han faaet Øje paa den sovende Landstryger og stirrede forbavset paa ham. Konen rystede paa Hovedet og fortalte, hvorledes han nylig havde søgt Ly hos hende for Vejret, og forkommen og træt næsten var sunken om, da han kom ind i den lune Stue; nu saa det ud, som han sov, men hvert Øjeblik gav det saadanne underlige Trækninger i ham, og saa var det, som om han lyttede efter noget. Og vilde Naadigherren saa blot se paa hans Hænder og hele Gestalt.

Ja, Naadigherren saa. Han kendte disse Træk igen, der engang havde smilet ham i Møde fra et andet Ansigt og senere var gaaede igen i et Barns bløde og runde Træk med Smilehuller i blomstrende Kinder, der nu var hule og blege! Og da Staklen, idet han bøjede sig ned over ham, nu pludselig slog et Par store sorte Øjne op, der forvildede og forskræmmede stirrede ind i hans, tumlede Mandrup Dyre et Skridt tilbage og tog sig til Panden. Almægtige Gud! Var dette et Blendværk, gik de døde igen?

I dette Øjeblik blev Døren reven op, og en af Mikkel Skyttes Smaadrenge kom farende ind i Stuen. „Jøsses Mutter! Der er Soldater i Nærheden, de kommer Syd fra og har spurgt om Vejen til Gudumlund. Henne i Kroen, hvor de har bedet, fortæller de, at de søger efter en, som er desenteret og skal hænges eller skydes, naar de faar fat paa ham; de er ham paa Sporet her paa Egnen og — aa nej, da, nu kommer de vist herop — jeg kan høre Hestene trampe og Sablerne klirre.“

Den syge Mand for op fra Stolen. „Soldaterne,“ lød det med et hæst, fortvivlet Raab, „de er her alt, frels mig, for den Barmhjertiges Skyld, frels mig, und mig et Skjul.“

Mandrup Dyre ilede hen til det lille Vindu og anstrengte sig for at stirre ud i Mørket. „Det er rigtigt, der drejer nogle af fra Vejen og kommer herop, Mikkel er med.“ Han vendte sig om igen, og saa paa den forfulgte, der sad halvt oprejst i Sædet med vidt opspilede Øjne og et Ansigt stivnet i Rædsel, jaget som et Stykke Vildt, hjælpeløs og elendig.

Og det var hans Dødsfjendes Søn, der var givet i hans Haand!

Der gik som en Verden af Tanker og modstridende Følelser gennem Mandrup Dyres Sjæl i disse faa Sekunder. Her var ingen Tvivl. Den elendige var af en eller anden Grund rømt fra sit Regiment, var bleven opsporet og forfulgt hertil, hvor man sagtens mente, at han vilde søge Tilflugt og finde den hos sin Fader paa Gudumlund. Selv om der havde været Tid til nærmere Forklaring, havde han den ikke nødig. Saa ikke den falske Kvinde paa ham udaf disse Træk, af disse vilde rædselsslagne Øjne? Og stod ikke hver en Haan, hver en oprørende Uret, der i Aarenes Løb var tilføjet ham af den hævnfnysende Ungdomsven, hvem Skinsygen og Hadet havde forblindet, stod den ikke for ham nu med større Tydelighed end nogen Sinde før?

Skridtene der udenfor, Lyden af Stemmer og Vaabenklirren kom nærmere. Mikkel talte og lod til at gaa foran for at vise Vej.

Den ulykkelige Flygtning var sprungen op, men var igen sunken tilbage paa Stolen; Dødsfrygten havde ligesom lammet ham, det var aabenbart, at han havde opgivet ethvert Haab om Frelse.

Herremanden stod foran ham. Hævnens Stund var kommen, den Hævn, han havde svoret Jørgen Buchvald og ventet paa at fuldbyrde.

Den kolde Sved perlede paa hans Pande, det er dog en egen Sag saaledes at holde et Menneskeliv i sin Haand, det flimrede for hans Øjne, fløde ud som i en Taage.

Nogle faa Øjeblikke endnu, og Soldaterne vilde være der i Stuen.

Han bøjede sig pludselig ned og med et kraftigt Ryk drog han den unge Mand op fra Stolen. Hvad var hans Hensigt? At overgive den ulykkelige til sine Forfølgere eller — var det en anden mere raffineret Maade han havde udtænkt sig at ramme sin Fjende paa? I et Nu var den halvt bevidstløse Skikkelse gemt derinde i Alkoven under den mægtige Fjerdyne med Madam Lisbeths bredstribede hjemmegjorte Vaar, der kun lod den øverste Spids af hans Hoved til Syne og Omhænget droges halvt for.

Døren gik op. Mikkel traadte ind tilligemed en Gefrejter og to menige, der med glubske Miner stødte deres Geværkolber mod Gulvet og forlangte at komme til at gennemsøge Stuen og Huset, hvor de mistænkte Flygtningen for at have skjult sig, da han af et Par Bønder var bleven set at tage Vejen ad denne Kant, og endnu ikke formodedes at kunne være naaet frem til Hjemmet.

„Med Forlov, om hvem er her Talen?“ spurgte Mandrup Dyre med en paataget bred og grov jydsk Dialekt, uden at træde ud af Skyggen, hvor han stod, og gav idet samme Mikkel, der ved Synet af ham var lige ved at røbe sin Forbavselse i et højt Udraab, et Puf af sin Albue.

„Om en Kornet, deserteret fra Garnisonen i Rendsborg,“ svarede Gefrejteren. „Han har gjort gale Streger, været oppe at slaas og var stillet for en Krigsret, men rømte, rimeligvis for at søge Tilflugt hos sin Fader, Hr. Jørgen Buchvald til Gudumlund.“

„Og saa søger I ham her, paa Mandrup Dyres Enemærker?“ lo Mikkel. „Jeg tænkte, det var en kendt Sag, at de to Herremænd er Uvenner, og at mit Hus vilde være det sidste Sted, nogen skulde falde paa at lede efter Jørgen Buchvalds Søn.“

„Saa det tænkte du?“ Gefrejteren maalte Skytten med en glubsk Mene. „Ja, Fanden kender dig, Grønkjole, og ikke jeg, hvad det er for en Æsel, der har vist os ad denne Kant, det ved jeg ikke, men jeg skal nok huske at knække Halsen paa ham ved Lejlighed, dersom han virkelig har ført os paa Vildspor.“

„Hm, ja, det forholder sig ganske rigtig som Skytten her siger,“ tog Herremanden Ordet.

Gefrejteren vendte sig om og saa paa ham. „Og hvem er egentlig han, min gode Mand?“ spurgte han.

„Doktoren inde fra nærmeste Købstad, som er hentet herud denne Aften, for at se til Folkenes Søn her, som ligger dødssyg derinde i Alkoven. Han er just falden til Ro efter en Svaledrik, jeg har givet ham, og vil I, Hr. Gefrejter, endelig gennemsøge Huset her, hvad der jo er eders Skyldighed, begriber jeg, saa beder jeg, at der allenfals maa gøres saa liden Støj som mulig, det er ellers en smitsom Syge,“ føjede han til, da Krigsmanden gjorde Mine til at nærme sig Alkoven.

„Fy for den slemme,“ Gefrejteren trak sig skyndsomst tilbage. Heldigvis var der for mørkt i Stuen, til at han kunde blive den dybe Forbavselse var, der ved Mandrup Dyres Ord havde malet sig i Skyttens Ansigt, og uden Mistanke vendte han sig til Soldaterne. „Vi faar handle efter Instruksen, Folkens,“ sagde han, „men lad det nu gaa lidt gesvindt og gør ingen Allarm.“

Paa nogle faa Øjeblikke var Huset, Gaardspladsen, Kostalden og Tørvehuset gennemsøgte, og med nogle drøje Eder over at være blevne førte bag Lyset og narret til at gøre slig en Omvej i det Hundevejr, lavede Soldaterne sig atter til at drage videre ad Gudumlund til, hvor de sikkert mente at fange Fuglen.

„Kan din Dreng der faa Lov at følge med et Stykke og vise os den nærmeste Vej?“ spurgte Gefrejteren.

Mikkel var lige ved at indvilge, men i det samme gav Herremanden ham et Vink, som han, uden at begribe, hvad der skjulte sig for en Hemmelighed under denne sære Adfærd, dog forstod — Drengen kunde rimeligvis forsnakke sig. „Hm, nej, det er vist bedst, jeg gaar selv,“ sagde han, „men om det gefaller eder, Hr. Gefrejter, lad os saa skynde os lidt, jeg vil dog gerne snart tilbage til min syge Søn.“

Lidt efter var Hytten befriet for de ubudne Gæster. Mandrup Dyre stod ene tilbage ved Alkoven, mens Lisbeth og Drengen gabede paa ham med aaben Mund, uden at kunne begribe et Ord af det hele. Han strøg med Haanden over Panden, bøjede sig ned og lyttede.

„Herre Jesus, er han kanske død af Skræk?“ udbrød Skyttens Kone og foldede Hænderne. „Eller er han kun daanet?“

„Jeg tror det,“ hviskede Mandrup Dyre, „I faar unde ham Pladsen her i Alkoven og en Smule Tilsyn en lille Stund, siden skal I nok faa nærmere Besked; men skik saa Mikkel op til mig, saa saare han er kommen tilbage.“

Han svøbte sin Kappe om sig, tog sin Bøsse og gik.

Gik som en, der længe har baaret paa en tung Byrde og nu pludselig er bleven befriet for den. Uvejret var sagtnet af. Sneen faldt endnu, men finere og jevnere, og Stjernerne begyndte at titte frem bag de mørke Skymasser, der var i Færd med at spredes.

Det var en af de sidste Dage i Aaret.

Paa Gudumlund sad Jørgen Buchvald ganske alene i sin triste Stue. Ilden knagede og brændte lystigt nok og blussede højt i Vejret i den store Bilæggerovn med Messingkuglerne, men dog sad Herremanden og gøs og krøb sammen i sin Lænestol og jamrede sig af og til lydeligt i den ene Fod, der var indsvøbt i uldne Klude og hvilede paa en Pude.

Gigten rasede i alle hans Lemmer, gjorde ham vranten og utilpas om Dagen og røvede ham hans Søvn om Natten — og saa kom Tankerne. Alt gik ham imod, syntes han, og nu var tilmed i disse Dage hans gamle Skytte, Mogens, som i mange Aar havde tjent ham og været ham hengiven, gaaet hen og havde lagt sig til at dø. Det var et Tab, som virkelig gik ham til Hjerte.

Han var ene nu, ganske ene. Hun, som skulde have været hans Alderdoms Trøst og Glæde, Solen i hans Hjem, hans unge, livsglade, forkælede og forgudede Datter, hun var jo borte. Han selv havde maattet stænge hende ude, lukke Døren og Hjertet for den letfærdige, som havde

bragt Skam over hans Navn og hans Arne, havde fuldført, hvad Moderen havde begyndt. Og Sønnen, hans Fryd og Stolthed, som burde have staaet ved hans Side, været hans Støtte og Medhjælper, men som i det Sted havde forbrudt sig, saa han var hjemfalden til en forsmædelig Død — hvor var han nu? Hvor var de begge hans ulyksalige Børn, fordrevne ved egen Brøde fra det Hjem, hvor engang deres glade Barnestemmer lød i støjende Jubel, som saa deres uskyldige Lege, deres første Ungdoms sorgløse Glæder?

Han stønnede højt i sine vaandefulde Tanker, den ensomme, bøjede gamle Mand, medens Hovedet sank ned paa hans Bryst. Det var en værre Smerte denne end Gigten i hans værkbrudne Krop. Og ingen Lindring vilde Natten bringe, ingen Lindring den næste Dag, kun ny Pinsler. Som et Helvede var det at være i — havde Gud da glemt ham?

Døren knirkede derhenne, han hadede denne Lyd, og vendte sig smaabandende halvt omkring. Det var Ridefogden, som kom listende ind paa sine Hosesokker for at melde, at der stod „nogen" udenfor, som gerne vilde tale med Naadigherren.

„Hvem er det? Han ved jo, Rasmus, at jeg ikke tager mod fremmede."

„Hm, nej, men, det er ham, Skytten fra Randrup, som siger, at — at det er af stor Vigtighed, han faar Naadigherren i Tale," lidt tøvende kom det frem, men Jørgen Buchvald for op i Stolen og spurgte, om han var gal?

Ridefogden dristede sig til ydmygt at benægte det. Fuld kanske? Heller ikke det, men — Skytten var ikke alene; der var en fremmed med ham, en ung Karl, der søgte om Pladsen, som var bleven ledig ved Mogens' Død, og Mikkel havde sagt, at Herremanden bestemt antog ham, naar han fik læst det Brev, som Hr. Mandrup havde givet ham med.

Næsten maalløs af Forbavselse greb Jørgen Buchvald efter Brevet, men næppe havde han læst de første Linier, før han vaklede som en beruset i Sædet. Han snappede efter Vejret, Øjnene stod næsten stive i hans Hoved.

„Lad ham — lad dem komme ind begge to," stammede han til sidst, „men ikke her, luk dem ind i mit Brevkammer og sørg saa for, at ingen forstyrrer mig, jeg vil have Ro, forstaar han vel! Gode Gud, hvad er dette? Drømmer jeg kanske? Gaa — gaa — skynd dig og før dem op ad Trappen."

Ridefogden skyndte sig, saa han var nær ved at falde over sine egne Ben.

„Naa, du kan nok hekse, du," sagde han til Mikkel med et nysigent Blik paa den fremmede. „Adgangen til Naadigherren er fri, se blot til, at du og din Kammerat kan rappe jer og faa Skankerne med jer op ad Trappen, jeg har Ordre til at lukke jer ind i det allerhelligste, saa denne Gang slipper du nok for Træhesten, bitte Mikkel."

Det varede ikke længe, inden Skytten fra Randrup igen kom tilbage og gik over Gaarden, hvor alle Folkene gloede paa ham og stak Hovederne sammen. Da han gik forbi Træhesten, der paa Gudumlund, som paa de fleste Herregaarde, havde sin Plads ved Indkørslen til Borggaarden, vendte han sig om og sagde med et lunt Smil til Ridefogden: „Skal vi to slaa til væds, Rasmus, at Mæren der snart kommer af Vejen?"

„Det var som Fanden, hvad mener du med det, Mikkel Lurendrejer?"

„Hm, ja ja, tøv nu blot en Kende, saa vil vi faa at se." (Sluttes.)

Sæden og Føllet.

En fattig Præst i Waldeck blev ofte hjemsøgt af Mangel og Nød, men tabte aldrig Modet. Engang vilde han for at faa Penge til Brød rejse et lille Laan paa en Kornmark, der kunde indbringe en Snes Kroner. Men da man kom ud paa Marken, havde Raavildtet omtrent ædt alt, hvad der var paa den.

Saa skulde et toaarigt Føl tjene som Pant; men det sprang over en gammel Mur og brækkede Benet.

Klagende og grædende kom Kone og Børn med dette Budskab Præsten i Møde, da han kom fra en Bibellæsning.

Men han jamrede og græd ikke; han sagde blot: „Jeg har ikke sat min Lid til Ageren og Føllet, men til Herren!"

Og næppe havde han faaet Præstekjolen af, før en Dame i Nabolaget sendte Bud efter ham. Hun spurgte ham til Raads i en vigtig Sag og bad ham derefter laane hende en vis bestemt Bog. Præsten svarede, at han ikke havde den, og da Damen forbavset spurgte, hvorfor han dog ikke havde købt en saa fortræffelig Bog, gav han uden Betænkning det oprigtige Svar, at hans Kaar ikke tillod ham det.

Da aabnede Damen sin Skrivebordsskuffe og rakte sin fattige Sjælesørger en Hundredkroneseddel. Den lagde Præsten med Glæde paa Bordet foran sin Kone og sagde: „Se, Herren har købt baade Sæden og Føllet og straks betalt kontant."

S. 40, 18: „Jeg er elendig og fattig: Herren vil tænke paa mig; han er min Hjælp og den, som udfrier mig!"

Fra Irland.

(Med Billede.)

Her hersker en iøjnefaldende Modsætning mellem Naturen og Befolkningen i Irland. Naturen er rig og frugtbar, Vejrliget varmt og mildt, saa i mange Egne holder Træerne sig grønne hele Vinteren igennem, og Græsset, der dækker Irlands bølgeformige Marker, er mere grønt og frodigt end Græsset andetsteds. Derfor kaldes Øen ogsaa det grønne Erin. Befolkningen er forarmet og uselvstændigt, Almuen er mere uvidende end i noget andet af Europas Lande, og alle de Fejl og Uvaner, der følger med Fattigdom og Vankundighed, besidder Irlænderne i høj Grad. De bor i usle Hytter, dyrker deres Jord paa en forældet Maade eller dyrker den slet ikke, og Jorden er da for Resten heller ikke deres Ejendom, men tilhører den engelske Adel. Et Billede af en irlandsk Landsby vilde derfor ogsaa danne en fuldstændig Modsætning til det smukke Landskabsbillede, der findes paa omstaaende Side. Her ligger Glengariff-Søen — en af de talrige smukke Søer, hvorpaa Landet er saa rigt — spejlblank og blaa mellem frodige Agermarker og Enge. Alt er her fredsælt og tyst, en Aabenbaring af Naturens gavmilde Herlighed, der synes milefjernt fra de Ulykker og den Gæring af Misnøje, Forbitrelse og Hævnsyge, der er blevet Befolkningens Lod.

Atter i denne Tid har Irlands Kaar og Fremtidsskæbne staaet paa Dagsordenen. Anledningen var de nylig afholdte Parlamentsvalg i England. Blandt alle de Reformer, der har været under Diskussion var gamle Gladstones Home rule Kærnen, det, hvorom alle Kandidater havde at udtale sig, og hvortil de havde at tage en usvigelig Stilling, før Vælgerne afgav deres Stemme. Lykkes det at gennemføre Home rule, som Gladstone har udarbejdet Forslaget, vil Irlands Kaar betydelig forbedres, og fremfor alt vil det undertrykte Folk opnaa en politisk Frihed og Selvstændighed, hvorefter det har sukket i Aarhundreder.

Fr. R.

En Belejring

for 1000 Aar siden.

Ved D. H.

Det er en Belejring af Paris, Frankrigs Hovedstad, hvorom her skal fortælles. Hele den nulevende Slægt har utvivlsomt modtaget et uudsletteligt Indtryk af den Belejring, der under den tysk-franske Krig i 1870 blev Paris' sørgelige Lod. Hungersnød og Modløshed, Fortvivlelse og Oprør rasede da inden for den skønne og berømte Verdensstads Mure. Men Begivenheder af denne Art hører ikke blot den nyere Tid til. Paris er en ældgammel By, og blodige Belejringskampe har fundet Sted saa langt tilbage, som dens Historie rækker.

Det ottende og niende Aarhundrede har i Verdenskrøniken faaet Navn af Normannertiden. Thi da drog store Skarer af nordiske Vikinger, især fra Danmark og Norge, ud mod Vest og Syd og gæstede England, Irland, Frankrig og de tilstødende Kyster. Det var dygtige Søfolk, vilde og blodtørstige Krigere, vel rustede og vel øvede i Vaabenbrug. Hvor de kom hen, gjorde de Strandhugst, indlod sig i hele Felttog med Landets Høvdinger og Folk, belejrede og afbrændte de største Stæder, ødelagte Kirker og Klostre og vendte hjem med et rigt Bytte af Guld og Sølv og kostbare Dragter.

Saa frygtede var Normannernes Vikingetog blevne i Frankrig, og saa hyppigt skete det, at deres Skibe med Ravnebanneret løb op ad Landets Floder, at de franske Præster afsluttede Gudstjenesten med denne Bøn: „For Normannernes Raseri befri du os, du gode Gud!"

En af de første og mægtigste Normanner-Høvdinge var den danske Konge Regnar Lodbrog, som senere led en saa forsmædelig Død i England, men rigtignok ogsaa blev blodig hævnet af sine Sønner. Med en anselig Flaade var han sejlet op ad Seinen og havde plyndret Paris, uden at de skrækslagne Indvaanere tænkte paa at møde ham med Vaaben. Han plyndrede et Par af Byens berømteste Klostre, tilegnede sig de Rigdomme, som i Tidernes Løb var blevne dem skænkede af Landets Fyrster, ja, endog en Del Tømmer af de nedbrudte Bygninger tog han med sig hjem. Imidlertid maatte Kong Karl den Skaldede betale den danske Konge 7000 Mark Sølv for at drage bort, og mulig er han gaaet ind paa flere andre Betingelser; thi da Regner Lodbrog kom hjem, lod han forkynde; at han havde undertvunget det hele frankiske Rige, medbragte Laasene til Paris' Porte og havde gjort sig Kongen skatskyldig.

Det næste store Normannertog, der hjemsøgte Paris, blev anført af Lodbrogs Søn Bjørn Jærnside, der fuldførte, hvad hans Fader havde begyndt, tog, hvad han havde levnet, og lagde en af Byens berømteste Kirker i Aske. Efter Bjørn Jærnside kom Ganger-Rolf, maaske den vældigste og navnkundigste Helt blandt alle Normannerne, ligesom den Hær, der fulgte ham, ogsaa var den største, der nogen Sinde fra Norden gæstede Frankernes Land. Byen Rouen, der saa ofte før var bleven plyndret, havde, da Rolf meldte sig, valgt at overgive sig uden Sværdslag. Uhindret kunde Normannerne nu

styre videre op ad Seinen, mens Kirkeklokkerne lød inde over Land, og Præsterne og Folket bad: „Herre, fri os for de vilde Normanner!" En Efteraarsdag i det Herrens Aar 885 ankrede en Flaade paa 700 Skibe og med 30,000 Mand uden for Paris. Denne sejrsæle Hær havde ventet kun at træffe ringe Modstand. Ingen Sinde havde Normannerne været mægtigere. Og hvilken Modstand kunde man vel vente at træffe i en By, der atter og atter i det sidste Hundredaar var bleven mishandlet og ødelagt? Men Ganger-Rolf og hans Mænd forregnede sig. Pariserne havde forberedt sig paa at gøre den yderste Modstand. De havde paa ny befæstet deres By, som paa hin Tid var indskrænket til en Ø midt i Seinen, og til begge Sider havde de spærret Floden med to Træbroer, der hver kunde forsvares fra et stort Taarn.

Paris var ikke dengang, hvad det senere blev, Landets Hovedstad, og Borgernes egentlige Fører var ej heller Kongen, men Grev Eudes eller Odo af Paris. Ham var det, der havde forberedt Forsvaret, sammenkaldt andre frankiske Stormænd og opmuntret Borgerne ved sit Mod og sin Iver til at forsvare den fædrene Arne. Da Normannerne saa, at det var Alvor med Byens Modstand, sendte en af deres Søkonger, Sigfred, Bud til Biskoppen i Paris, om at dersom Sejladsen op ad Floden blev frigiven, skulde saavel Kirkens og Grevens som Indbyggernes Ejendom ikke lide ringeste Overlast. Meningen var, at Vikingerne da vilde sejle lige til Burgund. Men Biskop Gozlin gav et rent og skært Afslag. Dermed var Kampen givet, og ved næste Daggry begyndte Normannerne deres Angreb paa Taarnet paa den nordlige Flodbred, hvor Befæstningsarbejdet endnu ikke var ganske fuldendt. I to Dage rasede Kampen nu uafbrudt, Præster og Klerke stred tappert Side om Side med Adel og Borger. Normannerne indsaa, at deres Stormløb var frugtesløst, og indledede nu en regelmæssig Belejring med jævnlige Angreb fra den nordlige Seinebred. De tømrede et stort Taarn og førte det, fuldt af bevæbnede Krigere, frem mod Parisernes Brotaarn; men den tunge Indretning svarede ikke til sin Hensigt, især da fjendtlige Pileskud idelig rev de Folk bort, som skulde styre Taarnet. Saa forsøgte Normannerne at fylde Graven omkring Brotaarnet, hvortil de endog brugte Ligene af deres Fanger, som de uden videre dræbte og kastede i Vandet. Dækket af et mægtigt Skjoldtag trak de en Slags Krigsmaskiner til Stormangreb, de saakaldte Væddere, ind mod Brotaarnet, medens en Hagl af Pile og Kastevaaben sendtes ind over Forsvarerne, og Skibe gled frem med brændende Træstammer for dermed at stikke Taarnet i Brand. Men Pariserne laa heller ikke ledige. Med store Sten, som de kastede ned fra Taarnet, knuste de Skjoldtaget, Kastevaaben formørkede Luften, og de udsendte Brandere blev uskadelige hængende paa Stenmolerne. Saa opgav Normannerne atter deres Stormløb og vendte tilbage til deres Lejr.

I noget over to Maaneder havde Paris nu været belejret. Da skete det, at Seinen sluttede Pagt med Fjenden, idet den svulmede op og bortrev en Del af Broen paa den sydlige Bred, hvorved Forbindelsen mellem Byen og Brotaarnet blev helt afbrudt. Kry og sejrssikre rykkede Normannerne frem mod Taarnet, hvis faatallige Forsvarere kæmpede med Løvemod. Afskaarne fra al Hjælp stred de en hel Dag igennem mod de fremilende Vikingeskarer. Der skal findes en gammel Krønike, som har optegnet tolv af de berømmeligste Heltes Navne, og heri meldes, hvorledes de først, da Taarnet stod i lys Lue, trak sig kæmpende tilbage ud paa Resterne af Broen, og hvorledes de omsider ved Solnedgang overgav sig, efter at have modtaget Tilsagn om, at deres Liv skulde blive skaanet, men straks efter blev huggede ned af deres forbitrede Fjender. Kun een Mand agtede Normannerne at skaane, thi paa Grund af hans overlegne Holdning og Mine antog de ham for en Fyrste og ventede derfor at faa gode Løsepenge for ham. Men for stolt til at overleve sine Kammeraters Skæbne erklærede denne Mand, at der ikke skulde blive betalt Løsepenge for ham, og saa modtog han Døden med sine tapre Fæller.

Grev Eudes naar Brotaarnet.

Fra Byens Mure og det nordlige Brotaarn havde Pariserhæren været Vidne til den ulige Kamp. De forstod nu, at i Tilfælde af Overgivelse kunde de ikke regne paa Skaansel. Normannerne var saa grusomme i deres Kampbegær som nogen Sinde. Ubrødeligt Sammenhold var den eneste Udvej af Striden.

En Del af Normannerhæren brød nu op fra Lejren og gjorde Strejftog ind i Landet for at søge Levnedsmidler og andet Bytte. Denne Svækkelse i Lejren benyttede Pariserne sig af og foretog et Par heldige Udfald. Samtidig ilede Rygtet om Parisernes tapre Modstand Landet rundt, og der blev Tale om at rykke Pariserne til Hjælp. Det var dog hverken selve den frankiske Kejser eller hans øverste Høvedsmænd, der følte sig særlig tilskyndede til at hjælpe deres betrængte Landsmænd mod en Fjende, der egentlig var fælles; det var derimod en tysk Fyrste, Hertug Henrik af Sachsen, der brød op med sine Folk og kom de kække Borgere i Paris til Undsætning. I stor Hast kom han bag paa Belejrerne, kastede ved Nattetid Forstærkning ind i Byen, men veg saa atter tilbage, da Normannerne kom paa Benene. Hjælpen fik ikke denne Gang stor Betydning. Stillingen var stadig lige truende. Hungersnød og Smitsot rasede mellem Befolkningen, kuede daglig dens Mod og svækkede dens Modstandsevne. Biskop Gozlin gav sig da til at underhandle med Fjenden og ved at betale 60 Mark Sølv til Kong Sigfred, fik han denne til at drage bort med sine Mænd. Men Sigfreds Fæller blev og satte al deres Kraft ind paa Belejringen. Kort Tid efter døde Gozlin, og denne dygtige og velsindede Mands Død gjorde et stærkt Indtryk paa Folket. Heller ikke skulde det tjene til at styrke Modet, at Grev Eudes omtrent samtidig forlod Byen, skønt hans Hverv var at skaffe fremmed Hjælp. Der gik dog ikke mange Dage, før Vagterne kunde melde, at Grev Eudes og hans tapre Rytterskare atter nærmede sig Moderbyen. I hurtigt Ridt fløj de igennem Normannerlejren, huggede enhver Modstand ned, Sværd og Økser sang og blinkede i Luften, Kamplurren skingrede fra alle Sider, og Normannerne tumlede saarede og forbitrede om mellem de stejlende Heste. Endelig holdt Grev Eudes neden for Brotaarnet, hilsende med sit Sværd op til Besætningen, der modtog ham med ustandselig Jubel. Og større blev hver Mands og Kvindes Fryd endnu, da han forkyndte, at hans Rejse havde bragt det gode Udfald, at Hertug Henrik af Sachsen var paa Vej til Paris med friske Tropper, og at efter ham fulgte Kejseren med en mægtig Hær. Den Gang havde Staden været belejret i omtrent et halvt Aar.

Det gode Budskab, som Grev Eudes havde bragt, bekræftede sig ogsaa, men ikke desmindre blev Glæden stakket. Hertug Henrik viste sig i Spidsen for sin Hær, men idet han vilde ride frem for at

udspejde Forholdene, snublede hans Hest og styrtede ned i en af de Faldgruber, hvormed Normannerne havde omgivet deres Lejr. Han blev dræbt af Normannerne, hvorpaa hans Folk ufortøvet greb Flugten.

Men Normannerne havde nu set, at Pariserne kunde vente Hjælp udefra, og af alle Kræfter tog de fat paa Belejringen for at fremskynde Byens Fald. Angreb fra de belejrendes Side og Udfald fra Borgernes vekslede atter med stigende Heftighed. Navnlig vandt Pariserne fornyet Mod, da det fortaltes, at en Nat, da en Mand af Vagten var falden i Søvn paa sin Post, var St. Germain stegen ned fra Himlen og havde, ledsaget af en stor Engleskare, vaaget over Byen. Fortællingen gik fra Mund til Mund, varme Bønner opsendtes til Himlen, og Folket fik fornyet Tro paa Kejserens Ankomst. I denne Trængslens Tid var det især en Mand ved Navn Gerbaud, der udmærkede sig. Sammen med en lille trofast Troppestyrke forsvarede han den ene Side af Den med en Blide. Endelig lykkedes det Normannerne ogsaa at stikke Ild paa det nordre Taarn; men medens Flammeskæret lyste over Byen og Lejren, gjorde Taarnbesætningen et rasende Udfald mod Fjenden og drev denne tilbage med et betydeligt Tab. Under Kampen stod en Præst højt paa det brændende Taarn og opmuntrede Pariserne, idet han holdt et Krucifiks i de løftede Hænder. Normannerne trak sig tilbage til Lejren og forsøgte ikke tiere noget Stormangreb.

Imidlertid gik Maaned efter Maaned, uden at Kejseren viste sig med den lovede Hjælp. Det var Hertug Henriks Fald, der havde gjort ham vaklende. Først i Oktober Maaned, da Belejringen snart havde varet et Aar, viste Kejseren sig foran Paris, ledsaget af en mægtig Krigshær. Nu hævede Normannerne Belejringen og trak sig tilbage langs Seinen, efterfulgt saavel af Kejserhæren som Paris' Borgerhær. Man haabede nu at faa Hævn over de talrige Nederlag. Da kom Sigfred tilbage, Kejseren blev bange for denne Magtforøgelse og ilede med at slutte Forlig, ifølge hvilket det blev paalagt Byen Paris at yde en betydelig Løsesum til Normannerne, ligesom disse fik Lov til at overvintre i Burgund.

De tapre Borgere vedblev dog at vise sig stridbare lige til det sidste. Da Normannerne med kejserlig Tilladelse vilde sejle videre op ad Seinen, modsatte Pariserne sig dette og besteg atter deres Mure med Vaaben i Haand. Følgen var, at Normannerne maatte trække deres Skibe over Land.

Endte hin Belejring for 1000 Aar siden end saaledes ikke med Sejr, som Pariserne maaske selv havde ventet efter Kejserens Ankomst, og som deres tapre, opofrende Færd maaske ogsaa havde fortjent, saa bragte den dog Byen og dens Borgere Oprejsning paa anden Maade. Thi fra den Stund var Opmærksomheden i Frankrig fæstet paa Paris, Byen tog et mægtigt Opsving, blev snart Blomsten for alle Stæder og Sædet for Kongen og Rigets mægtigste Mænd.

Fa'ers Hjemkomst.

Naar endt er den travle Arbejdsdag,
og Duggen begynder at falde,
naar Kirkeklokkernes Bedeslag
kalder paa en og alle,
mens Solen dukker bag Skovens Bræm,
og Fuglen sig sætter til Hvile,
— da skynder enhver sig ad Vejen frem,
enhver, der ejer et fredsælt Hjem,
hvor venlige Ansigter smile.

Fa'ers Hjemkomst.

Og kommer Fa'er fra Mark eller Stad,
saa er han dobbelt Velkommen;
til Mo'er har han Sul for Dikk og Fad,
til Smaafolk „Godter" i Lommen.
„Godaften" det lyder fra hver en Kant,
smaa Hænder ham strækkes i Møde,
da glemmer han Dagens Strid, der svandt,
og synes, at han en Rigdom vandt
under Himlens Aftenrøde.

V—.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Saa gik Døren op, og ind traadte Sognets ærværdige Sjælehyrde, Hr. Mester Steen, en Mand, der endnu trods sit snehvide Haar holdt sig høj og rank, kun duvede han en Kende med Hovedet.

„Naadige Herre har været saa venlig at skikke mig Bud, jeg har skyndt mig, saa godt jeg kunde," sagde han, idet han paa Herremandens Vink tog Sæde paa en Bænk under Vinduerne.

„Deri gjorde I Ret, Mester Steen," svarede Herremanden. „For Sagen, hvorom vi skal tales ved, angaar eder og eders Embede lige saa vel som mig. Jeg ved, at I er en nidkær Kirkens Tjener, en Mand, der holder paa Troens gamle Lærdomme og omhyggelig vaager over den eder betroede Hjord. Men I har knapt erfaret, at der i denne Ugudeligheds Tid er kommet et sort Faar ind i Flokken, som truer Menigheden med Fare og alt har voldt stor Forargelse. I har intet hørt derom, for Rygtet om den Slags Djævelstøj og Mørkets Gerninger trænger først langsomt ind i eders stille Studerekammer, thi ellers var I traadt op imod det med al den Fynd og Klem, som en Kirkens Præst ejer, og havde renset eders Hjord. For nu at give eder fornøden Underretning — hvortil ingen er nærmere end jeg — er det, at jeg har ladet eder kalde."

En maabende Forundring stirrede ud af Præstens blege Ansigt; han maatte snappe efter Vejret, før han kunde finde Ord.

„Hvad I der siger, naadige Herre, forfærder mig højligen. Ikke har jeg mindste Anelse om, til hvem eller hvad I sigter. Jeg sidder derhjemme mellem mine Bøger og tænker vist alt for lidt paa Verdens Synd og Daarlighed. Var det ikke saa højfornem en Herre som I, der talte de Ord, vilde jeg have forsvoret, at nogen Person havde vakt Forargelse i min Menighed, saa længe som Gabestokken nu har staaet tom. Men nu beder jeg eder, Naadigherre, sig mig alt, og jeg skal staa eder bi af al min Magt i eders ædle Bestræbelser for at kvæle det onde i sin Vorden."

„Ak, ak, Præst, var det onde blot i sin Vorden," udbrød Mads Jonsen med et dybt Suk. Den Feber, der havde summet i hans Blod, fortog sig, nu da han havde faaet Selskab. „Nej, nej," vedblev han, „jeg frygter den er gammel og rodfæstet her i Sognet. Men saa længe den gamle Møller boede dernede i Solskov, var Djævelen os for snedig og stærk; nu da han kun har to Kvindfolk at regere med, mærker Folk Uraad. Har I da ikke hørt, hvorlunde der er blevet koglet og hekset her paa Egnen i den seneste Tid, og hvilke Kunster der alt er forøvet mod Godtfolks Liv og Helsen, saa skal I da vide det og tillige, at de to Kvinder dernede i Møllen er Aarsag deri. Ingen kan vidne bedre i den Sag end Mads Jonsen, eftersom to af mine bedste Heste i Dag styrtede døde omkuld, fordi den gamle Heks saa paa dem, og jeg faldt og stødte Jagtkniven ind i min Hofte. Ellers har Menigheden alt for en Tid siden aflagt samme Vidnesbyrd, da man efter Kirketid vilde lade den unge Møllerdatter bestaa en Vandprøve og kun blev forhindret deri, ved at eders Søn tog Heksen i Forsvar."

„Sandelig," raabte Præsten og slog Hænderne tungt ned mod sine Knæ, „hvad I der fortæller, lyder hartad for mig som et fremmed Eventyr og gør mit Hjerte yderligere forfærdet. At min egen Søn tager Misdædere og Troldkvinder i Forsvar — ak, ogsaa det maa jeg gamle Mand opleve! Han har lagt det theologiske Studium paa Hylden og lader sin Interesse fanges af verdslige Videnskaber lige ned til Markdrift og Fæavl. Han har rejst og set saa meget ude i de fremmede Lande, at han er bleven os gamle for klog. Vidste jeg ogsaa nok, at han paa adskillige Felter nærede kætterske Synsmaader, og at han navnlig efter tyske og hollandske Doktores Skrifter har tilegnet sig den Opfattelse, at alt personligt Samkvem med Djævelen er Digt og Hjernespind. Sligt kan vel gaa som Materie for Disputatser inden fire Vægge, men at optræde her i Sognet som Advokat for Hekse og Troldfolk, nej, det gaar sandelig for vidt, sandelig gør det saa! Jeg maa frembære den naadige Herre min Undskyldning for saadan Opsætsighed, der ikke skal komme til at gaa upaatalt hen."

Den gamle tav, halvt overvældet af sin Sindsbevægelse. Han hamrede med Hænderne i sine Knæ, og hele hans Legeme dirrede.

„Jeg har tænkt mig, om I ikke gjorde bedst i at lade eders Søn rejse bort en lille Tid, Mester Steen. Han er mere igaaet med disse Møllerfolk, end jeg endnu har antydet for eder. Naar han driver om i Skoven efter Planter og Insekter har han hemmelige Stævnemøder med den unge Møllerheks, og højst trolig er det hende, der har forlokket ham; ligeledes er det kommet til mit Kundskab, at han ligefrem har været hende behjælpelig med Udførelsen af hendes Kunster. Lad ham rejse, saa holder vi ham udenfor, hvis Sagen føres frem paa Tinge."

Mester Steen nikkede: „Eders Ord, Naadigherre, har opfyldt mig med Græmmelse og Sorg, nu vil I ogsaa finde Trøst. Jeg skal stræbe at gøre mig fortjent dertil ved at følge eders Raad. Saa sandt mit Ord endnu har Magt over Drengens stridige Sind, skal han være borte fra Egnen inden tre Solemærker."

„Ret saa, det staar mig an," udbrød Mads Jonsen, „men hvorledes griber vi nu Sagen fat med de to Kvinder dernede i Møllen? Mig tykkes, kunde vi i Mindelighed frelse deres forvildede Sjæle, var det bedst, og i hvert Fald den unge, mener jeg, der er Haab om at redde."

„Dette stemmer fuldkommen med kristelig Tankegang," svarede Præsten med blid Salvelse. „Nu skal jeg tage den lille Eline forsvarlig i Skole, og maaske har hun bedst af at staa et Par Søndage i Gabestokken. Det piller saa rart Nykker og Djævelsskab ud af saadant ungt Blod."

„Vi bifalder fuldstændigt hinandens Ord, Mester Steen. Der bliver da Lejlighed til at undersøge, om Jomfru Eline virkelig er ganske indfanget i Djævelens Garn. Om den gamle Kvind' kan der knapt være Tvivl, saa forhærdet hun ser ud, og bedst var det kanske, om vi lod hende jage ud af Herredet — hun er jo fremmed her — for at I, Mester Steen, med saa meget større Held kan søge at bringe Jomfru Eline til Bekendelse og Omvendelse."

De to Mænd var enige, og blev det endnu mere, da de ved et Bæger Vin gentog og drøftede Planen, medens Lys blev sat frem paa Bordet. Da de skiltes, laa der, trods de Uheld der i Dagens Løb havde ramt Mads Jonsen, et Smil om hans tykke Læber, medens den ærværdige Mester Steen gik hovedrystende bort.

Den næste Dag, hen over Middag, traadte Præsten langsomt ud af sin Havelaage. Han var i Stadstøjet: Hat, lang, sort Frakke og ny Knæbukser. Først keg han mistænksomt op til de sejlende Skyer, der tunge og regngraa, hist og her med stærkt gyldne Rande, varslede om Byger og Blæst. Nidkær som han var, havde han helst været paa Færde fra Morgenstunden af, men de truende Udsigter og enkelte Ilinger, der var komne susende, havde holdt ham inde til nu. Dernæst lagde han den ene Haand om paa Ryggen, satte med den anden Stokken fast i Vejens Sand og skred trøstig fremad over efter Mølleskoven. Hans Kald var en tvingende Pligt, dens bydende Stemme maatte adlydes, alt for længe havde han, Hyrden siddet uvidende om, hvad der gik i Svang inden for hans Hjord. Som en Slags Straf havde Forargelsen derfor ogsaa ramt hans eget Hus. Nu gjaldt det om at dæmme op for dens Magt, ja, mere end det, det gjaldt Sjælelivs Frelse. To Gange om Formiddagen havde han været ved Døren til Sønnens Værelse; men ingen havde svaret paa hans Banken. Saa var han ude at strejfe om igen, i Skoven eller hos Bønderne, og nu maatte Samtalen, denne pinlige Samtale, som Mester Steen havde ligget og grublet paa hele Natten, opsættes til i Aften. Han vidste nok, det vilde blive en haard Dyst med Sønnen, der vilde fremsætte sine Paastande, som den gamle ogsaa vidste, han var stærk i at begrunde. Anderledes let vilde det gaa overfor de to Kvinder i Møllen. Her kunde han uimodsagt optræde som den strenge Dommer og Formaner, og i Aanden forudsaa han alt den Stund, da han stod som Sejrherre over den lede Djævel, mens de angrende Kvinder tryglede om Naade og Fred.

Mester Steen fulgte Byens Møllevej ned gennem Skoven og Engene. Træerne saa i Dag forblæste ud, og de sparsomme Blade og Bær, der endnu hang tilbage paa Grenene, glinsede af Væde. Aaen randt mørk og strid i sit Leje og styrtede sig med Skumblink ud over Møllehjulet, hvis Brusen og Knagen lød vidt i den stille Mølledal. Præsten standsede og indaandede dybt Egnens Fred. Hvorfor kunde det ikke altid være saadan? Hvorfor kunde Menneskene ikke stedse bo i Fred og Stilhed, holde fast paa gode Sæder og from Enfold, hver tjene sit daglige Brød og kun vise vel mod hverandre?

Idet han vandrede ind over Møllebroen, og den aabne Gaardsplads laa for hans Blik, studsede han. Smaaflokke af Bønder fra de nærmeste Byer stimlede sammen inde paa Stenbroen, stod nu og da ventende, brød saa ud i en lydelig Mumlen og knyttede Hænderne truende i Vejret. De var alle i deres daglige lappede og hullede Dragter: Skind- og Vadmelsbukser, Uldtrøjer, laadne Kabudser, strikkede Huer og store Træsko. Det var en egen Art Møllegæster, ikke smilende og krybende som ellers for Brød og Mølledram, men vrede, barske og spottende.

(Fortsættes.)

Billeder fra Skolen.

1. Hans Pedersen.

For en længere Aarrække siden, var der en Tid, da der fandtes Mangel paa Seminarister, hvorfor ikke faa af de ringeste Lærerembeder blev besatte med Mænd, som ikke havde taget Eksamen. Ved den Tid blev et Embede ledigt, som jeg vil kalde „Rode", og da det ikke blev søgt af nogen Seminarist, blev det besat med en ung Bonde eller Arbejdsmand fra Nabosognet. Den ny Lærer, der maa bære Navnet Hans Pedersen, var et elskværdigt og beskedent Menneske velbegavet og taalelig vel oplært og med den redeligste Vilje til yderligere at dygtiggøre sig til den Gerning, han havde paataget sig. Hos en og anden Lærer i Nabolaget søgte han Vejledning i et og andet, og Vejledningen gaves ham gerne: thi han var et Menneske, som enhver maatte holde af, naar man fik et Indblik i hans grundhæderlige Natur, der rigtignok dulgte sig bag en ikke altid klædelig Tilbageholdenhed. Pedersen var fattig, og han var gift, da han kom til Skolen, og havde Børn. Om et eller flere, skal jeg ikke bestemt kunne sige.

Rode Skole ligger i en smuk, livlig og folkerig Egn. Den til Skolen hørende By er den mindst frugtbare, men næppe den mindst velhavende Del af et frugtbart og velhavende Sogn. Egnen hører til et af de Strøg, hvor man kalder det dyrt at leve, og dengang var der virkelig Forskel i saa Henseende, skønt nu paa de fleste Steder denne Forskel er udvisket. De nærmest omgivende Lærerembeder hørte til de middelmaadige, idet de nu er regulerede til henved 1200 Kr. Embedet i Rode hørte derimod til de daarligere. Reguleringssummen kender jeg heller ikke nøje; men jeg ved, at Lønnen ikke oversteg 120 Rd., og saa var der ingen Jordlod, ingen Kirkeindtægter, men Bolig og Brændsel for en ugift.

Som anført, var imidlertid Pedersen gift og havde Børn, og disses Tal forøgedes rask og stærkt, saa deres Tal nok ikke var langt fra at naa Patriarken Jakobs. Man kan altsaa let slutte, at der blev Knapnæring i Huset; ja, at det endog steg til Hungersnød. Det var dog ikke saadan i Førstningen. Folkene var sparsomme, og Manden, der tænkte at ville leve alene for sin Skolegerning, søgte i sin Fritid at dygtiggøre sig til denne. Det lykkedes i en ikke ringe Grad, og som Lærer blev han yndet baade af Forældre og Børn og foresatte. Men den voksende Husstand drev ham ud paa Arbejde, og i Fritiden var han Grøftegraver eller havde Arbejde i Tørvemoser, i Skove eller ved Teglværker. Om Vinteren bandt han Koste af Rævlingeris, som han saa gik omkring og forærede bort — selvfølgelig oftest under det Hensyn, at han skulde faa dem gengældt, dog ogsaa somme Tider uden at ville modtage nogen Betaling, navnlig af Folk, som han troede at skylde nogen Forbindtlighed.

„Det maa dog falde tungt," sagde jeg engang til ham, „at De, der vil saa gerne læse og sysle med slige Ting, skal anvende Deres Tid paa slig en Syssel for Fortjenestens Skyld."

„Ja, aa ja!" sagde han. „Det gaar endda an; men der tjenes kun lidt ved det, der tjenes mere ved at gaa i Dagleje; men der er det slemt, at min Fritid er delt i Stumper af Dage. Var det saadan, at jeg kunde holde Skole fra Morgen til Sengetid den ene Dag og saa være fri den anden, saa var det bedre."

Imidlertid havde han kun Formiddagsskole om Sommeren og havde altsaa hele Eftermiddagen til sin Raadighed. Da tog han Daglønnerarbejde; men i Tidens Længde forslog denne Fortjeneste dog ikke, og saa greb han til det Middel, at han stod op ved Daggry, gik ud paa Arbejde indtil Skoletid, og naar denne var endt, søgte ud til Spaden eller Skovlen eller Murstenspladsen igen. Han var nærved ved Siden af sin Skolegerning at sammenstykke en hel Dags Daglønnergerning paa den Maade.

En Dag opsøgte jeg ham i Tørvegraven, hvor han stod i en brændende Solhede, efter at han først havde arbejdet der om Morgenen, derpaa havde holdt Skole og nu var paa Arbejde igen. Konen arbejdede hos ham, og Børnevrimlen tumlede sig, som den bedst kunde, mellem Moseknoldene. „Falder det ikke strengt at arbejde i den hedeste Tid af Dagen?" spurgte jeg.

„Strengt nok," svarede han; „men det er strengere, at jeg endda ikke — endda ikke kan holde Brødet i Huset."

„Det maa du ikke sige, Hans!" sagde Konen. „Vi lider jo da ingen Nød."

„Siger du det! Aa ja saamænd," sagde han med et sørgmodigt Smil.

„Kan være, De heller maatte ladet være at blive Skolelærer," sagde jeg.

„Det maatte jeg," svarede han; „men dengang var jeg ikke klogere, og nu — hvor skulde jeg nu hen? Jeg vilde ogsaa længes meget efter Skolen. Det gør saa godt at være sammen med de glade Børn. Naar det trykker mig her," sagde han og tog til Hovedet, „saa tænker jeg paa dem, og saa gaar det stundom over."

Det blev for Resten sagt, at det i den Tid stod maadeligere til med hans Skoleundervisning end før; men da nogle af Beboerne meldte sig fortrydelige derover, var der andre, som havde udregnet, at han nu var forsørgelsesberettiget i Sognet, og der var ogsaa en anden Ting, som blev regnet med. Myndighederne havde faaet Øjet lidt op for, at Embedet var alt for usselt lønnet. Skulde Sognet forsørge hans Familie og saa endda svare højere Løn til en ny Lærer — nej, saa maatte da heller Undervisningen, gaa som den kunde. Og alt kunde jo saa dejligt gaa i de gamle Furer; thi Myndighederne havde ogsaa nogen Vilje til at se gennem Fingre med den grundskikkelige Mand i de usle Kaar.

Konen kendte jeg ikke videre; men jeg tror nok, hun hørte til den Slags Kvinder, der efter fattig Evne kaster et Slør over Savnet og Nøden, saa længe det er muligt; men naar saa Muligheden brister, saa brister med det samme Haabet og Modet, og kun et sløvt Taalmod bliver tilbage. Om det var Konen eller Manden, der først tabte Modet, ved jeg ikke; men der kom en mørk og uhyggelig Tid over det fattige Lærerhjem. Jeg fik at høre, at det stod galt til, og at Læreren, der hidtil havde været saa glad i sin Skole, nu var bange for at komme derind. Jeg gik da en Dag til Rode, og der mødte mig et Syn, som jeg aldrig glemmer. Foran Kakkelovnen i sin Stue stod Læreren høj og stille og stirrede mørkt hen for sig. Det var næppe, han kunde genkende mig, og hver Øjeblik tog han sig til Hovedet, idet han med Enstavelsesord svarede paa det, jeg sagde til ham. I den modsatte Side af Stuen, sad bag ved sin myldrende Flok af halvnøgne Børn Konen, pjaltet, fortabt og sløv. Jeg vidste, at hun var en huslig og hyggelig Kvinde — eller rettere, at hun havde været det, for nu syntes ogsaa hun forandret. Stuen syntes ikke at være fejet i flere Dage; det tykke sorte Haar sked sig uredt og pjusket frem under Huen, Klæderne var i Laser, og hun sad med Hænderne i Skødet. Jeg forsøgte at sige nogle opmuntrende Ord; men hun svarede: „Der er intet Raad. Hans kan ikke arbejde; han er ræd for at komme i Skolen, og det er vel heller ingen Nytte til, han kommer der."

Manden syntes at faa lidt Liv ved at høre sin Hustrus Røst, og han begyndte at snakke noget forvirret Tøj om en Skat, han vilde grave op; men til sidst blev det til et Brød, han vilde hente i en Naboby. Medens han talte, fortrak Konens magre Ansigt sig, som hun skulde græde; men der kom ingen Taarer.

Præsten og Kirkebyens Lærer kom at se til den sjælsyge Mand, og Præsten spurgte ham, om han dog ikke troede, han kunde begynde at holde Skole igen.

„Jeg tør ikke," svarede han.

„Men De skulde ikke staa og hænge over Kakkelovnen," sagde Præsten videre. „Kom op til mig og til Degnen, gaa ud til Naboerne. De ved dog, vi alle holder meget af dem."

„Jeg tør ikke."

„Men hvad er De bange for?" spurgte Degnen; „De er dog vel ikke bange for Skolebørnene?"

„Ne — j."

„Men lad os saa faa dem sagt til at møde igen," sagde Præsten. „Gaa saa ind og se paa dem og tal med dem. Regning og saadant, som der kan være Hovedbrud ved, skal De aldrig tænke paa; men De kan jo skrive dem for i Skrivebøgerne, og De kan fortælle dem Historier. De fortæller saa godt Bibelhistorie for Smaabørn. Prøv det! det vil oplive Dem selv."

„Nej, det tør jeg nu slet ikke."

„Men, hvorfor da?"

„Nej, for disse gamle Mænd, Adam og Saul, og hvad de hedder, er jo døde, og naar jeg fortæller om dem, synker jeg ned i Jorden til dem."

Der var intet at gøre, intet fornuftigt Ord at faa ud af Manden. Saa stod Sagerne hen. Høstferien faldt ind, saa der var ikke Tale om Skolen. For Familiens Ophold sørgedes der ad anden Vej, og hen paa Efteraaret begyndte han igen at holde Skole. Kirkesangerembedet blev snart efter ledigt, hvorved der tilfaldt Pedersen nogle Kirkeindtægter. Embedet blev ogsaa forbedret — ikke saaledes, at det jo var meget usselt, hvilket det er endnu; men en lille Hjælp kan ogsaa gøre godt, hvor Trangen er stor. Børnene voksede efterhaanden til, saa nogle kom ud at tjene, og Pedersen blev atter en ganske flink Lærer; men han blev dog aldrig den, han før havde været. Han slog sig atter til Grøftegravning og Tørvebjergning og Kostebinding i sin Fritid. Derimod vil man sige, at Konen aldrig formaaede at genvinde Haabet og Livsmodet. Hun levede heller ikke ret mange Aar efter hin Trængselstid.

Hans Pedersen var længe endnu Skolelærer i Rode; men slog sig nu ganske godt igennem. Hans Børn kunde snart forsørge sig selv undtagen en, der var Krøbling; men denne var ham ikke til synderlig Byrde. Manden havde nemlig en Broder, der var saa klog ikke at give sig til Skolevæsenet, men blev ved at være Arbejdsmand, og da ogsaa han var et tro og skikkeligt Menneske, saa kunde han have anderledes Fortjeneste, end Lærerkaldet i Rode kaster af sig. Han tog Krøblingen til sig.

Skolelærer Pedersen gik nu ikke længer om

og uddelte sine Nævlingekoste — i alt Fald ikke i fremmede Sogne, og det var kun sjældent, jeg saa ham. Han var i al sin Færd en hæderlig og brav Mand, som han altid havde været; men der var kommen et Mærke over ham af et uhyre Tryk, og hans Aand var ikke fri og klar som engang. Jeg kan derfor ikke lade være at tænke, at han kunde blevet til et anderledes dygtigt Menneske, hvis ikke Skolevæsenet havde ødt ham.

C. A. Thyregod.

For Hus og Hjem.

Fotografirammer. Skær af stift Papir en rigelig stor Ramme i Oval. Skær Aabningen til Billedet ikke midt paa, men lidt til Siden eller paa skraa. Beklæd Rammen med Gyldenlæder, et eller andet blomstret Stof eller Sækkelærred, som bagefter bronceres. Der maa lægges lidt Vat mellem Tøjet og Pappet. Derefter skæres Bagsiden til af tyndere Pap og beklædes med Chagrinpapir. Glasset maa ikke glemmes; har man ingen Glasskærer, maa man lade Glarmesteren besørge det.

*

Brillantine. Denne udmærkede Haarolie bestaar af en Blanding af 1 Del Glycerin eller amerikansk Olie og 60 Dele parfumeret Druesprit.

*

Fregner er brune Pletter, som ofte viser sig paa Huden, naar denne er stærkt udtørret af Solvarmen. Men Solen er ikke altid den eneste Aarsag. De kan ogsaa skyldes Usundhed, og da er god Diæt og blodrensende Midler den eneste Recept, der kan anbefales. Østerlandske Kvinder skærmer sig mod Solens Paavirkning ved tidlig om Morgenen at fugte Ansigtet med en blød Svamp, der er dyppet i en i Rosenvand pisket Æggehvide, hvilket Overtræk først vadskes af om Aftenen. Ogsaa Blomsterne af Slaaen skal være et fortræffelig Middel mod Fregner. I Ægypten yndes følgende Middel. Allun stødes fint, blandes med en velpisket Æggehvide og røres stadig over svag Ild. Det maa agtes, at Blandingen ikke bliver for haard. Naar den skummer, maa den tages af Ilden. Med denne Salve bestryger ægyptiske Kvinder Ansigtet og Hænderne seks Dage i Rad.

Andre Midler mod Fregner: Vadskning med Surmælk, med Boraksopløsning eller Kamferspiritus, med en Blanding af Saften af frisk Karse, Honning og Peberrod, som har staaet i Eddike i 14 Dage, hvorpaa man med denne Vædske vadsker Fregnerne Morgen og Aften. I Østerlandene bruges meget et Middel, der købes under Navnet Lilionese, som man selv kan lave sig efter følgende Recept: 10 Gram kulsurt Kali, 20 Gram Boraks, 150 Gram Rosenvand, 150 Gram Hindbærvand og 20 Gram Kølnervand.

*

Leverpletter. Naar Galden i Følge en Sygelighed i Leveren bliver staaende i Blodet, og man udsætter sig for Solhede, opstaar store, brune Pletter, der kaldes Leverpletter, som bør behandles ligesom Fregner. Et meget virksomt Middel er følgende: Peberrod skæres i smaa Tærninger og lægges i kraftig Vineddike; Glasset tilproppes og staar nedgravet i Jord i 14 Dage. Før man gaar til Sengs, vadsker man derefter Pletterne med denne Eddike, til de forsvinder. Et andet Middel er: 15 Gram skaaren Nyserod i 90 Gram fransk Brændevin. Endnu et: 5 Gram Mandelolie, 15 Gram fint knust Sennopsfrø og saa megen Citronsaft, at der kan laves en Salve deraf.

*

Skæmt.

To Spillere. En Eftermiddag i Foraaret 1847 havde en Mængde Gæster samlet sig om Billardet i en Kafé i Pest, for at betragte to spillendes Kamp. Den ene var juridisk Student, den anden en fremmed. Studenten var berømt for sit fortræffelige Spil, men her havde han fundet sin Mester, og den Virtuositet, hvormed den ubekendte førte sin Queue, vakte almindelig Forbavselse. Endelig havde Studenten faaet nok; han udbetalte sin Modstander, hvad han havde tabt og rakte ham tillige sit Kort, „for at han kunde vide, hvem han havde slaaet.“ Den fremmede besvarede Høfligheden og fjernede sig. Paa Kortet stod „Prins Louis Napoleon“. En stor Spiller var han.

Den berømte Naturforsker, Cuvier, stod engang i sit Arbejdsværelse, da det bankede paa Døren. „Kom ind!“ sagde Cuvier, og ind traadte da Fanden i det Kostume, hvori han siges sædvanligt at vise sig.

„Nu sluger jeg dig,“ sagde Fanden.

Den lærde Mand betragtede ham nøje, derpaa sagde han: „Nej, min Ven! Du har jo Horn og Hov; du maa være et græsædende Dyr. Du gør mig ikke noget.“ Og det gjorde han da heller ikke.

Hovedbrud.

Gaade.

Det første findes i hver Dyreart,
og tit det andet tælles i en Fart,
paa det tredje mange Morskab fandt,
som Døbenavn det hele kendes grant.

P. C. H.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4
Den ligger af Vand omgivet,
3 4 2
og derfor kaldes den dette.
1 3 4
Her er et Bindeord givet.
4 3 1
Mon Gaaden er saadan at gætte?

J. J.

Stavelsegaade.

Naar første danner ret mit andet,
saa bringer det mit hele frem,
der efterhaanden her i Landet
har fundet sig et varigt Hjem.

Det Aar for Aar sig smukt forynger,
og glæder os paa mangen Vis;
derfor vi ogsaa ofte synger
i vore Sange til dets Pris.

J. J.

Rebus.

F k
s i s
k

Opløsninger.

Firkantet Nød i Nr. 41:

S O R Ø
O D E R
R E D E
Ø R E T.

Gaade i Nr. 41: Moder—Oder.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er 26 Aar, bliver færdig med Militærtjenesten til Efteraaret og agter da at søge Ansættelse ved Banen. Der spørges:

1. Kræves der særlige Forkundskaber for at blive Konduktør, eller skal man arbejde flere Aar for at blive det?

2. Hvormeget faas der i Begyndelsesløn?

3. Under hvilken Adresse er det sikrest at rette Ansøgningen om at blive antaget, ligegyldig hvor som helst i Landet?

C.

Til 1. Inden en Mand kan blive Konduktør, maa han almindeligvis først i flere Aar arbejde i underordnede Stillinger og derefter være i Stand til at bestaa en Prøve (Konduktøreksamen).

Til 2. Konduktører oppebærer en aarlig Løn af 900 Kr. samt Milepenge (2 Øre pr. Mil).

Til 3. Generaldirektoratet for Statsbanedriften, Helgolandsgade 12, København V. Et Skema til Udfyldning faas udleveret gennem nærmeste Station.

* * *

1. Er det ikke muligt at faa en Affkrift af Stemmelisterne ved Folketingsvalget? Det forekommer mig, at jeg har hørt, at i det mindste Vælgerforeningerne i København kan faa saadanne.

2. Naar jeg bliver ordret i Sognetur efter Lægen, og samme ikke er hjemme, hvor længe er jeg da pligtig at blive holdende i Byen efter ham?

3. Hvad udfordres der for at blive Banevogter, og hvor skal man henvende sig desangaaende?

C. H.

Til 1. Indenrigsministeriet har i Skrivelse af 8de Januar 1890 udtalt, at der ikke tilkommer Kredsens Vælgere nogen Adgang til at gøre sig bekendte med de ved et Valg benyttede Stemmelister. Derimod erkender Ministeriet, at der bør være Adgang for en Kommunes Beboere til at gøre sig bekendte med Indholdet af Kommunens Valgliste, naar paagældende for Kommunalbestyrelsen kan oplyse, at Eftersynet af Valglisten har fornøden Betydning for ham, saaledes naar han derpaa vil støtte en Fordring paa Berigtigelse af Valglisten eller en Klage over et foretaget Valg.

Til 2. En Time efter at han er kommen hjem, dog i det hele ikke længere end 3 Timer (Forordning om Fribefordringsvæsenet af 26de Juni 1844 § 30).

Til 3. Der fordres, saa vidt vides, ikke andet end et godt Vidnesbyrd. Ansøgning indgives til Generaldirektoratet for Statsbanedriften, Helgolandsgade 12, København V.

* * *

1. Hvor skal min Kone indgive Ansøgning for at lære til Jordemoder?

2. Hvilke Anbefalinger og Underskrifter skal der følge med?

3. Til hvilken Tid skal Ansøgningen indgives?

4. Kan det læres frit? Hvis ikke, hvor meget koster det?

F. L.

Til 1. Ansøgningen, der stiles til Direktionen for den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse i København, skal være indgivet til Amtmanden senest inden den 15de Juni (helst inden Maj Maaneds Udgang).

Til 2. Der skal med Ansøgningen følge paalideligt Vidnesbyrd fra vedkommende Præst eller andre troværdige Personer om Ansøgerindens tidligere Vandel, ligesom det med Attest fra vedkommende Fysikus eller Distriktslæge skal godtgøres, at Ansøgerinden er fysisk bekvem og ikke savner Anlæg til at blive Jordemoder.

Til 3. Se Svaret under 1.

Til 4. Betalingen for Undervisningen er 50 Kr., for Kost og Ophold paa Stiftelsen 95 Øre daglig. Da Læretiden er omtrent 9 Maaneder, udgør det hele ca. 330 Kr., hvoraf Halvdelen erlægges ved Optagelsen paa Stiftelsen Resten ved Afgangen fra denne.

* * *

Kan et ungt Menneske, der fylder 17 Aar i November d. A., søge om at blive behandlet paa Ekstrasession i Foraaret 1893, og hvorledes har han at forholde sig?

A. K.

Ja, han kan godt indgive Ansøgning, men om denne vil blive bevilget, afhænger af, hvorvidt han er i Stand til at give fyldestgørende Grunde for, at det er ham særlig magtpaaliggende at fremstille sig for Ekstrasessionen. Ansøgningen skrives paa stemplet Papir til 65 Øre, stiles til Justitsministeriet og indgives til vedkommende Udskrivningskreds inden Udgangen af Aaret 1892. Den skal ledsages af Lægeattest om Ansøgerens Helbredstilstand samt være forsynet med Tiltrædelsespaategning af hans Fader eller Værge.

* * *

1. Hvad skal man lære for at blive Skovrider?

2. Hvor skal man hen for at lære det, og hvad koster det?

J. J.

Til 1. For at kunne faa Ansættelse som Skovrider, skal man være Forstkandidat d. v. s. have taget Forst- eller Skovbrugseksamen.

Til 2. Til den nævnte Eksamen meddeles Undervisning paa den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole ved København. Det varer noget over 3 Aar. Hvert Aar den 23de August begynder et nyt Kursus. Den, som ønsker at blive optagen som Skovbrugselev, skal først have bestaaet almindelig Forberedelseseksamen eller en dermed ligestillet Prøve. Hvad Uddannelsen vil koste, afhænger meget af vedkommendes Fordringer til Livet. Nærmere Oplysninger faas ved Henvendelse til Højskolens Kontor (Adresse: Til den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Kontor, København V.).

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Mandrup Dyres Hævn, Fortælling af M. Henckel, (Sluttes.) Sæden og Føllet. Fra Irland, af Fr. R., med Billede. En Belejring for 1000 Aar siden, ved D. H., med Billede. Fa'ers Hjemkomst, Digt af v—., med Billede. Møllehexen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Billeder fra Skolen, af C. A. Thyregod. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

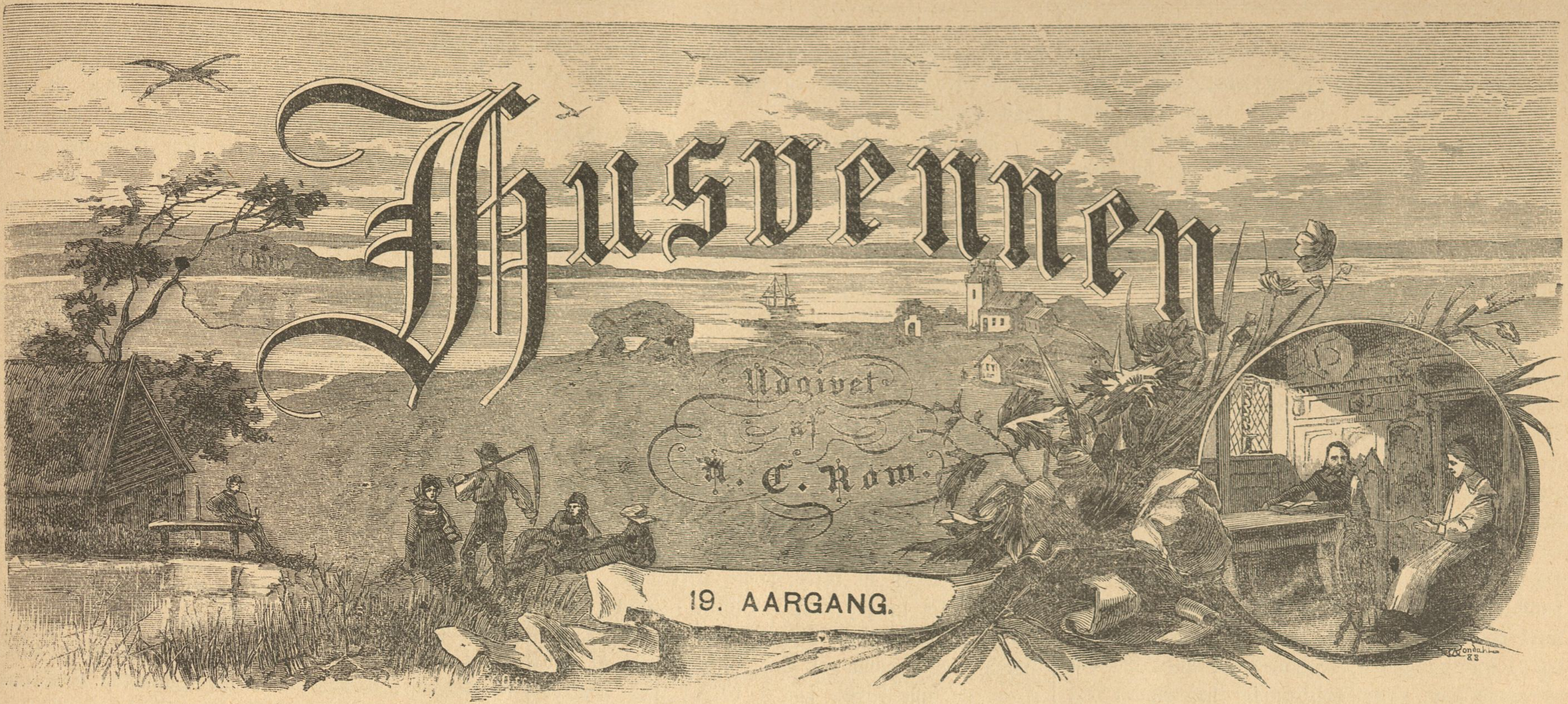

Nr. 43. Søndag den 24. Juli. 1892.

Mandrup Dyres Hævn.

Fortælling af M. Henckel.

(Sluttet.)

Men deroppe i Brevkammeret var den fremmede i flere Timer lukket inde med Herremanden, og en af Pigerne, der af en Hændelse var gaaet forbi Døren ude paa Gangen, fortalte senere, at hun havde hørt ligesom Graad og Jamren derinde fra, en Røst, der tiggede og bønfaldt, og en anden — og det syntes hun bestemt var hendes gamle Husbonds — dertalte mildt og trøstende. Alle Folkene gik om i spændt Forventning: vilde Aftenen eller den næste Dag kanske ikke nok bringe Løsning paa Gaaden?

Den bragte ingen anden, end at Herremanden meddelte Ridefogden, at den fremmede Karl var antagen som Skytte, og at denne selv, en høj, noget mager Mand med et stærkt solbrændt Ansigt og et svært sort Skæg, der næsten fuldstændig skjulte det halve deraf, samt et tilsvarende Haar, der i Tjavser hang ham langt ned over Panden og Øjnene, med et Nik og nogle Enstavelsesord i det tyske Sprog, fremstillede sig for dem, som deres fremtidige Medtjener, og fra nu af færdedes i deres Midte, tavs, indesluttet og utilgængelig, men høflig og tjenstvillig, ydmyg og beskeden.

Den følgende Dag var en Søndag, og Jørgen Buchvald kørte til Kirke, hvad han ikke havde gjort nu i flere Aar. Med Undren saa Menigheden hans hvide Hoved bøje sig over Salmebogen derinde i Herskabsstolen, som saa længe havde staaet tom, og hviskede til hinanden: hvad det vel kunde betyde?

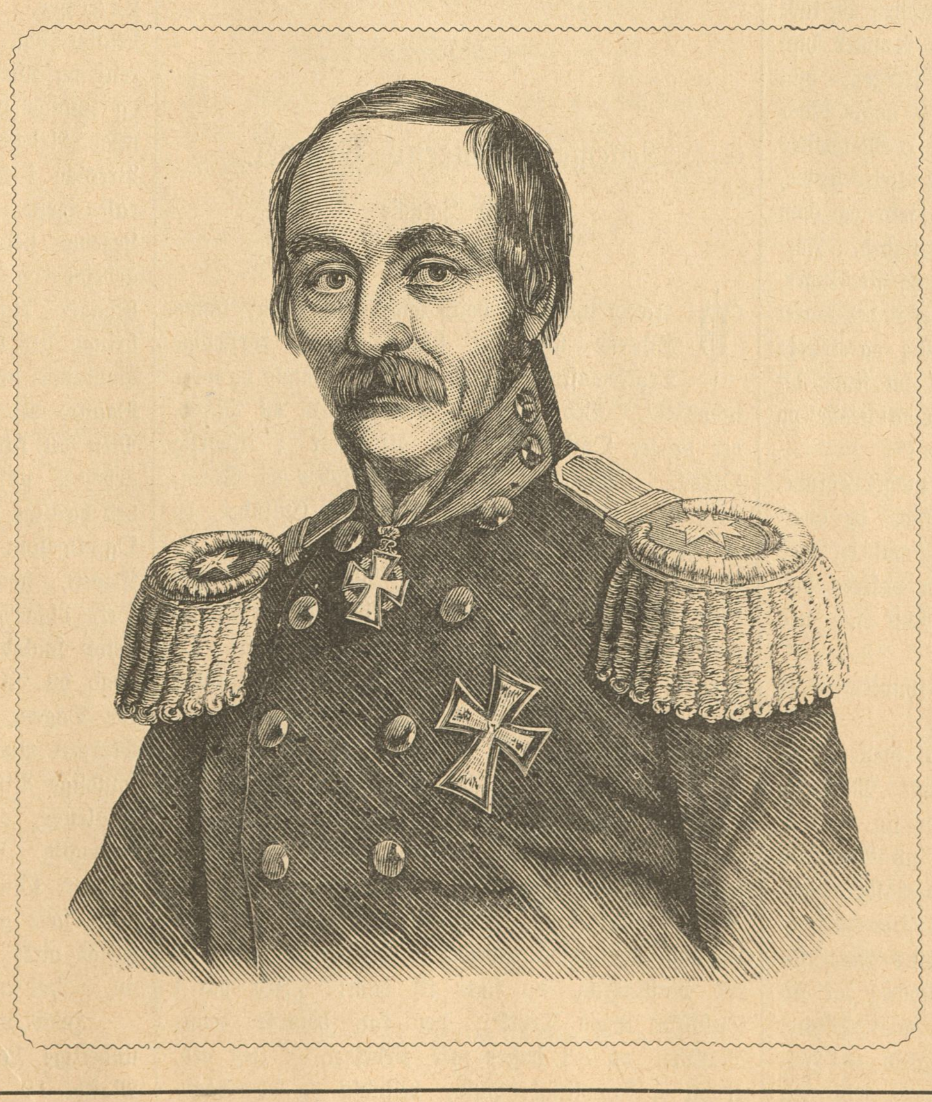

General F. A. Schleppegrell.

Henover den frosne Jord lød Vognhjulenes Rumlen. Lyden kom nærmere og nærmere op gennem den lange Linde-Allé, der førte til Randrups Hovedbygning, og bragte Mandrup Dyre, som just skulde til at indtage sit ensomme Middagsmaaltid, hen til Vinduet, i samme Øjeblik som en lukket Karosse svingede over Gaarden hen for Indgangsdøren. Den gamle Tjener, der lukkede Døren op og hjalp Herremanden til Gudumlund i egen Person op ad Trappen, var nær ved at tabe Næse og Mund — Jørgen Buchvald hos Mandrup Dyre — nej, nu stod Verden ganske vist ikke længe mere!

Saa stod de da igen Ansigt til Ansigt de to.

Der var ganske stille i Stuen. Saa stille, at man næsten kunde have hørt disse to Hjerter slaa, der nu i saa mange Aar havde været fremmede for hinanden, tavse og grebne af deres dybe indre Bevægelse. Saa talte endelig Jørgen Buchvald først, sagte, næsten frygtsomt, medens Haanden, han strakte frem, rystede og skjalv som i Feber.

„Mandrup, kan du ogsaa af fuldt og frit Hjerte sige, at du har tilgivet mig? Du har handlet slig imod mig, at jeg bør knæle ned for din Fod og takke dig af min inderste Sjæl, min Søns Liv var i din Haand, og du frelste ham for mig, frelste ham fra den vanærende Straf og Død, gav ham Ly under dit Tag og plejede ham lig en anden barm-

hjertig Samaritan, uden at jeg drømte om, at han var mig nær. Af hans egen Mund har jeg erfaret det altsammen. Vorherre lønne dig baade her og hisset, du, hvem jeg selv har forspildt Retten til at kalde Ven, men hvem jeg nu bøjer mig for i ydmyg Erkendelse af min Uret, og med Bøn om Tilgivelse i den Herres Navn, som saa sælsomt har vidst at finde Vejen til mit stolte, forhærdede Hjerte."

„Jørgen, Jørgen!" raabte Mandrup Dyre og bredte Armene ud, mens Taarerne styrtede ud af hans Øjne, „at denne Stund dog skulde komme! Aa, Gud have evig Lov derfor! Du taler om Anger, om Tilgivelse, naa, mellem os to kan det gaa lige op, tænker jeg. Mine Tanker var onde, Jørgen, fra først af, Hævnen syntes jeg, at jeg maatte smage og det skal du vide, at hin Dag, da hængte din Søns Liv kun i et Haar, men saa — neppe ved jeg selv, hvad det var, som holdt min Tunge og min Arm bundne. Siden faldt det af sig selv, jeg kunde ikke handle anderledes, end jeg gjorde; og nu, gamle Ven, saa vist er denne Dag, paa hvilken jeg har fundet dig igen, den glædeligste i mit lange ensomme Liv!"

Jørgen Buchvald havde skjult sit Ansigt i sine Hænder, hans Bevægelse var lige ved at overvælde ham. Han nikkede den ene Gang efter den anden. „Ja, ja," hviskede han, „min gamle, min eneste Ven, saaledes er det, Gud have Tak og Lov!"

„Og saa er der et endnu, Jørgen!" Mandrup Dyre lagde Haanden paa hans Skulder. „Der er en endnu, som trænger til Tilgivelse, som venter paa et Ord fra dig, for at faa Lov til at kaste sig for dine Fødder, en som har bødet for sit Fejltrin, har angret og stridt."

„Min Datter!" raabte den gamle Mand og blev ligbleg. „Store Gud, hvor er hun? Hav Medlidenhed med mig, Mandrup, jeg taaler ikke saa meget mere, er hun — er hun —"

„Her hos mig, ja. Hun har været syg, baade til Legeme og Sjæl, rystet paa Forstanden og tabt for Verden, som jeg troede, men nu kommer hun sig. Det er den gamle Historie, Jørgen, hun havde ofret sit Rygte og sig selv, men nogle Maaneders Liv i Armod og Usselhed ved et Menneskes Side, der stod dybt under hende i alt, lærte hende, at hun havde taget fejl baade af sig selv og ham og taget en flygtig Lidenskab for Kærlighed. Forladt og ene, overvældet af sin Skam og sin Anger, var hun flygtet for at skjule sig lig et andet saaret og jaget Dyr — i en ussel Hytte; syg og elendig fandt jeg hende, og nu, derinde vil du finde dit angrende Barn, vil fare med Lempe mod hende og atter tage hende til Naade, ikke sandt?"

Han aabnede Døren. En bleg, mager Kvinde, saare ulig den fordums skønne, glade og overmodige Mette Buchvald, rejste sig langsomt og med Besvær fra sit Sæde. Et Par Trin vaklede hun med Besvær frem over Gulvet og sank saa ned for sin Faders Fødder.

„Naade, Tilgivelse! Jeg har syndet og er ikke værd at kaldes dit Barn."

Jørgen Buchvald sagde ikke et Ord, men løftede hende kun op i sin Favn. Saa gik Mandrup Dyre ud og lukkede Døren sagte efter sig.

Men nogle Maaneder ind i det ny Aar, da Jørgen Buchvalds Helbred havde bedret sig noget, fulgtes de to Herremænd ad ind til Hovedstaden, hvor Faderen kastede sig for Kronprins Frederiks Fødder for at trygle ham om Benaadning for sin Søn, som siden Nyaar, forklædt som hans Skytte, havde opholdt sig paa sin Fædrenegaard. Han havde kunnet rømme ud af Landet mere end en Gang, men foretrak nu, indrømmende og angrende sine Forvildelser, at overgive sig til den ædle Prins Frederiks Naade og tage Liv eller Død af hans Haand.

Det blev saa Livet, og stor var Glæden baade paa Gudumlund og Randrup, ja, i alle Kredse, hvor Jørgen Buchvald var agtet og kendt. Ikke længe efter indtraadte han i Landbokomissionen, hvor han begyndte at virke ivrigt og ufortrødent trods nogen, og blandt de Mænd, der ved deres Optræden væsentligst bidrog til Stavnsbaandets endelige Løsning Aaret efter, den 20de Juni 1788, nævnes i taknemmelig Ihukommelse ogsaa Jørgen Buchvald til Gudumlund.

Mikkel havde faaet Ret, Træhesten, hvor han hin Dag foretog sin forsmædelige Ridetur, var forsvunden, den var for evig banlyst fra de danske Herregaarde. Bønderne paa Gudumlund var som overalt i Landet fri Mænd, og saa med glad Taknemmelighed op til deres gamle Herremand. Nu sad han ikke længer alene i Stolen i Kirken. Ved Siden af hans hvide Hoved, saas et andet, et Hoved, ungt endnu af Aar, men præget af dyb Alvor og stille Fred, som i ydmyg Tro sænkede sig for Billedet af den korsfæstede Frelser hist paa Korset.

En bleg, stilfærdig Kvinde, til hvis Arm Faderen støttede sig, naar han venligt hilsende gik ned ad Kirkegulvet, som syslede om ham i Hjemmet og aldrig veg fra hans Side, en Kvinde, som ved sin Anger og Kærlighed søgte at sone sin Ungdoms Synd.

Og Bønderne talte indbyrdes derom, talte om hendes og hendes Broders Livshistorie og om de tvende Herremænd, der en Tid lang havde været Dødsfjender, men nu henlevede deres sidste Dage i Enighed og Kærlighed, saaledes som de havde været knyttede sammen fra deres Barndoms og Ungdoms første Dage, knyttede ved et Baand, som nu kun Døden vilde være i Stand til at løsne.

Legemet Aandens Tempel.

Af O. Funcke.

Vi træder ind i et højt, langt, lyst Rum; langs Siderne staar et større Antal forskellige Trykkemaskiner, smaa og store, simple og mere indviklede. Ved hver af dem ser vi en Mand, der drager Omsorg for, at alt gaar i tilbørlig Orden. Men hen under Loftet løber en Staalvalse med forskellige større og mindre Cylindre, og en stærk, bred Rem snurrer hen over disse, og hver Rem fører ned til en af Maskinerne. Alt dette er i stadig Bevægelse og drives af en Dampmaskine, der er anbragt under den store Sal. Og hver af Maskinerne har lige saadan en Cylinder som dem oppe under Loftet, og bringes disse Cylindere i Forbindelse med hinanden ved Remmen, begynder Maskinen at bevæge sig og udføre det, hvortil den er bestemt.

Nu bliver en Dag en af Arbejderne ved en saadan Maskine upasselig og maa forlade Arbejdsstedet. Da kalder Formanden paa en 16-aarig Lærling, der ogsaa arbejder i Trykkeriet, men ikke ved Maskinerne, og siger til ham: „Jeg har i Øjeblikket ingen Trykker, der kan besørge denne Maskine, og det haster med Arbejdet. Jeg ved, at du er samvittighedsfuld, besindig og dog raadsnar, derfor betror jeg Arbejdet til dig. Men husk paa, at denne Maskine er meget værdifuld. Du maa holde den i god Orden, give den Olie, hvor den trænger til det, passe paa, at alle Skruerne sidder nøjagtigt fast, for at der ikke, naar du lægger Remmen paa, skal ske noget galt."

Det unge Menneske føler sig stolt over, at han faar Lov til at passe en saadan Maskine paa egen Haand. Han undersøger først samvittighedsfuldt, om alt er i fuldstændig Orden. En saadan Maskine bestaar af mangfoldige Valser, der skal forsyne Satsen, som skal aftrykkes, med Bogtrykskærte; der skal passes paa, at denne Sværte hverken er for tyk eller tynd, og at der hverken er for lidt eller for meget af den; der er de Klemmer, som holder Papiret, medens der trykkes, og de lange Arme, som lægger det til Side, naar det er færdigt. Alle Hjul og Ruller maa forsynes med Olie, for at alt kan gaa let; men der maa passes paa, at der ikke hældes for megen Olie i Hullerne, for at der ikke skal komme Oliepletter paa det hvide Papir. Selve Satsen maa sættes nøjagtigt ind i Maskinrammen, ellers bliver Trykken uklar og ulæselig; dernæst maa alle Haandtag og Skruer stilles rigtigt. Og naar Remmen er bragt i Orden, og Maskinhjulene begynder at bevæge sig, maa det ene Ark efter det andet lægges nøjagtigt paa det rette Sted, at det kan blive trykt, presset og falset. Kort sagt: der skal bruges megen Paapasselighed, for at alt kan gaa i Orden og intet Uheld indtræffe.

Tænk paa, kære Læser, at en saadan vidunderlig Maskine ogsaa er bleven dig betroet, en endda langt vidunderligere, langt finere og mere indviklet Maskine. Hvert eneste Led i den er til stor Nytte og meget værdifuld. Ikke for den største Dynge Guld og Sølv kan du købe en ny, hvis du ødelægger den, du har, eller lader den gaa til Grunde. Og husk paa: den er ikke din Ejendom, du er kun Arbejderen, der er sat til at passe den. Du ved, hvad jeg sigter til, det er — dit Legeme. Herren har betroet dig det, og han befaler dig, at passe vel paa altid at bevare det rent og ubesmittet og bruge Haand og Fod, Hoved og Tunge og alle Lemmer i hans Tjeneste. Den unge Arbejder, jeg talte om, skulde kun passe Pressen i nogen Tid, til den rette Mand blev rask igen. Men du skal bære Omhu for dit Legeme hele Livet igennem. Du kan lade det arbejde og lade det gaa ledigt, ganske som det behager dig. Du kan holde det i Orden og bringe det til at gøre, hvad det formaar, idet du omvinder det med Guds Kærligheds faste og stærke Baand, der for bestandig kan sætte det i Bevægelse. Men du kan ogsaa bringe det i Uorden, saa det arbejder usselt, saa hver ny Dag bliver betegnet ved hæslige Pletter, skæve Linier og utydelige Tegn. Og ligesom ved Trykningen Maskinen bringer for Dagen, hvad Sætteren forud har sat, og det i sort, blaa eller rød Farve, eftersom det ønskes, netop saaledes kan du ogsaa gøre med dit Legeme, hvad du vil: din Tunge, dine Læber vil bringe for Dagen, hvad du foreskriver dem — Søndag Morgen maaske opbyggelige Sange og om Aftenen smudsige Viser. Dit Ansigt kan være venligt og tiltalende, og du kan forvrænge det paa en barsk, vredagtig, modbydelig Maade. Dine Hænder, Fødder, Øjne og Øren kan du hjælpe til at gøre godt, læse gode Bøger, høre from Tale eller ogsaa til at virke for Satans Rige, ganske som du selv vil. Det afhænger fuldstændigt af dig selv.

Hvad vil du nu hver Dag gøre med det vidunderlige Legeme, Herren har betroet dig? Læs Matth. 18, 8—9 og lær at bruge dit Legeme i Herrens Tjeneste. Jesus havde ogsaa et Legeme

ligesom dit. Læg Mærke til, hvorledes han brugte det, og du vil forstaa, at dit Legeme skal være den Helligaands Tempel, at han kan tage Bolig i dig!

Apotekermedhjælperen.

Paa en af Berlins Banegaarde tog for et Par Maaneder siden to Venner Afsked med hinanden. Det var unge Mennesker, af hvilke den ene stod i Begreb med at tiltræde en lang Rejse.

„Gid jeg dog engang kunde rejse samme Vej," sagde den tilbageblivende, da den anden allerede havde sat sig til rette i Kupéen. „Jeg haaber altid paa, at der skal ske et Mirakel, der kan gøre mig det muligt."

„Saa er det kun daarligt bevendt med Udsigterne til vort Gensyn!" raabte den bortrejsende ud ad Vinduet, medens Toget begyndte at rulle af Sted; „i vore Dage sker der ikke mere Mirakler."

„Er det virkelig Deres Mening?" spurgte en Stemme ved Siden af den unge Mand, og en ældre Herre, der sad ham nærmest, saa ham alvorlig i Øjnene. „Det er en Talemaade, som man saa ofte hører — og alligevel er det min Overbevisning, at naar hvert enkelt Menneske blot vilde skue opmærksomt tilbage paa sit Liv, vilde han opdage mangt et „Mirakel", der har tildraget sig med ham selv, uden at han lagde Mærke til det."

„Da jeg var ung," vedblev han derpaa, „var jeg Medhjælper paa et Apotek og maatte tit staa op om Natten for at lave Medicin til syge. Traf det sig nu, at dette skete flere Gange i Løbet af samme Nat, kunde det nok hænde, man blev gnaven og brugte lidt Mund; Ungdommen holder jo ikke af at blive forstyrret i sin Ro. Saadan var det nu gaaet mig en Nat. Tre Gange havde jeg allerede maattet ud i Laboratoriet, hvor Medicinen skulde tilberedes; da ringede det fjerde Gang, netop som jeg havde faaet Tæppet trukket op over Ørene. Her hjalp intet „kære Moder!"; jeg maatte betjene Drengen, der øjensynlig forpustet efter et langt Løb kom med en Recept for sin syge Moder. Næppe havde jeg, utaalmodig og vranten som jeg var, faaet ham paa Døren, før jeg opdagede, at jeg i min Søvnighed havde fat paa en urigtig Flaske og givet Drengen Gift, dødbringende Gift til Moderen. Jeg blev lysvaagen, ilede ud ad Døren; men Drengen var intetsteds at opdage.

Unge Mand! den Nat udbrød jeg ogsaa fortvivlet: Gud gør ingen Mirakler mere! og dog: kunde der ikke være Mulighed for, at Gud vilde lade et saadant ske og bevare mig for den forfærdelige Ulykke: ved min Uagtsomhed at have voldet et Menneskes Død!

Jeg bad i den dybeste Sjæleangest — da lød Klokken for femte Gang, og da jeg lukkede op — stod foran mig grædende og rystende af Sindsbevægelse den samme Dreng, hvem jeg saa gerne havde fulgt efter for at frarive ham Medicinsflasken, om jeg blot havde vidst, i hvilken Retning han var gaaet. — „De maa endelig ikke være vred over, at jeg igen forstyrrer Dem!" bad Drengen; „men jeg faldt i Mørket over en Sten og knuste Flasken. Skynd Dem endelig at give mig en ny Flaske Medicin, ellers dør Moder maaske.

De kan tænke Dem, med hvilken Jubel jeg hørte Drengens Ord, og med hvilken Tilfredsstillelse jeg atter greb Recepten og denne Gang med største Omhu blandede de rette Lægemidler sammen. Men var ikke dette et Barmhjertighedens Vidunder? Tør man sige, at der ikke længer sker Mirakler?"

F. A. Schleppegrell.

1792—1892.

Den danske General Frederik Adolf Schleppegrells Hundredaarsfest er blevet fejret i Aar, faa Uger før den aarlige Mindefest for Slaget ved Isted, hvor Helten faldt.

Schleppegrell blev født den 28de Juni 1792 i Nærheden af Frederiksværk i Norge. Da han var tolv Aar gammel, kom han paa Landkadetakademiet i Kristiania, og efter to Aars Forløb tog han Afgangseksamen, men var endnu for ung til at gøre Tjeneste som Officer. Et Par Aar senere tog han Afsked af norsk Tjeneste, rejste til Tyskland, hvor de sidste Kampe mod Napoleon førtes. Schleppegrell gik i tysk-engelsk Tjeneste og kæmpede under den gamle General Blücher, Sejrherren fra Waterloo, mod den franske Kejser.

Efter at Norge 1814 var bleven skilt fra Danmark, gik Schleppegrell i dansk Tjeneste og gjorde her forholdsvis hurtig Fremskridt. 1835 blev han Major, og ved Krigens Udbrud 1848 var han Kommandør over den danske Hærafdeling paa Als. Han deltog med stor Mod og Tapperhed i de fleste større Slag: ved Bau, Slesvig, Dybbøl, Fredericia og Isted. I det sidste Slag fandt Helten sin Bane, men hans Soldater førte Sejren hjem.

Paa Hundredaarsdagen for Schleppegrells Fødsel, afsløredes i Aalborg — Generalens Garnisonsby — et Mindesmærke, der for de kommende Slægter vil fortælle om en af den danske Hærs kækkeste og mest afholdte Førere, om ham, hvis sidste Ord paa Valpladsen lød: „Det gælder vor Ære, Folk, fremad, kun rask fremad!"

Der tindrer en Stjerne.

Der tindrer en Stjerne højt over grønne Vang:
Skøn Jomfru, er du gangen i Lunde?
Synger der en Nattergal i Nøddebuskens Hang?
Vil du høre paa dens Sang
under Aftenhimlens blaanende Grunde?
Der tindrer en Stjerne —
længes du, skøn Jomfru, mod det fjerne?

Der rinder en Kilde dybt under Granehæld.
Skøn Jomfru, vil du væde dit Øje?
Forglemmigejen blaaner i Skyggen af dens Væld;
vil du plukke den i Kvæld,
medens Maanen strømmer Glans over Høje?
Der rinder en Kilde —
elsker du, skøn Jomfru, ømt og stille?

Der dufter en Blomme, skjult under Blad og Kvist.
Skøn Jomfru, vil du høre min Tone?
Længe har jeg været din, skønt ingen har det vidst,
vil du høre mig til sidst
under Foraarsskovens lysende Krone?
Der dufter en Blomme —
sig mig, naar, skøn Jomfru, vil du komme?

Nicolaj Bøgh.

Den første Nybygger.

Skildring fra Hedeegnen, af Knud Skytte.

I Rinds Herred i Jylland er der en Hedestrækning, hvis Flade maa udgøre ikke saa faa Kvadratmile, og hvor der altsaa var Plads til flere Landsbyer. Jordbunden kan maaske være mager og daarlig nok i Udkanterne, langs de tilgrænsende Bymarker, hvilket kommer af, at Overfladen her fra gammel Tid har været opgravet, maaske flere Gange; thi Heden maa afgive Fladtørv til Brændsel, og det er da rimeligt, at Ejerne først har taget, hvad der laa nærmest for Haanden. Men længere ude, i Hedernes Midte, er Jorden de fleste Steder fortrinlig, hvilket kan ses alene deraf, at Lyngen her vokser saa høj, at den naar en Mand til over Knæene.

For en tredive Aar siden, da jeg var bosiddende i et af de tilgrænsende Sogne, var der endnu intet Forsøg gjort paa at faa Heden opdyrket. Jeg var dengang en ivrig Jæger, og naar jeg vilde have mig en Jagttur, gik jeg gerne ud i den store Hede, hvor jeg snarest kunde vente at træffe Vildt. En egen Slags Vildt fandtes her i ikke ringe Mængde, nemlig Urhøns. I Parringstiden kunde man om Aftenen og Natten igennem til hen i Dagningen høre Hanernes Skogren helt ind i Landsbyen. Disse Fugle er omtrent saa store som vore tamme Høns og meget smukke, især Hanerne. De „holder haardt", som det hedder i Jagtsproget, og rejser ikke, før man kommer helt tæt til dem, saa det er temmelig ørkesløst at gaa paa Jagt efter dem uden Hund. Tidligere, før de nugældende Bestemmelser om Jagttiden var givne, blev mange Urfugle skudte i Parringstiden. Jægeren brugte da følgende Fremgangsmaade: Ved Solnedgang gaar han med Bøssen ud i Heden og skjuler sig i Lyngen, indtil hans Bytte ved at flogre selv forraader sit Opholdssted. Naar Hanen skogrer, bruser den med Fjerene og synes da mange Gange større, end den egentlig er, og dens mange udspændte lyse Fjer bidrager da ogsaa til, at den lettere kan ses. Saa længe Skogret varer, kan Fuglen hverken høre eller se, og da iler Jægeren fremad, men passer paa at dukke sig ned i Lyngen igen, inden det hører op. Næste Gang iler han atter et Stykke fremad, og paa den Maade kommer han stadig Maalet nærmere, indtil Legen ender med, at Fuglen bliver fældet.

Ude i Midten af Heden er der en lille Indsø, hvor om For- og Efteraar store Skarer af Graagæs hviler sig Natten over, naar de er paa Træk. Henad Aften gaar Omegnens Jægere ud og lægger sig i Skjul ved Søen og venter, til Gæssene er komne. Naar en skyder, skyder ogsaa alle de andre, og saa er det forbi; de opskræmmede Gæs trækker bort fra Søen til en anden Hvileplads, og Jægerne gaar hjem med deres Bytte, om de ellers har faaet noget.

Skønt jeg har været paa dette Sted mangfoldige Gange, mindes jeg dog ikke at have mødt noget Menneske der mere end een Gang — og det var langtfra noget behageligt Møde, som Læseren selv kan skønne. Paa en smuk solklar Dag tidlig

om Foraaret var jeg paa Jagt i Heden og var naaet saa langt frem, at jeg kunde overse hele Søen. Der svømmede nogle Ænder derude, og, dækket af den høje Lyng, krøb jeg paa alle fire helt ud til Søbredden og lagde Geværet an paa en Knold tæt for mig, og der laa jeg nu og ventede paa, at Ænderne skulde komme og lade sig skyde.

Der var dog ingen Udsigt til, at dette Ønske skulde blive opfyldt, og jeg tænkte allerede paa at forlade Stedet igen, da pludselig fire Svaner kom og kastede sig ned i Søen. Efter at have vadsket og basket lidt med Vingerne, begyndte de at svømme af Sted og nærmede sig sagte gyngende Stedet, hvor jeg laa skjult. Jeg havde dem næsten paa Skudvidde og var allerede saa sikker paa i det mindste een af dem, som den havde ligget i min Jagttaske, da de til min usigelige Harme lettede sig af Vandet og tog Flugten til den modsatte Side.

„Hvad i al Verden kan da have skræmmet dem?" tænkte jeg og rejste mig op. Ved at se mig om, fik jeg Øje paa en gammel Kludesamler, der med sin Tværsæk over Skulderen kom vandrende ad Stien oppe ved Højen og agtede sig til nærmeste Landsby. Den stakkels Mand, der jo gik i sit lovlige Ærinde, fik ikke at vide, hvilken slem Streg i Regningen han havde gjort mig ved at komme just i dette spændende Øjeblik; men saa vred var jeg paa ham, at — jeg havde nær sagt, at jeg gerne kunde have skudt ham i Stedet for Svanerne.

Efter denne korte Beskrivelse vil enhver kunne gøre sig en Forestilling om, hvor ensomt og trist der maatte være ude i denne store Ørken, og mangen en tænker maaske, at det aldrig kunde falde Mennesker ind at opslaa deres Bolig paa et saadant Sted. Men det er ikke alle, der er bange for Ensomheden, og nu skal jeg fortælle lidt om, hvorledes det gik til, at Heden fik sin første Nybygger.

En Morgenstund kom der en Karl vandrende ud over Heden fra en af de nærmestliggende Landsbyer. Han var klædt som Arbejder, havde en Lyngle og en Rive paa Nakken samt en Øldunk og en Skræppe i Haanden. Da han var kommen til Bækken, der fra Øst til Vest gennemskærer Heden, standsede han, og efter at have gemt Skræppe og Dunk under en Favnfuld Lyng, gav han sig til at bruge Leen. Han afslog en Strimmel trindt om et Stykke Jord, omtrent en 4 Skpr. Land, og da han langt om længe var bleven færdig hermed, bortfjernede han ved Hjælp af Riven den afslaaede Lyng. Dernæst holdt han en brændende Tændstik ned i det tørre Mos i det ene Hjørne af den aflange Firkant, han med Lyngleen havde omgaaet, og i Løbet af en halv Times Tid var Stykket afbrændt, og Ilden gaaet ud igen af sig selv, idet den ikke kunde overskride den Grænse, han i Forvejen havde sat den. Da dette Arbejde, der havde medtaget det meste af Dagen, var endt, pakkede Karlen sine Sager sammen og gik hjem.

Men tidlig den næste Morgen var han paa Pletten igen og denne Gang med et Par Heste og en Plov. Han furede Stykket i to Agre, og nu gik det frem og tilbage agerlangs hele Dagen, indtil hele Stykket var opploøjet. Denne Pløjning var Begyndelsen til Hedens Opdyrkning.

Reynards Hole i Dovedalen.

Den omtalte Karl, hvis Navn var Mikkel Sørensen, tjente inde i Landsbyen hos Gaardmand Jens Hansen. Denne Tjeneste havde han haft fra Dreng af, alene med Undtagelse af det Tidsrum, da han aftjente sin Værnepligt, og det var med en vis Stolthed, han plejede at sige, at han kun havde haft to Husbonder i sine Dage: Kongen og Jens Hansen. Læseren vil formodentlig heraf slutte, at Mikkel var en mere end almindelig tro og skikkelig Karl, og det var han ogsaa. Nu havde han naaet den Alder, da han syntes, det var paa Tide, han giftede sig og fik sit eget Hjem. En Kæreste havde han, hun hed Trine, og hun og han havde i mange Aar tjent i Gaarde sammen.

Da Mikkel havde meddelt sin Husbond sin og Trines Beslutning, svarede Jens Hansen, at det kunde han ikke godt have noget imod. „Men hvor vil I sætte Bo?" spurgte han.

Karlen svarede, at de havde tænkt at ville bo til Leje, og han vilde da vedblive at tjene.

„Og naar du saa bliver gammel og opslidt, hvad saa?" vedblev Husbonden.

Ja, det var rigtignok det værste ved det hele, indrømmede Mikkel; men der var nu engang ingen anden Vej at gaa for Folk af hans Slags.

„Ja, ja, lad os nu se," sagde Manden, og saa blev Snakken ikke længere den Dag.

Men nogle Dage senere blev han kaldt ind i Sovekammeret til Jens Hansen og hans Kone og deres Søn Jens Jensen, en flink Karl, der var vokset op sammen med Mikkel og havde faaet ham kær som en Broder.

„Du har tjent os ærlig og tro," sagde Jens Hansen, henvendt til Mikkel, „og nu, da du vil til at sætte Fod under eget Bord, har ingen af os Hjerlelag til at lade dig drage af uden at yde dig saa meget som en Haandsrækning. Derfor har vi overlagt med hverandre, at du skal have 30 Tdr. af Heden, nærmest Bækken, og at vi vil hjælpe dig at faa Opdyrkningen i Gang. Naar saa Vorherre vil lægge Haand paa Ploven, gaar det nok, Mikkel, og med hans Bistand kan du i Tiden blive din egen Mand. Hvad siger du til det Tilbud?"

Karlen svarede, at det var han overmaade glad ved, det var langt mere, end han havde ventet, og han gav dem Haand alle tre og takkede mangfoldigt.

„Der er rigtignok et bitte Men med Tingen," vedblev Jens Hansen. „Hedelodden skal være din som Selvejendom, og du skal faa Skøde paa den, saa snart vi har haft Landmaaler paa den og faaet den frastkilt; men — saa vilde jeg rigtignok grumme nødig, at du skulde sælge den. Jeg saa helst, at du beholdt den og fik den dyrket op?"

„Ja, det vil jeg, det kan I stole paa!" raabte Mikkel ivrig; „det vilde være skammeligt . . .!"

„Det er Ord nok," sagde Jens Hansen afbrydende, „vi kender jo hinanden, du og jeg. Ja, ja," vedblev han, „saa skilles vi jo i Hæderlighed, og nu maa vi snart til at have fat paa Arbejdet. Du skulde vel ogsaa tænke paa at faa en Bygning rejst derude."

Denne Samtale fandt Sted, nogle Dage før

Mikkel var ude at pløje de første Agre paa sin Ejendom.

Den følgende Søndag fulgtes Kærestefolkene ad ud i Heden for at tage Ejendommen i Øjesyn. Den pløjede Jord saa ujævn og yderst „ufremkommelig“ ud. Lyng- og Vidjerødder stak frem mellem Furerne, og Sten var der en Masse af; de saas som en utallig Mængde hvide smaa og store Punkter hen ad den sorte Flade.

„Her er det altsaa, vi skal bo, du og jeg, bitte Trine,“ sagde Mikkel i en næsten forknyt Tone til sin Kæreste, da de havde naaet Maalet for deres Vandring.

„Ja, det er det jo,“ svarede hun frejdig, idet hun satte Haanden i Siden og saa sig om. „Fornuntrende og lagde sin Haand i hans. „Jeg tykkes, det er glædeligt, at Fattigfolk som vi kan sige: det er vor egen Jord, vi staar paa.“

„Ja, det er justement ogsaa min Tænkemaade,“ udbrød Karlen nu i en forandret, næsten munter Tone, idet han tog sin Kæreste om Livet og kyssede hende. „Det var rettens et gyldent Ord, du nyssens sagde, og bare du vil blive ved at se Tingene fra den Side, er det ingen Sag. Jeg for min egen Part skal nok finde mig til Rette; men jeg er somme Tider lidt ræd for, du vil tykkes ilde om, at jeg flytter dig her ud paa denne mørke Hede, bort fra alle andre Mennesker. Du fortjente det bedre, ved jeg; men dette er det bedste, jeg har at byde dig.“

følgelig den kyndigste. Han gik hele Tiden og slog ud med Haanden, beregnede og forklarede, og Trine var vis paa, at det var fornuftigt og rigtigt, alt hvad han sagde. De enedes om, hvor deres Hus skulde ligge, og Pletten, de valgte dertil, var, saa vidt de skønnede, den frugtbareste paa hele Lodden, og dertil kun nogle faa Skridt fra Bækken, hvor de kunde hente Vand, indtil de kunde evne at lade en Brønd grave. Til sidst gik de hen og satte sig paa en lille Høj, fra hvis Top de kunde overse hele Ejendommen. Genstanden for deres Samtale var stadig det ny Hjem, de skulde til at skabe sig herude, og hvorledes de heldigst kunde overvinde de Hindringer, der stillede sig i Vejen for dem. Jo længere de taledes ved, des frejdigere skuede de

Dovedalen.

den ser ud til at være god,“ vedblev hun, „og to enlige Folk maa nok kunne sidde og slaa sig igennem her.“

„Du mener ikke, det bliver en dyr Føde, vi har i Vente?“ sagde Mikkel og saa forskende paa hende.

„Kan hænde sig, den bliver dyr nok, især i Førstningen; men en dyr Føde er dog bedre end Sult, og hvor vilde vi vel hen og være bedre faren? Indsidderflokken er mere end stor nok, og hvem der sætter sig i et jordløst Hus, skal slaas med Armod alle sine Levedage. Dette her er meget bedre.“

„Da ser det heller ikke for lyst ud her. Udsigterne er baade mørke og sørgelige.“

„Tykkes du, de er sørgelige?“ sagde hun op-

„Slaa endelig saadanne Tanker af Hovedet, bitte Ven!“ svarede Trine tillidsfuldt; „bare jeg maa beholde dig, er jeg lige glad, hvor du flytter hen med mig. Lad os tage Vorherre med os, saa slaar vi os nok igennem.“

Dermed var den sidste Rest af Karlens Bekymring som blæst bort, og han sagde med et kærligt Blik paa Kæresten: „Nok et godt Ord af den Slags, som en har nemt ved at huske, og du skal have Tak for 'et. Naar du bare altid vil blive ved at snakke til mig paa den Vis, saa gaar 'et, og jeg skal ikke let blive harmslagen.“

Ja, det skulde hun med Guds Hjælp nok, forsikrede hun, og saaledes endte denne Samtale. De fulgtes nu ad hen over og rundt om Hedelodden, som de tog nøje i Øjesyn. Her var Mikkel selv-

fremad, og de saa allerede i Tanken Hedelodden forvandlet til frugtbart Agerland og Køer og Faar græssende derpaa. Dog dette stod selvfølgelig for dem som noget, der var langt borte, men som dog baade kunde og skulde naas. Begyndelsen, der jo altid er sværest, laa lige for Haanden, og den kunde tilvisse blive streng nok; men begge havde en god Kapital af Sundhed og Kraft og Livslyst og frejdigt Mod, og inden de stod op og forlod Højen, sluttede Mikkel Betragtningerne ved at slaa Hænderne sammen med et Klask og i en kampberedt Tone at synge Omkvædet i en Soldatervise fra Treaarskrigen: „De siger, den er svær, men — den kan ta'es!“

(Fortsættes.)

Ungdommens Opdragelse og „Tidsaanden.“

I.

Nej, der er intet Udkomme med den nuværende Ungdom! Der er ingen Ærbødighed, ingen beskeden, tiltalende Maade at være paa; intet andet end Selvforgudelse, Vigtighed og Tøjlesløshed. Saa var det dog anderledes og bedre i mine unge Dage!“

Hvem har ikke hørt denne og lignende Klager? Den, der færdes blandt Mennesker med aabne Øren, hører dem hver Dag, og med i Købet følger der en Lovsang over „den gode, gamle Tid“ og over Forældrenes strenge Tugt, om hvilken vore Dages Ungdom ikke har noget Begreb.

Spørger man disse Ungdommens Anklagere: „Hvem er da Skyld i slige sørgelige Kendsgerninger? Ligger Skylden hos Børnene eller hos Forældrene?“ Ja, saa giver Fader og Moder mange Slags Svar, men ikke det rigtige, og om de end føler Sandhedens Braad, er ingen eller dog kun faa af dem villige til aabent og frimodigt at bekende: „Skylden er vor! Havde vore Forældre sat vor Tids blødagtige Humanitet i Stedet for deres forstandige Kærlighed og alvorlige Strenghed, var vi blevne akkurat som vore Børn.“

Men saadan gaar det. Endnu den Dag i Dag spindes den velkendte Traad videre fra Slægt til Slægt, ogsaa naar Opdragelsesresultaterne føres frem til Bedømmelse: det er ikke Adam, ikke heller Eva, der bærer Skylden; det er den onde Slange, „Tidsaanden“ kaldet, der er Grunden til vor Ungdoms moralske Sygelighed.

Nu ved vi det: Tidsaanden, denne Tyran, hvis inderste Væsen bunder i et hemmelighedsfuldt Dyb, er Synderen, der gør de kære Forældre til Slaver og Børnene til Herrer.

Lad os dog engang drage Sløret fra Ansigtet paa denne slemme Tidsaand for at undersøge, om det ogsaa virkelig er der, vi skal søge Forbryderen, eller om ikke muligt Forældrene med eller uden bedre Vidende elsker deres Børns Kød højere end deres Sjæle, og om de ikke selv gør deres Børn til det, de er: til vaklende, tankeløse, hovmodige Mennesker, der uvante til punktlig Lydighed, Beskedenhed og Ærbarhed skyder i Vejret som Rodskud fra forsømte Træer, og hvis Frugter er „Ve“ og „Skuffelse.“

Lad os paa vor Vej først se ind i Armodens Hytte.

Som et levende Billede paa Urenlighed ser vi her Moderen sidde blandt sine Børn; Armod og Elendighed har fuldstændigt sløvet hendes Sans for Huslighedens skønne Dyd. Børneflokken myldrer om hende i lasede Klæder, uvadsket og ukæmmet, i Kiv og Slagsmaal, Skænden og Smælden. Til sidst bliver det hende dog for broget, og hun skaffer sig en kort Tids Ro ved Banden, Trusler og Knubs. Da aabnes Døren, og en Dreng kommer ind med den fyldte Tiggerkurv paa Armen. Velgørende Mennesker har givet rigeligt; men det er ikke den elendige Moder nok. Idet hun vrænger Mund over Givernes Haardhjertethed, uddeler hun Gaverne til sine hungrige Afleggere; da trækker den hjemkomne nogle værdifulde Sager og nogle Penge op af Lommen. Nu bliver han rost og kærtegnet; skønt Besiddelsen af disse Sager gør hans Ærlighed meget tvivlsom. — Atter gaar Døren op, og en anden Dreng styrter ind med blødende Hoved og brøler, at Naboens Frits har slaaet ham i Stenene. „Hvorfor slaar du ikke igen?“ svarer Moderen ligegyldig. — Men da saa hendes kære Datter kommer hjem fra Skolen og fortæller, at Læreren har straffet hende, blusser Moderens Harme op i fuld Glød: unævnelige Skældsord og Trusler imod Læreren strømmer i Børnenes Nærværelse fra hendes Læber, og hvis ikke Frygten afholder hende, driver Vreden hende til med Datteren ved Haanden ogsaa personligt at fornærme den Mand, der som en ret Sjælelæge har anvendt et bittert Lægemiddel.

Nu kommer Middagstiden. Maden sættes frem paa det udækkede Bord; man rives og slides om at faa det mest mulige, og uden Tak for Mad løber hver til sit. Omsider gaar Dagen til Ende. Faderen kommer hjem fra Arbejde, og nu bliver det endda værre; Forældrenes Bud og Forbud stemmer ikke overens; det kommer i Børnenes Nærværelse til Strid imellem dem, en Strid, der ofte udarter til Haandgribeligheder.

Hvem bærer vel her Skylden til disse Børns Vanart? Tidsaanden eller Forældrene?

II.

Vi forlader med Vemod dette Hus og træder ind hos en Familie af Middelstanden. Som vi aabner Døren, hører vi Moderen formane Børnene til Ro, og, da de ikke straks lyder, giver dem alle Slags Løfter. Hendes Befalinger savner Korthed og Klarhed og bliver paa Grund af hendes medfødte „Menneskekærlighed“ ofte tagne tilbage. Endvidere er hun altid parat til at give Børnene en udførlig Besked om, „hvorfor“ de skal gøre det. Men da hun ikke opnaar sin Hensigt ved alle disse praktiske Kunster, vil hun omsider tiltvinge sig Lydighed; hun skænder, græder, truer med Faderen, og i Vredens Hede uddeler hun lidenskabelige og derfor frugtesløse legemlige Revselser.

Med Angest venter Børnene nu Faderens Hjemkomst, hvilket beviser, at hans Autoritet er større end Moderens; men naar han saa fra Værkstedet eller fra Marken træder ind i Familiekredsen, er Moderens Fortørnelse dunstet bort, og — hun tier og skjuler Børnenes Vanart for Faderen.

Dennes Befalinger høres sjældnere end Moderens, de er korte og bestemte, og det kan høres paa Tonen, at han ikke er til at spøge med. Han dadler ethvert Fejltrin og revser enhver Uartighed, men desværre ogsaa i Vrede og ofte paa en saa barbarisk Maade, at Børnenes Helbred sættes i Fare.

I denne Familie staar vi over for Yderlighederne: blind Abekærlighed og raa Strenghed. Den første opklækker Stivnakker, den sidste indesluttede, ondskabsfulde Naturer og krybende Trælle, lig uværdige Mennesker. Vi beklager de stakkels Børn, som aldrig hører det alvorlige: „Du skal!“; men vi beklager ogsaa dem, der altid faar det at høre.

Altsaa ogsaa i Middelstandens Hjem finder vi tit ingen fri Lydighed, ingen selvsagt Ærbødighed! Hvem bærer her Skylden? Tidsaanden eller Forældrene?

Men i de riges hyggelige Boliger, i Paladserne maa det vel staa bedre til. I dette Haab vender vi vore Skridt derhen. Fin ydre Tugt, der viser sig i Jagttagelsen af alle Høfligheds- og Anstandsformer over for Forældre og Husvenner, er det første, der falder os i Øjnene. Men trods dette finder vi ikke alt, som vi synes, det skulde være. Den ejegode Fader lader Barnet udvikle sig frit; han vil jo opdrage et selvstændigt Menneske, derfor staar Begrænsning og Ledelse af den barnlige Vilje for ham som en Forbrydelse. For silde erfarer han, at Barnet svinger Kommandostaven, og han stønner: „Barnet er vokset mig over Hovedet!“ Men det er ikke hans Skyld — Gud bevares! — derfor anklager han straks Moderen, og hun er lige saa kløgtig, og den gamle Historie, der tildrog sig mellem Adam og Eva, spilles om igen.

Eller Hr. Faderen er utilbørlig streng; han indrømmer ikke Barnets Ejendommelighed nogen som helst Ret; efter hans Mening maa Barnet ikke give nogen som helst Viljesytring til Kende. Det trives ogsaa ypperligt; men aldrig saa snart er det overladt til sig selv, før det begaar den ene Dumhed og Daarskab værre end den anden. Faderen ser det, han bliver forbløffet og vil ikke tilstaa for sig selv, at han i sin Egenkærlighed har begaaet et Sjælemord. Han høster Skuffelse og raaber Ak og Ve! Men kunde det blive anderledes? Barnet er opvokset i stormfuld Vinterkulde, og ingen varm Solstraale har berørt dets efter Kærlighed smægtende Hjerte.

Den fine Verden afholdes ogsaa ved mangfoldige Adspredelser: Baller, Koncerter, Skuespil, Baderejser o. s. v. fra at beskæftige sig synderligt med Børnene. Man overlader det kostbareste, man ejer, til Guvernanter og Huslærere, hvis Virksomhed ofte savner Kærlighedens drivende Kraft. Og hvor disse Hindringer ikke findes, forspilder Faderen tit Børnenes Kærlighed ved et indesluttet, tilknappet Væsen, ligesom Moderen ved en vammel Abekærlighed mister sine Børns Agtelse og Ærbødighed.

En anset tysk Forfatter, Bogumil Golz, lader i en af sine Bøger en Moder tale til sin Søn, der har kastet sin Broder om i Snavset, paa følgende Maade:

Moderen: Jeg ærgrer mig til døde over din Uartighed.

Ludvig: Dør du, Moder?

Moderen: Ja, det gør jeg, og saa har du ikke længer nogen Moder, der tre Gange om Dagen klæder dig af og paa, du stygge Dreng!

Ludvig: Naar dør du, Moder?

Moderen: Naar jeg ikke kan leve længer.

Ludvig: Ja, men du lever jo, Moder.

Moderen: Ja, endnu lever jeg; men hvis du bliver ved at være saa uartig og grise dig saadan til, ligger jeg en Morgen og er død.

Ludvig: Stendød, Moder?

Moderen: Aa, dit lille Fjols! Kom, du lille Stump, jeg holder alligevel af dig; men saa maa du ikke søle dig i Snavset igen. Hører du?

— Saadanne Jagttagelser kunde fortsættes i det uendelige, men vilde i Hovedsagen ligne hverandre. Derfor kan det være tilstrækkeligt. Mødre, som de skildrede, taber Respekten og opnaar visselig ingen Lydighed. Men hvem bærer i disse Kredse Skylden for det utilfredsstillende Opdragelsesresultat. Tidsaanden eller Forældrene?

Svaret skal Forældrene selv give i al Oprigtighed; de skal slaa sig for Brystet og sige: „Pater peccavi!“ det vil sige: „Fader, jeg har syndet!“ thi i vore Dages huslige Opdragelse er Forældrene den legemliggjorte Tidsaand, og naar de ikke vil erkende det, genkender de ikke deres egen Skikkelse i Spejlet.

Det er en gammel Erfaring, at Børnenes Opdragelse som oftest gør dem til det, de er. Hold derfor Maade, I Forældre, med Ytringen af eders Kærlighed til Børnene, hold Maade med eders Tugt, lad stedse Æblet ligge ved Siden af Riset

og bevar Samdrægtigheden med Hensyn til Opdragelsens Grundsætninger; da bliver I stærke, da vil I ogsaa kunne frigøre eder for den Bebrejdelse, at I bærer Hovedskylden, naar Ungdommen nu til Dags ikke er, som man kunde ønske den.

Gaar nu ikke i Rette med den, som har skrevet disse Linier heller ikke med eders Børn, men gaar i Rette med eder selv, og gør eders Opdragelsesmaade bedre, saa vil ogsaa eders Børn blive bedre. Gør I ikke det, og maa I sukke og græde over eders Børn, og vil disse senere selv anklage eder og give eder Skylden, da hverken kan eller vil I knurre mod ham, der tilraaber eder det alvorlige Ord: „I har syndet med hinanden, derfor driver jeg eder med hinanden ud af mit Paradis!“

(Ved A. Th. J.).

Dovedalen.

(Med Billeder.)

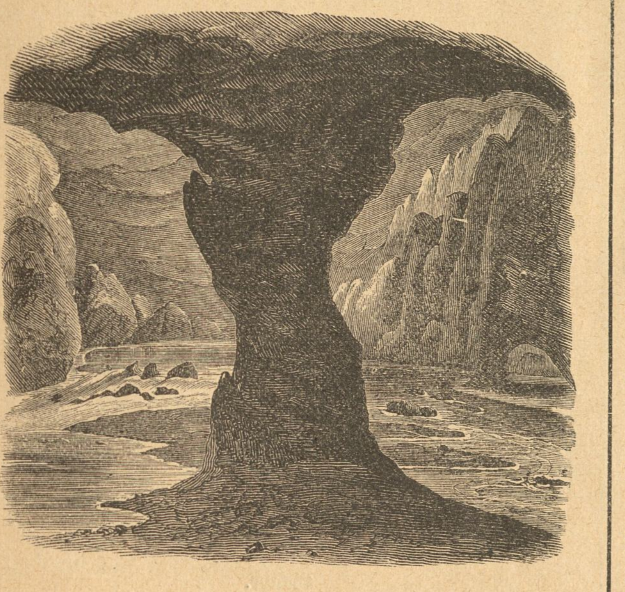

Huleformation i Dovedalen.

Dovedalen ligger i Grevskabet Derby, et af Englands smukkeste Landskaber. Jeg besøgte den for nogle Aar siden sent i Høst, og vil forsøge at give Læserne et Billede af det Indtryk, jeg fik af denne romantiske Dal.

Det var langt op ad Dagen efter en regnfuld og taaget Morgen, at vi — en Kammerat og jeg — tiltraadte vor Vandring. Vejen bugtede sig frem gennem tætte Skove af Lærke-, Fyrre- og Elmetræer, der allerede havde tabt en Del af deres Sommerpragt. Det var en fortryllende Vej gennem disse stille Skove, som vi Dagen forud havde betragtet fra Højderne i Nabolavet, og som da for vore Øjne tog sig ud som et Mostæppe, i hvilket nogle Bække, der slynger sig der igennem, lignede skinnende Sølvtraade. Mægtige Stammer højnede sig Side om Side lig Søjler for Skovens grønne Tag, under hvilket Duernes Kurren og Smaafuglenes glade Triller var den eneste Lyd, der afbrød Naturens højtidelige Ro. Da vi naaede Grænsen for Skoven, laa et Billede af en anden Slags for vort Blik. Et nøgent Landskab af vid Udstrækning, omgivet af Klipper, stille og alvorlige Stenmasser, paa hvilke den synkende Sol just kastede sine sidste Straaler. I nogen Afstand saa vi „Thorpe Cloud“ og „Banster Hill“ ved Indgangen til Dovedalen, hen imod hvilken vi, efter at have udhvilet os, styrede vor Kurs ved næste Dags Morgengry.

Vi besteg „Thorpe Cloud“, og fra dette høje, steile Bjerg havde vi en herlig Udsigt. Nede i Dalen, ligesom indfattet i en Ramme af Høje og Skove, Landsbyer og Avlsgaarde, saa vi „Ilam Hall“. Lige foran os rejste sig „Bunster Hill“, et overordentlig smukt Kalkstensbjerg, paa hvis Skraaninger de lysegrønne Lærketræer, de mørke Graner og de høje, skotske Fyrretræer frembragte et prægtigt Farvespil. Endnu længere nede i Dalen bruser den lille Flod Dove, inden den fra sin Klippeseng skummende styrter sig ned i et lavere liggende Leje. For den, der ikke har set lignende Naturscener, kan Pennen ikke anskueliggøre disse evig rislende Vandes vilde Leg mellem Klipper og Stene. Vi standsede vor Gang for en Stund her ved Flodens øvre Løb, hvor jeg nogle Øjeblikke satte mig midt ude i Strømmen paa en af de Stene, der danner en Slags Bro over til den modsatte Bred, og hvor jeg andægtig lyttede til Vandets melodiske Sange.

Et Stykke Vej fulgte vi derpaa Flodens Løb, indtil Klippemasser spærrede for os. Med stort Besvær klatrede vi over Klipper og omkring Skrænter og saa i Kalkstensbjergets mange Rifter og Kløfter en ejendommelig Flora, rig paa sjældne Planter. Snart stod vi igen ved Strømmen lige foran Vandfaldet. Det er intet Niagara; men henrivende skønt er det alligevel. Mens i Hovedfaldet den store Vandmasse i sin rasende Fart piskes til Skum, sydende som i en uhyre Kedel, er der ved Siden flere mindre, langsommere Fald, fra hvilke Vandet ad Sideveje lister sig bort, formodentlig for atter senere at forenes med Hovedstrømmen. Ved Bredderne vokser den grønne Karse, og i Vandfladen viste hist og her en Forelle sine blinkende Skæl. Et Par Hejrer var ude paa Fangst og spaserede gravetetisk frem og tilbage i Vandet; Strømstæren og Isfuglen kredsede hen derover og syntes her at have deres stadige Hjem.

Alt som vi skrider fremad, bliver Landskabet mere storartet og indtagende. Højere og lavere Klipper taarner sig som Giganter og Dværge i rig Afveksling ved Siden af hverandre, og Kalkstenens graa Farve fortoner sig smukt mod den blaa Himmel og mod de lidt fjernere liggende, skovbevoksede Bjerge. Da Solen let berørte Træerne, kunde man i disses Masser her og der se en enlig Birk, ligesom prunkende af Guld, eller en Elm, klædt i Høstens brogede Dragt.

Vi foretog flere smaa Udflugter til forskellige Grotter, af hvilke enhver har sin ejendommelige Formation og ydede os et overraskende Skue. Saaledes kom vi til „Reynards Hole“, en af Naturen dannet uhyre Hvælving, gennem hvilken man ser Klipperne paa den modsatte Flodbred. Det var en temmelig alvorlig Sag at komme op paa Klippen over Hvælvingen, idet Opstigningen ad dens øverste Del skete ved Hjælp af et Reb, hvorved man selv maatte hale sig op. Hvis Rebet var bristet, vilde man være bleven knust. Men Udsigten fra den med grønt og Buske bevoksede Kalkstensoval var Møjen og Faren værd. Vi slap ned ad en lettere Vej og stod nu foran et Sted, hvor Klipperne var dybt spaltede, kun med en Aabning for Flodens Vande. Klippen paa højre Haand er storartet og gør et vidunderligt Indtryk derved, at høje, mørke Graner fra dens Top luder ud over Dybet. Ogsaa paa Klipperne til Venstre vokser mørke Ædelgraner i stor Mængde. Blandt Klipperne fængslede „Ilam Rock“ vor Opmærksomhed ved sin mærkelige Lighed med Taarnet paa en Domkirke. Vi besøgte endnu nogle mærkelige Grotter, de saakaldte „Dove Holes“, og overalt, hvor vi vendte os hen, fængslede Naturens ophøjede Storhed og Skønhed vort taknemmelige Blik.

—r—n.

Den romerske Hovedsmand.

En prøjsisk Kaptajn paastod, at det var dobbelt saa vanskeligt for en Officer som for andre at holde de ti Bud, og at det for en kommanderende var ligefrem umuligt ikke at overtræde det andet Bud. At indeksercere Soldaterne og holde dem i Tugt og Orden uden Banden vilde være noget uhørt. Han kendte i hvert Fald ingen Officer, der kunde rose sig deraf.

En Præst, der sad over for ham, bemærkede: „Jeg kender dog een saadan Officer. Han stod i Kapernaum og kommanderede sine Folk med korte, men bestemte Ord. Til den ene sagde han: „Kom!“ og han kom; til den anden sagde han: „Gaa!“ og han gik; den tredje befalede han: „Gør det!“ og han gjorde det. Jeg skulde tro, at hvad der var muligt i den romerske Hær og blandt hedenske Krigsfolk, ikke kan være aldeles umuligt i den prøjsiske Hær blandt døbte Soldater.“

Herimod kunde Officeren ikke indvende noget; man siger endog, at han tænkte nøjere over Sagen og efter den Tid brugte langt færre Ord under Kommandoen.

Tusindskon.

Da Rosen var bleven valgt til Dronning i Blomsternes Rige, kom mange Tusinde Blomster fra nær og fjern for at bringe den deres Lykønskning, og hver Blomst fik en mild og venlig Modtagelse. Ogsaa Engblomsterne havde villet ønske til Lykke og valgt Gaaseblomsten til Sendebud.

Beskedent nærmede den sig Dronningen og bøjede sig dybt for hende. Men Rosen smilede naadigt til den lille Blomst, der saa saa yndig ud i sine hvide Klæder, og spurgte mildt: „Hvad hedder du?“ Da blev Blomsten højrød af bar Forlegenhed og hviskede, saa det knap kunde høres: „Jeg hedder Gaaseblomst.“

„Du er tusind Gange skønnere end dit Navn!“ udbrød da Dronningen. Men de andre Blomster, som stod i Nærheden, havde hørt, hvad Dronningen sagde! derfor kaldte de siden efter den røde Gaaseblomst „Tusindskøn“. — Og saadan kaldes den den Dag i Dag.

Havebrug.

Urteagtig Calceolaria. Calceolarien er en Plante, der aldrig gaar af Mode. De i de senere Aar fremkomne Varieteters store, glimrende, enkeltfarvede, tuscherede, plettede eller prikkede Blomster vil altid øve Tiltrækning paa Blomstervenner. Dyrkningen er i og for sig ikke vanskelig, men Planten er noget egen i sine Fordringer og maa derfor behandles med Paapassenhed. Frøet saas i August eller September i let Jord i en Potte, det dækkes kun med lidt Sand; Jorden holdes jævnt fugtig, og over Potten lægges et Stykke Glas, Frøet vil meget hurtigt spire; naar Planterne er saa store, at man kan behandle dem, prikles de ud i en Potte eller en Skaal i let Jord. Man kan nu enten før Vinteren eller i Slutningen af denne sætte Planterne i hver sin lille Potte i en Blanding af Bladjord eller Lyngjord og Græstørvjord samt Trækul eller Grus. Det gælder hele Tiden om, at Planterne ikke har en for varm Plads.

Naar Foraaret nærmer sig, er det, at man maa være opmærksom. Planterne holder meget af nogen Sol, navnlig om Morgenen, hvorimod stærk Middagssol er skadelig, den kan endog slaa Planterne ihjel; man bør derfor skygge, hvis de staar i et Vindu, hvor Solen skinner ind midt paa Dagen. Endvidere fordrer Planterne efterhaanden frisk Luft. Jo længre man naar hen i Foraarstiden, des mere frisk Luft maa Planterne have.

Vandingen maa ske med Forsigtighed og Omtanke, man maa ikke vande saa meget, at Jorden bliver sur, men heller ikke saa sparsomt, at Jorden af og til er knastør.

Naar de smaa Potter er fyldte med Rødder sætter man Planterne i større Potter, og nu kan Planterne nok taale at faa lidt gammel Gødning blandet i Jorden, der iøvrigt kan være som ovenfor angivet.

J. J.

Ridder Didriks Bejlerfærd.

Ballade.

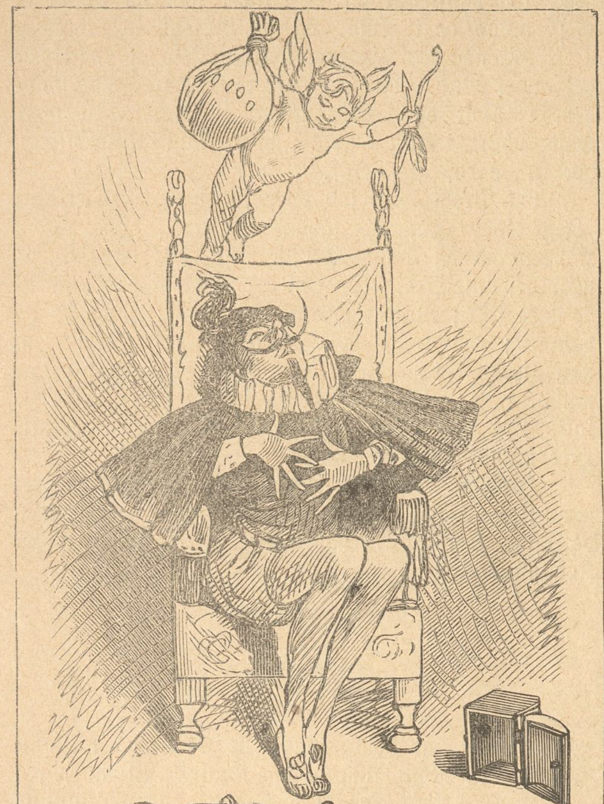

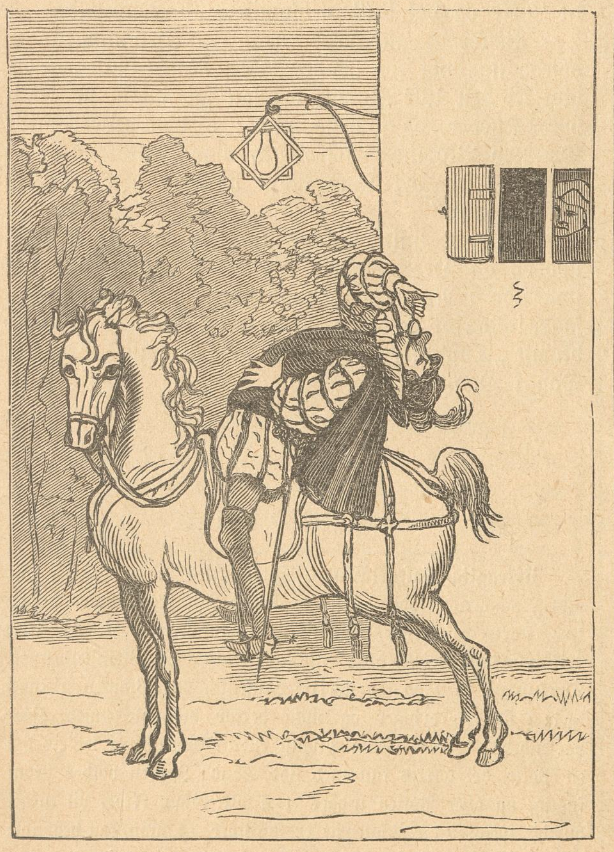

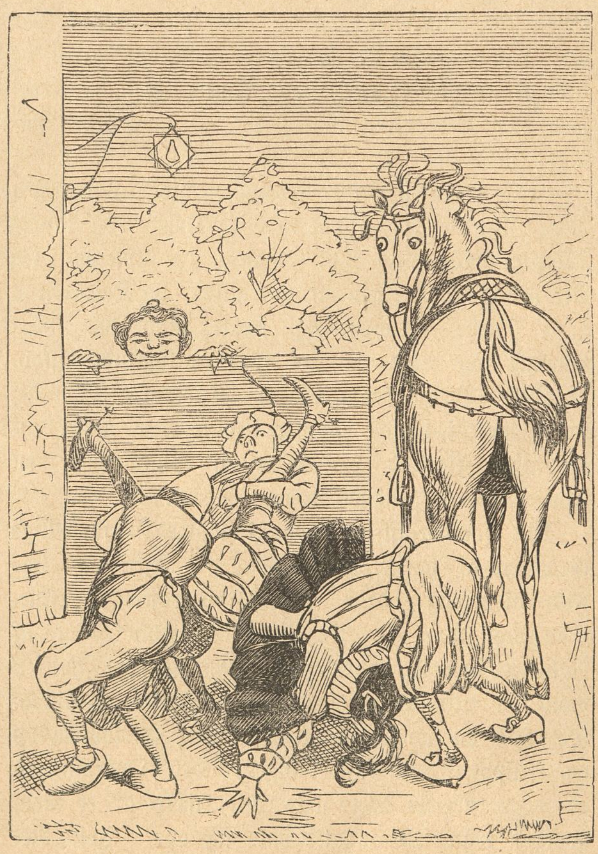

Hr. Ridder Didrik til Kosterisør
har sviret op alt, hvad han ejed,
har bejlet til Landets rigeste Møer,
men er væk med Haan bleven fejet.
Fortvivlet han sig i sin Sal har sat,
med Skræk paa sin Fremtid han tænker,
da øjner han Lys i Fortvivlelsens Nat:
„Hvorfor Møer blot og ikke Enker?
Naar bare hun vilde,
den rige Fru Sille!
den rige Fru Sille,
ja, bare hun vilde! —
Halo! snart i Hymens Lænke
jeg smedder vor rigeste Enke!"

Hr. Didrik la'r sadle sin abildgraa Hest
helt aarle den næste Morgen,
han farer af Sted som den vildene Blæst,
men naar kun til Kroen ved Borgen:

„I Dag maa I skænke, Hr. Vært, paa Kredit
af de allerbedste Likører;
i Morgen betaler enhver jeg sit,
naar Fru Sille som Brud jeg hjemfører."
Med Miner som Paven
og Snapse i Maven,
med Snapse i Maven
og Miner som Paven
han rider derfra paa sin Krikke
med en voldsom, ustandselig Hikke.

Hist Silleborg ligger paa Højens Top,
did hen Hr. Didrik nu haster;
han skynder sig dristig i Højenloft op
og for Silles Fødder sig kaster:
„Jeg elsker, Fru Sille, jeg elsker med Lyst . . ."
(— aa den usalige Hikke —)
„Jeg ved det, Hr. Ridder," hun svarede tyst,
„man hører, I elsker at drikke."

„O, søde Fru Sille,
min yndigste lille,
o, dersom I vilde,
o, søde Fru Sille . . ."
han hikkende stopped i Talen,
men Sillelil listed af Salen.

Og det var Hr. Didrik til Kosterisør
sin Lykke den fanged han ikke;
han raaber til Værten: „Det var min Malhør,
at jer Snaps mig kom til at hikke.
Men nu vil jeg drikke, Hr. Vært, paa Borg,
for mit fagre Haab er lagt øde,
ja, jeg vil drukne i Snapse min Sorg
for jeg mistede Sille den søde."
Med hende i Tanker
han laa ved et Anker
han laa ved et Anker
med hende i Tanker;
der laa han med Hikken og Sukken,
til han var dødelig drukken.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7
Et fremmed Ord. — Enhver dog kender det,
og ved saa godt, hvorom man anvender det:
Noget, der bruges til Korn blandt andet —
baade i Byen og ude paa Landet.
1 2 3 6
Dette er ogsaa fremmed; jeg tror,
at „Trylleri" forstaas ved det Ord.
3 2 5
En Luftart i disse tre du finder.
4 5 2
Og disse om Gudelæren minder.
5 4 3 2
Denne fortæller om svundne Dage.
1 2 5
For meget af dette bliver en Plage.
6 1 2 3
At komme af Sted paa denne Maade
er lettere. Kan du nu gætte min Gaade?

J. J.

Gaade.

Det hele er, hvad vi kalder, en Stad,
første—andet kan være kostbart, huha!
i det tredje, Læser, du tydet har
tit og ofte en Gaade kanske.

P. C. H.

Mørk Tale.

Mit hele er et Gemme; tag mit første Bogstav bort, saa faar du en Egenskab, der betegner, hvad mange Mennesker er, og hvad hele Resten af Mennesker har været.

J. J.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 42: Hannibal.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 42: Møen — en Ø — men — nem.

Stavelsegaade i Nr. 42: Bøgeskov.

Rebus i Nr. 42: Et stort Fiskeri.

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Mandrup Dyres Hævn, Fortælling af M. Henckel, (Sluttet.) Legemet Aandens Tempel, af O. Funcke. Apotekermedhjælperen. F. A. Schleppegrell, med Portræt. Der tindrer en Stjerne, Digt af Nicolaj Bøgh. Den første Nybygger, Skildring fra Heden, af Knud Skytte, (Fortsættes.) Ungdommens Opdragelse og „Tidsaanden", ved A. Th. J. Dovedalen, med 3 Billeder, af —r—n. Den romerske Høvedsmand. Tusindskøn. Havebrug. Ridder Didriks Bejlerfærd, Digt med 4 Billeder. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 44. Søndag den 31. Juli. 1892.

W. E. Gladstone.

De nylig afholdte engelske Valg har atter bragt dette Navn i Folkemunde. Med utrolig Energi har den gamle Statsmand kastet sig i Valgkampagnen, udarbejdet og fremstillet sit Program, der omfatter saa vigtige Opgaver som Irlands Selvstændighed, Arbejdersagen o. s. v., og han har ført Sejren hjem. Hans Parti kan give Møde i det ny Underhus med et efter Forholdene ret vægtigt Flertal, og efter al Sandsynlighed vil den konservative Førsteminister Lord Salisbury vige sit Sæde, og Gladstone atter tage Styrelsen i sin prøvede Haand.

William Ewart Gladstone er gammel i Politikens Tjeneste. Født 1809 i Liverpool, som Søn af en rig Købmand, modtog han ved forskellige Læreanstalter en grundig Uddannelse og valgtes første Gang 1832 til Medlem af Parlamentet. Han sluttede sig til det konservative Parti, gjorde sig hurtig bekendt som en fremragende Taler og dygtig Skribent og kom til at beklæde flere betydelige Embeder. Ingen anede dengang, at han skulde blive det liberale Partis mest frisindede Fører. Mange Principer, som han i sine yngre Dage forsvarede, har han da ogsaa senere baaret Vaaben imod. 1843 blev han Handelsminister og medvirkede ved Gennemførelsen af en Banklov og en ny Toldtarif. Han optraadte dog snart efter mod den konservative Regering og sluttede sig til de liberale Partiers Forbund. Hans voldsomme Angreb paa Disraelis Finanspolitik fjernede de konservative fra Magten, Gladstone blev Skatkammerkansler og gennemførte flere vigtige Love. Snart maatte han atter slippe Styrelsen, men greb den atter, og saaledes er det gaaet skiftevis under hans lange politiske Virksomhed. Det var særlig som Finansmand, han lagde glimrende Evner for Dagen: i Løbet af 7 Aar fik han Skatterne nedsatte med 7 Millioner og afbetalte dog samtidig 21 Millioner paa Statsgælden. 1864 brød Gladstone fuldstændig med sin konservative Fortid, idet han krævede udvidet Valgret som en naturlig Menneskerettighed og tog Ordet for Arbejdernes Deltagelse i Politiken. Dette Program har i udvidet Skikkelse betegnet Grundlaget for hans senere Virksomhed i Parlamentet og paa Folkemøder. En ny Valgreform blev snart gennemført, og efter at Gladstone i 1868 var bleven Førsteminister, gennemførte han i 5 Aar en Række betydelige Love i næsten alle Statsstyrelsens Grene. Skiftevis er Valgene gaaede ham imod, men efter hvert Nederlag er hans Parti blevet stærkere og stærkere, og Gladstone synes selv med Alderen at gaa frem i Frisindethed. Efter Valgsejren 1880 fik han atter Valgretten udvidet og søgte ved gode Landbolove at raade Bod paa Irlands kummerfulde Stilling; efter den glimrende Valgsejr i 1886 indbragte han i Parlamentet sit Home rule-Forslag, tilsigtende Irlands Selvstændighed; men hans Parti splittedes og tabte ved Opløsnings-Valgene. Den gamle Fører gav imidlertid ikke tabt, og nu staar atter Home rule og en Række vigtige sociale Forslag paa Dagsordenen.

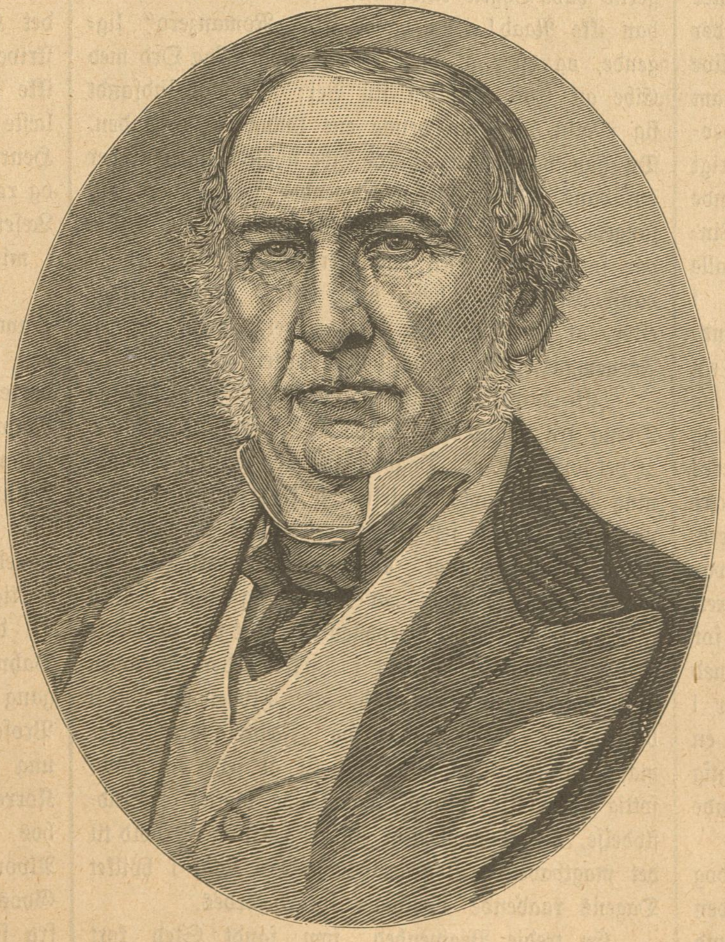

W. E. Gladstone.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

Eibe havde oprindelig studeret; men da dette ikke laa for ham, havde han slaaet sig paa Udlejningen af Kollegiehefter — theologiske, efter hans valgte Studiefag, og var ad denne Vej gledet over til at blive Boghandler. Det var i 1845, at han etablerede sig, og han fremhævede selv ofte, at det dengang var ti Aar siden, København havde faaet en ny Boghandler: P. G. Philipsen, hvorimod nye Boghandlere allerede i de følgende ti Aar, indtil 1855, var groede frem i den frodigste Mangfoldighed. Havde han haft Evne til at benytte de mærkværdig gunstige Konjekturer, Tiden bød, vilde han lettelig have kunnet skabe en Sortiments-Boghandel, der var bleven den største i Norden. Men ihvorvel Eibe i al Oprigtighed ansaa sig for at være „en praktisk Mand“, manglede han ganske al virkelig Forretningsaand. Det var i hans Boghandel gaaet yderst studentikost til, og inden min Tid havde det hørt til Sjældenhederne, at der om Morgenen var blevet aabnet til det Klokkeslet, som paa Butiksdøren var angivet. Han havde, da jeg kom til ham, Beboelseslejlighed paa første Sal over Forretningslokalet, som var i Stuen, og naar han kom ned om Formiddagen i Slobrok, med graa Studenterhue eller høj sort Silkehat paa, lang Pibe i Munden, med en Kaffekop i den ene Haand og et Par Aviser i den anden, var han, tilmed da hans gule, næsten altid med tætte Skæggestubbe besatte Ansigt ufravigelig var mørkt som Natten, egentlig ikke noget oplivende Syn, og paa tilfældige Gadekunder, der aldrig havde set ham før, var Virkningen ligefrem overvældende.

Foruden Jakob Lund, der døde som Boghandler i København sidst i Febr. 1891, og om hvem der paa et senere Sted i disse Optegnelser vil blive talt, havde Eibe, da jeg kom til ham, en med ham selv jævnaldrende studeret Medhjælper — en theologisk Kandidat og Løjtnant, med hvem han iøvrigt kom meget daarligt ud af det. I Forbigaaende sagt, blev samme theologiske Kandidat, efter i Vinterens Løb at have været fast Gæst paa alle Kasino-Maskerader, ud paa Foraaret 1852 i en Provinsby Kapellan hos en hæderlig, grundlærd, gammelluthersk Præst, som kun havde den Anke imod ham, at han var en alt for stille og fra Verden i utilbørlig høj Grad bortvendt ung Mand; lærde Folk er sjældent store Menneskekendere! Denne militære Theolog morede sig med at lære mig uhøviske Benævnelser, der tidligere havde været mig ubekendte, og det var let at mærke, at han var en yderst kundskabsløs Person. I vore Forretningsbøger skrev han Macowley i Stedet for Macaulay, Ordet „Geschichte“ stavede han med ck og begik i det hele orthografiske Bommerter i Snesetal. Men han gjorde det altsammen som en saddelfast Akademiker, der nærede en alt for oprigtig Tro paa sin egen Ufejlbarlighed til nogen Sinde at blive sig sine Mangler bevidst.

Hvad Eibe selv angaar, saa begik han, endog i dansk Retskrivning, Forsyndelser af noget nær den samme Art; men uagtet han aldeles ingen Grund havde til med Stolthed at se tilbage paa sine Studieaar, var ogsaa hos ham den akademiske Selvfølelse dreven ligefrem til Hysteri. Da jeg som ganske ny i Forretningen engang forvekslede en Kommis Simonsen med en gammel studeret Sproglærer af samme Navn, fæstede han forarget sine Øjne paa mig og udbrød i et „Gud bevares!“ som jeg stadig har frisk i Minde. Det laa nu saadan i Tidens Luft. Hin mærkelige Sang om Verdenslivets Gaade, der havde klaret sig for Universitetslærernes Blik, var faa Aar forinden blevet skreven, og en uskyldig Artium gjorde stadig i det almindelige Omdømme en Mandsperson til et Væsen af en højere Art, der stod Løsningen af bemeldte Gaade nogle Trin nærmere end andre dødelige. Paa Eibe bekræftede det sig iøvrigt, hvor tæt de mest haandgribelige Modsætninger i et Menneske kan ligge op ad hinanden. Thi hvor stolt han end var af sin akademiske Værdighed, bar han ved enhver Lejlighed næsten med Hoveren sin Ligegyldighed for aandelige Ting til Skue. Som en for Boghandlere gældende Lov, sagde han ofte i en Læremesters Tone til mig: „Vi læser aldrig!“ Og naar Aviserne undtages, blev denne Lov ogsaa med stor Nøjagtighed overholdt af ham. I et oprigtigt Øjeblik udtalte han engang, at Bøger var „en Luksus, en smuk og behagelig Luksus — det vilde han indrømme — men undværes kunde det da!“ Hans mest yndede Søndagsarbejde var at sortere de mange Stykker Snor og Seglgarn, der havde været om de Pakker, Forretningen i Ugens Løb havde modtaget, efter deres forskellige Tykkelse og derpaa at knytte dem sammen og lave Nøgler af dem. Disse af sammenknudede Stumper bestaaende Seglgarnsnøgler blev saa benyttede, naar Forretningen selv havde Pakker at afsende.

Under nye Forhold brænder de første Indtryk sig med stor Kraft ind i Sindet. Jeg havde næppe været otte Dage i Forretningen, saa kom en Eftermiddag, da Eibe og jeg var alene, Christian Winther ind, pudset og pillen, med lavpullet sort Silkehat, af en særegen Form, forfærdiget udtrykkelig til ham, og spurgte, om Eibe ikke kunde laane ham et Eksemplar af Heines „Romanzero“, som netop ved denne Tid var udkommen: han vilde saa gerne have Bogen læst; men til at købe den havde han ikke Raad! Vi havde ikke „Romanzero“ liggende, og efter at have vekslet nogle faa Ord med Eibe gik Chr. Winther sin Vej; — han indfandt sig i min Tid kun denne ene Gang i Bogladen. Da han var gaaet, gjorde Eibe nogle Bemærkninger om hans stadige Pengeforlegenhed; men jeg opfangede kun som i Fjernhed, hvad han sagde. Det var første Gang, jeg paa nært Hold havde set en dansk Digter og hørt ham tale. Endnu længe efter, at Chr. Winther var gaaet, havde jeg en Fornemmelse, som sang det i Luften om mig.

Ikke mindre tydeligt mindes jeg, hvorledes en Dreng fra Sally B. Salomon bragte 25 Eksplr. af det første Nr. af „Dagbladet“, med skriftlig Anmodning til Eibe om at virke for Udbredelsen af det ny Blad. Og jeg ser endnu det Udtryk af dyb Billigelse i hans Ansigt, hvormed han erklærede det for Bladets Opgave „at gnide sig ind mellem „Fædrelandet“ og „Flyveposten““. Det var profetiske Ord. Gnidningen blev i Virkeligheden foretagen med saa megen Dygtighed, at „Flyveposten“ helt blev trængt ud af Spillet, og „Fædrelandet“, efter mange arrige Kampe, henvist til at leve en svindsottig Tilværelse, vistnok ingenlunde blottet for Indflydelse, men dog udenfor ethvert egentlig Forhold til det magthavende Bourgeoisis bredere Lag, i hvilket Dagens raadende Meninger forarbejdedes.

En tredje Begivenhed, som fandt Sted kort efter, at jeg var kommen i Eibes Forretning, var Iværksættelsen af hans længe nærede Plan om, i Oversættelse af Ludvig Moltke, at forsøge sin Lykke med en dansk Udgave af Charles Dickens' samtlige Værker. Der er paa dette Foretagende tjent Hundredtusinder af Kroner, og at det vilde være særdeles indbringende, var paa Forhaand en ganske afgjort Sag. Alligevel havde Eibe med sorgløs Ligegyldighed opsat at sætte Foretagendet i Gang, uagtet det forlængst var afgjort, at der skulde begyndes med „David Copperfield“, som Aaret i Forvejen havde staaet i „Fædrelandets“ Føljeton og altsaa forelaa i fuldstændig Oversættelse, fiks og færdig til at optrykkes paa ny. Var ikke en særegen Omstændighed kommen imellem, vilde det formodentlig have haft lange Udsigter, inden Foretagendet var blevet iværksat, om det nogen Sinde var sket. Eduard Meyer, „Flyvepostens“ Udgiver, kom imidlertid ganske uformodet dumpende med første Hefte af en af ham forlagt Oversættelse. I Huj og Hast fik Eibe saa forfattet en Subskriptions Indbydelse, med hvilken jeg blev sendt af Sted til den „Berlingske Tidendes“ Kontor. Paa Vejen gennemløb jeg den og saa med Undren, at han kaldte Dickens „Boz“ — det Pseudonym, under hvilket han skrev sine første Skizzer, samt at han som Grund til, at han vilde foranstalte en Udgave af hans samlede Skrifter, anførte „den Yndest, han havde vidst at forskaffe sig.“ Paa senere Subskriptionsplaner fik Dickens nu vistnok sit virkelige Navn; men den nævnte stilistiske Vending vedblev at gaa igen og blev i Aarenes Løb optrykt vel de Hundreder Gange. Uagtet Eduard Meyer som den, der var kommen først, efter alle gængse Boghandler-Regler havde Retten paa sin Side, blev nemlig den af ham udgivne Oversættelse af en tjenstvillig Presse med stor Ekspedithed straks boret i Sænk, og Moltkes Oversættelse, der ganske vist ogsaa var langt bedre, paa enhver Maade anbefalet Læseverdenen. At erhverve den engelske Digters Autorisation og betale ham en Affindelsessum, var selvfølgelig ikke faldet nogen af de to kæmpende Forlæggere ind, og allerede dengang følte jeg mig saa meget Forfatter, at mit Blod formelig kogte, naar jeg senere, da Foretagendet var blevet en Guldgrube for Eibe, hørte ham udtale det Haab, at „den velsignede Dickens snart vilde skrive mere.“ Jeg har siden mine Boghandleraar ikke givet mig meget af med Dickens; men dengang læste jeg ethvert nyt Hefte af ham med den største Henrykkelse, og hin uhyre Mangfoldighed af burleske og rørende Billeder, der i hans Værker udrulles for Læseren, er med friske og levende Farver indvævet i min Ungdoms tidlige Kampe og Anstrengelser.

Eibes Boglade var ikke som Reitzels noget Samlingssted for fremragende Personligheder; men den havde dog adskillige Kunder, som dengang tilhørte den yngre Slægt og senere har vundet et Navn i vort offentlige Liv. Der var først og fremmest Eibes Dusbroder og altid citerede Orakel, Leuning — en trivelig Mand af et indolent Ydre, som i Løbet af faa Aar fra Hurtigkarls Stipendiat naaede at blive Minister, men som efter sin Død hurtig blev glemt. Ikke mindre end to Medlemmer af det Estrupske Ministerium kom i Bogladen: Bahnson, den nuværende Krigsminister, som dengang var Kaptajn, og den nuværende Kultusminister, Professor Goos, som dengang var en ganske ung juridisk Student. Den sidstnævnte deltog i Korrekturlæsningen paa et juridisk Værk, der udkom hos os, og en Dag sagde Eibe med højtidelig Alvor til mig: „Der stikker nok en Professor i den Goos!“ — en Underretning, han formodenlig havde fra sin „Svoger Gram,“ den juridiske Professor, en tør og stiv, men ganske venlig og godmodig Mand, der ved Siden af Leuning var Eibes andet Orakel. Ogsaa Advokat Liebe — en Smule ilde set som Forsvarer for Rigsretten af det Ørstedske

Ministerium, kom oftere i Bogladen, meget human og høflig, men med en Holdning, der lod ane den senere Præsident for Landstinget. Over de tre nævnte Herrer er Tiden indtil det nærværende Øjeblik gleden mærkværdig sporløst hen. Dette er derimod ikke Tilfældet med Dr. B. J. Fog, Sjællands nuværende Biskop, som dengang var en stærktbygget myndig Mand i sin bedste Alder, udstyret med en Fylde af kruset blondt Haar. Jeg mindes tydelig, at han engang, da vi havde sendt ham til Gennemsyn en Kogebog, der var forfattet af en Søster til Eibe, selv bragte den tilbage med en hvas Bemærkning om, at det i Sandhed var „forsynligt af ham at sende en Kogebog til Kunder, der var Familiefædre."

En af de Kunder, der indlod sig mest med mig, var Jens Lauritz Jensen, theologisk Kandidat, lidenskabelig Bogsamler og uhyre belæst. Fra mange Sider stilledes der store Forventninger til ham som vordende historisk Forfatter. Men der laa i hans dybe blaa Øjne en tilbagetrængt Smerte — han vidste selv godt, at den frembringende Evne var nægtet ham. Saa vidt jeg ved, blev der end aldrig trykt den ringeste Bladartikel af ham. I adskillige Aar omgikkes han meget Rasmus Nielsen og henledte, da jeg nogle Aar efter blev Student, meget indtrængende dennes Opmærksomhed paa mig. Han havde gjort vidtløftige Forarbejder til et Værk om Crommwell. Med luende Øjne og stærke Armbevægelser fortalte Rasmus Nielsen mig senere, hvorledes Jensen stadig havde opsat at lægge Haand paa Værket, idet han ventede paa det Øjeblik, da fortsatte Undersøgelser af sig selv skulde stille den historiske Lord Protektor i fuld Objektivitet frem for hans Syn, og hvorledes han (R. N.) idelig forgæves havde foreholdt ham, at han maatte møde med „en apriorisk Crommvell" — en Forstaaelse af en bestemt Menneskettype, en i hans eget Sind liggende Fordring, der under fortsat Syslen med Stoffet bestandig forfra vilde dukke frem i voksende Tydelighed. Det var imidlertid netop det oprindelige Syn, det virkelige Kald til Historieskrivning, der manglede Jensen. Som allerede sagt, følte han det selv, men forsumpede ikke i Nag og Bitterhed som saa mange andre golde Naturer, der mærker deres egen Ufrugtbarhed som en Pine. Han var en af de mest udmærkede Historielærere, de københavnske Skoler nogen Sinde har haft, og ogsaa uden for Skoletimerne var hans Kundskabs uhyre Forraad oplادt for enhver Discipel, der viste den ringeste Tilbøjelighed til at sysle med historiske Studier. Med stille Undren lyttede han efter, naar jeg i Bogladen talte med ham om min Læsning, der meget ofte gik langt uden for de slagne Veje, og da jeg i 1859 havde taget første Del af Artium, tilbød han af egen Tilskyndelse at læse Historie med mig — en Disciplin, det ellers næppe var faldet mig ind at tage Lærer i. Hans Undervisning havde jeg ikke blot at takke for, at jeg ved Artiums anden Del fik Udmærkelse i Historie; men den klare, indtil den største Beskuelighed gennemarbejdede Oversigt over Historiens Løb, han i Timerne idelig tog Anledning til at indskærpe, har i mit senere Liv været mig til mangfoldig Nytte. Han døde i December 1862 af en Hjernesygdom, der vistnok var en Følge af Overanstrengelse. Jeg skrev et Mindedigt over ham, som jeg tror hører til mine bedre Digte, og jeg har haft den Glæde, at adskillige af hans gamle Disciple i Tidens Løb med Varme har takket mig derfor.

(Fortsættes.)

Den første Nybygger.

Skildring fra Hedeegnen, af Knud Skytte.

(Fortsat.)

Den næste Sommer blev der pløjet et nyt Stykke Hedejord. Saa blev der købt Tømmer til Huset, og det blev hugget og tilpasset hjemme hos Jens Hansen. Da Tømmermanden var færdig hermed, blev det kørt ud i Heden paa Byggepladsen og rejst. Nogle Karle fra Byen fulgte med og hjalp til. Trine var ogsaa med. Hun havde bundet og medbragt en Krans; den blev hængt paa Toppen af en Lægte, som derefter smækkedes fast paa en Hanebjælke, og Kransen kunde nu ses vidt omkring i Heden, om der ellers var nogen til at se paa den. Da Rejsningen var fuldført, kom Madkurvene frem; der blev spist og drukket, let og snakket. Tømmermanden holdt en Tale til „Bygherrens" Ære og udbragte et „Leve" for ham og Trine, hvilket besvaredes med Hurraer af Karlene. Hjejlen stod hele Tiden oppe paa Højen og fløjtede. Den kunde selvfølgelig ikke begribe, hvad alle disse Anstalter skulde betyde.

Huset blev færdigt. Det var kun lille, og det var i alle Maader kun smaat med Lejligheden. Bygningen udgjorde kun otte Alen i Bidden og fem halvtredje Alens Fag i Længden. De tre Fag indrettedes til Dagligstue og Sovekammer, og de andre to til Køkken og Bryggers, og der blev da ogsaa en Kobaas og et lille Lukaf til nogle faa Faar; for en Ko og mindst et Par Faar maatte der til, hvor de saa fik Føden fra. Lo og Lade var der ingen af, og det behøvedes heller ikke, saa længe der ikke avledes noget. Naar de engang kom saa vidt, skulde Kornet sættes paa Loftet, og Tærskningen foregaa paa Dagligstuegulvet. Med Tiden blev der maaske Raad til at udvide Bygningen.

Om Efteraaret holdt Mikkel og Trine Bryllup, og saa flyttede de ud i Huset med Pik og med Pak. Der var tre Vogne til at køre med dem og deres Flyttegods. Jens Jensen, Gaardmandssønnen, kørte den forreste, og ved hans Side havde Trine Plads. Bag ved Agestolen laa hendes Dragkiste, der var propfuld af Gangklæder og Linned, og oven paa den var anbragt og fastbundet et helt Bjerg af Sengklæder. Alt dette havde hun samlet sig i sine Pigedage. Den midterste Vogn førtes af Jens Hansen, der havde sin Kone ved Siden. De to gamle vilde følge det unge Par til deres ny Hjem og med egne Øjne se, hvorledes de havde faaet alting ordnet og indrettet. Paa denne Vogn stod Mikkels Kiste, et lille Bord, nogle Stole og andet Bohave samt en Del Tilmadsvarer, som Trine havde faaet i Foræring af sin Madmoder. Bagest i Vognrækken kørte Drengen med Stubeforordringen. Han havde et svingende stort Læs Hø paa. Til syvende og sidst kom endelig Nybyggeren selv trækkende med en Ko og to Faar. Koen gik lige bag efter Høvognen og stjal sig af og til en Mundfuld; men saa ofte det skete, fik den et lille nænsomt Ryk i Tøjret, og Mikkel sagde formanende: „Nej, lad os gemme det til Vinter, bitte Bos! Naar de hvide Fluer begynder at flyve, saa kommer det an paa, om vi kan slaa os igennem, du og jeg."

Fra Byen og ud til Huset var der en god Fjerdingvej; men det tog omtrent en halv Time at køre derud, formedelst at Ensporvejen var sandet og træls. Da alt Flyttegodset var bragt i Husly, fulgte Mikkel omkring med sin Husbond og Madmoder og viste dem hele Indretningen baade ude og inde. Imidlertid havde Trine travlt med at brede Dugen og sætte paa Bordet, og da Anretningen var færdig, kaldte hun paa sin Mand og deres Gæster, og det lille Selskab satte sig til Bords. Stemningen var fornøjelig, og det gik godt med Samtalen. Jens Hansen var helt oprømt, og han gentog den ene Gang efter den anden: „Det vilde jeg rigtignok ha'e forsvoren for en Del Aar siden, at jeg nogen Sinde skulde komme til at sidde og spise Æggekage her paa Lyngen, ret rele midt paa den mørke Hede."

„Da har jeg siddet paa Lyngheden og spist saa mange Gange," stak Sønnen nok saa tørt til Faderen.

„Hvad har du, Knægt," raabte den gamle leende og saa fra den ene til den anden; „hvad er det, Jens sidder og siger?"

„Jeg har over de Snese Gange siddet paa en Lyngknold og spist Æggekage, saa det er langtfra første Gang i Dag," gentog Sønnen.

„Ja, det har jeg min Tro med, og endda nok saa tit som du, din Grønskolding, ha ha ha!" skoggerlo Jens Hansen og rev sig i Armen; „men under Tag, i et Hus, i et rigtigt Hus, og endda midt paa Heden — det var det, jeg mente."

„Naa, saadan at forstaa," sagde Sønnen med skælmsk Alvor.

„Et andet lille Stykke, Jens Hansen, vær saa god, og drik Drammen til," sagde Mikkel; „I glemmer at spise for at snakke."

Nej, Tak, nu var der ingen, der skulde have mere.

„Ja, bliv nu siddende, jeg kommer straks med Kaffen," sagde den unge Kone og ilede ud i Køkkenet.

„Ved du hvad, Mo'er! det er morsomt dette her," begyndte Jens Hansen igen, henvendt til sin Kone. „Der sker mange underlige Ting her i Verden, og du skal faa at se, vi faar mere Pladser af Heden endnu. Tænk engang: vi kommer en skønne Dag her ud og finder hele Lodden opdyrket, Kornvange og græsgrønne Agre fra det ene Skel til det andet."

„Ja, gid vi maatte opleve den Dag!" sagde Hustruen mildt og stille og som i en Bøn; „men det vil nok vare noget, og der skal endda hænges godt i baade tidlig og sent — ikke sandt, bitte Mikkel?"

„Aa jo, men Arbejdet er baade mit Liv og min Lyst, Madmo'er. Gud ske Lov, jeg har faaet noget at slide paa!"

„Du skal se, Mikkel er Karl — hæ, Mand' vilde jeg sige, Mikkel er Mand for at drive de igennem," nikkede Jens Hansen tillidsfuldt til sin Kone.

„Med Guds Hjælp, ja!"

„Inte forknyt, Kammerat!" sagde Jens Jensen opmuntrende, „jeg skal nok komme herud engang imellem og hjælpe dig, Mikkel, og det baade med Heste og Plov."

„Ja, vi skal nok hjælpe dig," istemmede Faderen.

„Ja, det var Synd andet," tilføjede Moderen.

„Aa, det er ingen Sag, naar vi har saadanne Venner," sagde Nybyggeren med et lyst Blik paa sin unge Kone.

Saaledes gik der et Par Timer med fornøjelig Samtale, og alle var glade, dog ingen mere end de nygifte selv. Men da Afskedstimen kom, blev Trine dog saa vankelmodig, at hun kom til at græde. Da tog den gamle Kone hende om Halsen, kyssede hende og sagde:

„Aa, Herre Gud, mit bitte Lam! Ja, jeg kan saa godt forstaa, hvordan du er til Mode; men det gaar nok over, og du skal ikke græde. Du har en god og retskaffen Mand, og for Folk af din og hans Slags er jeg ikke bange, I kommer nok igennem. Hold jer til den gamle her oven over."

„Ja, det vil vi!" hulkede Trine; „men jeg tykkes, havde dog en af os haft enten Fader eller Moder, der kunde drage ind til os; vi vil faa det saa grumme ensomt herefter — jeg især da."

Øjne hvilede paa hende, sagde hun baade grædende og leende:

„Aa ja, Herre Gud, bitte Mikkel, jeg er vist en sær en — saa glad jeg var, da vi drog herud, og nu græder jeg; men jeg kan ikke gøre for det. Jeg troede aldrig, det skulde gaa mig saa nær! Det gaar ogsaa straks over, og du maa ikke bryde dig om det."

„Nej, græd du kun ud, bitte Trine, det har du kanske godt af, og jeg ved jo, du ikke fortryder . . ."

Da hun mærkede, hvor han vilde hen, afbrød hun ham hurtig og sagde:

„Nej, tro da endelig ikke det, Mikkel! ikke for alt i Verden vilde jeg have det gjort tilbage, som er sket med os i denne Uges Tid. Jeg er i Grunden glad og godt tilfreds, og det gjorde mig

og hjælpeløs, naar Manden var borte fra Hjemmet. Ham kunde man, naar han var hjemme, sikrest træffe ude paa Lodden, hvor han sled som en Hest. Det sværeste for ham var at faa Jorden renset for Sten. Da han ingen Befordring havde, maatte han sænke de største; de mindre, som kunde flyttes paa Trillebøren, blev kørt sammen i en Dysse paa et afsides Sted. Men det slog ellers ikke til, at han kunde blive gaaende hjemme og arbejde for sig selv. Ejendommen gav ingen Indtægt i de første Aaringer, og en stor Del af Tiden var han tvungen til at arbejde for andre for at tjene Føden til sig og sine.

Engang var Mikkel dog slemt paa Veje til at skeje ud, og var han ikke kommen i det rette Spor igen, havde det snart været ude med ham. Det var, da de havde faaet deres første Barn, og han

Dronning Pomare.

„Saamænd, mit Lam, det er rele nok det værste," svarede den gamle Kone venlig deltagende; „men I har jo da hinanden, du og Mikkel, og bliver det engang imellem for kyvsomt for dig her ude paa Lyngen, saa se ind til mig; det skal du ingen Fortræd have af."

„Og skulde det knibe for dig, Mikkel, saa ved du, hvor jeg bor," sagde Jens Hansen, der allerede sad til Vogns.

„Tak for det Ord, Husbond," svarede Mikkel og trykkede endnu en Gang hans Haand til Afsked.

Saa kørte de fremmede bort. Nybyggerparret blev staaende og saa efter dem. Den gamle Kone vendte sig om flere Gange og nikkede. Trine stod med Forklædet for Øjnene og lod sine Taarer have frit Løb. Da hun mærkede, at hendes Mands

kun ondt at skulle skilles fra de kære Mennesker."

„Det kan jeg saa godt forstaa, bitte Trine," sagde Mikkel kærlig og tog hende ved Haanden, hvorpaa de fulgtes ad ind i Huset.

Det kneb lidt med at faa Plads til Bohavet i de snævre Rum, men da det først var „faldet i Lave", som Mikkel udtrykte sig, kom der til at se baade net og hyggeligt ud i Nybyggerparrets tarvelige Hjem — bare nogen vilde komme og se det!

Men ensomt var der rigtignok, især for Trine. Hun sad det meste af Tiden, baade Dag og Aften, ved Spinderokken. Længere hen i Tiden, da der kom „Smaafolk", og Vuggen stadig var til Gangs, fik hun mere end Hænderne fulde, og det var kun nu og da, hun kunde snige sig til at bruge Rokken. De maatte endda holde en Tjenestetøs til at hjælpe hende; og for at hun ikke skulde være ganske alene

var nødt til at blive hjemme, til Trine blev rask igen. Føden slap han nemt til i denne Tid; for Konerne inde fra Byen kom bærende med „Barselmad", somme af dem endogsaa flere Gange. Suppe, Steg, Kage og flere saadanne gode Ting strømmede saa rigeligt ind, at Mikkel i et Par Uger hver Dag levede, som den rige Mand i Evangeliet, „i Herlighed og Glæde." Han kunde ligge om Morgenen, saa længe han lystede, Føden kom ind til ham „gennem lukkede Døre". Nydskearbejdet var besørget for det Aars Vedkommende, og der var lidet af andet Arbejde at sysle med i Hjemmet. For at faa Tiden til at gaa, lavede han sig et Medetøj. Med det i Haanden drev han langs Bækken, og, skønt Fangsten var daarlig, fandt han dog Behag i Fiskeriet og blev ved dermed i flere Dage.

En Dag var han kommen helt ned til Mølledammen, der kom Mølleren til ham.

„Goddag, Mikkel!"

„Tak!"

„Naa, du er nok bleven Fisker."

„Ja, vel saa."

„Ved du saa ogsaa, hvad en Medestang er?"

„Det kan maaske være knap nok."

„Ja, da skal jeg sige dig det. Det er en Stang med en Snor og en Krog i den ene Ende og en Dagdriver i den anden."

Dermed drev Mølleren af.

„Saa!" raabte han, „det var den storsnudede Møllers Skyld! Jeg tror, alting er rent forhekset i Dag."

Han svøbte Medetøjet sammen og gik hjem, men var i ondt Humør hele Dagen.

Nu vilde han ikke fiske mere; men saa skulde Jagten prøves. Det gik bedre an; thi han havde tidligere brugt Skytteriet som en Adspredelse og erhvervet sig nogen Øvelse i at ramme et Stykke Vildt. Han var heldig de første Dage, og hvad han skød, sendte han lejlighedsvis til Købstaden og lod sælge, saa han fik sig en god Dagløn ud af

En Aften, da han, som sædvanlig i længere Tid, havde været ude med Bøssen hele den udslagne Dag, sad Trine hjemme og ventede paa ham til langt over Sengetid.

Omsider lød der Raab og Støj uden for Huset.

„Halløj!" blev der raabt, „kom ud, Kælling! Støderen er fuld!"

Trine kendte ikke Røsten. Hun blev angest, satte Krogen paa Døren, foldede Hænderne og blev siddende.

Kort efter lød der Bulder ude i Gangen. Stuedøren gik op, der kom nogen ind i Stuen,

Markliv i Høsten.

Mikkel følte sig stødt og mumlede mellem Tænderne: „Saadanne brøsige Storehanser bilder sig nu altid ind, at de kan titulere Smaafolk, hvordan de vil. Saa snare en af vor Klasse tager sig en Fridag og gaar ud for at fornøje sig — straks er han en Dagdriver! Men at rige Folk gaar ledige, saa lang Dagen er, og fraadser og drikker, til de bliver fede og laskede, det er der ingen Synd ved, de skulde bare prøve . . ."

Her sank Mærket paa Snoren dybt ned; men han trak Medetøjet saa heftig til sig, at Fisken slap af og faldt i Vandet igen med et Plask.

det. Men dette øgede Lysten, og han fattede nu den Beslutning, at han i Jagttiden stadig vilde blive hjemme og ikke bestille andet end jage. Det lønnede sig jo godt, og at gaa og slentre med en Bøsse tog ikke saaban paa Kræfterne som at staa med Plejlen paa Laden. Det viste sig dog snart, at han havde forregnet sig. Om ogsaa han engang imellem kunde gøre et godt Træk, skete det kun sjældent. Men Haabet tilhviskede ham Dag for Dag, at Øvelsen gør Mester, og at det nok skulde blive bedre, og derfor blev han ved, Jagten var nær ved at blive ham en Lidenskab.

og flere raa Stemmer lød imellem hverandre. Hun hørte, at en Haand famlede paa Sovekammerdøren, endelig fandt den Dørgrebet og ruskede i det; men Døren var jo kroget paa den indvendige Side.

„Luk op!"

Det turde hun ikke.

„Nej, sikken en bansatisk Kvind! stænger hun ikke Døren!"

„Hvad! skælder du Trine ud for en Kvind! Saa skulde da ogsaa . . .!"

(Fortsættes.)

De fire Evangelister.

Af Rud. Baumbach ved A. Th. J.

Han hed Gustav Adolf og var Søn af Urmager Ventegodt, der førte en beskeden Tilværelse i en lille Provinsby.

Gustav Adolf vilde hellige sig den gejstlige Stand, og allerede tidlig havde han begyndt at vænne sig til Kirkens Tjeneste: hver Søndag trak han som mindre Dreng den lille Klokke, og senere, da han var kommen til Kræfter, den store; og naar Menigheden opbyggede sig ved Salmesang, traadte han med hellig Iver Orglets Bælge, saa Sveden trillede ham ned ad Panden. Desuden stekte han afdøde Stuefugle og Kaniner til den sidste Hvile i Faderens Køkkenhave og prædikede ved saadanne Lejligheder saa rørende, at Vadskekonerne ved den nære Møllebæk fik Vandet i Øjnene.

I Skolen hørte han ikke til de fremmeste. Han havde et tungt Nemme, og det varede længe, inden han blev nogenlunde ferm i Læsning, Skrivning og Regning; men sin Katekismus kunde han paa Fingrene, og saa var han oven i Købet saa dygtig, at han kunde læse sit Fadervor lige saa flydende baglængs som forlængs, hvilket ingen af hans Kammerater kunde gøre ham efter. For øvrigt var Gustav Adolf paa ingen Maade et Hængehoved, men i alle Henseender en godmodig, brav Fyr, hvem alle holdt af.

Naar Drengen i Forældrenes Paahør talte om, at han vilde være Præst, slog Faderen Rynker paa Panden, ikke fordi han havde noget som helst at indvende imod, at Sønnen engang i Tiden kunde blive et Lys for de troende; men fordi han i Betragtning af sine tarvelige Indtægter gruede for Omkostningerne med at holde det unge Menneske til Studeringerne. Moderen derimod smilede lykfalig ved Tanken om engang at skulle se sin Søn paa Prædikestolen, og da Overlæreren ved Borgerskolen uforbeholdent sagde hende sin Mening og erklærede, at Gustav Adolf var alt for indskrænket til at kunne studere, gik hun højlig fornærmet sin Vej og troede, det var pur Misundelse, der havde bragt Overlæreren til at udtale sig saaledes, forbi han selv havde været nødt til at tage en Søn, der artede sig daarligt, ud af Latinskolen.

Men der var ogsaa en anden Hage ved Sagen. Gustav Adolf havde ligesom Moses en tung Udtale, og der var visse Bogstaver, som voldte ham Vanskeligheder, især kneb det med R. og S. Saa læste han en Dag i sin Læsebog om den berømte Taler Demosthenes, der havde haft lignende Vanskeligheder at overvinde, og straks satte han sig for at efterligne ham. Sit Hovedhaar lod han dog i Modsætning til sit Forbillede ubeskaaret; men hver Dag gik han ned til Skovmøllens brusende Aaløb, tog et Par Flintestene i Munden og deklamerede med lydelig Stemme: Johan, den lystige Kedelflikker.

Og der er næppe Tvivl om, at han med sin udholdende Jærnflid havde bragt sig selv paa Trinene til Prædikestolen, hvis Forsynet ikke havde sat ham en Streg i Regningen. Hans Moder, der hidtil havde været den opretholdende Kraft, lagde sig til at dø. Faderen sagde et uimodstaaeligt Alvorsord, og Gustav Adolf holdt ifølge deraf sit Indtog som Urmagerlærling i det faderlige Værksted. Der sad nu den stakkels Fyr med omtaaget Blik og skulde pudse og indsmøre sine Medborgeres Ure, og der var efter hans Mening ikke nogen mere ulykkelig Skabning at finde paa Guds grønne Jord end Gustav Adolf Ventegodt.

Tiden læger. Han lærte at føje sig i sin Skæbne, og da man omsider betroede ham Tilsynet med Kirkeuret, forsonede han sig halvvejs med sin Skæbne.

Aarene svandt, det ene med det andet. Gustav Adolf havde for længe siden udlært og begav sig paa Vandring. Men han kom ikke længre end til den nærmeste By, derfra vendte han hjemad, saa snart den lovlige Frist var udløben. Et Par Aar arbejdede han saa som Faderens Medhjælper; men saa sagde den gamle Ventegodt Verden Farvel, og han blev sin egen Mand, og Forretningen trivedes stadig bedre og bedre.

Aaret efter blev Pladsen som Betjent ved Byens Hovedkirke ledig. Til alle Borgernes Forbavselse søgte Gustav Adolf Pladsen og fik den. Onde Tunger paastod, at det var smudsig Havesyge, der havde forledet den velstaaende Mand til dette Skridt; men da det blev bekendt, at den ny Kirkebetjent havde givet de fattiges Kasse Anvisning paa hele sin Løn, beskæmmedes de onde Tunger, og Gustav Adolfs Anseelse voksede som den tiltagende Maane. Desuden fik Sognepræsten sat igennem, at Hr. Ventegodt fik Titlen „Famulus“. Det lød adskillig bedre end Kirkebetjent.

Efter den Dag viste Gustav Adolf sig kun for Offentligheden i en lang, sort Frakke, som han havde knappet tæt op om Halsen, men over Frakkekraven viste sig Randen af et snehvidt Halsbind og over dette et glatraget Fuldmaaneansigt, om hvis Mund der altid spillede et velvilligt Smil.

Gustav Adolf havde forsonet sig med Skæbnen. Drømmene fra hans Drengeaar var vel ikke gaaede i Opfyldelse; han var ikke Nummer et i Kirken, men dog ubetinget Nummer to, thi Organisten, hvem denne Plads paa Rangstigen tilkom, var slem til at pimpe og stod derfor slet anskreven hos Borgerskabet.

At den ny Kirkefamulus snart efter sin Embedstiltrædelse lod sig ægtevie til en kristelig Jomfru, fandt Folk meget fornuftigt; men da han Aarsdagen efter glædestraalende stod ved Døbefonden, over hvilken der blev holdt en lille skrigende Ventegodt, da rystede mangfoldige paa Hovedet, og selv Hr. Pastoren saa noget betænkelig ned paa den værdige Mand; thi denne havde i sin Egenskab af lykkelig Fader med Tilsidesættelse af alt, hvad der ellers var Skik og Brug med Hensyn til Døbenavne, valgt Navnet „Matthæus“. Men Gustav Adolf lod Folk snakke og frydede sig over, hvor godt den lille Matthæus trivedes.

Og atter holdt Glæden Indtog i Hr. Ventegodts Hjem; der var født ham en Søn til, og da Præsten spurgte: „Hvad skal Barnet hedde?“ svarede Faderen med et stolt Smil: „Markus“. Da blev det aabenbart, hvad Hr. Ventegodt tilsigtede, og han lagde da heller ikke Skjul paa, at han ikke havde noget ringere Formaal end det at omgive sig med de fire Evangelister.

Himlen lod ogsaa til at ville begunstige den brave Mand; thi halvandet Aar efter sluttede en sprællende Lukas sig til Matthæus og Markus, og da atter et Aar var forløbet, turde Hr. Ventegodt haabe snart at staa ved sine Ønskers Maal. Men hvem skulde have tiltænkt det ventede Barn en saadan Snedighed! Det kom, kom i rette Tid, men det kom til Verden som Pigebarn.

Da var Gustav Adolf meget bedrøvet. I Begyndelsen gik han i Rette med Forsynet og vilde ikke se Barnet — det fik Navnet Elisabeth — for sine Øjne; men saa holdt han sig en kraftig Straffeprædiken over sin Utaknemmelighed og opførte sig siden efter mod den lille, som det sømmer sig en Fader og en retskaffen Kirkens Tjener, og satte saa for Resten sit Haab til det nærmestfølgende Barn.

Men dette var endnu mere snedigt end det sidste — det lod sig slet ikke se. Det ene Aar randt efter det andet; Matthæus, Markus og Lukas voksede op til kraftige Knøse, men den fjerde Evangelist, Johannes, lod stadig vente paa sig.

Saa hjemsøgtes Byen af en hærgende Smitsot, og Fru Ventegodt var blandt dens Ofre. Efter Sørgeaarets Udløb omgikkes vel Enkemanden med Tanken om ved et nyt Giftermaal at muliggøre Tilvejebringelsen af en Johannes; men Børnene fik ham snakket fra det, og Gustav Adolf vedblev at være Enkemand. De unge Ventegodter udviklede sig sundt og efter Ønske. Matthæus studerede allerede og det oven i Købet Teologi, Markus var paa Seminariet, Lukas arbejdede under Faderens Vejledning, og Elisabeth styrede Huset. Hun var en køn, slank Pige med et frisk, rundt Ansigt og tykke, blonde Fletninger, og naar den nu noget graaspængte Hr. Ventegodt betragtede hende, smilede han, og Rynkerne ved hans Øjenbryn var nær ved at røbe, at han havde et eller andet hemmelighedsfuldt for med Datteren, hvilket han dog ikke vilde tale om.

Dengang var Overkelneren i Gæstgivergaarden „Vildmanden“ den smukkeste unge Mand i hele Byen og dens Omegn. Han hed „Jean“ som blev udtalt „Sjang“. Med den Bøjelighed, der er særegen for Opvarterstanden, forbandt han en Officers fine Holdning og Væsen; det blonde Skæg bar han som en Skibskaptajn, og gennem hans krøllede Haar trak der sig en snorlige Skilning fra Panden til Nakken. Hans Kravetøj var altid snehvidt, Manchetterne stod langt frem, og de var prydede med Aluminiumsknapper saa store som Tokroner. Ja, han var et prægtigt ungt Menneske, og der gik i Byen et Rygte om, at han oven i Købet var velhavende og havde i Sinde med Tiden selv at overtage „Vildmanden“. Hjerter slog lydeligt, naar den skønne Jean hilsende svævede forbi dem.

Lige saa behændigt den unge Mand forstod at omgaas med Tallerkener og Glas, lige saa kejtet behandlede han en Tid lang sit Lommeur. Der forløb sjælden en Uge, uden at han følte Trang til at lade Hr. Ventegodt efterse hans Kronometer; snart var Glasset knækket, snart Fjederen sprængt. Jean plejede da altid egenhændig at overbringe Lægen Patienten og igen punktlig at afhente den helbredede, og naar han gik og kom, traf det ikke sjældent, at Køkkendøren kom lidt paa Klem, og at han fik Øje paa et smukt Pigeansigt, der efter et venligt Nik atter forsvandt.

Naar Vejret var godt om Søndagen, plejede Hr. Ventegodt efter Aftensangen at gaa en Spaseretur med sin Datter til det saakaldte Jægerhus, hvor Byens Borgermænd vederkvægede sig ved Keglespil. Hr. Ventegodt fandt det vel ikke foreneligt med sin Værdighed at spille med; men en god Drik Øl kastede han ikke Vrag paa, især naar den blev krydret med fornuftig Samtale, og dette Krydderi ydedes i den senere Tid beredvilligt af Overkelneren Jean. Hvor var han dog ikke et dannet Menneske, og hvor han kunde fortælle om sine Rejser rundt om i Verden! Og saa var han tilmed et ordentligt, sat Menneske, og om Søndagen gik han regelmæssigt til Kirke med sin Salmebog i Guldsnit under Armen.

(Sluttes.)

En Digters Moder.

Hun sad ved hans Vugge og nynned sin Sang
og stirred sig glad paa hans Øjne
og drømte, at Tanker med Evighedstrang
var ind i hans Barnesjæl fløjne:

„Jeg signer dit Liv; jeg slaar Kors for dit Bryst
og Kors for det rene om Læben;
saa sejrer du nok i den haardeste Dyst;
Min Kærlighed kroner din Stræben.

Du ligger saa stille, du kender ej Ord,
uskyldig kan Øjet du lukke;
til Kamp imod hele den syndige Jord
jeg vier dig ind i din Vugge."

Og siden hun nynnede tit for sin Dreng;
i Sang fik han Øje paa Livet —
han syntes saa tit, naar hun sad ved hans Seng,
at med hende var Lykken ham givet.

Han anede næppe, de Viser, hun sang,
var fulde af Evighedskræfter,
og at de for ham fik en dybere Klang
for hver Gang, han nynned dem efter;

men dengang han først tog sin Harpe i Haand
og vidste ej selv, hvad den gemte,
da kendte hun Skjalden paa Tonernes Aand,
skønt Strengene ikke var stemte.

Hun sad ved hans Side, da Digtet blev til,
fredlyste det alt i dets Vugge;
og derfor blev Tonen saa lys i hans Spil,
saa ingen dens Glans kunde slukke.

Og Aarene gik, og han voksed sig stor,
saa stor, at hun følte sig lille;
men altid mod Aften hun sad ved hans Bord
med Øjne saa milde, saa milde.

I regnkolde Nætter hun stod ved hans Seng
og saa, hvor han slumrede stille —:
„Jeg beder dig, Gud, for min dejlige Dreng,
at Stoltheden ej gør ham lille!"

Hun elsked hver Sang, som hun signed med Graad,
hun troede paa Tonen, hun kendte;
saa stærk var den Tro, at den drev ham til Daad,
naar Tvivlen i Sjælen ham brændte.

Hun fulgte hans Gerning, til Haaret blev hvidt,
hun døde i Lys af hans Sange;
men han, for hvis Fred hun et Liv havde stridt,
hans Navn gik med Ry over Vange!

Og Folket forstod det, at Tonen var klar
og frisk som en Vaardag i Skoven;
de følte det paa sig, naar højest den bar,
da kom den med Solglimt fraoven;

men hvem der var Lyset, det aned' de ej,
og ingen har anet det siden:
De sagde, han selv havde banet sig Vej,
var vokset sig stor gennem Striden!

Men det: at han ikke blev lille igen,
skyldtes hende, som fulgte ham efter
og vied hans Sang og hans Gerning med den
til Kamp mod de syndige Kræfter.

J. Blicher.

Sparsomhed i Smaating.

En hæderlig Købmand i London var engang uden egen Skyld kommen i Pengeforlegenhed og fik da i Sinde at henvende sig til en ham bekendt Pengemand, for at bede ham om et mindre Laan. Han stod allerede uden for Mandens Studedør og havde krummet Fingeren for at banke paa, da han hørte, hvorledes Manden indenfor skændte paa sin Pige, fordi hun havde lagt for meget i Kakkelovnen.

Derfor tænkte han: „Den Mand er gerrig; hos ham er der kun et Afslag at hente." Og han vendte sig for at gaa igen. Men i det samme aabnede Manden Døren og spurgte i en venlig Tone, om der var noget, han ønskede. Købmanden vendte om og fortalte aabenhjertig, hvorfor han var kommen, og hvorfor han havde villet gaa igen uden at banke paa.

Manden smilede og sagde: „Kom De kun ind. Den Sum, De trænger til, skal De faa, og det endda uden Rente, da jeg kender Deres Redelighed og Flid. Men jeg beder Dem lægge Mærke til, at jeg i Dag vilde have været ude af Stand til at hjælpe Dem, hvis jeg ikke altid havde været sparsommelig, ogsaa med Hensyn til Smaating. To Stykker Stenkul sparet tre Gange om Dagen i 40 Aar — saa længe er det, siden jeg begyndte min Forretning — vilde sikkert, omsat i Penge, beløbe sig til adskilligt mere end det Laan, jeg nu med god Vilje yder Dem." — „Men da de var mætte, sagde han til sine Disciple: Sanker tilsammen de overblevne Stykker, at intet forkommes." (Joh. 6, 12.)

Takker Herren,

thi han er god, og hans Miskundhed varer evindelig (S. 106, 1.)

For nylig var jeg til Stede ved en Begravelse, hvor Præsten havde valgt ovenstaaende Tekst. Det syntes mig en forunderlig Tekst til en Ligtale; men den blev mig snart forstaaelig, da Præsten ved at omtale den afdødes Liv meddelte, at hun havde haft en trist Barndom, en sørgelig Ungdomstid, tidlig var bleven forældreløs og igennem hele sit Liv havde maattet kæmpe haardt for Udkommet. Dog, da hun var berøvet sine jordiske Forældre, søgte hun den himmelske Fader, kom i Samfund med ham, følte hans kærlige Medhjælp i stort og smaat og lærte samtidig med barnligt Sind at takke ham derfor. Det var hende en alvorlig Sag at takke Herren, at prise ham for alt, hvad han havde beskikket hende; dertil søgte hun at vænne sine nærmeste, især sine Børn, og da hendes Livs Ende nærmede sig, bad hun om, at der ved hendes Grav maatte blive talt over den ovennævnte Tekst.

Opfyldt af mange Slags Tanker gik jeg bort fra denne Grav og maatte spørge mig selv: „Takker du ogsaa Herren trofast for alt, hvad han beskikker dig? Hvorfor maa du saa ofte savne et trøstigt, glad Sind? Er det mon ikke, fordi du mangler den barnlige Taknemmelighed?

Maaske gaar det mangt et Menneske saaledes. Uden nogen iøjnefaldende Grund føler du dig nedtrykt, sørgmodig. Hvorfor? Du har ikke takket; ikke takket om Morgenen, fordi du atter kunde begynde en god Dag, paa hvilken Guds Fadertroskab kom dig nær; du har ikke takket, naar du kunde gaa frisk og sund til Arbejdet; du har ikke takket ret af Hjertens Grund for, at du har Guds Ord til Vederkvægelse for din Sjæl og ikke savner det nødtørftige til Legemets Næring; du har ikke takket for alle de mange store og smaa Velgerninger, med hvilke Gud hver Dag paany velsigner dig — og derfor kan ogsaa enhver Genvordighed, der kommer dig nær, den være stor eller lille, knuge dit Sind. Den kære Gud faar høre saa mange Klager, men saa liden Tak. Ja, naar en Fare truer, naar Modgangen nærmer sig, da vaagner vor Samvittighed, og vi siger maaske: „Ak, havde jeg blot takket mere! Hvor gerne vilde jeg nu ikke takke, havde jeg ikke denne Byrde tyngende paa mig!"

Den Herre Jesus lærer os at takke, at takke af ganske Hjerte, og Takken vil give os Mod til at bede! Og i Bønnen styrer Herren vort Hjerte saaledes, at vi tror, han vil bønhøre os! Hvorfor skulde vi ikke tro? Vi, som har saa mange dyrebare Forjættelser!

Dronning Pomare.

(Med Billede.)

Det er et Billede fra Selskabsøerne, vi paa omstaaende Side bringer vore Læsere, og Hovedpersonen i Billedet er Dronning Pomare, der var uindskrænket Herskerinde over sit Ørige, indtil Franskmændene i 1838 tiltvang sig Protektoratet derover. — Den høje Dame nyder, som det ses fremstillet paa Billedet, sin Siesta i sit Palads's aabne Veranda og slaar Tiden ihjel nok saa europæisk med et Slag Kort med sin Overkammerherre — eller hvem den krølhovede Gentleman til højre nu maa være — medens hendes Hofdamer ærbødig ser til. Dronning Pomare, som vi ser hende her, er ikke længer den unge, skønne, af en romantisk Nimbus omstraalede Ødronning, som Digteren engang har besunget. Hun er kommen til Skels Aar og Alder, er bleven lad og velnæret og har vænnet sig til de fremmedes Overherredømme over hendes smilende og yppige Øverden. Det er med andre Ord gaaet hende ligesom hendes Undersaatter, disse godmodige og venligt sindede Naturbørn, der straks var rede til at optage de af Europæerne indførte Sæder — deres oprindelige Umiddelbarhed er borte, og i Stedet for er de blevne halvt europæiserede vilde. Men ikke desmindre kan man vist have det meget godt derovre paa en af de smilende Øer, hvis Jordbund er saa frugtbar, og hvis Klima saa mildt, at man ikke kan fortænke Dronning Pomare i, at hun glemmer Regeringens tunge Byrder og i al Mag dyrker et Parti Boston eller Picket med sine Hoffolk, medens Eftermiddagssolens brændende Straaler bryder ind mellem Palmerne uden for den luftige Veranda.

Havebrug.

Pisangen Musa. De fleste, der i sin Tid besøgte Udstillingen i København, vil have lagt Mærke til de fra Brahetrolleborg paa Plænen ved Skolebygningen udplantede store Planter, med høje, af tætte Bladskeder bestaaende (altsaa uægte) „Stammer" og med lange, smukke Blade. Det var Pisanger, efter Frugten ogsaa kaldet Bananer; den udstillede Art var Musa Eusete, den abyssiniske Pisang. I Hjemstavnen er det en femaarig Plante ca. 30 Fod høj, med et Stammeomfang forneden af 6 Fod, Bladene er, iberegnet Bladstilken, ca. 20 Fod lange og indtil 3 Fod brede. Den blev funden for omtrent 100 Aar siden af Skotten James Bruce, 1853 indført til Europas Palmehuse, hvor den sjældent blomstrer og aldrig bærer Frugt. Den endnu ikke udvoksede, indtil det hvide afskallede „Stamme" afgiver en Ret som fine, kogte Roer. Bladene afgiver et fortrinligt Kvægfoder; hertil hentydes ofte paa gamle Hieroglyfer, hvor man ser fremstillet Nilheste, der ødelægger Pisanger. Ved Indsnit i Bladstammen flyder der en Saft ud, som, blandet med Mælk og noget Smør, af Abyssinierne bliver skattet som meget velsmagende og nærende. De smaa læderagtige Frugter er derimod uspiselige.

Den saakaldte almindelige Pisang, der ogsaa kaldes Adamsæble, Paradisfigen (M. paradisiaca) og indisk Figen, skal være benævnet saaledes, fordi Adam og Eva i Paradiset, der henføres til Ceylon, skal have syndet ved denne Frugt (der er 1 Fod lang, Agurk-lignende, saftig og smager omtrent som Figen), hvorfor ogsaa Svenskeren Thunberg, der bl. a. rejste paa Ceylon, antager det for at være „Kundskabens Træ paa godt og ondt", som der udtrykkes i Bibelen. Adam skal ligeledes af Bladene have lavet sit Forklæde til at dække sin Nøgenhed med.

Orkestermusik.

Den, der dirigerer det muntre Orkester,
som har samlet sig her i Naboens Gaard,
maa da være ham, der paa Murenes Rester
skrydende og galende øverst oppe staar.
Ofte saa stærkt er hans skarpe Signal,
at de andre Stemmer han aldeles overdøver,
og just hans voldsomme, ivrige Gal
Nydelsen rent os berøver.

Dog vistnok ingen af dem, der assistere,
synes at bemærke nogen Disharmoni,
lader sig da heller slet ikke genere,
traller lystig væk hver paa sin Melodi.
Gæssene de frydes ved deres gæk, gæk,
Fløjten den piber og skriger og hviner,
kun de to mindste, de siger ej et Kvæk,
fodre kun deres Kaniner.

Der siges, at Gud, samtidig med at han skabte de første Mennesker, lod Bananer skyde frem af Jorden, altsaa opstaa uden Frøudsæd. De udvikles heller ikke nu af Frø, men formerer sig ved Skud fra Rodstokken. Frøene bliver nemlig ikke fuldkomne, slaar fejl, idet Frugtkødet udvikler sig paa deres Bekostning. Det er imidlertid tvivlsomt, om det, der ovenfor er sagt om Frugten, ikke snarere skal gælde den følgende. (Begge er Former af samme Art). Den egentlige Banan eller Banan-Pisang, M. sapientum („de vises"), som hører hjemme i Ostindien og nærliggende Øer, afgiver ved sine Frugter ligesom Brødfrugttræet i mange tropiske Lande den nødvendige daglige Næring. Den dyrkes i mange Kulturformer overalt i den hede Zone, og er der en lige saa almindelig Kulturplante, som Sædarterne er i de tempererede Zoner. Dyrkningen er let og saa indbringende, at een eneste Plante i et Aar kan bære over et Centner Frugter. Der er næppe nogen anden Plante der paa lige stor Plads og med saa ringe Fordring til Pasning, afgiver saa megen Næring som denne. I Følge Humboldt, kan det samme Jordareal, som — dyrket med Hvede — afgiver Næring til 3 Mennesker, derimod — dyrket med Bananer — ernære 50 Mennesker. Frugterne spises modne eller umodne, raa eller ristede, syltede, stegte, tørrede. Oftest bliver der tilberedt en grov Mel, en Slags Gryn deraf. Af de umodne Frugter indvindes Stivelse og laves Brændevin. Af „Stamme" og Frugt faas Pisang-Voks. Bladene tjener til Tag paa Boliger, til Solskærme, Tæpper, Servietter, som Materiale til Varepakning; navnlig bliver Tobak fra Manilla pakket deri. Trævlerne af Bladskeder og Blade blev allerede i den ældste Tid anvendte til Snore, Maatter og andet Fletteri, til Vævning, og leverer ligesom den følgende Art Manilla-Hamp. Endelig afgiver Bladene ogsaa Materiale til Papirfabrikation.

„Hamp"-Pisangen, M. textilis („anvendelig til Vævning"), hører hjemme paa Molukkerne eller Philippinerne, hvor der overhovedet dyrkes ca. 70 Kulturformer af Pisang. (Oprindelig var der ialt ca. 20 Arter. Nu dyrkes der i Troperne mindst 200 Arter og Afarter). Frugten er ikke spiselig, men de 4—8 Fod lange Bladtrævler afgiver fornemmelig den ved sin Styrke udmærkede og bekendte Manilla-Hamp.

Heraf udføres fra Manilla gennemsnitlig 500,000 Centner aarlig. De saakaldte Manilla-Lommeklæder, Manilla-Klokkereb, ungarske Seler (Grimer) saa vel som mange Luksusartikler har deres Navn deraf. De sidste bliver særlig foretrukne, naar i Stoffet er indvævet Silke. Manilla-Hamp er meget billig og bliver for det meste kun bragt i Handelen paa den Maade, at Skipperne lader den som Ballast paa Philippinerne. Den er sværere at forarbejde end Hamp, som den ikke i alle Tilfælde kan erstatte, fordi den er meget skør, skønt den paa den anden Side i dertil egnet forarbejdet Tilstand langt overtræffer Hamp i Sejghed.

I. I.

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5
En mægtig Flade danner dette.
2 3 4 5
Noget modsat af det rette.
5 2 3 4
En sejg Bestanddel, som du inde
i visse Planter let kan finde.
3 2 5
Dette ogsaa en Plante skyldes;
deri saa meget forskelligt indhylles.
1 2 5
Denne benyttes kun i det fri.
Hermed er denne Gaade forbi.

I. I.

Mørk Tale om en Kulturplante.

Af mit sidste vindes mit første, der har givet mit hele Navn.

I. I.

Gaade.

Jeg ernærer mange Mennesker, men uden Hoved har jeg engang ydet alle Husly.

I. I.

Mørk Tale.

Mit hele er et Klædningsstykke, som undertiden dannes af flere saadanne, som fremkommer, naar du tager mit første Bogstav bort.

I. I.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 43: Magasin — Magi — Gas — Asa — Saga — Mas — i Mag.

Gaade i Nr. 42: Middelfart.

Mørk Tale i Nr. 43: Pung—ung.

Juridisk Raadgiver.

Jeg er gaaet i Kaution for min Søster paa Amtssygehuset i Roskilde, hvorfor der er afkrævet mig 28 Kr. Kan jeg som Tjenestekarl ved Rettens Gang tvinges til at betale hele Beløbet eller ved Overenskomst?

H. P. M., Lejre.

Spørgeren kan ad Rettens Vej tvinges til at betale hele Beløbet.

* * *

En Enke, der sad i gode Formuesomstændigheder og havde en lille Søn, giftede sig igen. Forinden Ægteskabet blev der, som Loven byder, holdt Skifte, og der tillagdes Sønnen en ret betydelig Fædrenearv. Nu spørges: Har Stiffaderen, som jo er pligtig til at sørge for hans Opdragelse, Ret til at fordre Renterne af Arven som Vederlag herfor, eller skal han gøre det gratis?

A. H.

Justitsministeriet har i Skrivelse af 7de December 1882 udtalt, at en Stiffader har Krav paa af et umyndigt Stifbarns Rentepenge at erholde udbetalt en saadan Sum, som efter Værgens og Øvrighedens Skøn udfordres til den umyndiges forsvarlige Underhold og Opdragelse.

* * *

Skal Politiet eller Sognepræsten paa Landet autorisere Skudsmaalsbøger for Børn af Forældre, der ikke hører til Folkekirken?

p. p.

Sognepræsten.

* * *

Kan en Fader forlange at blive beskikket til Kurator for sin 18-aarige Søn, naar denne ønsker en anden?

L.

Nej, men der skal gives Faderen Lejlighed til at ytre sig over den af Sønnen fremsatte Begæring (Justitsm. Cirk. af 19de Decbr. 1892.)

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

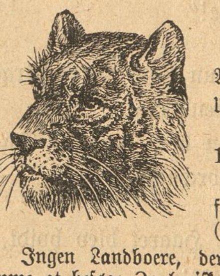

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Ny Bestillinger paa „Husvennen" modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

Indhold: W. E. Gladstone, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Den første Nybygger, Skildring fra Heden, af Knud Skytte, (Fortsættes.) Marklív i Høsten, Billede. De fire Evangelister, af Rud. Baumbach, ved A. Th. J., (Sluttes.) En Digters Moder, Digt af I. Blicher. Sparsomhed i Smaating. Takker Herren. Dronning Pomare, med Billede. Havebrug. Orkestermusik, Digt med Billede. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

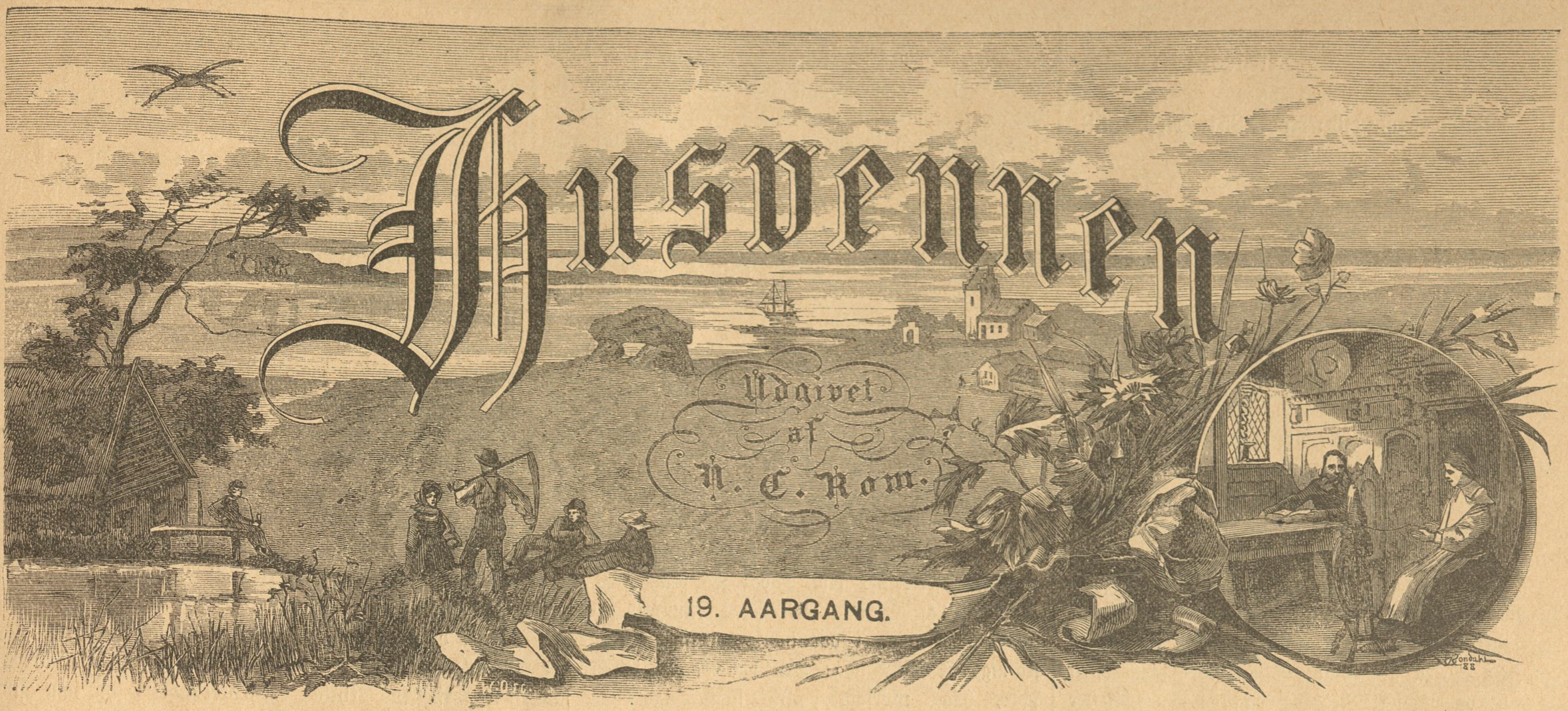

Nr. 45. Søndag den 7. August. 1892.

Direktør M. Levy.

Denne Mand, hvis Livstraad Døden saa pludselig og smærtelig sønderbrød under Ulykken ved Saint Gervais i Schweiz, havde fra en ringe Stilling, ved Dygtighed, Flid og Retsind svunget sig op til en af vort Lands fremragende Poster, hvorfra han greb stærkt og gavnligt ind i en Række Forhold i vor Handels- og Industriverden.

Moritz Levy var født den 16de November 1824 i København og blev opdraget i tarvelige Kaar. Sin Uddannelse som Handelsmand fik han i Hamborg og var derpaa i nogle Aar bosat i Vestindien, hvor han havde en lille Mælk- og Brødforretning. Hjemkommen herfra blev han 1850 ansat ved Intendanturen i Slesvig, senere ved Finansministeriet, og da han her havde faaet Lejlighed til at lægge sine fremragende Evner for Dagen, blev han 1854 udnævnt til Møntagent ved Mønten i Altona. I denne Stilling viste han Statskassen forskellige Tjenester og kunde, da Handelskrisen indtraf 1857, yde Repræsentanter for danske Huse i Hamborg en betydelig Hjælp. Samme Aar traadte Levy i Nationalbankens Tjeneste, idet han blev ansat som Committeret og samtidig konstitueret som Direktør. Den kongelige Udnævnelse til Direktør modtog han 1861. Vejen var gaaet forholdsvis hurtig og let. Det var paa en Tid, da de styrende saa sig om efter ny Mænd, friske Kræfter, og da saadanne toges i Brug uden smaalige Hensyn. Forholdene ved Nationalbanken frembød mange Vanskeligheder, men Levy klarede som en klog og besindig Finansmand, der var opdragen i Livets Skole, alle Skær. Han bragte Orden og Fasthed til Veje i Bankens Ledelse, og det skyldes frem for alt hans sikre Energi, naar Banken senere har hævdet sin faste Stilling og formaaet at opfylde alle de Krav, som Statskassen, Handelsstanden og vort Lands hele økonomiske Trivsel har stillet. En klog Beregning prægede hans Handlemaade. Lige saa beredvillig han var til at lade Banken yde Støtte, hvor det med Rette kunde fordres, lige saa advarende og afvisende var han, hvor han saa en Fare for Bankens eller for Landets pengelige Stilling i det hele. En Frugt af hans kloge, forsigtige Ledelse, var en vel forsynet Bankkasse, der aldrig af Mangel paa Midler behøvede at undslaa sig for noget Foretagende.

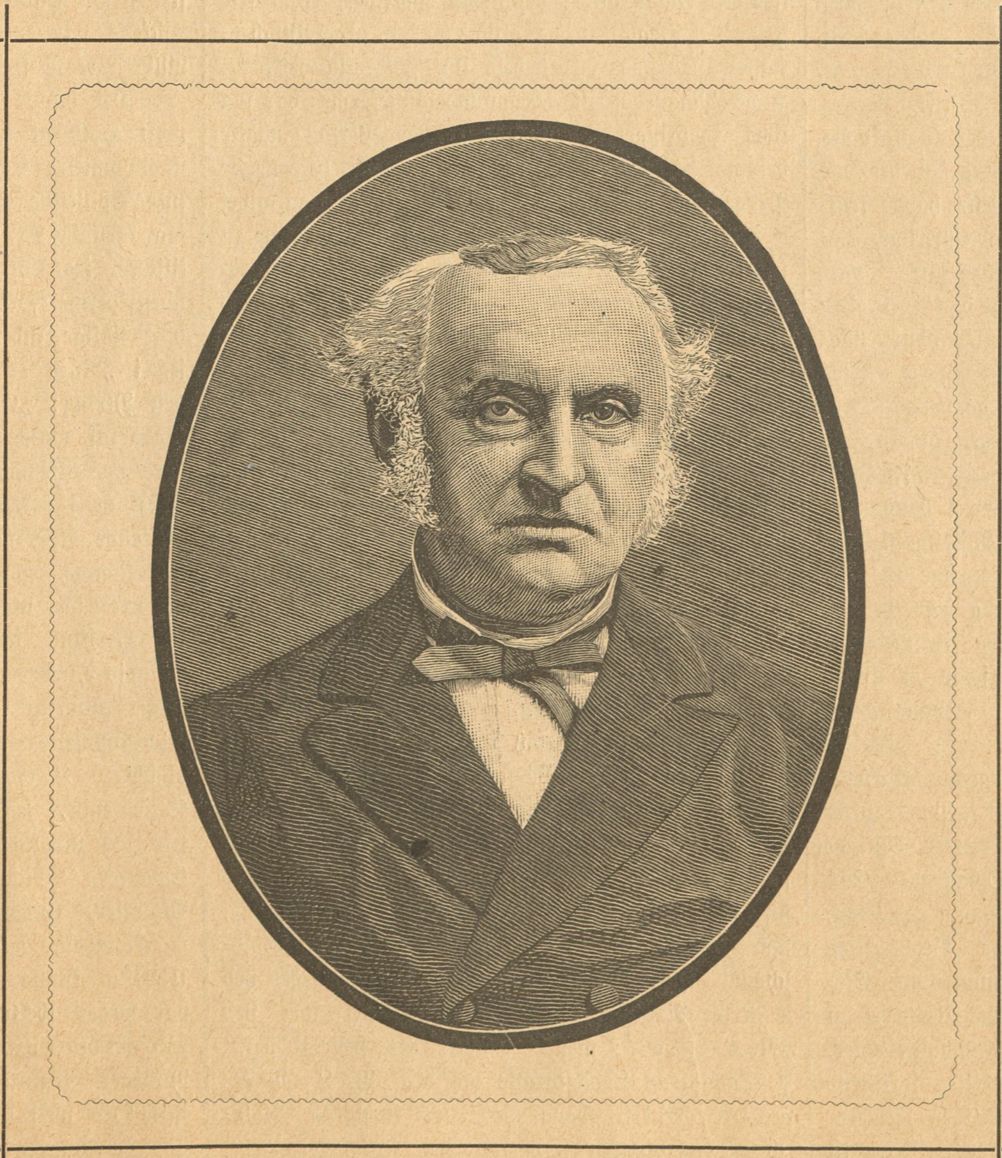

Direktør M. Levy.

Særlig Lod og Del havde Levy i Gennemførelsen af Møntreformen i Halvfjerdserne; han, den konservative Mand, saa da klarere end de fleste, at det for et lille Land som Danmark var nødvendigt at gøre den europæiske Svingning med over til Guldmøntfoden. Ligeledes havde han stor Fortjeneste af Konverteringslovens Gennemførelse midt i Protestpolitikens Periode. I Aarenes Løb var Levy Medlem af en Række Kommissioner, navnlig vedrørende Mønt-, Meter- og Sparekassevæsenet. Han var medvirkende ved Oprettelsen af Burmeister & Wains Skibsbyggeri og havde Sæde i dets Bestyrelse. For sin Medvirkning ved Konverteringsloven var han bleven udnævnt til Konferentsraad.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. **Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.**

(Fortsat.)

En anden ganske mærkelig Personlighed, som næsten daglig kom i Bogladen, var Assessor Wilstrup, der i flere senere trykte Brevsamlinger er nævnt som Øhlenschlægers Omgangsven. Det var en hjertensgod gammel Mand med et sjeldent trofast og varmt Blik i sine blaa Øjne. Han var af den Slægt af danske Mennesker, for hvilken Literatur og Bøger var alt, og hans opriqtige Kærlighed til den mærkedes i hvert af hans Ord; men, som vistnok hele den nævnte Slægt, var han uden for ethvert egentlig Forstaaelsens og Erkendelsens Forhold til det, han elskede saa varmt og ærligt. Aldrig sagde han et træffende Ord; alt var Stemning, Sværmeri, Lovtaler og Forgudelse i taaget Almindelighed; ingen Sinde fulgte der nogen Udredning og Klargørelse med. Assessoren var ikke nogen rig Mand og havde som oftest staaende en uafgjort Regning paa en Snes Daler eller saa. Næsten ved hvert Besøg var der imidlertid en eller anden Bog, han ikke kunde bare sig for at købe, og den betalte han saa altid kontant, hvorved han i Virkeligheden blev en særdeles indbringende Kunde. Det gjaldt nu bare at bruge de snedigste Kneb for ikke i hans Nærværelse, omend nok saa flygtig, at hentyde til Regningskrav, Gældsposter og deslige. Saasnart dette skete, blev den gamle Mand bleg og forstemt og forsvandt i hele Maaneder fra Bogladen.

Af Folk, der egentlig hørte Literaturen til, kom der hos Eibe kun faa.

I min første Boghandlertid indfandt Goldschmidt sig af og til i Bogladen. Fr. Dreyers Bog om ham var nylig udkommet og laa fremme blandt andre Nyheder, da han en Dag i Følge med en anden Herre var inde hos os. Ligbleg, med gnistrende Øjne, men med fuldkommen rolig Stemme sagde han: „Naa, der ligger det Skrift, der er kommet ud imod mig!" Hvad der gav hans Ledsager Anledning til den Bemærkning, at det var en god Bog, som han med Fornøjelse havde læst. Mærkværdig nok gjorde denne aabenhjertige Bekendelse, i det mindste tilsyneladende, ikke noget Indtryk paa Goldschmidt; men da han kort efter viste Eibe et Sted, hvor Dreyer efter hans Paastand havde citeret falsk, dirrede hans Fingre. Med Rette havde Fr. Dreyers i sin haanende Henvendelse til Boghandlerne i Slutningen af sin Fortale betegnet Goldschmidt som deres „Fjende". Endog i hans sidste Leveaar var der i hans Sind et balstyrigt Element, en ubehersket Nørelse af hans Races Blod, som bragte ham til at sige og gøre de besynderligste Ting. Dengang var det en ligefrem Fornødenhed for ham af og til, med ikke altfor lange Mellemrum, at iværksætte et Brud, snart med den ene københavnske Boghandler og snart med den anden, og han udstrakte den øjeblikkelige Krigstilstand endog til Boghandlerkarlene, af hvilke han sagdes at have knubset et Par Stykker ud af Døren, naar de i deres Herrers Ærinde havde indfundet sig hos ham. Ogsaa med Eibe kom han i en ganske urimelig Anledning paa Kant, og for at straffe ham, holdt han ved Begyndelsen af et Kvartal de nogle og halvfemsindstyve Eksemplarer af „Nord og Syd" — en Niendedel af hele Oplaget! — hvorpaa Eibe havde Subskribenter, ved et pludseligt Magtbud tilbage. Eibe forlangte ganske rolig sine Eksemplarer gennem C. G. Iversen. Naturligvis gættede Goldschmidt sig øjeblikkelig til Sammenhængen, og nu indfandt han sig hos Iversen og søgte, for at Eibe skulde mærke Vægten af hans Vrede ogsaa i sin Pengepung, at true denne til kun at indrømme ham nogle ganske faa Procent. Paa Iversens bestemte Erklæring om, at det var et Spørgsmaal, det udelukkende tilkom ham at afgøre, lod han dog straks sin utrolige Fordring falde. Langvarige Fjendskaber laa imidlertid ikke for Goldschmidt; han blev snart forsonet med Eibe, der endog en enkelt Gang blev indbudt til at spille en L'Hombre hos ham.

Uagtet jeg fra alle Kanter hørte Goldschmidt omtale som en ildesindet, umedgørlig Person, følte jeg mig dog uvilkaarlig hendraget til ham. De ugenlige Hefter af „Nord og Syd", som vi ved en særegen Foranstaltning fik i den tidlige Morgen, halvvaade og friske, umiddelbart fra Bogbinderen, hørte til min kæreste Læsning, og inden jeg havde faaet lagt Strimler om de mange Eksemplarer, vi havde Subskribenter paa, havde jeg som oftest slugt Indholdet af ethvert nyudkommet Nummer. Goldschmidts Holdning i vor indre politiske Strid havde jeg ingen Forstand paa; men hans aandelige Sporesans, hans uforsagte, altid slagfærdige, om saa utrolig Smidighed og athletisk Kraft vidnende Polemik tog mig ganske med; jeg havde et levende Indtryk af den skammelige Uret, der blev gjort ham, og stod i næsten alle de Spørgsmaal, hvorom jeg var i Stand til at danne mig en Mening, afgjort paa hans Side. For Fuldstændighedens Skyld skal jeg endnu anføre, at de enkelte Gange jeg blev sendt i Ærinde til Goldschmidt, mærkede jeg aldrig det mindste til den nervøse Irritabilitet, for hvilke han, næppe med Urette, i den hele Boghandlerverden var bekendt. Han behandlede mig tvertimod med en Hensynsfuldhed, som man i Eibes akademiske Kundekreds just ikke altid fandt det nødvendigt at vise et ungdommeligt, libet anseligt Sendebud.

Ogsaa Fr. Dreyer, Goldschmidts af de nationalliberale Blade stærkt beskyttede Angriber, kom ikke sjeldent i Bogladen — altid med en graa Plydses-Kasket paa og i det hele ikke synderlig velklædt. Hans Maanedsskrift „Samfundets Reform" var saa libet indbringende, at han i egen Person maatte besørge de løbende Forretninger. En betegnende Prøve paa sine Frihebs-Theorier havde han givet i Fortalen til sin Bog mod Goldschmidt ved at udtale, at i en velordnet Stat burde al Forlagsvirksomhed besørges af et stort literært Kontor med Jurger for de forskellige Fag og et lønnet Personale, der „mæglede mellem Forfatter og Publikum." I sin personlige Optræden var han, som de fleste, der føre en voldsom Pen, kejtet og forlegen. Hver Gang jeg saa hans blege, sygelige Ansigt, hvori et Par rødrandede Øjne brændte med uhyggelig Feberild, spurgte jeg mig selv, hvad han vel vilde sige, naar den af ham ønskede Stat blev oprettet, og hans Bøger af den paagældende Jury ikke fandtes værdige til Udgivelse. Er der nogen Næring, der efter sin Natur maa være „fri", er det visselig Boghandelen.

Ogsaa Poul Chievitz kom en enkelt Gang ind og slog en længere Passiar af med Eibe. Han gjorde et mærkværdig ubetydeligt Indtryk. Som næsten alle paa den Tid, talte han ilde om Goldschmidt. Med stor Forbavselse hørte jeg ham med sin tørre, sprukne Stemme fremføre denne Ytring, som jeg er vis paa at gengive ordret: „Goldschmidt siger, at han kan tjene ligesaa meget ved at skrive Noveller og interessante Ting som ved „Nord og Syd"; men deri tager han bestemt fejl." I Samtalens Løb fortalte han, at P. L. Møller ved en Frokost havde læst for ham og Goldschmidt en Artikel, som passede for „Korsaren", og som Goldschmidt straks havde tilbudt at betale med fem Rigsdaler. Hvortil P. L. Møller havde givet det maaske mere for ham selv end for Goldschmidt betegnende Svar: „Send mig de fem Daler, saa skal De faa Krammet!"

Kun to Forfattere kunde vi i særegen Forstand kalde vore, nemlig: Ludvig Moltke og Hostrup, og især den første kom temmelig ofte i Forretningen.

Ludvig Moltke var vistnok kun Oversætter, men blev af os regnet som Forfatter og stod i adskillige Aar højt i Læseverdenens Gunst. Det var en Mand med et bredt, grovt, af rødbrunt Skæg mere end halvt bedækket Ansigt. Altid kom han i sin Samtale ind paa den politiske Situation og gentog med Gny og Bulder den ledende Artikel, som sidst havde staaet i „Fædrelandet" — en Følgagtighed, som dengang i den akademiske Verden var meget udbredt og ligefrem grænsede til slavisk Eftersnakken. Jeg mindes, at han formelig rasede i Anledning af Kundgørelsen af 28de Januar 1852 og erklærede de Penge og det Blod, vore tre Krige havde kostet, for spildt. Moltke havde stor Magt over Eibe. For de Romaner af Dickens, der først stod trykte i „Fædrelandet", og som altid var de, der i Bogform fandt den største Afsætning, beregnede han sig kun en Godtgørelse af to Rigsdaler for Arket og fik, saa vidt jeg husker, for ny Oplag heller ikke mere; men saa maatte Eibe rigtignok uden at kny, forlægge alt, hvad han med sin tilvante Trang til stærk og anspændt Virksomhed ellers fandt paa at oversætte. Og hvad der efter hans Forslag udgaves, betalte sig næsten aldrig. Moltke forstod med virkelig Sprogevne og digterisk Sans at gengive navnlig de komiske Partier hos Dickens og var i adskillige Aar vistnok den bedste Oversætter i Danmark. Som et Særkende, der ikke sjeldent, paa ændret Vis, genfindes hos saa mange Danske, kan det anføres, at han af Ligegyldighed endte med at blive den saa omtrent sletteste. Hans Fordanskning af Forsters Bog om Dickens var en ligefrem Skandale, som en tjenstvillig Presse forgæves søgte at dække over.

Det havde en særegen Interesse for mig paa nært Hold at se Hostrup, som dengang var en lys ungdommelig Skikkelse med et frisk Smil og livfulde spillende Øjne. Hans Komedier havde virket saa forunderlig fraståødende paa mig, og selv nu, tilstaar jeg, at jeg, for fuldt at værdsætte deres ubestridelige Fortrin, har Møje med at faa Bugt med hin tidlige Indtryk. Først for faa Aar siden læste jeg i „Nord og Syd" for 1849 om hans Arbejder den Ytring: „En fremmed vilde lære Nationen at kende af disse Skuespil; han vilde maaske blot gøre den Bemærkning: Hvor dette Folk er blødt!" Uden at jeg kendte Goldschmidts Ord, var i mit femtende Aar min Dom om Hostrup, saa ganske den samme, og navnlig forekom hans Studenter mig at være saa utaalelig bløde Personer, at jeg overfor Herskind angreb dem med en ungdommelig Kampiver, der havde til Følge, at han en Dag meget alvorlig foreslog mig, at vi ikke oftere skulde tale sammen om Hostrup, som var hans Yndlingsdigter. Ligesom Herskind og den hele Kreds af Studerende, jeg hos ham traf, mindede Hostrup selv saa utrolig om sine egne Klinter, Herløver og Ejbækker. Naar han talte med Eibe om literære Materier, lyttede jeg altid efter med spændt Opmærksomhed, og jeg tror nok, uden at gøre ham Uret, at kunne udtale, at hvad han sagde, altid var meget ubetydeligt. Men det maa tilføjes, at han som oftest var meget stilfærdig og forbeholden i sine Ytringer. Kun en eneste Gang kom jeg selv til at skifte Ord med ham angaaende literære Ting. Han stod og bladede i en i Fredericia udkommen Oversættelse af de første Sange af Byrons „Don Juan",

som vistnok havde fortjent at blive fortsat, og der plumpede saa ud af mig en Bemærkning om, at det var en god Oversættelse. Fuld af Forbavselse saa han paa mig og sagde: „Kender De noget dertil?“ — Mit Kendskab til den engelske Literatur var vistnok allerede dengang større end hans.

— Jeg skulde være i de to Maaneder, der var tilbage af 1851, paa Prøve. Fra Nyaarsdag skulde bindende Aftale for den hele Læretid sluttes. Det var et strengt Liv at gaa ind til. Jeg blev den halve Dag sendt i Byen med Forlangsedler og maatte den anden halve Dag efter Diktat skrive Navne i Udsendingsbogen, hvori de Kunder opførtes, til hvilke nyudkomne Bøger skulde sendes til Gennemsyn, og derpaa, stadig efter Diktat, skrive Navnene, forsynede med Titler, paa de Strimler, der blev klistrede om de udsendte Bøger. Eibe dikterede altid Navne med et Mølleværks Hastighed, og uagtet jeg allerede dengang formaaede at skrive ganske usædvanlig hurtigt, var jeg bestandig en fem, seks Poster bagefter. Hvert Øjeblik brød han af med en bidsk Bemærkning om, at jeg maatte give ham „et Stikord“, og uagtet han ufravigelig modtog den Besked, at han ikke havde ventet længe nok til, at Stikordet kunde komme, førte han straks efter paa med samme hidsige Iver som tidligere. Min Haand havde ligefrem ikke fysisk Kraft nok til at holde denne uafladelige Overanstrengelse ud, og den pyntelige Skrift, jeg hos G. Rosenkilde havde indøvet, knak bogstavelig over og blev til en besynderlig svag Barnehaand, hvoraf i Løbet af et Par Aar paany en ret køn Haandskrift møjsommelig arbejdede sig frem, og naar jeg kom hjem om Aftenen havde jeg altid en voldsom Skrivekrampe fra Fingerleddene til op i Skulderbladet.

Der var endnu en Omstændighed, som bidrog til, at jeg om Aftenen ofte var nær ved at synke sammen. Jeg gik hjem for at spise til Middag Kl. tolv og havde fra min tidligste Barndom været vant til at faa min Aftensmad Kl. fem. Den med Eibe trufne Aftale lød paa, at jeg ved samme Klokkeslet hos ham skulde have nogle Stykker Smørrebrød og en Kop Te. Jeg fik dem undertiden; men ikke saa ganske sjeldent blev det glemt. At sulte har jeg aldrig kunnet taale, og naar jeg Kl. halv ni om Aftenen kom hjem, var jeg undertiden ligefrem en Afmagt nær. Vistnok havde Eibe sagt, at naar man glemte mig, skulde jeg have „Lov“ til selv i Køkkenet at melde Forsømmelsen. Men at bede om den Mad, der efter en bestemt Overenskomst tilkom mig som Ret, var mig en utaalelig Tanke. Jeg foretrak altid at sulte. Efter et Par Ugers Forløb bødes der mig en Plads i en Galanterihandel paa langt fordelagtigere Vilkaar, end Eibe havde stillet i Udsigt, og da jeg en Aften igen havde været underkastet en Faste paa halvniende Time, foreslog min Fader mig, at jeg skulde sige ham Farvel med det samme. Men Bøgernes Nærhed øvede en forunderlig Tiltrækning paa mig. Jeg holdt ud, og mellem Jul og Nyaar traf efter min indstændige Anmodning min Fader en Overenskomst med Eibe, lydende paa, at jeg skulde være Lærling hos ham i fire Aar og have 50 Rigsdaler om Aaret i de to første Aar og 100 Rigsdaler i de to sidste. Overenskomsten var dog nær røget i Lyset derved, at Eibe, vel nærmest for at faa mig lidt billigt, for min Fader havde besværet sig over, at jeg skrev „en saa jammerlig Haand“. Eftersom det var ham selv, der ved sin hastige Dikteren havde ødelagt min smukke, med Flid indøvede Haandskrift, opfyldte hans Besværing mig en Tidlang med en næsten ubetvingelig Bitterhed imod ham.

(Fortsættes.)

Guldmageren.

(Med Billede.)

Forladt han sidder i sit øde Hus,
mens Regnen pikker mod de sprukne Ruder,
og Stormen gennem Murens Sprækker tuder,
hvor Taarnet ligger styrtet halvt i Grus.
Kun Uglens Skrig og Havets vrede Røst,
naar fraadende det over Revlen bryder,
ind til ham i hans stille Kammer lyder
og blander sig med Sukket fra hans Bryst.
Bag Vindvets Gitter Edderkoppen spinder
sit fine Væv, mens Nattens Time rinder.

Forladt og ene i sin øde Gaard,
han stirrer tavs paa Ovnens røde Brande,
med Alderdommens Furer i sin Pande,
et Genfærd af sig selv, med bleget Haar.
Og Fattigdommens trange, usle Kaar
fra hver en Krog de tavse Røster blande
med Mindets Hvisten om de svundne Aar.

Hvad var han da? En Herre, rig og stor,
med alt, hvad der i Livet her kan fryde,
med Hustru, Børn, med alt, hvad der kan pryde
et Hjem og give Hygge her paa Jord.
Nu var det tabt forlængst, i sorten Muld
hans hele Slægt var stedet nu til Hvile,
men end han søgte i den mørke Digle
at finde det, som havde dræbt dem — Guld.

Som havde dræbt dem? Ja, thi Sorg og Nød
med Fattigdom fik snart i Huset Gænge,
alt hvad han ejed, Mark med Skov og Enge,
var sporløst dunstet bort i Diglens Glød.
Forladt og ene paa sin øde Gaard,
han stirrer tavs paa Ovnens røde Brande,
med Alderdommens Furer i sin Pande,
et Genfærd af sig selv, med bleget Haar.
Alt hvad han gransked ud ved Dag og Nat,
alt hvad han ofred i de lange Tider,
det var forspildt — det skønner han omsider,
og aldrig fanger han den gyldne Skat.

Og som han vaagner op af Drømmen svar,
der nu i Aaringer ham tungt har gækket,
han griber Kolben, gysende, forskrækket,
thi Guldet lyser gennem Kolbens Glar.
Ha, skulde det dog lykkes ham engang
at granske ud Naturens skjulte Kræfter,
at naa det Maal, han stedse higed efter,
o, da var ingen Vej for tung og lang!
Og med en Haand, der som i Feber bæver,
han skyndsomt Kolben op i Lyset hæver.

Det var Bedrag — et Suk fra spændte Bryst,
og atter synker kraftløs han til Hvile,
og atter rastløs Tankerne henile
til svundne Tiders Glæde, Sorg og Lyst.
Da sukker han i Smerte og i Sorg,
han ser sit spildte Liv forbi at drage —
og underlig man hører det at klage
ved Nattetide i den gamle Borg.

Forlængst den gamle Gaard er lagt i Muld,
men der, hvor før man saa dens tykke Mure,
der drager Ploven nu sin skarpe Fure,
og Marken staar i Høst med røden Guld.
Det Maal, han engang med hele sin Id
i frugtløs natlig Gransken higed efter,
det naas nu ved Naturens egne Kræfter,
ved daadrigt Arbejd og ved kløgtig Flid.

Emanuel Henningsen.

Den første Nybygger.

Skildring fra Hedeegnen, af Knud Skytte.

(Fortsat.)

Det var Mikkel, dette sidste Udraab kom fra. Hans Mæle var tykt og usikkert; men da Trine hørte, at han var med, forvandt hun dog sin Angest og lukkede op. Tvende Jægere, der ikke var slet saa overførte som Mikkel, ravede ind i Sovekammeret med denne under Armene. Han lod sig falde ned paa en Stol, hvor han sad og stirrede stift frem for sig med sine fortinnede Brikker, medens han uophørlig gentog: „Du maa ikke være vred, bitte Trine, det er baade første og sidste Gang — hører du?“

Hun laa knælende paa Gulvet ved Siden af Vuggen, som for at værge sit Barn for en overhængende Fare. De to fremmede stod og gloede paa hende og spurgte, om hun havde noget paa Flasken, og først da hun gentagende havde forsikret, at der ikke var en Brændevinsdraabe i Huset, drev de endelig af. Trine aflaasede omhyggelig alle Dørene efter dem, medens Mikkel blev ved med sit: „Bitte Trine! vær ikke vred!“ Hun svarede ham ikke et Ord, men de stride Taarer randt ned ad hendes Kinder, medens hun hjalp ham af Klæderne og fik ham i Seng, hvor han næsten i samme Nu faldt i Søvn.

Han begyndte igen om Morgenen, hvor han havde sluppet om Aftenen: „Vær endelig ikke vred, bitte Trine!“ og nu føjede han til i en skamfuld og angrende Tone, der lød yderst oprigtig: „Det skal aldrig ske mere, bitte Trine!“

„Jeg har andet at tænke paa end at være vred,“ svarede hun endelig; „der er ikke en Bid Brød i Huset, og jeg kunde have nødig at gaa ud med Pose og Kæp, hvis ikke den lille uskyldige Glut i Vuggen der tvang mig til at blive hjemme . . . med min Sult og min Sorg!“

Her førte hun Forklædesligen op for Øjnene og stak i at fuldgræde.

Mikkel hentede et Suk dybt nede fra Hjertebunden og sagde derpaa med en Alvor, der fik Trine til at slaa sine forgrædte Øjne op paa ham:

„Jeg har baaret mig daarligt ad, det er baade sikkert og vist; men jeg har hørt sige, at Gud i Himlen vil tilgive os vore Synder, naar vi beder ham derom og fortryder dem, og at han vil, at vi stakkels Orme skal gøre det samme mod hverandre indbyrdes, saa tit den ene gaar hen og forser sig mod den anden. Jeg kan hverken det ene eller det andet, saa længe du er saa knusendes vred paa mig, og nu spørger jeg dig i den forbarmende Guds Navn: Kan og vil du bære over med mig?“

„Vred? er jeg vred?“ svarede hun; „nej, dig kan jeg vist aldrig blive vred paa; men jeg er bedrøvet og sorrigfuld . . . jeg tykkes, det ser saa mørkt ud for os nu!“

„Du er sorrigfuld, bitte Trine! ja, det er saa rimeligt, for det har du Grund til,“ sagde Mikkel kærlig; „men du er ikke vred, og dermed er jeg

tilfreds . . . og omvendt med det samme, kan jeg gerne sige. Din Vrede kunde jeg ikke bære, men din Sorg skal jeg nok faa Bugt med — du skal faa at se, hvor jeg fra nu af tager Skeen i en anden Haand. Giv mig saa et Kys, bitte Trine! Tak for det! og dernæst snapper jeg et fra Glutten der, den bitte Sjæl! Se saa, nu har jeg fundet mig selv og er blevet ret vendt og med Guds og Jesu Hjælp skal du blive fri for at gaa med Pose og Kæp den Gang!"

Efter at have sagt dette forlod han skyndsomt Hytten og tog Vej ind efter Byen med hurtige Skridt.

Det varede en halv Times Tid, saa var han tilbage igen og det med Brød, Smør og Ost, som han havde taget paa Borg.

Bøssen, der siden hans Hjemkomst om Aftenen havde staaet i en Krog ude i Dagligstuen, lagde han op paa Bjælken, og saa gik han ind til Byen igen paa Arbejde.

Da han sent om Aftenen vendte hjem med Daglønnen i Lommen, blev han baade glad ved og ked af at træffe sin gamle Madmoder, der var gaaet derud og vilde være hos Trine i nogle Dage. Hun sendte ham et alvorligt og skarpt Blik, da han traadte ind og bød hende velkommen. Mikkel saa fra den ene til den anden og var ikke rigtig godt tilpas. Trine mærkede det, og da han lidt efter gik ud for at se til Koen, fulgte hun efter ham og sagde: „Du skal ikke være ræd for hende. Hun havde rigtignok spurgt det hele fra Kroen og var gaaet herud for at holde en Straffeprædiken for dig; men jeg har fortalt hende, hvad du og jeg enedes om i Morges, og hun har lovet mig ikke at sige et Ord."

Mikkel drog et lettende Suk og udbrød: „Saa har du ogsaa gjort en god Gerning, bitte Trine; for skønt hun, næst dig, er det bedste Menneske, der kan gaa paa Guds grønne Jord, er der dog ingen, jeg er saa ræd for som hende."

„Men du holder jo dog af din gamle Madmo'er, Mikkel?"

„Om jeg gør? ja, som af min egen Moder, om hun havde levet; men alligevel . . . hvordan det nu kan være, hun kan kyse mig i et Musehul og det med et halvt Ord — at sige, naar jeg har baaret mig galt ad," lagde han til.

„Jeg kender det, Mikkel, og du har hende meget at takke for."

„Ja, du har Ret i'et, bitte Trine, og Gud skal vide, hvad for et sølle Svinebæst jeg maaske var bleven til, hvis Madmo'er ikke stadig havde haft Haand i Hanke med mig. Aa ja, saamænd! hun er en klog Kone af den gode Slags og har altid forstaaet at kurere mig, saa ofte jeg kom for Skade at rende avet om."

„Og en god Kone er hun," fuldendte Trine.

„Ja, en god Kone," gentog Mikkel; „men du er dog den allerbedste," lagde han til og kyssede hende.

„Nu er jeg glad igen," jublede hun, idet hun smuttede fra ham og ilede ind.

Mikkel selv var saa glad, at han følte Trang til „at give noget ud". I Øjeblikket kunde han ikke finde paa noget bedre end at give Koen et dobbelt Maal Klid paa Hakkelsen, og medens han gik og fodrede hende, nynnede han Gang efter Gang Omkvædet paa sin Yndlingsvise: „Man siger, den er svær; men den kan ta'es!"

Saa slap han da fri for Madmo'ers Straffeprædiken denne Gang; men hun var dog Aftenen igennem helt alvorlig og paafaldende ordknap, og saa tit Mikkel vovede at se til hende, hvilede hendes Øjne paa ham med et alvorligt, gennemtrængende Blik; og en sær Magt havde de over ham, disse gamle, milde Øjne; for hver Gang de mødte ham, brændte de fastere og dybere ind i hans Hjerte det gode Forsæt, „at han aldrig vilde gøre det mere."

Guldmageren.

Om Morgenen, da han sagde Farvel til hende, inden han gik paa Arbejde, kunde hun dog ikke lade være at sige: „Lad mig se, du bliver ved at være et skikkeligt Menneske, min kære Mikkel!" Men det var ogsaa al den „Utak", han fik.

„Ja, med Guds Hjælp!" svarede han og skyndte sig af Sted.

Mikkel blev standhaftig i sit gode Forsæt, og alting kom snart i den gode gamle Gænge.

Fremgangsmaaden, han brugte med at faa sin Hedelod opdyrket, var følgende: Hvert Aar blev der pløjet en Indtægt. Den pløjede Jord laa saa hen i tre Aar, for at det frugtbare Overlag „Skjoldet," „Overkovsen", eller hvad det hedder, kunde raadne. Efter at Stenene var bortkørte eller sænkede, blev Indtægten saa i den fjerde Sommer behandlet som en Brakmark, gødet og om Efteraaret tilsaaet med Rug.

Altsaa: i fire Aar maatte Mikkel slide for Føden til sig og sine; men i det femte havde han Rughøst, og Afgrøden var god og lønnende. Det var med en egen Fryd, han for første Gang, efter saa megen overstaaet Møje og saa mange Aars taalmodig Venten, gav sig i Færd med at meje paa sin egen Ager. Trine bandt op efter ham, skønt hun næsten gik for faldende Fode. Hun lavede et halvmaaneformigt Kjærvesæt af de første Neg, i Ly af hvilke deres to Smaabørn det meste af Tiden kunde ligge og kravle og passe sig selv. Nybyggerparret syntes, at nu var det ingen Sag for dem længer; for nu blev de ikke alene fri for at købe Korn til Brødføde; men de kunde endogsaa holde en Ko mere og fede en Gris, og det hjalp jo altsammen betydelig fremad.

Denne Bedring i deres ydre Kaar var det stadige Emne for deres fornøjelige Samtale, medens de gik og høstede og bandt Neg.

Men længre hen ad Efteraaret, da Trine havde faaet sit tredje Barn, faldt hun i en haard Sygdom, saa at hun i nogen Tid svævede mellem Liv og Død. Det blev saa endda, trods den gode Rughøst og de glade Forhaabninger, den havde fremkaldt, den strengeste Vinter, de fattige Mennesker endnu havde oplevet derude paa Heden. Mikkel maatte stadig være hjemme og tjente altsaa intet; for dels havde han ingen Ro paa sig til at arbejde borte fra Hjemmet, saa længe Konen var syg, og dels var der ingen anden, der saaledes kunde pleje hende, hjælpe hende af og i Sengen, som han. Deres gamle Madmoder opholdt sig derude en stor Del af Tiden, og hver Gang hendes Mand eller Søn kørte hende derud, bragte hun allehaande gode Sager med sig. Det nyfødte Barn levede og trivedes godt, opammet med Komælk. Naar Madmoderen ikke var tilstede, maatte Mikkel selv lave Mad, passe Børnene, klæde dem af og paa, vadske og kæmme dem, rede Senge, feje Gulv, malke Køerne, og alt dette ved Siden af at røgte sit Hovedhverv som Sygepasser.

Til al den øvrige Elendighed kom længre hen paa Vinteren ogsaa dette, at Brændselet slap op. Sygdommen tærede meget i alle Retninger, og det var en ualmindelig haard Vinter; Sneen laa i Driver hen over Heden, og det frøs, saa det knagede. Under Sneen laa der vel Brændsel i Mængde — men hvorledes faa det bjerget? Lyngen voksede, som tidligere bemærket, ualmindelig kraftig derude. I Sommertiden, naar der bjergedes Lyng til at brygge og bage ved, ruskedes den op med Hænderne, bandtes sammen i store Knipper, kørtes hjem og sattes hen til Brug, naar den var bleven tør. Nu, midt i Vinterens Hjerte, var der ingen anden Vej for Mikkel at gaa, end først skovle Sneen bort, dernæst ruske Lyngen op og bære Knipperne hjem paa sin Ryg. Hermed var han dog ikke færdig: Stenbroen blev fejet ren for Sneen, og Lyngen bredt ud derpaa i et Lag af passende Tykkelse, hvorpaa han gennembankede den med Plejlen, som om det var Korn, han tærskede. Ved

denne Behandling rensedes Lyngen fuldstændig for Sne og Islag, det lykkedes ham at tilvejebringe et Brændsel, som meget vel kunde bruges, og han sørgede for, at der stadig var Forraad i Brændeskuret for et Par Dage.

Da Trine endelig var kommen op og kunde taale at være lidt ude i den fri Luft, var det dejligt Foraar. Rugen paa Indtægt Nr. to stod grøn og buskede sig kraftig hen ad Agrene. Havren paa Indtægt Nr. et var kommen op og saa lovende ud med sine violgrønne tvundne Blade. Mikkel var sysselsat med at rive Lyngrødder af den tredje Vang, der skulde brakkes denne Sommer. Glad var han over, at Trine endelig var oven Senge igen. Hun var nu saa vidt, at hun kunde gaa omkring derude nogle Timer daglig og glæde sig over den milde smilende Natur, der i Foraarstiden kan være yndig, selv midt paa Heden, især i dens Øjne, der nylig er opstaaet fra et Maaneder langt og tærende Sygeleje. Hvor svag hun end var endnu, følte hun sig vidunderlig oplivet og styrket: der var Vaar i Naturen, og der var Vaar i hendes taknemmelige, gode Hjerte.

Italiensk Frugthandlerske.

(Fortsættes.)

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Endelig gik Døren op, og Fru Martha og Eline traadte frem paa Tærskelen, begge med et frygtsomt og spørgende Blik til Bønderne, der under truende Tavshed trængte sig nærmere sammen.

„I kommer mandstærke til Mølle i Dag," udbrød Fru Martha, hvad er jeres Ærinde?"

Bønderne saa til hverandre og mumlede lidt indbyrdes, hvorpaa en af de ældste i Laget, en duvnakket Mand med langt graat Haar og Skæg, traadte frem og tog Ordet:

„Vort Ærinde skal I høre: vi er komne for paa tre Bylavs Vegne at sige jer hernede i Møllen, at I ikke længer faar vor Søgning. Med Naadigherrens Tilladelse saa drager vi herefter Dags over til den ny Vejrmølle i Søkær og lader vort Korn male. Saadan er det vedtaget i vort Lav, fordi ingen kan være sikker paa Liv og Helsen hernede i Solskov, Fruentimmer styrer hernede, og den Onde regerer, der gaar ikke en Dag, uden at vi spørger Ulykker herfra, den ene Ildgerning værre end den anden. Og her skulde vi komme med vort Kort, her skulde vi hente vort daglige Brød — nej, det vilde være en Bespottelse imod Vorherres Gaver og en Fordærvelse for os og vort Hus."

„Nu kender I vort Ærinde," raabte nogle.

„Den gamle Møllevej, som vi har kørt ad i saa mange Aar, kan I godt lade kaste til," lød det fra een Side.

„Der vil allenfals gro Græs paa den," lød det fra en anden. „I ser ikke os Alstruppere tiere i Møllen."

De to Kvinder stod med blege, halvt forstenede Træk. Eline lænede sig til Fasterens Skulder; lidt efter lidt sank hendes Hoved ned mod Barmen, og hun lukkede Øjnene.

Den gamle Bonde, som først havde talt, tog atter Ordet: „Jeg tænker, I har forstaaet, at alt Samkvem mellem os og Solskov Mølle er afbrudt. Ingen herfra har noget at gøre i vort Lav, ingen af os, vore Børn eller vort Tyende holder Omgang med Folk fra Møllen. Enhver Dør vil I finde lukket, og alle vil gaa forbi Møllen, som stod der et Pestkors skrevet over Porten. Vorherre være priset, at I Skarnsfolk endnu ikke med jeres Djævelskunster har forødt vort Mel og Malt."

Mester Steen, der ubemærket havde staaet bag ved Bønderne, nærmede sig nu Ordføreren, slog ud med Haanden og sagde:

„Ret saa, Hans Jørgen, der talte I, som det anstaar sig en brav og from Mand, der lægger sig sine Medmenneskers Vel paa Sinde og giver ham Æren, hvem den tilkommer. Den Beslutning, I har taget, Folkens, maa billiges af ethvert retsindigt Menneske; men at I er saa mange om at frembære den, som I er, røber, at det Djævelens Værk, der gaar i Svang hernede i Møllen, endnu kuns har ringe Magt i min kære Menighed. Gaa kun nu rolig hjem, Folkens, og fly jeres Møllekorn andetsteds hen, der skal intet ondt times jer, for hvad I har gjort i Dag. Bedrager mine Øjne mig ikke, har jert Forehavende alt gjort Virkning."

Fru Martha havde rettet sit Blik mod Præsten. Hendes Aasyn antog et spottende Udtryk, eftersom han talte, hendes sammensunkne Skikkelse rettede sig i Vejret, og der var en stolt og hidsig Fart over hendes Ord, da hun svarede:

„At de gode Folk ikke længer under os deres Søgning, har saa vist ikke gjort nogen Virkning, Hr. Pastor. Har de Lyst til at drage fra Solskov Mølle, hvor baade de og deres Forfædre, saa langt nogen husker tilbage, har hentet deres Brød og altid er blevne godt behandlede, saa staar det dem frit for. Lad kun Møllen gaa i Staa, saa bruger vi Vandet til vore Enge. Nej, hvad der er værre, det er, at I, Mester Steen, selve Præsten, fæster Lid til den ondskabsfulde Bagvadskelse, der er sat ud om vor lille Eline her, ja værre end det, naar vi gør vel mod syge Folk og Fæ, saa er jeres Øjne lige saa forblindede som de andres, og I tror, det skyldes hemmelige og onde Kunster. Men er Præsten selv saa befængt med alskens Overtro, kan ingen gaa i Rette med disse Godtfolk, fordi de ikke vil komme med deres Møllekorn."

„Det er den ugudeliges Frækhed, der taler ud af jeres Mund," sagde Præsten. „Men hvad selve Sagen angaar, saa skal vi tales ved om en føje Stund, thi just derfor er jeg kommen herned, hvorimod jeg ingen Kundskab havde om disse gode Mænds Ærinde . . . . Hvis I har mere paa Sinde," vedblev han, henvendt til Bønderne, „saa tal kun frit, Sandheden skal høres."

„Tvi!" raabte en Bonde af et magert og sygeligt Udseende, og spyttede efter Kvinderne oppe paa Trappestenen.

„Du gamle Mølleheks!" raabte en høj, stærk Husmand med spottende Stemme midt inde fra Kredsen. „Saa du vil gøre dig til af at kurere syge Folk og Fæ. Vor graa Kat ligger og kværkes derhjemme, kan hun ikke se hjem til den, allenfals maa det da være lige saa let at slaa den ihjel som Naadigherrens Heste, og I kan faa en Pot dejlig Suppe at sætte for jeres fremmede."

„Det er værre for mig," sagde en lille, vindtør, forkommen Hovbonde med en pibende Røst. „En af mine Køer ligger og er lige ved at støvte, en anden malkede Blod forgangen. Ved I noget Raad for det maaske. Ja, I kan sætte det onde paa dem, og det tror jeg snarest, I har været Mestre for, men skaf Kogleriet og Djævelskabet af Vejen, saa Kræet kan komme sig, det lader I nok være med. For Resten skal jeg ikke have jer ind i min Gaard."

„Egentlig skulde I begge to prøve at svømme i jeres egen Mølledam!" raabte en stærk ophidset Stemme.

Disse Ord tændte Ild i de vrede Mænds Blikke, og knyttede Hænder straktes i Vejret. Da skred Mester Steen frem foran Klyngen og holdt forsonende Hænderne op.

„I har, kære Folk," begyndte han, „forrettet eders Ærinde og lad det blive derved i Dag. Jeg vil nu forsøge at tale til de to forhærdede Kvinders Sjæl, og lykkes det mig at drive de onde Magter ud, saa skyldes det maaske for en stor Del eders redelige og kristelige Adfærd i Dag. Men gaa nu hver til sit med Helsen og Fred, paa det at intet skal foregribes."

„Vor Fa'er har Ret," sagde Bøndernes Ordfører. „Vi har forrettet, hvad der er vedtaget i Bylavet, og som Naadigherren har billiget. Vi lader Møllen lukke for os, og vi lukker selv Døren for Folkene hernede. Vor Fa'er har Ret, i Dag intet ydermere."

„Tvi jer, Hekserak!" raabte Bønderne og spyttede, idet de gik forbi Trappestenen, hvorpaa de i en tæt Skare svingede ud over Møllebroen.

Præsten saa efter dem og fulgte dernæst — lidt usikker paa Foden — med de to Kvinder ind i Huset.

„Ja, Hr. Pastor, hvis eders Ærinde ikke er bedre end Bøndernes, og det frygter jeg næsten, det ikke er, saa maatte I egentlig helst gøre dem Følgeskab," henkastede Fru Martha.

Eline gik rask ud i Køkkenet og nægtede med dirrende Røst at komme ind i Dagligstuen til Mester Steen.

Men da for den gamle Mand op, og med præstelig Myndighed i Mine og Stemme gik han hen imod Pigen og greb hende i Armen.

„Forstokkede Barn!" raabte han, „du som for ikke rum Tid siden stod ved din Faders Dødsseng, og som nylig har været stedet for Herrens Alter, over din ganske Sjæl har Djævelen og Synden nu alt faaet en saadan Magt, at du ligefrem vover at nægte at høre din Sjælehyrdes Varselsord. I fortjente, at jeg rystede Støvet af mine Fødder og paa Stand gik min Vej; men du slipper ej, vor Fader i Himlen er en langmodig Gud, og det sømmer sig ogsaa for hans Tjener at væbne sig med Taalmodighed og Overbærenhed, før den Ondes Klør skal vriste en Sjæl ud af hans Hænder."

Med Lempe drog Præsten nu den unge Pige med ind i Dagligstuen, hvor hun ligesom knækket sank sammen paa en Stol og under stille Graad skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Og medens de to Kvinder nu sad rolige i hver sin Side af Stuen, gik Præsten med ilsomme Skridt frem og tilbage paa Gulvet og foreholdt dem deres ryggesløse Levned og svare Synd. Der var først den Nød og Fortræd, som de i timelig Henseende paaførte andre, dernæst den Forargelse, som deres Færd maatte vække i Menigheden, og som atter forledte til onde Tanker og Handlinger, og endelig var der den evige Fordømmelse, som de førte over deres egne Sjæle, ved at staa i Pagt med Mørkets Aand. Kummerlig var den Glæde, de kunde have af at øve alskens hemmelige Kunster, naar den skulde maales med den evige Pine i Helvedes Ildsluer. Kun lav Egennytte, lastefuld Vinding af jordisk Gods og nedrig Hævntørst kunde disse Mørkets Kunster tilfredsstille. Endnu vidste han, deres retmæssige Sjælesørger ikke, hvor forhærdede de var i Synden, hvor stærk en Magt Djævelen havde tilranet sig i deres stakkels Sjæle, derfor vilde han fremfor alt bede dem om at skrifte ærligt, bekende enhver Synd, de havde forøvet med de hemmelige Kunster, han vilde da søge at raade Bod derpaa, yde dem Støtte under Bønnen og vejlede dem for Fremtiden. Men den urokkelige Betingelse var, at de tilstod alt ærligt og redeligt, hele deres Syndeskyld, som den var, at deres Sind kunde løses af Forhærdelsens Dvale og bøjes ind under Angerens lutrende Ild . . . . Særlig vilde Mester Steen have sine Ord henvendt til Eline, som den der altid havde tilhørt hans Menighed, og hvis Hjerte endnu var for ungt til helt at være lagt i Syndens Lænker.

(Fortsættes.)

De fire Evangelister.

Af Rud. Baumbach ved A. Th. J.

(Sluttet.)

Den blonde Elisabeth blev gladere og gladere, som Dagene gik, og sang som en Lærke ved sit Arbejde. Men hendes Fader blev efterhaanden mere og mere tavs og indesluttet.

Og det begav sig saa en Søndag ved Middagstid, at den skønne Jean styrede sine Fjed mod Hr. Ventegodts Hjem. Han var fortklædt og bar i Knaphullet en Nellike, der i Afstand tog sig ud som et Ordensbaand. Det krøllede Hoved var dækket med en spejlblank Cylinderhat, straafarvede Handsker prydede hans Hænder, og over hans venstre Arm hang en lysgraa Overfrakke, der var foret med brunt Silketøj. Og Folk, der saa ham saaledes paa Vandring, stak Hovederne sammen og sagde: „Nu gaar han hen for at fri til Elisabeth. Hvor den Pige dog har Lykken med sig!"

Folk tog ikke fejl. Jean traf Faderen, der allerede havde afført sig sin Embedsdragt og røg en Pibe i sin magelige Slobrok, ene i Dagligstuen. I en velordnet Tale forebragte den unge Mand sin Sag. Han talte om sin Kærlighed til Elisabeth og gik saa med en fin Vending over til sine Formuesomstændigheder. Han havde allerede trukket en lille Pakke Papirer op af sin Brystlomme, da Hr. Ventegodt afbrød ham med en alvorlig, næsten sørgmodig Stemme.

„Sæt Dem, unge Mand!" sagde han, „jeg har en Meddelelse at gøre Dem."

Og Jean satte sig forbløffet paa Kanten af en Stol.

Hr. Ventegodt begyndte at tale. Han var meget omstændelig, udbredte sig om sine Ungdomsdrømme og fine skuffede Forhaabninger, lutter Sager, som er os tilstrækkeligt bekendte. Derefter vedblev han:

„De ved, kære Hr. Sjang, at det var mit inderligste Ønske at kunne have opnaaet at faa en fjerde Søn; jeg vilde have ladet ham døbe Johannes. Forsynet har ikke villet det saaledes; i Stedet for en Søn gav det mig en Datter. Hun er en sød, brav Pige, min Alderdoms Glæde, og det er min daglige Bøn, at jeg maa naa at se hende lykkeligt forsørget. Men jeg har svoret en dyr Ed, en Ed, som jeg næsten, efter at jeg har lært Dem, kære Sjang, at kende, fortryder, fordi den for evigt adskiller Dem og min Elisabeth. Jeg har nemlig svoret kun at give min Datter til en Mand, der hedder Johannes, og derfor kan hun aldrig blive en „Sjangs" Kone."

Saaledes mælede Hr. Ventegodt og sænkede bedrøvet Hovedet.

Men Jean sprang let som en Fjerbold op fra sin Stol og spurgte: „Er da Navnet den eneste Hindring?"

„Ubetinget den eneste!"

Et straalende Smil bredte sig over Jeans Ansigt. Derefter tog han et Papir frem af sin Brystlomme, udfoldede det og lagde det foran den gamle Herre. „Læs, Hr. Ventegodt!" sagde han triumferende.

Forundret modtog Hr. Famulussen Bladet og læste: „Daabsattest for Johannes Obermüller . ."

Længre kom han ikke. Papiret faldt ham af Haanden, og Stemmen svigtede ham. „Og denne Johannes Obermüller?" spurgte han omsider med skælvende Røst.

„Er mig!" jublede den lykkestraalende Overkelner. „Jean og Johannes er enstydende Navne."

„Du store Himmel!" udbrød Hr. Ventegodt og foldede Hænderne. „Har du saa dog alligevel sendt mig en Johannes! — Men, kære Johannes, hvad er det dog for et ukristeligt Sprog, der saaledes har radbrækket Evangelistens dejlige Navn?"

„Det er Fransk," erklærede Frieren. „I Frankrig har jeg erhvervet mig mine Kundskaber, og der blev det omformede Navn mig kært; men jeg lover herved højtideligt, at jeg fremtidig altid vil kalde mig Johannes, for saa vidt det kan bringe mig til mine Ønskers Maal."

„Giv mig Haanden paa det, Johannes," sagde Hr. Ventegodt.

Derpaa rev han Døren op og raabte: „Elisabeth, kom et Øjeblik ind!" Og lidt efter var der to, som holdt hinanden tæt omslyngede, medens den tredje tørrede sine Øjne.

De forlovedes Fryd, Faderens Glæde, da han ved Brylluppet gik til Kirken med sine fire Evangelister, og al den Herlighed, som fulgte derefter, faar Læseren selv udmale sig; min Pen formaar det ikke. Og det behøves heller ikke; de, der har været i en lignende Stilling, trænger ikke til Skildringen; de andre bør snarest muligt sørge for at kunne opleve det.

For Tiden er Hr. Johannes Obermüller Ejer af „Vildmanden", og den trivelige Fru Elisabeth gaar ham trofast til Haande. De har allerede to tykke Drengebørn, den store hedder Peter, den lille Jakob, og man fortæller i Byen, at Ægteparret har sat sig for efterhaanden at gøre Bedstefaderen den Glæde ogsaa at kunne tælle de tolv Apostle i sin Slægt.

Gavmildhed gør rig.

(Efter Spurgeon.)

Folk vil ikke tro det, og dog er det saa sandt som Evangeliet. John Bunyan siger: „Der var en Mand — Verden betragtede ham som en Narrifas — for hvem det gjaldt: Jo mere han gav, jo mere ejede han; thi hos ham gik det efter det gamle Ord: „Giv den fattige, saa giver Gud dig!"

Naar en Mand ikke kan betale sin Gæld, kan han rigtignok ikke tænke paa at give bort; han har jo intet at give af, og det vilde ligefrem være Tyveri, om han i ilde anbragt Blødhjertethed gav andre Folks Ejendom bort. Vær retfærdig, før du er højmodig! Giv ikke Per, hvad der tilhører Povl!

I min Barndom plejede Folk at sige, at Herrerne til „Gørgodt-Huset" var uddøde og den sidste Ridder „Ærlig" begraven. Men jeg tror hverken det ene eller det andet, lige saa lidt som det spøgefuldt-alvorlige Ord: „Der gives kun to rigtig gode Mennesker, og den ene af dem er død, den anden endnu ikke født." Nej, nej, der gives Gud være lovet endnu mange prægtige Hjerter, og jeg kender en hel Del af dem, Folk, der ikke giver Indsamleren Anvisning paa Naboen, men med et glad Hjerte lægger deres Skærv i hans Haand med et oprigtigt: „Bare jeg kunde give mere!" og uden at vente Tak eller „Gud lønne Dem!" derfor. Gud har tit en stor Pant i en lille Ejendom, og mangen Smaamand har i ham et stort Hjerte.

Nu skal det ogsaa stadig vise sig, at gavmilde Folk er lykkelige Folk. De har større Nydelse af det lidet, de ejer, end stenrige Pengefugere af al deres Mammon. Gnieren har ingen Ro, før de tre Skuffer Jord engang giver Genlyd over hans Kiste, og tit føler han sig saa ussel og utilfreds, at han helst gik hen og hængte sig, hvis han blot ikke skulde bruge Penge til Strikken. Jeg overdriver ikke; det er af lang Livserfaring, jeg taler. Ædle Sjæle gøres lykkelige gennem andres Lykke; Pengene som de giver de fattige, indbringer dem en Glæde, der er langt mere værd end de høje Renter, Pengepugerne modtager af deres udlaante Skatte.

Jeg har set velhavende Folk give Skillingsalmisser; men de blev derfor heller aldrig til andet end uædelt Metal. De førte et sandt Kebelstikkerog Tiggerliv og døde som Hunde. Men jeg har set andre give med fulde Hænder til de fattige og til Guds Riges Fremme, og oplevet, at de fik det hundredfold igen. De var tro Husholdere over det dem betroede Mammon, og den gode Gud betroede til Gengæld end mere til deres Varetægt. Men jeg kunde raabe ve over, at der endnu ved Siden af disse findes saa mange Skabninger, der trods deres Menneskeskikkelse ikke agter Sjælen højere end det Salt, der skærmer deres Legeme mod Forraadnelse, der aldrig tænker paa en stakkels Enke for at gøre hende godt, der aldrig glæder de forældreløse med en Gave eller blot under dem et venligt Blik. Allerede ved den blotte Tanke paa dem og deres smudsige Veje har man Fornemmelsen af at maatte synke i Jorden af Skam.

Lad os være ivrige for, I Brødre, at sprede Glæde og Lykke omkring os som Solen, der kaster sit vederkvægende Lys over Bjerg og Dal. Den, der giver Gud sit Hjerte, kan ikke nægte ham sine Penge. Det at gøre vel, vil tværtimod være ham den højeste Nydelse; men han vil ikke sætte Pris paa at være kendt, eller vente at faa en Guldmønt til Løn for en Penningealmisse. Han vil dernæst lade det være sig magtpaaliggende at finde værdige trængende; thi at give til Dagdrivere, Drukkenbolte og Ødelande er en syndig Tankeløshed, der hverken er Ros eller Velsignelse værd. At ville forbedre slige Mennesker ved Almisser er lige saa taabeligt, som om man vilde paatage sig at lave en Kage eller en Budding ved at oversukre en Klump Murstensler. En vis Mand vil, ogsaa naar han giver Almisse, gaa forstandigt til Værks og altid anvende sine Penge og sine Gaver saaledes, at det er Herren, der modtager dem. Saa kan der ikke gives større Sikkerhed og ikke opnaas højere Renter end dem, han vil komme til at nyde. Og den Bank er altid aaben; det er den bedste Sparebank i hele Verden. Skriv din Anvisning og send den straks af Sted, og husk, at ogsaa Skærven er velkommen!

En italiensk Frugthandlerske.

(Med Billede.)

Frugttiden er inde. Lyse- og mørkerøde Kirsebær titter frem mellem Løvet, Æbler og Pærer vokser og rundes fra Dag til Dag, og Ribstræerne svulmer af modne, saftfyldte Bærklaser. I vor korte Sommer er det vel i Sammenligning med sydligere Lande ikke mange Frugtsorter, der kan naa en fuldkommen Udvikling og Modenhed; men

alligevel — vil vi se rigtig efter blandt Havens Frugt og Skovens Bær, saa er vi ikke saa fattige endda, hver Uge i Høstens T'd kan fremvise ny Sorter, der straaler og funkler i moden Glød.

Men hvilken anderledes Pragt og Duft findes ikke i Sydens Frugthaver, i det solrige Italien, hvorfra vi i Dag bringer Billedet af en Frugthandlerske. „Min egentlige Føde bestaar af Frugter", skrev den store tyske Digter Goethe under sit Ophold i Italien. En ubeskrivelig Rigdom af Frugt hænger ud over Mure og Hegn i Sommer og Høst, og endnu ved Juletid plukker man Frugt af Pomeranstræet. Vinrankerne, med de perleblaa eller vandklare grønne Druer, klatrer op ad Bjergskraaninger eller slynger sig op ad Piniens, Cypressens og Laurbærtræets Stammer. Og inde i Haverne staar Side om Side Oliventræet, Kastanien, Figen- og Granattræet. Det er en Fryd ikke mindre for Øjet end for Ganen. Rundt paa Torve og Gader i Italiens Byer træffer man da ogsaa Frugthandlersker, oftest unge smukke Kvinder i klædelige Dragter og i Besiddelse af den indtagende Ynde og Veltalenhed, der er særegen for de italienske Kvinder. I deres rummelige Kurv har de samlet Morgenens Høst af Druer, Apelsiner, Granater o. s. v., som de falbyder til Naboer og Genboer, maaske helst dog til de mange fremmede. Og hvem slaar ikke gerne en Handel af, naar Frugten er frisk og sund, og Sælgersken saa smuk som hende paa vort Billede. Med sin søde Byrde har hun taget Stade ved Vejen. Saa hviler hun lidt imens, og sært skulde det være, om ingen kom forbi og lod sig fængsle enten af de friske Druer eller af Pigens mørke Øjne eller af begge Dele i Forening.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

August.

Hvis man vilde indskrænke Omtalen af Havearbejder til eet Ord: Rengøring, saa vilde dermed være meget sagt, for saa vidt som Rengøringsarbejdet i Aar er meget betydeligt, og det er paa Grund af det idelige Regnvejr meget besværligt. Man maa imidlertid anstrenge sig for at holde Ukrudtet borte, ellers berøver man Nytte- eller Prydplanterne Jordens Næring ved at lade denne tilflyde en 4—5 Generationer af Ukrudt.

For mange — ja, de fleste — Planters Vedkommende er det jo ellers „Grødevejr", og det paa alle Jorder og under ikke alt for barske Forhold. Agurker og Bønner, der blev saaede paa passende Tid, spirede netop i den varme Periode i sidste Halvdel af Maj, og Planterne staar nu fortrinligt, de, der blev saaede en Del for tidligt staar (for de Planters Vedkommende, der overhovedet kom frem) langt tilbage for dem, der kom frem under de gode Vejrforhald, og som derfor fra Fødselen af var sunde og kraftige, medens hine var sygelige og forkrøblede.

Af dyrisk „Ukrudt" har de sidste regnfulde Somre navnlig for Køkkenhavens Vedkommende fremkaldte Masser af den skadelige, nøgne, graa Snegl. Opsamling er det eneste probate Middel. Jeg sporer her, trods indeværende vaade Sommer, en betydelig Aftagen som Frugt af vor Jagt i de to sidste Somre.

Hvor Kartoflerne ikke allerede er angrebne af Svamp, er det endnu Tid at foretage Spidshypning paa den Maade, at Toppen tvinges over, saa at den hænger ud over Gangeu mellem Rækkerne; Svampsporerne vil derved af Regnen skylles ned i Mellemrummene, hvor de ikke kan gøre Skade; staar Toppen derimod lige op, vil Sporerne flyde med Vandet ned langs Stænglerne til Knoldene.

Radiser saas sidste Gang i Slutningen af Maaneden. Efterhaanden som man faar Jordstykker tømte for første Afgrøde, anvendes disse til Radiser, senere til Kørvel og Spinat, til Plantning af Grønkaal o. s. v. Rødløg optages, naar Toppen er gul; hvis den vedbliver at holde sig grøn, maa man trykke den ned mod Jorden for at hæmme Safttilførselen og derved fremskynde Vækstens Afslutning. Man bør bøje Toppen mod Lyset for at forhindre, at den straks rejser sig igen.

Hvis der i nyplantede Aspargesbede er Huller, hvor Planterne er døde, maa man nu plante efter. De ny Planter lader man beholde hele Toppen, vander dem efter Plantningen og binder dem op til en Pind.

Tomater vandes med Gødningevand, passes med Beskæring; imod Modningstiden fjernes de Blade, der skygger for Frugterne.

Naar Endivien er udvokset, foretages Blegningen ved at samle Bladene og binde hele Planten sammen med et Baand oppe imod Toppen; i Løbet af 2—3 Uger vil det indre Parti være bleget og tjenligt.

Saasnart Jordbærhøsten er endt, foretages Udrankning. Hvor man lader Planterne vokse sammen i Rækkerne, sætter man en Snor langs Jordbær-Planterækkerne og stikker alt over med en Spade langs Snoren, der anbringes saaledes paa begge Sider af Rækken, at denne faar en Bredde af 8—12 Tommer — efter Alder og Sort. Samtidig tager man unge Planter af Udløberne, prikler eller planter dem straks i det til ny Jordbær bestemte Stykke Jord, der lige i Forvejen er gødet, gravet og renset. Hertil kan altsaa anvendes et Stykke, hvori der har været Skalotter eller tidlige Ærter. Af de saaledes i August plantede Jordbær, kan man næste Aar faa en lille Høst. De ældre Jordbærbede vil nu trænge til en grundig Lugning: mellem Rækkerne hakker man det afstukne løst og lader det saa ligge og visne for siden at grave det ned.

Naar jeg sagde, at man næste Aar kunde faa Høst af de i August plantede Jordbær, saa gælder dette i væsentlig Grad for den Sort, der nu almindelig gaar under Navnet „Victoria". Denne Sort vil jeg meget anbefale at plante, den er meget, ja overordentlig rigtbærende, Bærrene er smukke og store. Den har endelig en Egenskab, der gør, at man kan have den paa samme Stykke i mange Aar, den, nemlig, at den former sig meget stærkt ved Udløberne. Hvis man behandler sine Jordbær paa den almindelige og ovenfor omtalte Maade, med Afstikning og Ophakning af Udløberne, saa vil man, kun i faa Aar, have fuldt Udbytte af Jordbærstykket. Den Omstændighed, at den nævnte Sort sender saa mange Udløbere ud, at Gangene kort efter Plukningens Ophør er lige saa besatte med Planter som Bedene eller Planterækkerne bevirker imidlertid, at man kan skifte Plads med Planter uden Ulejlighed. Naar man skønner, at Planterne tager af i Frugtbarhed eller med Hensyn til Frugtens Størrelse saa skifter man. Straks efter Plukningens Ophør hakker man den i Gangene fasttraadte Jord op og lader saa de renlugede Planter staa og passe sig selv. Naar Gangene er fyldt med rodfæstede Udløberplanter, stikker man af — men paa den Maade, at man nu sætter Rækker af de ny Planter og hakker de gamle op. Næste Vinter gødes saa rigeligt. Saaledes kan man skifte flere Gange.

(For at undgaa Brevveksling, skal jeg til Underretning for eventuelle lysthavende anføre, at Planter koster 2 Kr. pr. Hundrede. Da der muligvis gaar flere Sorter under Navn af „Victoria", hvilket er saa meget sandsynligere, som den omtalte Sort er bleven givet Navnet længe efter dens Forekomst og uden nogen Hjemmel, er det om at gøre at faa den rette Sort og ikke en Sort, der gaar under Navnet, men som er en anden end den, man ønsker at faa. Jeg skal gerne paatage mig at levere Planter, dog ikke under et Hundrede og kun mod Efterkrav.)

I Frugthaven vander man et Par Gange om Ugen de frugtbærende Træer med Gødningevand; Træerne passes med Knibning, Espaliertræerne tillige med Opbinding.

Urteagtige Blomsterplanter, der blomstrer om Foraaret, nu kan deles og omplantes.

* * *

Frostsommerfuglen, der kaldes saaledes, fordi den færdes i Oktober og November, er ved sin Larve et af de skadeligste Insekter for Frugttræerne. Hannen er stor eller rettere har store Vinger, Hunnen er plumpt bygget, saa godt som vingeløs, idet den ikke kan gøre Brug af de tilstedeværende Vingestumper; men den kan desbedre bruge Benene, der er forholdsvis lange. Om Efteraaret og Vinteren kryber den i Mørkningen op ad Træstammen, parres et Par Fod over Jorden, gaar videre og lægger indtil 200 Æg ved Blomsterknopperne. Larverne borer sig tidligt om Foraaret ind i Knopperne, fortærer disse og spinder sammen paa Resterne. De ødelægger ogsaa Bladknopperne saavelsom Bladene, efterhaanden som disse udvikler sig, ved at æde væk og spinde sammen. I Juni—Juli firer de sig ned ved Hjælp af deres Spinde, borer sig et Par Tommer ned i Jorden og forpupper sig. De er af Farve gulgrønne med en bred, rødbrun, mørkere Ryglinie og 3 lysere Striber paa hver Side. Hovedet er rødbrunt. Om Efteraaret begynder de færdige Hunner atter deres March. Da Hunnerne ikke kan flyve, har man her et Punkt at angribe dem paa. Først i Oktober kan man vikle Halmbaand om Stammen og besmøre den med Tjære, der er kogt sammen med Tran for ikke at størkne for hurtigt. Heri bliver Insekterne hængende. Man maa forny Paasmøringen saa ofte, det behøves, ellers er Arbejdet spildt. De Lapper, man undertiden ser om Træer, og som har siddet i aarevis uden Paasmøring, tjener kun til at lette Fjenden Landgangen. Man maa ligeledes paase, at ingen anden Vej fører op i Træet, f. Eks. en Busks Grene. Som bedre end Tjære anbefales de i Handelen gaaende Slags »Brum at ilim«*), der smøres paa Papirsstrimler, der bindes om Stammen saa solidt, at der ikke bliver noget Smuthul bag Strimlen. Fornyelse af disse Strimler maa ligesaa ske, naar det er nødvendigt, og man maa passe paa, at de døde Insekter ikke kommer til at tjene de efterfølgende som Bro over Strimlen.

Den letteste og solideste Udryddelsesmaade er vel iøvrigt omhyggelig Nedgravning af det øvre Jordlag og paafølgende Stampning.

Man opnaaer allerede meget ved altid at iagttage følgende Regler:

Skrab Mos og Barkrester af Træerne hvert Aar og brænd alt det opskrabede.

Oversmør Stammerne med en Blanding af Ler og Komøg i Vand og overkalk dem.

Fjern efterhaanden alle nedfaldne Blade, Grendele, Frugter, Blomsterdele og brænd dem.

Afpil alle angrebne Dele og brænd dem.

Fred om nyttige Fugle.

*) efter Insektets latinske Navn.

Fjerkræ- og Biavl.

Et nyt Bifoder. Det vil være af Interesse for alle Bivenner at erfare, at man i den første Foraarstid, da der endnu ikke findes den ringeste Næring for Bierne, uden synderlig Bekostning kan skaffe denne til Veje. I Rusland fodrer man Bierne, saa snart Solen begynder at lokke dem op af Vinterdvalen, og Dronningen har begyndt at lægge Æg, idet man efter Bistandens Størrelse opstiller et eller flere smalle, lange Trætrug, fyldte med et to Tommer tykt Lag tørt, usigtet, fint Rugmel, foran Kuberne. I Tusindvis styrter Bierne over det velkomne Bytte, roder om i Melstøvet og vender tungt belæssede tilbage til Kuben. Ved godt Vejrligt hersker der en utrættelig Virksomhed, navnlig sætter Arbejdsbierne langt større Pris paa denne Næring end paa deres i Kuben opsamlede, ved denne Tid som oftest skimlede og sure Forraad. Ved dette Middel bringes Bierne til at begynde deres Virksomhed tidligere end ellers, og man bliver ved med Fodringen, indtil Bierne ikke længer søger Melstøvet, fordi de kan hjemsøge de forskellige blomstrende Træer og Buske, som de selvfølgelig foretrækker. Fodringen varer 2—3 Uger, og man regner i Gennemsnit 2 Pd. Mel til hver Kube, Da Bierne i den Tid føler Trang til at drikke, opstiller man samtidig smaa Trug, i hvilke man har opløst Honning i lige Dele kogende Vand. Trugene fyldes først med tørre Høvlspaaner, over hvilke Blandingen hældes. Denne spores snart af de kloge Smaadyr og besøges flittigt. *

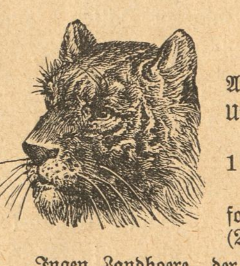

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

„Husvennen" i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Direktør M. Levy, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Guldmageren, Digt af Emanuel Henningsen, med Billede. Den første Nybygger, Skildring fra Heden, af Knud Skytte, (Fortsættes.) Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) De fire Evangelister, af Rud. Baumbach, ved A. Th. J., (Sluttet.) Gavmildhed gør rig, af Spurgeon. En italiensk Frugthandlerske, med Billede. Havebrug. Fjerkræ og Biavl.

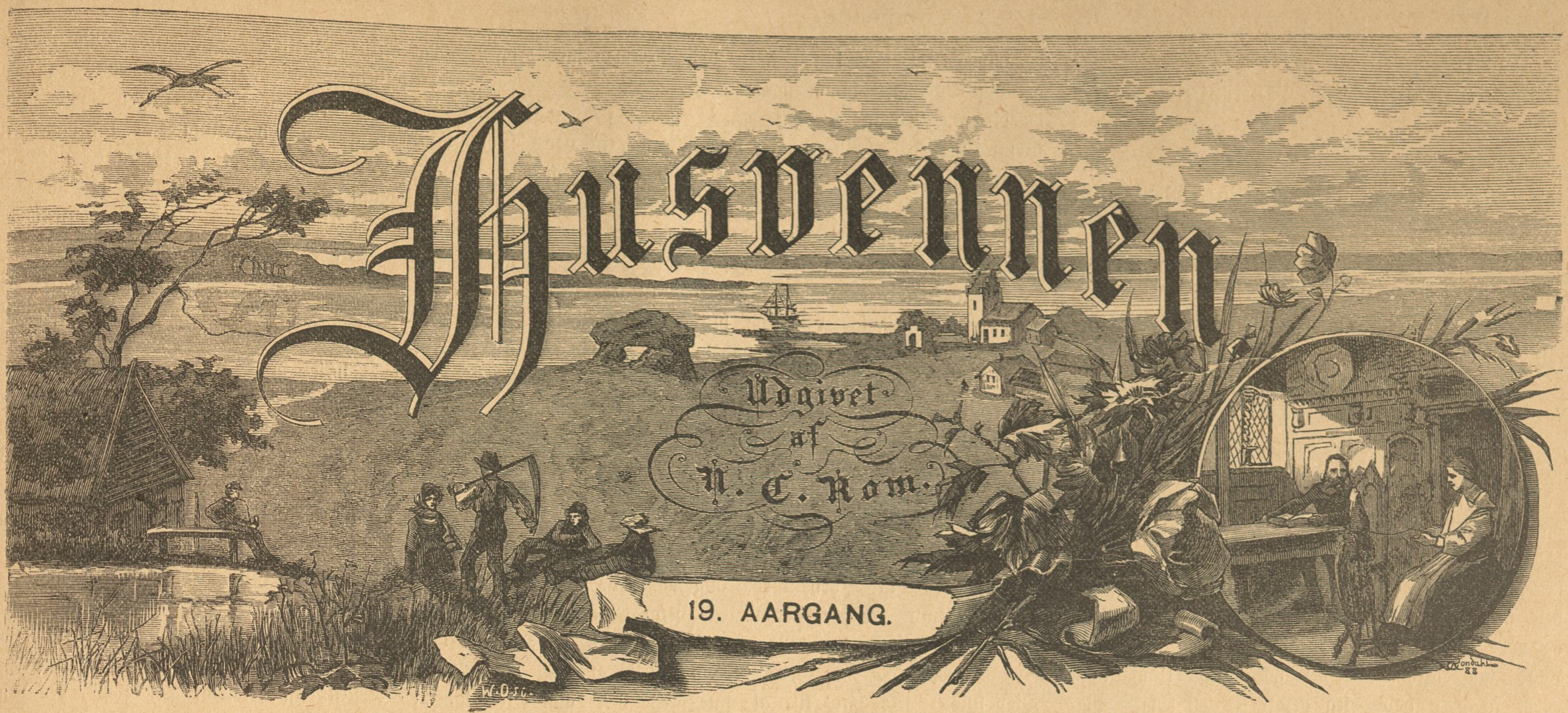

Nr. 46. Søndag den 14. August. 1892.

General Ankjær.

Da General Ankjær nylig døde, gik atter en af de Officerer i den danske Hær bort, der tjente deres første Sporer i den treaarige slesvigske Krig og senere kom til at udfolde en fremskudt og betydningsfuld Virksomhed i Hærens Tjeneste.

Stefan Ankjær var født den 5. Januar 1820 i Horsens, hvor Faderen var Guldsmed. Han blev Student 1836 og gav sig først til at studere Teologi. Efter et Par Aars Forløb lagde han dog dette Studium paa Hylden og kom 1842 paa den militære Højskole, hvor han gennemgik saavel Ingeniør som Generalstabsafdelingen. 1846 blev han Premierløjtnant, og da Krigen udbrød to Aar efter, ansattes han ved Artillerikommandoen i Jylland. I det følgende Krigsaar blev Ankjær Adjudant ved Artilleri-Overkommandoen og deltog i Træfningerne ved Kolding og Gudsø og senere i Slaget ved Fredericia. I det tredje og sidste Krigsaar gjorde han Tjeneste ved Rytteriet og var med i Fægtningen ved Hollingsted; derefter blev han Kompagni-Kommandør ved 3. Bataillon og snart efter Kaptajn i Generalstaben, hvor han virkede i fem Aar særlig ved den topografiske Afdeling. I Aaret 1856 gik Ankjær over i en delvis ny Virksomhed, idet han ansattes i Krigsministeriet, hvor han snart ved sin Arbejdsdygtighed opnaaede stor Indflydelse, blev bl. a. Medlem af en Række Kommissioner og ledede forskellige Hærordningsarbejder, deriblandt Hærorganisationsforslaget af 1858. Endvidere udfoldede han en betydelig Virksomhed som Militær-Forfatter; særlig bekendt er hans „Geografisk-statistisk Haandbog“ samt flere Afhandlinger. Han blev Major og i 1863 Direktør for Krigsministeriets Kommandokontor, en Stilling han beklædte under en stor Del af Krigen, da saa vanskelige Forhold indtraf. Ankjær besad tidligt et klart Blik over Danmarks, ja hele Nordens Stridsmagt, og det skyldtes for en stor Del ham, at der var tilvejebragt Midler til Krigens Forberedelse. Efter at Krigsministeren Lundbye var bleven afskediget under Krigen, gik Ankjær som Stabschef til det nørrejydske Armekorps. Kort efter Krigen udgav han et Skrift: „Bemærkninger og Berigtigelser i Anledning af Rigsraadets Udvalgsbetænkning om de fra Krigsministeriet modtagne Oplysninger,“ dernæst et Forslag til Organisation af den danske Armee. Han udnævntes til Stabschef ved 2. Generalkommando og til Oberstløjtnant, senere til Oberst af Generalstaben, men forsattes nogle Aar efter — 1871 — til Fodfolket som Chef for 20. Bataillon. Senere fulgte Udnævnelsen til General og Chef for 1. jydske Brigade, og endelig i 1885 blev han kommanderende General i 2. Generalkommando-Distrikt.

Ankjærs mangesidige Interesser og betydelige Arbejdsevne førte ham ogsaa ind paa den politiske Bane. 1855—63 var han Medlem af Rigsraadet og senere — lige til 1876 — var han gentagne Gange Medlem baade af Folketing og Landsting.

General Ankjær.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Fortsat.)

Jeg var altsaa nu fast Lærling og kom snart under Vejr med, at den Tjeneste, jeg ydede, under vekslende Synspunkter blev ansat til et meget forskelligt Pengeværd. Eibe havde en Søster, som holdt Restauration. Til hende maatte jeg efter en hver Morgen leveret Kladde skrive den daglige temmelig omfangsrige Spiseseddel i ikke mindre end fire Eksemplarer. For denne Villighed lod Eibe sig aarlig betale 50 Rigsdaler og indvandt altsaa ved en lille Udenomsforretning hele min Løn. Søsteren erlagde Betalingen i Vin, og hver Gang der blev bragt en Kurv, lod Jakob Lund mig altid med mange vittige Udmalinger høre, at den havde jeg betalt — en Omstændighed, der just ikke indgød mig Kærlighed til den mig paalagte Bestilling.

Det viste sig imidlertid hurtig, at jeg gjorde god Nytte i Forretningen. Efter min Moder var jeg punktlig og nøjagtig indtil Smaalighed, og for første Gang i al den Tid, hvori Eibe havde været etableret, blev Bogladen uden Afvigelse hver Morgen aabnet paa Slaget otte. Fremdeles bevirkede min stærke, aldrig svigtende Hukommelse, at intet som helst blev glemt, og at den studentikose Efterladenhed, der tidligere havde været Forretningens Særkende, ganske blev fortrængt. Ogsaa mine Sprogkundskaber, som langt overgik baade Eibes og Jakob Lunds, kom til god Nytte. Men især paaskønnede Eibe den Hurtighed og Færdighed, hvormed jeg førte Pennen. Det var ham en ubeskrivelig Plage selv at skulle besvare et Brev og at det blev opsat et halvt Aar eller saa, havde ingenlunde hørt til Sjeldenhederne. Saa snart han opdagede, at jeg kun behøvede en lille Antydning for i en Fart at affatte en Skrivelse, ganske som han ønskede det, blev Forretningens ikke ubetydelige Korrespondance saa godt som udelukkende overdraget mig, og da et Par Aar var gaaede, besørgede jeg den i den Grad paa egen Haand, at Eibe meget ofte ingen Anelse havde om, hvad der i hans Navn blev skrevet til Folk, og det hændte undertiden, at han blev komplimenteret for Skrivelser, han inden Affendelsen end ikke havde set. Som Udtryk for sin Erkendelse af min Brugbarhed, eftergav han mig det ene Læreaar, saa at jeg fra Begyndelsen af 1855 arbejdede hos ham som Medhjælper.

Min Stilling blev snart en saadan, at den, saavidt Forholdene tillod det, i høj Grad begunstigede min Læselyst og brændende Tørst efter i de forskelligste Retninger at udvide mine Kundskaber. Det kom, navnlig da Jakob Lund havde forladt ham, til en gennemført Arbejdets Deling mellem min Principal og mig.

Eibe havde en afgjort Modbydelighed for alle Sysler, der krævede Eftertanke og Hjernearbejde; — der var i hans Sind en hemmelig Orm, der ligefrem indgød ham Frygt derfor. Til Gengæld var det ham en Lise og Forfriskelse at give sig af med alt, hvad der faldt ind under Begrebet Sjov og skaffede snavsede Fingre. Som Følge heraf overtog han Ekspeditionerne ved Forlagshandelen og blev efterhaanden i stor Maalestok Kommissionær for Provinsboghandlere, hvad der gav ham en kærkommen Anledning til omtrent daglig, i Skjorteærmer, selv at pakke en stor Mængde Pakker i gammelt Karduspapir og snøre dem sammen med det om Søndagen sammenbundne Seglgarn. En medvirkende Aarsag til, at han i saa høj Grad slog sig paa denne Syssel, var det rigtignok, at vor gamle Karl, som han med Rette satte højt, og som havde meget at sige i Forretningen, hellere havde ladet sig slaa ihjel end indladt sig paa at bruge andet end frisk Seglgarn og nyt Kardus.

Bestyrelsen af Sortimentshandelen tilfaldt herved udelukkende mig, og Eibe blandede sig aldrig i mine Dispositioner. Jeg indgød ham en besynderlig Sky. Vistnok berørte jeg aldrig for ham de Interesser, der saa ganske optog mig; men han havde alligevel en Fornemmelse af, hvordan det var fat med mig, og det bevirkede, at han i en vidtdreven Grad lod mig skøtte mig selv. Vi var, i det givne Forhold, som skabt for hinanden. Og jeg maa give min gamle Principal det Lov i hans Grav, at han altid behandlede mig med en Høflighed og Hensynsfuldhed, der virkede velgørende paa mit ømtaalige Sind. Naar undtages de tidlige Morgentimer, da han, paa Grund af en sygelig Disposition, ikke var til at tale til, var han overhovedet i Omgang yderst gemytlig og medgørlig. Nogen særdeles ophøjet Karakter var han vistnok ikke og maatte vel snarere, naar Talen var om Pengefordel, efter sit særlige Fødeland kaldes en sveden Jyde; men jeg har dog set adskillige Beviser paa, at han virkelig havde et godt Hjerte og ikke var bange for at lukke sin Pung op. Men han maatte rigtignok, naar det gode hos ham skulde komme frem, helst tages med en Trumf og, saa at sige, overrumples, inden der levnedes ham Tid til Overvejelse og Betænkning.

Efter et Par Aars Forløb tilstod han mig den i en Stilling som min vistnok enestaaende Begunstigelse, at give mig Frihed fra Kl. seks om Aftenen, hvad der i høj Grad fremmede den frugtbare Aandsudvikling, jeg i mine syv Boghandleraar gennemgik. Det kan gerne være, at et hemmeligt Ønske hos Eibe om at indrømme mig Tid til at studere og arbejde, har haft sin Del i dette Tilbud; men den egentlige Anledning dertil var rigtignok en hel anden.

Efter et halvt Aars Forløb greb han nemlig en tilfældig Lejlighed, jeg ikke længer husker, til stiltiende at lade hint lille Maaltid, jeg skulde have Klokken fem, men rigtignok ikke altid fik, fuldstændig bortfalde. Dette var et flagrant Brud paa den indgaaede Overenskomst, og et saadant vilde jeg ikke taale. Jeg gik derfor rolig bort Klokken fem og spiste til Aften hjemme, idet jeg overlod til Eibe at gøre, hvad han vilde. Han fandt det raadeligst, uden at sige et Ord, at indrømme mig Ret til ogsaa at gaa hjem mellem Kl. fem og seks. Da Forretningen under Kolera-Soten i 1853 blev lukket Kl. seks, gjorde han mig ved dens Ophør det Forslag, at jeg skulde være i Forretningen til Kl. seks og saa blive hjemme med det samme.

Naar jeg tænker tilbage paa, hvormeget jeg i hine syv Aar fik læst og arbejdet, undres jeg selv derover, og at jeg holdt denne uafbrudte Virksomhed ud — fra Kl. fem, seks om Morgenen indtil den sene Nat, uden at føle ringeste Men derved eller blot en eneste Dag at være utilpas, turde være et Bevis for, at min Slægts betydelige Legemskraft, trods de ovenfor omtalte sygelige Barndomsaar, ogsaa er gaaet i Arv til mig. Da jeg i Januar d. A. fik et kortvarig Anfald af Influenza, havde jeg da ogsaa siden Decbr. 1848 ikke en eneste Dag været sengeliggende.

Bestandig styrkedes min Tro paa, at der var betroet mig et digterisk Pund, og at jeg var udset til at bryde mig min egen Vej uden for de af Sæd og Vedtægt afstukne Linjer. Min afdøde Barndomsvens kække Planer havde, fra det Øjeblik jeg blev bekendt med dem, affat en dyb Virkning i mit Sind. Den Tanke fulgte mig bestandig, at ligesom han havde villet gaa løs mod et stort Maal, uden at have det vedtagne Segl og Mærke paa sig, saaledes var min Sag i Literaturen — men naturligvis med Held! — at forsøge det samme.

I det første Aarstid rugede der vistnok et knugende Tungsind over mig. Jeg havde endnu ikke i Forretningen vundet den Position, jeg senere vandt, og de Sysler, der optog min Tid, var ikke særdeles opmuntrende. Der var en enkelt Omstændighed, som i dette mit første Boghandleraar virkede forunderlig nedtrykkende paa mig. Paa Eibes Forlag var i 1847 udkommet et Bind Digte af Vilhelm Blom, som faldt ved Isted, og over hvem Grundtvig skrev et dejligt Mindedigt. Trods alle Mærker af fremmed Paavirkning, røbede disse Digte saa afgjort en virkelig Digter; de var en Udstrømning af en ædel Personlighed, der var over dem en Duft af noget ubeskrivelig fint, og de røbede en sjelden Sprogfærdighed; — Vilhelm Blom er den eneste, der paa Dansk har anvendt den vanskelige provençalske Verseform, Sestinen. Det følger af sig selv, at Afsætningen kun havde været ringe, og Eibe anvendte de Eksemplarer, han ikke havde ladet slaa i Makulatur, til, med Numre bag paa Ryggen, at angive Delingen mellem de paa vort Lager i lange Linjer opstillede talrige Hefter af den Oversættelse af Thiers' Fremstilling af Konsulatets og Kejserdømmets Historie, der i Kommission udkom hos ham. Det fyldte mig ligefrem med Græmmelse at se ægte Poesi nedværdiget til et saadant Brug. Hvor tungt mit Sind var, fik jeg dog allerede i 1852 bragt paa Papiret en Femakts Tragedie: „Niels Ebbesen", som jeg imidlertid ikke gad være over at renskrive, da jeg først var færdig dermed. Jeg bekender, at jeg heller ingen Sinde senere har følt Tilskyndelse til at læse den.

I Foraaret 1853 var det, uden ydre Foranledning, som løftedes der pludselig et Tryk fra mit Sind. Baade mit Humør og mit Udseende forbedredes i Løbet af kort Tid i en saadan Grad, at det blev bemærket af alle, som kendte mig. Jeg skrev i denne Tid en Mængde Digte, af hvilke enkelte senere er blevne trykte. I Juni Maaned udbrød den forfærdelige Kolera-Sot, og jeg kan af personlig Erfaring bekræfte, hvad jeg engang i et medicinsk Værk har læst, at naar denne Farsot ret har bidt sig fast et Sted, saa har alle den, uden at den derfor just behøver at komme til Udbrud. I vor lille Kreds havde vi alle uden Undtagelse en besynderlig, aldrig før mærket Fornemmelse i Mavesækken — et Varsel om, at vi skjult bar Døden i os. Vi gik imidlertid alle fri, og af de Mennesker, vi kendte, blev ikke en eneste ramt. Naar undtages, at man ikke kunde undgaa om Aftenen at se Lig paa Møbelvogne blive kørte til Kirkerne, gled den forfærdelige Sygdom os forbi, uden at vi egentlig saa noget til den.

Det var langt fra, at Koleraen gjorde Skaar i den Livsglæde, der saa pludselig var vaagnet i mig. Forretningen blev, som allerede anført, lukket Kl. seks om Eftermiddagen, og saa snart jeg havde faaet min Aftensmad til Livs, gik Vandringen til Frederiksberg, hvor vistnok tre, fire Tusinde Mennesker hver Aften var samlede. De tolv Skilling, som behøvedes for hos Josty at tage en Forfriskning, havde jeg næsten aldrig; men jeg var saa tarvelig vant, at jeg ikke følte noget Savn derved. Hin Kolera-Sommer hører til mits Livs lyseste og lykkeligste Afsnit. Vejret var et Par Maaneder i Træk næsten altid godt. Overalt herskede der den

første Munterhed og Frejdighed. Ikke et eneste pludselig indtrædende Sygdomstilfælde blev jeg Vidne til. Eftersom der var mange, der kom ud paa Frederiksberg hver Aften, lærte man paa Afstand hinanden at kende og følte sig som et sluttet Selskab. Endnu ser jeg undertiden paa Gaden Ansigter, jeg husker fra den Tid, og i mange Tilfælde mærkes det let, at Genkendelsen er gensidig.

Det bedste af det hele var dog Hjemvandringen ad Frederiksberg Allee og Vesterbro. Fra Jærnporten til Akcise-Boden var Fortovet opfyldt af glade Mennesker, der under Sang bevægede sig frem i en lang dunkel Strøm. Naar jeg kom hjem, sad jeg ofte læsende og skrivende til henad Morgenstunden. Jeg havde hjemme ytret Ønske om at eje tre Ting: en Studerelampe, en Lænestol og en Slobrok, og med kærlig Omhu havde mine Forældre lagt Penge til Side for at skaffe mig dem. Med ubeskriveligt Velbehag tog jeg Nytte af disse mine ny Ejendele.

I August Maaned blev mit første Digt „Stenen" trykt i det af Frederik Barfod udgivne Ugeblad: „Dannebroge". Jeg havde sendt ham det uden at navngive mig. Gennem sit Blad udbad han sig en Samtale med mig paa „Mosedal" ved Vodrofvej, hvor han dengang boede. I Henhold til denne Anmodning gik jeg ud til ham. Uden at spørge om mit Navn, gjorde han den Bemærkning, at han nok havde tænkt sig, det var en meget ung Mand, der havde skrevet Digtet, og foreslog mig derpaa et Par ubetydelige Ændringer. Jeg er formodenlig efter hans Mening alt for rask gaaet ind paa disse; thi han spurgte mig, om jeg ikke „først vilde sove paa det". — Det har aldrig ligget for mig at sove paa noget.

I Januar Maaned begyndte jeg at nedskrive et Enakts-Skuespil: „Natten før Slaget ved Torgau", som var bygget over en bekendt Anekdote om Frederik den Anden af Prøjsen — den lille Handlings Hovedperson. Det var Udholdenheden, den heroiske Viljekraft, den under Modgang og Nederlag med Fasthed opretholdte Tro paa en historisk Sendelse, som vakte min Interesse for den geniale Prøjser-Konge, om hvem min Fader allerede paa en Tid, da jeg endnu ikke havde lært at læse, i Værkstedet havde fortalt saa mange mærkelige Træk. (Fortsættes.)

Rettelse: S. 346, 1ste Sp., Linje 12, staar Konjekturer, i Stedet for Konjunkturer.

Den afbrudte Rejse.

En anset og meget rig Borger i en tysk Købstad havde tilligemed sin Kone begivet sig paa en Tur til Berlin, af hvilken de lovede sig megen Fornøjelse, da store Festligheder skulde afholdes der i Anledning af den tilendebragte Krig med Frankrig. De havde bestemt sig til at tage en lang Ferie og derfor forsynet sig rigeligt med Rejsepenge. Men da de undervejs kom til den lille By Wilsen, erfarede de, at en forfærdelig Ildebrand havde hjemsøgt Byen og bragt mange i Elendighed.

De fleste brandlidte var anbragte i Haver og paa Marken, og rundt om saa og hørte man kun grædende og klagende Mennesker. Da tabte de rejsende Lysten til at tage Del i Festlighederne i Hovedstaden. De uddelte Rejsepengene blandt de brandlidte og vendte, ledsagede af oprigtige Velsignelser, atter hjem, gladere end alle Parader, Komedier, Fyrværkerier o. s. v. kunde have gjort dem.

„Saligt er det, hellere at give end at tage."

Den første Nybygger.

Skildring fra Hedeegnen, af Knud Skytte.

(Fortsat.)

Nogen Tid efter tog Jens Hansen en Dag Stokken i Haand og gik ud at besøge Nybyggerfolkene. Da han traadte ind i Stuen, traf han ikke andre tilstede end Mikkels og Trines førstefødte, der sad og vuggede og sang dertil.

„Goddag, bitte Hans Mikkel!" sagde Jens Hansen venlig. „Naa, du er en dygtig Dreng, der kan bysse din bitte Søster."

„Ja, for ellers vil hun ikke sove, den bitte jen, og hun vil ogsaa ha'e, jeg skal synge for hende heleste Tiden, ellers vaagner hun — se, nu rækker hun allerede sine bitte Hænder i Vejret! Sovlilovlilovlilov, sovelovelov, sovelovelov . . .! Vi har fundet Mergel! sovelovelov!"

„Hvor er Fa'er og Mo'er henne, bitte Hans?"

„Jeg tænker, de er ude i Mergelgraven — for vi har fundet Mergel! sovelovelov . . .!"

„Har I det, Hans Mikkel, og det er du glad over?" sagde Jens Hansen og klappede ham paa Kinden. Derpaa forlod han Stuen, idet han mumlede: „Pæn bitte Dreng, god Dreng og vist ogsaa en klog Dreng; ham kan hans Forældre snart begynde at faa Nytte af."

Han traf Ægteparret ude paa Siden af en Bakke, der skraanede ned mod Bækken. Hun sad i Lyngen med sit mellemste Barn paa Skødet og saa paa ham der stod i Skjorteærmer nede i en Grav, han nylig havde kastet, og arbejdede flittig.

„Goddag og Gud hjælp!"

„Tak for det, Husbond, og velkommen herud!"

„Naa, er du nu bleven rigtig rask, bitte Trine?"

„Jo, Tak skal I ha'e, nu er jeg saamænd saa kvik og rask igen som en Fisk," svarede hun.

„Jh, Gud ske Lov da! det bæres mig nok for, jeg kan se det paa din Kulør. Aa ja, hvem skulde have sagt det for et halvt Aar siden. Sikken en Vinter, du havde, bitte Trine! Men det er jo, som vi plejer at sige: det kan se graat og endda blive godt — saadan en Mand er Vorherre."

„Ja, I har Ret i'et, Husbond!"

„Pyha! det giver Varme, dette her!" sagde Mikkel der nede i Graven, idet han støttede sig paa Spaden og rettede Ryggen. „Er I færdige, I to, og kan jeg snart faa et Ord indført?"

„Ja, ja, bitte Mikkel, lad os nu tage en stille en," svarede Jens Hansen, der havde taget Plads ved Trines Side og sad og baskede med Kæppen i Lyngen mellem sit Ben, „jeg skulde da vide, hvorledes Trine havde det: først Menneskene, og saa de andre Ting. Men hvad var det ellers, du vilde sige, Mikkel?"

„Vi har fundet Mergel!"

„Ja, vi har været saa heldige at finde Mergel," stadfæstede Trine; „det er ret rele Mergel, han staar og graver i og lægger op."

„Ja, sagde han det ikke nok, den bitte Hans Mikkelsen, der sidder hjemme og bysser sin Søster: vi har fundet Mergel! sagde han nok saa kry i Kammen, den bitte Knold, Hedeknold, skulde jeg sige."

„Aa, Herre Gud, det bitte Skind!" udbrød Trine glad bevæget, „saa det havde han endda Vid til?"

„Om han havde? Ja, du maa tro, han har Kondervitter, den Fyr; gæv Dreng, dygtig Dreng, klog Dreng."

„Ja, her har jeg fundet en Guldmine, Husbond," sagde Mikkel. „For seks Maaneder siden saa det saa mørkt ud for os, at jeg nær var bleven tummelumsk — og saa, ligesom vi ser den Genvordighed overstaaet, finder vi mer Lykke her i denne Bakke! det har aldrig set lysere ud for os end nu."

„Ja, saadan en Mand er Vorherre," sagde Trine.

„Ja, der sker mange underlige Ting her i Verden," tog Jens Hansen atter fat. „Hvem skulde vel have sagt for nogle Aar siden, at du og Trine skulde finde jer Lykke, finde en Guldmine, som du siger, her paa den golde Hede, som ingen før har regnet for noget? Og Mergelen ser ud til at være god?"

„Ja, det er den ogsaa, det kan I stole paa," svarede Mikkel ivrig. Skedevandsflasken havde han hos sig, den fik han frem og lod nogle Draaber falde ned paa en Klump Mergel. „Kan I se, den kan koge!" udbrød han glad. „Det kan nok hænde sig, den vil spytte om sig der oppe paa Agrene, naar vi først faar den derop. Sikken en Avling, vi vil faa herefter, Trine og jeg! Det ender med, at vi bliver kørende."

„Ja, hyt dig nu for at tage for mange Kærve af Jorden, første Gang du gaar over den."

„Aa, efter et godt Lag Mergel kan den give saa mange, det skal være," mente Mikkel.

„Lad dig nøje med tre, ellers piner du den ud, saa den duer aldrig mere."

„Det vilde jeg rigtignok nødig, og I skal faa Lov at raade, Husbond."

„Nej, du er din egen Herre og kan gøre, hvad du vil; men følger du mit Raad, vil du aldrig komme til at angre det. En god Gerning er ogsaa værd at have, Mikkel, ja den er tilvisse lige saa meget værd som en Kornkærv. Naa, men hvorledes faar du Mergelen kørt?"

„Trillebøren!" raabte Mikkel.

„Nej, det bliver for sejt."

„Jeg tykkes ogsaa . . ." begyndte Trine.

„Nej, saa ved jeg en bedre Udvej," vedblev Jens Hansen. „Læg nu en forsvarlig god Dynge op, og naar det er besørget, skal Jens og Karlen komme her ud et Par Dage med begge Befordringerne og køre den ud for dig."

„Det er dog forskrækkeligt, hvor Lykken render efter os, bitte Trine!" sagde Mikkel og sprang op af Graven. „Efter et saadant Tilbud har jeg Raad til at være fri og frisk hele Resten af Eftermiddagen. Gaa du nu hjem, min Pige, og faa Panden til at snurre. Husbond og jeg skulde et bitte Vend op og se Kornet, saa kommer vi straks."

Ja, Nybyggerfolkene fandt et godt Rygstød derinde i deres gamle Hjemsted, og havde det manglet, vilde det jo blevet saa meget strengere at komme over de mange Hindringer. Der skal fortælles endnu et Eksempel paa „Husbonds" Hjælpsomhed i en trang Vending.

Mikkel havde bygget en bred og stærk Dæmring tværs over Bækken; ved Hjælp af den og en Landrende kunde han, naar som helst han vilde, tvinge Vandet ind og lade det overrisle et betydeligt Stykke af den nærmest Bækken liggende Jord, og der var Udsigt til, at dette Enganlæg med Tiden vilde kunne give ham omkring ved en halv Snes Læs godt og kraftigt Hø. Men herved kom han i Strid med en mægtig Mand, der fandt sig forurettet ved, at Vandet holdtes tilbage.

Naar Vandet havde overrislet Mikkel Sørensens Enganlæg, samlede det sig atter i den snevre Flodseng og rislede videre fort. Det næste Maal var at drive et Mølleværk en halv Mils Vej længre nede. Det kom skyndsomt, som om det havde Hastværk, og dog ad mange Omveje frem gennem Heden, forbi en Bymark, atter ind mellem Lyngbanken og gik saa omsider ud i Mølledammen, hvor det en Stund blev liggende roligt, som for at hvile sig efter den anstrengende lange Rejse og samle Kræfter, inden det styrtede løs paa Møllehjulet. Var der nu Vand i Mængde, saa Værket kunde gaa lystigt og uafbrudt, ja saa var Mølleren godt tilpas; men var der derimod Ebbe i Mølledammen, hvilket stundom kunde hænde, navnlig om Vinteren i streng og vedvarende Frost og om Sommeren i Tørke, saa blev han værkelig og knurrede, saa lang Dagen var, og Møllersvenden havde sin fulde Hyre med Møllegæsterne, der blev utilfredse og gav ondt af sig, naar der skulde ventes for længe, inden de kunde faa malet.

Da saa Mølleren langt om længe hørte en Fugl synge om, at Nybyggeren der langt oppe i Heden holdt Vandet for at bruge det til Engvanding, blev han herover saare fortørnet og gav ham Skylden, saa ofte det hændte, at der blev for lidt Vand i Mølledammen, og hver Gang Møllersvenden fik knubbede Ord af de utaalmodige Gæster, lod ogsaa han sin Harme gaa ud over den „fordømte Nybygger" og bandede ham somme Tider ned i den sorte Afgrund. Der samlede sig et helt Uvej over vor stakkels Vens Hoved.

En Dag, Mikkel var fraværende, kom alle tre Børn styrtende ind paa Ryggen af hverandre til Trine, der stod og æltede Dej.

„Mo'er! der staar en fremmed Mand her ude og spørger efter Fa'er!"

„Slem Mand, Kæp! ham slaa Mo'er!" stammede det yngste Barn og saa helt forskrækket ud.

„Hvor er han, siger I?" Trine skyndte sig at slaa Melstøvet af sine Klæder med den flade Haand; der var jo en fremmed i Vente.

„Han er lige her udenfor, og det er sært, han ikke kommer ind," svarede Hans.

Den lille Pige var allerede paa Vej til at græde; hendes barnlige Fantasi foregøglede hende formodentlig, at den ubekendte fremmede vist maatte være kommen for at bringe en eller anden Ulykke over hendes uskyldige Hoved.

„Mig ræd Manden!" klynkede hun og trykkede sig ind til Moderen.

„Du skal ikke græde, mit bitte Lam!" trøstede den moderlige Stemme. Hun løftede Barnet op paa sin Arm, og saaledes udrustet gik hun ud for at mødes med den fremmede, der stod uden for Døren, som om han spekulerede paa, om den var høj og vid nok til, at han kunde gaa igennem den; for høj og svær var han, var velklædt, havde en tyk Spanskrørsstok i Haanden, og ud fra Urlikken og ned over hans trinde Mave dinglede et Bundt Signeter i en svær Sølvkæde.

„Er du Konen her i Huset?" begyndte han.

„Ja, jeg er," svarede Trine, men skyndte sig at tilføje: „Mikkel er ikke tilstede lige nu."

„Hvem er ikke tilstede, siger du?"

„Mikkel, min Mand."

„Hvor er han da?"

„Han er oppe i Heden at hjælpe Jens Hansen og hans Søn at rejse Fladtørv."

„Er det langt herfra?"

„Nej, kun et bitte Stød her ovenfor, saasnart I kommer op til Højen, maa I kunne se dem."

(Fortsættes.)

Fra en Havebrugsudstilling. (Se Havebrug.)

Ruiner i Indien.

Synlig vide omkring rejser fig rundt imellem talrige sammenhængende Bygninger, samt den imponerende Port „Aladdin", der danner Hovedindgangen. Denne Perle af gammelindisk Bygningskunst opførtes Aar 1310 af Sultan Ala-Udin og bestaar af rød Sand- Gennem denne Port kommer man ind i en brolagt Gaard, i hvis Midte den 70 Meter høje kegleformige Søjle Kutab-Udin-Eidseheb staar. Den blev bygget i Aarene 1200—20, efter Erobringen af den her

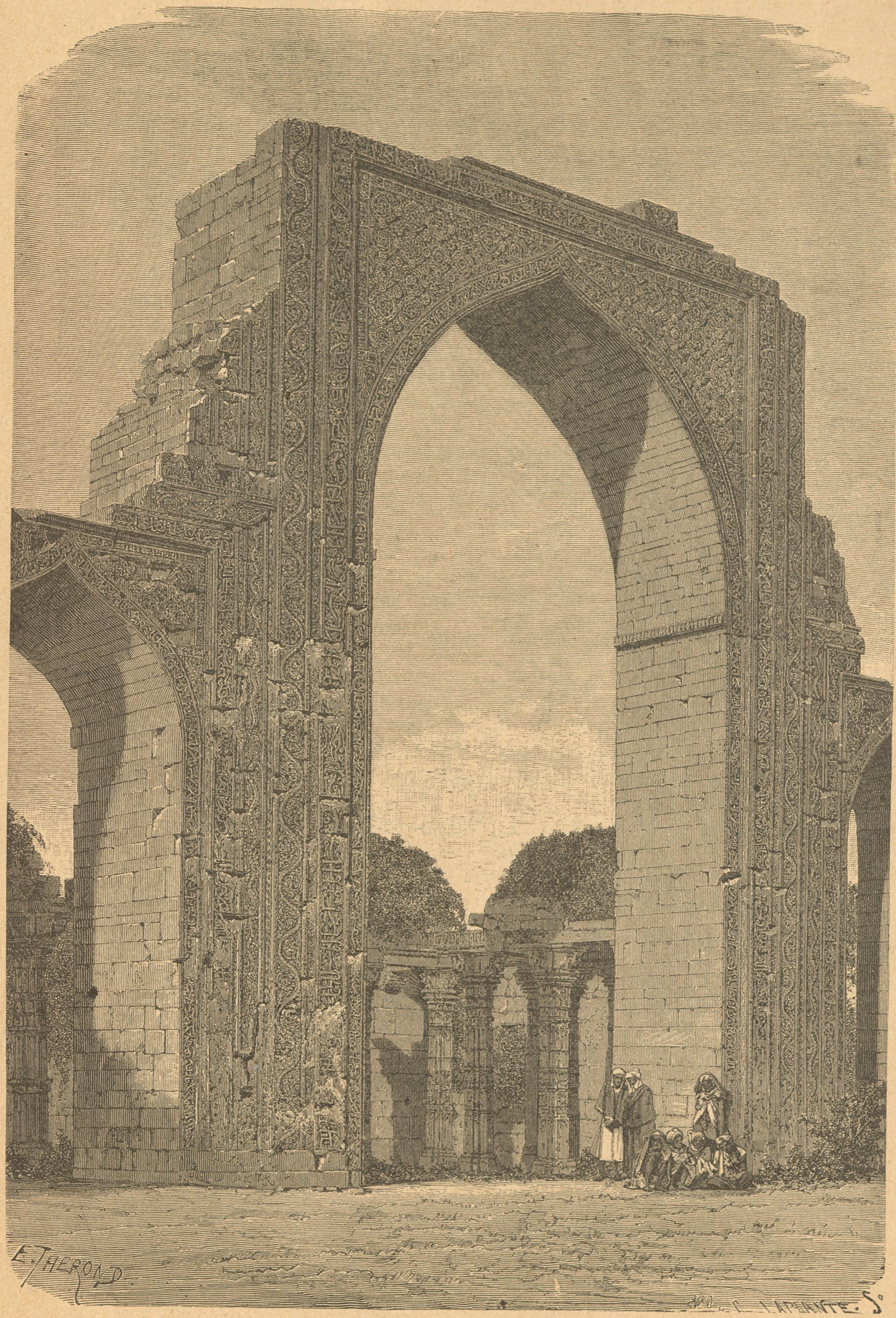

Ruiner i Indien.

andre Ruiner, ved den sydlige Ende af Sletten Delhi i Indien, en prægtig Søjle, der er opkaldt efter dens Grundlægger, den muhamedanske Erobrer Kutab-Udin-Eidseheb. Hosstaaende Billede viser en Del af Muren, der omgiver Kutab og de dermed sten og hvidt Marmor. Saavel i Formens Renhed og Skønhed som ved de anvendte Bygningsemner overgaar den langt det saa berømte Alhambra, der kun er bygget af Teglstegn og hovedsagenlig opnaar sin store Virkning ved Forgyldning og Farver. midt i Landet liggende Hovedstad. En Spiraltrappe fører helt op til Platformen, og ved sin Form og fri Stilling ser Kutab-Søjlen endnu mægtigere ud, end den i Virkeligheden er.

Ved Siden af denne lod Kutab bygge en pragt-

fuld Mosté, i hvis Gaard der findes et meget ejendommeligt Monument, nemlig en simpel Jærnsøjle, der er mellem 6—7 Meter høj og gaar 7—8 Fod ned i Jorden; Søjlens Gennemsnit er 40 Centimeter. Denne vældige Jærnmasse blev smeddet i det 4. Aarhundrede, altsaa paa en Tid, da de fleste Folkeslag slet ikke kendte til Jærnindustrien. For os Nutidsmennesker, der snart sagt benytter Dampens Kraft til stort og smaat, staar det som ufatteligt, hvorledes Hinduerne har kunnet smedde denne Jærnkolos uden Hjælp af Dampmaskinens Hammer.

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Fortsat.)

Ikke tror jeg, at det Selskab, du har haft i den seneste Tid, har været dig til Baade," sagde han, standsende foran Eline. „Hvad tykkes du om for en Stund at blive fjernet fra Møllen og alle de fule Aander, som holder til hernede. Hvor stort Vanry du end er kommen i, saa fandt vi endda nok et godt og kristeligt Tilflugtssted, hvor du kunde finde Ly og Varetægt og kun have gode Eksempler for Øje. Den naadige Herre til Alstrup har ladet sig forlyde med, at han ikke var utilbøjelig til at øve den Guds Gerning at skaffe dig et Hjem, hvor du kom under gode Menneskers Røgt, men forinden maa du afsværge alt Djævelens Væsen og Gerninger."

Eline fæstede i stum Undren sine store Øjne paa Præsten, men eftersom han talte, stampede hun med Foden i Gulvet og bed sig med Tænderne i Underlæben.

Men Fru Martha tren frem over Gulvet med noget af sit kolde, spodske Smil og henkastede:

„Saa den gode Mads Jonsen dog ikke er mere ræd for Hekseriet hernede, end at han selv tør byde det Husly! For Resten kunde I have spart jer Gang, Mester Steen, hvis dette er jeres egentlige Ærinde, for Mads Jonsen har forlængst selv været her med sit Tilbud til Eline, det ingen brav Pige kan tage imod, og som I, Hr. Pastor, maa skamme jer ved at gøre jer til Talsmand for."

„Hvad I der taler, lyder for mig hartad som et fremmed Maal," svarede Præsten med blid Røst. „Naadigherrens Tilsagn er givet i den bedste Mening, han vil Elines Vel, han ønsker hendes unge Sjæl reddet af de onde Magters Vold, han vil befri hende selv fra den optirrede Mængdes Straf, og han vil frelse Møllen, hendes Ejendom, fra Ruin . . . Men tager jeg ikke fejl, laa der noget andet i eders Ord," vedblev han med stigende Heftighed, „en giftig og hadefuld Sigtelse, der kun kan skæmme eder selv. Med slig letfærdig Tale er det, at I har fordærvet dette unge Barn, med slige Tanker er det, I omgiver hende i en Dunst som af onde Urters Gift. Men det skal I ogsaa vide, den naadige Herres Tilbud gælder ikke eder. Bort skal I, bort fra Sogn og fra Herred, bort fra denne min Menighed, som I kun er kommen for at forpeste. Rejs derhen, hvor I kom fra, og drager I ikke godvillig herfra, saa frygter jeg, Møllen ikke har Kroge nok, til at I her kan gemme eders syndefulde Skrog for den Straf, som hver Sjæl her i Sognet ønsker over eders Hoved."

„Jeg skilles ikke fra Faster Martha, og ingen af os skilles fra Møllen," erklærede Eline med en Fasthed, der overraskede Mester Steen, han havde ventet sig større Virkning af sin Tale.

„Det gøres vist ej heller nødig," tilføjede Fru Martha med en rolig Stemme, der stak paafaldende af mod Præstens Hidsighed. „Sognefolkene har jo afbrudt alt Samkvem med Møllen, lad endelig ogsaa den naadige Herre holde sig borte fra os, vi er intet bedre tilfreds med, og vi lover, ingen af dem at sende Bud efter — ikke engang eder Hr. Pastor."

„I vil affige jer fra al Omgang med eders Naboer og Sognefolk," udbrød Præsten, „men har I da ret overvejet Forvorpenheden, som taler ud af eders Mund, Kvinde? Ved I, at dermed udelukker I det unge Barn der fra Menigheden, fra Guds Hus? Ved I, at I vil give de onde Rygter endnu stærkere Næring og de onde Aander stærkere Magt? Dom og Straf vil ramme eder begge, og Møllen vil Dag for Dag blive lagt øde. Alle vil sky eder hernede, de Folk I har i eders Brød, vil flygte, og hvem vil tjene jer i Stedet? Ingen."

„Jo, det vil jeg!" lød det fra den halvaabne Stuedør, og ind over Tærskelen traadte den unge Magister Steen, hvis Tilsyneladelse syntes at øve en ganske ulige Virkning paa Præsten og de to Kvinder.

Det varede lidt, før den gamle Mand kunde beherske sig; han støttede sig til Bordkanten, blev kridhvid i Ansigtet, og hele hans Legeme dirrede under indre Bevægelse. Snappende efter Vejret og løftende sin magre, rystende Haand mod Sønnen, stønnede han:

„Det skal jeg se! Altsaa er det sandt, at du har din Gang hernede i Møllen, Dreng, at du staar i Ledtog med disse Kvinder. Der hviskes om det i Krogene, det skal jeg høre! Men kommer du for at yde dem flere Tjenester, for at feste dig hernede, saa kommer du for sent: Du skal rejse, hører du, Dreng, rejse straks! Jeg vil ikke have dig hjemme længer, drag til København, til fremmede Lande, pas det Studium, du har Lyst til, Rejsepengene ligger rede, og Subsidier skal du faa, blot herfra med dig, hvor du alt har bragt dit og din Slægts Navn i Folkemunde . . . . Ak, jeg stakkels gamle Mand, jeg vil rive andre ud af Fordærvelsen og kan knap frelse mit eget Kød og Blod. Hvorfor er ogsaa denne Kalk sendt mig? . . . Karsten, Karsten, lov mig at rejse, helst endnu før Sol er nede."

„Jeg vil gerne tjene jer i alt, Fader, kun ikke i dette," svarede den unge Mand, idet han rakte de to Kvinder Haanden og stillede sig ved Elines Side. „Allermindst som Sagerne her synes at staa til. Jeg ved, hvad der er hændt, jeg mødte et Par af Bønderne undervejs og hørte ogsaa, at I var gaaet herned . . . . Men i hvis Ærinde gaar I, Fader, og hvorfra er denne Rejsebestemmelse dukket op. Endnu i Gaar sad I jo stille og flittig hjemme og tænkte ikke en bitter eller ond Tanke mod nogen, og nu tager I paa Veje, som det hele Sogn skulde ramle sammen, I gør fælles Sag med de stakkels fattige og uvidende Bønder og den brydske Herremand mod de to enlige Kvinder, der kun har handlet vel mod jer alle. Jeg gentager det, efter dette er det nødvendigt, at jeg ikke rejser."

„Karsten, Karsten," tog den gamle Præst bebrejdende til Orde, „du har ofte handlet imod mit Ønske, i Dag sætter du dig imod min Vilje. Hvor skal jeg give mine Ord Vægt overfor Menigheden, naar du færdes i Samkvem med Trolddomskvinder? Forargelsen kommer over mig og mit Hus! Derfor besværger jeg dig, du maa rejse. Ikke blot din gamle Fader, men ogsaa Naadigherren, der stedse har vist os stor Godhed, kræver det."

Mads Jonsens Krav angaar ikke mig," svarede Magisteren, „og eders Trolddomstale tror jeg ikke paa. Rundt om i Verden, hvor ny og sunde Tanker finder Raaderum, er Folk paa det rene med, at der ikke kan bestaa nogen personlig Pagt mellem Djævelen og et Menneske, at de Tusinder af Mennesker, der er blevne forfulgte eller dømte til Baalet, har lidt uforskyldt. Naar jeg da tillige kender de to Kvinder her i Møllen som hæderlige og brave Folk, hvis Hjerte er bedre og slaar varmere end de flestes, saa vilde det sømme sig ilde, om jeg forlod dem, nu da List og Løgn og Ondskab samler et Uvejr over dem og skræmmer alle bort fra dem. Altsaa, jeg rejser ikke, og har de Brug derfor i Møllen, saa er her min Haand."

Han havde talt sig varm; hans Skikkelse knejste, hans Øjne lyste af stolt og sjælfuld Glans, som dog snart fortonede i en sorgfuld Omhed, da han vendte Blikket ned mod Eline, der bleg og gennemrystet af en navnløs Frygt krøb sammen i en stor Lænestol. Langsomt vendte hun Ansigtet op imod ham, hendes Øjne, der var badede i Taarer, lyste af Taknemmelighed.

Præsten var gaaet frem paa Gulvet. Med den ene Haand støttede han sig til sin Stok, den anden løftede han som et truende Varsel i Vejret.

„Saa vidt er det altsaa kommet, at de ogsaa har faaet dig i deres Heksenet. Præstens Søn! vil Folk sige, men saa vil de ogsaa saa meget desto bedre se, hvilken Fare der er paa Færde og handle derefter. Dig, unge syndefulde Barn befaler jeg at komme i Kirke, tre Søndage skal du staa i Gabestokken, saa enhver i Menigheden kan vise dig den Spot, du har fortjent, og hvis I, Fru Martha, ikke vil times det, der er værre, saa rejs herfra med alt eders Heksekram, det snareste I evner, I kan ellers lettere faa værre Besøg end det i Dag."

Efter disse Ord var den gamle Præst ude af Døren.

„Gud se i Naade til os," mumlede Fru Martha og foldede sine Hænder.

Men fra Lænestolen henne ved Vinduet rejste Eline sig op og strakte Magisteren sine Hænder i Møde:

„Vil I ingen Sinde fortryde det?"

„Ingen Sinde," udbrød han med et lykkestraalende Smil, og efter et Spørgsmaal, der kun blev udtrykt og besvaret med et Blik, drog han den unge Pige ind i sin Favn.

„Saa holder vi sammen, vi tre," sagde han.

„Ja, Vorherre være med," tilføjede Fru Martha.

(Fortsættes.)

Den hellige Tøger.

„Gaa bort og skjul dig i din Fejheds Kaabe
og til mit Gaardsled aldrig mere kom!
og bild dig ikke ind, du usle Taabe,
at Mænd skal tro paa det, du ramser om!
Mit Sværd foragter dig, dog vil jeg haabe,
at Hel snart over dig vil holde Dom;
men Børn og Kvinder du forlokke kunde,
derfor gaa bort! Vogt dig for mine Hunde."

Saa talte ved sin Dør den vrede Bonde
til Jesu Præst, til Sankte Thokar,
mens denne stræbte bort, saa godt han kunde,
forfulgt af bidske Hunde, som han var.
Han var i Thy, mens tvende Vintre runde,
endnu han ingen Sjæle vundet har.
Rød Solen daled over Hedninggrave;
men ingen Klokker ringede til Ave.

Han vandred bort, mens Aftenskyen sanked
den sidste gyldne Skærv af Dagens Skat;
sig Løberosen langs med Vejen ranked
og aanded Duft den fagre Sommernat;
han stedse mere træt og sorgfuld vanked,
til sidst han har sig ned ved Vejen sat
og læner sig til Højens Bavtastene
og føler sig saa kummerfuld og ene.

Mod Nattehimlens stjernesmykte Blaa
vemodigt klagende han Blikket hæfter:
„Se det var altsaa, hvad jeg pønsed paa,
det som jeg Dag og Nat kun stræbte efter;
min Udsæd uden Frugter skal forgaa
det store Værk gik over mine Kræfter;
naar her en Mund min Frelsers Navn vil nævne
er det kun for at spotte efter Evne.

Min Frelser, ja, jeg er i dine Hænder!
Oplив min Kraft, oprejs mit Mod igen!
Giv mig et Tegn, og jeg herfra mig vender,
til hvilket Land du mig vil sende hen:
Naar jeg dig her for Mennesker bekender
dit Navn prisgives til Forhaanelsen!
Tænd ved en anden her dit Alters Flamme,
o Gud, min Gud, jeg gør din Ros til Skamme."

Saa lød hans Bøn, og bittert Taaren rinder;
da hyler det i mørken Afgudslund;
en Luftning mild omvifter Tøgers Kinder,
og mat hans Øje lukker sig til Blund;
en dejlig Lysglans gennem Luften skinner
lig Nordlysblus en frostklar Aftenstund:
Det bruser sælsomt fra de nære Vande,
— da sænker Drømmens Slør sig om hans Pande.

Og sært sig vender Drømmebogens Blad.
Han hører Sværdeklang mod Brynjeringe!
han ser hin Drot, der faldt paa Stiklestad,
sit Riges Stormænd vil til Daaben tvinge.
(Da maa de Smaafolk følge Rad paa Rad,
selv tvungen vil hver Høvding sine tvinge.)
Gud dyrkes — tror han — naar med Ild og Vaaben
han driver Folket skarevis til Daaben.

Men Drømmen skifter: Yndig overmaade
den viser ham Guds Søn som Jordens Gæst
af Kærlighed med himmelsk Kraft og Naade
helbrede Sjælene for Syndens Pest,
han i sin Mildhed ingen Sjæl forsmaaede
men Folkets Udskud var hans Hjerte næst;
thi ej de karske, dem som lider ilde,
han til sin Frelserfavn forsamle vilde.

Han ser ham strække gennemboret Haand
velsignende mod al Elendigheden,
til Troens Stav den sønderknuste Vaand
han binder op til hellig Vækst herneden;
da tændes der et Lys i Præstens Aand
saa overjordisk, fuldt af Himmelfreden;
han vaagner op og stirrer i det dunkle,
men i hans Bryst Guds Riges Stjerner funkle.

Fra nu forsager han de høje Noder
som i Normannerkongens Gaard han lærte;
den usleste blandt Trælle blev hans Broder,
han væmmes ej ved den spedalskes Smerte,
det Barn, der savned Fader eller Moder
han trykked til et kærligt Kristenhjerte,
og dybt der inde fandt han Plads til alle,
hvem Faderen i Himlen Børn vil kalde.

Hans fromme Vandel vidt den Røst forøger
hvormed han kaldte til Guds Naadesfest,
nu slog han Laas for de latinske Bøger
og var ej mer den højfornemme Præst:
Et fromt Guds Barn der fine Brødre søger
det var det Navn, hvorom han tyktes bedst,
ulig den Aand, som raaber, og som trætter
og mister alt, men intet selv udretter.

Saa kom de angerfulde, de betrængte
til ham om Trøst, og Troens varme Glød
den haarde Is om deres Hjerter sprængte,
da viste han dem, Hjælperen i Nød,
hvem Jordens mægtige paa Korset hængte,
men som forløste Verden ved sin Død
og byder hver en Synder Fred og Naade;
thi han er Herre, som har alt at raade.

— — Sankt Tøger vandrer over mørken Hede,
et lønligt Ønske drømmer i hans Hu:
et Hus, hvori den frelste Slægt kan bede
til alles Herre, savner han endnu,
da maa et Smil sig paa hans Ansigt brede,
han siger til sig selv: Hvi vakler du?
Et Tempel for den Gud, hvem Verdner lyde,
kan Løv og Marmor lige værdigt yde.

Saa bygte han et Bedehus, alene
som det kan bygges af en fattig Mand,
han savned Bly og Kalk og Kvaderstene,
dog efter Evne Kirken kom i Stand,
den var hel tarvelig af Rør og Grene,
og dog den godt mod Vejret lune kan.
Et simpelt Kors var Alterbordets Smykke;
men Kristus selv det rette Hus vil bygge.

Thi paa hver Helligdag en lille Hjord
af Kristne i den Kirke sammen komme,
da lyder der det mægtige Guds Ord,
paa Salmetoner gynger Hjerter fromme.
Og Tider svinder, Flokken vorder stor,
til sidst staar alle Afgudshuse tomme,
men Asatroens blodbestænkte Navn
fra Landet flyr i Kraft af Jesu Navn.

Saalunde Sædekornet ikke døde,
der blev i Hjertets Ydmyghed nedlagt,
men over Egnen steg en Morgenrøde
et Herrens Naadeaar med Liv og Pragt.
Den Slægt, man kunde ej til Troen nøde,
sig bøjed under Kærlighedens Magt,
ja rig som fattig bøjede sit Mod
for Sjælens Lægedom i Jesu Blod.

Bort strømmed Aarene til Fremtids Hav
og Tøger, Thylands fromme Kirkefader,
fornam, snart brydes vil hans Vandringsstav,
da han i Vestervig sig bære lader
hen i sin Kirke til den aabne Grav.
Der, medens Dødens Sved hans Tinding bader,
han peged opad: „Vi hinanden møde!"
og gjorde Korsets Tegn for sig og døde.

Da Kristenfolket græd i hver en By
der havde kendt hans Tro og Virksomhed;
da tjælded Rosenguldet Vestens Sky,
som om Vorherre smilte selv herned.
— — Gud unde os, naar Livets Dag vil fly,
at sove hen i Jesu Kristi Fred
og glad i Gud at lukke trætte Øje
kun for hos ham at vaagne i det Høje!

C. A. Thyregod.

„Se, nu er den behagelige Tid, se nu er Frelsens Dag."

(2. Cor. 6, 2.)

Den unge Prins Louis Napoleon levede efter sin Fader Napoleon den Tredies Fald, med fine Forældre i England, hvor Moderen og han efter Faderens Død i 1873 blev boende. For at uddanne sig til Officer indtraadte Prinsen, der var født 1856, tyve Aar gammel i den engelske Hær og kom derved efter eget Ønske til at deltage i det farlige Felttog, der førtes mod de krigerske Zulukaffere i Sydafrika.

En Dag red Prinsen ud med en lille Afdeling for at undersøge Egnen. I en Lysning af Skoven steg de alle af Hestene for at hvile lidt. Det var et farligt Opholdssted; den vilde Fjende kunde med største Lethed snige sig tæt ind paa dem gennem det tætte Krat. Efter et Kvarters Hvile sagde en af Officererne: „Lad os hellere sidde op og skynde os tilbage, ellers vil Fjenden sikkert komme bag paa os!"

„Aa," svarede Prinsen, „lad os blot blive her ti Minutter endnu og drikke vor Kaffe."

Men de ti Minutter var ikke forbi, før en Bande Zuluer brød frem af Krattet og overfaldt den lille Skare; nogle frelste sig ved hurtig Flugt, men Prinsen faldt, gennemboret af Zuluernes Spyd (1879).

Moderens Smerte over dette sit eneste Barns bratte Død lader sig sikkert vanskeligt udtrykke i Ord. Ofte lød det under hendes Klager: „Ak, det var hans store Fejl fra Barndommen af. Aldrig vilde han gaa i Seng eller staa op til bestemt Tid. Altid bad han med et indsmigrende Smil: „Aa blot ti Minutter endnu!" Og naar han var for søvnig til at kunne faa Munden ret paa Gang, løftede han sine to smaa Hænder i Vejret og spilede de ti Fingre ud for at antyde, at han bad om ti Minutter til."

Kan ikke dette, kære, unge Læsere, indeholde en alvorlig Lærdom for eder? Der er alt for mange blandt eder, som tænker: „Jeg har Tid

nok! Nu vil jeg først more mig; naar jeg bliver træt af Livet, vil jeg omvende mig; Gud er naadig og barmhjertig!"

Men dette er en sørgelig Vildfarelse. Og det saa meget mere, som det jo her ikke drejer sig om ti Minutter; det lyder: kun et Aar endnu, et Par Aar! og saaledes opsætter man det fra Dag til Dag, fra Aar til Aar, og til sidst, naar man mener, at det nu er paa Tide, er det — for silde. I Dag, kære unge Kristne, maa der tages fat paa den store Gerning; i Morgen kunde det blive for silde at arbejde paa det, der bringer Sjælen Fred.

(Ved A. Th. J.)

Havebrug.

Havebrugsudstillinger.

(Med Billede S. 364.)

Hvert Aar afholdes rundt om i Landet Udstillinger af danske Havefrembringelser, snart er det en Blomsterudstilling, med Roser i Juli og Asters i September, snart en Frugtudstilling, der i den rige Efterhøst omfatter alt fra Druer og Graastensæbler til Agurker og Gulerødder. Navnlig er „det danske Haveselskab", der har sin Central-Virksomhed i Hovedstaden, hvor det bl. a. ejer en sjelden stor og smuk Have paa Frederiksberg, en flink Udstiller, og dets talrige veldyrkede pragtfulde Sager samler fra Maaned til Maaned et stort Publikum.

Omstaaende Billede er taget fra et af de senere Aars Udstillinger. Det er baade en Blomster- og Frugtudstilling, og Blomster og Frugter er i tæt Mylder spredte hen over Bordene. Høje Bladplanter vifter over Græskarret, frodige Asters nikker ned til Kartofler og Selleri, og et stort Hvidkaalshoved er kommet i Selskab med Æbler, Pærer og Druer. Nogle Potteplanter viser, hvilken Flid og Frugtbarhed selv ganske smaa Plantninger kan udfolde; det er baade morsomme og taknemmelige Koriøsiteter at beskæftige sig med.

For Havebruget i vort Land er disse Udstillinger utvivlsomt af stor Betydning. De ikke blot fremmer en god og gavnlig Kappelyst, men tillige aabner de hos mange Blikket for, hrad der kan bringes ud af en fornuftig Dyrkning af Havejorden. Folk, som hidtil kun har skænket Havebruget faa og ringeagtende Tanker, vil studse ved det Syn, der ofte møder dem paa Udstillingens Borde, idet de staar overfor en Rigdom og Fylde, som de slet ikke troede kunde frembringes ved jævn Flid i vor Jordbund og under vort Klima. Naar man ser en vel arrangeret Udstilling, vil man fatte lidt af den Betydning som Havebruget kan komme til at spille baade paa vort hjemlige og vort udenrigske Marked. Det gælder blot om, at der bliver taget fat med noget Kendskab til Sagen og lidt Taalmodighed. Derfor tilraader vi alle, særlig Landboerne, at aflægge et Besøg paa Havebrugsudstillinger, der maatte finde Sted i Løbet af Sommer og Høst.

* * *

Kartoffelsyge. En Schweizer gjorde i Fjor Forsøg paa at overvinde denne ved med en lille Kost at besprænge Planterne med en Blanding af 4 Pd. Kobbervitriol og 5 Pd. Soda i 100 Potter Vand. De to Gange, først og sidst i Juli, saaledes behandlede Planter bar rigeligt og blev slet ikke syge, medens Marken ved Siden af kun gav faa sunde Kartofler.

Den botaniske Medarbejder ved det Blad, der omtaler dette Forsøg, tilraader at udføre det videre, fordi det er en Kendsgerning, at Kobbervitriol og Ammoniak har den Egenskab, at tilintetgøre Svampe som Rust, Skimmel o. lign. paa Planterne. Ved Roser er saaledes dette Middel med Held anvendt.

*

Brug Hakken i Urtehaven. Naar man løsner Jordskorpen, stiger Fugtigheden fra neden om Dagen op til Overfladen, medens Duggen om Natten trænger ned til Rødderne. Lader man Skorpen uforstyrret, tager Tørheden til fra Dag til Dag, og Planterne lider iøjnefaldende derved.

*

Skæmt.

Under Paraplyen.

Første: Ih, Goddag, Peddersen, syntes jeg ikke nok det var dig.

Anden: Goddag, syntes jeg ikke ogsaa nok, det var dig, Sørensen.

Første: Jeg hedder s'gu ikke Sørensen.

Anden: Nej, nu ser jeg det, jeg hedder s'gu heller ikke Peddersen.

Undskyld!

Grunde. Da Kristian den Syvende som ung paa en Rejse kom til en lille By, blev han ved Porten modtagen af en Deputation med Borgmesteren i Spidsen. Borgmesteren bad i sin Tale Kongen undskylde, at Modtagelses-Højtidelighederne paa Grund af Omstændighederne ikke var saa storartede, som man havde ønsket at gøre dem.

„Vi havde ønsket," sagde han bl. a., „at modtage Deres Majestæt med Kanonskud, men dette kunde desværre ikke ske af otte Grunde, hvoraf den første er, at vi ingen Kanoner har..."

„Godt, godt," raabte Kongen, „den første Grund er saa tilstrækkelig, at vi skænker Dem de syv øvrige."

Ubesvarede Spørgsmaal. Kan man ikke, uden at blive dømt for verbale Injurier, sige om en aldeles skaldet Mand, at han er uredelig, og kan man ikke om en ligesaa skaldet Person sige, at han ikke er et Haar bedre?

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5
En Græsart, der spiller en vigtig Rolle;
1 2 3 5
i denne sjeldent den gror.
1 2 4 5
Et Dyr, der ej megen Skade kan volde,
og dog er Forfølgelsen stor.
1 2 4 3 5
Et Redskab, som du meget godt kender;
ved førstnævntes Dyrkning man det anvender.

J. J.

Spørgsmaal.

Hvilken Hovedstad dannes af Stedord og et Talord?

J. J.

Stavelsegaade.

Ved Hjælp af mit første mit hele gaar frem
og bringer mange ud og hjem,
hvor Vogn ej kan passere.
Af mit andet er mit hele en Slags.
Nu tænker jeg, at du lige straks
kan den rette Løsning præstere.

J. J.

Rebus.

S yn.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 44: Havet — avet — Tave — Vat — Hat.

Mørk Tale om en Kulturplante i Nr. 44: Sukkerror.

Gaade i Nr. 44: Mark—Ark.

Mørk Tale i Nr. 44: Slag—Lag.

For Hus og Hjem.

Bruslimonade. I en Vinflaske omtrent fyldt med kogt, afkølet Vand hældes 7 Kvint Sukker, 2 Spiseskefulde Cognak, den paa Sukker afrevne Skal af en Citron og til sidst 1 Kvint pulveriseret Soda. Flasken proppes godt og overbindes med Seglgarn, hvorefter den stilles paa et køligt Sted, indtil man skal bruge den.

*

Limonade af Æblevin. En Flaske let Æblevin hældes i en Bolle, Saften af et Par Citroner presses i den, efter Smag sødes der med kogt, afkølet Sukkersaft, hvorefter et Par Flasker Seltersvand hældes i, og Bollen anbringes, indtil den skal bruges, i koldt Vand eller Is. I Stedet for Citron kan man ogsaa lade nogle Bukar (Skovmærker) trække en Tid i Vædsken eller anvende friske Jordbær eller Hindbær, der har været strøet med Sukker, paa samme Maade.

*

Telimonade. Til en Flaske god, kraftig Te bruges Saften af to Citroner, tyndt klaret Sukker efter Smag og en lille Flaske Selters- eller Sodavand. Denne Drik er meget forfriskende, hvad enten den nydes kold eller varm.

*

Limonade af Appelsinekstrakt. Man skræller Appelsiner meget tyndt og kommer dem i en passende Mængde i en Flaske med Vineddike. Efter at Skallerne har trukket 3—4 Uger, sier man denne Ekstrakt. Et Par Teskefulde af den i et Glas Sukkervand giver en meget velsmagende og vederkvægende Drik.

*

Eddike- eller Citronlimonade. En Blanding af Vand, Eddike eller Citronsaft samt Sukker bruges af mange Arbejdsgivere som Sommerdrik for Folkene, der skal sætte megen Pris paa den og derved lære at indse, hvor lidet nødvendig Nydelsen af stærke Drikke er til Vedligeholdelse af Arbejdskraften.

*

Ribsvin antager ikke sjelden under Gæringen en fremmed Smag, der vanskelig lader sig fjerne. Særlig er den tilbøjelig til at faa Smag efter Mus, naar der har ligget frisk Brød eller Løg i Nærheden. Meddeleren har gjort den samme Erfaring med Stikkelsbærvin, der stod i en Kælder, hvor der uden hans Vidende blev gemt Løg. Alle Forsøg paa at forbedre Vinen er forgæves og skaffer kun unødvendige Udgifter. Er Affmagen ikke for slem, kan Vinen bruges til Sødsuppe, der saa maa koges meget stærkt.

*

Zoologisk Have.
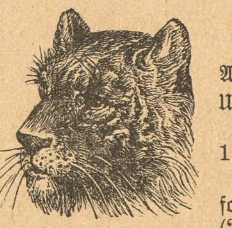
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: General Ankjær, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Den afbrudte Rejse. Den første Nybygger, Skildring fra Heden, af Knud Skytte, (Fortsættes.) Ruiner i Indien, med Billede. Møllehekſen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Den hellige Tøger, Digt af C. A. Thyregod. „Se, nu er den behagelige Tid, se nu er Frelsens Dag," ved A. Th. J. Havebrug, med Billede. Skæmt med Billede. Hovedbrud. For Hus og Hjem.

Nr. 47. Søndag den 21. August. 1892.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Fortsat.)

Hen i September, ved Koleraens Ophør, faldt der en svag Straale af ydre Medgang over vort beskedne Hus. Efter tappert at have overlevet Soten, døde Madam Cortnums efterlevende Mand uden egentlig Sygdom i en meget høj Alder. I en Række af Aar havde han siddet som en forstenet Mumie, evig og altid rugende over det Eksemplar af den „Berlingske Tidende", han i sin Egenskab af forhenværende Faktor ved Trykkeriet fik gratis bragt ind i Huset, og hvis to daglige Numre han studerede igennem, lige fra Overskriften til det nederste Avertissement paa Bagsidens sidste Spalte. Det var i lange Tider, som havde Døden ganske glemt ham, og opfyldt, som han indtil sit sidste Øjeblik var, af de Proklamaer og Ejendomshandeler, hvorom han daglig læste, havde han visselig heller ikke tænkt paa den. Som Arv efter hendes afdøde Veninde tilfaldt der min Moder 700 Rigsdaler, hvoraf min Broder og jeg, efter Testatricens Forlangende, skulde have 200 Rigsdaler hver. Min Broder var i 1852 bleven gift og fik straks udbetalt sin Part, hvorimod mine 200 Rigsdaler blev sat i Sparekassen til mig. Som Executor testamenti tilfaldt der min Fader, foruden Arven, endnu 1000 Rigsdaler. Mine Forældre ansaa sig nu for tilstrækkelig velstaaende til at sige den Logerende op og selv overtage „Salen", som de udstyrede med sjeldent smukke Møbler, af hvilke de bedste endnu er i min Besiddelse. Vort Hjem fik herved en Skønhed og Hygge, det tidligere ikke havde haft. Til Husets Beboere angav min Moder som den egentlige Grund til Forandringen, at nu var jeg bleven saa gammel, „at det ikke mer gik an at jage mig i et Musehul." Alle hendes Tanker drejede sig om mig!

En sjællandsk Bondegaard.

Under disse forbedrede Aspekter fik jeg mit lille Skuespil fuldendt og renskrevet. Efter at have ladet Herskind læse det, sendte jeg det med bevæget Sind til J. L. Heiberg. Jeg havde ikke sagt min Fader et Ord om dette Arbejde, og da jeg helst vilde holde ham udenfor det hele, til Resultatet forelaa, bad jeg Heiberg sende sit Svar under Herskinds Adresse.

Allerede inden jeg kom til Boghandelen, havde jeg med Betagethed, læst hver Stump af hans „flyvende Post", og midt under Koleraen havde jeg netop arbejdet mig igennem „Intelligensbladene". Ikke blot den taktiske Dygtighed, der udmærkede hans Polemik, havde revet mig hen — jeg havde en stærk Fornemmelse af den sanddru Overbevisning, der som en Understrøm snoede sig gennem hans Lunes glimtende Leg, og hvor højt jeg end skattede Øhlenschlæger og Hauch, var jeg i den bekendte Polemik fra Tyverne ganske paa Heibergs Side. Ogsaa som Digter satte jeg ham saare højt, og jeg kan uden Overdrivelse sige, at min Beundring for ham grænsede til Forgudelse. Man kan derfor forestille sig min Glæde, da Herskind tidlig om Morgenen, som jeg den næstforegaaende Dag havde sendt Heiberg mit Manuskript, kom ind i Bogladen til mig og bragte mig følgende Brev:

„I en igaar modtagen Skrivelse fra Hr. R. Schmidt anmodes jeg om at meddele mit Svar under Deres Adresse. Jeg beder Dem da sige Hr. Schmidt, at jeg med Fornøielse har læst hans Manuscript, der efter min Mening bærer et umiskjendeligt Præg af Anlæg der fortjene en videre Udvikling. Dette maa være nok som første, foreløbige Meddelelse. Hvad jeg ellers kan have at sige Forfatteren, vil jeg helst gjemme til en mundtlig Samtale, dersom han vil skjænke mig

en saadan, hvilket beqvemmest kan skee i mit Contor paa Theatret, hvor jeg er at træffe hver Onsdag fra Kl. 1 til 3.

Ærbødigst
1. Novbr. 1853. J. L. Heiberg.
Hr. stud. theol. P. R. A. Herskind."

Det angivne Klokkeslet faldt heldigvis i min Spisetid. Fuld af Forventning indfandt jeg mig i det uhyggelige Lokale inde i Theatrets skuule Gaard. Det var nøjagtig Toaarsdagen efter, at jeg havde tiltraadt min Plads hos Eibe; — ogsaa ved andre Lejligheder har den 3. Novbr. vist sig at være en Mærkedag i mit Liv. Saa ubegribelig langsom var det kongelige Theaters Forretningsgang paa hin Tid, at dets Kunstnere kun paa denne ene Ugedag havde Adgang til deres Chef. Forværelset var derfor fuldt. Amalie Price var inde hos Etatsraaden, og jeg kunde gennem den tynde Brædevæg høre, at hun ønskede at faa „Alferne", hvori hun med Held havde debuteret, bragt frem igen. Umiddelbart før mig havde Frøken B. Nielsen Audiens — den varede knap et Minut. Med bankende Hjerte traadte jeg over Tærskelen. Saa snart jeg imidlertid stod Ansigt til Ansigt med den Mand, der for mig var Indbegrebet af al aandelig Storhed, var enhver Beklemthed forsvunden, og et forunderligt Velvære kom over mig. Det er senere i mit Liv naar noget alvorligt indtraf, altid gaaet mig nøjagtig paa samme Maade.

Bissens Buste af Heiberg udmærker sig ved en fortrinlig Lighed. Det dominerende Parti i hans Ansigt var Munden med dens ironiske og dog saa mærkværdig tillidvækkende Smil, hvori en ægte, men tilbagetrængt Menneskefølelse saa levende aabenbarede sig. Dette Indtryk støttedes i høj Grad af de blaa, godmodige, skønt brændglasagtig skarpe Øjne. Panden var derimod ikke synderlig kraftig bygget, og Virkningen af den svækkedes desuden ved, at det tynde graa Haar paa begge Sider af Hovedet var børstet op efter i to Spidser, som mødtes halvanden Tomme over den fuldstændig skaldede Isse — en Ejendommelighed, der ypperlig er gengivet i et lille Karikaturbillede af Heiberg, som findes i en Kalender, der udkom i Femtierne og havde Claudius Rosenhoff til Redaktør. Den Paryk, Bissen har udstyret Heibergs Buste med, har jeg aldrig set ham bære. Hans Klædedragt var højst besynderlig. I hans Ungdom nærede man Forkærlighed for livfulde, brogede Farver, og denne Forkærlighed havde Heiberg uden Tvivl bevaret. Han var iført en mørkeblaa Frakke og en spinatgrøn Vest — vistnok den samme, om hvilken han i et Brev, der blev trykt i den efter hans Død udgivne Brevsamling, siger, at den paa en Frøken ** havde gjort „et mægtigt Indtryk." Et ikke mindre mægtigt Indtryk gjorde den paa mig. Men hvad der især gjorde Indtryk paa mig, var hans Hænder. De var fine og velplejede, men uformelig store, omtrent som et Par Luffer, og de smalle, unaturlig lange Fingre var forsynede med Negle af en Lidenhed, jeg aldrig hos noget andet Menneske har genfundet.

Heiberg blev meget forbavset over, at jeg var saa ung. Det første Spørgsmaal, han gjorde mig, efter at jeg havde sagt ham, at jeg var Lærling hos Eibe, lød, karakteristisk nok, saaledes: „Hvordan er den Mand at være hos?" Og da jeg, overensstemmende med Sandheden, svarede, at Eibe var meget fremkommelig, sagde han, at saa var min Stilling jo egenlig ikke saa „trykket". Jeg tror nok, jeg i mit Brev til ham havde skrevet, at den var det. Hvad selve det lille Skuespil angik, udtalte han, at der var adskilligt deri, som var „net", og at det Optrin, hvor de to Soldater, i Overensstemmelse med den Anekdote, paa hvilket Stykket var bygget, spille Terning om hvem af dem der skal dø, havde „en vis Virkning", men tilføjede derhos som en næppe beføjet Anke, at det tog sig ud, som „nød" Kongen deres Kval og Dødsangest, og at dette maatte undgaas. Samtalen var iøvrigt temmelig kort; — for at kunne være i Bogladen Klokken to, gav jeg, ved at rejse mig, selv Stødet til dens Ophør. I mit Brev havde jeg udtalt, at jeg egentlig ikke ventede, at han vilde finde Stykket værdigt til at opføres. Da jeg gik, sagde han imidlertid udtrykkelig, at det maaske nok kunde „bruges", og at jeg snart skulde høre fra ham.

I ethvert aandeligt vakt Menneskes Liv er der altid nogle Aar, da Theatret optager ham mere end noget som helst andet. Og falder disse Aar i den tidlige Ungdom, vil denne Interesse, for „de Bræder, som betyder Verden," og hvor Livets Muligheder aabenbarer sig i hele deres Rigdom næsten altid afsætte frugtbare Resultater, hvorimod en gennem Livet fortsat Opgaaen i Skuepladsens Fremstillinger næsten altid vil have aandelig Svækkelse og Vanmagt til Følge; thi Heines Ord om, at Hamlet, da han var uduelig til den Gerning, Livet krævede af ham, blev Theaterkritiker, indeholder en Sandhed, der gælder ud over det enkelte Tilfælde. Min Theatertid begyndte fra det Øjeblik, jeg først i Sæsonen 1851—52 fra Parterret saa „Æren tabt og vunden" — for de to Hovedrollers vedkommende vidunderlig godt spillet af N. P. Nielsen og Michael Wiehe, hvis kunstneriske Ydelser i deres karakteristiske Forskellighed altid dannede en saa mærkværdig god Folie for hverandre. Nu, da Adgangen til det kongelige Theater af den danske Literaturs fornemme Lovgiver var vist mig som en Mulighed, blev Theatret for nogle Aar den Verden, hvori jeg fornemlig levede og aandede.

Jeg var stadig yderst knapt aflagt og maatte hver Gang lægge Penge hen for at opspare de tre Mark, en Parterre-Billet kostede. Naar saa Billetten var erhvervet, gjaldt det at være paa Pletten inden Klokken seks, for, naar Døren aabnedes, i vild Hast at storme ind og erobre en Plads paa en af de fire smaa Bænke, som dengang var Parterrets eneste Siddepladser — Resten af Tilskuerne maatte staa op den hele Aften. Var man saa heldig at komme til at sidde ned, stirrede man i højtidelig Beredelse ud i den tomme, halvmørke, utrolig tarveligt smykkede Sal. Der var i alle Ansigter en glad Forventning, jeg aldrig senere har set i noget Theater. Var det en Tragedie af Øhlenschlæger, der skulde gaa, saa var der af de yngre Tilskuere altid adskillige, der havde medbragt Stykket og i den kummerlige Belysning sad og læste i det. Naar saa en Maskinkarl i blaa Bluse et Kvarter før syv tændte Oljelamperne foran Rampen, gik der en tilfreds Mumlen gennem Parterrets af sammenstuvede Mennesker opfyldte Rum. Langsomt begyndte nu Kapellets Medlemmer at samles i Orkestret, og hvert Instrument, der blev stemt, gav i Salens Baggrund en højtidelig Resonans. Naar saa omsider Kapelmesteren greb sin Taktstok, gav den udmærkede Udførelse af det indledende Musikstykke det sidste forberedende Indtryk af den Nydelse, som vilde komme.

Thi det var Kunst, saa ædel, saa rig, saa dyb, at den til alle Tider kun faa Steder paa Jorden er bleven naaet og næppe noget Sted er bleven overgaaet, der dengang bødes i det kongelige Theater. Den saakaldte Weimarske, fra Goethe og Schiller udgaaede Tradition, som i vore Dage bliver stærkt angrebet, men som i hvert Fald har haft sin historiske Ret, er visselig ikke i Kraft af nogen bevidst Indvirkning bleven omplantet i vort Lands sceniske Kunst; men den stemte med et for det danske Folk særegent Skønhedsanlæg og turde af vor klassiske Tids store Scenekunstnere være bragt til sin Ret som vistnok paa ingen af Tysklands Scener. Skønhed, den rene lydefri Skønhed, var det Medium, hvori alle disse baade fine og store Kunstydelser kom til Aabenbaring. Paa Enkeltheder skal jeg ikke komme ind — at beskrive Skuespilkunst har altid været mig inderlig imod. Af samme Grund skal jeg heller ikke berøre det Spørgsmaal, med hvormegen Ret Høedt i vort nationale Skuespil indførte et nyt Princip, og i hvilken Grad han selv var en fuldgyldig Repræsentant for dette Princip. Men det tør jeg sige for afgjort, at hans Kunst dannede den mest skærende Afvigelse fra hans store Kunstfællers og i Virkeligheden var en helt anden. N. P. Nielsens Fremstilling af Marquien i „Slottet i Poitou" og Høedts Fremstilling af Advokaten var maaske begge lige fuldendte, men indbyrdes saa umaadelig forskellige, at det endog var paafaldende for min Fader, der kun var lidet øvet i at se Komedie.

Foruden Komediegængeri var det en stadig udvidet Læsning og Vandringer i den fri Natur, der i denne Længselens og Forventningens Tid forfriskede mit Sind. Det var i Begyndelsen af 1854, at jeg stiftede Bekendtskab med Heines lyriske Digte. Hans „Atta Troll" kendte jeg ganske vist i Forvejen; den hørte blandt den megen sælsomme Lektyre, Buemann i vore Sprogtimer fyldte mig med; men det er en ligefrem Selvfølge, at hverken dens barokke Vemod eller dens ædende Satire i hin umodne Alder var i Stand til at afsætte noget Resultat i mit aandelige Liv. Det var derfor et helt nyt Bekendtskab, jeg stiftede, da „Buch der Lieder" og „Neue Gedichte" for første Gang faldt mig i Hænde. Heine svarede først rettelig til mine egne dæmrende Forestillinger om, hvad erotisk Poesi efter sit inderste Væsen burde være, og det Indtryk, han gjorde paa mig, var en Tidlang overvældende. Jeg forsøgte med stor Flid det umulige Kunststykke at oversætte nogle af disse uoversættelige Smaadigte paa Dansk. Ogsaa senere har Heine altid hørt til mine Yndlingsdigtere, og jeg tror stadig, at han har ramt den egentlige Nerve i den lyriske Poesi sikrere og stærkere end nogen anden; men naar jeg tager et Bind af ham i Haanden, er det unægtelig altid de samme velkendte Digte, jeg vender tilbage til — Resten, og den udgør det overvejende Flertal af dem, lader mig saa forunderlig ligegyldig. En anden Samling smaa lyriske Perler, jeg ved samme Tid stiftede Bekendtskab med: „Irish melodies" af Thomas Moore, betog mig i ikke ringere Grad, om end paa en noget anden Maade. Det var Digterens nationale Smerte og de smaa mesterlige Billeder af hans Fædrelands vilde og ensomme Egne, der her rev mig hen. Men iøvrigt var, baade Vinter og Sommer, lange Vandringer i den fri Natur min egenlige Trøst og Husvalelse.

Som allerede sagt, naaede jeg inden min Konfirmation end ikke at komme saa langt som til Charlottenlund. Først i mit sekstende, syttende Aar stiftede jeg egentlig Bekendtskab med Københavns vidunderlige Omegn. Jeg har paa ensomme Vandringer i Dyrehaven tilbragt mit Livs bedste og frugtbareste Timer. Det var dog paa ingen Maade dens samtlige Partier jeg afsøgte — jeg holdt mig med Forkærlighed til de Strækninger, som fra først af havde tiltrukket mig, og til disse hørte fornemlig Mosedraget ned mod Ordrup, som jeg til enhver Aarstid har besøgt, og hvor jeg, naar

jeg engang imellem kommer derud, stadig lever min Ungdoms Længsels- og Trængselsaar om igen. At søge paa offentlige Steder var mig dengang en sand Pest, hvad der forsaavidt var heldigt, som jeg, om jeg havde ønsket det, ikke vilde haft Raad dertil. Jeg førte derfor altid noget Smørrebrød og en Puffert med Vin med mig i min Taske. En Sommerdag opdagede jeg for sent, at jeg havde glemt Pufferten hjemme, og gik derfor ned til en Vinhandler for at købe en halv Flaske Xeres-Vin. En halv Flaske kunde jeg, mærkværdig nok, ikke faa og købte derfor en hel. Da jeg dybt inde i Ulvedalen holdt Maaltid, indsaa jeg, at det vilde være mig til Besvær, om jeg paa min fortsatte Vandring førte den uformelige Trepægleflaske med mig. Jeg drak derfor til mine fire Stykker Smørrebrød saa meget af dens Indhold, jeg paa nogen Maade kunde faa ned, hvorpaa jeg som en Libation til den store Pan „vinsalig" knuste den mod et mægtigt Bøgetræ, over hvis Bark Resten af den gyldne Vædske udgød sig som en stor mørk Plet. Med vaklende Fjed vankede jeg saa om mellem Stammerne, paa een Gang beruset af den nydte Vin og opfyldt af en ungdommelig Tro paa, hvad jeg i Livet vilde opnaa og udrette. Den lange Omvanken gjorde mig omsider ædru, og i den stjernelyse Nat vandrede jeg med en forunderlig Frejdighed og Spændighed i Sindet tilbage til København.

Der var endnu eet Sted, hvor jeg i hine Dage med Forkærlighed tyede hen og næsten hver Søndag besøgte — det var Thorvaldsens Musæum. For mig udgjorde den store danske Billedhuggers Værker en hel afsluttet Verden. Af Antiken havde jeg kun set de faa Gibsafstøbninger paa Charlottenborg, af hvilke jeg ikke havde nogen Forstaaelse; Michel Angelo og den franske Billedhuggerkunst var mig ganske ubekendt; Skulpturerne paa den aarlige Udstilling havde aldrig gjort Indtryk paa mig. Thorvaldsen blev for mig derfor den eneste Repræsentant for en Kunst, der er en særegen Aabenbaringsform af den menneskelige Aand. Hans Værker blev en Oversættelse af alt, hvad Menneskets Sind kan rumme, i Mejselens køligt ophøjede Sprog, der trods al sin Rigdom altid er det ene og samme enkle og usammensatte. I Musæets Sale blev min Sjæls opskræmte Higen vugget til Ro; Stedets tavse Rhythmus gød sig med Fred og Forsoning over al min Ungdoms Længsel. Heibergs Epilog ved det kongelige Theaters Sørgefest over Thorvaldsen havde jeg nylig i „Intelligensbladene" lært at kende og kunde den udenad; naar jeg vandrede fra Sal til Sal, lød det afladelig i mit Øre, at her var jeg i

„— — de rene Formers Rige,
hvor Skikkelserne staa som stille Tanker,
afklædte jordisk Dragt og jordisk Attraa."

Men naar jeg havde forladt Musæet, kom den „jordiske Attraa" unægtelig igen, og det vilde have været unaturligt, om den ikke havde gjort det. Selve Digteren af hine, af mig saa stærkt beundrede Linjer, havde jo af egen Tilskyndelse sat min Ærgerrighed dens første foreløbige Maal. Da jeg paa hans Kontor i det kongelige Theater tog Afsked med Heiberg, havde han givet mig Anledning til at tro, at jeg i en nær Fremtid vilde høre fra ham. Maaned forløb imidlertid efter Maaned, og det syntes, som om han ganske havde glemt den hele Sag. Det var undertiden for mig, som var det en Drøm, at jeg havde talt med ham og modtaget et Tilsagn, der kunde blive følgerigt for hele mit Liv. Forventningen blev tilsidst til en utaalelig Kvide. Jeg havde en Fornemmelse, som blev jeg brændt ved langsom Ild.

(Fortsættes.)

Rettelse: S. 363, 1ste Sp., Linje 36, staar: I Januar Maaned; skal være: I samme Maaned.

Den første Nybygger.

Skildring fra Hedeegnen, af **Kund Skytte**.

(Sluttet.)

„Ja, for jeg er Mølleren, Ejeren af Skavling Mølle — den maa du da have hørt omtale? Og jeg er kommen for at snakke et Kapitel med din Mand, Nybyggeren, de kalder ham. Det er en forbandet kyvsom Historie! Jeg kan ikke male for ham. Han ligger nok og dæmmer for Vandet, hører jeg, og det vil jeg ikke ha'!"

„Nej, det kan saamænd gerne være," svarede Trine i en frygtsom Tone; „men det er vel saa bedst, I gaar op og snakker med Mikkel selv."

„Ja, det faar jeg vel, skønt det er træls nok at gaa her og ase gennem denne helvedes Lyng. Men min Ret vil jeg ha', hvad jeg saa skal døje for at faa den!"

Dermed stolprede han af op efter Højen.

„Gud hjælpe os fattige Folk, skal vi nu have det med!" sukkede Trine, der nu næsten var mere forknyt end den lille Pige, der sad og pylrede paa hendes Arm. Efter at have strøget hendes gule Lokker fra det lille friske, rødmussede Ansigt samt kysset og klappet hende nogle Gange, satte hun hende fra sig paa Jorden og paalagde hendes Søskende at lege med hende og passe paa, at hun ikke græd for meget. Derpaa skyndte hun sig ind i Huset for at blive færdig med sit Arbejde.

En halv Times Tid efter, just som hun var bleven færdig med Dejen, hørte hun Mandsrøster og tunge Trin forbi Husgavlen og gik ud for at se, om det var „dem". Jo, det var Mølleren, der var vendt tilbage, ledsaget af Mikkel og Jens Hansen. De gik lige ned til Engen, og hun fulgte i nogen Frastand efter med Børnene, spændt paa, hvad der vilde komme ud af den Sammenkomst. Mikkel sagde ikke meget, hvorimod Jens Hansen og Mølleren skiftedes til at bruge Munden. Den sidste lod til at være gal i Skallen, for han raabte højt og brugte store Ord, medens hans Modpart tog det paa sindig Vis og vilde snakke ham til Rimelighed med det gode. Mikkel syntes, det var en farlig Ordkrig; han holdt sig i Læ af Jens Hansen, der var en gammel agtet og anset Mand, og hver Gang denne stak til Mølleren med en af sine fornuftige Hovedgrunde, sandede han det af med ham og sagde: „Ja, vel saa; det er, som Husbond siger; jo, det er rele nok!" Alle tre fulgtes ned ad Dalen til det Sted, hvor Engen slap, og Naboens Ejendom. De var nu for langt borte til, at Trine kunde høre et Ord af deres Samtale; men alligevel blev hun staaende med det yngste Barn paa Armen og de andre to spillende omkring sig. Omsider vendte Mændene tilbage igen, langsomt og ivrig samtalende, og da de havde naaet Dæmningen, blev de staaende der og mundhuggedes en stiv Klokketime. Mølleren raabte stadig højere og nævnede gentagende og med stort Eftertryk „Anordningen af 29. Juli 1846 § 59!" Imellem stødte han Spanskrørsstokken heftig ned i Dæmningen, slog sig for Brystet og røbede i det hele ved sine Fagter, at han var yderlig opbragt.

Langt om længe fik de da afsnakket, og den uvelkomne Gæst støvlede af langs Bækken hjem efter, medens Jens Hansen og Mikkel gik hen til Trine og fulgte med hende op i Huset. Begge saa yderst alvorlige ud.

Trine var helt modfalden. „Hvordan tror I, det vil spænde af, Husbond?" spurgte hun og saa forskende paa ham.

„Ja, hvordan vil det spænde af, min Pige," svarede Jens Hansen. „Efter mit Begreb kan det aldrig forbydes Mikkel at benytte Vandet til at overrisle sin Eng med; men Mølleren er jo stiv, og kan han føre sin Krig igennem, saa gør han det. Nu vil han have Synsmændene tilkaldt, og jeg vil haabe, deres Kendelse gaar ham imod. Skulde det falde anderledes ud, og I taber til Udbrag, saa bliver den dejlige Eng ødelagt, og det vilde jo være skammeligt. Men lad os ikke tabe Modet; det kan se graat og endda blive godt."

„Ja, det er rele nok, Husbond," samstemmede Mikkel, men i en temmelig modløs Tone.

„Du maa sandt for Dyden ikke saadan sidde og hænge med Næbet!" tilraabte Jens Hansen ham opmuntrende. „Du plejer at synge: den er svær, men den kan ta'es! Har du kanske glemt den Vise i Dag?"

„Nej, men den passer ikke rigtig her. Lyngrødder og Vidjerødder, Knolde og Sten og den Slags Djævelskab tør jeg binde an med og endda synge dertil: den er svær, men den kan ta'es! Men Mølleren er en mægtig Mand og jeg en sølle fattig Pjalt — jeg er næsten ræd for ham. Smaafolk har ikke megen Ret over for de store og mægtige . . .!"

„Sludder og Vrøvl!" afbrød Jens Hansen ham; „skulde Lov og Ret ikke være lige for os alle, enten vi saa er fattige eller rige, da saa det sørgeligt ud. Jeg troede heller ikke, du havde været saa let at forknytte?"

„Ja ja, I har maaske Ret, Husbond, saa det kan gaa bedre, end vi tror," sagde Mikkel.

„Gud give, det var saa vel!" tilføjede Trine og kyssede sin lille Pige.

Men hverken Mikkel eller hans Kone var fra nu af saa glade som før. En „Proces" var noget, de altid havde haft Rædsel for, og tabte de deres Sag med Mølleren, vilde det svie slemt til dem.

Under disse Omstændigheder var det jo et stort Mon for dem, at „gamle Husbond" stod saa trofast paa deres Side, og at han ikke var ræd af sig hverken for Mølleren eller „Processen", men vedblev at trøste og opmuntre dem, saa godt han kunde. „Lad ham kun more sig," sagde Jens Hansen, „den ler dog bedst, som ler sidst."

Sagen blev vidtløftig og stod længere paa. Først kom Vandsynsmændene. De holdt med Mølleren og kendte, at han havde Ret og Modparten Uret.

„Der gik min Fjerdinggaas," sagde Mikkel med et Suk til Jens Hansen og sin Kone. Nu troede han ikke, der var Redning skabt, men var rede til at grave Dæmningen bort og lade Enganlæget gaa til Grunde.

Men det maatte han paa ingen mulig Maade for gamle Husbond, der omsider, da intet andet hjalp, erklærede sig villig til at bære alle Omkostningerne, hvis de tabte.

Sagen blev altsaa indanket for Landvæsenskommissionen, der afgjorde den til Mikkels Fordel, idet den skønnede, at Vandets Afbenyttelse paa den omtvistede Maade saa langt fra Møllen ikke kunde skade Mølleren det mindste.

Det hjalp paa Nybyggerens Humør. „Man siger, den er svær, men den kan ta'es!" sang han

nu nok saa frejdig igen. Visen og „Processen" passede nu ypperlig sammen.

Mølleren havde tabt denne Gang, men vilde ikke lade det sidde paa sig: han appellerede til Overlandvæsenskommisionen. Men ogsaa dennes Kendelse gik ham imod, og Mikkel fik saa endelig Lov til at vande sin Eng i Fred og benytte Bækken dertil, dog efter den saakaldte mindre Brugsret.

Nybyggeren blev en hel navnkundig Mand der paa Egnen efter dette. Nu da Slaget var vundet, følte han sig i ikke ringe Grad stolt af Sejren, og naar han siden vilde henføre en Ting til et vist Tidspunkt, gjorde han det gerne ved at sige: „Ja, lad mig nu se! det var vist saa og saa længe før" — eller „saa og saa længe efter, jeg vandt min Proces fra Mølleren."

Ja, den opsigtvækkende Vandstrid med Mølleren, og især dens sejrrige Udgang, var en stor Begivenhed i Nybyggerfolkenes ellers saa ensformige Liv og i længere Tid det stadige Samtaleæmne Mand og Mand imellem. Men „der sker mange underlige Ting i denne Verden, selv midt paa den brune Hede," som gamle Jens Hansen havde for Mundheld at sige, og kun et Par Aar senere tildrog sig atter noget — denne Gang noget sørgeligt — der paa sin Vis var lige saa opsigtvækkende og for længere Tid lod „Processen" gaa ad Glemme. Det var den store Hedebrand, Mikkel Sørensen var Skyld i.

Den sidste Indtægt af Hedelodden skulde indtages til Brydning. Han havde, som han plejede, omgaaet den med Lyngleen og derefter stukket Ild i Lyngen inden for den afsatte Grændse. Men, hvorledes det nu gik til — han maa vel have gjort Sikkerhedsbæltet for smalt eller maaske ikke været omhyggelig nok med at afslaa og fjerne Lyng og Mos — nok er det: Ilden „tog selv" for ham og gik videre, end den maatte. Der var altsaa Ildløs i Heden, og Mikkel blev derover saa forfjamsket, at han i flere Minutter blev staaende som lamslaaet. Da han endelig kom til sig selv og fandt sine Ben, smed han Træskoene og stak i Rend ad Hjemmet til.

„Aa, vi er ulykkelige!" raabte han til Trine — „Brand! Skynd dig at slæbe ud af Sengklæderne, Huset gaar maaske med, bare vi endda kan redde Bohavet — Brand!"

Børnene vilde straks været af Sted ud at se paa Ildebranden. „Nej, bliv hos mig!" bød Moderen og samlede dem om sig som Hønen sine Kyllinger. „I, men hvad nytter det saadan at raabe?" vedblev hun, henvendt til Manden, „ingen kan jo høre det!" Men han hverken sansede eller samlede; han greb en Jærnstang, for ind i Huset med den og stødte den saa haardt mod sit Væggeskab, der gemte hans sammensparede Skillinger, at det, som greben af en pludselig Skræk, røg ud af Væggen og tumlede ned paa Gulvet. „Hedebrand!" raabte Mikkel, greb det i Favnen og bar det ilsomt ud paa Agrene. Nu havde han altsaa reddet sit Pengeskab, han begyndte at samle sig, satte sig paa Skabet og tørrede Sveden af Ansigtet med sin opknappede Vest. Trine gik hen til ham med Børnene.

„Jeg tror ikke, der kan være Fare hverken for Huset eller Sæden paa Marken," sagde hun; „Vinden bærer jo til den modsatte Side."

„Mener du det, min Pige? Ja, du har maaske Ret — jeg kan hverken det ene eller det andet. At tænke sig, at jeg skulde gaa hen og gøre denne grusselige Gerning.

Og han fortalte hende, hvorledes det var gaaet til.

Imidlertid vendte Ilden sig selv og lumrede jævnt frem over Heden. Der laa en Tørvekarl og sov Middagssøvn. Han vaagnede, løb med bart Hoved og i Skjorteærmer ud af den kvælende Røg, vendte sig om og skyggede med Haanden for Øjnene, løb tilbage ind i den kvælende Røg, og kom atter ud med Spade, Træsko, Frakke og Madkurv i Favnen. Efter at have reddet disse Ejendele, for han af Sted, som den opmanede Forfærdelse, ind til Byen og gjorde Brandallarm, hvilket for saa vidt var unødvendigt, som Røgen allerede maatte være set der inde.

Saa hurtig ske kunde var største Delen af Landsbyens mandlige Befolkning kommen tilstede paa Brandstedet for at slukke. Nogle var væbnede med Forke, andre med Tørvespader. Skaren delte sig i to Hobe, en paa hver Side af Branden. De, der havde Spader, afgravede Skjældet eller Overskorpen langs med, hvor Ilden gik, og de, der havde en Fork, stak denne i en Tørv og klappede dermed paa Ilden, indtil Tørven blev varm og begyndte at brænde, saa smed de den ind paa Tomten og greb en frisk, der var kold og fugtig. Paa denne Maade bliver en Hedebrand slukket, og paa samme Maade lykkedes det ogsaa ved nær-

Et vulkansk Udbrud.

værende Lejlighed mere og mere at trænge Ilden tilbage, saa at Branden endte i en Spids og blev tilsidst fuldstændig slukket. Men det var selvfølgelig strengt for Folkene, saa længe Slukningsarbejdet til at snakke om, hvorledes den var opkommen. Ja, saa kom jo Mikkel listende og fortalte helt ydmyg, at saadan og saadan var han kommen af Sted. „Det er altsaa min Skyld, det hele,"

„Har du gjort Regnestykket op, bitte Mikkel, saa du omtrentlig ved, hvad det kan beløbe sig til, naar al den Lyng og Tørv, der er ødelagt, ikke alene for i Aar, men for en halv Snes Aar,

Fra Urskoven.

stod paa. Øjnene blev røde — og Benene med, især for dem der var mødt med hvide uldne Strømper paa.

Først da Ilden blev slukket, blev der Stunder sluttede han, „og naturligvis er jeg villig som skyldig til at betale Skaden, der er sket."

Men saa tog gamle Jens Hansen Ordet og sagde:

kan vi gerne sige, skal sættes i Penge? Jeg er ræd for, du vil komme til at sælge baade Hus og Hjem og dig selv og Kone og Børn, inden al den Skade bliver dækket."

Mikkel stod med nedslagne Øjne og saa yderst fortabt ud, skønt han vidste godt, at „gamle Husbond" ikke mente det alvorlig.

„Ja ja," tog Jens Hansen atter ved, „rigtig nok har Ilden slaaet os en slem sort Streg tvers over vore Hedeskifter; men om nogle Aar er den helt tørret ud igen, vi har jo i Mellemtiden mer end Lyng- og Tørvejord nok at ty til, og — vi kan jo til Gengæld ogsaa skrive Mikkel en Streg, jeg mener tvers over den store Regning; saa gaar det paa en Maade lige op."

„Jeg forlanger ingen Erstatning," sagde den ene, „jeg heller ikke," istemte den anden, og saadan blev det ved hele Kredsen rundt, saa Mikkel slap med Forskrækkelsen.

Ja, saa takkede han saa mange Gange. Om hele Flokken saa ikke vilde følge med ind til Kroen? saa vilde han give „en Omgang".

Nej, blev der svaret, de var saa mange, og fik de først begyndt at drikke paa hans Regning, var det ikke godt at vide, naar de holdt op igen. „Vi kunde jo drikke dig baade fra Hus og Hjem," sagde en, „og hvad havde du saa for al det, du har gaaet og slidt og slæbt her ude paa Heden?" „Skulde vi endelig have noget," indskød en anden, „saa staar Mikkels Pengeskrin endnu derhenne paa Agrene, ser jeg; det kan han jo give os."

Ja, det var morsomt, og de lo allesammen. Dermed slængte de Spader og Forke paa Nakken og gik hjem.

* * *

Det er, som bemærket, godt og vel en tredive Aar siden, den første Nybygger satte Bo paa Heden, og meget har forandret sig i denne lange Mellemtid. De 30 Tdr. Land er fuldstændig opdyrkede „for mange Tider siden," og Mikkel, der nu er saa temmelig til Aars, holder en god Kreaturbesætning paa sin Ejendom. Tid efter anden har han øget sine Bygninger, og der, hvor der oprindelig begyndtes med en Hytte, ligger der nu en pæn lille Gaard. En stor Børneflok — seks Sønner og to Døtre — har han og Trine siddet og opdraget og vundet Brød til ud af en Plet Jord, som tidligere henlaa til næsten ingen Nytte.

Hvad der under Børnenes Opvækst var en stor Ulempe for dem, var den lange Vej, Børnene havde ind til Byen til Skole. Om Sommeren kunde det nok gaa an; men om Vinteren var det mange Gange strengt, og Børnene maatte stundom blive hjemme og altsaa forsømme Skolen. Det hjalp noget, at Mikkel selv som oftest skulde samme Vej baade Morgen og Aften i alle de Aaringer, der hengik, inden han fik Raad til og det kunde lønne sig bedst for ham at blive hjemme til Stadighed og arbejde for sig selv. Saa længe han var nødt til at gaa paa Arbejde hos Bymændene, ledsagede han Børnene til og fra Skolen hele Vinteren igennem. Var der Sne paa Marken, saa man ham gerne hver Morgen komme vandrende ind over Heden med et Par Børn i Hælene og det mindste paa Armen, hvilket han varsomt satte ned paa Stenbroen uden for Skoledøren. I ethvert Tilfælde banede han Vejen for Børnene ved at træde et Spor for dem, og var der først godt „Slag", kunde de smaa endda nok vinde igennem, naar de bogstavelig traadte i deres Faders Fodspor. Et stort Mon var det for dem, at de hos Jens Hansens havde saa godt et Sted at ty til, og der gik de ind om Middagen og fik da gerne en Skaal varm Mælk til Mellemmaden, og var Fødderne blevne vaade, gik de ogsaa derind om Morgenen og fik Strømperne tørrede og fik Halm i Træskoene. Der var baade Husrum og Hjerterum hos Jens Hansens.

Mikkel Sørensen var den første Nybygger paa Heden; men det Eksempel, han gav, blev snart efterfulgt, saa den ene Nybygger efter den anden dukkede frem der ude. Fattigfolk var det i Regelen, der for godt Køb blev Selvejere paa den Maade og fik sig et eget Hjem paa Lyngen. Saadanne Hedebrydere, der begynder med tomme Hænder, maa jo i Aaringer kæmpe og slide sig frem gennem allehaande besværlige Hindringer; men et saadant Liv foretrækker de dog langt for at sidde til Leje i et jordløst Hus inde paa Gaden uden Udsigt til at komme videre. Det hænder vel og stundom, at en og anden maa bukke under i Kampen og gaa fra det paa Halvvejen; men hvad en saadan har udrettet, er dog derfor ikke spildt; en anden tager fat, hvor han slap, og fuldfører, hvad han begyndte paa. Og saaledes gaar det altsaa dog fremad med Jorden, med Opdyrkningen i det hele: Ørkenen forvandles Tid efter anden til Kornland, og dets Afgrøde giver aarlig mange Munde det daglige Brød.

Heksen.

Skitse af L. T. Haubye.

„Nu har jeg lejet det lille Kammer ud," sagde min Kone, da jeg kom hjem om Aftenen.

„Naa naa! Det var mere end jeg havde troet, at nogen vilde leje det usle „Hummer"!" svarede jeg. „Hvem i al Verden er da det, som vil opslaa sin Residens der?"

„Det er en gammel Kone, en Enke," lød Svaret.

„En gammel Kone — en Enke," gentog jeg — lidt langtrukkent.

„Aa! du tror altid ilde om Enker og gamle Koner!" vedblev min Ægtehalvpart ivrigt. „Det er en meget skikkelig Kone at se til."

Jeg protesterede forgæves mod den mig paaduttede Mistanke til Enker og gamle Koner, og ytrede, at det var vanskeligt at se paa dem, hvor skikkelige de var.

„Er hun her fra Byen?" spurgte jeg.

„Nej! hun boer for Øjeblikket i S—rup. Imorgen flytter hun ind. Hendes Tøj bliver kørt hertil; det har Manden hun boer hos paataget sig at besørge." Og med denne Meddelelse forsvandt min Ægtehalvpart.

Det lille Værelse var Lejlighedens Gæstekammer og laa isoleret, for Enden af en lang Korridor. Det havde hidtil staaet ubenyttet.

* * *

Næste Dag holdt et svingende Læs Flyttegods af den mest besynderlige Slags udenfor Gadedøren.

Grundlaget dannedes af et Par store Kister og nogle vældige Bylter Sengeklæder. Ovenpaa dette taarnede sig en højst mærkværdig Blanding af en- to- og trebenede Stole og Borde, som strittede pindsvineagtigt ud til alle Sider og hvis Mellemrum var udfyldte med en sand Overflod af bundløse Krukker, bulede Gryder og Kedler, rustent Bliktøj og knækkede Glassager — kortsagt „Ragelse" af den allerværste Slags.

Jeg betragtede et Øjeblik det mærkværdige Flyttelæs — jeg anede ikke, at det stod i Forbindelse med Gaarsdagens Lejemaal.

Da gik Døren op; et lille, ældre Fruentimmer traadte ind og meldte sig som Lejersken af det lille Kammer.

„Er det Deres Flyttegods, som holder dernede?" spurgte jeg, greben af en mørk Anelse.

„Ja, men er det saa!" svarede Konen med et fornøjeligt Grin.

„Der bliver jo ikke Plads i Kammeret til Halvparten af det Skrammel," indvendte jeg.

„Aa jo! jeg skal nok faa Plads til mit Tøj," lød Svaret, lidt indigneret over min upassende Benævnelse af Sagerne. „Deres Kone har givet mig Lov til at sætte nogle af Tingene op paa Loftet."

„For mig gerne!" brummede jeg og tog fat paa min afbrudte Beskæftigelse.

Nu begyndte en aparte Flyttescene. En umaadelig Masse af de mest forskellige Genstande bragtes ind i det lille Kammer, eller stabledes op i den tilstødende Gang. Lig en Edderkop i en Spindelvæv bevægede den nye Lejerske sig rastløst midt i dette Kaos, medens hun søgte at løse det umulige Problem: at anbringe alt „Flyttegodset" i Kammeret, ved at stable Sagerne ovenpaa hverandre, lige til Loftet.

Men snart var det lille Værelse opfyldt i den Grad, at Lejersken neppe kunde komme indenfor dets Dør, og endnu var mer end Halvparten af „Ragelset" tilbage. Da bragtes Resten af det defekte Møblement og den tilbageværende Masse af de andre skønne Sager op paa Loftet, hvor de indtog en meget respektabel Plads.

En Times Tid efter kom jeg tilfældigvis ud i Gangen. Madamens Dør stod aaben; hun talte med min Kone.

„Kom dog herhen, saa skal du se, hvor pænt Madamen har faaet sig indrettet i sin ny Lejlighed," raabte min Kone muntert.

Jeg traadte nærmere og faldt aldeles i Staver af Forundring over det besynderlige Arrangement, som jeg havde for Øje.

Madamens Seng, som indeholdt en betydelig Masse Sengklæder, var bleven anbragt ovenpaa to store Kister, saa at hendes Sovested befandt sig i betydelig Højde over Gulvet. Hvorledes hun fik Adgang til Kisternes Indhold var ufatteligt. Ovenover Sengen var Væggen aldeles behængt med Klædningsstykker, anbragt i tykke Lag ovenpaa hverandre.

Adskillige af de to og trebenede Stole og Borde var klemte sammen langs Væggene, saaledes, at der netop var Plads til at aabne Døren. Om fri Gulvflade var der aldeles ikke Tale.

Lige op til Loftet var Væggene dekorerede med bulede Kobberkasseroller, Æbleskivepander og Blikkedler. Bordene og Vindueskarmene var fyldte med en Uendelighed af store og smaa Flasker, Krukker, Kasser, Daaser og Æsker.

Jeg beundrede højlig Madamens originale Dekorationstalent, og benyttede derpaa Lejligheden, medens hun ivrigt konverserede med min Kone, til at tage hende selv skarpt i Øjesyn.

Resultatet af mine fysiognomiske Studier var just ikke til Fordel for deres Genstand. Bag det sledske Smil, som i dette Øjeblik bredte sig over hele Madamens Ansigt, læste jeg temmelig tydeligt Falskhed, og den indsmigrende Blidhed, som hun søgte at lægge i sin Stemme, var jeg moralsk overbevist om vilde straks forsvinde, naar hun „vendte Brangen ud". Og at hun i saa Tilfælde ikke vilde være god at „bides" med, derfor borgede hendes veludviklede Snakketøj.

At Madamen var gerrig og begærlig i høj

Grad, troede jeg at se Tegn paa i den besynderlige Samling Ejendele, hun medførte.

„Tag dig iagt for det Fruentimmer og hold hende tre Skridt fra Livet," sagde jeg til min Kone, da vi var bleven ene. „Det er en slem en."

„Aa! hvor ved du det fra? Du kender hende jo slet ikke," lød Svaret misbilligende. Men det viste sig snart, at jeg havde Ret i min Paastand.

De første Dage var Madamen kattevenlig i højeste Grad. Hun bestod af lutter Smil, sød Tale, venlige Øjekast og ivrig Forekommenhed. Men samtidig hermed gjorde hun Forsøg paa at trænge sig ind i vor Bolig, trænge sig ind i min Kones Fortrolighed, i vort huslige Liv.

Men temmelig barsk afviste jeg enhver Tilnærmelse og efter mit Raad satte min Kone ogsaa Stopper for Madamens Paatrængenhed. Følgen heraf var en betydelig Aftagen i hendes fremkunstlede Elskværdighed.

Snart viste det sig, at Madamen var i Besiddelse af et betydeligt Talent til at „sætte Folk sammen". En Mængde „Madamer" og „Jomfruer", dels i selve Huset, dels i Nabolavet kom i Haarene paa hverandre for hendes Skyld.

Faa Dage efter Madamens Indflytning indfandt en Bondemand sig, for at tale med hende. Hun var ikke til Stede i Øjeblikket. Det var en høj, ældre Person, med et saa forfærdelig graadigt og begærligt Udtryk i de sammenknebne Øjne og den vældige, med skæve Hugtænder besatte Mund, at vi straks døbte ham: „Menneskeæderen"!

Hos denne Mand havde Madamen boet for længere Tid siden; hun skyldte ham fra hin Periode — 25 Øre. Dem kom han for at kræve!

Men da „Menneskeæderen" ikke traf sin Skyldner hjemme, gav han uopfordret en højst velvillig Karakteristik af hende til Bedste. Den lød paa, at Madamen var — en „Heks."

Han forsikrede med højst forsvarlige Eder, at baade hos ham og overalt hvor Madamen havde boet, var Folk blevne syge, Børn og Kreaturer var døde, der var opstaaet Ildebrand og sket alskens Ulykker. Og alt dette havde „Heksen" været Mester for.

Vi lo af den originale Personlighed og hans fortrolige Meddelelse. Nogle Dage efter kom „Menneskeæderen" igen, da traf han Madamen hjemme. Men kun til sin Skade, thi i Stedet for 25 Øre fik han en vældig Ladning udsøgte Skældsord.

Adskillige andre „gode Venner" og „Veninder" fra Landet indfandt sig jevnligt for at tale med Madamen, og da de i Regelen kom i uheldig Stund, naar hun var fraværende, saa beærede de uopfordret min Kone med deres Meddelelser og bekræftede ufravigeligt „Menneskeæderens" Udsagn, at Madamen var en „Heks".

Straks under de første Dages Ophold i Huset, medens alt endnu var saa „dejligt", havde Madamen underrettet min Hustru om, at hun var „klog Kone" og forstod meget, som andre Dødelige ikke kendte. Tillige viste hun min Kone en Mængde store og smaa Flasker, som efter hendes Paastand indeholdt Midler mod allehaande Sygdomme — „og mer til" — tilføjede hun hemmelighedsfuldt. Hun tilbød sin Tjeneste i paakommende Tilfælde.

Jeg forbød min Kone paa det bestemteste at modtage noget som helst „Middel" til sig, Børnene eller andre af Madamens „Hekseapotek", og paalagde hende at være højst forsigtig og paapasselig lige overfor den uhyggelige Lejerske.

Gerne havde jeg ladet Madamen flytte ud igen straks, men hun havde lejet paa længere Tid; det kunde ikke lade sig gøre. (Sluttes.)

Himlen.

En lille Negerdreng, som laa paa sit Dødsleje, fik Besøg af en Missionær, for hvem han ytrede sin Længsel efter snart at være hos Kristus. „Jeg gaar snart til Himlen, og der skal jeg se Jesus og altid være hos ham," sagde Drengen. „Men," sagde Missionæren, „hvis nu Jesus drager bort fra Himlen, hvad vil du saa gøre?" „Jeg vil følge med ham." — „Ja, men hvis Jesus drager til Helvede, hvad gør du saa?" — Hurtigt betænkt svarede Drengen: „Aa, Massa, der er intet Helvede, hvor Jesus er."

Det var et Svar fuldt af Sandhed og Trøst. „Intet Helvede der, hvor Jesus er!" Hvert troende Menneske kan føle Sandheden af Digterens Ord: „Din Nærhed er mit Paradis, og hvor du er, er Himlen!" Ja, at være med Jesus er Himlen; hans Nærværelse fylder Sindet med Fryd.

Den samme engelske Forfatter, S. M. Hængton, hos hvem ovenstaaende lille Træk er taget, skriver videre om samme Emne: „Kommer jeg engang i Himlen, vil jeg se tre Undere der. Det første, at jeg kommer til at savne mange Mennesker, som jeg tænkte at skulle møde der. Det andet, at jeg faar Øje paa Folk, jeg aldrig ventede at se. Det tredje og største Under er det, at jeg selv er der."

Man har fortalt, at John Wesley (Metodistsamfundets Stifter) engang havde en Drøm, i hvilken han troede sig ved Helvedes Port. Han bankede paa og spurgte, hvad Slags Folk der var inde. „Er der nogle romerske Katolikker?" — „Ja, mange," lød Svaret. — „Nogle Lutheranere?" — „Ja, mange." — „Nogle Baptister?" — „Ja, mange." — Nogle Metodister?" — „Ja, mange."

Forbavset og nedtrykt, især over det sidste Svar, vendte han sine Skridt opad og kom til Paradisets Port, hvor han gentog de samme Spørgsmaal, men paa dem alle fik et bestemt Nej til Svar. „Hvem har I da her?" spurgte han til sidst forbavset. — „Vi kender ikke her til noget af alle de Navne, du har nævnet," lød Svaret. „Vi er her allesammen Kristne, Syndere, frelste af Naade, og af disse er her en Skare saa stor, at intet Menneske kan tælle den, en uendelig Skare af alle Nationer, Slægter og Tungemaal!"

Metastasios Arvelod.

Den berømte italienske Digter Metastasio († 1782) levede i tarvelige Kaar. Da arvede han en gammel trofast Vens hele Formue. Den beløb sig til omtrent 200,000 Kroner. Men snart efter fik han at vide, at Vennen havde flere meget fattige Slægtninge i Bologna. Han sagde da til sig selv: „Pengene tilhører ikke dig, men din afdøde Vens Slægtninge. Beholder jeg dem, vil disse Mennesker forbande mig og min Ven; men jeg vil, at de ogsaa i Døden skal velsigne ham."

Saa rejste han til Bologna, og da han med Besvær havde opsporet de fattige Slægtninge, sagde han til dem: „Min afdøde Ven har ganske vist efterladt mig hele sin Formue; men jeg tror, han har gjort det i den Hensigt, at jeg skulde opsøge dem af hans Slægt, der var særlig værdige til at modtage Arven. Derfor er jeg her for nu at tilendebringe mit Hverv."

Og han gav dem det altsammen uden at beholde det ringeste for sig selv.

Ogsaa en Gave.

I St. Petersborg gaar en Herre paa Gaden. Da kommer en stakkels gammel Mand med rindende Øjne og indhyllet i Pjalter hen til ham og rækker bønlig Haanden ud imod ham. Opfyldt af Medlidenhed griber Herren i Lommen. Men ak, han har ladet Pengene blive hjemme. Den gamle Mand rækker fremdeles den rystende Haand frem. Da griber Herren den, trykker den og siger: „Undskyld, jeg har intet hos mig og kan kun give Dem dette Haandtryk."

Et Smil glider hen over det udtærede Ansigt, og Tiggeren takker ham med de Ord: „Det er ogsaa en god Gave."

Saaledes skal vi ogsaa, kære Læser, give, hver efter sin Evne, ikke knurrende og uvenligt, men med glad Hjerte; thi kun en glad Giver har Forjættelsen om, at Gud elsker ham. Kan vi ikke give Gods og Penge, kan vi yde et deltagende Ord. Eller vi kan give den raadvilde Nabo et godt Raad; et saadant er ofte Guld værd. Et godt Raad i rette Tid kan spare for megen Ve. Eller vi kan spare den trængende en tung Gang og være hans Talsmand. Ogsaa et varmt Haandtryk, en medfølende Taare er en Kærlighedsgave. Den, der giver Medfølelse, giver nok, naar han ikke har andet at give.

Fra Urskoven.

(Med Billede.)

I de brasilianske Urskove kan man endnu tro sig hensat i den første Skabelses Periode. Midt igennem disse udstrakte Skove løber Kæmpefloden, Amazonfloden, og det er især langs Flodens Bredder, at den tropiske Planteverden udfolder sig til sin største Fylde og sit højeste Trylleri. Naar man rejser langs Floden, lukker Urskoven sig snart fuldstændig over de rejsendes Hoveder, snart viger den atter tilbage og giver Plads for Solens Straaler. Hvor Skoven ligger saa højt, at den ikke kan naas af Flodens Oversvømmelse, naar den i Slutningen af Marts ved Sneens Smeltning paa Andesbjergene svulmer over sine Bredder, ses tusindaarige Figen og Laurbærtræer af majestætisk Størrelse. Lavere nede findes en uigennemtrængelig Underskov. Mægtige Snylteplanter hænger fra Træernes Stammer og Grene, og de bladløse Lianer omslynger Træerne, der hæver sig over Underskoven. Men ogsaa Dyreverdenen er her repræsenteret i al sin Rigdom og Skønhed. Fuglene kappes i Farvepragt med Blomsterne og i Floden findes en Rigdom af Fiske; men ogsaa Aligatoren har her en mægtig Tumleplads. Paa vort Billede ses en Flok Aber i Færd med at drille et af disse Flodens Uhyrer. Holdende sig fast i de slyngende Lianer svinger de sig ud over Floden, hvor Krokodillens vældige Hoved og Gab dukker frem, men Aberne er trygge og der vanker ingen lækker Mundfuld til Krokodillen denne Gang.

Havebrug.

Laurbærtræet

(græsk Daphne, latinsk Laurus.)

Her i Landet kender vi Laurbærtræet fra Udstillinger, større Dekorationer, fra Drivhuse og endelig fra Fortovet ved en eller anden Restauration i de større Byer. Paa nærmest Hold er vi dog i By og paa Land i de senere Aar kommen Laurbær ved Kranse, thi de ni Tiendedele af den uendelige Mængde af Kranse, der benyttes ved Begravelser er — i alt Fald om Vinteren — bundne af Laurbærblade, der indføres hertil fra Sydeuropa. Før var det kun hos Urtekræmmerne, man traf indførte Laurbærblade, der i deres halvt eller helt visnede Til-

stand solgtes til Brug ved Syltning af Asier o. l. eller til at stikke i en Flæskesteg.

Laurbærtræet er let at dyrke i Potte eller Balle. Man holder det om Sommeren i fri Luft, om Vinteren i et køligt — blot frostfrit Værelse — eller i en frostfri Kælder. Om Temperaturen nu og da gaar en Smule under 0, skader det endda ikke Træet.

I vild Tilstand er det et 15—20 Fod højt, stedsegrønt Træ, det hører hjemme i Asien og dyrkes i Sydeuropa, især i Grækenland, hvor det findes overalt, navnlig i Nærheden af Klostre, og danner hele Lunde — i den nordlige Del f. Eks. Parnassus. I Syd-Tyrol er Træet allerede forvildet.

Laurbærtræet var hos de gamle helliget Apollo og gjaldt som Sindbillede paa Berømmelse og Fortjeneste; en Laurbærkrans smykkede Digterne og Feltherrerne efter vundet Slag. Hvert niende Aar fejredes Festen Daphnephorie (phoreo, bærer), da blev Døre, Billeder af Husguder og Forfædre smykkede med Laurbærkranse. Apollos Præster bar Laurbærkranse, og for at faa profetiske Drømme lagde de Laurbærblade under deres Hovedpude. Ved Ofringer brændte man Laurbærtræ; naar dette brændte roligt, betød det onde Tider, men derimod lykkelige, naar det knagede og bragede.

Nygrækerne benyttede paa Palmesøndag Laurbærgrene i Stedet for Palmeblade.

I Oldtiden var den fejle Tro meget udbredt, at Laurbærtræet ikke kunde blive truffen af Lynet, hvorfor Kejser Tiberius — naar det var Tordenvejr, bedækkede sit Hoved med en Laurbærkrans. I de senere Tider blev unge Doktorer bekransede med Laurbær, deraf Navnet Baccalaureus (bacca, Bær).

Nydelsen af Frugten skulde efter de gamles Mening give Evne til at være Sandsiger (Daphnomanteia), hvorfor ogsaa Pythia*), naar hun gik til Oraklets Trefod, der var omvunden med Laurbærgrene, maatte spise Laurbær og derfor fik Tilnavnet Daphnephagos (phago, spiser.)

*) Pythia var Apollos Præstinde i Delphi, hun meddelte Oraklets Svar siddende paa Trefoden.

J. J.

For Hus og Hjem.

Kirsebær paa Flasker. Rigtig modne, store Kirsebær fyldes i Champagneflasker; en toppet Skefuld hvidt Sukker hældes ovenpaa Bærrene, hvorefter man tilpropper Flaskerne og binder over dem med Sejlgarn. Derefter anbringes de omvundne med Klude, for ikke at støde mod hverandre, i en Gryde med Vand og koge der i 20 Minutter.

*

Hindbærvin laves paa følgende Maade. Knuste Hindbær udpresses, og Saften sies gennem Flonel i en Stenkrukke. Til hver Pot Saft sættes 2 Pd. Melis, der røres godt om. Efter at have staaet i 3 Dage, hældes Vædsken forsigtigt op for at undgaa muligt Bundfald; til hver Pot Saft føjes derpaa 2 Potter hvid Vin, hvorefter det fyldes paa Flasker og proppes.

*

Sydafrikanske Ferskener indføres nu til London. Ved en Auktion paa Coventgarden Markedet opnaaedes i Juni Maaned Priser, der oversteg alle Forventninger. Den første Kasse, der indeholdt 36 udsøgt smukke Ferskener, indbragte 72 Kr. eller 2 Kr. for Stykket. De andre Kasser betaltes endnu højere. Det er selvfølgelig kun de riges Bord, der kan forsynes med slige Frugter; men for de sydafrikanske Kolonier kan Sagen blive af stor Betydning, da Frugten var saa frisk og smuk, som om den lige var plukket af Træerne.

*

Afskæring af Roser. Man mener, at Rosenbuskene har godt af, at man lader Blomsten sidde, til den visner. Følgen deraf er imidlertid, at Blomsten trækker den meste Næring til sig. Afskær Rosen, saa snart den har sin smukkeste Form; ved ordentlig Pleje holder den sig da bedre, end om den bliver paa Busken, medens denne, naar Blomsterne ere afskaarne, udvikler nye Knopper.

*

Opbevaring af fersk Kød er i varme Dage en vigtig Opgave for enhver Husmoder. Raat Kød, der allerede har faaet en lille Tanke befries ganske for denne ved at vadskes i en Opløsning af manganoversurt Kali — bronceglinsende Krystaller, der faas paa Apoteket. En Pris deraf er nok til en Skaal Vand.

*

Skæmt.

En god Kurmethode. En gammel Mand i Connecticut havde en „skabagtig" Kone, som i det mindste een Gang om Ugen lagde sig til Sengs og indbød sin Familie til at komme og se hende dø. Saa gav hun sine Ting bort, talte „sit sidste Ord" og sluttede Fred med Verden. Men næste Morgen stod hun op som hun plejede og overraskede enhver ved at udføre sine sædvanlige smaa Husholdningspligter, som om aldeles intet var passeret. Den gamle Mand blev til Slutning ked deraf og lod gøre en Kiste, en rigtig nydelig udstyret Egetræskiste med en Krans Forglemmigejer og et „Farvel" indgraveret i Laaget. Med en medfødt Ordenssans lagde han derpaa en Skruetrækker ved Siden af de sølvpletterede Skruer og sagde, nu kunde hun bare give sig til at dø engang til, „saa kan du med det samme komme heri og saa er da denne Familiehistorie sluttet." — Det hjalp, hans Ægtehalvdel er i dette Øjeblik stærkt optaget med at lave Boghvedekager til en stor og blomstrende Familie, medens der gemmes Nødder i Kisten oppe paa Loftet.

Mellem Forretningsmænd. Levy: Den bedste Forretning gør De dog med Deres Døtre, for de finder jo rivende Afsætning.

Benjamin: Det er s'gu en rar Forretning den; jeg maa betale Penge for at slippe af med dem.

Hvor blev Katten af? En Mand, der meget glædede sig til en Mørbrad, som han havde købt og ladet Slagteren bringe hjem til sin Husholderske med det udtrykkelige Paalæg, at den skulde steges til Aften, blev i højeste Grad skuffet, da Husholdersken ved hans Hjemkomst fortalte ham, at Katten havde spist Stegen uden at levne en eneste lille Bid.

„Hele Stegen!" udbrød Manden forbavset med et Blik paa Synderen, der med den uskyldigste Mine sad i Vinduet og snurrede. „Det maa vi undersøge," vedblev han, idet han greb Katten og vejede den, hvorved det viste sig, at den vejede akkurat lige saa meget som Stegen.

„Ja," udbrød han nu, „her er virkelig Stegen, men hvor i Alverden er saa Katten bleven af?"

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3
Dette blandt andet benyttes til Heste.
2 3
Og dette ofte er disses „Næste".
3 1
Dette kan ikke med Næsen forliges.
3
Dette ofte alene (forlænget) siges.

J. J.

Rebus.

V K K K A B

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 46: Havre — Have — Hare — Harve.

Spørgsmaal i Nr. 46: Wien.

Stavelsesgaade i Nr. 46: Dampskib.

Rebus i Nr. 46: Eftersyn.

Juridisk Raadgiver.

Naar en Mand har købt en Livrente til sin Hustru, og han derefter gaar fallit, kan hans Kreditorer da forlange, at Livrenten skal gaa tilbage til Fordel for Konkursboet?

E.

Ja, naar Livrenten er købt i det sidste Aar før Konkursen, og Manden har anvendt et efter hans Formuestilstand uforholdsmæssig stort Beløb dertil (Konkurslovens § 27.)

* * *

Er en Obligation, som til December Termin er 20 Aar gammel, ikke gældende længer? Den er paa 1000 Kroner og til en privat Mand. Naar Summen ønskes staaende, skal der saa ny Obligation, eller kan den gamles Aarstal, Dato og Navn fornyes saaledes, at den er lige gældende?

J. i G.

Naar det ikke kan bevises, at der af en Obligation har været svaret Renter i 20 Aar, og Skyldneren heller ikke i Løbet af den Tid paa anden Maade bevislig har vedkendt sig Gælden eller er bleven krævet af Kreditor, er Obligationen død og magtesløs. En 20-aarig Obligation kan fornyes ved en simpel Paategning af Skyldneren, f. Eks.: „Denne Obligation fornyes herved i Medfør af Danske Lovs 5—14—4." (Skyldnerens Navn og 2 Vitterlighedsvidner.) Der behøves hverken Stempel eller ny Obligation.

* * *

1. Kan Husbonden opfordre sit Tyende til at arbejde om Søndagen længre indtil Kl. 9 Formd. med Arbejde, som er ganske unødvendigt?

2. Er Husbonden forpligtet til at skaffe Frokost og Middagsmad til visse bestemte Tider af Dagen, da der undertiden kan gaa en halvanden Time over Tiden, og som slet ikke kan være behageligt, naar man har strengt Arbejde?

3. Kan man ikke fordre en Snaps eller to til sin Frokost?

4. Har Husbonden Lov til at sætte sit Tyende i et Arbejde, som man kan risikere Helbredet ved, og i et saadant Tilfælde har man da ikke Lov til at nægte det?

5. Maa Husbonden nægte sit Tyende at gaa hjem til sine Forældre engang imellem i dets Fritid og faa gjort noget ved sit Tøj?

6. Kan Husbonden opfordre sit Tyende til at udføre det og det Arbejde paa en vis bestemt Tid, som ofte kan være ganske umuligt?

7. Naar man passer sit Arbejde og gør alt, hvad Husbonden befaler, kan han saa forlange mere?

En ny Abonnent.

Til 1. Det er Husbonden, som har at afgøre, hvilket Arbejde der er opsætteligt og hvilket ikke, og Tyendet er forpligtet til at adlyde ham.

Til 2. Der paahviler ikke efter Loven Husbonden nogen bestemt Forpligtelse i den angivne Retning.

Til 3. Nej.

Til 4. Hvis Husbonden paalægger sit Tyende noget med særlig Fare forbundet usædvanligt Arbejde, skal han, naar Tyendet kommer til Skade, bekoste Helbredelsen og kan desuden dømmes til Straf og Erstatning. Saadant Arbejde kan Tyendet nægte at udføre.

Til 5. Tyendet maa kun gaa, naar det faar Lov dertil af Husbonden.

Til 6. Han kan godt opfordre sit Tyende til det, men naar Tyendet gør, hvad det kan, kan han ikke gøre det noget, fordi det ikke faar Arbejdet færdigt i den Tid, han ønsker.

Til 7. Man maa heller ikke forlade Ejendommen uden at spørge Husbonden derom.

* * *

Kan en Husbond tvinge en Karl, der har tjent sin Tid ud, til at blive i sin Tjeneste det næste Aar med og for samme Løn, fordi Karlen ikke har sagt op? Karlen er under 18 Aar.

An i Sp.

Ja, naar der ikke er sagt op i Tide af Karlens Værge, kan Husbonden, naar Karlen var fæstet paa et Aar, fordre i Følge Tyendelovens § 39, at han skal tjene ham et Aar til.

* * *

1. Jeg er i Møllerlære, hvor der er flere Svende. Hvorvidt kan jeg fordre fri? Kan jeg fordre fri hver anden Søndag efter den ny Helligdagslov? Det bemærkes, at jeg har været hjemme i tre Uger og arbejdet hver Søndag.

2. Jeg har forlangt Udgangstilladelse, men det blev nægtet mig, hvorfor jeg efter min Fritid om Aftenen gik en lille Vending. Da jeg nu spørger om fri, bliver det nægtet mig, fordi jeg gik uden Tilladelse sidste Søndag Aften. Er det lovligt? Jeg er fyldt 18 Aar.

J. H.

Til 1. Den ny Helligdagslov kommer ikke til Anvendelse paa den Virksomhed, i hvilken Spørgeren er.

Til 2. Spørgeren kan ikke tiltvinge sig Udgangstilladelse, men bør se at enes derom i Mindelighed med vedkommende.

„Husvennen" udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Den første Nybygger, Skildring fra Heden, af Knud Skytte, (Sluttet). Et vulkansk Udbrud, Billede. Heksen, Skitse af E. T. Haubye, (Sluttes). Himlen. Metastasios Arvelod. Ogsaa en Gave. Fra Urskoven, med Billede. Havebrug. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

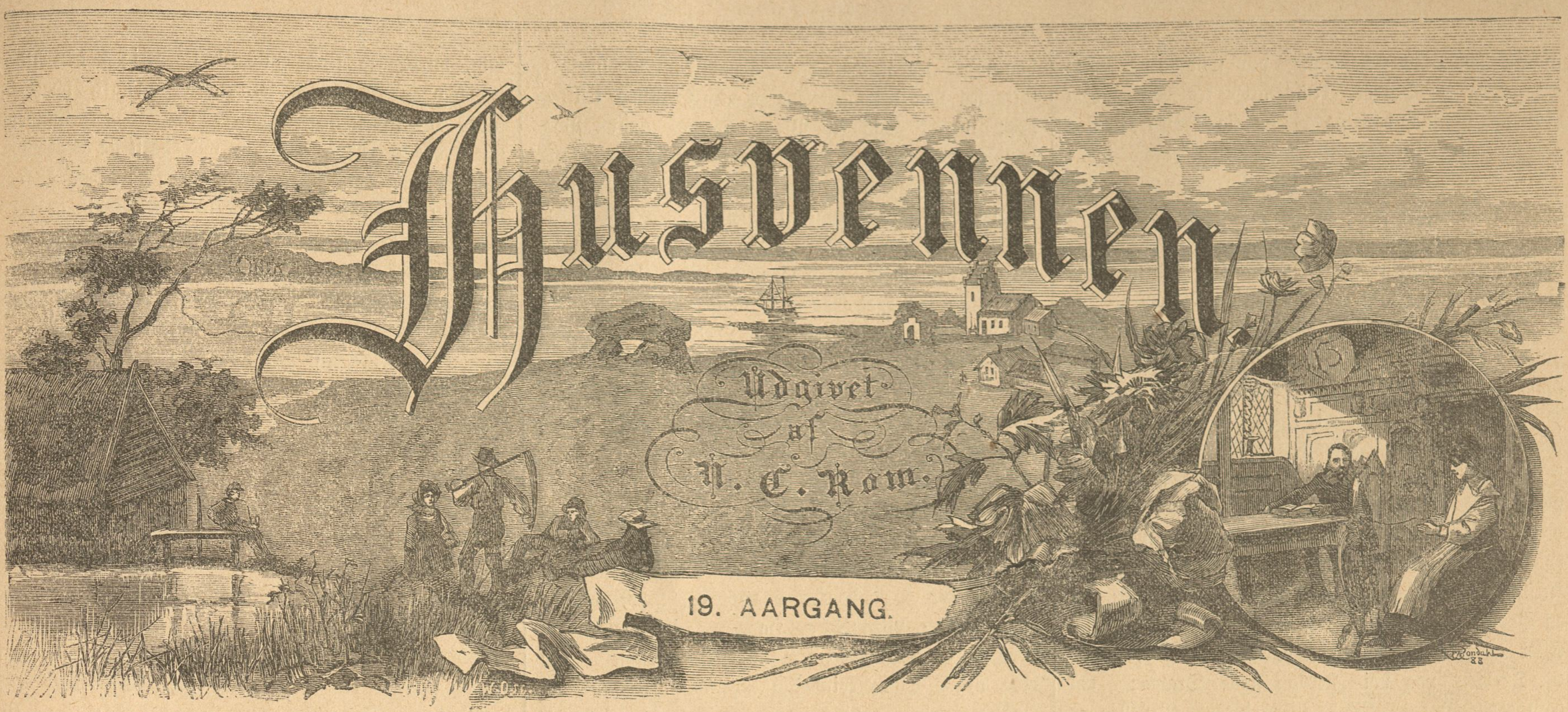

Nr. 48. Søndag den 28. August. 1892.

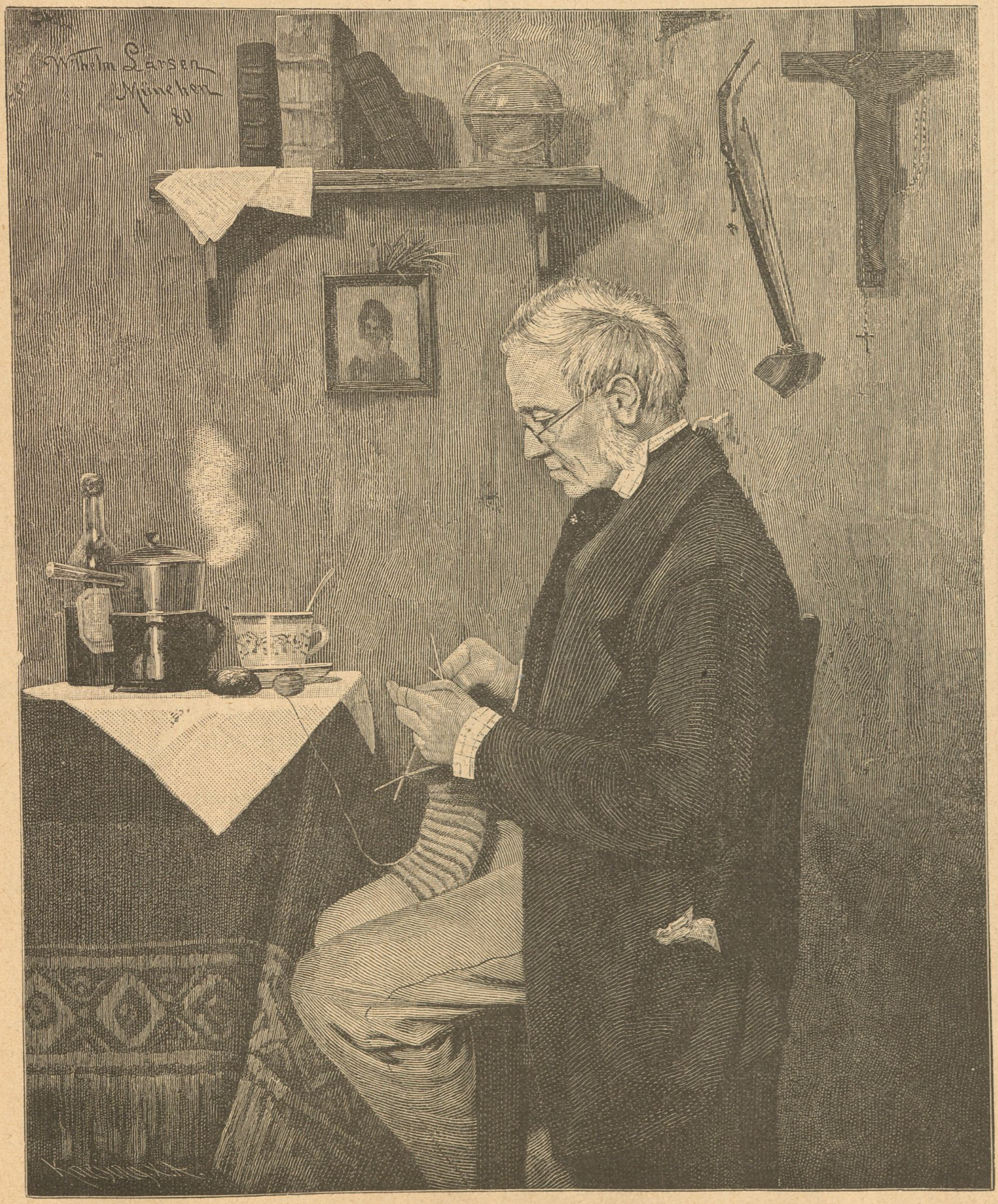

En Ungkarlefrokost.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Fortsat.)

Der var dengang ingen lovbefalet Frist, inden hvilken det kongelige Theaters Chef havde at erklære, om et indsendt Stykke var antaget eller ikke. En saadan blev først fastsat ved det i Aaret 1856 udarbejdede Regulativ og skyldtes vistnok nærmest den almindelige Erkendelse af, at Heibergs Efterladenhed paa dette Punkt var gaaet over alt Maal og Grænse. Hvad mit lille Stykke angik, kunde Forfatterens store Ungdom vistnok give ham en berettiget Grund til, inden han tog nogen Bestemmelse, at give ham Anledning til at tage sig sammen og, efter den første venlige Opmuntring, forsøge, hvad han fremdeles kunde bringe det til. Om en saadan Betragtning har gjort sig gældende hos Hejberg, skal jeg ikke kunne sige. Men jeg ved, at ogsaa andre ofte maatte vente Aar og Dag paa hans Kendelse, og medens han straks havde læst mit lille Skuespil, kan det med en høj Grad af Sandsynlighed antages, at han i de fleste Tilfælde først efter lang Tids Forløb gjorde sig bekendt med de Arbejder, der indsendtes til hans Bedømmelse, og at Tilbagesendelsen fandt Sted umiddelbart efter at han havde læst dem.

Da Ventetiden havde varet i tre Fjerdingaar, befandt jeg mig i en Tilstand af febrilsk Ophidselse, der gjorde, at jeg næsten følte mig legemlig syg. I et barnagtigt Haab om ved et Tilfælde at møde Heiberg, henlagde jeg et Par Gange om Ugen mine Vandringer til Kristianshavn og den nærliggende Vold og blev ufortrødent ved dermed, uagtet det hele Tiden stod mig klart, at selv om jeg ved et heldigt Træf skulde møde ham, vilde min medfødte Skyhed hindre mig i at sige ham, hvem jeg var. Af bare Desperation sendte jeg ham saa i Juli Maaned nogle Digte og udbad mig hans Mening ogsaa om dem. Først da jeg efter et Par Maaneders Tids Forløb udtrykkelig

spurgte ham, om Sendelsen var modtagen, hørte jeg under 4de Septbr. 1854 atter fra ham. Om Digtene udtalte han sig ret venligt, men i stor Korthed, og sluttede sit Brev med disse Ord: „Med Hensyn paa Deres lille Drama, da er der meget at betænke ved den Sag, og det er derfor, at jeg endnu ikke har taget nogen Bestemmelse, hvorom De dog om ikke lang Tid skal faa nærmere Underretning." Der var forløbet ti Maaneder!

Det modtagne Brev skaffede mit Sind i det mindste for saa vidt nogen Ro, som det stillede en snar Afgørelse i Udsigt. Trods Heibergs bestemte Tilsagn lod den imidlertid vente paa sig, og der kom nu en Tid, da jeg havde al min Selvbeherskelse behov for i Forretningen at bevare den fornødne ydre Ro. Der indtraf kort efter en Begivenhed, der i min daværende Tilstand gjorde et stærkt og rystende Indtryk paa mig. Den ulykkelige Digter Kristian Juul indsendte til Eibe Manuskriptet til en Børnebog, som han ønskede udgivet ved Juletid. Efter al Rimelighed havde han faaet Afslag af C. G. Iversen, paa hvis Forlag hans Drama: „En Episode" samt et Bind lidet heldige Noveller af ham var udkomne. Uden at have læst et Ord deri, vragede Eibe det indsendte Manuskript og gav mig det til Indpakning. Der var tidligere i Kommission hos os udkommet to Digtsamlinger af Juul, hvori flere Stykker ved deres dybe Tungsind og mandige Sprogtone havde vakt min levende Interesse for Forfatteren. Det udmærkede Digt „Klara Aurelia", som nu er ganske glemt, men som burde være aftrykt i ethvert større Udvalg af dansk Literatur, kunde jeg udenad og havde paa mine ensomme Vandringer i Dyrehaven ofte reciteret det fra Ende til anden. Inden jeg lagde Omslag om Manuskriptet, gjorde jeg mig derfor bekendt med det, men maatte med Sorg erkende, at det var en Samling, tynde, forfejlede Ting — lutter Vidnesbyrd om en Digterevne, der i Livets Kampe tidlig var bleven opbrugt. Eftersom Juul ingen Adresse havde opgivet, henlaa Manuskriptet til Afhentning. Som jeg en Eftermiddag i Oktober med tungt Sind stod alene i Bogladen, kom en Person ind, der paa det nærmeste var klædt som en Vagabond. Et mørkt, tjavset Haar hang ukæmmet ned om et gult Ansigt, hvis skyggede Partier faldt stærkt i det grønlige — aldrig har jeg i noget menneskeligt Aasyn senere mødt den samme Farve. Ogsaa det hvide i Øjnene var gult og omsluttede et Par Øjenkredse af tvivlsom Farve og med et mat, usikkert Blik. Jeg troede, det var en Tigger; men med dump tonløs Stemme sagde han: „Mit Navn er Kristian Juul." Da han saa mig tage det indpakkede Manuskript fra en Hylde, rakte han en skiden Haand frem efter det, og sagde det ene Ord: „Naa!" hvorpaa han uden Hilsen gik sin Vej. To Dage efter meldte Bladene hans Død. Han maa fra Eibes Boglade være gaaet hjem for at lægge sig paa det Sygeleje, hvorfra han ikke mere skulde rejse sig. Dette bratte Dødsfald og det græsselige Syn, der gik forud, virkede utrolig nedtrykkende paa mig. I den dødssyge Digters Besøg i Bogladen syntes der mig at ligge en Advarsel, og i hele Maaneder forfulgte det gustne Ansigt med de døde Øjne mig, hvor jeg gik og stod; — jeg ser det undertiden endnu. Forunderlig nok begyndte jeg dog netop ved denne Tid at skrive paa et nyt Femakts-Drama: „Christjern den Anden", hvortil jeg i længere Tid havde gjort omhyggelige Studier.

Trods sit Løfte lod Hejberg fremdeles intet høre fra sig. Med December Maaned var min Lærlingetid udløben, og da Eibe haardnakket udsatte at træffe en bestemt Aftale med mig om de Vilkaar, hvorunder jeg skulde være hos ham som Medhjælper, følte jeg paa det mest levende min Stillings Usikkerhed; thi at søge en Plads hos en anden Boghandler var en Udvej, jeg kun i yderste Nød vilde ty til. Jeg tog mig da sammen og skrev paany bønligt og indtrængende til Heiberg. Med al den Veltalenhed, jeg havde til Raadighed, gjorde jeg det klart for ham, af hvormegen Vigtighed en Afgørelse af det svævende Spørgsmaal vilde være for mig, netop i det nærværende Øjeblik. Efter godt og vel en Uges Forløb modtog jeg følgende Svar:

„Etatsraad Heiberg vil, saafremt det maatte være Deres Lejlighed, vente Dem i sin Bolig den 31te dennes Kl. fire om Eftermiddagen for at tale med Dem om den bevidste Sag."

Nyaarsaften var heldigvis en Søndag. Paa Slaget fire indfandt jeg mig i hans Bolig paa Søkvæsthuset, som med aristokratisk Tilbagetrukkenhed ved en stor og dyb Gaard var skilt fra Gaden og bagtil vendte ud mod en Have. Heiberg var omhyggelig garderet mod ikke attraaede Besøg. Jeg blev af et ældre kvindeligt Tyende med en vis Mistænksomhed spurgt, om jeg var den Herre, Etatsraaden ventede, og først da jeg havde givet et bekræftende Svar, førte hun mig ind i en Tofagsstue, over hvilken Skumringen allerede begyndte at synke.

Det er sagt om Heiberg, at hos ham viste Tilværelsen sig som afbildet i en hvid Spejlglaskugle; — det er et træffende Billede. Ogsaa af andre har jeg hørt, at Livets Vanskeligheder for dem med et blev saa mærkværdig fredelige, naar han paa sin lette, halv spøgende Maade udtalte sig om dem. Og denne Ejendommelighed udsprang af en Livsopfatning, som allerede i en tidlig Alder havde slaaet Rod hos ham; — dens tidligste Ytring kan forfølges tilbage til hans fire og tyvende Aar. Den er at finde i et Brev af 2den Juli 1814 til hans tidligere Lærer, Pastor P. Hansen, som havde besværet sig for ham over sine Kaar, og overfor hvem han med stor Frejdighed optræder som Trøster og Formaner. Han udtaler i det nævnte Brev disse mærkelige Ord: „Jeg er overbevist om, at Mennesket, naar ikke virkelige positive Ulykker rammer det, er lige lykkeligt under enhver Stilling i Livet", og roser som den sande og rette Grundvold for en sund Livsførelse Epikurs Lære „i den ældgamle oprindelige Betydning, da den bestod i en flygtig og let Anskuelse af Livet, ikke som Følge af barnagtig Letsindighed og Overfladiskhed, men som et dybthentet Resultat af Betragtningen over de jordiske Tings Forgængelighed og Umuligheden af at opnaa absolut Lyksalighed ved vore endelige Midler; en deraf flydende Selvindeslutteelse i Haabet paa noget tilkommende, uforanderligt, evigt; og en dermed forbunden glad Nydelse af det nærværende." Hans senere Bekendtskab med den Hegelske Filosofi, der betragter Virkeligheden, taget i endelig Forstand, som et Affald fra Begrebet, tjente maaske til at give de her flygtig henkastede Grundsætninger en noget ændret Formel, men bidrog i det væsentlige kun til at befæste og underbygge dem, og om det dybere Forhold til Kristendommen, der med Aarene udviklede sig hos ham, gælder i endnu højere Grad det samme. Naar han i den dæmrende Vintereftermiddag med sin lette, næsten skæmtende Stemme, som dog paa ingen Maade svækkede hans Tales alvorlige Indhold, rettede indtrængende og velmenende Ord til mig, talte han unægtelig ud af en Erkendelse, han under et langt Livs frugtbare Udvikling selv havde opretholdt. Hvad han lagde mig paa Sinde, var i Grunden kun en læmpet og ændret Gentagelse af hint firti Aar i Forvejen skrevne Brev. Naar jeg var „ferm" i det Fag, jeg havde viet mig, burde jeg finde mig tilrette deri; i den Alder, jeg havde, kunde jeg selv lære mig alt, hvad jeg fandt for godt; jeg behøvede ikke at være Student, jeg skrev jo bedre for mig end de fleste Studenter; at skrive og føle sig aandeligt vokse indbefattede en Lykke, som gjorde et Menneske dueligt til at bære Livets Byrder. Hvor lidet udviklet jeg end var, følte jeg, at hvad han sagde, ikke var fremsøgt til øjeblikkeligt Brug, men virkelig var hans dybt grundede Mening. Da han omsider sluttede med et muntert: „Man skal raade sig selv; men dette er nu mit Raad!" vil jeg ikke paastaa, at han havde overbevist mig; men der var en Fred i mit Indre, som jeg længe ikke havde følt.

Jeg havde i mit Brev sagt ham, at jeg skrev paa et nyt Stykke. Med en vis Nysgerrighed udspurgte han mig derom og hørte opmærksomt paa de enkelte Prøver, jeg foresagde ham. Da jeg tilføjede, at den endnu ikke skrevne Begyndelsesscene i femte Akt skulde være i en Blanding af Jamber og Anapæster, gav dette ham Anledning til en vægtig Udtalelse, der omtrent ordret lød saaledes: „Dette kan være meget godt; men jeg tror ikke, at det er den Vej, Digterne i den moderne Tid skal gaa. De skal skrive en kort, kraftig Prosa, der med tilbagetrængt Lyrik gaar lige løs paa sit Maal." Som oplysende Eksempel henviste han til Mérimées smaa Dramaer, og et bifaldende Smil gled over hans Ansigt, da jeg sagde ham, at jeg havde læst dem allesammen. Som man vil se, forkyndte han allerede paa hin Nyaarsaften selv en Lære, man i vore Dage ikke sjeldent som splinterny Visdom har opstillet imod ham. Uagtet jeg selv har skrevet et Par Skuespil i Jamber, fordi Æmnets Natur krævede det, vil jeg tilføje, at han efter min Overbevisning med klart Fremsyn pegede paa det Spor, den moderne Dramadigtning har at gaa. I Talens Løb kom han til at nævne „Elverhøj" og udtalte udtrykkelig, at Stykket var skrevet „paa Bestilling". Det var let at mærke, at han ingenlunde satte det højt; men han tilføjede med Alvor, at „paa Scenen skulde det nok tage Tilskuerne med." Jeg tror, at aldrig nogen Digter har været saa ganske fri for Forfængelighed som Heiberg. Højst mærkelig var ogsaa den fordringsløse Maade, hvorpaa han i mundtlig Forhandling fremsatte sine Anskuelser. „Saavidt jeg kan se"; „det forekommer mig"; „jeg tror" og lignende Vendinger kom idelig igen i hans Tale. Hermed stemmer ogsaa det Udtryk „efter min Mening" i det ovenfor aftrykte Brev til Herskind.

Det lille Skuespil kom ikke synderlig paa Omtale. Heiberg bemærkede kun, at jeg jo nok maatte kunne forstaa, hvormange forskellige Ting han havde at tage vare, og tilføjede blot, da jeg tog Afsked: „Længe har det varet — lad det vare en kort Tid endnu!" Det ny Stykke anmodede han mig med en vis Iver om at indsende til ham, saa snart det var færdigt.

Det følger af sig selv, at jeg tog fat med fornyet Mod. Mit Forhold til Eibe var omsider bragt i Orden, og der var med Hensyn til den nærmeste Fremtid intet, der tyngede paa mig. Klokken fem om Morgenen sad jeg i den mørke Vinter ved Lampen og skrev, og allerede i Begyndelsen af Februar var jeg i Stand til at sende Heiberg det færdige Manuskript.

Han lod denne Gang forholdsvis hurtig høre fra sig. Allerede efter halvtredje Maaneds Forløb modtog jeg følgende Brev:

„Naar man betragter Deres Drama „Christjern den Anden" som et Studium af en ung

Mand, saa fortjener dette Arbejde al Agtelse og maa kaldes lovende med Hensyn paa fremtidige poetiske, om end ikke dramatiske Arbejder; thi det er det dramatiske Anlæg og den dramatiske Udførelse, hvorpaa det her skorter, ogsaa derved, at Dialogen har en bred Vidtløftighed, der ikke vilde kunne taales paa Scenen. Om dets Opførelse, selv med Forkortninger og Forandringer, vil der saaledes næppe kunne være Spørgsmaal.

Deres tidligere Arbejde kunde De maaskee ved Lejlighed sende mig i den omarbejdede Form, for at jeg kan sammenligne denne med det første Manuscript, som jeg har liggende. Noget bestemt Løfte kan og bør jeg vel ikke give Dem, men jeg skal gjerne nærmere overveje, hvorvidt det lader sig gjøre at benytte dette Stykke.

Kbhvn., 23de April 1855.

Deres
J. L. Heiberg.

Til Hr. Rudolf Schmidt."

Med Hensyn til det ny indsendte Drama gjorde Heiberg mig ingen Uret. Det indeholder adskilligt, som i psykologisk og vel ogsaa i rent digterisk Henseende er ret mærkeligt; men det egnede sig ikke til Opførelse. Hvad der derimod i høj Grad virkede baade oprørende og nedtrykkende paa mig, var, at han stadig, og, som det syntes, i en ubestemt Fremtid, udskød at tage Bestemmelse angaaende det lille Skuespil, han nu havde haft liggende halvandet Aar. Om jeg husker ret, var det Herskind, der bragte mig paa den Tanke at udgive „Christjern den Anden" som Bogdrama og forsøge, om jeg kunde opnaa at gøre nogen Virkning paa Læseverdenen. Under alle Omstændigheder var dette en kort Tid mit Forsæt. Jeg var saa udpint og oprevet af at vente og idelig at blive henvist til paany at vente, at jeg følte Trang til engang at foretage mig noget. Jeg kendte imidlertid Forholdene tilstrækkelig til at vide, at skulde jeg have den ringeste Mulighed for at vække Opmærksomhed, maatte den betingede Ros, Heiberg havde ydet mit Stykke, medgives det paa Vejen. Samtidig med, at jeg sendte ham et rettet og paany gennemarbejdet Eksemplar af det lille Skuespil, udbad jeg mig derfor hans Tilladelse til i en Fortale at lade den Del af hans Skrivelse trykke, som angik den ny Digtning, saafremt jeg maatte bestemme mig til at udgive denne.

Min Forespørgsel maa være falden Heiberg ubelejlig. Han var daglig i „Fædrelandet" og „Dagbladet" Genstand for de voldsomste og mest hadefulde Angreb, og hans Mistanke maa paa ubestemt Maade være bleven vakt. Anderledes ved jeg ikke at forklare det Svar, han sendte mig. I Modsætning til hans andre Breve var det holdt som en Embedsskrivelse og aandede en isnende Kulde:

„Da de Breve, jeg har skrevet Dem til, have en ganske privat Charakteer, har jeg ikke tænkt mig Muligheden af, at de kunde blive trykte, enten in extenso eller partielt. Da jeg nu følgelig ikke erindrer mine Udtryk nøie, maa jeg bede Dem om, at De, inden De lader Noget af dem trykke, viser mig det iforvejen, for at høre min Bestemmelse derom.

Det andet Stykke har jeg modtaget og skal i Løbet af Sommeren give Dem nærmere Besked derom.

19. Mai 1855.

J. L. Heiberg."

(Fortsættes.)

En Gudsfornægter.

Josef Barker var en Gudsfornægter, der i en Række Aar rejste igennem England og holdt Foredrag over Atheismen (Nægtelsen af Guds Tilværelse). En Dag, da han holdt en saadan Tale i en lille By, sagde han: „Hvis der virkelig var en Gud til, tror I saa ikke, han vilde lægge lidt Mærke til mig, der tilbringer al min Tid til at benægte hans Tilværelse? Tag mig engang i Øjesyn og sig saa, om I ikke synes, jeg har det godt. Jeg er stærk, veltilpas og i godt Humør, altid rede til at faa andre til at le. Dersom der nu virkelig var en Gud, tror I saa ikke, at han paa en eller anden Maade vilde give sin Utilfredshed med mine Foredrag til Kende?"

Ved disse Ord rejste en i Forsamlingen tilstedeværende Bonde sig og sagde:

„Min Hund har den Vane at gø ad alt, hvad han ser; selv Maanen hilser han med sin Bjæffen, naar den hæver sig paa den rene, blaa Himmel. Og hvad gør Maanen? Den bliver ved at straale i al sin Glans og Skønhed uden at bekymre sig det mindste om det ufornuftige Dyrs Hylen. Netop saaledes forholder det sig ogsaa med den Taler, vi nys hørte. Han hyler og gør ad den Almægtige, som Hunden ad Maanen. Og hvad gør den store Gud? Han lader sin Sol opgaa over gode og onde og lader det regne over retfærdige og uretfærdige. Han er taalmodig, fordi han har den lange Evighed for sig; men der kommer en Dag, da han vil holde Regnskab med alle Menneskebørn."

Disse jævne, men overbevisende Ord gjorde et dybt Indtryk paa Tilhørerne. Og Vidnesbyrdet var ikke blevet aflagt forgæves. Barker erkendte senere sin Vildfarelse, ydmygede sig og endte sin jordiske Løbebane med at forkynde Evangeliet. Han havde naaet den Erkendelse, at naar Gud saa længe havde haft Taalmodighed med ham, var det ikke en Følge af hans Magtesløshed, men af hans ubeskrivelige Barmhjertighed og Langmodighed. — Man oplever dog ogsaa, maaske i sine nærmeste Omgivelser, at en Spotter pludselig faar Munden lukket. Det tager „en Ende med Forfærdelse", som der staar i Skriften.

„Disse Ting har du gjort, og jeg har tiet. Du har tænkt, at jeg vel var som du; men jeg vil straffe dig og stille det frem for dine Øjne. Forstaar dog dette, I, som have glemt Gud, at jeg ikke skal knuse og der ingen er, som frier.

Hvad er Religion?

Hvad er Religion?" spurgte med et Skuldertræk en Mand den bekendte amerikanske Præst Talmage. „Efter de Erfaringer, jeg har gjort med mange religiøse Folk, maa jeg tilstaa, at den kristelige Religion paa ingen Maade indgyder mig nogen Respekt."

„Tænk Dem," svarede Talmage, „at vi besøgte en Kunstner i Rom og spurgte: „Hvad er Malerkunst?" Tror De saa, han vilde føre os hen til en eller anden Kludrer og vise hans jammerlige Smørerier frem, for at give os et Begreb om denne Kunst? Nej, han vilde stille os foran en Raphaels og Mickel Angelos Værker og sige: "Det er Malerkunst!" De har nu lært nogle Mennesker at kende, der udgav sig for Kristne uden at være det, og efter disse Vrængbilleder bedømmer De den kristelige Religion! Jeg henviser Dem til de mange Mænd og Kvinder, som ved Guds Aands Hjælp har naaet at føre deres Liv, saa de renses, fra hvad der besmitter Legeme og Sjæl, og fuldender deres Helliggørelse i Guds Frygt. Paa disse den guddommelige Naades Mesterværker maa De se, naar De vil fælde Dom over, hvad Religion er."

Eventyr til Søs.

Ved P. H.

I. Et Overfald af Sørøvere.

For en Menneskealder siden eller saa blev en engelsk Fregat „Menelaos" udkommanderet for at slutte sig til en Eskadre, der havde Station i de kinesiske Farvande. Det var et smukt, hurtigsejlende Skib, bevæbnet med 24 Kanoner. I Malakkastrædet, hvor det dengang vrimlede med Sørøvere, holdt Mandskabet nøje Udkig for ikke at overrumples af de behændige og snu Fjender. Man fik en Skonnert i Sigte, som gjorde Nødsignal, Fregatten lagde bi, og en Løjtnant, som blev sendt om Bord i det fremmede Fartøj, fandt kun et Menneske, en halv civiliseret Malayer, som paa daarlig Engelsk forklarede ham, at Skibets øvrige Besætning, ialt 6 Mand, var bleven skyllet over Bord, under en heftig Storm, samt at Skibet tilhørte en indfødt Købmand i Singapore. I et helt Døgn havde den stakkels Matros været ene paa Fartøjet; man forstaar derfor hans Taknemmelighed, fordi Fregatten havde givet Agt paa hans Nødsignal.

Saa snart disse Oplysninger var blevne forebragte „Menalaos'" Kaptajn, besluttede denne at bemande Skonnerten og føre den ind til Singapore. Kommandoen overdroges en Løjtnant James, og Mandskabet bestod af en Midshipman, to Underofficerer og tolv Matroser. Skulde man nu træffe Sørøvere i Farvandet, var der al Udsigt til et Eventyr, og ingen havde noget imod en saadan Afbrydelse i det daglige ensformige Liv om Bord. Selvfølgelig var der sørget for Krigsvaaben: et Par smaa Kanoner, Geværer, Huggerter o. s. v., ligesom der ogsaa var Proviant for mindst en Maaneds Tid. Desværre var Skonnerten, som den ny Besætning gav Navnet „Agamemnon", en gammel udslidt Kasse, som højst kunde naa fem Mil frem i Vagten og aldeles ikke kunde holde Trop med Fregatten. Da Mørket faldt paa, var de to Skibe hinanden ude af Sigte. Natten bragte Modvind, og der fulgte nu et Par særdeles kedelige Uger, hvor Besætningen tilbragte Tiden med at fiske og spejde efter de enkelte Kinafarere, der viste sig i Horisonten.

Efter at „Agamemnon" havde udholdt nogle af de voldsomme Storme, der under hine Himmelstrøg benævnes „Sumatras" (efter Øen Sumatra), naaede man den femtende Dag ind under den malayiske Kyst. Morgenen oprandt stille og skyet, medens enkelte Regnbyger afkølede den utaalelig hede Luft. Ikke en Lyd hørtes, undtagen naar en Fisk nu og da sprang i Vandet. Strømmen førte Skibet ind imod Land, saa det kun laa en Fjerdingmil fra Strandbredden, da Løjtnant James lod Ankeret falde og Sejlene fortøjre for at vente paa en gunstig Vind.

Den hede Dag afløstes af en varm og lummer Nat. Hele Mandskabet lagde sig til Hvile paa Dækket, Vagten holdt skarpt Udkig. Om Eftermiddagen havde man nemlig set en lille Baad, hvori der var to Mand, stryge frem bag en Odde, ligesom for at udspejde Skonnerten, hvorpaa den hurtig havde trukket sig tilbage igen. Hele denne Afsærd forekom med Rette de engelske Søfolk mistænkelig. Alle Vaabnene blev bragt op og uddelte til Mandskabet, Kanonerne og Bøsserne blev ladede, enhver lagde sig saa at sige til Ro med Vaaben i Haand. Men kun faa faldt i Søvn. Forvent-

ningen om et rigtigt, om end blodigt Eventyr fyldte alles Tanker, og de fleste ønskede kun, at det maatte blive Alvor.

Skibet laa med Bagbordssiden mod den omtalte Odde, og paa denne Side var de to Kanoner blevne anbragte, den ene forude, den anden paa Agterdækket. Det var en stille, mørk Nat, ikke en Stjerne var at se paa den skyede Himmel. Ingen Røver til Lands eller Vands kunde ønske sig en heldigere Nat til at øve sin Udaad i. Kystens Omrids var næppe til at skelne i den disede Luft, og endnu mindre kunde det ses, hvorvidt der var noget i Gære derinde. Paa Skonnerten maatte man fornemmelig stole paa sine Øren for at kunne opdage Sørøverne, naar de nærmede sig, og derfor var der givet Ordre til at holde sig fuldkommen stille.

Da Midshipmannen og Kvartermesteren omtrent Kl. halv elleve stod og stirrede ud i Mørket, nærmede Udkiggeren sig hurtig og hviskede: „Jeg er sikker paa, at jeg hørte en Lyd henne under Odden, omtrent som naar man knækker en Aare.“ De lyttede en Stund uden at blive det ringeste var og fulgte derpaa Udkiggeren forud, hvor han havde Post, og lyttede atter. Men ikke en Lyd afbrød Havets og Nattens højtidelige Stilhed.

„Du maa have taget fejl, Thompson,“ sagde Kvartermesteren til Udkiggeren, en ægte gammel Søgut, der ofte havde staaet sin Prøve.

„Skulde jeg have faret tyve Aar til Søs og endnu ikke have lært at bruge mine Øren,“ svarede den tiltalte mut og vendte sig bort.

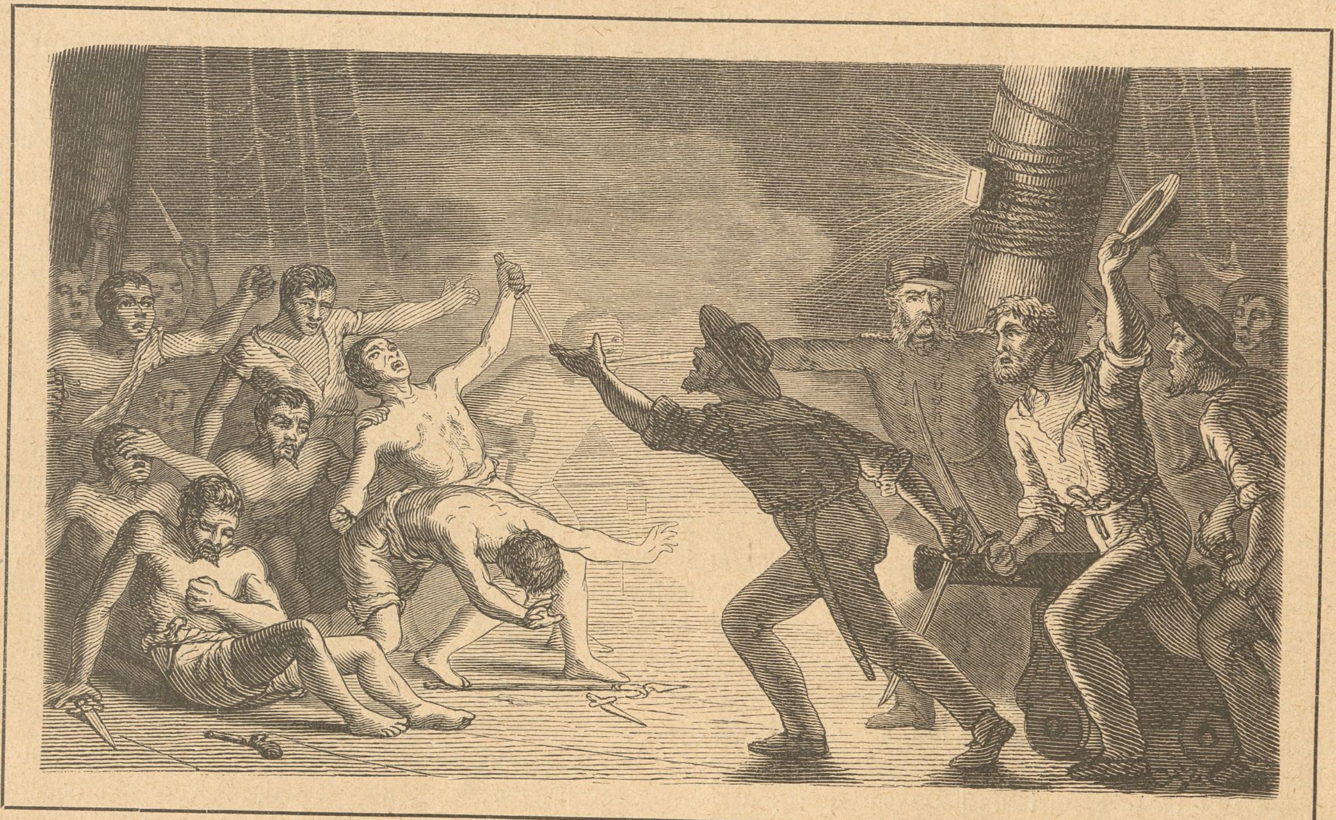

Sørøvernes Overfald.

Midshipmannen, der fæstede særlig Tillid til den gamle Kvartermester, besluttede at underrette Løjtnant James om Sagen for ikke selv at paadrage sig noget Ansvar. Hurtig for Løjtnanten op, og i Løbet af et Par Minutter var hele Mandskabet vækket, og enhver Mand paa sin Post. Krudtmagasinerne blev aabnede, Kanonerne forsynede med frisk Fængkrudt, Lanterner, beredte til at tændes, stillede frem, og Mandskabet fordelte sig med Huggerter og Pistoler paa begge Sider af de to smaa Stykker Skyts; Entrepiggene laa rede paa Dækket. Saaledes var „Agamemnon“ parat til at modtage Fjenden.

Alt var foregaaet i største Stilhed. Folkene havde ikke Støvler paa, og de fleste bar paa Grund af den trykkende Varme en meget let Klædedragt. Da enhver var paa sin Plads, lod Løjtnanten og Midshipmannen sig fire ned uden Bords til Vandspejlet for bedre at lytte. Foreløbig var der dog ikke det mindste at mærke.

„Hvis det ikke havde været Thompson,“ udbrød Midshipmannen, „der gjorde Melding, vilde jeg ikke have kaldt paa Dem, men han hører bedre end nogen anden; tit naar de paa „Menelaos“ rebede Merssejlene i en skarp Kuling, har han forstaaet en Ordre fra Dækket, medens ingen af de andre, der var til Vejrs, hørte et Ord.“

„Det var fuldkommen rigtigt, at De kaldte paa mig,“ svarede James, „thi Skurkene ror naturligvis med ombundne Aarer og meget forsigtigt, dog synes det jo rigtignok at være blind Allarm. Alligevel vil vi tøve et Par Minutter endnu, og saa lade Folkene gaa til Ro igen.“

Vi lod os atter hejse op, der forløb et Par Minutter, og jeg fik Ordre til at lade Mandskabet pibe ned, da James pludselig greb mig i Armen og hviskede:

„Holdt! nu kan jeg tydeligt se noget.“

I det samme kom Thompson, som havde Post ved den forreste Kanon, agter ud og sagde med Haanden til Hatten: „Jeg haaber, De ikke tager mig det ilde op, Sir, men hvis dette ikke er Lyden af Aarer, saa vil jeg lade mig kalde en Landkrabbe.“

„Du har Ret, Thompson,“ sagde vor unge Fører, „jeg skal ikke glemme dig.“

De afmaalte Aaretag ude fra Søen kunde nu tydelig høres, og Kommandoen „Færdig!“ gik nu sagte videre. Kanonerne stilledes saaledes, at Skraasækkene, hvormed de var ladede, kunde gøre deres fulde Virkning paa nært Hold. Endnu var der ikke tændt Lys paa Dækket, hvilket for Kampens Skyld vilde blive nødvendigt, men Lanterner holdtes parate i Spande for at anvendes, saa snart man ikke længer havde Behov at skjule sig. Farvandet vilde da oplyses i den nærmeste Omkreds, og Folkene vilde have lettere ved at tage Sigte.

Selvfølgelig var ingen i Tvivl om, at det var Sørøvere, som nærmede sig; thi hvem andre kunde vel faa i Sinde at aflægge Besøg paa denne Tid af Døgnet. I næste Øjeblik kunde man ogsaa skimte Omridsene af Sørøvernes hurtig sejlende Baade, der skød frem af det rugende Mørke, og alles Tanker var nu henvendte paa Kampen, der syntes uundgaaelig. Engelskmændene kunde tælle tre Baade, to der styrede lige ind mod Boven, og en der roede hen imod Agterskibet. Sandsynligvis ventede Sørøverne sig en let Sejr, thi hvad skulde en lille Kystfarer, som Skonnerten jo var, udrette under disse Forhold, mod en baade snedig og mandstærk Fjende. Og medens deres Fingre kløede efter det forventede Bytte, mindedes de utvivlsomt adskillige lignende Tilfælde fra tidligere Tid, hvor uforsigtige eller troskyldige Købmænd var faldne som Ofre for deres List og Rovbegærlighed. Snart lagde de forsigtig til Side og trak af alle Kræfter i Aarene. Lyden var nu overhaands tydelig. Endelig var de kun et halvt Hundrede Alen borte: tre store Baade, med fjorten Aarer og alle tre pakfulde af Mennesker.

Løjtnant James lod sit Blik følge den agterste Kanons Sigtelinie, og i samme Nu som denne dækkedes af et af Sørøver-Fartøjerne, kommanderede han „Fyr“. Næsten paa een Gang brændte begge Kanonerne løs, og Skuddenes Drøn rullede langs med Kysten, vækkende Ekkoet nær og fjern mellem de tavse Klipper og Skove. Snart fyldtes Luften af de døendes og saaredes Skrig, og Baaden, der styrede løs mod Agterstavnen, forsvandt i de mørke Vande. Samtidig blev Lanternerne tændte. De to Baade styrede imidlertid rask løs paa Skibets Bov, idet Sørøverne mente herfra lettest at kunne foretage Entringen. Søfolkene mødte med deres Entrepigge, og en blodig Haandkamp opstod; snart dreves Sørøverne tilbage, og snart trængte de atter frem, thi i Antal var de Englænderne langt overlegne. Disse kæmpede med alt deres Mod og var beredte paa at sælge Livet saa dyrt som muligt. Mange af de brune Røvere blev styrtede ned fra Rælingen, gennemboret af en Entrepig; Thompson alene fældede fire Mand. Da Løjtnant James paa een Gang saa sig angreben fra to Sider, lod han efter Aftale sine Folk trække sig tilbage til Agterkanonen, der stilledes langsskibs og ladedes med Kardætsker. Sørøverne, der ikke fattede denne Manøvre, myldrede med Sejrshyl ind over Rælingen. I det samme lød Kommandoordet: „Fyr!“, en klar Flamme oplyste lynsnart Dækket, og Skuddet hvis Drøn rullede ud i Natten, gjorde sin Virkning. Matroserne styrtede frem med deres Huggerter, og den korte, heftige Kamp endte med, at de malayiske Sørøvere blev huggede ned eller maatte springe over Bord. Deres Tab var mindst 60 Mand, medens Englænderne kun havde tre dræbte og fire saarede paa deres Side. — Efter dette Eventyr fortsatte Løjtnant James sin Rejse.

De smaa Soldater.

„Alle Mand ret og se lige frem!
Nu skal det gaa med Fart og Klem."

Morten, der egentlig er skabt til Dunk,
knejser nok saa stiv og strunk.

Karo gør sig ej mindre Flid,
maaske der siden vanker en Bid.

Men Katten, der tager sit Formiddags-Hvil,
ser til med et stille satirisk Smil.

Billeder fra Skolen.

2. Ole Bæklund.

Medens Ole Bæklund var en Dreng, gjaldt han blandt sine Omgivelser for et stort Lys, og hans Moder troede, at saa begavet et Barn var der aldrig født under vor Bredegrader. Det kan dog nok være, at hans Begavelser overvurderedes, og dertil bidrog det vel noget, at hans Forældre omhyggeligt drog Omsorg for hans Oplærelse, og at han var et lærvillig, føjeligt og fromt Barn, der var mest oplagt til stille Sysler. Jeg, der traf til at mødes med ham i hans Ynglingealder, fik ikke Indtrykket af, at han var et særdeles udmærket Hoved.

Han var en Gaardmandssøn; men hans Forældre var ikke videre velhavende. Den Tanke opstod tidlig hos dem, at Ole skulde holdes til Bogen, og efter ringe Lejlighed sparede de ingen Umage derfor, og han sparede sig heller ingen Umage. Nogen rigtig Verdensklogskab kunde han ikke rose sig af at besidde, da hans Fader døde, og han maaske dermed mistede en betænksom Raadgiver; men nu var han en voksen Karl, og nu gav han sig paa Seminariet. At dette i visse Maader var uheldigt, kan ikke nægtes, men selv var han ung og uerfaren, og hans nærmeste Raadgivere var Kvinder, nemlig hans Moder og saa en til.

Det uheldige bestod i, at det var under den første slesvigske Krig, og Ole var i den Alder, at han blev udskreven, da man som bekendt tog Mandskab i en yngre Alder, end det ellers var Reglen. Ole havde dog ventet at blive færdig paa Seminariet, før han skulde være Soldat, men maaske hans Uddannelse tog længre Tid, end han havde paaregnet, da han jo maatte fæste nogen Lid til Rygtet om, at han var saadan et udmærket Hoved. Nu, saa blev han da Soldat lige hen imod Krigens Slutning, og da han atter slap fri, vendte han tilbage til Seminariet. Han havde vel glemt en Smule af sin Lærdom; men det kunde jo oprettes igen; hans faa Penge var gaaede med; men den Ting var der dog ogsaa Raad til. Det blev sagt, at han foruden sin Moder havde endnu en Raadgiverske, det var en ung og vakker Pige, og saa gætter man sig nok til Resten. Hendes Forældre var taaleligt velstaaende, og de hjalp ham saa med en Smule Penge. Ole blev saa Tiden ud paa Seminariet og kneb sig igennem til en ganske god „dulig"; men fik ingen Karakter for Sang og kunde da heller ikke synge.

Nu gjorde han Dumheder! Det vil da sige i deres Øjne, der mener, at der skal sidde et gammelklogt og beregnende Hoved paa et Par tyveaarige Skuldre. Han længtes selvfølgelig efter en Virkekreds, og saa søgte han Embeder, navnlig de smaa; thi han var et beskedent Menneske, og dengang — 1853 eller 54 — var det jo Reglen, at en Lærer begyndte i smaa Kaar, og saa kunde han, naar han var en nogenlunde dygtig Lærer, ret snart naa frem til noget bedre. Saa fik han da ogsaa et Embede, idet han blev Lærer ved en „Biskole" for en „ugift Lærer" og med de for et saadant Embede sædvanlige Indtægter eller lidt derunder.

Man fristes undertiden til at tro, at de Herrer, der bestemme ny Skolers Anlæg, enten handler i visse Maader tankeløst, eller ogsaa, de maa have mærkelige Tanker om en Skolelærers Fornødenheder. Den Skole, som Ole blev kaldet til — vi vil kalde den Agerfold, skønt dette Navn ikke er det rigtige — var bygget ude paa den vilde Mark midt imellem to Byer og i henved en Fjerdingvejs Afstand fra hver af dem. Jordlod var der ikke til Skolen, men en stor indhegnet Haveplet. Boligen var hyggelig og temmelig rummelig. Det hele var ligesom lagt an paa at friste den „ugifte Lærer" til at gifte sig, og Ole modstod ikke Fristelsen ret længe.

Det er uklogt at søge de smaa Embeder og uklogt at gifte sig i et saadant; det hører vi fra saa mange Kanter, og jeg skal her ikke indlade mig paa denne Sag videre end for Oles Vedkommende. Skolens afsides Beliggenhed og en vis personlig Ubehjælpsomhed gjorde det overmaade uheldigt for ham at føre et enligt Liv. Han var langt borte fra sin Kæreste, og han havde allerede brugt en Del af hendes Medgift, medens der endnu var en Del tilbage, som kunde hjælpe dem over de første Aar, og saa var der den, dengang sikre, men som det senere formede sig, ofte gækkende Udsigt til et bedre Embede. Han giftede sig altsaa, og i det ensomme Skolehus begyndtes et hæderligt, men stille og tilbageholdende Husliv. Snart kom saa Loven af 1856 med den ny Kaldelsesmaade, og saa saa det jo mere tvivlsomt ud med Befordringen, hvilken omtrent aldeles blev afskaaret ved den Bestemmelse, at den, som ikke havde Sangkarakter, kunde ikke blive Enelærer ved en Skole. Ole kunde blive, hvor han var, men neppe vinde Forflyttelse. For tilfulde at forstaa Stillingen maa man endnu vide, at Egnen var rig og fremmelig. Omgivelserne bestod af velstaaende Bønder og Smaaherremænd. De øvrige Lærere der i Sognet og i de nærmeste Sogne var taalelig vellønnede, saa Sammenligningen maatte virke nedtrykkende. Familien øgedes rask; Konens lille Formue var snart forbrugt, og der var vist Knapnæring i Huset, længe før nogen mærkede det. Ole, der i sin Hjembygd havde gældt for et usædvanligt lyst Hoved, som ærligt havde stræbt at udvikle sine Evner, var samvittighedsfuld i sin Vandel og sin Gerning og havde et godt Vidnesbyrd af sine foresatte, begyndte at gruble over, hvorfor hans Skæbne skulde være saa tung, og i sin Aabenhjertighed spurgte han andre derom, men kunde naturligvis ikke faa tilfredsstillende Besked.

Saa udfandt han, at de Folk, der kaldtes „Genier", undertiden maatte arbejde sig igennem tunge Kaar, og han begyndte at tro, at han vist var et „Geni". I sin Ungdom havde han skrevet Vers — det har jo næsten ethvert anstændigt Menneske — og nu udarbejdede han et længre Digt, som han ønskede at offentliggøre, men først vilde han raadføre sig med mig, som han tiltroede nogen Indsigt i den Slags Sager. Jeg maatte fraraade ham Udgivelsen og gav ham Grunde for det. Hvilken Fordel han i det hele ventede af Digtet, blev jeg ikke klog paa, men jeg kunde se, at min Bedømmelse gjorde ham bedrøvet, hvor skaansom den end var. Da han gik fra mig, for han vild paa Hjemvejen, skønt det var en lys Sommerdag, og han havde gaaet Vejen Snese Gange. Forfattertankerne opgav han dog ikke, men sendte Digtet til et daværende Skoleblad, hvor det dog ikke blev optaget. Siden lod han det trykke paa egen Regning, men brændte inde med næsten hele Oplaget.

Hans Husliv kunde vist været meget lykkeligt, naar hans Vilkaar havde været noget bedre; thi han var en ordentlig og godmodig Mand, der var velvillig i Omgang og tro i sin Gerning. Hans Hustru var en pyntelig, hæderlig Kvinde, der var huslig, foretagsom og klog. I verdslige Sager var hun vistnok klogere end han, skønt hun beundrede hans Evner og ogsaa var alt for kvindelig til, at hun paa nogen Maade skulde træde op som Mand i Huset. Hun kunde ogsaa hjerteligt dele ethvert lyst Haab, der viste sig, og Sorgen over at skulle meddele hende, at et Haab var slaaet fejl, kunde gøre ham fortumlet. Saaledes var det, da jeg havde maattet mistrøste ham med Hensyn til hans Forfatterskab; saaledes var det senere en eller to Gange, han havde været hos Provsten og faaet at vide, at et Haab om Befordring var glippet. Provsten fortalte ham, at Sogneraadet ikke havde villet indstille ham, fordi han var saa fattig. Der var noget for Ole at gruble over, og han grublede og drev om paa Vejene, og da han troede at være i Nærheden af sit Hjem, var han i en fremmed By og paa en hel anden Kant.

Han var undselig, og han var — lad mig sige det med — en lille Smule forfængelig. Iblandt Nabolagets Herremænd og Bønder var han overset for sin fattige Stillings Skyld, og som han med Aarene blev lidt mere pirrelig og mistroisk, fik han en — dog vistnok urigtig — Tanke om, at hans Kaldsfæller ogsaa saa ham over Hovedet. Han var meget bange for, at nogen skulde faa et Indblik i hans Fattigdom. Engang i Paasken fik jeg Besøg af en fælles Ungdomsven og vi fulgtes ad hen til Ole. Konen bagte Pandekager til os; men siden mere end een Gang frittede Ole mig ud, om den fremmede ikke havde sagt noget om, at der ikke kom Brød paa Bordet. Han vilde saa nødigt, Ungdomsvennen skulde vide, at man ikke havde Brød i Huset 2den Paaskedag.

Det laa ikke for ham saadan som den Mand, der tidligere er omtalt her i Bladet, at gaa ud og tage Arbejde hos Bønderne. Hans Legemskræfter var ikke store, og saa var der Undseelsen og en vis — maaske overdreven — Æresfølelse, som gjorde, at han mere og mere murede sig inde bag sine fire Vægge. Han lagde sig efter at lave Papæsker til Salg. Det gik ganske godt saa længe, til Omgivelserne var forsynede med den Slags Vare, og naar han saa havde søgt at skaffe sig Afsætning gennem en eller anden Handlende eller paa anden Maade skaffet sig større Leverancer, kunde der vel nok blevet en lille Næringsgren deraf; men dertil var han for upraktisk. I det Sted gik Konen med Æskerne til de nærmeste Markeder, hvor hun stod og solgte dem. Det var ganske vist den ærligste Sag af Verden; men han var for bly til at drive Markedshandel. Jeg hørte en Dag en Skolelærer — utvivlsomt i den bedste Hensigt — søge at gøre Reklame for hendes Vare. Han købte en Æske, men derpaa kaldte han paa flere af sine Sognemænd, der tilfældigt gik forbi. „Det er Degnekonen fra Agerfold," sagde han, „Folkene der er nær ved at sulte deres Lærer ihjel. Kom og køb hver en Æske! Det er en Velgerning at unde Konen en Skilling, og eders Koner faar nok Brug for Æsken." Og saa udbredte han sig over den fattige Lærerfamilies Stilling i baade sande og velmente Ord; Konen solgte flere af sine Sager, men hun blev baade rød og bleg, og det var tydeligt at se, at hun i dette Øjeblik befandt sig saare ilde. Jeg er nærved at tro, at hun ikke oftere drog til Marked paa den Maade. Hun fortalte sin Mand, hvorledes det var gaaet, og han opfattede det paa den Maade — hvilket Konen vel altsaa ogsaa maa have gjort — som om der i den omtalte Lærers Optræden laa Overmod; men det er jeg vis paa var udenfor hans Mening. En kæk Nappenskralle, vilde stemt i med; men denne Kvinde kunde ikke taale det.

Den fortrykte Stilling avlede hos begge en Mistro, der ikke skulde gøre deres Stilling bedre. Da der engang fandtes et Par druknede Kattekillinger i Skolens Brønd, tog de ikke dette for, hvad det utvivlsomt var: En kaad Slyngels ubetænksomme Handling; men de mente, at det var oplagt Raad af Skolekredsens Beboere mod den fattige Lærer, der var flittig i sin Gerning og ikke traadte noget Menneske for nær. De talte om idelig Forfølgelse, og de gjorde mere Væsen af den udøvede Lumpenhed, end det var klogt. Det Hang til grublende Tungsind, som havde ytret sig hos Ole, udviklede sig mere og mere, og hans Gerning kom til at lide derunder.

Det gaar saa grumme let at sidde i Nørene og skære Fløjter, og det er heller ingen vanskelig Sag for den, der har sit paa det tørre, at fortælle os, at en Mand bør være lige dygtig, lige nidkær i sit Kald, lige kvik i Aanden og lige frisk om Hjertet, hvordan end de ydre Kaar er, der beredes ham. At med andre Ord en Lærer maa være en lige dygtig Lærer, enten han har nødtørftigt Brød til Hustru og Børn eller ikke. Det vilde i alt Fald være opbyggeligere at høre en saadan Paastand fra den fattige, fortrykte Lærers egen Mund. Imidlertid maa jeg tilstaa, at hvis en Lærer traadte frem og sagde: Jeg og min Familie har næppe de Pjalter, vi kan skjule vore Legemer i, og mangen Gang har vi ikke fornødent Brød til at mætte os med; men det har ingen Indflydelse paa min Skolegerning; thi overfor Skolen og hvad der vedrører den, har jeg glemt alt undtagen den Livets og Aandens Tjeneste, jeg har paataget mig at virke i — jeg tror nok, jeg vilde tage en saadan Mand i Øjesyn to Gange, inden jeg vilde være vis paa, om jeg skulde beundre ham. Jeg benytter Lejligheden til at tilstaa, at jeg selv under de beskrevne sørgelige Vilkaar ikke vilde være bedre, men maaske snarere ringere end de andre „Toldere".

Men den Mand, jeg har søgt at skildre, hørte ikke til hine stærke Aander, der kan se Kone og Børn lide Nød, uden at deres Væsen maa berøres deraf i sin dybeste Grund. Han var maaske snarere en svag og forsagt Aand. Efter alt menneskeligt Skøn vilde han under almindelige Vilkaar have virket til Velsignelse i sin Kreds baade ved sin Gerning og Eksempel. Nu maatte han gaa til Grunde; thi han kunde ikke finde paa Udveje — ikke engang den bedrøvelige Udvej at undfly Nøden i Hjemmet og søge Oplivelse uden for det. Derimod indhyllede han sig mere og mere i sit mørke Tungsind, der tog mere Overhaand, alt som ethvert Haab om Kaarsforbedring svandt bort. Han, der næppe havde en eneste personlig Fjende, troede til sidst, at alle hadede ham, og turde ikke lade sig se uden for sit Hjem. Han forlod dette for stedse, da han bragtes til Sindssygeanstalten ved Aarhus.

C. A. Thyregod.

Heksen.

Skitse af L. T. Haubye.

(Sluttet.)

En Dag anmodede hun mine Smaapiger om at plukke „Museærter" til hende, naar de kom ud i Byens Lystanlæg. „Museærter" er en landlig Benævnelse paa den giftige Frugt af Guldregn.

„De bitte Museærter er saa dejlige til mange Ting," forsikrede Madamen. — Jeg forbød Børnene at opfylde hendes Begæring.

„Nu tror jeg selv, at Madamen er en Heks! Hun skulde virkelig brændes!" sagde min Kone, i en højst ærgerlig Tone, til mig en Morgenstund.

Jeg erkyndigede mig om Grunden til min Hustrus menneskekærlige Ønske. Der var kommet en Kurre paa Traaden. Madamen havde ladet falde forblommede Udladelser om, at hun kunde gøre dem, som hun blev vred paa, Skade naar som helst hun vilde.

„Ja! hun skulde virkelig brændes — hun er en Heks!" gentog min Ægtehalvpart med Bestemthed.

„Passiar!" tillod jeg mig at bemærke. „Hun skulde snarere sættes i Tugthuset. Hold hende endelig fra Køkkenet; lad hende ikke stikke Næsen i Potter og Pander. Jeg troer, at hun er en Giftblanderske!"

„Giftblanderske! hu ha!" gentog min Kone forskrækket. Jeg udviklede for hende, at Madammens Heksekunster sandsynligvis bestod i Anvendelsen af giftige Stoffer, og at jeg troede det ondskabsfulde Fruentimmer i Stand til enhver Forbrydelse.

Fra den Dag af holdt vi vore Døre hermetisk tillukkede for Madamen. Men nu var Krigen ogsaa erklæret fra hendes Side og snart kom det til et Hovedslag.

Vi havde naaet Jul. Madamen var taget paa Landet — „for at besøge gode Venner," sagde hun, men i Virkeligheden for at — tigge, som vi siden erfarede, skønt hun aldeles ikke var trængende, og fik betydelig Hjælp fra sin Hjemstavn.

Det var en Aften i Juleugen. En Flok Børn var samlede i vor Bolig. I overgiven Leg stormede de gennem Stuerne, for ud paa Gangen, og en hel Klynge tumlede voldsomt mod Døren til Madamens Værelse.

Den fløj op, Børnene sprang forskrækkede tilbage med et lydeligt Skrig, og min Kone ilede ud for at undersøge, hvad der var paa Færde. Thi inde fra det mørke Kammers Dyb hævede en skærende Stemme sig, som udstødte Forbandelser og Trusler.

Det var Madamen. Hun var kommet hjem ubemærket, og sad nu i sin Hule, i Kulde og Mørke, rugende over ondt.

Nu for hun rasende frem i Døren. Med skingrende Røst beskyldte hun os for at have gjort Indbrud hos hende. Jeg kom min Kone til Undsætning, vi søgte at tale Madamen til Rette — Døren havde ikke været laaset — men forgæves. Hun skreg i vilden Sky, truede med Politiet og gjorde sit bedste for at vække Skandale.

Da ønskede jeg hende leende en god, rolig Nat; lukkede Gangdøren og lod hende rase efter Behag.

Dagen efter kom min Kone ind til mig. „Madamen er gaaet ud og har forseglet sin Dør!" sagde hun med en tragikomisk Mine.

„Forseglet sin Dør! det Stykke Arbejde maa jeg Skam se!" raabte jeg og ilede ud i Gangen.

Rigtigt! der var et Stykke Seglgarn spændt mellem Døren og Karmen, og fastgjort med to vældige Laksegl. Jeg brast i en umaadelig Latter.

„Det er Skam ikke noget at le af!" indvendte min Kone ærgerligt. „Nu gaar den „Heks" naturligvis omkring alle Vegne og fortæller, at vi „brækker ind" hos hende."

Og saaledes forholdt det sig ogsaa i Virkeligheden. Overalt fortalte Madamen sin Indbrudshistorie, udpyntet med de mest romantiske Tilsætninger. Heldigvis for os gjorde den ingen Lykke — alle Vegne blev den erklæret for „Løgn" og „Sludder". Jeg var i Tvivl om jeg ikke burde henvende mig til Øvrigheden, men opgav det — hele „Historien" forekom mig altfor latterlig.

Et Par Dage senere kaldte min Kone med dæmpet Stemme paa mig, just som jeg var ivrigt i Færd med mit Arbejde.

„Aa! hvad er der nu?" spurgte jeg lidt gnaven.

„Kom ud i en Fart! Nu er „Heksen" ved at gaa ud. Saa kan du faa at se, hvorledes hun bærer sig ad med at forsegle Døren."

Jeg kunde ikke modstaa Tillokkelsen; lydløst skyndte jeg mig ud i Gangen. Rigtigt! der stod Madamen, i Færd med at forsegle.

I den ene Haand holdt hun en kort, tændt Lysestump; i den anden en endnu kortere Stump Lak. Mellem de tynde Læber klemte hun et gammelt Signet. Det ene Laksegl sad endnu fast paa Døren; derfra dinglede Snoren med Resterne af det andet, brudte Segl.

Nu skulde Seglgarnet fæstnes til Dørkarmen med et nyt Laksegl. Men det var just ingen let Sag for Madamen at udføre Operationen. Lys og Lak var jo saa skammelig korte; hun manglede en Haand til at holde Seglgarnet og haandtere Signetet — og nu fik hun Øje paa mig!

Det beundrende Blik, hvormed jeg smilende iagttog hendes Gerning generede hende øjensynligt. Den første Segl-Operation mislykkedes totalt.

„Der bliver vist snart Dyrtid paa Lak og Lys her i Byen," ytrede jeg løst henkastet.

„Jeg har vel Lov til at forsegle min Dør!" hvislede Madamen arrigt mellem Tænderne.

„Ganske rigtigt! — Skal jeg ikke holde Lyset for Dem?" tilbød jeg galant.

„De har kanske Lyst til at brække ind hos mig," hvæsede hun i højeste Raseri — og tabte Signetet ud af Munden. Hun havde netop naaet at faa Seglgarnsenden befæstet paa Dørkarmen med en brændende Klat Lak.

Men Signetets Fald bragte Madamen rent ud af Konceptterne. Det brændende Lak dryppede ned paa hendes Fingre — hun tabte Lysestumpen — den slukkedes!

Hurtigt rømmede jeg Pladsen; thi en Lyd, lig en gal Kats Hvæsen, lod mig befrygte det værste. Halvkvalt af Latter ilede jeg ind til min Kone og berettede hende om den „Forestilling", jeg havde været Vidne til.

— Tiden gik. Vi holdt Madamen Stangen stiv Resten af hendes Lejetid. Hun fik ingen Lejlighed til at skade os; kun hendes giftige Tunge fornam vi jævnligt.

En skønne Dag holdt igen en Vogn uden for Gadedøren, og snart viste Flyttegodslæsset sig atter i hele sin Herlighed, kronet med de to- og trebenede Stole. Denne Gang flyttede Madamen ikke ret langt; kun nogle Gader fra os etablerede hun paa ny sin „Udstilling".

Men desværre — ogsaa her „brækkede" Folk ind til hende. Hun maatte gøre et storartet Indkøb af Lak og Lys. En Morgenstund blev hun, ved Politiets Hjælp, kastet paa Døren, med samt alle sine Antikviteter, af den forbitrede Husvært. Hun havde gjort alle Husets Beboere til rasende Berserker, ved sit Talent til at sætte Folk sammen; og oven i Købet faaet Skyld for at have „forhekset" et Barn.

Men „Heksen" er et dygtigt Fruentimmer, hun ved bestandig at finde en ny Hule, og at dupere Folk ved sin Kattevenlighed. Endnu er hun ikke bleven brændt, ej heller kommen i Tugthuset.

Familien i Egemose Krat.

Første Kapitel.

Husvild.

Inde i Krattet og godt i Læ
stod der et gammelt Egetræ!
hulet og knudret og tør var Stammen,
Grenene visnede allesammen,
sjælden satte det friske Skud;
Træet var lige ved at gaa ud.

Inde bag Egens haarde Ved
havde Familien sat sig ned,
og i den lune og tætte Bolig
havde de levet tilfreds og rolig,
glade ved Livet og ved de smaa,
der alle slægted de gamle paa.

Fuld af Glæde Dagene randt,
altid de rigelig Føde fandt.
Ak, da monne en Sorg dem ramme:
Skovfogden stemplede Egens Stamme,
det betød jo saa meget, som
Egen var dømt til at hugges om.

Andet Kapitel.

Trange Tider.

Fader er dragen fra Hjemmet bort,
Afskeden faldt dem alle saa haardt.
Bort han fløj over Skovens Bøge,
rundt i Verden han monne søge
for at finde et Sted, hvor han
med sin Familie bygge kan.

Moder sidder bedrøvet nu,
Børnene slaas med Hy og Hu,
ingen vil høre, og ingen vil lyde,
alle vil herske, og alle vil byde,
daglig er der Spektakler og Strid.
Ak, det er en bedrøvelig Tid.

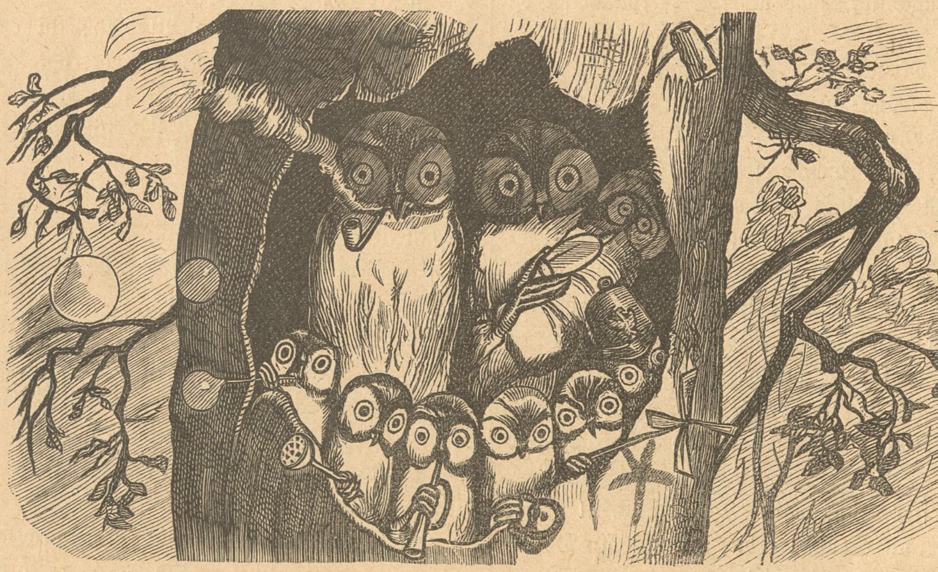

Tredje Kapitel.

Naar Enden er god, er alting godt.

Fader er kommen fra Rejsen hjem,
gode Sager han bragte dem;
Kringler, Trompeter laa i hans Taske,
Bitten*) fik sig en Patteflaske,
Rangler og Møller og andet godt
Børnene hver især har faa't.

Men det bedste, han bragte med,
var dog Fortællingen om et Sted,
hvor han en Bolig dem havde kaaret,
og naar Egen til Efteraaret
faldt for de skarpe Økshug,
skulde de se, hvor den var smuk.

Atter Glæde og Fred man nød
nu i den lille Families Skød,
Faderen glad sin Pibe røgte,
Børnene muntert lo og spøgte,
Moderen, fri for alle Savn,
vugged den bitte i sin Favn.

*) Den lille.

For Hus og Hjem.

Som Middel mod Solstik anbefales Citronsaft. Nogle faa Draaber dryppede paa Tungen er tilstrækkelige til at oplive den af Heden slappede Livskraft og overvinde Faren.

*

Et godt Mølpapir beredes ved at strø Naftalinpulver paa Papir, der er overstrøget med et eller andet Klæbemiddel, og lader det tørre ind, hvorefter Papirstykkerne lægges ind mellem Klæderne. Forøvrigt anbefales ogsaa Kamfer, persisk Insektpulver, friske Valnøddeblade o. lign. — Hovedsagen bliver dog altid Udluftning og Udbankning af de Sager, man vil gemme.

*

Myrer hjemsøger ofte Kældere og Spisekamre. En virksom Fælde bestaar i en Tallerken bestrøgen med Fedt, som lokker og holder Myrerne fast. Naar Tallerkenen er fuld, stryger man Myrerne af og dræber dem, hvorefter man sætter Fælden op igen.

*

Tidlige Kartofler er jo undertiden vandede. De bliver mere velsmagende, naar de tages op flere Dage før Brugen og anbringes i Sand paa et tørt, for Solen udsat Sted. Bedst er det at have dem i en Kasse, saa at de ved indtrædende Regnvejr kan bringes i Sikkerhed. Kartoflen opnaar større Modenhed, Vanddelene fordamper, og Melstoffet udvikles hurtigere, end dette kan ske i Jorden.

*

Paa større Træer kan vi bedst opdage de tørre Grene. Hvor man for Øjeblikket ikke kan komme til af Frygt for at skade Frugten, maa man tage Kendemærke, saa man kan save dem af om Efteraaret. Ved Splaliertræer, hvis Sider har ulige Vækst, kan man ved at afplukke Blade paa den stærkt voksende Side hæmme Væksten der; det samme opnaas ved at anbringe Gødning ved den svage Side og grave Sand ned ved Roden paa den anden Side.

*

Hovedbrud.

Spørgsmaal.

Hvad er det for et Redskab, der, naar det første Bogstav fjernes, bliver til den øverste Myndighed?

J. J.

Stavelsegaade.

Mit første trænger alle Vegne ind
og er for Husmødre en Gene.
At mit andet for et fornøjet Sind
er Tolk, man tør vel nok mene.
Mit hele er et nødvendigt Stykke.
Gid det blot aldrig maa dig trykke.

J. J.

Rebus.

l e n l st l g.

Opløsninger.

Tal- og Bogstavgaade i Nr. 47: Sko — Ko — Os — O!

Rebus i Nr. 47: Et langt Venskab.

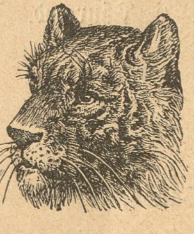

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: En Ungkarlefrokost, Billede. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) En Gudsfornægter. Hvad er Religion? Eventyr til Søs, af D. H., med Billede. De smaa Soldater, Digt med Billede. Billeder fra Skolen, af C. A. Thyregod. Heksen, Skitse af E. T. Haubye, (Sluttet). Familien fra Egemose Krat, med 3 Billeder. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 49. Søndag den 4. September. 1892.

Kong Christian IX. og Dronning Louise.

Dronning Louises 75-aarige Fødselsdag.

Den 7de September fylder Danmarks Dronning 75 Aar, og denne Dag vil ikke mindre end tidligere Fødselsdage blive fejret trindt om baade her paa Fædrelandets Jord og i de fjerne og fremmede Kongsgaarde, hvor hendes Slægt er bosat. Fra Guldbryllupsdagene i Foraaret lyser endnu en Glans, der ligesom vil fornyes i Erindringen, hver Gang vort Kongepar oplever en af deres Alderdoms Festdage. Ved sin Fødsel tilhører Dronning Louise vel et fremmed Fyrstehus, men hendes Opdragelse er dansk, ligesom den danske Hovedstad blev hendes Barndomshjem. Faderen, Landgreve Wilhelm af Hessen-Cassel, var nemlig Officer i den danske Hær, og han hørte til dem, der ved Krigens Udbrud 1848 forblev den danske Sag tro, medens saa mange af hans nærmeste Standsfæller gik med Oprørerne. Som sin Slægt saaledes har Dronning Louise stedse med sit nærmeste Sindelag omfattet det danske Land og Folk. Frem for alt vil hun dog baade i store og smaa Hjem mindes som Moder og Velgørerske. Hvor vidt end Kong Christian og Dronning Louises Børn er blevne spredte, og paa hvilke Fyrstetroner de har faaet Sæde, har de forstaaet at vinde de fremmede Folks Hengivenhed, ligesom de har bevarct Kærligheden til Hjemlandet. En Række Børnehjem og milde Stiftelser, der naar langt uden for Hovedstadens Kreds, vidner smukt om den Gavmildhed, Dronningen saa gerne øver. Nogle Verseord, som C. Ploug nylig henvendte til Kongeparret, vil her være paa deres Plads:

„Gid Du og Din Dronning,
Din Ungdoms favre Brud,
maa vorde svanehvide,
før Livets Lys gaar ud!
Gid alt, hvad I har skærmet,
og skabt til Folkegavn,
og alt, hvad godt I banede
Vej i eders Navn,
maa sprede Velsignelse
i nær og fjernest Stund,
og fryde eders Øjne,
før de falde skal i Blund."

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Fortsat.)

Jeg nærede ikke blot Beundring, men ogsaa den oprigtigste Hengivenhed for Heiberg. Den Mistænksomhed, jeg mente at læse mellem Linjerne i hans Brev, følte jeg derfor som en dyb Krænkelse, og jeg gjorde ham i mit Svar med nogen Skarphed opmærksom paa, at han i „Intelligensbladene" i en Polemik med Georg Carstensen udtrykkelig havde erklæret, at han ingen Sinde vilde nægte sit Samtykke til, at en skriftlig Udtalelse af ham om en hvilken som helst literær Materie blev forelagt Offentligheden, selv om den oprindelig ikke maatte være bestemt dertil. Jeg angav derhos en Tidsfrist, inden hvilken jeg vilde have en Afgørelse med Hensyn til det lille Skuespil, uanset hvorledes denne end maatte blive. Under 21de Maj gav Heiberg saa sit Minde til, at den nævnte Udtalelse af ham i Tilfælde af en Offenliggørelse af Stykket maatte aftrykkes i Fortalen — han kunde ikke ret vel andet.

Allerede i det foregaaende Aar havde Gibe tilbudt mig at ligge fjorten Dage paa Landet, og da jeg erklærede, at jeg intet Sted havde at tage hen, havde han med godmodig Iver tilbudt mig at ligge paa Landet hos ham i Jægersborg og blive derude, naar han selv om Morgenen tog ind. At gøre Brug af et saadant Tilbud forekom mig at være i den Grad bagvendt, at jeg, for at undgaa det, foregav at lide af en Upasselighed, der krævede en særegen Diæt, som i et fremmed Hus ikke lod sig gennemføre. Af Frygt for en Gentagelse af Tilbudet fik jeg i denne Sommer opspurgt en Gaardmandsenke i Hvidøvre tæt uden for Valby, hos hvem jeg tingede mig i Kost i fjorten Dage. Egnen derude er ikke synderlig naturskøn, og jeg var væsentlig henvist til at spadsere paa den gamle, forlængst nedlagte Køge-Landevej, der helt var begroet med Græs, og hvorfra der havdes Udsigt til Amager med Kristianshavn og — Søkvæsthuset.

Der staar etsteds hos Taine, at enhver, som har levet Livet dybt og stærkt, i hvert Fald i et enkelt Øjeblik maa have følt sig Vanviddet og Selvmordet nær. Et saadan Anfald, som det vel rettelig maa kaldes, havde jeg ude i Hvidøvre. Jeg følte med et min hele Tilværelse som snørt ind i en Haardknude, der langsomt vilde martre mig til Døde, og som jeg ingen Udvej øjnede til at løse. En dyb Fortvivlelse kom over mig med en saadan Styrke, at jeg blev legemlig syg deraf. Livet syntes mig uudholdeligt. To Aar efter havde jeg det en Eftermiddag ganske paa samme Maade. Senere i mit Liv har jeg, selv under den argeste Modgang, ingen Sinde igen haft samme Fornemmelse, hvis bratte Indtræden og lige saa bratte Ophør jeg er ude af Stand til at forklare mig.

En Uges Tid efter min Tilbagekomst til København — den af mig satte Frist var endnu ikke udløben — modtog jeg endelig følgende Brev:

„Efter at jeg nu gjentagende og meget nøiagtigt har gjennemgaaet Deres Stykke „Natten før Slaget ved Torgau" i begge de Udgaver, jeg har liggende, ønsker jeg at træffe en endelig Aftale med Dem, og beder Dem derfor, saafremt det er Deres Leilighed, at komme til mig her paa Søkvæsthuset imorgen, Fredag den 3. August Kl. 1.

2. August 1855.

Deres
J. L. Heiberg.

Til Hr. Rudolf Schmidt."

Heiberg modtog mig denne Gang i den aabne Havestue — den samme, som er gengiven i det bekendte Maleri, hvor Fru Gyllembourgs Billede som ung Pige ses hængende paa Væggen. Han indledede Forhandlingerne med den Bemærkning, at han nok troede, Theatret vilde kunne „bruge" Stykket og var ikke saa lidt mere kold og tilbageholden end i Samtalen det foregaaende Aars Nyaarsaften. Derimod viste han mig den største Høflighed og hørte, naar vi var uenige, med stor Opmærksomhed paa mine Grunde, for hvilke han i næsten alle Tilfælde gav efter. Hans gentagne og meget omhyggelige Eftersyn kan iøvrigt ikke have været besværligt; thi han indskrænkede sig saa temmelig til at godkende de Ændringer, jeg selv havde gjort. Kun den lange Slutningsreplik havde han omsat i et mere virksomt og livfuldt, paa flere Personer fordelt Replikskifte, men forlangte kun de Linjer, han med Blyant havde nedskrevet, betragtede som Antydninger, han overlod til mig selv at benytte eller at omdigte. Jeg valgte at indsætte den af Heiberg forfattede Slutning ordret, som han havde skrevet den. Hvad den af mig valgte Titel angik, erklærede han, at den aldeles ikke kunde bruges, og gav den besynderlige Grund, at et af ham selv bearbejdet Skuespil: „Dagen før Slaget ved Marengo" aldeles ingen Lykke havde gjort — et lystigt Smil lagde sig, medens han sagde det, over hans Ansigt — og derfor burde enhver Benævnelse, der mindede om det Stykke undgaas. Han foreslog mig at kalde Stykket „Fritz i fin Lejr" og brød sig ikke om den Indvending, at Handlingen væsentlig foregik uden for Lejren. Da jeg ingen anden Titel vidste at foreslaa, var der for mig ikke andet at gøre end at give efter.

Under Forhandlingerne førte Heiberg, idet han af Tommelfingeren ved Hjælp af Pege- og Langfingeren ligesom dannede en Skovl, fra en Gulddaase idelig store Ladninger Snus op i Næsen. Medens jeg sad og saa paa hans fine Træk, meldte den Tanke sig med en vis Bitterhed, at dette libet anstrengende Eftersyn egentlig godt kunde have været tilendebragt for Aar og Dag tilbage. Muligvis har mit andet, ikke antagne Skuespil medvirket til at bestemme ham til at lade mig forsøge min Lykke som dramatisk Forfatter. Jeg anser det imidlertid for rimeligere, at han hele Tiden har haft i Sinde at opføre mit lille Stykke, men af Magelighed havde udsat den officielle Antagelse, til Opførelsen var nær forestaaende.

Efter mit Forslag blev Hovedrollen tildelt Mantzius, om hvem Heiberg udtalte sig med en uforbulgt Uvilje, der muligvis har haft sin berettigede Grund. Med Hensyn til den øvrige Rollebesætning maatte jeg føje mig efter ham, og det var, som lagde han udtrykkelig an paa, at ikke en eneste Skuespiller, der havde Navn og Autoritet, skulde optræde i det lille Stykke, som i saa høj Grad trængte til at faa saa god en Udførelse, som Theatret paa nogen Maade var i Stand til at give det. Iøvrigt blev, da Rollerne skulde uddeles, Stykket besat omtrent, som jeg havde tænkt mig det, uden at han sendte mig nogen skriftlig Meddelelse derom. Ved nærmere Overvejelse maa han vel have fundet, at med den Rollebesætning, han oprindelig havde tildelt mit lille Skuespil, var det paa Forhaand dødt og dræbt.

Inden vi skiltes, sagde Heiberg til mig, at han til Indsenderen af et andet Stykke havde erklæret, at saafremt det ringeste Forlydende om, hvem Forfatteren var, siveде ud blandt Publikum, vilde han faa sit Arbejde sendt tilbage, og tilføjede: „Dette kan jeg ikke sige til Dem, da der er andre end Dem selv, der ved Besked med Deres Stykke; men ønskeligt var det, at ingen anede, hvem Forfatteren er." Det var skæbnesvangre Ord.

Det var med uroligt Sind, at jeg saa Opførelsen i Møde. Michael Wiehe og Høedt var nylig udvandrede fra det kongelige Theater og skulde under Langes Direktion spille Komedie paa Hoftheatret. Bladenes Angreb paa Heiberg tiltog i Raseri, og et enkelt af dem forudsagde med rene Ord, at trods det kongelige Theaters nylig fuldendte Ombygning, vilde det lille uanselige Theater i Længangen herefter være Kunstens rette og egentlige Hjem. En forbitret og hensynsløs Opposition var rede til at bruge ethvert Middel til at komme det kongelige Theaters myndige og overlegne Styrer til Livs. Og hertil kom, at den af Heiberg frygtede Underhaands-Meddelelse om, hvem Forfatteren var, i Virkeligheden fra de fire, fem Medvidere, jeg havde, var sivet ud blandt Almenheden i et saadant Omfang, at min Moder nogle Dage, inden Opførelsen fandt Sted, endog blev gratuleret af vor Urtekræmmer.

Hvad der imidlertid saa temmelig bragte mig ud over Forventningens Uro, var den Omstændighed, at jeg i Juli var begyndt at skrive paa et nyt Enakts-Skuespil: „En Malers Eventyr" — bygget over en Beretning om den tyskfødte, men i Holland uddannede Maler Kasper Netscher, der paa Vejen til Italien i Bordeaux traf en ung Italienerinde, som reddede hans Liv i en vanskelig Situation, og med hvem han, uden at have set hendes Hjemland, vendte tilbage til Nederlandene. Dette Stykke var sin Fuldendelse nær, da jeg talte med Heiberg, og blev midt under Prøverne paa „Fritz i Lejr" renskrevet og indsendt til ham.

Paa Grund af Theatrets Ombygning begyndte den ny Sæson først et godt Stykke ind i Septbr., og allerede paa dens femte Dag blev mit lille Skuespil opført. Det var med bange Anelser, at jeg med min Fader gik ned til Theatret, som var meget langt fra at have udsolgt Hus. Naar man kun er nitten Aar, lever Haabet dog altid et skjult Liv i ens Sind, uden at man selv ved deraf, og da Tæppet gik op, for den Tanke igennem mig, at naar det atter sænkede sig, vilde der muligvis være affat gunstige Følger for hele mit Liv.

Mantzius havde gjort sig megen Umag med Frederik den Anden, og hans Maske var ypperlig; men Spillet savnede i en mærkelig Grad Saft og Kraft. Vilh. Holst var ganske god som Ziethen; men en Husar med Sabeltaske bliver i pathetisk Rolle let en komisk Figur. Den, som egentlig bar Stykket oppe, var Phister, der af nogle ubetydelige Repliker havde skabt en udmærket gennemført sveden Krovært og vakte en saa ustyrlig Munterhed, at mit Haab om et gunstigt Resultat af Opførelsen mægtig steg. De øvrige Roller blev derimod ligefrem jammerlig udførte, og Iscenesættelsen var saa omtrent den usleste, jeg nogen Sinde har set. Til det første Optrin, som foregik i Kongens Telt, havde man benyttet et grønt Beduin-Telt fra „Et Eventyr i Ørkenen" af Hauch. Eftersom Slaget ved Torgau blev holdt om Vinteren, havde jeg foreskrevet et snebedækket Vinterlandskab, som dengang var et paa Scenen ukendt Syn, hvoraf jeg ventede mig en vis Virkning. Man havde imidlertid benyttet en gammel Skovdekoration, hvis Løv man hist og her ved gule

Pletter havde bragt til at visne, og hvor Ordet „Vinter" forekom i Stykket, havde man indsat „Høst".

Da Tæppet faldt, lød der et svagt Bifald og en ikke stærk Hyssen, som ganske udeblev, da Stykket den følgende Aften uventet kom til at gaa med rød Plakat. Bladene kastede sig imidlertid med rasende Harme over det, og ethvert Haab om, at Opførelsen skulde blive mig en Hjælp, var uigenkaldelig kuldkastet. Jeg var ungdommelig nok til i et Brev til Heiberg at besvære mig over Iscenesættelsen og modtog i den Anledning den Tilkendegivelse fra ham, at han fandt den upaaklagelig, men ligefuldt var villig til at „høre paa mine Ankeposter", saafremt jeg til en nærmere angiven Tid vilde indfinde mig hos ham.

I den Samtale, jeg havde med ham, erklærede Heiberg, at han endnu ikke havde læst Bladenes Udtalelser — han brugte ikke at forhaste sig! — men i Betragtning af Stykkets Modtagelse ved den anden Opførelse mente, at det meget vel kunde opføres af og til, naar Theatret maatte have Brug for det til Udfyldning af en Forestilling. Da jeg imidlertid indtrængende bad ham om at lægge det hen, sagde han, at det Ønske skulde han „gerne" opfylde. Til at drøfte „Ankeposterne" var der selvfølgelig nu ingen Grund. Heiberg raadede mig til hurtigst muligt at glemme det lille Uheld og vente, til „Folk om otte Dage fik noget andet at snakke om." Af mit Udseende maa han formodentlig have kunnet skønne, at det vilde falde mig noget vanskeligt at følge dette i en munter og let Tone givne Raad; thi med en vis Alvor sagde han pludselig, at hvis Oppositionen mod ham ikke havde været saa stærk, havde man nok ladet det lille Arbejde „gaa i Fred." Hvad det ny Enaktsstykke angik, da havde han endnu ikke „haft Hoved" til at læse det; men derom skulde jeg i sin Tid nok faa Besked.

I den nagende Smerte, som oprev mig, medens jeg, begloet paa Gaden og snakket om i Krogene, i min daglige Virksomhed stræbte at bevare et roligt Ydre, fandt jeg paa at skrive til Hauch, som jeg havde set i Theatret om Aftenen, da den første Opførelse fandt Sted, og udbad mig hans Dom om mit Arbejde. I hans Svar forekom der en Ytring, som syntes direkte at sigte til en Anke, der af „Fædrelandets" Anmelder (Hostrup) var anført mod Heiberg, nemlig, at det var „udiplomatisk" af ham at opføre et saadant Skuespil. „Et Stykke," skrev Hauch, „der kunde være set med Fornøjelse, hvis Scenen var henlagt til Samsø, Læsø eller Skagen, vil have Stemningen imod sig, hvis Scenen er i Berlin, Potzdam eller Torgau." Iøvrigt indrømmede han, at der i Stykket var en hel Del, der mindede „om den prøjsiske Helt og Konge, denne Blanding af militært Pedanteri, af fransk Filosofi og af Helte- og Herskerstorhed."

Nogle Dage efter min Samtale med Heiberg modtog jeg fra ham 70 Rigsdaler som Antagelses-Honorar og Honorar for den anden Opførelse. Efter min Faders Raad blev denne Sum indsat i Sparekassen for at forrentes sammen med de Penge, jeg allerede havde staaende der.

(Fortsættes.)

Eventyr til Søs.

Ved D. H.

II. En Hvalfanger fortæller.

Som de fleste ved, drives Hvalfangsten med god Fordel i Behringshavet, den Del af det stille Hav, der strækker sig Nord for de aleutiske Øer. I sin Tid hørte jeg med til Besætningen paa et Hvalfangerskib, kaldet „Korsfareren", som drev Fiskeri her. I flere Uger havde vi krydset omkring med kun ringe Held, havde været i Fare mellem Isbjerge, hvor vi med større Udbytte kunde have drevet Isbjørnejagt. Vi stod saa Syd paa for at finde et bedre Farvand og fandt et saadant i den Del af Behringshavet, der kaldes Bristol Bugten. Her krydsede vi omkring med godt Held i flere Dage, og alle Baadene var optagne af Fangsten. Saaledes ogsaa den Baad, hvortil jeg hørte; den havde en Dag harpuneret en prægtig Ret-Hval, og vi lod os tage paa Slæb af den. Det var en rigtig ondskabsfuld gammel Karl, der ikke vilde give Køb, men skar som en Væddeløber gennem Vandet og slæbte os bort fra Skibet. Det gik med en Fart af ti Mil i Timen, og da vi snart ikke længer vilde have Skibet i Sigte, raabte vor Fører, anden Styrmand Ransom! „Vi maa kappe Linen og lade den gaa. Det bliver snart mørkt, og med den lette Brise vil Skibet aldrig vinde op til os."

„Var jeg i Deres Sted, Styrmand," indskød Normanden, „vilde jeg ikke give los, saa længe jeg kunde se Bramsejlene. Han maa da snart lægge bi, og kan vi blot komme til at sende ham en dygtig Harpun, giver Fyren sig nok."

„Ja vel, men han giver os ikke Lejlighed til at føre et Stød, han er lige saa kvik, som han hele Tiden har været."

Under den hidsige Jagt var vi blevne skilte fra vore Kammerater. De andre Baade havde gjort deres bedste for at naa op til os, men nu var de saa langt agter ude, at vi ikke kunde øjne dem. Stadig brusede det utrættelige Havdyr frem, dens Snøften lød skarpt og højt, og vor lette Baad, der dansede i dens Kølvand kløvede Bølgerne saa Skumsprøjten slog os i Ansigtet.

Atter rettede Styrmanden et uroligt Blik efter Skibet, hvis Mastetoppe nu forsvandt under Horisonten i Vest, og sagde derpaa:

„Jeg kapper nødig af fra en Hval, for jeg ved, at jeg kan gøre det af med den, naar blot det belejlige Øjeblik er der, men Mørket falder, vi tør ikke udsætte os for at blive borte for Skibet. Ser I altsaa, Gutter . . ."

„Hvad er det der?" afbrød en Stemme ham, og alle saa ud mod Synsranden, hvor en let Taage løftede sig.

„Kap!" raabte Normanden. „Hurtig Ransom, Kap!"

Nu nølede Styrmanden ej heller længer, Linen blev hugget over, og øjeblikkelig forsvandt den befriede Hval med et vældigt Slag af Halen i Vandskorpen.

„Læg Baaden om!" lød det. „Vi maa have Skibets Kurs."

Vort lille Kompas blev hurtig taget frem, men det var for silde. I utrolig Hast væltede Taagen frem over Havet, og før Kompasset kunde blive aabnet, var vi inde i den og kunde knap skimte et halvthundrede Alen frem for os.

„Hal ud, Manne," befalede Ransom, „nu har vi kun at ro til Luvard."

Det er en af de hyppige Farer, som Hvalfangeren er udsat for i disse Farvande, at Taagen pludselig overrumpler ham. Vi vidste, vi var i Fare, thi ingen ved, hvorlænge en saadan Taage holder sig. Det gjaldt for os om at finde vort Skib; men til at lede os havde vi kun Vinden, en let Brise, der kunde springe om eller helt dø bort. Det var ikke med lystelige Følelser, vi i al Tavshed trak paa Aarerne af al vor Magt. Snart var det bælgmørkt. Medens vi andre hvilte os, tændte Ransom Lanternen, og Kompasset viste nu, at Vinden havde været en upaalidelig Fører, idet vi var komne nogle Streger nordligere end oprindelig.

„Dette gaar ikke," erklærede Styrmanden, „vi maa lade Kompasset raade. Saa vidt jeg skønner staar Skibet Vest, Nord-Vest efter. Ro væk!"

Fulde af Bekymring greb vi atter til Aarene, Farten gik ret hurtig, vi vidste blot ikke, hvor langt vi gled ud af den rette Kurs. Da vi efter en halv Times Forløb atter hvilte os, lød der et Kanonskud — et Signalskud fra Skibet. Dump og dæmpet naaede Lyden os som gennem en Mur. Ingen kunde heller med Bestemthed sige, om den kom forfra eller bagfra eller fra Siden imod Nord. Vi valgte den sidste Retning og roede til af alle Kræfter, men det var umuligt at styre nøjagtigt, og da der atter faldt et Skud, lød det som fra en hel anden Kant. Atter forandrede vi Kurs, og da dette havde gentaget sig flere Gange, vidste vi hverken ud eller ind, og hvad der var næsten lige saa galt, Lyden fjernede sig mere og mere.

Styrmanden bød os lægge Aarerne ind. „Vi har snurret rundt som en Top," sagde han, „og paa den Vis haler vi ikke ind paa „Korsfareren", skønt efter det sidste Skud kan den dog ikke være mere end tre Kvartmil borte."

Saa opgav vi Haabet om at naa Skibet og gjorde os det saa bekvemt som muligt for Natten. Vi havde vore Pjækkerter med, Vand og en Pose med Biskøjter; men da Spændingen havde berøvet os al Madlyst, besluttede vi at spare Provianten til senere; der var desværre kun alt for god Udsigt til, at vi vilde faa Brug for den. En Mand blev sat paa Vagt, og vi andre søgte Hvile, som vi bedst kunde; men der kom ikke Søvn i vore Øjne den Nat.

Saa snart Dagen gryede, var vi paa Benene for at tage fat igen. En Smule Frokost blev uddelt til dem, der kunde spise, og imidlertid begyndte det at lufte fra Nord, hvilket forekom os et godt Varsel, vi satte Sejl til, og snart skar Baaden rask gennem Bølgerne i sydlig Retning.

„Det er til Unytte, at vi arbejder os trætte ved Aarerne," sagde Ransom, „da vi ikke ved, hvor vi ror hen. Frisker Vinden op, tror jeg, Taagen letter." Hans Spaadom slog til. Snart blev Taagen tyndere og tyndere og rullede sig sammen som et Klæde for Brisen, der kold og frisk fejede imod os fra Nord. Med inderlig Taknemmelighed saa vi de graa Skyer hvirvle bort.

„Hold nøje Udkig!" lød det, men det var en overflødig Opfordring. Alle spejdede ud over Havfladen, og intet, slet intet viste sig. Tavse og modfaldne saa vi paa hverandre. Vi var alene paa det øde Hav, og havde det været stille før, saa tegnede det nu til Storm. „Reb Sejlet, Normand," raabte Styrmanden, „saa skiftes vi til at styre. Vi maa løbe for Vejret. Foks-Island ligger i hvert Fald ret forude." Der var en fremtvungen Munterhed i Ransoms Tone, som kun alt for godt tydede paa, at ej heller han

gjorde sig synderligt Haab om at naa levende i Land. Med rebet Sejl, saa der kun var en Klud tilbage, gled vi afsted for de voksende Bølger, medens sorte truende Skyer samlede sig over os, og Vinden gennemisnede os. Time efter Time forløb, uden at noget Skib eller anden Genstand viste sig i Synskredsen.

„Jeg frygter, vi er komne Syd for alle Skibene," udbrød Normanden. „Mindst ti Mil har vi løbet siden i Morges og maa nu være uden for det egentlige Fiskevand .... Halløj, der driver noget i Sø! Luf lidt! Se, det kommer op paa en Sø og ligner en Bøje." Med disse Ord ilede han fra Toften og ud i Forstavnen, og lidt efter søgte han i Forening med en anden Mand at løfte en Genstand, der utvivlsomt var en Bøje, ind i Baaden, men de stødte paa en uventet Modstand.

„Der er en Line fastgjort til den!" raabte Ransom, „det er en Hval, der er gaaet til Bunds. Tag Sejlet og gør en Trodse fast i Linen under Bøjen. Kan vi holde os ved den, er vi frelste."

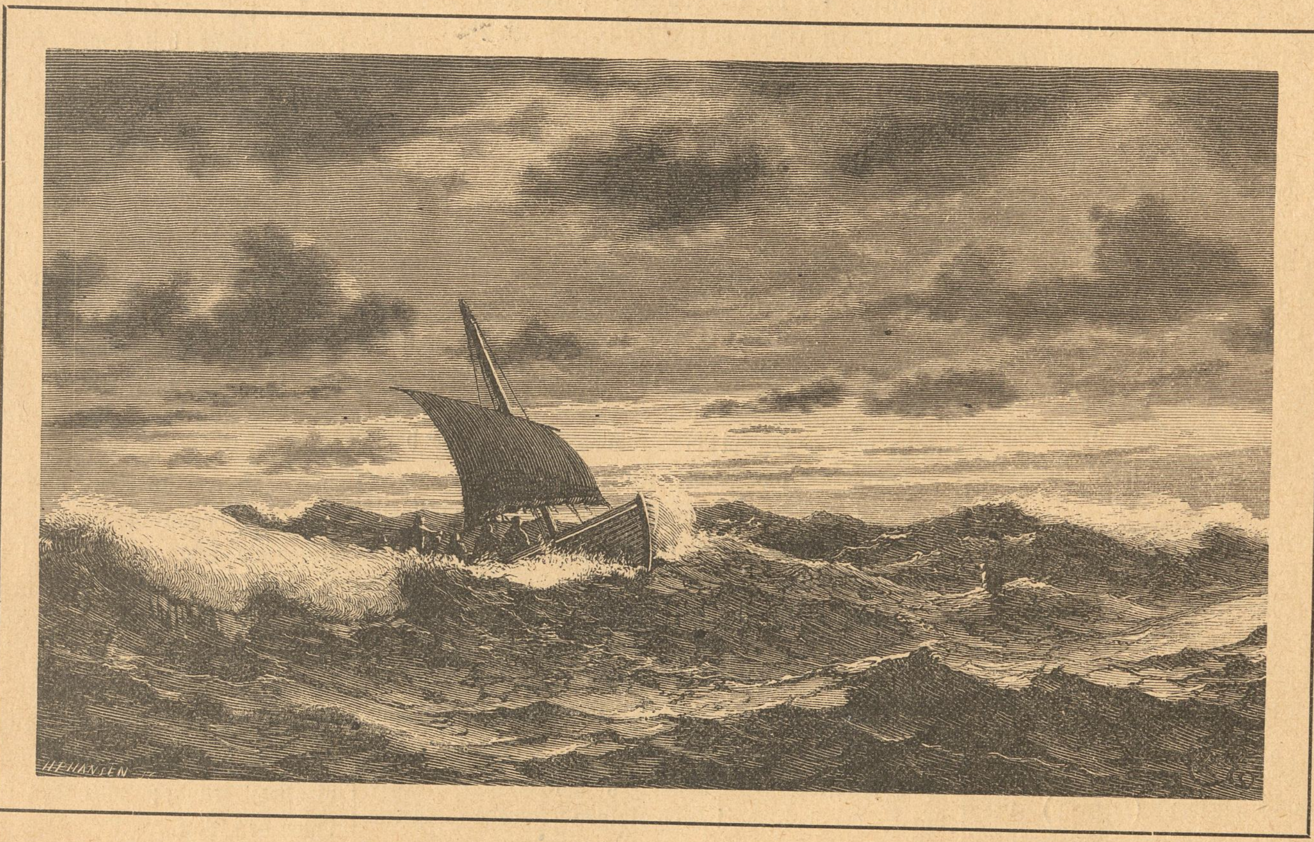

I aaben Baad paa det aabne Hav.

— Og virkelig, efter et Par Minutters Forløb red vi som for et Anker, takket være den sunkne Hval.

„Det er sikrere at holde os her end at drive for Vejret," mente vor Fører. „Før Morgen har vi en forrygende Storm, og der vil staa en voldsom Sø." Efter disse Ord gav han sig til med en Torskesnøre at maale Havdybden. „Syv og tyve Favne," sagde han, da han havde ladet Linen løbe ud. „En god Dybde for en Torsk, men ikke større end at Hvalen kunde bjerges, hvis et Skib fik Tag under ordentlig Vejrforhold. Vel, vi lægger bi ved den i Nat og stoler paa Forsynet."

Aftensmaden bestod af Biskøjter og Vand. Imidlertid tiltog Stormen i voldsom Grad, vor Baad omtumledes som en Æggeskal paa Bølgerne, og vor Stilling saa yderst farlig ud. Vandet slog ind over Forstavnen, saa vi stadig maatte øse; Mørket lagde sig atter over os, saa vi ikke skimtede andet end de fraadende Bølgetoppe; men endnu holdt vort besynderlige Anker.

Da lød pludselig Normandens Røst: „Vi er i Drift! Linen er slap, og enten er den sprungen, eller vi har rykket Harpunen ud."

„Gud hjælpe os, hvis det er Tilfældet," udbrød Ransom. „Se efter! Nej, det er Hvalen, der er den."

Vi istemte alle et Fryderaab, da vi virkelig saa den vældige Masse skyde frem i Mørket, med et Sæt, der næsten bragte Halvdelen af Dyret op over Vandskorpen. Heldigvis var vi et Stykke i Læ, thi var Hvalen dukket op lige under os, vilde Baaden være kæntret.

„Hurra, Gutter!" raabte vor flinke Fører igen, „det var en lykkelig Gave. Med dette flydende Anker og smult Vande til Luvard kan vi ligge lunt og godt."

Det var gaaet ganske naturlig til, at Hvalen var kommen op. Forraadnelsen var gaaet for sig i et Par Dage, og i Løbet af denne Tid havde der udviklet sig saa meget Gas i det store Legeme, at det maatte flyde paa Vandet. Ved Baadens Duven var Linen bleven strammet og havde sat Hvalfiske-Legemet i Bevægelse, saa dette begyndte at lette sig, først langsomt, dernæst, eftersom Vandets Tryk formindskedes, med stigende Hurtighed, indtil den endelig med rivende Hast skød op til Overfladen, ligesom en vulkansk Ø, der pludselig af underjordiske Kræfter løftes op fra Havbunden.

Utvivlsomt skyldte vi denne uventede Begivenhed vor Redning. Stormen tiltog nemlig i Styrke og holdt sig hele Natten igennem; men vi kunde nu ride den af i Læ af Hvalen; medens Trannen, der var flydt ud af denne, dannede en bred Skorpe over Vandet og ligesom Olie dæmpede Bølgernes Uro. Med vort lille Fartøj, der laa saa snildt i Læ, følte vi os lige saa trygge som Israeliterne, da de gik igennem det røde Hav. I vort Hjerte takkede vi Gud, fordi han paa saa forunderlig Vis havde taget os i sin Varetægt. Den skarpe Blæst suste om os, og Stanken af Hvalen var næsten bedøvende, men vi ænsede det lige saa lidt som de store Søfugle, der søgte ind i Læ hos os.

Omsider brød Dagen atter frem, og enhver kan fatte, at vi hilste dens første Gry med jublende Glæde.

„Ohøj, en Sejler til Luvard!" raabte Udkigsmanden.

Vore Øjne fulgte Retningen af hans udstrakte Arm, og snart saa vi et Skib, der red Stormen af for klosrebede Mersejl. Det kunde vel være en halv Mil borte, men desuagtet var det tvivlsomt, hvorvidt man kunde se os derude fra, især da der drev store Isbjerge omkring i Havet, som de idelig maatte have Opmærksomheden henvendt paa. Af Hvaler iagttog vi en stor Flok, der ligesom Delfiner pløjede Søen og sendte mægtige Vandsøjler til Vejrs. For dem var Stormen Morskab, som den for os betød Frygt. Skibet forandrede dog næppe Kurs for Hvalernes Skyld, thi i det forrygende Vejr vilde det være Galmands Værk at sætte Baade i Søen for at harpunere Hvaler, selv om der ogsaa var Udsigt til betydelig Vinding.

„Rejs Masten!" befalede Ransom, „maaske opdager de den. Vi er nødte til at blive, hvor vi er, thi det vilde være Daarskab, at opgive vor sikre Fortøjning, for at prøve at ro op til Skibet."

Den fremmede Sejler var næsten kommen lige ud for os, da vi saa den vende Boven imod os. Et Hurra hilste denne Vending. Nærmere og nærmere kom Skibet, og snart kunde vi se Folk i Rigningen; de maatte nu ogsaa have opdaget os. De luffede, saa de drev lige ned paa os, og kort efter hejstes det trefarvede Flag; det maatte være et fransk Hvalfangerskib, „Pius den Niende," som vi nok kendte lidt til.

Det var en vanskelig Ting at nærme sig et Skib og slippe om Bord i et saadant Vejr; men den franske Kaptajn forstod sine Ting. Skibet drev lige ned paa Hvalen, og en Line blev behændigt kastet ned til os. Vi greb til og begyndte at hale ind, dog uden at slippe vor Fortøjning. Skibets Mandskab havde samlet sig nede i Læ, det var brune, skæggede Karle, der medlidende saa ned paa os, rede til at række os en frelsende Haand. I det ene Øjeblik var de næsten ti Alen oven over os, i det næste kunde de omtrent naa os med deres Hænder, saa voldsom var Skibets Rullen i Bølgerne. Vi iagttog enhver Bevægelse under den største Spænding.

„Nu!" lød det, da Skibet atter krængede over, og i næste Øjeblik blev alle mine Kammerater trukne ind over Rælingen; jeg alene havde ikke været behændig eller heldig nok og faldt i Vandet. Alles Øjne stirrede ned paa mig, og en halv Snes Reb med Bugliner blev kastede ud til mig. Jeg greb en, smøgede Løkken om mig og blev trukken om Bord. I næste Øjeblik duvede Skibet, saa Baaden knustes som en Æggeskal, fyldtes med Vand, og just da Skibet atter rejste sig, drev den af og sank.

Seks Uger senere laa vi for Anker ved Honolulu og saa et andet Skib komme ind. Det var „Korsfareren". Da den ved Mørkets Frembrud lagde sig for Anker tæt ved os, bemandede vi hurtig en Baad og roede derhen.

„Hvem er I?" lød det fra Dækket.

„Forulykkede Korsfarere," svarede Styrmanden.

Vor brave gamle Kaptajn sprang op paa Rælingen og raabte: „Er det Dem, Ransom."

„Ja vel, Sir. All right!"

„Er Mandskabet i Behold?"

„De er alle i Baaden."

„Gud være lovet!" svarede den gode, gamle Mand med bevæget Stemme.

Han havde krydset omkring efter os, Dag efter Dag, men havde til sidst maattet slippe ethvert Haab. Des større var nu hans Glæde, da han saa os frelste fra Døden i Storm og Bølger, og rørende var det at se den gamle Mand med taarefyldte Øjne trykke os alle i Haanden.

En Tigger i Kairo.

Det er en ret ejendommelig Skikkelse denne ægyptiske Tigger, der ses afbildet paa hosstaaende Billede, om hans kraftige Skikkelse. Med den ene Haand støtter han sig til et Palmetræs Stamme. I denne Stilling holder han sig timevis ubevægelig, kun nu og da strækkende Haanden ud mod de velhavende Købmænd eller de rejsende, der gaar eller rider ham forbi. I sin Hjemstavn — ikke blot i Kairo, men i hele Orienten — har han talrige Standsfæller. Saa snart den fremmede stiger i Land, er han omgivet af en hel Tiggersværm, hvis Optræden langtfra altid er i Samklang med deres ærværdige Udseende og fromme Talemaader, hvor Allahs Navn og Velsignelse stedse forekommer.

En Tigger i Kairo.

vidt forskellig fra hans Standsfæller under vore Himmelstrøg. Mørk, streng, alvorlig som hans Ansigt er med det ærværdige hvide Skæg minder det om en Patriarks. Turbanen sidder malerisk paa Hovedet, han bærer en fodsid Klædning og en graa folderig Kappe, der ikke uden en vis Flothed er slynget

Møllehеksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Almgaard.

(Fortsat.)

VII.

Vinteren kom med tidlig og hastig Voldsomhed. Storme havde revet Løvet af Træerne, Frosten havde bundet Jorden, og Dag efter Dag rullede tætte Smaaskyer op over Himlen; de hvide Fnug faldt over Mark og Skov og Eng, Vinden rejste sig, det hvirvlede og føg, Drive lagde sig ved Drive bag Huse og Gærder, Sneen fandt Vej gennem Dørsprækker og Murrævner til Stalde og Agerrum, Frosten bed gennem de lappede Klæder; Folk holdt sig længe under Dynerne og puslede helst inden Døre, Kvæget stod med Snefnug paa Ryggen og rystede af Kulde.

Men ingensteds laa Sneen saa tæt og dyb som nede i Mølledalen. Her, langs Skovbrynet og i de stille Slugters Læ, havde den hobet sig sammen i høje Driver, der voksede med hver Snefaldsdag; den lagde sig som en Voldring omkring Møllen og hang i brede Flager ned over Tag og Hjul; men ude over Enge og Veje laa den som et glat, svagt bølget eller kruset Tæppe, stadig lige hvidt og urørt; thi det var saa eller ingen, hvis Vej nu faldt herned. Der kom ingen Møllevogne som før rullende ned mellem Skovbakkerne, der kom ingen for at lade gøre Malt eller for at sælge Svin, der kom heller ingen Tiggergæster med Pose eller Krukke. Med Vinteren var der blevet stille omkring Solskov Mølle.

Imidlertid, saa brat Vinteren var kommen, syntes den atter at skulde føres bort paa Sydveststormens Vinger. Idet Vinden slog om, kom der Tø i Luften. En graa Taage sænkede sig mod Aften over Mark og Skov, skjulende enhver Vaaning for atter at fejes væk næste Morgen af en rask Blæst, der faldt Regn og Islag, Sneen blev klam og graa, Isen i Mølledammen brækkede, og Aaen, der havde modstaaet Frostens Tag, svulmede op og rullede afsted med rask hoppende Bølger. Der var Skifte i Vejret, men hvad blev det til? Vilde Vinteren gaa i Borgleje igen, eller skulde det blive virkelig Tøvejr med snefri Jord, saa Faar og Ungkvæg atter kunde slippes ud i Mark og Hede og Svinene jages til Skovs? Folk gik og kiggede efter Maanen og dens Ulve, mærkede sig Vindretningen mindst de tyve Gange om Dagen, og alle de gode gamle Vejrspaadomme blev til Gavns opfriskede.

Dagen heldede, og nede i Møllens Stuer, hvor der nu i Uger havde været tyst og stille, begyndte Skyggerne alt at lejre sig. Himlen var stærkt overtrukken, og der var rask Drift i de sorte Vinterskyer. De nøgne Grene uden for Vinduerne svajede og klaprede i Vinden, og Husfløjet skreg paa sine Hængsler. Ude i Gaarden blev hist og her en Udhusdør smækket i, en Skikkelse ilede med hurtige Fjed hen over Stenbroen, som for ret at søge Skjul, inden Aftenen kom, og Kulden med de skarpe Regndraabestænk blev alt for isnende.

Inde i Dagligstuen havde gamle Fru Martha faaet pustet Liv i et flammende Baal, da Eline og deres ny Husfælle, Magister Steen, kom ind, efter at have endt Fodringen ovre i Kostalden.

„Saa, nu er vi færdige for i Dag, Faster," udbrød Eline, idet hun strakte Hænderne hen over Ilden. „Saa snart nu gamle Stine er færdig med Grisene, saa kan vi lukke og stænge. Selv Graaspurvene gaar i Aften tidlig til Ro."

„Det tegner ogsaa til haardt Vejr mod Natten," bemærkede Magisteren og kastede et Blik ud mod den skydækkede Himmel. „Der staar en rigtig Storm med Regn og Hagl i Sydvest."

„Gud trøste saa dem, der skal fare paa vilde Veje og Vove i Nat," tilføjede Fru Martha med et Suk. „Mit gamle Værk over Lænden siger mig ogsaa, at vi faar strengt Vejrlav."

Der lød tunge og ilsomme Skridt ude paa Stenbroen, hvor Sneen var skuffet bort, og en Dør blev lukket i:

„Der har vi den gamle trofaste Stine," udbrød Eline, „Gudskelov, at vi dog beholdt hende."

„Men tror jeg saa skam ikke, hun glemmer at haspe Døren," sagde Fru Martha, der endnu sad paa Hug foran Ilden og lyttede. „Ja, ja, hun har nu altid saa travlt, det Skind, som Mus i Barselseng."

Lidt efter tog et svagt Ryk i Døren, og den gamle Stine listede ind paa Hosesokker. Hun stod og nølede med sit Ærinde, men da Lyset faldt ned paa hendes gamle venlige Pigeansigt, trippede hun ind i Skyggen fra Krogen.

Møllefolkene saa lidt forundrede hen paa deres flinke Tyende, der maatte være et eller andet paa Færde.

„Ja, nu har jeg hængt Nøglerne ude paa deres Plads, og alting er bestilt for i Dag," sagde hun, „og saa var det, jeg vilde give jer Farvel."

„Men hvad tænker du paa, Stine, vil du ud i det Vejr, som vi faar i Aften?" spurgte Fru Martha uden at fatte Pigens Mening.

„Aa, jeg tænker ikke, at nogen kan forgøre Vejret anderledes, end at en sølle Skravl som jeg kan hitte Husly," svarede Stine.

„Men hvad gaar der af dig, Stine, vil du nu ogsaa flytte fra os?" spurgte Eline og nærmede sig den gamle Pige.

„Ja, hvor nødig jeg vil, kommer jeg til at gaa samme Vej som de andre Tjenestefolk hernede fra Møllen, den ene er jo dragen afsted efter den anden."

„Og du, som har tjent os saa tro hidtil," udbrød Eline paa een Gang bedrøvet og forundret.

„Jeg takker ogsaa for godt Husbondsskab," lød Svaret, „men det kan ikke blive ved. Alle Vegne, hvor en kommer, skal en høre ilde, fordi en tjener hernede i Solskov, ja somme Tider trues paa Liv og Lemmer. Kommer jeg hjem til min Slægt, viser jeg mig oppe ved Kirken, saa raaber de: hun gaar Heksene til Haande nede i Møllen, hun vil nok lære dem Kunsten af, eller de hvisker til mig: tag derfra, mens du har din gode Helsen og endnu har lidt Agtelse blandt dine lige. Snart vil ingen mere række dig Haand, ingen vil taale dig i deres Lag eller siden tage dig i deres Brød, du vil blive lige saa skyet som Folkene i Møllen."

„Det er altsaa derfor, du vil afsted, Stine?" spurgte Fru Martha skarpt.

„Hvordan tør jeg andet? Jeg har set alle de andre Folk rejse, enten aabenlyst eller i Dølgsmaal, Mølleriet og alting gik i Staa; jeg tænkte, Bladet skulde vende sig, derfor holdt jeg ud og vendte det døve Øre til Folkesnakken; men Gud bedre os, her sker ingen Forandring, undtagen til det værre. Nu kan jeg ikke længer, men jeg vil aaben og ærlig sige jer alle Tak for den Tid, der er gaaet."

„Ja, ja, gid du saa snart maa finde dig godt til Rette blandt de andre, Stine," sagde Fru Martha og vedblev, idet hun rejste sig: „Men du skal ikke gaa med Uret herfra. Har du tjent os trofast længere end nogen anden, saa skønner vi ogsaa derpaa. Din Løn siden sidste Fardag skal du have, og maaske finder jeg et Pund Uld eller to, du kan spinde paa i Vinter."

Der var stille i Stuen, medens Fru Martha hentede Penge og Uld og dermed betalte Pigen. Saa listede hun lydløst hen over Gulvet, bød Farvel og Tak til hver enkelt og forsvandt saa lige saa lydløst gennem Døren, der sagte faldt i efter hende.

„Ja, nu er vi ene," sagde Fru Martha henne fra Arnekrogen.

Ingen af de unge svarede noget; men Eline havde i stille Graad bøjet sit Hoved ned mod Steens Skulder.

En knugende Følelse af Ensomhed og Savn syntes at have grebet den lille Kreds. Ingen talte, ingen vidste Trøst, ingen skimtede et Lysglimt gennem det triste Vintermørke, der sænkede sig tættere og tættere om dem, medens Stormen udenfor tiltog, piskende Dammens Bølger i Skum og hvinende i Træernes Grene.

Saa lød der atter Skridt udenfor, Døren gik op, og en Mandsskikkelse traadte ind med et dæmpet „Gudsfred og Godaften!"

„Er det dig, Terkel Smed," udbrød Magisteren og rejste sig. „Hvad nyt bringer du, siden du vover dig ud saa sent til Dags og i det Vejr."

„Aa, jeg er vant til at færdes i al Slags Vejr," svarede Terkel findig. „Men det kan ellers nok være, hun vil give Tø i Nat. Naa, hvad jeg vilde sige, saa kommer jeg for at forrette mit Dagværk. Der er Folk, som har ondt af, at jeg gaar paa Arbejde om Dagen, det er ogsaa kommet Naadigherren for Øren, og han sendte mig i Dag Besked ved Jørgen Elle, at der skulde ske mig Allandsens Ulykker, hvis jeg tiere tog mig Arbejde paa i Solskov Mølle — at sige før Mads Jonsen blev Ejer hernede, og Jørgen blev Møller."

„De glemmer ingenting, de Folk," sagde Fru Martha. „Vor sidste Tjenestepige rejste nu nysens ud af Døren, hende har de skræmt væk, dig Terkel vil de true væk."

„Ja, men det faar de knap Held til," mente Terkel. „Om Dagen vil de jo holde Øje med mig; men saa hjælper vi os med Natten, da kan der ogsaa gøres et godt Stykke Arbejde i Stald og Lo. Jeg har taget min Plejl med, og saa begynder vi i Nat. Vejret er lige lavlig dertil, for i den Blæst er der ingen, der hører Tærskeslagene."

Det er bravt gjort af dig, Terkel," sagde Magisteren og slog Bolsmanden paa Skulderen, „blot du ikke maa komme til at fortryde det."

„Paa en Maade var det jo godt nyt," tog Fru Martha Ordet, „for vi kunde slet ikke undvære dig, Terkel, Korn skal vi jo have til os og de stakkels Dyr. Hvad siger Folk ellers nu for godt, jeg troede snart, de havde glemt os."

„Knap nok. Forgangen Søndag var der svær Snak om den bitte Eline oppe ved Kirken. Præsten har jo forlængst tilsagt hende om at møde, og nu er Folk opsatte paa at se hende i Gabestokken. Jeg tror, I skal passe paa."

(Fortsættes.)

Billeder fra Skolen.

3. Jensen i Vandager.

Jeg havde en Ungdomsven, som hed Jensen, og som i en lang Aarrække var Skolelærer i Vandager. Mens han var ung, var han et vakkert medgørligt Menneske med et godt Hoved og et svagt Hjerte. Allerede dengang havde han et vist Hang til Tungsind, der ofte slog ud som overstadig Lystighed. Det kan synes en Selvmodsigelse; men er det dog ikke, og et saadant Sindelag er hyppigere, end man almindeligvis tror. En anden Svaghed havde han, som heller ikke er saa sjeldent: Han holdt af Ros og var sky for Dadel. Han var ærekær; men vilde kun vinde Ære ved at udrette noget godt i Verden.

Om han havde noget egentligt indre Kald til at være Skolelærer, skal jeg ikke kunne sige; men han troede det selv, og da han nu engang var kommen ind paa den Vej — han var Seminarist med bedste Karakter — saa vilde han ogsaa ad den Vej stræbe at udrette noget godt, vinde Hæder og Ære og Velvilje i sin beskikkede Kreds. Det var et jævnt godt Kald i Vandager, og Jensen, som fra først af var fattig, slog sig taalelig vel igennem. Hans Familieforhold var ikke uheldige: Hans Kone var smuk og venlig og var en omhyggelig Husmoder, men intet videre. Der var ikke Spor af Aandsløftelse hos hende. Af egentlige Lyder ved jeg ingen at tillægge hende, undtagen at hun maaske havde vel megen Deltagelse for Bysnakken. De havde fire Børn, der har artet sig vel til denne Dag.

Det er nu et Par Snese Aar siden, jeg første Gang var i Vandager og der gæstede min Ven, der med en slet dulgt Overlegenhed førte mig ind i sit Hus, hvor hans Kone sad bøjet over Vuggen. Jeg havde dengang hverken Hus eller Kone; den lange Fortælling om, hvordan det gik til, da den lille Unge fik sine første Tænder, brød jeg mig ikke synderligt om, og da der indtraadte en Standsning i Underholdningen, spurgte jeg, hvordan det gik med Skolen. Det gik en svag Skygge over Mandens Ansigt; han sagde det gik godt, men føjede til, at det var ikke saa nemt at holde Skole, som han havde tænkt; man bildte sig ind at kunne det, naar man havde sin Eksamen; men naar man skulde til at begynde, maatte man famle og famle og ofte gribe fejl. Det kunde jeg nu gerne give ham Ret i, og medens vi, samtalende derom var kommen ud i Haven, anvendte han paa sig selv Pauli Ord: „Viljen til det gode har jeg vel, men at udrette det gode o. s. v." Jeg kunde ganske vist sige det samme for mit Vedkommende; men dog skønnede jeg, at Skoen vist trykkede Jensen paa en særegen Maade, men han sagde mig ikke hvorledes, og jeg vilde ikke gøre mig nysgerrig.

Nogle Aar efter førte Omstændigheder det med sig, at jeg noget ofte kom til Vandager, og jeg besøgte da Jensen og maatte love ham at besøge ham, hvergang jeg kom til Byen, hvilket jeg ogsaa holdt for det meste. Jeg mærkede nu snart, at han var forandret eller rettere, at det mindre heldige i hans Natur havde faaet Vækst. Det var ikke Næringssorger eller huslige Forhold, der trykkede ham, og dog var Tungsindet dybere og slog nu ud ikke i Lystighed, men i bitter Spot. Jeg troede, at det var Skolegerningen, han ikke ret kunde med, og jeg bad en Dag om at komme med ham ind i Skolen, og det blev mig tilladt.

Børnene var vel underviste, og Læreren arbejdede utrætteligt med dem, men uden Lyst. Det var, som han ikke var rigtig hjemme, og der var en forunderlig Tunghed og Træghed over ham. Jeg ønskede at høre Børnene synge, og de sang en Salme — jeg husker ikke hvilken; men den gik med Tonen: „Hvad kan os komme til for Nød" og blev sungen saa langtrukken og slæbende, som det vel var muligt. Jeg bad nu om en Vise, men fik til Svar: „Dem synger vi ingen af her; dem kan de lære nok af paa Gaden. — Det siger Forældrene," føjede han halvt hviskende til.

Da vi siden blev ene to, bragte jeg den Sag paa Bane igen og mente, at i sligt burde man ikke aldeles rette sig efter Forældrene. — „Hør!" sagde han og stirrede paa mig med et underligt Blik, „det er i Grunden en let Kunst at være Skolelærer."

„Det ved jeg dog ikke," svarede jeg.

„Da kan jeg fortælle dig, at her i Sognet forstaar enhver det til Bunds undtagen en eneste Mand."

„Og hvem er saa denne Undtagelse."

„Det er mig."

„Aa, Snak!"

„Det er saadan," forsikrede han. „Unge og gamle, Mænd og Kvinder ved Besked om, hvordan Børn skal undervises, og det er helt anderledes, end jeg gør det; jeg duer ikke til det, og saa er det saa uheldigt, at det er min beskikkede Gerning."

Nu begyndte jeg at forstaa, hvad hans Ulykke var: at han nemlig lagte mere Vægt paa andres Omdømme end paa, hvad han selv ansaa for rigtigt. Det fik jeg senere bekræftet, og ganske vist er det, at han havde et mærkeligt Greb paa at bære sig galt ad, naar han troede allerbedst at føje Folk.

„Det er s'gu en Skam, Skolemester," sagde engang Mads Pipperup til ham, „at De ikke giver de uvorne Knægte nogle Bank! De trænger ugudelig haardt til dem."

„Det kan gerne være," sagde Jensen.

„Ja, det er vist! Gør de ikke en Støj paa Hjemvejen fra Skolen, saa man maa skammes ved at høre det!"

Jensen vilde gerne vise Mads en Villighed, og da denne Mand just havde en lang opløben Søn, der var en af de allerværste til at gøre Ustyr, saa passede Læreren ham op og kom over ham, just som han var i Gang med at gøre Spilopper og gav ham en Smule — ikke saa farlig meget — paa Rygstykkerne.

Men hvad sker! Samme Aften kom Mads og var saa vred som en Tyrker. Han havde selvfølgelig ment, at Jensen skulde banke alle de andre Børn og lade hans Søn slippe fri. Læreren blev gruelig ulykkelig over det; men det var for silde, han burde indset i Forvejen, hvad Meningen var.

En anden Gang kom jeg der; der havde nys været Eksamen, og han sad og svedte over Eksamenslisterne, idet han lagde Brøker sammen og uddrog Middeltal eller Kubikrod, eller hvad det var, af Karaktererne. „Hvad gør du det for?" spurgte jeg.

„For at Børnene kan faa den Plads, der tilkommer dem hver især."

„Aa, det gaar da ikke saa nøje til?"

„Jo, det gør. Forældrene vil alle have deres Børn flyttet op, og der maa ingen flyttes ned, saa jeg maa anvende den strengeste Retfærdighed."

I det samme kom Degnekonen ind og sagde: „Maren Midtgaard var her og bad om, at hendes lille Mette dog endelig ikke maatte blive flyttet ned."

„Hun kan rejse til Dagbjerg-Daas med lille Mette! Hun skulde ikke have ladet hende forsømme Skolen saa meget i Sommer."

„Aa, se endda ad!" bad Konen. „Maren har saadan en slem Mund, naar hun bliver vred paa Folk."

Før han kunde svare, kom en Mand fra Byen og havde et lignende Ærinde: Han vilde vide, om hans Søn ikke kunde komme til at sidde øverst, og lod sig ikke utydeligt forstaa med, at det maatte være Lærerens og ikke Drengens Skyld, hvis det ikke blev Tilfældet. Knap var denne Mand afærdiget med en Smule Snak, før der kom en tredje, hvis Ærinde var af samme Slags.

Men nu rev Jensen sit Papir i Stykker og sagde, at de skulde komme til at sidde øverst allesammen. Hvordan han bar sig ad med at indfri dette Løfte, ved jeg ikke.

Slige Ting var det, der forbitrede Jensen Livet og gjorde ham led og ked af Skolegerningen. Hans Skole var de fleste Gange, jeg var tilstede i den, upaaklagelig; men af Hensyn til løs Snak og snæverhjertede Synsmaader lod han sig drive ind i en Række Smaaligheder, der gjorde ham ulykkelig. Jeg gentager, at jeg ikke ved, om han havde haft noget indre Kald til Lærergerningen; men at han ikke havde opfattet denne rigtigt, er vist nok. Skolen skal bære en Fremtidsslægt frem og bygiggøre den til sin Tids Gerning; men det kan Mængden af Forældre — Undtagelser gives der jo — ikke indse. De vil have Børnene opdragne efter deres egne selvgode Meninger og i Lighed med sig selv, om de end er aldrig saa tørre og træde. — Oftest maaler de Skolen efter den Skole, de selv har søgt i deres Barndom.

Der gives Lærere, som har Gaver til at løfte ogsaa de ældres Tanker og klare deres Udsigter; saa Skolen og Hjemmet kan komme til at staa i hjertelig Samstemning. Der gives andre, som ikke formaar dette, men som alligevel gaar deres Gang og gør deres Gerning, tilfredse med deres Samvittigheds Vidnesbyrd. Jensen hørte ikke til nogen af disse Klasser: Han vilde gøre alle tilpas, og derfor blev alle — han selv med — utilpas, og fra sit Standpunkt kunde han have Ret, naar han somme Tider udbrød: „Det er dog et Hundeliv at være Skolelærer!"

Gud ved, hvad det var en Svaghed, der til sidst faldt over ham — jeg tror han ærgrede sig en Gulsot paa Halsen — men Sygdommen trak saa længe ud, at han fandt Anledning til at søge sin Afsked med Efterløn. Saa blev han vel tilfreds, vil man maaske spørge. Nej, han gjorde ikke. Jeg tror, at han, Manden med den gode Vilje, fremdeles græmmede sig over, at hans Livsgerning var forfejlet, saa han for tidlig maatte nedlægge den, og jeg tror, han fik indset, at det, der egentlig manglede ham, var hjertelig barnlig Tro, Tro paa sin Gud og Tro paa sin Gerning; men derom skal jeg ikke tale mere; thi i slige Ting er det vanskeligt at dømme.

C. A. Thyregod.

Havebrug.

Have-Kalender.

(Ved Gartner J. Jenssen, Stege.)

September.

Efter det „grødelige“ Vejr, under hvis Indflydelse baade Kulturplanter og Ukrudtsplanter trivedes fortrinligt, fik vi en tør Periode, der var særdeles velkommen, fordi man derved fik Lejlighed til at komme Ukrudtet til Livs uden synderlig Møje. Haverne blev nu rene, og navnlig er dette af Betydning for Landbrugere, for hvem Høsten lægger Beslag paa al Arbejdskraft i August Maaned.

Trods den megen Fugtighed i Forsommeren kom Planterne mange Steder i den korte Tørtid til at lide af Mangel paa Vand. Man vil navnlig have set Gulerodstoppen hist og her antage et vissent Udseende og tildels falde. Dette har ganske vist nogle Steder sin Grund i Tilstedeværelsen af Orm i Roden, men det saas ogsaa, hvor man ikke kunde opdage noget Angreb, Grunden var Tørhed i Jorden, og denne Tørhed var des betydeligere, jo mere man havde trukket op af Gulerødderne hist og her i Bedene og derved frembragt Huller, hvori Luften kunde virke.

Rhabarber plantes i første Halvdel af Maaneden. Planterne sættes saa dybt, at Hjertet kommer et Par Tommer under Jordoverfladen. Afstanden mellem Planterne maa ikke være mindre end 2 Alen. Hver Vinter lægges paa Jorden et Lag Gødning, som graves ned henimod Foraaret. Man bør ikke tage Stilke af Planterne før det tredje Aar, og man maa erindre, hver Gang kun at tage de Stilke, der har fuldt udviklede, glatte Blade. De opskydende Blomsterstængler affkæres efterhaanden. Pladsen til Rhabarber bør ligge aaben for Solen; Læ er derimod ingen Betingelse for Planternes frodige Udvikling.

I de fleste Tilfælde faar Rhabarberplanten Lov til at passe sig selv, efter at den er henplantet paa en Plads, der ikke altid er den heldigste. Det gælder selvfølgelig for Rhabarber, hvad der gælder for enhver anden Kulturplante: hvis man vil have ordentlig Udbytte, maa man være omhyggelig fra Begyndelsen af og ikke vente med blot at tænke paa Planten, til man skal høste et Udbytte, der da vil blive tarveligt. Jorden til Planterne maa i Forvejen være kulegravet to Spadestik dybt og i hele denne Dybde være godt blandet med nærende Kompost eller Gødning, der dog ikke maa være frisk paa det Tidspunkt, da Plantningen udføres. Det er heldig at iblande Jorden saadanne Sager som Kludeaffald, Hornspaan, Benstumper, Vejskrab, Aske og lignende kaliholdige, til Dels længe virkende Stoffer.

For at undgaa Eftersyge i Kartoflerne, maa man som tidligere berørt ikke optage dem førend 3 Uger efter at de sidste Blade i Kartoffelstykket er visnede. Affkæres og bortføres Toppen, hvad der dog af Hensyn til Udbyttet ikke bør ske, førend Bladene i det væsentlige er visne, kan, som det synes, Opgravningen uden Fare for Eftersyge ske 6 Dage efter, at Affkæringen er foretaget.

Frugttræerne gødes nu af Hensyn til fyldig Udvikling af Blomsterknopper for næste Aar og til Dannelse af Reservestof til at begynde med til Foraaret, førend Rod og Blade kan forskaffe noget. Her skal nærmest benyttes kaliholdige Slags: Aske, Sod, Vejskrab og iøvrigt Ajle. Det er en Selvfølge, at man ved Gødning endnu tager Hensyn ogsaa til de paa Træerne værende Frugter, en fyldig Udvikling af disse, altsaa en forøget Høst i det hele taget, vil blive Resultatet af Anvendelse af Gødningevand.

Kælnere Potteplanter, som har staaet ude i Sommer, flyttes i Hus i Løbet af Maaneden. Vinterlevkøjer, Vinterafter, Calla o. s. v. saavelsom de Gruppeplanter, man vil overvintre, plantes i Potte sidst i Maaneden. Efter Indplantningen gives Skygge og frisk Luft saa længe som muligt. — Stedsegrønne Træer plantes. — Fleraarige urteagtige Prydplanter, der blomstrer om Foraaret, kan plantes flyttes og deles.

Skæmt.

Hjertesuk fra Afrika.

„Naar Krokodillen ynksomst græder,
den allersnarest Folk opæder.“

Alle Vegne fra.

Affaftning eller Udtapning af Træer. En af en F. Podani i Hernals ved Wien opfunden Fremgangsmaade, har i Følge „Wiener ill. Gewerbez.“ til Hensigt at fremstille fast, varigt og smukt farvet Træ. Dette opnaaes, naar man en længere Tid før Fældningen forsyner Træet med Saftafløbskanaler. Gennemboringen foretages saa nær nede ved Jorden som muligt. Efter at dette er sket, lægger man rundt om Stammen og ovenover Kanalmundingerne et Baand (Bændel) og gør Indsnit langs dettes øvre og nedre Rand. Naar Baandet er taget af, fjernes alt, hvad der findes af Træ mellem begge Indsnittene til lidt ind i Veddet, altsaa Bark, Bast, Splint og de ydre Vedlag; dette gøres, for at Saften ikke skal stige op gennem Splintlagene. Fra Ringen — altsaa det blottede Vedparti — bores nu rodiale Kanaler ind paa den Maade, at de sænkes lidt mod Centrum og derved udmunder i Hovedkanalen. Af denne lader man Saften flyde ud eller man fjerner den om Foraaret, naar den flyder rigeligt, ved Hjælp af en Pumpe. De paa denne Maade tappede Træer, lader man staa et Aar, før de fældes; de skal da levere en Træmasse, der udmærker sig meget fremfor den fra ikke tappede Træer ved stor Fasthed, Holdbarhed og smuk Farve.

×

For Hus og Hjem.

Udstaaende Ører skæmmer det kønneste Barnehoved, hvorfor Mødrene i Tide bør gøre, hvad de kan, for at hindre dem. Et meget godt Middel, som ikke generer Barnet, er at give det en Natkappe af fine, hvide Lærredsbændler. Man afklipper 5 Baand, der rækker fra den ene Øreflip til den anden og midt over Hovedet skilles 2 Fingerbredder fra hverandre. Disse Baand krydses med 5 tværløbende Baand, hvorved der fremkommer et Næt, der fastholdes ved en Sløjfe under Hagen. Huen maa i hvert Fald sidde paa, mens Barnet sover og helst ogsaa, naar det er inden Døre. Hvis den maa bæres i længre Tid, er det nødvendigt at ændre den, fordi den første Betingelse for et heldigt Udfald er, at Huen passer til Barnets Hoved.

Ammoniaks (Salmiakspiritus) Værdi.

1. Et Par Draaber Ammoniak i lunkent Vand renser og blødgør Huden.

2. At lugte til Ammoniak lindrer ofte den værste Hovedpine.

3. Besvimede Personer kommer til sig selv ved samme Middel.

4. Dørplader renses bedst ved at gnides med en Stump Klæde, dyppet i Ammoniak og Vand.

5. Har Frugtsaft tabt Farven, vindes denne som oftest igen ved et Par Draaber Ammoniak.

6. For at gengive Gulvtæpper deres friske Farve gnides de med en Klud, som er dyppet i varmt Vand, hvori man har heldt nogle Draaber Ammoniak.

7. Et Par Teskefulde Ammoniak i en lille Spand Vand er et ypperligt Renselsesmiddel til Vinduer, hvorved der spares Sæbe.

8. Et Par Draaber Ammoniak i en Kop varmt Vand fjerner, anvendt med Forsigtighed, Pletter af Olietryksbilleder.

9. Fedtpletter aftages ved lidt Ammoniak i Vand. Læg blødt, hvidt Trækpapir over og pres med et hedt Strygejærn.

10. Har man faaet Syre paa Klæderne, vædes Pletten med Ammoniak, og Farven kommer igen ved Gnidning med Kloroform.

11. Nikkel, Sølvsmykker og Sølvbeslag renses med en ulden Klud, dyppet i Ammoniak.

12. Gammelt Messing bliver som nyt, naar det hældes over med Ammoniak, gnides med en Børste og skylles med rent Vand.

13. Gule Pletter af Symaskineolie paa hvidt forsvinder, naar de gnides med en i Ammoniak dyppet ulden Klud og vadskes med Sæbe.

14. Lige Dele Ammoniak og Terpentin tager Malerfarve af Klæder, selv om Farven er størknet.

15. Hæld en Teskefuld Ammoniak i en halv Pot Vand, vadsk Børster og Kamme deri, og alt Smuds forsvinder.

16. Naar de, der sveder meget, hver Dag kommer lidt Ammoniak i Vadske- eller Badevandet, vil det holde Huden ren og forhindre enhver ubehagelig Lugt.

Hovedbrud.

Gaade.

Mit første bestaar af Stavelser tre
i København man dem ofte kan se.
Men bliver der noget alvorligt paafærde
saa tror jeg sikkert, de med vil være.
Ved andet — ja, tro mig, jeg siger sandt —
De ofte som Barn vist Glæde fandt.
Ved hele enhver sig saa prægtigt kan more,
ja, unge og gamle, baade smaa og store.

s—r—n.

Opløsninger.

Spørgsmaal i Nr. 48: Plov—Lov.
Stavelsegaade i Nr. 48: Støvle.
Rebus i Nr. 48: En bagvendt Forestilling.

Bertel Elmgaards Adresse er: Fiolstræde Nr. 25, 2. Sal, København K.

Indhold: Dronning Louises 75-aarige Fødselsdag, med Billede. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Fortsættes.) Eventyr til Søs. II. En Hvalfanger fortæller, af D. H., med Billede. En Tigger i Kairo, med Billede. Mølleheksen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Fortsættes.) Billeder fra Skolen, af C. A. Thyregod. Havebrug. Skæmt, med Billede. For Hus og Hjem. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 50. Søndag den 11. September. 1892.

De forenede Staters Præsident.

Det er i Efteraaret fire Hundrede Aar siden, at Kristofer Kolumbus fandt Vejen til Amerika, og som alle ved, aabnes der næste Aar, til Minde om denne Begivenhed, en Verdensudstilling i Chicago, der skal overfløje alt, hvad den gamle Verden til Dato har frembragt paa noget Udstillingsterræn. Allerede om faa Uger, til 1ste Oktober, skal alle Udstillingens Bygninger staa færdige og indvies af de forenede Staters Præsident, men først i Maj næste Aar aabnes Udstillingen for de Millioner, der saa vel fra den gamle som den ny Verden vil stævne sammen foran dens Porte. Det er i Anledning af en af Verdenshistoriens mægtigste Begivenheder at denne Udstilling afholdes, og Amerikanerne ved det. For fire Hundrede Aar siden bestod deres Land af Urskov og Prærie, hvor Indianerne og Bøflerne tumlede sig i Leg og Jagt, nu er det et af de rigeste og tættest befolkede Samfund, og at dets Kunst, Værkflid og Agerbrug ikke giver Europas noget efter, vil Udstillingen vise.

Præsident Harrison skal, som sagt, indvi Udstillingen; om han ogsaa i Egenskab af Præsident kommer til at overvære dens Aabning, er et andet Spørgsmaal. Thi i Mellemtiden finder en anden Begivenhed Sted, der ligesom Udstillingen drager Europas Blik mod Amerika — nemlig Præsidentvalget. Kampen staar mellem Harrison og den tidligere Præsident Cleveland, og fra begge Sider er der ført en heftig Agitation. Valget finder Sted i November.

Benjamin Harrison er født den 20de August 1833 i Ohio, hvor Faderen var bosiddende. Han fik en god Opdragelse og blev i en ung Alder Lærer. Senere blev han Sagfører i Indiapolis og fik mange Forretninger særlig for Jærnbaneselskaber. Ved Borgerkrigens Udbrud dannede han et Regiment, blev Oberst og vandt Titel af Brigadegeneral. Efter Krigen tog han atter fat paa sin Sagfører-Virksomhed, men kastede sig tillige ind i det politiske Liv. Han stillede sig til Valg, men faldt, og først i 1880 blev han valgt ind i Senatet, hvor han snart viste sig som en slagfærdig og omsigtsfuld Taler, navnlig gjorde han sig bekendt ved at tage Ordet for at standse Kinesernes Indvandring. „Amerika for Amerikanerne" er Hovedordet i hans Politik, og dette har andre end Kineserne faaet at føle. Han har gennemført den snart berømte Toldlov, der yder den amerikanske Værkflid en meget vidtstrakt Beskyttelse, idet der kræves høj Told af fremmede Varer. Men ogsaa Amerika har sine Frihandelsmænd, og de ser med alt andet end venlige Øjne paa den ny Toldbeskyttelseslov. Ved Valget vil deres Stemmer falde paa Cleveland, medens Harrison har sine mest trofaste Tilhængere blandt Beskyttelsesmændene. Hvor fast han sidder i Sadlen, lader sig ikke beregne i Dag; begge Partier trøster sig da med Haabet.

Harrison skildres som en klog og beregnende Mand, en kyndig og fast Politiker. — Antagelig vil det interessere mange herhjemme at se et Billede af den Mand, der — i alt Fald indtil

Præsident Benjamin Harrison.

videre — staar i Spidsen for de nordamerikanske Fristater, hvor ogsaa mange Danske har fundet et nyt Hjem.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Fortsat.)

I min nedtrykte Sindstilstand blev et Bekendtskab, jeg kort i Forvejen havde gjort, mig til til stor Glæde og Forfriskelse og forvandledes snart til et varmt og inderligt Venskab, som er blevet fortsat i hele mit efterfølgende Liv. I Juni havde jeg paa en Skovtur, som jeg undtagelsesvis foretog sammen med nogle andre, truffet Islændingen Steingrimur Thorsteinsson, af hvem jeg straks følte mig mægtig tiltrukket. Sent paa Forestillingsaftenen, da mit Stykke var blevet opført, mødte jeg ham ganske tilfældigt og vandrede i flere Timer med ham om paa Gaden. Uden at vedgaa mit Forfatterskab udtalte jeg for ham min Harme over det elendige Udstyr, der var blevet Stykket til Del, og dvælede saa længe ved dette Emne, at han lettelig sluttede sig til, hvem Forfatteren var. I Løbet af Efteraaret kom Thorsteinsson og jeg overens om at læse noget Italiensk sammen. I Fællesskab gennemgik vi nogle Sange af Dante og en Del lyrisk Poesi. Læsningen hørte dog op, da jeg kort efter paa egen Haand begyndte at lære Spansk og snart blev fuldstændig betaget af dette stolte mandige Sprog, som det, naar man medbringer en Smule Kendskab til Fransk og Latin, er saa utrolig let at finde sig til Rette i. Jeg har af spansk Prosa læst vel et Par Tusinde Sider; paa Grund af den besynderlige og ganske vilkaarlige Omstilling af Ordene bragte jeg det derimod ikke vidt i at læse spanske Vers. I mit Livs senere Aar, da jeg fik mere bestemte Maal at stræbe efter, har jeg lagt dette Studium paa Hylden, men er dog stadig i Stand til ved Hjælp af et Leksikon uden synderlig Møje at læse en spansk Bog.

Fra det Øjeblik, Herskind efter bestaaet theologisk Embedseksamen blev Huslærer hos en Præst paa Fyn, blev Thorsteinsson, saa at sige, min eneste Omgang, og at jeg paa hint Tidspunkt netop traf ham, anser jeg for en af mit Livs bedste Tilskikkelser. Saavel i sit Hjemland som overalt i Verden, hvor det islandske Sprog dyrkes, har Thorsteinsson vundet et anset Navn som Digter. Alligevel er der for mig ingen Tvivl om, at han hører til de Digternaturer, af hvis Personlighed der i fortrolig Omgang udstrømmer en dybere, af større Oprindelighed farvet Poesi, end det forundes dem i deres digteriske Frembringelser at give Udtryk. Han var i Besiddelse af en Humor, saa dristig og barok og til samme Tid saa dybsindig og tankerig, som man finder den i de komiske Scener hos Shakespeare og spredt, paa ganske enkelte Steder, hos Luther, men ellers næppe noget andet Sted i Literaturen. Den var som hine mærkelige Basaltklipper paa hans Fædrenes Kyster, der ved Havets og Vejrets Indvirkning i Hundredaarenes Løb er tildannede i de snurrigste og utænkeligste Skikkelser. Og gennem denne hele Opdækning af sjeldent og kosteligt Lune, i hvilken hver Stavelse bar det Oprindelighedens Mærke, af hvilket ingen tager fejl, mærkedes en tilbagetrængt Sørgmodighed, et fint Sinds dybe Vemod som den egentlige Grundtone. En af hans Yndlingssysler, naar han sad og talte, var at tegne Karikatur-Portræter af sig selv, og han havde drevet det til at henkaste Billeder, der, trods al Overdrivelse, havde den umiskendeligste og mest slaaende Lighed. Hvad der bidrog til at knytte ham endnu nøjere til mig, var, at ogsaa mine Forældre hurtig fik ham saa kær. Tit og ofte, naar jeg i Øjeblikket ikke var tilstede, sad han paa en lav Skammel i Værkstedet og drak Kaffe med dem. Der hændte ved disse Lejligheder ikke sjeldent, at de forebragte ham deres indbyrdes afvigende Anskuelser om et og andet — Fader i behændig spillende Ordelag, Moder i jævn Troskyldighed. Og naar de saa endte deres Henvendelse med et: „Synes De ikke det, Hr. Thorsteinsson?" forstod han at formulere fine Svar med en diplomatisk Snuhed, der mindre lagde an paa at sige hans egentlige Mening end paa, saa vidt muligt, at give begge Parter Ret.

Thorsteinsson blev i de nærmestfølgende Aar, i Ordets Kierkegaardske Forstand, min „Læser". Jeg bragte ham hvert Digt, hver henkastet Optegnelse, og det var mig usigelig velgørende, uafladelig og til enhver Tid, at møde den mest redebonne Opmærksomhed og en lydhør Forstaaelse, for hvilken ogsaa det gærende og ufuldkomne havde Betydning, forbi han med ægte Klarsyn mærkede dets Sammenhæng med den ungdommelige Forfatters Individualitet. Thorsteinsson troede paa mig, og jeg anser det for en Hæder, at denne Tro i over en Menneskealder under bratte Omskiftninger urokkelig er bleven opretholdt. Han skrev selv islandske Vers; men hans sky, ængstelig tilbageholdne Naturel gjorde, at han ingensinde blot antydningsvis lod sig forlyde dermed. Jeg lærte i hine Aar ikke andet af ham at kende end en, i „Illustreret Tidende" trykt, aldeles udmærket dansk Oversættelse af et Par islandske Digte af Benedikt Grøndal.

Blandt de Digtere, Thorsteinsson og jeg i Fællesskab gennemgik, hørte ogsaa P. B. Shelley, hvis dengang hertillands lidet udbredte Værker han ejede i en stor Etbinds-Udgave. Der var næppe en Tøddel af Shelley, vi lod ulæst, og det var for os begge en stille Nydelse, da han for en Del Aar siden, i Literaturfvindelens og Aandsjobberiets vildeste Tid, blev fremdraget som en ukendt Storhed, om hvis Tilværelse intet Menneske i vort fordummede Land havde haft Anelse. Allerede Shelleys Digt til den følsomme Plante er et Bevis for, at han, naar man rettelig kender ham, umulig kan benyttes til det agitatoriske Brug, der i Danmark er gjort af ham, og selv hans ungdommelige Erklæring om at være Atheist faar ved den historiske Tidsbaggrund en Betydning, der er vidt forskellig fra den, Ordet efter vore Dages Sprogbrug har.

Det var hos Shelley fornemlig Versenes aandeagtig henklingende Musik, der betog mig, og de indledende Linjer til „Queen Mab" vakte min Beundring, længe, inden jeg blev vidende om, at de i Literaturhistorien almindelig skattes saa højt. Hans Mindedigt over John Keats greb mig ved fin fine, rørende Vemod. Men jeg fandt hos Shelley rigtignok ikke andet end „Klange" — rhytmiske Lufttoner af en sjelden Renhed, men derimod ingen Skikkelser, ingen Tanker af rank organisk Vækst og mindst af alt Karakterer og Skildring af levende, handlende Mennesker. Alt svømmede hen i Syner af en fjern, afbleget Pragtfuldhed, og jeg blev hurtig træt. Omtrent ved samme Tid læste jeg i en Rejsebeskrivelse, at Gletscherne i Schweiz, naar de er begyndte at smelte, i Aarenes Løb kan faa dybe, vidtforgrenede Gange, hvor man kan foretage lange Vandringer, mens Lyset i svage, men forunderlig skære Farver foroven bryder sig i den optaarnede Is. En saadan Vandring ind i en Gletschers udhulede Gange forekom Læsningen af Shelleys Digte mig at være, og naar jeg senere har givet mig af med ham, har dette Indtryk altid forfra bekræftet sig. Langt mere end af Shelleys Digte blev jeg grebet af hans vidunderlige Gengivelse af Platons „Symposion", der vistnok staar højt over Heyses danske Oversættelse saavel som over alle de tyske, der gives. Dens smidige og dog saa ophøjede Prosa lyder endnu, efter saa mange Aars Forløb, med tungtglidende Rhytmus i mine Øren.

Først i Februar 1856 fik Heiberg tilstrækkeligt „Hoved" til at gøre sig bekendt med „En Malers Eventyr" og sendte mig Stykket tilbage med den Tilkendegivelse, at han „ikke ventede sig noget gunstigt Resultat af dets Fremstilling paa Scenen." Det lille Stykke er blevet mig fremmed og tilfredsstiller mig ikke i sin foreliggende Skikkelse. Men at de historiske Træk, hvorpaa det er bygget, afgiver et Skuespil-Emne, fuld af ægte Poesi, — derom er jeg stadig overbevist.

I Sommeren 1856 besøgte jeg Herskind i Skydebjerg paa Fyn og var indlogeret i Kroen, hvor jeg læste et længere Stykke af „Don Quijote" paa Spansk. Byen laa vistnok ikke i nogen af Fyns skønneste Egne; men den bløde, yndefulde Natur tiltalte mig dog mægtig. Under Navnet Ernst Høyer sendte jeg herfra en længre Romance: „Josias Rantzau" til Boghandler Delbanco, som var den egentlige Redaktør af „Folkekalender for Danmark" og udbad mig hans Svar under Herskinds Adresse. Det lød meget imødekommende, og Romanzen blev trykt i Folkekalenderen for 1857. Jeg havde den Glæde i Bogladen at høre adskillige Kunder udtale sig med Anerkendelse om den.

Der var efterhaanden kommet større Ro og Tryghed over mig. Jeg var for vis paa mine Evner, og mit Sind for ungt og stærkt, til at den lidte Modgang kunde bøje mig synderlig længe. Jeg havde efterhaanden overfor Eibe vundet en Autoritet, som vel sjeldent en Boghandler-Medhjælper har haft overfor sin Principal, og anvendte ogsaa de stille Sommer-Eftermiddage, naar der intet var at gøre i Forretningen, væsentlig til at læse og arbejde. Adskillige af mine Digte fra den Tid er skrevne i Bogladen.

Eibe foreslog mig af egen Tilskyndelse at levere en Oversættelse af Mérimées udvalgte Skrifter, som han erklærede sig villig til at forelægge. For at Arbejdet kunde gaa fra Haanden, stod jeg op Kl. fem om Morgenen og fik da ogsaa „Colomba" omtrent fuldstændig oversat. Efter et Par Maaneders Forløb fik jeg imidlertid nogle stikkende Smerter i Ryggen, som aabenbart skrev sig fra Overanstrengelse. Jeg lagde derfor stiltiende Oversættelsen paa Hylden, uden at Eibe nogen Sinde gjorde mig noget Spørgsmaal om, hvorledes det gik med den. Da jeg forlod Boghandelen udgav jeg, uden Angivelse af Oversætterens Navn, „Colomba" som en Bog for sig og havde den Tilfredsstillelse, at vore Sproglærere i den Grad benyttede min Oversættelse som Hjælpemiddel, at en ny Udgave for en halv Snes Aar siden blev nødvendig. Denne ny Udgave er skæmmet af enkelte, desværre ikke meningsforstyrrende Trykfejl, men er vistnok iøvrigt saa temmelig fri for Fejl, og jeg mener at have gengivet Mérimées tilbageholdne, beherskede Prosa, der i mangt og meget har været et Forbillede for min egen, saa nøje, som det i et fremmed Sprog lader sig gøre.

I Sommeren 1857 laa jeg fjorten Dage i Gentofte Kro, hvor jeg fuldendte Læsningen af Byrons „Don Juan“ og efter et af Thorsteinsson laant Eksemplar oversatte „Undine“ af de la Motte Fouqué. Jeg havde megen Glæde af at sysle med denne dybsindige og yndefulde Digtning; men at lade Forfatterens særegne Sprogtone, som Øhlenschlæger i sin Bearbejdelse ganske havde udvisket, klinge igennem overalt, uden at træde det danske Sprog for nær, var et utrolig vanskeligt Arbejde. Eibe gik beredvilligt ind paa at forlægge denne Oversættelse og betalte mig femti Rigsdaler for den, som jeg efter min Faders Raad straks satte i Sparekassen. Ogsaa af min ringe maanedlige Løn indsatte jeg af og til en Snes Daler til Forrentning, og da jeg forlod Eibe, var de i 1853 arvede 200 Rigsdaler løbne op til 600, som kom mig til god Nytte, da jeg begyndte at studere.

Jeg sendte Heiberg et Eksemplar af „Undine“, som han i „Intelligensbladene“ havde brugt som Vaaben mod C. Borgaard, da denne af den tyske Digters Værk havde lavet en mislykket Opera-Tekst, og benyttede Lejligheden til at meddele ham, at jeg havde slaaet mig til Ro og fremfor alt vilde lægge Vind paa, at udvide og befæste den Dannelse, jeg ad saa uregelrette Veje havde vundet. Som en indirekte Tilkendegivelse af sin Billigelse sendte han mig følgende korte Brev, der af alle dem, jeg modtog fra ham, er holdt i den venligste Tone:

„Jeg beder Dem modtage min forbindtligste Tak for det tilsendte Exemplar af Deres Oversættelse af „Undine“, som jeg vel har læst i Originalen, men for mange Aar siden, saa at jeg glæder mig til i den forestaaende Juletid at fornye Bekjendtskabet med denne smukke Digtning, ved at læse den i den nye Oversættelse.

9. December 1857.

Deres hengivne
J. L. Heiberg.

S. T.
Hr. Rudolf Schmidt.“

Der var, som allerede sagt, vaagnet i mig en Trang til at give min Dannelse en fastere Underbygning og lade min Erkendelse ordne sig i sammenhængende Kredse. S. Kierkegaards vældige Polimik havde dybt grebet mig, men var dog nærmest draget hen over mig som et farende Vejr, uden at foranledige mig til nogen Læsning i hans Skrifter udover dem, jeg allerede kendte. Derimod virkede de faa Sider, jeg læste i R. Nielsens i Aaret 1857 udgivne Propædeutik, paa mig som et kort Indsyn i en Række mægtige, hvælvede Sale, hvis Arkitektonik der opstod et brændende Ønske hos mig efter at lære ret egentlig at forstaa, og det er bogstavelig Sandhed, at hint Punktum i Bogen, fra hvilket den i 1866 begyndte Strid om Forholdet mellem Tro og Viden havde sit Udspring, allerede dengang fæstede sig i min Hukommelse, fordi det forekom mig at udtrykke en Anskuelse, jeg altid havde haft og allerede i mit fjortende Aar med drengeagtig Umodenhed havde udtalt for Herskind. Overhovedet er de Tanker, jeg senere har sat mit Liv ind paa at bringe til deres Ret, aldrig tilførte mig som ny, fremmede Erkendelser, men har ligget dæmrende i mit Sind, inden jeg ad den uvorvortes Belæring fik Kundskab om den Skikkelse, de i Menneskehedens Aandsliv havde faaet.

(Sluttes.)

Et Hjem.

Fortalt af Friis Jensen.

Dagen efter Foraars-Konfirmationen kom en fattig Dreng, Jørgen Vinter, slentrede ligegyldig hen ad Vejen. Han saa slet ikke de knoppede Træer langs Vejens Sider, og han havde ingen klar Bevidsthed om de slumrende Kræfter, som ogsaa han sad inde med.

Han saa, uden at tænke videre derover, at en lille Pige kom imod ham henne ved Korsvejen; han kendte hende dog godt og vidste, at det var Kirstine, den flinkeste af alle Konfirmanderne, hende der Dagen i Forvejen havde staaet øverst paa Kirkegulvet.

„Goddag Jørgen — og til god Lykke!“ sagde hun og nikkede venligt til ham.

Hun syntes nok, at han bevægede Læberne, men det var dog næppe, at hun kunde opfatte det „Tak“, som uvilkaarlig undslap ham.

„Hvor langt skal du hen i Dag, Jørgen?“ spurgte hun.

„Over til Morten Storgaards,“ var Svaret.

„Skal du tjene der?“

„Nej,“ svarede han kort.

„Vil du da besøge dem?“ spurgte hun.

Han saa ved disse Ord op paa hende uden at svare, og hun læste i hans Blik den største Forundring over, at hun kunde komme med et saadant Spørgsmaal.

„Er der nogen, du kender ved Mortens, som du vil besøge?“ spurgte hun igen.

„Nej, der er ej.“

„Saa kan du jo godt følge mig lidt paa Vej og hjælpe mig at bære den tunge Pakke, jeg slæber paa.“

„Nej, det kan jeg ikke, for jeg skal være ved Mortens, inden Middag,“ svarede han og begyndte at gaa.

„Stop lidt, du Jørgen, du kunde gerne sige mig, hvad Ærinde du har i den store Gaard, for jeg er saa forfærdelig nysgerrig af mig.“

„Jeg gaar paa Omgang, ved du nok, og nu skal jeg være ved Mortens i denne Uge, og i den anden Uge skal jeg til Bertel Ovesens,“ svarede han.

Der kom ved denne Udtalelse et bittert Træk over Drengens Ansigt, som vidnede om, at han dog ikke var saa sløv og ligegyldig, som man skulde antage.

„Det er et usselt Liv for en sund og stærk Dreng, som dig, Jørgen,“ mente Kirstine.

„Det kan ikke blive anderledes,“ svarede han.

„Du skulde tage ud at tjene, Jørgen.“

„Sogneforstanderne kan ingen Plads faa til mig.“

„Hvordan kan det være? Jeg troede, du var en skikkelig Dreng, Jørgen.“

„Det gør akkurat lige meget,“ var Svaret.

„Nej, det er slet ikke sandt,“ indvendte hun ivrig.

„Har du aldrig hørt Tale om Pimpe-Katrine?“ spurgte han med lav, rystende Stemme. „Jo, det kunde jeg nok vide, og du har ogsaa hørt, hvordan Folk en Vintermorgen fandt hende stivfrossen i en Landevejsgrøft med Flasken ved Siden af sig. Og du ved ogsaa, hvem Pimpe-Katrines Dreng er? Jo, det Navn gi'r de mig altid, saa snart der er lidt i Vejen, og saa bliver jeg baade ond og tvær, kan du nok forstaa. Nej, med det Navn er det ikke saadan en Sag at faa Tjeneste.“

„Og du vil finde dig i at bære dette Øgenavn, Jørgen?“

„Det bliver jeg nødt til . . . endnu . . . men jeg skal huske dem allesammen . . . ja, vent lidt, til jeg bliver stor . . . lad dem saa prøve . . . saa skal jeg ellers . . .“

Drengen knyttede uvilkaarlig Haanden, og i de funklende Øjne læste man, at Truslen i dette Øjeblik var alvorlig ment.

„Du har onde Tanker, Jørgen, og saa bliver du saa heftig, men det skal du lade være med.“

„Vil du da hellere, at jeg skal springe i Mergelgraven, for det har jeg ogsaa tænkt paa.“

„Fy, Jørgen, sig ikke saadan fæl Snak! Du ved jo godt, at det er de værste Tanker, Folk kan faa.“

„Det kan du sagtens sige, men det er heller ikke morsomt at komme over til Morten Storgaards og høre Øgenavn.“

„I dit Sted, Jørgen, rendte jeg min Vej.“

„Hvad siger du — rende min Vej?“ udbrød han og stirrede forundret paa hende.

„Ja, det er vist det bedste, du kan gøre.“

„Hvad kan det hjælpe; nej, det er ikke saadan at rende fra, for Mo'er var kendt i flere Sogne.“

„Saa løb langt, langt væk, hvor ingen har hørt noget hverken om dig eller din Mo'er; Verden er stor, og en stærk Dreng, som du er, maa nok kunne tjene Føden.“

„Det har jeg aldrig tænkt over,“ svarede han undvigende.

„Ikke? Kunde du ikke have Lyst?“

Han slog Øjnene ned og grundede en Stund. Pludselig løftede han Blikket og udbrød: „Jo, jeg har Lyst til at slippe for at æde Tiggerbrød, og jeg vil rejse langt, langt væk, hvor ingen kender mig, og maaske det saa engang kan spørges her til Egnen, at Jørgen er bleven til noget.“

„Det bedste er, om vi kunde blive til gode Mennesker, sagde Præsten jo til os i Gaar paa Kirkegulvet — hørte du ikke det?“

„Aa, jeg ved ikke — jo, det kan gerne være — men det var vel bare — saadan . . . en Præken.“

„Det var Alvor, kan du tro; Mo'er sagde det samme til mig, da hun laa for Døden, det er det eneste, jeg kan huske af hende, og jeg er vis paa, at det passer.“

„Jo, det kan jo endelig nok være,“ indrømmede Jørgen i en ligegyldig Tone.

„Nej, saadan maa du ikke tage det, Jørgen, du skal ogsaa huske de Ord,“ forlangte hun ivrig.

„Ja, jeg kan jo gerne tænke over det,“ lovede han.

„Giv mig Haanden paa det,“ Jørgen, det maatte jeg med Mo'er, saa husker man det bedre.“

Jørgen blev saa underlig til Mode ved disse Ord, thi ingen havde før forlangt sligt af ham; han saa sig ængstelig om, men da han ikke øjnede noget Menneske i Nærheden, rakte han undselig Haanden frem. Han fornam da et Haandtryk, saa underlig fast og varmt, som han aldrig før havde kendt, og da hun ikke slap med det samme, maatte han se op paa hende, og det Blik, der

mødte hans, gjorde ham saa blød om Hjertet, saa han fik Taarer i Øjnene.

Dette var den første varme Solstraale, Jørgen havde mødt under sin forladte Tilværelse, og han fik pludselig en Følelse af, at der dog vist var noget bedre til i Livet end de to Ting, som han mente, at han kun havde at vælge imellem: Sognets Fattigvæsen — eller Bunden af Mergelgraven.

„Du har heller ingen Forældre, Kirstine,“ sagde han deltagende.

„Nej, det har jeg ikke, men jeg skal over at være Barnepige ved Kromandens, og der faar jeg det nok baade fint og godt,“ svarede hun, idet hun slap hans Haand.

Jørgen tørrede sine Øjne og betragtede nu med et frejdigt Blik sin ny Veninde.

„Ja, du kan sagtens, Kirstine, du faar det nok godt.“

„Det gør du ogsaa, Jørgen, og nu vil jeg ønske dig Lykke paa din Rejse!“ sagde hun og rakte ham Haanden til Afsked.

„Tak for det, Kirstine, og Tak for i Dag!“ svarede han bevæget. „Ja, dersom nogen spørger efter mig, saa sig, at jeg er rejst ud i Verden for at tjene Brødet paa en ærlig Maade, saa kan det være, de lader mig rejse i Fred.“

Med en rask Beslutning drejede han om ad en Sidevej og drog Syd paa.

Han følte noget røre sig saa underligt derinde i Brystet, noget han aldrig havde kendt tidligere, og han forstod for første Gang, hvad Lærken over hans Hoved mente med sin Sang, forstod at baade den og al Skabningen glædede sig ved Livet.

Kirstine blev staaende en Stund og saa efter ham, og hun skønnede, at der var anderledes Fart i hans Gang nu, end da han for lidt siden ligegyldig slentrede hen ad Vejen og skulde paa Omgang hos Sognets Bønder.

Børnenes Møde.

Der var gaaet otte Aar siden hin Foraarsdag, og Kirstine var nu Husholderske for Tømrer-Lars, en halvgammel Pebersvend, der havde det meste af Omegnens Tømrer- og Snedkerarbejde og derfor stadig holdt flere Svende paa Værkstedet.

Kirstine havde hidtil haft lutter Solskinsdage, og saa sorgløs som Fuglen i den varme Aarstid nød hun alle de Glæder, som hun mødte paa sin Vej.

Hun havde baade Ungdom, Skønhed og et glad Sind, altsammen noget, man plejer at skatte højt hos en Kvinde, og Tømmersvendene i Huset hyldede hende ogsaa alle uden Undtagelse og gjorde sig hver for sig Umag for at vinde hendes Gunst. Det glade Sind blev til Letsind hos Kirstine. Hun spøgte med en, sladrede med en anden, sang for en tredje og smilede fornøjet til dem alle. Ingen af dem vidste, hvem der skulde blive den udkaarede. Simon Henriksen, den kønneste og kvikkeste af dem alle, mente dog omsider, at det var ham, der skulde gaa af med Sejren.

Da kom der en Dag en fremmed Svend og tog Arbejde hos Tømrer-Lars. Han talte kun lidt, og ingen af de andre Svende kunde faa ud af ham, hvorfra han stammede, eller hvor han kom fra.

Da Svendene om Middagen satte sig til Bords, tog han Plads ved den nederste Ende uden at deltage i den muntre Samtale, som førtes. Kirstine kom ind med Suppefadet; men da hendes Øje traf det alvorlige Blik fra den fremmede Svend, gav hun ufrivillig et lille Skrig fra sig og satte Fadet saa hurtig paa Bordet, at noget af dets Indhold stænkede Simon i Ansigtet.

„Hvad Fanden er det, skal jeg nu ha' Suppen i Øjnene og ikke i Munden?“ udbrød Simon og gav et lille Hop i Sædet. „Ja, jeg ved nok, at du mener mig det godt i alle Maader, Kirstine, men Kærligheden kan da ogsaa blive for varm, især naar den hældes uden paa en.“

De andre lo, Simon lo med, men fra Kirstine kom der mod Sædvane ikke et Smil.

„Hvad Pokker gaar der af Tøsen — er der noget i Vejen?“ spurgte Simon.

„Nej, aa nej . . . jeg tror, jeg brændte mig paa Fadet . . . det er det hele,“ stammede Kirstine forlegen.

„Naa ja, den Slags Ting gaar da heldigvis over igen,“ mente Simon; „men man kan ellers brænde sig slemt paa en anden Maade, og det er ikke saadan at forvinde.“

„Ja, det er noget, du kender til, Simon,“ bemærkede en af de andre — og nu faldt den ene spøgende Bemærkning efter den anden.

Kirstine hørte dem ikke, thi hun havde trukket sig tilbage til Køkkenet. Da hun kom ind med Eftermaden, kunde hun ikke lade være med at kaste et Sideblik til den fremmede; men da hans Øje hvilede lige saa alvorligt og forskende paa hende som før, skyndte hun sig atter ud.

Den Eftermiddag tilbragte Kirstine paa sit lille Kammer. Ja, det var Jørgen, der var kommen, det havde hun set straks; meget var forandret hos ham, men det Blik, han sendte hende, kendte hun fra den Dag, da de mødtes ved Skillevejen. Og hvordan var han kommen? Hvad havde han taget sig for i de mange Aar? Ja, hun behøvede ikke at spørge, thi hans ærlige Øjne havde fortalt hende, at han havde holdt det Løfte, han gav hende for otte Aar siden — og de havde spurgt, ja, det var det tunge, de havde spurgt om Ting, som hun ikke holdt af at svare paa. Hun havde prædiket for ham, men glemt at anvende det paa sig selv. Om han nu vilde vide rigtig Besked? Den skulde han ikke faa — thi hvad kom det vel ham ved — og dog, dette spørgende Blik maatte hun besvare.

Hun græd den Eftermiddag, noget hun ikke havde gjort, siden hun var Barn.

Saa tørrede hun sine Øjne; ingen skulde ane noget og mindst han; vilde han ikke tale til hende paa anden Maade, saa havde hun Ret til at betragte ham som en fremmed.

Dag gik efter Dag. Jørgen lod sig ikke forstaa med, at han kendte noget til Kirstine, kun havde han ikke lade være med at sende hende et alvorligt Blik, hver Gang de mødtes.

Enhver i Huset mærkede, at der var foregaaet en Forandring med Kirstine, men det varede længe, inden nogen anede Grunden til denne Forandring.

En Aften i Mørkningen, da de andre havde rejst sig fra Bordet, blev Jørgen siddende, og hans Øjne fulgte enhver af Kirstines Bevægelser, mens hun syslede omkring i Stuen.

Hun følte sig som en jaget Fugl, Jægeren spænder sine Garn for, og hun syntes, det var umuligt for hende at undslippe. Hun blev snart rød og snart bleg.

Pludselig vendte hun sig om og saa ængstelig paa den ihærdige Jæger.

„Jørgen . . . er det en Maade . . . hvad skal det betyde . . . vil du mig noget, Jørgen?“ spurgte hun hurtig.

(Fortsættes.)

Kæmpeslangen.

Hugorm og Lindorm er det gamle nordiske Navn paa det Krybdyr, som paa tysk kaldes Slange. Navnet Lindorm kommer af det oldnordiske Navn linda, som betyder et langt Baand eller Bælte. Vore Oldsagn taler om Midgaardsormen, som ligger omkring hele Jorden og bider i sin Hale, og Sagaen fortæller om Regnar Laadbrog, at han dræbte en Lindorm, der var saa lang, at den laa om den svenske Jarledatter Toras Jomfrubur, men til sidst gjorde Hugormene dog Ende paa hans Liv i Kong Ellas Ormegaard. Efter disse Sagn kan det skønnes, at man med Lindorme og Hugorme her i Norden i Oldtiden maa have forestillet sig meget større, end hvad i vore Dage forstaas ved en Hugorm. Den Hugorm, der nu findes hos os, bliver nemlig sjelden over en Alen lang, og vor almindelige Snog, som er en giftløs „Lindorm“, bliver kun 2 Alen.

Men i de varme Lande findes disse Dyr i en saadan Størrelse, at de fuldkommen svarer til vore Forfædres Lindorm, et Navn, som for Resten meget passende kunde afløse det tyske „Slange“.

Den her afbildede Kæmpeslange kaldes Kvælerslangen, og findes især i Afrikas brændende Ørkener og i Amerikas Urskove. Den bliver indtil 20 Alen lang, og dens Legeme naar undertiden et Tværmaal af 18 Tommer. Naar den snor sig gennem det høje Græs og Krat, ser det ud, som var det en lang, mandstyk Træstamme, der bugtede sig frem, og det foregaar saa rask, at man næppe kan undfly den. Ofte forfølger den store Flokke af Gazeller og andre Dyr, der skyndsomst flygter for den. Den standser ikke ved Floder eller Havbugter, thi den svømmer med stor Smidighed og holder meget af at tumle sig i Vandet. Det nytter heller ikke at søge Tilflugt i de høje Træer, thi den snor sig let op i de højeste Toppe. Kan det derimod lykkes at give den et Skud Hagl i Hovedet eller et vældigt Slag paa Panden med en Knippel, kan man derved dræbe den.

Hovedet har et meget stort Gab og Munden er forsynet med en Mængde massive Tænder. Svælget og Bugen kan udvides, saa det kan sluge et Dyr der er langt større i Omfang end Slangen selv. De har hjemme i alle varme og vandrige Lande baade i den gamle og den ny Verden og opholder sig helst i store Skovstrækninger, der er rige paa Vand. Nogle Arter svømmer med stor Behændighed ved at bugte Legemet og holder meget af at tumle sig i Vandet, medens andre derimod synes at sky dette. De er alle Natdyr, der om Dagen ligger skjulte paa et eller andet afsides Sted, dvaske og sammenrullede med Kroppen i de mest forskellige Stillinger. Naar Skumringen indtræder, begynder deres Virksomhed; de forlader nu deres Skjul og sniger sig næsten lydløst frem for at søge Næring, der især bestaar af smaa Pattedyr og Fugle, eller ogsaa tager de Post ved Vandet, som Dyrene søger hen til for at slukke deres Tørst. Det er paa en saadan Plads, at Kunstneren har tegnet Slangen paa vort Billede; i Baggrunden af det ses et Par Dyr, der, uden at ane nogen Fare, søger hen til Vandet for at stille deres Tørst, inden de gaar til Ro, men her venter der dem en ubehagelig Overraskelse. Saa snart den vældige Kæmpeslange faar Øje paa sit Bytte, styrter den sig med fuld Kraft over det, griber det med sine skarpe Tænder, slynger sig i en Hast flere Gange omkring det, trækker sin Kæmpekrop tæt sammen og kvæler det. Den Kraft, Kæmpeslangen udvikler ved denne Lejlighed, er saa saa stor, at den endog kan gøre det af med et stærkt Dyr i Løbet af et Par Minutter.

Saa snart Byttet er dræbt, løsner Slangen sine Bugter og begynder straks at nedsluge det, idet den overgyder det med et slimet Spyt, for at det lettere kan glide ned. Da Dyret fortæres helt, med Hud og Haar, gaar Nedslugningen langsom for sig naar det er stort og optager lang Tid.

Efter et saadant rigeligt Maaltid bliver Slangen dorsk og kan undvære Næring i maanedsvis. Paa Grund af den Maade, hvorpaa disse Slanger dræber deres Bytte, kalder man dem ogsaa Kvælerslanger. Trods deres Størrelse er de dog ikke farlige for Mennesket, som de helst søger at undgaa. Uagtet der findes en Mængde af dem i Sydamerikas Skove, er man dog ikke bange for dem der. Indianerne fortærer deres Kød, bruger Huden til alle Slags Prydelser og anse Fedtet for et udmærket Lægemiddel. Mange af Kæmpeslangerne udmærker sig ved meget smukke Tegninger og livlige Farver. En af de smukkeste af dem er den saakaldte Afguds- eller Kongeslange (Boa constrictor), der er fremstillet paa Billedet; den har hjemme i Sydamerika og blev tidligere tilbedt som en Afgud af de indfødte, hvorfra dens Navn hidhører.

Kæmpeslangen.

Det kloge Indfald.

En snu Englænder ved Navn Buttler kom en barsk Vinteraften ind i en Landsbykro, hvor Gæsterne sad samlede om Kaminilden, uden at en eneste af dem tænkte paa at gøre lidt Plads for den forfrosne rejsende.

„Hr. Vært!“ raabte Buttler, „sørg for, at min Hest faar et Dusin Østers.“

„Et Maal Havre mener De vel?“

„Jeg ved ret godt, hvad jeg siger: jeg mener Østers. Giv De bare Hesten dem i et Trug.“

Værten gik, og de om Kaminilden forsamlede Gæster forsvandt en efter en for at se den vidunderlige Hest, der kunde spise Østers. Imidlertid havde Buttler Tid til at opsøge sig den bedste Plads ved Kaminen og gøre sig det rigtig mageligt. Snart efter kom Værten og med ham alle Gæsterne tilbage.

„Herre,“ sagde Værten, „Hesten vil ikke have Østers.“

„Godt,“ svarede Buttler, „saa giv den Havre og bring mig Østerserne tilligemed Peber og Salt.“

Saaledes talte han og lod de forbløffede Gæster selv om at skaffe sig Plads.

En Hævn.

Humoristisk Fortælling.

De havde nu faaet hinanden — den mørkøjede Erna og den blaaøjede, blondlokkede Frants. — Den gamle, ærværdige Præst, der i sin Tid havde døbt og konfirmeret dem, havde nu ogsaa lagt deres Hænder sammen og udtalt Velsignelsen over dem. Under Klokkernes Ringen forlod de nyformælede Kirken, fulgt af en lang Række Vogne med de indbudte Gæster, som skulde fejre denne glædelige Begivenhed med et Festmaaltid, saaledes som det jo har været Skik fra ældgammel Tid. Glædesstraalende modtog Erna de mange Venners Lykønskninger, men da nu ogsaa den unge Doktor Rasmus Theil nærmede sig, for en pludselig Skælven gennem hendes fine Skikkelse. Brudgommen slog Armen om hendes Liv og lod samtidig sit Blik hvile forskende paa sin Ven, Rasmus's Ansigt. Sagen var, at den smukke Erna længe havde vaklet mellem Doktor Rasmus Theil og den smukke Arkitekt Frants Bornemann, men endelig havde hun truffet sit Valg. Og nu stod han, den forsmaaede, for hende for at ønske hende Lykke paa den ny Vej!

„Hvor der frembæres saa mange gode Ønsker," begyndte han, idet et dybt, dybt Suk hævede hans Bryst, medens dog samtidig et listigt, halvt undertrykt Smil viste sig i Mundvigene, „maa mine heller ikke mangle, især da Deres Lykke gaar mig fremfor alt, Frøken Erna — om Forladelse — Fru Bornemann, vilde jeg sige," rettede han sig, medens han gottede sig over den unge Frues næsten hjælpeløse Forlegenhed. „Men at de lønnede Deres mest trofaste Tilbeder paa den Maade, — det fortjener Straf, og jeg vil hævne mig frygteligt — frygteligt, siger jeg Dem!"

„Aa nej, vær naadig, kære Doktor," bønfaldt den unge Kone, der var bleven blussende rød ved hans Ord og nu trykkede sig op til sin Brudgom, „vær naadig, jeg beder Dem!"

„Ja, vær naadig, gamle Ven," sagde den unge Ægtemand spøgende.

„Naa, ja, ja, saa vil jeg da lade Naade gaa for Ret og give Dem min Tilgivelse samtidig med min Lykønskning," lo Doktoren og rystede deres Hænder. „Jeg har dog i alt Fald den Trøst, at jeg for Fremtiden er min egen Herre, — og det er da altid noget værd."

„Fy, Doktor, nu bliver De uartig," lo Fru Erna og truede ad ham med sin Vifte.

„Nej, jeg tier allerede," forsikrede han. „Men en Ting lover jeg Dem, — at De skal komme til at mindes denne Dag til Deres Livs salige Ende!"

„Ja, det tror jeg nok, vi vil, — ikke sandt min Erna," udbrød den lykkelige Brudgom og saa sin Hustru kærligt ind i Øjnene.

„Det haaber jeg ogsaa," sagde Doktoren tørt, skjulende et Smil. Saa forlod han dem og blandede sig mellem Gæsterne for at opsøge Brudens Forældre.

Da han lykønskede de gamle, spurgte han saadan i forbigaaende Brudens Moder, hvorhen Bryllupsrejsen skulde gaa, og hvor det unge Par havde tænkt at holde Hvil den første Nat. Med stor Beredvillighed gav hun ham alle de Oplysninger, han ønskede.

Dagen forløb under stor Glæde og Munterhed; kun over den unge Brud hvilede der ligesom et lille Tryk. Mere end een Gang fløj hendes Blik uroligt over til Doktoren, der drak ualmindelig meget og var en Del højrøstet. Hun frygtede aabenbart for, at han havde noget i Sinde mod hende — naturligvis kun en eller anden Spøg eller et Drilleri, men hun kendte ham nok til at vide, at det kunde blive lidt ondskabsfuldt.

Afrejsens Øjeblik nærmede sig, endnu havde han intet sagt eller gjort, der bekræftede hendes Frygt. Nu sad hun allerede i Toget — det ringede tredje Gang — Familie, Slægt og Venner tilvinkede Parret det sidste Farvel, — Doktoren viftede paa det kraftigste med sit Lommetørklæde — endnu var intet sket. Der faldt en tung Sten fra Fru Ernas Hjerte, og hun sendte ham en hjertelig Afskedshilsen.

Men da Toget brusede ud fra Banegaarden, gik Doktoren ned paa Telegrafkontoret og affendte et Telegram, idet han fornøjet mumlede: „Ja, denne Dag skal I komme til at mindes til eders Dødsdag."

I Hotel „Den forgyldte Nøgle" i Grimmelburg var der Liv og Røre. Personalet havde travlt med at gøre Værelserne i Stand efter de nys bortrejste Gæster og gøre alt beredt til at modtage nye. Hoteleier Naumann selv stod tyk og magelig uden for sin Dør med Hænderne dybt nede i Lommerne og fløjtede med det mest ligegyldige Ansigt, som om alt dette ikke i fjerneste Maade vedrørte ham. Med samme ophøjede Ro betragtede han et Telegrafbud, der just drejede om Hjørnet og kom hen imod ham, idet han holdt et Telegram i Vejret, der aabenbart var bestemt for ham. Ja, han tog ikke engang Hænderne af Lommen, da Budet nu rakte ham Telegrammet, men lod det falde paa Gulvet.

„Bestillinger paa Værelser," tænkte han, „her er s'gu Plads nok . . . Jean, læs!" raabte han til en lille Opvarterspire, „Læs, Jean!"

Lydig tog den lille Fyr Telegrammet op og aabnede det; men næppe havde han kastet et Blik deri, før alt Blodet veg bort fra hans i Forvejen ostegule Ansigt. „Ak, Hr. Naumann!" stammede han bestyrtet. „Aa Gud dog!"

„Læs for Fanden," sagde Hotelejeren og gabede, saa hans Kæbeben knagede.

Spiren adlød; med skælvende Hænder førte han atter Papiret op til Øjnene, og efter at han et Par Gange havde snappet efter Luft, læste han med frygtsom og rystende Stemme: „I Aften indtræffer et ung Par fra Weitstadt. Mistænkt for at ville begaa Mord. Maa bevogtes skarpt. Nærmere Underretning følger."

Hvis en Bombe pludselig var sprungen foran den tykke Hotelvært, kunde han ikke være bleven mere forskrækket. Med et vældigt Ryk for han op af sin magelige Stilling og stod nu midt i Døren, skælvende som et Espeløv og stirrede med vidt opspilede Øjne paa sin undergivne. „Hvad — hvad sagde du," fremstammede han endelig, „Selvmordere — her i mit Hotel? „Er da alle Mennesker blevne gale, siden de altid skal opsøge sig et Hotel, naar de vil gøre Ende paa deres Liv? Hotellet vil jo være blameret for bestandig, — blameret," gentog han med en bred Haandbevægelse. „Jean, Emil, Frits," raabte han derpaa med en Stemme, der rungede gennem Huset. „Opvartere! Fordømte Pak, hvor er I henne? Naa, der er I." „Hør Folk, vi faar Ulykke i Huset i Dag. Nu plager Fanden igen et ungt Par, der vil dreje Halsen om paa hinanden her i Hotellet. De kommer med Toget fra Weitstadt — ja, de kommer altsaa nu med Hotelvognen. Pas derfor godt paa," vedblev han og tørrede Svedperlerne af sit tykke Ansigt. „De, Overkellner, maa fremfor alt passe paa! Saa snart Vognen kommer, fremlægger De Fremmedbogen — Parret fra Weitstadt slipper De ikke et Øjeblik af Syne — to—tre Mand maa stadig være i Nærheden."

„Der er Vognen," raabte i det samme Spiren. „De kommer, Hr. Naumann, de kommer!"

„Ja, sandelig," svarede Værten og ilede ganske bleg hen til Døren; „men Vognen er jo helt fuld, der er maaske mange Par, hvorledes kan man vide — men pas endelig godt paa og lad dem intet mærke. Frederik skal løbe til Politistationen, jeg har Brug for et Par Mand."

Med disse i Hast fremstødte Ord løb den tykke Vært ned til Vognen, der nu holdt foran Døren. Først kom et Par handelsrejsende ud, saa et gammelt Ægtepar, der aabenbart havde fyldt for fire, og endelig kom to unge Par, begge smukke, begge paa Bryllupsrejse, hvilket Værtens kyndige Blik straks kunde se.

„Daarlige Gæster, saadanne bryllupsrejsende," brummede han, da de fremmede var forsvundne gennem hans Forstue; „de tænker kun paa Kys og Maaneskin og saadant noget og har ingen Forstand paa at spise! Mon Selvmorderne skulde være blandt dem — næppe troligt, men hvem."

„Nu tror jeg at have handlet fuldstændig efter Ønske, Hr. Naumann," sagde i det samme Overkellneren; „jeg har fordelt de tre Par i tre Etager, og til højre og venstre for hvert Par er der et tomt Værelse hvorigennem Politiet kan trænge ind."

„Godt, presenter dem saa Fremmedbogen. Jean, Emil, Frits, I bliver hos mig for at kunne være ved Haanden, naar det behøves."

Overkellneren, der imidlertid var løbet op ad Trappen, kom lidt efter tilbage og hviskede: „Det tykke Par er det ikke. De vil spise ved table d'hôte og har bestilt to Omgange Dyreryg."

Fra anden Etage kom han tilbage med lige saa tilfredsstillende et Svar.

„Saa op paa tredje Sal," kommanderede Hotelejeren og løb selv foran sin trofaste Skare med en Hurtighed, som man ikke skulde have tiltroet hans trivelige Person. Efter en ængstelig Venten hørte man en Dør blive lukket, og Overkellneren kom til Syne, saa hvid i Ansigtet som en kalket Væg.

„Det er dem," hviskede han med Gravrøst, og idet han holdt Fremmedbogen frem mod Værten, læste han: Frants Bornemann med Frue, fra Weitstadt."

„Fra Weitstadt, ja det er dem," istemte Koret. „Aa Du forbarmende Gud," hylede Spiren og klamrede sig til Trappegelænderet.

„De vil heller intet spise," vedblev Overkellneren, idet han samtidig strammede Spiren op med en Kindhest. „De trængte overhovedet kun til Ro, sagde de — og i Morgen vilde de ikke vækkes alt for tidlig," tilføjede han i en betydningsfuld Tone.

„Ja, det er jo ikke til at tage fejl af," sagde Værten." Han posterede sine Folk uden for Døren til Ægteparrets Værelse; Politibetjentene, der imidlertid var komne til, blev anbragte i de tomme Værelser ved Siden af, og Værten bad dem indtrængende om at staa med Haanden paa Laasen for at kunne styrte ind i Selvmordernes Værelse i det Øjeblik, det gjordes fornødent.

Det samvittighedsfulde Hotelpersonale holdt Vagt, men inden for vedblev alt at være stille. „Dette kan ikke gaa, vi maa overraske dem," hviskede Hr. Naumann, „Frits, De ved jo Besked, det er bedst, De gaar derind." Frits, den Opvarter, der særlig havde Opsyn med Værelserne,

trak Vejret dybt; saa bankede han paa, og uden at afvente Svar rev han Døren op og tumlede ind.

„Om Forladelse," stammede han henvendt til den unge Mand, der sprang op fra Sofaen, hvor han just havde siddet med sin unge Kone. „Om Forladelse — jeg — jeg vilde kun spørge, om — om det ærede Herskab vil spise til Aften nedenunder eller —?"

„Vi vil ikke spise til Aften," afbrød Hr. Bornemann ham hurtig, „det har jeg jo allerede sagt til Overkelneren."

„Saa — aa — naa — ja, saa ønsker De maaske at spise heroppe?"

„Vi vil slet ikke spise, kan De da ikke høre?" raabte den unge Mand lidt hidsig. „Vi ønsker overhovedet ikke andet end Ro!"

„Ja, saa maa De undskylde, stammede Frits. „Men saa tillader De maaske, at jeg ser efter, om der er bragt frisk Vand herind."

„Vi har ikke Brug for Vand."

„Nok muligt, men jeg maa alligevel se efter, det er min Bestilling, og min Principal forlanger det."

„Aa, hold Bøtte og rap dig bare," mumlede Brudgommen halvhøjt, idet han satte sig ned . . . „Naa, er De ikke snart færdig?" spurgte han efter en Pavse.

„Jo, nu skal jeg — om et Øjeblik skal jeg — bringe frisk Vand," svarede Opvarteren, der havde bemægtiget sig Vandkanden fra Servanten og nu stilede henimod Bordet for at tage Karaffen. Men hvad var dog det? Stod der ikke — lige foran Parret — en lille tilproppet Flaske med rød Etikette, hvorfra Ordet „Gift" lyste, omringet af to Dødningehoveder? Frits' Arme sank slapt ned og med opspilede Øjne stirrede han paa den uhyggelige Flaske.

„Naa, bliver det snart til noget for Pokker?" tordnede Brudgommen.

„Straks, straks," stammede Frits og tog sig voldsomt sammen. Saa greb han Karaffen og styrtede ud af Værelset. „De vil tage sig af Dage ved Gift," hviskede han aandeløs til den lyttende Forsamling udenfor; „jeg har selv set Flasken med Gift, den staar paa Bordet." Og med disse Ord for han af Sted efter Vand.

„Fra nu af maa de ikke være et Minut alene," kommanderede Værten. „Gaa derind Emil."

„De ringede?" spurgte Emil og skød som en Pil ind i Parrets Værelse.

„Ikke Spor, vi har ikke saa meget som tænkt paa det," skreg Hr. Bornemann, højrød i Ansigtet og frigjorde sig hurtig for sin Hustrus inderlige Omfavnelse. „Hvad vil De?"

„Jeg — jeg troede, De havde ringet — det kom dog ganske sikkert fra Deres Værelse," gentog Opvarteren.

„De har ikke desto mindre taget fejl, vi trænger ikke til noget, gaa!"

„Skal jeg ikke lukke Vinduet lidt op, jeg synes, her er saa beklumret," spurgte det unge Menneske i en lidt ængstelig Tone.

„Hvis vi faar det for hedt, skal jeg nok selv lukke op," svarede Ægtemanden utaalmodig. „Lad os blot være i Fred, gaa!"

„Her er Vandet," lød det lidt efter, og Frits satte Karaffen paa Bordet.

„Død og Helvede!" bandede den plagede Mand. „Kan man da ikke være i Fred et eneste Minut! Hvad vil De nu? Skrub af, siger jeg!"

„Jeg — jeg vilde kun tage Tæpperne af Sengene," stammede Ynglingen, idet han søgte efter et Paaskud.

„Tage Tæpper af Sengene — De — tage Tæpper af Sengene? Besørger Opvarterne maaske Pigernes Arbejde her i dette Mønsterhotel?"

„Piger er — de er for Øjeblikket —"

„Hvor er de?" lød det gnavent fra Sofaen.

„I — i Teatret," plumpede det ud af Frits, og han saa helt lettet ud over sit gode Indfald.

„I Teatret — ja saa! Ja, som jeg siger, det er et Mønsterhotel, Opvarterne besørge Sengene, Pigerne gaar i Teatret, det manglede s'gu blot at Værten skulde pudse Støvlerne, og Portneren varte op ved Bordet! Men lad bare være," vedblev han og tog Tæppet ud af Haanden paa Frits, „det vil min Hustru selv besørge! Og maaske De saa vil have den Godhed at forsvinde."

Den Bevægelse, hvormed Hr. Bornemann ledsagede de sidste Ord, var saa betegnende, at Frits hurtigst muligt efterkom Opfordringen. Brudgommen sank atter ned paa Sofaen og følte sig paa ny omslynget af to bløde Arme. „Forhaabentlig kan vi nu endelig glæde os ved en uforstyrret Samværen," sagde han, og idet han trykkede et langt, langt Kys paa sin unge Hustrus Læber og saa hende dybt ind i de straalende, mørke Øjne, hviskede han: „Min kære, søde Erna, jeg kan næppe endnu fatte min Lykke, at du virkelig er min! Men i dette vort første fortrolige Øjeblik sværger jeg dig til —"

„Kan jeg faa Støvlerne til Pudsning?" peb det henne fra Døren, hvor Jean, Opvarterspiren stod.

„Befalede Herskabet noget?" spurgte i det samme Emil og stormede ind i Værelset med en saadan Hast, at han væltede Knøsen.

„Nej, nu bliver det virkeligt for galt!" Højrød og glødende af Vrede stod Hr. Bornemann midt i Værelset. „Er jeg da kommen ind i et Galehus her," brølede han og saa rasende paa de blegnende Ynglinge. „Ment vent, jeg skal vise jer, at ogsaa jeg har Rettigheder, saa længe jeg bor her, herut med jer!" Med disse Ord greb han den lille Spire ved Kraven og smed ham ud af Døren; med et velrettet Spark blev Opvarteren sendt samme Vej. De snublede over hinanden i den mørke Korridor og trillede om for Fødderne af deres Herre.

Bragende faldt Døren i efter dem og tirret til det yderste brølede Brudgommen, idet han skød Slaaen for: „Djævelen skal regere jer, hvis jeg nu ikke faar Ro, jeg vil være alene, hører I, alene!"

„Halløj, nej, saadan leger vi ikke," lød to raa Basstemmer bagved den opbragte Ægtemand. „De skal ikke faa Lov til at tage Livet af Dem her!"

To af Rettens værdige Haandhævere stod pludselig som skudte op af Jorden foran den forbløffede Brudgom og greb ham med et fast Tag i Armen. Med et højt Skrig for den unge Kone hen til sin Mand og slyngede ligesom beskyttende sine Arme om ham. „For Himlens Skyld, hvad skal dette betyde," fremstammede hun angest.

„Hvad vil De?" udbrød samtidig den unge Mand, der var bleven ligbleg af Skræk.

„Vi ved alt, gør bare ingen Omstændigheder, men følg med os," lød Svaret. Hvis De og Deres elskede endelig vil af med Livet, saa vær saa venlig at besørge det hjemme, et Hotel er ikke Stedet til at begaa Selvmord. Og nu af Sted, march!"

Et nyt Angestskrig fulgte paa disse Ord, og Fru Erna sank hulkende til sin Ægtefælles Bryst.

„Er jeg da virkelig kommen i et Galehus her," stammede Hr. Bornemann og saa afvekslende paa de to Betjente, paa Erna og paa en Skare Mennesker, der med Værten i Spidsen havde stillet sig i en anden, pludselig aabnet Dør. „Hvad vil man os?"

„Det vil Politidirektøren nok sige Dem; gør nu bare ingen Modstand, for saa bruger vi Magt, De er mistænkt for at ville begaa Selvmord."

„Selvmord — jeg? Hvorledes finder De dog paa det?"

„Vil De oven i Købet nægte," sagde den ene Betjent og tog den lille Flaske fra Bordet, „vil De nægte lige overfor denne Flaske med Gift, hva'?"

„Aa, det er jo kun noget Karbolsyre, som jeg altid bærer hos mig som Middel mod Tandpine."

„Ja, naturligvis — mod Tandpine," lo Betjenten haanlig, „ja, naar De har brugt det, saa faar De ganske vist ikke Tandpine mere. Men lad nu dette faa en Ende, nu maa Politidirektøren om Resten. March!"

Tungt lagde Rettens Folk deres Hænder paa den ulykkelige Ægtemands Skuldre, en Hat blev trykket ham ned i Panden, han lod det viljeløs ske, og med bøjet Hoved og Armen om sin Hustrus Liv fulgte han de to Mænd nedad Trappen og ud af Huset. Han bemærkede ikke Hotelvognen, der just kom fra Banegaarden og holdt foran Hotellet, ejheller bemærkede han den Mand, der nu steg ud og — ved at faa Øje paa Parret — hurtig slog Frakkekraven op om Ørene og trykkede Hatten langt ned over Øjnene.

Nogle Timer efter Midnat — Telegrafen mellem Grimmelburg og Weitstadt havde imidlertid haft travlt med at fastslaa de mistænktes Signalement — vendte Hr. Bornemann tilbage til Hotellet med sin døbblege Hustru. Da han med en Stemme, der skælvede af Raseri, forlangte sin Regning og sin Kuffert for derpaa straks at forlade det „gæstfri" Hus, da kiggede den før omtalte, nylig ankomne Herre op over den Avis, bag hvilken han dækkede sig, og idet han drak Resten af sin Vin, mumlede han med et skadefro Smil: „Som jeg sagde jer — denne Dag vil I sikkert mindes til eders Dødsstund."

Deroppe er det skønnere!

For ikke længe siden boede i Dresden en gammel, sengeliggende, from Kvinde. En kristelig Kvinde, som besøgte hende, traf altid den syge i godt Humør. Hun havde en rig Veninde, der altid havde et klart Blik for Livets Skyggesider og derfor saa mørkt paa Livet, skønt hun for øvrigt var et troende Menneske. Derfor mente hin Kvinde, at hun vilde have godt af at blive kendt med den syge, og tog hende engang med.

Den gamle Kone boede paa et Tagkammer, fem Trapper oppe. Da de to Damer havde naaet første Sal, trak den rige Dame Skørterne tættere om sig og udbrød: „Hvor her er smudsigt og mørkt!" — „Det bliver bedre højere oppe," sagde den anden. De kom til den næste Etage; men der var det heller ikke bedre. Den rige Dame beklagede sig igen; men Veninden sagde: „Det bliver bedre højere oppe." I tredje Etage saa det endnu værre ud, men Veninden gav stadigt Udsigt til noget bedre. Endelig naaede de femte Etage og traadte ind til den syge Kvinde. Der laa et pænt Tæppe paa Gulvet; der stod Blomster i Vindueskarmen, og en lille Kanariefugl kvidrede muntert under Loftet. Og i Sengen laa den syge med et Ansigt, der straalede af Glæde.

Damen sagde til hende: „Det maa være tungt for Dem at ligge her." Hun smilede og svarede: „Hist oppe er det skønnere; men Vorherre gør det ogsaa godt for mig her!" Saaledes forholder det sig jo ogsaa. Det kommer kun an paa, at vi, naar vi har det haardt, aldrig glemmer, at det hist oppe er langt bedre.

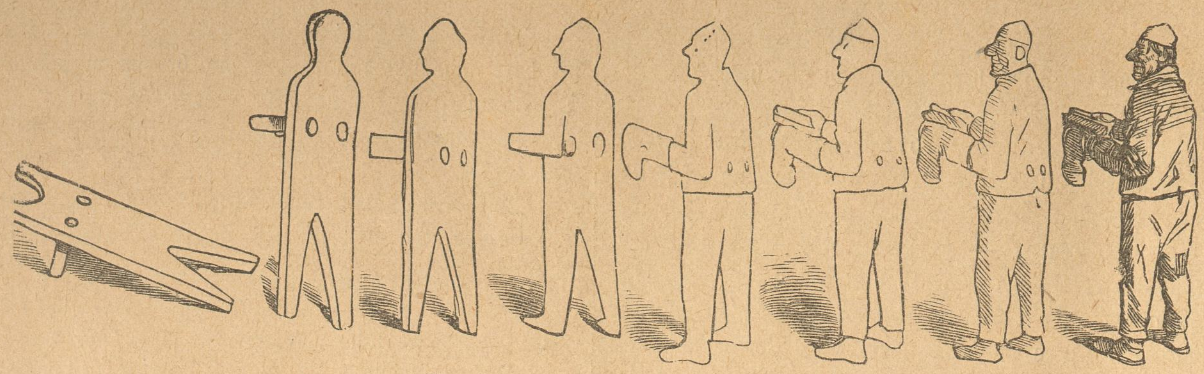

En Støvlepudsers Udvikling.

At Mennesker i Almindelighed
stammer fra gamle Aber ned,
se, det er jo noget, som alle ved.

Men ikke des mindre vist mange studser
ved Synet af denne Støvlepudser —
det lader sig aabenbart ikke nægte,
hans Oldefædre var Støvleknægte.

For Hus og Hjem.

Behandling af Calla. En Dame skriver herom til et engelsk Blad: Jeg har hørt om saa mange forskellige, ja helt modsatte Maader at dyrke Calla paa, at jeg foresatte mig at prøve dem alle, for at finde den bedste. Jeg havde nemlig mange Rødder af denne min Yndlingsblomst og kunde saaledes prøve flere forskellige Methoder paa en Gang. Jeg vil ikke trætte Læserne med at beskrive alle mine Forsøg; men vil give den Dyrkningsmaade, jeg efter flere Aars Eksperimenteren og Erfaringer har fundet bedst.

I Juli Maaned sætter jeg mine Planter udenfor, giver dem Plads i Ly af en Bygning eller under Træer, hvor de er i Skygge, vander dem lidt, men ikke mere end der trænges for at holde Rødderne fra at tørres ind. De bliver staaende i denne Plads til Midten eller Slutningen af September. Nu bytter jeg Jord i Potterne, tagende rig Jord for dem. Alle døde Blade skæres væk, og undertiden tager jeg ogsaa lidt af Rødderne. Saa vandes de godt, sættes i et solrigt Vindue og gives alt det Vand, de kan trække til sig, men ikke nok til at blive staaende paa Overfladen. Planter saaledes behandlet har altid blomstret for mig ved Juletider.

At tørre Ærter. En amerikansk Husmoder skriver: Jeg vil herved gøre de ærede Læserinder opmærksomme paa en Konserveringsmaade, der endnu bliver alt for lidet anvendt, og dog paa Grund af sin Fortrinlighed fortjener Fortrinet for alle de øvrige. Enhver erfaren Husmoder ved, hvor mange Ubehageligheder Henkogning af Ærter paa Flasker, Glas eller Blikdaaser bringer med sig, med hvormange Omstændigheder, bortset fra den betydelige Bekostning, Daasernes Lodning er forbunden skriver et andet Blad. Naar alt dette er lykkeligt overstaaet, og man om Vinteren aabner et Kar, saa er den afskyelige Mugsvamp trængt ind igennem et lidet Hul og har ødelagt hele Indholdet. Alle disse Ubehageligheder undgaar man let, naar man behandler sine Ærter paa følgende Maade: De unge Ærter opkoges uden Bælgen (Sukkerærterne naturligvis med Bælgerne) i tilstrækkeligt Vand en Gang eller rystes i kogende Vand og bliver staaende deri i nogle Minutter. Da sier man Vandet af, og bringer straks Ærterne paa en Rist, der er overspændt med Sækkelærred — ikke belagt med Papir, da dette er en slet Varmeleder — i Stegeovnen, hvor de tørres saa længe ved en Temperatur af 40—60 Grader, indtil de er haarde og sprøde som Glas. Da fyldes de i en Blikdaase eller tør Flaske, der lukkes omhyggeligt. Naar man da skal benytte Ærterne, sætter man dem om Natten over i Blød i koldt Vand, sætter dem med det samme Vand over Ilden og behandler dem som friske. Vil man slaa Vandet bort, vilde man berøve Ærterne en stor Del af deres Sukker og Velsmag. Saaledes tilberedte er de næppe at skelne fra friske Ærter, især dersom de er kogte med unge Gulerødder, der er behandlet paa samme Maade. Ligedan kan man tørre Brækbønner og store Bønner og saa let uden Bekostning midt paa Vinteren forskaffe sig de mest velsmagende Sommerretter.

Skæmt.

En Fejltagelse. Bønderne i Schwaben plejede, naar Vejret er smukt, at samles paa Kirkegaarden, før Gudstjenestens Begyndelse, og medens man røg sin Pibe Tobak at diskutere om Dagens Nyheder og brændende Spørgsmaal. En Bonde havde faaet sin Merskumspibe frem, som han omsider lykkelig og vel fik „udkradset" og „stoppet"; men nu manglede han Ild. En Nabo gav ham en Slat varm Aske og lod ham derpaa arbejde med sine Lunger. En lang Tid var al hans Kraft og Kunst omsonst, men dette generede ham ikke videre: han blev ufortrødent ved at „bakke".

Den forsamlede Mængde glemte snart Bonden og hans Pibe, og Talen kom snart paa Kirketaarnet, som beskyldtes for at være saa brøstfældigt, at det kunde falde, naar det skulde være. „Det er i højeste Grad uforsvarligt, at et saadant Taarn maa staa," paastod en; en anden: „hvor megen Ulykke kunde det ikke afstedkomme ved at falde." Enhver skottede ængstelig mod Taarnet.

Pludselig udbryder en af Mændene: „Nu kommer det, Pinedød!" — Han mente Ilden i Piben, som han nu først fik til at brænde, men Bønderne mente Taarnet, og enhver sprang, som han bedst kunde, over Grave og Hegn, for at komme ret langt bort fra det farlige Nabolav.

En ad Gangen. Da Kong Henrik d. Fjerde af Frankrig engang rejste gennem en lille Stad, kom nogle deputerede for at komplimentere ham. Den ene af dem havde begyndt sin sirlige Tale, da han blev forstyrret af et Æsel, som stod i Nærheden og begyndte at skryde. — „Mine Herrer!" sagde Henrik, „en ad Gangen, om jeg maa bede, ellers er jeg ikke i Stand til at forstaa eder."

Ogsaa Høflighed. „De er lige saa smuk som elskværdig," sagde en ung Mand til en Baldame. „Det er Skade," svarede hun, „at jeg ikke kan sige det samme om Dem." — „Jovist," afbrød han, „gør som jeg, sig det modsatte, af hvad De mener, det vil falde Dem ganske let."

Hovedbrud.

Tal- og Bogstavgaade.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Hun sagde til Kæresten munter og fro
„at spadsere er vistnok det rette
hvad hindrer os vel?" han svarte og lo
et Ord og et Navn: det var dette.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tre fire Aar svandt; den Ægtemand gik
for Alvor, med Fruen i Rette,
„se kun hvad til dig jeg sendende fik,"
han nævnte et Ord: det var dette.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Men ej hun ham svared, med Blikket ned
mod Sybordet vendt, for at lette
sig Situationen — for han var jo vred —
sig selv hun befalede dette.

9 8 7 6 5 4 3 2 1
Men Mandens Ord, det sidste som kom,
kan helt hendes Tankekraft lamme,
det Ord sig drejed i Hovedet om,
men var dog og blev dog det samme.

st—e.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 49: Soldaterløjer.

Juridisk Raadgiver.

To Ægtefæller, som er barnløse, har oprettet et gensidigt Testament, hvorefter den længstlevende af dem skal arve det hele, men hvis den længstlevende dør uden at have truffet Bestemmelse om, hvem der da skal være Arving, skal begge Ægtefællers Slægt arve hver Halvdelen. Der spørges nu: Kan den først afdødes Slægtninge slippe med at betale 4 Procent i Arveafgift, eller betragtes hele Arven som falden efter den sidst afdøde, i Forhold til hvem de jo er fremmede, saa at de skal betale 7 Procent?

B.

Ved Højesterets Dom af 17de Februar 1886 er afgjort, at den først afdødes Slægtninge i et saadant Tilfælde kun skal svare 4 Procent i Arveafgift, idet de ikke kan betragtes som den sidst afdødes, men kun som den først afdødes Arvinger.

* * *

Kan man, naar man fremstiller sig paa Sessionen og bliver taget til Soldat, men forinden Indkaldelsen afrejser til Amerika, undgaa Straf, dersom man vender tilbage til Danmark?

H. C. P.

Nej, og Straffen kan efter den militære Straffelov af 7de Maj 1881 § 98 blive Fængsel.

* * *

Hvorledes skal jeg forholde mig over for min Nabo, der har nogle Høns, som gaar og æder og træder Kornet ned paa min Mark? Der spørges:

1. Har jeg Lov til uden videre at gaa hen og skyde dem, naar de kommer paa min Mark, eller skal jeg først melde det, førend jeg skyder?

2. Og skal jeg lade dem ligge, hvor de falder?

3. Og skal jeg lade Manden det vide, naar jeg har skudt dem?

4. Kan jeg komme i Forlegenhed, om der skulde flyve en over paa hans Mark, hvis den skulde være bleven saaret?

En Mand, som vil have sin Ret at vide.

Til 1. Spørgeren behøver ikke først at advare Hønsenes Ejer om, at han agter at skyde dem, men derimod er han i Følge Loven (Lov om Mark- og Vejfred af 25de Marts 1872 § 8) pligtig til, inden han skyder eller paa anden Maade ombringer dem, at forsøge dem optaget, hvilket han i fornødent Fald skal kunne bevise.

Til 2. Nej, det er ikke nødvendigt.

Til 3. Da Ejeren har Ret til at faa de dræbte Dyr tilbage, skal der uopholdelig sendes ham Underretning om, hvad der er sket. Afhentes Dyrene ikke inden 24 Timer, afleveres de til Politiet (Sognefogden), som lader dem bortsælge ved Auktion og deponerer Overskudet i Kommunens Kasse, hvorpaa det afgives til den fri Fattigkasse, naar det ikke inden Aar og Dag (1 Aar og 6 Uger) er blevet krævet tilbage af Ejeren. Er Dyrenes Værdi saa ringe, at de ikke kan dække Bekendtgørelses- og Auktions-Omkostninger, tilfalder de, naar de ikke afhentes, den Jordbruger, som har dræbt dem.

Til 4. Nej.

NB. Kun de Spørgsmaal, der til Underretning for Redaktionen er forsynede med den ærede Forespørgers Navn og Adresse, kan ventes besvarede.

Brevkasse.

N. K. M. Henvend Dem til en Bøssemager, eller hvem der ellers forhandler Krudt.

H. P. J. Tak for de tilsendte Smaating.

S. Digtet benyttes ikke.

O. P. B. Nogle af de indsendte Smaadigte vil ved Lejlighed finde Anvendelse.

Zoologisk Have.
Aaben hver Dag.
Adgang: **Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø**
Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.
1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.
Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.
Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Indhold: Præsident Harrison, med Portræt. Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttes). Et Hjem, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Fortsættes.) Kæmpeslangen, med Billede. Det gode Indfald. En Hævn, humoristisk Fortælling. Deroppe er det skønnere! En Støvlepudsers Udvikling, med Billede. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud. Juridisk Raadgiver. Brevkasse.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Nr. 51. Søndag den 18. September. 1892.

En Savoyarddreng med sin Abe.

Brudstykker af en Levnedsskildring.

Af Rudolf Schmidt.

III. Min Boghandlertid: Nov. 1851—Nov. 1858.

(Sluttet.)

I Efteraaret 1857 modtog vi fra Johan Dahl i Kristiania som et uanseligt, slet trykt Hefte til Forhandling „Synnøve Solbakken". Da Bjørnson Aaret i Forvejen var hernede, havde Thorsteinsson lært ham at kende og hørt ham oplæse „Mellem Slagene", hvori mangt og meget havde tiltalt ham i samme Grad, hvori han havde følt sig frastødt af Forfatterens Person. Jeg gjorde mig derfor straks bekendt med den ny Bondenovelle; men om jeg end ingenlunde var blind for dens Fortrin, var det langt fra, at den gjorde noget dybt, langtrækkende Indtryk paa mig. Salget var i Begyndelsen højst ubetydeligt, og vi fik næsten alle de udsendte Eksemplarer sendt tilbage. Først da „Fædrelandets" Anmeldelse, der var skrevet ud af en virkelig Tro paa Bjørnson og til samme Tid med en saa snu Viden om, hvordan en ved Studenter-Skandinavisme forud beredt Læseverden skulde tages, havde fortalt, at det lille grønne Hefte var den Krybbe, hvori en ny Poesiens Frelser var født, kom de samme Mennesker, der nylig havde bragt os det tilbage, i Snesetal stormende til Bogladen for at forlange det. Jeg fik i den Anledning et højst karakteristisk Brev fra Thorsteinsson og modtog mit første blivende Indtryk af et højstæret Publikums Ufrihed og Følgagtighed. Da „Sønnøve Solbakken" i 1882 udkom i en splendid Jubilæums-Udgave, var jeg sammen med Goldschmidt i Engelholm, og vi var enige om, at Bjørnsons Fortælling nu var en halvdød, afbleget Bog. I samme Aar holdt „Sankt Hans Aftenspil" af Øhlenschlæger sit Ottiaars-Jubilæum, og hvor var denne gamle Digtning, lagt ved Siden af den norske Bondenovelle, frodig og ungdommelig!

Udgivelsen af Schillers samlede Værker i en

billig Udgave, paa hvilken jeg subskriberede, gav Stødet til, at jeg tog mig for at læse ham fra Ende til anden — Digte, Skuespil, Afhandlinger, historiske Arbejder, alt, uden Forbigaaelse af et eneste Blad. Tillige læste jeg Gustav Schwabs Fremstilling af Schillers Levnet og anskaffede mig en i Hefter udkommende Samling af hans Breve, som jeg i Aarenes Løb ofte med stort Udbytte er vendt tilbage til. Her var indenfor en ikke altfor vidtstrakt Omkreds den ordnede Sammenhæng, jeg saa dybt følte Trang til. For første Gang fik jeg Indtrykket af, hvad det vil sige, at en aandig Stræben, spredt over de mangfoldigste Felter, i sin dybeste Grund til enhver Tid kan ville det ene og samme. Men ogsaa Schillers mandige Pathos og stolte billedrige Prosastil rørte en beslægtet Streng i mit Sind. Hans Poesi beherskede mig en Tidlang ganske.

Paa en Auktion købte jeg omtrent ved samme Tid et Eksemplar af Goethes Værker og begyndte ogsaa med stor Fordybelse og Interesse at studere ham. Adskillige af hans mindre Skuespil oprørte mig, og, jeg tror, med Grund, andre kunde jeg for Kedsomhed ikke holde ud at læse til Ende og erfor senere, ikke uden en vis Tilfredsstillelse, at det er gaaet et Par navnkundige franske Kritikere paa samme Maade. Goethes brede, universelle Aand var jeg selvfølgelig altfor langt tilbage i min Udvikling til fuldt at forstaa; men en tydelig Fornemmelse sagde mig, at han var dyb og uendelig som Verdenshavet selv, og foruden hans Digterværker havde jeg ogsaa megen Glæde af adskillige Afhandlinger af ham, blandt hvilke navnlig: „Der Sammler und die Seinigen" ganske rev mig hen.

Min samtidige Syslen med Schiller og Goethe gav sig et Udslag i disse fire Linjer, som stadig forekommer mig at rumme en god Karakteristik:

Schiller og Goethe.

„Han var en Aster, saa hvid og prud —
i Støvet en fængslet Stjerne;
men en Verden af Blomster og Duft sprang ud
af Goethes gigantiske Hjerne."

Ved Siden heraf tumlede jeg fremdeles med poetiske Opgaver. Et Sted i anden Del af Humboldts „Kosmos", som jeg med Begejstring havde læst, gav mig Motivet til Digtet: „Nikolaus Kopernikus", der i digterisk Henseende ikke længer tilfredsstiller mig, men som jeg alligevel tror er et af de mærkeligste Digte, jeg har skrevet. Hvad der navnlig greb mig, var den lange Tid — seksogtreti Aar — i hvilke den store Mand under fortsat Aandsarbejde rolig tilbageholdt sin Opfatning af Solsystemet, som først paa hans Dødsleje kom frem, da en anden uden hans Vilje havde givet Stødet dertil.

Uagtet jeg havde opgivet enhver Tanke om snart og let at frembringe nogen større Digtning, syslede jeg dog stadig med Planer til ny Dramaer. Adskillige af de Emner, jeg valgte, er i Tidens Løb blevne mig fremmede; jeg indskrænker mig til at nævne et Par, som stadig synes mig at staa i væsentlig Sammenhæng med min Individualitet, selv om det i den Rest af Levetid, jeg maatte have tilbage, ikke skulde forundes mig at bringe dem til Udførelse.

Det ene Skuespil skulde til Hovedperson have Bayard, Ridderen uden Frygt og Lyde. Det var min Hensigt at lade ham, paa hans Berømmelses Tinde, medens der fra alle Sider vistes ham Hyldest og Ære, blive hildet i en selvisk Lidenskab, som han, uden at sætte sit Ry til, med Tryghed kunde give Tøjlen, men som han, med mandig Selvbeherskelse arbejdede sig ud af. Stykket skulde ende med, at Franz den Første som ung Mand knælende udbad sig at blive slaaet til Ridder af ham. I Bayards Levned, som jeg med Iver studerede, findes i Virkeligheden et Par Tilknytningspunkter for Skildringen af en saadan Konflikt.

Mit andet Emne fandt jeg i George Washingtons Personlighed, med hvilken jeg ved Læsningen af W. Irvings bindstærke Levnedsskildring af ham blev bekendt. Det var min Hensigt at skildre Washington i Vinteren 1777 under det forfærdelige Ophold i den forskansede Lejr ved Valley Forge. Hæren er pjaltet og barbenet, og dog er det kun ham og et Par af hans Fortrolige, der fuldt ud ved, hvor fortvivlet Tilstanden er, hvad der fornemmelig skriver sig fra, at det hele Forraad af Krudt og Bly saa omtrent er sluppet op. Hvis Englænderne angriber, er al virkelig Modstand umulig. Kongressen er ikke underrettet om Sagernes Stilling og sender ham Skrivelser, der i stærke Udtryk dadler hans Uvirksomhed. For at narre Englænderne sørger han for, at et Par af dem falder i deres Hænder, og lader med heltemodig Ro Kongressen forblive i sin Vildfarelse. For at skjule Mangelen af Ammunition for sine egne Soldater, lader han om Natten uden for Døren til de tomme Krudtmagasiner i Sneen udstrø smaa Bøtter med Krudt, hvorved de bringes til at tro, at der er tabt Krudtkorn under Transporten. Eftersom han binder Hovedmassen af den engelske Hær i sin Nærhed, opnaar en anden amerikansk General, Gates, paa et helt andet Punkt at sejre over Englænderne, og Washington udtaler i den Anledning de historiske Ord, at naar Koloniernes Sag blot har Fremgang, er det ligegyldigt, ved hvem Fremgangen sker. En lille Elskovshistorie, for hvilken W. Irvings Værk bød Udgangspunkter, skulde være indslynget i Hovedhandlingen.

I Sommeren 1858 anvendte jeg min Fjortendags-Ferie til at gøre en Rejse i Jylland. Fra Vejle tog jeg over Horsens og Skanderborg til Himmelbjerget og Silkeborg. Vejen fra Skanderborg til Ry tilbagelagde jeg i den glyden Sommereftermiddag til Fods, og de vældige Lyngbakker med deres mørke Kobberskær efterlod et blivende Indtryk i min Erindring. Udsigten fra Himmelbjerget saa jeg i graa, uhelig Morgenbelysning — den indvirkede ikke særligt paa mig. Jeg vendte tilbage over Aarhus og Korsør og overnattede i et lille maadeligt Hotel umiddelbart ved Sorø Station. Sengen gik itu under mig om Natten, og i den tidlige Morgen vandrede jeg, inden Solen endnu var staaet op, ind til Sorø, hvor jeg i flere Timer, uden at træffe et Menneske, færdedes i den dejlige Bøgeskov langs Søens Bred. En pludselig Sørgmodighed kom over mig; en dunkel Frygt for, at mine Kræfter skulde blive opbrugte, uden at jeg havde naaet mit Maal, bemestrede sig mig midt i den dejlige Natur og fik Udtryk i dette Digt, som jeg derude nedskrev i min Lommebog:

Fuglen.

„En Fugl den var af helt vild Natur,
havde hævet i Skoven sin Stemme;
men nu var den fangen, og i sit Bur
den lod til at føle sig hjemme.

Og spilled end Solen paa Husenes Rad,
ej Lyset fængsled dens Øje;
og lagde man Græstørv ind, hvor den sad,
den agted derpaa kun føje.

Det syntes, som Mindet var ganske slukt
og aldrig oplue vilde;
den trivedes godt, skønt indelukt —
kun var den saa underlig stille.

Tit hengik Maaneder, før min Vej
mig førte paany gennem Strædet;
dog altid kom det mig for, som ej
den havde rørt sig af Stedet.

Men tidlig en Morgen — en kulende Vind
just frisk gennem Gaderne fejed' —
da hørte jeg Raab og hastige Trin,
idet jeg om Hjørnet drejed'.

Og Fuglen da havde sit Bur forladt,
svang højt sig i Luften, den rene;
men Vingerne svigted' — snart sank den brat
og laa død paa de haarde Stene."

Det var, som skulde den i Digtet udtrykte Frygt øjeblikkelig af Livet selv faa sit Svar. Da jeg den 31te Juli Kl. to efter endt Middag vendte tilbage til Forretningen, stod Eibe, der om Sommeren altid tog paa Landet, saa snart jeg havde været hjemme, og ventede paa mig i Porten. Med en vis Bevægethed i sin Stemme sagde han, at hvad han havde at meddele „afficerede ham — han haabede, at det ikke vilde afficere mig": vi maatte skilles til November. Han havde opsat Meddelelsen til det yderste Øjeblik.

Denne Opsigelse kom mig aldeles uventet og greb forstyrrende ind i mit Livs Bestik. Den i Digtet udtalte Stemning havde været ganske forbigaaende. Jeg var forsonet med min beskedne Stilling og havde indrettet mig paa i den at faa øvet en virkelig aandelig Bedrift. Jeg var fast bestemt paa ikke at ville overtage en ny Stilling som Medhjælper hos nogen anden Boghandler og var yderlig raadvild med Hensyn til, hvad jeg ellers skulde gøre. For at have en Anbefaling at ty til, skrev jeg til Heiberg og bad ham give mig en, som jeg ogsaa med stor Ekspeditheed fik*). Mærkelig not, kom den mig aldrig i fjerneste Grad til Nytte, uagtet Heibergs Anbefalinger overalt stod højt i Kurs, fordi det var bekendt, at han var yderst sparsom med at uddele dem.

Grunden til, at Eibe sagde mig op, var sandsynligvis den, at han vilde bevæge mig til i Forening med en formuende ung Mand, der arbejdede hos Jakob Lund, at overtage hans Sortimentsboghandel, som han i Aarenes Løb havde gjort en Mængde Forsøg paa at sælge. De Forhandlinger, jeg havde med den Paagældende, førte imidlertid ikke til noget Resultat. Jeg anmodede da Eibe om at forlægge en Samling Digte af mig, og han gik ind paa at trykke den — uden Honorar. Iøvrigt betalte Bogen sig vistnok endda ikke. Den 31te Oktbr. forlod jeg hans Forretning, og den 3dje Novbr., Skvaarsdagen efter at jeg havde tiltraadt min Stilling hos ham, blev Digtsamlingen under Titlen: „Et Ungdomsliv" givet i Boghandelen. I Følelsen af mit Levneds Tranghed uden for den rastløse Higen og Stræben, som fyldte hine syv Aar, havde jeg paa Titelbladet sat denne Linje af Tegnér:

„Egentligt lefde jag blott, då jag qvad."

---

*) Den lød saaledes:

„Paa Anmodning af Hr. Rudolf Schmidt om at meddele ham et Vidnesbyrd, er det mig en Fornøielse at bevidne, at jeg alt i nogle Aar har kjendt ham som en ung Mand, der har erhvervet sig Kundskaber og Dannelse, og besidder Evne, Lyst og Iver til derved at bringe sig i Virksomhed.

Kjøbenhavn, 26. August 1858.

J. L. Heiberg,
Etatsraad og Censor ved det kgl. Theater."

Savoyarderne.

(Med Billede.)

Ældre Folk vil endnu mindes Savoyarderne, disse mørkthaarede og brunøjede Smaafyre, — stundom ogsaa hele Familier — der travede om paa Landevejene, spillede for Hvermands Dør og lod deres Abekat eller Hunde gøre Kunster for Børnene. De kom fra Savoyen, Frankrig og Italien, fra Barnsben af strejfende omkring som hjemløse Fugle, fattige, nøjsomme og beskedne. De søgte helst mod Nord, her fandt de som oftest aabne Døre og venlige Hænder. Deres Formaal var at faa samlet en lille Pengesum, hvormed de engang kunde vende tilbage til Hjemlandet for at købe en Jordlod og fæste Bo.

Nu træffes Savoyarderne ikke mere. Den italienske Regering har været meuneskelig nok til at udstøde et Forbud mod at sende de smaa Drenge og Piger til Udlandet for at tjene Penge ved Harmonikaspil, Forevisning af Aber, Murmeldyr o. lign. Den gamle Skik var i Tidens Løb udartet. Børnene blev ødelagde, og Fortjenesten gik i Lommen paa enkelte store Kæltringer, der ligefrem drev en Slags Handel med Børnene. Savoyarderne er derfor nu kun et Minde her til Lands, men at de hjemløse Smaafyre ogsaa ofte har sat sig et smukt Minde, fremgaar af følgende lille Skildring, som en Indsender nylig har offentliggjort i „Natt.“:

Jeg har et smukt Minde om en saadan Savoyardfamilie, der midt i Fyrrerne besøgte mit Hjem, der laa paa Landet i Østsjælland. Vi havde ofte haft Besøg af saadanne Gæster, der altid var saare velkomne for os Børn; men det Selskab, jeg skal tale om, gjorde et dybere Indtryk. Det bestod af Mand, Kone og to Børn, en lille Dreng og en lille Pige paa mellem 5 og 7 Aar og gjorde straks et overordentlig godt Indtryk ved deres forholdsvis rene Ydre og nette Væsen. Manden havde en af de gammeldags Spilledaaser med bevægelige Figurer, som rørte sig under Musiken. Saa havde han fire nydelige, dresserede Smaahunde, medens Drengen havde et Murmeldyr — „Marsvin“ kaldte vi dengang disse Smaadyr — og de venlige Hunde morede os Børn ikke mindst, ikke at tale om Spilledaasen og dens Figurer. Saa skulde Hundene danse, og de gjorde det godt, men en af dem begik en Fejl og blev straffet, efter vor Mening strengt, barbarisk strengt. Vi Landsbybørn var, som det altid er Tilfældet med Børn, der er vant til at færdes mellem Dyr, noget bløde over for Dyrs Lidelser, og jeg husker godt, at det skar mig i Hjertet, og at jeg begyndte at græde. Men hvad jeg husker endnu bedre, var den hjertevindende Maade, hvorpaa den lille Savoyard søgte at trøste mig. Han lagde sin ene Arm om min Hals, og med sin lille, brune, snavsede Haand tørrede han Taarerne af mine Kinder. Og da han nogenlunde havde faaet standset min Graad, søgte han opmuntre mig ved at lade mig klappe sit „Marsvin“.

Det lille Træk kunde naturligvis ikke gøre andet end et godt Indtryk paa mine Forældre, og da Kunstnerne var forbi og Familien havde faaet de traditionelle Toskillinger af os, blev den budt ind for at faa nogen Mad. Det Tilbud blev med Tak modtaget, og de fik Plads paa en Bænk foran det lange, hvidskurede Køkkenbord. Vort Hjem var tarveligt, men Mad var der altid nok af, og vore Gæster fik saa meget, de kunde spise af godt sjællandsk Smørrebrød — og det var bedre og solidere end nu til Dags — og hjemmebrygget Øl. De var aabenbart bleven vant til dansk Kost; thi Maden smagte dem fortrinligt.

Et Hjem.

Fortalt af Friis Jensen.

(Fortsat.)

Han rejste sig og gav hende Haanden.

„Tak for sidst, Kirstine — for den Dag, du husker nok, for mange Aar siden!“ sagde han og trykkede hendes Haand.

Ja, det var velment, det baade saa og følte hun, og det gjorde godt, saa hun egentlig mest følte Trang til at fælde Taarer, men hun betvang sig og sagde med et usikkert Smil:

„Naa, Gud ske Lov, at det ikke var andet; det „Tak for sidst,“ var du ellers noget længe om at komme med.“

„Hvad mener du?“ spurgte han, lige alvorlig.

„Jeg mener, du kunde sagt det noget før, naar det endelig skulde være, for nu har vi været til Huse sammen en hel Maaned, uden at du med et Ord har ladet dig forstaa med, at du huskede gamle Dage.“

„Aa, det er ikke saadan at komme afsted med.“

„Nej, det kan jeg forstaa, men for Resten tror jeg ikke, du har noget at takke for.“

„Jo, det var dig, Kirstine, der viste mig paa Vej, og det, du sagde til mig, huskede jeg bedre end min Katekismus . . . og . . . ja, det slaar til bestemt.“

„Hvor har du ellers været henad i Verden?“ spurgte Kirstine for at faa noget andet paa Vane.

„Jeg lærte at tømre nede i Slesvig, og siden har jeg arbejdet baade i Slesvig og Holsten, tjente Penge og var fri for de Øgenavne jeg maatte høre som Barn.“

„Og nu rejser du vel saa igen, inden Folk bliver klog paa, hvem du er?“

„Nej, aa nej, det vil jeg ikke sige, jeg har Lyst til.“

„Jeg troede ikke, du havde andet Ærinde end at sige mig „Tak for sidst“, Jørgen,“ sagde hun med et lille Smil.

„Nej, der er mere endnu, Kirstine; du havde et venligt Ord tilovers for den fattige Dreng, som ingen brød sig om, det kunde jeg ikke glemme; hvor jeg kom i Verden, saa stod du altid i mine Tanker og nu maa det have en Ende, jeg maa vide, om du har noget tilovers for mig endnu . . . mere end den Gang . . . ja, mer maa der til . . . sig mig det, lille Kirstine.“

„Vist holder jeg af dig, Jørgen, men . . .“

„Ingen „men“, alt andet er kun Smaating.“

Han greb hendes Haand og vilde slutte hende i sin Favn.

„Stille, Jørgen!“ svarede hun og viklede sig løs.

„Hvad skal det betyde, Kirstine?“ spurgte han med blussende Kinder.

„Jeg har ikke været, som jeg skulde, Jørgen,“ svarede hun med nedslagne Øjne.

„Er det Simon . . . eller en anden, du har bundet dig til?“ spurgte han hæftig.

„Nej, nej, ikke ved et Ord, og det var godt, at du kom, ellers ved jeg ikke, hvordan det var gaaet med mig, men lad os betænke os lidt.“

„Det behøves ikke,“ indvendte han utaalmodig.

„Jo, det gør. Jeg har tænkt paa saa mange Ting, Jørgen, siden du er kommen. Hvad siger du, om vi kunde faa et lille Hjem, om det var aldrig saa lille? Ja, det har jeg fra Præstegaarden, hvor jeg tjente i fire Aar. Jo, du maa tro, det har meget at sige, og vi kan nok spare lidt sammen og blive fri for at rende sammen med et Par tomme Hænder.“

„Jeg har taget fejl af dig, Kirstine, du vil ikke have en fattig Karl.“

„Jo, dig vil jeg have, Jørgen, men ikke nu, vi har jo Tid til at vente.“

„Jeg har taget fejl, siger jeg endnu en Gang, for vil du ikke have mig, som jeg gaar og staar, saa var det Synd, om du skulde tage mig som Medgift til nogle usle Kroner, og saa er det bedst, jeg rejser den Vej jeg er kommen.“

„Ikke nu, Jørgen, paa den Maade vil vi ikke skilles; en anden Dag, naar du igen er bleven den stille og sagtmodige Jørgen, vil vi tales mere ved om den Ting.“

„Det er ikke hver Dag, det passer sig saadan, at vi kan tales ved for os selv.“

„Jo, i Morgen Aften ved Skovballet kan vi mødes, saa er du mere fornuftig, naar du først har sovet paa det.“

„Hvad skulde vi der? Hvor der er Svir og Sværm kommer jeg aldrig, for jeg vilde nødig ende mine Dage ved Siden af en Brændevinsflaske — og man siger jo, at saadanne Lyster ligger i Blodet.“

„Nej, Gud fri os vel! Men jeg tror nu, at vi bedst kan træffes der, uden at nogen lægger Mærke til os. — Hvis! Jeg tror, der kommer nogen!“

Jørgen tog sin Hue og stormede ud af Stuen.

Han lagde slet ikke Mærke til, at en i Hast skjulte sig bag den tilbageslaaede Gangdør. Da Jørgen var gaaet kom Simon Henriksen frem af sit Skjul og gik ind i Stuen.

„Hvad vil du, Simon?“ spurgte Kirstine strængt.

„Hvad jeg vil! Hente min Pibe, som jeg glemte før, det er vel en ærlig Sag,“ svarede han med et lunt Smil.

„Du har luret?“

„I var saa højrøstede, saa en Ting fik jeg da at høre. Naa, saa du maa ikke komme paa Bal i Morgen for din ny Kæreste. Jeg har ellers ondt af dig, Kirstine, saadan en fornøjelig Tøs, som du har været, og nu smide dig hen til den Luskepeter. Ja, han er slet ikke saa hellig, som han lader til; jeg er nu kommen efter, hvem han er, og du kan tro, han kan godt tage sig en rigtig forsvarlig Blyhat — saadan i al Gedulgthed.“

„Du lyver, Simon.“

„Det skal du ikke være vis paa. Har du aldrig hørt Tale om Pimpe-Katrine?“

„Fy Simon! Jeg troede da ikke, du kunde være saa ondskabsfuld.“

„Jeg kan da Pokker ikke gøre for, at han er i Familie til hende, og jeg kan lige saa lidt gøre for, at du partu vil ind i den samme Familie. Naa, god Fornøjelse med Kæresten herhjemme i Morgen!“

Dermed tog han sin Pibe og gik fløjtende ud i Gaarden.

Kirstine skyndte sig ind paa sit Kammer. Solen

var for længe siden gaaet ned, men hun kunde ikke bekvemme sig til at gaa i Seng. Hun satte sig ved Vinduet og stirrede op paa den klare Himmel med de mange blinkende Stjerner. Hvad var der dog sket denne Aften? I Grunden kun det, hun helst ønskede; men det var kommen saa underligt, og han havde misforstaaet hende, da han mente, at hun satte Pengene højere end ham. Visinok var det hende en kær Tanke, om de kunde faa et lille hyggeligt Hjem sammen, men den Ting skulde dog ikke skille dem ad, og hellere vilde hun saa, om han forlangte det, straks binde sin Skæbne til hans, om end den blev nok saa fattig. Og hun vilde sige ham det, saa snart hun fandt Lejlighed dertil. Men hvornaar skulde hun atter træffe ham ene? Maaske i Morgen i Skoven. Mon han kom der? Han havde sagt nej; men han kom nok alligevel, naar han vidste, at hun var der. Og hun vilde derhen. Simon skulde ikke fortælle det til andre, at hun blev hjemme, fordi hun var bleven gode Venner med Jørgen. Baade Simon og de andre skulde bringes paa Vildspor.

Dansen gik lystig næste Aften ude i Skoven.

Kirstine var dog ikke glad og munter, som hun plejede ved en saadan Lejlighed. Forgæves stirrede hun ind i denne Mængde af lystige Ansigter; den, hun søgte, fandt hun ikke.

Jørgen passede sit Arbejde hjemme paa Værkstedet, indtil det blev Aften. Saa tændte han sin Pibe og gik urolig frem og tilbage uden for Huset. Endelig tog han en rask Beslutning, gik ind, klædte sig om og satte derefter Kursen ad Skoven til.

Han kunde ikke modstaa Lysten til at se Kirstine endnu engang. Som en der gaar paa forbudne Veje, listede han forsigtig omkring den indhegnede Plads, hvor Dansen gik for sig. Han kigede gennem det flettede Løvværk og saa det ene Par efter det andet svinge forbi.

Jørgen i Aaen.

Endelig fik han Øje paa hende, han spejdede efter. Han kunde ikke rive sig løs, men blev staaende og saa, hvordan hun dansede saa med en og saa med en anden. Et Øjeblik stod hun pustende og hvilede ud i Nærheden af hans Skjulested. Saa kom Simon Henriksen hen og bød hende op til Dans. Hun stred imod, men gav omsider efter. Jørgen kunde ikke rigtig faa Øje paa hendes Ansigt, men derimod saa han tydeligt, hvordan Simon bøjede sig ned over hende og lo over hele Ansigtet.

Blodet for Jørgen til Hovedet ved dette Syn, og det var, som om alting svimlede for ham. Han støttede sig til Rækværket og vaklede afsted; nu havde han set nok, og nu vilde han bort.

„Vel mødt, Jørgen!" hørte han en munter Stemme udbryde lige ved Siden af sig.

Det var Kristian, Kammeraten fra Værkstedet, som havde genkendt Jørgen.

Jørgen svarede ikke, men stirrede halv forvildet paa den, der tiltalte ham.

„Men hvordan er det, du ser ud, Mand! Er du allerede fuld?"

„Nej, jeg fejler ingen Ting."

„Hvad gaar du da og stavrer efter?"

„Jeg vil hjem."

„Har man nu hørt saa galt! Det er for tidlig, lille Jørgen! Nej, kom du med mig, saa faar vi et Bæger sammen."

„Jeg drikker ikke, Kristian, det ved du vel nok."

„Aa hvad, for en Gangs Skyld! Du har godt af at faa et Par Draaber inden for Vesten, det sætter Humør i Kludene, og det kan du trænge til — saadan som du ser ud."

Der kom flere Kammerater til, som drillede Jørgen med hans forknytte Udseende og lod ham høre, at han var en elendig Karl, der ikke kunde drikke et Glas med sine Kammerater. De tog ham under Armen, og før han ret vidste, hvad der gik for sig, sad han i et Telt og klinkede med dem.

Han havde saa at sige aldrig før smagt Spiritus, og i den ophidsede Stemning, hvori han var, taalte han derfor ingen Ting. I Førstningen var han ikke at formaa til at sige et Ord; men da den uvante Drik gik ham til Hovedet, blev han pludselig meget talende, og hans Selskabsbrødre morede sig kostelig over den ellers saa tavse Kammerat.

Simon Henriksen viste sig netop i Teltet, men standsede pludselig, da han saa det lystige Selskab der inde. Et uhyggeligt Grin udbredte sig over hans Ansigt, da han saa, hvordan Jørgen havde det. Saa stort et Held havde Simon aldrig ventet sig.

Han gjorde hurtig omkring og forsvandt, men kom lidt efter tilbage med en hel Flok Piger.

„Nu ingen Dikkedarer, Kirstine," sagde han og slæbte hende med, „jeg ved da, du kan følge med vi andre, og saa drikker vi to en Skaal paa dit og det forbandede Asens velgaaende — du ved, ham der har snydt mig for min Kæreste. Han skønner daarlig paa, at han har faaet et muntert Pigebarn; mens hun gaar til Bal, sidder han hjemme og ærger sig over det ugudelige Leben, vi fører."

Jørgen havde rejst sig og stod med en tom Pengepung i Haanden — dens Indhold laa strøet over hele Bordet.

„Se her, mine Venner, nu gi'r jeg en Bolle!" raabte han.

„Er du gal, Jørgen! Det er alt for mange Penge," lød det fra en.

„Spar paa Mønten, min Ven!" raabte en anden.

„Spare — siger du! ... Nej, det var et skidt Ord ... øse ud skal vi ... til alle Verdens Riger og Lande ... for Pengepugeri ... Pengegerrighed, vilde jeg sige ... er en Rod til alt ondt ... Judas solgte sin Sjæl for tredive Sølvpenge ... nok sagt ... og Folk sælger deres Lykke for Hundredekronesedler ... det drikker vi paa!"

Kirstine blev rædselsslagen staaende inden for Teltet og stirrede forfærdet paa den berusede Jørgen. Hver Blodsdraabe forsvandt fra hendes Kinder, og hun formaaede næppe at holde sig oprejst. Hun greb Simon haardt i Armen.

„Hvad er der i Vejen, Kirstine?" spurgte han og lod til at blive meget overrasket.

„Det er Jørgen," stammede hun, „ser du ikke, hvordan det er fat med ham."

„Ja, du har sandelig Ret, han har nok faaet sig et ordentligt Bæger, lader det til, men det er noget, han har prøvet før. Kom, lad os gaa hen og snakke med ham, nu kan du tro, der er Kommers ved Fyren, og nu er Helligheden nok regnet af ham."

„Simon, hjælp mig!" bad hun.

„Hvad med?"

„Kom!"

Hun samlede alle sine Kræfter og trak Simon med ud af Teltet.

„Hvad skal jeg hjælpe dig med, Kirstine?" spurgte han.

„Faa Jørgen hjem, Simon. Dersom der er lidt Medlidenhed i dig, saa gør det."

„Aa hvad, er det noget at tage sig saa alvorlig

— han er ſ'gu ikke den eneſte, der har prøvet den Dimmelim!"

„Det er forfærdeligt! ſiger jeg dig!"

„Naa ja, det er jo Kæreſten, og du var ſaa dum at tro, at han var bedre end andre Folk — ja, Gud bedre det, det fik vi tidsnok at ſe. Jeg har jo rigtignok ſagt dig Beſked, men . . ."

„Vil du faa Jørgen hjem, ellers gør jeg det ſelv," udbrød Kirſtine utaalmodig.

„Fy for F . . . . ., den Beſtilling kan du tidsnok faa med Svinet . . . jo, jeg ſkal nok lodſe ham hjem med ſamt hans Bjørn . . . og ſaa faar jeg vel nok en Smule Venlighed og ſaadan lidt Smiſkeri i Trækkerløn."

begærlighed . . . der er unge Pigers Fordærvelſe," ſvarede den tiltalte med tykt Mæle.

„Rigtig, Jørgen, men det kan du gøre en anden Gang; kom nu førſt et Øjeblik med mig."

Han tog Jørgen ved Armen og fik ham narret ud af Teltet.

„Du er fuld, Jørgen!" ſagde Simon og ruſkede ham haardt.

„Det er et ſandt Ord . . . ja, Kriſtian er fuld . . . jeg er fuld . . . og vi er alle fulde."

„Men Kirſtine maa ikke vide det, hun gaar og ſpørger efter dig, og hun ſkal ikke have dig at ſe i Aften, for du ſer jo ikke ſaa lidt fæl ud, Jørgen, derfor er det bedſt, du følger med mig hjem."

da en Kvindeſkikkelſe, der fulgte dem i lang Afſtand.

„Det var ikke mere end jeg ventede," mumlede han. „Du fik ham viſt ikke rigtig at ſe der inde i Teltet, min knibſke Jomfru, men om lidt kan det være, du faar mere Fornøjelſe af det."

Der var lagt et Gangbrædt over Aaen, men uden Rækværk.

„Tag nu ved min Stok, Jørgen, ellers er jeg bange for, at du plumper i," ſagde Simon til ſin Ledſager.

Denne gjorde, ſom den anden forlangte; men da de var midt paa Brættet, gav Simon pludſelig et Ryk i Stokken, Jørgen ſvingede ud med Armen

Bæveren.

„Jeg ſkal være dig Tak ſkyldig alle mine Dage."

„Det var altid noget og kan maaſke blive til mere," mumlede han.

„Lad det gaa ſtille af, ſaa ingen flere faar det at ſe," bad hun.

„Jeg ſkal gøre mit bedſte," lovede Simon og gik ind i Teltet, mens Kirſtine liſtede til Side.

„Hør, Jørgen, kom med mig uden for, der er noget, jeg vil ſnakke med dig om," ſagde Simon, idet han trak den anden i Ærmet.

„Har ikke Tid, Simon . . . vi drikker alle Pengene op . . . og jeg ſkal tale om Penge-

„Og ſaa danſer du med hende imens; nej, jeg har endda ikke drukket hele Forſtanden op!"

„Jeg følger jo med dig," ſiger jeg. Hvad tror du heller, jeg bryder mig om ſaadan en ſtorſindet Tøs!"

„Du er en fornuftig Mand, Simon!"

„Brug du ſaa ogſaa din Smule Fornuft og følg med mig!"

„Det vil jeg Simon, Simon, Fjer i Hat . . . for jeg tror alligevel, du er min Ven."

Simon fik ham nu under Armen og trak hjemad med ham.

Da de kom i Nærheden af Mølleaaen, drejede Simon Hovedet for at ſe ſig tilbage og opdagede

og ſtyrtede med et lydeligt Plaſk i Vandet.

Et højt Skrig hørtes noget borte, og kort efter kom Kirſtine ſtyrtende hen til Aaen.

„Simon, hvad gør du — drukner du ham?" ſpurgte hun ængſtelig.

„Viſt ikke nej, han tog Magten fra mig, da vi var midt paa Planken," ſvarede Simon ærgerlig.

„Jeg ſpringer ud efter ham," udbrød Kirſtine.

„Lad de Narreſtreger være," afbrød Simon hende; „ſe nu her, Kammerat, tag fat i Stokken og hold bedre ved end før."

(Sluttes.)

Den lille graa Mand.

Eventyr fra Island.

I gamle Dage levede der engang i Skalholt en Bonde, som ikke var rigere paa Vid end paa Gods. En Dag, da den gode Mand var i Kirke, hørte han en smuk Prædiken om Barmhjertigheden. „Giver, mine Venner, giver," sagde Præsten, „og Herren skal gengælde eder det i hundrede Fold." Disse Ord, som ofte gentoges, trængte ind i Bondens Hoved og forvirrede hans Smule Forstand.

Saa snart han var kommen hjem, begyndte han at hugge Træerne om ude i sin Have, at grave Grunden op, at køre Bjælker og Sten, som om han vilde til at bygge et stort Slot.

„Hvad er det du gør, min stakkels Mand?" spurgte hans Kone.

„Kald mig ikke mere „min stakkels Mand"," svarede Bonden med højtidelig Røst, „vi er rige, min Mo'er, i det mindste vil vi blive det. Om fjorten Dage vil jeg give vor Ko bort."

„Vor eneste Hjælp," sagde Konen. „Vil du da have, at vi skal dø af Sult?"

„Ti stille, din Tosse," befalede Manden. „Man kan let høre, du ikke forstaar det mindste af Præstens Latin. Naar vi giver Koen bort, faar vi jo hundrede Kvier igen. Præsten har selv sagt det, og saa er det saa sandt som et Evangelium. Denne Stald, som jeg nu bygger, kan rumme halvtredsindstyve Kvier, og for de Penge, som jeg faar for de andre halvtreds, køber jeg saa stor en Eng, at den kan føde vor Hjord baade Sommer og Vinter. Vi vil blive rigere end Kongen.

Og uden at lade sig forstyrre af Konens Bønner og Forestillinger begyndte Bonden at bygge sin Stald, til stor Forundring for Naboerne.

Da Arbejdet var færdigt, bandt Manden et Reb om Koens Hals og trak afsted med den til Præsten, hvem han traf i Samtale med to fremmede. Han lagde dog næppe nok Mærke til dem, eftersom han var saa opsat paa at blive af med sin Gave og modtage den forventede Belønning.

Hvem der blev forbavset over denne ny Slags Barmhjertighed, det var Præsten. Han holdt et langt Foredrag for dette ufornuftige Faar for at overtyde ham om, at Vorherre aldrig havde talt om andet end en aandelig Belønning. Forgæves, Bonden gentog stadig væk: „Ja, men De har sagt det, Hr. Pastor, De har jo selv sagt det," og træt af at spilde flere Ord paa saadan en Dumrian gik Præsten hen og slog Døren i Næsen af ham, medens han yderlig forbløffet vedblev at gentage: „Ja, men De har jo sagt det, Hr. Pastor, De har selv sagt det!"

Nu maatte han imidlertid tiltræde Tilbagerejsen, men det var just ikke saa let en Sag. Det var hen ad Foraar, Føret var glat og Vinden drev Sneen sammen i Driver; ved hvert Skridt gled Manden ud, Koen brølede og vægrede sig ved at gaa videre. Efter en Times Forløb var han kommen bort fra Vejen og begyndte nu at blive bange. Han standsede og bandede sin Modgang uden at vide hvad han skulde gøre ved Kreaturet, som han slæbte med sig.

Medens han bekymret grublede herover, mødte han en Mand, som bar en stor Sæk paa Ryggen, og som spurgte ham, hvad han vilde med sin Ko i saadan et grimt Vejr.

Efter at Bonden havde gjort ham bekendt med sine Bekymringer, sagde den fremmede:

„Hvis jeg skal give dig et godt Raad, min Ven, saa byt med mig. Jeg bor nær herved; giv mig din Ko, som du jo dog aldrig faar hjem alligevel, og tag denne Sæk i Steden. Den er ikke tung, men alt hvad den indeholder er godt; det er Kød og Ben."

Byttet kom i Stand; den fremmede førte Koen med sig, og Bonden tog Sækken paa sin Ryg, men fandt den forskrækkelig tung. Aldrig saa snare var han kommen hjem, førend han, bange for sin Kones Bebrejdelser, begyndte at fortælle med stor Vidtløftighed om alle de Farer, han havde gennemgaaet, og hvor kikkigt han havde baaret sig ad ved at bytte den halvdøde Ko bort for en hel Sækfuld Skatte.

Medens Konen lyttede til hans Beretning, begyndte hun at vise Tænder, men Manden bad hende om at passe sig selv og sætte den største Gryde paa Ilden.

„Du skal faa at se hvad jeg har med mig," gentog han. „Vent blot et Øjeblik, saa skal du forundre dig."

Med det samme aabnede han Sækken, og se! ud af dens Dyb kom der en lille Mand frem, helt og holdent graaklædt ligesom en Rotte.

„Goddag, Godtfolk," sagde han med en Fyrstes Holdning, „jeg haaber, at I vil give mig noget at spise i Steden for at koge mig. Rejsen har givet mig Appetit."

Bonden sank ned paa Bænken som truffet af Lynet.

„Ja, var det nu ikke, som jeg sagde, en ny Dumhed," sagde Konen. „Men hvad kan man vente andet af saadant et Faar af en Ægtemand! Du har gdt vor Ko, som gav os vor Føde, og nu da vi ikke ejer mere, bringer du os endnu en Æder til at fylde Mad i. Hvorfor blev du ikke liggende der ude i Sneen med samt din Sæk og din Skat, dit Bæst."

Den kærlige Kone vilde have talt endnu, hvis ikke den graa Mand tre forskellige Gange havde mindet hende om, at store Ord fyldte saa lidt i Gryden, og at det var det klogeste straks at gaa paa Jagt og se til at faa fat i noget Vildt.

Han gik ogsaa straks ud, endskønt det var mørkt med Blæst og Sne, og kom efter nogen Tid tilbage med et stort Faar.

„Se her," sagde han, „slagt dette Dyr, og lad os ikke sulte ihjel."

Konen og Manden saa nok, hvordan det hang sammen med den lille graa Mand og hans Bytte. Dette Fund, der ligesom var falden ned fra Skyerne, lugtede af Tyveri paa en halv Mils Afstand. Nød bryder imidlertid alle Love, og enten det nu var kommet ærligt eller uærligt til Huset, saa blev Faaret uopholdelig fortæret.

Fra den Dag af herskede der Overflod i Bondens Hjem. Faar fulgte paa Faar, og den gode Mand, der var mere lettroende end nogen Sinde, tvivlede ingenlunde om at han havde vundet ved Byttet, da Himlen sendte ham den lille graa Mand i Steden for de hundrede Kvier, han havde ventet.

Men enhver Medaille har sin Bagside. Medens Faarene forøgedes i Bondens Gaard, formindskedes de i Kongens Hjord, som græssede i Omegnen. Hyrden underrettede Kongen om, at de bedste Dyr i den sidste Tid var forsvundne, endskønt man havde fordoblet Vagtsomheden, og at der efter al Rimelighed havde bosat sig en dygtig Tyv i Nabolaget. Det spurgtes ogsaa snart, at der boede en fremmed hos Bonden, og at ingen kendte ham eller vidste, hvorfra han var kommen. Kongen befalede da, at den fremmede straks skulde føres frem for ham.

Uden at lade sig anfægte deraf, drog den lille graa Mand afsted, men Bonden og hans Kone begyndte at faa Samvittighedsskrupler, da de kom til at tænke paa, at man hænger Tyv og Hæler i samme Galge.

Da den lille graa Mand kom til Hove, spurgte Kongen ham, om han ikke tilfældigvis havde hørt, at fem store Faar var blevne stjaalne fra den kongelige Hjord.

„Jo, Deres Majestæt," svarede den lille graa Mand, „det er mig, som har taget dem."

„Og med hvad Ret?" spurgte Kongen.

„Jeg har taget dem, fordi en gammel Mand og hans Kone led Sult, medens Deres Majestæt svømmer i Overflod og ikke kan fortære Tiendeparten af Deres Indkomster," svarede den lille Mand. „Det syntes mig retfærdigt, at disse nøjsomme Folk levede af Deres Overflod hellere end at dø i Elendighed, da De ikke ved, hvad De skal gøre med al Deres Rigdom."

Kongen blev stum af Forbavselse over en saadan Uforskammethed og betragtede den lille Mand paa en Maade, som ikke spaaede noget godt.

„Efter hvad jeg kan forstaa," sagde han til ham, „er du særlig anlagt for Tyveri."

Den lille Mand bukkede med bevidst Beskedenhed.

„Godt," sagde Kongen, „du fortjente at blive hængt, men jeg tilgiver dig paa den Betingelse, at du i Morgen ved denne Tid har frastjaalet Hyrden min sorte Tyr, som jeg har befalet dem at vogte med største Omhu."

„Deres Majestæt," svarede den lille graa Mand, hvad De der forlanger af mig er en Umulighed; hvorledes skal jeg kunne stjæle saadant et stort Dyr?"

„Hvis du ikke gør det, bliver du hængt," sagde Kongen og afskedigede ham med en Haandbevægelse.

Den lille graa Mand vendte tilbage til Bondehytten, hvor han blev hjertelig modtagen af Manden og Konen. Han fortalte dem imidlertid intet, men sagde kun, at han behøvede en Strikke, og at han maatte gaa ud tidlig om Morgenen. Man gav ham en gammel Grime, hvorefter han gik hen og lagde sig til at sove i Ro.

Ved den første Morgenrøde gav han sig paa Vej med sin Grime. Han gik ind i Skoven ad den Vej, som Kongens Hjorder skulde passere, udvalgte sig en stor iøjnefaldende Eg og hængte sig op paa den største Gren, men passede klogelig paa, at lægge Strikken under Armene og ikke om Halsen. Et Øjeblik efter kom to Hyrder, vogtende den sorte Tyr.

„Ej," sagde den ene, „her er vor Tyv; han har faaet hvad han har fortjent! Denne Gang har han ikke stjaalet sin Strikke. Farvel, god Tyveknægt, det bliver ikke dig, som tager Kongens Tyr."

Saa snart Hyrderne var ude af Sigte, steg den lille graa Mand rask ned af Træet, skød Genvej og hængte sig paany op i en stor Eg nær ved Vejen.

Ved Synet af den hængte blev Kongens Hyrder meget forbavset.

„Hvad er det," sagde den ene, „her er den hængte jo igen. Hvordan gaar det til?"

„Er du fjollet," sagde den anden; „hvor kan du tro, at et Menneske kan hænge to Steder paa een Gang! Det er en anden Tyv naturligvis."

„Nej, det er den samme," gentog den første; „jeg kan kende ham paa hans Klæder og paa hans Grin."

„Og jeg vil vædde med dig, at det er en anden," svarede den anden Hyrde.

Væddemaalet blev indgaaet, og begge Hyrderne bandt Kongens Tyr til et Træ og løb til den første Eg. Men medens de løb, hoppede den lille graa Mand ned fra sin Galge og førte rolig Tyren hjem til Bonden. Der blev stor Glæde i Huset, og man satte Tyren ind i Stalden, i Haab om snart at kunne sælge den.

Da de to Hyrder om Aftenen vendte slukørede tilbage til Slottet, havde de et saa forknyt Udseende, at Kongen straks forstod, at man havde drevet Gæk med ham. Han sendte Bud efter den lille graa Mand, og denne indfandt sig med en stor Sjæls hele Ro.

„Det er dig, som har stjaalet min Tyr," sagde Kongen.

„Deres Majestæt, jeg har jo alene gjort det for at lyde Deres Befaling."

„Godt," sagde Kongen, „her er ti Guldstykker for Tilbageleveringen af Tyren; men hvis du saa ikke inden to Dage har stjaalet Lagnerne af min Seng, saa bliver du hængt."

„Aa, Deres Majestæt, forlang ikke dette," svarede den lille Mand bedende. „I er altfor vel betjent og bevogtet, til at en stakkels Fyr, som jeg, blot skal kunne nærme sig Slottet."

„Hvis du ikke gør det, faar jeg dog den Fornøjelse at se dig hængt," sagde Kongen.

Da Aftenen var brudt frem, tog den lille graa Mand, som var vendt tilbage til Bondens Stue, et langt Reb og en Kurv. I Kurven, som var halv fyldt med Mos, stoppede han en Kat med dens smaa Killinger, hvorefter han begav sig afsted, sneg sig i Mørket ind i Slottet og til sidst ad mange Omveje ind i Kongens Sovekammer. Han løftede nu varsomt Tæppet op paa Kongens Seng og lagde Katten og dens Unger derunder, bredte Lagnet og Tæppet omhyggelig ud og klatrede derefter op paa Sengehimlen. Fra dette høje Stade vilde han afvente Begivenhedernes Gang.

Klokken slog elleve i Slottets Taarnur, da Kongen og Dronningen traadte ind i Sovekammeret. Saa snart de var afklædte og havde holdt deres Bøn, slukkede Kongen Lampen, og Dronningen steg op i Sengen. Men i samme Øjeblik udstødte hun et Hvin og for midt ud paa Gulvet.

„Hvad gaar der af dig?" spurgte Kongen. „Vil du bringe Allarm i hele Slottet."

„Aa . . .," svarede Dronningen, „stig ikke op i Sengen. Jeg mærkede en brændende Hede, og noget laadent rørte ved min Fod."

„Hvorfor ikke lige saa godt sige, at Djævelen er i Sengen," sagde Kongen og lo. „Kvinden har da ogsaa en Hares Mod og en Hønes Hoved."

Dermed krøb han som en vigtig Helt modig ned under Tæppet, men for straks tilbage med et Brøl dragende Katten, som havde sat sine Kløer i hans Ben, med sig. Ved Kongens Skrig nærmede Skildvagten sig Døren og slog tre Slag med sin Hellebard, ligesom for at spørge, om der trængtes til Hjælp.

(Sluttes.)

Bæveren.

(Med Billede.)

Bæveren lever i smaa Kolonier ved Bredderne af Floder og Indsøer, især i det britiske Nordamerika og det sydlige Siberien, de bo gerne i Nærheden af Skove, eller hvor der dog er Træer, fordi de der kan finde rigelig Næring i Barken af unge Grene, især af Ellen, Pilen, Birken og Aspen. Bæverne svømmer bedre end de gaar paa Landet; imellem Tæerne paa Bagpoterne har de nemlig en Svømmehud udspændt, og Halen som er bred og flad danner en udmærket Aare, som de kan vrikke sig frem med.

Det der især gør disse Dyr saa mærkelige er deres af Jord og Grenestykker opførte Boliger, som har Form af en Bagerovn, og hvoraf der ses en i Baggrunden af Billedet mellem Sivene. Ved Hjælp af sine skarpe mejseldannede Fortænder, er Bæveren nemlig i Stand til at overgnave Træer og Grene i Stykker af passende Længde, som den slæber hen til Vandet imellem Forpoterne, og lader dem saa drive med Strømmen hen til Byggepladsen. Ved Bygningen har den udmærket Nytte af sin flade Hale, som den bruger til Murske ved at klappe Ler og Jord fast imellem Grenestykkerne og glatter det pænt til. Selve Boligen bestaar af to Stokværk, hvoraf det underste med Indgangen til Boligen befinder sig i Vandet. For at den ikke skal skylles bort af Strømmen, opfører Bæveren store Dæmninger ligeledes af Jord og Træ, der er saa tykke og stærke, at en Mand ofte kan gaa paa dem.

Enøje.

I en Landsby levede engang en Mand, der vel ikke var velhavende, men dog sad ganske godt i det. Folk kaldte ham Enøje, fordi han kun havde eet seende Øje. Men trods denne Mangel oversaa han dog aldrig det mindste af hvad der foregik hos hans Naboer.

„Du maa passe bedre paa din Ko!" sagde Enøje om Formiddagen til en Husmand. „Det graadige Dyr har jo næsten ødelagt hele din Rugager." — „Det var første Gang, den var der, og bliver nok ogsaa den sidste," lød Svaret; „men da jeg havde jaget min Ko bort, kom en af dine og aad, hvad der var tilbage."

„Ser du ikke, hvor Ormene æder din Kaal?" sagde Enøje, om Middagen til sin Nabo Smeden. — „Jo desværre," svarede denne, „i Gaar har vi alle været paa Jagt efter dem; men i Dag er de i Hundredvis vandret fra din Kaalgaard over i min."

„Skammer du dig ikke ved at komme fuld hjem fra Kroen, medens Kone og Børn skriger efter Brød!" sagde Enøje om Aftenen til Skrædderen. — „Aa, det er min Mening, at naar du kan stikke det ene Glas under Vesten efter det andet, saa kan jeg vel ogsaa have Lov til engang imellem at gøre mig til gode," svarede Skrædderen.

Dagen efter kom Kreditorerne til Enøje. Den ene tog Køerne, den anden Grisen, en tredje Hesten, en fjerde Huset, en femte Engen, en sjette Markerne, og til den syvende var der ingenting. Enøje var nu en fattig Mand. Han havde altid betragtet andre Folks Fejl med det seende Øje og sine egne med det blinde.

En kort Bøn.

En Præst spurgte engang paa en Rejse Stupigen i en Gæstgivergaard: „Beder De nogen Sinde til Gud?"

Hun svarede: „Jeg har næppe Tid til at spise; hvor skulde jeg saa faa Tid til at bede?"

Derpaa sagde Præsten: „Jeg vil sige Dem en ganske kort Bøn. Det er kun de tre Ord: „Herre, hjæl mig!" Den staar i Bibelen Matth. 14, 30. Bed De den hver Morgen og hver Aften. Og naar jeg kommer tilbage, tales vi atter ved."

Pigen lovede at opfylde Præstens Forlangende, væsentlig fordi det paa Grund af Bønnens Korthed saa nemt lod sig gøre. Da Præsten efter længre Tids Forløb atter tog ind i den samme Gæstgivergaard, var Pigen der ikke mere. Paa en Forespørgsel svarede Værten: „Hun var bleven for god til at tjene i mit Hus og tjener nu hos Rektoren her i Byen." Den rejsende opsøgte hende. Hun fortalte ham: „I en fjorten Dags Tid sagde jeg de tre Ord Morgen og Aften uden at tænke over dem. Men saa spurgte jeg mig selv: „Hvad betyder egentlig disse Ord, og hvorfor lagde Præsten mig det saa alvorligt paa Sinde stadig at gentage dem?" Jeg kom til at tænke paa, at Bibelen maaske kunde give mig Svar paa mit Spørgsmaal. Jeg begyndte at læse, og jo mere jeg læste, jo bedre syntes jeg om det. Nu har jeg faaet Jesus kær og vil min Levetid takke Gud, fordi han førte Dem paa min Vej." Saaledes havde Herren hørt den stakkels Piges korte Bøn og hjulpet hende til det evige Livs Kilde.

Indrømmet!

Paa en Rejse i sit Land besøgte Kong Oskar af Sverig engang en Landsbyskole, og Børnene gav gode og klare Svar paa hans Spørgsmaal. Til sidst spurgte Kongen, om de kunde nævne ham nogle af Landets største og bedste Konger.

Enstemmigt svarede Børnene: „Gustav Vasa, Gustav Adolf og Karl den Tolvte!"

En af Drengene, hvem Læreren havde hvisket noget i Øret, holdt endnu Fingeren i Vejret, som det mange Steder er Skik, naar et Skolebarn mener at kunne give et godt Svar.

„Kender du maaske en til?" spurgte Kongen.

„Ja: Kong Oskar."

„Hvad stort har han da gjort?"

Drengen tav; endelig fremstammede han:

„Det ved jeg ikke."

„Trøst dig, min Søn," svarede nu Kongen, „jeg ved det heller ikke."

I Morgenstunden.

Der glimrer Glans af Sol paa Blad og Straa,
og kernesat og fyldig bølger Rugen;
der tindrer Sollys over Gaard og Vraa,
der glitrer Straalestænk i Morgenduggen.

Der luer Glød af Morgensolens Ild
i Kærets dæmringsslørte Taagebundter,
Naturens Øje blinker Smil i Smil,
men Nattens sorte Iris stille blunder.

Og der er Taager inde i min Sjæl
dog Lysets Engel svinger Livets Fakler,
af Kraftens Kilder strømmer der et Væld,
et Blomsterdrys af Evighedens Rakler.

Nu luftner køle Vindes friske Bad,
og Jordens høje Herskerstjerne stiger;
nu svinder Duggens blanke Perlerad,
men Taagen over Engen gradvis viger.

Det er et Fremsyn for det nye Aar:
I mig skal Taagen mer og mer fordampe,
og efter Vinter skal der kendes Vaar —
men Vejen gaar igennem Brydningskampe.

Olaf Andersen.

Til „Husvennens“ Holdere.

Idet „Husvennen“ atter sender sine Holdere en Tak, fordi de trofast Aaret igennem har holdt ved deres gamle Søndagsblad, tillader den at erindre alle sine Venner om snarest at forny deres Bestilling paa Bladet samt virke for dets Udbredelse.

Den ny Aargang af „Husvennen“, som begynder med 1ste Oktober, vil blive endnu mere værdifuld end de fleste af dens Forgængere, idet der allerede nu foreligger et rigere Udvalg af Fortællinger og Skildringer og en større Samling Billeder end nogen Sinde tidligere.

De første Numre i Oktober-November vil saaledes indeholde:

„Blichers Hat“, en ny Fortælling af **Carit Etlar.** — Hovedpersonen i denne smukke og interessante Fortælling er Folkedigteren **St. St. Blicher**, og om ham samler sig flere andre bekendte Forfattere, saasom M. Goldschmidt, P. L. Møller, P. Chiewietz o. fl.

„Knud Korporal“, en Fortælling af **C. A. Thyregod**, der paa livfuld og spændende Maade skildrer Herregaards- og Soldaterlivet for over halvandet Hundrede Aar siden og bliver forsynet med mange Billeder.

„Et Bondebryllup“, Fortælling af **Henrik Pontoppidan.**

„Loven er undsluppen“, Fortælling af **Knud Skytte.**

Kristofer Kolumbus' Historie, med Billeder.

Molboernes Liv og Levned, med talrige Billeder.

Sidst i Oktober vil der i „Husvennen“ blive paabegyndt:

En stor historisk Roman af Carit Etlar.

Af andre Fortællinger, der foreligger til Optagelse, kan nævnes:

Rose Bruhn: „Miss Iréne“, en Fortælling der skildrer Livet paa Dyrehavsbakken og senere i Cirkus og de store Menagerier.

Knud Skytte: „Drømmen“.

O. Danholm Nielsen: „Paa Rullen“.

Henrik Pontoppidan: Et Nyaarsbillede.

M. Henchel: En historisk Fortælling.

C. A. Thyregod: Jelling Seminarister i Krigsaaret 1848.

Og flere Fortællinger.

I Anledning af forskellige Forespørgsler angaaende den tidligere lovede Fortælling fra Frederik den Syvendes Ungdom, skal vi oplyse, at denne Fortælling endnu ikke foreligger i en fuldtud tilfredsstillende Form fra Forfatterens Haand. Saa snart dette sker, bliver Fortællingen illustreret og offenliggjort i „Husvennen“.

Fremdeles vil „Husvennen“ bringe Portrætter og Levnedsskildringer af bekendte Mænd og Kvinder, dels saadanne, der har sat sig et varigt Minde i Historien, dels saadanne, der i Øjeblikket tildrager sig den offenlige Opmærksomhed. I Sammenhæng hermed vil Bladet meddele livlige og paalidelige Skildringer, rigt oplyste ved gode Billeder, fra de Lande og Samfund, der ved politiske, sociale eller andre Begivenheder lægger Beslag paa Almenhedens Interesse. Paa en behagelig Maade vil Læserne her kunne følge med Udlandets vigtigste Begivenheder, skildrede i Tekst og Billeder.

En Række ansete Præster, Lærere og Fagmænd har givet Husvennen Tilsagn om:

Kristelige Søndags Betragtninger.

Fortællinger fra Kirkelivet og Historien.

Skildringer af Hjemmets Landbrug, Haandværk, Handel o. s. v.

Praktiske Vejledninger i Land- og Havebrug, huslig Økonomi, Biavl, Fjerkræavl, Husflid o. s. v.

Der vil saaledes ad Aare blive gjort alt for at skaffe „Husvennen“ et saa alsidigt, afvekslende, belærende og underholdende Indhold, som det er muligt med de bedste folkelige Forfattere paa alle Omraader.

For Hus og Hjem.

Gødningsbænkenes Vinduer bliver let matte og uigennemsigtige. Overstryges de med stærkt fortyndet Saltsyre og vadskes over med koldt Vand, bliver de aldeles klare.

*

Roser gødes fra Maj til Begyndelsen af September med Sæbevand, Træaske, Sod, Kogødning, Ler af gamle Mure, Bladjord o. s. v.

*

Valnødder, som skal opbevares længe, maa modnes fuldstændigt, saa de grønne Skaller af sig selv springer af. Man bør derfor ikke høste Nødderne paa engang, men ryste forsigtigt, saa kun de modne falder ned. Derpaa lader man dem ligge et Par Dage spredte i et luftigt Rum, indtil de tilbageværende Skaller løsner sig. Derefter vadskes Nødderne rene, hvilket bedst gøres med en stiv Børste, hvorpaa man atter lægger dem til tørre paa et tørt og luftigt Sted og hyppig vender dem. Meget store Valnødder skimler let, naar de ikke faar en Eftertørring ved kunstig Varme, f. Eks. i en lunken Bager- eller Stegeovn.

*

Uldne Klude sælges tit for Spotpris. Ingen tænker paa, at de paa Grund af deres betydelige Indhold af Kvælstof afgiver et fortrinligt Gødningsmiddel, der kan anvendes saavel i Mark som Have. Man hakker dem i smaa Stykker, lægger dem i Dynger og overhælder dem med Møddingvand, indtil de forraadner. Derefter anvendes Massen med Fordel, især til Kartofler.

*

Skæmt.

En Træffer. I et Selskab, hvor Raphael var nærværende, gjorde et Par Kardinaler sig lystige over hans sidste Malerier, fordi han havde givet Apostlene Petri og Paulis Ansigter en paafaldende stærk Rødme. — „Det bør ikke forundre eder,“ svarede Raphael; „thi jeg har malet Apostlene, som jeg tænker mig, at de er i Himlen. Den stærke Rødme kommer fra den Skam, de føler, ved at se Kirken bestyres af saadanne Mennesker, som I og eders lige.

Sandsynligt. En haard Godsejer rejste engang gennem sine Landsbyer og der mødte ham det Uheld, at han kørte sin Vogn itu. En af hans Bønder kom straks tilstede og bandt Vognen sammen. Da Herren takkede Bonden for hans Reb, svarede han: „Ak, naadige Herre! det er ikke noget at tale om. En Ende Reb unde vi saamænd allesammen Naadigherren.“

Klar Besked. „Hvilken Vej fører til Bridløselille?“ spurgte en rejsende Haandværkssvend en Bondemand.

„Det kan jeg Gud ske Lov ikke sige dig,“ svarede denne; „men stik blot Ild paa den nærmeste Gaard, saa vil du snart være paa den rette Vej derhen.“

En Fornærmelse. Da en tysk Adelsmand laa paa sin Sotteseng og den tilkaldte Præst blandt andet, for at trøste ham, sagde: „Snart er De Medborger af en bedre Verden,“ raabte han: „Borger! nej Tak, min Ven! hvad enten jeg lever eller dør forbliver jeg dog Adelsmand,“ og i denne salige Tro døde han.

Hovedbrud.

Gaade.

Gæt et Tal, kun af de mindre;
omvendt læst og udtalt tit,
som to Tal, det vil erindre
snart dig om Soldatens Trit.

Firkantet Nød.

Af 4 A, 2 B, 2 E, 1 H, 3 M, 1 N, 1 O og 2 R dannes en Firkant, som læst fra oven og nedad og fra venstre til højre danner Opløsningen paa følgende Vers:

Første de fleste som oftest har,
naar de af tredje fangne er,
andet os gav den første Mad,
fjerde findes som Hovedstad.

M. A.

Geografisk Gaade.

For- og Endebogstaverne læste fra oven og nedad danner Navne paa to Floder, henholdsvis i Mellemeuropa og Indien:

En By i Danmark.
En afrikansk Ø.
Et Land i Europa.
En By i Danmark.
Et berømt Fyrtaarn.
En By i Frankrig.

Rebus.

o m
1 d l l c o n g 1 o t s
g r

J. J.

Opløsninger.

Tal- og og Bogstavgaaden i Nr. 50:
Regn Inger.
Regninger.
Regn Inger.
Regninger (læst bagfra.)

Zoologisk Have.

Aaben hver Dag.

Adgang: Voksne 50 Ø., Børn 25 Ø

Underbefalingsmænd og Menige af Hær og Flaade (i Uniform) 30 Øre.

1 Plade à 16 Abonnementsbilletter 5 Kr.

Aarskort for en voksen 5 Kr. og for en Familie paa indtil 5 Personer (2 Børn = 1 voksen) 12 Kr.

Ingen Landboere, der kommer til København, maa forsømme at besøge Zoologisk Have.

Ny Bestillinger paa „Husvennen“ modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader til enhver Tid i Kvartalet.

„Husvennen“ i Amerika.

Bladet forsendes ugenlig eller hver 14de Dag. Prisen er iberegnet Porto 6 Kr. 50 Øre pr. Aargang.

Indhold: Brudstykker af en Levnedsskildring, af Rudolf Schmidt, (Sluttet). Savoyarderne, med Billede. Et Hjem, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Sluttes.) Den lille graa Mand, Eventyr fra Island, (Sluttes.) Bæveren, med Billede. Ensøje. En kort Bøn. Indrømmet! I Morgenstunden, Digt af Olaf Andersen. Til „Husvennens“ Læsere. For Hus og Hjem. Skæmt. Hovedbrud.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri, København.

Nr. 52. Søndag den 25. September. 1892.

Den lille graa Mand.

Eventyr fra Island.

(Sluttet.)

„Stille!" raabte Kongen, som skammede sig over sin Frygt og ingenlunde vilde have, at nogen skulde se ham være bange. Han slog Ild med Fyrtøjet og tændte Lampen. Midt i Sengen saa han Katten, som var vendt tilbage til sine Unger og nu slikkede dem ømt.

„Det er for galt!" udbrød han. „Uden mindste Respekt for vor Krone, tillader dette uforskammede Dyr sig at benytte vort kongelige Leje for sig og sin Yngel. Vent, dit Kryb, jeg skal traktere dig, som du fortjener."

„Pas paa, den ikke bider dig," sagde Dronningen. „Den ser saa arrig ud."

„Vær ikke bange, min søde Ven," svarede den gode Konge og løftede Snippen af Underlagenet op, knyttede hele Kattefamilien deri, rullede til yderligere Sikkerhed Pakken ind i Overlagenet ligesom en stor Bold og smed dem forbitret hen i en Krog af Sovekammeret.

„Saa," sagde han til Dronningen, „lad os gaa ind i dit Værelse og sove i Ro."

Lidt efter klatrer en Mand ned fra Sengehimlen, fastgør et Reb i Vinduet, snapper Lagnerne og firer sig ned i Gaarden, kaster Byldten paa sin Ryg, stiger over Muren og piler bort over Sneen.

Dagen derefter, da Kongen vaagnede og hørte, at Lagnerne var borte, samlede han sine Tanker og begyndte for første Gang at overtænke Sagen. Han fik pludselig en Mistanke om, at der var spillet ham et Puds, og at Ophavsmanden dertil ikke godt kunde være nogen anden end den lille graa Mand. Han sendte derfor straks Bud efter ham.

Den lille Mand kom med de renvaskede Lagener paa Skulderen. Han bøjede Knæ for Dronningen og sagde til hende i en ydmyg Tone:

„Deres Majestæt ved, at alt hvad jeg har gjort, er alene sket for at lyde Kongen, og jeg haaber derfor, at De tilgiver mig."

„Det maa jeg vel," svarede Dronningen, „men gør det ikke om igen; jeg vilde dø af Skræk."

„Men jeg tilgiver ikke," sagde Kongen, højlig forbitret over, at Dronningen tog sig den Frihed

En ejendommlig Løvhytte.

at være mild uden at raadføre sig med sin Herre og Mester. „Hør nu, du tredobbelte Gavtyv. Hvis du ikke i Morgen Aften har stjaalet selve Dronningen i hendes Slot, saa bliver du hængt."

„Deres Majestæt," udbrød den lille Mand, „lad mig hellere hænges straks; De sparer mig derved fire og tyve Timers Dødsangest. Det var lettere at stjæle Maanen ned fra Himlen."

„Det bliver din Sag, ikke min," svarede Kongen vredt. „Imidlertid skal jeg lade Galgen gøre i Stand."

Den lille Mand fjernede sig som helt fortvivlet; han skjulte Ansigtet i sine Hænder og snøftede, som om hans Hjerte skulde briste; men Kongen lo.

Hen imod Mørkningen kom en Kapucinermunk med Rosenkrans i Haanden og Tiggerpose paa Ryggen op til Slottet for efter Sædvane at indsamle Almisse til sit Kloster. Da Dronningen havde givet ham sin Gave, sagde Munken:

„Deres Majestæt, Gud vil lønne Deres Barmhjertighed. De ved, at man her i Slottet vil hænge en ulykkelig, som uden Tvivl er en stor Forbryder."

„Ak ja, den Stakkel," sagde Dronningen, „jeg ynkes ham af ganske Hjerte og vilde ønske, at jeg kunde frelse ham."

„Det kan ikke lade sig gøre," svarede Munken, „men denne Mand, som er en Slags Heksemester, kan give Dem en værdifuld Gave, inden han dør. Jeg ved, at han ejer tre Hemmeligheder, af hvilke en eneste er lige saa meget værd som et Kongerige. Det kunde vel være, at han gav en af dem til den, som viste ham Medlidenhed."

„Hvad er det for Hemmeligheder?" spurgte Dronningen.

„Ved Hjælp af den første kan en Kvinde faa sin Mand til at gøre, alt hvad hun behager."

„Aa," sagde Dronningen, „det er ikke noget nyt. Lige siden salig Evas Tid er denne Hemmelighed kendt fra Moder til Datter. Hvad er den anden Hemmelighed for en?"

„Den anden Hemmelighed giver Visdom og Godhed."

„Ikke saa galt," sagde Dronningen ligegyldig. „Og den tredje?"

„Den tredje giver den Kvinde, som ejer den, en Skønhed uden lige og Gave til at kunne behage indtil sin høje Alderdom."

„Ærværdige Fader," udbrød Dronningen, „den Hemmelighed gad jeg eje."

„Intet er lettere," forsikrede Munken; „Troldkarlen behøver blot, inden han dør, og medens

han endnu har sin fulde Frihed, at holde Deres Majestæt i Haanden og blæse Dem tre Gange i Haaret."

„Lad ham da komme," udbrød Dronningen ivrig. „Hent ham hertil, ærværdige Fader."

„Det lader sig ikke gøre," svarede Munken. „Kongen har paa det strengeste befalet, at han ikke maa slippe ind i Slottet, og hvis han sætter sin Fod her, er han dødsens. Misund ham derfor ej de faa Timer, han har tilbage."

„Og mig har Kongen forbudt at gaa ud af Slottet," jamrede Dronningen.

„Det var kedeligt. Jeg ser, at Deres Majestæt maa give Afkald paa denne Skat uden Lige. Det var dog herligt aldrig at ældes, altid at forblive ung, skøn og fremfor alt elsket."

„De har Ret, min Fader; Kongens Forbud er i højeste Grad uretfærdigt. Vagten vilde forhindre mig i at gaa ud; paa en saa tyrannisk Maade behandler Kongen mig. Jeg er den ulykkeligste blandt Kvinder."

„Mit Hjerte er bedrøvet, ved hvad jeg hører," sagde Munken, „hvilken barbarisk Fremgangsmaade! Nu vel, Deres Majestæt, De bør ikke føje Dem i saadanne Urimeligheder; De bør følge Deres egen Vilje."

„Men hvorledes kan jeg," spurgte Dronningen bedrøvet.

„Jo, der findes en Maade, hvis De har en ædel Følelse af og en høj Forestilling om Deres Ret. Skjul Dem i denne Sæk; jeg skal da med Fare for mit Liv føre Dem ud af Slottet. Ak, om halvtredsindstyve Aar, naar De endnu er lige frisk og smuk, vil De prise Dem lykkelig ved at have fulgt Deres egen Vilje."

„Ja vel," sagde Dronningen, „men . . . jeg er alligevel bange . . .!"

„Deres Majestæt," udbrød den hellige Mand, idet han hævede sine Arme og slog sig for Brystet, „saa sandt jeg er en Munk, har De intet at frygte. Og for øvrigt bliver jeg jo hos Dem."

„Og fører mig tilbage til Slottet?"

„Saafremt Deres Majestæt føler nogen Betænkelighed, saa lad os opgive det, og lad den kostbare Hemmelighed dø med dens Ejermand, hvis han ikke skulde foretrække at give den til en anden, mere tillidsfuld Kvinde."

I Stedet for Svar krøb Dronningen modig i Sækken, hvorefter Munken bandt den til, kastede den paa Ryggen og gik med faste Skridt over Gaarden, hvor han mødte Kongen, som gjorde sin Runde.

„Indsamlingen har været god, ser jeg," sagde Kongen.

„Deres Majestæts Barmhjertighed er udtømmelig," svarede Munken; „jeg frygter for at have misbrugt den. Det var maaske bedst at lade denne Sæk blive tilbage, med alt hvad den indeholder?"

„Nej, nej," sagde Kongen venlig, „tag kun alt med eder, min Fader, det er godt at blive af med det. Jeg er vis paa, at hvad I har i Sækken er ikke meget værd. I faar visst et magert Maaltid."

„Jeg ønsker, at Deres Majestæt maa spise med lige saa god Appetit," svarede Munken i en faderlig Tone og fjernede sig, mumlende nogle Ord for sig selv, uden Tvivl en Bøn.

Da Klokken ringede til Aftensbordet, traadte Kongen ind i Spisesalen og gned fornøjet sine Hænder. Han var fornøjet med sig selv og haabede at faa Hævn; han havde saaledes mere end een Grund til at have en god Appetit.

„Dronningen er endnu ikke kommen ned," sagde han spottende. „Det undrer mig ikke, Forsømmelighed er Kvindens Dyd."

Han vilde just sætte sig til Bords, da tre Soldater stødte den lille graa Mand ind i Salen.

„Deres Majestæt," sagde en af Soldaterne, „denne Skælm har trodset Forbudet, været uforskammet nok til at trænge ind i Slottets Gaard, men vi har ikke hængt ham endnu, for ikke at forspilde Deres Majestæts Appetit, og han siger, at han har et Budskab fra Dronningen, samt at han er Overbringer af en Statssag."

„Dronningen!" raabte Kongen højlig forbavset. „Hvor er hun? Ulykkelige, hvad har du gjort med hende?"

„Jeg har stjaalet hende," svarede den lille Mand koldt.

„Paa hvad Maade?"

„Deres Majestæt, Munken, som havde en stor Sæk paa Ryggen, og til hvem De nedlod Dem at sige: „Tag kun alt med eder, det er godt at blive af med det . . .""

„Det var dig?" udbrød Kongen. „Men ulykkelige, der findes da heller ikke mere nogen Sikkerhed for mig. En skøn Dag stjæler du vel mig selv og mit Kongerige oven i Købet."

„Jeg kommer for at fordre mere endnu."

„Hvad gør du," raabte Kongen. „Hvem er du da, en Troldmand eller Djævelen i egen Person?"

„Nej, Deres Majestæt, jeg er simpelt hen Prinsen af Holar. I har en Datter at gifte bort, og jeg kommer for at anholde om hendes Haand. Det daarlige Vejr tvang mig tillige med min Staldmester at tage ind hos Præsten i Skalholt, og Skæbnen førte en taabelig Bondemand paa min Vej, som fik mig til at spille den Rolle, som I kender. For øvrigt har jeg alene for at adlyde Deres Majestæt gjort, hvad jeg har gjort."

„Godt," sagde Kongen, „jeg forstaar, eller rettere jeg forstaar ingenting, men det er det samme. Jeg synes bedre om at have dig til Svigersøn end til Nabo. Saa snart Dronningen kommer . . ."

„Hun er her, Deres Majestæt. Min Staldmester har paataget sig at føre hende tilbage til Slottet."

Dronningen traadte snart ind, noget ærgerlig over sin Lettroenhed, men hun trøstede sig snart, da hun hørte, at hun vilde faa en saa dygtig Mand til Svigersøn.

„Og den dyrebare Hemmelighed?" hviskede hun til Prinsen. „Den skylder du mig endnu."

„Kunsten altid at være smuk," sagde Prinsen, „bestaar i altid at være elsket."

„Og Midlet til altid at være elsket?", spurgte Dronningen.

„Er altid at være god og ligefrem og altid at gøre sin Mands Vilje."

„Og han vover at paastaa, at han er en Troldmand!" udbrød Dronningen fortørnet, idet hun hævede sine Hænder mod Himlen.

„Lad det nu være nok med disse Hemmeligheder," sagde Kongen, som begyndte at blive urolig. „Naar du er bleven vor Svigersøn, faar du mere Tid, end du ønsker, til at tale med din Svigermoder. Maden bliver kold; til Bords! Vi vil for i Aften overgive os til Glæden. Mor dig, min Svigersøn, i Morgen skal du giftes."

Ved disse Ord, som han fandt særdeles fine og vittige, saa Kongen paa Dronningen, men hun gjorde saadanne Miner, at han begyndte at gnide sin Hage og se efter Fluerne paa Loftet.

Her ender Fortællingen om Prinsen af Holars Eventyr; de lykkelige Dage har ingen Historie. Vi vide imidlertid at han efterfulgte sin Svigerfader og blev en stor Konge.

Lidt af en Løgner og Tyv, djærv og listig, havde han en Erobrers Dyder. Han tog mere end tusind Tønder Land Sne fra sine Naboer, tabte dem og genvandt dem tre Gange, opofrende seks Armeer. Derfor findes ogsaa hans Navn ærefuldt omtalt i Skalholts og Holars berømte Aarbøger, og til disse mærkværdige Mindeskrifter henviser vi Læseren.

Sæterliv i Alperne.

(Efter Berlepsch, ved Fr. R.).

(Med Billede.)

Sæterlivet i Alperne begynder sidst i Maj. Da har Foraaret mildnet Luften og klædt Bjergene i Grønt. Først drager Bonden og hans Karl en Dag op til Sæteren, rydder Vejen og gør alt i Stand til Hjordens Modtagelse. De pynter Hatten med nys udsprunget Løv og Buksbomkviste, og med de snehvide Skjorteærmer smøgede op over Armene tager de fat paa Arbejdet. Derefter bliver Køerne striglede og faar det sidste Foder i Hjemmet. Under endeløs Jubel drager Toget saa afsted op til Sæteren. Forrest gaar Sæterbudet, den Mand, der bringer Mælkeriprodukterne fra Bjergene ned i Dalen og Fødevarer op til Sæteren; han har sin rent skurede og broget malede Mælkespand paa Skulderen. Efter ham kommer de første og smukkeste Køer med Halsklokke, derefter i en lang Række: Køer, Kvier, Geder og Kid, brølende og legende, som ved de, at nu kommer Sommertiden med Sæterlivets Glæder og fede Græsgange. Kun Tyren sjokker vranten og brummende afsted, den er i Dag en Slags Syndebuk, idet den efter gammel Skik maa bære den blomstersmykkede Malkestol mellem sine Horn. Røgteren i sin Linnedtrøje og grove Lærredsbukser jodler omkap med Drengen og Sæterbudet. Toget sluttes af Bonden selv og Pakhesten, der bærer Mælkeriredskaberne.

Som Regel bliver Kvinder og Børn tilbage i Dalens Landsbyer, men der gives dog Egne i Graubünden og Wallis, hvor hele Familien udvandrer til Sæteren, medens en gammel Mand bliver tilbage ved Hjemmet. Den simple og net byggede Sæterhytte ligger venlig, omgiven af indbydende Græsgange. Den er opført af Træ og efterhaanden mørknet af Sol og Regn; Underbygningen er af Sten, og Taget af Straa. I Nærheden af de fleste Sæterhytter findes et Skur, hvor Kvæget kan ty ind, naar et Uvejr trækker op, eller Solen bliver alt for stikkende hed. Helst søger Sæterbonden at bygge sin Hytte op til en Klippeblok for i Bunden af Hytten at finde en kølig Plads til Mælken. Risler en frisk Kilde i Nærheden, leder han den ind gennem Mælkekælderen.

Enhver velhavende Alpebedrift i Schweiz sysselsætter tre Mænd og en Dreng. Den styrende er Sæterbonden eller hans Stedfortræder, der har Opsyn, besørger Ostelavningen o. s. v. Han gaas til Haande af „Senndrengen", der ligesom sin Herre tilbringer sin meste Tid i Hytten, og hvis Bestilling det er at rense Kar og Spande, der i Modsætning til Hyttens øvrige Indre holdes i en særdeles renlig Tilstand. Saa er der Sæterbudet, hvis Virksomhed er omtalt, og endelig den egenlige Hyrde, „Kodrengen", der driver Besætningen ud paa Græsgangene, værger den mod vilde Dyr og holder den borte fra de stejle Bjergskrænter.

Det daglige Liv paa Sæteren er højst ensformig, Søndag og Hverdag gaar paa samme Vis. Ingen Klokkeringning forkynder Folkene Hviledagens Ro, ingen Festklædning minder dem om Højtidsstunden, og Bonden maa om Aftenen undvære sit Glas Vin paa Kroen. Medens Landskabet endnu hviler i den tidlige Morgendæmring, og hvide Taagestribe lægger sig over Dale og Kløfter, da rejser

Sæterbonden sig fra sit haarde Halmleje for at malke, medens hans Medhjælper gør Ild paa. Mælken heldes straks i den store Kedel for at varmes, og bringes ved en Syre-Tilsætning til at løbe sammen og skilles i Ost og Valle. Saa spises der Davre, mens Dagen bryder frem. Røgteren driver Kvæget ud, Karlen gør Karrene rene, og Bonden laver Ost. Dermed gaar Dagen. Mod Aften lokker Hyrden med sin Sang Kvæget tilbage til Hytten, Køer og Geder malkes atter, og Dagværket slutter med Aftensmaaltid og Rensning af Karrene. I de katolske Egne træder Bonden ved Nattens Frembrud uden for sin Dør og synger gennem en Tragt en Koralmelodi. Naar Hyrderne, der færdes i Højfjeldene og ofte overnatter i det fri, hører dette, knæler de ned og beder deres Ave Maria. Som Dalens Klokkeklang kan denne Korallæsning betegnes som Bjergets Takkebøn for den fuldbragte Dag.

Saa snart Efteraaret stunder til, og Kulden indfinder sig, laver Bonden sig til at bryde op fra Sæteren. Det er ikke Længsel efter Dalen eller Mangel paa Græs, men de kolde Nætter, der tvinger ham dertil. Naar han en Aften, efter gammel Skik, uden for sin Hytte tænder et lystigt Baal, der lyser vidt ned over Dalen, og naar han dertil jodler og sender de glødende Træknuder ned over Bjergskrænterne, saa ved Folkene dernede, at nu kan de vente Hjorden hjem.

En Løvhytte.

(Med Billede.)

Den mærkelige Løvhytte, som ses paa omstaaende Billede, skyldtes et stort Taalmodighedsarbejde, men til Gengæld er den ogsaa lige saa sjelden som den er ejendommelig, og den har nydt den Ære at komme paa Verdensudstilling i Paris. Dengang var det omtrent tyve Aar siden Hyttens Grundvold blev lagt, idet den taalmodige Bygmester da lod en Vedbendplante stikke i Jorden. Planten groede kraftig til, Stammen blev tykkere Aar for Aar, og denne ene Vedbends rige Løvfylde er det, som nu danner Hyttens Tag og Vægge.

Midt i Løvhytten ser man Vedbendens Stamme, som er plantet i et stort Kar; fra den øverste Del af Stammen, har Grenene udbredt sig straaleformig til alle Sider, og de deler sig derfra videre saaledes nedad, at det hele omtrent faar Form af et Paraplystativ, hvis Overtræk dannes af den frodige Løvvækst. For at Grenene med Løvet kan faa Form af en Hvælving, er der indvendig udspændt et stærkt, men let Net af Staaltraade, som holder Grenene i den rigtige Stilling. Baade dette Staaltraadsnet og Grenene kan bøjes ind mod Stammen, hvorved det hele faar Udseende af en sammenfoldet Kæmpeparaply. Paa Grund af denne ejendommelige Form har den Gartner, som har opelsket og tildannet denne Vedbende, givet den Navn af „Vedbende-Paraplyen“. Naar man tænker sig alle Grenene rettede lige ud i vandret Retning, vil Vedbenden paa denne Maade komme til at omfatte et Fladerum, der omtrent er 32 Fod i Gennemsnit. Den store og smukke Løvhvælving, som Grenene med deres Blade danner, er altid tæt og ens baade Sommer og Vinter, saa at man her stedse kan finde en lun og behagelig Beskyttelse mod Vind og Vejr. Da denne Vedbende, som før nævnt, er plantet i et stort Kar, kan hele Løvhytten flyttes, hvorhen det skal være. Gartneren, som ejer den, har derfor ogsaa ladet den udstille i flere Byer, for at man kunde faa Lejlighed til at se og beundre den.

Et Hjem.

Fortalt af Friis Jensen.

(Fortsat.)

Vandet i Aaen var ikke meget dybt, men til Gengæld meget mudret. Jørgen fik fat i Stokken og blev snart hivet i Land af Simon og Kirstine i Forening.

„Han ser fæl ud, den gode Jørgen,“ sagde Simon; „men hvad, naar han faar Pludderet skyllet af sig og faar Rusen sovet ud, saa er han saamænd lige saa god Karl, som han altid har været.“

„Ikke i mine Øjne — nej, saadan en Nat glemmes aldrig,“ svarede Kirstine hulkende.

„Du skal ikke komme til at græde Øjne ud over min Elendighed, Kirstine, for i Morgen rejser jeg,“ sagde Jørgen med lav Stemme.

Skrækken og det kolde Bad havde friet Jørgen for en Del af Rusen. Han kunde nu til Nød selv gaa, men Simon tog ham dog under Armen, og Kirstine traskede tavs bagefter. En uhyggelig Forlegenhed herskede over dem alle tre, og en undertrykt Hulken fra Kirstine var den eneste Lyd, der hørtes.

Jørgen rev sig løs og stolprede i Forvejen ind paa sit Kammer.

„Du følger vel med og faar ham i Seng, Simon?“ sagde Kirstine.

„Naturligvis, og nu ved jeg da, jeg har et Kys tilgode for alt det Mas, vi har haft i Aften.“

Kirstine svarede ikke, men gik grædende ind paa sit Kammer.

Hvor var hun ikke ulykkelig! At han kunde bære sig saadan ad, det var forfærdeligt! Ja, maaske det laa i Blodet, og saa var det vel godt, at hun havde faaet det at vide i Tide. Eller var det maaske første Gang, han var kommen saadan afsted? Hvis saa var, da havde hun vist selv megen Skyld. Jo mere hun tænkte derover, des flere Selvbebrejdelser blev hun hjemsøgt af.

Det var langt op ad Formiddagen den næste Dag, da Jørgen vaagnede. Simon, der delte Kammer med ham, var allerede i Klæderne. Jørgen rejste sig over Ende i Sengen og saa sig forvildet om. Han saa bleg og lidende ud, og der var endnu Rester omkring i Ansigtet af Mølleaaens Dynd.

„Godmorgen Jørgen! Naa, hvordan gaar det med Tømmermændene?“ spurgte Simon grinende.

„Jeg er skidt tilpas,“ tilstod Jørgen.

„Det vil jeg gerne tro, for du var jo pærefuld.“

„Hør, Simon, hvordan var det . . . Kirstine saa det vel?“

„Naturligvis, og hun hjalp til, saa godt hun kunde med at faa dig hjem.“

„Det var en fæl Nat, Simon.“

„Aa hvad! Man har hørt saa galt før.“

„Men for Kirstines Skyld maatte det ikke have sket, for jeg skal betro dig . . .“

„Du behøver ingenting at betro mig, bitte Jørgen, jeg ved nok, hvordan det hænger sammen.“

„Jeg rejser min Vej,“ sagde Jørgen sagte.

„Det behøver du saamænd ikke. Der er Piger nok hende foruden, og de har ikke alle saa fine Fornemmelser som hun.“

„Jeg rejser, siger jeg, og det endnu i Dag — hun skal ikke komme til at gaa Skam over for min Skyld.“

„Naa ja, du kan maaske tjene bedre Penge et andet Sted.“

„Penge! Hvad tror du, jeg bryder mig om Penge! Nej, de er kun til Fordærvelse og Ulykke.“

„Det kan du sagtens sige, der har nok af dem.“

„Hvad tror du, jeg regner Pengene oven paa den Historie! Nej, jeg er lige glad, om de saa var Pokker i Vold hver Øre.“

„Da kan du nemt blive skilt ved dem — hvad synes du f. Eks. om at laa mig nogle?“

„Hvor mange skulde det vel være?“

„Saa mange jeg kan faa.“

„Jeg har sparet 1200 Kr. sammen — dem kan du faa.“

„Vil du virkelig laane mig dem allesammen, lille Jørgen?“

„Det er der ikke noget i Vejen for — men hvad vil du for Resten med saa mange Penge?“

„Sagen er, jeg bjergede mig en Kæreste i Aftes.“

„En Kæreste!“ udbrød Jørgen og betragtede den anden opmærksomt.

„Ja, er det saa forunderligt, den Vare er der nok af; men saa skulde jeg have nogle Mønter til at købe Hus for, og de er ikke saadan at samle op paa Vejen.“

„Du er da ingen Djævel?“ spurgte Jørgen og betragtede den anden skarpt.

„Hvad skal den Sludder betyde?“ spurgte Simon og saa til Siden.

„Jeg mener, du er vel aldrig saadan en Djævel, at du først narrer mig Pengene fra og bag efter tager Kirstine?“

„Tror du, jeg er gal, at jeg vil ha' den storsindede Tøs, der ikke ejer andet, end det hun gaar og staar i. Nej, det er et lille føjeligt Pigebarn, jeg har fisket, Kromandens Datter, og hun har Penge, skal jeg sige dig.“

„Giv mig Haanden paa, at det er sandt,“ sagde Jørgen alvorligt. „Godt! Ja, jeg ved endda ikke, om jeg kan stole paa dig, Simon, for du er en Filur. Naa, lige meget. Du skal give mig Bevis for Pengene, rigtig lovligt Bevis, skrevet af en Prokurator.“

„Det finder jeg aldeles i sin Orden, Jørgen.“

„Men dersom du snyder mig med Kirstine, saa skal du høre fra mig, og saa er Laanet sagt op.“

„Lad os nu skilles ad som Venner, Jørgen. Rejs du kun, hvorhen du vil, og bliv borte, saa længe du vil — mig kan du stole paa.“

Inden Middag havde Jørgen sine Sager ordnet og drog Syd paa.

Med ihærdigt Arbejde, snart paa et Sted og snart paa et andet, gik der et Par Aar for Jørgen; men han havde ingen Ro i Sindet, thi han kunde dog ikke glemme den Kvinde, for hvis Skyld han engang var rejst tilbage til den hjemlige Egn.

Til sidst nedlagde han Arbejdet og drog anden Gang til Nørrejylland.

Det var en stille Høstaften.

Kirstine sad ude i Tømrer Lars' lille Lysthus og tænkte, som saa mange Gange før, paa Jørgen.

Blot han nu vilde komme tilbage, tænkte hun. Om han aldrig ejede en Øre, og om han ikke havde ringeste Udsigt til nogen Tid at kunne skaffe dem eget Hus, hun tog ham dog gerne og tog ham straks. Vel gøs hun ved Tanken om deres sidste Møde. Hvad om det var sandt, noget af alt det, Simon fortalte om hans Svir og Drik! Men det var Løgn og Bagtalelse, det var hun vis paa. Om han dog ikke havde noget af Moderens Natur i sig? Det var maaske ikke umuligt. Og hvordan mon han nu turede? Mon han virkelig prøvede at slaa Sorgen hen med Flasken? Hun vilde nødig tro det. Men om han havde været paa vilde Veje og nu kom tilbage til hende? Lige meget næsten, hvordan han kom, hun kunde ikke støde ham bort, nej, hun vilde da redde ham, om hun kunde.

Hun mærkede en mørk Skygge uden for Lysthuset, og et Øjeblik efter traadte Simon ind. Kirstine rejste sig med det samme for at gaa.

„Det er da F... til „Legen Hund efter Hare" med os to," udbrød Simon og spærrede hende Udgangen. „Aldrig saa snart viser jeg mig i en Dør, før du smutter ud ad en anden."

„Jeg skøtter ikke om dit Selskab, Simon."

„I Aften har jeg noget helt nyt at fortælle dig, og dersom du ikke synes om det, saa lover jeg dig højt og dyrt, at du skal blive fri for mig."

„Lad mig saa høre, hvad du vil, Simon, og saa tænker jeg, det bliver sidste Gang," sagde Kirstine og satte sig atter ned paa Bænken.

„Jeg ligger i Handel med Tømrer Lars om Hus, Værksted og det hele," sagde Simon og slog ud med Armen.

„Jeg troede ikke, du havde Penge til det, Simon."

„Ikke det! Nej, du ved naturligvis ikke, hvor meget Lars gi'er mig i Løn om Aaret, jo, det smider af sig, kan du bande paa; ja, Lars er nødt til at punge ud, for havde han ikke mig, saa var han snart færdig; jo, man har da noget, fordi man kan klare det, Mester ikke kan."

„Løgn og Pral, Simon."

„Tag det for, hvad du vil; men se nu ad, om jeg ikke inden i Morgen Aften er Ejer af hele Herligheden og betaler en god Slump kontant."

„Saa er det nok ikke for tidligt, at jeg hører mig om efter en anden Plads."

„Nej, Kirstine, det er jo for din Skyld, jeg vil købe det — bliv — du faar det hele at raade for — faar selv Hus og Hjem, fint og nydeligt, og det ved jeg, er noget for dig."

„Jeg deler det ikke med dig, Simon."

„Da skal du heller ikke vente paa at komme til at dele saa meget som den usleste Hytte med Jørgen, saa meget faar han aldrig, den Stodder. Ja, han har haft Penge engang, det er Folk da endelig ogsaa kommen efter."

„Det tror jeg ikke."

„Jo vist har han. Dem arvede han nok efter Faderen, der døde for nogle Aar siden i Amerika, men væk er de hver en Øre, ja, du maa gerne spørge Lars, han har forhørt sig i Sparekassen og fik at vide, at de var sagt op for flere Aar siden — drukket op hver en Søsling."

Der hørtes i det samme en Raslen i Buskene udenfor, og før de to Beboere af Lysthuset havde befindet sig paa, hvad det var, stod en Karl med Randsel paa Ryggen i Lysthuset lige foran dem. Begge sprang forfærdede op og vilde have flygtet, dersom ikke den fremmede havde spærret Udgangen.

„Bliv kun ved, Simon, og lad os høre noget mere om Jørgens Penge, som det lader til, du ved god Besked om," sagde den indtrædende.

„Jørgen!" udbrød baade Kirstine og Simon paa engang, den første i glad Overraskelse, den sidste rystende af Skræk.

„Jo, det er Jørgen, der er kommen for at faa rigtig Besked paa den Pengesag," sagde Jørgen og greb i det samme Simon i Brystet.

„Pengene?" stønnede denne.

„Ja, Pengene! Ud med Sproget! Har jeg drukket mine Penge op?"

„Næ—ej, ikke det jeg ved," var Svaret.

„Har du maaske tjent saa mange Penge, at du for dem kan købe Tømrer Lars' Hus?"

„Nej!"

„Er det saa dine egne Penge, din Prakker vil købe Hus for?"

„Nej, ikke en Øre. Aa, kvæl mig ikke, Jørgen, jeg skal bekende alt, jeg skal nok sige, hvis Pengene er — at det er . . ."

„Hold Mund, Slyngel! Der er ingen, der forlanger, at du skal sige, hvis de er, jeg er fornøjet med, naar du bekender, at det ikke er dine egne."

„Aa, Gud ske Lov og Tak, at jeg slipper saa naadig," sagde Simon med et lettet Suk.

„Stop lidt! Du husker vel nok, paa hvilken Betingelse, den Mand, du ved nok, laante dig Penge?"

„Jo, det husker jeg nok."

„Og den Betingelse har du overtraadt."

„Ja, aa ja."

„Forstaar du saa, hvad der følger efter?"

„Ja, at Pengene skal tilbagebetales."

„Godt, og hvor meget har du vel brugt? Du ved, jeg har Fuldmagt fra den anden til at kræve dig til Regnskab i den Sag, og nu ingen Løgn, du, for det vil du komme til at fortryde."

„400 Kroner — nøjagtig 400."

„Din Æsel! Flottet dem op i to Aar foruden din Løn, og imens har du forsøgt... ja, jeg kunde have Lyst . . ."

„Aa, Herregud, lad mig slippe," bad Simon ynkelig.

„Jørgen, Jørgen, hvad gør du!" udbrød Kirstine og traadte nærmere.

Jørgen slap uvilkaarlig sit faste Tag.

„Kun endnu et eneste, Simon: I Morgen tales vi ved, og saa gør vi Regningen op — holder Termin, forstaar du."

„Ja, saa gør vi op!"

„Godt, gaa saa! Det er ikke godt at være sikker paa sig selv, naar man har med en Skurk at bestille."

Simon mumlede en Forbandelse mellem Tænderne, idet han luskede bort.

Kirstine tænkte først paa at flygte samme Vej som Simon, men betænkte sig dog og skubbede sig tilbage i Lysthusets mørkeste Krog. Den ellers saa findige Jørgen skammede sig som en Hund over, at Vreden saaledes var løbet af med ham. Han vilde sige noget til Kirstine derom, men kunde ikke rigtig faa begyndt. Tavsheden blev derfor mere og mere trykkende.

Kirstine var da den, som først kom til Orde.

„Men Jørgen! Du jager jo rent Livet af os, saadan som du tager paa Vej!" begyndte hun.

„Ja, jeg forstyrrede jer nok — dig og Simon," svarede han bittert.

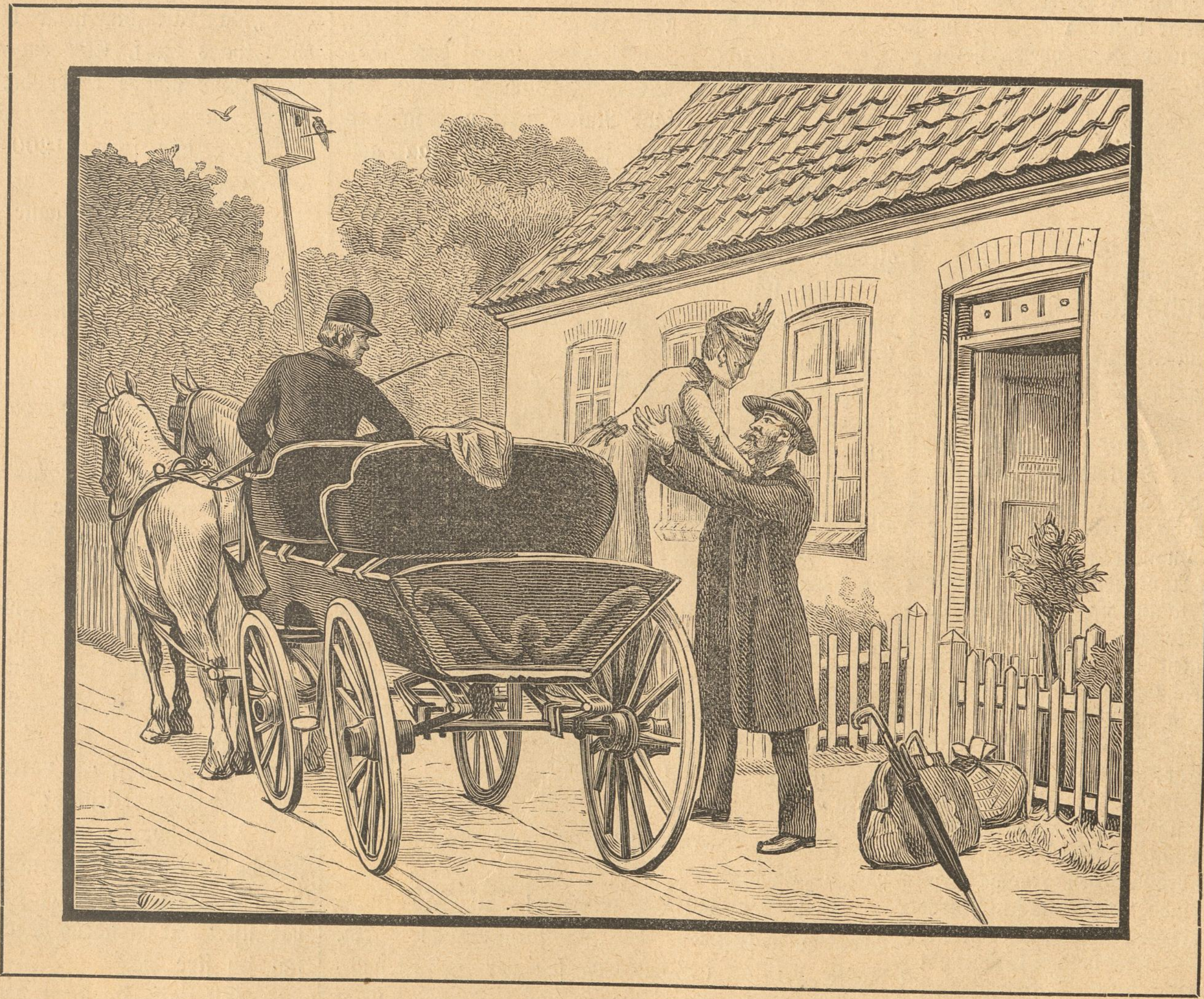

Ankomsten til det ny Hjem.

„Den Forstyrrelse kom mig tilpas, og det maa du da ogsaa vide, dersom du ellers hørte noget af det, vi snakkede om."

„Hvad der blev sagt, behøver du ikke at gøre mig Rede for, Kirstine, jeg har kun Pengesager at afgøre med den løgnagtige Skurk."

„Jørgen, du har været længe borte — hvor var du i al den Tid?"

„Udenlands."

„Det var en tung Tid for mig, Jørgen. Kommer du nu ikke og giver mig Haanden med „Tak for sidst" ligesom forrige Gang?"

„Nej, det bryder du dig vist ikke om, for et Jørgen, med dig alene og saa endda være det lykkeligste Menneske paa Jorden."

„Men du er dog bange for Pimpe-Katrines Søn, og det fortænker jeg dig ikke i."

„Jeg blev bange for dig den Aften, det er vist nok, og jeg har haft mange sorgfulde Timer siden for den Sags Skyld."

„Ved du ogsaa, hvordan det gik til, at jeg kom saadan afsted? Skal jeg fortælle dig det?"

„Nej, nej, nævn det ikke Jørgen; men sig mig, har du, som Simon fortæller, baaret dig saadan ad før?"

Nej, det var første og sidste Gang, og det har begyndte. Dog, om det sidste talte Jørgen kun med et vist Forbehold, og Kirstine vogtede sig vel for at stille store Fordringer i det ydre til Fremtiden, thi hun havde ikke Lyst til anden Gang at jage Jørgen paa Rejse.

Næste Dag traf Jørgen og Simon sammen for at afgøre deres Mellemværende, og Simon kunde ikke andet end undre sig over Jørgens Medgørlighed. De 800 Kr., der endnu var i Behold, fik han udleveret, Resten var han villig til at slaa en Streg over paa den Betingelse, at Simon skulde rejse sin Vej og aldrig oftere vise sig der paa Egnen, i modsat Fald vilde han blive stævnet til

Ved en Sæterhytte i Alperne.

stort Hus med fire Stuer har jeg ikke fundet endnu, og det er ikke saadan at faa fat i for en fattig Haandværkssvend."

„Aa, at du optog det saadan, Jørgen! Havde du forstaaet mig ret, da havde det gaaet anderledes."

„Var det da ikke Hus og Hjem, du forlangte af mig, da jeg kun bad dig om din Tro uden nogen Medgift."

„Jeg var kun et Barn dengang; du maa tro, jeg er bleven meget mere end to Aar ældre, siden vi sidst saas. Det var for meget forlangt, jeg ved det godt, aa, du kan tro, jeg har lært at slaa af. Tro mig; nu kan jeg nøjes med dig, jeg bødet haardt nok for. Men du tror mig vel ikke?"

„Jo, jeg tror dig, Jørgen, og jeg stoler paa dig?"

„Tak for de Ord, lille Kirstine — maa jeg nu give dig Haanden?"

Trods Mørket havde Jørgen dog let ved at finde den Haand, han søgte, thi den var mere end villig til at komme ham halvvejs i Møde.

Og Jørgen holdt fast, som om han aldrig vilde slippe den mere. Han drog hende til sig, og i Syren-Lysthusets Skjul tilbragte de det meste af Natten med at tale sammen baade om den Tid, der var gaaet, og om den Fremtid, der nu skulde ogsaa at tilbagebetale denne Sum.

Hushandelen blev der altsaa ikke noget af, og Simon rejste samme Dag. Nogen Tid efter hørte man, at han var havnet i Amerika.

En Maaneds Tid efter, at Jørgen var kommen hjem, stod hans og Kirstines Bryllup, og et Par Timer efter Vielsen holdt en Vogn for Døren, som skulde føre det nygifte Par til deres fremtidige Hjem. Hvordan dette Hjem var, havde Kirstine ikke haft Mod til at spørge om, og Jørgen havde heller ikke budt sig til at meddele hende nærmere derom; kun vidste hun, at det laa godt

et Par Mil borte. Det fulgte af sig selv, mente hun, at det maatte være en Lejestue, og var den end lille og simpel, hun skulde nok vogte sig for at udtale et eneste misfornøjet Ord, og hun var overbevist om, at dette vilde blive en let Sag for hende, fordi hun følte sig rig og lykkelig med Jørgen ved sin Side — og desuden, han kunde arbejde, ja, hun vidste godt, at han var den dygtigste Svend, Tømrer Lars havde haft paa sit Værksted, og hun kunde tage fat med — og saa, lille Jørgen, se saa ad, om vi ikke selv faar Hus engang!

Disse Tanker fremkaldte af og til et Smil paa hendes Ansigt, mens hun sad paa Vognen ved Siden af sin Brudgom. Efterhaanden, som de nærmede sig Rejsens Maal, forsvandt Smilet, og hun blev mere alvorlig, thi hun saa, at den Egn, de kom til, var den, hvor hun havde leget som Barn hjemme hos sine Forældre.

„Men hvordan! Nu kan vi jo se Søen, og dernede var det, at mine Forældres Hus laa. Det er da aldrig her, vi skal bo, Jørgen?" spurgte hun.

„Jo, det er Kirstine. Du har talt saa meget om det Sted, og jeg troede, du gerne vilde bo der."

„Tak skal du ha' Jørgen, ja, der er ikke det Sted paa Jorden, jeg hellere vilde bo end her."

De svingede nu ud af Skoven og saa et smukt nyt Hus tæt foran dem.

„Men, det var da et yndigt lille Hus, der er bygget, siden jeg var her sidst!" udbrød Kirstine.

„Naa, saa det synes du saa godt om?"

„Ja, det gør jeg rigtignok."

„Da er det der, vi skal bo," sagde Jørgen.

„Men Jørgen, er det virkelig! Aa, saa kan vi sagtens være glade; naar vi nu blot kan faa Raad til at betale Lejen."

„Ja, ja, vi faar jo at se ad," sagde Jørgen smilende.

De holdt nu ved Huset. Jørgen løftede sin Brud af, Vognen kørte sin Vej, og Jørgen tog Kirstine ved Haanden og førte hende ind i Huset. Det var aldeles nyt, men fuldstændig færdig til Beboelse.

De gik fra det ene Rum til det andet, og Jørgen holdt hende bestandig i Haanden, som om han var bange for, at hun skulde løbe bort. Hver Gang der undslap Kirstine et glad Udraab, efterfulgt af et varmt Haandtryk, følte Jørgen ligesom et elektrisk Stød, der frembragte en egen behagelig Følelse hos ham.

„Dagligstue, Sovekammer, Køkken, Spisekammer og Værksted, det er rigtignok, hvad der hører til," udbrød hun glad, da de havde gennemgaaet disse Rum.

„Paa den anden Side af Gangen er der mere endnu, Kirstine, og der har vi slet ikke været," svarede Jørgen.

Saa lukkede han op for Storstuen og Gæstekammeret. Kirstine blev nølende staaende i Døren. Smilet var forsvundet fra hendes Ansigt, og hun saa ordenlig hel bedrøvet ud.

„Naa, indenfor med dig, Kirstine, der er ikke noget at betænke sig paa," sagde Jørgen og skubbede hende ind i Stuen.

„Det er for meget, alt for meget; det gaar aldrig an at slaa saa stort paa til at begynde med."

„Aa, Lejen er ikke saa farlig, den kommer vi nok over."

„Hvem ejer det Hus, Jørgen?"

„Det skal jeg sige dig: For en Uge siden var det Niels Vindings, i Gaar ejede jeg det, men . . ."

Han havde sluppet hendes Haand og stod lænet op imod Døren og betragtede hende, medens han talte.

„Er du gal, Jørgen!" udbrød hun forbavset.

„Men i Dag har jeg givet det væk," fortsatte Jørgen uden at lade sig forstyrre af hendes Afbrydelser.

„Men, hvor kunde du?"

„Jo, jeg skal betro dig en Ting i al Hemmelighed, lille Kirstine: Jeg har givet det i Brudegave til den Brud, jeg holder saa meget af, og som jeg vidste, vilde blive saa urimelig glad ved Gaven."

„Jørgen, er det sandt? — Du maa ikke narre mig!"

„Det er den Brudegave, jeg har til dig; men jeg faar vel nok Husly hos dig, det har jeg da gjort Regning paa — men Herre Gud, det er da ikke noget at græde over Kirstine."

„Jeg tror, jeg græder af Glæde. Tak, Jørgen! Jeg ved godt, jeg har ikke fortjent det," sagde hun smilende gennem Taarer og slyngede sine Arme om hans Hals.

„Men, hvor har du faaet saa mange Penge fra?" spurgte hun lidt efter.

„Jeg har tjent gode Penge, og jeg har sparet sammen paa dem," sagde han stilfærdig.

„Men saa havde du vel ogsaa Penge dengang, du friede til mig, Jørgen?"

„Det havde jeg — omtrent lige saa mange som nu."

„Hvorfor sagde du det saa ikke dengang, saa havde vi været mange Bryderier kvit?"

„Jeg vilde ikke have, du skulde tage mig for Pengenes Skyld."

„Hør, Jørgen, har du aldrig læst Historien om Prinsessen og Svinedrengen," spurgte hun pludselig.

„Nej, jeg har ikke læst stort, ved du nok," svarede han.

Saa fortalte hun ham da Eventyret.

„Det var ellers ikke saa fejl en Historie, den!" udbrød han, da hun havde endt Fortællingen.

„Nej, den vil jeg nok tro, du synes om, Jørgen," svarede hun, „og nu smækker du vel ogsaa Døren i og lader mig staa udenfor og græde mine modige Taarer over min egen Dumhed."

„Jeg har jo overladt dig hele Herligheden, saa det er dig, der raader for, hvem der skal lukkes ude."

„Det er ogsaa sandt. Men hvorfor sagde du mig ikke Besked, dengang du bestilte Bryllupet, da vidste du da, at jeg vilde have dig, selv om du ingenting ejede?"

„Jeg er et stort Barn, Kirstine, og jeg havde nu sat mig for, at jeg vilde se dig rigtig glad paa vor Bryllupsdag, og det tror jeg nok, jeg har haft Held til — ikke sandt, Kirstine."

„Det har du, for jeg har faaet de to Ting, som jeg altid har ønsket mig: en god Mand og et Hjem, der er vort eget."

Mølleheksen fra Solskov.

Fortælling af Bertel Elmgaard.

(Sluttet.)

i passer os selv nu," svarede Fru Martha, „saa kunde Folk ogsaa gerne holde sig fra vore Døre."

„Jeg er dog ræd for, der er noget i Gære," mente Terkel.

„Hvor en kommer, til Hove, paa Kro eller i Smedje skumler Folk over, at den lille Eline trodser Præstens Formaning og slet ikke viser sig ved Kirken, og saa stikker de Hovederne sammen, som vilde de rigtig udpønse, hvordan de bedst skal komme Præsten og Naadigherren til Hjælp. Kun jeg faar ingenting at høre."

„Ja, de har jo truet med Rettergang," sagde Fru Martha, „og det kunde godt ligne de Folk at slæbe to enlige Kvinder til Tinge og vidne al deres dumme Sladder imod os for at faa os dømte fra Ære og Gods."

„Jeg vil nu alligevel tilraade jer at holde Dørene forsvarlig tillukkede især om Natten," svarede Terkel Smed, „og at holde Hundene løse. Ingen ved, hvad der kan ske, siden I sidder saa faa Folk her i Møllen."

„Herre Jesus!" udbrød Eline, idet hun for sammen af Gru, „kan vi nu ikke engang vide os sikre inden vore egne Døre."

„Møllen har stærke Mure og Døre," trøstede Magisteren, „den første, der prøver at bryde ind, kan let løbe Panden til Blods."

Nadverbordet blev nu dækket, og de fire Mennesker spiste deres tarvelig Nadverkost i Tavshed. Man hørte Stormens Brusen og Træernes Knagen udenfor. Nu og da for et heftigt Vindstød mod Muren, eller en Gren slyngedes ind mod Vinduet med en Lyd, som var Gaarden omgiven af Fjender. Den gamle Kone slog Kors for sig, og Eline saa ængstelig op paa de to Mænd. Kun af og til veksledes et Ord. Det var, som et Uvejr, farligt som det der rasede udenfor, stod truende over alles Sind.

I Stilhed lagdes Skeerne bort, og Kvinderne tog af Bordet.

„Ja, ja, lad mig saa kun faa Lygten tændt," sagde Terkel, „for nu er det passelig Tid, at jeg kommer over i Laden."

Magister Steen tændte en Haandlygte og fulgte Terkel over i Laden. Da han lidt senere kom tilbage, efter at han havde været en Runde omkring i Staldene, blev de store Hunde slupne ud. Derpaa holdtes en kort Aftenandagt. Fru Martha læste et Stykke op af en gammel Postillebog, hvorpaa Magisteren bad en Aftenbøn og alle tre i Forening sang de en Salme.

„Ja, Vorherre holde sin Haand over os i denne Nat og fri os for Ild og Vaade og onde Menneskers Avind," gentog Fru Martha med et Nik hen for sig.

Saa trykkede de hverandre Haanden til Godnat. Det var tidlig Sengetid, men i de Tider var Aftensædet i Almindelighed kort, og de to Kvinder i Møllen havde ikke mere at tage sig for, end de let kunde overkomme om Dagen.

Snart var Ilden tildækket paa Arnestedet, Lyset slukket i Huset, og de tre Mennesker havde søgt Lejet, uden dog derfor straks at finde Søvn og Hvile. En underlig Uro, tungere og mørkere end den plejede, rugede over deres Sind, den skrev sig vel fra Afskeden med deres sidste Tyende, fra Truslen mod den offervillige Terkel Smed og fra dennes mørkvarslende Ord. Saa laa de hver især en Stund og lyttede til Stormens vilde Sang, der blandede sig med Haglenes Pisken og Mølleaaens skummende Sus.

Fra Ladebørens Sprækker tindrede et svagt, rødligt Lys ud i Mørket, og der inde fra lød tunge Plejlslag, hvis Lyd dog hurtig tabte sig i Blæsten. Nu og da blev den øverste Halvdør aabnet paa Klem, og Terkel Smed kiggede ud over Gaardsrummet og hen over Møllebroen, men det var kun et stakket Vejstykke, hans Blik rakte i Aftenens Mulm og Mørke. Saa trak han atter Hovedet til sig og mumlede:

„An' Elles har vel blot ladet Munden løbe, med hvad Hjertet var fuldt af. De dyr sig da nok i det mindste i Nat for større Viderværdigheder."

Saa lød paa ny Plejlens Slag, og Lyset skinnede som en enlig mat Stjerne ud i Vinteraftenens Mørke.

Med Natten øgedes Stormen, tætte Regnbyger trak hen over Egnen, Markerne var næsten snefri; og over Engene stod et Skum af Sne, Is og Vand, der i utallige smaa Strømme styrtede ud i den brede Mølleaa, hvis Bølger tungt og vildt hastede afsted mod Mølledammen. Denne svulmede op, langt over daglig Vande, skyllede ind over Eng og Blegeplads til den ene Side, brød Havegærdet ned til den anden og kastede atter og atter fraadende Vandmasser ind over Stigbordet.

Det nyttede lidt, at Terkel Smed nu og da kiggede ud af Lodøren; han kunde dog hverken høre eller se, hvad der foregik oppe i Skovkanten.

Lige i Indkørslen, i Læ under de høje Træer, kom med korte Mellemrum en Mand frem og spejdede ned mod Engene og Møllen, saa trak han sig atter tilbage til Fællernes Kreds, hvor der veksledes nogle faa og dæmpede Ord, idet de lyttende spejdede hen ad Vejen, der snoede sig op gennem Skoven.

„Pokker, at han ogsaa lader os vente i det Hundevejr," mumlede en lille Bonde og skuttede sig, „jeg for min Part mener nu, at vi lige saa godt kunde have valgt en anden Aften."

„Hold Kæft, Grydе-Mikkel," afbrød en anden, „du har nok glemt, da Heksen dernede voldte, at du faldt af Vognen og kom til Skade med dit Ben, siden du ikke er mere hævngerrig."

„Ja, enhver kan da forstaa," faldt en anden ind, „at til det Forehavende, vi har for, kunde Vejret ikke være bedre skikket end det er i Aften."

„Det forstaar sig," bifaldt en tredje i Kredsen, „men derfor kan Mikkel godt have Ret i, at Naadigherren ikke behøvede at lade os staa og vente her."

„Og jeg indser slet ikke, hvorfor vi har Behov at vente paa Naadigherren," udbrød en stor, bomstærk Karl, der ragede som en Kæmpe frem i Flokken. „Det er jo Præstens Ord, at vi skal hente den lille Heks dernede og sætte hende i Gabestokken i Morgen, og det skulde vi nødig være flere om, end vi er."

„Ja, du er nu altid saa højttalende, Mads Overgaard," svarede en af de andre, „det var ogsaa dig, der i Efteraaret vilde have den bette Jomfru ud at svømme nede i Kæret, men se, om du fik det."

„Det var hans, den lange Magisters Skyld," knurrede Mads, „og saa fordi I andre Kryster ikke turde give en Haandsrækning."

„Du træffer kanske ogsaa Magisteren i Nat," drillede en.

„Saa lad ham komme," udbrød Mads og satte en Kluklærke for Munden, „der kommer da heller ikke flere. Og i Nat slaar jeg til. Nej, vi kan for den Sags Skyld godt undvære baade Herremanden og Jørgen Elles; de har faaet Svien at føle en Gang og lader alligevel os andre have Ulejligheden."

„Vi har kun at spørge efter Naadigherrens Vilje, ligegyldig hvad saa Vor Fa'er siger," indskød en af Bønderne. „Vi maa bie, til han kommer, Gud fri os fra at gribe an paa egen Haand."

„Ja, du er nu altid saa ømfindtlig overfor Naadigherrens Vilje, Søren Truelsen," brummede Mads, „men du har nok ogsaa saadan halvvejs været i Kløerne paa Heksene."

I det samme lød Hovslag nede fra Skoven, og snart holdt to Ryttere mellem Bønderne, der ydmygt tog til Huen.

„Det var rettens, Folk, I er her alle," udbrød Mads Jonsen, „ja, I ved jo fra eders Præst, hvad det gælder. Vi skal tage den lille Hekse-Jomfru dernede. Naar vi nu kommer ned til Møllen, skal jeg nærmere forklare jer, hvordan vi skal gaa frem. Helst saa lempelig som muligt; I kender jo alle, hvorledes Møllen er indrettet, og ved, hvor Pigebarnet sover. Et Par Lagner om hende, et Klæde for Ansigtet, saa hun intet Anskrig gør, og saa afsted. Jørgen eller jeg tager hende op til os paa Hesten, endda vi godt ved, det er en farlig Sag, og saa fører vi hende hjem til Gaarden for i Nat. I Morgen tager Vor Fa'er sig af hende og hendes Synder."

„Med Naadigherrens Tilladelse, saa har vi nu egenlig gjort Plads til hende i Kroen," tog en af de mest fremtalende Bønder Ordet. „Bymændene mente, det var det rettefte."

„Hun er bedre i Forvaring oppe paa Gaarden," forsikrede Mads Jonsen.

„Ja, da har vi skaffet to haandfaste Karle til at vaage over hende," oplyste en anden Bonde.

„Jeg er en af dem," sagde Mads Overgaard, „og jeg svarer for, at Pigen skal blive paa Stedet."

„Jeg svarer for mere end han," snærrede Herremanden. „Paa Kroen sidder I blot og drikker til den lyse Morgen, og saa er Fuglen fløjet. Nej, oppe hos os har vi et rart lille Kammer med Gitter for Vinduerne, der sidder det listige Pigebarn meget bedre forvaret."

„Vi havde nu saadan glædet os til hendes Selskab paa Kroen i Nat," vedblev Mads, „kan det ikke nok lade sig gøre, Naadigherre? Jeg tror, vi kunde jage al Troldskab af hende med det samme, og allenfals skulde hun faa en æstimerlig Beredelse til Dagen i Morgen, da hun skal sættes i Gabestokken."

„Derom ikke videre Tale," afbrød Mads Jonsen kort. „I har hørt min Vilje, Folkens, den er ogsaa Mester Stens, han har just anbefalet hende til min Varetægt, men vil I tage den gamle Heks med paa Kroen, saa staar det jer frit for."

Langsomt og stille satte Toget sig i Bevægelse ned mod Møllen. Vejen var dyndet og hist og her opreven af Vandstrømme. Hestene sank dybt i, og Mændene maatte springe fra den ene Grøftekant til den anden. Stormen rev i deres Klæder, saa de maatte trække Huerne tæt ned over Ørene og ofte støtte sig til hverandre, for at holde sig oprejste under de voldsomme Vindkast.

Da de naaede ned til Møllekroen, gjorde de Holdt. De behøvede ikke at nære Frygt for at blive hørt, naar Mads Jonsen uddelte sine Befalinger. Stormen hylede og tudede om alle Møllens Længer, og Dammen og Aaen larmede som en fraadende Sø, mens Bølgerne brødes mod Dæmningen og kastede høje Skumhvirvler ind over Bredden. Og Mads Jonsen uddelte sine Befalinger, som han var vant til det i Borggaard og paa Hovager.

Først skulde de besætte enhver af Gaardens Udgange, derefter alle Stuehusets Døre, to Mand hvert Sted. Saa skulde fire Mænd trænge ind, gennem Dør eller Vindue, som de kunde bedst, og med saa megen Lempe og List som muligt bemægtige sig Eline. Endelig skulde to Mænd holde Vagt indenfor Broen, medens Mads Jonsen selv og hans Tjener holdt sig udenfor, rede til at modtage Meldinger og afgive Ordre.

Bønderne ligesom drog Vejret en Smule tungt, da enhver havde faaet sin Post anvist. Saa saa de til hinanden og nikkede. De samlede Kræfter og Tillid til deres Forehavende. En rystede en lille Kende af Frygt for Hekseri, en anden fornam et hemmeligt Gys ved at skulle bryde Nattens og Søvnens Fred, alt i alt var det dog et sælsomt Æventyr, de havde begivet sig ud paa.

De fjernede sig med langsomme og listende Fjed, tabte sig hver til sin Side i Gaardens dybe Mørke. De to Mænd inden for Broen havde stillet sig i Læ bag de mægtige Lindetræers Stammer. Mads Jonsen lyttede og spejdede gennem Nattens Mulm og Larm for at følge Bevægelserne inde i Gaarden, men Stormen og Bølgerne overdøvede alt. Pludselig fik han Øje paa et svagt Lysskær ovre fra Laden. Med et Udbrud af Forundring sporede han heftig sin Hest og red nogle Skridt ind paa Broen, stirrende efter Lyset, der snart gled bort, snart atter viste sig. Han vinkede Vagten hen til sig.

„Ser I Lyset?" spurgte han hviskende, „det kan ikke være nogen af vore Folk. Hvad kan det betyde? Er Folk oppe her paa denne Tid af Natten. Afsted og skaf mig det at vide og underret den nærmeste Vagt derom."

De to Mænd nikkede, de blev ogsaa Lysskæret var.

Men de havde næppe fjernet sig en halv Snes Skridt, før der bag dem lød en tordnende Bragen og Bulder. Det var Søen, der pludselig slog Stigbordet sønder, brød Dæmningen ned og i en favnebred Strøm slog ned over Broen, der knustes som Pindeværk, medens Rytter og Hest med et Brøl tumlede ned i Mølledybet, tørnede mod det store Vandhjul og snart begravedes under de fraadende og sydende Vandmasser, der nu endelig havde faaet frit Løb. I en Haandevending var Broen skyllet bort, store Dele af Vejen paa begge Sider revne med; trodsende enhver Modstand banede den mægtige Strøm sig Vej, hvirvlende Mand og Hest, Sten og Jord, Broplanker og Hjultømmer mellem hverandre, forbi Møllen og ud i det dybe Aaleje, der med bratte Fald skar sig ned gennem bundløse Enggrave.

Jørgen havde udstødt et tyrelignende Hyl, da han saa, hvad der foregik, og var saa redet bort i vildt Firspring. Mændene stod som naglede til Stedet, men da de saa Herremand og Hest uhjælpelig forsvinde i de brusende Vande, korsede de sig og søgte skyndsomt op paa den højtliggende Stenbro. De saa, der var ingen Hjælp, ingen Frelse at yde. Hidkaldte af Larmen stimlede alle

Bønderne sammen om dem, de var endnu ikke komne videre, end de lige havde faaet Vagterne fordelte. I en dæmpet, alvorlig Tone fortalte de to Mænd, hvad de havde været Vidner til, og de andre hørte til med Miner, der blev mere og mere raadvilde, ængstelige og gruende. Saaledes var det gaaet deres Husbond og Herre, denne mægtige Mand! Hvilken Lod ventede dem? Ikke for det, Mads Jonsen var ingenlunde afholdt af sine Bønder, og skønt alle havde nok med at tænke paa sig selv, saa blinkede der dog hos flere en Taare i Øjet, og alle ønskede de nu, at de ikke havde været til Stede.

„Ja,“ tog den fremtalende Bonde Ordet, „dette kan vi ikke give Møllefolkene Skyld for, eftersom de sover trygt i deres Alkove; det ser ud som en højeres Dom. Jeg tror, det er bedst, vi gaar hjem.“

„Hvad vilde I her egentlig efter?“ lød i det samme en Stemme bag Kredsen.

„Hvad er det dig, Terkel Smed?“

„Hvad gør du her paa denne Dagsens Tid?“

„Ja, det spørger jeg jer om,“ svarede Terkel. „Ellers er jeg her i mit lovlige Ærinde: jeg har været her til Tærskning og er blevet lidt sent færdig.“

„Ja, vi havde nu ogsaa Ærinde herned,“ lød Søren Truelsens pibende Stemme.

„Vist ikke andet end det, han gav jer, han, som Vandet tog. Ja, han har længe ikke kunnet blive mæt af Møllen og dens Jord og Vand, nu kan han vist blive det.“

„Ja, Mændene paa Alstrup har jo altid haft et godt Øje til Solskov Mølle,“ bemærkede en, „og Mads Jonsen var nok en af de mest griske.“

„Ja, det kan være det samme, I ikke forretter hans Ærinde i Aften,“ sagde Terkel.

„Hans Ærinde — ja kanske,“ mumlede et Par af Bønderne.

„Ja, nu spaar jeg, at det ikke varer svar længe, før I igen kommer med jeres Møllesække til Solskov,“ udbrød Terkel. „Blot vi kan faa et nyt Hjul lavet forinden.“

Saa listede Bønderne afsted ad en hel anden Vej, end den var komne.

Da Møllefolkene næste Morgen tog den Skade og Fortræd i Øjesyn, som Oversvømmelsen havde forvoldt, var nogle Folk oppe fra Herregaarden i Færd med at bjerge Liget af den Mand, der nær var bleven Møllens største Ulykke.

Det var ikke noget godt Eftermæle, Mads Jonsen fik. Opskræmt i sin Samvittighed, som Jørgen Elle var bleven hin Stormvejrsnat, da han i vildt Ridt flygtede hjem gennem Skoven og først standsede ved gamle An' Elles Dør, havde han i de følgende Dage røbet adskillige af Mads Jonsens Hemmeligheder, deriblandt ogsaa Forholdet til Folkene i Møllen, at Herremanden slet ikke fra først af havde troet, at Eline var en Heks, men tværtimod selv udsaaet Beskyldningen for at faa sin Vilje — den Beskyldning, som, da den faldt i god Jord alle Vegne, han rigtignok selv endte med halvvejs at tro paa.

Saa begyndte Egnens Folk da atter at se med andre og mildere Øjne paa Folkene i Møllen, ja, flere begyndte saa smaat at angre den Fortræd, de havde voldt dem, og at beundre den Standhaftighed, som saavel Eline som hendes Faster havde udvist, da alle vendte dem Ryggen. Det gik, som Terkel Smed hin Nat havde spaaet: Møllegæsterne vendte tilbage. Lige op mod Jul indtraf det med blikstille Vejr, Bønderne ventede to Dage, og de ventede tre, Vejrmøllen, hvortil de i Efteraarets Løb havde søgt, kunde ikke male, og der var stadig ingen Udsigt til Forandring i Vejret. Saa enedes de en Dag ved Bystævnet om atter søge til Solskov Mølle, den havde aldrig været lunefuld efter Vejr og Vind.

Da et Par Dage efter Byens bedste Mænd i sluttet Trop svingede ind over Møllebroen til Solskov, blev de modtagne med gammel Gæstfrihed. Møllerværket kom atter i Gang, Aaen bruste, og det ny Vandhjul drejede sig knirkende og knagende rundt. Inde i de store hyggelige Stuer blev der spist og drukket, som var det allerede Jul, og Tale og Latter summede lystig fra Kreds til Kreds. Og da Lysene tændtes i den tidlige Skumring, og de lange Borde stod dækkede med mægtige Sulefade, Brødstabler, Smørkander, Krus og Kar, holdt Magister Steen og Eline deres Forlovelsesgilde.

Det unge Par havde værget Møllen, saa godt som nogen af de tidligere Ejere havde forsvaret Slægtens gamle Selvejendom; de efterlod den ogsaa fri og ubeskaaren til deres Efterkommere.

Til „Husvennens“ Holdere.

Idet „Husvennen“ atter sender sine Holdere en Tak, fordi de trofast Aaret igennem har holdt ved deres gamle Søndagsblad, tillader den at erindre alle sine Venner om snarest at forny deres Bestilling paa Bladet samt virke for dets Udbredelse.

Den ny Aargang af „Husvennen“, som begynder med 1ste Oktober, vil blive endnu mere værdifuld end de fleste af dens Forgængere, idet der allerede nu foreligger et rigere Udvalg af Fortællinger og Skildringer og en større Samling Billeder end nogen Sinde tidligere.

De første Numre i Oktober-November vil saaledes indeholde:

„Blichers Hat“, en ny Fortælling af **Carit Etlar.** — Hovedpersonen i denne smukke og interessante Fortælling er Folkedigteren **St. St. Blicher**, og om ham samler sig flere andre bekendte Forfattere, saasom M. Goldschmidt, P. L. Møller, P. Chiewitz o. fl.

„Knud Korporal“, en Fortælling af **C. A. Thyregod**, der paa livfuld og spændende Maade skildrer Herregaards- og Soldaterlivet for over halvandet Hundrede Aar siden og bliver forsynet med mange Billeder.

„Et Bondebryllup“, Fortælling af **Henrik Pontoppidan.**

„Loven er undsluppen“, Fortælling af **Knud Skytte.**

Kristofer Kolumbus' Historie, med Billeder.

Molboernes Liv og Levned, med talrige Billeder.

Sidst i Oktober vil der i „Husvennen“ blive paabegyndt:

En stor historisk Roman af Carit Etlar.

Af andre Fortællinger, der foreligger til Optagelse, kan nævnes:

Rose Bruhn: „Miss Irène“, en Fortælling der skildrer Livet paa Dyrehavsbakken og senere i Cirkus og de store Menagerier.

Knud Skytte: „Drømmen“.

O. Danholm Nielsen: „Paa Rullen“.

Henrik Pontoppidan: Et Nyaarsbillede.

M. Henchel: En historisk Fortælling.

C. A. Thyregod: Jelling Seminarister i Krigsaaret 1848.

Og flere Fortællinger.

I Anledning af forskellige Forespørgsler angaaende den tidligere lovede Fortælling fra Frederik den Syvendes Ungdom, skal vi oplyse, at denne Fortælling endnu ikke foreligger i en fuldtud tilfredsstillende Form fra Forfatterens Haand. Saa snart dette sker, bliver Fortællingen illustreret og offenliggjort i „Husvennen“.

Fremdeles vil „Husvennen“ bringe Portrætter og Levnedsskildringer af bekendte Mænd og Kvinder, dels saadanne, der har sat sig et varigt Minde i Historien, dels saadanne, der i Øjeblikket tildrager sig den offenlige Opmærksomhed. I Sammenhæng hermed vil Bladet meddele livlige og paalidelige Skildringer, rigt oplyste ved gode Billeder, fra de Lande og Samfund, der ved politiske, sociale eller andre Begivenheder lægger Beslag paa Almenhedens Interesse. Paa en behagelig Maade vil Læserne her kunne følge med Udlandets vigtigste Begivenheder, skildrede i Tekst og Billeder.

En Række ansete Præster, Lærere og Fagmænd har givet Husvennen Tilsagn om:

Kristelige Søndags Betragtninger.

Fortællinger fra Kirkelivet og Historien.

Skildringer af Hjemmets Landbrug, Haandværk, Handel o. s. v.

Praktiske Vejledninger i Land- og Havebrug, huslig Økonomi, Biavl, Fjerkræavl, Husflid o. s. v.

Der vil saaledes ad Aare blive gjort alt for at skaffe „Husvennen“ et saa alsidigt, afvekslende, belærende og underholdende Indhold, som det er muligt med de bedste folkelige Forfattere paa alle Omraader.

Opløsninger.

Gaade i Nr. 51: otte: et to, et to o. s. v.

Firkantet Nød i Nr. 51:

H A A B
A M M E
A M O R
B E R N

Geografisk Gaade i Nr. 51:

Ringkøbing.
Helena.
Italien.
Nykøbing.
Eddystone.
Nantes.
Rhinen—Ganges.

Rebus i Nr. 51: En Meddelelse om noget morsomt.

„Husvennen“ udgaar en Gang ugenlig og skal altid være Læserne i Hænde inden Søndag. Bladet koster 1 Kr. Kvartalet og bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i alle Boglader.

Indhold: Den lille graa Mand, Eventyr fra Island, (Sluttet.) Sæterliv i Alperne, med Billede. En Løvhytte, med Billede. Et Hjem, fortalt af Friis Jensen, med Billede, (Sluttet.) Møllehekſen fra Solskov, Fortælling af Bertel Elmgaard, (Sluttet.) Til „Husvennens“ Læsere.

Ekspeditionskontor: Jærnbanegade 5. Redigeret af Bertel Elmgaard. N. C. Roms Bog- & Stentrykkeri. København.

Weber & Poulsen
2006